„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volovskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 1. Volosko-Opatija u četvrtak 3. siečnja 1901. God. II.

Očitovanje.

Fiducijarom u Voloskom: Ja podpisani Dr. Matko Laginja, advokat u Puli, kandidat pete kurije za Istru, želim, da gospoda fiducijari, navlastito oni od sekcije Rukavac i od občina Veprinac, Mošćenice i Lovran, doznaju i vide prije izbora od 3. januara 1901. ovu moju izjavu, kojom očitujem, da je bezsramna laž i varanje naroda, ako se govori, da ja hoću da prodam Istru pod Hrvatsku. To ne samo da meni nije nikad bilo ni na kraj pameti, nego svaki pametan zna, da ja nemorem toga učiniti sve kad bi i htio. — Istina pak je, da ja nikada nisam zatajio ni neću zatajiti moj hrvatski aliti slovinski materinski jezik, nego hoću da taj naš narod dobije u Istri jednake pravice, koje ima narod i jezik talijanski. To neka gospoda fiducijari znaju prije glasovanja, da se pred narodom danas sutra nijedan od njih nebude mogao izpričavati, da od mene nije bilo nikakove izjave proti toj naručenoj prodaji Istre pod Hrvatsku.

Pula, 31. decembra 1900.

Dr. M. Laginja.

Polag registra ovjerovljenja br. 332 sasvjedoči se, da je gosp. Dr. Matko Laginja ovomu sudu poznat, predstojeće očitovanje vlastoručno podpisao.

C. k. kotarski sud odjel VI.

Pula, 31. decembra 1900.

Jerlunc, c. kr. kancelist.

Toliko doktor Laginja. Mi smo pak z naše strani napisali jedan list, kega smo poslali nekem fiduciarom z Rukavca, Veprinca, Lovrana i Mošćenice. Mi smo to storili, da ovršimo svoju dužnost, tako da nas već neće nijedan moć spodbadat, da nismo ljude na pravo vreme gledali odvratit od zla, va ko bi ga oteli zapejat Talijani. Mi smo odlučili da ta list štampamo od besedi do besedi va današnjem „Narodnem liste“.

Pročitajte ga i Vi.

Fiduciarom občina Lovran, Mošćenice, Veprinac i onim sekcije Rukavac!

Evo nas još jedan put k Vam s ovim pismom, da se s Vami morda za zadnji put sporazgovorimo. Neka Vam ova naša beseda ne bude nemila, toliko manje, ča je to beseda ljudi Vašega roda, Vaše krvi, Vašega jezika. U kratko, to je beseda ljudi, ki su Vam najbliži po srcu, beseda je to Vaše po Bogu i po rodu braće.

A mi se s ovim pismom još jedanput obraćamo za to na Vas, da Vas spametimo na ono zlo, ko celemu našemu narodu v Istre pripravljaju naši i Vaši neprijatelji Talijani, i još ćemo da Vas spametimo i to, da su ti naši i Vaši zakleti neprijatelji Talijani odabrali upravo Vas, da nas s Vašom pomoći sveh skupa zatare, da nas pogube na duše i na tele.

Na 3. jenara dojdućega leta zovu Vas ti naši zakleti neprijatelji Talijani na Volosko, da tamo date svoj glas čoveku njihova roda — Talijancu Bennati.

Koj se pomoći morete Vi nadat od tega Talijanca? Ki je on? Odkuda je on? Ki su bili njegovi stareji? Talijanski agitatori Vam govore, da je Bennati Istrijan. To ni istina. Bennati je živi Talijan, Bennati je pravi Talijan, njegovi su stareji pred malo let prišli v Istru iz Italije, Italija je njihova domovina. A i sam Bennati, kega bi Vam oteli dat za zastupnika, on sam, kada misli na svoju domovinu, on ne misli na Istru, nego na Italiju. On je već bil i pod procesom radi tega, ča je govoril proti našemu cesarstvu, a ni ni leto dan, da je pred puno naroda rekal, da je trejset milijuni Talijani vavek pripravno da do potrebi skoči na pomoć Talijanom v Istre. I takovega čoveka bi sada oteli Talijani poslat va Beč, a zač ga ne moru sami poslat, oteli bi, da njim ga Vi pomorete zibrat.

I do sada su hodili neki talijanski deputati va Beč, pak Vas pitamo, ko dobro su Vam ti ljudi va sve to vreme učinili? Ko dobro Vam je storil on Bartolić, kega su Vam Talijani zadnji put stavili za deputata?

A i naši su deputati hodili i do sada va Beč, pak pitamo Vas malo da nam rečete, ko zlo su Vam oni storili? Kakovu škodu Vam je storil on naš doktor Laginja? Nego Vi pitate: Ko dobro nam je on storil? Pogledajte malo va protokoli od sjednic bečkega parlamenta, pak ćete onde nać, ča je sve ta čestiti gospodin govoril i delal za Vas, za Vaše dobro, za Vašu sreću! A zač je doktor Laginja sve to delal? On je to delal za to, zač Vas dobro pozna, zač zna ča Vas muči, ča Vas tišći. On se je rodil tu mej Vami, mej Vami se je zigojil i zrasal, pak mu se srce, ono njegovo dobro srce para od boli, kada Vas vidi, kako Vas Talijani muče, kako Vas Talijani proganjaju, kako gledaju da Vas osiromaše i hite na pekljarski šćap. To on sve zna, zač je učen čovek i zač dugo vidi, i zato on i nastoji, da Vas za vreme oslobodi od zla, da oslobodi od zla Vas i Vašu dječicu.

Fiduciari, braćo! Postavite ruku na srdce i recite, birate Vi toga Bennati po svojoj duše, po svojoj savjeste, po svojem uvjerenju? Ne, Vi ga birate zato, zač Vam ga preporučuju Talijani, ki bi od Vas oteli dobit nekoliko glasi, s kim bi oni mogli va Beč poslat onega Bennati, ki bi otel celemu svetu dat razumet, da je Istra talijanska zemlja, i za to da ima Italija na nju sve pravice.

Fiduciari, braćo! Na 3. jenara dojdućega leta pozvani ste. da date svoj glas za zastupnika va bečki parlament. Još Vas jedan put i to za zadnji put opominjemo, ne poslušajte glasa plaćenih Talijanaša, koji ne gledaju drugo, nego kako bi Vas zatrli, poslušajte raje glas svoje braće, drugeh fiduciari, kih će na oni dan prit na Volosko triput više nego Vas, da glasuju za otca našega, za našega dobroga doktora Laginju. Pošteni su to ljudi, tvrdi i čvrsti, puno njih oteli su Talijani kupit, ali oni se nisu dali, jer im je više stalo do poštenja nego do Judinega zlata.

Fiduciari, braćo! 3. jenara je blizu, promislite dobro, ča ćete storit. Neka Vas nije strah talijanske pretnji, mi Vam dajemo poštenu besedu, da Vam se s nijedne strane ne će niš dogodit, dapače moremo Vas sigurat, da će svaki od Vas nać puli nas va svakem momente prave, istinske i bratske pomoći i ljubavi.

Fiduciari, braćo! Učinite ča Vam srdce govori i nač Vas srdce vuče, a kamo ćete da Vas srdce vuče, ako ne na stran, kade smo svi mi, rodjena Vaša braća. Tu puli nas i s nami Vi ste više nego doma, budite zato vavek s nami, da skupno i složno obranimo ovu našu zemlju od zakletega nam neprijatelja Talijanca, budite s nami i sada, kada je ta naša mila i rodjena zemljica va najvećoj pogibelje iliti perikule.

Fiduciari, braćo! Lepo je i častno ljubiti domovinu, a još je lepše i častneje branit tu dragu majčicu ljudi. A Istra je naša mila majčica domovina, u njoj ima puno ljudi, ki govore jezik kakov je i naš, a ti su ljudi od vavek mučeni i tlačeni od Talijani. Doktor Laginja bi rad tem ljudem pomoć, on bi rad pomoć svojoj nesrećnoj braći, zač doktor Laginja tu svoju nesrećnu braću od svega srdca ljubi.

Fiduciari! Doktor Laginja je Vaš čovek, dajte svoj glas njemu, Vi ćete s tem učinit i častno delo, a tega lepega i častnega dela te se spamećevat i Vaši vnuki, a i Vi ćete se ga spamećevat s radošću i onput, kad Vam bude prišla Vaša zadnja ura! Ćete, tako nam Bog pomogal na skrajnem hipe našega života!

I s tim Vam na početke novega stoljeća mi želimo svako dobro i obilje božjega blagoslova! Zdravi bili!

Popišija.

Na dva ovega meseca počela je popišija na vanjskeh komuneh. Obćine poslale su više ljudi, da tu popišiju va pojedinih obćinah obave. Dužnost je teh ljudi, da ta posal po zakone obave i na način, kako njim je bilo zapovedeno na kapitanate. Kod popišije ima svaki da povede više stvari, a mej temi i zajik va kem svojemi doma govori. Buduć ni va naših vanjskeh obćinah nijednega furešta, ki bi govoril drugi nego naš domaći hrvatski zajik, zato moraju svi naši kmeti reć kumisarom, ki imaju obavit popišiju, da govore hrvatski zajik. Ako ki reče da govori talijanski, bit će zapisan za Taljana, pak te onputa Talijani reć, da v Istre bivaju samo Talijani, potem da je Istra talijanska provincija i da mora prit pod Taliju, kade ljudi od glada umiraju. Za to neka svaki pazi, da kumisarom od popišije reče da on i njegova družina govore doma hrvatski i tako da neka napiše.

Prerano talijansko veselje.

Va Pule izhaja nekakov talijanski list ki se zove „Popolo Istriano“, ma kemu bi više pristalo ime „Popolo Zuccon.“ Ta list va svojem predzadnjem broje pišuć od izbori za bečki parlament govori, da, buduć te bit ov put zibrani četiri talijanski deputati a jedan naš, naša hrvatsko-slovinska stranka mora zapret računi, položit oružje i priznat da je Istra talijanska zemlja i da v Istre ni drugega naroda ni zajika nego talijanski a Slavinci da su njigovi sluge. Tako vidite piše list okol kega se kupe najbolji prijatelji naših mačijeh kaporioni, ljudi ki su na 17. pasanega meseca Krstića va Pule na ramene nosili samo da ga počaste ča je je na ovem kapitanate del našega puka smutil i zapeljal, da bira najvećega neprijatelja našega roda i zajika, doktora Benatti.

Nego, „Popolo Zuccon“ se malo prerano veseli. I ako bude ovega puta samo jedan naš deputat šal va Beč ni za to još naš narod v Istre propal. Se spamećujete gospodo Talijani kako vas je febra tresla leta 1873 kada je prvi put bil zibran za deputata naš čovek, dični naš D.r Dinko Vitezić? Se spamećujete kako ste se jadili kako ste zubi škripali kad je naš Vitežić va bečkem parlamente počel grmet da v Istre je većina našega naroda pak da Talijani mu nedaju nikakove pravice zač da imaju skare i sukno v rukah. I od 1873. leta počel se je naš rod u Istre budit odpirat oče i razumet, da

kada plaća franjki i kada služi cesaru mora imati neke pravice ke su mu zakonom garanćene i ke mu Talijani neće da daju. Naš rod je uvidel da ne more već naprvo bit talijanski ščavo.... I občina za občinom počela je v Istre prihajat v ruke našega kmeta i kad je naš narod svoje občine dobil v ruke počel je lečit sve one ljute rane ke su občinam bili Talijani zadali skroz leta i leta.

Malo po malo naš rod je pomogal se i okrepil, tako da sada već ni pogibelji da bi se naš rod i zajik v Istre mogli zatrt premda Talijani svom silom na tem delaju.

Da je pak sada talijanska iredentska stranka v Istre predobila silom, prevarstvom i judinim novcem i izdajstvom nekeh prodanac i propalic to nas ne more ni ne sme prestrašit. Ako pomislimo da su Talijani potrošili najmanje pedeset tisuć fiorini za ovi izbori, da su na Puljšćine sleparili na sve moguće načine, da su kupovali glasi kako i krompir i da je radi teh sleparij puno njih pod iztragom, kad promislimo, da je na zapadnoj Istre naš puk do grla zadužen pul Talijani i da mora al s Talijani glasovat al grunat zgubit, tada va istinu moramo sudit da je čudo i velo čudo, da je va petoj kurije bilo zibrano toliko našeh fiducijari. Nego sleparstvom more se delat nekoliko vremena, pak onputa navadno sleparija presede. Tako će to i Talijanom dogodit. Bog je pravedan on ne plaća svake subote, pak će i talijanskemu sleparstvu učinit kraj, a kad Talijani nebudu mogli već sleparit onputa su za sve veke vekom propali. Narode moj, u višnji srdca! Ti se boriš za tvoje pravice za tvoju narodnost i tvoj zajik kega bi Talijani hteli zatrt. Tvoja borba je poštena i Bogu draga zato budi čvrst i uveren, da ćeš va kratko vreme predobit, samo se ne daj varat od Talijanskeh plaćenika od ljudi ki su poštenje, obraz pod noge hitili i kako Juda Isusa, zatajili i izdali svoj rod i zajik!

Četiri i jedan.

Krstić va svojoj „Mačjoj sloge“ od 15. o. m. piše: Laginja će propast va petoj i četvrtoj kurije, a mi (Talijani) ćemo imet četiri a Hervati jenega deputata. — Po njegovom ta deputat bi moral bit — to se već razume — peto kolo. Nego čujte ovu drugu. Na 27 otobra ovoga leta je Krstić pisal va svojoj „Mačjoj sloge“ da će njegova stranka stupiti va izbornu borbu sasma samostalno, to će reć, da neće ni za hrvatsku ni za talijansku bandu, a na 15 decembra kada ga je već strah pasal, da bi ga njegovi ljudi mogli za račun pitat, zač su već zibrani svi fiducijari, piše Krstić, da će imet njihova stranka to je talijanska četiri, a istarsko-hervatska samo jenega deputata. — Mi mislimo, da moru sada i slepi videt, ča smo mi vavek govorili — naime da Krstić dela za Talijane proti našoj krve. Ki još sada ne vidi, tega je Bog slepočun kaštigal. Nego neka znaju svi mački, da ako i poje samo jedan naš deputat va Beč, zato neće bit našem hervatsko-slovinskemu rodu v Istre ni bolje ni huje. Mi znamo to, da će on naš jedan zastupnik našemu puku više koristit, i da će više storit za njegovo dobro, nego tisuće talijanskeh deputati, zač Talijani nimaju ni srca ni duši za naš puk; oni bi samo Talijanu pomogli, a naša krv neka pogiba. Od kada talijanski deputati sede va bečkem parlamente, nezna se, da bi kada ni besedi sprogovorili za dobro našega puka. — Ako nam ne verujete, ćemo Vam dokazati s protokoli od seduti, ke su bile gore. Laginja pako i Spinčić su se leta i leta trudili da hite dole ežoner, ki je kako mora tiščel istarskega kmeta, i samo njim se mora zahvaliti, ako se je ežoner dole hitil. Ako ne verujete, pitajte ministri va Beče, pitajte Campitella, ki Krstića plaća.

Naš deputat, ako i bude samo jedan, će više puku istarskemu koristit, nego svi talijanski. Ter, za božju volju, Talijani vam neznaju va parlamente ni usta odpret, pak ćete, da vam pomoru! Najbolje bi bilo, da ih va kakovu vetrinu spravite, i to jenega Rukavčani, drugega Vepričani, tretega Lovranci, četvrtega Mošćeničani, pak da ih lepo svaki dan na place gledate, da vidite svaki ono, ča ste po sile hteli imet: Ja vam garantiram, da bi vam drugi put pasala volja zibrat takovi deputati. Nego to ni još niš — valja da znate, da te vam oni sada va svi foji stavit, da budući su bili u Istre zibrani 4 deputati Talijani, a jedan od našega jezika, da je Istra čisto talijanska zemlja, i da Italija ima na nju svi diriti, da ju dobije za se. Ste razumeli, ćuki?

Kako nas Talijani glade!

Već se je više puti govorilo, kako Talijani, al ćemo reć junta, gospodari s našum mukum. Kada je ono jedan put bil tamo kaser neki Rigo, znal je tako lepo must kasu odi provincije, da je ž nje va nekoliko let zimazal niš manje od 80 tisuć furenti. Kako je on to mogal storit, pitamo mi. Lahko bože sveta, aš oni, ki su bili postavni da mu paze na prsti, nisu puno okol njega glavi razbijali, aš je bil Talijan, a mi svi znamo, da vrana vrane neće oka izkljuvat. Kada se je pak od te kradnji govorilo va sabore aliti dijete va Poreče, znate ča je rekal predsednik, stari Kampitelić? Da mu je jako žal, da se je to travinjalo, nego da to neće očutit naša provincija, ni oni ki plaćaju franjki. Jezero vrazi, to jih mora bit lepi kupac negde naslagano, kada neće Istra očutit teh pokradenih 80 tisuć furenti. Nam bi drago bilo, da je temu tako, nego mi znamo, da kada ko naše selo pita hrvatsku školu, ontrat govore Talijani, da je Istra siromašna, pak da toliko nepremore. Spametimo se samo, kako su težko i mučno sagradili školske kuće Brežčani, Poljanci pak i Zamečani, pak va njih su njim par let štrkali miši, prej nego njim je junta poslala učitelja, aš se je vavek znimala, da ga nima s čem plaćevat. A koliko bi se bilo moglo plaćat učitelji s onemi tisućami, ke je Rigo pokral, a?

Kada je goveran odprl va Pazine hrvatski jinažij, ki nam je bil potreban kako svakidanji kruh, skočili su valje Talijani svojum juntum, pak su za urtu va Pazine oprli talijanski jinažij. Ča njim ga je bilo potreba, kad imaju jednega va Kopre, a drugega va Trste? Pak znate, ljudi božji, koliko ta njih jinažij košta Istru? Preko 30 tisuć furenti na leto, a još će ta špendija leto za letom vavek krešit. Ne mislite, da ga sami Talijani plaćaju! Aj bo. Cela Istra, to će reć, da ga plaćamo i mi.

A koliko pak oni potroše, kada su izbori po Istroj? Vidite samo ovo leto za zadnji izbori da su potrošili preko 50 tisuć gotoveh furenti, od keh da je i Krstić dobil svoj del. A čigovi su bili ti beći?

Viste, moji dragi ljudi, kada su kakovi izbori, to vam juntà pošilje naokolo na stotine i stotine za puti, cesti, mosti, šterni i drugo, samo da ofloča puk, pak da glasuje za Talijana, a drugi puti moraš ju prosit na koleneh, stišnjenimi rukami, ako će ti vreć kakovu mrvicu s gospodskega stola. Tako je poslala pul oveh zadnjeh izbori županu od Rukavca i Zvoneće 9 stotin krun za popravit puti, pak je još obećala i druge pomoći, to se zna, ako budu ove županije glasovale za Benatića. Mi vam pak znamo povedet, da je občina kastavska samo ovo leto potrošila za puti po Rukavaščine preko 17 tisuć krun, a po Zvonećoj preko 1 hijadu krun. A, vidite malo?

Brate, ni čudo, ne, da nam svako leto kreše plaćila. Pak još i one nesrećne školske tasi! Kako se je govorilo ovi dnji va raprežentance va Kastve, pita junta samo ovu občinu niš manje nego 13 tisuć 5 sto krun školske takse za tekuće leto, prez zastanega od prveh let, a za buduće leto pita pak drugeh 14 tisuć 5 stotin krun. A to je lepa svotica, ča ne? Ti beći gredu va Poreč, a s Poreča trebeda kamo jih vetar zanese. Stvar se razume sama po sebe, da te svoti neće moć splatit kastavski komun, kako ni mogal ni do sada, pak je već do sada stavila junta za plaćila školske tasi najprvo 24 pak 27 po sto adicionala. Sada će pak z vrhu tega navreć još adicional od 30 i 33 po sto. Vidite malo kakovo teško breme su te tasi za siromašnega kmeta. A ki nam je to sve napekal? Nijedan drugi nego Bartolić i njigovi pajdaši — Talijani. Pak još ima ljudi naše krvi i našega zajika, ki bate za Talijani i kriče aviva Bartulić! Aj, da bi tužni znali, koliko jih gušta svaki aviva, bi raje trubac zaprt držali.

Dopisi.

Iz **Poljan** nam pišu Poljanke ovo pismo: Mi smo od serca zahvalne kumparu Pepiću, da je poslal na dični „Narodni List“ od 20 ovoga meseca on list s Poljan. Nego vas svejeno molimo g. urednik da bite nam štampali ove četiri besedi na „Narodnem Liste, zač nas grdo peče sramota ku nam je Krstić storil, kada je pohvalil na svojoj „Pravoj Nesloge“ Poljanske ženi. Mi nećemo da ta sramot na nami ostane, pak zato prosimo Vas, da štampate ovo: Prošli su izbori prošla i kukanja, ni već tulenja, već ni čut: gić, gić-gro-gro- oćeš krmka kupiti za mali dinar — vražja krv hrvatska, gić, gić... tuuuu... Pasala prodaja krščanskega mesa. Ćete me pitat zač se je to tako na jedan put umirilo? Zato je to, zač se već ne ji, ni ne pije ala maka — al Bošketo. Ne bi nam bilo ni pol muke, da su samo muški vikali i strašili, al na sramotu njihu najvećega zlodeja delale su baš neke poljanske babetini. Govorimo samo za neke, malo ih je, ali te su kapace i vredne storit svaku porkariju i sten cele Poljane posmradit. Pak da bi te znali ki njim je dal kuraja? Čule smo neki dan, da ih je Krstić pohvalil na njegovoj mačjoj nesloge. Mi ne čitamo takovi foji, zač znamo da ih štampuje izdajica našega hrvaskega naroda, al za osvedočit se prokurale smo tu krpetinu i našli smo na njoj crno na belen, da Krstić hvali sve Poljanke. Mi druge smo otele s koži skočit od jada i od sramoti. Ča ćemo, ča ne ćemo, bile smo već odlučile, da pišemo Krstiću neka imenuje one ženske, ke su zaslužile toliku slavu i čast od njega. Al smo se brzo predomislile, zač bi bilo grdo od nas, da nauke pogledamo na čoveka, ki j' abandunal svoju nedužnu i zakonitu ženu, i ki pušća svoju dečicu svoju krv, da mu od glada poginu. Zato pak mi na našem „Narodnem Liste“ protestujemo proti onemu ča nas Krstić hvali na onoj njegovoj Krivoj Sloge. Mi bimo se štimale samo on puta, kada bi Krstić proti nam ča pisal. Ona hvala pak neka bude samo za one Poljanske ženi, ke su zaslužile tu čast od Krstića — te ženske neka znaju da j' to svedočba za nje od najgrje propalosti. Mi ih dobro poznamo još od nekada — vavek su bile niš koristi — pijanice, al takove pijanice, da su bile vredne z Regulum popit po pune bačve vina — tancevale i vajale se i po blate i po guoje, a ta šporak vicij vavek još drže. A da ste ih pak videli i čuli na dan votacijoni. Uh! Bog nas očuvaj! Naši ljudi, hrvatsko istarske stranki pasali su već za rana doma trezno, mirno i lepo, kako Bog zapoveda, a oni talijanske stranke vičuć tuleć i strašeć onem našem, ki nete, da tule na on njihov rog. Na putu na Poljanah te Krstićeve pohvaljene ženske do 6 — do 7 njih — dočekale su te junake, ki su za Talijana votali. Lepo su bili najprvo tratani od teh ženskeh sdruplicom vina, a potle pak ženske od muškeh s vinom i s kafon, s rakijum i s ciprom et cetera. Pile su još bolje nego muški tako da njim je jakost i špirit od tolikega pića zela i ono još malo pameti ča su je imele. — Kako na kuntrat su lokale te madami. Ah to je fanjski, ča i Krstića pijaža. Vikale su i drle se s muškemi, da su obe dragi ozvanjale i potezale su se i govorile jako, jako gnjusne stvari. Hodile su od oštarije do oštarij,e držeć se zida — i s o m a kako pijanice — tamo sve do pol noći i sten storile sven Poljanam najveći škandal, ča se ga more pomislet. Na kraje ovega pisma poručujemo Krstiću, da slobodno hvali ovakove fanjske pijanice a ako pak nebi znal za imena teh ž e n s k e h, neka se obrne na šioru Karlu i ona će mu ih povedet. A nas drugeh neka pusti na mire, — on ni naš par — mi smo poštene ženi, pak zato i još jedanput protestujnmo proti Krstićevoj hvale.

Poljanke.

Iz **Veprinca.** Ovde je sredu 2. o. m. počela popisija. Puk se mućuje da se moraju popisat i kokoši pak se svako talijansko trubilo čudi kako vraga da će se morat i na kokoši plaćat za svem tem da su Talijani kod izbori predobili. Ala trubili i trubli. Ja, ja sada komać te vam Talijani plaćila naprčevat kada ste njim dali svu moć i oblast v ruki. Već prvi dan popisije je neki Anton Gašparić počel puk pintevat, da neka ne pusti da se njihova imena pišu, ako ne talijanski, premda se po zakone moraju imena pisat kako su va krstneh knjigah plovanije. Dunke ča smo već tako dugo prišli da se imena moraju već samo talijanski pisat? A crna izdajnička pamet!

Talijanske podrepnice su puk tako nauskale da je kumisar od popisije moral pustit sve i bežat ča. Kapitanat kemu se je sve to javilo i ki zna jako dobro, ki puk smućuje još ni proti smutljivcem dosada niš učinil. Tega mi va istinu nemoremo razumet. Po celem svete oblasti gledaju da nebude smutnji i da bude med narodom mir a ovde puli nas.....

Iz **Ferlanije.** Neka mi nezamere ako se i ja mešam va njihovi posli od „Narodnega Lista“, ma moram njim reć, da se mi ovde va Ferlanije jako čudimo da taj lepi i dragi list nisu nijednemu ovamo poslali. Veći del naših ljude va Ferlanije su mački ma neka mi veruju, da to ni nikakovo čudo, zač mi ovamo nečujemo nikada druge besedi nego mačje laži. Krstić deli svoju mačju svem i svakemu i zabranil je našem ljudem, da nesmeju niš drugo štat nego njegovu „Mačju“. A ljudi bedasti misle da su njegove besedi sveto evangjelje, pak delaju sve ča će on. Mene se pak pari da ki će znat ča je istina ča je laž, da mora čut i jedno i drugo zvono. Zato mi je jako žal da niste k nam dosada poslali nijednega „Narodnega Lista“ (žal nam je da smo falili! Opazka uredničtva). Da su naši ljudi čuli kakovu pametnu besedu od naših praveh domorodac seguro nebi bili verovali mačjen jeneralom. Nego žalostno je da k nam nijedan ne zahaja, ni da nam se nepošilje nikakovoga našega foja, kako da smo mi va Ferlanije na kraj sveta. Celo vreme pred izbori ni bilo nijednega puli nas ni s Kastva ni z Matulj ni z Rubeši zvan sameh mačak, pak ni čudo, da su naši ljudi poverovali mačjem lažam, i storili čaj niš. Vi ćete se smet ma ja Vam govorim istinu, da va Ferlanije skoro svi, veruju, da bi ih Spinčić i Laginja prodali pod Hrvatsku kako da su ljudi prašćići ale tovari ki se kupuju i prodavaju.

To su raztrubili Krstić i njigovi pajdaši, pak naši trubili va to veruju, kako da je sveto pismo, a ni ne promisle, da su mačji jenerali plaćeni od Talijana, da puk varaju i slepe.

Radi tega ni skoro nijedan s Ferlanije šal glasovat, zač s jedne bandi su se bali da te bit prodani pod Hrvatsku (a trubili!) a z druge bandi bilo ih je strah poć z mački, da ne bi delo zgubili. Ja bim Vam samo preporučil, da nekoliko „Narodneh listi“ pošaljete i va Ferlaniju i da kadagodar pridete z Vašemi prijatelji ovamo, da nam malo ča protumačite, pak ćete videt da će se naš puk lepo obernut i spoznat će da je ono sve gola laž, ča mu Krstić i drugi talijanski plaćenici bleju.

Pišu nam iz **Lovrana.** Ovde je počela popisija ku je občina zručila Grossmanovemu sinu i nekemu Peganu. Obadva se va ta

posal razumeju kako i moj postol, nego občina lovranska za to malo mari. Njoj je samo za to, da ti dva popišu celi lovranski puk za Talijane. A ti dva te sigurno tako i učinit, premda va Lovranščine zvan Marina i još dveh trih, ni vragu tega Talijana, i čemo za seguro dožívet, da će celi lovranski vanjski puk bit zapisan za Talijana. Mi se ne čudimo občine da je ona popisiju zručila takoven mlajuhom, ki svaki hip imaju posla sudom, nego se čudimo kapitanatu, ki pusti, da ta znameniti posal obavljaju ljudi za keh se naprvo mora znat, da ga nete ni znat ni htet dobro i pošteno obavit.

Našem ljudem pak na Lovranščine preporučujemo, da dobro paze na prsti teh mlajuhi i da nam svaku nezakonitost, ku bi storili jave, da moremo naprvo poć, magari do Beča.

Mjestne viesti.

Domaća zabava na Silvestrovo. Kako smo već va zadnjem broje našega lista spomenuli, bila je na zadnji dan leta va „Zore" domaća zabava, ku nam je priredilo naše družtvo „Lovor". Naši vredni pjevači, keh je bilo jedno 30 sveh skupa, odpjevali su nam nekoliko pjesam tako lepo, da ih je bilo milina poslušat. Pesmu „Bog i Hrvati" morali su nekoliko puti ponovit, a kada bi svršili nju ale pak onu drugu našu lepu pesmu „Lepa naša domovino" va sale bi se zdignula tolika buka, da je bilo valje za oglušet. I pljeskanju i klicanju nikada kraja ni konca. A ljude je jako pijažala i pesma „Predobri Bože", ku je škomponil jedan naš domaći čovek — g. Brajša. Suze gredu čoveku na oči, kada posluša tu lepu molitvu. Sve je bilo lepo, ali mane se čini, da su još najlepši bili oni dva kvarteta, osobito pak zadnji. To je bilo neč. Ma su tići i oni, ki su to pjevali. Gospoda Vahtari, Kubar i onaj naš dragi Slavík, ki će nas, da ć tako ne, brzo pustit, to su upravo majstori. Čast svim pjevačem i njihovem vrednem predsjedniku g. Juliju Miranu. A svaka čast i hvala i gosp. Antunu Gervaisu, dičnemu kapelniku družtva. Čovek se upravo mora čudit, kako je on svoje pjevače u kratko vreme lepo izvježbal. Bravo g. Gervais — samo napred tako! — O pol noći — kako o pol noći — Bože moj! To se pjevalo, kumedijalo — a ča će, mladost — no! Ma se je čulo i pametneh. Osobito je govor velečast. gosp. profesora Spinčića važgal sve, ki su bili na zabave. Kada je finil, mi sleli sme, da će se sve srušit od pljeskanja. Onako se govori! A govorili su i drugi dosta lepo, a lepa nam se parala i ona slika na pol noći, kada su naime deca s banderami v ruke navestili novo leto. Najzada se je zatancalo! Kamo ćete više! Slavnem odboru pak bimo preporučili, da u buduće malo više gleda na red, nego tega nam ni trebalo ni spominjat, zač smo doznali, da je odbor „Lovora imel čera svoju sjednicu, pak da je mej ostalim priskrbel i to, kako će se na drugeh zabavah, ke te bit ovega pusta, držat najlepši red. Tako valja!

Pjevanje va opatijskoj crekve. Već od nekoliko vremena pjevaju na kore va opatijskoj crekve sve sama mala školska deca, keh je tako lepo čut, da čovek misli, angjelići su to, ki tako lepo pjevaju crkvene pjesmice. — To govorimo mi, a tako sude i gospoda stranci, ki prihajaju nedeljom i blagdanom va našu crekav. To je lepa čast za decu, za njihove roditelje i za celo mesto, a častno je to i za vrednega učitelja, ki se skrbi, da ta deca tako lepo pjevaju. I deca od talijanske školi bi jako rada pjevala va crekve, i već su se neka od njih i pridružila našoj dečici, ma ča ćete, kada ne slažu glasi onako lepo skupa, kako bi morali. A ne slažu ti glasi za to skupa, zač talijansku decu ni dô ki vadit, pak nebogi ne znaju ni usta odpret. A pur bi bilo lepo i dobro, a i Bogu bi drago bilo, kada bi i ta dečica pjevala gore na kore. Nego prvo bi se morali naučit pjevat, a to bi mogli samo onputa, da ih meštar va tem podući. Za to mislimo, da bi najbolje bilo, kada bi se roditelji one dece, ka bi rado pjevala va crekve, javili meštru g. Rajčiću i njega zamolili, da im on decu nauči pjevat va crekve. Mi, ki znamo, kako se naš vredni učitelj rado tim bavi, sigurni smo, da bi njim želju izpunil i da bi im naučil decu lepo pjevat va stariskoj našoj opatijskoj crekve. To bi bilo na čast Bogu, a bilo bi lepo i dobro za decu i za roditelje, a i za ovo naše lepo mesto — Opatiju.

Božićno drvce. Lepa je bila na zadnji dan leta prva sala od „Zore", lepo je bilo videt ono drvce onako razsvetljeno, a bilo je lepo videt i onoliko sveta onde zbranega, ma najlepše bilo je gledat onu dečicu, ka je bila gore na pozornice. Ma ča ni ono bilo pravo čudo! Kako je to sve hodilo lepo i gladko! Ki bi rekal, da će ona deca, onako mala, onako lepo znat predstavljat. Ste videli onega malega Deša, kakov kralj je ono bil! A mali Jarušek ki savjetnik. A mali Marko Rumac, ki starac, an? A on mali Augustin? Ste ga videli malo, kakov kraljević vam je ono bil! Kako mu je to hodilo brate, kako da je svaki dan va tem.

A ča ćemo reč od male Olge Stipaničeve, od male Ljubice Pavlove i od male Brudnjakove? Ča ne bi bil čovek rekal, da ona mala kraljica zaspravlje plače nad svojom malom Ružankom? Čovek bi ju bil bušnul od mila! A Ružanka, mala Ljubica Pavlova? Ki ju ne bi bil pojil od miline, kada je ono rekla prelji: Daj da i ja malo vrtim. A jako draga bila je i Vila, mala Berta, a kamo ćete bolje i lepše prelje, nego je to bila mala Puž Marija. Svi su ti predstavljali igricu: Ružanka. Ma s tem ni bilo sve svršeno. Još su bile dve deklamacije, a deklamovali su: Podmenikova Zora i mali Ivan Jurković. Oba su lepo obavili svoju, a mali Ive je preko tega pokazal, kakovega kuraja ima. Alaj, ki soldatina će ono bit jedanput.

Nego ča nas je najviše zčudilo, to je bil izgovor one dečice. Kako su lepo i čisto izgovarali svaku besedu, a videlo im se je i to, da razumeju ono ča govore, altroke deca pul koludric, ke govore i zavijaju jušto kako i kakov organet.

Upravo prelepo je govoril gospodin kapelan, baš va srdce su nas taknule one njegove zlate besedi! Neka ga Bog poživi! Z jednum besedum, to je bila zabava, kako se je v Opatije malo videlo.

A ča ćemo reć od onega, ki nam je sve to pripravil? Mi ne ćemo mu niš drugo reć, nego neka gre i nadalje s tem svojem putem, to je put najljepši, najčastniji, kega more jedan učitelj sebe zibrat. To mu nete nikada pozabit ni ona deca, ku je onako lepo naučil, a ni njihovi roditelji! Onega večera te se oni za vavek spamećevat, kako se još i danas spamećuju drugi, već odrasli, kako su i oni jedanput prikazovali „Ružanku". Živio gosp. Rajčić! Samo napred tako!

I dari su bili lepi. Ni jedno dete ni šlo one večeri doma, a da ni ča sa sobom neslo.

To se razume da ta slava ni nekem mačićem mogla bit po volje, ma mi njim ne moremo pomoć.

Mandrać na Voloskem. Već nekoliko let pogaja se občina voloska z governom, da se zamuni voloski mandrać, ki ni drugo nego jena vela smrjiva gomila. Občina je već od više let pripravila i potrebiti materijal da se zamuni, ma pomorska oblast neće da to pusti, zač da se mora najprvo storit drugi mandrać, a pokle da se starega zamuni, To je dobro i pametno, ma pomorska oblast je dužna da sama stori ta novi mandrać i da starega zamuni, zač se on smrdež, ki prihaja od starega mandraća, nemore već ni trpet. Kada ljudi i gospoda projdu mimo mandraća, moraju zataknut nos od silnega smrdeža, a to gre od leta na leto sve na huje. Zato mi preporučujemo našoj občine, da nečeka dokle goveran stori novi mandrać, zač pul naš guveran navadno počne neč delat komać onput, kada pride kuga ale kolera, nego neka va starem mandraće stori novi kanal, va kega će bit speljani svi drugi kanali, ki prihajaju va mandrać, a ta novi kanal neka spelje va on kanal, skroze kega teče spod Labinjana živa voda. Tako će se odstranit od porta on grdi i nezdravi smrdež, a gospoda i urešti, ki pridu po dolnjem pute na Volosko do porta, nete već reć: „Pfuitaifel, ka porkarija je to!"

Godišnja skupština čitaonice „Zore" u Opatiji. U nedjelju dne 30. pr. mj. obdržavala se je u „Zori" redovita godišnja skupština, na kojoj se je zaključilo puno lepeh stvarih. Izabrao se i novi odbor. Predsjednik je g. Ivan Fiamin, tajnik g. Julij Miran, a blagajnik g. August Rajčić. Novomu odboru želimo u ime naše narodne stvari najbolji uspjeh.

Razgovor od dveh otrok na Voloskem. Puli „Standara" na Voloskem su se neki dan našla dva otroka, jedan morčić i drugi biondo, i ja ki sam bil malo podalje od njih, čul sam ovi njihov razgovor:

Morčić: Ćo, si ga videl?

Biondo: A kega?

Morčić: A Pogana.

Biondo: Ča onega šperlentu. Videl sam ga.

Morčić: Pak ča ti se parà?

Biondo: A ča ćeš da mi se para: Mizerija! Nicefero je veći i krepji od njega. Orko, ancora ghe fa od zada salo viset.

Morčić: A kako ćemo ga zvat?

Biondo: A kako drugačeje, ako ne lovranski Poperdilo.

Morčić: Bravo, bravo — jušto tako: lovranski Poperdilo. A kantat ćemo mu ovako:

Pogan je z Lovrana prišal
z Lovrana prišal
z Lovrana prišal.
Da bi ovde palentu zmešal
palentu zmešal
palentu zmešal.

Biondo:
Joj, joj, joj, trudit se nemoj,
Obrnut me nećeš moći, Poprdilo moj!

Morčić: I ja dem da neće, zač bi njemu svi oni muzoli ki ima na obraze sigurno prvo popadali, nego bi jednega od nas obrnul. Pak da bi ki — ma onakova sperlenta. Ter koliko je stareji od nas? Nanke pet let. Još bi se mogal s nami na špekule igrat. Pak da bi i bil star kako nono, mi bimo isto ostali vavek ono ča smo bili, i vavek bimo pjevali:

Nije Istra taljanska,
Već je zemlja hrvatska.

*

Na to su šla deca ća, a ja se nisam mogal puno vremena donačudit — kakove fanjske dečice ima na Voloskem. To su deca, to, ka neće nikako da budu Kalabrezi. Oni te, da ostanu ono, ča su njim bili i njihovi stareji — oni te, da jedanput postanu ljudi, a ne pol tića pol miša, kakov je on Fernjokulić od Pogana. Živila naša dečica!

Talijanska petljarija. Kazinaši na Voloskem hteli su na Silvestrovo učinit nekakovu večeru s tancem. Šli su nebogi pobirat podpise okole za tu večeru pak znate koliko su ih našli? 8 (slovom: osam). Se zna, da sameh osam njih nisu mogli storit velu skupnu večeru ni tanac, pak su lepo ostali svaki doma. Nekemu da je to bilo jako žal, zač da je bil parićal nekakov kapot z velemi, velemi žepi za spravit kakovu butilju va žep, pak mu je i to skrokalo. Siromah!

I naši barkarioli plaćaju patentu. I kakovu. Pak? Je njim morda ča bolje? Skrbi se morda ki za njih? Mo da — za pastorki se maćehi više skrbe, nego ljudi od governa za naše barkariole. Mi smo neki dan spomenuli va našem „Narodnem Liste" va kakovem stanju pušća goveran oni nesrećni portić, a danas moramo da zdignemo još jednu novu tužbu. I pitamo: Kako se more pustit va jednoj Opatije va jednem „Kurorte", da cela ona štrika od Opatije do punti Kolovi nima nanke jednega skalina, s kega bi se mogal jedan gospodin ale jedna gospa ukrcat va barku. A velika je to škoda za naše barkariole! Koliko bi se gospodi rado ukrcalo ale zikercalo tamo na Lučice ale pak spod Letrika da bi bilo onde malo posaližano? Ma ča će, kamo će ovako svet na oni grebeni! Pak kako da bi to guštalo, ki zna koliko da se malo poravnaju one dve tri groti. Naš „Narodni List" ne će mirovat, dok se god ne učine te tako potrebite stvari. Mi ćemo još i po drugem pute zamolit našega velevrednega zastupnika g. Spinčića, da bi on za to hitil ku besedicu gore va Beče. Ter i naši barkarioli plaćaju patentu, dunke imaju i svaku pravicu, da im se da barem ono, ča njim gre.

Mačja koledva.

Tri kralji jahahu
S rukavačke strane,
Tri dari nošahu,
Tri mačke krepane.

Pod njimi su konji,
Debele kobile,
Ni zoba ne zoblju,
Nit bi vodu pile.

Najprvi j' Krsto kralj,
Gospodskog kolina,
Ki željaše vidit
Deli Konstantina.

Za njim je Žukvarić
Maloga kolina,
Ki željaše vidit
Pršuta i vina.

Najzadnji j' Gjivak kralj,
Čovek od karatela,
Ki željaše vidit
Ča Grizilo dela.

I tako pojdoše
Dole na Volosko,
Da bi njim platili
To mito gospodsko.

„Od Rože Jovanin
Povej nam za isto,
Kade je Pušina
To talijansko jisto?

Mi ćemo sad k njemu
Poć se pokloniti,
Par tisuća prijet,
Pak u Kastav iti".

Nino odgovori:
„Ne znam za Pušića,
Nit znam za Stoglava,
Za tog talijanskog tića.

Ako ga najdete
Nazad se vratite,
I meni Ninotu
Glasi donesite.

Ja ću mu se poći
Častno pokloniti,
Dobro se najisti,
Još bolje napiti".

Jutro dan pojdoše
Da Nino ne znaše,
Pušinu najdoše,
Bog im pomoć daše.

Kad Pušina vidi,
Da su blizu kralji,
Kruto probledno,
Va žep beči stavi.

Oni mu rekoše:
„Kade su petače,
Ke je Taljan poslal,
I one stotače?"

„„Pripravan Vam je dar
Kabli i korita,
Da se nažerete
Jedanput do sita!""

I tu njim pobroji
Soldi i petače,
Da bi prevarili
Još gdje koje mače.

Proklet izdajica
I grobni mu znamen,
Od Otca i Sina
Duha svetog Amen!

Svega po malo.

Slava Mošćeničanom i Ruhavčanom. Tako piše sa svojoj „krivoj sloge" od 15 p. m. talijanski plaćenik, čovek, za kega je cesarsko kraljevski kunšiljer od governa Alojzij Fabiani pisali podpisal da je za beči vredan storit delo za ko se gre va peržun. Lepa hvala i slava ku Vam predika takov čovek. Po celem širokem svete, kade ni još poštenje posvema propalo, bi se ljudi sramovali takove slavi. Pak za pravo ta slava ni niš drugo, nego najveća sramot, ku more pošten čovek doživet. I va istinu! ča je više sramotno nego ča ste storili vi, ki ste zato

zatajili svoj zajik, zatajili svoju mater, i hitili pod noge svoj rod i pokolenje, samo da jedan propali čovek i njigovi pajdaši dobiju od neprijatelji celega slovinskega roda v Istre, od Talijani, ča veću plaću. Ali ne pozabite to, da ćete morat beči ki Antikrst od Talijani u vreme izbori prijimlje, težko i krvavo plaćat va franjkeh. Videt ćete k letu, kako te vam plaćila narast. To će bit to, altroke pod Hrvatsku. I pravo će Vam bit, kad ste zalupani, bedasti i zapućeni da ovakemu razbojniku, prevarantu, ništćetu, brez kući i kućišta više verujete nego Vasem pravem prijateljem ki gledaju z dušum i s telom za Vašu korist. Huje Vam budi!

Sjajna vitorija va Liburnije. Ča je to ta vitorija? pital je župan z Gornjega Rukavca, Krstićev fiducijar za petu kuriju, je ta vitorija neč mužko ale žensko, je to ča za pit al za jist? Vitorija, Vitorija. A viš, to je seguro žena od mojga kumpanja va petoj kurije Viktora Ferlan Mišatića iz Puhari! Vidi vidi malo... Rogi... ti je to Mišatićeva žena rekal mu je Lovrina, Vitorija zlamenjuje da smo mi mački dobili. Razumeš sada? A vraga! viš malo, a kako ćeš Frane da ti ja tu turaku besedu razumem? A Lovrina njemu: Ni to turska beseda, trubilo, ne, to je beseda istarsko-istarska a ne hrvatsko-istarska, ni turska. A on drugi: Poboštrića pravo govori Frane zač da je hrvatska bim ju ja razumel, ma tako ne razumem ni bili. Talijanski plaćenik pod imenom „vitorije" piše da su Rukavčani Veprinčani, Lovranci i Moščenicani spasili ime Istre, zač da kada bi bili njihi glasi odpali da bi bil zibran za deputata od pete kurije Hervat Laginja. O sramota ljudska, čovek ki za plaću pljuva na svoj rod i svoj zajik ima obraza govorit i pisat proti jenemu Laginje kega sami Talijani štimaju kako i najvrednejega čoveka va celoj Istre. Znaj Arbanase, da božja pravda gre pomalo, ma ne fali nikada! Ako je na puk va Liburnije sada prestrašen prevaren, zaslepljen glasoval za Talijana mi te Arbanase, koji svoj rod tako grdo pod noge hitaš sigurujemo, da će se narod opametit da će odpret oči al onputa neće ti bit vremena da činiš pokoru nego ćete puk sam sudit i odsudit.

Moderni farižejci. U vreme kada je još naš Spasitelj svoju nebesku nauku židovom predikal, bilo je mej židovi nekoliko pokvareneh, nepoštenih, licumernih ljudi, ki su se držali, da su najpobožneji i najpoštenieji, a kad tamo, bili su pravi vuki razderavci, ki bi bili najraje našega Spasitelja uništili kako su najzada i storili. Te ljude zvali su onputa farižejci. Takoveh farižejci imamo i danas na svetu dosta, ma ja mislim da va ovem kapitanate je jedan od njihoveh najvećeh majstori. Ta Vam čovek kad ga oni nečuju proklinje popi, fratri, biskupi, pape i sve ča je na svetu pravedno i pošteno, a pred pukom, samo da ga zaslepi i zavara, neprestano zimlje va svoja poganska usta ime Božje i blažene device Marije svetu mater Crekav i druge svete stvari, ma, ča ni to farizejstvo, recite malo? Čovek ki više hojeva va peržun nego va crekav, ki proklinje sve pope, fratre, biskupe i pape ki puk vara i slepi i čini da se mej sobom svaja, ki bi tel da je celi svet jedan pakal, takov čovek bi tel okolo govoriti u ime Spasitelja. Maršća sotono i Antikrste!

Pošten čovek. Kad su bili va Kastve izbori za petu kuriju prišal je Slocarić k-g. Franu Ferlan Garić iz Rubeši i daval mu je sto fijorini, neka gre delit buletini za talijanske fiducijare. Ako predobiju Talijani — da će mu dat još dvesto. Gospodin Ferlan, ki je dosada s Krstićem držal odgovoril je Slocariću: „Ja neću talijanskeh beči ni neću poć ljudi za vas lovit. Ja ne grem nikamo!" Slocarić je šal oparen ča. Vidite to je jedan pošten čovek ki neće da za beči, kako Juda, izda svoj rod. Dakle Slocarić deli okole beči kako blato. Pitamo mi od kuda to? Do sada smo znali i dokazali da njim ti beči šilju Talijani samo da va ovem kapitanate kupuju tovare za Talijana a da naš puk smućnju. Sada pak znamo jedno više, najme da su svi mački od Talijana kupljeni. Sram ih bilo kad se puste kupit i prodavat kako blago. Altroke da će ih neki prodat pod Hervatsku.

Vredna ženska. Jedna poštena Istranka iz Kućel (imena njoj ne ćemo spomenut) ni pustila pul zadnjeh balotacijoni svojga muža da gre k Mihotiću balotat s mački. Rekla mu je: „ako češ poć hodi s ljudi, a ne s mački, ako nećeš poć s ljudi a ti ostani doma. ćeš lepšu figura storit. Ako pak sa svem tem greš s mački ja ću poć od kuda sam prišla". Ovde se more reć da je ženska bila pametneja od muža i neka njoj bude na čast; ona štima svoj rod i zajik više nego svi oni divi mački ki se za žmulj vina Talijanu prodavaju i svoj zajik pod noge hitaju. Svaka čast takovoj ženskoj! Bog daj se i druge va nju ogledale.

Ča delaju talijanski deputati va Beče! Muštardu delaju talijanski deputati va Beče, delat muštardu, to će reć koliko i niš. Ma da ih vidite! To vam se obuču va frak, pak van stave postoli od laka, onputa rukavice, pak se namažu i naližu, i onako nacifrani gredu u parlament, i misle, da će se svi deputati ki su gore čudit, kada ih vide. Nego drugi su deputati zabavljeni s drugačijem poslom pak za Talijane nijedan ni ne mari. A najsmešnije je pak to da se va parlamente samo nemški govori, a nijedan taljanski deputat ne zna nemški ni kruha pitati. Dogodi se kadgod, da ki drugi deputat kakovu smešnu reče, tako da se onputa svi počmu smet. Talijanski se deputati onputa obraću jedan k drugomu i sve se pitaju: — „Čo kossa el ga dito — mi no go capì un oštriga! — Nauka mi". I dok se četiri stotine deputati smeju za puknut, dotle oni brizni stoje, kako da su od drva. Nego najzada se počmu i oni smet a da ni: sami ne znaju zač. A još je lepše, kada bi talijanski deputati oteli da ča sprogovore na parlamente. Kako će, kada nemški ne znaju! Vidite kako se inžinjaju. Gredu jednemu od oneh Furlani, ki po kuntrade prodavaju pečeni maruni, pak ga zamole, neka njim stavi s talijanskoga na nemški ono ča bi oteli reć. Morete si pomislet, kako more to bit škomponjeno. Pak ni to ne znaju reć na pamet, i to njim mora on furlan, ki marun prodava napisat na kus karti, pak to onputa oni čitaju. A kako čitaju majčice moja mila! Ni čitat ne znaju, a ni izgovarat! Na priliku, ča bi jedan naš deputat rekal: „Hohes Haus!" to talijanski deputat zreče: „Oes Aus", ale pak „Kokes Kaus". Mesto „ich habe" on će reć „ik abe" i tako napried, i tako napried. Inšoma talijanski deputati ne gredu va Beč za drugo, nego da čine smet celi austrijski parlament. I takove deputate biraju neki naši ljudi u Beč!

To su perčavci. Ki je bil na dan izbora za petu kuriju u Ičićeh mogal je videt kako svi Leprinčani ki su glasovali za Talijana verjiniju v usteh maste i mogal je čut kako zgora Ičić već okole devet ur u jutro pijani ljudi kantaju. Povedali su nam naši već on dan da imaju svi od talijanskega partida kod Bošketa frajkartu za jist i pit kolikogod će ki. Mi nismo hteli verovat zač nam se je činilo nemoguće da bi ljudi kršćeni mogli za žerilo i piće svoju narodnost, svoj zajik zatajit i pod noge hitit. Nego sada doznajemo da su Leprinčani talijanskega partida na dan izbora za petu i četrtu kuriju požerali i popili al Boschetto sedam sto krun robi, ča je sve platil D.r Costantini ki je bil kaser od Talijanskega partita i izbornega odbora. Ako Bog da će benj Leprinčanom presest ča su na 5 i 6 decembra a mäka požerali i popili, kada njim budu prišli s Parenca adicionali. Ki se kako tovar prodava ne zasluži drugo nego da se ga kaho tovara mlati! I pravo njim budi.

Lamberger, Štempihar, Berdaus, Martin Krpan i — Pegan. To su bili veli Kranjci, ljudi krepki i jaki, kako i naš Kraljević Marko. Martin Krpan dignul je z jednum rukum jedan voz s kobilum, kočijaša i sol, ke je bil voz krcat. To je bil fant — bi rekli Kranjci. Štempihar je bil drugi junak, ki je s kosericum prerezal trbuhi trim nemškem soldatom, ki su bili železom fudrani. Berdaus je pak bil tako jak, da kad bi na ceste srel kega čoveka, ki mu se ne bi bil otel ugnut, dosta mu je bilo pogledat ga i ta čovek bi već bil pod zidom va kanale. Lamberger bi pak za ručaju dva vola pojil, a zube bi čistil s pralicom. A Pegan? Oni četiri, o kem sam vam govoril, nisu ni sena njemu. A bil je to va istinu strašen goliatina. On je jil živu decu, i kada bi kega malega Kranjčića pojil, valje bi za tem prišal vanka jedan mali Taljan. I na Volosko je od mala prišal jedan Pegan. Ma ta je malo slabeji od svojega patriota Kranjca — nego vej si ga vrag — da ne budu i njemu naša voloska deca storila apetit. Nego ja mislim da bi mu takova hrana pressela!

Zubi tete Jambrožije se kidaju! A znate na kem se kidaju zubi tete Jambrožije? Na kem drugem ako ne na našem Kundiće! Ma zubi tete Jambrožije su falši, pak se lahko kidaju i već se more naprvo reć, da te se svi pokidat prvo, nego našemu Kundiću s poštenega njegovega obraza pade ni najmanja dlačica. Toliko za danas — Slocarić i kumpanija te ih čut do mala i drugačejeh.

Eviva Italija napisali su po klupah na pute do Karolovega paviljona neki tići. ki bi radi, da knam Italija pride. Va Lovrane i va gradićeh odkuda su Bartoli i Bennati, više puta se čuju i čitaju ove besedi, al da će to i knam prit, ne bi bil čovek nikad rekal. Altroke, da ćemo ih mi prodat pod Hrvatsku!

Kako je po svete?

Puli nas va Austrije svet je zabavljen s izbori, pak se za niš drugo ne skrbi. To vam je sve kako va jednem kotle, to vre, to puca, to škriplje, da se Bog smiluje Ćemo vidit ča će s te palenti vanka prit.

Va Italije je još huje. Tamo pak ima goveran silnega posla s tati i razbojniki od sekretega družtva, ko se zove kamora. Očuvaj nas Bog takoveh ljudi, kakovi su ti Taljani od kamore.

Inglezom se grda piše va Afrike. Ne prodje dan, a da se ne čuje, da su ih Buri kade tade potukli. Kada su Buri počeli vojsku, govorili su, da se oni jedino va Boga ufaju, da će njim on pomoć. I u istinu, moramo verovat, da ih samo Bog može, zač kako bi se drugačeje mogli branit jedan onako malen narodić od nekoliko tisuć duš, proti najbogatejemu i najsilnijemu kraljestvu od celega sveta. A Bog je zato s njimi zač je njihova stvar pravedna.

Va Kine gredu stvari opeta slabo za Europejce. Mi ne razumemo kega posla imaju naši tamo i ako je baš tolika potreba, in se tamo naša krv proleva.

Poziv na predplatu.

Pozivamo ovim sve one domorodce, ki nisu još poslali predplatu za „Narodni list", da to ča prej učine, da moremo uredit sve naše račune. Dužnost je svakega pravega domorodca, da „Narodni list" podpomore predplatom.

Za to još jedanput prosimo sve domorodce i prijatelje našega puka, da nam koliko prej pošalju predplatu za "Narodni list" bilo za celo leto, ale za pol, ale pak za kvarat.

Predplata za celo leto iznaša 8 kruna

za kmeta	4	„
za pol leta	4	„
za kmeta	2	„

Predplata neka se pošalje na urednika.

Uredničtvo.

Odprta korešpondenca od barbi Tončića.

Sior Kramuš Vi me pitate, da ča ćete storit z onemi slovi, ki su stali gore na pokojnem kazine. Ča ćete, da Vam rečem, igrajte se s njimi, kako deca — ter nimate drugega dela, pokle ste ono taneko afitali. Ja ću vam ovde pokazat kako bite se mogli s njimi igrat. Prva beseda je bila Casino — znamite ća ono „C" — pak pogledajte ča će vam ostat. A isto će Vam se dogodit ako storite jednu malu meškolancu od besedi „Lese". Znamite ono prvo slovo „l", pak ga stavite na kraj, i dobit ćete nemšku traducion! Servo suo.

Mlekopijam na Voloskem Ma j' teplo va Vašoj peknjice. Koliki su se već puli nje teplili! Bite i mane pustili, da se pridem malo steplit! Ter ča j' Krstić bolji od mene! A propožito! Neki dan ste vapile na naše ljude, da su prodanci. Ja zač ne bi te i vi ča to prodale, aj Bog da bi ki otel kupit. Ivanoš.

Kobula va Lovrane. Blaže Vam, ki ste sada avancal za inžinjera. A lepo je i za Vašega kumpanja Kukumu, da je i on od prostega meštra postal pravi inžinjer. Dunke za sada ste zmerili samo cestu do Dragi, a lepo bi bilo da disenjate i onu ka peje va Kapelicu. Vi govorite, da svaki pravi inžinjer mora imat sobum i jednu trumbeticu za trubit, pak ne znate, kade bi te ju dobavil. Ter vam ni trebe trumbetice — dosta je da rečete Kukume, on će Vam benj dobavit jedan ale dva roga — ter on zna kade rastu. Dobra sreća!

Nadalica va Moščenicah. U, da bi te znala, kako mane pijaža gledat ženske kada na metle jašu! Ča bim ja platil, da bim mogal bit „štriga"!

Frajle Smetić va Moščenicah. Vorrei baciar i tuoi occhi sereni, le labbra tue.....

Frajle Stufica va Moščenicah. Das ist die Liebe, so ganz allein! — to će reć, da ni ti ga do prave ljubavi, kada je čovek na same.....

Šior Sikić detto Jakomo. Je već finila ona muzika doma — diavolo! La fija la si ga fato grande — ne budi njoj ča!

Telegrafi „Narodnega lista".

Poreč 2. jenara. Semo je prišlo pol bataljuna soldati, da čuvaju hrvatske fiduciare od napadaja talijanskih fukina.

Trst 3. jenara. Ovde je strašna borba. Talijani delaju sve moguće, da bi predobili. Slovenci se jako lepo drže.

Zadar 3 jenara. Govori se, da Dalmatinci misle svakako poslat doktora Laginju va Beč, to se zna, ako ne bi v Istre bil zibran.

Kopar 3. jenara. Naši fiduciari su danas u jutro prišli pred grad. Talijanski fakini su ih dočekali sa svakojakemi pogrdami. Celo vreme su na njih pljuvali i govorili njim: porki sćavi! I pevali su: In Istria non si parla che italian. (Pak da nisu tovari oni naši ljudi, ki s takovemi neprijatelj drže).

Banjaluka (Bosna) 2. jenara. Trgovci drvlja, gospodari šuma i tako napred pitaju imena sveh oneh Rukavčan i Brežan, ki su balotali za Bennata. Takovim izdajicam oni nete nikada više dat dela. (Bravi — tako valja učit one trubile!)

Lorenzo Marquez 3. jenara. S Buri se je složilo već do sada deset tisuć Olandezi, pak te svi skupa udrit na Ingleza.

Poreč 3. jenara Dobilo je vino — Bennati izabran.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista" primila je u ime predplate: Za celo leto od gg. Viktora Tomičića u Voloskom 20 kruna; Augusta Halanska, Opatija 10 kruna; Ivana Kukac, Ivana Marušić, Pavla Širola, Pehlin, i Bralnoga družtva u Podgradu po 8 kruna; za pol leta od gg.: Kazimira Jelušića, načelnika u Kastvu, za dve predplate 10 kruna; Toma Kumičić Berseč, Ermina Jelušić, Prof. Vjekoslava Spinčića, Andrije Blečić, Volosko, Artura Gervais, Marije Turk, Opatija, veleč. Frana Ryšlavy, Mune, po 4 krune; Ivana Tomašić, pom. kapetana, Opatija, 5 kruna; Andrije Adretića, Veprinac, kbr. 89, Anta Ryšlavy, Kastelir, veleč. Bartula Vitezić, Lindar, Ivana Dubravić, Jordani, kbr. 59, Antona Bonetta, Kozliak, Kršan, Andrije Jelovića, župana Bručića, Josipa Zuri, Opatija, po 2 krune; napokon darovao je g. Frano Ferranda, Matulji, 3 krune. — Ugledali u njih i drugi naši domorodci!

Ki je to zgubil? Na zadnji dan leta našla se je va „Zore" jedna mala zlatna stvarčica. Ki ju je zgubil neka se javi puli našega urednika.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 2. Volosko-Opatija u četvrtak 10. siečnja 1901. God. II.

Živio Spinčić!

Danas je bil naš dan, dan naše slave, naše pobjede! Narod je sprogovoril, sprogovoril je od srca, sprogovoril je sa svom svojom dušom, on će Spinčića, svojega dragega Spinčića. Živio Spinčić!

A sprogovoril je narod kroz usta svojih vrednih fiduciari, ki su danas na 9. ovega meseca birali va glavneh mesteh trih velikeh kotari Istre: Pazina, Lošinja i Voloskoga. A ti vredni i dični fiduciari učinili su svoju svetu dužnost, oni su dali svoj glas onemu, ki ga je i zaslužil nakon tolikeh i tolikeh let truda i muke za sreću ovega zapušćenega puka, za blagostanje nesrećnega istarskega kmeta. Živio Spinčić!

Živio Spinčić! ori se složan glas iz izmučenih prsi. našega nevoljnega sveta, ki va Istre biva. Živio Spinčić! kliče danas dobri naš brat istarski Hrvat i Slovenac. A ta veseli klicaj čuje se i va gospodskoj kuće, a čuje se i va ubogoj kolibice. Živio Spinčić!

„Spinčić je suho zlato i personificiran entuziazam za narod i za sve dobro“ pisal je leta 1875 sada već pokojni narodni spisatelj, kada je naš dični pobornik bil još va Prage kako mladi študent. A Vi svi ki Spinčića poznate dobro u dušu, Vi ki znate svaki njegov korak, svako njegovo delo, recite, je od onega vremena, va ovo dvajset i pet let to suho zlato izgubilo samo za jedan hip ono svoje lepo i čisto svetlo? Je onaj njegov unutarnji oganj, ono njegovo oduševljenje za narod i za sve dobro samo za jedan čas utihnulo va njegovem srce? Ne, ono suho zlato ostalo je vavek kako je i prvo bilo, čisto i sjajno, samo da su se z vremenom va to zlato kako va najdraži i najlepši prsten okovali nebrojeni iskreći se diamanti i brilanti, naime one njegove lepe duševne vrline, sposobnosti i kreposti, ke ga uzvisuju nad druge ljude i kim su kruna neumrle i vječne zasluge njegove za dobro tužnega i mukotrpnega roba istarskega. Ča moru učinit one uvrede i oni napadaji, ke na taj čisti i neslomivi karakter sipa ona divlja i paklena zver u čovječjoj spodobi? One mogu učiniti samo to, da se narod još bliže stisne uz svojega učitelja, uz svojega dobroga prijatelja i branitelja, uz oca svojega. Živio Spinčić!

Nikad još ni njegov izbor imel takovega značenja, kakovo ima upravo danas — danas, kada se je i celi pakal digal proti nas, da nas zavuče va večnu propast! I zato budi sto put više blagoslovljeno ime našega dičnega zastupnika. Bog neka nam ga čuva i neka mu da zlato zdravlje i potrebitu jakost, da more kako i arhandjel Mihovil turnut izdajničku sotonu, prokletoga Judu u dubljine crnih paklenih jama. Živio Spinčić!

Volja razumnega i pametnega puka pošilja ga nazad va Beč. I on će poć tamo, ali . . . . . i tu nas se prijimlje mučna i tužna misal. Spinčić će ovaj put sam poć prez svojega najboljega druga i prijatelja dra. Laginje. I onu veliku i lepu radost našu muti jedan oblak, a taj je oblak crna zaslepljenost one nesrećne naše braće, ka je sakrivila, da je temu našemu drugemu otcu uzkraćeno da nas i on pred cesarskim priestoljem brani i da tamo za nas dela, kako je to i do sada delal. Al niš zato, dobro je da kigod i s nami ostane, da nas vodi i da nam pokazuje kako moramo delat, ako želimo obranit našu rodjenu zemljicu od tudje napasti.

A na onega, kega je providnost božja namenila, da gre za nas va Beč, neka nebo prospe obilje svojega blagoslova! Srca i duše, misli i želje onih, ki su ga zibrali, ostat će vavek s njim i puli njega, a oči naše će ga pratit u duhu i gledat će va njega, kako va svoju sjajnu i svetlu zvezdu, ka nam pokazuje, da se približuje dan, kada će i nam bit bolje i lepše, zvezda, ka nam navešćuje novo, puno bolje, puno srećneje vreme za celi naš tako ubogi i tako mukotrpni narod.

Živio Spinčić!

Volosko-Opatija 9. jenara 1901.

Naprej zastava slave!

Trst!

Svačigove misli letele su ovi dni put tega grada, svačigove oči gledale su ovi dni na njega, na sveh ustah je bilo ovi dni čut samo ime Trst.

Trst i Trst!

I mi, ki smo baš ovi dni izdajstvom, prevarom i nezakonitošću našeh neprijatelji zgubili jedno mesto va Beče, mi smo pozabili na naše zlo i na našu tugu, i gledali smo na Trst, samo na Trst.

Odkad smo na svet prišli od vavek su nas učili, da je Trst talijanski grad — samo talijanski grad, zato smo sa smeškom, kega more samo žalostno srdce potisnut na usta, čitali, kako se naša braća tršćanski Slovenci spravljaju na Talijane. I mi smo se križali od čuda i pitali smo se: Ča će storit ona pešćica naše braće Slovenac proti onolikim Taljanom? Kakova je to borba? I nam se je činilo, da je ta borba takova, kako da bi šal mali i slabi janjac proti gladnemu vuku.

Nego mi smo se prevarili. A s nami su se prevarili svi oni, ki su misleli kako i mi.

Četvrtak na 3. jenara bil je va Trste izbor i na ta dan glasovalo je za Slovenca šest tisuć i pet sto ljudi, a za Taljana osam tisuć i nekoliko. A jer su i socialisti i neki drugi imeli neku tisuću glasi, dogodilo se je, da ni ni Taljan ni nijedan drugi imel dosta glasi, da se ga po zakonu proglasi zibranim za deputata.

Nego najviše glasi imel je Taljan Hortis, a za njim valje Slovenac Rybarž. Od tega sledi, da se je moralo još jedanput balotat i to samo za Hortisa i za Rybarža.

Kada se je to doznalo, va celoj Austrije ni se govorilo o drugem nego o tem. I svi su se križali i čudili su se: Je to moguće, va jednem Trste da ima toliko Slovenci.

Ima i kako da ima!

U četvrtak večer Slovenci su bili kako zvan sebe od radosti i veselja, i neki su govorili da je već dosta tega, da već ne treba poć ni glasovat, za njih da je dosti da je prišlo do užega izbora mej Talijanom i Slovencem, za njih da je dosta da su svetu pokazali, da ih va Trste ima, drugo da njim netreba.

Nego puk, on vredni i lepi puk, skočil je na nogi i zavapil: Ne, ne, mi moramo se još tuć s Talijani, i zato ćemo prit i nedelju svi, svi koliko god nas ima nazad na izbor. Ča će nam ako zgubimo nekoliko vremena, ča marimo mi, ako i potrošimo ki krajcar, tu je po srede naša čast, naše poštenje. Ala nazad nedelju na izbor!

PODLISTAK.

Plominske paćuharije.

Kada sam Vam ja ono lani pravljal, da su hodili naši bakalar jest, kada su bili balotacijoni va Plomine za V. kuriju, Vi ste gospodin urednik ono štanpal va fojetu „Narodni List“, pak kada su ga uhitili naši Plominjani va ruke i lejili, na jedanput su skočili vajer kako da si ih posel na kantregu al na poltronu fudranu z ježovum kožum i to zato, da ča je bilo potriba, da svit zna, da smo mi drugi platili našim ljudem jest i pit. Drugi je rekal, da je dobro, da se je to pisalo va fojeti, tako ćeju znat i vani, ki su nam beći poslali, da smo nešto špindali i da nam nisu svi žepe ostali. Treti je rekal: ni dobro, zač drugi put će ih prit više balotat, pak će nam drugim manje va žepe ostat. Tako sejeno anka pop misli, li ča će, ter njemu te ih dat 6 o trih Kraljen na mesto 3, kada poje koledvat okolo kuć. Tako vidite na jedan kraj njim je drago, na drugi žal. Ali njim je drago ali žal, meni je jušto sejedno.

Lepo bi bilo, da ste bili vi drugi va Plomine, ale onako kigod ki je šegav, pak da more sve zakapit, ča je ono pripovedal barba Marko. Ja nisam zakapil kune ništo malo. On Vam je rekal: Znate, ja sam bil 1859. leta va vojski va Italiji za našega presvitloga cesara, pak mi je balota pasala skroz noge i mi je sprekidala žili i ranila kost, zato me vi drugi zovete barba Marko coto, a znate, da je i moj vnuk, prvo leto koje zustal za suldata, da je i on šal va vojsku u Bosau i tamo je brižan zustal za vik, a Fijarinov, ki je bil šnjim, od se jedne kumpanji namesto poć va Bosnu, je puli vraga ušal va Italiju i sada je još živ. Da je siromah, bi ga bili uhitili, magari da se je puli vraga skrival, a ovako on lepo i sada svoju kožu čuva. Ja mislim, da se rekordirate vi drugi, ča nam je govoril pred tri leta pokojni Gospod pod ovim brestom. Ča vi drugi — govoril je Gospod — ne mislite s nami drugemi balotat? Ne, aš biju nas prevarili, mi ćemo balotat sa Slovinci Istrijani. Ja, ja — rekal je Gospod — ma ćemo vam dat mi drugi buletini ónako po staru. I još je rekal: Strela me ubila, ako vas prevarim. I ovu kitu od bresta je kazal i je rekal: Na ovu kitu od bresta me obesite, ako vas prevarim, i ne daj Bog dočekal drugeh balotacijoni, ako vas prevarim. I ni ih dočekal, nedočekali ni jutra svi oni, ki vik s nami slipe. Zagorcem je obećival cestu na porat, tamo ih je činel fadigat, morda su storili 300 žrnadi, a Plominjani su nad njimi zijali i smejali njim se, da su štupidi. Pa kade je ta cesta? A dolenjim Zagorcem obećival je, da će storit šternu za vodu, pa su njim načinjali nekakvi kal, a ča njim valja ta kal? Kolike kumedije su storili štrangum, su ju vineli pa su strašili, da će ju nazada stavit, ako ne pridu balotat. Tako vidite, vik ništo najdu za strašit nas, a mi štupidi njim se veravamo, pak se pokle s nami rugaju. Gledajte malo sada, jel ča morda storeno va Plomine za komunjsku korist za naše pameti? Ča imamo valja školu kako se pristoji? Kade nam je maještar za školu? A ja, za nas nepensa jedini nič ča za bolje. Gospod nima votroki, Poldrugo nanka, pak ča će poć oni vraga glavu razbijati i školu zidat za tuji votroki. Gledajte ovu ložu na ovde. Zač je storena? Za nič drugo, kone za dešpet, ač je bila ovde dekretana škola, da se zida, pak su storili ložu, a mogla je bit zgora škola, a spoda ložа. Ako ne znate, reć ću vam ja, da ča je pensal pokojni gospod, to pensa i ov. Onda će ovu kovačinkinu kuću prodat komunu na pezu zlata pak ju razvreć i tako storit kakovih deset miljari fijorini duga na komun, i tako bi nam šal puli vraga.

Ja bi Vam još ča pravil, ma je za me kasno, a jušto na to su prišli neki frkalasi od Gospodove bandi, pa su ga zvali, neka gre š njimi doma.

Na ceste su počeli kantat po našo:

Prišal nam je buletin,
Da pridemo va Plomin;
Tamo ćemo balotat
Mi Slovinci Istrijani
Deputata Talijana.

14

Ste čuli Rukavčani, i vi Leprinčani, i vi Lovranci, i vi Mošćenićani? Skrijte se!

I prišla je nedelja. Zima, mraz, bura, strahota da se Bog smiluje. Ale tršćanski Slovenci za to niš ne mare, već gredu veselo na izbor, kako na pir.

I prišla je večer. Zbrojili su se glasi i razvidelo se, da je Talijan Hortis dobil deset tisuć glasi, a naš Slovenac osam tisuć i pet sto. Dunke za sameh tisuće i pet sto dobili su Taljani va jednom Trste, za kega su vavek govorili, da je čisto talijanski grad.

Oh! brižna Italija, nač si već spala! Da ni Rukavca, Leprinca, Lovrana i Mošćenic, već se ne bi za te ni znalo!

Jedan Trst! Jedan Trst, kega su već Talijani va Italije brojili mej svoji gradi. Ča te sada reć oni, ki su vavek govorili, da je Trst isto tako talijanski grad, kako i Napoli i Jenova? Sada se već ne more skrit istina, a ta istina je za Talijane gorka, zač njim se je z lumeri v ruke dokazalo, da va Trste ima najmanje četrdeset tisuć Slovenci. A to ni malo.

A temu su se začudili i ljudi od governa. Već su nemški foji pisali, da od sada će se morat računat i sa Sloveni va Trste i da će se morat neč i za njih priskrbet. A to Taljane peče. Vidite ča more storit razuman i složan narod, ki se neda kupit za žmulj vina! Živili Slovenci! A velika čast i njihovim vrednim vodjam, ki su kako najbolji jenerali tako zmuštrali svoje ljude, da im se moramo čudit. Živili Slovenci! Naprej zastava slave, naprej, naprej!

A mi? Gore uši, ni vrag s pakla nam ne će naudit, dokle imamo od strani od Italije onakovu stražu, kako su to tršćanski Slovenci. Živili i sto puti živili!

Kako su Talijani v Istre predobili petu kuriju.

Kad su izbori pasali, Talijani su valje počeli skakat od veselja, da su oni predobili va petoj kurije i va zapadnoj Istre. Svi njihovi foji i „Piccolo“ i „Popolo Zuccon“ pišu i trube na sve četiri strane sveta, da sada je kako nikada još dokazano, **da je Istra čisto talijanska zemlja,** zač da su bili zibrani četiri deputati talijanski, a jedan hrvatsko-slovinski.

Nego kada se malo dobro promisli, na ki način su Talijani ov put predobili petu kuriju, onputa mora svaki pametan i pošten čovek zaključit, da se tem Talijanom v Istre vražja piše, kada su morali sve to storit samo da predobiju.

* * *

Ćemo ovde samo na kratko spomenut sve sleparije, ke su Talijani pul pasaneh izbori storili na našu škodu, samo da budu zibrani talijanski deputati.

* * *

Kada su komać bile izborne liste van stavne, da se more svaki osvedočit je nutre al ne, i da ih more ako će prepisat, šli su naši ljudi na talijanske podeštarije v Istre kako va Kopar, Parenc, Opertalj, Motovun, Piran i drugamo, da bi prepisali liste, kako to zakon dopušćuje, pak mislite da su njim jih dali? Dakako! Rekli su našem ljudem Talijani: „Nanke ako pride Bog svemogući z neba, ne ćemo Vam liste dat“. Naši su to se zna rekurili, ma dokle je prišal rekurš nazada, pasalo je vreme za reklami i ni se moglo već liste popravit, sa svem tem da su bile strašno falsifikane.

Va teh listeh bilo je zapisano stotine i stotine mrtvih Talijani, pak su kasneje na ime tih mrtvih drugi glasovali, to se zna za Talijana. S druge strani pak bilo je na stotine i stotine naših van puščeno, a to sve samo za to, da nebi balotali za našega čoveka, a proti talijanskemu deputatu Bennati, ki je sam rekal da **magari živ ale mrtav, on da mora poć va Beč.**

* * *

Prišli su izbori. Ča nisu Talijani z listami presleparili, to su dofinili pul sameh izbori. Naše ljude nisu pustili glasovat, zač da jih komisjon ne pozna, al z drugum kakovum skužum, tako se je dogodilo va Škofijah, Kašteliru, Lazaretu, Motovunu i druguda. Al pak nisu naše ljude nanke pustili va salu od izbori, kako se je to dogodilo va Oprtlje. S druge strani su pak pustili glasovat svoje ljude po tri, četiri, ja i po četrnajst puti svakega. Tako da je kapitanat moral hitit dole izbori va Pule i va Oprtlje.

* * *

Ča nisu mogli Talijani presleparit, to su kupili. Za vreme zadnjih izbora delali su Talijani v Istre velu trgovinu z glasi. Plaćali su po krunu, dve, tri, četire i više svaki glas. Va Sanvičente su Talijani na dan izbora odprli pravu butigu za glasi. Tu vam je bil banak i čovek za bankom, ki je glasi kupoval onako, kako se kupuje svake vrsti blago. Talijani su malo marili za to, da se to po zakone ne sme delat, njim je bilo samo do tega, da budu na svaku silu zibrani Talijani. Va Sanvičenti su potrošili samo za kupovanje glasi preko četire tisuća krun. I radi tega kupovanja već ih je nekoliko va pržune.

* * *

Talijani v Istre imaju još i drugi način za varat pul izbori. Va nekeh gradeh Istre biva puno Talijani s preko mora, naime z Italije. Takovih ima samo va Pule više tisuć. Ti Talijani nimaju pravo kod naših izbori glasovat, zač su z drugega kraljestva. Nego Talijani v Istre si zato nisu puno glavu terli. Oni su lepo sve Talijane s preko mora stavili va liste i svi su prišli za Talijane glasovat. Kapitanat je tu slepariju videl i zračunal, da je samo va jednoj sekcije grada Pula glasovalo protuzakonito preko sto Talijani s preko mora i radi toga je ti izbori dole hitil. Nego su Talijani valje skočili va Trst i tamo su opravili da ti izbori valjaju, premda su bili tako protuzakonito izvršeni, da je bilo Bogu za plakat.

* * *

Je čudo da su Talijani v Istre na ta način predobili? Ni, braćo, a još manje kada se pomisli da su potrošili pul oveh izbori za agitaciju, za kupovanje glasi i drugo svega skupa preko pedeset tisuć fjorini. Mi pak z naše strani nismo potrošili ni solda, zač znamo da se kupovat i napajat prodance ne sme, jer je to nepošteno i protuzakonito, tako da se za takove stvari gre pod kriminal, kako su to stavile oblasti i Talijane va Sanvičenti. Mi smo se samo borili s čistem poštenjem našega pravednega i poštenega puka.

* * *

Nego sve te sleparije, sva ta kupovanja nebi bila Talijanom va petoj kurije niš pomogla, da nisu za Talijana glasovali izdajice svojga roda i jezika.

Talijani su predobili samo z onemi 22 glasi hrvatskeh aliti slovinskeh fiducijari iz Rukavca, Veprinca, Lovrana i Mošćenic. Samo ovem nesrećnikom, ki su bili pripravni svoju domovinu, svoju starinu i svoju domaćinu zatrt i predat ju slovinskemu ljutemu neprijatelju Talijanu more Bennati zahvalit, da će poć va Beč. Nego to njihovo delo bit će prokljeto dok bude v Istre jednega domaćega čoveka, a svi Slovinci ovega sveta proklinjat će ih dok njim bude imena i spomena.

Onim zavedenim ljudem, ki su za takove fiducijare glasovali, more se oprostit, zač nijedan od njih ni ni sanjal, da te ti fiducijari moć glasovat za Talijana Benatti, nego fiducijarom samem nemore se nikako oprostit, zač oni su jako dobro znali ča delaju. Da bude pak svet znal ki su ti nesrećniki, evo njim imena;

A. Rukavac:

1. Kinkela Frane Lovrinov, D. Rukavac 1.
2. Crnić Ivan, župan, G. Rukavac 19.
3. Sušanj Frane Ivak, župan, Kućeli 22.
4. Ferlan Viktor Mišatić, Puhari 24.
5. Josip Srdoč, Matulji 17.
6. Vicko Dubrović Slocarić, Pobri 20.

B. Veprinac:

7. Mate Žiganto, Poljane.
8. Mate Baćić, Poljane.
9. Ivan Andretić, Veprinac Tumpići.
10. Angjelo Stiglić.

C. Lovran:

11. Bassan Anton p. Mata, Tuliševica 140.
12. Jakovašić Andre, Sv. Frančisk 59.
13. Sirotnjak Ivan Juretov, Tuliševica 65.
14. Vellusig Francesco, Lovran.
15. Grossmann Guglielmo.
16. Zagabria Vincenzo R., Sv. Frančisk.

D. Mošćenice:

17. Fortunato Descovich, Draga.
18. Anton Dražul Bučić, Kalac.
19. Andre Bradičić Marić, Mošćenice.
20. Josip Peršić Maras, Mošćenice.
21. Mate Lazarić Kavaler, Mošćenice.
22. Ivan Ivančić Škrbac, Mošćenice.

Neka njim Bog prosti, narod njim nikada oprostit neće.

I s temi hrvatskemi 22 glasi su Talijani v Istre predobili, pak još imaju kuraja kantat „vitoriju“ i govorit, da je Istra čisto talijanska zemlja.

Delajte gospodo Talijani v Istre ča ćete, ma nećete dokle ćete, žač je svaka sila za vremena, a Bog sudac do vieka!

Navada je njiha stara,
Da nam kupuju tovara.
Beto će ga oderat,
A oštari parićat,
A mi drugi požerat,
Ćeju nam dat i lokat.
Tako j' rekal Furijan:
Bit će za Vas dobar dan!
Rekal nam je i Mastiš,
Neverujte popom niš.
Ki govore da ste brati
U Istriji svi Frgati.
Toga njim ne verovajte
Ko ne suami balotajte,
A kad s nami balotate
Onda hote med Frgate.
Ki ne pride va Plomin
Nek pošalje buletin,
Va rešerve ih je dosti,
Ki će za Vas balotat,
Za moć se poć nažerat
I još bolje nalokat!

Ja sam rekal: Bravo fantinice, po majka ne smiha i ta nešto valja.

Barba Zamarija.

Iz sjednice občinskoga zastupstva u Kastvu.

Naše vriedno zastupstvo u Kastvu obdržavalo je svoju sjednicu dne 20. pr. mj. Razpravljalo se je triezno kao uvjek o raznih stvarih, kakovih pet ura zajedno. Stalno će i šire občinstvo zanimati njeke stvari, i mi jih eto, da izpunimo naše obećanje, dajemo na znanje po biljčkah našega naročitoga izvjestitelja.

Za domaći hrvatski jezik.

Gospodin glavar počeo je čitati njekakov dopis zemaljskoga odbora ili junte. Zastupnici počeli su mrmljati i bučiti i prigovarati, da oni talijanski nerazumiju, da bi junta morala pisati občini hrvataki, kako svi razumimo. Čestiti starac-zastupnik Stjepan Simčić iz Lisca ustao se je, pak predložio, da bi občina morala vraćati talijanske nerazumljive spise, i zahtjevati, da i junta piše občini hrvatskim, svim razumljivim jezikom. Govorili su za to i drugi zastupnici. Odnosni predlog bio je prihvaćen jednoglasno i oduševljenjem. U sjednici bio je i Lodwig Sussan. Mnogi su rekli da je samo za to došao da izvjesti za „Krivu“. Zastupnici se ni malo neobaziru na njega, prezirom ga gledaju ili ga u obće negledaju, i vrše svoju dužnost po svojoj savjesti. On sam je do prema svrsi sjednice šutio kao drvo. Nije se ufao glasovati proti predlogu. I on je glasovao zanj. Tolika je moć pravedne stvari, da javno proti njoj nemože ni jedan Lodwig Sussan.

Zagriženost junte.

U istom dopisu rabi junta uz je dine nazive naših imena u občini njekakve druge. Svakomu mjestu u občini prikrpuje njekakvo drugo posve novo, izmišljeno, skovano ime. Vele da je asesor Cleva skovao ta i druga imena po cieloj Istri. Za takove dakle ludorije plaća ga pokrajina, plaćamo ga mi sa 5000 kruna na godinu. Bog zna, nije li za te svoje kovanice još i kakovu posebnu plaću dobio. I zemaljski odbor ili junta je toli zagrižena, da ta skovana imena i za naša mjesta rabi. C. kr. vlada nije od početka toga ni viditi htjela. Sad kad vidi, kad njoj se je dokaze pružilo, šuti. A to se sve čini zato, da nas se ji s imeni pripravi za blaženu Italiju. Občinsko zastupstvo protestovalo je jednoglasno proti takovomu postupku zemaljskoga odbora i odlučilo poslati svoj protest takodjer u Beč. Tako se pošteni ljudi zauzimlju za svetinje puka.

Utok proti občinskim izborom.

Vinko Dubrović, Andre Ružić, podkrižan po dru. Krstiću, Sušanj Francesco, župan, Matetić Frane i dr. Ivan Krstić — baš liepa cinkvina — podnesli su utok proti občinskim izborom, obavljenim mjeseca novembra. Izbori da nisu bili županom u Zvonečoj, Kućelih, Bregih i Gornjem Rukavcu osam dana prije oglašeni, a to da je protuzakonito.

Zakon neveli da se ima izbore oglasiti županom, nego da se jih oglasi na mjestu običnom za razglase u občini, a to je predsobje občinskoga ureda. Tu su bili oglašeni ne osam nego devet dana prije početka izbora. Nego Krstić je morao nješto učiniti, da ofloća svoje vjerne i one koji ga plaćaju. Tako je i pokrio sramotu, koju bi bio doživio, da je došao sa svojom družbom na izbore. Koliko glava broji ta družba, pokazalo se je kod izbora za IV. kuriju. 2 Brezana u Klani i 40 njih u sekciji Rukavac. I to je sve proti kakovih 800 i više čestitih naših muževa.

Još jedan utok i dokaz kako „lažni Istrani" čuvaju „domaćinu" i starinu.

Medju priobćenji, na samoj svrsi sjednice, počeo je g. glavar čitati: „Al signor Vincenzo Dubrovich e consorti, Frančići 20. Non sono in grado di prendere in pertrattazione il Suo reclamo . ." Što lje opet to, mi toga nerazumijemo, nećemo da slušamo talijanskih dopisa. Tako su klicali zastupnici. I glavar zbilja nije mogao dalje, a jedva da se je i ono čulo, što je pročitao. A znate što je to bilo? C. kr. kotarski glavar Scarpa odgovarao je onim dopisom šijoru Vincenzo Dubrovich i konsortom na njihov reklam od 10. decembra proti izboru izbornika u sekciji Rukavac za IV. kuriju. Gosp. c. kr. kapetan njim veli, da nije u stanju uzeti u razpravu taj njihov reklam, i to s razloga, jer takovi utoci nisu zakonito pripustivi, na dalje da nije istina, da bi se bio izbor prije od ustanovljene ure zatvorio, niti ono što vele glede intimacija k izborom, i da se je kod izbora postupalo na temelju listina, proti kojim nebijaše zakonitoga reklama.

Radi bi znali, jeli su i drugi c. kr. kapetani odgovarali na utoke, kakovi po zakonu nisu pripušteni, ili je samo c. kr. kapitan na Voloskom toliko galantan, da je odgovorio šioru Dubrovichu i konsortom i gdje nije bio dužan. Neznamo niti, da li je isti gospodin c. kr. kapitan odgovorio na njeke molbe birača iz občine veprinačke i mošćeničke, koje su bile hrvatski pisane. Neka bude kako će, c. kr. kapetan odgovorio je šijoru Vincenzo Dubrovich i konsortom i odbio jih je i za neistinu, za laž je proglasio ono, što su u utoku tvrdili. I odgovorio njim je talijanskim jezikom. To će reč da su šijor Vincenzo Dubrovich i konsorti pisali c. kr. kapitanu talijanski, a to znamo mi iz toga, što gospodin kapitan odgovara onako kako mu se piše. Sad vidite kako ti „Istrani" (sada već nisu ni Slaveni) čuvaju „domaćinu" i „starinu". Talijanski pišu kako naš puk nerazumi, pišu talijanski kako da smo sred Italije.

Upravno vieće u Klani, nečuveni postupak juntin.

Već prije tri četiri godine bila je došla njekakva molba od njekih iz Klane za posebnu upravu. Občinsko zastupstvo bilo jih je uputilo na zakon. Nek učine molbu kako zakon zahtjeva, pak sa strane občinskoga zastupstva neće biti nikakva prigovora. Oni iz Klane već se nisu oglasili do novijega vremena. Došla je pak i občini u ruke njekakva molba, sastavljena talijanski od dra. Costantini i podpisana na prvom mjestu od župana Šustara, pak i od drugih, ali sve jednom rukom. Dokazalo se je, da je molba bila nevaljano, ako ne prevarski podpisana. Zamukla je opet stvar za njekoliko mjeseci. Na jednom dodje občini dopis od slavne junte, u kojem se kaže, da je dozvolila Klani vlastitu upravu, i občini nalaže, nek poduzme sve potrebito za obavljenje izbora za upravno vieće. Bilo je to u doba, kad je občinsko glavarstvo imalo pripraviti listine za občinske izbore i troje listine za carevinsko vieće, pak proračun i obračun. Občina bila je medjutim pitala juntu, da njoj pripošalje molbu, da nebude prigovora, kako prvi put. Junta je odgovorila da to občinu ništa nebriga. Župan Šustar, ili valjda drug Krstićev, dr. Costantini za njega, potužio se je kod junte, da izbori za upravno vieće još nisu razpisani. Občina je odgovorila, da nemože sve na jednom, da su na redu občinski izbori i oni za carevinsko vieće, pak da će doći i oni za upravno vieće u Klani. Junta je na to odgovorila da nije bila sila obaviti občinske izbore, da se je moralo prije one za upravno vieće, i nek se to odmah učini. Koja je vratja sila gonila juntu sa timi izbori za upravno vieće?! Občina, matica, je svakako prva, nego li njezini pojedini dielovi! Tu je moralo biti nješto drugo po sriedi. Nije druge nego da je junta mislila s tim upravnim viećem agitirati za talijanskoga kandidata; da je mislila, ako ne drugo, da će se kod izbora upravnoga vieća puk posvaditi, pak da će Talijani u mutnom loviti. Drugačije se nemože tumačiti njezine žurbe. Ako su občinari klanjski bili 50 godina bez upravnoga vieća, mogli su čekati još koji dan ili mjesec. Oni nisu ni silili. — To su činili samo ono par njih, koji su u neprestanoj svezi s Talijani, s Krstićem, s Costantinom u Voloskom. U ostalom varali su se ljuto i ovi, i njihovi pajdaši asesori i zemaljski kapetan, ako su mislili da će sa upravnim viećem dobiti za talijansku stranku občinare klanjske. Ovih može biti više, koji možda žele upravno vieće, ali se za to, osim možda dvojice trojice, nebi prodali Talijanom ni za živu glavu. Oni su svakom prilikom pokazali da ljube svoju vjeru, svoju narodnost, svoj jezik, da su katolici i Hrvati. To su pokazali i sad uza sve makinacije talijanskih agitatora Krstića, Costantinia i njihovih patrona i ujedno pajdaša u Poreču.

Listine za upravno vieće u Klani su izložene, a zastupstvo imenovalo je odbor za riešenje možebitnih reklama.

Boj za slobodu.

Tamo dole va Afrike, recimo da se bolje razumemo, tamo dole okole „kapo de bona Speranca", leži od Boga blagoslovljena zemlja. Na njoj vam ima svakega dara božjega: tusta polja, debele šume, a blaga, da ga je milo gledat. Va svojoj utrobe pak skriva nebrojeno bogatstvo zlata i dragoga kamenja. Ta zemlja zove se Transval. U njoj živi puk imenom Buri. To je narod miran, bogabojeći, ki nad sve drugo ljubi slobodu svoje domovine i svoju rodnu zemlju. Kada su Buri pred nekoliko stotin let tamo prišli, bila je ona zemlja divlja, pusta, neobćelana. Svojimi žulji i potom od svojga obraza upitomili su zemlju, prokrčili sredovečne šume, uredili puti i ceste, premostili vode i potoke, pak udelali i nekoliko najpotrebitijeh železnic. Tako su va mire i blagoslove božjem uživali plod svojga truda. Nego, govori se, vrag nikad ne spi. Ćemo valje vitet zač.

Njih najači smet je Englez. A mi znamo ča je Englez. On bi tel sve ča je lepjega i boljega na svetu, da je njigovo. Tako i onde. Njemu su već više vremena zazubice rasle, za onum bogatum zemljum, pak je iskal prigodu, kako bi mogal onu zemlju poda se obrnut. Ni on gledal, ako je to pravo i pošteno ni ča će svet reć, nego samo da ju ima. I prekolane negdo va setembre se je podnfal to storit. Nego se je va račune jako prevaril. On je mislel, da će s kum tisućum soldati oni puk lahko poda se skučit, pak mirna Bosna. Ma ni to šlo tako na lahko, aš se je puk zdignul kako jedan čovek, i muško i žensko, staro i mlado sve se je latilo za pušku da očuva svoju domovinu od neprijatelja. Kada je Englez videl, da su Buri trda kost za njega, poslal je dole vojski više nego je bilo sveh Buri skupa, tako da je na svakega vojujućega Bura prišlo poprečno 4 do 5 englezkeh soldati. On je poslal dole niš manje lego 230 tisuć soldati i 500 kameli, a Buri su imeli samo neč preko 50 tisuć ljudi i 80 kameli, pak za svom tem ni mogal Englez prit Burom do živega, a već vojuju skoro leto i pol. Računa se, da je va tej vojske poginulo do 40 tisuć Englezi neračunajuć semo ranjenih i bolneh. To će reć, da je Englezi palo skoro toliko, koliko je bilo sve burske vojski.

Pred ki mesec proglasili su Englezi, da je vojskovanje već finjeno, nego poj vraže k vragu, sada čitamo po novinah, da se tamo dole Englezom trda piše, da su jih Buri par puti dobro potukli, pače da su zašli va engleski poses.

Za pravu istinu reć, ni naroda na svete, ki ne želi Burom svaku sreću, aš oni se bore na život i smrt za pošteun stvar proti nezasitnem Englezu, ki bi njim tel zarobit njihu domovinu, ki bi tel oni slobodni narod zakvačit kako mačka miša. Vas svet se čudi žilavosti teh Buri, ki toliko vremena trdo stoje proti močnemu Englezu, ki delaju upravo čuda od junačtva. Kako i ne bi? — Tu njim ne gre samo za kruh, tu njim gre za njihu domovinu, ku oni tako silno ljube.

Ne mislite, da se tamo tuču samo muženi ljudi. Aj no! Tamo ti se je sve zdignulo na nogi. I starci i deca, pače i same ženske, sve, ča je moglo pušku nosit — a to za niš drugo, nego da očuvaju od neprijatelja svoju milu domovinu. Doma su samo ostali slabi i nemoćni. Pak baš zato, ča se oni ovako složno bore, da očuvaju svoju domovinu, baš zato nemože jih Englez podjarmit. Pul sve svoje silne vojski ku je već dole poslal, pitaju opet engleski vojskovodje, da njim se još ča prvo pošalje najmanje 50 tisuć soldati. A, vidite malo, ča će reć sloga burska podžarena od silne ljubavi do svoje domoviui.

Zač smo mi sve ovo napisali? Za niš drugo, nego da našemu puku stavimo one junačke Bure za izgled kako treba ljubit svoju domovinu, kako treba bit pripravno i život za nju dat.

A kako delaju neki ter neki pul nas? Za zdelu leći prodali bi domovinu magari i Turku. Pak ne samo, da svojem ponašanjem izdavaju svoju domovinu, lego još i sami sebe prodavaju kako nemo blago. A, je to dostojno čovečje časti? — To će svaki reć, da ni. Ali vendar tako su delali svi mački. Ja, oni su izdali svoju domovinu svojmu i našemu neprijatelju — Talijanu, koji pak neće falit gledat, kako bi nas opet vrgal pod gladnu Taliju. —

Dopisi.

Carigrad 31. prosinca 1900.

Veleučeni gospodine uredniče! Dandanas kad ima ovako liepih i hitrih parobroda, lasno je čovjeku putovati. Najavio sam se bio kod Vas baš dan prije sv. Lucije, a eto me sada u bielom Carigradu. Kako sam Vam već reko, išao sam u Kastav onaj dan po svojem trgovačkom poslu. Na dan sv. Lucije išao sam u crkvu sv. Jelene k sv. misi. Crkva bila dubkom puna. U jednoj klupi opazio sam njeke gospodjice i odmah uvidih da to nisu Kastavke. U pol mise ustane se jedna iz klupe, te ide smijući se i ogledavajući se oko sebe kao kakva bečka koketa izmedj onog pobožnog puka. Sav puk ju motrio, misleći da je luda. Ja pak kao trgovac, poznajući mane ljudske, procienih, da to mora biti njekakva bečka ultra koketa ili pako čifutkinja. Njeki gospodin iz Ljubljane, što je tik mene stajao, hćeo već da ju pograbi i odstrani, nu ja sam ga pridržao radi sablazni, što bi se bila mogla dogoditi. Poslije popitah se za nju i doznah da je to bila prava rodjena Opatijka. Vriedno bi bilo da se takvu bezbožnu koketu ovjekovječi u Vašem cienjenom listu.

Veoma mi se dopada taj dialekt u kojem Vaš list pišete. Akoprem sam iz ravne Slavonije, ipak razumijem Vaš „Narodni list", a zato će i Vaši štioci razumjeti i ovo što sam i ja napisao. S Bogom! Drugi put javiti ću Vam se iz Prilipa, rodnog mjesta Kraljevića Marka. Sretnu godinu želi Vam Vaš

A. Zoranić, trg. putnik.

Mi smo se popitali tko i šta je ta krasotica, i zbilja doznasmo na našu žalost, da je iz Opatije. Imena nećemo da kažemo, jer . . . . Poštedit ćemo ju, jer akoprem naša najkivnija narodna protivnica ipak je Hrvatica po rodu i jeziku.

Rukavac dne 5. siečnja 1901.

Bog neka nam da mir i sveti blagoslov, zač drugačije mi ćemo propast. Kako i pas mačku a mačka pasa gleda ovde puli nas otac sina, mat kćer, sused suseda, brat svojga rojenega brata. Pomislite to je pul nas, kade je bil sve do sada mir i sv. blagoslov. To su krivi sve ti nesrećni partidi. Otac kriči, da te ga prodat pod Hrvatsku, mat kriči, da će morat pladat na kokoš i svi kričimo kako nemi ljudi, a neznamo brižni ni zač, ni za ča. Pul nas je pravi turan babilonski! Ma nikad nismo još pitali sopce zač njim mešnjica kriči, ale armunika kanta, ale pak sopela sope. Kada bimo jih pitali, bi nam se nasmeli i rekli: Va mešnjicu i sopelu moramo puhat i prebirat s prsti, a armoniku moramo natezat I mi Rukavčani smo vam prave mešnjice, sopeli i armuniki, zač ki zna bolje nas napuhnjevat, njemu mi lepše sopemo, a oni još i veći trubili od nas, još i lepše tancaju. Ki pak to puše va nas? Krstić zna dobrahno, a Slocarić još bolje, a Lovrina najbolje nas napuhnjevat, pak ti kričimo i sopemo kako svi hudići. Svi skupa sopemo da smo za starinu. Stara naša navada bila je da živemo va mire i va sloge, a sada? Stara naša navada je bila da živemo va mire i va sloge s Opatijci i Vološćaki, a sada? Vološćake je strah poć va Rukavac, da jih Rukavčani ne daju s kamenem, a Opatijce je strah poć va Bregi, da jih Brežani ne daju s kamenem. Je to starina? Prvo smo Vološćake i Opatijce držali kako braću, a sada ih gonimo kako najveće neprijatelje. Kada nam je prefalilo muki, cukara al ča drugo, ala v Opatiju al pak na Volosko, dokle nas Bog pomore. A sada ala s kamenem! To je starina. Ki pak nas vadi da tako delamo? Oni ki znaju va nas puhat i ki znaju nas napuhnjevat. Nam će se braćo Rukavčani mira, a s njim će prit i sv. blagoslov. Opatijci te nam sve odprostit, zač znamo da te nam dobro, bolje nego Krstić, ki od balotacijoni žive. Vološćaki ako ne gredu va Rukavac svaku nedelju, sve misle da njim neč fali. Dunke svi budimo prijateli i dobri ljudi, pak će med nami ovladat sveti mir. A krivi smo mi, zač mi smo se dali napuhnut od Krstića i zlo smo storili. Ja, braćo Rukavčani, da ni bilo naših, lovranskeh, mošćeničkeh i leprinačkeh fiducijari, poslali bimo bili va Beč našega Laginju, a tako će poć Talijan Benati, ma za malo vremena samo, zač naš cesar neće bit kuntenat ni s ovem parlamentom. Mir budi s nami!

Kućel.

Pišu nam iz **Zameta** dne 7. januara: Kako druga društva, tako je i zametska „Sloga" na zadnji dan leta priredila zabavnu večer za svoji člani. Ako je i bilo on večer slabo vreme, za sen teu se je dosta velika dvorana Findlerove gostione napunila z domaćemi ljudi, a bilo bi jih prišlo još i više,

da jih ni šlo čuda v Reku na polnočnicu. Sveh ljudi je bilo okole 150. Tu se je zabavljalo i veselilo do mile volje. Pevači odpevali su lepo i složno nekoliko naših hrvatskeh pesam a odbor je zabavljal ljudi šalami i igrami i razveseljeval jih je z lepemi umetnimi ognjići i raketicami. Okol jedanajste ure prišal ti je ńutra starac va kožuhu z dugun sivun bradun, na pol slep i gluh, vas se tresuć i komać se premikajuć napred. Pravi starac, komu su već bili odbrojeni ne dani, lego minuti njegovega življenja, a to se je poznalo i po njegoven slaben drhtaven glasu. Sve je pucalo od smeha njegovemu držanju i govoru. Ta starac prikazival je umirajući devetnajsti vek. Kad je počelo tuć pol noći svi su gosti udrili z bombami i pupčići na starca, ki je on hip zginul, da ga ne bude nikad više nazad. Na to su se sveće pogasile, zastor se zdignul i pokazal ti se va bengalsken svetle anjel, ma pravi anjelić, ki je nosil v rukah leto 1901. Va ten hipe (prven od dvajsetega veka) pozdravili su pjevači „Sloge“ milu domovinu, da su zapevali za sun dušun onu našu „Lepa naša domovino“. Da ti je bilo stat, drago moje, on hip med oni ljudi i videt jih kako pobožno gledaju va onega angelića i kako stoječ i sokrivene glave poslušaju pjesmu, ti nebiš bil znal si l' na nebu al na zemlje. A da ti je pak za ten bilo videt ono mešanje ljudi, kako jedan drugemu naveščuju novo leto, stišću ruke i bušaju se, od veselja bi ti bila prišla suza na oko, kako i je prišla toliken. Bože mili, još nisan ama nikad videl takove šlosćine i ljubavi va jednen družtvu, kako on večer. — Nego kako malofali vavek se najde sneti mej šenicun, tako ti je bilo i tamo neč takovega. Onen neken ter neken našen prijateljen ne ćemo za sada drugo reć, nego da se neka drugi put malo dalje od nas drže, kad se neznaju bolje ponašat. — Mi se zahvaljujemo vrlemu odboru, ki nas je znal onako lepo pozabavit i prosimo ga, da bi ovega pusta priredil još jednu veselicu, da nam ne bude za potrebu poć iskat drugamo veselja, lego da ga budemo imeli doma i da se budemo sopeta onako bratski skupa zabavljali, a mi pak ćemo gledat, da budemo vavek onako složni i da se budemo ponašali kako pametni i razboriti ljudi.

Domaće viesti.

Porod jednega principa na Voloskem. Na 3. ovega meseca porodila je prejasna nadvojvodkinja Augusta, supruga prejasnog nadvojvode Josipa Augusta, u Voloskom jednoga nadvojvodu. Prejasna nadvojvodkinja i novorojeni princip su posvema zdravi. Radi tega veselega dogodjaja bilo je dan za tim Volosko svo z banderami okrunjeno. Ovo je već drugo dete, ča ga je prejasna nadvojvodkinja porodila na Voloskem. Neka Bog poživi nju i prejasnu njiju familiju na mnogaja i mnogaja leta.

Profesor Spinčić i monsignor Zamlić na krstu malega principa. Ponedeljak na 7. ovega meseca obavilo se je kršćenje malega principa va ville barona Rayera. Krstil ga je voloski plovan monsignor Zamlić uz azistencu gosp. profešora Spinčića Novorodjeni nadvojvoda dobil je na krste ime Ladislav. Za kuma je bil princ Leopold, ded novorodjenega princa, a kumoval mu je namesto bavarskega regenta Luitpolda. Prisutna je bila i prejasna princeza Gizela, kći našega presvetloga cesara, sa sinom principom Jurjem, a bila je onde i nadvojvodkinja Dorotea sa dvie kćeri i više drugih dama. Dete je nosil komornik grof Zichy, a s njim je hodila dvorska gospa Szapary. Posle krsta sabrali su se svi nadvojvode i nadvojvodkinje sa profesorom g. Spinčićem i monsignorom Zamlićem va posebnoj sale, kade se je sa šampanjom nazdravljalo novorodjenomu nadvojvode.

Sprovod grofice Paule Széchény rodj. pl. Klinkosch bil je subotu na dan 5. jenara. Sveta je na sprovode bilo puno, za svem tem, da je on dan bila silna zima. Mej drugemi videli smo i našega gosp. načelnika i g. V. Tomičića. Gesp. Tomičić nigdere ne fali, kade je treba kakovo dobro storit. Bilo je puno karoc, puno gospode, a bili su i pompieri i veterani. Pokojnicu su peljali va prelepoj mrtvačkoj karoce četiri konji. Z jednom besedom, sve je bilo tako uređeno tako bogato i gospodski, kako se još v Opatije i na Voloskem ni nikada ni videlo. Svaka čast gosp. Franu Doberletu, našemu bratu Slovencu, ki to zna tako lepo uredit.

Skupščina „Bratimstva“ na Voloskem. Na 29. decembra p. l. bila je glavna skupščina družtva „Bratimstva“ na Voloskem. Na istoj bilo je pročitano izvješće tajnika i blagajnika, iz kojih se razvidi, da je družtvo „Bratimstvo“ i leta 1900 napredovalo. U odbor bili su na novo izbrani stari odbornici g. dr. Fabianić, predsednik, g. Viktor Tomičić, blagajnik, g. dr. Ivan Poščić, tajnik. Na toj skupščine doznali smo, da su naši vrli domorodci na Voloskem zaključili čim prej storit na Voloskem „Narodni dom“. Da Bog da bilo to ča prej, na veselje svim nam!

Domaća plesna zabava na Voloskem. Naši mladići na Voloskem improvizirali su na 5. ovega meseca jednu domaću plesnu zabavu u dvoranah kuće br. 8 u Voloskem. Sa svim tim da se je zadnji dan odlučilo priredit ta ples, i sa svim tim da je subotu večer bilo baš sakrabojsko vreme, ipak je ta zabava jako lepo izpala. Plesalo se je, pjevalo lepe naše domaće pjesmice i nazdravljalo sve u šestnaest do bele zore. Nadamo se, da će nam naši mladići učinit još ku ovako lepu zabavicu.

Pomutila mu se je pamet. Već jedno 20 dan bival je va Schweizerhofe pul Skrbić jedan mladi advokat iz Mitrovice, neki dr. Frane Kucelić. Već pred više dan počelo se je siromahu mešat va glave. Petak na 4. o. m. zapodne pak mu je tako zavrtelo, da su morali poć po doktora Fabianića, ki je odlučil, da bi se ga moralo peljat v Reku va špital. Težkom mukom nagovoril ga je dr. Fabianić, da je šal s karocum, kompanjan od pulicaja, va špital rečki. Kad su prišli va špital, počel je siromah delat takove kumedije, da su mu morali stavit stomanju od munjeneh. Vela škoda za tako mladega čoveka.

Još jedan komu su se možjani zmešali. Seguro svaki od Vas pozna onega dobrega doktora Ambroza s onum velum bradun. Ja mislim da ni kuće v Opatije i na Voloskem va koj ni bil dr. Ambroz. Ovi dni se je siromahu od vele skrbi smutila pamet. Počel je svém i svakemu govorit da je sada Opatija njigova, da ju je kupil za nekoliko milijuni fiorini, da te sada svi stat dobro, i takove stvari. Njigovi prijatelji dali su ga odpeljat na kliniku va Beč, da bi mu se morda zdravlje povratilo. Puno je temu krivo velo siromaštvo, slabi ale nikakovi dobitki, a veli stroški. Pomislite samo va malem meste kako je Opatija, je niš manje nego dvajset i pet duhtori od medicini. Tu je skoro više duhtori nego bolniki. Kako se more tu živet?

Teatar u Opatiji. Kako po običaju otvorio se i ove godine na dan Trih kralja. — Predstavljala se vesela igra: „Dopust za pedepsu“. Igra sama po sebi nije od najsretnijih. Prvi čin joj je prilično dosadan i rekli bismo, da je skoro suvišan, jer kada bi i izostao, igra ne bi na tom ništa izgubila. Nego to je, kako već napomenusmo, vesela igra, — a gradjena je na način običnih „Schwanka“. Izvedena je pak bila dobro, osobito nekoji su prizori upravo majstorski odigrani. Najveću pozornost svratio je na sebe gosp. Othmar Lang, koji je u ulozi fabrikanta Arnau, svojim u istinu krasnim i naravnim načinom prikazivanja kroz cielu večer držao občinstvo u dobrom razpoloženju. U njemu se već na prvi mah razpoznaje pravoga i vaijanoga umjetnika. U ostalom cieli ensemble nije loš, premda po prvoj predstavi ne možemo da prosudimo vrstnoću svake pojedine sile.

Naše prijatelje, kem smo poslali predplatni arak za „Narodni list“ prosimo, da nam te arke ča prej mogućе nazada pošalju, da moremo svoje račune va red stavit.

Pametna beseda. Zadnji četvrtak na 3 ovega meseca, kada su bili izbori za petu kuriju neki su mački na Voloskem napili par mulac, da vrišće okole po mestu: Eviva Istrija italiana, i eviva Italija. Ti mulci pijani kako beštije, zijali su Vam po kuntradah i derali su se, kako da su ponoreli. Prišli su i na porat, pak su i onde pivali onu bedastu talijansku: Nella patria de Rosseti, i kričali su: Eviva Italija! Na to su im rekli neki Čozoti, ki su ih čuli: Cantàte, cantàte, perche siete sazi, ma vorrei vedervi in Italia, dove che si muore di fame e di freddo, là vorrei vedervi, se avreste coraggio di cantare! A to će reć po našu hrvatski: Pjevajte, pjevajte, zač ste siti, ma bimo Vas oteli videt va Talije, kade se umira od glada i zimi, tamo bimo vas radi videli, ako bi Vam volja prišla za pjevat! Ča ni to pametno rečeno? — To bi morali naši mački zapisat za uho.

Ukradene kokoši. Na vilju izbori za V. kuriju, to je po noće od 2. na 3. jenara o. l. pokral je neki g. Virantu na Voloskem šest glav kokoš. Istu noć su nepoznati tati kod kuće br. 8 na Voloskem provevali, da bi odprli jene železne vrata. I ovde moramo reć jenu žalostnu istinu. Dokle ni puli nas bilo svake vrsti Talijani, nikada se ni znalo za nikakovu kradnju Odkada su se pak na Voloskem naselili neki Talijani, tu već ni čovek siguran, kada pusti kus robi preko noći vane. — Lepo ćemo tako naprvo poć!

Neka se providi! Va zimsko vreme, kada je velika sekada, ni Zerte, ni na Portiće, a ni na Dražice ni moguće, da bi se ki mogal ukrcat va barku. G. Ivan Fiamin je pred tri ale četire leta, kada se je ono popravljalo na Dražice, prosil oberinžinjera s Trsta, da mu da 60 fijorini, pak da će on dat zapret onu škulju, ku su onputa pustili va mule, pak još do sada nima nikakovega odgovora. Mi pak govorimo: Neka se jedanput već temu providi, zač i naši barkarioli plaćaju patentu!

Električni tramvaj iz Matulj u Opatiju. Jedan naš prijatelj nam poveda, da je pred malo vremena nadinžinir Munz, ki ima graditi električni tramvaj iz Matulj v Opatiju, pisal, da će se ta tramvaj početi delat va febrare mesece ovega leta. Nam bi to bilo jako drago, ma za reć istinu, mi smo va teh posleh Toma neverljivi. Kad se bude počelo delat, onputa ćemo verovat Nam se najme čini jako čudno, da bi erar pustil delat železnicu na onako uzkoj ceste, kako je na Voloskem. Da se to zgodi, onputa bimo svakako morali računat svaki dan na tri četiri ubijeni od tramvaja. Najprvo neka se cesta širi, al neka se stori nova gornja cesta, pak onputa neka se dela tramvaj.

4 i 1. Ljudi nas pitaju, da ča je ono mislel duhtor Kostantini z onemi karticami, keh je stavil z banderum vanka i na keh je bilo napisano 4 i 1. I mi smo se čudili ča je to moglo bit. Ja sam to tumačil tako, da su se puli zadnjeh balotacioni mački prodavali po 4 soldi i po 1, a jedan drugi je govoril, da ono 4 i 1 zlamenjuje 4 tovari, keh će jedan fanjski čovek gonit i mlatit. Ki ima od nas pravo, jedan ale drugi? Morda oba.

Kostantini je vapil: Živio! Na dan 3. jenara neki pijani Leprinčani, ki su bili s duhtorom Kostantinom na Voloskem, rekli su mu: Ala ćo, duhtor, ako si naš Istrijan, zavapij s nami: Živio! Kostantini, ne znamo ale od straha, ale od česa drugega, zavapil je na sva usta po nekoliko puti Živio! Naš ti čovek pride. Nego on ni va tem hipe sigurno ni pomišljal na Danta Kaligheri, ki se je na to moral nekoliko puti obrnut va grobe

Krstić beži gambelovade z Opatije. Neki dan su imeli Nemci v Opatije nekakav sastanak, da se dogovore poradi rendi. Krstić je otel i tu da stavi svoj nos, ma su mu Nemci sporučili po pulicaju, da neka njim ne pride blizu, zač da te ga na vritnjakeh vanka hitit. Kada je to Krstić čul — fila on ća z Opatije, kako da ga svi djavli gone. On pobostrića misli, da je Opatija neč onakovega kako Kućeli, ale Bregi, a Nemci da su Pepići Rubeši, Osojnaki, ale pak Lovrine i Slocarići!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru prijeli smo od g. Vinka Mavričić iz Drage Mošćeničke za oprost od čestitanja 3 krune; od g. Rudolfa Perman iz Jušići, br. 16, 4 krune, sabranih na predlog Josipa Jušić p. Frana iz Jušići dne 6. o. m. u družtvu kod g. Ljudevita Vlah u Jušićih.

Poziv. Pjevačko-tamburaško družtvo „Sloga“ u Zametu imet će nedelju na 19 o. m. na 3 ure za podne svoju redovitu godišnju skupščinu, na koju se svi članovi i prijatelji naroda i družtva najljepše pozivlju.

Lepi kandidat. Da su naši Talijani v Istre nizko pali, to smo već davno znali, no da te pak tako nizko past, kako su to pokazali na 9 ovega meseca, tomu se ipak nismo va istinu nadali. — Po celem širokem svete svaka stranka stavi kako kandidata za zastupnika va jedan ale drugi sabor svoje najbolje muže. Talijanska pak stranka v Istre mej svemi svojemi ljudi ni mogla nać boljega kandidata za IV. kuriju u istočnoj Istre, nego Krstića, za kega je c. k. kunšiljer od governa va Trste g. Alojzij Fabijani pisal i podpisal, da nima dobrega glasa, da je vredan za beći storit i takovo delo, za ko se gre va peržun, da je već više puti bil kondanan, da je z Reki zignan, da se ne brine za svoju zakonitu ženu i dr. Evala talijanska gospodo! Mi Vam čestitamo na takovem kandidate! Tim ste pokazali da nimate mej vami ni jednega boljega, a mi najbolje znamo, kakov je ta, kega ste Vi ovde postavili. Bilo Vam na čast!

Izpravak. Va zadnjem broje „Narodnega lista“ zmaknula nam se je jedna štamparska pogreška. — Va članke „Kako nas Talijani glade“ stalo je, da je občina Kastavska potrošila za puti po Rukavašćine preko 17 tisuć krun, a moralo je bit 17 stotin krun. Molimo, neka se to popravi.

S Bogom!

Svim onim, s kojimi se nisam mogao ustmeno oprostiti, kličem ovim putem srdačni S Bogom! Robert Slavik.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista“ primila je nadalje u ime predplate: za celo leto od gg. Andrije Grzetića iz Gornjeg Rukavca za 2 broja 16 kruna; Urbana Perac, Volosko 8 kruna; Ivana Sušanj, Perenići i Rudolfa Perman, Jušići po 6 kruna; Širola Antona Bernas, Bernasi br. 12 i Hrvatske čitaonice u Revinjskom selu po 4 krune. Za pol leta: od gg. Vinka Mavričić, Draga; Andrije Blečić, Volosko; Emila pl. Persić, Lovran; Ivana Bajć, Podgrad; Ivana Bačić, Ičići; Benedikta Rajčić, Volosko; Rubeša Frana Božina, Kastav; Bačić Ivana Tuhtan, Jurčići; Frana Dernjević, Volosko; Sepić Mata, učitelja; Vrabec Ivana i Žiganto Ivana, kapelana u Kastvu po 4 krune; Ivana Bersende, dekana u Pićnu i občinskog glavarstva u Kastvu za 2 broja po 8 kruna; Josipa Sandali, Prešić; Petra Rosović, Draga; Antona Peloza, župana V. Mune; Rinalda Bonani, Volosko; pjevačko-tamburaškog družtva „Sloga“ u Zametu; Munić Vjekoslava, mesara, Kučić Frana, oštara, Karlavaris Frana, trgovca, Brajan Frana, postolara, Srdoči po 2 krune; Ivana Fiamin u Opatiji 4 krune; Čitaonice u Mihotićih 20 kruna (Živila!); veleč. g. Josipa Velhartickí, Jelšane; Ivana Komze, Klana; Josipa Tominić, Lovran, za celo leto po 8 kruna; od Frana Matulja Kanceler, Matulji, 4 krune; od g. Antona Udović br. 79, Ivana Tiringar, Jelšane; Josipa Stanger, Lovran: Mirka Vukelića, Volosko; Vjekoslava Simčić, Matulji; Bohinec Josipa, Rieka za pol godine po 4 krune; od g. Alberta Rajčić u Veprincu za četvrt godine 2 krune; Josipa Poščić-Cimbić u Veprincu u ime dara 2 krune; od Vinka Lučić, Zorzi; Petra Trečić, Pogled; Mata Trinajstić, Mata Kukanić, Mata Kukan iz Brnčići; Vinka Jeglić, Volosko; Vinka Blečić, Srdoči po 2 krune.

Telegrafi „Narodnega lista“.

Amsterdam 9. jenara. General Devet gre va inglesku koloniju od Kapa, da uredi i zmuštra Olandeze, ki se puntaju proti Inglezom.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejaka 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 3. **Volosko-Opatija u četvrtak 17. siečnja 1901.** **God. II.**

Mojim izbornikom i svim Hrvatom i Slovencem Istre.

Dne 9. t. mj. izabrali ste me evo već treći put svojim zastupnikom na carevinskom vieću, te me tim u političkom obziru počastili najvećom čašću kojom razpolažete, u me postavili najveće povjerenje, meni namjenili pretežku zadaću.

Poslie izbora vidio sam Vas mnoge, i opazio na Vaših licih, i razabrao iz Vaših suza, i čuo iz Vaših ustiju, a od drugih čitao u brzojavkah i pismih, kako se radujete tomu izboru, ali ujedno kako ste zabrinuti, dà žalostni, što je u petoj kuriji podlegao vjerni i nerazdruživi mi dosadanji drug u carevinskom vieću, i što je već ovaj hip stalno podlegao u zapadnom izborničtvu seoskih obćina treći kandidat naše stranke, poznati borioc za prava našega naroda — što daklem za sada idem iz Istre sam i jedin u ime našega naroda u Beč.

Ja Vam najiskrenije zahvaljujem na časti kojom ste me počastili, na povjerenju koje ste u me postavili, i obećajem svečano i evo javno, da ću težku zadaću koju ste mi zadali, vršiti svimi svojimi silami odlučno i postojano, i zagovarati prava Vaša, svih onih koji su Vas izabrali, pa i svih onih naših mnogobrojnih izbornika i birača, iz V. i zapadne IV. kurije, koji su dali svoje glasove za naše muževe, za naše kandidate, — te prava cieloga našega hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri.

Žao je i meni, što nisu izabrana moja dva druga, a Vas svih i cieloga našega naroda miljenika, al za to netreba zdvajati.

Širom ciele Istre i u njezinih zapadnih kotarih, pokazao je naš narod prilikom ovih izbora, da je budan, da živi, i da hoće da živi život dostojan sebe i cjelokupnoga hrvatskog i slovenskog naroda.

Njegovi protivnici, njegovi neprijatelji, krvni neprijatelji, koji bi ga htjeli izbrisati sa ove naše, krvju i potom natopljene zemlje, slave brojnu pobjedu; al ako se pomisli, kojimi sredstvi, kojimi načini, kojimi osobami, je izvojevana ta njihova „pobjeda“, onda je to za nje više poraz nego li dobitak.

Spominjuć protivnike i krvne neprijatelje našega naroda, nemislim na one njeke, Vam svim više manje poznate, koji su za novac, za plaću, za kojekakve nagrade i odštete, radili najodurnijimi načini proti našemu narodu i proti kandidatom naše stranke, ter neuke ili zlobne varali, zavadjali i kupovali Judinim novcem; jer oni bi za novac, kako su danas radili za Talijane, radili sutra za Kineze, za Afrikance, za svakoga koj bi jih bolje platio.

Naša Istra je na razmedju izmed dva velika svieta, izmed latinskog i slavenskog, a za njom čezne tretji, germanski sviet.

Naši neprijatelji su u Poreču, gdje je stanovito središte onih u pokrajini, koji nam taje i krate svako pravo na obstanak, koji neprestano tvrde da je Istra talijanska pokrajina, i prema tomu svojem radu ne žacaju se najodurnijih sredstava, koji i novcem našega naroda šire najveću pokvarenost medju našim narodom, plaćajuć izdajice i izdajstvo naroda.

Naši neprijatelji su u Trstu, gdje puste da oni u Poreču i drugud po Istri rade onako kako rade, gdje su njim dapače na ruku, odkud im pomažu u njihovom odvratnom i odurnom postupku — bilo neznajuć, jer nevide od nosa do ustiju, bilo iz zlobe, bilo i za plaću.

Naši su neprijatelji u Rimu i drugud po Italiji, gdje se i medju najvišimi krugovi sabiru novci za družtva obstojeća glavno za to, da se naš narod sam sebi otudji, da se odnarodi, da se potalijanči; odkud se je prvanja vremena nastojalo vojskami, a u novija vremena nastoji knjigom, novinami, školami, novcem, izdajstvom, osvojiti našu Istru.

Naši neprijatelji mnogi su u Beču, bilo što nevide a morali bi viditi, što se kod nas dogadja, bilo što to vide, al nemare za to ili ćak odobravaju.

Naši neprijatelji su u Berlinu, odkud je već prije dvadeset i više godina izdana parola, javno objelodanjena, da će Italija, kad bi htjela osvojiti Trst sa cielim Primorjem, naići na oboružan odpor Njemačke, da ova mora, preko Austrije, do Trsta i u Trst, odnosno i u Istru, i da njoj Austrija put za to pripravlja.

Mi moramo biti ponositi, što imamo tolike neprijatelje, i što takovi za nami i za našom zemljom teže, jer to pokazuje vriednost našu i naše zemlje — za kukavnim narodom i kukavnom zemljom nitko ne čezne.

Kod svih tih naših neprijatelja, i uza sve talijanske „pobjede“ kod izbora, nam netreba klonuti duhom. Na suprot: U višnjih arca!

U koliko se bude dalo raditi u carevinskom vieću, može rieč jednoga zastupnika, koj zagovara stvar pravednu i u Božjih i ljudskih zakonih utemeljenu, valjati više nego četvorice i više njih drugih. koji zagovaraju stvar nepravednu, protivnu i Božjim i ljudskim zakonom.

Možda će se naći većina u carevinskom vieću, koja će htjeti i moći zadovoljiti pravednim i zakonitim zahtjevom naroda, naročito i našega hrvatskoga, takodjer u Istri.

Nenadje li se, tada će se u monarhiji roniti onim putem, kojim se već roni od njekoliko godina.

Došlo što mu drago, narod će ostati a Vaše i svih izbornike i birača glasove, odane za predložnike naroda, usupor svim klevetam, prevaram, bezakonjem, bezpravjem, grožnjam, pritiskom, kupovanju, savjestno i lih iz osvjedočenja, morat će se uvažiti.

Vi ste pokazali širom ciele Istre, da ste odani svojoj svetoj vjeri i svojoj narodnosti, da ste Hrvati ili Slovenci, da nećete biti nikomu sužnji, da zahtjevate svoja prava u svakom obziru.

Uztrajte takovi!

Uzdržite se i kriepite u svojoj vjeri, tom najsvetijem amanetu svakoga pravoga čovjeka, bez koje i pojedinci i narodi propadaju.

Kažite uviek, i svuda i u svakoj prilici, da ste vjerni svojoj narodnosti, znajuć da je i pojedinac i narod bez nje pometalo drugim, da je prošteno svim, svim, samo nije izdajici.

Nastojte, da Vi i Vaši crpe čim više nauke u školah raznovrstnih, u družtvih za čitanje, sastajanje, razgovaranje, čitajuć dobre knjige i novine.

Ustrajajte družtva gdje jih neima, naročito takodjer za medjusobno podupiranje, novčana, gospodarska i druga strukovna, a pristupajte k njim gdje takova već obstoje.

Radeći prema tomu, kao dobri kršćani, čestiti Hrvati i Slovenci, pravi ljudi, vriedni gospodari, pomažuć se medju sobom stalno će te uspjevati. Pomoć će Vam braća Vaša po krvi i

PODLISTAK.

Dan lovranske radosti 1839.

Ovu pjesmu dobili smo od jednoga našega prijatelja, ki nam je dopustil, da ju moremo štampat va naš „Narodni list“. Ta je pjesma štampana na 3. jenara leta 1840, dakle pred 60 let va Padove. Napisal ju je pak jedan tadašnji mladi student Lovranac, ki se je ono vreme učil na universe od Padovi, a kasneje se je premestil v Reku. Kako se vidi već su onputa študijani ljudi štimali i ljubili svoj jezik, dokle ga danaska njihovi potomci i potomci onih, ki su va ovoj pjesme spomenuti, hitaju pod nogi i proganjaju. Nego pustimo to za sada, imet ćemo još priliki, da o tem govorimo. Čujmo dakle tu pjesmu!

Jutro rano proti zore
Kad se sunce diže z' gore,
Zajde Ane (iz) svoga doma
I se sede polag mora.

Ter obvija svoj tumbanac
Spravna lipo sva na tanac,
Pak navišća mlado lito
Svojmu mužu osobito.

„Slušaj Lovre velu radost
Ka će zbavit našu žalost
Nenavidna sestra Kate
Već nemerzi tako na te.

Oskubljena su joj perja
Hvala majki miloserja,
Zapuščena na vrh briga
Merzko gleda kako štriga.

Na me jadno se ozira
Jer mi majka put odpira
Da sužanstva me izbavi
Uzrok Kate prez ljubavi. —

„Gdi su gusle, gdi svirale“
Viče Istran z Učke male
„Spruži noge sad Lovranko
Oberni se i ti Stanko:

Nećeš više v zimi, v letu,
Cvilat sinom u traghettu.
Tlačit ćeš nove staze
Kako fratar 'z knjige kaže.

Mlado i staro od sve strane
Vozit će se do Lovrane,
Mnogi će ti dar nositi
I za ljubu te prositi.

Vični bože, čuda vela!
Buči more 'z rička sela
Vlah Lovranke put nov kaže
Još njoj kola z lojom maže.

Spravljaju se i Ričani
Plemeniti i zibrani
Ljubav tebi izkazati
I s tobom se radovati.

Već se vide na sve kraj
Kupi dreva i ograje
Koje će se zapaliti
Kad te dojdu pohoditi.

Već se vide kola slavna
U kojih sidi Mare hvalna
Putem toči bačvu vina
Baš dobroga, iz Labina.

S njum je sestra nerumena
Al je mužem draga žena.
Treti revnem zlata dili
Ali s kolmi jako sili.

Kojnik stari pred vozićom
Vesel puca s korbačićom,
Lahko jaše, konja tira,
Al mu teško noge zbira.

Lila, Pepa i Marcelka,
Pune rožic i baselka
Z lirum, z cindrum, s talambasom,
Sveh zaljube s lipem glasom.

Cupar svilnem u odiću,
Smokav nosi va košiću
Za nadarit svoje gosti,
Al ni korba žira dosti.

jeziku. S njimi zajedno zasjat će Vam bolja budućnost!

Da to bude čim prije, ja vruće želim i molim Svemogućega!

Opetujuć da ću na to radit i ja iz svih mojih sila, pozdravljam Vas svih najiskrenije i najsrdačnije: Sretna nova godina! Sretan novi viek!

U Opatiji, 12. jenara 1901.

Vjekoslav Spinčić
zastupnik naroda.

Kako i leta 1885.

Tabele.

Malo ih ima ki se ne spamećuju, kakove su smutnje bile va Kastavšćine i va celoj Liburnije leta 1885. zaradi tabel. C. k. kapitanat na Voloskem bil je najme tega leta zapovedel, da imaju pojedine občine na stanoviteh mesteh pribit tabele z napisom „u pograničnom kotaru“ — „Im Grenzbezirke“. Občine su morale takove tabele po zapovede pribit, zač ako ne bi bile htele poslušat pošlal bi bil c. k. kapetanat žandarmi da ih prisile, da te tabele pribiju.

Te tabele su Talijani s Poreča porabili da naš puk va Liburnije pobune proti svojmu narodu, proti svojmu zajiku, proti Hrvatstvu i Slovinstvu. Oni su va pojedinih županija podmitili i podkupili nekoliko domaćeh prodanaca, izdajica i propalica, koji su onda za talijansku plaću, za judin groš, počeli puk smućevat i bunit govorenjem: Prodali su nas pod Hrvatsku, postali smo graničari, svi ćemo bit soldati, plaćat ćemo od ženi, od kokoši, od poneštri od svega! Puk se na to prestrašil, pobunil proti občinam, proti oblastim, pohitil je doli tabele i mislel je, da je s tim spašen od prodaji pod Hrvatsku. Nego kamena je sreća bila tabelarom. Oni su istina prijeli judin groš, ča su puk pobunili, ma ih je dostigla ruka pravice.

Nekoliko njih bilo je va Trste odsujeno ki na 3 meseca, ki na 12 dan, ki na 8 dan peržuna. Kad su tabelari svoji meseci ale dnevi peržuna odsedeli, prišli su doma i počeli su razmišljat, ča su storili, pak njim je Bog pamet razsvetlil i opametili su se. Tabele su z jednakimi napisi bile postavne nazada na svoja mesta, kade su još i dan danas pribijene, pak svejedno ni se zato ni va Kastavšćine, ni va Liburnije a ni va Istre dogodilo ono, ča su Talijani govorili da će se dogodit.

Zač su Talijani leta 1885. potrošili toliko beči, da store va Kastavšćine onoliku bunu.

Tako će še pitat svaki pametan čovek, ki svojum glavum mislet zna. Čujte pak se čudite! Do leta 1873. ni bilo va bečkom parlamente nijednega našega deputata. Tega leta probudili su se Istrani va Liburnije i ostaloj Istre i rekli su: sada bi bilo već jedanput vrieme, da i mi pošaljemo va Beč jednoga našega čoveka. I složna istarska i slavinska braća poslala su va Beč našega dičnega Dra. Dinka Vitezića. On je va parlamente počel valje ministrom govorit i povedat kakove nepravice delaju našemu puku istarski Talijani, kako ga taru i proganjaju. kako nete da mu daju ni škole ni crkve, kako bi teli, da bude naš puk v Istre talijanski sužanj. Dr. Vitezić počel je va parlamente zahtevat da cesarska vlada da istarskemu puku hrvatskega i slovinskega zajika sve one pravice, ke mu po cesarskem zakone gredu i kakove imaju Talijani, keh je v Istre osamdeset tisuć manje nego Slavinci. Cesarska vlada je na te govore našega dičnega Vitezića počela razmišljat i uvidjat da bi pravo i pošteno bilo da i puk hrvatskega iliti slovinskega zajika v Istre ima nekakove pravice. Nego Talijanom ni to bilo pravo. Oni su hteli da budemo i da ostanemo mi njihovi ščavi za sve veke vekom amen. I ča su storili: Kada se je nakon šest let t.j. leta 1879. imalo na novo birat deputata va Beč složili su se z gospodom va Trste samo da zapreče, da nebude Vitezić na novo zibran za deputata.

S Trsta bil je poslan va Kastav jedan kumisar od governa, ki je po sile a po ordine oneh iz Trsta, htel da bude on zibran na mesto Vitezića za deputata. S Parenca su poslali va Kastav onega famoznega Kudera, ki je imel ordin razdelit občinu, pobunit puk, poset med narodom nemir i neslogu, pak tako omogućit, da bude na mesto Vitezića zibran Talijan. Koliko je Kastavskoj občine ta nesretni Kuder po talijanskem ordine učinil škode to zna Bog Svemogući i oni ljudi, ki su onputa bili na občinskoj uprave. Nego sa svem tem ni se Talijanom posrećilo da bude leta 1879. na mesto Vitezića zibran Talijan. Vitezić je opet šest let delal va Beče za dobro istarskega puka i puno dobra je storil.

Bog neka mu plati!

Leto 1885.

Prošlo je opet šest let. Prišlo je leto 1885. Prišlo je vreme da se na novo biraju deputati va Beč. Talijani su opet oteli zaprećit Vitezića, da ne gre va Beč, a računali su ovako: Smutit ćemo puk va Librnije, posvadit ćemo mej sobom svu rodjenu braću, pak će nam se morda posrećit, da bude na mesto Vitezića zibran Talijan.

Prišal je va to vrime ordin, da se moraju pribit one nesrećne tabli z napisom „ u pograničnom kotaru“ a Talijani su tu priliku porabili da svojemi plaćenimi Judi Iškarijoti pobune puk kastavsći proti občini. Misleli su da će onputa segurno bit zibran na mesto Vitezića Talijan. Nego opet su se kruto prevarili. Pobunjeni puk se je smiril progledal je i videl, da ga je sama paklenska sotona htela hitit va najveću nesreću. I opet bil je zibran naš zastupnik Dr. Dinko Vitezić.

Talijani imaju va Kastve izdajicu kega plaćaju.

Do leta 1896. su pak Talijani mirovali. Misleli su: E, s Kastavci ni fajdi, oni su preveć šegavi, i trdi narodnjaki, s njimi se nemore niš opravit. Nego leta 1896. ponutil njim se je jedan izdajica svojga roda i zajika da će on za dobru plaću va Kastavšćine puk do kraja pobunit proti Hervatom iliti Slovincem. Talijani ki su to od vavek baš od serca želili, rekli su mu: Dobro je, mi ćemo te dobro platit ma ti pak moraš puk tako posvadit mej sobom, ti ga moraš tako pobunit proti popom i meštrom, da nam bude onputa lahko s njim obvladat. Leto dan za tim (1897.) imeli su najme bit izbori va Beč. Tega leta imela je Istra da za prvi put bira jednega petega deputata za petu kuriju, pak je trebalo na sve moguće makar i nepoštene načine nastojat, da se ča više puka va Liburnije ale mitom ale prevarom, ale milom al silom predobije za Talijane. I va istinu sotona je posijala leta 1897. svoje seme po Kastavšćine a mi smo videli kakov je bil plod tega prokletega semena, a znamo ča su i ovo leto delali, samo da namesto domaćega, narodnega čoveka pošalju va Beč Talijana, zakleta neprijatelja naše krvi i jezika.

Popisija.

Kako da sve to ni dosti, ti od Boga i ljudi prokljeti stvori, ti izdajice svojga roda i jezika ti talijanski prodanci sada kod popisije puk na najnepoštenieji način smućuju. C. k. kapitanat na Voloskem dal je po občinah razdelit nekakvi foji za popisiju va keh se pul drugih stvarih mora napisat i koliko ima ki blaga, da se onputa na temelju tega more zračunat koliko je va cesarstve blaga jene i druge vrsti. Talijanski plaćeniki pak smućuju i bune puk baš kako i leta 1885., da se misli puk prodat pod Hrvatsku, da će se plaćat od kokoši, od poneštri i druge nemotarije, a puk divi, zapućen i priprost veruje tim razbojnikom i kako va drugem meste pišemo ne pusti da se popisija po zakonu vrši i tira komisare, preti njim, sili ih da neč protuzakonitega pišu a sve to zato, zač je od plaćeneh smutljivci nauckan.

Tako je prišlo do komedije va Veprince, va Žejanah, va Starade i druguda kade skoro da ni prišlo do krvi i kade će puk morat pred sudom odgovarat za učinjenu bunu. Više njih morat će za nekoliko meseci va peržun više njih bit će za cielo svoje življenje rovinano kako i oni nesrećni Veprinčani ki su na 11. ovega meseca bili va Trste kondanani radi bune proti žandarmom na dan izbori za petu kuriju va Veprince. A ki je svemu temu kriv?

To zna najbolje onaj talijanski plaćenik, ki sve to po talijanskoj kumande dela, to znaju još bolje oblasti koje trpe, da se siromašni naš puk va ovem kapitanate već toliko let smućuje i buni, da već sam puk nezna kamo bi se obrnul. Već se je puk počel bunit i proti oblasti, a to se je moglo i naprvo videt zač „ki vetar seje, žanje grašicu“ nego ako gremo s tem korakom naprvo doživet ćemo još i takoveh, da će bit strahota. Naš će puk tako podivljat, da će zgubit svako spoštovanje od oblasti, pak će se nazada povratit ono vreme, kada su se bili Kastavci nasitili sveh komedij, pak su najzad i samega kapitana va lokvu hitili.

A sada još dve besedi.

Dakle kako su Talijani leta 1885. naš puk smućevali i varali, samo da bi ga pod sebe obrnuli, tako gaisada smućuju i varaju a malo mare za to, ako će ih magari sto pul tega propast, i ako će ih magari petsto poć va peržun, samo da oni va mutnem love, kako njim se to posrećilo za pasaneh izbori va Rukavce, Veprince, Lovrane i Mošćenicah.

Centa zbira sve divojke,
Ke još nisu bile dojke,
Pak nje pelja putem mnogom,
Sejuć marun sve za sobom.

Nemoj više plakat Ane,
Vidiš Katu u Lovrane,
Od žalosti sva zavita
Oproštenja sad te pita.

Na stran dakle tužne halje,
Lipše tebi majka šalje,
Speri tvoje ružne stene,
Od starine opaljene.

Ni već za te ta tumbanac,
S klobučićem poj na tanac
I opleti tvoje kose,
Kak se frajle sada nose.

Klementina sladko ime,
Dat će tebi zlato brime,
Poslat će ti i Katina
Z velem darom mlada sina.

Prsten zlati i rečini
Dične perle i luštrini,
Te donesti od sve strani,
Tvoji mladi kapitani.

Svilne suknje i obuće,
Dat će Nauča od svoje kuće,
Rukavice i postole
Poslat će ti 'z Beča Pole.

Pettorini i manighetti
Poslat će ti po traghetti.
I Maria iz Triesta
Kći predraga tvojga mesta.

Blaze Lovre tvojoj Ani
I svim ženam u Lovrani,
V svakoj kući te bit svati
Doklam bu čim pirovati.

Kada vide tvoji gosti
Da j' kod tebe blaga dosti
Te ti ruke kuševati
I na stol se obzirati.

„Vidiš lonci i padele“
Pravi Marko svojoj Jele,
Kuharica j' mat Ferbega,
Barba Lizio zeci špega.

Save pazi zverhu ribe
Dobar kuhar u potribe,
Paprenjaki i slaščice
Mesi Paska spod gorice.

Za okripit slab želudac
Tu je Cene mudri sudac
Dat će vina iz Medveji
Da bu svaki veseleji.

Ako j' Pero zvan postilje
Odpret oće sve botilje
Lovru na čast će napiti
I z Maricum bugariti.

Premda jesu prošli badnji
Nete biti plovan zadnji,
Dat te bačvu desetine
Da napiju sirotine.

Za ravnati lipu družbu
I ne čuti kakvu tužbu
Bit će Francik puli stola
Najveć porad ženska spola.

Dva od grada velikaši
Glasoviti muzikaši
Z guslum Vigil, z cindrum Cene
Će dat tanac svakoj žene.

Al je pala perva sriča
Na te Rožo i Franića
Stare vire to j' dvojica
Gdi j' poštenje i pravica.

Nit Volosku niti v Rike
Nije bilo takve dike
I po moru i po kraju
Teku (v) Lovran kakti raju.

Svi s pod grada z prave želje
Pletu venci na veselje
I dan ovi te štovati
Dokle budu duhovati.
U Padovi na 3. jenara 1840.

Mi pak velimo samo to: Narode odpri oči, opameti se, spoznaj razbojnike ki bi hteli šundrat i odret tvoju kožu, neveruj prodancem, propalicam, bezkućnikom, koji su pripravni za beči prodat i dušu; veruj tvojem pravem prijateljem, ki delaju samo okol tega, da naš puk ostane v Istre pod našem presvetlem Cesarom i kraljem, slobodan od talijanskega sužanjstva, i da očuva svoju narodnost, svoj hrvatski materinski zajik, kega bi nam hteli Talijani zatrt. To išću naši ljudi, a tako mora delat svaki pošten i razuman čovek.

Dopisi.

Iz **Mošćenica.** Pišu nam iz Mošćenica dne 9. jenara 1901. sliedeće: Kod nas obavlja popisiju puka neki Pegan z Lovrana. Ta čovek ne vrši svoj posal po zakone. Va nekeh kućah pita kako ljudi govore a va drugih ne. Kod g. Josipa Negovetić pital je ta Pegan kako govore va družine a on mu je na to odgovoril da kako drugačije nego po starinsku, po domaće, po hrvatski. Na to je ta nesrećni Pegan odgovoril velu laž, da on zna, da se v Istre ne govori hrvatski i da v Istre ni Hrvati. Va Drage pital je Pegan jednu žensku kako govori a ona mu je odgovorila da hervatski, a on je na to rekal da ona nezna hervatski govorit.

Tako vidite se namesto popisije dela talijanska politika. Svi naši pošteni ljudi znaju dobro, da mi domaći ljudi ne govorimo nego hervatski; naši stareji su od kako je veka i sveta naš zajik zvali hervatski a sada bi naši neprijatelji hteli da mi ta svoj sladki materinski zajik zatajimo i da ga pod noge hitimo. Mi pitamo poglavitega gosp. kapitana Scarpu: Je to zakon, je to popisija kako ju va Mošćenicah obavlja Pegan ali je to talijanska bezsramna agitacija, koja se na neki način vrši pod firmom oblasti? Zna gospodin kapitan za to? Ako zna će temu učinit kraj? Mi ov slučaj preporučujemo našemu zastupniku na bečkem parlamente.

Iz **Žejanah.** Od kada je bil Krstić na Žejanah, Žejanci su sasma podivljali, i nepripoznavaju već nijedne oblasti, ni svjetovne ni crkvene. „Kriva Sloga" i njekoji žejanski kaporioni Krstićevi su krivi, da je što dalje to huje, da je došlo na Žejanah do prave bune proti crkvi i državi. Tako već na Božić o polnoći su se Žejanci nedostojno ponašali u crkvi na Vel. Munah i okoli crkve izazivali su naše Munce sablažnjivim kričanjem. Isto se je ponavljalo i kod druge sv. maše na Žejanah, gdje su tulili župniku za hrbtom i vikali kojekakve pogrdne rieči. Buna je rasla još više, kad su Krstićevi pajdaši raznesli med pukom krivu vjest, da su župani i g. župnik dobili iz Zagreba po 1000 forinti a presvj. biskup 80.000 for. da jih prodaju pod Hrvacku. Ljudi su se prestrašili i u buni govorili: „kad je to tako, njih valja ubit"! Istu vjest je htio i po Malih Munah raztrubiti njeki oštar vulgo Hapić, ali Malomunci su ostali verni, te su mu pokazali da oni neće da ih nijedan ima za norca, da oni nisu od onih koji bi odmah povjerovali kad bi im tko kazao, da magare po zraku leti. Ali ti ljudi, svi od Krstića smućeni, bunili su puk i proti carskoj zapovjedi, proti popisiji. Ali sa svim tim na Velih i Malih Munah, ovršila se je popisija gladko, jer tu ne ima takovih bedaka, koji bi svojim neprijateljem vjerovali, jer znaju da se nemože poć proti cesarskoj zapovjedi. Ali huje, paće strašno je bilo na Ženajah. Već u ponedeljak kada se je mirno počela vršit popisija na Munah, Žejanci koji su tamo došli, počeli su naš puk izazivat sa pjesmicami o Krstiću i Hrvackoj i već se je pročulo, da se Žejanci neće pustit popisat.

I u istinu; kada je tamošnji župan javio Žejancem, da će doći onaj dan kumisar, da popisuje puk, i kada njim je htio tumačiti, kako je to od cesara naredba, pobunili su se oni a župan je moral bježati u svoju kuću, gdje je bio više od dvje ure zatvoren, čuvajuć sa svojimi sini kućna vrata puškom i sjekirom. A Žejanci kako munjeni su mu obahajali kuću u strašnoj procesiji i grozili se njemu i svim poglavarom duhovnim i svjetovnim i kričali su svi, staro i mlado, muško i žensko „nedamo se popisati; nećemo plaćati od kokoša i od žene" i sve drugo, kako su po talijanskih plaćeniki bili smućeni. Ti smutljivci su najviše oni Žejanci, koji peljaju karbun na Volosko i Opatiju, i koji se putem zaustavljaju na Mataljah, Spinčićih i Jušićih, da tamo dobivaju od dotičnih Krstićevih kumandanti žerilo i pilo i potrebiti krivi nauk, kako da Žejance zapeljaju.

A kako je bio župan ovako u svojoj kući zatvoren, nije mogao ni sprečiti dotičnomu komisaru od popisije, da ne pride na Žejane ako mu je drag život i zdravlje. Tako se je dogodilo, da je isti u spremstvu munskoga gvardiana išao na Žejane, pred kojimi sretnu jednu ženu, koja njim reče: „Nemojte na Žejane, ako će te ostat živi, tamo je sve proti vam pripravno". Ali nevjerujući idu naprvo, i došavši još ne do prve kuće, vide pripravne sve Žejance, koji se počeše groziti, kričati i tuliti kako biesna živina, a onda na komando: „za njimi", svi su počeli napadati dolazeće i hitati za njimi kamenje. Ovi, to se razumje, nisu mogli ni pomisliti da bi njim što tumačili, već tekli su u neizrečenom strahu, koliko su ih noge nosile nazad prema Munam, a Žejanci svi za njimi. Nisu bili zadovoljni, da su zapriečili zakoniti čin, već tekli su za čovjekom koga je vlada poslala više od pol ure hoda, do Munskoga cimitera, strašno vikali i uvjek kamenje hitali. Možete si misliti koliko su smrtnoga straha ovi nebogi iskusili, bježeć pred podivljanimi Žejanci.

A sada su se Žejanci pobjedonosno razpostavili na brežuljku pred cimitrom, i kako da su prognali najkrutijega svoga neprijatelja hitali su u zrak klobuke i kričali su kako obsedeni — (tako da su ih čuli i ljudi u malomunskoj šumi, uru i pol daleko) —

Kako su bili Žejanci razjareni, vidi se iz toga, da kada je došao za podne tamo c. k. polit. komesar baron Rainlein i dva žandara, su i njim protislovili, ni njim nisu vjerovali. Došlo je kod nas dakle tako daleko, da je puk po talijanskom plaćeniku tako zapeljan i smućen, da više vjeruje laži nego istini i zakonu.

A tko je tomu kriv? Oni, koji nisu znali, ili nisu htjeli uporabiti proti buniteljem naroda zakon, kako se to čini svuda, gdje se zahtjeva da se zakon poštuje. A napokon tko će sve to platit? Zapeljani naš puk, da tko drugi. Mnogi već sede za radi pravoga krivca po pržunih, a tako će i Žejanci seditі, a pravi krivac ribat će si s veseljem na slobodi ruke i smijati će se ispod brka. A za to vi zapeljanci i poderanci, otvorite već jedanput oči, da vidite, tko vam je pravi prijatelj, a tko vaš neprijatelj; držite se svojih ljudi a nikada tudjinaca. Recite već jedanput: „Ostupi sotono! dosta dugo si nas za nos vodio, nas prodavao, ma nećeš više". Dajte se već jedanput razumu, jer je bolje poboljšati se ikada nego nikada.

Iz **Jurčići.** I va našoj županije su mački postali objestni. Znamo ovde nekoliko dešperaneh ljudi keh ni volja delat nego najvole s Krstićem i njegovimi pajdaši vuć se od oštarije do oštarije i onde činit se plaćat od Krstića pit i jist, za to žerilo i piće oni pak puk va našoj županije smućuju i proti oblasti i proti svetoj našoj vere i tako davaju najgrdji izgled mladosti ka sve to vidi i čuje.

Tako smo na primer pred 20 dan sproveli do svete Lucije pokojnu Mariju Jurčić Protovu. Pred sprovodom čekalo je puno naroda pred kućom smrti na popa. Med narodom bilo je više mačak ki su onde pred ženskemi i mladostum govorili proti popom i našoj svetoj vere najgrdje i najbedasteje stvari. Tako su na primer govorili, da ča je trebe platit sprovod, da popu je dosti šest soldi na dan za živeti i druge sramotne stvari. To govorenje dodijalo je napokon našemu čestitemu staren Ivanu Bačić Tuhtan pak je te mačke i Krstićeve podrepnice onde pred narodom pošteno osapunal i rekal njim da se moru sramovat takove stvari ni govorit pak još pred mladostum. S takovim govorenjem da se puk truje, pak da onputa izgubi sram ljudski i strah božji. Prava je istina ča Vi g. urednik va svojem „Narodnem Liste" vavek pišete, najme da su mački od Talijana, dakle od neprijatelja našega roda i zajika, plaćeni samo da puk smute otrovaju s krivum naukum da puk zgubi strah božji i sram ljudski, pak da moru onputa Talijani s poživinčenem narodom delat ča te.

To bi morale i oblasti zabranit zač će pak puk zgubit i svako poštovanje do oblasti nego nam se čini da to oblast i želi . . . .

Iz **Zvoneća.** I puli nas počela je popisija. Budnć da svaki gospodar mora povedet kumisaru od popisije koliko blaga ima počeli su Krstićevi prijatelji a na glave njim župan Andre Ružić puk mutit, da neka se ne pusti popisat, zač da će spast pod Hrvatsku kade se plaća i od kokoši i od ženi. Prvo nego je popisija počela rekal je župan ljudem da kada pride komisar od popisije neka svi jedan za drugem stupe pred njega i neka trupe svum silum z nogom po pode i neka mu reču: „da je komunjska kuća njihova, da oni tu zapovedaju i da neka gre ča". Ako budu svi složno tako storili da će morat komisar storit kako oni budu teli a njim (Zvonećanom) da neće moć ni jedan niš storit zač da su složni. Ako to ni bunenje puka proti oblasti onputa va istinu neznamo ča će reć puk bunit. Ča govori na to poglaviti gosp. c. k. kapitan Scarpa?

Domaće viesti.

Proglas dra. M. Laginje i prof. Mata Mandića na svoje izbornike. U posljednjem broju „Naše Sloge" čita se na prvom mjestu liepi ta proglas, iz kojega vadimo sliedeće:

Mi Vam oba, svim skupa i svakomu po sebi srdačno zahvaljujemo na trudu i pouzdanju Vašem i naroda, koj Vas je birao za fiduciare. Uztrajte u borbi za svoje pravice svaki na svojem mjestu i u svih zgodah. Stvar pravedna, a naša je takova, mora predobiti prije ili kasnije. Hrvatski ili slovenski puk u Istri neće više izginuti. Njegove nade nenosimo samo nas dva, njegove želje neželimo samo nas dva, njegovi vapaji čuti će se i nadalje u Beču, i ne na sama jedna usta, jer i ako bude sam jedan iz Istre tamo, još je druge naše braće iz Dalmacije i slovenačkih pokrajina i od druguda. Zato negubite vjere u bolje dane, kao što je negubimo ni mi; odkrivajte izdajice, podučavajte neuke, tužite se na krivice u svakoj zgodi, pri svakoj oblasti, neka se zna, da smo Hrvati i Slovenci Istre, hvala Bogu živi i zdravi i da se nedamo utući ni uništiti!

I opeta srdačna Vam hvala na trudu i naše priznanje da ste se držali složno kao jedan i da ste na izbore došli s v i, osim ona dva tri, koji radi težke bure i mećave baš nikako nisu mogli.

Izbori za gradove u Voloskom. Na 11. o. mj. imeli smo na Voloskom izbore za grade. Va toj kurije nemore nikako bit zibran naš čovek, zač su sva veća njazla v Istre kalabrezka. Svejedno smo mi odlučili, da gremo glasovat za našega kandidata dra. Ivana Zuccona. I šli smo! Nego šli su glasovat po ordine Kostantina i voloski Talijani, a š njimi i svi talijanski c. k. impiegati, ki su svi glasovali za dra. Bartoli, pokojnega deputata pete kurije. Sveh teh talijanskeh glasi, z glasi od impiegati, bilo je 28, a naših bilo je 59. Leta 1897. bilo je naših 27 a talijanskeh isto toliko. Dakle ovo leto prišli smo više nego na duplo. S Talijani glasoval je i c. k. notar Puović. To neka zapamete naši ljudi po celem kapitanatu.

Zabava u Opatiji. Subotu na dan 19. o. m. bit će va našoj „Zore" tanac i lepa zakbava, u nam pripravlja naše velevredno društvo „Lovor". Mi preporučamo svim i svakomu, da tega dneva ne store od manje prit na tu zabavu, da nebi za drugo, nego samo za čut gosp. Broža, kako ono lepo zna sam zvonit na violine. A bit će tega još i više. Kći gosp. kapelnika Frizeka, gospodjica Frida pjevat će s celom orkestrom dve lepe pjesme, a čut ćemo i gospodjicu Lauru Binder, ka će na mesto gosp. F. Doberleta igrat na citari jednu lepu ariu, a gdjica Mici Mehlhoferova će s njom i s dvemi od naše mlade gospode odigrat isto na citari jedan lepi kvartet. To se razume, da pul svega tega ne će falit ni zbor našega „Lovora" ni on kvartet, ki nas je zadnji put tako oduševil. Samo jedno Vam se stavlja na dušu: Pridite valje za 8 urom, zač će koncerat počet točno na 8 ur i pol, bude ljudi ale ne.

Smo va Austrije ai kade? Pul cesarskega geometre na Voloskem služi jedan pisar, ki je na 3 i 9 jenara kada su na Voloskem bili izbori na svo grlo vrišćal: „Eviva Istria italiana!" Ča će na to reć g. c. i k. geometar? Mi hvala Bogu nismo još pod Italijom, da bi se moglo reć da je Istra talijanska zemlja, još smo mi Istrani va Austrije pod našem premilostivem Cesarom i kraljem. Kemu ni pravo va Austrije neka gre u Italiju od glada krepevat. Sramotno je pak da oni, ki jedu cesarsko-kraljevski kruh vrišću živila talijanska Istra! Mi ćemo ovu stvar još naprvo dat.

Ces. kralj. notar Puović na Voloskem je na 3. jenara za podne, kada je doznal da je Talijan Benatti zibran za deputata pete kurije v Istre, od veselja stavil banderu van na svoje poneštri. To je storil i na 9. jenara za podne, kada je doznal da je va zapadnoj Istre zibran Talijan Rizzi. I to je učinil jedan Puović, pravi Dalmatinac, ki je po krve i po rode pravi Hervat, ale Slovinac, ale Ilirik, kako ćete, ma svakako Slaven, a nikada Talijan. I takov se čovek još veseli, da su v Istre s prevarstvom predobili Talijani, najljući neprijatelji svega ča je slavensko v Istre! Temu se veseli Puović, ki je nekada bil najveći Hervatina! Žalostna mu majka!

Naši ljudi pak, ki imaju pul notara kakovega posla, kega se more i drugde opravit, neka ovo dobro zapamete i neka se znaju ravnat. Ki z našemi najvećemi neprijatelji drži, ta je sam najveći neprijatelj naš i našega roda i zajika, a jednega našega neprijatelja ni trebe da pomažemo. Svaki svojemu!

Utočišće grešnika. Ča je to pitat će puno od njih. To vam je ces. kr. kasa na Voloskem. Svi talijanski študenti, ki va školah zaradi prefine glavice nemoru već naprvo poć, ti vam gredu va kasu pratikat. S početkom leta prišli su na kasu dva nova študenta od Padovi, kako su pak nutar prišli, to neka sam Bog zna. Ni jedan ni drugi nimaju više od tri klasi srednjeh škol, pak sa svem tem da po zakone moraju svi ki te poć pratikat na kasu imet maturu, to je ispit osmega razreda srednje, ali kako se reče, latinske škole, svejeno su ti dva študenta, ki povrh tega nemaju ni slova napisat naški ale hrvatski, a još manje nemški, bili pripušćeni na pratiku. Kako, to neka sam Bog zna!

Renda. Ove dni imeli su oštari konsorcija od rendi za Volosko i u Opatiju skupščinu. Na istoj su se prikazali računi pasanega leta, polag teh računi je lanjsko leto ostalo čistega preko dve tisuća fijorini. Za svem tem zaključilo se je na toj skupščine, većinom glasi od furešt, da se ovo leto ima vino točit pod pečat. I tako bura odnesla oštarsku slobodu koj je Nino pred leto dan kričal živio! Svi se oštari tuže da njim je sada sto puti huje nego njim je bilo prvo pod Gorupom. S njim da su se načinili laglje sveta a s konzorcijom v Opatije da nemoru zač da pitaju za svakega oštara jednu špropožitanu šumu. Pravo stoji svem našem ljudem. Ako su već hteli zet rendu na se mogli su se lepo složit kako Bog zapoveda i zibrat va konsorciju takovi ljudi za keh su mogli znat da nete proti njim delat. Sada neka zahvale Ninotu i Krstiću da je prišlo tako. Sada je tako a k letu će bit za oštari deset put huje. Ako neverujete mane ćete videt i doživet sami. Temtoga: „Živila oštarska sloboda, ku su mački zakopali! Ki neće brata za brata ta će tudjega za gospodara.

I vavek ta portić! Već je nekoliko vremena pasalo, da je na portiće bil inžinjer i zmeril sve, ča i kako trebe. Smo kurioši, kada će to puknut i kada će se već jedanput počet delat.

Tužba na pasi. Primamo i rado štampujemo: Gosp. uredniče! I vrebci znaju već,

da naša občina plaća šintara, pak je morda tega gospodina kadegod videt? Dunke neka se providi, zač ja, ki plaćam patentu i ki nosim medaju nemorem videt, da se okole mane šmuljaju kakovi takovi minučoti prez medaje i prez patenti. *Barba Joko.*

Svega po malo.

Kako Talijani v Istre gospodare. Negdere meseca setembra p. l. prosil je opatijski konsorcij od rendi juntu va Parence da njemu zruči provincijalni adicional od rendi. Junta je odgovorila, da tega ne more storit zač da je obećala ta adicional Krstiću, ki pak zato mora štampevat „Krivu Slogu". Istu stvar je od junte iskal i savez svih konsorcija v Istre va Pule, nego Junta je opet odgovorila da tega nemore storit zač da je provincionalni adicional na rendu obećala Krstiću, nego ako te da će njim junta dat ta adicional za 21 tisuću fiorini ma da moraju vrhu teh 21 tisuću dat još 3 tisuća fiorini Krstiću za „Krivu Slogu". S Pula su Junte odgovorili, da oni te dat za adicijonal 24 tisuća pak neka junta s Krstićem opravi kako će zač da oni nete imet s njim nikakovega posla. Junta ni htela na to pristat nego je zručila adicional Krstiću, Slocariću i kumpanije za koliko, to nijedan nezna ni ki će garantit, da će junta va svoje vreme prijet svoji beči.

Mi pak svi znamo, da ćemo od sada friško stat. Ni treba, da budemo prodani pod Hrvatsku kako Krstić predika, sad ćemo hvala Krstiću, imet dosti adicionali, da ih nećemo moć već ni plaćat. Ako gre pak tako naprvo morat ćemo pustit i kuće i kućišta i poć po svetu kako i Talijan z gladne Italije.

Ovako neka svaki dela. Ne će mo puno falit, ako rečemo, da ni skoro sela va Kastavšćine, va ken bi se više nabralo gotovini va dobrotvorne svrhe, nego je selo Rubeši. Ovi čestiti ljudi ne prepuste nijedne priliki, da ne naberu ki krajcar za koje naše potrebno družtvo. To smo jur čitali svako malo va „Našoj Sloge". Sada opet na novo leto nabrali su pul Frlana Josipa 24 krune i to na predlog gosp. Frana Garića, oca, a za družtvo „Sv. Cirila i Metoda". Nas vavek veseli, kada će takovega doznamo, a ovde nas još više veseli, kada se je ta svotica nabrala na zagovor gosp. Frlana — Garića, jer je z ovem ponovno dokazal, ča misli i kako misli, a pokazal je s tem naš gosp. Frane da ima srca do svojga naroda, i da nebi za vas svet tel delat proti njemu i njegovim prvakom. Zato nam je porok njegovo poštenje, i ki će bit srećniji od nas, kada budemo mogli danas jutra reć, da je gosp. Frane — naš. S tem bi on silno obradoval svoju rodbinu i celo selo Rubeši. Pustimo ča najzada, dokle se je batilo za neku starinu i domaćinu, ale sada bati se šćeto i neto za Talijana, a za takovega smo sigurni da nigdar neće ni jedan pošten Kastavec batit . . . . Neka Bog poživi gosp. Frana Garića.

Pohvalno. I naša dečica va Kastve su se hitili vanka. Ti mali huncuti su ti se nebore dogovorili, da te i oni nabrat ki krajcac za „Družbu sv. Cirila i Metoda". Ćapali su priliku kada su mogli prit do solda. Bože moj, ter svi znamo, da to nemoru storit svaku dobu, aš ako jim kada ter kada i pade va žepić ki soldić, tega valje moraju profrudit za bomboni, kako da ih va žepu bodu. Lego oni su ćapali priliku kada kapne ki krajcar više, a to su „Tri kralji", kade se gre okolo koledovat. Su ti se nebore složili tri i to Bačić Frane, Brozović Milan i Karlavaris Ferdo, pak odlučili sve ono ča dobiju za „Mačju koledvu", ka je bila štampana va zadnjem „Narodnem Lište", a ku su znali oni uz pratnju tamburice onako lepo odpevat, da te zručit za „Družtvo sv. Cirila i Metoda. I nabrali su ti fažolići tri krune. Bravo! Ni to Bog zna ča, ma ako pomislimo, da su to deca nabrala, mora nam se lepo videt. Za pravo reć, s takovim dečicum moramo se štimat, aš se ufamo, da te kada odrastu i onput imet srca, do svojega roda i domovine. Bog jih poživi! Morda ni kemu ona koledva šla u dušu, ma ča će mo, na? Deca su ju lepo pevala, a kemu ni pravo, neka se zuje (Justo tako! Op. slagara.)

Kako znadu Talijani gladit naše občine i naš puk. Poslie občinske sjednice u Kastvu sastali su se kod objeda zastupnici i njeki njihovi prijatelji. Spominjali su se o koječem. Jedan zastupnik koji je takovim bio još oko godine 1880. pripovjedao je razne zgode i nezgode, osobito iz dobe kad bijaše junta poslala u Kastav Cudera da občinu šundra, da joj dade smrtni udarac, da ju upropasti. Pripovjedao je i o nametih, koje su onda občinari morali plaćati, a ti su ovakvi bili; Sto po sto na izravne poreze; 1 forint po volu ili kravi; pol forinta po telcu ili telici: 20 novčića po ovci. O tom se može svatko i uvjeriti. Tako znadu Talijani gladit naš puk i naše ljude. Ta ima i takovih trubila koji tvrde, da ne smijemo bit Hrvati, jer bismo to i ovo morali plaćati. Pod Talijanima bismo toliko toga plaćali, da bi smo od glada skapavali, sve dotle dok ne bismo i posve skapali, tako da nebi mogli već od česa plaćati, i da bi postali koloni, gospodari sluge, bez kuće i kućišta, bez zemljišta, bez osobne slobode, sužnji. Na to bi nas htjeli i pripraviti. I uspjeli bi, kad nebi bili čestiti ljudi i pošteni Hrvati, ljubeći svoju grudu zemlje, svoj jezik, svoju domovinu.

Va Bujah nete da znaju za Bartola. — Mesto Buje leži na onu stran Istre, kade imaju Talijani nekoliko svojeh njazal. Takovo talijansko njazlo su vam i same Buje. Tu bivaju najkorenitiji Talijani, pak se je dogodilo, da petak, kada su istarski gradi birali jednega deputata va Beč, va sveh Bujeh va dosta velem meste, za Bartolića se ni našal nego samo jedan jedini glas. Ča će to reć? To će reć, da imaju i Talijani svoje Krstiće i Slocariće kako i mi, ki delaju proti njim, samo da talijanski Krstići i Slocarići su ipak toliko pošteni, da se ne puste plaćat od Campitella i kumpanije.

Barufe in fameja. Od pet deputati koje Istra pošilje va bečki parlamenat, bude jedan zibran od takozvaneh veleporezniki, to će reć od one vele gospode, ka plaćaju preko 100 fijorini čisteh franjki na leto. Takoveh ima va Istre jako malo, morda sveh skupa sto, pak je u istinu jako čudno, kako more na sto ljudi spast jedan deputat, kada znamo, da na celu petu kuriju — to će reć — na tristo i dvajset tisuć ljudi ne spada više nego jedan sam deputat. Ča j zato ako ta gospoda plaćaju puno franjki na leto. I ja bim ih rad plaćal — zač to bi bil šenjal, da i dobivam puno. Nego ja Vam nisam mislel o tem govorit, nego povedet Vam, kako su se obavili i ti izbori za parlament. Talijanska societa politika, koj je kapo Bennati, predložila je za deputata nekega markeza Polesina, čoveka, ki ni storil nanke tri latinske škole — inšoma jednega pustimesmirom, kakov je ono Francele Velušić va Lovrane. Nego neki drugi Talijani oteli su pak imet onega Gambina, ki je bil i zadnji put zibran va Beč. I tako je nastala vela svadja mej Talijani, i svi su čekali, kako će se svršiti ta izbor, ki se je imel obaviti pasani ponedjeljak. I dogodilo se je, da je bil zibran markez Polezini, a Gambinu se je dogodilo ono ča i našemu doktoru Laginji, tradili su ga njegovi isti ljudi. Vredno je napomenut, da je Gambini jedan od oneh, ki je najviše delal za Talijane, pak eto kako ga plaćaju. Nego dobro mu stoji, ter je i on pomagal mešat ovde puli nas Krstićevu palentu i veselil se je, kada ni bil zibran doktor Laginja. Sada ima i on svoj del. Zaludu je — Bog ne plaća svake subote.

Još jedan deputat in tromba: Va Trste se je ovi dni imalo balotat za jednega deputata. Neki su oteli, da ostane ki je dosada bil, to je neki Basevi, a drugi su oteli dat to mesto onemu Todoru Rinaldinu, ki je pred par let bil governatur va Trste. On je va svoje vreme puno dobra storil Talijanom a nas drugeh je zatiral, i pod noge hital, kade god je mogal. Talijani su ga zato oteli zvisit i poslat ga kako deputata va Beč, nego ti su delali računi prez ostara i tako se je dogodilo, da je dobil Basevi, i Todoro Rinaldin je ostal z dugim nosom. Lepa je to prilika, da se uzklikne: Oj Todore, Todoro, svaki dan na goro. Mej tem mislimo, da će gospodin Todoro imat od sada dosta prilike, da razmišlja, kako su Talijani jako nezahvalni ljudi.

Pier Gambin i Rinaldin
I ga čapa un cestelin.

Veprinčani odsudjeni. — Na 11 ovega meseca bila je va Trste kriminalna razprava proti onem Veprinčanom, ki su se na dan izbora za petu kuriju, najme na 5 decembra pasanega leta u Ičićih pobunili proti žandarom.

Ta dan najme bilo je pod podeštarijun Veprinačkun sila ljudi, ke su bili talijanski plaćeniki dignuli od sveh vasi, da proti svojmu rodu i zajiku glasuju za Talijana Benatti. Mej tem zaslepljenem, zapućenem narodom bili su i Jože Kašić p. Andreta, Ivan Kašić Andretov, Josip Žigante i Ivan Mender, ki su vrišćali, larmali, da se je sve treslo. Žandarmi su ih više puti pozvali, da neka miruju, ma sve to ni niš pomoglo. Sam c. k. komisar od kapitanata baron Reinlein je moral od podeštarije prit van, da te puntare smiri, ma ni on ni mogal niš opravit, zač je va ljudeh bilo zavrelo vino ko su za mačke bili Talijani va Boskette platili, tako da namesto poslušat c. k. komisara oni su ga još i ofendili. Na to je serjent od žandarmerije pital kako se zovu, a njeki od njih, namesto da pravo odgovore, dali su krivo ime, tako je na priliku Josip Kašić rekal da se zove Tatalović. (i ni falil! opazka štampadura).

Kad su žandarmi hteli tega Josipa Kašica areštat i zakovat ga, počeli su Ivan Kašić i Josip Žigante tuć žandarme i hteli su po sile, da Kašića oslobode a Mender Ivan je počel bunit ljude da neka žandarme namlate. Radi svega tega bili su svi četiri zaprti, a 11. o. mj. imeli su za svoje delo odgovarat sudu. — Sud ih je spoznal krivch i odmah Josipa Kašića na 4 meseci, Ivana Kašića na 2 meseca, Josipa Žigante na 3 meseci teške tamnice s postom, a Ivana Mender na 14 dni peržuna.

Sada neka gredu lepo svi četiri zahvalit se šior Anžulu, Krstiću i Kumpanije na dobroj ruke, ku su dobili. Da su doma bili al da su glasovali za našega deputata nebi ih seguro bilo to tokalo, zač mi nismo ljude napajali a maka kako su to Talijani delali al Boschetto, kade je Dr. Costantini samo za 5. decembra platil sedam sto krun računa.

Dakle ovi četiri te poć va hlad, za njimi će prit još ki Veprinčan Žejanac i Podgrajac, a svi samo poradi Krstićeve smutnji. Nego dobro njim stoji, kad je njim pravo, je i nam.

Nesreća pul Rubeši. Četrtak na 3. o. m. zapodne peljal se je na Frankovićeven voze jedan mali dečko od devet let imenom Josip Ferlan Josipov iz Rubeši br. 29. iz Spinčići va Rubeši. Pul Spinčićevoga kala pal je dečko na jedanput s voza. pak su mu kola prošla siromaku po sred trbuha i ostal je tako težko ranjen, da je već drugi dan umrl. Kako doznajemo toj nesreće ni nijedan kriv. Mali se je držal za voz z ručicami, pak budući je bila vela zima, zazeblo ga je i pal je. Subotu zapodne je bila va Grade poradi tega komisijon od suda. Nam se smili brižna mati.

Ča smo v Italiji al v Austrije? Za popisiju đele okolo karti samo nemško-talijanske. Mi smo se pritržili onem ki te karte dele, pak su nam rekli, da je kapitanat poslal na podeštariju samo takove karti i rekal, da nima teh karat va našem hrvatskem zajike. Lepo, baš lepo! Ovde, kade ni ni jednega Talijana, deli kapitanat talijanske karti, kako da smo v Italije. Mi preporučujemo našem ljudem, da takove karti neprimaju.

Pjevačko-tamburaško družtvo „Sloga" u Zametu. U nedjelju dne 20. o. mj. na 3 ure po podne obdržavati će družtvo „Sloga" svoju redovitu glavnu skupštinu s običnim dnevnim redom.

Telegrafi „Narodnega lista".

Beč 17. jenarar. Već je zibrano 413 deputati va parlament. Još se ih ima zibrat 12. Sveh slavenskeh deputati, mej temi je i naš Spinčić, ima okole 200, a Talijani samo 19.

Odesa 17. jenara, Sneg je zamel 1400 ljudi, ki su se vozili va železnicah, a od teh ih je već umrlo 120.

London. Buri su već jako blizu Kaptovna.

Pariz 17. jenara. Govori se, da će se Krüger, president od Transvala sastat s ruskim cesarom.

Naša mala pošta.

Gosp. dopisnik — Kastav. Vaš članak ćemo štampat va dojdućem broje „Narodnega lista". Preporučujemo se i za kakovu kraću viest. Srdačno vas pozdravljamo.

Gosp. dopisnik — Opatija. Vam poručujemo to isto. Živili!

Sve naše prijatelje dopisnike molimo, da nam se javljaju sve ča gušće moru, ma samo kratko — jako kratko

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista" primila je u ime predplate za celo leto od gg.: Antona Šterk, Rieka, 20 kruna; Dra. Mata Trinajstić, Buzet, 10 kruna; Antona Rogač, dekana u Hrušici, Benedikta Ferlan u Opatiji, Marije udove Sučić, Volosko, Sofije Šabec, Skrbići, po 8 kruna; Ivana Lenac, Frana Bačić, Zamet; Antona Cech, Ika; Ivana Srdoč, Srdoči; Josipa Prebilić, Pasjak, po 4 krune. Za pol leta od gg.: Mata Stipanić, Opatija, 5 kruna; Frana Matejčić, Pazin, Antona Bačić, Volosko, po 4 krune; Boža Dubrović 3 krune; Josipa Rubinić, Mošćenice, za 4 iztiska 8 kruna; Matka Kocijančić, Kaštelir, Antona Tibljaš, Marinić, Adolfa Radić, Livade, Andre Muškardin, Bule, Andre Deškovića, Mošćenice, Frana Kalčić, Tuliševica, Kuzma Spinčić, Spinčići, Josipa Kinkela, Jurdani, po 2 Krune. Za ¹/₄ leta: Trinajstić Ljudevita, Volosko, Ivana Kanta, kapelana u Hrušići, Franjo Rubeša, učitelja, Zamet, 2 krune. — Gospodin Anton Medvedić iz Klane sakupio je i poslao nam u ime predplate 43 krune, i to platili za celu godinu: Josip Stemberger, Zabić, Josip Primc, oštar, Podgraje, Anton Medvedić, trgovac, Klana, po 4 krune; za pol god.: Vinko Šepić, učitelj, Luka Medvedić, Ante Laginja, Šocalov; Ivan Kočevar, Andre Brentar, Ivan Gauš, Josip Gauš, Blaž Šnajdar, Martin Šuštar, Jakov Gauš, Mate Cucančić, Martin Margetić iz Klane, Ivan Simčić Grgurina, Lisac, Ivan Simčić Krpac, Skalnica, Juraj Saršon i Anton Saršon, Saršoni, po 2 krune; Juraj Valenčić, lugar, Klana, za četvrt godine 1 kruna. — Živio gosp. Anton Medvedić i svi Klanjci! Gosp. Janko Nežić, pravnik u Pićnu sakupio i poslao nam je u ime predplate 12 kruna, a platili su za pol godine gg.: Josip Kurelić, Guido Nežić, trgovci u Pićnu po 4 krune; Anton Bačac, Perinac, Josip Floričić iz Pićna, po 2 krune. (Živili!) Gosp. Franjo Ferranda darovao je za „Narodni list" 3 krune. Anton Saršon, Ivančić za celo leto 10 kruna, Oberst Perpić za 3 mj. 2 krune; Jure Rajčić za pol god. 4 krune.

I. istarska
radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cilena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rada pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 4. Volosko-Opatija u četvrtak 24. siečnja 1901. God. II.

Babilonija.

Kako sred leta, kada se gore visoko počnu valjat crni i debeli oblaki, i nebo najedanput postane crno i mutno, tako je sada i zvrh našega cesarstva i crno i mutno. Ki dobro gleda, ča se sve puli nas dogadja, vidit će, da tu gredu stvari dan za dnevom mesto na bolje — sve na huje, i pitanja, ka već nekoliko let muče prve glave našega carstva, na mesto da se srećno razriešuju, ona se svaki dan sve to više zamataju i zamrševaju, tako da je posvuda obvladalo silno komešanje, prava babilonska smutnja, kojoj se ne vidi ni kraja ni konca. Ova tri meseca, ča su se po celoj Austrije obavljali izbori, živelo se je po svih zemljah ove polovice našega velega cesarstva kako va vreme prave vojske. Tu se ni tukal samo jedan narod proti drugem tujem narodu, nego na mnogeh i mnogeh krajeh su se mej sobom krvarili ljudi istega roda i plemena. Tako je bilo va Českoj, tako va Nemškeh i va drugeh krajeh, a tako je bilo i puli nas. U kratko, bila je to prava i žestoka borba. Ali ta borba ni ni sada svršena, ona zapravo istom sada započimlje, a razlika je samo ta, da se od sada nete med sobom klat tisuće i tisuće ljudi, nego samo 425 njih, ki te bit na zadnji ovega meseca zvani va bečki parlament.

A ki je uzrok toj vječnoj borbi? Da se odgovori na to pitanje morale bi se napisat silne i debele knjige; mi ćemo pak sve to složit va dve besedi. U pokrajinah ove polovice našega cesarstva živu kraj pešćice Talijani — sami Slaveni i Nemci. Naših Slaveni ima dva puta više nego Nemci, pak sa svem tem hoće Nemci da sami gospodare nad celim carstvom, oni bi oteli, da njihov zajik prevlada sve druge i da se svi narodi i puci Austrije moraju s njim služit, ča pak ne more bit pravo drugim narodom — a najmanje pak Slavenom. Od svih Slavena najjedreneji su Čehi. Njih ima kakvih šest ale sedam milijuni. Vedar je to narod, razuman i pametan. Oni se prez prestanka bore za svoje pravo, za svoj jezik, za svoju domovinu, ku bi im oteli Nemci posvojit. A Čehi brane tu svoju domovinu još i jače od kada imaju u ruke dokazi, da bi njim ju Nemci radi prodat Pruskemu cesaru. I mi se nebismo ovoliko mučili za našu Istru, kada ne bismo imeli dobrih i tvrdih dokazi, da ju Talijani gledaju prodat pod Italiju. I kako naši vriedni deputati gledaju, da se našem zajiku da mesta svuda i po sveh uficijeh, tako delaju i Čehi — i oni te, da va njihovem zajike piše i podešta i kapitan i sudac i guvernator i ministar i svaki drugi impiegat. I oni nisu mirovali, dok nisu prisilili guveran, da njim je dal, ča su pitali. I tako se je dogodilo, da je pred tri ale četiri leta ministarstvo dopustilo, da po sveh českeh krajeh, češki zajik ima služit kako i nemački. Kada su to doznali Nemci — zdignuli su velu smutnju proti governu. Va parlamente nisu pustili da se mirno razpravlja, nego su vapili, tukli s nogami i fikali, da je bila strahota. Najzada su se počeli i mlatit z našemi. Bilo je i krvi. Na to su Nemci zmutili Bečane — pak su i ti drugačije mirni grajani počeli komedijat nutre va parlamente i vani po cestah. Tega se je naš guveran prestrašil, (naš guveran je imel vavek puno kuraja) pak je dal zapovjed, neka bude sve, kako je i prije bilo, naime, po uficijeh se nima pisat češki, nego samo nemški.

Kad su videli Čehi ča se s njimi dela, su se tako razjadili, da su va Prage dignuli revolucion. A kako ni njim ni to ni bilo dosti, digunli su i va parlamente buru i oluju. I misleli su ovako: Mi smo va ovo zadnje vrime dobili neke pravice, ke nisu Nemcem pravo stale I Nemci su počeli kumedijat — i prišlo je na njihovu. Kada je temu tako — kumedijajmo sada i mi malo, ćemo videt — morda će kako god i na našu prit. I svaki češki deputat je ponesal va parlament, ki kakovu sopelicu, ki trumbeticu, ki kakov pokrovac, ki kakov batić, pak udri sost i tuć, kako da se svi vrazi žene. I ov put se je guveran prestrašil, zaprl je parlament, poslal je doma sve deputate i dal zapoved, da neka se obave novi izbori. Kad je dal tu zapoved, guveran je mislel, da te austrijski narodi poslat va Beč druge ljude. No guveran se je prevaril pul svojeh računi. Austrijanski su ljudi poslali va Beč većinom iste ljude ke i prvo, a neki još i huje, ki će va parlamente delat još i veću kumediju.

Dakle kako stoje sada te stvari? Ovako: Ako guveran da Čehom sve pravice, ke njim gredu, Nemci te počet na novo va parlamente smućevat, tuć se i gonit kako nemi — a ako guveran ne bude otel Čehom dat ono ča oni pitaju, onputa te pak opet Čehi zet svaki svoju sopelicu i pokrovac, pak udri neka grmi. Iz tega se vidi, da stvari puli nas va Austrije jako slabo stoje — i da je čaro kako beli dan, da tu će morat prit do nekakoveh promjen. Ali do kakoveh? To je ono ča ni mi neznamo, no svakako je dobro da i na to bude naš narod pripravan, i da se previše ne gubi va domaće petljarije, nego neka budno i oprtemi očijami gleda va vreme, ko ima prit, zač je više nego stalno, da će nam to vreme prinest za sobom veleh stvari. A hoće li te stvari bit za nas dobre ale pak zle, to će sve zaviset od samoga naroda, naime od načina, kako se bude unapred držal i vladal.

Zač naši narodni neprijatelji proti popom toliko pišu i govore?

Bit će temu više od dvajset let, da se je naš puk v Istre počel budit i da je počel razumevat, da on ni samo zato na svete, da plaća franjki i da služi cesaru, nego da ima i on nekakove pravice, kakove imaju i drugi narodi va Austrije, navlastito kakove imaju i Talijani. Da je naš puk prišal do te srećne i lepe misli, najviše mora da zahvali svojim vriednim popom, ki su se najviše trudili za to, da taj naš puk već jedanput odpre oči. Nego Talijani, ki bi najvoleli da naš narod bude vavek bedast, zapućen i neuk samo da moru bolje s njim vladat, počeli su valje proti našim popom govorit i pisat svako zlo. A znali su oni dobro zač to delaju. Pop je prve leta narodnega preporoda bil narodu i duhovni otac i svetnik i sve. Prez popa bil bi kmet ostal zapućen kako je bil pred trejset i četrdeset let, pak kako su Talijani videli, da se je taj puk v Istre počel budit, da je počel i on za se iskat pravice, ke mu po cesarskem zakonu gredu, i da su baš popi v Istre narodu oči otvorili, počeli su po fojeh svako zlo proti našem popom pisat. Oni su računali: popi su jedini prijatelji i učitelji puka, popi gledaju samo za dobro svega Slovenskoga naroda u Istri, ako njih pred pukom omrazimo, onputa puk neće imat nikakovega prijatelja ni savetnika, pak ćemo mi s pukom vladat, kako budemo sami hteli. I dobro su računali! Sveto pismo govori naime: Ubij pastira i raztrest će se ovce!

A kako su Talijani delali u prvo vrieme, tako delaju i sada. I sada bi hteli da puk zgubi svaku veru i va popa i va Boga, oni bi hteli da naš puk postane blago bez veri i duše pak da onputa moru oni s njim delat ča te.

I zato vidimo da i danas Talijani s Poreča plaćaju jednega izdajicu, ki va svakoj prilike proti popom najveće zlo govori i piše.

A zač to? Zato, zač nas popi vade da sve dobre stvari čuvamo, kako smo ih od starijeh prijeli, da čuvamo starinske navade, da ljubimo i branimo svoj materinski zajik, ki je del našega imanja. Oni nas vade, da nijedan narod nemore poć naprvo, ako svoj zajik zapusti i zataji. A to je istina.

Nego to ne stoji Talijanom dobro pak bi rado posvadit stado sa pastirom, da ga onputa sasvim smute. To bi oni radi! Najveći smrad, najveći huncut i razbojnik, ki je hitil Boga veru i svoj narod pod nogi ima obraza proti našem popom govorit, kako da svi neznamo kakov je ono gnjus, kakov grešnik.

Nam nije ni na kraj pameti da branimo one pope, ki ne vrše svoju dužnost po zakone, i ki nedaju narodu dobar izgled. Teh neka stigne pedepsa Božja. Nego treba razlikovat dobrega od slabega popa. Ali naši neprijatelji i njihovi plaćeni sluge ne čine va tome nikakvu razliku. Oni izmišljaju svako zlo, pišu svega i svačega proti našim popom a to samo zato da bi puk zgubil svako poštovanje, svaku veru naprama popu i potem naprama svetoj crkve, da bi onda narod bez veri postal kako blago, pak da onputa moru Talijani delat ča te.

Kad bi Talijanom šlo za rukom odaljit puk od crekvi, sv. veri i od popi, onputa bi oni bili najzadovoljnij, zač bi onputa mogli z narodom ravnat kako bi sami hteli. Narod bi postal kako i blago, a oni nebi drugo gledali, nego kako bi od tega blaga imeli ča veću korist. Zato vidite Talijani plaćaju čoveka, da proti našim popom piše i govori. Nego malo će to njim koristiti! Naš puk neće veru svojeh starijeh zatajit i pod noge hitit, on će svejedno spoštovat sve naše pope ki su spoštovanja vredni, on neće pustiti da najveći gnjus, kega je kada ženska porodila, na naše poštene i dobre pope blato hita.

Znajte, da ki je proti vašem popom ta neće drugo, nego da šundra vas, vašu decu, vašu starinu i domaćinu i celu vašu domovinu. Zato čuvajte se dokle je doba!

Pametni su se ljudi na vreme od Krstića odkrižali.

Dokle se ni Krstić dal po sensega Talijanom v ruki, morda se je moglo dat kemu ter kemu pravo, da je š njim držal. Ontrat se je le još držal, da je Hrvat, pak je i pisal proti Talijanom, ki da bezdušno gnjave i dave naš puk po Istroj. Ontrat su se on i svi njegovi pajdaši spoznali, da su Hrvati i njegova stranka držala se, da je hrvatska stranka. Oni Kastavci, su se k njemu pricepili samo od osobne mržnji do drugeh Kastavac, ki su bili zibrali novu raprežentancu. To su bili najviše stari raprežentanti, keh se je pul noveh izbori zavrglo. Mi poštujemo svačigovo mišljenje, pak i njiho, ako su onda mislili, da bi oni

komunu kastavskemu bili više koristili, nego nova zaprežentanca.

Nego stvar se je obrnula. Kada su Talijani doznali za ovu Krstićevu stranku na Kastavšćini, počeli su se oko njega lastit, da ga predobiju za svoju stranku, aš su misleli, da je prišlo vreme, Kastavšćinu pobunit, pak njoj dat „colpo di grazia", to će reć, šundrat ju po sen sega. Talijani su se do sada bili dosta namučili okolo kastavskega komuna, kako bi ga rovinali, ma njim posal ni šal od ruki, pak su mislili, da je morda sada prišla ona ura i hip za njiho pogano delo, kada su videli, da je va toj Krstićevoj stranki domaćeh ljudi.

Krstića su Talijani najzada podkupili, a on je znal lepo za sobum povuć i svoji pajdaši. Od tega vremena je Krstić počel delat za Talijane. Kada su to opazili neki bistreji i pametneji njegovi pajdaši, su se neki prej, neki kašnje od njega odvrgli. Pozabili su na neprijateljstvo, pozabili su na sve ono, ča se je va jade reklo, napisalo i učinilo, pak su se lepo povratili k ovoj stranki, ka jih je raširenim rukami prijela va svoje kolo. Tem poštenem ljudem ni duša dala, da i naprvo budu s onemi, ki delaju za Talijana proti svojmu rodu i svojoj krve Mi smo se svakem takovemu izgubljenemu bratu veselili, kada se je povratil va naše kolo, pak nas od srca veseli, da se je k nam povratilo sve, ča je boljega i pametnejega va Kastavčine. Mi bimo mogli ovde spomenut lepu četicu takoveh ljudi, nego mislimo, da ni baš od potrebi, kada jih i tako poznamo.

Krstić tanca, kako Talijani sopu.

Kada je bil Krstić skočil mej Talijane, počel je rigat zuč i otrov proti svemu, ča je prvo do neba zdigal. Tako je moral delat, zač su tako oteli Talijani, a da nebi bil tako delal, bi mu bilo korito valje mahom presahnulo. Danas je već va tem tako duboko zagazil, da nebi se ga moglo ni s najvećemi paranki vanka zvuć.

On dela danas očito za Talijani. Do neke dobi je to prekrival, ma danas već ne dà, aš ne more. On je agitiral za najzagriženijega Talijana, za Benatića, ki je rekal va dijete va Kopre, da Istra pripada k Italiji, i da mnogo milijuni Talijani je svaki čas pripravno Istru pod Italiju skučit. Na to su mu drugi Talijani va dijete prikuntenali. A viste malo! Ovo sve je prava istina, da je tako rekal, pak ki ne veruje, mogal bi se osvedočit va protokoleh, keh su sami Talijani napisali. Ti protokoli bi se moglo dobit pul kega na Voloskem i drugde. Ki bi se rad ob ovem osvedočit, neka se popita, pak će mu se crno na belem pokazat, s ćaricami, kako nas misli Benatić pod Italiju vreć. Pak ne samo on, nego sva talijanska gospoda. Će ki pitat: Zač bi nas ti Talijani teli vreć pod Taliju? — Zato, odgovaramo mi, aš tamò gospoda niš ne delaju, nego pasu debeli trbuhi, a kmet, spolovar, mora se trudit i mučit na gospodskem grunte. Tamo va Italije kmet nima zemlji. Sva zemlja i svi posesi su od gospodi. Kmet je njih sužanj. On se ubija po tujem grunte kako nemo blago, samo da more prehranit sebe i svoju družinu. Zato vidimo i čujemo, da je na tisuće Talijani razbežano po celem svetu. Va samem Trstu je okole 30 tisuć! A zač tako beže od svoje domovine? Za niš drugo, nego zato, da se ugnu tlaki od gospode, pak da moru preživet svoj vek kako ljudi, a ne kako nema živina.

Vidite malo! Ako nam ne verujete, popitajte se pul kega poštenega Talijana z Italije, ki dela na Voloskem al v Opatije, kako je pul njih, pak ako je čovek od šesta, će vam lepeh povedat. Altroke, da te nas naši pod Hrvatsku prodat!

S ovem smo dokazali, da nas misli Krstić preko Talijani vreć pod Talijana. On dela za njih, oni pak za Italiju, pak zato ne more nijedan pošten ni pametan čovek za njega batit.

Narode opameti se!

Čovjeku srce puca i suze mu sile na oči, kad vidi, kako ovaj istarski dobroćudan i blag narod u svoju vlastitu propast leti.

Na večer onoga dana kad su bili „balotacioni" u Mihotićih — šečuć mirno svojim putem čuo sam iznad Opatije, strašno, divlje i pijano urlikanje prodanih duša: „Viva Istria! Živio Krstić!"

A ti glasovi kidali su mi srce i mutili su mi ožalošćenu dušu, te mi se pričinjalo, da slušam ne oduševljenu jeku, nego vapaj i uzdahe umirućih. Činilo mi se takodjer, kao da ti umirući pjevaju pogrebnu žalostinku nad otvorenim grobom svojim.

Oh, Bože mili, zavapih, njima prosti jer ne znaju šta rade; ali crno prokletstvo neka stigne onog izdajicu, onoga Judu Iškarijota, koji ovaj miroljubivi i dobroćudni narod zavadja i prodaje za Iškarijotski novac onome dušmanu, koji želi samo njegovu smrt i propast.

Bože mili što ti je učinio ovaj narod, da si ga udario slijepotom!

Stid i sramota pala na Vas, Rukavčane, Veprinčane, Lovrance i Mošćenićane, koji ste prodali svoj glas, svoje poštenje i značaj za čašu vina i jedan bakalar u prilog onog iredentiste Bennattia, koji mari za vas toliko kao i za lanjski snijeg. — On je poviknuo u zemaljskom saboru istarskom, da težnje i želje njegove su preko austrijskih granica iliti kunfina i da istarski Talijani imadu tamo preko mora još preko 30 milijuna svoje braće u onoj nesretnoj Italiji, iz koje sve bježi, da ne pogine od silnoga glada i u kojoj je razšireno briganstvo i razbojništvo kao nigdje drugdje.

U toj zemlji nijesu htjeli izići kažnjenici pušteni na slobodu zadnji put, kad ih je kralj pomilovao, oni su na gorke suze plakali da što će vani, gdje se umire od gladi, da u tamnih i zadušljivih celicah imadu barem jela.

Znate li vi, kako vas Bennatti s onimi koji gledaju s njim preko austrijskih granica iliti kunfina zove? On vas zove: „ščavi", a to znači, da ste roblje, raja, da spadate u istu vrst sa marvom.

I za takova čoveka ste vi, kukavice, jadna Vam majka, glasovali zavedeni od onega plaćenika Krstića? To ste vi učinili — voljeli ste glasovati za jednog Benatti-ja, nego za našeg dičnog domaćinu Laginju. A zato niste vriedni, da vas zemlja nosi! Neznate li, vi zapućenici, da su glasovali za Laginju isti seljaci talijanske narodnosti, znajuć, da on dela za svoju majku zemlju, za svoj narod, med kojim živi i da ljubi ovu grudu istarsku kao vlastito čedo.

Znate vi, ljudi, da Laginja na sudu siromašne ljude badava zastupa? Pitam vas, čini to jedan Benatti, za koga ste glasovali?

Znate li vi, da su nam naši dični Spinčić i Laginja pridobili prošlog ljeta preko 30 tisuć kruna samo za puteve. Vidit ćete, što će vam pridobiti Bennati?

Dragi narode! Ja, koji želim iz sveg srca Tvoju dobrobit i dobrobit ciele naše Istre, zaklinjem Te: Opameti se, stupi na pravi put i svevišnji Bog dao, da nebi bilo prekasno! *Radovan.*

Čujte, ča je Krstič oštarom napekal.

Nikako ne češ našega čoveka laglje prestrašit, nego ako mu rečeš, da će morat više plaćat. Kada on to čuje — on se vas smuti — va njem se ostane ni kapića krvi — on se počne vas trest. Na primjer ako ki našemu čoveku reče, da neka ne glasuje za Spinčića ni za Laginju, zač da te mu prit vela plaćila, on ti se smuti kako blago, i kako trubilo gre pod labor, kega mu načinja njegov neprijatelj Talijan. To se dogodilo i z rendom, aliti dacijom. Do lane je imel daciju va naših krajeh gosp. Gorup z Reki, i s njim su bili manje ili više svi zadovoljni. To je dalo v oče Krstiću. On je valje videl, da bi dacija bila jedan dobar bukunić za njega, pa je valje počel mutit oštare proti g. Gorupu. On njim je govoril, da ča su slepi, ča ne vide kako se Gorup bogati s njihovemi bečі, i kakovi palaci da zida upravo s njihovom mukom, i da ča nebi bolje bilo, da daju daciju njemu — Krstiću. Ljudi su se nato smutili, i rekli su: Ne ćemo više Gorupa, ne ćemo ga. I storili su ča su namislili, to će reć, zneli su Gorupu daciju z ruk, a Krstić ih je tako lepo peljal, dok ju nisu more se reć zručili njemu, i tako dali vuku ovce past. Pak ča se je dogodilo? Dogodilo se je to, da Jurižanka na Voloskem ka je pod Gorupom plaćala 10 for. na mjesec mora ih sada plaćat 20, Čiković pul Skrbić ki je prvo plaćal 20 for. na mesec mora ih sada plaćat 50. Tako je Maglica v Opatiji prvo plaćala 11, a sada plaća 50 for. Jovanin na Slatine prvo 8, a sada 40 for. Mateša va Ike prvo 15, a sada 40 for. Mimica va Lovrane prvo 8, a sada 25 for. Pavić va Drage Mošćeničkoj prvo 8 a sada 30 for., a svi oštari skupa za občinu Beršec plaćali su prvo 100 for. a sada 250, itd. A pitajte malo i verne Krstićeve prijatelje, Stirna v Opatije, Andretića v Leprince, Matu bekara iz Poljan, Celestinu va Lovrane, Karlu v Mošćenicah i druge na Kastavščine i pocelem kotare koliko su plaćali prvo nego se je Krstić i njogova kumpanija počela mešati va daciju kad je bila pod Gorupom ili koliko moraju sada plaćat. Junta va Poreče je prvo inkasirala za rendu u ovom kotaru okolo 13 tisuć forini na leto, a sada ih inkasira preko 30 tisuć for., a to moraju plaćat sve oštari i oni siromaki ki vino piju. Po mnogeh drugeh kotari v Istre, kade su oštari složni i kade ni Krstićevega semena, su junta i financa znižile daciju a samo u kotaru Voloskem ju je povisila, a zač to? Zato da more Krstić štampat onu svoju smradnu „Mačju neslogu". A ki je trubilo, neka plaća.

Dopisi.

Iz **Poljan**. Pa još te oni Leprinački i Poljanski kaporjoni imet obraza reć vam da ne delaju za Talijane. Pogledajte samo ča dela Tonić kod popisije. Tu se ne piše Ive, Tone, Niko, kako vas je vaš otac i vaša mat zvala, lego to je sve po talijanski: Giovani, Antonio, Nicolo, Giorgio i tako dalje, kako da ste se rodili negde dole va Kalabrije. Ma zaludo je sve. Neka se Tonić sto puta na glavu postavi, vi ćete sa svem tem ostati svi napisani, da govorite hrvatski, ač ako ste vi nemi, nisu neme študijane glave, ke znaju da se pul nas govori hrvatski. Aš kosić vavek po svoju kanta pak bil on va Poljanah ale va Afrike. Ča mislite, da se samo va Zagrebe hrvatski govori? Ala ma ste zapućeni. To bi bilo jušto tako, kako da se talijanski ne govori nigde drugde nego samo va Talije. Nego najfineja glava je on Tonić. On Vam svakega, ki će da se podpiše sa ić, pošilje preko mosta. I tako bi on otel po sile sveh potalijančit. On je brižan pozabil, kako je nesrećno finil on njegov učitelj, puli kega se je najil bezvjerskega i talijanskega duha, kako da ne nezna, da bi moglo i njega ča takovega tokat, ako ne bude štimal sv. vjere i našega milega zajika, kega nam i Bog zapovída ljubit. On pomaže onemu zlosretnemu Arbanasu ljude smućevat, da brižni neznaju ki zajik govore. Na njegovu zapovjed i nagovaranje piše onaj Nemac „slovenis", ča će reć da govore ljudi po slovenski, kako se govori va Kranjskem. Ča biste rekli Poljanci, da bi vam vaš gospodin kapelan počel po slovenski predikat? Malo biste ga razumeli. A vidite njegov zajik je baš slovenski iliti kranjski, vaš pak je hrvatski. Kad bi vas vaš gospodin kapelan počel vadit va zajike slovenskem, kega ga je navadila njegova mat, nebite ga niš razumeli. Zato ljudi božji pamet u glavu, i nedajte se za nos peljati od onakoveh ljudi kakovi su Arbanas i Tonić, zač bi te mogli va nesreću prit, kako oni brižni četiri, ki su šli votat za čovika Talijana, njihovega neprijatelja, pa su još povrh tega više meseci pržuna čapali va Trste i to pržuna trdega. A sve su ono gospodari od kuće — a ki će nebogem povratit ono ča su zgubili, i ki će njim platit škodu? Jel onaj Arbanas, ki je Leprinaščinu zmutil i njegovi kaporjoni? Oni se va pest smiju a trubili neka trpe. Krstić se je negde hvalil da će jih on škapulat. Ča će brižan kad samoga sebe ne more. Pa nije samo to, nego kada su bili oni četiri va Trste na dibatimente, on je lipo frajal v Reke za beči, ki je tokal od Talijani, ča je vas Leprinčane smutil. A vi ga još slušate ter mu predstavljate va vaših oštarijah, vaše ženi i kćeri. Sram vas bilo. ter vas bilo! Lepeh stvari vas je navadil. Odkad je počel on med vas zahajat, ne ostane niti jedan portun cel, ter su već neki počeli i same pčelice ubijat.

Vaši kapurjoni govore vavek da ćemo vas prodat pod Hrvataku, kade da su vela plaćila, da se ne more ni živet ni umret. Trubili, ki jim vjerujete. Ste šteli va „Narodnem Liste" kako izjavlja Dr. Laginja, da je to grda laž? A to je, valja da znate, napisano na protokole stvorenem na sude. Vi ste rekli da ćete glasovat za Dr. Laginju, ako stori protokol, da neće vas prodat. Dr. Laginja je to storil, a vi ste sa svem tem glasovali proti njemu. Zato huje vam bilo. Vi ne vidite plaćila, ke vam naprćuju vaši kaporjoni. Ki vam je naprtil školske taksa? Vaše talijanske podrepnice na podeštariji. Ki će platit popišiju i to duplo? Platit ćete vi i onega, kega ste po smutnji Tonićevoj protjerali i Tonića ćete morat mastno platit. Mislite da je Tonić badava toliko koraki storil, da je lepo po vašu popiševal? Sve ćete vi platit. A pravo van stoji. Prit će i još drugeh adicionali, ča te vam jih naprtit vaši talijanski deputati, kem ste vi pomogli i samo vi, da su prišli va Beč. Bilo vam huje, kad nećete dobro nego zlo i to obemi rukami!

Vaš prijatelj

Barba Pepić.

Iz **Mošćenica**. Jedan dan, tega je već let, onako pod večer sam šal svetemu Ivanu lovit lovratice. Hital sam povraz s ovu i s onu stranu potoka, ma ribi ni blizu ni dugo. Kako sam već tamo na peske stal jednu dobru uru, odlučil sam da grem ća, ma neć neznam jeli hobotnica al ča drugo zavuče mi povraz pod kamik, i poteži simo poteži tamo, povraz mi se lepo prekine, i ja ča ću no — ala put pod nogi, pak nazad va Mošćenice. Onda je još živel pokojni Pintar Andre. Našli smo se baš onde pod Vodopijevemi i vaje sam videl da brižan Andre ni prave volji i prez mi reć ni dobar veče počme mi se tužit. Inšoma, digo, đe, dragi moj, svi njurgaju na me, ma te se benj spametit, kada mane nebude. Verujte mi, slabo će prit va Mošćenice. — Pravo je govoril pokojni Pintar, va Mošćenice je u istinu prišlo, zlo — zlo, da već slabije ne more, sve se je obrnulo, ma ne na boje, nego na huje. Da je malo uskrsnut onem našem pokojnem plovanom, Lazarićevem i drugem, ne bi znali su va Mošćenicah, al va . . . . sam neznam kade, ma malo fali va pakle. Mi nismo kako smo bili jedanput složni, samo gremo za tem da bimo naš zajik hitili pod nogi, on zajik, kega moramo svi ljubit i štovat. Cigan ljubi svojga, Arab ljubi svojga a mi ga mrzimo. Mi svi rado slušamo kad nam antikrsti govore ča proti popom, kako da ne znamo, da ki tako govori da je u službi crnega vraga s pakla. Bog nas očuvaj i obrani! Inšoma mi već sami neznamo, ča smo, ni ča nismo, kamo ćemo ni kamo nećemo.

Pravo je pokojni Pintar goveril, da će va Moščenice velo zlo prit — a to je i prišlo. Žalostna je istina, da naši narodni neprijatelji va Moščenicah postaju svaki dan objestniji. Lovranski kalabrezi misle da već Moščenice nisu ni v Istre ni v Austrije, nego da su negde va Sicilije. A naši prodanci njim gredu na svaki mogući način za rukum. Da govorimo čistu i pravu istinu osvedočit ćete se od oveh par besed.

U noći od 15. do 16. ovega meseca su neki Kalabrezi, po svoj prilici Lovranski, po zideh od moščeničkeh kućah takali nekakovi plakati s napisom: Eviva Bartoli, Eviva Italia, Crepa Croazia. Teh napisi bilo je u jutro dne 16. o. m. dosti videt po Moščenicah. Ki ih je stavil neznamo, zač ni ni pođeštarija ni žandarmerija niš iskala, nego mislimo da su va tem bili prsti lovranskeh kalabrezi, zač se sigurno va Moščenicah nebi našal ni jedan, ki bi na ta grdi način izdal svoju domovinu. Po tem more naš puk v Istre videt kamo bi ga Talijani hteli napeljat. Dokle su balotacijoni, vrišće ti Talijani eviva Istria i živila istarska Istra (trubili!), a kada su balotacijoni minjeni onputa pride van eviva Italija! Nego sa svem tem nam se nekako čudno čini, da ni nijedna oblast niš iskala, ni ki je ti plakati storil, ni ki ih je na zidi stavil. Valjda je oblast s tim zadovoljna. Kad je njoj pravo, je i nam.

Iz **moščeničke Drage.** Nedelju na 20 ovega meseca bili su puli nas va Drage Ćozoti s jednim parom bragoc. Ča te — ča ne te, blagdan je — skreali su vam se oni lepo na kraj, pa zašli va najbližu butigu na zmujić rakije. Va butige bilo je i nekoliko domaćeh ljudi, ki se bave ribarijom. Ribari jedni i drugi — o čem ćete da govore, ako ne o ribarstvu. I počeli su se naši Dražani tužit, kako im gredu posli slabo, zač doma ne moreš čapat ni žabami, da se lepo na glavu postaviš, a na školji ne smeš, inšoma prava nevolja. Na to je jedan Ćozot rekal: Alora vualtri siete piu schiavi di nualtri. E come zelo nato questo? A jedan Dražan je rekal, da su svemu temu krivi ti nesrećni partidi, nego sada da će bit bolje, i da će moć lovit i na školjeh, zač da su neki dan zibrali talijanski deputati. Oni da te im pomoć. A na to će njemu on Ćozot: Si, lori i ve aiutarà molto, e cari miei, voi avete fato muolto male quando avete perso il dotor Laginja, muolto male. To će reć: Aha, talijanski deputati te Vam puno pomoć. Dragi moji, Vi ste jako slabo storili, kada ste zgubili doktora Laginju — jako slabo Na to će on Dražan: Benj, pak ča je za nas storil doktor Laginja? A Ćozot njemu: Ča je storil? Hote malo na Volosko i u Opatiju, hote malo va Puljšćinu i va Vodnjan, pak ćete čut, ča je Laginja dobra storil. Non sapete — završil je Ćozot — che lui é un buon parlatore, pronto sempre a far del ben a chi lo domanda. E vualtri avete bisogno d'unirsi come in una catena, e vedare dnopo il ben che el fara a vualtri. To će reć: A ča ne znate, da je on jako dobar govornik, vavek pripravan, da stori dobro onemu, ki ga pita. A vi bite se morali krepko složit skupa, pa bite pokle videli, koliko bi vam on storil dobra. — To je sve rekal jedan Ćozot — jedan Taljan. Tako on vidite, sudi doktora Laginju. A da je to uprav tako rečeno imamo i svedoke, a Draga je mala pak će se o istini onega, ča smo mi povedeli, svaki lahko osvedočit. Pak to ni prvi put, da Talijani tako govore o doktoru Laginji Poznato je, da su i Rovinjezi ne jedanput rekli: Che bravo uomo quel dotor Laginja — peca che non el ze nostro! Altroke naši prodanci, ki su neki dan glasovali proti temu našemu dičnemu čoveku od puka. Pak da bi kega bili zibrali, ma onega Benata, ki nezna nanke progovorit nemški, pak takovo mrtvo puhalo, da će njim opravit, da budu smeli i oni poć na školji lovit ribu. Vidite s čem im on Kafar napunjuje glavu.

Iz **Kaštelira.** Molim vas gosp. urednik, da nam štampate u vašem lipom listu ovi nekoliko besid. Da, naše selo je lipo, ali u njemu je čuda ljudi ki nisu lipi. Lipi nisu zato, jer su pogrdili svoje lice tim, što su zatajili ali tradili lipo svoje slovinsko ime, što su pogrdili svoju slovinsku ali hrvatsku krv, što se srame svojega jezika, što su osramotili sebe i naše selo. Sram ih bilo! Šta bi si pomislili naši stariji, da ustanu sada iz svojih grobi i dojdu mrez nas? Sa plačem bi se vaja vrnuli nazad i rekli bi: proklet budi najprije onaj, ki je zmutil naše selo, a prokleti za njim svi ki mu viruju i čine tu velu žalost u našem selu! I pravo bi imali da tako reku. Šta to ni vela žalost gledati kako se u našem selu ne more gledati sin s ocem, mat s kćerom, brat z bratom, susid s susidom? A mladost zašto je pokvarena, divojke zapeljane? Perke ni, ki bi nas vodija na pravi put. Ter pogledajmo na naše kapurijone, kakvi su? Su pošteni? Ter znamo kako je živija šijor Kilo, što je učinija Marko Bobica u Babićih iz one jadne ženske, a ča su još i drugi. Od glave smrdi riba. Slušajmo samo one neke naše framasunske kapurale, te izdajice oli traditore našega komuna. Zašto još nisu bogati niki naši Kaštelirci? Zato ki su si vre sve svoje pojili a sada su samo sočali od gospode. Neka, neka drže z gospodom oni će ih čuda pomoć. Ki z gospodom črišnje jede, ostanu mu samo repi. I tako ih je vre toliko čuda od nas. Dobro im stoji. Zašto ne stoje lipo u sloštini s nami, pak bi videli, da bi bilo sve drugo u našem selu. A ovako, dali su se u službu framasonskih Talijani — i pomogli su da ti naši neprijatelji dobiju. Da nije vino, žerilo i sliparija pomogla puli zadnjih votacijoni, mi bi smo imali tri naša deputata, a Talijani samo dva. Ali što nije sada, to more još biti. Oni se hvale, da su dobili. Rog su oni dobili, vino je dobilo i one stare kobile, ke su odrli. Takova vitorija je za niš. Kadi poštenje dobije, to je prava vitorija, ma ovako i ladro dobije zlatni leroj, ako ga ukrade. Ali to ni pošteno. Dunke mi se niš nemojmo žalostiti ku nismo dobili, ter nisu ni oni, nego kobile i vino. Kakovo veselje. Poli drugih votacijoni ćemo mi sigurno dobiti perke to i sami Talijani govore, da su sada dobili zadnji put. Korajo dunke! Bog, ki nikad svojih ne ostavlja ni nas ne će sve posve zapustiti. On će biti uvik s nami, samo da budemo mi njegovi dobri sini. A ki zna, nećeli Benati poć nazad iz Beča, kako niko lito šijor Tomažo, kon longo nažo. Za danas dosti! — do osam dan ćemo se još javit.

Barba Marko.

Domaće viesti.

† **Anton Hlanuda.** Pišu nam iz Veprinca: Na 8 ovega meseca umrl je nakon duge boli vredni starac Anton Hlanuda pok. Antona iz Veprinca, kbr. 66, u dobi od 68 let. Pokojnik je bil čestit i pošten starac, kakoveh je malo va našem kraje. Od leta 1879 do 1885 bil je pokojnik občinski glavar u Veprincu, te je obnašal tu čast na občenito zadovoljstvo. Za vreme njegove službe kako občinski glavar ni bilo va Veprinašćine nikada smutnji. Svi su Veprinčani bili kako braća mej sobom, ljubili su svoju starinu i svoj materinski zajik. Kada su pak leta 1885 počeli talijanski smutljivci i po Veprinašćine puk mutit radi tabel i kada su neki talijanski plaćeriki zahtevali od župana Hlanude da va občine talijanski piše, ni htel ta pošteni starac izdat svoju domovinu i postat talijanski „ščavo", nego se je radje zahvalil na časti župana. Njigovi najveći neprijatelji, talijanski prodanci, su većim delom šli Bogu na račun, a evo je Svemogući i njega pozval k sebe. Na 10 ovega meseca sproveli smo ga do hladnega groba. Mi mu želimo, da mu bude lahka domaća zemljica!

† **Chorinsky grof Viktor.** Utorak oko 6 ura i pol umrl je ta dobri grof naglo od kapi. Bile su mu 63 leta. Njegovo ime je tesno vezano sa sadašnjom srećom Opatije. Pokojni grof Chorinsky je bil naime na se zel celo Scarpovo imanje, ko je jako lepo uredil i očuval osobito park pred „Villom Angiolinom", ki je svakako temelj današnje Opatije. Celo to imanje prodal je grof leta 1882. južnoj železnici, i otišal iz Opatije sa svom svojom obitelji. Nego i posle tega on je pokazeval, kako mu je Opatija na srce, tako je i već puti prihajal s obitelju va svoju staru postojbinu, va kojoj je dočekal i svoju smrt. Kolikogod ima domaćih ljudi Opatijac, svi se sa zahvalnošću spamećuju dobroga grofa, ki je osobito siromahom bil pravi otac. Puli njega su ubogi imeli svega i svačesa — ćeš beći, ćeš robi, ćeš brani, i duhtora njim je daval, da ih ža niš leči. Ali zato će se njegovo ime spominjat, dokle god bude i zadnjega Opatijca na svete. Bog ga pomiluj! A kako se je on rado razgovaral sa siromahom. Ni se on sramil stisnut težku i punu žuji ruku našega mornara aliti delavca. U jednu besedu — plemenit je to bil gospodin, i škoda, da ga crna zemlja uživa.

Naša mila crekvica je kako malo ka lepo načinjena, svakemu pravemu Opatijcu je ona baš sve na ovome svete. Ona je za pravo reć jako mala za nas i morala bi bit veća i mi ćemo s pomoćum božjum i veću sagradit, ma samo treba da se malo postrpimo, zač imamo i drugeh još većeh potreb. Baš zahvaljujemo našem g. kapelanu i crkvenim starešinam, da su ove zime stavili tapeti po crkve. Druge leta kad jih ni bilo, mi smo va crkve brukvice kovali, a sada je puno bolje. Bog živi g. kapelana i crkvene starešine. Za pravo reć još bi se neč otelo va našoj crekve, a to su pak nove čoki, ke vise svaka pred svojim oltarom. Mi znamo, da su naše opatijske gospodjice va malo vremena sakupile onu lepu krunu za Majku Božju od Lurda, a opatijske gospe isto tako za Presv. srce Isusovo, pak morda bi se na taj način skupilo i za čoki.

Opatijski puti. Čuli smo da će občina sada dat ime svem putem po Opatije. Mi se baš tomu od srca veselimo a još više zbog tega zač te se svi puti zvat onako kako su jih zvali i naši stareji. Mi nimamo našoj dece ča pustit drugega i ljepšega nego ta starinska imena, pak te i do dve sto let naša deca zvat pute onako, kako jih mi zovemo. Mi zovemo danas put na Jelenkini, put k Strojbaričem i tako dalje, a tako te zvati deca od naše dece. Neka Bog žive sveh oneh ki ljube svoju domovinu i svoje rodno mesto.

Naša draga i lepa Opatija svaki dan veća i lepša postaje. Istina i Bog i druge mesta su lepe, ma ona će biti vavek kraljica nad celem ovem kraje. A ona je lepa i za bogatega i za siromaha. Bogat pride k nam da se ovde skrije pred strašnom zimom a po lete da se pod javorikami sakrije pred teplinum sunca i da se okuplje va našem bistrem more. Siromak pride semo da se prehrani. Koliko je siromah prišlo semo, pak već nete od nas, zač njim je ovde dobro. Istina mi smo svi braća, ma brat valja da i svojga brata rišpeta zač drugačije . . . barufa. Svaki pravi Opatijac mora se od svakega dat rišpetat, a ne pustit da ga drugi gazi. Za ovu pak lepu našu Opatiju svi skupa delajmo, a ča nam bude lepša Opatija, to će nam biti i veća čast. Dakle svi za jenega a jedan za sveh a svi skupa za Opatiju.

Novi Carigrad. Va zadnjem broje našega lista, tužil se je barba Joko na pasi, ki prez medalje obletaju okole po Opatije. I pravo je imel barba Joko, zač svaki, ki jedan put na dan projde po Opatije i Voloskem vidi kako se po cesti vuče celi bataljun takoveh pas, tako da nam se čini kako da smo va Carigrade, a ima v Opatije takoveh puti, kade se nemore v noći pred pasi ni pasat. Svemu tomu je krivo to, da ni šintara. Pitali smo na podeštarije, ča bi reć da ni tega šintara ni čut ni videt, pak nam se je reklo, da je kapitanat na se zel, da će on šintara imenovat i plaćat, u ime tega moraju sve občine kapitanatu nešto plaćat. Nego sa svem tem, da te občine već od nekoliko meseci plaćaju, te ga se gospodina još ne vidi. Mi ne verujemo, da se ga nemore nać. Neka samo pišu va Italiju, pak će se ih za mesto šintara na Voloskem prijavit sigurno najmanje tristo. Prosimo dakle kapitanat da tega šintera već jedanput priskrbi.

Izbori za komisijon od kuri. Dosada je bila vavek navada da su se izbori za komisijon na kuri v Opatije obavili va mesece decembre. Ovo leto pak nisu ti izbori do danas obavljeni. Pitamo slavni c. k. kapitanat na Voloskem, kada će ti izbori razpisat? Mi znamo ča i zač se čeka, ma da nebude komu god preselo. Neki ter neki misli, da su naši ljudi one baloti, ke se na Slatine preko mreži hitaju. Da se ta neki ne bude prevaril. Imel i smo ovde već svake sorte muškardini, oni su svi šli rakom zvižgat a mi smo hvala Bogu ovde ostali.

Dobljena pravda. Občina Volosko bila je tužila gospu Lojzu Toncich zaradi onega kuščića zemlji, ča je spod Patajovega vrta na dolnjoj ceste. Svaki Vološčak zna, da je občina oni vrtići spod Patajovega zida storila, kada se je dolnja cesta delala. Svaki zna, da je občina ti vrtići ogradila žicom, i da jih je svako leto čistila i snažila. Sa svem tem pretendila je gospa Lojza, da su ti vrtići njiji, zač da su Patajovi od vajkada preko zida hitali kamene (!?). I za čudo na Voloskem i va Trste je gospa Lojza bila dobila pravdu, nu občina je reklamirala va Beč i va Beče su njoj pravo dali, zač da je ona zemlja od občine i da gospa Lojza Toncich nima nikakove pravice tu zemlju svojatat. Sada mora komunu platit okol 200 krun troška i još povrh tega i svojga albukata. Dobro njoj stoji! Čaj komunsko je komunjsko ono se ne sme svojatat!

Zabava v „Zori". Jedan glas, jedna rieč, a ta je, da je bilo liepo, jako liepo. A u istinu i bilo je tako. Kojigod je bil u subotu večer u „Zori", svaki je morao da prizna, da još takove zabave, takovoga koncerta nije bilo, odkada postoji naša „Zora". To je bilo uživanje — veliko, silno uživanje, a to uživanje moglo se čitati na svačigovu licu, na svačigovu oku. Jedna za drugom odigrale se i odpjevale točke vanredno obilna programa, i sve što dalje, to je i oduševljenje prisutnih ljudi sve to više raslo. Ne ćemo da trošimo mnogo rieči za junački zbor našega „Lovora", koji si je te večeri osobito osvjetlao lice. Koga nije do u dno duše potresla ona liepa pjesma „Zrinjsko-Frankopanka? A naš vrli kvartet? Kako je milo dirnula naša srca ona ljubka pjesmica „Sarunam"! I sa igranjem na citrah bili smo vrlo zadovoljni, jer koliko gospodjica Mici Melheferova toliko i gospodjica Laura Binderova pokazuju u tome mnogo vještine i dara, što možemo uztvrdit takodjer o gospodi, koja su ih pratila. Ali kralj i kraljica te liepe večeri bili su gosp. Brož i gdjica Frida Frizekova. Prvi nas je sa svojom božanstvenom igrom na guslama upravo začarao. Možda ne ćemo biti loši proroci, uztvrdimo li, da gosp. Broža čeka na tom polju krasna budućnost. Ta on je pravi vortuoz — krasan umjetnik. Osobito nam se svidja prva aria — to sigurno zato, jer smo ju najbolje razumjeli i jer je govorila srdcu. U ostalom gospodin se je Brož mogao one večeri uvjeriti, da se i naši ljudi znadu izkazat zahvalnimi svojim vrlim umjetnikom. O tome ga je moralo osvjedočiti, ono silno, bezkrajno bezkrajnje pljeskanje i odobravanje, koje je on podpuno i zaslužio. Živio! i dao Bog, te nas još kada usrećio svojim guslanjem. A što da kažemo o maloj Fridi? Ako se je ikada komu god posrećilo, da je uznesao naše ljude, to je zaista ovoj maloj djevojčici uspjelo one nezaboravne večeri. A tako je moralo da bude. Koga da ne gane u srce ona mala, onako liepa i mila, gdje odjenuta u rusko narodno odielo, onako ljubko pjeva možda najnježniju slavensku pjesmu: „Crveni Šarafan"? Pa opet onu našu „Domovini i ljubavi" i česku narodnu „Gdje domov moj"! Sve što ju slušalo, bilo je kô izvan sebe, a na koncu svake pjesme občinstvo joj je tako pljeskalo, da se mislilo, kô da se sve ruši. Gosp. predsjednik „Lovora" darovao je valjanoj gdjici kitu cvieća a kad je s pozornice stupila u dvoranu dobila je od svojih čestitih roditelja od svakoga po jedan poljubac, što je občinstvo popratilo burnim pljeskanjem.

O plesu naravno nećemo ni da govorimo, za to je trebalo biti ondje, pa vidjeti kako se sve to vrti. Lahko onima koji su mladi! Liepa strana te zabave jest bez sumnje i ta, da se je prodajom družbinih dopisnica sakupilo za družbu oko 38 kruna U kratko vrlo uspjela večer, pa moramo iz svega srca da čestitamo vrlomu odboru, koji nije žalio ni muke ni truda, da sve to tako ljepo izpadne, a nada sve neka bude čast i hvala družtvenom kapelniku gosp. A. Gervaisu, koji je sa svojim zborom već do sada polučio tako krasnih uspjeha, Živjela naša zlata mladež — i samo napred, samo napred!

Zabava u Mihotićih. Tko zna, kakve su obično u Mihotićih zabave, taj će bez sumnje nastojat, da se odazove pozivu tamošnje ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, koja priredjuje svoju zabavu na dan 27. ovoga mjeseca. Medju ostalim bit će i mala predstavica — za ples se i ne govori, to se već samo sobom razumije. Kako pak čujemo bit će i dobre kapljice, a i to nešto valja. Zato braćo — svi u Mihotiće na dan 27. ovoga mjeseca.

Svega po malo.

Kako su Talijani v Istre pravični. Na voloskoj škole služil je do pred malo dan skroz devet let zajedno kako podučitelj jedan naš čovek. Proti njegovoj službe ni bilo nikakova prigovora z nijedne strani, i sa svem tem, da je imal manju plaću nego nijedan drugi meštar va ovem kapitanate i da ni imel ni pravo na penziju ni na kvinkvenije, on je svoju službu vršil jednako rado a i po duše. Namestničtvo iliti zemaljsko školsko veće va Trste bilo je odlučilo, da se već jedanput temu meštru poboljša plaća i da se njegovo mesto učitelja podigne na mesto ravnajućeg učitelja druge klasi tako da bi mu se plaća skoro zduplala. Namestništvo je to predložilo junte ka od beči skupneh svem Istranom i Hervatom i Talijanom, učitelje plaća. Junta je brže bolje pitala Kukumu iz Lovrana ča bi on na to rekal. Kukuma je na to odgovoril: „Ja, to bi se moglo storit, samo ako se onega meštra stira kamo dugo, i ako se na njegovo mesto stavi Lovranca — živega Talijana — Pegana ki je pasano leto finil školi i sada je prez službi. Pegan je Talijan z dušom i s telom pak će on svu decu na Voloskem potalijanit". Tako je pisal Kukuma va Poreč, a oni s Poreča pisali su va Trst, da su pripravni kršak plaću meštru na Voloskem ma samo ako pride za meštra na Volosko ta Pegan. Namestničtvo va Trste je na to reklo: Dobro je, ako Pegan ima sve od zakona zahtevane sposobnosti, onputa ćemo onega drugega poslat drugamo a Pegana na Volosko. Na to je kapitanat na Voloskem po ordine od Namestničtva pozval k sebe Pegana, da pokaže svoji dokumenti. Budući da se na Voloskoj škole mora vadit i hrvatski zajik, a budući Pegan ni imel ispita ale ežamana od tega zajika, odgovoril je kapitanat va Trst, da Pegan ni za Volosko.

Namestničtvo je pak odlučilo na 17. oktobra prošlega leta, da se starega meštra pusti na Voloskoj škole, a Peganu da se da leto dan vremena, da stori ežamen od hrvatskega zajika, pak da će se ga onputa imenovat za Voloskega meštra. Nego češ videt vraga! Na 13. decembra prišal je dekret s Trsta, da se va osam dan mora dosadašnji učitelj premestit va Sveti Matej, a na njigovo mesto da se mora stavit Pegana (ki ni nima po zakone propisane kvalifikacije) i da se mesto učitelja na Voloskem odsada mora zdignut na mesto ravnajućeg učitelja druge klasi i da to mora bit storeno sve va osam dan. A tako je i bilo. Po zakone bi bilo više nego pravo i pošteno da su dosadašnjega učitelja, ki je već 9 let služil na voloskoj škole s mizernum plaćum od 30 fiorini na mesec, pustili na Voloskem i onputa kad se je plaća poboljšala. Ako pak junta ni htela tako, morala je po zakone odprest konkurs, pozvat občinu da složi ternu, i onputa imala je imenovat jednega od terne predložene od občine. Nego junta mari va teh stvarah za zakon kako i za lanjski sneg. Ona će samo da svakamo zabode zagrižene Talijane, ki te nastojati da sveh i svakoga potalijane. Naše ljude domaće ki nisu, nete i nemoru bit Talijani, pak na svaki način proganjaju.

Iz svega ča sam vam ovde povedel morete razvidet kako Talijani pošteno (?) v Istre delaju. A da tako delaju sami smo krivi, zač da smo svi složni, bi njima ta objest presela.

Krstić i — vetri. Mi smo svoji dnji pisali i razložili puku va našem liste, kako je Krstić svako malo obrnjeval banderu odi pulitiki, pak ne ćemo previše reć, ako pripomnimo, da ju je obrnjal, kadagod je kakov vetar va Kastavšćine zapuhal. Kada je zapuhala „senjska bura", bil je Krstić veli Hrvat, kada je pako zabrila „tramuntana", već ni bilo većega Talijana od njega. Ako je fikala „kranjska bura" je batil socijalističku banderu, a kada je pak zakuhalo jugo bil je Slaven od glave do peti. S drugimi besedami on skače od jedne stranki va drugu, aš se drži one talijanske besedi: Viva la Spagna, dove che si magna, al bimo mi rekli da se drži onde, kade su puna korita. Ma to ne gre tako. Čovek mora biti muž, trd kako i stena. Ča se more držat do čoveka ki svako malo promeni svoje mišljenje? More se čovek va takovega zanest? — Ne, nikad nikad manj, aš danas te more svega ocmokat, a jutra ti more na nose krv pustit. Do takovega vrtipraha pametan čovek ne more držat ni koliko je crnega za noktom. Čemu se more čovek od takovega nadat? Ničemu! Čemu se pak more čovek nadat od Krstića? Tuge i žalosti, po svetega Kirina. Paramo da ja, aš ako mu se jutra pokaže kakovo drugo koritašce, će valje k njemu prevagnut. Ja, ma ča ćemo, na, kada neki ter neki ni pul zdraveh očiju ne vide.

Krstićev rekurs se je zbersil. Kako će se svi spamećevat bili su na 21. 22. 23. 24. novembra pasanega leta občinski izbori va Kastve. Pul isteh glasovalo je za talijansku stranku samo pet šest mačak ki nisu sami znali za ča ni za kega glasuju. — Budući su svi drugi občinari glasovali za naše ljude bili su naši zibrani. Krstić da hiti malo praha v oči gospode z Poreča i da bi mu ča više berknuli storil je proti tem izborom rekurs, kega su podpisali Vicenzo Dobrović. Ružić Andre župan iz Zvoneće, Francesco Sussan iz Kućeli, Frane Matetić iz Zaluke i trgovac vinom na veliko (brez kapljice vina) Dr. Krstić. Va rekurse je Krstić med drugem rekal, da su liste bile učinjene proti zakonu. Do 14. Oktobra bile su te liste na občine va Kastve izložene pak ni Krstić ni nijedan drugi ni va nje ni pogledal, ni nikakovega reklama storil. Sa svem tem ima Krstić obraza va rekurse reć, da nisu bile liste — ke ni on ni videl — po zakone storene. Namestništvo va Trste je Krstićev rekurs proti izborom odvrglo, budući da nima nikakovega fundamenta. I tako vidite, Krstić pelja za nos i same Talijane, ki ga plaćaju da za njihovu korist smućuje ovaj drugačije dobar i miran narod.

Razbojnički napadaj. Nedelju na 20 ovega mesca v noći bil je gospodin Ivan Tominić pomorski kapetan z Lovrana z jednem prijateljem va kafetarije „Europa" va Lovrane. Kad je tamo bil popil svojo kafe šal je s prijateljem van, i uputili su se oba da gredu doma. Za njimi su se ošmuljali dva lovranski kalabrezi, pak su ih od zada kako i razbojniki i talijanski banditi i briganti napali s palicami. Jedan od njih na jedan put je udril s palicum g. Tominića od zada tako jako po glave, da se je valje na tla zrušil. Kad su to ti talijanski razbojniki i noćni lupeži storili pobegli su ča, kako pravi junaki a la Baratieri. Mi znamo ki su ti razbojniki, nego budući je kako čujemo stvar predana pravice, za ku se nadamo da će svoju reć, nećemo za sada povedet imena. Našem pak ljudem preporučamo da budu na takovi lupežki napadaji pripravni, pak da lupeže i bandite kako trebe dočekaju. —

Fraja va Lovrane. Na 21 ovega meseca imeli su mački va Lovrane velu fraju. Tu ni falil ni Krstić ni voloski Puh. Kad je fraja finila odpeljali su se Krstić i Puh s karocami na Volosko, a lovranski Kalabrezi pozdravili su jih z „Eviva Istria Italiana", a Puh i Krstić su odgovorili „Eviva!". Ma ča je zaspravem dunke Istra Italiana? Ča mislite, vi, Juran, Čuko, Tonić i drugi?

To je pak malo prevać. Mi pustimo rado svakega na mire, ki se ne pača va naši posli. Ma kada nas neki previše za zajik poteže, ne moremo ni mi mučat. Jedan impiegat od c. k. kasi, da je neki dan govoril nekomu, da te občinu Volosku predobit Talijani zač da on najbolje zna ča, kako i koliko ki plaća steuri. Vidiš ga trubila! Ča nezna da ono ča se va službe dela da mora ostat sakrito. Ča on tako rešpektira uredovnu tajnu? Nego ta čovek nam se čini još veće trubilo kada znamo, da je on i leta 1894. i leta 1898. govoril, da te Talijani predobit, pak su predobili . . . rogi. Nam ni treba kakoveh takoveh izrodjeneh Bodulih, nam ni treba Puhi, nam ni treba Piriji, mi smo vredni i sami va svojoj kuće zapovedat.

Izrodjeni Boduli-renegati, Puhi i Pirije neka gredu lepo iskat one tisuće, ke su kazinaši va Talijanskem kazine v Opatije dosada zgubili i ke te još zgubit.

Onemu pak c. k. impiegatu preporučamo da se ne meša va stvari ke ga ne tiču, zač bi mu moglo presest a da mu presede to ćemo već mi nastojat. As tu kapio?

Krstić i Matuljci. Dokle su još Matuljci Krstiću verovali, dokle su se od njega pustili za nos peljat ni mu slabo pasevalo.

Ma sada, potla su vidili da on ne dela ni za starinu, ni za Slovince — nego za svoj žep i za Talijane, a naši stari nisu bili Bogu hvala nikad Talijani, i potle su videli da je vredan za beći i slabo delo storit, kako je rekal gosp. kap. Fabiani, sada mu ne gre tako lišo. Već su ga počeli i plašit kad kamo va oštariju zajde. Valje bi prah stresli naši Matuljci. Pak su i kuražni, oni zuaju s palentačom čuda mačak poplašit. Kad mu je počelo doma tako slabo hodit, će brzo i druguda, i drugi te progledat i za račune pitat, pak te mu najzada kadegod brageše spražit justo oni, ki su danas njigovi.

Još dve o talijanskih fudicijarih na Voloskem. I sada mi još prihaja smeh, kako su jedan za drugim pohajali po Voloskem. Bšš ih je lepo bilo videt. Glava njim je visela nekamo dole, bili su bledi, videlo njim se na lice, da su storili neko slabo delo. Pak ča ni morda grdo, sramotno, uprav gnjusno delo, izdat svoju krv, svoju starinu pak glasovat za Talijana? A znate ki su to bili? To su vam bile one izdajice i prodanci talijanski z Rukavašćini, Leprinašćini, Lovranščini i Moščeništćini. A koliko su ih pak čuli njihovi kapi šior Anzulo, mačelajo Baćić i Afrikan. Volel bim da me crna zemlja proguta, nego da mi ki ono pred celem svetom reče. Onako se plaća izdajice svoje krvi i svojga naroda — žalosna im majka.

I sami Talijani su proti Bennatu. Mi smo u zadnjem „Narodnem Liste" spomenuli, kako je još jedan talijanski brod na kraje ostal — naime doktor Gambini, na mesto kega su neki Talijani napućeni od Bennata zibrali ajenta talijanskega kraljestva, markiza Polezina. Nego ti Talijani su slabo računali, zač doktor Gambini ima mej njimi puno prijatelji, a osobito va Kopru kade se je rodil. Kada su ti Koprani doznali, da se vraćaju oni talijanski bogataši, ki su z Benatom hodili va Poreč balotat za Polezina, šli su na tisuće njih na mul, da čekaju vapor ki je imel pripejat prijatelje markeza Polezina. Tu su ih čekali, da ih kako treba pozdrave z mačjom muzikom, z gnjilemi jaji, z limuni, z kapulom i kamenjem. Nego Benati i njegovi prijatelji su na vreme doznali ča ih doma čeka, pak su obrnuli provu put Trsta. To je ljude još više razjadilo, pak su najedanput počeli po grade vapit i zijat, kako i oni naši munjeni mački, kada ih Krstić opije. A kada je Gambinov sin stupil medju nje i počel njim govorit, kakova je to sramota od njih, da se puste vladat od jednega Bennata i od talijanske gospode z Poreča, onputa je po celom Kopru nastala prava revolucion. Razjadjeni su ljudi išli va strahovitoj procesije po sveh kontradah mesta i zapovedili svem trgovcem, neka zapru butigi zač da će se dogodit strašneh stvari. Na to su počeli razbijat poneštri. Najviše poneštar su razbili Bennatu, kemu su vapili: Čo, deputato fernjokula, pajazzo — frakanapa — i ča ja znam, ča su sve vapili. Na to su prišli žandarmi, pak su ih nekoliko polovili i va peržun stavili. Tako je — tako — dobro njim stoji — ako imamo mi mačjega svraba imaju benj i oni pasju ronju. Na ovo ćemo se još svrnut koliko prvo.

Razgovor mej Matinom i Jožinom:

Matina: Ča da je na 9 ovega meseca naš duhtor ostal z nosom?

Jožina: I s kakovim!

Matina: Koliko mu je falilo glasi?

Jožina: Puno — malo manj sto i devedeset i devet.

Matina: Ja, ja — veramente njemu vavek fali devetdeset i devet do sto.

Jožina: Zač hojeva Fritaja onako gusto k Mužgicam na Volosko?

Matina: !!!

Jožina: Ala vrag zel i ti bordunali.

Jožina: Povej mi malo, zač su ono našega duhtora nosili va Pule?

Matina: Zato, zač ni mogal sam hodit.

Jožina: A zač ni mogal sam hodit?

Matina: Zač je bil pijan kako blago.

Jožina: Biš mi znal ti povedet, zač je Durmeš z Opatije činel storit onako visoki zidi va Kazine?

Matina: Zato, zač je znal, da će Jirafa visoka narast.

Jožina: Poč je neki dan hodil naš duhtor va Lovran?

Matina: Po jabuki.

Jožina: Pak je ih ča pernesal?

Matina: Ni zrna. Ma je benj sliv dobil na mesto jabuk.

Jožina: A ki mu ih je dal?

Matina: A on z onum dugum bradum.

Jožina: Lepi duhtor, ki se tuče po oštarijah.

Matina: Ala je roba — je.

Telegrafi „Narodnega lista".

London 22. jenara. Danas okole 6 ur i po u večer umrla je inglezka kraljica Viktorija. Neke novine pišu, da su njijoj smrti najviše krivi gubitki, ki su inglezku vojsku snašli dole va Transvale. Kraljicu su osobito potresle tužne vesti, ke su njoj prihajale va ovo zadnje vreme z južne Afrike.

Reka 24. jenara. Čeka se ingležki vapor za Transval. Do sada je z Reki partilo za Transval 11 tisuć i 717 konji, ki moraju va vojsku. Brižno blago!

Ki nam je ča poslal.

U ime predplate za „Narodni list" poslali su nam za celo leto gg.: Gjuro Ružić, veletržac na Rieci 20 kruna; Ivan Priskić, Opatija, Marko Frančić, Rieka, Hrvatska čitaonica, Krk; Ivan Franković. Rubeši, Čitaonica, Omišalj po 8 kruna; Jakov Frinderle, Zamet, za 2 iztiska 8 kruna; Mihovil Barbić, kapelan, Poljane za 2 iztiska 12 kruna; Fr. Brnčić, Trst, Osojnak Niko, Perenici, Niko-Albaneže, Omišalj, Josip Dubrović-Slavić, Slavići po 4 krune. Za pol leta gg.: Ivan Blagar, Veprinac, za 3 iztiska 6 kruna; Samuel Vladisković, Volosko, P. Justić, Kastav, Vjekoslav Osojnak, Perenići, obitelj Minak, Ičići, Anton Kalac, dekan, Buzet, Mate Trinajstić, učitelj Kastav, Niko Perčić, Rieka, po 4 krune; — Frane Keršanac, Lovran, Josip Širola-Hobić, Srdoči, Anton Hlanuda, Veprinac, Frane Škalamera, Josip Škalamera, Ivan Dujmović, Petar Farožić, Ivan Galović, Petar Franković, Mikula Škalamera, svi u Berseču po 2 krune. Za jedan četvrt godine gg.: Ivan Letiš Vasanska 2 krune; Anton Črnjarić, Jušići 1 krunu. Izim toga darovao je veleč. g. Mate Dubrović, kapelan u Opatiji, 2 krune. Živili svi skupa!

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić

VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 6 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 5. Volosko-Opatija u četvrtak 31. siečnja 1901. God. II.

Iredentisti v Istre.

Ča su to „Iredentisti“? Iredentisti su vam svi Talijani v Istre, va Trste, va Goriškem i va Tirole, ki misle da Talijani iz Austrije ki živu v Istre, va Trste i va Tirole moraju al prvo al pokle spast pod Italiju, pod talijanskega kralja, i to onako, kako su svojeh let spali pod Italiju Beneci i Lombardija, zemlje ke su toliko i toliko let bile pod našem cesarom. Iredenti su oni Austrijski Talijani, ki misle da buduć su v Austrije nisu još od Italije spašeni. Da osobito istarski Talijani z dušom i s telom žele i komać čekaju prit pod Italiju, to su oni do sada sto i sto puta pokazali delom i besedom, očito i javno, prez ikakvoga straha i srama; to oni pokazuju svaki dan. Svaki veći dogodjaj, ki se v Istrije zbije naši Istarski Talijani porabe, da svetu pokažu svoje iredentske želje. Med drugemi znamenitemi dogodjaji spomenut ćemo od starejeh vremen samo smrt prvega kralja združene Italije, Viktora Emanuela. Kad je ta kralj umrl, med istarskemi i teršćanskemi Talijani bila je takova žalost s toga kako da njim je umrl pravi kralj, njihov otac a na njegov grob postavili su mu krunu z napisom: „Istra svojemu kralju“. Ki neveruje, neka gre v Rim va Pantheon, kade je zakopan Viktor Emanuel, pak će se moći o tom osvjedočit.

Kad je lanjsko leto od razbojničke talijanske ruke bil ubijen talijanski kralj Umberto I. od sveh talijanskeh podeštarij v Istre pak i od Lovranske šli su va Monzu, kada je ta nesrećni kralj bil ubijen telegrafi od žalosti. Ako ne verujete pitajte Kukumu, al pak čitajte Piccolo od oneh dnevi, pak će te videt, ča su sve ti tičići tamo telegrafirali. A pitam vas ja, kada je on talijanski razbojnik, on Luccheni ubil našu predobru, predragu i premilostivu cesaricu, je ka talijanska občina v Istre telegrafirala svoju žalost našem premilostivem cesaru? Je, kako vraga ne!

Dakle tu se vidi očito kamo istarske Talijane srce vuče, pa još su tako bezobrazni iliti sfacijani, da sami i po svojeh banditeh puk hrvatski v Istre mute, da bi ih Hrvati hteli pod Hrvatsku prodat. Oni delaju kako i on tat, ki je ukral, pak je bežal ća i vrišćal: „fermajte tata“!

Na 26. ovega meseca umrl je va Milane Giusepe Verdi, najslavniji glazbenik novega doba. On je nekoliko dan bil bolan i celi svet, ki pozna njegove lepe opere, zanimal se je jako za njegovu bol. Nego istarski Talijani su i bol Verdi-a porabili za svoje iredentske demonstracije. A takove iredentske demonstracije delali su oni još nekada na njegovo ime. Čujte dakle!

Oni naši Talijani, ki su nekada bili z dušom i telom za Viktora Emanuela I., hteli su pokazat to svoje nutarnje ćućenje i na vanjski način. Nego njihova je najveća nesreća bila ta, da su v Austrije i da su morali mučat. A kako bi bili rado vapili i pisali: „Eviva Vittorio Emanuele Re d' Italia“! No, da bi to bili učinili, imeli bi bili posla s austrijskom policijom. Oni su se drugčije pomogli. Po kantuneh od kuć pisali su vavek „Eviva V. E. R. D. I.“ a tumačili su te besedi ovako: Eviva Vittorio Emanuele Re d' Italia“. Sada kad je stari „maestro“ Verdi umrl, našem je Talijanom jako žal bilo da nete moć z njigovem imenom austrijskoj pulicije usta začepit.

To je bila njihova prava žalost više nego žalost za vriednim muzikusem Verdijem. I svaka i najmanja talijanska podeštarija v Istre telegrafala je ovi dni podešte od Milana, da pita kako stoji Verdi, a kad se je doznalo da je umrl, to su se svi Talijani v Istre va crno obukli.

Takovi su vam Talijani v Istre! Vlada sve to vidi, sve to trpi, i još njim gre va svakoj prigode na ruku (izbori za V. kuriju va Pule) — nego i naš narod sve to vidi i zapameti ... pak kad pride prava ura, neće segurno nato zaboraviti.

A i va svojem domaćem kućnem življenju naši Talijani pokazuju da je njihova prava domovina v Italije. Hote samo jednemu pravemu Talijanu z Pula, Rovinja, Poreča, Kopra, Buja va kuću, pak će te videt samo slike Umberta i Margarite i Talijanske vojske, ali slike našega cesara nećete nać nanke da se na glavu postavite.

Va Rovinje je pred par let jena Rovinjezkinja krstila svoje dete: Benedetta, Margerita, Regina, Italija; to će reć: blažena Margarita kraljica Talijanska. O tom su pisali razni foji v Istre i Trste. Talijanski študenti po universah va Beče, Innsbrucke, Graze nose vavek na skujice od kaputa jednu srebrenu Margareticu, da tako očito pokažu, da je njihova kraljica Margherita d' Italia. Dakle ćaro je kako sunce na nebe, da bi Talijani v Istre najvoleli pod Italiju. Ako imaju kuraja neka reku de ni temu tako, neka reče Benatti da ni on zato, pak ćemo si mi dat valje glavu odseć.

Da pak Talijani moru laglje za svoju Italiju delat, oni su našli i kupili jednoga izdajicu svojga roda i jezika, ki mora za tu plaću puk smutit proti vlastitem rodu i zajiku hrvatskem samo da puk tako zaslienjen i prevaren ne vidi kamo ga Talijani i njihovi plaćeni harambaše vode.

Dokle je vreme neka svaki progleda, zač bi se moglo dogodit, da pride pokajališće, ma da ne pride već povratilišće.

Krstić je „Obzoru“ — ukral.

Va Zagrebe prihaja van jedan lepi hrvatski list, ki se zove „Obzor“. Jedan jako učeni gospodin čim je doznal, da je inglezka kraljica umrla, štampal je na prvem meste toga lista jedno jako lepo pismo, ko je prozval: „Smrt englezke kraljice“. To pismo počimlje ovako: „Već od nekoliko dana oblietao je nad dvorcem u Osbornu angjeo smrti, da uspava u vječni san težko oboljelu kraljevsku staricu — udovu na englezkom priestolju. Glasovi, što su posljednjih dana stizali iz Londona, bili su predteče viesti, koju je jutros brzojavna žica razniela širom svieta, da je englezka kraljica Viktorija sinoć u 6 i pol sati poslie dugotrajne agonije, okružena članovima svoje porodice i državnim velikodostojnicima, preminula“. Tako je pisal „Obzor“ sredu na 23. ovega meseca.

Četiri dni kašneje prnesla je Krstićeva „Mačja Sloga“ na prvem meste dugo pismo, ko se počimlje ovako:

„Već od nekoliko dana obletal je nad dvorcem u Osbornu angjel smrti, da uspava u vječni san težko oboljelu kraljevsku staricu — udovu na englezkom priestolju. Glasi, ki su posljednji dni prišli iz Londre, bili su aviz viesti, ku je 22. o. m. brzojavna žica raznela širom sveta, da je englezka kraljica Viktorija ta dan u 6 uri i pol, posle dugotrajne agonije, okružena članovi svoje familije i državnem velikodostojanstveniki preminula“.

Za tem piše „Obzor“ dalje: Njezinom smrću završen je dugotrajni život

PODLISTAK.

Terno!

40, 64, 68.

Ki će kupit kastradine,
Neka pride k nam na Narce,
Bo konj ne šmie priko place!
Tako klama Frane Beli,
Po kuntradi vaš dan celi.
A ža koga? Ca mišlite?
Ča ne znate, ki je ž Istre?
Čuda let je ovdi š nami
Trgoval je ž lažanjami,
Pak je propala butiga,
Bo je duga puna bila.
Otvoril je bikariju,
Ma ža šamu mulariju.
To je oni Keko štari,
Ki ža crikvu nis ne mari.
K njemu pride plemeniti,
Ki oće bit žnameniti.
Derzi vam še šve po gradsku.
Ma švejeno gre po krajsku.
A nas je lejitimani
Jako baš inšenpijani
Štavil još kožu ža štemu.
A ljudi še smiju švemu.
Htil je pokažat gdi vonja.
Još i gore leg od konja.
Ma ca ne žna, oh širote,
Da mu koža žnak šramote.
I jos ša žlatnimi roži.
A kopito mu na noži.
Derzi van še muz od sešta,
Ma va Baski ni mu mešta,
Bo švakuda on še krivi.
Dodar i po novoj rivi.

To su van Garibaldinci
Dokla j' vina va barilci,
Ma kada su duge šuhe
Onda Keko va rog puse.
Kutla po šakakih vratih,
Dobri su tad švi Hrvati.
Ma švi recu: „Hodi ž Bogon!
Ni ti mešta tu ža štolon:
Žace da imas postenja,
Puštil bis še tog zivljenja.
Imas roži kako krava,
Pravil nan je kum Marava.
Ca ši delal va Rovinju
Šil prodaval oštariju?
Ter ši ovdi imal postu
Žac ši tamo sal na kostu?
Ma je Keko ž dva obraža,
Pak še riva priko praga.
„Dajte, kume, bar petacu,
Bo š konji ne šmin na placu.
Mosnja mi već ni debela,
A š njimi še nis ne dela.
Udelat ku kastradinu
Vidit ćete robu finu.“
Jos še derzi krijancož
Bo da toga ni denjož.
A ne žnate ca švit pravi,
Da ni vire ni va kravi
Šada pićot tu še pije,
Ki lažanji glavu žgrije,
Bo da bi to bila mufa
Nebi cula še barufa,
Ku van Keko vavik pravi
Kako telac proti kravi,
Ki bi otel mlika žgušta,
Bo mu mosnja opet pušta.

Eto macji generale,
Kakve imas kapurale.
Pohvali jih kolonelu
Kavaliru Kampitelu
Š njimi še ti šad ponoši
I naprid jim „Kriva“ noši,
Ma va Baski kuku lele
Žaprta ti vrata, vele.
Ješt, tako nam vire švete
Štavit ćemo te pod pete.
Ne virujes tom cloviku,

i dugotrajna vladavina redke žene kneževske krvi, koja je sve do u poznu starost savjestno . . . . itd. A Krstićeva „Mačja“: „Njezinom smrću završen je dugotrajni život . . . itd. sve kako va „Obzore“.

Pogledajmo drugi odsek pisma va „Obzore“. Tamo piše; Smrt kraljice Viktorije zavila je dakle u crno više vladarskih kuća u Europi, te će se naročito bolno dojmiti u Englezkoj . . . itd. Na tom istom mestu piše Krstić va njegovoj „Mačjoj“: Smrt kraljice Viktorije zavila je dakle u crno više vladarskih kuća u Europi, te će se naročito bolno . . . itd. sve kako va „Obzore“.

Treći odsek Obzorovega pisma počinje ovako: „Sada večnim snom usnula kraljica Velike Britanije . . . itd., a ta isti odsek počinje i Krstićeva „Zloća“, s istimi besedami: — Sada večnim snom usnula kraljica . . . itd. Sve kako va „Obzore“.

I tako gre ta stvar napred. Tako se na primjer „Obzorovo“ pismo finjuje ovemi besedami. — Ali dok su uz njega isti savjetnici, najvjerojatnije je, da će politička situacija ostati ista. A Krstić svršava ovako: Ali dok su uz njega isti savjetniki, najverojatnije je, da će politička situacija ostati ista“.

Z jednum besedum celo je to pismo o smrti kraljice Viktorije prepisal od besedi do besedi, samo ča je tu i tamo kade i kade stavil kakovo l namesto o, ale pak kakovu talijansku reč na mesto domaće hrvatske. Od tega se vidi, da je ono pismo od hrvatskega lista „Obzora“, a Krstić ga je lepo samo preštampal va „Mačju stracu“, samo da ljudi reku: Viš, kako ume lepo pisat — fina glava je on Krstić — orko, kako je ono lepo skupa složil“! Dunke ča je on otel dobit s tem? On je s tim otel dobit slavu, ku je zaslužil jedan drugi, ki je moral svoju glavu razbijat, dokle je ono sve napisal. Krstić je s tem otel preslepit ljude da misle, da je ono njegovo, ča je drugem ukral — a ja mislim, da smo ćaro i tondo dokazali, da je ukral celo ono pismo od prve pak do zadnje besedi. A tega ne dela ni jedan pošten čovjek, zač ča je tuje — tuje je — i to valja rešpetat, pak bili to beči, ale žir, ale drvo, ale pismo. Dapače, tuje pisane stvari vaja još i više rešpetat, zač ki piše va foji, ne piše samo za dobit kakov krajcar, nego piše najviše zato, da ga svet, ki ono čita, pohvali i počasti. To je najveća zaslužba onomu ki piše, ako tega nima on nima niš, i ki mu to ukrade, huje mu učini, nego da mu svu kuću zvaliža. Nego ča je moral storit Krstić? Kada je Krstić videl, da on nezna i da ni vredan napisat jednega pametnega lista, on je mogal ono pismo znet od „Obzora“, ali je moral i napisat, da ga je znel od „Obzora“ — pak bi onputa svaki, ki bi to čital, rekal: vidi, vidi malo — kako on „Obzor“ lepo piše. Ali Krstić tega ni storil, i oni ki nisu znali, da je ono znelo od „Obzora“, držali su da je ono on storil, i zato su njemu davali onu čast, ka ni hodila njemu, nego drugomu.

Nego ni to ni sve. Ki čita onu njegovu smradnu štracu, mogal se je osvedočit, kakove pogrde riga ta niškoristi na sve ono ča je hrvatsko na svete. Pak ča vidimo! Vidimo to, da Krstić, ako će budi ča pametnega dat čitat onim svojim tovarom, ki s njim drže, to mora iskat po hrvatskeh fojeh. Onputa mu ni mrzko skočit preko mosta, da krade po tujeh fojeh tuju muku i to za duplu svoju korist. Ja, ja, za duplu korist, zač jedno, on s tujemi pismi dobiva čast, ke ne zaslužuje, zač sam ni vredan ništa pametnega napisat a drugo, on je od Talijani plaćen da piše „Mačju Slogu“, a on lepo samo da mu se ni mučit ukrade va „Obzore“ celo pismo, pak ti ga šmrkne va svoju štracu, samo da mu spuni hartu. A komodno je to — i kako da je!

Ali gnjusno je to za poštenoga čoveka, a tristo puta gnjusnije bi to moralo bit za Krstića, za kega znamo da ga je upravo „Obzor“ milijun puti grdo osapunal i dosta mu ih grdeh rekal. Pak od takovega lista, ki ga skoro svaki dan ruži, Krstić prenaša u svoju štracu članke aliti pisma. Bože moj, kakovu kožu mora imet ta Krstić!

Barba Tončić.

A ti pisi šlavnom Jorku,
Neka ti malo nažnani
Kako šu ga kunpanjali.
Dobil je harcak va rilo,
Žnam, da mu ni bilo milo,
Ma ki dela neposteno
Njega ceka švako delo.
Ma da žnas ža biftek šlavni
Ž lažanjami pomisani,
Posalji ti Ambrožinu
Da okruži kastradinu!

Neka šada bude došti
Ni šve dobro va naglošti.
Šada neka bude terno
Pak će prit jos i kvaderno.
Prit će Janež, prit će Toni
Cuda cuda je bonboni,
Pak Pirija, Bukaleta,
Ža njih pak će bit galeta.
To van je glaš pometaca,
Podat će jin jos kolaca.

Krstić i fulminanti.

Našim Talijanom ne leži niš tako na srcu, kako misal da nas zadrže va tmine neznanstva, pak da s nami postupaju kako s nemem blagom. Zato gledaju da našem puku dadu ča manje škol va njihovem zajike. Aj ši, ako puk će talijansku školu, onda mu je valje daju i to s dveh uzrok: prvo, da će i po njoj ostat trubilo, aš kako ćete, da se dečica nauče va talijanskoj škole ono, ča njim je potrebito za buduće življenje, kada svojga naučitelja ni ne razumiju a najviše put ni on njih. Jedino ča se va takoveh školah nauče, to je neč malo talijanski parolat, navlastito pak mrzet svoj vlastiti jezik i svoju vlastitu krv. To je baš najglavniji uzrok, zač bi teli Talijani našem puku narinut talijanske školi. Nego ljudi božji, to ne gre tako! Svi narodi na svete imaju male škole va svojem zajike, ča je i stvar naravska. Kako ćete dečicu podučavat va drugem zajike, kada još ni svoj materinski ne znaju. Naš narod po Istre molil je već više put juntu va Poreče. da mu na različiteh mesteh opre potrebnu hrvatsku školu, ma Talijani za takove prošnje znaju se znimat i ovako i onako — samo da puk ostane i naprvo bez nauke i znanja, pak da oni s njim delaju ča te i kako te. Zač da naš narod ostane potlačen i naprvo? Ča ne plaćamo i mi franjki i adicionali kako za drugo tako i za školi? Nego ča ćete? Talijani imaju škare i suknó, pak briga njih za nas.

Takova nepravica kruto je bolela naši prvaki, pa su se odlučili, da te oni gledat kako bi se temu tužnemu narodu pomoglo i dalo mu školi va njigovem zajike, da se i on malo probudi i izuči. Aš dandanašnji joh ti je čoveku ako ča zna, a joh i kataloh ako ne zna niš. Nego naši prvaki nisu bogataši, da bi mogli svojmu puku davat školi i plaćevat jih s svojga žepa. Oni su zato složili družtvo Sv. Cirila i Metoda, va kem će se nabirat novac za te škole, ke su tako potrebne našem puku, a ke njim nete opet Talijani. Viste, to je kratko rečeno posal družtva sv. Cirila i Metoda, davat našem puku v Istre školi va njihovem zajike. Da se ta svotica laglje nabere, odlučilo se je prodavat žigice, ali ćemo reć, furminanti.

Pak ča vidimo? Krstić se je zdignul i proti ovoj plemenitoj družbi, pak čujemo kako piše va svojoj štrace od družtva sv. Cirila i Metoda, za ku je i on sam pred nekoliko vremena neč dal. Ovako on piše: Ki kupuje furminanti sv. Cirila i Metoda i ki daje novac za družtvo sv. Cirila i Metoda — taj podupire hrvatsku stvar va Istre. Svaki pako Istrijanin ki podupire hrvatsku stvar va Istre taj je izdajica svoje majke i mile Istre“.

To će reć: ki podupire našega kmeta i pomaže mu, da se neč nauči, ta je izdajica. To neka naš puk za uho zapiše.

A pitamo mi ča ni izdajica on ki svoj narod Talijanom izdava i prodava i ki bi za beči svojga brata najhujemu svojmu neprijatelju zručil? Tega, tega se valja čuvat. altroke hrvatskeh furminanti.

Smrt englezke kraljice.

Kako smo javili u zadnjem broju „Narodnoga lista“ umrla je u utorak dne 22. o m. u 6 ura i po u večer englezka kraljica Viktorija u 82. godini svoga života. U današnje su vrieme riedki oni, kojim je dano doživjeti tako liepu starost, a još su redji oni vladari, kojim je sudjeno, da ovako dugo kraljuju košto je to kraljevala englezka kraljica Viktorija. Naš premilostvi cesar i kralj Franjo Josip I. počeo je vladati godine 1848., a pokojna je Viktorija postala kraljicom jedanarst godina prije, to jest god. 1837., tako da je u svemu vladala preko 63 godine.

Mnogo se je toga dogodilo u to vrieme. Koliko promjena, kolikoga meteža i komešanja. Revolucija 1848. godine i Krimski rat, ti tako veliki, a od nas tako daleki dogodjaji prošli su svi pod njenim očima. Ona je vidjela slavu Napoleona III., ona je vidila i njegov pad i njegovu smrt. A koliko se za vrieme njezina vladanja samo krvi prolilo — i sve u njeno ime — sve pod kraljevskom pjesmom: „Bože čuvaj kraljicu!“. Bilo joj je nješto oko 20 godina, kad su prvi englezki vojnici pali sa njenim imenom na svojih ugaslih usnah. A pali su daleko, daleko od svoje domovine — tamo u Aziji — u Afganistanu. A još nije pravo završila ta vojna i već se započela druga u Siriji, pak treća u Kini, četvrta u Indiji i Afganistanu, peta opet u Indiji i tako dalje i tako dalje — vojne se redale jedna za drugom — krv se ljevala u svih strana svieta: u Europi, u Africi, u Americi, u Aziji i Australiji. Timi ratovi je englezki kapital silno narasao, tako da danas broji ništa manje od 10 tisuća milijuna funti šterlinga. Silno to zlato poštrapano je krvlju stotina i stotina tisuća ljudi, ono je izvadjeno iz ustiju milijuna ljudi, koji su poradi toga spali u najveće siromaštvo, tako da u Indiji, u toj od Boga blagoslovljenoj zemlji pogiba od gladi nevoljni tamošnji narod, i jaučudi dan i noć moli Boga, da na njega pošalje smrt, da ga izbavi od neizrečenih muka. A to sve samo radi toga, da englezki kapital raste. Englez ne mari za nevolju siromašnoga svieta — glavno je, da on ima zlata — zlato je njemu sve — njemu je zlato: Bog! Ta i sada — u naše doba vidimo, do čega je taj grabežljivi narod dovela strast za bogatstvom! U južnoj Africi živio narod dobar, radin i pobožan. Taj je narod mirno uživao plod, što mu ga davala zemlja, koju su mu ostavili njegovi stariji. Na jedanput se začulo, da ta zemlja krije u sebi mnogo zlata i diamanta, i to je bilo dosti, da se Englez za njom pomami i da pokuša sve, da ju osvoji, bez obzira na krv, koja će se proliti prije, nego li on dodje do žudjenoga cilja. A takovih je strahota Englezka počinjala u svako doba i u svako vrieme, A je li pak sve to bilo s voljom kraljice Viktorije? Sigurno nije. Kraljica je Viktorija imala jako dobro srdce i vrlo plemenitu dušu. Ona je to pokazala u stotinu i stotinu prilikah. Ali Englezka je uredjena skoro onako, kao da bi kakova republika. Tamo kralj ili kraljica imadu malenu moć. Oni moraju da čine ono, što će ministri i većina zastupnika. A ti ministri i oni koji ih podržavaju gledaju samo na to, kako bi što više svieta stisnuli uz maticu kraljevstva — uz Veliku Britaniju. Oni hoće, da se sve one mnogobrojne njihove kolonije vežu s jednim krepkim vezom, komu je cilj englezko gospodstvo i vlast nad svietom. Odtuda i njihova vojska proti Burom. No tu se je pokazalo, da je namišljeno njihovo djelo jače i mogućnije od njihovih sila, dapače, mnogi umni ljudi vide u sadašnjih nesrećah Englezke početak njihove propasti i razaula. To je pred svoju smrt uvidjela i kraljica Viktorija, pak nije ni čudo, ako njoj je pomisao na žalostno stanje, kojemu se svojom voljom bliža njezin narod, prikratila dane njezinoga življenja.

Novi englezki kralj.

Smrću englezke kraljice Viktorije stupa na priestolje njezin najstariji sin, koji će se zvati Eduard VII. Dosada je bio poznat pod imenom Valeškoga princa. Čovjek je to pristar — sad će mu biti 60 godina. On je obećao, da će sve svoje sile posvetiti svome narodu. U ostalom, za sada se još ne može suditi, kakav će biti kao kralj. U toliko je poznato, da nije živio s pokojnom majkom u najboljih odnošajih, dapače znano je, da ga ona nije volila, i da bi bila već odavna odložila kraljevsku krunu, da ju nebi bila morala položiti na glavu svoga sina, koji je jedva čekao, da postane kraljem.

Glede rata u Transvalu poznato je, da mu on nije bio ni prije protivan, dapače on ga je i želio. S toga nije se Burom čemu nadati od promjene na englezkom priestolju.

Dopisi.

Iz Rukavca. Dolnji Rukavac na 25. jenara 1901. Spoštovani g. urednik molim vas, da bite štampali va vaš lepi „Narodni List“ ove tri četiri besede z naše vasi. Naši Rukavački novopečeni Talijani su vam namurani va Krstića, kako pravi Talijani va palentu. On njim reče največu bedastoću ku se čovek pomislit more a oni mu veruju i kimaju z glavum: ja, ja. Da njim reče: viste Rukavčani, tovar leti po zrake, oni bi rekli: ja pravo dète, tovar leti! Neki dan govoril je ljudem da je bil va Beče i da je videl tamo knjigu, va kojoj da je napisano da te Laginja i Spinčić Istru prodat pod Hrvatsku. Siromah nikad ni ni bil va Beče, pak ih još tako lepo za nos vuče i dava njim rog za sveću. Oni pak trubili veruju mu kako da je sveto pismo brez da bi malo promisleli je to istina ali ni istina, je to moguće ali ni moguće. I tako vidite se naš bedasti i lahkoverni puk da varat na najgerji način. Ja sam siromah ma svejeno ću dat Krstiću 200 krun ako mi pove kada i kade je tu knjigu videl. Ako budete g. urednik tako dobar da mi ov list štampate, ja ću vam još čagodar odovde pisat a sada Bog s vami! (Primit ćemo drage volje! Opazka ured.)

Iz Zameta, 23. o. mj. Dne 20. o. mj. obdržavalo je društvo Sloga svoju redovitu glavnu skupštinu, koja je bila dobro posjećena. Koliko izvješće o djelovanju odbora, tako i izvješće blagajnikovo bilo je bez prigovora odobreno. Svi dosadanji članovi odbora bili su jednoglasno ponovno izabrani. Godišnji prinos podupirajućih članova ostao je isti kao i prošle godine. Iz tajnikova izvješća razabrasmo, da društvo broji 80 što izvršujućih, što podupirajućih članova. To je premalen broj članova, a da može društvo napredovati i namirivati sve svoje potreboće — osobito sada u početku — radi česa preporučamo svim Zamećanom i bližim rodoljubom, koji mogu, da se upišu u ovo prekoristno domaće društvo, koje će uviek i u svakoj prigodi nastojati da pozabavi svoje članove i učini rodu glas.

Iza skupštine sakupili su se skoro svi članovi u gostioni našega Zvana Blečića, gdje su uz čašicu domaćega u razgovoru i bratskoj slozi proveli nekoliko sati. Razumije se, da su tu i pjevači učinili svoju dužnost zapjevavši nekoliko pjesama.

Tom prigodom sakupilo se za Družbu sv. Cirila i Metoda liepu svotu od K 25·83, e da se tim pokaže, kakovi su zametski „Slogaši“ „izlajice svoje majke i mile Istre“. Samo tako napred! Živili svjestni Zamećani!

Kantrida, 19. o. mj. Na viliju Antonje vračal sam se z Reki z dela i kad pridem pod Jelše najedanput vidim kade puno ljudi stoji pred oštarijum Dalmatinovum i čujem kako neki nutre pjevaju lepe hrvatske pjesme. Začudim se ča to more bit i nisam mogal od manje storit, leh sam šal nutra popit jedan kvartin, da vidim ča je to. Kada temu ne beše, vidim da za dugim stolem sede sve naši ljudi i to pjevači od Zameta, a za drugem stolem reška muzika. Ja sam storil fintu, da jih ne poznam, aš me bilo sram da im se onako blatan od dela pridružim, pak sam ti se brate moj dragi stisnul va jedan kut va kuhinje, da malo čujem ča će stega vanka prit. Tu mi je čovek povedel, da su zametski pjevači došli Dalmatinu navestit god, aš da je vredan pošten čovjek, ki je njihovemu društvu velik prijatelj i da mu je već do sada čuda dobra storil. Popijem moj kvartin i frknem van, da me ni jedan ni ni opazil. Drugi dan su mi povedali, da su se do kasne ure lepo zabavljali, a da njim ni nijedan ni jedne slabe besedice rekal, za svem tem, da su bili na rešku stran, kade baš jako rado ne poslušaju naše pjesme. Pak on večer, je još i muzika sopla najveć hrvatske pjesme. Lego to veselje da njim je htel pokvarit neki brkati Vicko z Pehljina, ma da mu je gospodar pokazal vrata onako lepo fino, i on ti šal od kuda je prišal. Ja se čudim našem ljudem, kako moru čoveka za kega se zna ča, je i kakov je, ni pustit va svoje lepo društvo. Gospodin urednik, još ću vam javit, da ćemo imet ovde na Kantride va kratko vreme sakrabojsku muziku iliti kapelu, nego ti naređeni muzikanti nisu se još počeli vadit, aš da nisu još svi inštrumenti zalotani i pokrpani, ale da čekaju od dneva do dneva, da pride kakov loncepadele vezac, da njim ih zakrpa. Ma sa sem tem, oni su bi reč odlučili, da će bit prvi koncert na Duhovu, i to da te sost najprvo neku pesmu, ka se počme ovako nekako: Lase purke kanti šupi.

Orko, ma će bit gušta.

Iz Kašteliira. Molim vas, gosp, urednićе, da nam štampate ovo: Na dan noviga lita imali smo u naši školi veliko veselje. Naša mala dica su imala onaj dan u školi načinjeno božićno drvce. Ma je bilo lipo! Radost ga je bila pogledati. Takovo veselje u Kašteliru ni dugo bilo. Da ne bi drugo bilo, nego gledati onu malu dicu kako pivaju i čine onu igru o vuku i Crvenkapici. M. Bernobić iz Olmić je bila Crvenkapica, Riko Ružić iz Kožari je bijo vuk, njegova sestra Ruža je bila za majku od Crvenkapice Kate Bejaković za nonu od Crvenkapice a Depolo Ivan iz Kovači je bijo lovac ki je najzada ubija vuka. Živili mali igrači. Svi ste dobro znali. A kako su lipo pivali, onako živo i veselo. Sve su mi noge od veselja igrale. A kako je bilo lipo čuti onega maloga Hrvata iz Kranjčić, kad je govorija; Ja sam Hrvat, Bogu hvala. Ste čuli, vi prodanci? On mali je hvalija Boga, da je Hrvat, a vi se toga imena sramite. Zašto? Zato ki neznate što su Hrvati, ne znate štovati Boga, ki nam je da tako lipi jezik, ne znate, da ste živi, nimate pameti koliko moj tovar, ki seli tuli po njigovu, a vas je sram po vašu govoriti. Pfuj prodanci, idite iz našega sela, da nam sramotu ne delate. Pustimo to na bandu a gremo dalje. I ona mala od Legovići iz Tadini je lipo znala govoriti. Suze su mi došle na oči, kada je mala rekla: Ja sam mlada Hrvatica, zdrave duše, vedra lica! Bravo mala! Tako je! Ki drži onako, kako će Bog i pravica, taj ima zdravu dušu i vedro lice. A ti naši prodanci ju imaju gujilu, ali ju nimaju, zašto nebi činili ono što čine. A njanka lice nimaju vedro, kiselo gledaju i škuro u zemlju. Kad je oni mali iz Kranjčić govorija, nisu ga svi mogli dobro viditi pak su se tiskali napred i dizali na prste i govorili: Kadi je to zlato dite, čigovo je to drago dite? Držimo si sve lipo u pameti, što je reka, pa će biti dobro za nas. I to mi je bilo lipo čuti, kako je gosp. učitelj tumačija, što nam znači to božićno drvo. Tiga još nisam zna. Tiga ja mislim u Labincih ne povidaju ni njanka njihova dica ne bi kapaca ono učiniti, što su naša, makar da se i na glavu postave. Pak se rugaju naši školi. Već valja jedun kantun od naše školi, nego oni vas palac doli. S nami je Bog i s njimi je hudoba paklena. Kada je sve svršilo su se razdilili dari mrež dicu. Previše je toga bilo. Puno košulj muških i ženskih, puno lipih facoli, kotul i travers; pak one lipe knjige. Inšoma se vidi, da se je moralo čuda potrošiti. Za drvo su dali: Naša družba sv. Cirila i Metoda 80 K, Ante Korebić 1 K, Ružić Jakov 4 K, Katarina Bejaković 50 fil., Antonija Mendica 1 K, Josip Kocijančić 2 K. Živili.

Kad smo došli van pred školu je užga g. učitelj neki oganj, reče se bengal. Ma je bilo lipo, ma previše. A kada je počelo gorit krvavo, ala udri vikati živio i živio, dok pak se nismo razišli svaki svojoj kući. I po putu smo vikali živio. Da, živio ćemo vikati, zašto živimo mi i svi oni ki nam dobro žele, i s nami živi poštenje. A poštenje je prva stvar na svitu. Nas ne mora biti sram ni Boga ni ljudi. Mi nismo prodali svoje poštenje za jednu sardelu, ni za pijat bigul, ni za kakovo kopito od stare kobile, ni za frigani rep od magarca. Mi se ufajmo u Boga. On nas ne će zapustiti, on će nas braniti od ti vuki razdiravci. Bože daj!

Barba Marko.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Vi ju zovite svi kako vas je volja — ćete „Mačja“ ćete „Nesloga“ ćete „Kriva“ ja z moje strani ću ju vavek zvat — teta Jambrožija. Ob onem pisme, kega je Krstić „Obzoru“ ukral govorimo na drugem meste. Ali sada smo doznali, da ni ono od Buri ni muka od njegove pšenice, i ono je on ostrigal s tujega foja. Pak takov čovek ki očito krade „Obzoru“ ima obraza pisat nekakovo otvoreno pismo na jednega c. k. savjetnika presvjetloga gosp. Dra. Peričića. Takov čovek, za kega je kunšiljer Fabiani napisal, da bi za beči vredan storit i takova dela, za ka se gre va pržun, takov čovek, za kega smo dokazali, da je ovi dni u istinu od „Obzora“ ukral, ima obraza, da pita, da se u interesu morala nešto odstrani! A ne zna on, da bi se u interesu samoga morala moralo najprvo odstranit onu njegovu bljutavu stracu, pak njega a najzada onu blatnu babetinu, ku svi poznamo. To bi se moralo najprvo učinit, kad bi se gledalo na interes morala. Tako nam se smiešno čini i ono, kade ta delija piše otvoreno pismo gosp. Dru. Daboviću, liječniku u Kastvu. Nego gosp. duhtor Kastavski ima kako čujemo, va svojem ormariće puno žuhkeh piluli; ki zna, da ne bude ka od njih i za Krstića. Kako ti ta Krstić paradu dela s temi otvorenemi pismi. Danas ti piše jedno takovo pismo sudcu, jutra kapitanu, ta drugi put kastavskom duhtoru i tako dalje, i tako dalje. Čete videt, da će danas sutra jedno takovo pismo pisat i proti mane. A ja već napred znam, kako će on to storit. Ovako: Gosp. Barba Tončiću! Vi ste lopov, vi ste lupež, vi ste razbojnik — vi ste . . . i ča ja znam, ča će on nać va onem svojem dicionare, kega ima doma na Matuljah, i od kega zmimlje one gnjusne besedini, keh mu je puna „teta Jambrožija“.

* * *

Pustimo velu politiku od otvorenih pisam pak skočimo na dopise. Prvi je on iz Laurane. Naši mežnjari ne daju lauranskim Poperdilom mira, eko to je sve. Ča bi ti Poperdili platili, da bi mogli zadavit onega našega Kanoćiru i Mojžića! Pak i njihovi sini su njim na pute. Brižni Poperdili — u istinu oni imaju čuda, ma čuda ustrpljenja s temi Hrvati. Nego oni znaju benj, ča te storit. Oni su to navestili va zadnjoj „tete Jambrožije“. Oni te stirat naše mežnjare ča, pak te oni sami važigat sveći — lojenice. (A ki će ih pogaševat? Ča Burina?) oni te i lemožinu pobirat, ti naši dragi Poperdili, ja, ja — i lemožinu i lemožinu, a kada budu naši Poperdili pobirali lemožinu, onputa će sveti Jura friško stat, kako je stal va ono vreme, kada je bil za mežnjara otac onega našega Poperdila, ki ima sada na štumihe jednu trufu mediante brigata depozicione falša. Lepa fameja! A još je lepse ono ča „teta Jambrožija“ piše od nekeh „šest najboljeh lauranskeh mladići“. To da su andjeli — sami angjeli. A naši mladići. To su celi vrazi — Bog nas očuvaj — strašni ljudi. Teta Jambrožija piše na primjer, da su ti naši mladići u nedelju na 20. o. m. leteli po grade „inkapotani i oboružani debelimi palicami, s kemi da su tukli, rompali oko kuće, kako pravi razbojnici“, dočim su „najbolji lauranski mladići“ oni „angjeli“, kako teta Jambrožija piše „srećno našli svoja vrata“. Nego vidi vraga, cela je ta komedija prišla v uši pravice, ka je uprav jednega od oneh „šest angjeli“ neki dan „inkapotala“ za celi tri dni. Brižna „teta Jambrožija“ kako su njoj dali oni iz „Laurane“ rog za sveću. Te oni još!

* * *

Lep je i on dopis iz Buzeta, kade neki Jakov piše, „da to hrvatski narod nije nego za brižne Istrijanske jude glavu mutit“. I to je istina — hrvatski narod nije nego za mutit glavu istrijanskemu — Jude, ki bi za 30 srebrenjaka prodal našu lepu zemlju gladnemu Talijanu. Tako je, tako, dragi moj Jakove!

* * *

Za tem se „teta Jambrožija“ bavi sa onom pismom „Živio Spinčić“, ka je bila štampana va predzadnjem broju našega lista. „Teta Jambrožiju“ peče, kad se našem Spinčiću izkazuje čast, zato ona i riga sve zlo proti onem, ki ga časte. Ma njoj ne zameramo brižnoj, ona mora tako, zač da ni tako, stari Campitelli bi rekal: A ja! non se kuka flike. Zato „teta Jambrožija i piše onoliko proti Spinčiću, zač zna, da će za to dobit flikete, flokete! Istom prilikom piše Krstić va „tete Jambrožije“ ovo: Ako misli, da će nas spravit preko mosta“. I to piše Krstić, on ki zna dobro da se je lepo kadgod zaletit preko mosta, osobito kada treba ukrasti „Obzoru“ kakov lepi članak, s kim bi se moglo paradirat. Ma bravo! Ima va tete Jambrožije neč i s Klani, ma Klanjci su nam prepovedeli, da njih ne smemo branit proti takovem smradu, oni da su pripravili Krstiću puno žuči, a najprva je ta, da su se u velikom broju njih preplatili va „Narodni List“. Živili Klanjci!

* * *

Znate kako se Krstić zove va tete Jambrožije? Niš manje nego: branitelj puka Istrijanskoga“. A znate vi, s čim brani ta branitelj puta Istrijanskoga svoju novopečenu istrijansko-talijansku stranku? Čete, da Vam ja rečem? S pismi, keh krade najtvrjemu hrvatskemu listu va Zagrebe — Obzoru. Che liberatore“! rekal bi on od Veji.

* * *

Va broje od suboti ima teta Jambrožija punu torbicu pesmica, jednu bedasteju od druge, a sve su pisane talijanski, zač da bi drugačije bilo, kako bi ih naši mačći razumeli. I mi ćemo za te naše mačiće storit jedno dve tri kratke pesmice. Čujte!

Son bello e gentile,
Makako e imbecile,
Stupido e trubilo
Lauranski poperdilo!
Lux.

Addio Pikarobiano,

Addio mia bell' addio
Pikaroba se ne va
in prejon —
A manjar tre setimane
Brodo de ječmik i fažol
Ma non te lassa sola
Ma el te lassa col pappà
col pappà
Sarà quel che te consola
Dietro la Kapelizza!
G. Sencich.

Maróa de „Luks“.

Non go la čave de prijon,
Ma go la kluka.
Ancor tre jorni de perjon
Ah! to je muka!
Luks.

To je odgovor na one pismice. Onemu od Bodulije pak odgovara drugi na drugem meste.

* * *

Va tete Jambrozije ima još i takoveh porkarij, ke mi u „interesu morala“ kako bi rekal Krstić, ne smemo prestampat. One rožice puščamo njemu, neka on od njih stori jedno bokè, pak neka ga peta Ambrožinke na prsa. Dotaknut ćemo se još samo jedne stvari, naime onega kade Krstić debelimi slovi uška ljude, da ne kupuju fulminanti Družbe sv. Cirila i Metoda. Ma kemu on to predika? Našim ljudem za sigurno ne, zač zna, da ga nete poslušat. Dunke kemu? Trebe da svojim mačkom? Ma ter njim ni trebe tega, zač njim i onako ne služe falminanti, oni su mački pak vide v noći i prez fulminanti. Nego čudno je da oni pak po dnevu niš ne vide. Po dnevu oni spe i predu.

Ja mislim, da bi moglo već tega za danas dosta bit. *Barba Tončić.*

Domaće viesti.

„Narodni list“ smrdi Talijanom kako i vragu tamjan. Od kada smo počeli štampat „Narodni list“ pošiljali smo ga skoro svakemu mačku, za kega smo mogli doznat. I do predzadnjega al zadnjega broja su ga skoro svi prijimali. Nego mačji nejerali su se pobojali, da bi njihova mačja vojska vendar jedanput mogla oči odpret, pak da bi za nejerale onputa slabo bilo. Ča su storili? Dali su celoj mačjoj vojske „befel“, zapoved da svi mački ki dobiju „Narodni List“ ga nesmiju čitat i da ga moraju od sada naprvo nazada poslat. I va istinu skoro svi mački z Rukavca, Kućeli, Bregi, ki su prijeli „Narodni List“ od 17. i od 25. o. m. napisali su kako po komande al dali napisat na pasice retur Abacija i poslali ga nazada. Tu se vidi kako se mačji jenerali boje da puk po „Narodnem Liste“ spozna istinu. Nego zahman je. Istinu moreš neko vreme zatirat i pod nogi hitat, ma ona mora na svetlo božje.

I Kostantin se boji „Narodnega Lista“. Mi smo još na 23. novembra p. l. storili molbu na namestničtvo va Trst da nam isto dopusti da se „Narodni List“ prodava na Voloskem kako i drugi foji. Na 5. decembra buduć ni bilo odgovora smo va Trst telegrafali i opet ni prišlo niš. Okol petnajstega ovega meseca smo na novo prosili da nam se to dopuščenje pošalje. Ni to ni pomoglo. Tem toga je Konstantini na 18. o. m storil na kapitanat tužbu, da se „Narodni List“ prodava na Voloskom, a da ni za to dopuščenja. Kapitanat je na to poslal žandarmerija da vidi imamo li dopuštenje al ne, i buduć da to dopuščenje čekamo već od 23. novembra, se zna da ga nismo mogli prikazat i sad ćemo po svoj prilike morat platit multu. Iz sveg ča smo tu povedeli

vidimo dve stvari: prvo, da goveran kad mi ča pitamo i iščemo za to malo haje, makar da nam se mora po zakone dat i brzo ono ča pitamo; drugo da mora „Narodni List“ davat Talijanom sakraboljskega papra, kada se ga tako boje i kada ga toliko proganjaju. Neka delaju ča te, mi ćemo po svojem poštenem putem naprvo. Radi tužbi Konstantina nise naš list prodaval na Voloskem na 25. o. m. ni neće se dokle ne pride dopuščenje. Mi z naše strani smo se radi postupanja namestničtva već pritužili na ministarstvo. Videt ćemo, će pomoć al ne!

Narodni dom na Voloskom. Veseljem vidjeli smo, da se je već prošli tjedan počelo kopati temelje za narodni dom u Voloskom. Dao Bog predobri, da taj dom bude čim prije sazidan.

Ženska i mužka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru na Voloskom priredjuje u subotu dne 2. febrara na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru ples u prostorijah bivše tiskarne. Početak točno u 8 i pol na večer. Preporučamo svim našim rodoljubom da ne izostanu. Koji pak nemože nikako doći — jer zapriečen — neka se bar sjeti kakovim malenim darom.

Čitaonica va Kastvo imet će nadelju na 3. febrara večer zabavu, pevanjem predstavom i plesom. Ki će se zabavit i kemu su nogi lahke neka ne uzmanjka poć na tu zabavu. Kastavske zabave su od vajkada na glase da su jako lepe i vesele.

Portić. Toliko se već za ta božji portić govorilo i pisalo, kako da se to dela za kakov veli porat va Marsilje. Svejedno mislimo, da se od te stvari mora i ovu povedet. Subotu na 19 o. m. bila je komunjska sednica. Na istoj se je odlučilo, da neka občina pita od pomorske oblasti piani za načinit ta portić, pak da občina ta popravak na svoj strošak stori, a onputa da išće trošak od governa. I pravo je tako. Zač da se čeka dokle bi goveran to storil bi pasalo još pet let. Najprvo bi se najme moralo va parlamente va Beče odobrit trošak za ta portić, a to nebi moglo bit prej leta 1902. Ča mislite, zna Benattić za opatijski portić? Zna on vraga, ki ga zami!

Kako su mački poštenl. Neki mački po Opatije i Skrbićeh govore, da su naši ljudi storili kuću „Tiskarnu“ v Opatije i da sada delaju „Narodni dom“ na Voloskom s komunjskemi beći. Ti mački misle segurno, da su ljudi v Opatije i pul Skrbići bedasti i zalupani kako i Brežani, pak da te njim verovat. Ala brižni ćuki, ma ste bedasti, da držite, da je svet tako priprost. Da mi va podeštarije jedan jedini šolat prez potrebi potrošimo, valje bi junta svoj nos zabola i razpastila raprežentancu, i nebi nas pokrivala, kako pokriva talijanske občine, za ke ju ni briga, ako će sve remengo poć. Nećemo puno od tega pisat ni govorit, zač nimamo mesta, nego mi ćemo svakemu dat tisuću krun, ki će nam dokazat, da su jedna po jednoj od talijanskeh občini v Istre tako dobro aministrane kako su na primer Volosko i Kastav. Ala dajte se naprvo vi mački beli i crni, tusti i mršavi . . .

Lepi ljudi. Jedan čovek nam je neki dan povedel, da mu je pred nekeliko let jedan od većeh mačak daval sto fijorini da mu vlastitega otca ubije! Prava istina!

Sin lovranskega meštra Grosmana dobil je tri dni peržuna. Utorak na 29 ovega meseca bil je na sude na Voloskem dibatiment proti Grosmanovemu sinu. Sudil je g. Špiro Peručić, tužitelja je zastupal gos. dr. Janežić, a Grosmana je branil notar Puović. Neki su s početka misleli, da će ga branit Krstić, zač je i on prišal na dibatiment, ma Krstić ne sme na sude ni jednega branit, zač su njega z Reki per šup strirali. — Na devet ur počela je razprava. Grosmanovega sina je tužil naš čestiti pomorski poručnik g. Tominić, za to, jer ga je u nedelju na 20 ovega meseca na pute u noći na tihe mire i najedanput udril od zada po glave tako, da se je vrli naš mladić valje na zemlju srušil i ostal onde neko vreme kako mrtav. To je videl Tominićev prijatelj g. Mikuličić, ki je to i na sude pod prisegu posvedočil. Na to je sud odsudil Grosmana na tri dni tamnice i na plaćanje svih troškova. Zvan je bil na sud i Pegan, brat voloskega meštra. Kad ga je sudac pital, da od kuda mu je otac, odgovoril je tiho, kako da ga je bilo sram: Tamo s Kranjskega, od dištreta Adelzberg aliti Postojne. A i Grosmanov je otac iz Sezane, iz kranjskega mesta, pak smo se svi morali va sebe smet, kada smo videli pred sudom ta dva Kranjca, ki se va Lovrane drže kako najveći Talijani. Ah! povera Italija s takovemi pišljivemi Talijani. A smešno je bilo i ono, kada je Grosman na pitanje gosp. sudca da ako ima ča svojega, odgovoril, da ima od dvesto do tristo fjorini, da on sâm pravo ne zna, ima li dvesto ale tristo fjorini!! A kada ga je zadnji put isti g. sudac pital, da mu pove, ako ima ča svojega, on mu je odgovoril, da nima niš. A to je bilo negde onputa, kada su bili zadnji izbori. Od kuda njemu toliki beći va tako kratko vreme? Ma ča ti balotacijoni toliko nose tem Talijanom? Sada ja znam, zač se oni toliko mešaju, kada su kakovi izbori! — Na kraju dibatimenta se je gosp. dr. Janežić ustal i predložil, da neka se svjedoka gosp. Mikuličića zapita, kako ga je ponedjeljak na 28. o. g. pozval k sebe Beljamin Battestin, i kako ga je nagovaral, da neka na sude svega ne povede ča je videl. To se je napisalo va protokol, pak ne znamo, ča će se stega zleć. Samo to moramo spomenuti, da je naime g. dr. Lučić, kao zastupnik državne prokure u svojem govoru dobro podkrepil obtužbu, a Grosmanov sin more bit vesel, da se je šugal s tako malo dan, jer stvar je va sebi jako strašna — navalit v noći na jednega čoveka, ki hodi mirno put domi, pak još od zada i onako improvizo. To nisu škerci! Pak udrit čoveka onako po glave, po najdelikatejem meste na telu! A k tomu je Grosmanov sin već nekoliko puti bil kaštigan.

Domorodkinje i domorodci! nedavajte dobitka neprijateljem našega roda i jezika ni talijanskem prodancem. I on je naš neprijatelj, ki z našemi najvećimi neprijatelji, Talijani, proti nam dela i glasuje! Zato nekupujte niš od Talijanaši.

Svega po malo.

Ki ga nebi poznal, bi ga drago prodal. Kada je Krstić videl, da kukanja radi izbori već finjuje, i da još malo, pak da bi se talijanski žepi mogli zapret, počel je on mislet na ono, ča mu je na svete najsvetije, a to je — njegov trbuh. I rekal je: Ju mane, brižan moj trbušić, ča će bit z njega, ako me Talijani zapuste. Do drugeh izbori je čuda čekat, ja bim se tem toga mogal od glada zadavit. I čujte, ča se je zmislel ta tičić. Šal Vam je on v Reku nekemu gospodinu, ki bi, mej nami budi rečeno, najbolje storil, da se dugo drži od kakoveh takoveh smradi i gnjusi, dunke šal Vam je on v Reku temu gospodinu i rekal mu je: „Čuješ, prijatelju moj, ja znam, da sam zašal na krivi put, čuj, ja bim se opet otel povratit na pravu stazu i do smrti radit za moj dragi hrvatski narod“. I puno je tega nablezgal onému gospodinu, i molil ga, da neka mu naši najdu jedno mastno mesto v Istre, pak da će on od sada napred isto tako délat i pisat proti Talijanom, kako je do sada delal i pisal proti Hrvatom. On brižan gospodin mu je na pol poveroval i javil je to nekem našem ljudem. Nego ti naši ljudi su valje videli, da je to jedna nova Krstićeva manovra i nisu oteli ni čut o toj stvari. I u istinu malo za tim se je čitalo po talijanskeh fojeh, kako da su se tobože naši oteli s Krstićem pogajat za izbor deputata pete i četvrte kurije, ma da, to se razume, on da ni na to otel pristat. A znate, zač je on sve to učinil? On je to učinil zato, da Talijane prestraši, i da vide. kako ga tobože Hrvati love. S tim njim je on rekal: Ej Talijani, vidite malo, kako me ližu i mažu, samo da budem š njimi. Čuvajte se, zač joh Vam, ako grem opet na onu bandu. kade sam i prvo bil. Vi znate, da ja poznam puno Vašeh sekreti — i joh si ga svem Vam, ako bi ljudi po Rukavaščine, Leprinašćine i Lovranšćine doznali, ča mislite od njih storit! Dunke ne pustite me, da Vam kakogod spuznem z ruki. — Pak da ni tič ta Krstić? A znate, ča je on mislel s tem? On je mislel to, da će mu Talijani valje krešit plaću, samo da ga bolje k sebe stisnu. — I krešit te mu ju — a plaćat te mu ju dobri ljudi va franjkeh. Nego to mora tako bit, zač je Talijane strah, da bi Krstić mogal sopet stupit mej Hrvate, a mi znamo, kako on lahko skače od jednega partida va drugi.

Krstić proti popom. Ne samo da je Krstić predugo zašal va politike, nego on i drugačije truje naš dobri puk.

Kako nekakov antikrst predika i kriči proti popu i fratru, pače još se je tako zagnal, da je pisal va svojoj „Nesloge“, da ne veruje ni popu, kada maši. Ah, ljudi božji, kamo ćemo prit, ako se tako našu svetu veru pod nogi hita! Ča je čovek prez prave veri u Boga? — Nemo blago, i još huje, nego nemo blago. — Ako čovek zgubi štrah božji, zgubi i sram ljudski, a joh i kataloh si ga onemu, ki zgubi sram ljudski. Takov čovek ne zaslúži drugo, nego da mu se na vrat obesi žrvanj, pak da se ga hiti va dubinu morsku. Ča je čovek prez veri i Boga? Takov čovek je pripravan sve reć i sve storit, a takovi su najhuji ljudi na svetu. Krstić bi otel da mi postanemo takovi ljudi. Zato ljudi božji glavu na rame dokle je doba, odkrižajte se od neprijatelja vaše duši i tela, aš bi moglo prit pokajališće, ma povratilišće nikad već.

Tu smo dakle oteli pokazat, da su na krivem putu svi oni ljudi, ki s Krstićem drže. On je, kako smo rekli, čovek na svaki vetar, a to ni pravi čovek. On dela zato da nas Talijanom proda, a tega neka nas Bog očuva. On bi htel va našeh srceh ugušit veru do Boga i svete materi, rimskekatoličanske crekvi od česa neka nas pak očuva sveta Trojica i svi sveteci i svetice božje!

Zato, ki drži još ča do sebe, do svoje rodne grudi i do svoje duši, neka Krstiću za vavek i vekom obrne hrbat, dokle je još na dobu. Opomenut, na pol spasen, govori stari pregovor.

Krstić plaća multu za hrvatsku besedu. Na 21 ovega meseca pozvali su lovranski Talijani Krstića va Lovran na večeru. Pul te večeri bili su Pušina i Pirija z Voloskega Tu se je puno pilo i govorilo samo talijanski. Krstića je na jedanput pobegnula jedna hervatska beseda, pak su ga lovranski Kalabrezi valje smultali na 2 kruni, ča je sprogovoril tu jedinu hervatsku besedu. I Krstić je tu multu platil. (A bi bil bolje storil, da je one kruni poslal onoj nebogoj svojoj žene i dečice, ki va Trste od glada umiraju! Opazka štampara.) Tako Vam piše terščanski „Picolo“ od 27 o. m. Dakle Krstić je već tako dugo zašal va Kalabriju, da već i multi plaća ako sprogovori jednu besedu va svojem materinskem, hrvatskem zajike. Za tem gredu, vidite, Talijani u Istre, da mi svi svoj starinski materinski zajik zapustimo, zanemarimo i zatajimo, pak da svi govorimo samo talijanski, onputa bi Talijani z Istre rekli: v Istre se ne govori nego samo talijanski, Istra je zato čisto talijanska zemlja. Ste me razumili Kafula?

Ne sopite to. Nedelju na 27. o. m. bil je pul Šepića na Matuljah tanac. Negdere kasno večer prišal je na tanac Krstić i počel je i on tancat. Va polke je muzika na jedanput počela zvonit onu z „Narodnega Lista“: joj, joj, joj vavek ta fažol, Jambrožija mija kara, to ni niš dobro. Krstić je valje skočil jadan kako vrag k muzikantom i rekal njim je: „ne sopite tega“. Kako se jadi kada mu se spomirje fažol, a? ma zna on svakemu mendu nać va svojoj mačjoj: „ta je lupež, on je tat, ta je zver, ta je bil va peržune, on drugi je storil to zlo, on treti ono drugo“! a on siromah, on je čist kako angjel, on nedužan kako i dete komać rojeno, a? Kako da ga ne poznamo!? *Ferenčić.*

Ča se je babe htilo, to se je babe snilo. Tako govori naš stari pregovor. Konstantin da se već sada hvali da će od občine Volosko-Opatijske storit vraga. Zahvalimo Bogu, da ni dal koze dugega repa. Mi znamo i naprvo da bi Talijani, kad bi njim se posrećilo predobit naš komun, v istem storili vraga kako ga i po sveh talijanskeh kommneh v Istre delaju, zač još nam je dobro va pamete, kako je pred par let pofalilo na podeštarije od Montoni jedno 14 tisuć krun, va onoj od Mugge jedno 12 tisuć krun, a lane va komunjskem špitale va Pule jedno 7 tisuć krun, dapače mi se spomećujemo, kako je pred par let pofalilo na junte va Parence niš manje nego 80 tisuć fiorini, keh smo morali svi Istrani terpet, a da nismo nikada znali kamo su šli, pak ni nikakovo čudo, ako bi sada pak Talijani hteli, da mi i va našem komune takovi „incerti“ dobijemo. Ala bismo friško stali, kako i va Dignane, kade se komunu plaća sto po sto adicijonala na steuri. Hvala Bogu, ovde puli nas nisu ljudi bedasti kako i ćuki pak vide i razumeju, ča je pravo, ča je krivo. Oni tri četiri trubili pak ki te na silu da budu Talijani, neka se malo sterpe.

Poziv na predplatu. Još jedan put pozivljemo sve naše domorodce kojim je stalo do toga, da „Narodni List“ i naprvo izlazi, da nam čim prije pošalju predplatu. Predplatnikom na Voloskem-Opatiji donašat će se odsele list u kuću.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega Lista“ primila je nadalje u ime predplate za celu godinu od. gg. Josipa Petrak žup. Veprinac, K 10; Mata Milovčić, kapelana; Antona Andrijčić, župnika u Baški; Benedikta Fiamina, Sušak, po K 8; Antuna Širola-Vahtar, Dovičići; Belulović Mata, Sušnjevica; Novljan Frana, stud. philos. u Beča po K 4; za pol godine od gg. Antona Jurković u Opatiji; Vaclava Klofande, kapelana, Sv. Matej; Ivana Brajan, Frlanija 14; Marijo pl. Zambelli, Opatija; Josip Vidošić, Boljun; Ivana Vlah-Vicić, Jušići 9, po K 4; Frana Sinčić, Spinčići 16; Frana Marot, Spinčići 7; Mihovila Stupar, Klana; Frane Belić, Kozjak; Josip Frlan, Rubeši 80; Santo Diraka, Zamet 80; Petra Grabrovac, Draga; Anton Domaldović-Mihić, Kalac, po K 2 i za $^3/_4$ godine od g. Ivana Turak, Brnčići 12, K 3; za $^1/_4$ godine od veleč. g. Josipa Ptašinski, Montrilj K 2; — u ime dara od g. Novljan Frana K 2; g. Ante Belanić poslao je sakupljenih u Trstu kao dar „N. L.“ K 26 a dati su gg. Dr. O. Ribar, Dr. I. Abram odvj. u Trstu po K 10; Dr. Ferdo Černe, Ante Štemberger, Franjo Jelušić, c. k. financijalni savjetnik po K 2. (Živili darovatelji! Živio naš Ante Belanić!)

Telegrafi „Narodnega lista“.

London, 30. jenara. Inglezi ne moru obskrbljevat svoju vojsku s hranom, zač njim to brane Buri.

Johannesburg, 31. jenara. Ovde nemamo već od 8. o. m. kruha.

Bologna (Italija). Talijanski tati su zagušili jednu malicu od 3 meseci, neku Lauru Galli. (Va Italije se takove stvari svaki dan dogadjaju.)

Naša mala pošta.

Gospodu dopisnike va Klane, pul Brnčić, Spinčić, Rubeši i druguda molimo neka se strpe do drugoga broja.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspro-daje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić

VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 6. Volosko-Opatija u četvrtak 7. veljače 1901. God. II.

Na oltar domovine.

Kada je leta 1848 bila Slavonija va pogibelje da na nju udre Ungarezi, Hrvati su zamolili bana Jelačića da spasi zemlju. Dne 4. julija ustal je dični ban va hrvatsken sabore i rekal je ovo:

Gospodo moja! Ja ću od srca rado spasit našu domovinu od neprijatelja, samo mi dajte pomoći. Imam 30 do 40 tisuć pripravne vojske. Ma dajte mi beči s kemi ću ja prehranit vojsku. Dali ste mi vlast, to je istina, ma ča to koristi? Neka svaki da i na oltar domovine neka stavi koliko ki more! Ako onda bude od potrebe vojska, budite sigurni da ću ju ja vodit. Ove su besedi banove storile pravo čudo.

Samo ča je ban Jelačić napomenul, da za obranit domovinu trebe i beči, prvi je ustal vrli domorodac Herman Bužan. On je znel z žepa 300 for. i stavil ih je pred bana na stol, a za tem je zamolil i druge domorodce da i oni tako store. Vaje za njim stal se je zastupnik zagrebačkega kapitula Mato Vuković i rekal je: „Svi smo ovde sini jedne materi. Je ki mej nami ki nebi pomogal domovinu kada je ona va pogibelje? Zato dajem ja 200 for. srebra“. Sada se je oprlo srce vrednih zastupnika naroda. Svaki je dal ča je najviše mogal na oltar domovine. Jedan primer pak je do suza ganul sveh oneh, ki su onde bili. Opat grčke crkvi Ilić, ki ni imel sobum ni krajcara, skinul je s vrata zlatnu kolajnu i križ, pa ga je dal banu i rekal mu je, da mu je slatko odelit se od tega zlata, kada je namenjen milemu rodu i domu. Ban Jelačić, ganut do suz, šal je dole s banskega stola i zel je v ruki darovani križ. Obrnul se je za tem zastupnikom i rekal: Ako je kada, to je sigurno sada ovi prečastni gospodin pokazal, da je vredan nosit ov sveti križ. Zato Vam ga gospodine nazad vraćam, pak ću ja na mesto Vas dat 50 dukati, a Vi ćete mi ih vratit, kada ih budete imeli Na to je proplakal sivi starac opat Ilić i rekal: Do sada sam ovaj sveti križ držal kako spomen svoje svete dužnosti i kako nekakovo poticalo na svako dobro delo, ale od sada ću ga držat kako najveće moje bogatstvo, kako dar preuzvišenoga i ljubljenoga bana.

Ki će opisat onu veliku radost, ka je bila za tem va sabore? Ona skupščina najboljih domorodac imela je sada prilike da pokaže koliko valja plemenito srce. Mužki, ki nisu imeli beči, stavljali su pred bana zlatne i srebrne ure i prsteni svoji. Kada su pak to videle gospe, ke su bile na galerije, skinule su s vrata zlatne kolajni, bracioleti i rečini, pak su ih položile na oltar drage domovine.

Beči se je sabralo taj dan va sabore 15.536 for. va srebre. A zlata i srebra vrednosti od 5.530 for.

Ona silna ljubav za narodnu stvar prešla je i va grad Zagreb. Biskup Haulik poslal je isti dan banu Jelačiću 2.000 for.. biskup Schrott 8.000 for., a one gospoje iz Zagreba ke nisu bile va znamenitoj sjednice od 4. julija 1848 tugovale su se da nisu bile i one tamo, ale su za to i one dale svoje zlato na oltar domovine. Tako govori knjiga od dogodjaji onega znamenitega leta.

A mi znamo ča se je dogodilo. Ban je Jelačić s hrvatskom vojskom šal proti Ungarezom i više ih je puti strašno potukal. **Da ni četrdeset i osmega leta protekla hrvatska krv, da ni bilo sablje junačkoga Jelačića bana, danas ne bi u Beču vladal naš cesar Franjo Josip I., a s druge strane čast hrvatske kraljevine bila bi za vavek pokopana, potamnjena.**

Pa ipak ta je čast onega znamenitega leta zasjala kako najsjajnije sunce, čigove nas zrake još i sada griju i duše nam napunjuju sladkimi uspomenami na naše stare dede, na one dične naše junake. Vidite dakle, draga moja braćo, ča more storit ljubav do svoga naroda i domovine svoje. Ali ta ljubav išće od nas i neke žrtve aliti sagrificije, ki moraju biti toliko veći, koliko je i veća pogibelj, va koj se domovina nahodi.

A i naša se domovina Istra nahodi upravo sada va velikoj pogibelji. S jedne strane Talijani, a s druge plaćeni izdajice gledaju, kako bi nas do kraja zatrli, samo da od nas ne ostane ni traga ni spomena. I danas ta naša domovina vapije za pomoć. Pomozimo joj. Poslušajmo njiji glas. Ali ne samo govorom, samim se govorom malo učini, tu će se drugačeje pomoći. Eto mi imamo družtvo sv. Cirila i Metoda. To družtvo hoće, da mej naš narod u Istri posije dobro sjeme narodne svjesti, ono hoće, da mej taj do sada tako zapušćeni puk prospe svjetlo znanja. Okupimo se oko toga družtva, pritecimo mu u pomoć i znajmo, da svaki novčić, što ga žrtvujemo za to družtvo, da taj novčić ide na oltar domovine Istre. Ja, još i to držimo na pameti, da je svaka kruna, ku mi damo temu družtvu, jedna balota od puški va zversko srce naših narodnih neprijatelja i prokletih izdajica, pa da ne će proći dugo vremena, da ćemo od neprijateljskoga zatora oslobodit ovu našu grudu, na koj smo se rodili i od materinih usti čuli prvu sladku hrvatsku besedicu.

Da vidimo ki je za starinu i domaćinu i ki za nju dela!

Čovek, kega Talijani plaćaju, da puk našega roda i zajika v Istre bilo govorom ili pismom smuti proti vlastitoj krvi, taj čovek ima obraza da narod vara da on i njegovi pajdaši su za to tu, da čuvaju i brane domaćinu i starinu, da ostane sve kako je bilo jedanput. To je pak sve gerda laž, izrečena samo za to, da se lahkoverni puk laglje prevari i predobije za Talijana.

Najprvo ćemo pitat, kade je temu talijanskemu plaćeniku ale njigovem pajdašom kakova starina ale domaćina? Ter oni ale je nisu nikada ni imeli, ale su ju već šundrali, ale pak su ju z dugom, storenem va talijanskem Parence, tako naprtili, da će njim al prej al kašnje poć sve na bubanj. Kumpar Vicko bi Vam to mogal najbolje posvedočit.

Nego ne samo da ti talijanski plaćeniki ne moru delat za starinu, zač je nimaju, već mi znamo i neč drugo, najme da upravo ti isti talijanski plaćeniki delaju na svu silu, da se koliko prej zatare naš starinski, materinski, hervatski zajik v Istre, ki je del naše starine i domaćine, samo da obvlada talijanski zajik, kega ni pol puka v Istre nerazume. Talijani su naime tim svojim plaćenikom tako zapovedeli, zač misle: Svaki zna, da se po zajike sudi narodnost jednega kraja. Dunke ako bude istarski puk jedanput svoj zajik zatajil i poprijel se talijanskega, onputa neće bit već v Istre ni Hervati ni Slavinci, nego svi te bit sve sami Talijani.

Da ti talijanski plaćeniki va istinu za tim gredu, vidi se iz tega, da se oni pred svakom oblasti služe na mesto svojga materinskega zajika, talijanskega i da su svako malo sada va Trste pak va Poreče, al va Pule a i na Voloskem, sve pul najvećih neprijatelji svega ča je v Istre slavensko, pul takoveh ljudi, ki vavek i va svakoj prigode govore, da je Istra talijanska zemlja i da va njoj ne sme valjat drugi zajik ako ne talijanski. Ki ne veruje, neka samo kadagoder pročita talijanski „Piccolo“ al „Popolo Istriano“ i drugi folji.

Ne samo da bi ti Talijani hteli v Istre zatrt naš starinski, materinski, hervatski zajik, nego oni su već i svakemu našemu mestu v Istre dali talijansko ime, samo da prikažu svetu, da je Istra čisto talijanska zemlja. Tako je junta va Poreče odredila da se Mošćenice mora od sada zvati Moschiena; Kraj — Riva; Draga — Valle; Lovran — Laurana; Veprinac — Apriano; Gorenji i Dolenji Rukavac — Manciano Superiore i Inferiore; Zvonéća — Monsono; Puži — Pusiana; Klana — Catalana itd., a tako je junta odredila i za druge kapitanate po Istre.

Dakle ki ni slep more lahko videt, da bi Talijani hteli sve ča je v Istre našega starinskega zatrt i promenit s talijanskem, a va tem njim pomoru one propalice i izdajice va našem kapitanate, ki su od njih za to dobro plaćeni, pak sada more bit svakomu jasno da ti talijanski plaćeniki i njihovi pajdaši v Istre gerdo lažu i puk varaju, kada govore i pišu, da su oni za starinu i domaćinu.

Pak i ono ča govore, da su oni istarski Slavinci, i to je sve laž i prevara, zač oni su va talijanskoj službe, a Talijani neće da pripoznaju, da je v Istre Slavinci, ni da ti Slavinci imaju kakove pravice. Mi smo za Talijane v Istre samo blago i niš drugo. Ki dakle po ordine od Talijani dela, ta dela proti nam, ta je naš neprijatelj, a od neprijatelja moramo se dobro čuvat, a svaki je on človek bedast i prez pameti, ki svojga vlastitega neprijatelja pomore, da mu škodu dela.

A ča bimo oteli pak mi drugi?

Mi drugi ne iščemo, ni ne ćemo ni ne želimo a ni za ničerem drugem ne gremo nego da se v Istre ohrani i očuva naš starinski hrvatski zajik, kega su nam naši stareji kako baščinu pustili.

Mi ćemo da naš narod va Istre očuva svoju starinu i domaćinu da ne postane talijanski „šćavo“, talijanski sužanj. Mi zahtevamo, da naš puk, naš kmet v Istre ima jednake pravice kako ih imaju Talijani i kako su mu te pravice garanćene od samega cesarskega zakona, dokle oni lažnjivci, oni talijanski prodanci i izdajice ne samo da nisu za starinu i domaćinu, nego oni delaju sve, da ta starina i domaćina propade.

Sada sudite ki pravo i pošteno dela, te izdajice, ki Vas Talijanu prodavaju, ale mi, ki delamo samo okol tega, da Vam domovinu spasimo od zla, a Vas od vječnoga sužanjstva!

Menjaju se ljudi — menja se i svet.

Ovi dni je bilo va jednem velem francezkem foje štampano jedno pismo, va kem je bilo protumačeno, kako se je zadnjeh sto let ljudstvo promenilo ne samo va našoj staroj Europe, nego i po celem drugem svete. Od tega lepega pisma, ča ga je napisal učeni čovek, ki je pred nekoliko let bil franceski ministar, mi ćemo znet vanka samo nekoliko:

Pred sto let naša je stara Europa izgledala nekako drugačeje. I va ono vreme ona se je delila kako se i danas još deli na Francesku, Englezku, Rusiju, Njemačku, Austriju i tako napred, ali skoro sve te države, sva ta kraljevstva i cesarstva imala su za ono vreme druge granice iliti kunfine. Ali Europa je ostala, kakova je i prije bila, pak je upravo za čudo, kako je va tem delo sveta ljudstvo silno naraslo. Treba naime znat, da je va celoj Europe leta 1801, to će reć pred sto let, bilo 175 milijuni ljudi, dočim ih sada ima 392 milijuna. Dakle pučanstvo se je za to vreme povećalo za 217 milijuni.

Tu veliku promjenu vidimo i kod pojedinih cesarstva i kraljevstva, tako je pred sto let va našoj Austrije bilo 25 milijuni duš, a sada ih ima 45 milijuni. Ča se Rusije tiče stvar je još čudnija. Dočim je to silno slavensko cesarstvo imelo pred sto let samo 36 milijuni ljudi, sada ih ima va samoj Europe 115 milijuni, neračunajuć ovamo ono 35 milijuni, keh ima va Azije. Tu razliku vidimo i drugud po svete. Pravo je čudo kako je ljudstvo poraslo va Amerike. Koliko je tamo bilo onda ljudi, a koliko ih ima danas? A koliko ima tamo gradi ki danas broje milijun i više duš, a pred sto let ni se za njih ni znalo!

To se razumije da tolik porast ljudi moral je za sobom donest i prilično mnogo promjena. O teh promjenah progovorit ćemo dojdući put.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Kako da nisu imeli kemu drugomu, nego jušto mene su ju morali kalumat onu grdu i blatnu „tetu Jambrožiju“, i još su mi zapovedeli, da ju moram svaki put vižitat od glavi do peti, i da ju moram ščipat da se naši ljudi nasmeju. Lepo delo prijimat v ruki onakovu porkariju kakova je „teta Jambrožija! Ma ja se znam inžinjat. Znate ča storim? Zamem vam par klešći, pak ju s kleščim držim, da ne oblatim ruki. Ki bi se „tete Jambrožije“ približil drugačeje ako ne z klešći. Dunke, da vidimo onu od subo6e. Joj mane, kako je profumana. Osobito na onem meste kade govori za nekakovi „cevoli“ — ah! che soave odore! Ono su vam vidite Krstićeve rožice. Nego ča ćemo no, ono je jedino va ča se on razume — pisat porkarije, to je njegov kaval de batalja. Ter drugo mu ni ni za potrebu. Ako mu treba ča lepega i pametnega štampat za list — štacijon mu je blizu, zame jednu kartu — i to pokle se je ono opekal, pravu kartu — pak ti gre železnicom v Reku, onputa se sedne na tranbaj, zaleti se do Fiumeri, pasa preko mosta, najde hrvatski foj „Obzor“ pak ti mu ogajufa kadagod po celi članak, kako ono zadnji put za inglezku kraljicu.

* * *

Nego po mojoj misle njemu nebi ni tega trebalo. Njegovi mački se i z malim zadovolje: — kada im on cmrkne va onu gnjilu njegovu „tetu Jambrožiju“ kakovu porkariju, ale kakovu god trubastariju — oni su s tim i prezadovoljni. On more delat ča ga je volja i pisat kako ga je volja — oni ne pitaju niš. Na primjer ča bi nam sve zmerili, da im mi onako pišemo, kako im to on piše, va onem njegovem trubastem pisme, kega je prozval: Bečki parlament. Nutri ćete nać besedi, kako „najdublji političar“, „zasjedanje“, „neizvjestno stanje“, „državni organizam“, „iz skripca“, „projekt“, „odlučujući faktor“, „namreč“, „z dosadanjemi ešprimenti“, „paljativna sredstva“, (digo Lovrina, Nino Rožin, Pepić Osojnak i kumpanija, znate li vi, ča će to reć: palijativna sredstva?) Pak ima i drugeh besed kao: „velebna zgrada“, „patuljki“, „duševno svjež“ i druge takove čisto hrvatske besedi. Da ih mi rabimo svi bi mački na nas skočili i sveh bi nas zgrebli, zač da ćemo ih prodat pod Hrvatsku. A znate zač ih Krstić rabi? Za to, aš zajik neće nego na škrbinu, a tako i Krstićev zajičina beži na govor, kega ga je jedanput mat navadila. I još neč, va tem istem pisme on je napisal i to, „da smo svi ljudi pa kano takovi da smo svi jednaki“. A viš ga! Svi da smo jednaki! Rogi smo mi svi jednaki! Kako bismo mogli mi bit jednaki s čovekom, za kega je Fabiani rekal, da bi za beči storil takovo delo za ko se gre va pržun. Pak s takovem čovekom da smo mi jednaki. Bismo se volili poć na „Prelnk“ otopit radje, nego biti jednaki s jednom takovom propalicom.

* * *

Još je lepša ona kade ono govori, da je stari Cicero napisal: Et Dalmatae semper valorosi fuerunt, i to da će reć, da su Dalmatinci poznati kako junaci od oka. A malo dalje piše i govori o sebi: „Mi potomci teh junaka čutimo, da u naših žilah teče junačka krv . . .“ Ste ga čuli, kako je čedan? On da je potomak dalmatinskih starih junaka, on? jedan Krstić, ki je va Boljune bežal kako zec, on Krstić, ki je z Jelšan letel doma kako Baratieri, on Krstić, ki se je neki dan pustil va Lovrane tuć po nose, on Krstić, kega po tanceh rivaju, kako kakovu vreću, on Krstić, ki se je od straha skril pod Rožinu postelju, on Krstić, kega va Novakeh zatvaraju va kotac, on Krstič, kega na Voloskem čupaju z jaji, on, on jedan takov briznićina ima obraza hvalit se, da je on potomak oneh dalmatinskeh junaki. Eh! via buratino, to je pak malo previše.

Najljepša pak je ona, kade govori, „permesivatra la schifosa gente,“ te će reć po našu: Skroz mane se gre mej gnjusne i smradne ljude. Kako da nismo mi to i do sada znali!

* * *

Malo dalje govori ta potomak oneh Ciceronoveh dalmatinskeh junaki, da on „ne more bit ni prijatelj ni neprijatelj hrvatskome narodu, z jednostavnega razloga, ča takovega naroda v Istre nima.

To je, vidite jedno velo iznašašće. To je va isto vreme i jedno strahovito čudo za me! Kamo vraga su šli ti Hrvati, da ih već v Istre nima? Ja se dobro spamećujem, da ih je još pred pet let — tamo negde va marče mesece leta 1896. — bilo v Istre i to puno, puno. A da ih je leta 1896. bilo v Istre puno, puno, to nam svedoči sama „teta Jambrožija“, ka je onputa o njima pisala, da ih v Istre ima, da oni su tu v Istre, dapače ona ih je branila proti „ljutoj nemani“ proti „moštrom i beštijami“ kako je ona va ono vreme nazivala Istarske Talijane. Danas pak piše da Hrvati v Istre nima. Čekamo „tetu Jambrožiju“ da nam protumači, kamo su šli ti Hrvati va ovo pet let? A još ju prosimo i to da nam javi, ako će još kada napisat, da su Talijani ljuta „neman“ a Campittelli „pobenavljeni starac“, kako je to napisala va članke „Quosque tandem“ leta 1896.

* * *

Ovu neka drže Klanjci na pamete. Subotnja „teta Jambrožija“ piše ovo: „Dalmacija i dan danas broji se medju najplodnejemi zemljami umnika; pa da ta slavni od starine narod zamjeni svoje dične sokolove z jednem z Klaniga! To je isto kako reć, da se va Klanoj nemore ni rodit ni zgojit čovek ni razuman ni pametan. Razumni se ljudi moru rodit samo va Arbanaseh va Dalmacije, ste razumeli Klanjci? Ja se pak čudim kako je pak mogal naš presvetli cesar pozvat k sebe na obed našega Laginju, ki je ipak z Klanigà, kako bi to rekal Krstić, dočim Krstić ki je pràvi Dalmatinac i potomak oneh Ciceronoveh junaki, ni našega cesara još ni videl! Temu se ja u istinu jako čudim!

* * *

Va „tete Jambrožije“ ima još i drugeh nemotarij, ali dragi moji čitatelji i prijatelji našega „Narodnega lista“ lepo vas prosim oslobodite me od muke, ku bim imel, da vam sve to nabrojim. Ma ča ćete, da vam nabrajam? Ča onu dugu klobasicu z Tinjana, koj se nezna ni repa ni glave. Ćete ono z Moščenic? Ah ne, ne — ter ono vam je vavek jedno te isto. kad ste pročitali jednu od oneh trubastoć, onda već znate sve. Dosta je da vidite napisano „Moščenice“, i već znate da tu pljuva na poštenje župnika, na čast vriedne jedne gospodje, na ime nekih čestitih nasih gospodjica, ki svi skupa imaju samo ta grieh, da su vredni i pošteni. Da ni tako, bite vidili kako bi ih „teta Jambrožija“ častila i hvalila. A tako „teta Jambrožija“ hvali samo oštaricu Karlu i Kalufu z Dragi. A neka ih hvali, oni to i zaslužuju. Osobito Karla — ona talijanska stela kometa.

* * *

A sada završimo z jednim „indovinelom“.

Son alto e bello come un cicisbeo,
Il naso go come un vero ebreo,
Son de sangue Kranjolin,
E non me vol la fija del Blejamin,
Sovrapiù go una goba —
E mi chiamo — Pika . . . .

Lux.

Ala ki je vredan ogonit, ki je to, će dobit jednu „tetu Jambrožiju“ za niš. Jur će mu zač tač rabit.

Barba Tončić.

Svoj k svojemu!

Primamo od prijatelja našega lista: Liepa je to rieč Svoj k Svojemu. samo se s naše strane t. j. medju nama slabo poštuje. Što znači to: Svoj k Svojemu? Svoj k Svojemu će reći jedan drugoga medju sobom pomagati, jedan za drugoga dobrega učiniti, jedan na drugoga nezaboravljati u nijednom slučaju, jedan za drugoga govoriti itd. Gledajmo druge narodnosti i baš što se tiče te stvari vidjet ćemo kako oni medju sobom ljepo živu, kako oni jedan drugoga podupiraju, kako oni jedan drugomu dobro čine i vidjeti ćemo da smo mi u toj stvari puno nazada, jerbo nismo složni kako bismo morali biti. Mnogo puta se dogodi medju nama da se govori ovo i ovo ali samo na usta, pak kad treba raditi ne radi se kako bi se moralo raditi. To su za naš narod stvari žalostne, jer ako budemo mi radili tako nadalje, propasti ćemo i izgubiti se na korist drugoga elementa i na škodu naroda našega. Zato dragi narode! Gledajmo svi skupa da se držimo liepe rieči: Svoj k Svojemu, da s tim pokažemo da i mi imamo srdce narodno i da radimo za našu svetu narodnu stvar i vidjeti ćemo da je to korist velika i dobar liek za narodnu ideju i za našu budućnost. Zato još jednom: Braćo! Svi za jednoga, jedan za svih — Svoj k Svomu!

Čujte, kako se razgovaraju dva Škaljana.

M. Ča da su Škaljani puli Šimčića pili na dan izbori na račun Cirila i Metoda.

J. Su, su, zač su morali svaki svoje platit ki je ča zapil.

M. Ali „Mačja“ piše da je bilo to na ta račun. Rad bi znal, je li ono poteklo iz Breze, ali pak . . . .

J. Nebudi nem, ni ono Breze ni videlo. Ono ti je va Klanoj kovano, i to va dolinjin kraji rojeno, na Potoki krščeno, a va gorinjin kraji bermano.

M. To si i ja tako mislim, i zato pozivljen ovu nedelju, da pridu svi oni ki su va šocije od mački, va Škalnicu, kadi imamo opasilo; tu ćemo pogledat i račun delat, da vidimo da ni ki ča više prijel, a kemu bude manjkalo, će sigurno svoje prijeti.

J. Pak ča misliš da te se morebit ča bat?

M. Te vraga, kad slipcu tama neškodi.

J. Ma svejedno bi mogli prit kada ima Krpac onako dobro vino.

M. Ča sej za rendu pogodil?

J. Valjda je kada toči.

M. Tako i ta sej zbersila.

J. Aj će još ka ako će Bog.

M. Pak ča bi reć da nete naši odgovarat.

J. Te, zač su nemi, aj da je kakov domaći kmet ale makari i kozar, ma onemu onakovemu prodancu ne, zač to se ne pristoji za pametnega čoveka.

M. Imaš pravo i Bog.

J. Bog, Bog, do Vencencovi.

Dopisi.

Iz **Lovrana.** Dne 21. pr. mj. bil je u talijanskoj oštariji kod „Cesteline“ poznati Krstić i okol njega se je skupilo nekoliko njegoveh prijatelji raprežentanti, talijanskeh meštri, nekeh Talijani iz Italije i još nekeh drugeh. Kada su se malo napili, počeli su svi složno kričat: Eviva Lovrana italiana. Kada je pak njihov „vredni“ prijatelj Krstić odilazil, šli su s njim do karoce i tu im je rekal: Lovranesi, tenetevi sempre fermi alla bandiera istriana-italiana. Ovo kričanje: Viva Lovrana italiana, i bandiera istriana-italiana moralo bi otvoriti oči onem u Lovranu, koji govore da oni nisu Talijani nego da su Istrijani. Kako se to slaže: Lovran talijanski — i njihova bandera talijanska.

I jedan del naših gornjeh misli, da Krstić brani njihovu domaćinu. Onaj večer kada njih ni bilo dole on je prez straha pokazal kakov je i ča misli, on jedno govori njim a drugo onem nekem va Lovrane. Gornjem pak puni glavu da ćemo jih mi pod Hrvatsku prodat, a onem nekimi va Lovrane kriči da je Lovran talijanski, da je naša istrijanska bandera talijanska. Onu večer bili su pak puli Celestini dva ki nisu iz grada; jedan je z Kali, a drugi z Lignja, kako se vidi baš su praveh našli. Jedan od teh dveh, onaj z Kali, je dapače tako velik prijatelj Krstićev, da je kapot sukal da Krstića obrani, kada je ono dobil ča je iskal. Neka se ta s Kali pazi, da mu prvo al kašnje ki drugi ne bude kapot sukal kako se je to pripetilo nekem bivšem prijateljem Krstićevem, a i samom Krstiću.

Iz **Klane.** Onaj mačji harambaša stavio nas je nekoje Klanjce va Maču Krpetinu. Mi smo mu valjda jako na putu kad nas ne pusti na miru. Nego mi znamo, da svaki koga on u svojoj plaćenoj Talijanskoj krpetini psuje i grdi, je pošten i pravedan čovjek. a da svi koje on hvali jesu kako i on nesrećni i dešperani. Da koji pristojni list štogod proti nam Klanjcem piše, mi bismo mu po dužnosti odgovorili, al onakovoj gnjusobi smatramo, da nije vredno odgovoriti.

U ostalom sjegurni smo da ono nije bilo napisano u Klani, jer svaki Klanjac i najprostiji zna, da smo mi uvjek jednaki kakovi su bili naši stariji, to jest istarski Hrvati a i ostat ćemo dok bude Klana obstojala, makar onaj nesrećni Talijanski prodanac puknuo od jada, da nas ne može preobrnuti. Neka mački ne misle da su Klanjci bedasti i zalupani kako nekoji Rukavčani.

Iz **Spinčići.** Neki dan sam le nekako do jedne „Neslogi“ prišal. Večer nam ju mala čitala na ognjišče, lego kada je prišla do mesta, kade se napada na neki popi, je rekla da neće več čitat, aš da ju je jako sram. Ako več tako sudi detetino od sedamnajst let, ča pak more mislit od pisanja „Neslogi“ odrasal čovek.

Za pravo reć, ni mane ne bijaše milo ono pisanje, kade še svakemu talanti nahajaju i inena zbiraju. Tako delaju deca kem salo visi kada se svade mej sobum, a ne ljudi ki su i škole pasali. Ovo sam čul jur i od mačak govorit, pak je trebeda to Krstiću v uši prišlo, pak da inšempija svoju marvu, valje je napisal va „Nesloge“: „Nećemo iz principa na njih (to će reć na Hrvati) sa ofežami i šovraimeni (keh imamo pronteh va našoj fabrike koliko nam drago) navalit“. — Viste ga malo! Tako piše, a svejedno on tę isti folj pun mu je ofež i šovraimeni al kako bimo mi rekli zmeranja. — Ča neće to reć imet oneh ki ga čitaju kako se ono po domaću reče — za tovara?

Piše nam drugi dopisnik iz Klana dne 29. jenara 1901. Prosim vas tiskajte va naš lepi „Narodni List“ ovo par besedi, neka i Klanjci znaju, ki je mačji. Na Antonju večer bili smo kod gospodina Antona Medvedića, da sa žmuljićem vina i veselom pjesmicom počastimo njegov imendan. — Malo potle smo pošli do drugoga Antona, a putem su dva mladića zapivali ono: Jambrožija mija kara — i tako napred. Ki je huje storil? Celu je večer čekal poznati Klanjski Talijan prik potoka i je počel špotat onako po njegovu, ač mu nebi ni sam vrag zajika pridobil; a i njegova žena ka je na jeziku njemu jenaka počela je mladiće špotat: „Duge platite, duge, pak onda od drugoga kantajte“. Ma Bože moj! ča nju briga za ljudske duge, neka se skrbi za se, a mi znamo, da se ki god ča dela, a njeni gospod niš; mi se čudimo mej sobum, kako žive i od kuda, ač oštarija malo hita, ač je sve ljudi odagnal. Tako oštarija niš, — dilat isto niš — nego po zimi sidit poli peći, a po liti pod orihi, tako niki mora dajat.

Pak još takov čovik bi tel neč bit. Klanjci, Klanjci! čuvajte se takovih, sad kad budu izbori za upravno vieće. Ni blizu tatakovih ljudi, ač nisu bolji od obermačka. Čujte još od eniga, neka Klanjci znaju od kiga se maju čuvat. To vam je naš Župančić. On vavek hodi k talijanskom abokatu kiga su Talijani na Volosko poslali, da za Talijane, dakla za neprijatelje našega naroda dela proti nam. Ki se pak z neprijatelji našega naroda pača, ta je sam naš neprijatelj. Zato Klanjci, sad kad te bit izbori za upravno vieće, ali kako bi Županić rekal za mištracijon, ako mate samo zrno soli va glavi ni blizu takovek ljudi, zač bi Klana brzo šla rakom zviždat. Za danas dosta.

Iz **Kaštelira.** Pak da nisu šjutavi neki ljudi mrež nami. Ma kiga oni slušaju? Oniga ni im zlo želi, i ki se za njih niš ne škrbi. Recite mi malo, što nam je dobriga učinija naš župan Mekiš? Je popravija kakove pute ali ceste? Je nam učinija lipu lokvu da ne moramo piti kaljužu? Sebi je načinija 2, ali nama nič. On pensa: Samo da ja imam, a oni šjutavci neka si načine sami, ali neka piju kaljužu. A ča ni ono grdo gledati ona vrata na turnu tako razbita, da i beštije moru poći u turan? A zašto neda popraviti ure. Morda je za to pustija one škulje, da ura ima već arije i da bolje gre? A jadan svit! Ter i dica vre onuda laze u turan. Govore, da imamo na našim komunu šestnajst sto duga. I to je lipo. A što imamo za taj dug? Imamo morda lipe ceste i pute, ali imamo kakovu lipu lokvu ali šternu? Svega toga ni, ma duga šijor ši. Pak da nismo slipi, da takovu raprežentancu trpimo. Ala još već nego slipi smo jadni mi šjutavci. Raje nego su dug učinili su mogli dat ih onim svojim prodanim podrepnicam, da se malo pomoru. Ali ovako nisu učinili ni jedno ni drugo.

A na Božić ste vidili kako se je Šijor Kilo vrtija u crikvi poli večernje? Kad su dica koru počela pjevati hrvatski i kad je gospodin plovan reka pred oltarom: „Kruh s neba“, se je počeja vrtiti i česati za uho, kako da je na trnju. A kada su pak dica pjevala onu lipu starinsku pismu: „U sej vrime godišta“, je poša van iz crikve. Ča je to lipo, recite mi malo? Zašto pak pjevamo: Svi jezici zapjevajte? Šta on pera da Bog zna samo latinski? Sram ga more biti, najprvo Boga pak ljudi, da biži iz crikve, kada se piva u njoj u našim lipem zajiku. Ter kako ga je mat vadila? Što morda latinski? A jadni mi, kamo smo došli? A što mislite, da hodi on u crikvu s pravim srdcem? A da! Samo per far bela figura, da mu ne rečemo, da ni pravi kristjanin. To je samo finta, dragi moji. On bi najraje da se u crkvi nikako ne piva i da crikve ni. Ma kada je tako mora i on va crikvu, za lipu figuru.

Damu, damu . . .

Damu, damu, damu. damu,
Rekli su nam Bersečani,
Da nete biti Talijani.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam svi Draščani,
Da ča te njim Afrikani.

Damu, damu, damu, damu,
Da ča te njim Afrikani,
Kafulani, Kapulani,

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam Lauranci,
Pikaroba j' prez krijanci.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam pak Poljanci,
Pegani da su svi Kranjci.

Damu, damu, damu, damu,
Čuli smo va Opatije,
Krsto daj' pul Jambrožije.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam Vološčaki,
Mačjeh da nete težaki.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam Leprinčani,
Da su bili popljuvani.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam Rukavčani,
Da te brzo bit Furlani.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam i Brežani,
Da su malo inšempiani.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam oni z Brezi,
Da te postat Kalabrezi.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam Matuljani,
Da su mački dišperani.

Damu, damu, damu, damu,
Rekla nam je Ambrozina.
Da je Krstić pun morbina.

Damu, damu, damu, damu,
Rekli su nam pul Kućeli,
Da ga plaća Kampiteli.

Damu, damu, damu, damu,
Rekal nam je i Lovrina,
Da mu j' trbuh — domaćina.

Damu, damu, damu, damu,
Rekal nam je Rožin Nino,
Da mu već ne škodi vino.

Damu, damu, damu, damu,
Rekal nam je oni Pušić,
Njemu da je Bog trbušič.

Damu, damu. damu, damu,
Rekal nam je i Fritaja,
Da mej žene rad zahaja.

Damu, damu, damu, damu,
Rekal nam je Konstantini,
Da su malo tri kvartini.
Damu, damu, damu, damu.

Domaće viesti.

Dan slave u Kastvu — gradu. U ponedjeljak dne 4. o. m. bila je u Kastvu svečana sjednica, u kojoj je novo izabrano zastupstvo izabralo svoga načelnika. Izabran je bio sa svimi glasovi dični naš domorodac vriedni dospodin Kazimir Jelušić. Iza sjednice bio je u „Narodnom domu“ skupni objed, kod kojega je učestvovalo do 60 osoba. Za vrieme objeda palo je mnogo liepih zdravica od kojih je većina bila izrečena u zdravlje novoizabranomu i vrlo obljubljenomu načelniku Miru. U večer je pak bio Kastavgrad sjajno razsvietljen, dočim se je kroz cieli dan na „Fortice“ pucalo iz topića i mužara. A radost je iz grada prešla i u okolicu — i tamo se pucalo i pjevalo a sve u slavu dobroga načelnika, koji je već u ovo razmjerno kratko vrieme, što se nahodi na čelu one drevne občine, stekao za nju i za njen puk neizrečenih zasluga.

I mi od „Narodnoga lista“ ne možemo a da se ne pridružimo občoj radosti slavnoga grada, te u nadi da će nas za budući broj naš vriedni i revni dopisnik pobliže izvjestiti o tečaju te znamenite sjednice, šaljemo novoizabranom načelniku g. Miru Jelušiću i rodoljubnom odboru i cielom zastupstvu najsrdačniji pozdrav, uz želju, da ih Svevišnji poživi na mnoga ljeta na čast i slavu drevnoga Kastav-grada.

Domaća zabava na Voloskem. Subotu na 2. o. m. bila je na Voloskem, na meste, kade je prvo bila tiskarna, mala ale upravo lepa domaća zabava. Bili su onde nekako sve sami svoji ljudi, pak se je čovek čutil više nego doma. A tancalo se je češ Bože više, a sve pod nekadanjom muzikom — armonikom i bajsom. One gospodjice, ke su bile tako fanjske, pak su nam priredile tu lepu zabavicu, nisu otele druge muzike, ka puno košta, zač su znale, da bi onputa ostalo malo za našu potrebnu Družbu sv. Cirila i Metoda. Pak znate, ča ću Vam ja reć! Mi znamo, da su se onako zabavljali i naši stari, a i mi sami va našem detinstven, pak ni čudo, ako nam srcu godi, kad se opet najdemo va jednoj takovoj prilike, ka nas spominje prošlih vremen, toliko više, ča znamo, da su ta vremena bila koliko toliko lepša, nego su ova današnja. Spomenut ćemo još, da se je one večeri našoj Družbi prekoristilo okole jedne stotine krun — a i to je neč. Još neč. Zač se nebi i po drugeh mesteh plesal lepi istarski tanac, kako se je one večeri tancal na Voloskem pod kumandom našega g. Brajše. — Na kraje pak još jedna srdačna hvala onem gospodjicam, ke su ono sve onako lepo uredile. Brave!

Zabava „Lovora“ u Opatiji. Ovi dni je to naše fanjsko družtvo razposlalo na sve strani pozive za zabavu, ka će bit va našoj „Zore“ u subotu na dan 9. o. m. Čut će se lepih pesmica, a ovoga puta će se dat i jedna komedija. To se razume, da neće falit ni tanac. Ljudi! zadnji dni su pusta — za to gledajte, da vam ne pobegne ova zabava.

Homo k Mihotićem. Nedelju na 10. o. m. je va Mihotićeh sopeta zabava. Neka nijedan ne fali poć onu večer gore k onem vrednem ljudem, kade je čovek upravo kako doma.

Za našu družbu sv. Cirila i Metoda primili smo od gosp. Vinka Mavričić iz Drage k 5, sakupljenih dne 26. o. mj. u veselom družtvu kod domorodca Mateta Kinkele u Dragi, a darovali su gg. Vinko Mavričić, Aleksandar Mohović, Božo Jurković svaki po 1 k; Niko Rubinić i Ivan Velčić po 50 h; Andre Sandalj 40 h; Mate Kinkela, Marija Kinkela, Andre Sandalj po 20 h. Od gosp. Ivana Sušanj iz Perenića k 5, sakupljenih dne 27. o. mj. na njegov predlog prigodom kršćenja u kući g. Rudolfa Perman u Jušićih br. 16. Od g. Augustina Viškanić k. 8·50, sakupljenih dne 28. o. mj. u krčmi Ivana Vlaha u Jušićih, a dali su gg. Ivan Vlah otac, Luka Jurdana, Franjo Milostnik po 1 k; Ljudevit Cetina iz Jurdani, Ivan Vlah Miser, Josip Vlah Županov po 50 h; Mate Perman 40 h; Rudolf Perman 80 h; Ivan Vlah sin 20 h. Kod g. Josipa Šepić u Matuljih dali su g. Eugenija Šepić i g. Frane Ferranda po 1 k a Augustin Viškanić 60 h.

Mi svem ovem domorodcem u ime one kmetske dečice v Istre, kem je družba sv. Cirila i Metoda za Istru do sada zazidala školu i priskrbela učitelja i one koj će to od sada storit, najlepše zahvaljujemo. Pomislite samo da 15 tisuć kmetske dečice v Istre, ka bi po zakone morala školu hodit, nima nikakove školi, zač njim ju istarski Talijani, ki imaju škare i sukno v rukah ne daju I zato mora naša družba z narodnemi žulji te školi odprirat. Pak još imaju one crne izdajice, razbojniki, propalice i talijanski prodanci kuraja proti družbe pisat i govorit!

Kotarska gospodarska udruga — Opatija pozivlje sve svoje članove da dodju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Beršecu u nedelju dne 17. februara t. g. u 9 sati u jutro. Dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika o radu g. 1900. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novoga tajnika. 5. Možebitni predlozi.

S Bogom dobroga domorodca. Kako nas je, na našu žalost, pred malo dana ostavil g. Slavik, tako smo se ove dane morali odieliti i od drugoga prijatelja naše narodne stvari i lista — naime od g. Jakova Pekešića. Mi ga srdačno pozdravljamo, kô što se i on sa svoje strane putem našega lista oprašta od svih svojih prijatelja, kojih je on za vrieme svoga osamgodišnjega boravka u Opatiji zadobio mnogo i to diljem cielog našeg kotara.

Dve besedi o podružnici Družbe sv. Cirila i Metoda u Lovranu. Iz godišnjeg izvješća te podružnice vadimo sliedeće: Naša „podružnica“ ustrojila se je dne 9. oktobra 1898. Na taj dan dobila je najviše članova a hvalevriednim trudom sl. odbora nadošlo je još i mnogo drugih. Mlado naše družtvo već je i žalost ućutilo. Dne 7. febrara 1900 preminula je njegova tajnica gdja Franica Turčić, koja je iz poznate ljubavi prema hrvatskom materinskom jeziku bila na čast družtvu i odboru, a bila bi mu sigurno i na veliku korist, da je nemila smrt nije prerano ugrabila. — Težko nam je, kada pomislimo, da smo izgubili i drugu domorodkinju, od koje smo mnogo očekivali, gdjicu Luciju Tominić. Što je odbor „podružnice“ toliko želio, to je prošle godine i mogao učiniti. On je naime priredio zabavu za svoje članove. Držala se je dne 26. febrara u prostorijah „Hôtel Riviera“. Bila je vrlo liepa, na čast družtvu i našim u Lovranu. Za dvie godine svoga obstanka „podružnica“ je sabrala i poslala središnjoj Družbi u Opatiju 203 krune 34 helera. Za procvat „podružnice“ mnogo je učinio pomorski kapetan Franjo Turčić, za što mu se je skupščina toplo zahvalila. — U odbor za godinu 1901. izabrani su: ravnatelj gosp. Josip Tominić, pomorski kapetan, tajnik gosp. Emilijo pl. Peršić, pomorski kapetan, blagajnik gosp. Higin pl. Peršić, posjednik.

Talijanski berkati agitator va berhaneh na Voloskem. Najveći agitator za talijansku stranku na Voloskem vam je jedna berkata gospa. Ona celi dan ne dela drugo nego kako zvan sebe teče od kući do kući iskat voti (al bi bolje storila da gre pamet iskat!) Sad vam je va Talijanskoj republike pul Budi, sada va kranjskoj Italije, sada doma i samo predika da njoj još fali samo 13 voti (viš vraga punto de Juda!). Ona govori da komać čeka da Krstić pride malo bliže bivat zać da je pul Matulj malo preveć dugo. Neka se samo malo strpi će već brzo prit va hotel na Volosko.

Nesrečan čovek. Pred mesec dan po prilike kupil je neki g. Schwartz villu Gattinger va Vasanskoj. Prej nego se je kuntrat storil šal je ta g. Schwartz va Beč po novci za kuću. Tamo je va jednoj banke zdignul 29 tisuć fijorini i zajedno je odputoval nazad v Opatiju a beči je spravil va jednu malu valižicu, ku je sobom va železnicu zel. S njim se je ukrcal va Beče jedan drugi gospodin i on z jednom valižicom. Kad su već neko vrieme putovali počel je g. Schwartz driemat a bome je i zaspal. Kad se je pako probudil onega drugega gospodina ni već bilo. Valje je pomislel na kakovu sleparilju, prijel je v ruki valižicu, ka je pul njega stala i na svoje velo čudo videl je, da ni to njegova valižica va kojoj su bile tisuće. On drugi gospodin je bil zel njegovu z beči, a svoju praznu mu je pustil i šal va jednem malem štacijone vanka i — ki ga je videl, videl ga je. Gosp. Schwartz je dal valje telegrafat na sve bandi da se tata ferma, ma ni pomoglo niš. Kad je prišal nazad va Opatiju pomutila mu se od žalosti za tisućami pamet i morali su ga peljat va Beč va špital od munjenih. To je bil va istinu nesrečan čovek.

Žalostno stanje domaćih postolari va našoj občine. Imeli smo priliku čut tužbi od naših domaćih postolari, da ne moru već ni živet ni umret. Va Voloskom-Opatije je toliko postolari, da ni jedan od njih nema nikakovega dobitka. Ako se pomisli, da svi moraju, al dobivaju al ne dobivaju, plaćat patentu da moraju plaćat jako visoki fit na butigi i na stanovanja onda va istinu moramo priznat, da njihovi dobitki ne moru pokrit njihovega troška. Valja naime pomislet i na silnu draginju življenja a vrhu tega i na to, da skoro svaki dan pride ki poslolar z Reki pak prodava v Opatije storeni postoli, zimlje meru za novi i stari za popravit, kako da sve to ni dosta, skoro svaki mesec pridu nekakovi židovi ki prodavaju po kućah svake šorti storenih postol. Kapitanat zna da reški postolari ki ovde ne plaćaju nikakove patenti, prodavaju po Opatije postoli i našemu postolaru kruh z usti zimlju, kapitanat sam dava židovom dopuščenje, da smeju postoli prodavat po kućah, kapitanat zna, da naši postolari već nemoru naprvo, pak bi bilo već skrajnje vreme, da se malo za njih po-

brine i da barem zabrani reškem postolarom da prihajaju ovamo našem kruh z usti zimat, da ne dava već dopuščenja za prodavat postoli po kučah. Mi smo segurni de će oblast providiet da se žalostno stanje domačih postolari poboljša.

Još jedna tužba. Tuže se gospodari hotela i pensiona u Opatiji radi slaboga dobitka u nastaloj saisoni. Dočim su u prijašnjih godinah u ovo doba bili skoro svi hoteli i pensioni dapače i privatne kuće zapremljeni sada je mnogo toga još prazno jer još nema stranaca. Krivo je tomu pogano vreme, koje je ovim mjesecom nastalo. Nego mi mislimo da je i krivnja u tome, što se je u zadnje vrieme strašno pómnožio broj hotela, a navlastito pensiona u Opatiji. Ta svaka druga kuća je već pension. Obrtna oblast po našem sudu nebi smjela podielivat toliko tih obrtnih dozvola, jer ako ima previše takovih obrtnika tad nastane nepoštena utakmica ili konkurencija usljed koje mnogo njih propadne a trpi i sam ugled lječilista. Naglasili smo ovo, da se po mogućnosti uvaži i pomogne.

Smrt domorodkinje stare korenike. Na 29. jenara o. l. umrla je u Malem Lošinje nakon duge i težke boli, spravljena s Bogom, gospa Antonija udova Skopinić, baba (nonica) našega Ante Belanića, va visokoj staroste od 93 leta.

Istarski iredentisti vavek kantaju, da je Istra čisto talijanska zemlja a pul tega lažu i znaju da lažu. Pokojna Antonija ud. Skopinič je bila rojena i uzgojena va Malem Lošinje vavek je tamo bivala, pak svejeno ni znala ni besedi talijanski, nego vavek je govorila va svojem materinskem, hrvatskem zajike. Kad je naš Ante Belanić bil još mali otročić ona ga je više puti zimala na krilo pak mu pivala hervatske narodne pisme o Kraljeviču Marku i Kačićeve pisme.

Mi staroj domorodkinje kličemo: lahka njoj bila domaća zemljica.

Provokatori dobili bakalara. Pul Josipa Šepić na Matuljah je svaku nedelju o puste na večer tanac, kade se matuljske divojke i mladići tancajuć zabavljaju. Više puti su se pasane leta i voloski mladići zavrteli na tem tance vavek va mire i složćine z matuljskemi mladići. Nego ovo leto su neki ter neki voloski talijanski ferkalasi odlučili poć svaku nedelju na Matulji smutnju delat. To vam je jedna kumpanija da je nebite lepše (?) našli da ju s feralom iščete. Tu vam je Ercole, Basalja, Mamo Šestica, lovranski Poperdilo, Žbandani i drugi takovići a kranjski Talijan je kapobanda. Upravo se moraš čudit kako i s kuda ih je vetar skupa spravil.

Na tance pak — buduć su sve pravi Talijani kako i on Kranjac ki nezna ni besedi talijanski — deru se ko munjeni: „Viva Istria Italiana“ i druge bedastoče.

Matuljski mladići su to neko vreme trpeli, ma njim je pak nedelju na 3 ovoga meseca zavrelo pak su počeli okol desete uri večer tuć po talijanskeh tikvah, kako i po prazneh lonceh. Ala ma su ti ti talijanski delije bežali put Voloskega a s njimi jedan mačak s Puhari kega je bilo strah doma bežat nego je s voloskemi Talijani drito na Volosko bežal i pò pute od fugi zgubil 25 fijorini. Neki da se je tombuljal kako i kompir po blate, neki da je brageši napunil (najbrže Mamo) a nijedan da se ni fermal dokle nisu na Tošinu prišli. Bravo Matuljci! Sakraboljsku fugu ste tem talijanskem poperdilom dali!

Ma se va istinu nijenemu ne čudimo ako ne onemu Kranjskemu Talijanu. Nezna ni besedi talijanski pa bi po sile htel bit Talijan. Ča ga je morda sram da je Kranjac — Slovenac? Puli nas je dosti Slovenac, pak su svi oholi da su Slovenci, i pravo je, zač svaki pošten čovek i domorodac mora dičiti se svojem a tudje poštivat. Svaki pak ki za volju tujega svoje vlastito pod nogi hita, ta je izdajica, ta je hulja i ni vredan da ga zemlja nosi. (Ne čudim se ja njemu, ne, nego onem, ki gredu još k njemu meso kupovat. Opazka štampadura.)

Svega po malo.

Arbanas Krstić v Reke. Jednega večera, bit će tega negde oko leto dan i više, grohnul ti je naš junak v Reke na korse na tla i bil se je dobrahno udril (ako ni delal za fintu, opazka štampadura). Pak ča mislite, ki mu se je smiloval? Ki drugi ako ne Hrvat. I zel ga je ta Hrvat i naš dobri prijatelj pod svoj krov i zval mu je duhtora. Kako se vidi i Hrvati su kadagoder Krstiću dobri. Kad mu je bilo malo bolje, Krstić se je počel tužit i plakat, kako mu je žal (tako se on više puti cvenji, kad ima potrebu od Hrvati, op. sl.) da je zašal na krivi put, ma da je još na vreme da se popravi. I prosil je još rečenoga gospodina, da ga pomiri sa Spinčićem. Za pečat pak svemu prosil ga je, da mu posudi 5 for., a naš dobar čovek Hrvat mu ih je dal. Kad ga je rečeni gosp. potle zadnjeh izbori negde va kavane videl i čestitat mu, da se je prodal Talijanu i da je s tem pomogal dobit talijanskoj stranke, naš junak se ni znal branit, nego je junački pobegal. Je to pošteno delo? Naši novi Talijani al mački, kako jih neki zovu, moru se baš veliki držat, da imaju za kapa takovega junaka. Ala dobit će tisuće fjorini, ako je vredan dokazat da ovo ni istina.

Brižni Halubljani. Neki dan je Krstić negde rekal: da, brižni Halubljani! Neka već nikada tako ne govori. Halubljani nisu brižni, a ako će već koga pomilovat, to neka pomiluje oni Rukavaški, Leprinaški, Lovranski i Mošćenički tovari, na keh će Benatti va Beč na parlamenat jahat, kako nam to kaže tršćanski Brivac. A Halubljani su ljudi kako trebe, oni se ne puste od nijednega za nos vuć. To neka jedanput za uvjek zapamti on duhtor Fažolar.

24 „mački“ ranjeni. To Krstić piše, naime da su za vreme izbori za petu kuriju bili ranjeni 24 mačka. Ja ću dat valje svakomu najbolju svoju kravu s štali, ki mi je vredan dokazat, da je bil ki ranjen, dokle su bili izbori. Ako je ki ča kašnje dobil neka nosi. Bilo mu pod na dobu doma. Pak mi ne moremo nikako verovat, da je tega toliko bilo. Mi znamo da naši „mački“ imaju tvrdu kožu, pak da ih se ne more tako lahko ranit. Nego ja znam, ča je bilo. Ki god od naših će bit bil morda komu „mačku“ na rep stal, pak je ta malo zanjavkal i Krstić je valje raztrubil okolo, da je toliko ranjenih.

Krstić je jelož na „tetu Jambrožiju“. Svaki ki ima malo zdravega razuma, vidit će da stvari okol „Mačje slogi“ nisu čiste. Aš, ćemo reć, kada bi sve to bilo na ordine, ne bi Krstić zapovedel svojim „mačkom“ da ne daju nijednemu čitat „mačju neslogu“. To vam je prava istina, aš bi prvo človek dušu spustil leg do nje prišal, ako ne bi imel kega „mačka“ za boljega prijatelja, ki mu je spod ruke posudi. A viste, mi pak Hrvati još gnjetemo i silimo mačkom „Narodni List“ da ga čitaju, aš znamo ča je pisano, da je sve istinito. Lego poj vraže k vragu, redak je mačak, ki čita „Narodni List“, aš da njim je Krstić prepovedel ali zabranil čitat ča drugo lego „Mačju slogu“. Ča mi iz tega vidimo? Krstić brani „mačkom“ da davaju Hrvatom čitat „Mačju slogu“ aš se boji, da bi na njoj Hrvati našli sve puno laži, keh bi lahko mogli pobiti; drugo pak ča brani njim čitat druge gazeti, je zato, da ne bi mački našli va njih ku istinu, ka bi njim oče oprla. S drugemi besedami rečeno, Krstić će, da njegovi mački imaju zavezane oči, da ne smeju čut ni videt drugo lego ča njim on reče. Bog dragi je dal človeku slobodnu volju i razum da more sam mislet i prosudjivat ča je dobro ili zlo, a tužne „mačke“ drži Krstić na uzde kako nemo, prezrazložno blago. Ča treba skrivat „Mačju slogu“? — Ki pošteno igra na karti drži jih na stole, a ne da će jih pod stol skrivat. Ale pak kako bi rekal Pepić: Na stole se makaruni jidu. Dunke, ako piše pošteno neka gre slobodno mej ljudi, ako ne neka se skrije. Ča treba tu jeložiju batit, na jednu stracu, kakova je „teta Jambrožija“?

Sada piše ovako — sada onako. Čujte i ovistu, ku sam našal va „mačjoj“. Ova je još smočneja Krstić piše: „Ma ši“, upravo nemotarija „dragi naš“ Laginja, aš mi znamo dobro, koliko i ti, dati, kada biš i htel nemožeš prodat Istru pod Hrvatsku i to z jednostavnog razloga, ča hvala dobremu Bogu Istra ni i neće nikad bit tvoja“. Ste ga videli? Kada piše svojem ljudem, to mu je svaka druga baseda, da te nas Laginja, Spinčić i drugi prodat pod Hrvatsku, a kada piše za študijane, onda piše da ne more ste prodaji niš bit, aš da ni Istra i neće nikad bit ni od Spinčića, ni od Laginje, ni od drugeh. A? Vidite malo. Ča ni to u oče pepela onem sirotam, ke ne smeju videt dalje od nosa? Ako Krstić reče, da ni ovako pisal, ja sam to vriedan i pod prisegom dokazat.

Krstić nezna ni koliko delaju dva i dva. Nekako sam dobil, neznam po sreće ale po nesreće, jednu „Mačju“. Ni moj običaj da bi ju čital, nego baš kada mi je v ruke prišla, sam ju malo prebral. Našal sam jih i takoveh, keh nebi ni pas s maslom polokal. Ja ću samo jednu ovde predočit neka navod vidi kako „Mačja“ piše. Čujte: „Naša (to jest „mačja“) stranka je u ovo četiri let od kad je počela reagirati, storila upravo čudesa, ona je danas „faktično“ u većini“. To bi imelo trebeda značit, da je va Kastavšćine više „mačak“ nego nas. A brižni ljudi, kako vas žejneh preko vode vleče! Na Kastavšćine da je faktično najviše mačak! Po tem se vidi, da Krstić „faktično“ nezna ni koliko su dva i dva.

Još neč, od česa se opet vidi da Krstić ne zna računat. Čujmo i ovu. Krstić se ni sramil i ovo napisat: „Sekcija grad Kastav bila je najnepravednija stvar. U nju se guralo najveće i najbolje naše županije za segurnošću, da naš partid premda u velikoj većini neće se azardat poć balotat va grad Kastav. A k temu se pridodat mora, da od sveh oneh 11 županija ke su spadale va tu sekciju grad Kastav je najodalečeniji, tako da naši ljudi su imali preko tri ure hoda; tri ure za poć, tri ure za vratit se, to je šest ur, ča u srcu zimskog doba čini celi dan hoda“. Ste ga čuli? Krstić se tuži nebog da je sekcija Kastav za petu kuriju bila slabo i krivično složena. Bog ga videl, ter tako ju je složil njegov prijatelj kapitan Fabijani. A ke su to najveće i najbolje mačje županije bile pod sekciju Kastav? To bim ja rad znat. Još se tuži da su neke županije morale poć va grad balotat, pak da njim je bilo dugo tri ure hoda do grada. Ste ga videli? Po mojoj nemoj glave najdalje je Brgud, a ni to ni dalje od grada ako ne obile dve ure. To se zna, da su mački hodili tri ure do grada, aš su delali stajališća po mačjeg oštarijah da se nažeru i naločn ala maka. Ter i Mužina od Milih je moral poć preko Jušić u grad. Ki njim je bil vragi kriv, ako su kružili okolo grada kako marčeni mački okolo kuće. Beše im poć ravno va grad, kako gredu ljudi.

Odsudjena veprinska Talijanka. Na 14 i 15 jenara bila je propisija va Veprince. Gosp. Korić Frane od Antona z Veprinca napisal je, da on i njegova družina govore hrvatski (zač drugačije ni ni mogal napisat). Kad je to doznala Dujmić udova Marija z Veprinca, počela je okolo trubit, da je Korić Frane prodal celu familiju pod Hrvatsku i da špancira okole z beči, ke je prijel z Hrvatskega. I zaradi takoveh bedastoć, ke nebi nijedan ni najveći tovar na ovem svete veroval cela je družina počela gosp. Korića grdo gledat. Njemu ni bilo druge, nego da onu nesrećnu žensku tuži. Na 6 o. m. bila je proti toj ženskoj razprava i bila je odsudjena na 7 dan pržuna i 14 kruna troška. Dobro njoj stoji! Drugi put neka stavi zajik za zubi, ako ne more mučat.

Razgovor mej jednim našim čovekom i jednim mačkom.

Mačak: Abiba Benatić, abiba!

Naš čovek: Ča te trbuh boli? Zač vapiješ abiba Benatić?

Mačak: Za to, zač je on naš deputat.

Naš čovek: Nemo, Benatić je živi Talijan.

Mačak: Neka je, ma Benatić je Istran, kako i ja.

Naš čovek: A naš Laginja — ča ni i on Istran?

Mačak: A ne.

Naš čovek: A zač ne?

Mačak: Za to, zač ni Istran.

Naš čovek: A kako to, da ni Istran?

Mačak: A za to zač je s Klaniga.

Naš čovek: Pak ča ni Klana va Istre?

Mačak: Aj je.

Naš čovek: Dunke, ako je Klana v Istre i ako je doktor Laginja rojen va Klani, onputa mora i doktor Laginja bit Istran.

Mačak: A vej si ga!

Naš čovek: Ti si trubilo!

Mačak: A vej si ga!

Naš čovek: A zač si pak glasoval za Benatića?

Mačak: A za to, zač su mi dali pit i jist i jedan fijorin.

Naš čovek: I zač još?

Mačak: Zač je Benatić Istran.

Naš čovek: Ma ti si glasoval i za Krstića va četvrtoj kurije?

Mačak: A sam.

Naš čovek: A zač si pak za njega glasoval?

Mačak: Za to, zač sam dobil jist i pit i jedan fijurin.

Naš čovek: I zač još?

Mačak: Za to, zač je Krstić Istran.

Naš čovek: Ma Krstić je Dalmatin.

Mačak: A ja — Krstić je Dormatin.

Naš čovek: Krstić je Arbanas.

Mačak: Ter je — Arbanas.

Naš čovek: A ako je Krstić Dormatin i Arbanas, kako češ da bude Istran?

Mačak: Vej si ga vrag.

Naš čovek: Ma zač si onputa za njega glasoval?

Mačak: A vej si ga. — Dobil sam jist i pit i fijurin.

Naš čovek: Ti si trubilo.

Mačak: A vej si ga.

Naš čovek se je na to obrnul i rekal Sada vidim, da je Krstiću lahko z mački vladat. Ovakove bedaste bukve bi moglo i malo dete po volje obrnjevat i valjat, ako češ i po blatu. Daj njim ti jist i pit i fijurin — pa češ imet od njih sve ča češ. To su bukve, a ne ljudi.

Telegrafi „Narodnega lista“.

Beč, 6. febrara. Po onem ča se je dogodilo na prvoj sednice, more se već napred sudit, da će va Parlamente ostat sve onako, kako je i prvo bilo, a izgleda nima, da bi se mogle stvari kakogod uredit. Sve je kako na žeravici i svaki se pita, ča će s tega vanka prit. Ljude ni zadovoljila ni beseda, ku je naš cesar pred svimi zastupnici izrekal pondeljak na 4. o. m. Osobito se slavenski zastupnici tuže na predsjednika od ministri, ki da je cesaru škomponil i napisal on govor.

Svakako mira neće bit, a tomu je krivo to, ča bi Nemci oteli sve imet, tako da Slavenom ne ostane niš.

Beč, 6. febrara. Talijani su kumediju storili, da predsjednik parlamenta ni spomenul da je lane bil ubijen talijanski kralj Umberto. Ma su čudni ti Taljani, kako da mi nimamo va Austrije drugoga posla nego mislet na talijanskega kralja.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti **opanaka**, koje raspordaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene cene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić

VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 7. Volosko-Opatija u četvrtak 14. veljače 1901. God. II.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Na putu Jude Iškariota.

Noć je — crna strašna noć.

Vjetar šumi, more buči, grom se ori — strahota zavladala cielom zemljom.

A u toj noći, u toj strašnoj noći, crna jedna sjena bludi naokolo.

Je li sjena?

Nije! — čovjek je — izdajica.

Izdajica.

Njegovo je ime prokleto — ime pogaženo, poruženo, pogrdjeno. Strašna je slika njegova — lice je njegovo nakazano, oči su mu mutne i škure, jer mutna je i škura duša njegova.

On je izdajica svojega roda, on je porod pakla, vrag mu je otac, kačka — mat.

Stotine i stotine ljeta morala su proći prije nego li se takov izrod okotio jer je potrebito bilo da se u crnoj utrobi pakla skupi puno blata, puno smrada i puno gada, ako je htjela da na sviet dodje jedna takova nakaza i nagrda, kako je to on izdajica svojga roda. I samo onda, kada se na najdubljem dnu crne paklenske jame skupilo najsmradnije blato i najgnjusniji gad, onda, onda se i vas pakal uzkomešao i zemlja je izrigala vas onaj smrad i sve ono blato, i tada se iz toga blata rodio on — izmet pakla — izdajica svojega roda.

Već porodom svojim donesao je taj skot na sviet svako zlo. Njegova je duša puna oholije, lakomije, bludnosti, nenavidnosti i svih mana iliti vicija, koje ljudi samo po imenu poznaju, on ne živi nego od laži prevare i napastovanja, jer je sin pakla.

Njega proklinjao narod koga je izdao, proklinjao mu utrobu iz koje se je izlegao, proklinjao zrak koji je udahnuo, proklinjao zemlju koja ga nosi, krov pod kojim biva, proklinjao mu oca i majku, djede i pradjede, sine i unuke.

A on se svemu tomu smijao i rugao. On je dobio plaću — on ju uživao i živio veselo i bez brige.

Al došlo vrieme, kad se i on spametio da je čovjek, došao čas, kad ga savjest počela pitati za račun — i on počeo pomišljati na zlo koje je učinio, a tim se malo po malo uvlačio u njegovu dušu crv, koji ga ne će nikada više ostaviti, već će ga grizti i glodati, sve dotle, dok mu posvema ne raztoči i ne razgloda poganu dušu i srce.

A na to su nadošli sni, strašni sni — i po noći kada sve mirno spava njega more strašne prikaze, grdi fantazmi, grozne slike. On se u snu davi, guši — on se svija i previja — on vas gori — ledeni ga pot obasiplje. A tako ide od noći do noći, nikada mira, nikada počinka, sve strašnije i strašnije. Tako je izdajici kada spava. Al najstrašnije mu je pak, kada je budan. Kako gavrani oko mrtvog tiela tako oblietaju i crne misli oko njegovih moždjana.

A medju te crne misli uvriežć se kadagod tihi spomen na daleko djetinstvo, na nekadašnju ranu mladost, kada on nije znao još, što mu se u duši krije. I svega se spamećuje — i draganja matere svoje i njezinih pogleda i sladkih rieči, s kojimi ga je ona nekada milovala. Pak se spominje druge djece, prijatelja svojih, igra, šala — srećnoga življenja. Ah! kako bi on rad da se to vrieme opet povrati. ali to je daleko, daleko . . . .

A spominje se i kasnijega mladovanja. Kakovimi liepimi misli se je u ono vrieme pitala njegova duša, a srce, kakovim ognjem je to njegovo srdce gorjelo i to radi svega, što je na svietu dobro, liepo i plemenito,

To je bila doba mira, doba sreće, doba raja zemaljskoga. Ali pod tim mirom, pod tom tihom srećom skrivao se crv, koji je sve to dalje i dalje rasao i raztočio, razgrizao sve najbolje strane njegova srca.

Ostala sama gnjiloća, a od te gnjiloće dignuo se smradni dah, a s njim se dizao i njekakav duh, koji mu je, osobito u noći stao da šapće neke čudne stvari, nekuda onako, kao što je to nekada šaptala zmija našoj prvoj majci Evi. „Bit ćeš bogat, imat ćeš svega — samo ti slušaj mene. Čini ono čim ću te ja nadahnuti“.

I on poslušao neprijateljski glas — prodao srce i dušu tudjincu — a nije prodao samu sebe, već je prevarom prodao tudjincu i ciel jedan narod. I postao je izdajica svojega roda, svoje krvi! On je svoje ljude izručio tudjincu, znajuć dobro, da on time unesrećuje tisuće i tisuće duša.

A te duše vape sada na osvetu. On im čuje glas, strašan, grozovit glas. Da, on ga najbolje čuje sada u ovoj noći, kada vjetar šumi kroz liśće drvlja kada more lupa o stiene, on sluša taj glas sada, kada treska, kada bljeska i grmi, a taj glas dopira k njegovim ušima kao iz dubine zemlje, on mu u ušima grmi i tuli: Proklet bio izdajica, proklet, proklet bio! A u njemu samomu se krv ledeni, vlasi mu idu vrh glave srdce mu se kameni i stiśće, pot ga poljeva, a unutri ga crv grize i grize, a glava mu se muti, misao gubi a okolo njega noć i noć — crna noć. On je na putu kojim je pošao i Juda Iškariot, on ga gleda, eno i tiče ga — joj! — sad ga je na izdajica sina Božjega primio za ruku. Avaj Bože, kako je ledena ona ruka. A oči, kako su u Iškariota strašne oči.

I on koji je izdao svoj narod drhće od straha.

A Juda izvalio na njega one svoje ognjene oči. i glasom, koji kao da dolazi iz dna pakla, zaškrgutao: — A što se bojiš, a što drhćeš — ta i ti si izdajica, i ti si prodao svoj narod Talijanu — i ti, i ti si izdajica. Oh! strašno je to biti izdajica — zar ne? Kako tišći prokletstvo, kako tišći prokletstvo. A mi smo prokleti, čuj — prokleti!

A doli niže, niže gruvalo more medju stiene u duboke špilje, a vjetar zavijao, zavijao . . . .

— Čuješ li kako nas proklinjao! Arbanase strepi: Odbaci srebrenjake što si ih dobio od Talijana, bit će ti lakše, eto meni je lakše, odkad sam ih odbacio od sebe. I ti ih još držiš? Zar ti ne pale tiela srebrenjaki, s kojimi su ti platili ljudsku krv, koju si im prodao. Oh! to pali, to pali . . . .

U taj čas sinula munja i razsviet-

PODLISTAK.

Bio proklet izdajica svaki domovine.

Bilo je to z davni, jako z davni. A dogodilo se je va Grčkoj, va nekadanjoj Grčkoj, va zemlje neumrle slave. A va ono vreme bila je cela Grčka razdieljena na puno malih državica i gradi, ki su svaki za sebe bili samostalni. Povrh tega te su državice i gradići bili medjusobno va vječnoj svadje.

To je videl perzijski kralj Kserse, koji je htel da osveti gubitke, keh su Perzijanci pretrpeli va prvoj vojske z Grci. I Kserse je skupil velu vojsku od preko jednega milijuna ljudi, kojih je jedan del povel po kraju va Grčku, dočim se je drugi del ukrcal na brodi od gveri i zajedril put Grčke.

Videći Grci, kako se neprijatelj bliža, zadnji su se čas svi složili i počeli promišljat, kako da se obrane. Proti perzijskim brodom poslali su svoju flotu, ali trebalo je i na kraje postavit dobru stražu, ka će zabranit silnoj perzijskoj vojski, da ne navali na Grčku. I poslali su jednu takovu stražu va koj ni bilo više nego okole deset tisuć ljudi. I ta peščica ljudi imala se je postavit proti jednemu milijunu perzijske vojske, a imela je jednega zapovjednika, a taj je bil kralj od Šparte Leonida, koji je imel sa sobom samo 300 svojih Špartanaca, ali ti su bili takovi junaci, da je jedan od njih vredil za deset drugih Grka. S timi ljudi zatvoril se je Leonida klanac koji se zove Termopile, koji je bil razdieljen na dva mala klančića široka upravo toliko, koliko trebe jednemu vozu da lahko prodje skroze, Ti klanci bili su jedini put, ki je peljal va Grčku.

Malo zatim pokazala se je okole po bregeh perzijanska nebrojena vojska. Kralj Kserse je mislel, da će se Grci samo da vide njegovu silnu vojsku prestrašit, pak da će valje pobeć od onuda i njemu storit put dole u Grčku. Za pravo reć i neki Grci počeli su već bili govorit, da bi bilo dobro pobjeć, ali kralj Leonida ni otel pustit ni jednega, nego je svim zapovedel da se brane. I vojske se započele tuć. Najbolje su se držali Špartani. Oni bi na jedanput počeli bežat z brega z dolu put Klanca, a Perzijanci vrišćuć svi za njimi, na to bi se Špartanci obrnuli pak navalili na neprijatelje i sve ih pobili.

Kad je to videl Kserse, počel je promišljat ča bi storil. Na moru mu se je potopil najveći del brodi i vojske, ka je bila na njih, a ovde na kraju nekoliko tisuć ljudi mu neda napred, dapače on mora na svoje oči gledat, kako mu od dneva do dneva vojska pogiba u krvavom boju s Grci. To ga je silno peklo, i on je bil vas mučan, ča da stori. Najzada je napisal kralju Leonidi list, va kem mu piše, da ako će mu se podložit, da će ga storit za kralja od cele Grčke. A Leonida mu je odgovoril: Ja volim umret za svoju domovinu, nego da ju za vavek zaščavim. Drugi put mu je Kserses pisal: „Predaj mi tvoje armi“. A Leonida njemu: „Pridi sam po nje“. A spomena je vriedno i ovo: Kada su bili Perzijanci blizu prišli, jedan je Grk zavapil: „Kralju, Perzijanci su blizu nas“. A Leonida mu posve miran kako da ni niš odgovori: „I mi smo blizu njih“. A takovi su bili i sami soldati. Tako jedan rekal drugemu: „Brate moj, Perzijanca je toliko, da će od njihovih strielica sunce pomrčat“. A drugi njemu: „Toliko bolje, barem čemo se tuć va hlade.

Takovi su bili oni Grčki junaci, ki su onako žilavo branili svoju dragu domovinu.

Nego i mej njimi se je našal prokleti stvor, sotonski porod — izdajica.

Zval se je Efijalte. Kakogod dela danas kapo od nasih mačak v Istre, tako je i ta lupež odlučil, da će za plaću pokazat Perzijancem put u klanac, kako će najlagljе moć zatrt celu grčku vojsku.

I ta bogumraki pogan — izdajnik Efijalte stavil se je na čelo Perzijanske vojske i sred crne noći zapeljal ih je po puteh ke je on dobro poznaval. Jutro rano u zoru videli su Grci, da su jim Perzijanci za ledji. Oni su se na brzu ruku posvjetovali, ča bi se moralo storit. Jedni su bili za to, da se mora pobjeć, a drugi da se valja branit. Najzada je sam kralj Leonida svjetoval mnogim, da neka gredu ća, a on da će ostat sam sa svojimi Špartanci i još nekojimi soldati, jer da se njemu i njegovimi ne pristoji pobeć i ostavit ovo mesto, za koje je dobil zapoved da ga mora branit.

Malo za tem odpočeo se je strašan boj. Grci su se potegnuli na otvoreno, da moru imat pred sobom koliko više neprijatelji, da ih poubiju prvo nego li sami poginu. Silan broj Perzijanac izgubil je taj dan svoj život, ali ni Grci se već nisu mogli dugo branit. Puno ih je već ležalo mrtvih, a nije mnogo postajalo da je i samoga kralja ubila neprijateljska ruka. Pal je Leonida, i

lila svu okolinu. Oni su se našli na vrhu brega, na kojem se je dizala visoka smokva.

— Na toj smokvi sam se ja objesio, zaškrgutao Juda, nasmijao se kao lud — i izgubio se u noći, dočim je izdajica naroda ostao pod smokvom — pod Judinom smokvom, čije se grane pod utiskom vjetra pregibale prama njemu, kao da ga zovu, da se na njih objesi, ko što je to nekoč učinio Juda Iškariot.

Izbor glavara u Kastvu.

Na dan 4. ovega meseca, ravno na peto leto konstituiralo se je u Kastvu novo občinsko zastupstvo. Da se ni obnovilo obć. zastupstvo valje na treto leto kako to zakon propisuje, kriv je Krstić, ki je prez potrebi mutil vodu. Nego sada neka se prime za nos.

Na konstituiranje zastupstva prišal je u ime vlade kotarski kumisar gosp. Schmidt, onda 27 zastupniki, pak i mnogo puka i više župan. G. Špinčić ni mogal prit, aš je bil pozvan va Beč na državni sabor. Ma svejedno ni mogal storit od manje nego je lepo pozdravil va liste g. glavara i svih raprežentanti, proporučujuć njim, neka već sada odluče, da te u buduće gledat i delat sve za dobro naše občine. Skupščinu je oprl najstareji član g. Bačić Ivan iz Jurčićeve. Kada se je pročitalo neki zakoni i drugo, ča se na takoveh prigodah mora storit, potvrdilo se je za glavara velevrednega g. Mirkota Jelušića, a va občinski odbor bila su izabrana sledeća gospoda: Dukić Frane, Kinkela Ližijo, Vlah Ivan, Lučić Anton, Grbac Ivan, Afrić Anton, Trinajstić Mate, Frlan Lojzo i Sinčić Ližijo. — Neka ih Bog poživi sve skupa na slavu i diku svoje rodjene občine Živili!

Kada se je doznalo, da je naš obljubljeni glavar, g. Mirko Jelušić opet potvrdjen, počelo se pucat na „Žudike" da se celoj Kastavšćine navesti ovu veselu vest. A pucali su i pul Belić, Ćiković i mačkom pod samem nosom, pul Šmogori. Va Kastve su se mnoge kuće okrunile z banderami, a videli smo i po vanšćine ovde onde po ku.

Kada je sednica bila skončana, sakupili su se svi zastupniki, nekoliko župan i puka va „Narodnem dome" na skupni obed. Tu se je čulo mnogu lepu napitnicu i zdravicu, pak i drugeh pogovori, keh nebi svakako Krstić onakov kakov je, stavil za klobuk.

Večer pak je bil grad Kastav vas va jednem ognje, neka se na dugo i široko dozna, da je va Kastavšćine još lepi broj ljudi ki ljube svoju rodnu zemlju, i ki se nete prodat kako nemo blago svojemu neprijatelju. Neka da dobri Bog, da oni ognji razsvetle pamet i opru oči onem, ki delaju ne za domaćinu ni za starinu, nego na propast ove domaće občine i rodne grudi zemlje.

Lepa pohvala.

Kada je 4. ovega meseca gosp. kumisar pozdravil gosp. glavara i celo zastupstvo, dotaknul se je i *stare občinske uprave i raprežentanci pak ju pohvalil, da je vrlo lepo i dobro upravljala i gospodarila s občinskim imetkom i s občinum, pak ju je za izgled stavil i novoj uprave, i izrekal želju i ufanje, da će i nova uprava pokazat se dostojna naslednica stare, pak da će i ona nastojat upravljat s občinom onako, kako se je to do sada delalo.*

A, ste videli malo? Tako je lepo gosp. kumisar pohvalil staru raprežentancu sa obć. glavarom na čelu. A to je rekal javno na pune usta, pred svemi. Va ovakoveh prigodah važe se svaka beseda, pak i gosp. kumisar ni ovo rekal na vetar, nego promišljeno i odlučno. To je najbolja pohvala, ku je mogla dobit stara raprežentanca, aš ju ni izrekal ki ter ki, nego sam goveran na usta gosp. kumisara. I mi smo svojni pisali, da su kastavsku občinsku upravu više puta pohvalile cesarske oblasti, pak za svem tem, „mački" su rovali i kopali pod njum, češ Bože više. Ne samo to, nego neki su i obletevali talijanski pragi va Terste i va Poreče, da neka se kastavsku raprežentancu i glavara odpravi doma, pak da neka se va Kastav pošalje — kumisara, aš da oni delaju svi skupa samo na zator Kastavšćine. A znate, dragi ljudi, ča će reć, kada pride na občinu kumisar? Mislimo, da niste još pozabili na Kudera. I ta je lepa! Cesarske oblasti hvale našu občinu, a domaći izrodi teli bi, da se va Kastav pošalje kumisara to će reć, da se občinu roviua. Ma ako je još mrva pravice, prvo te svi mački zubi polomit, nego do tega pride. —

Po deleh se spozna človeka.

Mi smo va „Narodnem Liste" do sada puku prikazali dosti tega. ča je talijanski plaćeni agitator Krstić storil va vreme od kada ga svi poznamo i stalni smo, da će ga svaki čovek ki ima samo zrno soli va glave moć lahko spoznat, po teh njigovih delih.

Mej drugem, štampali smo va našem „Narodnem Liste" onu krivu pogodbu od donaciona, ku je Krstić storil svojoj siromašnoj i nesrećnoj žene i na kojoj se je on podpisal tić. Mi smo prikazali list Talijana Campitelli iz kega se vidi da Krstića za njegovo izdajničko delo Talijani mastno plaćaju. mi smo štampali notu ces. kralj. kapitanata na Voloskem va koj ces. kralj. kapitan Fabiani mej drugem piše, da je Krstić za beči vrédan storit i takovo delo za ko se gre va peržun; mi smo štampali list što ga je Krstić leta 1897. pisal Dru. Stangeru najme da će od sada bit pravi i pošteni Hrvat kako je bil i prvo i da neće već svojmu rodu sramoti delat. Iz svega tega more svaki čovek spoznat je ta čovek pošten ali ne, zač po deleh se spozna čoveka. Nego još je sličneh stvari od Krstića, ke sve malo po malo na dan prihajaju i ke ćemo z vremenom puku prikazat. Danas donašamo samo jedno pismo velega trgovca i domorodca v Reke g. Gjurja Ružić, ko pismo je bilo štampano va „Našoj Sloge" od 8. julija 1897. br. 28 i ko se glasi ovako:

Priposlano.

Veleč. g. uredniče! Na moju odgovornost i mojim podpisom izvolite priobćiti sliedeću crticu o životu nesretnog Krstića.

God. 1888. bio je g. Dr. vitez Thierry, odvjetnik na Rieci, zastupnikom ugarske državne željeznice kod opredieljivanja zemljištnih medja sa privatnici na susjednom Sušaku. Tom prigodom bio je Dr. Ivan Krstić tadanji koncipient kod g. Dra. Thierry-a, izaslan na lice mjesta zastupajuć erar napram nam privatnikom.

Taj čovjek dodje jednoć u moj stan, te mi predloži, da mu dadem 500 for., te da će on meni koristiti kao zastupnik erara ili meni protivne stranke.

Odgovrih mu, da ja novca niesam na cesti našao, da ja netražim povlastica, već samo zakon i pravicu, na što se je odmah pobrao.

Već tada iznenadilo me silno, da jedan doktor prava kao zastupnik protustranke traži od mene mito. Zgadilo mi se doista njegovo ponašanje. Ovoliko do znanja onim zavedenim i zaslepljenim ljudem u Istri, koji tomu čovjeku još možda vjeruju.

Na Ricci, 3. julija 1897.

Gjuro Ružić.

Ča govori to pismo? Da je Krstić leta 1888. bil pripravan delat proti onemu ki mu je dal prokuru. To vam je kako da Jože i Mate imaju jednu pravdu. Jože gre jednomu albokatu i mu da prokuru, da neka se za njega pravda. Ta Jožetov albokat gre Matetu pak mu reče: Čuješ Mate! ja imam prokuru od tvojga protivnika Jožeta za pravdat se s tobom, ma ako mi ti Mate daš 500 fiorini ja ću va ovoj pravde delat za te a proti Jožetu. Je to pošteno recite malo? Na ta način more se človeka kako niš na cestu spravit.

Još ima Krstić kuraja na najpoštenieje naše ljude najveće blato hitat, tako da ni našega človeka v Istre kega ni on gledal ocrnit pred pukom. A vendar su svi ti naši ljudi poštenjaki od glavi do peti, ki bi radje, da ih zemlja proguta nego ponest se onako, kako se je Krstić ponesal pred gosp. Ružićem. Nego ča ćete, bačva dava z onem ča je va njoj, tako i Krstić.

Mi pak nismo ovo poradi njega napisali, zač znamo da se nemore popravit, nego smo napisali poradi oneh zaslepljenih ljudi, ki se od njega puste za nos peljat.

Prvi občinski izbori va Kastve.

Mi se svi lepo spamećujemo kada su ono leta devedeset i devetega bili občinski izbori va Kastve. Talijani kroz svojega Krstića napeli sve sile, da bi volj kako predobili hrvatsku stranku. Ma naši ljudi su mu pokazali zubi, a Krstić i njegovi pajdaši su morali stisnut rogi. Ja ma Krstić ima koraja va „tete Jambrožije" njavkat, da jih je velika većina. Dakle, kada su izbori pasali, počela je bura puhat Krstiću va žepe. Ča će, ča neće, moral se pomoć kako je znal i mogal, ter svi znamo, da človeku ni ugodno poslušat muziku, ku perćuh sope. Ča je storil? Rekuriral je proti izborom na goveran. Stvar se vlekla, pak i neki „mački" da su bili va Trste, da vide, ča će s te trajni vanka prit. I prišlo je, čemu se ni morda ni sam Krstić nadal. Goveran je na veliko čudo sveh i svakoga razvrgal izbori. Dakako da su pul tega imeli svoji prsti poglavice taljanske, aš njim je Krstić dal tendit, da ako se razvrgnu ovi izbori, da će on sigurno pul ponovnih dobit. Tako njim je rekal, akoprem je dobro znal i zna, da će, ako se i do sto puti balota, on i njegova stranka svaki put ostat s dugem nosom.

Drugi občinski izbori va Kastve.

Bili su razpisani ponovni izbori. Krstić sa svojimi pajdaši je hodil kot lovski pas. Pul tega da je dobil par skosi, keh su mu Talijani varamente dobro platili. On se je hvalil svakemu, ki mu je veroval i ki ni, da će vreć „gambe levade" svi Hrvati. Ja on zna dobro računat, kada mu rendi. Nego ni mi nismo držali križem ruk. Po Kastavšćine se bil prosul glas, da te svi mački do zadnjega prit balotat, zato se je naših opravilo na izbor koliko nikada prvo. Prišal je dan izbori. Naših je prišlo kako smo rekli lepa četa — a mačak vragu ta. Ma, ni da ki bi brka pokazal. I tako je bila naša raprežentanca zibrana jednoglasno. Krstić je nasal skužu, da nisu bile listine zakonito složene, pak da će proti toj nezakonitoste najlepše protestat, ako ne gre ni jedan mačak na izbori. Tako je on govoril, a mi znamo, da je sve drugačije mislel. On je ovako računal: Ako pojdem s mački na izbori, ćemo storit opet halopu, ostat ćemo u velikoj manjini — ako prem trubim po svete, da je moja stranka va Kastavšćine u velikoj većini. Pak i Talijani te najzada uvidet, da sam jih za nos vukal, kada sam njim rekal da ću pul drugeh izbore dobit — pak s Bogom sve one stotine ke me čekaju pripravne. Viste, tako je Krstić mislel. A, je to pravo? Je to pošteno, činit razvreć izbori, pa kad se zarad njega ponove, ne prit ni blizu? I A, ča vam se para? Tako ne dela ni jedna stranka na svete.

Krstić je ostal s dugem nosom.

Da mu ne presuši koritašce, rekuriral je i proti ovem izborom . . . . Bože moj, ter svi znamo, da on samo žive va izboreh, kako i vrebac va žite.

---

okole njegova mrtva tiela nastal je krvavi boj. Špartanci su ga i onako mrtva branili jer nisu hteli pustit, da mu neprijatelji kosti razhićuju — i Grci su se tako živo branili, da su četiri puta odbili neprijatelje.

Ali na to je prišal izdajica Efialte s drugimi Perzijanci, ki su udrili na Grke, i sveh poubili.

Nego uza sve to Grčka se je i taj put spasila, zač je bila složna, ali va svojoj sreće ni pozabila svojih junaka, ki su za nju kry svoju dali. Kserse je dal na križ pribit tielo kralja Leonide, ali su Grci pobožno skupili njegove kosti i čuvali ih kako svoju svetinju, a va onom istom klancu podigli su a spomen kralja Leonide lava od mramora, a za ubijene Špartance učinili su skupni grob, lepu tombu, na koju su napisali ove besedi! „Putniče, hodi i reci Špartanom, da smo ovde umrli pokoravajuć se njihovim zakonom.

A i drugačeje je Grčka pokazala, kako zna poštovat uspomenu onih, ki su za nju trpeli i život svoj dali. Nije bilo igre ni veselja ni nikakove druge prigode, va koj se ne bi spominjalo ime junaka Leonide. A ne sama Grčka, već i cieli sviet još danas posle dve tisuće i četiri sto let izkazuje najveću čast slavnim junakom, ki su pali na Termopilah.

Tako se slavi junačtvo i domovinska ljubav, koja će biti vazda i u vieke blagoslovljena od svih ljudi, dočim će ime izdajica bit dokle bude sveta prokleto i prezreno.

I tako je u istinu: Na uspomenu Efijalta i Jude Iškariota se pljuva i gazi se ju — a tako će se pljuvat i gazit i uspomenu onih naših izdajica, ki bi nam oteli Istru prodat za plaću Talijanom, isto onako, kako je nekada izdajica Efijalte prodal za plaću svoju braću neprijatelju Perzijancu. Ali kako god su se Grci obranili od Perzijanca, tako ćemo se pomoću božjom obranit i mi od svojih neprijatelji Talijani, i dokle budu naši vnuki s ljubavlju spominjali imena naših dičnih branitelja, dotle će na grob naših Efijalta — mačjih jenerala — pljuvat, a gavrani i druge noćne ptice te svojim hukanjem pjevati nad njimi strašnu pjesmu:

Bio proklet izdajica
Svaki domovine!

I izdajničke njihove kosti prevraćat te se u grobu, jer nete ni tamo naći mira.

Nego ta put mu se sbersilo, aš bi reć, da su i Talijani uvideli, kako jih pul oveh izbori vuče Krstić za nos. Guveran je zavrgal njegov rekurš, aš da je prez svakega fundamenta.

Drago moje! Franiću moj!

Sve pišeš, sve pišeš, da ti cagod pisem. Latko tebi, ti potezeš kvijetancu, a Lažanja ju je na košti zgubil. Šada mu je štoput huje, lehor kada je ono ferali na podu vazigal i pak še maju nje polegal, da će še ubit, bo da mu ni zivjenja. I pak još ono drugo, kada je otel poć utopit še, i pak še vrnul doma, bo da je more maržlo, a vrata nasal žaprta i već ni mogal nutar. Ono šu bila vremena, kada še je moglo cagod cinit, ma šada je kvijetanca falila, a pak ca ćes? Je otel sofitu ozenit, pak še je culo da je već on išti ozenjen, i pak su morali poć na Riku udelat vijaj od kumplimenata, da ljudem oci žapru, ma šakomu še ne špi.

Zato še je Lažanja čapal Karstića, bo šu švi jenaki, i pak še njega darzi, ko bi dobavil kruha.

A Puntar je uvik on išti, baržo podvonja kadi še ca ji, a od racuna uvik bizi. Va skolu pride kada je već kvarat, a na mišu kada ju je parat. Ma to nasih nis ne šarbi, bo on benj ža racuni škarbi.

A Piro je za porat šuplikal pokle je lasića prodal.

I još ću ti pravit, da imamo mulca žakonitoga. ma ne plemenitoga. A to je on, ki še žapišal ža Talijana, bo švaki ki še žapiše u naš ža Talijana, ne more bit drugo ko ne mulac, bo oni ki šu naši, šu Hrvati, ne talijani. Dunke ki je Talijan, ni nas, lehor mulac. A govori še, da je lejitimani abrej od kolena Capaleva, a Butigir da mu je šamo ime pošudil, ma to će bolje žnat štari Markić, kega bi valjalo pitat. A kada mi budeš otel pišat, rakomandaj lišt, bo še cuje, da švi lišti pašaju prije rašenju va butigi nobiltadi. I ti še preporucujem, da me ne požabis.

Barba Anžulo.

Ki će inventat?

Na potoku van je jena,
I jos še darzi furbena:
Mlada je — golica ni,
Muza ima — zena ni,
Va carnu je — dovica ni.
Ca mi ga je to?

Dopisi.

Iz **Matulji.** Prosil bim g. urednik, da štampaju va „Narodni list" ov mali dopis kao nekakovo dopunenje onega ča je bilo štampano va broje od 7. o. m. Nedelju prvu za trimi Kralji kada su počeli ovde tancat, prišli su k nam neki voloski frkalasi i šnjimi Stirn, najveći Talijan, ki se je ikada rodil va Kranjskoj dežele. Ta gospoda su tancala kako svaki ki plati, no češ s tanca va oštariju, češ z oštarie va tanac, vavek njim je bilo na jezike: Živila Istra, Živio Krstić, Živio Benati, i Benati da je naš čovek, propal je Laginja itd.

No to sve ni bilo dosti gospodinu Stirnu, nego on je počel nešto drugo kantat: „Van s Hrvati van, nećemo jih već" i više je puti to ponovil, i za njim kumpanija njegova.

Neku dobu, bil je i Krstić va tance, i tancal je, no va tance mu se je neč brzo zamerilo, i on je prišal va oštariju Šepiću. Videl je, tu su sve njegovi ljudi, tu će se on malo skazat, i ajde počel je onako po njigovu:

Draga braćo moja! Ja nisam semo pozvan da držim nikakov govor, ali imam nešto na srdcu da vam kažem. Ja nisam po celu noć spavao i po celi dnevi sam okolo hodil, sve za ovu milu majku Istru (za trbuh za trbuh, altroke za Istru. Op. sl.) i za vas dobri Istrani! Dakle neka nam Bog poživi ovu milu nam Istru, u to ime živila Istra!

Do malo za tem, se javi, opet Krstić, i zavapi! Braćo, propali Talijani va Istroj, propali Hrvati va Istroj, propali Slaveni va Istroj, ali živila Istra. (Dakle živili sami Talijai v Istroj a drugo sve k vragu kad neda Krstiću beći!) Ste ljudi Božji čuli kada od jenega doktora prava tako šegavu besedu? Kako da mi neznamo da će va „Ambrozinkinoj" kuće propast svi mački i pasi i sve zverini od najveće do najmanje, a kuća će svejedno ostat, samo nedaj Bog velikoga potresa.

Došli su ti smutljivci, i u nedelju po imenu Isusevomu, bilo je kanta kod Simčića a isto tako „Van s Hrvati" itd. Ali ovde njim je zec put pretekal, i onda su se pobrali k Šepiću na tanac, i tu su vapili neprestano „van s Hrvati", „propal Laginja" itd. Ali onomu Stirnu ni to bilo dosti, nego on je počel neč drugo, na primjer: živio Krstić i Benati, propal Laginja, i to je trajalo vas večer (ja mislim da je bil Stirn i hreputav drugi dan, jur se je zilajal).

Vidite, to Vam je kapac zijat med nami jedan Slovenac, med nami ki ne razumemo nego hrvatski jezik. Samo tako dalje Kranjče! A završili su kada su se odtegnuli nekoliko od tanca ovako: „Živila Istra talijanska, Eviva Istria Italiana"!

Ali ova zadnja nedelja od 3. febrara ostat će njim za segurno tvrdo zapisana va oneh njihoveh tvrdeh glavah. Tu su oni videli, da se tu ne more delat kako te Talijanski gladi proti istarskem Hrvatom. Puli Matulj, ne puste ljudi da ni jedan s njimi ne trguje zač oni se ne srame bit ono ča su bili njihovi stareji, a ne nikad i nikad pomočnici talijanski, nego pravi istarski Hrvati. I ta dan počeli su ferkalasi njihovo delo, ale se je počel vaje vrag ženit, stoli nopak, boce lete, sve zmesano.

Siora Marija i sestra njoj vape: Jože, Jože! pustite ga, ni vam niš storil, moj Jože je dobar kako kruh ki se ji! (Kruh od panjoki! Op. sl.) Šepićeva žena zabrusila: Marš ča z mojeh skal, vražja strižina voloska, zač ću te vanka hitit, nes vas vrag ća mrcini, samo pridete smućnu delat. I morali su poć ća. A Marija vane: naš Pepić je jako dobar, jako, samo pijan je pijan i tako dalje.

A vi gospodo, to vam nije nitko drugi napeljal ako ne ono: propal Laginja i van s Hrvati.

I radi vas su tancali i neki stari matuljski mački. Oni se neka vam zahvale, a vi gosp. Stirn, ča mislite da su ovde razbojniki, da se ufate ovde stilet v ruke nosit i šetat se šnjim. Nismo mi va Italije, mi smo va Istre Austrijskoj. Stirn pamet, pamet!

Kapitanat bi pak moral Stirna podepsat, zač je ta dan imel va palice štilet. Kad je smutnju storil onputa je štilet znel i pretil s njim. A to je zakonom zabranjeno.

Iz **Tinjana.** Zabava mlade Tinjanske čitaonice od dne 10. o. m.

Riedko vam se ki javlja od ovih strana, nu da pak znate da smo i mi živi, evo ću Vas umoliti, da mi dopustite malo mista va Vasim cinjenim i od nas rado čitanim „Narodnem Listu".

Ala je lipo bilo! Ja znam, da će biti žal svakimu, ki je moga doći na zabavu, pak ni poša. Naroda je bilo puno od svih stran. Kad je već bilo 7 ur i pô stupi na pozornicu g. načelnik tinjanski Šime Defar i pozdravi lipo — kako on umije — svih ki su si dali truda, da počaste njihovu čitaonicu ali osobno, ali pak da pošalju ulazninu. Žalostni smo bili kad nam je povida, da on zastupa bolnoga g. predsjednika veleč. g. plovana tinjanskoga, ki je jako, jako pogibeljno bolan. Na poziv g. načelnika svi zaviču da mu Bog povrati željno zdravlje.

Za tim je počela zabava. Ma, kakova zabava! In šoma ni vam moguće spjegati kako je bilo lipo. Da bi van bilo čuti ono lipo pivanje u dva osobito ona: „Veselte se divojčice". To vam je bilo kako va tejatru. Najviše je pak smiha i zadovoljstva učinila „železnica" i ona mala i kratka, ali lipa i šaljiva igra odi „Zvanića i Matića". Nijedan ni mislija da će biti tako lipo. Deklamaciju g. učitelja Madvedića „Rodu o jeziku" slušali su ljudi, kako bi se reklo, odprtimi usti. A! vidite malo, dragi moji Tinjanci i vi drugi susedi, ča će reć sloga. Prvo nego je bila osnovana čitaonica, ni bilo nikad takove zabave. Za to hvala onim ki su pomogli osnovat i uzdržavat pomnu našu čitaonicu. Zato u kolo čitaonice braćo Tinjanci pak će te videt, da će biti još ljepših zabava, kad bude više članova.

Svi pak ki su pomogli, da je zabava ovako lipo prošla, osobito diletantom neka bude srdačna hvala. Kako sam čuja dobilo se je od ulaznine i tombole lipoga novca, pak će se ako Bog da i nova naša čitaonica lipo moć zakrpat. Neka Bog da, neka raste i napreduje na korist našega puka u Istri.

A—a.

Ča piše „teta Jambrožija".

Va zadnjoj „tete Jambrožije" piše Krstić, da se je naš g. urednik rodil pod nekakovom narečnom zviezdom. A pod kakovom sam se pak zviezdom rodil ja — sirotina nemili — ki moram po cele ure prškat okole „tete Jambrožije", da izpišem ovu rubriku? Ja mislim da huje zvezdi ni, nego je ona pod kom sam se ja rodil, kada moram po cele ure grest va onakovem blatu kakova je to „teta Jambrožija". Nego ča ćemo no, strpet se valja i zet vreme kako pride. Ala dunke na delo. Venja klešća, da se ne omrčim.

* * *

Zadnja „teta Jambrožija" je sva nekako razkošutana, na njoj ni ako ne kost i koža, ma da vidite kakova koža, sva puna bradavic, a to vam sve „na njoj visi kako puržđrina. Inšoma un bruto stampo je „teta Jambrožija". Pogledajmo ju malo z bližega. Na po etku vam je jedna duga klombasica prez suga i šustanci. Krstić je otel da će svojim mačkom raztumačit ono ča je naš cesar govoril zbranim deputatem va Beče — ma to mu ni šlo za rukom. Ono ča je najboljega va toj kombasice, to su besedi, keh je rekal naš presvietli cesar i keh je Krstić zel od hrvatskega foja. I to je on stampal sve onako kako je našal va hrvatskem foje samo je promenil kakovu domaću besedu s tujom — talijanskom. On mora tako storit, zač tako zahteva Campitelli, ki ga plaća. A i to promenjevanje od ono nekoliko besed je za Krstića šekantna stvar, zač on zna, da je najzada za njegove mačke sve jedno ako on napiše „cjenik" ili „cenik", on zna da je za njih sve jedan tabak ako on napiše „bezuspešan", ale „bezuspješan", kad njihovi moždjanići od poluštar ne moru razumet ni jedno ni drugo.

Nego vidi se, da on ne gubi puno vremena okolo tega, kako bi svojim mačićem po našu domaću napisal ono, ča je on pobral iz čisto hrvatskega foja. „Govoril". „aprovat", „zakonodavneg tela", „čaro" (?) i još malo takovega, pak to ti je sva razlika mej zajikom, va kem je napisan čisto, ale kako bi mački rekli „tvrdo" hrvatski foj i zajikom va kem je pisana mačja „teta Jambrožija". Pak za tako malu raziku Krstić bi otel, da smo mi va Istre jedan, a oni tamo preko mosta — drugi narod! — A ne samo to, nego mi smo va „tete Jambrožije" od suboti našli napisano još i ovo: U dalnjem Svom govoru naš Cesar konstatira sa zadovoljstvom, da su državne financije u željenom dobrom stanju, pak se nadaje spominje u tom govoru potrebe obrta, industrije i u obće narodnog gospodarstva.

To je vidite, sasvim dobro hrvatski napisano — jedna mala pogreška je samo, a to je ono nadaje, ko bi se moralo glasit „nadalje" — kako se vidi, falilo je jedno l. Pak za to pišljivo l Krstić bi otel, da mi nismo istega roda i zajika kako i oni preko mosta. Čovek se mora nasmet, kad vidi, kako Krstić mora svojim mačkom pisat čisto hrvatski. ako će njim ča povedet.

* * *

Nego pustimo to i homo korak napred. Va istem članke on se ruga gosp. Erazmu Barčiću z Reki, za besedi, ke je rekal pred devet let va zagrebačkem sabore, naime, da ne će ni Nemci ni Madjari moć zatrt Slavene v Austrije. zač da i oni imaju Slavenske braće va Rusije, ki su četrdeset i osmega leta spasili Austriju, kada su ju Ungarezi oteli zatrt. I za to se Krstić ruga Erazmu Barčiću. Da vidimo ča je ta isti Krstić, va istoj „tete Jambrožije" pisal o tom istom Barčiću na dan 1. jenara 1896. leta, to će reć pred samih 5 let: „. . . na *hrvatskom* (se) obzorju pojavi *simpatična* figura *genialnog* riečkog patricija — Erazma Barčića . . .!

A još je ljepše ono va „tete Jambrožije" od 1. febrara 1896. Tu piše Krstić o Barčiću ovo:

„Barčić, uvjeren da je snaga u narodu sasma izcrpljena, postade skroz i skroz sentimentalnim idealistom, te upraviv svoj pogled k nebu prema *Sjeveru*, očekujuć Mesiju, koji bi imao, da uzkrisi iz groba novog Lazara, *hrvatski narod*, pa nam *prorokuje izmjenice skori štropot kozačkog kopita po bečkom trerasu* i prvi hitac na Visli. *Pred takovim se idealizmom klanjamo*, jer znamo da je isti izljev *patriotičnih osjećaja* . . ."

To piše Krstić o Barčiću u 3. broju svoje „tete Jambrožije" ljeta 1896. On se Barčiću onda klanjal — a danas mu se — ruga . . . I još ima takovih tamburi ki mu ča veruju.

* * *

Za tom prvom klombasicom sliedi nekakova tobože pesma, ka se zove za to „Sau", zač je kako storena za zaspat. Ki ne more na večer zaspat, neka ju zame v ruki, pa će videt, kako će mu brzo san na oče prit.

A ov put ima više tega valje tamo z Bodulije: iz Dubašnice i iz Vrbnika Nego koga će vranića, kada su Boduli trdi kako neznam ča. Ali svakako sam kuriož za doznat, kada će ono poć Krstić va Bašku za „organizat stranku":

Al bi dobil kaštradinu
Ža še i ža Ambrožinu!

* * *

Ono pismo z Buzeta pak valja cekin. Škoda da je francezka Esponcion zaprta, zač bi va istinu bilo, da se ga je tamo poslalo, dobilo prvi premij, tako je lepo i pametno napisano. Ma ča bi dunke otel on Jakov, ki je ono nadrljal? On bi otel to: da mi svi — koliko nas je v Istre — živemo u miru „š naši judi taljani ištrani, ki šo naši judi". Ma kumpare Jakove, recite vi malo mane po duše, držite vi va istinu, da šo taljani naši judi. Ja mislim, da nisu. Ali ovako mi ne bimo mogli nikada finit, i nikada nebimo mogli videt, ki od nas ima pravo, a ki krivo, zato znate li vi, ča ćemo storit? Zet ćemo jednega sudca, a ta sudac neka bude slobodno Krstić. Vidite, dragi Jakove, kamo ćete boljega čovjeka od mane, ja puščam neka bude na vašu, kako ono Vi pišete va zadnoj „tete Jambrožije", naime „poslušajmo bešede od gospodina Krštića, ki ža našo korist govori". Dunke ala „poslušajmo gospodina Krstića". Najbolje bilo bi, da g. Jakov pročita cieli članak „Quosque tandem". ča ga je sam Krstić napisal va „tete Jambrožije" od 1. febrara 1896, dunke pred 5 let. No, mi ćemo prnest od toga članka samo dve tri paprice, ke te našemu Jakovu pokazat, kakov je Krstićev sud od Talijani. Tu stoji napisano: „Energičnom postupku ukvašenog predsjednika povladjuju afrikanski prosvjetitelji (Talijani) umjetna većina u saboru. Tomu povladjivanju pridružuje se na galerijah najmljena fukara, (Talijani!) koji najgadnijimi i najprostijimi pogrdami navaljuju na naše muževe. (Spinčića, Laginju itd.) Pak malo dalje: „Gladna zvjerad (Talijani) opazi plien (naše ljude) pa hajd u potjeru za nevinimi žrtvami . . ." I još dalje: „Mi se ne čudimo niti zamjeramo zvjerskoj nemani (Talijanom) jer ne možemo, da pojmimo zvieri (Talijana) bez zvjerske ćudi". Pak još malo dalje: „To je opetujemo nesnosno i abnormalno stanje u zemlji . . . . koju bije led najgadnjeg absolutizma, kojega bi se za cielo odrekle i armenske žrtve u Turskoj. (To je nešto to, altroke „u miru š talijani ki šo naši ljudi" dragi moj Jakove!) I na to se Krstić pita: „Što dakle"?

Sada Jakove poslušajmo besede od gospodina Krstića, ki za našo korist govori. Krstić piše! Bili se pak imali na nesreću uvjeriti, da je je izvor naših prava presalmno, tada latimo se toljage pa prema onoj Isusovoj: glavu za glavu, oko za oko, ruku za ruku — odvraćajmo našim protivnikom (Talijanom) šilo za ognjilo". Dunke,

kako vidite, tu je Krstić napisal debelu šentencu. On je odsudil: Ala vi Slaveni v Istre, ako vam niš drugo ne pomore, a vi čapajte drvo, pak mlatite po Talijanskeh glavah, kako po bakalare. Sad ste čuli? Nego sad ćete pitat: Zač pak sada gospodin Krstić predika, da neka živu svi Slaveni u miru „šnaši judi taljani istrani?“ Ma to vam je zato, zač ga „šnaši judi taljani istrani“ mastno plaćaju, a on će za plaću storit i takovo delo, za ko se gre i va peržun, kako je to napisal c. k. kapitan Fabiani. Šada znate, ča šte oteli žnati kumpare Jakometo.

* * *

Isti Jakometo z Buzeta piše va istoj „tete Jambrožije“: „Ma ovi dan švi oni, ki su pravi Istrani, moraju poć u Bužeski komun, anke ko nišu žvani i reć, da je naš zajik istarsko-slovinski zajik „Liriko“. Vidite nač se tuži Jakometo z Buzeta, ma zaludo mu je, zač neka se on tuži koliko ga je volja i drago, i ako bude ki god štavil da je njegov zajk „Liriko“, oni ministri va Beču te štavit da je to zajik Hrvatski a ne „Liriko“. Ja, ja, tako će to bit, pak m Žari še štavil kumpar Jakometo na glavo.

* * *

Ali ja sam već svega toga štuf, pak ću preskočit puno drugih trubastarij i fermat ću se na onem meste, kade ono Krstić riga proti našem g. uredniku. Ja znam, da će se naš urednik jadit na me, da zač ja ovo pišem. Ma zaludo je, mane nebi ni vranić fermal, a da ne rečem ono ča mi je na zajike. To se zna, ja ću to zet v ruki onako po svoju. Ča ono zmera on našemu g. uredniku. Zmera mu, da je imel jedanput jednu frajaricu. Velo čudo — kako da Krstić ni imel nikada nijedne. Ala da bi na svakoj bil zvončić, kako bi to kampanalo. Ma Krstiću ni dosta. da je to spomenul, ča ala fin ni njegov posal, nego on je otel još to pokazat va svetle, kako ono on zna. On piše tako sigurno zato zač su va Trste jurati talijanski, pak zna da bi puli njih franko pasal. Pak i drugeh stvari piše proti našemu uredniku, tako i to, da je neku subotu tancal. Stega videli malo, on bi trebeda otel, da naš urednik gre njega pitat, ako će se poć malo zavrtet. Savè che la ghe vol tuta. Pak ima još tega, ma ča češ mu storit. Tužit ga ne moreš, zač va Trste ga nebi jurat nikako odsudili, pozvat ga na duel opet ne moreš, zač je „satisfakcionsunfejih“ to će reć, da ni dostojan tuć se na duele, a on ni zato dostojan tuć se na duele, zač je c. k. kunžilјer od governa Fabijani napisal, da ga drži, da bi bil za beći vredan storit i takovo delo za ko se gre va katafić, a ča je još najviše, da Krstić nije ni u čudorednom životu bez ljage, to će reć, da i njegovo moralno ponašanje ima ljagu iliti maću. A takov čovek, kemu je čudorednost maćana ne more se tuć na duele. Zato ga je najbolje pustit neka riga, toliko više, ča je nas urednik mogal i prvo znat, da će ga taljanski plaćenik napadat. — Neka mi pokaže jednega poštenega našega čoveka, v Istre, kega ni on najgnjusnije napal. Sve stoji va tem, da se ne abada ča on bloboće, toliko više, zač se iz svega toga vidi, da on napada našega urednika za niš drugo nego za to, zač je urednik „Narodnoga Lista“, za kega bi reć, de Krstića jako srbi. Bome neka se češe, ja mu nemorem pomoć.

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Neka njoj Bog plati! Da počasti uspomenu svojega pokojnega muža grofa Chorinskoga, darovala je gošpodja grofica Chorinsky za siromake naše občine 600 krun, i to 300 krun za opatijske a 300 za voloske siromake. Na tom lepom daru podareni siromaki dobroj gospodji najsrdačnije zahvaljuju, i žele njoj od Boga svako dobro i svaku sreću.

Popisija na Voloskom. Volosko sa Skrbići imalo je leta 1890. 1404 duše, dok je ovo prošlo leto imalo već 1784 dakle je va vremé od 10 let Volosko sa Skrbići naraslo za 380 ljudi. Va vremenu pak od lih 10 let sagradilo se je na Voloskem 47 kuća, tako da ih danas ima na Voloskem sveh skupa 237.

Va Opatije pak je pučanstvo još više naraslo. Tako va tem našem meste leta 1890. bilo 1192 duš. a sad ih ima 2343, dakle za 1151 više nego prvo. A i broj kuća se je va ovo 10 let jako povećal, tako ih je leta 1890 bilo 163, a sada ih ima za 115 više, to će reć 278. Borme jedan mali gradić.

Talijani bi reć da propadaju. Pred 10 let ih je bilo okole 70, a sada ih ni nego 40. Reć bi da opatijski Taljani nisu baš jako plodni. Da bi se šli malo kapucinom blagoslovit, à? Ča govorite vi na to gospdin Sikić?

Goveran i Opatija. Prvo nego je Opatija postala, ono ča je danas, plaćala je svega skupa 800 fijurini cesarskeh franjki. Sada ih pak plaća preko 100 tisuć. To je jedna lepa pomoć governu, pak mi pitamo ča je goveran va oveh zadnjeh leteh storil za Opatiju, ka mu toliko dava? Upravo niš! Ipak bi goveran moral nastojat da Opatija napreduje, zač ča više Opatija napreduje to će više i goveran imet od nje koristi. Nego goveran kako da svoju vlastitu korist ne vidi. Koliko se samo govorilo i pisalo za on nesrećni portić Opatije, pak ča mislite da goveran zato mari? Koliko vremena se već govori i dela za gornju cestu do Matulj! Pak ča se je dobilo? Niš, a opet je već nego sigurno, da goveran neće još 1 eta i leta odlučit se, da za tu cestu čagodar da; a po pravice bi moral goveran sam na svoj račun tu cestu ča prej moguće učinit, samo da se Opatija malo brže podigne. I za električni tranvaj, ki bi se imel učinit od Matulj do Opatije, goveran nepokazuje nikakove ljubavi. Se zna! erar samo pita: plati, daj, a ne misli da bi ča korisnega za mesto storit. — Nego to će bit najzada najviše njigova škoda.

Za našu družbu sv. Cirila i Metoda poslal nam je g. Ivan Vlah Vičić iz Jušići 9, K 4 sakupljenih na predlog g. Eduarda Milostnik, u veselom družtvu u gostioni g. Josipa Frol u Jušićih na dišpet krivoj Sloge ka proti našoj vrednoj družbe zuč i otrov riga. Živili svi pravi domorodbi, propali izdajice.

Talijanska osveta. Kapulini prijatelji va mošćeničkoj Drage prošupili su nedelju na 3 o. m. domorodcu Vicku Rubinić terget. Ki je tu škodu storil i zač, se pravo nezna. Zna se samo da je to bilo storeno od kapulineh prijatelji za osvetu. Sram ih bilo!

Hrvatska škola na Voloskem. Leta 1897. septembra meseca storilo je jedno trejset roditelji z Voloskega molbu na goveran da se na Voloskem odpre za njihovu decu 54 na broje hrvatska škola. Ta molba bi se po zakone bila morala uslišat. Nego nakon više od dve leta t. j. novembra 1899 prišal je s Trsta odgovor, da se na Voloskem nemore opret hervatska škola zač da je takova v Opatije. Vidite malo! Ma kada su v Opatije odprli talijansku školu onputa se ni govorilo da je na Voloskem već jedna talijanska škola. Proti temu smo to se zna valje rekurili Nego od Novembra 1899 pak do danas nimamo nikakova odgovora. Tako se vavek događja kada mi ča od governa pitamo. Preporučujemo našemu Spinčiću da ovu stvar pred parlamenat pernese.

Talijanski meštrićina na Voloskem misli da je va Kalabrije. Ovi dni stiral je od školi malega Antona Rajčića, zač da ga je čul hrvatski govorit. Ma bravo šior Pegan de Laurana, ča su već tako počeli? Ste ga videli malo, robu — ter robu. Nego on je na glavu pal, ako misli da će s tim učinit, da naša deca postanu Kalabrezi. A jok! Dogodit će se upravo protivno, to će reć, sve ča im bude on više zabranjeval da ne smiju hrvatski govorit, deca te ga manje poslušat, i govorit te jušto onako, kako bu njih volja i drago. As tu kapio šior Pegan de Laurana.

Zabava u Opatiji. Kako smo već javili bila je u subotu na 9. o. m. u „Zori“ zabava, koju je priredio naš dični „Lovor“. O pjevanju ne ćemo da govorimo, jer bismo morali ponoviti, što smo već u raznih zgodah toliko puta kazali, naime, da naš liepi zbor zaslužuje svaku pohvalu. Nego ovaj put smo imali i malu predstavicu: „Liek proti punicam“, i ta se je igrica ljudem jako dopala. Predstavljali su gg. Julij Miran, Adolf Justi i Anton Justi, pa gdja Ema Car i gdjice. Erminija Ferlan i Amelija Jurković. Svi su ti predstavljali kako trebe — svi bez razlike. Ale njim se je za to i pljeskalo. Prosimo dični „Lovor“, da nas još kadgod obveseli s kakovom lepom predstavicom.

I opet zabava u Opatiji. Pust već umira ala, ki će ga još živega nać, neka pride u utorak na 19. o. m. va „Zoru“. Devojčicam i frajlicam preporučamo da pridu va kostime, zač ovi put će bit kostimirani tanac. Ja već unapred vidim, kako će lepo bit videt naše lepe frajlice va oneh koloraneh sviticah, va oneh brhančićeh s kamufići, merlići i ča ti ja znam s čim još. Inšoma bit će ča ni bilo.

Hrvatska čitaonica u Kastvu priređuje u nedelju, dne 17. februara t. g. u prostorijah „Narodnog doma“ ples uz pjevanje i predstavu. Program je upravo krasan, pa nije sumnje, da će to biti zabava prvoga reda. Preporučamo svim našim, da ne propuste podati se nedelju u naš stari i rodoljubivi grad Kastav.

Zametsko pjevačko-tamburaško družtvo „Sloga“ priređuje u subotu na 16. o. mj. u prostorijah Finderlove gostione zabavu sa pjevanjem, predstavom i plesom. Pozivnice se ne razašilju, al sasvim tim, bit će svaki pravi rodoljub dobro došao.

Preporučamo ovo još mlado, ali jako važno družtvo podpori pojedinih rodoljuba, jer podpore jako treba.

Zabranjena igra. Već nekoliko šetimani je na voloskoj place nekakova igra s konjići. To je prava pravcata igra od azarda, a sve azardne igre su pak po zakone prepovedane. Sa svem tem već više šetimani igra se tu azardnu igru i ljudi troše silni beči, prez da je al politična al financijalna oblast ni najmanji korak učinila proti temu i to za to, zač je on ki gre stem okole pravi Talijan.

Svega po malo.

Predplatite se na „Narodni list“. Silni trošak kega smo se naprtili izdavanjem Narodnega lista nećemo nikako moć podnosit, ako nam svi ki ga primaju ne pošalju predplatu I drugem ki još ne primaju „Narodnega lista“ preporučujemo, da se na njega predplate. Dužnost je svakega pravega domorodca da nas barem s predplatom pomore.

Pomoglo je! Va broje od 31. jenara o. l. povedeli smo pod naslovom „i Kostantin se boji „Narodnega lista““ kako Namestništvo va Trste zateže z dozvolom za prodavanje „Narodnega lista“. Va tem istem broje rekli smo, da smo se radi postupanja Namestništva potužili na Ministarstvo. I va istini! baš isti dan t. j. na 31. jenara o. l. dobili smo dozvolu za razprodavanje „Narodnega lista“.

Od sada naprvo prodavat će se „Narodni list“:

1. va Moščenicah: kod g. Josipa Rubinić. 2. va Drage kod g. Vinka Mavričić. 3. va Lovrane kod g. Frana Bašan. 4. va Opatije kod g. Ivana Tomašić, g. Pavla Justi, g. Fortunata Ferlić, g. Felice Turina. 4. na Voloskom kod g. Andrije Blečić. i Marije pl Merzthal. 5. na Matuljah kod g. Frana Ferande. 6. va D. Rukavce kod g. Vjekoslava Kinkele. 7. pul Mihotić kod g. Antona Spinčić. 8. pul Jušić kod g. Ivana Vlah Vičić. 9. va Kastve kod g. Ljudevita Jelušić. 10. va Sv. Mateje kod Ivava Saršon Ivančić. 11. va Rečine kod g. Vinka Kukuljan Župana.

Preporučujemo svem našem ljudem da marljivo čitaju „Narodni list.“

Kranjski Kalabrez Stirn. Naši čitatelji nać te na drugem meste našega lista, va dopise z Matulj, opisano slavno i junačko delo kranjskega Kalabreza Stirna. Ste ga videli malo, ki bi rekal na njem! I kako da mu još sve ni bilo dosti, on je otel, da i sa štiletom v ruke brani talijansku patriju de Benatti. Kakov jeneral bi ono bil. Orpo! Aabtak! Kert ajh! Fajer pum! Vam govorim, celi jeneral. Škoda, da nisu Talijani njega namesto Baratiera poslali va Abisiniji, mi mislimo, da bi šior Menelik i šiora Taitu pred njegovim štiletom bežali kako da ih vrazi gone. Mi preporučamo tega Benatićevega jenerala nekim našim ljudem ki puli njega još meso kupuju. Ako ne drugo s tim se ti taneki drže one: Svoj k svojemu, pak je jako lepo i patriotično od njih, da kranjskim Kalabrezom pune žepi i trbuh. Samo napred tako — hranite i tovite mačkariju, pak ćete videt kamo ćemo prit.

Beše mu doma bit. Vjekoslav Sušanj Ivak iz Pobri br. 22 bil je od kriminalnega sudca na Voloskom odsudjen na 30 krun multi i 10 kruna za trošak avokatov, jer je jednega gospodina ofendil na sastanke pul Mihotići. Brižan Ivak je rekuril, ma mu je i rekurs bil odbijen. A još kako mačja „Zloća“ poveda on je nebeg dobil i baškota, a i sam se je na sude tužil da mu je rebro razbito.

Mogal je mirno doma bit pak ga ne bi bilo niš tokalo.

„Pučki Prijatelj.“ Tako se zove list, ki izlazi u Krku. Mi taj list najtoplije preporučamo, u njem će svaki nać za malo beći dosta, lepe poduke.

Gladna Italija. Va provincije Apulije v Italije vlada, kako čitamo u raznehgazetah, strašan glad. Preko 100 tisuć težaki je prez dela, a ktemu su jako slabe letine, strašno velika plaćila tako da siromah ne more ni živet ni umret. Jedan put je pak Apulija bila najbogateja zemlja va talijanskem kraljestve. A sada? Sada moraju deputati va parlamente talijanskem puku va Apulije zaprosit jedno 20 tisući forinti u ime podpore a da narod ne pogiba od glada. Još bi naši mačići po sile hteli bit Talijani. Ćemo zet jedan terget pak ćemo ih peljat va Apuliju!

Matina i Jožina. M. Ča je ono neki dan Ballaben v Reke na Tramvaje potezal Fritalju.

J. A da mu je pojil nekakovu velu fritalju, i da mu ju još ni platil, pak da ga je potezal da mu plati.

M. Ja, će on vraga platit kada mu vavek fali devedeset i devet do sto.

J. Ča pak Gobo Karlo s Trsta Fritalju išče?

M. A i pul njega da ima Fritalja nekakov rep.

J. Mi se para da Fritalja svagdere visi.

M. Ča da te imet Talijani sobotu na Voloskem bal?

J. Sam čul ja, Ercole da će bit maestro a Basalja da će dirigit kvadrilju.

A. A Pirija?

J. A Pirija će ti na bačvu sest i pit dokle ju spražni.

M. Nego govori se, da će bit malo balarini.

J. Dve oke ne fale nikada!

M. Ala će bit roba će!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodneg Lista“ primila je nadalje u ime predplate za cielu godinu: od g. Antona Puž, župnika u Moščenicah 20 kruna; Pavla Tomašić u Opatiji, Milana Gremer na Rieci, Rafa Kundić, Frančići po 10 kruna; Vilima Rudovitz, Jakova Jurković u Opatiji; Dra. Dinka Vitezić, Ljudevita Sučić u Krku, Marije ud. Tomašić, Kafane Central, Cur-Commision u Opatiji; Milana Rojc u Bjelovaru 8 kruna; Ivana Pošćić-Cimbić iz Vasanske; Ivana Marot iz Sv. Mateja; Barak Antona, Klana, Frane Dukić Rubeši 88; Josipa Stanger, pravnika Graz; Štefanić Mata, Draga baščanska; Jurja Barković-Luskić Berseč, po 4 krune; za 3/4 god. od g. Ivana Letiš, Amerikana i Santa Justi u Opatiji 6 kruna; od gdjice Amelije Rauch 4 krune; za pol godine od g. Josipa Žigulić, Opatija; Jakova Pekišić, Gorica; Antona Ćiković, Skrbići; Ivana Perčić, Volosko; Lizija Kinkela, D. Rukavac; Jakova Buretić. načelnika Boljun, Konstantina Ježica, Rada pl. Marochino u Opatiji; Frana Marotti, Obrovo-Podgrad; Josipa Vodicka, kapelana u Rukavcu; Antona Sebastiana Justi u Opatiji po 4 krune; Frana Mohović; Stanislava Brnčić iz Zameta; Andrije Puharića, Matulji; Ivana Pataj, Josipa Simetić iz Boljuna; Vinka Kinkela, Kućeli; Stefana Rumac, Opatija; Ivana Lučetić, Veprinac, po 2 krune; — Mata Marčelja, Brajda, Rieka po 6 kruna; za 1/4 god. od g. Stipković Riharda, Kastav; Josipa Šepić, Matulji po 2 krune; Stjepana Glavić Boljun 1 kruna. — Živili svi naši prijatelji!

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 8. Volosko-Opatija u četvrtak 21. veljače 1901. God. II.

Kupujte žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Delovanje našega zastupnika va Beče.

Komać se je odprl bečki parlament, naš se je zastupnik g. Spinčić dal valje na delo. Na sednici od 12. o. mj. on je pred goveran iznesal takoveh stvari, ke očito pokazuju, kako se puli nas vlada i upravlja. Da vidimo ke su i kakove su te stvari, keh je naš gosp. zastupnik iznesal governu pred oči.

I. O popisiji.

Najprvo je zel na rešeto popisiju. Tu je on rekal jasno i glasno, da ako goveran na jedanput ne popravi svi oni zavaji, ča su ih Talijani učinili puli popisije, da ne samo, da se ne će doć do onega, radi česa se ta popisija dela, nego najzada, da će prit do takove konfuzije, da se ne će znat kamo glavu stavit, tako će to bit sve smućeno i zapleteno. I u istinu, strašni su primjeri ča ih je nabrojil g. Spinčić. Mi ćemo spomenut samo nekoje:

Va Poresćine, va meste Krasica ljudi su oteli, da neka se ih zapiše, da govore slovenski. Na to je c. k. kapitanat z Poreča poslal tamo jednega svojega impiegata i dal mu je zapoved da neka sam ljude izpita i neka vidi, kako govore. Impiegat, Talijan dušom i telom, šal je va Krasicu i počel je govorit s narodom, pak zaradi jedne jedine iskrivljene talijanske besedi, ka se je nekemu kmetu od onde zmaknula, ta je impiegat napisal, da su va Krasice svi — Talijani. A tako se dogodilo i va Kaštelire. Tu je okolo hodil jedan Talijan, ki je pred malo vremena prisal tamo z Italije, pa kada bi mu ki rekal, da neka ga zapiše da govori hrvatski, on bi se skosnul: Ah, questo non è niente. Quà non gavemo Croati“. To da je niš — onde da nima Hrvati.

A tako je bilo i va Kopre, kade i sam c. kr. kapitan drži za Talijane a bolje ni bilo ni va Pule, kade se zna, da su Talijanski kumisari na deset tisuća ljudi našega jezika zapisali za Talijane. Va Labine su pak talijanski kumisari puli tega takoveh zavaji storili, da bi c. kr. oblast morala strogo pregledat sve one karte od popisije, ča su ih oni napisali A ča da se reče o Lovranu, Leprincu i Mošćenicah, kade svaki zna, da najvećim delom puk govori samo hrvatski, pak za svem tem koliko ih je bilo ki su rekli, da je njihov zajik „istrijanski“, premda se zna, da jednega istrijanskega jezika nima na svete. Pak kakove ljude su Talijani stavljali tamo za kumisare? Va Lovrane na priliku stavili su jednega frkalasa, ki je već više puti bil pod procesom, a s njim su postavili i jednega drugoga, ki ni ne pozna jezika onega puka. Za njih se more reć, da oni nisu pravedno popisevali puk, a zna se i to, da stotin i stotin ljudi nisu ni pitali, kako govore. Još je huje bilo va Mošćenicah i va Žejanah, kade su talijanski agitatori puk tako smutili, da su ljudi komisare kamenovali, a i sam župan je moral bežat pred pomahnitalim svetom.

Bolje ni bilo ni va Lošinje, a ni va Cresc. Tamo su kumisari ljude strašili, da ako ih budu činili napisat, da govore drugačeje ako ne talijanski, da im nete dat ni dela ni nikakovega dobitka.

Kako v Istre tako delaju Talijani i va Trste i zvani Trsta, i tamo čine sve moguće, da koliko više puka zapišu mej Talijane. Za to naš g. Spinčić pita goveran, ako su mu poznati svi ti zavaji, sva ta varanja, a ako su mu ponati, ča misli storit proti onim, ki su ti zavaji delali?

Da vidimo ča će goveran na to. Ovu interpelaciju našega zastupnika Spinčića podpisalo je 15 drugih zastupnika.

2. Udruga Sv. Mihovila pul Rubeši.

Pul Rubeši, občina Kastav, skupilo se je lepo domaće društvo, komu bi glavna zadaća bila pomagat svoje članove va bole i nesreće, a posle njihove smrti podupirat i njihove siroti. To bi se društvo zvalo: Udruga Sv. Mihovila. Goveran ni otel potrdit to društvo, a naznačil je i nekakove razloge, zač ne će da ga potvrdi. Trebalo je naime promenit neki palagrafi va štatuteh. Naši ljudi su za to doznali još lani 15 lulja meseca, pak su se valje dali na posal, da promene štatuti onako kako to želi goveran. Te popravljene štatute poslali su još na 10. decembra 1900 na namjestničtvo va Trst, z molbom, da bi im se ti štatuti već jedanput potvrdili, pak za svem tem, da je od onega vremena proteklo već puneh 5 meseci, ipak još ni došal od onde nikakov odgovor. Gosp. zastupnik Spinčić pital je na istoj sjednice od 12 februara o. g. ministra predsjednika, da ako je pripravan učinit sve moguće da se već jedanput ta „Udruga sv. Mihovila puli Rubeši“ prizna i potvrdi kako društvo? — Videt ćemo ako će to ča pomoć. Svakako je nekako jako čudno, da goveran toliko zateže s tom stvarju, kada svaki zna, da bi to društvo bilo od najveće važnosti i koristi za one naše vredne ljude na Kastavšćine. Nego reć bi, da i sam goveran ne će da nam bude nigde na ruku — a to samo za to, da se ne zameri Talijanom.

3. Prodavanje „Narodnega Lista“.

Kako je poznato uredničtvo „Narodnega Lista“ je još na 23. novembra 1900. poslalo va Trst molbu, da bi se naš list smel prodavat na nekeh mestch v Opatije i po drugude. Na 5. dicembra, na 23. i 25. jenara se je na novo molilo i namjestničtvo i ministarstvo, da se ta stvar već jedanput uredi, pak sve ni pomoglo. Zato naš g. zastupnik pozivlje ministarstvo, neka pozove na odgovornost svoje impiegate, ki tako poštuju jasne ustanove zakona. Kako znam ovo zadnje već je rešeno tako, da se „Narodni List“ more prodavat na 16 mesteh.

* * *

Ča vidimo mi od svega tega? Mi vidimo to, kako naš dični zastupnik g. Spinčić misli vavek na potrebe našega puka v Istri, i kako on vavek gleda i nastoji, da se temu puku pomore. On ne špara ni governa ni impiegati, zač zna dobro, da puk ne živi

PODLISTAK.

Talijanski tanac na Voloskem.

Jedanput je videla neka žaba, kako konju podkovu stavljaju, pak je valje i ona dignula nogu, da ju podkuju, zač je otela bit kako konj. Tako i naši Kalabrezi na Voloskem. Videli su oni kako se Hrvati vesele, videli su oni kako se Nemci i svi drugi lepo zabavljaju, pak su i oni dignuli glavu vajer i rekli: Zač se ne bimo i mi zabavljali i veselili. I odlučili su, da te storit tanac, ma takov tanac, da će se o njem govorit dokle bude zadnja dlaka ostala pod nosom poštovane gospe „Berki“. I delale se vele pripravi — to ti se brate mešalo, vrtelo — ama sve je bilo kako prez glavi. Granparola je priskrbel salu, Pirija muziku — sve je bilo pripravno — sve — već ni niš falilo nego balarini i balarinki. Zač zaludo je, neka govori ča će ki, ma ja ne morem nikako pomislet jednega tanca prez balarini i prez balarinki. Nego to bi sve lepo i dobro bilo, da bi teh talijanskeh balarini i balarinki na Voloskem bilo. ma ih ni — ni ih — pak ča ćemo no! Pasja noga, škoda da se ni ono onputa bilo posrećilo „Berke“, kada je ono kupila pleni, faši, baretice i zibelicu za „malega“, ki ni prišal, tako bi almeno voloski Kalabrezi imeli jednega balarina ale jednu balarinku više, a ni njoj ne bi va liste falilo 13 glasi za dobit podeštarija — falilo bi njoj ih samo 12, pak bi i to bil nekakov progrešo. Va istinu, škoda da njoj se ni ono posrećilo. Nego vrag ne spi, ja da sam kako s njum, ja bim još jedanput provala: bim kupila pleni i zibelicu, pak „što Bog dade i junačka sreći“.

Nego kamo sam ja to vraga zastranbaril — od talijanskega tanca na „Berkinu“ zibelicu . . .

Dunke balarini ni i ni, i to sa svem tem, da je Pirija rekal, da on će bit za dva. Zvali su i lovranskega Poperdila, ma on je rekal, da će bit onde, ma da nebi mogal tancat, zač da nima fraka, a i brageše da su mu nekidan na jednem delikatnem meste pukle, baš kada je ono pred kafetarijum skakal na bicikel, kako jedan kavalerico. Na mačjega harambašu nisu ni računali, zač su znali dobro, da nebi ni jedna poštena divojka mogla poć tancat s čovekom, ki je već toliko puti gnjilel po pržuneh, i ki žive s jednum mantenjudum. Dunke kega da zamu? Mladić nimaju, a ono malo ča ih je, to je palivo i antipatično, — dunke ča storit?

O tem su se Pirija i Granparola već nekoliko dan razbijali glavu. Nego najzada njim je prišla jedna lepa ideja, ma tako lepa, da su se oba od veselja čapali za ruku i teplo ju stisnuli jedan drugem.

— Che stupidi, che jerimo — rekal je Pirija — toliko se glavu razbijat za balerini, kada ih ni netrebamo, a netrebamo ih za to, zač nimamo balerinki.

— E di fatti — rekal je Granparola, — ča te nam balerini, kad nimamo balerinki.

— Ma morda smo se prevarili — storimo još jedanput kalkul — rekal je Pirija.

I storili su kalkul, pobrojili su na prste sve balarinki, ke bi njim mogle prit na tanac i našli su, da bi ih moglo najviše bit 7 i pol, a od teh 3 oženjene. Po tem, je i balarini bilo još više nego dosta. Alegri, rekal je Pirija, i trl je ruke od velega veselja.

Ma će kigod pitat: Ča je tako malo teh Talijani na Voloskem i v Opatije, da ih nisu mogli više nać za ta talijanski tanac. A mi odgovaramo: Puno ih nima, to je istina, ale za svem tem, da gre čovek s feralićem okole iskat, još bi bil kade tade kega tega našal. Tako je ostal doma Stirn, debeli Talijan, ki peže tri centi i pol, ostala je doma i „Berka“ i još neki drugi. A znate, zač su ti isti ostali doma? Oni su za to ostali doma, zač ih Talijani nisu oteli pozvat. Za Stirna se je reklo, da ni dobro, da čuje sve ča će se tamo govorit, zač da Stirn nije bedast čovek, pak kada da bi čul neke stvari del l'Italia comune patria, della nostra bandiera de Garibaldi i još ča takovega, sigurno bi se obrnul i zel klobuk, pak fila doma. I mogal bi reć: Najzada ja sam Slovenc — a vi me lepo pišite v uho. A „Berku“ nisu oteli zvat za to, zač su gospe od nekeh impiegati rekle: Se vien quella „mustaćona“ noi restaremo a casa. I tako je brižna „Berka“ ostala doma puli svoje zibeli. Kako čujemo, neki Talijani su se već prišli skužat onem, keh nisu pozvali, i rekli su njim, da se to prefalo storilo, insoma, che ze sta una zvista. — A „Berka“ da je rekla: Jumane, in questo grande Pariji! Ter se sà sui diti, ki ze de partito istrijan. I ga ćama puro Grusterle, ča je on boji od nas? Nego videt ćete, to će se sve pozabit i oprostit — naši mački imadu jako debelu kožu . . .

Ale svakako na tance je bila vela mufa, takova mufa, da već ni falilo drugo, nego da brižni Kalabrežići zamu v ruki krunicu, pak

za impiegate, nego su impiegati za puk ki jih plaća, pak jih zato spominje vavek na njihove dužnosti, keh imaju naprema temu puku. To vidite dela naš dični zastupnik va Beče va parlamente, on gleda samo, kako bi nam bolje bilo pak iz tega moru i naši prodanci već jedanput videt, kako je crna i glupa ona laž, ku ono Krstić tamburá onem bedastem trubilom, ki mu veruju, da naime Spinčić va Beče prodava Istru Hrvatskoj.

Ča smo mi?

Po celem širokem svete raztreseni su narodi raznega zajika. Zamimo samu Europu, pak ćemo videt, da va njoj bivaju va razneh deržavah razni narodi. Tu su Ingleži, Francezi, Nemci, Talijani, Rusi, Čehi, Poljaki, Rumunji, Bulgari, Serbi, Hrvati, Slovenci, Magjari. Turci i dr. Va nijednoj europskoj deržave ni toliko narodi i zajik, kako va našem cesarstve. Va Austrije živu polag fundamentalneh zakoni, potrdjeneh od našega cesara: Nemci, Čehi aliti Pemci, Poljaki, Rusi, Rusini, Rumunji, Hervati, Serbi, Slovenci i Talijani. Fundamentalni zakoni ne poznaju drugeh narodi v Austrije. I naša mila Istra je jedan del našega cesarstva Austrije, pak se pita kakovi ljudi, kakovi narodi prebivaju va toj Istre? Polag statistike, i po popisije naroda, koja se obavlja pod kontrolom governa, prebiva v Istre narod talijanskega, hervatskega i slovenskega zajika. Hervatski i slovenski zajik to vam je malo manj se jedno; ima tu i tamo kakova mala razlika, ali za pravo to je sve jedan narod. Po onem ča sam cesarski goveran govori, v Istre su dva treta dela naroda hervatskega i slovenskega zajika, a samo treti del naroda talijanskega zajika. Po celem svete se narodi razliku jedan od drugega po zajike kega govori. Inglež je zato Inglež, zač on va svojoj kuće negovori nego ingležki, zač je njigov materinski zajik ingležki. Isto-tako Francez, Nemac, Rus, Talijan i drugi se spoznaju samo po zajike kega govore.

Puli nas v Istre bi pak neki Jude Iškarjoti neki Talijanski prodanci, ki živu samo od plaći, ku njim istarski Talijani davaju za mutit puk, hteli upeljat nekakov novi zakon.

Naš narod, naš puk v Istre ako ga pitaš kako govori, odgovorit će ti: hervatski ale fervatski, ale hrvatski, ča je svojeno. Dakle po zakone, kada naš narod v Istre govori hervatski nemore bit drugo nego hervatskega roda. Vendar talijanski smutljivci naš puk mute i varaju, da ne govori hervatski nego slavinski, da ni hervatskega roda nego slavinskega. To je vela talijanska sleparija! Po zakone su Slavinci i Rusi i Česi i Poljaki i Bulgari i Srbi i Hrvati i Slovenci, mi pak v Istre nismo ni Rusi ni Poljaki ni Čehi, zač govorimo hervatski, dakle ne moremo bit drugo, ako ne hervatskega roda, to će reć da smo po zajike Hervati. Oni pak ki govoru, da smo Slavinci, da smo Istrani oni su od Talijani plaćeni, da puk varaju. Mi smo Istrani samo zato, zač v Istre bivamo, kako smo Austrijanci zato, zač smo va Austrije, ale kako narod mi smo Hrvati, zač je naš materinski zajik hervatski. Talijani v Istre va svakoj prilike, pred celem svetom i pred samem presvetlem Cesarom govore, da su Talijani a samo onputa, kada te naš puk varat, govore, da su Istrani, kako da nismo i mi ki hervatski govorimo Istrani. Oni bi dakle hteli, da mi, ki hervatski govorimo zatajimo svoj zajik i svoj rod, a oni da budu vavek Talijani. Ja bim njim samo ovo sporučil: Znate ča Vam je, talijanska gospodo, kada ga Vi toliko imate proti našemu hervatskemu narodu i zajiku zatajite i Vi svoj zajik, svoj narod, recite, da niste Talijani nego da ste Istrani, pak ćemo onputa i mi storit ovako kako i Vi. Nego mi znamo, da Talijani ne bi tega storili, zač mi znamo dobro, za čem oni gredu; oni bi hteli, da mi svoj zajik pod noge hitimo, da zatajimo svoj rod, pak da malo po malo postanemo Talijani. Onputa bi oni nas lepo zajahali. Ki će neka to stori, ma mi ki ćemo bit slobodni i svoji gospodari va svojoj kuće, ćemo se proti temu branit do zadnje kapi krvi.

Ki pak najviše dela na tem, da mi istarski Hervati — zač mi smo to i niš drugo, zatajimo svoj zajik, da hitimo pod nogi svoju narodnost, to je „lepi“ Krstić, kega Talijani za to dobro plaćaju. Ljudi božji, samo to pomislite: do leta 1896 i 1897 bil je Krstić najveći najfanatičniji Hrvat v Istre, on bi bil svi Talijani v Istre z nožem probol. Sada pak, kad je već osivel, sada kada su ga Talijani dobro platili, da proti svojmu vlastitemu rodu i zajiku dela, sada neće da zna za hervatski zajik i za hervatski narod v Istre, sada proti njemu svako zlo riga. Ča mislite, je Kerstić bil do leta 1897. pul pameti, pak ju je to leto zgubil, al je pak do leta 1897 bil prez pameti pak je kako i Tirolci komać leta 1897 k pamete prišal? To neka sude drugi pametni ljudi a mi ćemo samo reć, da ni većega gnjusa, da ni većega smrada, da ni većega razbojnika na ovem svetu od študijanega čoveka, ki za beči svoj narod izdava neprijatelju. Proklet bio izdajica svaki domovine!

Drago moje! Franiću moj!

Ču ti pravit novitadi, bo je šada u nas šilno šmućenje. Nežna še ni škud ni ca, šamo ti po šelu padaju šilne kancunete, ma šila toga. Inšoma to ti je cagodare.

Karšte še jadi, bo da ca njega intrigivaju, kada še on va Lažanje ne paca, da rozi njemu i njegovoj kaštradini, i da bi bolje ucinil da bi mu jedan put platil ca mu je bil dva puta ži karocu. Bo nikoga da pravo ne plati, pak da ga ža to švi bizu. A šada ga tuka šamoga peljat konji va uniformi, bo mu već va uficiju neće rabit, a ži onu šablju da te štanjit nos, bo da mu je pol metra dug i da je intrigan kada pije ži maloga žmulja, bo mu već ne more nutar.

Inšoma še cuje i lipih i fanjških. Dežarmon da šu niki macji dali falša imena, kada šu žvan ure hodili kantajuć po šelu. A cuje še po ljudih, da je to bil mladi Matić i da še je peljal pod pažuhu ži onu širokouštu od indovinela, ka ne noši parštena (čika Mate!), a drugi par da je bil lejitimo ži žabicu, — a treti par da je bil vlašteliu ži perkuhanu jajinu Devićevu. A ne cudin še ja drugin, bo ti žnaš da oni šami nehaju ža dobro ime; ma jena furbena nobiltad ka še nic pretendi i bi otela bit štimana, pak še poć v noći peljat ži fakini i lejitimanimi abreji? Meni se cini da je to šajeno kako hitat pod noge švu nobiltad, bo ki je odukan ne cini tako, bo bi ga civiltad morala ucit da bude pristojan i da nedava dežarmon falša imena. Parvi cigar ki jiden kupit ču ga pitat, da kakova je to nobiltad? Bo i ono ca je šal va Jambrožinu pišat ža niku šovrakuvertu ja mu nišan onako rekal, leh je on šal pridavat. A šada mi oci špadaju kada priden mej ljudi, bo te mišlit da šam ja izdajica, a ja šam bil Anžulo i prije i šada. Drago njin je da jih se štima že nobili, a kako nobili nećeju da še ponašaju leho kako najhuji fakini. Bo ko bimo hteli pašat jenoga po jenoga, ca bimo našli, ko ne da še šu fakini? Ma pušmo ća da šu fakini, bo i fakini moru bit pravi, ko še pravi. Ma ca šu pak oni ki še najraje špijane? Pak bi još oteli bit štimani? Kada budu pravi, ćeju bit štimani, ma dokle budu vakovi će jih šaki pravi držat ža ono ca meritaju. Bo ca ni pravo?

Šada gren na mul vidit ca še no kara ona prikarpana nobiltad na financu, ka njoj krici: taži brijaga!

Barba Anžulo.

Dopisi.

Iz Ike. Bim vam bil još od nekoliko vremena neč pisal odavde, ma sam mislel, da će se nać kakova mudreja glavica, ka će to storit. Za pravo vam reć, ja kako stari mornar laglje manižam veslo nego pero, i to će te vi vaje po mojem pisme poznat; a morda nećete ga moć ni proslabikat.

V Iku se po nedeljah za podne zateče svake sorti gospodi, i to nam je drago, zač se lepeh krajcari prime, ma onakovoj gospode ka pridu va Iku da nas provukuju, bin rad sporačil, da neka ostanu roje doma, zač daj danas, daj jutra, bi se moglo dogodit da zgubimo strpljenje, a ki god bi mogal s krvavem noson doma. Tako nedelju, na 3. o. m. prišla vam je v Iku jedna klapa z Voloskega i va toj klapo bili su neki impiegati od kasi a mejnjimi i Granparola. Kad su se malo napili, počel je Granparola kantat neku kanconetu: „Son Voloscan, sangue Italian“ i tako naprvo, a neki — mi se čini da su ga zvali Samica — i još neki drugi — su šekundevali. Nekeh od našeh su već bili počele ruki srbet, ma su ih drugi nagovarali, da neka miruju, i tako su gospoda poneseli celu kožu na Volosko. Ja nebin tega povedal, ma vidin kako Krstić va svojoj štrace na naši pošteni ljudi svakakovo blato hita, pak sam odlučil to va foj stavit, ako se budete dinjali ovo štampat.

Šijor Vončina morda zna ku besedu ingležku, i morda je čul kada on ingležki proverbij, ki govori, da na stakleni krov se nesme kamene hitat. Čaj pozabil kako su mu se ono pred tri leta brageši tresle od straha? Čaj pozabil kako mu sej za službu na kapice treslo, tako, da bi se bilo skoro dogodilo:

Son Voloscan,
E senza pan.

Opričan.

Iz Halublja. Gospodine uredniče molim vas, da bite za nas iz Halublja našli samo malo prostora u vašem „Narodnem Listu“ i uvrstili ovo par besed. Mi Halubljani, hvaleć Bogu nemamo ovde nikakove napasti. Ako bi ki zasel slabo seme mej naše dobre i mirne ljude, mi bismo ga znali na dobu izčupat ali izkorenit, da nebi imal ploda va našem mirnem kraje. Kad i kad samo dojde kakovo slabo zrno koga nam Tramuntana nanese iz jedne vasi imenom Breza. Nego ima i na Breze nekoliko poštenih i hvale vriednih ljudi, ali bi se ih lahko na prste prebrojilo. Onde se drže dogovori kod jednoga mačjega Sokola. Ou vam sede na sredinu a ta njegova mačja bratja oko njega, kako pilići oko kvoki. On vam prime debelu knjigu od neznam česa i kada vam pročita jednu stranicu onda počme gledat na okolo kako sova na bukovom panju.

Njegova slavna bratja sve mu odobre i reču, da pravo je, a brižno nezna ni kud je put va Hrastovu. Neki dan je učinil predlog, to jest za Brežansku lužinu, ku će njim od danas do 99 let ta njih Krstić dobit. A jedna ženka rekla je temu mačjemu Sokolu: „Aj po dan Božji, da ja nosim vaše brageše, bi već davno bilo finjeno“. Ta Sokol to vam je vidite glavica. On vam je bil već svega po malo, i urar, i kolar, i tisijar, i zidar, i klesar, i slikar. on je sve, samo za babicu nima diplomi, još treba da gre nekoliko puti u školu Krstiću, aš Krstić da se va tem jako dobro razume.

Iz Kašteliра. Molim vas gospodin uredniк, da nam štampate ovo malo redaka. Tamo kod vas imate nekakove čeljadi, keh zovete mački, mi pak imamo kod nas i mački i miši. I to ću vam povedat kako delaju miši s mački ovdje u Kašteliru. Veliko je čudo da naši prodanci i sočali nisu još progledali, zač u Kašteliru imaju zrcalo i kako se još zove špigaj. A stari prodanac i agitator taljanske gospode je Barba Zaneto, to je špigaj, va ki se moru svi prodanci ugledat. Zaneto je bio najme jedanput dobar posjednik. On je bio dužan gospodi 8—9 mijari forinta i pak sve mu je propalo jer je bio dužan kod svakoga malo, a najviše kod poznatoga miša u Vižinadi. Kada su vidila talijanska gospoda i Vižinački miš, da Zanetu slabo gre, onda su navalili na njega, da im mora platiti dug koji im je dužan. Najprvo je navalio Vižinački miš, pak svi drugi. Tim su ga silili da prodade Bošku i kampanju itd. A jadan Zaneto odma je razglasio i vrga na prodaju svoju kmeštinu i prodade ju. Jedan naš čovjek htil je kupit jedan velik komad grunta. Zvali su perite da ga štimaju a štimali su dva mijara forinti, a žena od kupovca ni bila zadovoijna da muž toliko potroši. Po tim pasalo je skoro mjesec dana bez stalne pogodbe a Vižinački miš navaljuje sve to gore da mu Zaneto plati dug, i tako je brižan Zaneto najzad morao dat grunat, za mijar i pet sto manje nego je bilo štimano, a tu je miš mačka za 500

---

da skupa mole luzarij. A to ni nikakovo čudo ako je tako bilo, zač sve ča je na Voloskem boljega, lepšega i šestnejega, to je one večeri bilo na hrvatskem tance, kade je prvo bila tiskarna.

Kada je Kapo videl, kako je sve to tužno i žalosno, rekal je muzike, da neka fermà, pak je počel predikat, kako valja da budu svi Talijani složni, zač da on mora koliko prvo postat voloski podesta. I rekal je: Svi su dosada imeli pegulu, svi i — Patrijarka i on z „Palta“, a i moj prijatelj Puhović...“ — Prego, prego, prekinul ga je Puović, ja još nisam dal dimisíon. — A Kapo njemu: — I ta je lepa — on da ni dal dimision! — Puhović: — A ne da nisam. — Na to je skočil Grusterle, da ih miri. I rekal je: — Gospodine Puhović, oprostite, ma vi ćete morat dat dimision od podesti, zač mi smo svi dakordo za zibrat Kapu za podeštu. — Anci, mi smo već koletu storili, da mu se kupi ječna lepa poltrona, fudrana s plišom. Mi smo već tu paltronu i naručili.

A Puhović kako zvan sebe od jada: Naručite, naručite, ma gledajte, da se Kapi ne dogodi s poltronum, kako se je ono „Berke“ dogodilo zibelicum i s plenami.

Na to je prišal policaj, da ih pita, ki njim je dal permeš za tanac, i onput su se svi smirili, da poslušaju, kako se Kapo s policajom pravda. Za tem su još ostali neko vreme tamo, oteli su zatancat kadrilu, — ma sveh, ki su ju znali, ni bilo nego tri pari, falil je dunke jedan vizavi: Grizilo i „Berka“, ki nisu bili pozvani, zač valja da znate, da je i Grizilo ostal „in tromba“.

Noć je. Termuntana brije, kako svi vrazi. Velićeva kuća na „Crnikovice“ se je spraznila, a spraznila se je jako lahko. Poperdili su se već skoro svi vrnuli doma. Po ceste se nekako po malo vuču Kapu, Grusterle i lovranski Poperdilo. Ki ih ne bi poznal, pomislel bi, do su to inžinjeri, ki cestu mere za tranvaj letriko. A kada su prišli pred Poldovicu Pirija je počel njurgat, da kako će vraga pasat onuda tranvaj letriko, kada je i za njega uzka, to se zna cesta, a ne Poldovica, kako bi kigod mogal pomislet.

Lovranski Poprdilo je brizan cvokotal zubi i pokazival z rukami pred kafetarìju i govoril: — Viste onde sam kumedijal z velocipedom, pak kada sam skočil na njega su mi brageši pukle i razparale su mi se. — Jumane, come me passa la arija skroze! Onputa je Grusterle rekal, da bi se dobro poć malo steplit onem tanekem va Peknjicu. A Kapo je odgovoril: — Ne, ne, homo raje spat, — da čuju kljukat, bi se mogle prestrašit i pomislet, ki zna, ki je, osobito ona lepa zbeletana nima brizna mira ni pokoja, zač se vavek boji, da te njoj jandarmi prit va kuću vizitat zlato . . . Dunke — bona notte!

Pol uri za tem te „sperance del partito talijan de Voloska“ hrhnjali su „a biondo Dio“ na svojeh više al manje mehkeh pošteljah.

Barba Tončić.

...or. pomogal. Žalostno je kada miš mačka pomore. Ćete ćut, gospodin ureduik, kako je pijeval naš Zaneto, dok su mu davala gospoda beći: „Majka Maru, rožice, spriko mora zvala, ju ne nu ni tra na naj". A tra na naj je dočekal. Do godine 1894. je bil dobar posjednik, odmah treti Kaštelirac, a od godine 1891. je pak dočekal tra na naj.

Na prozoru ili oknu od legine butige va Kašteliru se vidi zabilježeno: „Prezzi fissi; ipak to je prava istina, da te oni „prezzi fissi" biti komu god gusti. — Najprvo će oni „prezzi fissi" biti gusti Pupetu.

Iz **Buzetskoga kraja.** Nakon napetog čekanja, izbori su svršeni, ako i svi Hrvati Istre nisu zadovoljni s istimi. Ipak Hrvati iz Lanišća, poput svojih Talijanaša, bit će dioskora zadovoljni, jer onim talijanskim prodancem odmah će talijanska gospoda početi graditi cestu iz Lupoglava do Lanišća, a ne dalje ne, jer mi ostala sela neimamo ni jednog prodanog Talijana. Ali Bože mili! popitao sam se kod jednega našega čovjeka iz Lanišća, koji su to „bravi Talijani" va tom selu, pa mi kaže: Ta prvi da je Zelenjak, koji da u nedilju pozivlje u svoj stan najžešće fakine, da se tamo igraju kod njega na karte da laglje lovi u mrežu. Drugi da je neki Lazar, kojemu trbuh crkva, a novac popi i fratri. Treti da je jedan mudrac koji da se svake godine riva na silu i nudja za župana, a osobito ovo lito, da je nudjao da će šenkat kravu zmlikom ako ga izaberu za župana, ali svejedno da će ju on muzt, a mleko da će srkat on i jedan sličan njemu tam preko potoka, Četvrti neki bucalo najveći propalica, koji da je zaigrao ovce janjce, i kramplje, pa potučen od ženi ka ga je stjerala z kući, i on ajde trbuhom za kruhom u službu onoga koji mu je ovce dobio da pase svoje nekadanje ovce. Peti da je neki Krulja, koji da svaku drugu nedelju stresa z žepi sa dvima heleri samo da se kod onog starog propalice napije octa. Sesti da je neki raprežentante koji je pred nekoliko godina bio obć. zastupnik pa od jada da ga nisu učinili Kunžiljca daje bio skoro bacio si glavu preko drage, a kad se opametio odmah se prodao staromu propalici za samu bočicu octa. Sinovi od ovih, da su mačji tamburaši, a povrh tako ogromne kumpanije da imaju padrona od čitalnice gdje si dele onu žabu mačju. Tamo da se čita sve po šestnajst; a kako i nebi u onako krasnoj sobi? sve a moda nova, i to valja opisati, da budu i ostale čitalnice si pribavile potrebočiu a moda nova.

Mjesto stola imaju nakovalo, koje stoji u sried sobe a izgleda kao da je od vika; mjesto sjedala svaka tri jedan bat; mjesto peći jedan proškuljani meh; mesto okvira jednu pilu, mjesto zastave traversu od padrona. Soba krasno bojadisana sa dva svedra, jedno dlieto, jedne klešče i drugo tomu slično, a strop je sav na škulje a krov od mreže i to samo do pol sobe, a ona druga polovica tog mrežastog krova od mačje čitalnice je od velike razsvjete prid dvi godine izgorjeo, ali pošto je ta mačja čitalnica bila usjeguranа kod banke Slavije, banka je odmah izplatila štetu od 12 forinti a krov je i danas kako onaj dan kad je izgorio. To da je „moda nova" jer ta krov da njim služi puno po danu, da ih sunce grije, a po noći, da njim svjeti mjesec. Koliko zviezda se skroz krov vidi, onoliko Hrvata da će Marko predobit za svoju patriju, jer da ako nije velika kumpanija da nebi mogli sa bicikli tako brzo sotrti jaru i tučnjak po novoj cesti od Lanišća na Lupoglav. Berzo je marač pak će kako munjeni letit po novoj ceste.

Ča piše „teta Jambrožija".

Najprvo daje „teta Jambrožija" svim svojim dragim mačićem na znanje, da dojduće subote ne će „izlaziti" zač da će Krstić u „interesu partida" proputovat jedan del Istre. Mi nimamo niš proti temu, ako ne će „teta Jambrožija" „izlaziti već svoji dni — ale nam je nekako čudno, da već samo zato ča je njiji ćaća odlučil poć malo na špancir, ona mora brižna doma ostat. To je jako čudno — nego mi se ne ćemo radi toga puno glavi razbijat — toliko manje, ča znamo da „teta Jambrožija" već kako ženska glava mora imet barem jedanput na mesec i svoje debuleci . . . ale pak kapriciji, pak ostat po sile doma. Veće je čudo za nas, kuda je Krstić namislel poć ovu stajon — po ovem lede i snege, Nanke da mu gori, ter nanke da mu gori. Da se nisu morda po putu kade zaledile fiike, ke ima dobit od Kampitella, pak on za bit bolje siguran, ni pet ni šest, nego ravno k staromu, da mu da, ča mu gre? Neka bude kako će, pustimo ga, neka gre za milijun tisuć tanekeh, i neka se vrati kada ga budem ja zval.

* * *

Va rubrike „sve u jepan snop" Krstić prede po svoju. Njemu je na duše naš vrli Jenko iz Podgrada, on bi rad, da guveran razpnsti ono občinsko zastupstvo, a junta da imenuje njega, Krstića, za kumisara. U istinu ideja ni slaba. Guvernator Goes, ki nam je još i lepšeh opravil, mogal bi storit još i tu. Jedna više ili jedna manje i onako — nič ne dè . . . .

* * *

Krstić albokat. A znate koga brani? Kega drugega ako ne duktora Konstantina. Konstantini da je sin onega „velega starca" z Pazino i za to da mora postat podesta Voloski. Neznam, koliko su metar visoki starci va Pazina, ma kada bi svaki sin takovega „velega starca" moral postat voloski podesta, to bi bilo za sigurno više podeštati nego raprežentanti. Ma ča nebi Krstić više puti bolje storil, da muči, nego da brblje, ča ne bi ni stalo ni leglo. I to ima obraza brbljat — jedan kakov takov pol tića pol miša, jedno pusto brbljalo, jedna „bandera de ogni vento", kako da se ne spamećuje, kada je ono pred par let s porugom nazival „afrikanskemi prosvjetitelji i Kalabrezkemi nespašenci onu „umetnu većinu u saboru", kojoj je pripadal i otac i braća njegovega štićenika, njegovega benjamina Stoglava? Ča se ne spamećuje, ča je ono sve rigal proti toj „umjetnoj većini u saboru", kojoj je bil more se reć kapo on njigov „veli starac", ki da je po njegoveh sadašnjeh besedi živel za Istru. Lepa je to čast za jednega „velega starca", kada ga uzimju u obranu albokati Krstićevega kalibra.

* * *

Lepi ljudi. Dunke Krstić ne će da veruje da je pred nekoliko let nazad jedan od večeh mačak daval jednemu čoveku sto fijorini, da mu ubije vlastitog otca. I Krstić bi otel, da mu mi povedemo, ki je to, kako da ne zna, da je to poznato i vrebcem va Kastavšćine. Svakako je lepo od njega da se pred tolikim zločinom i sam škandalizal. A to će reć već puno, kada se jedan Krstić škandaliza. Figureve! — jedan Krstić.

Klobuki na Matuljah. Krstić se hvali, da je nedelju na 10. o. m. ostalo na Matuljah nekoliko klobuki, keh su Hrvati tamo pustili. Ćemo videt ča će pisat za on Stirnov cilindar, ki je pasanu nedelju tulikajše pul Mihotić ostal. Morda su ga već poslali v Rekn Séôcetu, „in vendita de staro železo".

* * *

Iz Grude (Dalmacija) čini si je Krstić napisat jedan list, va kem mu neki Sanković i drugovi pišu, da njim je jako žal, de je Krstić kod zadnjih izbori ostal in tromba, ma da se nadaju, da će se do tri leta „rešit rebuš, koji je još zakopan". Ala ste mi vi pravi rebuši švi skupa! A još je lepša ona, ča ju na kraje jednoj pjesme (očuvaj nas Bog od onakoveh bedasteh pismi) pišu:

Vi Duhtore sad pišite
„Tetu Jambrožiju" razširite
Kuda goda je moguće . . .

Pustite Sanković i kumpanija Krstića, će on benj i prez vas razširit „tetu Jambrožiju", ale vi se čuvajte da vam ki papreni Dalmatinac za onakovo bedasto vaše pisanje ne razširi vaše zalupane tikve.

* * *

S tem još ni sve svršeno, još je toga ostalo, ma to ćemo pustit za drugi put.

Sada ljudi, ki će igrat na lot neka igra ovi lumeri: 3 dni za prevaru (prez oneh od dežištenci). 17 dni peržuna za peljanje s falšum kartum z Matulj v Reku i nazad i leta od none Jambrožije. Igrajte to na lot, pak ćete dobit terno secco.

A sada završimo va istinu. Va zadnjoj „tete Jambrožije" ima i jedan „indovinello", ki počimlje ovako:

Chi indovina questo
Riceve medalja d' oro zalo,
Chi ze quel tizio nero, che canta come
un gallo
E sona l'organone? . . .

To je lovranski Kukuma! Ala fora la medaja de oro zalo!

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Osobna viest. Na 17. ovega meseca prišla je v Opatiju Njegova Visost Veliki Vojvoda Luksemburški s presvjetlom svojom Gospojom.

Isti dan prišal je v Opatiju i presvjetli Nadvojvoda Oto.

Mesopustni korso v Opatije. Na pustnu nedelju na 17. o. m. imel je bit v Opatije, kako već par let običaj korso od karoc. Budući se je prijavilo samo deset karoc i budući je bila prevelika „zima" (možda bura va žepeh? op. sl.) odbor je odgodil korso na pol korizme. Neki od odbora je nedelju činil prit dva voza z Lipi za korso v Opatije. Lipljani su prišli nedelju z dvemi vozi dole, i prikazali se odboru, a ov njim je rekal da korza neće bit, da neka gredu slobodno doma, Oni su pitali neka njim se barem put plati, ma nijedan ni htel platit, a siromašni Lipljani morali su poć doma nakon ča su zgubili celi dan za badava.

Mi proti takovemu postupanju otvoreno protestiramo, i bimo preporučili stavnom odboru, da ima drugi put malo više obzira s našemi ljudi, zač neka nijedan ne misli da je nebogem našem ljudem prit i poć va Lipu onako lako, kako je nekim ovudnjim „gigerlom" prošetat se od Ertla do Tirmana.

Goreća šuma. Nedelju na 17. o. m. jutro okol zore, opazil je občinski stražar z Voloskega Anton Podreka, da na Preluke na kastavskom komunalu zgora macela gori šuma od borić, ki su bili pred jedno petnajst let tamo posadjeni. Valje je šal iskat pomoć, pak je zajedno sa četiremi financijalnemi stražari i nekemi mladići z Voloskega počel gasit vatru. Nakon jedne ure težkega dela posrećilo njim se je obranit ostalu šumicu od ognja. Zgorelo je jedno 25 lepeh borić. Ki se spamećuje, kako je pred petnajst godin bil on komad pust i gol, veseljem gleda kako se je ono pošumilo. Zato nemore se nikako oprostiti onemu razbojniku, ki je tu šumicu važgal. I to ni za prvi put da se to događja, nego je ta šumica bila nekoliko puta važgana. Na ta način će se tu šumu ku se je z tolikom mukom zigojilo va malo vremena šundrat, ako ne bude oblast gledala i nastojala, da se krivci nadju i podepsjaju.

„Narodni List" i Klanjci. Kako je naš „Narodni List" puli našega naroda ljubljen vidimo iz tega, da samo va Klane ima 25 predplatniki, ki su već svoju predplatu platili. Nijedna vas Istre nema toliko predplatnika „Narodnega Lista" koliko Klana. To je znak da su Klanjci najbolji domorodci i da su spoznali, da je „Narodni List" za naš puk v Istre od vele potrebi. Domorodcem v Reke i po Istre preporučamo da zamu Klanjce za izgled, pak da nam ča više njih i ča prvo pošalju predplatu. Mi smo izdavanjem lista zeli na sebe velo i pretežko breme, zač moramo za list žrtvovat celo svoje slobodno vreme. Mi ćemo to breme rado podnašat, nego svi naši domorodci po celoj Istre moraju nas barem s predplatom pomoć, da budemo mogli trošak podnašat. Kemu stoji na sercu njegovo dobro i dobro našega puka v Istre, ta neka ne pozabi na „Narodni List".

Kako da smo mej Talijanskemi banditi. Već smo va „Narodnem Liste" pisali kako se je Krstić na 21. jenara o. l. va jednoj lovranskoj oštarije potukal s Franom Kalokira. Kad je Kalokira htel dat Krstiću ča mu je hodilo, skočili su Krstićevi pajdaši na Kalokiru i zvukli su ga va drugu kamaru. Krstić je pak na silu htel za njim da će ga tuć (Ki lepi duhtor). Gospodin Frane Bašan ki je onde bil videl je, da je Krstić imel boks v ruke (a, zato je imel toliko koraja! op. sl.) pak je rekal: vidite ljudi, Krstić ima boks v ruke, pak će kega još i ubit". Na to se je oglasil Nino z Voloskega: „ne samo, da ima Krstić boks, nego ja imam i rivolver va žepe". To je baš liepo! Va zadnjem broje „Narodnega Lista" smo čitali kako je Stirn na 3. o. m. pul Matulji na jednem tance stiletom pretil, sada doznamo da je Krstić pretil va Lovrane z boksom, Nino z rivorverom, dakle svi ti tići imaju i nose oružje, ko je zabranjeno i isto javno rabe i pokazuju, a oblast za to niš ne mari Ča smo već mej briganti va Abrucch, ki su vavek armani do zubi? Preporučamo oblasti da malo ove tiće na odgovornost pozove.

Otel ju je ubit. V noći od 7 na 8 ovega mjeseca dogodil se je vâ Beče težki zločin. Neka Paula Kapoun, oženjena, ma od muža razdieljena, vozila se iz kafetarije va kojoj je služila, z jednem mladićem imenom Josip Hönigschmid va jednoj karoce doma. Po pute htel je ta mladić Paulu Kapoun poljubit a ona ni to dopustila pak se je mladić na to tako razjadil, da je znel revolver i počel je, kako munjen pucat va nesrećnu žensku. Ona je hitro odprla karocu i bežala je ča a mladić pucal je još jedanput za njom i zadel ju je va glavu. Za sreću ni rana težka i nadat se je, da će ozdravit. Josip Hönigschmid je se odpeljal doma a drugi dan jutro dala ga je policija zapret. Mladić ta ima 21 leto i je od jako dobre familije.

Spomen na izbori za petu kuriju v Istre. Mi smo već više puti pisali kakove sleparije su Talijani v Istre delali u vreme izbori za petu kuriju. Najveće sleparije storili su pak va Pule va prvoj sekcije. Tu je pod krivim imenom glasovalo na stotine i stotine Talijani z Italije, tako da je i sami kapitanat va Pule poradi teh sleparij razvrgal izbor prve sekcije. Sada doznajemo putem nemškega foja „Der Süden ki se štampa va Beče lepeh stvar od teh izbori. Kada su Talijani naime doznali da je kapitanat uništil izbore prve sekcije va Pule skočili sa valje Rizzi, Kampitelli i Benatić va Trst Rinaldinu i prosili ga da ih pelje pred namjestnika grofa Goessa. Isti dan bil je kapitan Pulski pozvan k grofu Goessu radi teh izbori. Kapitan je povedel ke sleparije su se va Pule delale i bil je osvjedočil namjestnika da se izbori prve sekcije uniše. Komać je puljski kapitan šal od namestnika ća, prišli su pred njega Talijani, Rizzi, Kampiteli i Benatić. Svi tri počeli su zaklinjat i prosit namestnika da neka da zapoved kapetanu puljskemu, da imaju izbori prve sekcije va Puli valjat. Namestnik ni htel od tega niš ćut, zać da je se je preveć proti zakone delalo. Na to je stari Kampiteli kleknul pred namestnikom i rekal mu je: „ekcelenca, ako nam sada ne pomorete smo propali". Istu večer telegrafal je Rizzi va Pul: „Sve je u redu". I va istinu kapitanat Puljski je nazada potegnul dekret s kem su bili izbori va prvoj sekcije uništeni. Tako vidite, Talijani v Istre dobivaju.

Ne to nego tudjinca. Ponedeljak na 11. ovoga meseca bila je v Ičićeh občinska sjednica, va kojoj se imalo zibrat jednoga člana va komisijon od kuri. Naši keh je bilo 7, su oteli, da bude zibran naš čovek g M. Zambelli, dočim je druga stran, 9 od njih, otela da se zbere nekega Quittu, tadjinca. Kad su naši videli, da je oneh, ki bi bili oteli zibrat Quittu više nego njih, zeli su klobuki i šli su van s podeštarije, i tako su zabranili da da ni bil zibran ni jedan. I pravo su storili. Ča će nam tudjinac? Ča je malo furešt va kumisijone od kuri? A koliko je naših? I još bi im naši ljudi oteli narinut jednega, premda imaju dosti svojeh ljudi, ki bi lepo i valjano braniti i čuvati njihovi interesi. Pametno bi i lepo bilo, da se pul ovakoveh prilikah pozabi na prokletu medjusobnu neslogu, pak da se složno bira čoveka, kega je je, samo da je čovek naše krvi. Toliko se je stavljalo na srdce onim zastupnikom veprinačke občine, ki se rado ponose, da su Slovinci i ki da su za starinu, opominjujuć ih da tu njihovu starinu jedan Quttа ne pozna, ni neće da ju pozna, on je tudjinac, i ako bude ča delal, to će delat za tudjince, a ne za domaće. Nego naši veprinački Kalabrezi i on njihov župan Anžulo oteli su na svu silu da bude zibran tudjinac Quitta. I va istinu tega se je čoveka zibralo danas na 21. o. mj. Tako vidite brane veprinački Kalabrezi svoju sta-

rinu! Mi ćemo se nato vrnut koliko prvo, a za sada dovikujemo onim, ki svoje gaze, a tuje uzdižu: Sram ih bilo Boga i ljudi!

Jenerał Stirn i kolonelo Vončina va Mihotićeh. Ta dva kalabrežka kampinna odputili su se za polne na Pust put Mihotić, i prvo svega su šli malo do feldmarešiala Slocarića, da se malo okrepe prvo nego te poć va gvern. I pokle su se puli Slocarića, dobrahno okrepili, šli su vanka i tu je Vončina raztegnul ruki z gora glavi i počel zijat: Eviva l' Istria italiana! A i druge bedastoće. Stirn se je obrnul proti našoj bandere i počel je rigat svaki smrad proti Hrvatom i pljuvat na nju. To su sve videli neki naši ljudi no su mirovali, oni su se lepo stisnuli puli Spinčića v oštarije, i onde su se mirno zabavljali baš kako prava braća medju sobom. Kad najedanput puknu pred vrati Spinčićeve oštarije dva tira od revolvera. Ljudi skoče na nogi. — Ča je to? Ki je? počeli su se va čude gledat jedan drugega. Skoro va isti hip, čul se je glas jenerala Stirna, ki je zijal z vani: — Dajte mi vanka Kundića — Kundića mi dajte vanka! Naši ljudi čine fintu da ne čuju i miruju kako janjci. Na to je Stirn s cilindrom na glave, šal nutar i zapjeval: — Nije Istra hrvatska — već je Istra talijanska!

Naši ljudi čine opet fintu kako da nis ne čuju. Za tem je šal va kuhinju i počel zijat: — Ala neka pride semo ki je dečko! Gospodar g. Spinčić mu je rekal: -- „Čuješ, već te ni bilo par let puli mane, pak ti ni trebalo ni danas prit, ako si namislel smutnju delat. Ma Stirn za to haje i ne haje, on je i napred vriščal nekakove bedastoće proti Hrvatom.

Neki je rekal, da Stirn ima revolver a Stirnova žena je rekla da ga nima njiji Jože, nego Ugo Vončina. Ljudi prestrašeni skočili su na Stirna da mu zamu oruzje, ako ga ima, i našli su mu va žepe jedan odprti nož.

Radi tega su se ljudi jako razjadili, pak su bome Stirna dobrahno a Ugota samo malo namlatili. Stirn je iz Mihotić hodeć šal doma a već jutro prišla je komision k Štirnu da ga presluša. Da je Ugo onako lišo pasal, more zahvalit gospodinu Matu Kundiću, ki ga je pred razjarenimi ljudi obranil. — Mi nećemo o tem sada više pisat zač je stvar pred sudom. Nego kada bude iztraga finila ćemo o tom više pisat, da se zna ki je kriv ki ni. Mi odsudjujemo svaku barufu, svako nasilje zač smo mi svi ljudi i po Bogu brati ma moramo spomenut da je Stirn skoro svaku nedelju, svaki blagdan hodil na Matulji i tamo provociral sve i svakoga z najgrdjemi besedami. Neka sude svi pametni ljudi ako je to lepo i pošteno.

Francik z Opatije. Je ki okole po naših mesteh, ki ni poznaval Francika z lirum, kega su neki zvali „Manda" a neki „Perda", dočim mu je pravo ime bilo Fran Dubrović! Ni njega nima više — danas ob 10 uri i pol našli su njegovo telo va more mej „vilom Augustom" i „Bellevue". Spočetka se je mislelo, da je po nesreče v more pal, ali sudbena komision, ka je prišla ovdje zapolne, da ga pregleda, obnašla je, da se je nebog človek sam utopil. Valja znat, da je ta siromak bil od vavek malo taknjen. Neka ga Bog pomiluje!

Teatar u Opatiji. Povoljni sud što smo ga pred nekoliko vremena zrekli o ovogodišnjoj kazališnoj družini, danas ne možemo nego da potrdimo, jer koliko u drami, toliko u opereti ona je sva ukupno pokazala upravo lepeh sposobnosti. No izmedju svih tih iztiče je osobito g. Mondheim, bivši ravnatelj kazališta u Ljubljani. Kao „ritmajstor" u „trećem eskadronu" on se pokazao upravo nenadkriljiv, a isto tako i u operetama „der flotte Bursch" i „deset djevojaka a nijedan muž". O Otomaru Langu smo već do sada govorili, a nemožemo da i ovom zgodom ne pohvalimo toga izvrstnoga glumca, kojega već sama pojava na pozornici vabi smieh i vodi čovjeka u lahku razpoloživost duha. Od gospodja nam se osobito mili gospodjica Hella Inger, Hansi Viktor i Susi Kopmann. Jednom riečju kazalište kakvo se u našim prilikam ne može bolje ni pomisliti.

Zabava u Opatiji. Na dan pusta sabral se je lepi broj našega sveta va Opatijskoj „Zore" da malo potanca i da va veselje splaši pusta tamo od kuda je i prišal. Ni to bila zabava, kakove su one, ke daje naš „Lovor" — to je bilo učinjeno samo tako „za pasat vreme". Pak sa svem tem ni bilo slabo. Domaćega je sveta bilo prilično mnogo, a bilo bi i više, da nisu neki naši bili zapriečeni bolešću, ale pak žalošću, tako da nisu mogli prit. A da je va našoj „Zore" bilo na pust malo pusto, krivo je bilo malo i to, ča su isti večer bile va „Štefanije" neke pantomine, ke je delal Jelušić, Kiener i neki drugi kelneri.

Talijanski Galateo. Neki Šreiber na Voloskem je u nekakvoj rodbini s našim vrlim prijateljem, kapetanom Ninom Bačićem iz Ičić. Nas Nino dobar kako je, je tu svoju svojtu više puta k sebe pozval i počastil ju kako to on ume. Najzada su se i oni spametili, da bi mu trebe barem neč povrnut. I pozvali su ga neki dan k sebe na Volosko. Čim je naš Nino sel k stolu, počeli su mu govorit kontra nasemu dičnomu duhtoru Fabianiću. (Sada znamo odkuda je prišlo ono ča je „teta Jambrožija" zadnji put pisala protiv našega vrednega duhtora. Mi bimo se jako ponizili kad bimo onakovega čoveka kakov je duhtor Fabijanić branili proti jednem Krstiću. Op. Ured.) Gospodin Nino Bačić naravski ni mogal slušat tega i rekal je glasno i jasno, da ki pred njim ofenjuje duhtora Fabianića, da ofenjuje i njega, jer da on duhtora Fabianića pozna kako dobrega čoveka, vrednega prijatelja i vrstnoga liečnika, a ako on gleda da koristi svom hrvatskemu narodu, to mu služi samo na čast. Kada su ti „edukani signori" videli, da to ne takuje, onda su obrnuli na drugo. Počeli su svega govorit proti Hrvatom, i da su Hrvati ovo i da su Hrvati ono, tako da se najzada naš g. Nino stufal, zel klobuk i rekal, da on s takovemi fanatičnemi ljudi neće da ima nikakova posla — pak je šal vanka.

Vatra na Voloskom. U mesopustnoj noći, buknula je u Villi g. barona Schmidt u Voloskom vatra. Kako je vatra nastala nezna se još pravo. Škoda na kući i pokućtvu iznaša po prilike 20 tisuća kruna. Obširnije ćemo o tome pisat u budućem broju.

U more pala. Na pustni ponedeljak u jutro htela je jedna gospa poć z Voloskega va Opatiju z barkum. Kad je stupila va barku, barka je prevagnula i siromašna gospa se je zvrnula va more. Za sreću je onde bil vredni pilot od porta g. Josip Vičević, ki ju je spasil od sigurne smrti. Svaka hvala gosp. Josipu Vičeviću.

Kradja zlata na Voloskem. Pasanu šetemanu bilo je ukradeno nekoj Tereze Šilice va njenom stanu nekoliko zlata i to: jedan zlatni lustrin, jedan koral i još neke stvari od vrednosti. Tata se još ni našlo. Po svoj prilike te bit va tem prsti oneh gospodskeh tati, ki su već nekoliko puti slične stvari ukrali.

Matina i Jožina.

M. Kamo je šal Fritaja?

J. V Istru.

M. Po ča?

J. A po beći.

M. Ja ne zavidjam Talijanom, da su ga zeli na štumih.

J. Ni ja.

Priposlano.*)

Gosp. Barbalić Miku, butigiru va Baški.

Na 11 ovoga smo imeli udelat med nami račun; ja sam vas pred plovanom pitala, da mi daste potanki račun zač vam ča dugujem; to isto su vas i plovan pitali, a vi ste samo odgovarali, da vam gre 250 fiorini i drugo niš. Onda sam vas prizvala na občinu ma vi niste oteli prit, pak sam prišla ja k vam zi Štefanić Ivom umolinićem i zi Štefanićem Ivom balonićem, i pak toliko ja koliko oni smo vas pitali čisti i potanki račun od svega, a vi ga niste oteli dat, leho ste na jednoj hartici napisali da vam dugujem fior: 249·42 i da neka vam je platim. Ja sam vam je platila a računa pravoga nisam od vas dobila.

Na 13 ovoga je bil u vas moj muž da vas pita račun, a vi ste mu rekli da nimate vrimena za ga udelat da neka pride po njega na 17. On je prišal, ma računa koga ste mu bil obećal ni dobil, zač da ste rekli, da vi ste plaćen i da se vi negreste sada zaplitat, da ki ča jima dobro jima.

Sada vas ja pitam da mi odgovorite na ovo: je pravo potegnut beći a pravoga računa ne dat, da znam zač sam vam ča platila?

Dragabaška na 18 Februara 1901.

Derenčinović Luce ž. Antona rodj. Juranić.

*) Za sadržaj gornjeg članka ne preuzima uredničtvo nikakove odgovornosti.

Uredničtvo.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene cieno. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić

VOLOSKO (Istra).

Tiskara V. Tomičić i dr., Opatija

kraj občinskoga trga

preporuča se za izradbu svih knjigotiskarskih radnja, kao:

posjetnica, listovnih papira, obvojaka,

zaručnih i vjenčanih karata, osmrtnica, jestvenika,

oglasa, pozivnica i programa.

Preuzima i veće naručbe kao knjige, brošure itd., koje obavlja kao i sve ostale radnje točno, brzo, ukusno i jeftino.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 6 kruna, na sedjako 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 9. Volosko-Opatija u četvrtak 28. veljače 1901. God. II.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Borba za pravice naroda.

Kola našega kraljestva već jako škriplju pomazat ih ne pomaže niš, stara su i bišljiva; a na više mesteh su već i z mesta šle, a i morale su poć z mesta, kada jedan potеže semo, drugi tamo, Nemci na levo, Slaveni na desno, tako da kad bi ta kola bila i od najtvrjega kamika, morala bi se smrvit i razpast. To vidimo najbolje va parlamente va Beče. To vam je, bi rekli Talijani — prava „barca di Caronte“. Mi smo ga jedanput krstili: Babilonija, i pravo smo imeli, dosta je hitit jedan pogled na onu lepu palaču va Beče, da se svaki osvedoči o istinitosti našeg beseda.

Parlament je upravo srce jednega kraljevstva. A mi znamo, da ako je srce bolno, da ni telu ne more bit dobro — a tako isto, ako je i srce jednega kraljevstva bolno, mora od tega samo kraljevstvo puno trpet. Da je tako, to vidimo svaki dan, a najbolje se to opaža pul većeh i manjeh impiegati, ki misle, da moru sada delat ča njim je drago, i to skuzum da oni njihovi superiori gore va Beče imaju sada drugačejega posla, a ne skrbet se okole tega, ča njihovi ljudi delaju.

Naš parlament je od nekoliko vremena semo postal pravi teatar, s kem se zabavlja celi svet. Tu se deputati mlate, tuku i kosmaju kako i naši mački va Rukavašćine i druguda, tu se špotaju, ofenjuju jedan drugega. A zač sve to? Zato, zač jedan ne će da drugemu dà ono ča mu gre. Nemac je po vremene nepravedno dobil premoć va našem kraljevstve, pak bi otel gazit sve druge, osobito Slavene. A Slaveni se ne ne daju gazit, već oštro zahtevaju, da im se daju njihove pravice. A Nemci ne daju — oni će, da vavek njihova valja, oni će, da budu gospodari, a drugi Slaveni neka njim budu hlapci-robovi. A to je moglo jedanput valjat, kada su naši ljudi bili na obe oči slepi — ma danas su drugačija vremena, svet je progledal, pak pita svoje pravice. A najveća i najsvetija pravica, ku ima jedan narod, to je njegov jezik — njegova materina reč. Ako mu nju zamu, zeli su mu sve. Zato i naši Slaveni va Avstrije delaju najviše na to, da im se poštuje njihov zajik, i sva ova njihova silna borba, ku već nekoliko let vode, je borba za očuvanje svojega zajika — svoje materine reči. Tu borbu vidimo najbolje i va našem parlamente. Naši zastupnici, Česi, Poljaki, Slovenci i Hrvati nastoje svi, da se i va parlamente čuje njihova beseda, oni zahtevaju i to, da ako njim je treba napisat kakovu istancu, ale kakovo pitanje na goveran, da to moru storit va svojem zajike. Pak to je i pravo. Ki more nekega prisilit, da uči neki drugi zajik? Glavno je, da je pametan i razuman i da zna, ča bi se sve moralo učinit, da se narodu pomore. A to more čovek znat, ako i ne zna nemški govorit. To bi morali znat oni, ki su na governe ki dobivaju zato debele plaći, pak neka se vade. Nego to ni Nemcem pravo, zač oni bi oteli sami zapovedat, i to za svem tem, da jih nima nego 8 milijuni, dočim nas imo dva puta više.

Ali zaludna njim je sva muka i vas trud — Slaveni se više ne daju pod nogi: Čehi od zgora, a mi Hrvati i Slovenci od zdola pritisnut ćemo kako va moršu i Nemca i Talijana i svakega, ki bude delal proti našemu zajiku i proti našim pravicam.

U to ime neka Bog blagoslovi trud naših vrednih slavenskeh zastupniki va Beče i druguda, i neka njim da svu onu jakost i silu, ka je potrebita va takovoj borbe, kakova je ona, ku oni vode za pravice svih slovenskih naroda.

Krstićeva talijanska stranka — gospodarska propast našega naroda.

Pitajte malo Krstića, da kako je to, da je on, ki je pasal visoke škole i ki je do leta 1896. bil najvatreniji Hrvat, najedanput postal neprijatelj svega ča je hrvatskega v Istre, pak znate ča će vam odgovorit? On će vam reć, da i on mora živet, da on sve to ča dela i piše proti Hrvatom, dela samo za to, da ča zasluži. Da bi tako govoril jedan priprosti čovek, prez škole i nauki, nebi bilo nikakovo čudo, ma kada tako govori jedan doktor prava, ki — da ga je volja — more svagdere i va svako doba zaslužit svakidanji kruh, to je va istinu žalostno i sramotno. Njegova je nauka: Niš ne delat, nego živet od Judinog novca, od novca kega mu davaju neprijatelji svega onega ča je v Istre hrvatskega ali slovinskega, pak je jako žalostno, da su se te njegove nauke poprijeli svi njegovi pajdaši. Samo tako moremo tumačit da svi ti Krstićevi pajdaši skoro svaki dan sa svojim majstorom blude okolo po Kastavšćine, v Reku, va Poreč, Trst i drugamo, vavek od oštarije do oštarije, od lokandi do lokandi. Kako bi to mogli da ne dobivaju od nekuda beči? Pomislet valja najme, da pul tega pohajanja ti ljudi jako zanemaruju i zapušćaju svoji posli, svoju kuću, svoje imanje. I na žalost vidimo, da skoro svem Krstićevem pajdašom propada imanje, propada starina. Svi od prvoga do zadnjega zaduženi su do grla, va Parence i druguda, a veći del od njih je već na samem kraje gospodarske propasti. Dosta nam je pogledat na Jušići i na Kunfin, pak već znamo kako stoje Krstićevi pajdaši. A to ni nikakovo čudo! Dan danas mora svaki svoj posal dobro nastat, ako će naprvo poć. Ni trgovina, ni kmetšćina neće napredovat, ako čovek svom silom jedno i drugo sam ne nastoji. Stari je pregovor: „da gospodarovo oko konja hrani“; ako pak gospodar sve svoje imanje, svoju trgovinu, svoj posal pusti va rukah tujem ljudem, onputa se zna da mora sve propast. A Krstićevi pajdaši od kada su počeli š njim pohajat okolo po oštarijah, zapustili su svoji posli, pustili kako se reče pitomo a počeli su loviti divo, pak njim je sve njihovo pošlo po vragu. Nam, ki ov naš narod od srdca ljubimo i ki delimo š njime ža-

PODLISTAK.

Kletva materina.*

Ili grmi, il se zemlja trese,
Il udara more o bregove?
Niti grmi, nit se zemlja trese,
Nit udara more o bregove,
Već to Istran ljutu vojsku bije,
S Talijanom krvnim dušmaninom.
Tu se bore pol bijela danka,
Tu se bore tamo sve do polne.
Bitka Vam je baš golema bila,
S jedne strane pravda i istina,
A s taljanske sila i nepravda.
Ali vidiš, što se dogodilo!
Kad je ono o podnevu bilo,
Našao se crni izdajica,
Izdajica, žalostna mu majka!
Ko što Vam je Brankoviću Vuče
Na Kosovu polju širokomu,
Cara svoga, a rodjaka svoga
Po imenu nesretnog Lazara,
Privario na viri zadanoj
I izdao caru otmanskome,
Tako i taj grdni izdajica
Izdao je istarskog Hrvata
Talijanu dušmaninu našem.
Malo za tim vrime postojalo,
Začno se na sve strane glasak
O neviri Iva Harambaše,
O privari crnog izdajice,
O izdajstvu našeg milog roda.
Nije tome dugo postojalo
Svi su ljudi o izdajstvu čuli,
Pa to čula u hladjanom grobu
Mrtva majka pustog izdajice,
Kad je čula tužna nesretnica,
Šta počini rodjeni joj Ivo,
Zakukala kano kukavica,
Zaplakala kano lastavica,
Ter si kune sina izdajicu;
Sina kune iz grobnice tavne:
„O moj Ivo — čedo izrodjeno,
Prije neg li bilom dodješ dvoru,
Po putu te težka bolest stigla,
I ne mogo bilu dvoru doći.
Ne ostalo od tebe poroda,
Nemila te bolest dopadnula,
Bolovao dane i godine
Dan po danak devet godinica;
Na teb' zdrava ponestalo mesa.
A što ljuta bolest ne trgala,
Od kosti ti meso odpadalo,
Kroz kosti ti trava pronicala,
Kroz nokte ti mravi prolazili,
Krvcu pili, meso raznosili,
A na oči muhe napadale
I svake ti jade zadavale,
Pa ne mogo umrit ni prebolit,
A za vrime od devet godina!
Kadar umreš, moj nesrećni sine!
Crna zemlja, kojoj dugujemo,
Nebila ti lahka ni malahna,
Nego težka i pretežka, sine!
Tebe ona držati ne mogla,
Metala te iz sebe nada se.
O tebi se čudo kazivalo,
Kupilo se malo i veliko
I u strahu k tebi dolazilo.
S tobom mi se namučili ljudi,
Kaludjeri, fratri i dijaci.
Objali tamo i ovamo,
Metali te u more debelo,
Ni more te održat ne htilo,
Već pod tobom silno uzavrilo.
Pak i ono tebe izmetalo
I metalo u visoke stine!
Mučio se tri bijela dana,
Obijao tamo i ovamo,
Dok nadodju vrane i orlovi
I odnesu jadne kosti tvoje
I prospu ih po gorah izvanjskih,
Kamo ljudska stopa nedopire!“
Tako kune nesretnica majka,
I proklinje sina izdajicu,
Svega kune i u kamen tuče
Ta kako ga proklinjala ne bi,
Kad je izdô i vlastitu majku,
Zatajio mliko materino,
Kojim ga je ona zadojila,
Zatajio jezik materinji,
Koji ona zborit ga učila,
A izdao uz to i rod mili
Najljućemu našem dušmaninu,
Dušmaninu, oholom Taljancu,
Kano Juda svoga učitelja
Farizejom i Židovom ljutim!
Kune majka, do neba se čuje,
Kune majka svog nesretnog sina.
A težka je kletva materina!
Kuka ona kano kukavica,
Kukati će od sad do vijeka.

* * *

A mi braćo, mili Istrijanci,
Da nas mine materina kletva,

* Ovu smo pjesmicu dobili od jednega prijatelja iz mesta Arbanasi u Dalmaciji. (Op. uredničtva).

lost i veselje, je jako žal, da naši ako i zavedeni ljudi tako propadaju, ma sami su si krivi. Oni nisu marili verovat jednemu Krstiću ki njim je obećal zlatna berda, nego su morali svoje nastat, pak bi danas stali drugačije nego stoje. Mačja stranka je dakle kriva da puno, prej dobrostojeći ljudi, navlastito va kastavšćine, sada propada. Još je vrieme da se kigoder spasi, samo da se odkriža od vraga, ako pak neće, huje mu budi.

Ča je novega po svetu?

Na drugem meste povedamo, kako gre puli nas va našem kraljevstve sve nopak, ma ni druguda po svete ne cvatu baš najlepše rožice. Tako je na priliku bilo pasani dni va **Španje** strašneh nemiri, skeh bi se bila mogla lahko zleć i vela revolucion. Tim nemirom pak je krivo najveć to, ča je va Španije vela mizerija. Tamo vam mestri i drugi impiegati upravo umiraju od glada, zač ni va kase beči. Španjolci nimaju ni flotu od gveri, sve njim je to šlo zgubljeno, a prigodom zadnje vojske s Amerikanom zgubili su i najbogatiju svoju koloniju — Kubu. Od tega vremena kako da su Španjolci zgubili glavu. Oni sami ne znaju, ča delaju, i misle, da te ih revolucijoni spasit. Vidite, nač je spala jedna kraljevina, čiji su se kralji jedanput štimali, da na njihoveh zemljah sunce nikada ne zapada. A te su oni govorili za to, zač su imeli pod svoju vlast pol Ameriki, a zna se, da kada sunce puli nas zapada, da tamo vilaze i obratno, za to su oni i pravo imeli, kada su govorili, da va njihovem kraljevstve sunce nikada ne zapada. Ale sada bi reć, da njim zapada — i to za vavek.

Kinezi još vavek vode za nos celu Europu. Očito je, da će od cele te kumedije jedini Rus ča goder dobit. Šegav je Rus — on dela i muči, a ne obeša na velo zvono svaku stvar.

Inglezom gre va **Transvale** jako slabo. Buri se ne daju nikako ukrotit, već se svako toliko čuje, da su ku stotinu Inglezi pobili. A na Ingleze je prišla još i nova puno veća nesreća. Va njihovoj kolonije i mej vojskom se je razširila kuga. I to je jedini saveznik, ki je Burom prišal na pomoć. Vidi se, da se oni nisu zaludo uzdali va Boga, da će njim on pomoć.

K ovemu ćemo dodat jedan razgovor, kega je ovi dni imel Krüger s dopisnikom jednega lista s Pariza.

Ljubimo mi svoju domovinu,
Svoju majku, a i rod svoj mili,
Jezikom se ponosimo svojim,
I nedajmo, da nam dušman grabi
Ono, što nas po pravici ide!
Ova kletva neka nas pouči,
Kakvo zlo je biti izdajica
Svoga roda i svoga plemena,
Svoje majke i jezika svoga.
Čuvajte se, braćo, izdajice,
Izdajice crnog, prokletoga,
Jer da znate, mili Istrijanci:
„Prokleto je ime izdajici,
Prokleto je i koljeno njegvo
I bijele u zemljici kosti!
Proklet Vam je svaki izdajica,
Izdajica svoje domovine,
Njemu duša ne će vidit raja!“
A vi braćo, zdravo i veselo,
Pomogô Vam Bog a i svi sveti!

Krüger je rekal: Mi imamo svoje pogreške, svoje slabosti, mi smo navestili vojsku, ale mi moremo i dokazat, dà, mi moremo i dokazat, da smo bili prisiljeni to storit. Trdo se ufam, da ćemo najzada mi dobit, da će nam Bog pomoć, jer se borimo za pravednu stvar. Inglezka nam je sve zela, sve nam je pograbila, samo slobodi nam neće nikada zet. Ja sam prišal va Europu, da na ki drugi način koristim svojoj domovini, zač sam preveć star, da bim se mogal tuć na vojske.

Od svoje ženi i dece rekal je Krüger: Kako mi ih je žal. — Brižna moja žena i moja deca! Dva su mi sina poginula va vojske, dveh su uhvatili Inglezi, jednega od njih su zapeljali dugo na Ceylon, a od obedveh nimam već 3 meseci nikakovega glasa, sigurno su umrli. — Još imam jedno 30 dece i vnuki va vojske, sveh bim rado dal, samo da bim znal, da će se javit nova zvezda danica slobode nad mojom tužnom domovinom.

Tako je govoril nebog starac Krüger, a mi mu želimo svaku sreću njemu i njegovemu junačkomu narodu.

Dopisi.

Iz **Poljana.** Ča bi te rekli, ka je najpametnija glava va Poljanšćine? Ka druga, ako ne ona, ku ima na vrate naš liepi Jović spod Pečničkega vrha va Strmicah. Vela glava — naš Jović. Da je študijan, on bi danaska bil morda i ministar. Vej si ga vrag. ča bi on bil mogal postat. Pogledajte ga samo kako čuči v oštarije. On vam gleda va taj blaženi sviet oštro i nehajno, onako kako da bi htel reć: Vi ste svi niš — ja sam samo neč. A svi drugi žbale ti va njega, kako va kakovega proroka, i sve čekaju, da se ona blažena njegova ustašca odpru, da čuju ča će reć. On malo govori, samo dvajset i pet ura na dan, ma kada govori, to ni, ako ne da se čudiš i križaš. Da ste ga čuli neki dan, kada je ono rekal. „Ja nisam pismen čovek, al da neznam, ča znam, ja bim sladko spal.“ Ča ni to mudro rečeno. I on „Pazdić“ je imel kuraja, prekinut ga i reć mu, da neka mu ne kriči va oštarije i neka mu ne smućuje ljudi, kada igraju. A Jović njemu: „Neka igraju kako znaju, a ja ću kako ja znam, a ti znaj da — kvante tešte tanti napuli“. Valja da znate da se Jović jako štima s ovemi besedami, a s njimi on oće da pokaže, da i on zna neš talijanski — a opet on bi s tem rad, da poštima Benatića. I ne mislite da je Jović umuknul. On je rekal Pazdiću: „Ti muči Pazdić, ti neznaš ča ja govorim — i po rane bože, ja bin, ja bin, ja bin govoril al nimam kemu“. A bilo nas je i nekoliko naših okolo njega — pak smo se samo drcali i smeli i opetovali, kvante tešte tanti napuli. A Jović: „Znate vi, da je Pečnički vrh fortica — ku ne moru predobit — znate — (toj mislel na Hrvate). Al to ni još niš. Ma da ga čujete kako on zna pronostikat. „Držmo kakoj sada, pak ča bude, bude pokle“. Ča nisu to vele i debele besedi. Neka to ki drugi reče, ako je vredan. A ono: „Ja, držmo se po rane Bože — čaj Marija Luvija va Pule? Niš drugo, nego špindije — špindije a zad Bajokun ima vodi dosti — za svi naši gosti“. Razumete vi to? Inšoma ja vavek govorim, da se je naš Jović po kojoj sreći rodil tamo negde pred jedno trejset tisuć let — on bi za sigurno bil postal slamni čovek.

Čujte još i ovu: Jednu večer pride k njemu nekadanji njegov prijatelj, da mu ča pročita — da i Jović zna ča se zgaja po širokem svetu. Počme mu čitat „Primorca“. A ja, to ni nikako šlo Joviću va glavu. Vaje mu je žboknul. — „Ča i ti smrdiš s Hrvati? Stavi tega gnjusa v oganj. Ja nerazumen tega sakramenu... ga zajka. Pročitaj mi ča slovinskega-istrijanskega. Ta drugi se smeje za puknut. Kako nebi? On ti lepo stegne žepa lunarij ki se zove: Bog i Hrvati, pak mu počme čitat s njega ono ča je na kraje za na smet se. Jović sada sav zadovoljan, ni se mogal donaslišat teh smešic. Kada mu je sve smešice pročital, ontrat skoči Jović: „Tako — tako — to ja, a ne ono — čaj po Hrvatsku — ča si mi prvo čital, ovoj po našu staru slovinsku — ča more i najmanje dete razumet — a la su ti Kranjci šegavi — kako znaju oni to lepo pisat“. Joviću je kranjski ono ča je napisano va lunarije „Bog i Hrvati“. Ala Jović, Jović, Bog ti daj pamet.... *Pištola.*

Iz **Lovrana.** Talijanske bandere i kokarde va Lovrane. I naši su Lovranci za starinu — i oni te da bude, kako je jedanput bilo. A kako je jedanput bilo? Ja ne znam, kako je jedanput bilo, to će valjda znat oni ki su bili na tance od „Legi“. Oni su našli va nekeh starih libreh va Kozline, da je jedanput va staro vreme imel Lovran svojega kralja, ki se je zval Vitorijo Manovele, ke rompe le padele. Ta kralj je bil, to se razume, Talijan, i zato su oni od „Legi“ neki dan nosili na tance talijanske banderi i talijanske kokarde. Nego pustimo škerci na stranu. Nač će se ki pak će reć: Ter i vi nosite hrvatske banderi, zač nebismo i mi nosili naše talijanske? A jok — ta ne valja. Ako mi nosimo hrvatske banderi, to je senjal da je nam dopušćeno nosit ih, zač to su banderi jednega naroda, ki spada pod našega cesara, i za to ne more ni jedan imat proti tome niš, ako ih mi nosimo. Mi znamo na priliku, da kada je bil naš presvietli cesar leta 1894. na Voloskem i v Opatije, da ga se je pozdravljalo s hrvatskemi banderami, i proti temu ni mogal ni jedan niš učinit. A bimo bili malo rado videli oneh, ki bi se bili onputa azardali stavit na se, ale na svoju kuću talijansku banderu! Tem za sigurno nebi bilo pofalilo ko leto Gradiški. Pak i pravo je, zač on ki bi otel nosit talijansku banderu, bi pokazal s otem da želi prit pod Italiju, on bi tim pokazal, da je mrzki iredentista. Nego ne čudimo se mi tem nekem ki to delaju, mi dobro znamo da oni od tega živu, zač da nebi delali kako hoće njihovi prijatelji iredentisti va Trste i Istre, slabo bi bilo za njihov žep, ale mi se čudimo onemu jednemu delu naših ljudi, ki tim nekim veruju, kada govore da nisu Talijani, sa svem tem da mej sobom samo talijanski govore, va svojeh kućah samo talijanski govore i pišu i s plaćenikom Krstićem kriče da je Lovran talijanski. Ne znamo kako more ta del naših ljudi verovat tem nekem, ki na sebi nose i dopuščaju nosit banderu talijanskega kraljestva, a njim govore da su za našega cesara i za Austriju! Lažu, lažu, a da ne lažu nebi se za nje ni znalo.

Iz **Kastavšćine.** Kako ste bili va svoje vreme objavili, da će pjevačko družtvo „Sloga“ va Zamete imet nedelju, na 16 o. m. svoju veselicu, tako je i bilo. Bilo je slabo vrieme, ma ja sam svejedno tamo skočil, da se malo pozabavim mej onemi vrlemi ljudi. Da vam pravu istinu rečem, ostal sam začuđjen. To vam je sve lepo šlo, kako da su sve to učeni ljudi, a ne prosti delavci i njihove rodbini. Njihovo ponašanje za vrieme veselice mora se jako pohvalit. A ča pak da rečem od programa same veselice? Pjevanje je bilo posve dobro. Igru „Dažjevna noć“ odigrali su na podpuno zadovoljstvo gg. Jardas Josip i Starac Ivan, pak se je okol nje dosta smelo. Mane je bilo milo na srce, videt onako prosti delavci, kako znaju lepo predstavljat, pak i puk je to jako zabavljalo. Niš manje od predstave je puk pozabavilo „Olito“, pustni podpuri, kega su pevači odmuzikali na „bigotoneh“, al ćemo reć na trumbetah od karti. Još me je neč jako razveselilo. Kada su pevači odpevali „Lepa naša domovina“, stupila je na pozornicu krasna i umiljata gospodična Rozina Perić, pak obrado vala je gosp. Frana Rnbešu, kepelnika družtva „Sloga“ s lepim hrvatskim bokè s dugemi hrvatskemi banderami, na keh je bilo napisano: Bog i Braća“ na jednoj, a na drugoj „Slaveni živili“! Još mu je podarila palicu za kapelnika sa sliedećimi napisi: „Živio nam prvi zborovodja Franjo Rubeša uz svoj rodjendan 27. jenara 1901.! Anton Pavičić, Vuk iz Like“. Na drugoj strani bilo je vezano: „Živilo pjevačko družtvo u Zametu na medjašu Rieke“. Ovo je podarila gosp. Rubeši rečena gdjica na ime svojega barbi, g. Antona Pavičića, restaurantera Pod Jelšami. Gosp. Pavičić kako sam mogal čut, već je mnogo dobra storil družtvu „Sloga“, pa k i ovem darom ni samo počastil g. Rubešu, nego i celo družtvo, ko mu mora biti zahvalno. Još me je neč na ovoj veselici iznenadilo, a to je kada su onako lepo tancali hrvatsko „Kolo“, tanac dosta zapleten i težak. I s ovem su pokazali, da se s dobrom voljom more puno postignut. Ljudi je prišlo na veselicu, da su sve prostorije bile do zadnjega kutića pune. A to su bili sve sami delavci, pak vendar za celo vreme veselice ni se imel ni jedan potužit na najmanji nered. I ovi put sam se trdo osvjedočil, da su Zamećani vrli ljudi. Bog jih poživi! Pak i gosp. Finderle je pokazal da je njegova kuhinja i konoba fanjska, te si mogal za mali beči lepo se gostit pul njega. Vela zasluga je svakako od gosp. Rubeše i celega odbora, da je ova veselica ovako lepo finila, pak ja bim njim preporučil, da još svako malo ča priprave, da razvesele i zabave svoji člani i drugeh. To će koristit puku i samemu družtvu. More se ovo družtvo preporučit i drugem rodoljubom, da ga se svakda spamete, as ono je va Zamete od velike znamenitosti, ako se pomisli, da je blizu Reki, da oni puk v Reku svaki dan za poslom zalazi, pak da bi se mogal lahko odbit od svojga roda, a tako le ga ono družtvo drži skupa.

Iz **Rukavca.** Čuli smo povedajuć jednu, ka nam se čini skoro nemoguća. Po Kastavšćine je jako poznat neki petljar sa Halublja. To vam je starac pul let. Pred nekoliko dan, baš kada je ova zadnja zima pritisnula, petljal je negde po Rukavaščine. Večer da ni tel tu sirotinu nijedan zet na presp anje, aš da nimaju mesta za „hrvatski prasci“, — pak se tužan starac moral stisnut k vratam od jednega skadnja da prenoći, kade su ga pak drugi dan našli smrznjenega. Kada smo to čuli povedajuć, su nam se vlasi zdignuli na glave, da je po kastavšćine ljudi tako trdega srca. Vidite malo, kamo je već Krstić zapeljal svoji ljudi. Ne samo da mnogi njigovi zaničuju crkvu i sv. sakramenti, nego već nimaju ni toliko kršćanskega milosrdja, koliko čovek treba da ima prema pasu. Kemu će past na dušu smrt one tužne siroti, i one muki, ke je pretrpel, dokle ni zdahnul? Kamo smo već prišli!

Očitovanje.

Sve ono, što sam čuo govoriti do moga poštenja i dobroga imena izjavljam ovdje javno i glasno, da je sve mrzka laž i paklenska izmišljotina. A koji takove laži šire i puk bune i varaju jesu smutljivci ili kako jih sv. evangjelje nazivlje „vuci grabežljivci“, jer grabe i otimlju čovjeku ono, što valja više, nego sve zlato i bogatstvo ovoga svieta.

Kad budu oni mogli dokazati, da je samo vlas istine od onoga, što su rekli, do moga poštenja, onda se ja dragovoljno podlažem najstrožijemu sudu i najvećoj i najsramotnijoj pedepsi. — A dokle budu samo po vani blebetali i tulili, ja jih držim za najveći smrad i za kukolj.

Svaki pošten Mošćenčan i Kastavac će se takoveh čuvati i od njih bježati.

Koga se ove moje rieči ne tiču, on se neće uvrediti, a onaj, koji se uvredi i srdi, dokazuje, da je kriv.

Toliko na obranu svoga poštenja, koje je svaki čovjek dužan braniti, tim više ja, kao svećenik.

Ako imadu pravo, će se oglasit i u oči čovjeku reći, a ne pred njim bježati i za njim govoriti. Ja sam jih pozvao, pa ako se ne oglase, znajte s kakovimi ljudi posla imate.

Ova izjava bila je izrečena javno u crkvi sv. Križa, župe kastavske, još g. 1885., za vrime takozvanog Tabelarstva. Nitko se nije proti ovomu oglasio. Stoga nek se sudi, kako je bila prostota zavedena.

Anton Puž
župnik u Mošćenicah.

Popišija u Kastavskoj občini.

Od dobroga prijatelja dobili smo pregledni izkaz popišije puka u kastavskoj občini i to onaj od godine 1890. i 1900. Mi ga rado ovdje iznašamo, jer smo sigurni, da ćemo tim zadovoljiti mnogobrojnim našim čitateljem po Kastavščini.

Kod pregledavanja ovoga izkaza treba uzet u obzir, da je ovdje zaračnnano samo prisutno pučanstvo, dočim razni Kastavci, koji se nalaze po svietu, nisu ovdje upisani.

Redni broj	Županija	Prisutno pučanstvo god.		Naroda u god. 1900.		Broj kuća u god.		Kuća više u god.
		1890.	1900.	više	manje	1890.	1900.	1900.
1.	Brnasi	419	459	40	—	74	81	7
2.	Brnčići	535	624	89	—	92	101	9
3.	Blažići	495	572	77	—	85	108	23
4.	Bregi	476	475	—	1	81	90	9
5.	Breza	144	146	2	—	25	28	3
6.	Hosti	487	552	65	—	83	104	21
7.	Jurčići	601	675	74	—	95	111	16
8.	Jurdani	448	472	24	—	72	78	6
9.	Jušići	423	478	55	—	65	76	11
10.	Kastav	603	575	—	28	115	124	9
11.	Kučeli	554	601	47	—	97	102	5
12.	Marčelji	645	802	157	—	112	134	22
13.	Matulji	434	467	33	—	63	79	16
14.	Pereniči	502	571	69	—	88	102	14
15.	Pobri	342	410	68	—	63	69	6
16.	Puži	911	937	26	—	143	152	9
17.	Rečina	340	384	44	—	73	80	7
18.	Rubeši	512	580	68	—	81	97	16
19.	Rukavac dol.	393	425	32	—	68	71	3
20.	Rukavac gor.	483	480	—	3	79	80	1
21.	Saršoni	673	731	58	—	118	131	13
22.	Srdoči	571	688	117	—	89	112	23
23.	Spinčići	450	471	21	—	75	83	8
24.	Sroki	467	533	66	—	90	99	9
25.	Trinajstići	373	399	26	—	58	61	3
26.	Zamet	876	1128	252	—	128	201	73
27.	Zvoneća	729	742	13	—	104	117	13
	Ukupno Kastavščina	13886	15377	1523	32	2316	2671	355

Redni broj	Pridružene porezne občine	Prisutno pučanstvo god.		Naroda u god. 1900.		Broj kuća u god.		Kuća više u god.
		1890.	1900.	više	manje	1890.	1900.	1900.
1.	Brgud veli	746	754	8	—	136	150	14
2.	Brgud mali	136	140	4	—	23	25	2
3.	Klana	934	921	—	13	173	197	24
4.	Lisac	212	224	12	—	33	35	2
5.	Skalnica	198	231	33	—	36	34	*
6.	Studena	328	344	16	—	67	74	7
	Ukupno pridružene občine	2554	2614	73	13	468	515	49
	Kastavščina	13886	15377	1523	32	2316	2671	355
	Mjestna občina Kastav	16440	17991	1596	45	2784	3186	404

Iz ovoga vidimo, da je prirast puka u Kastavščini u ovo zadnjih deset godina jedna tisuća četiri stotine devedeset i jedan (1491), dočim u pridruženih občinah za šestdeset (60) duša, što čini za cielu občinu Kastavsku jednu tisuću pet stotina pedeset i jedan (1551). Broj kuća n cieloj občini Kastav poskočio je za četiri sto i dvie (402).

Ako uzmemo u obzir, da ciela občina Kastav mjeri okolo 214 kvadrat. kilometara, to dođe na svaki kvadratni kilometar po prilici 12 duša. To je prilično mnogo, jer moramo znati, da su u gornjoj mjeri sadržane takodjer prostrane šume občine Kastav i pridruženih občina. Kad uzmemo sve ovo u obzir, moramo reći, da je Kastavska občina prenapučena.

Ča piše „teta Jambrožija".

Kako znate zadnju subotu „teta Jambrožija" ni prišla vanka, a ona ni zato mogla vanka prit, zač se je trebalo Krstiću spravljat na on njegov „dugi" vijaj, kega je šal storit po Istre u „interesu partida". Bože moj, vijaj je dug, zima oštra, led, sneg, mraz, da ti dušu probija. Ale se je zato Krstić i dobro fudral. Zel je tri pari modandi od debelega frustanja fudranoga s fanelum, pak je zel četiri pari debelih kalcet od vuni i dve debele, debele maji, da mu se ono lepo i srdačno telino ne prehladi. Ča ja znam, mogal bi se još ki tić nać, pak ga spravit va kotac, kako su ono lane va Novakeh storili. A va kotce je mrzlo, zato valja se na dobu armat z teplemi majami i z mudandami od fruštanja. A dokle je sve te mudandi, kalceti i maji stavil na red, trebalo mu je puno vremena, i za to ni mogal za subotu napisat „tetu Jambrožiju". Mala škoda ako je ale ne.

* * *

Vela sreća za Rovinjsko Selo. Nego mi ćemo ipak nastojat da poberemo još ono, ča nam je zadnji put ostalo. Tako smo našli va zadnjoj „tete Jambrožije" jedno pismo, ko je Krstić sam napisal, i va kem on sam sebe pozivlje va Rovinjsko selo, zač da bi ga oni ljudi tamo jako rado videli va svojem družtve. (Ala bi robu, ter bi! Op. sl.) I Krstić odgovara, da neka ga čekaju da će on za sigurno prit. I mi mu verujemo da će poć tamo, i to poradi dveh razlogi, Prvo zač će se na ta način najist i napit ala maka, a drugo zač je Rovinjsko selo blizu Parenca, kade ga čeka Campiteli sa svojom debelom mošnjom.

* * *

„Mladi Krstić". Va „tete Jambrožije stoji napisano, da se je tamo va Novakeh, kade je ono „stari Krstić" bil va kotce zaprt, pokazal neki Frane Mateicich, kega da zovu „mladi Krstić", a to zato, zač da je jako kuražan. Tako barem piše „teta Jambrožija", ma ja mislim, da ta mladić mora bit još i ča drugo, zuč ki će imat tu velu čast, da ga zovu Krstić ni mu dosta samo bit kuražan, on mora bit takov, da bi za potrebu g. Kunšiljer Fabiani mogal o njemu napisat, da bi za beči bil vredan storit i takovo delo za ko se gre va peržun itd. itd. itd.

* * *

Već ni Lovran-Laurana. Preskočit ću onu neslanu klobasicu z Vranji, kade se neki Kalabrez Tone tuži, da njemu ne daju pojist oni beči. keh je junta poslala va Boljun. Preskočit ću ta dopis za to, zač je va njem svaka druga beseda: „vrag, vraga, po Boga itd. A preskočit ću i ono iz Baške, zač je nutre neč tako gnjusno, da mi se valje štumih zmutil, kada sam ono pročital. Fermat ću se samo jedan hipić na pisme iz Lovranščine. Tamo će te nać: Lovranščina, Lovran, Lovrane, Lovranci, a nigdere Laurana ni Lauranci. Ča bi to reć? Odkuda je ta vetar na jedanput popuhal, da je ono novo Laurana tako naglo zginulo, a Lovranu staro ime Lovran ostalo? A mi se lepo spamećujemo, da je upravo va „tete Jambrožije" stalo već nekoliko puti Laurana i samo Laurana. Smo kurioži, kako će bit drugi put pisano, da l' Lovran, al Laurana. Svakako mi nismo bili na krivem pute, kada smo ove ljude, s kemi Krstić barata, kako s tulci od turkinje, okrstili da su mački. Vidite samo kako te pasje noge svako toliko dlaku menjaju.

* * *

Pismo z Ameriki. Ja ne znam, kako mi je ono neki dan pobeglo nekakovo pismo, kô sam čital va „tete Jambrožije" od 9. o. m., ko da je napisal neki Ludovik Mandić svojemu prijatelju Neštru Šušnju, bratu nebogega Ivaka, župana hrvatske županije pul Kućeli. On bi rad doznal, kako su pasali zadnji izbori v Istre, pak moli Neštrota, neka mu on to piše. „Ja bim da mi i žena piše, ali ča će ti baba pisat, kada ne zna niš". Ste videli malo, kako kumpar Ludoviko Mandić lepo kumplimenta svoju brižnu ženu. Govori njoj da je baba i da nezna niš. Ma lepo — baš po mačju. — Za tem kumpara Ludovika trese febra od straha, da ča je to s tim Spinčićem i Laginjom, ki da nastoje i delaju oko tega da nad Ludovikom Mandićem zavlada Majar. Ju manene, ako je to istina! Ako se to dogodi, da će svi morat bežat iz svog doma tja, kako moraju bežat i sami Hrvati iz Hrvatške, zač da tamo ne moru živet Vidite, mane je sada na jedanput prišla volja da se s tim kumparom Ludovikom malo popravdam. Po njegovem pisme Hrvatom va Hrvatskoj nima življenja, pa zato moraju ća bežat od domi. Dobro je, nego pitam ga ja malo, da mi reče, ako zna, zač pak mora bežat onoliko milijuni ljudi ća iz Italije? Zač? Sigurno ne za to, zač da bi njim bilo va Italije predobro! Pak ipak bi nas gospodin Benatić, on Benatić, za kega je glasoval i njegov prijatelj Neštro i njegov nebogi brat Ivak, otel živuć pod onu gladnu Italiju, od kud svako leto beži ća toliko tisuć i tisuć ljudi. I još ću ga neč pitat: Pitam ga ja malo, neka mi povede, zač je pak on, Ludovik Mandić, moral bežat ća od svoje starini, od domaćini Istri i nastanite se tamo dugo v Amerike z drugemi Hrvati? Sigurno za to, zač je mislel da će mu tamo bolje bit. A tako su isto misleli oni Hrvati, ki su šli ća od svoje domovine, da iščU po svietu bolju sreću. A tako ne delaju samo Hrvati, nogo i Nemci i Francezi i Englezi. ki imaju i doma dosta velega dobitka. I još govori ta Ludovik, „joh ńami ako spademo pod Hrvatsku, zač da se Hrvatom svaki dan prodavaju grunti za velika plaćila. A neka se Neštro obrne malo okolo sebe, pak neka nam odgovori, za ča su se pak prodali grunti onem mačjem Kapurionom keh on toliko hvali? Ča su njim jih morda prodali zač su već spali ped Hrvatsku, pak moraju brižni plaćat vela plaćila? Pamet, pamet va glavu, pak se neće prodavat grunti, a ki će da nepametno žive, njemu će poć sve na inkant, pak rodil se on va Hrvatskoj ale va Benatićevoj Kalabrije.

Najljepse je pak ono ča na kraje piše, naime, da bi rado prit doma, da more jos budi ku lampu ugasit. Bože moj kako naši brežanski Talijani ljube svetlo. Krstić predika proti fulminantom, a ov isti napoveda da će prit doma lampe gasit. Oni moraju sigurno videt i va škurem. Pak se još jade, ako im se reče, da su mački.

* * *

Pet Krstićeveh zapovedi, keh se moraju držat svi mački. Va jednem drugem pisme z Rovinjskega sela napisane su te zapovedi, keh pak e izdal novi Mojsija — Arbanas Krstić. Čujmo ih:

1. Biti pravi i dobri Istrijani. (To će reć, svaki mačak mora kako pravi Istrijan hodit po svete oprćen z gajbom i vapit: Ćete kupit jajca, jajca! . . . .)

2. Ljubit se medju vami, kako pravi brati. (Od prilike onako, kako se ljube Fritaja i nona Jambrožija.)

3. Živet u redu i miru, kako zakoni božji i ljudski zapovjedaju. (To će reć, da valja živjet onako, kako žive Krstić na Matuljah.)

4. Svaki Istrijani, ki pomoru Hrvacku politiku su traditori svoje patrije. (Ja, a oni Talijani, ki hitaju bombi na našega presvjetlega Cesara i oni, ki vapiju aviva Italija — ono su pak pravi sinci domovine Istre. Ča ne?)

5. Duša političkom progrešu je administracija komunjska. (Naime onakova, kakova je ono bila va Pule, va Vodnjane i po drugeh talijanskeh občinah. Svemu je pako zavrha Talijan Rigo. ki je požeral osamdeset tisuć fijorini kmetske muki, no zato je on bil prava duša političkega talijanskega progreša.

* * *

Za ov put neka bude dosta. Počekajmo do subote, dokle pride vanka nova „teta Jambrožija". Tu će Krstić nosit petnajst dan va utrobe, pak se nadamo, da će bit mastna. A ja već malo manj znam, ča će bit va njoj napisano. Najprvo će bit govora o Stirnu i od „Hrvatskeh razbojniki". Tu će se napadat na g. Kundića. du će sve pucat. Onputa te bit dve tri klombasice z Baški, z Rovinskega sela i z Pazina va keh će stat, da su Krstića nosili na rameneh i to će bit sve Ja još će bit jedan ili dva razgovora i jedna ale dve bumbi proti našega urednika è bašta Lepi foj, kemu se već naprvo zna, ča će nutre bit. *Barba Tončić.*

Domaće viesti.

Slava Dubrovniku. Na nekom smo mjestu čitali da je vrlo nesretan onaj narod, koji nema svoje povjesti, ali da je još jedanput nesretniji onaj, koji ju je jednoč imao a sada je više nema. I odista nema gore boli, nego li je sjećanje na sretne dane u nevolji". A ništa neće prije raztočiti srce čovjeka, nego li ona vječna, tužna nostalgična čeznja za onim, što je bilo. I naš Dubrovnik je imao svoju slavu, svoju veliku slavu, i ta „kruna hrvatskih gradova" imala je svoju moć, a ta se slava, moć i sjaj razvijali iz stoljetne „zlatne i sladke slobode", koja se poput sjajne „aureole" nadvijala nad drevnim zidinama gordoga grada. No vremenom nestalo je i te slobode, a s njome zgubila se moć i slava slavne republike. Napoleon je zaključio zadnju stranu divne knjige — knjige povjesti naše „Atine". I tu se obistinile rieči umnika, biva, o nesreći naroda, koji je svoju poviest izgubio: U gorde duše nekadašnjih slobodnih Dubrovčana stala se uvlačiti tuga i žalost za prošlošću. Tu je tugu i tu žalost, koja je već graničila s klonulošću slabo prikrivao prirodjeni ponos. I činilo se, da se bliža svemu kraj, izgledalo je, kako da je već na domaku ono doba, kad će slavni Dubrovnik, ta kolievka velikih umova svjetskoga glasa — biti jedna liepa ali tužna priča.

No do toga ne dodje. Potomci nekadašnjih divova ubrzo su se snašli u noviu prilikama. Ne odstupajući ni za dlaku od tradicija slavnih svojih predja oni se uhvatili u kolo uz svoju dičnu braću, da zajednički rade oko obnove nekadašnje slave i moći. Tako vidimo gdje ne zapustajući liepe umjetnosti u kojima su oni od uvjek prednjačili — rade iz svih sila oko obrane svoga teritorija, i što više, mi vidimo gdje im široki pogled dosiže i dalje, preko granica toga svoga teritorija — vidimo dopise gdje je trag toga pogleda počinuo i nad našom jadnom Istrom, i taj je trak nad nama zatitrao, kô što titra pogled dobre milosrdne duše, kojoj se iz grudiju kida bolni plač. I Dubrovnik

se smilovao nama: Na večer 16. o. m. skupilo se sve što je dična i slavna u Gundulićevu gradu, da prisustvuje divnoj svečanosti priredjenoj u korist naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Do 60 krasnih darova stiglo je u tu svrhu na odbor svečanosti, a prispio je i dar proslavljenog slikara Vlaha Bukovca. Velika je svota te liepe večeri umišla u korist družbe, no od velike je važnosti za naše odnošaje pomoć takove ruke, ipak je za nas još utješljivija okolnost, što tako duboko osjeća s nama grad, koji je slavom svojom tako velik. Slava Dubrovniku!

G. Gjuro Ružić i istarski Hrvati. Dični hrvatski pjesnik naš i domorodac g. Rikard Katalinić Jeretov bil je ovi dni na Voloskem, va meste kó on jako ljubi, zač se je va njem rodil. On se je potrudil i do nas drugeh ki pišemo naš „Narodni List", zač je otel da nas pozdravi i da nam se naradnje, kako je naš list lep, i kako ga svagdere ljudi rado čitaju. Od njega smo doznali, da je bil prvu nedelju puli gospodina Gjure Ružića, veletrgovca v Reke, s kim se je razgovaral najviše od nas drugeh istarskeh Hrvati. G. Ružić je rekal: — Kako vidite mane ni dobro, već sam od nekoliko vremena bolestan i nemočan, ma da bi mi samo malo laglje bilo, ja bim se sâm potrudil malo do Rukavca da se na svoje oči osvjedočim, je to moguće, da su oni ljudi tamo onako zaslepljeni, da se daju onako varat od talijanskih plaćeniki i izrodi. — A i više je tega rekal dobri i vriedni domorodac g. Ružić, dok se je nazjada taknul i našega „Narodnega Lista", za kega mu je rekal, da mu se jako dopada i da ga jako rado čita. Mi od srca zahvaljujemo našem dičnom i vrednom starcu i osobitom dobrotvoru naše djećice, ke se on gusto puti spameti s kakovim darom i molimo Boga, da temu našem prijatelju povrati zlatno zdravlje i da nam ga poživi još mnoga i mnoga ljeta.

Zaruke. Dražestna gospodjica i vrla Hrvatica Pia Perčić u Voloskom zaručila se je s gospodinom Ivanom Bobić, c. k. poreznim kontrolorom u Idriji. Naše srdačne i iskrene čestitke zaručnikom!

Ča se j' babi htilo, to se j' babi snilo. „Popolo Zuccone" iz Pula donaša va svojem broje od 23 febrara t. l. jedan člančić pod naslovom „budućnost Voloskega" va kem piše da su se Nemci z Voloskega (?) i Talijani složili za budući občinski izbori pak da te seguro predobit občinu va svoje ruke. Marameo! Tako su govorili i pisali Talijani pred tri leta kada su se bili složili z nekemi opatijskemi Nemci pak nisu imeli nanke kuraja pokazat se. Oni vavek straše s praznum puškum nego ne najdu nijednega ki bi se ih bal. Kako čujemo su se neki Talijani z Voloskega neki dan pul Tirmana dogovarali z Jelušićem z Diegotom Jačićem i z dvemi trimi Nemci ki nimaju ovde ni pravo glasa. Takove ljude ki niš nimaju ni ki nimaju pravo glasa voloski Kalabrezi računaju za nemšku stranku. Ala poveretti! A neznaju siromahi da su se s našom strankom složili svi pravi Nemci, svi ljudi od šesta. Zaludo je, neka se svi Puhi ovega sveta postave na glavu, Talijani nete nikada ovu našu občinu v ruke dobit! Onputa ja, da bimo friško stali! Šundrali bi občinu kako su i kažin, a mi siromahi morali bimo plaćat vraga i pol adicijonali. Figurajte se; Pikarobu bi storili za komunjskega sekretera a Krstića za kasera (là fondo!) Neka si jedanput za vavek izbiju z glave, da će oni ovu našu občinu dobit va svoje nesrećne ruke zač joh ti ga njemu ki v njihove ruke pride.

Drago nam je, da je „Popolo Zuccon" prišal jedan put s farbom van i povedel drito, da je na Voloskem, „partito nazionale italiano". Sad bi morali Kalisto i Com., protestat, da oni nisu Talijanii zač da oni vavek govore da ni su Talijani nego „Slavirili... liri.... rili.... lirici".
Kako doznajemo ono va „Popolo Zuccon" glede voloskeh izbori je Krstićevo maslo, ki bi tako htel zmamit Talijanom još nekoliko „Flik" zač da je već počel kantat: Senza un soldo moretina ti mi lasci.

Talijani su dobili po prstih. Talijani bi po sile oteli, da je Istra Kalabrežka zemlja. Oni menjaju našem ljudem imena, oni nam zatiraju zajik, a najzada su si stavili va glavu, da će promenit i imena svim našim mestem v Istre. Tako su Rukavac prekrstili na Manciano, Veprinac na Apriano, Poljane na Pijana (sigurno su bili pijani, kada su to delali) itd. itd. Ta imena su oni počeli rabit i va službeneh svojeh pismeh na guveran. Nego kada ti temu nebeše, guveran njim je jedan lepi dan zabranil, da neka oni puste imena slovenskeh mesti v Istre onakova, kakova su bila i do sada, da i od sada napred moraju zvat Rukavac — Rukavac, a ne Manciano, a Poljane — Poljane a ne Pijana, i sva se druga mjesta imaju zvat onako, kako ih je od starine puk zval.

Tako je pravo. — Nego znate li vi ča te naši Brežani reč na to? Oni te reč da su Hrvati podkupili naš guveran, da tako stori. Ala moju glavu pod sekiru, ako tako ne reču!

Svi smo pošteni, Rukavački župan je dobil neki dan ravno od junti 225 krun za cestu. Lepo bi bilo, da prikaže računi, ča, kako i koliko je špendal od dobiveneh beći. Ono nisu miga talijanski beći — ono su sve žulji našega kmeta, pak bi dobro bilo, da se vidi kako se je s temi beći baratalo. Bože moj, svi smo pošteni, ale svi smo i kuriozi za doznat kako je to bilo.

Brižno blago. Do sada je Englezka poslala va Transsval 145 tisuć i 571 konja, a od teh je sama Ungarija dala 7 tisuć i 999. Po tem je tako zvana, „slobodna i kavalira Ungarija" pomogla klat one brižne Bure dole va Afrike.

Pučanstvo v Istre. Leta 1890. bilo je v Istre 317itisuć i 660 ljudi, a sada ih je 336 tisuć i 484, dakle 18 tisuć i 824 ljudi više nego pred deset let.

I va našem Voloskem kotare je pučanstvo priiično poraslo od zadnjega puta — sad ima 47 tisuć i 944. duše.

Leva. Na Voloskem bit će levana 16, 17 i 18 aprila, a va Podgrade na 22 i 23 marča. Već od jedno mlado srdce će bit va strahe, da mu diku ne pošalju va Pulj.

Koludrice na Voloskom. Jedna mala ka je tamo va škole — povedala je, da njim neka koludrica vavek proti Hrvatom govori — da Nemci i Talijani su ljudi — a Hrvati da su „njoki". (Lepa Koludrica!) A neka malica s Opatije, jedna fanjska mala — njoj je ovako na te besede zabrusila: Vi ste koludrica, za vas je molitva a ne politika, a još manje to da gojite prama nam Hrvatom mržnju, i da nam zmerate „njoki". Ako budete još jedanput tako storili, ću vas stavit va „Narodni list". — A ta koludrica će joj: Ja. maj više koludric, pak se ne bi znalo ka je. A ona frajlica: njoj: Ja, ma ja bin spomenula daj to: Agata.

Va Poljanah su neki, ki govore da meštar ne vadi talijanski. Nego vidite, jedan bivši njegov školanki je sada va prvoj gimnazije va Pazine, neki Josip Puhar dobil je ateštat „s odlikom" i s talijanskega ima „odlično", a da ni imel fundamenta va škole poljanskoj sigurno nebi bil tako dobro pasal.

Porat va Lovrane. Na veliko prošnji i molbi gosp. Spinčića i Laginje goveran je odlučil, da se va Lovrane stori porat i odlučil je dat na račun 25 tisuć krun.

To je kako smo već spomenuli dano na račun, pa će bit tega i više. Nego strah nas je, da će goveran pul tega otet preveć špарat, pak da će se potrošit, a najzada se ne će storit, kako bi bilo trebe. Zato bi lepo i dobro storili naši izkusni pomorci va Lovrane, da stvar dobro prouče, pak da governu store svoje proposti iliti predlogi, i to prvo nego pride va Lovran kakov takov inžinjerić, ki bi to ki zna kako sfutical. Mej tem neka bude izrečena najsrdačnija hvala našem vrednem deputatu g. Spinčiću, ki nam je to ziprosil.

Lepo je da se zna. U Opatiji već sada čine pripreme za svibanjsku pobožnost. Već lani su naše vriedne djevojke i mladići za tu priliku priskrbili više stvari, a za ovo ljeto bit će pak kako doznajemo nabavljena još i jedna srebrena kruna za glavu svibanjske kraljice. A komu imamo to zahvaliti? Opet našim vrednim djevojkam a osobito cj. gdjici Mićelini Jurković, koja se je velikim marom uvjek trudila, da štogod priskrbi za našu crkvu i koja je već predala za to sakupljeni novac. Samo napred. Tako valja!

Krstić kondanan od kriminalskega suda va Trste. Na 22 ovega meseca bila pred tribunalom va Trste kaznena razprava proti Krstiću radi tega ča je jedan zaplenjeni članak va kem su bile sve same laži, na novo štampal va svojoj „tete Jambrožija" od 22 decembra g. 1900. Bil je odsudjen na 40 krun multe. Inšoma vidi se, da će se s vremenom fanjski storit, tr još je mlad.

Riva na Voloskem. Kako vidimo iz državnoga proračuna za leto 1901. ima se ovo leto potrošit 5000 krun za rivu na Voloskem. A mandrać? Još će seguro pasat deset let dokle se bude zamunil.

Zima. Malo se ki spamećuje, da je bila ovako oštra i duga zima kako ovo leto. Već okole petnajst dan imeli smo svako jutro od 7—8 stupnjeva ili gradi mrzline. Od ove zime trpet će puno vinove loze i za segurno će ih mnogo poginut, navlastito one ko su već odrezane. Siromašni kmet se muči dan i noć, da pridela malo vina, jedino njigovo ufanje, pak mu ovako va malo dan nesrećna zima stori silnu škodu. Neka se dobri Bog smiluje siromaku kmetu.

Gladna Italija. Va trščanskem talijanskem liste „Avanti" od 25. ovega meseca čitamo ovo: Va Brindisi je se jedna siromašna žena s trimi otročići otrovala pokle je nekoliko dan glad trpela. Ljudsko milosrdje ju je bilo pozabilo . . .

Va Alezio, Taviano, Parabita su šli težaki, ki nisu imeli dela, ni ča jist, kopat na tuje njivi prez ordina od gospodara. Pustili su kopanje, kad je prišal gospodar i dal svakemu nekoliko centesimi samo da ne umru od glada.

Va Lecce i drugde prohadjaju delavci od svakega zanata po cestah i čekaju pred županijami, da njim se da kakovo občinsko delo. Nego županije njim ne moru tega dela dat, zač nimaju va kase ni šoldina za občinska dela. Posvuda dakle v Italije vlada glad i mižerija. Ni čudo, da prihajaju ovamo Talijani zimat našem domaćem ljudem kruh z usti. I još nam naši mački toliko bate za tu gladnu Italiju. Najbolje bi bilo sve tamo stirat, da umru od glada! Mala škoda!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru prijeli smo od g. Ivan Sušanj Luskić iz Perenići 8 kruna 10 helera, sakupljenih od istega dne 12. februar t. l. na piru g. Frana Lipića iz Jušići i Josipe Kinkela iz Spinčića. Živili mladenci! Živio g. Sušanj! — Nadalje primili smo za mužku podružnicu iste družbe u Voloskom 10 kruna kao ostatak od troška za domaću plesnu zabavu, držanu na Voloskom na 16 o. m. i 5 kruna 35 helera, dobljenih na istoj zabavi od g. Ivana Večerina za licitiranu jednu škatuljicu družbineh fulminanti-Čika Fritalja i Berka! — Napokon primili smo 6 kruna 44 helera, koje su složili na predlog Josipa Frola u krčmi istoga mladići Jušićevi dne 24. februara o. l. kod računa od celoga mesopustnoga tanca. Živili vredni mladići! — Rudolf Perman iz Jušići nabral je kod krščenja u kući g. Ivana Sušanj u Perenićih 6 kruna i 40 helera za našu družbu.

Pjevačko družtvo „Lovor" pozivlje sve svoje djelujuće članove na pjev. vježbe, koje se drže redovito utorkom i subotom u 8 i po na večer u školi sv. Cirila i Metoda.

Mrtvac ki mleko pije. Svi znamo kakova je bila ovih dan zima, zato ni čudo, ako je pol sveta obolelo na influenci. Dapače ta šiora influenca imela je obraza poć i va Kamusovu spiciariju pak uhvatit i spiciera gospodina Sterpina za vrat. Tu g. Sterpinu ni bilo druge, ako ne poć va postelju. Vi svi znate, kako je influenca strašna bol. Sada si zdrav i živ, a do ure kako da te ni nikada bilo na svete. Tako se je dogodilo i gosp. Sterpinu. Čera na 4 ure za podne njigova duša odletela iz tela — i che te ga visto, ga visto. Glas se je razširil po celoj Opatije, da je brižan Sterpin umrl. Pozvali su i ljude od imprezi od gosp. Doberleta, da neka ga nesu va depožit od mrtveh. I va istinu Doberletovi ljudi su šli va kamaru kade je ležal mrtvac, a imeli su sobom i kaselu. Kad ti oni va mrtvačevu kamaru, a to ti mrtvac, a to ti mrtvac g. Sterpin, s najvećim gustom pije — mleko. Oni ga gledaju s otvorenim usti — on se je pomalo obrnul k njim i rekal njim je: — Počekajte barem dokle popijem ovo mleko. Da bi gosp. Sterpin bil kakov bogati barba z Amerike, pomislite s kakovim nosom bi bili ostali njegovi neputi.

Krstić je falil vrata. Na 24. o. m, pritekal vam je Krstić vas zapuhan va kuću gospodjice Anke Stangerove na Voloskem. Kada su ga pitali poč je prišal, rekal je, da je otel poć gospodinu Schreiberu, pak da je falil portun. Od tega vidimo da Krstić ne samo da dava drugima rog za sveću, nego da već puti i sam zame sveću za rog, Najzada bile su tri za podne! — Bašta — će bit kako on govori! Kurioži smo, ča je šal delat g. Schreiberu. Ja bim rad imel g. Schreibera za prijatelja, tako bim barem već unapred znal, ki će dobit pul kakoveh izbori. Gosp. Schreiber se je već pohvalil, da on je videl po lhartah od kasi, da te na Voloskem dobit podeštariju Talijani i Nemci.

Proti kleveti. Na drugom mjestu donašamo očitovanje veleč. gosp. Antona Puža, koji ga je ponovio i u Moščenicah dne 23./12. 1900. Poslie toga nije se čulo glasa, a napredovalo se klevetami, osobito u Krstićevoj „Neslogi" — bolje „Smradu". Ali da nije tako kako bi se Talijani držali na nogah? Njim je laž i kleveta — Bog i vjera, za to je najbolje pustit ih neka trube, kad se i onako zna, da magareća trumbesa ne pridu v nebesa.

Matina i Jožina.

M. Ča da se Pirija ženi?
J. A za ku?
M. Za onu s peknjice.
J. A viš ki lepi par: Essa la bevi latte e lú beve vin — Aviva la Mimi e quel del — kvartin.
M. Ti si, Jožino, zlodej.

Objava.

Častim se ovime priobćiti p. n. občinstvu, da sam u kući **broj 8** u **Voloskom** otvorio

dućan (butigu) jestvina.

Moj je dućan obskrbljen svakovrstnom robom prve vrsti, a prodavat ću ju uz najniže ciene.

Preporučujem dakle svim u Voloskom i u okolici, da se služe u mojem dućanu, a ja ću nastojati, da sve zadovoljim.

Štovanjem

Josip Afrić
trgovac.

Oeffentlicher Dank.

Allen jenen die anlässlich des Brandes unserer Villa una hilfreich zur Seite gestanden sind und denen mir die Rettung unseres Eigenthums zu verdanken haben, spreche ich hiermit den allerherzlichsten Dank aus.

Vergelts Gott!

Arthur Baron Schmitt-Zabierow.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti **opanaka**, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosakom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 10. Volosko-Opatija u četvrtak 7. ožujka 1901. God. II.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Kako nas Talijani glade.

1. Potreba škole.

Znamite ća Italiju va kojoj ima 80 po sto nepismenih ljudi — pak ćete videt, da po celem širokem svete nastoje svi narodi i sve vlade, da puk ima ča više prilike pohadjat školu i navadit se sve ča je za današnje prilike za življenje potrebito. Istarski Talijani pak od vajkada delaju na sve moguće samo da istarski kmet ostane neuk, priprost, nepismen, bedast, da bi tako laglje, kako i z nemem blagom, s njim vladali. Za to nisu oteli Talijani nikada dat istarskemu kmetu školi. Oni su vavek govorili da je za kmeta motika, a ne škola. Nego nad istarskemi Talijani je zakon, a po zakone mora se puku dati potrebite škole, i tako smo videli više puta, da je cesarska vlada prisilila Talijane, da su morali dat puku škole onde kade su po zakonu morali.

2. Školske takse.

Va istarskeh Talijani kako da je sama paklenska sotona. Oni vavek misle kako bi našega kmeta zatrli, kako bi ga potlačili, pak da mu bude teže pošiljat decu va školu, zamisiili su učinit jedan zakon, po ken će svaki otrok ki hodi va školu morat plaćat 6 krun na leto. To je zakon od školskeh taksi. Ta zakon je porečka junta predložila saboru još leta 1894. a bil je učinjen od deputati Dra. Constanti, Dra. Bartoli, Dra. Tamaro, Babudera, de Franceschi, ki su bili člani školskega odbora, a Dr. Constantini je kao referent toga odbora na saborskoj sjednice od 1. februara 1894. predložil i preporučil ta zakon. Proti temu zakonu bili su svi naši zastupniki ili deputati, zač su znali da je naš kmet siromašan, da nebi mogal plaćat te taksi. Za Boga miloga, ter svi znamo, kako naš nebogi kmet težko franjki plaća, pak da će još plaćat skolske takse. Naš Spinčić je na toj sjednice predložil da neka se ta zakon o školskeh taksah pusti ća, zač da će bit na velu škodu kmetu. Nego svi Talijani su glasovali za ta zakon i bil je va saboru sprijet. Ces. kr. vlada ni pak tega zakona predložila Premilostivemu Cesaru na potvrdjenje, nego je zahtjevala, da se nešto promjeni i poslala je zakon nazada junte da učini tu promjenu. I jenara meseca 1896. je junta na novo predložila saboru ili dijeti ta zakon. Sabor, to jest talijanska većina u saboru je ta zakon zručila doktorom Bennati, Constantinu, de Franceschi, Glezeru i Varetonu. Ta gospoda su na usta Dra. Constantina preporučila saboru ta zakon i svi Talijani su kako jedan glasovali za njega. Čim je bil ta zakon va sabore primljen, su naši deputati valje protestirali na ministarstvo i prosili su, da se ta zakon nebi potrdil. Nego na žalost ta zakon školskeh taksi bil je isto potvrdjen i stupil je u kriepost na 15. septembra 1896.

3. Kako se teraju školske takse.

Istarski Talijani nisu ta zakon učinili za drugo nego da naš puk va Istre zatiru zač provincijalni školski fond je imel dosta beči za sve škole v Istre, i još je svako leto ostalo do 15 tisuć fijorini od tega fonda.

Te školske takse su pravi bič za naš siromašni narod va Istre. Školske takse moraju naime občine uterat od roditelji i poslat ih junte va Poreč za za školski fond. Ako občina te takse ne stera i ne plati na vreme, onda junta naprti ljudem adicional na sve davke ili pak sekvestrira koji drugi občinski dohodak.

4. Školske takse va občine Kastavi.

Nijedna skoro občina v Istre neće da te takse tera od roditelji, pak za to junta išće te takse još od leta 1897/98. naprvo. Promislite malo: Samo od občine Kastavske je porečka junta terala u ime školskeh taksi za leto 1897/98. for. 5318. Nakon sveh mogućeh molbi i rekurši je junta tu svotu snižila na for. 4212 a buduć ni občina kastavska htela ni tega platit je junta kastavskoj občini stavila adicional od 24% na svi davki i v isto vreme pitala da občina u petnajst dan plati za prvu polovicu leta 1898—99. još for. 3159. Va decembre leta 1899. pozvala je junta občinu kastavsku, da za drugu polovicu leta 1898—1899. i za prvu polovicu leta 1899—1900. plati u ime školskeh taksi niš manje nego 12 (dvanajst) tisuć 164 krune. Buduć občina ni mogla ti silni beči sama platit a još manje sterat od siromašnega kmeta, stavila je junta va mesecu maju 1900. adicional od 27 po sto na sve davke, da more sterat teh 12 tisuć 164 krune za školske takse a u isto vreme pita da občina plati za drugu polovicu leta 1899—1900 kruna 6318 u ime školskeh taksi. Za leta 1900—1901., 1901—1902 i 1902—1903. pita junta občinu kastavsku niš manje nego četrnajest tisuć 526 krun na leto.

Do sada je junta va Parence samo od kastavske občine sterala za školske takse za leto 1897—98. 8424 kruna, za prvu polovicu leta 1898—99. 6318 kruna, za drugu polovicu leta 1898—99. i za prvu polovicu leta 1899—900. 12164 krune, za leto 1900—01. tera pak 14526 kruna, za leto 1901—02. 14526 kruna, za leto 1902—03. 14526 kruna. Od leta 1897—1903. će dakle samo Kastavci prez nikakove potrebi platit porečkoj junte niš manje nego 72484 krun, to je sedamdeset i dve tisuće četiri sto i osamdeset i četiri krune.

PODLISTAK.

Voloske paćuharije.

I. Talijanski kunžilj na Voloskem.

Nedelju zapolne bila je va talijanskem kunšilje na Voloskem šeduta. Bili su tamo Buda, Lepa, Manjaoro, Berka, Bizel i Eduardo. Buda je bila prešident i plela je kalcetu; Lepa se je gledala va zercalo, Manjaoro je navrezala nekakov koral, Berka je pleni rubila za „malega“, ki nikako neće, da pride, Bizel je pipu napunjeval a Eduardo je legjil „Tetu Jambrožiju“. Sve prebira i slabika po „Tete Jambrožije“, a nikako ne more prolejit. Na koncu se je razjadil pak je rekal: Sakramora! on Krstić vavek govori i piše, da ni mi ni on ne govorimo hervateski, nego istarski i slovinski, ale na moju grešnu dušu ja kako Talijanski Slovinac nikako nemorem razumet ča je to „izključiti“, „na vrbi svirala“. „kriomčariti“, „najspretniji“, „srodneji“ i tako naprvo. To je čisto hervatski, tako pišu svi foji va Hrvatskoj, pak neka Krstić reče ča će, mane ga neće dat popit —. Na to se je oglasila Buda i rekla Eduardu: Vražji makako, ako i je hervatski, ča ti je trebe to reć; pak ako i je sto put hervatski kada Krstić reče jedanput da ni, ni pak Bog! Berka će na to: Pravo ima Buda, ča Krstić reče, ono je, ja to najbolje znam, kada mi pride višita storit . . . Manjaoro sva jadna se zdigne pak počme vrišćat. „Sram te bilo, Berka, oženjena ženska pak takove vižite primaš, ča ga ne biš mogla pustit za me al za Budu, ke smo za oženit. Bizel i Lepa su se na to oglasili: Sram vas bilo ča se lajete kako tati pujeski. Ča ste ti Buda i Manjaoro pozabile na one mesopustne klince poradi keh je Bizel sedam dan va hlade sedel? Dragi vi, reče Buda, ča mi prihajate van stemi staremi štorijami od klinci. Ako vi mane to pod nos stavljate onputa moram i ja reć Bizelu, ča je pozabil na one škrilji od Razbojne? Vidite svaki od nas ima kakovu staru ronju pak je najbolje da ju držimo svaki za se; ča ne Manjaoro? Drugem pak, ki nisu va našoj republike moremo tabari rezat koliko ćemo ter smo dosada svakemu mendu našle, pak ćemo i od sada. Ja, per ženpio vavek pljuvam na popi ma svejeno rado hodim k njim v Istru. Dunke mi švoje zlo ni trebe, da nijednemu povedamo, dosti da mi drugeh sapunamo! Svi na to kako z jednem glasom su zakričali: Evviva nostro prešidente Buda! a Manjaoro je mejsobum rekla: Čaj vraga trebe da svi znaju, koliko sam ja već tujega zlata pozobala.

Na to su šli svaki doma kafe pit a Eduardo je po pute gudrnjal: „On sakraboljski Ivak, koliko mi je straha onputa va štumih zatukal . . .“

Zamarija.

2. Deputacijon puli Stirna.

Ja mislim odkada je ono Taljan Bresci zaklal talijanskega kralja Umberta, takove žalosti ni već bilo va Italije, kakova je bila oni dni, kada se je pročulo, da je pul Mihotić ogreben debeli Talijan Stirn. Va Rime, kade su s početka misleli, da je ta velikan izdahnul svoju debelu dušu, vas parlament su fudrali va crno — i svi ambašiadori od sveh potenci su prišli talijanskemu ministru, da mu izkažu svoju žalost nad tim velikim gubitkom. Kada je prišal telegraf, da je slavni jeneral još duhat i da je za večeru pojil dvanajst kuhaneh jajc, i punu zdelu kompira i radiča (za kušeti od telca se ni ne govori), valje su zineli onu crnu stofu dole od zidi od parlamenta i dali su ordin bande militarskoj, da neka gre po grade sopuć Stirnovu marću: „Al me buš kaj rada imela!“

Veće fešti su slavnemu jeneralu Stirnu storili na Voloskem. Tu se je najprvo složila skupa jedna deputacijon, ka da će prit pozdravit velega čoveka. Va toj deputacione bila je sva talijanska aristokracija — sangue blu — od Voloskega. Tu je bila Buda, Lepa, Manjaoro, Berka (to se razume) Marija Longa i neke druge talijanske stroligi z Voloskega. Kada su prišle va kuću od Stirna, šiora Marija ih je zapeljala ravno na kamaru, va koj je ležal veli jeneral. Tiho, tiho su se približile postelje, va koj je ležalo slavno telo velega štajerskega Taljana. Berka je sva trepetala od straha: — Ča Vam je? pitala ju je Buda. — Go pagura, rekla je Berka, to mi je ostalo od rojenja — dopo l'ultimo parto, se je spiegala bolje talijanski Berka.

Veli čovek je mirno ležal va postelje i još je mirnije mljaskal debelu ćiku, ku je v usteh imel. A bil je slavni jeneral jedan sledić — dekoltiran . . . pak se je Marija Longa sva zacrjenila, obrnula se na stran i rekla: — Jezu, che el se kopri! A Buda tiho Berke: Ju mane come la si tien ritrosa. Kada ga je širam Marija dobro pokrila, Marija Louga mu se je prisostala bliže, i sklopila ruke i zavapila: Dio mio, che disgrazia! Povero sinjor! Ghe ze mejo qualche cosa? Jumane, jumane . . . povero sinjor!

A Stirn svojoj gospe: Šliši Marička, ti mi boš zdej pernesla jajca veš! — Koliko ću ti ih pernest, Jože! — Kaj me mar? Pernesi ih štirnajst — trdo kohanih, veš, per mej kokoš. Zdej se bom nažero, da bo vse pokalo. In vina pernesi, kaj? In krumpira in šalate in tudi sirja, veš?

Aj, olova pojil! pomislela je na to Buda. A Manjaoro: Ni vrag mu ne će bit. A Marija Longa: La patria ze salva, quando Stin manja tanti ovi. A Berka: Jumane, jumane, meneme via — perchè me vien i hipi.

Menemola, menémola, zavapile su sve i zele Berku pod ruku, i šle su s njom venka.

I tako se je svršila deputacion puli Stirna.

Barba Tončić.

5. Školske takse va občine Vološko-Opatija.

Va voloskoj občine je junta za školske taksi sterala va leteh 1897—1899. 5490 kruna, keh smo mi Voleščaki i Opatijci morali va adicionalch platit. Koliko bi se bilo moglo dobra i koristna storit s temi beči. Tako nas vidite Talijani glade! Još mi se Costantini nudi za podeštu na Voloskem. Ča bi mo pak onputa plaćali?

6. Zač plačamo školske takse.

Kigoder će pitat kamo pak gredu ti beči ča ih junta stera za školske taksi? To zna Bog, to znaju Talijani, a znat će po svoj prilike i Krstić . . .

Mi znamo samo to, da junta ni od leta 1897. ni odprla ni jedne nove škole za istarskega kmeta, mi znamo na primjer, da neće na nijedan način da škole va sv. Petre va Šume dâ drugoga meštra premda ona škola ima već pet let zajedno preko 120 dece, znamo i to da neće va Nezerinah učinit kuću za hrvatsku školu i sto takovih stvari. Čini se kako da je junta takov zakon učinila samo da more tovit oni talijanski profosori talijanskega gimnazija va Pazinc, ki su z Italije prišli v Istru gladni i žedni. Segurno je, da junta najviše teh beči od školskih taksi potroši za talijansku gimnaziju va Pazinc. Ova gimnazija je učinjena brez nikakove potrebi zač Talijani imaju va Kopru cesarsku talijansku gimnaziju a onu va Pazine su storili samo na dišpet. Ta dišpet košta na leto puno beči a platit ga mora siromašni istarski kmet. Dokle bude naš puk v Istre zapućen, dotle će Talijani moć delat ča ih je volja, ali joh ti ga istarskem Talijanom, ako celi puk v Istre jedanput oči odpre. A do tega mora prit.

Spinčić va parlamente za istarskega kmeta.

Va sednice parlamenta od 22. febrara o. l. je naš zastupnik Spinčić stavil prešni predlog, neka bi vlada dala pomoć za istarskega kmeta: Ta svoj predlog je podupri ovako:

Leta 1900 su sve nesreću pale na siromašnu Istru, i nevremena, i mrazi, i suša, i tuča. Vrhu tega su različite boli uništile vinove loze, tako da je bilo jako malo vina, a i ono malo ča ga je bilo, nemore se prodat, zač talijansko vino našemu konkurencu dela; k temu mora se još pomislet, da je istarski kmet od talijanske gospode posvema zapušćen, a ono malo ča je do sada država davala u ime podpore, ni ni z daleka dosta, da se siromaščinu pomore, zato neka parlamenat odluči, da ima vlada valje dat pomoć istarskemu kmetu, i to tako, da se našim ljudem da dobitka pul gradiji cest i puti, šterni i dr., i da se za leto 1901 ima stavit va državni proračnu nekoliko tisuć za takova dela, s kemi bi se kmetu dalo malo dobitka. Tako vidite Spinčić skrbi za istarskoga kmeta! A Talijani? Oni lepo šute i pobiraju debele žurnadi.

Dopisi.

Iz Poljan. Noć je — crna noć prez mesečini, a on hodi po kozjeh stazah kako da je dan i kako da sunce sveti. Ale on je mačak — zato i vidi po noće. — A debel je to mačak:

„Mačak gudac
Stari sudac — —“.

On hodi i hodi! Kadagod malo zastrambižâ va kakovu gromanč, ale pak va kakov jarak, ma se valje zdigne i gre napred, napred. Naokolo nima nijednega, on je sâm, sâm kako sred cimitera. A ki ne bi znal, da je sâm, mislil bi, da ih je dvajset s njim skupa, kako ta stari mčnak prede — to će reč: sam sobom govori:

„— Ja, po rane božje, ki će mane ča? — ja sam balotal za Kitu — ja, za onega tudeška sam balotal — pak ča će mi ki? Živila domaćina! ha, ha, ha! Ma, je bilo dobro ono vino? pfui! ha, ha, ha! Aviva Benatić! ja, ja, za Kitu, za Kitu! — Kita će bit sudac na kure — a pak neka bude — ja sam ga balotal — ma sam i pil — ho, ho, ho, ho! ma sam pil! Dobro vino“. —

Tako je on sam sobom govoril. Najzada je zamuknul. Nekakova oštra zima mu se je zatukla va koščini — on je počel vâs drhtat. Bil je blizu „Pužari“ nu već ni mogal na nogah ostat. On vam je lepo zašal va bližnji bošak, pobral nekoliko drv i grančic, pak sve to skupa zapalil. Onputa se je onde zasel i počel se je teplit i sam sobom govorit:

„— Ha! sada ja sada. Uh! ma mi je lepo. Ja — za Kitu sam balotal — za tudeška. — Ča će mane tudešak, ni Taljan, ki mi da pit za njega ću i balotat. Kita mi je dal pit — aviva Kita — novi sudac od kuri.“

Za tem se je stal na nogi i pustil neka šuma gori pak je šal napred. Sreća da ni bilo vetra — pak se je brzo pogasilo. Nego tu igru je on opetoval još dva puta, zač se je opet otel steplit, a kada je po treći put važgal šumu, skoro da ni oganj uhvatil i jedan dvor.

I to su mi ljudi, ki da delaju za nekakovu starinu. Za pijačinu, za pijačinu, altroke za starinu. Pit i jist ala maka, boški važigat, fureštom otvarat vrata svoje kuće, da se do mala va njoj imposesaju, to je delo naših bedasteh mačak i njihovega kaporiona, talijanskoga plačenika Krstića. Ali prit će već vreme, kad ćemo njim dat ča njim gre.

Iz Rovinjskega sela. Molim Vas gosp. urednik, da ove dve besede tiskate va „Narodni List“.

Na 19. pasanega meseca bil je za kratko vrime puli nas zloglasni Arbanas Krstić. — On je va kućah nekih talijanskih prodanci agitiral proti nam, istarskem Hervatom. Govoril je trubilom, da bi Hervati hteli prodat Istriju pod Ungareza (aha! dakle ne već pod Hervatsku! opazka slagara), da se v Ungarije puno plaća i takove nemotarije. Nego naši ljudi za Kerstića mare i ne mare. Mi znamo svi, da je on do leta 1896. bil najvastreniji Hervat, da je obernul banderu komać kad su ga Talijani kupili i da toliko proti Hervatom govori i piše zač ga zato Talijani dobro plaćaju. Da bi ga jutra Hervati bolje plaćali, on bi svo zlo na Talijane rigal. Ki ga plati ta ga ima. Takov čovik more bit va jedan dan Talijan, Hrvat, Turčin, Kinez i sve ča ćete. Pak takovemu čoveku da će naši pošteni kmeti virovat. Ajbo nikada maj! Mi ćemo se deržat našega Laginje i drugeh naših prijatelji, koji su našemu puku v Istre već dosti dobra učinili, a izdajicam daleko od nas kuća —! Da Vas poživi Bog gospodin urednik.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ovput pustimo svi preamboli na stran, zač imamo dosti ča kopat va „tete Jambrožije“ od suboti. Ovput ima i rep — i kolik, da vidite, tako da ovoga puta ne te uperat jedna klešća — trebat te nam manjko dvoja, a ako ne bude ni to dosta onda ćemo zet vili, pak će mo s njimi kidat, dokle nam bude mogal nos podnest. Dunke ala na delo.

* * *

Krstić Krstića pobija. Propali smo! Nima nas već — adijo mondo. To nam poručuje Krstić va zadnjoj „tete Jambrožije“. On govori ščeto i neto, da v Istre hrvatskega naroda niti ima, niti ga je ikada bilo — on je to dokazal — on Krstić. I za sigurno će bit tako, kad je to Krstić dokazal. Tužni mi nebogi! Ča će bit z nas? Sve je proti nam — sve: i tradicija, i monumenti i učenjaki povjestničari — kako vidite, sve, sve . . . Ale va svoj toj nesreće ostal nam je ipak jedan veli učenjak, povjestničar, ki se je spametil i od nas drugeh i leta 1896. ovako od nas pisal: „. . . kakvi su to božji pravaši, kada jednog Hrvata iz Dalmacije smatraju tudjincem u Kastvu, matici Hrvatstva u Istri. Iz tega se jasno vidi, da va Istre nije „hrvatstvo na vrbi svirala“, neg da tega hrvatstva mora i v Istre nekoliko bit, kada mu je matica Kastav. Isti taj učenjak povjestničar napisal je, kada je ono nebog Dr. Podreka umrl, mej ostalim i ovo: „Tomu vrlomu otačbenikn i plemenitomu Hrvatu neka bude lahka grumen hrvatske zemljice, koju je za života vruće ljubio“. A mi znamo pak da se je pok. Podreka rodil va Buzeščine, i ako sam naš učenjak-povjestničar govori, da je Hrvat, to su morali bit Hrvati i njegovi roditelji, za keh znamo da su rodom Istrani. A mi znamo još i to, da je pokojni Podreka zakopan va Pazine, pak pitamo mi, kako bi mu mogla bit lahka hrvatska zemljica, ako nebi bila ona zemljica va Pazine — hrvatska? To je sigurno znal i učenjak-povjestničar Krstić, jer da on ni tega znal, on ne bi to bil napisal va svoju „tetu“ od leta 1896. I tako vidimo, kade sam Krstić Krstića pobija. Če on još.

* * *

Krstić i munida. Krstić pita: Pokažite mi jednu munidu ali jedan kamenčić, ki bi pokazeval hrvatstvo va Istre. Ja ma mi mu nismo krivi, ako on ne pozna, ako ne samo onu munidu, ku mu dava Campitelli, — ono je svakako talijanska munida, ale ni lepo od njega, da po onoj munide on sudi, da je Istra talijanska. A ča se pak tiče kamenčića, to ćemo ga valje poslužit. Se spamećuje on kako su ga ono va Boljune kamenovali? Benj, oni kamenčići, s kemi su ga kamenovali, bili su čisto hrvatski — to mu ja garantujem.

* * *

Krstić i ilirski jezik. „Teta“ piše: „. . . . temu srbskemu jeziku dal je Gaj naslov ilirski!. . . . Od onoga doba prigrlili su u Hrvatskoj taj tobožnji ilirski, a u istinu srbski jezik: Dakle ilirski — iliriko i liriko — to je isto ča i srbski, a jer malo zgora Krstić dokazuje, da je pak srbski isto ča i hrvatski, po tom je i srbsko-hrvatski isto ča i liriko. A dunke zač je ono „teta Jambrožija“ pisala neki dan va jednem pisme z Buzeta, da „neka naši ljudi ne zapišu da im je zajik srbsko-hrvatski — nego liriko“. Krstić, ste vi va istinu duhtor? Ako ste duhtor, recite, ma po duše ako ju imate, ča ni vaša „logika šepava s preda i z traga“, á? Tako bedasto pišu puli nas deca od 10 let, a ne duhtori od 40. Promislite dobro, pak će te videt imamo li pravo ili ne. Nego ča j' vam stalo. Vašem mačkom je i onako sve pravo.

* * *

Krstić i dalmatinski pjesnici. Krstić govori o njima, ali mi ih nećemo spominjat, jer se bojimo, da bi se njihove slavne kosti va grobe obrnule, kada bi čuli, da ih mi proti jednemu Krstiću branimo. Nego najljepše je još to, da Krstić ne će, da su Dalmatinci Hrvati. Pak ipak je leta 1896. sto puta napisal va tadanjoj tete, da je on dalmatinski Hrvat i čudil se je kako su ga mogli držat za tudjinca — njega dalmatinskog Hrvata — va jednem Kastve — va matice hrvatstva Istre. A za pok. Klaića piše u broju od 15. jenara 1896. da neka mu bude laka „hrvatska koljevka“. Kako bi temu velemu pokojniku mogla bit lahka hrvatska koljevka — to će reć Dalmacija, ako ta koljevka, ne bi bila hrvatska? A u članku „quosque tandem“ piše, da je u Dalmaciji samo jedna gruda hrvatske zemlje, koja je tudja slavenskoj misli, a to da je Zadar, to leglo talijanskih bjegunaca i slavenskih izroda!!! Ova valja suha zlata

* * *

Krstić! — ala dole baretu! „Teta“ piše: Skidat ću vam kapu i do crne ću vam se zemlji klanjat, ako budete v meni znali imenovat ma samo jednega istarskega pisca od 50 let nazad, ki bi učil i pisal da istarski slovinci jesu Hrvati i da hrvatski pišu. Nema ga — piše Krstić. Ima ga — kliče niže podpisani barba Tončić, a ima ih i više, al kad neće više nego jednega, povejmo mu ga mi, ki je: To je Mikulaj Bellinić Lovranac, ki je napisal gramatiku, talijanskega jezika s tumačem hrvatskim. On i ne zove naš jezik drugačeje ako ne hrvatski i samo hrvatski, a knjižica je tiskana ne pred 50 već pred 100 let. Baaa! sada imaš. Mi ćemo va dojdućem broje našega lista donest ča više o toj gramatiki, ku more svaki videt u uredničtvu našega lista. Ala Krstić! — skidaj kapu — i klanjaj se do crne zemlji!

* * *

Odrapan jezik: „Teta“ piše, da je jedan put doktor Laginja pisal da je Krstićev zajik odrapan, i od tega bi Krstić otel zaključit, da je i jezik va kem mi pišemo naš „Narodni List“ odrapan. To je bedasto ča on brblje. Svaki mačak, pak i on ki ima moždjani va pete mésto va glave (a takovih je puno) svaki takov mačak moć će jako lako prosudit, ka je razlika med našim jezikom i jezikom va kem piše Krstić. To je kako dan i noć. Naš je jezik čist, gladak, umiljat, mehak, jedar, zdrav i sladak, dočim je jezik va kem piše Krstić, ne samo odrapan nego i škandalozan. Krstić piše: „. . . kad sam ja još onput počel odpret (sic!) oči našem kmetom . . .“ A na drugem meste: „. . . Da im on odkril ko vrelo teg hrvatskeg državneg prava“. Govori morda tako narod v Istre? Homo još malo dalje: „Treti izvor povesti je ono ča učenjaki povjestničari su pisali i pišu“. Po tom ako bi ki učenjak-povjestničar napisal staroj Jambrožije jedan list, va kem njoj izkazuje svoju ljubav, to će bit onputa izvor povjesti za Istru? Nego ki god će reć, da mi preveć držimo do besed. Pa naravski — zač znamo, da je muž beseda, a beseda da je muž — a Krstić ni ni jedno ni drugo. A još ovo: „. . . ke gradove hrvati drže za hrvatske gradove (che stile!) pak ipak u u sveh teh gradovi . . . (Ah, kako to lepo zvoni, ča ne?) A ovo pak: . . . u familiji šenjanega od čijega stari . . .“ za tim „odmah su počeli pozvat svoje pajdaše . . . (Pak to da ni odrapan jezik!) a ovo „. . . odgovoril je z pismom matica keg . . .“ (Ah, ovo keg vriedi koliko i zubi stare Jambrožije!) Nego ki bi otel izpisat sve one falope, ke se nahajaju va onem ča on napiše, moral bi izpisat sve njegove „tete Jambrožije“ i to od početka do kraja, zač sva njegova pisma nisu nego draparija, nagrda i nakaza lepega jezika, ki je va našu krv prešal mlekom naših mater, i za to ga i znamo i va govore i va pisme milijun. tisuć puti bolje od kakovega takovega izrodjenega hrvatsko-talijanskega Arbanasa.

* * *

Zveri va ljudskoj spodobe. Da se ne bite prevarili: te zveri va ljudskoj spodobi, nisu sada već Talijani, nego to su vam sada naši Hrvati od Mihotić. Pred pet let pak najme leta 1896. je Krstić to isto pisal od Taljani, kada su ono Taljani va Pirane kamenovali naše zastupnike, ki su se po bure vračali z Poreča doma. Poslušajte ča je onputa Krstić pisal o njima va svojem članke „Quosque tandem? . . .“ „Za Taljane nije ništa sveto. Moralno im je čuvstvo izvraćeno, govore pogrdama, hodaju po blatu . . . reptili . . . (Ste čuli dotor Conštantini — che bei complimenti!) Pak dalje stigmatizira „nespašene Kalabreze radi njihovog divjačkog atentata, oskvrnuća na blagoslovljeni lies našeg, na žalost, prerano preminulog velikana Klaića, nadodavši da takovo divjačtvo itd. Zatim Krstić dava Talijanom ova imena: „Afrikanski prosvjetitelji;“ „fukara“ i gladna zvierad. Najljepše piše o tej gladnoj zvjeradi: „Gladna zvierad (Talijani) opazi plien, pa hajd u potjeru za nevinimi žrtvami, koje da izbjegnu proždrljivoj nemani, prisiljene su uteći se prostim stražam financije. Užasno! Mi se ne čudimo, niti zamjeravamo zvjerskoj nemani, jer ne mo-

žemo, da pojmimo zvieri bez zvjerske ćudi, ali se čudimo državnoj vlasti .... koja je pozvana, a neće da ukroti zveraku neman, Još kaže Krstić, da državna vlast, kao da odobrava takove nečuvene grozne, zvjerske nepodobštine nespašenih tarabutta. (Ste čuli Talijani? Kako vas iepo Krstić kumplimenta!) Ancora, ancora, fè in suo onor, cenette e pranzi! A kruna svega je ovo ča Krstić kaže na kraju svoga članka: ... latimo se toljage, pa prema onoj Isusovoj: glavu za glavu, oko za oko, ruku za ruku, odvraćajmo našim protivnikom šilo za ognjilo. Ste čuli? Krstić je leta 1896. dakle pred samih pet let savetoval nam istarskim Slavenom, da mlatimo koliko ki more jače svoje protivnike: E, benj — to se je i storilo: Puli Mihotić se je namlatilo protivnika Stirna, pak ča treba, da sada Krstić toliko vapije proti našim ljudem? Oni su storili niš drugo, nego samo ono, ča ih je Krstić navadil, da store. Krstić je rekal: Zamite toljagu, pak tucite vraga! I ljudi su takli. Posluh je sveta stvar!

* * *

Talijanom je pravo, da ih je Krstić tratal za zveri i za fakini. Iz gornjega članka se more videt, kako je Krstić pred samimi petimi leti kumplimental naše Taljane va Istre. „Zvieri", „neman", „divjaci" „fakini". „fukara", to su bili tituli, ki njim je on prišival. A svi ti tituli su Talijani pobrali i progutali: oni nisu proti istim protestali, a ni sam Krstić, to mu valja priznat, nije ih kasnije nikada opozval. I reč bi va istinu, da je Krstič pravo imel, kada je ono proti njim pisal, zač oni ne samo, da se na njega ne jade, nego još mu delaju „fešti", „cenette" — oni mu davaju beći i tako dalje, i tako dalje . . .

* * *

Magarac i knjige. Va škole su nas nekada vadili, kako je neki osal našal na pute nekakve knjige, ke je on valje požrl, zač je mislel, da će s tem postat na jedanput učen i pametan. Kada ih je sveh strpal va „štumih, šal je mej svoji pajdaši, da će im on pokazat sve ča zna. Svi su na to stali okolo njega, da ga poslušaju. I on va istinu otvori usta, da će njim ča zapredikat — nego kako tovar ostane uvek tovar, pak magari ako ima na štumihe još toliko libar, on, na mesto da im pove ča zna, zareval je tri puti: i—a! i—a! i—a! Na tu malu basnu sam se ja spametil, kada sam ono va zadnjoj „Jambrožije" čital, kako se Krstić hvali, da je i on „nešto učil i zaviril u dosta veli broj svakovrstnih knjig . . ." On misli, da je zavirit va knjigu isto ča i zavirit va takujin štarega Campitella!

* * *

Krstić i prasci: Za jednega mojga prijatela piše Krstić va zadnjoj „tete", da bi se Talijani sramili imet onakovega prasca za patriotu. Oh! daj, daj, neka Krstić ne misli, da su ti Taljani tako škrupulozni, oni su već do sada zeli za patriote celu menažeriju svakovrstnoga blaga, najme mačak, Puhi i svakakoveh gljistin, a svima je zavrha ona arbanaška, da prostite svinja, ku će valjada Krstić najbolje poznat.

* * *

Kako Krstić piše „tetu Jambrožiju: Ovako: On zame v ruki kakov članak, ča ga je va svoje vreme pisal proti Talijanom v Istre, pak onde kade su prvo stale uvrede proti Talijanom on ih promeni proti Hrvatom — i to vam je „teta Jambrožija". Lahko je tako pisat.

* * *

Zač ga ima Krstić onoliko protiva g. Kundiću? Zato zač gosp. Kundić je tako zločest čovek, da neće, da mu dava meso na puf! i neće da mu dava beći. Da bi mu naš gosp. Kundić daval meso na puf i da bi mu daval beći — Krstič bi pisal, da je Kundić najbolji čovek na svete. Gosp. Mate, neka mu pošalju na Matulje malo strakula, morda bi ga to umirilo!

* * *

Još ima tega va „tete Jambrožije" ali vidite i sami, da sam se i z ovem malo preveč zaštental, zato ću gledat da s tem već jedanput na kraj pridem. A svršit ću z jednom pjesmicom, ku sam našal va zadnjoj „tete Jambrožije". Pjesma je talijanska — pak ćemo ju pernest, kakova je:

Storia de un gatto.

A Matulje quando ancora
Me ciamavo Jovanin,
Mi gavevo relazioni
Colla vecia Jambrožin.

Ma de questo amor mi stanco
„Puli Turak" son andá,
In un gatto trasformado
Una gatta go trovà.

Go cercà in ogni modo
Jambrožina de sbancar,
Ma per quanto go studiado
Non sapevo come far.

Ed in fin me son obligado
Quella veća a — cocolar;
E per il fio che go pul Turàk,
Tanto al mese a pagar.

Se vedè son disgraziado
Con quell' orrido scarpion.
Oh! che strega maledetta,
Che carcassa — Dio mio bon!

Ma cosi come go agido,
Lo son stà anche pagà
D'ogni mal el zè capace,
Chi la patria ha rinega.

Barba Tončić,

Domaće viesti.

Presvetli Cesar je sprogovoril — pravica je učinjena. Bilo je tamo negdje pred jedno 9 ale 10 let, kada je još va Trste vladal žalostne uspomene guvernator Rinaldini. Ta čovek rojen i zgojen va Italije, bil je i ostal dušom i telom najžešći Talijanac, a nas Slavene v Isre i va Primorje mrzil je i proganjal kako i koliko je samo mogal. Poznato je, da je ta Rinaldini va svoje vreme prizval k sebe gospodina Spinčića, ki je onputa bil va cesarskoj službe, i počel ga nagovarat, da neka zapusti Slavene v Istre, i neka ih već ne brani, pak da će dobit lepu službu, ka će mu puno hitat. A gosp. Spinčić odgovoril mu je mirno: — Eccelenca! Kad vi tako s menom govorite, činite mi najveću uvredu, — no znajte dobro, da doklegod bude va mojeh žilah tekla zadnja kap krvi moje, da će sva moja skrb i celo moje delovanje bit upravljeno na korist i na sreću mojega siromašnega i zapuščenega naroda v Istre". Na to se je Rinaldini vas zapalil od jada i zavapil: Ma znajte vi, da ste cesaraski čovek, i da morate poslušat i delat onako, kako vam mi zapovedamo". A gospodin Spinčić njemu — Eccelenca! To je sve istina, ča vi govorite. Vi me možete i ovaj čas dignuti iz službe, ali ja ću sve to rado žrtvovat, samo da svomu narodu koristim. Neka mi se dogodi ča god će, ja sam uvjeren, da me moji ljudi zapustit ne će". To mu je rekal gosp. Spinčić, a Rinaldini je ostal na to vas jadan i biesan, i prvu priliku, ku je mogal uhvatit, upotrebil je, da gosp. Spinčića digne iz službe. Nego Rinaldini je delal računi prez oštara. Kad se je to pročulo, po celoj Austrije se je počelo pisat i delat na to, da se nepravica, ka je bila učinjena gosp. Spinčiću, popravi, i da se gosp. Spinčiću povrati ono, ča je bilo njegovo. I dogodilo se je, da su i ministri i Rinaldini ostali osramoćeni, a gospodinu Spinčiću dana je bila penzija od 1000 fjor. na leto. Nego našim neprijateljem ni ni to bilo dosta. Oni su još vavek trubili okolo, da je gospodin Spinčić za to izgubil službu, da je, tobože, otel Istru prodat pod Hrvatsku, pak je zato ovi dni naš *presvetli cesar sam svojom rukom podpisal dekret, s kojim se gospodinu Spinčiću daju sva one pravice. ke bi bil imel, da je do sada bil va službe.* To je naš presvetli cesar učinil za to, zač je uvjeren, da je gospodin Spinčić od vavek pošteno i plemenito mislel, i da je ono bila sve sama crna kleveta, ča se je za Rinaldinovo vreme proti njemu govorilo. Tako je, a da ni tako, kako bi bil naš presvetli cesar podpisal on dekret, s kem se gosp. Spinčiću nazada davaju sve njegove pravice? — I tako vidimo još jedanput, da ki pod drugim jamu kopa, da se sam va nju zvali, vidimo najme, da je Rinaldini hićen dole od guvernatorske časti, dočim je gosp. Spinčić uzvišen od samega presvetlega našega cesara. *Živio naš presvetli Cesar Franjo Josip I.! Živio naš vredni zastupnik g. profesor Spinčić!*

Monsignor Zamlić — član c. k. zemaljskoga školskoga vieća va Trste. Čuli smo veselu viest, ka će za sigurno razveselit svakega pravega Istarskega Hrvata. Njegovo Veličanstvo naš presvietli car blagoizvolel je imenovat Monsignora Vinka Zmalića župnika na Voloskem, za člana c. k. zemaljskega školskega vieća va Trste. Sada će i naši učitelji imet svojega zagovornika va tem tako važnem vieće. Mi čestitamo našem Monsignoru na liepoj časti, a čestitamo i našem narodu, kemu neka bude i to mali dokaz da se naša stvar, ako i pomalo ale ipak stalno i postojano napred pomiče.

Poziv na izvanrednu sjednicu čitaonice „Zore", koja će se držati u društvenim prostorijama dne 10. marca u 4 sata poslie podne sa sliedećim dnevnim redom: 1. Otvorenje sjednice po predsjedniku. 2. Čitanje zapisnika posljednje sjednice. 3. Položenje računa o preuredjenju društvenih prostorija. 4. Možebitni predlozi. Opatija, 4. marča 1901.

Odbor.

Zač jednem sve a drugem niš? Svaki će se spamećivat, kako je u noć od mesopusta uhvatil oganj lepu villu g. barona Schmidta. Najprvi su opazili oganj občinski stražar Anton Podreka i občinski sluga Josip Šebalj, pak su valje šli zvat žandarmeriju i druge u pomoć. Neki su šli zvonit k sv. Roku i sv. Ane a neki su opet šli na lice mesta, da gase oganj. Istodobno prišal je g. Podmenik z jednim stražarom z Opatije. Medjutim su občinski stražar Podreka i občinski sluga Šebalj z nekoliko financijalneh stražari od torpedinijeri „Adria" šli va villu i počeli gasit oganj. Valje su videli, da se je oganj porodil va jednoj sobe, ka je bila zaprta sa železnemi vrati. Gosp. Šebalj je ta vrata silom odprl i počel se je oganj gasit, kade je bil nastal. Nego već je bil i krvov v ognj, pak su neki a med njimi Podreka i Šebalj, postavljajuć život svoj va pogibelj šli su na krov i od tamo levali vodu va oganj, samo da isti ne zahvati celu kuću. Drugi su opet a na čelu im gosp. Podmenik na svu prešu nosili iz kuće robu van, da se spasi ča se je spasit moglo. Kad su prišli vatrogasci z Opatije počeli su valje točit silnu vodu va oganj pak njim je pošlo za rukom pogasit ga.

Na mesto, kade le gorelo, došal je g. načelnik Dr. Stanger i gosp. Viktor Tomičić, ki je ostal tamo skoro do 3. uri u jutro. Okol trete uri u jutro prišal je tamo i poglaviti gosp. kotarski kapitan, nego onputa je već bil oganj posvema ugašen. Okole dela gašenja odlikovali su se navlastito gg. Šebalj, Podreka, Podmenik, voloska žandarmerija, vojska od financijalne torpedinjere „Adria" i opatijski vatrogasci. Gosp. kapitan Scarpa je radi toga sveh pohvalil, samo za one od občine Volosko-Opatijske ni imel ni jedne besedi pohvale, a vendar su se oni najviše mučili, kako more i sam poglaviti g. baron Schmidt posvedočit. To nam je va istinu jako čudnovato. — Svaki ki se va takovoj prilike žrtvuje i svoj život stavlja va pogibelj za spasiti tudje imanje, zasluži pohvalu. Zač onputa činit razliku z općinskemi slugami?

Novi banj va Opatije. Već se od dugo vremena čuti v Opatije potreba tepiega banja, ki bi osobito va jesensko vreme kad je Opatija pusta privukal va naše mesto puno ljudi. Da se toj potrebe doskoči odlučili su ljčnici Opatije i Voloskega, da će sagradit jedan takov banj. U to ime bila je ponedeljak na 4. o. m. sjednica va „Štefanije". Bilo je pozvano preko 20 duhtori, mej ovemi i naš načelnik, velečuceni gosp. Dr. Andrija Stanger. A bilo je i dvajsetak drugeh ljudi, ki su bili pozvani da dodju na ta dogovor. Na toj sjednice odlučilo se je sagradit zgradu, ka će koštat kakoveh tri sto i četrdeset tisuć krun. Jedino je to da se nisu mogli složit za mesto, kade bi se imal sagradit banj. Jedni su oteli da se sagradi va Dražice, pod „Villom Esterhazy", drugi puli Evića, a treti na Slatine. Jer se nisu nikako mogli složit, zibrali su odbor, komu je predsjednik g. Dr. Glax, i taj odbor će stvar dobro pregledat i proučit, pak će se onputa na novo sazvat skupščina, ka će najzada odlučit, kade se ima gradit. Ti banji će bit gradjeni po najnovijem sistemu. Mi ih teplo preporučamo, jer bez njih bi Opatija teško mogla napredovat.

Vojnici u Voloskom. U subotu dne 23. pr. m. u jutro oko desete ure marširali su kroz Volosko dolazeć iz Matulji dva bataljuna pješačke pukovnije Kattinelli br. 96 (riečka garnizona) sa glazbom na čelu. Svirajuć vesele koračnice, prošli su kroz Volosko, te su se zaustavili pred villom Irene u Voloskom, gdje je glazba pred stanom njegove Visosti Nadvojvode Augusta Josipa odigrala par komada. Nakon toga vratili su se vojnici sa glazbom na čelu na Rieku. Vesela vojnička glazba privabila je mnogo znatiželjnoga puka na ulicu. Već puno godina nisu vojnici iz Rieke prošli kroz Volosko, premda su u prijašnjih godinah običavali češće ovamo zalaziti.

Jad i čemer naših neprijatelji. Našem neprijateljem je prava kuga, da ih „Narodni List" kadagodar ščipne. Neki se tuže, da zač ih ne pustimo na mire. Mi njim pak sporučujemo, da mi rado pustimo na miru svakoga ki nas i naš narod na miru pušća. Zač nismo nikada pisali ni jednega slova proti onem Talijanom i impiegatom i drugem, ki se va naši domači posli ne pačaju? Neka nijedan ne misli da ćemo se mi pustit od svakoga smrada pod noge hitat. Mi ćemo tuć, dokle se oni, ki pameti nimaju, pameti ne navade. Ste čuli?

Jambrožija moja, moja . . .

Bez tebe draga ljubezna,
Ja sam ti brižan dišperan.
Ti si moja Jambrožija,
(Drži ju. Op. slagara.)
Jambrožija moja, moja,
Ti si moja Jambrožija,
Ja sam tvoj.

Za te sam bil z Reki zignan.
Z gnjilemi jaji očupan.
Ti si moja Jambrožija itd.

Za tebe sam Taljan postal
Za Judim sam se groš prodal.
Ti si moja Jambrožija itd.

Za jedan bušac tvojih ust,
Ja bim se prodal drugi put.
Ti si moja Jambrožija itd.

Al za ki krajcar žepa tvog,
Dao bi dušo, život svoj.
Ti si moja Jambrožija itd.

Odpri mi draga takujin,
I daruj meni ki fijorin.
Ti si moja Jambrožija,
Jambrožija moja, moja
Ti si moja Jambrožija
Ja sam tvoj.

Gružterle.

Svega po malo.

C. k. Notar Puović agitira u svom uredu za Talijane. Zadnju nedelju bil je pul notara Puovića Ivan Ricman iz Drage, ki poveda ljudem, da mu je notar Puović rekal da je poradi Stirna, kega su na dan Pusta pul Mihotič namlatili, zač ni mira dal, zaprto 55 (pedesetipet) njih. Notar Puović je jako dobro znal, da to ni istina zač su bili zaprti samo 4, on je jako dobro znal, da su ti četiri još subotu na 23. pr. m. bili pušteni van zač su bili zaprti samo na temelju krivega svedočanstva, pak svejedno je imel kuraja govorit ljudem va svojoj kancelarije, da ih je zaprto 55 poradi Stirna. Bravo Puović! Tako se istinu govori. Pasani tjedan bilo je pul notara Puovića nekoliko Moščeničani a mej njimi Ivan Marković. Ov poveda, da je u vreme kad je bil pul Puovića prišal k njemu se svetovat jedan čovek s Kunina neč poradi svojga brata, ki da je va svojoj tergovine propal i pobegal. Notar mu je onda pred svimi rekal: „Ja, vaš brat se je previse hitil va hervatski partit pak je propal, tako se pazite vi i svi drugi. Ki se bude pačal va hrvatski partid će svaki propast". Vidite ga malo a, ča je to delo od jednega c. k. notara tako agitirat proti hrvatstvu v Istre. Pak to ča je on govoril to ni istina niš, zač ni nijedan čovek poradi hrvatskega partida propal a poradi talijanskega jih je samo va kastavšćine propalo u vreme od 4 leta, deset. Pak da bi ki tako govoril nego Puović ki je po porode, po zajike i po imene Hrvat! Va istinu, huji je sto puti poturica nego pravi Turčin! Preporučamo Puovića našem ljudem neka mu još davaju dobitka.

Talijansko poštenje. Va Lanišću, občina Buzet bili su do pred nekoliko vremena dva apalta. Financa je jednega zaprla zač da je Lanišće premalo selo za dva apalta. Sada on još iz Mošćenic dobro poznati „Grego" piše va „Popolo Zuccone" proti onemu apaltu ki je još va Lanišće ča grje more a samo za to, zač je gospodar istega pravi istarski Hervat i za to ča prodava va svojem apalte žigice od družbi sv- Cirila i Metoda za Istru. Vražji razbojniki! Dajte našemu kmetu za one tisuće ke plaća za adicijonali, potrebite školi, pak neće trebat, da družba sv. Cirila i Metoda za Istru te škole dela ni neće trebat da se za školi prodavaju fulminanti. Nego hteli bite, da naš puk v Istre bude prez školi, da bude zalupan samo da more s njim vladat kako z blagom, upravo kako Krstić z nekemi Rukavčani. A nećete ne, ako Bog da!

Naš hrvatski zajik va Italije. Pokazal nam je neki naš prijatelj jedan list, kega je dobil ovi dni od nekega talijanskega družtva. List je pisan na čistem našem zajike, ili kako bi rekli naši ljudi — trdo hrvatski. Naši neprijatelji, istarski Talijani i prodanci posvuda hitaju naš zajik pod nogi — nete da za njega čuju, i govore nam, da s njim ne moremo ni preko praga, a kad tamo va samoj Italije služe se s našim lepim hrvatskim zajikom. — Ovo smo napisali, da već jedanput naši ćoravci vide, kako čak i naši neprijatelji poštuju naš zajik — a kako bi ga više poštivali, kad bi smo ga mi sami znali i hteli poštivat. Ljudi poštujmo i ljubimo našu lepu materinsku besedu, naš lepi hrvatski zajik.

Blažene djevice Marije na Trsatu — čudo. Čitamo u „Našoj Slogi": Nekoga dana u jutro dodjoše na Trsat blaženoj Djevici Mariji roditelji sa svojim jedinim djetetom, koje je po prilici tri godine staro, bolestnim, koga i liječnici napustiše, jer da mu neima više života.

Otac djeteta čim je došao pred crkvu skine postole i nogavice, zasuče hlače do koljena, uzme od majke diete u naručaj i prodje nagimi koljeni duž crkve do u svetište obilazeći žrtvenik blažene Djevice Marije i žarkimi molitvami proseći da mu jedinom djetetu povrati zdravlje.

Jedva je obišao oltar Blažene Djevice Marije tri puta zazove diete: ćaća! i poče hoditi samo. dočim nije prije ni govorilo ni hodilo.

Težko je i pomisliti veliku radost sretnih roditelja, koji su se vrućom molitvom zahvalili Bogorodici na tolikom daru i milosti.

Talijanaški list na Rieci „La Bilancia", htjela bi poreći ovo čudo, nu „N. L." iz Sušaka, koji je prvi priobćio ovu viest, tvrdi ponovno, da je istinita i da pozna tri svjedoka, koji su bili ovomu dogodjaju prisutni.

Krstić devet puti kaštigan. Prokura od Štata va Zadre pisala je ovi dni, da je Krstić bil do sada 9 puta kaštigan, i to najviše radi uvrede poštenja, prevare itd. U ime kazne moral je do sada platit 230 krun, a va peržune je bil zaprt 38 dan. To je ta talijanski paladin, kemu Talijani večeri pripravljuju. To je on prorok kemu naši mački veruju, kako kakovemu Mesije. Neka njim bude!

Nekim našim ljudem na dušu. Čuli smo da se neki naši, drugčije vredni ljudi, zaustavljaju na cesti i da s Krstićem govore, a neki da mu čak i ruku stisnu — ruku jednega Krstića. Ali to još sve ni niš. Čujemo, da su se ovih dan dva naša čoveka igrala s njim na Matuljah na karti. To je grozno! S njim, z jednim Krstićem — s jednim onakovim izrodom, s jednim onakovim poturicom .. Ljudi ne mojte za Boga nemojte vaše čestite duše blatit njegovom pezinom. Već sama njegova sapa je kužna — a kužna je i njegova ruka — ona ruka, ka prima Judine srebrenjake. Dugo od njega, dugo od Krstića neka bude svaki on, ki želi da ga svet drži za poštenega čoveka.

Kade je Pikaroba? Ovi dni su neki va Lovrane iskali Pikarobu s feralićem i nikako ga nisu mogli nać. Bili su i kod kapelice, ma njega i ni ni. A kako bi mogal ni bit, kada brižan sedi va hlade na Voloskem. On je šal storit oni tri dni pržuna, keh je dobil, ča je g. Tominića po noći napal. A ti tri dni su samo kako prova, zač on mora poć nutar još 21 dan. Valja najme znat, da je prišlo s Trsta potvrdjeno, da on mora poć va pržun 21 dan. Doznali smo, da se je šal najprvo popitat puli Krstića, kako je to va peržune. Krstić mu je dal potrebiti informacijoni; ter ki će ako neće on!? Onputa ga je Pikaroba pital, da ako bi smel zet sobom plucer, zač da ga je strah, da ne bi mogal nogi steplit. Krstić mu je odgovoril, da mu za sada ne more o tem niš pozitivnega reć, nego, da će doma pogledat va „codice penale", pak da će onputa videt, ako se sme zet sobom va peržun plucer.

Jedan diškorš mej Lucijom i Marijom.

Lucija: Bon jorno šinjora! Per dove! Kako je?

Marica: O kunpiri menti, šinjora Lucia, nišam vaš videla jumane de quando.

Lucija: Non mi pijaze, ke me žovete šinjora, perke mi ghe šon frajle šinjorina. Non že vero, ter son bastanza jovine?

Marica: Že vero ši. Ma istešo non la pol pašar per la šinjorina, ca te da njim rečem, jur la gavarà, k vragu qualche aneto, ter ghe manka tanti denti.

Lucija: Gran koša, ter adešo si pol konprar i denti, e kvesti gujili se fa promenit. Ma kada bude mijo mari avancal, onputa li farò promenit. Lui ćapara vela paga, perke se ga fatto prodat za talijana, kvela volta mi portarò klobuk e le rukavice, onputa ću bit sinjorina del dolce si. E dove la ga klobuk koga šte nošila in Kalabrija?

Marica: Go fatto dentro nasadit le kokose.

Lucija: Mijo mari že un mato talijan. Una volta je hital mijo filjo in papa kamenje; kome se diže?

Marica: Saši!

Lucija: Ši si saši, propio kvando se ga fato muštrat kome piloti in nova riva. Poko poko ge mankava, ke non ge ga fato ražbit la tešta e mijo mari že anda in podestarija tuzit, e la ša koža šu mu odgovorili, da će žaprit njega, kada nežna švomu šinu žapovidat.

Marica (va šebi): Dobro šu mu odgovoreli.

Lucija: Ma mijo mari mu je oprostil, perke ga je pozdravil buna šera, e papa ge ga da ankora un bažo.

Marica: La se ga fato molto bene naucit la nostra lingua del Dante.

Lucija: No no šinjora ne govovim kola vostra Ante, perke non la ša pariar njente italian.

Marica. O dijo mijo. Non la konoše nostro Dante?

Lucija: La konošo ši la vostra svekrva Ante, la me skuži perke non šo dir italijan.

Marica: Ma koša vostro mari ne cita de šera kvele pišme di Dante. Mijo caro Nikoleto sempre cita, ma mi par ke poko razume, perke me kantava, ke una volta ge se ga fato sanjat, ke jera con Dante in tel pakal, e ke ga višto abašo tuti muli e ga ćapa dopo una trepečavina po šmo sli va spidal. La kapiše šinjora?

Lucija: Mi me par ke se ne moremo ružumit va oven žajiku, malo fali ke će mi skocit svi zubi vanka. Bolje je, da mi govorimo va našem hrvaškon žajiku, majkol nećemo pašat da šmo makake i ljudi nam še nećaju rugat.

Marica: Alora adijo šinjora.

Lucija: Adijo madama. Ti si prava. Ti!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista" primila je u ime predplate za celu godinu: od gg.: Dr. K. Janežića i Dr. Nika Fabianića po 20 kruna; Andrije Persića, Poljane 12 kruna; Ivana Turčić, Lovran; Leopolda Tominić, c. kr. financijalnog tajnika u Zadru; Josipa Kalokira u Podgradu; Mihovila Bečvar, Marije Mehlhofer, Ivana Stepanek, Opatija, Nikola Pajalić, Berseč, Dr. Rikarda Lenac, odvjetnika, Jurja Žerjavić al Tirolese na Rieci, Ivana Lovrić u Malom Lošinju po 8 kruna; Josipa Krstof, stolara, Ika 5 kruna; Frana Kalokira, Lovran; Andrije Brentin, V. Brgud, Mihovila Barbić, Poljane; Alberta Albertini, Frančići, Frana Vlah, Trinajstići 36; Frana Mohorovičić, Jušići 29; Petra Trečić, Sv. Matej po 4 krune; za pol godine: od gg. Frana Ryšlavi (za II. polugodište); Josipa Kraljić, Sovinjak; Ivana Večerina, Volosko; Miroslav Grossmann, Kastav; Hrvatska Čitaonica, Dubašnica; Frana Mihelić, Kućeli 21; Afrić Josipa, Volosko; Ivana Šepić, Pobri; Frana Mavrović, Mihotići; Franja Sever, Julijane udove Perčić, Volosko po 4 krune; Frana Krišman, Boljun; Josipa Srdoč Zamet; Ivana Landavac Kastelir; Vakotić Tome, Sušnjevica; Ivana Tomašić Dragabaska po 2 krune; Karla Botegaro Tinjan za 3 iztiska 6 krun; Marijane Kvenich, Baška 1 krunu.

Mali razgovori.

M. Zač se ono najviše jadi Zvončina?

J. Zač da su mu rekli, da je Kolonelo.

M. Neka se čuva, da ne postane gefrajter.

J. Ja, ja, zač se lahko pade s konja na tovara.

M. Kako j' Stirnu?

J. Vrag mu je. Ji i pije i fuma više nego ja i ti skupa.

M. Bit će neč takovega zač su deli, da je neku večer pojil dvanajst kuhanih jaj i lavadurucu kompira i salati.

J. Aj štroka.

M. Ke su bile prve besedi, ke je rekla šiora Marija, kada ga je onakovega videla.

J. Najprvo je rekla: Ava mane, majko frak! majko novi havelok!

M. Ka je ono neki dan na Voloskem onako z guštom rogi kazala?

J. Ona ka ih more pokazat.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

POZIV

na

IV. glavnu red. godišnju skupštinu

posujilnice u Voloskom

reg. udruge na ograničeno jamčenje,

koja će se obdržavati

dne 23. marča 1901. u 3 sata pos. p.

u družtvu „Bratimstvo" u Voloskom

sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće ravnateljstva.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
4. Zaključak glede uporabe čistoga dobitka.
5. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, 6. ožujka 1901.

Ravnateljstvo
posujilnice u Voloskom, registrane zadruge na ograničeno jamčenje.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Pošćić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za se-ljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 11. Volosko-Opatija u četvrtak 14. ožujka 1901. God. II.

Mir i sloga.

Pred trejsetak let je naš narod po Istroj spâl kako cok. On je bil nebog talijanskoj gospode hlapac i devica; s njim su delali Talijani ča su oteli i kako jih je bila volja; gulili su ga do kosti, tlačili su ga, kako nemo blago, gnjavili ga da je bilo Bogu plakat; a ta naš tužan, zapušćen narod ni dal od sebe glasa ni truska, već strpljivo podnašal palice kako i pas. S jednum besedum Talijani nisu našega kmeta ni držali za čoveka, ki je stvoren na sliku i priliku božju, nego za sužnja ki se je moral za njih trudit i mučit, dokle su se oni od kmetskeh krvaveh žulji gostili i tovili.

Nego Bog svemogući ni pustil da tako i naprvo ostane. Va našem puke našal se je ovde onde ki čovek, ki je počel budit naš narod, našlo se je našeh ljudi, ki su počeli skrbet za svoj puk, da i on dobije one pravice, ke mu po božjoj i ljudskoj pravice gredu. To je bolo Talijanom u oči. Videli su ako gre tako napred, da neće bit za njih dobro. Talijani su dobro znali, ako se naš narod va Istre probudi, da će bit za njih slabo, pak su zato počeli još jače naš narod pretiskat. Nego već ni bilo koristi. Pritisnuto jače sve više skače. Mnogi i mnogi oprli su oči, pak su videli, ki njim je prijatelj, a ki neprijatelj.

I sada uzdišu Talijani za onemi blaženimi vremeni, kada je po njihovu va Istroj „sloga vladala“ — to će reć kada je naš puk još bil tako zaslepljen, da ni se podufal Talijanom, svojem tlačiteljem, zubi pokazat. I Krstić svako malo predika za tu slogu, pače moramo reć, da je to Krstiću prvi punat, aš je više puti pisal va svojoj „krpetine“, da njigova stranka želi mir i slogu va Istre. More se prit pak do tega mira i slogi? Ne nikadmanj! O ja, do slogi mi bismo radi prit, ma do one slogi, kade bimo bili mi va Istroj ravni ale jednaki Talijanom. Za takovum slogum mi uzdišemo, a ne za onakovum, kakovu bi teli Talijani i Krstić, to je, da mi budemo Talijani delaju s nami, kako su delali od našeh starijeh.

Moremo bit mi za slogu s Talijani ki već govore, da nas ni skoro ni va Istroj? Z onemi Talijani, ki na puna usta govore, da je Istra talijanska zemlja, akoprem nas je va njoj dva treti dela? Aj bo! S takovemi ne želimo ni va cerkve bit. Neka Krstić pur predika slogu, ma ne talijansku slogu, nego onu, kako to žele božji i ljudski zakoni najme, da budemo s Talijani jednakopravni, to će reć, va svem jednaki. —

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamente.

Mi smo već dosada va „Narodnem liste“ prikazali interpelacije i predloge, koje je ovo leto učinil naš dični zastupnik Spinčić va bečkem parlamente. — Nego Spinčić neprestano dela i nastoji, kako bi našemu narodu navlastito siromašnemu kmetu v Istre pomogal. — Sudite sami po deleh. —

1. Spinčić za občine Kastav, Veprinac, Lovran i Mošćenice.

Na 26. febrara t. l. je naš zastupnik Spinčić stavil va bečkem parlamente ovu interpelaciju na goveran: „Meseca maja i junija 1900 bilo je va občinah Kastav, Veprinac, Lovran i Mošćenice poradi svinjske kuge, službeno zaklano više prasac. —

Bilo je dokazano, da puno od teh zaklaneh prasac ni bilo bolno od kugi tako da po zakone od 21/5-99 br. 81 imaju gospodari od isteh pravo, da njim guveran u vreme od 28 dan od kada su bili ti prasci zaklani, plati 95 po sto od vrednosti teh prasac. Skoro svi gospodari od teh zaklaneh prasac su siromahi ki su se morali zadužit da ih kupe, pak nemoru čekat toliko vremena da njim goveran plati ča njim po zakone gre. Za to se guveran pozivlje, da onem ljudem po Kastavšćine, Veprinašćine, Lovranšćine i Mošćenišćine, kem su va maje i junije 1900 bili zaklani zdravi prasci, ča prvo plati, ono ča njim po zakone gre i da se za buduće to malo hitrije dogadja. —

2. Za Istrane ki su bili stirani iz Transvaala.

Va sednice bečkega parlamenta od 4. marča o. l. pitali su Spinčić i Dalmatinac Biankini ministra prešidenta, ča je naš goveran storil za oni siromašni Istrani i Dalmatinci, keh su Inglezi va mesece julije 1900, kako najhuje razbojnike i prez nikakovega uzroka stirali iz Transvaala, kade su morali pustit sve ča su bili s potom svojega čela privredili i prišparali. — Zvrhu tega su pak ti siromašni naši ljudi po pute iz Afrike va Ingilteru bili mučeni i gladom i smradom tako da ih je po pute nekoliko umrlo. —

Ako pak guveran ni dosada, za tu stvar niš poskrbel, ča misli ministarstvo storit, da ti siromašni ljudi dobiju od Ingleža nazada va Transvaale pušćeno i od Ingleža sekvestrirano premoženje?

3. Za občine Materija i Podgrad.

Na sednice od 5. marča pak je Spinčić učinil i predal parlamentu prešni predlog, da se občinam Materija i Podgrad v Istre. ke su leta 1899 va decembre mesece pretrpele od mraza velu škodu, od strane governa dâ kakovu pomoć, kako bi občinari mogli najlaglje i najbržje preporodit svoje od mraza uništene voćnjake. — Va tem predloge moli se vladu, da one občine dokle se ne pomoru oprosti od plaćanja davka.

4. Zač se ne odpre narodna hrvatska škola na Voloskem.

Va sednice parlamenta od 7. marča je Spinčić pital ministre zač se na Voloskem ne odpre narodna hervatska škola. — Mi ćemo samo va par besed reć ča je va toj interpelacije Spinčić ministrom rekal. —

Još novembra meseca 1897. je nekoliko roditelji iz Voloskega pitalo

---

PODLISTAK.

Ljudi i zajiki.

Svakako bi najbolje bilo, da svi ljudi na svete govore jedan zajik, onda bi se čovek i va najdalnjeh stranah sveta ćutil, kako da je doma. Ma temu ni tako. Na svetu žive mnogo i mnogo ljudi, ki govore prerazlične zajike, a da jedan drugoga ni ne razumeju.

Pustimo narodi po dalekem svetu, pak pogledajmo malo okolo sebe, da vidimo kako govore naši susedi po Evropi. I tu ćemo nać više različneh jezik i govori. Da mi prispodabljamo ti zajiki, morda bimo našli mej njimi kakove sličnosti ali podobnosti. Nego mi nimamo za to baš previše vremena, pak radje pustimo neka nas poduče učeni ljudi, ki su okol tega mnogu uricu zgubili.

Ti učeni ljudi su pronašli, da va Europe žive više različneh narodi, od keh vendar neki podobno govore. Takovi narodi, ki govore podobnim zajikom, su jih učenjaki i književniki nazvali šplošnim imenom j e z i k o v n o p l e m e ili s t a b l o. Svako takovo jezikovno pleme deli se opet na više narodi.

Najveća jezikovna plemena va Europe su: Germani, Romani i Slaveni; manja plemena su pak Grki, Cigani, Turki, Židovi, Madjari i drugi.

I. G e r m a n s k e g a p l e m e n a su svi oni narodi, ki govore jezik, ki je nekoliko spodoban nemškemu. To su: Nemci, Englezi, Škandinavci, Holandezi i Danci.

II. R o m a n s k e g a p l e m e n a su svi oni narodi i puki, ki govore slično talijanskemu zajiku. Ti pak su: Talijani, Furlani, Francezi, Portugalci, Španjolci i Rumunji.

III. S l a v e n s k e g a p l e m e n a su pak svi oni narodi, ki govore slično recimo hrvatskemu jezikn. Semo spadaju: Hrvati, Srbi, Slovenci, Čehi, Poljaki, Slovaki, Rusi, Rusini i Bugari.

Sada zaustavimo se mrvicu, pak mozgajmo malo, va ko pleme i narod spadamo mi va Istre, ki ne govorimo talijanski.

Va germansko pleme ne spadamo, aš ne govorimo podobno nemškemu zajiku, va romansko pleme tulikajše ne, aš ne govorimo slično talijanskemu zajiku. K Ciganom. Grkom, Turkom ili Madjarom svakako ne spadamo, aš ni ne poznamo njihovega zajika.

Ostaje nam još s l a v e n s k o p l e m e ili s t a b l o, ko se deli na više narodi, kako smo prvo rekli. Va slavensko pleme spadaju svi oni narodi, kako smo videli, ki govore podobno hrvatskemu zajiku. 1 mi govorimo podobno hrvatskemu jeziku, zato i spadamo k slavenskom plemenu, ili s drugim besedami govoreć, mi smo S l a v e n i. Dobro je! Nego to ni dosta reć, da smo mi Slaveni, aš Slaveni su švi oni narodi i puki, ki govore slično recimo hrvatskem zajiku, tako su: Hrvati, Srbi, Slovenci, Čehi, Poljaki, Slovaki, Rusi, Rusini i Bugari. Svi ovi narodi su Slaveni, a kemu od ovih narodi spadamo mi? — Bože moj, svakako k onemu narodu, s kem najpodobnije govorimo. Mi bimo razumeli ku mrvu Čeha iliti Pemca, pak i Poljaka i Rusa, a i ku besedu od Rusina i Rutena i Bugara. Slovenca ale Kranjca razumemo prilično dobro, ma Hrvata pak najbolje. To će reć, da mi govorimo najbližje Hrvatu, pače moramo reć, da govorimo kako i on, samo malo drugačije zavijamo i rabimo ku te ku reć drugačiju. Ter se uža reć: Svaka vas ima svoj glas. Ma to neka nas ni najmanje ne muti. Rovinjež zavija drugačije od Triještina, a Furlan od Napulitana, da ih više puta ni pravi Talijan ne razume, pak svejedno i Rovinjež i Trieštin i Furlan i Napulitan, reć će, da je Talijan, aš da talijanski govori. I pravo ima!

Tako i mi. Ako baš ne govorimo čisto kako recimo Hrvati va Hrvatskoj, va Bosne i drugde, al svejedno govorimo njim jako slično i najbližje, i posve dobro razumemo njihe knjigi i gazeti, zato moramo prez straha reć, da i mi govorimo h r v a t s k i i zato smo po zajike H r v a t i. Buduć pak mi bivamo va Istroj, to smo i s t a r s k i H r v a t i.

To smo napisali za to, zač ima puli nas ljudi, ki rado govore, da mi nismo Hrvati, aš da ne bivamo va Hrvatskoj. To ne valja, Ni naši susedi va Istroj, ki govore talijanski, nisu iz Italije, pak svejedno se sami zovu Talijani, pak imi jih tako zovemo, aš je njih materinski zajik talijanski. Oni su istarski Talijani, kako smo mi istarski Hrvati. Va Istroj najde se i Nemac. Oni nisu morda ni va sne videli nemškega cesarstva, pak svejedno ih mi zovemo Nemci, aš je njih materinski zajik nemški. Bnduć je pak naš materinski zajik hrvatski, kako smo prvo videli, to smo mi Hrvati, ako i ne živimo va Hrvatskoj. A ča da rečemo pak od oneh, ki na puna usta govore da oni ne govore hrvatski nego kastavski, lovranski, buzetski itd. To je tako bedasto rečeno, kako da bi nam rekal jedan Talijan iz Poreča, ale Rovinja, ale iz Pula, da on ne govori talijanski nego parencanski, rovinježki, ale pak puležanski. mi bismo se takovemu čoveku u oči nasmeli, kako se vas pametan svet smeje onem, ki deju, da ne govore hrvatski, nego lovranski ali kastavski. — Bože sveti, kada ćeš nekem ter nekem razvetlit, pamet.

---

goveran, da se za njihovu decu, 54 na broje, odpre na Voloskom hervatska škola. — Nakon skoro dve leta prišal je z Trsta odgovor, da se na Voloskem nemore odpret hervatska škola zač da je v Opatije već jedna hervatska škola i da deca z Voloskega moru lahko poć v Opatiju va školu. — Proti temu storil se je na 31. oktobra 1899 rekurš na ministarstvo. (Ta rekurš ni do dandanas prišal va Beč!). Va tem rekurše reklo se je, da se na Voloskem ne pita novu hrvatsku školu, nego samo paralelku s hervatskem zajikom, tako da more svaki roditelj poslat svojga otroka, će va talijansku ale pak va hervatsku paralelku. Po artikule 19 državnega fundamentalnega zakona imaju pak roditelji na Voloskem pravo, da zahtevaju za svoju decu hervatsku školu. — Još se je reklo va tem rekurše, da kada se je leta 1894. v Opatije odprla samostalna talijanska škola, da se ni pomislelo ni govorilo za to, da već toliko let obstoji na Voloskem jedna talijanska škola. Polag tega da c. kr. zemaljsko školsko veće va Trste ne postupa zakonito. —

Zvrhu tega rečeno je va rekurše da v Opatijskoj škole ni mesta za Volosku decu, da Opatija ka ima svoju administraciju nemore bit prisiljena zidat za volosku decu školu, a opet da Volosko ne more v Opatije za svoju decu škole zidat.

Za svem tem da je ta rekurs bil podan va Trst na 31. oktobra **1899.** vendar ni do danas prišal nikakov odgovor. Zato Spinčić pita ministarstvo je li mu znano, da je ta rekurš na ministarstvo bil učinjen u pravo vreme i ako je pripravno odlučit da bude na Voloskem odprta hervatska škola, kako to zakon zahteva. —

Tako vidite dela Spinčić za istarski puk i za njigove pravice. A Benatić, Puližini i Rico? Oni pitaju va parlamente ministra pravdi zač je bil sekveštran terščanski židovski „Piccolo“, ki je pisal, da je Istra v Italije. A, ča ćete reć na to rukavački Kalabrezi? Vaši deputati bi hteli, da moru oni slobodno reć i pisat, da je Istra va Italije! Benatić i Puližini pitaju još ministra, da zač nisu svi žandarmi v Istre Talijani? Oni računaju, kad je Istra v Italije onputa moraju i žandarmi bit Talijani. Siromaki ne puste, da budu naši ljudi nanke žandarmi. Svakamo bi hteli svoje Kalabreze zatuć a naši neka gredu trbuhom za kruhom. Ki ima samo zerno soli va glave more lahko videt ki dela za istarski puk a ki proti njemu. —

Dopisi.

Iz Bregi. Za reć Vam istinu gospodin urednik, mane je strah nanke pisat Vam zač se bojim, da ćete mi reć da sam mačak pak da, mi ne verujete niš. — Za pravo reć ja sam bil dosada „mačak“, ma sam spoznal, da sam na krivem pute, pak se nadam, da ćete Vi i drugi naši domorodci rado prijet va svoje kolo jednega skrušenega grešnika. — Kad su bili zadnji put balotacijoni Krstić i Slocarić su v noći i vadne po naših kućah pohajali i strašili, da nas misle Hervati prodat pod Hervatsku, da ćemo plaćat od kokoši od poneštri od ženi, da zato moramo proti Hervatom glasovat i zibrat za deputate Istrane. Mi siromahi — nismo od nijednega čuli nikakove besedi pak smo misleli da je to sve istina ča nam Kerstić govori i storili smo kako je on htel. — Sada pak vidim ja podpisani a vide i drugi, da su nas prevarili. Mi smo glasovali za Talijana Bennati, kemu je svejedno al se zovemo Slovenci, al Hervati samo da budemo svi Talijani. — Ja, po moju grešnu dusu, nemorem bit Talijan, nego al sam Slovinac al istarski Hervat ča je svejedno. Vidim pak da je Talijanom svejedno al rečeš; da si Hervat (a to i sam po zajike zač hervatski govorim) al Slovinac, oni ti vavek reču da si „ščavo.“ Kerstič nas je dakle prevaril zač on je govoril da ćemo imet svojega slovinskega deputata a sada imamo Talijana ki nam Hervatom i Slovincem govori, da smo ščavi. Dobro nam stoji. Kad smo tovari budimo. Pita se samo ki će se još pustit varat. Ja neću za segurno! *Kožul.*

Iz Bračane (Sovinjak). Molim vas gosp. uredniče, da bite mi dali malo prostora u vašem dičnem listu, zakaj meni bi drago bilo da oni ki budu šteli Vaš list, da znaju kako je pul nas finilo pustno veselje:

Kako po svuda tako i pul nas je šolit na dan pusta delat maškare, pa da se ta šolit ne zatare izabrali su se četiri, da se maškaraju. Izbrali su se pak deboto kako da se je njih šlo s feralom po dnevu izbirat. Izbrale su se same podrepnice talijanske, a to su vam bili Ninić Brnozov, Tončić Bombićov, Matičić Fiškal i Matijo Beneš, a taj zadnji znamo da ne diše znami, ali ono večer, moramo reć, da je bil pametniji nego oni drugi. U večer plesali su puli Brnozo, a mi iz Bračane smo šli u Sovinjak popit maštaleticu vina, kada tega siromahi doma nimamo. Kada smo se vrnuli iz Sovinjaka, smo šli pogledat va Brnozovu hižu, da vidimo, kako oni trubili plešu. Kako smo mi prišli u hižu počeli su tulit: „Eviva“! i kako smo na to zakričali „Živio“, skočile su one podrepnice i pobrali ručice iz voza, kosire, molete, paletu i puhalicu, da te nas vaje ubit. Najgori je bil Zvane Brnos, on je skakal i tresal, a senako ni mogal nič storit, zakaj morebit da je imal puno srce, ali brageše imal je prazne. Za njim valje Fiškal, to je onaj, ki se zove Mate Jerman. On je delal čuda vremena na Kantridi, mej Kastavci, pak da se ni mogal tamo od Kastavci navadit bolje svoj narod rišpetat, zato mi ga preporučujemo, da ako bi još tamo pošal delat, neka na njega paze kakov će se tamo pokazat. I Tončić Bombić zna lepo rišpetat svoj narod, ali njemu nije niti zamjerno, zakaj oni ki nezna svoje držat, nezna ni svoje ni tuđje rišpetat. Brižan Tončić! on ne vidi nanka do punte od nosa, ali će njemu neki drugi odpret oči, a za njega će kapaco bit kasno. I oni talijanski frat od Benežo je pomagal delat funcione, nego škoda da je sam u konventu, a on se štima, da je njegov lajko Bazgon blizu njega. Taj brižan frat je bil počel iskat Hrvate, ma je bil našal brzo jenega trdega. Kada se je njemu oglasil Piero Beneš i rekal: ja sam Hrvat i ako ćeš kaj odi simo, valje se je „frat“ spravil u Konvent. Čudimo se onemu kanoneru ki nas je pozival van na vrata. Mi ne verujemo besedam, aš delo čoveka pokaže, on je rekal da ni ni za „Viva“, ni za „Živio“, stem mi neznamo kaj je on, ali njega čedu njegovi fati pokazat. Neka je bilo kako je bilo, nam nisu mogli ono večer nič storit. Sada vas lepo pozdravljam; drugi put ću Vam se još oglasit.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Očito je, da se je va Krstiće neč zvodnilo. To nam najbolje pokazuje njegova „teta Jambrožija“ od zadnje subote. Izgleda kako da ima žutenicu, tako je žuta, bleda, mljohava, i ako znamete van ono blato, kega je vavek puna, nećete va njoj nać ni trošice ka bi ča valjala. Sudite sami.

* * *

Krstić se preporučuje: „Teta“ piše pod križom, s kakovem je ono pred nekoliko let Krstić svoju ženu prevaril, da je va Arbanaseh umrl neki Petar Marušić. Mi ne znamo ki je bil ta Petar Marušić, ali sudeć po Krstićeveh bosedah, moral je bit ča i on. No ta čovek je sada mrtav i mi ćemo ga pustit na mire, zač nećemo da budemo kako Zadrani, ki su gledali, kako bi se vendikali nad mrtvim doktorom Klaićem. Ali ih je onputa Krstić pošteno ošibal. On je va onoj prilike napisal od njih va svojoj „tete Jambrožije“, da za njih ni niš sveto, moralno im je čustvo izvraćeno, govore pogrdama, hodaju po blatu . . . . socijalni reptili! . . . (Che le pare signor Ziliotto, podestà di Zara?!) Danas već ne bi tako napisal, zač ga nebi pustil Campitelli. Bože moj, ča store prokleti beči! Ali pustimo to. Najljepše je va tem pisme pod križem ono kade Krstić diže ruki prema nebu i zaklinje tega pokojnega Marušića, da neka se v raje sjeća i njega, Krstića, ki da se va Istre bori . . . A jok šor Krstić, teško da bu to ča pomoglo, zač svi znamo, da

prošteno je svima, svima . . .
samo nije izdajici! . . .

* * *

Krstić i socializam. Svi se spamećujete, kada je ono Krstić bil veli socialista. Od tega vremena, nisu ni dve leta! K njemu je va ono vrieme prihajal na Matulje kapo od istarskeh socialisti Kristan, i onde je puli njega na 25. augusta 1898. leta držal velu socialističku prediku. Krstić je onputa učil: Svi smo mi ljudi jednaki, i zato ne sme imet ni jedan više beči od drugega, nego svi jednako. A sada se ta isti Krstić jadi na socialiste ovako: A viš ti malo te šiore socialiste, oni bi mi oteli zet moji kruto prišparani soldini, i oteli bi, da grem rabotat, kako i drugi“. A znate vi zač je on sada proti socialistom! On je sada proti socialistom zato, zač je dobil od Campitella beči, za smućevat naš puk po Istre, pak ga je strah, da bi ti beči moral razdelit mej druge socialiste. Šegav je on.

* * *

Krstić i talijanski deputati. „Teta“ piše: Dok Spinčić šepuklja, naši, to će reć talijanski deputati — delaju. A ča delaju? — muštardu delaju. Pak ča bi oni delali, kada ne znaju brižni ni govorit. Oni da su govorli proti klauzuli od vina — oni?! Biankini, on dični Hrvat iz Dalmacije, on već leta i leta proti njoj grmi, altroke talijanski deputati. Pak ki je činel, da se je ta klauzula storila? Bartoli i Rizzi a to su oni storili za to, da se ne zamere Talijanom va Italije. Justo s njihovemi glasi se je učinil ta ugovor. Altroke floće.

* * *

Krstićeve laži imaju jako kratke nožice. Teta piše, da je va parlamente Benatić napal na našega gospodina Spinčića, i da mu je rekal da žive od laži. Na to, da su tobože svi počeli vikat proti Spinčiću, ki da je moral prestat govorit, aš da su gospoda bili siti njegoveh laži. Mi bismo mogli tu Krstićevu laž zatuć va njegovo nečisto grlo već samim „Piccolom“ v rukah. Taj talijanski list pisal je naime o tom prilično pravo, ako i ne justo va svem istinito. Ali „Piccolo“ je znal da će tisuće i tisuće od njih, ki njega čitaju, nać ča god va nemškeh fojeh — pak ga je bilo strah, da ga nebi njegovi ljudi čapali va laže, i za to se je i držal, koliko mu je bilo moguće istini. Nego Krstić, ki zna posve dobro, kako oni njegovi mačići ki čitaju „tetu Jambrožiju“, prime sve za golu istinu, ča njim on blekne, i da nikada ne pitaju, jel ovo ili ono pravo ili nije, napisal je tu celu stvar onako po svoju, samo da more malo one svoje žuči zisipat na našega velevriednoga zastupnika gospodina Spinčića. Da pak naši čitatelji točno znadu, kako je to bilo, zet ćemo v ruki protokol od one šeduti, da svaki vidi, kako Krstić bedasto laže. Neki, kako ga „Edinost“ s Trsta zove Malfatto, deputat z Tirola izpuknul je jedno dve tri bombe proti governu, a to za to, zač da goveran ne da Talijanom univerzu i neke druge stvari. U tom je neč rekal i proti pazinskom gimnaziju. Na to se je stal gospodin Spinčić i rekal je, da se Talijani nimaju ča tužit, oni i onako imaju sve ča te. Lepa je ta, oni pitaju da njim se stori va Trste universa, dok va tem istem Trste, nebogi Slovenci, keh ima va Trste preko 20 tisuć, nimaju niti jedne svoje školi, a va Istre ima preko 18 tisuć neboge slovenske dece prez školi. I još bi oteli imat univerzu. Na ovo nisu znali Talijani ča da odgovore, već su ostali z obesenim nosom. A za talijanski gimnazij va Pazine rekal njim je, da je va njem puno dece, ka nisu mogla napredovat va hrvatskem gimnazije, pak da su od naše školi preskočili tamo, i da ih puščaju napred. Na to je Benati skočil i rekal da to ni istina. A gospodin Spinčić njemu: — Ako vi govorite, da ovo ni istina, onputa ste lažnjivac. A najviše je Benatia zapeklo, kada ga je gosp. Spinčić pokazal svem deputatom i rekal: — Vidite, to je on gospodin ki je rekal, da ale živ, ale mrtav, da on mora poć kako deputat va Beč — a na to su gosp Splničiću drugi deputati silno pljeskali. Tako je vidite ta stvar hodila. Intanto Benati je pred celem parlamente dobil da je lažnjivac, a to je za njega jako sramotno. A znate pak zač je Benati ono dva tri puta zavrišćal va Parlamente? Za to je zavrišćal, zač je mislel, da će drugi dan svi foji o njemu pisat, pa da će se sporadi tega ka bogata Bečanka va njega namurat. Zač valja da znate, da je Benatić grd, kako fit od kuće. Pak i to mu je škrokalo — zač se ni nijedan za njega ni škomponil, ako ne Krstić va onoj svojoj gnjiloj „tete Jambrožije“ i on abrejski „Piccolo“ va Trste.

* * *

Miriditi i Midiriti. Krstić piše! A ja — ja nisam izdajica hrvatskega naroda, ja sam Arbanas. Moji stari — tako poveda Krstić — bili su Miriditi, ki su pobegli va Italiju, pak ih je neki Rizzo činel prit va Zadar. Ti Miriditi da su od vavek živeli va velikoj slogi s Talijani va Zadre. kem da su oni danas desna ruka proti hrvatskemu partidu. Za se pak govori Krstić, da je pravi Miridit, to će reć potomak Skenderbega Jura Kastriotića. To je vidite sve izkrivljeno. Dva su plemena od Arbanasi prišli va Dalmaciju, pak se nastanili blizu Zadra. Jeno pleme zvalo se baš onako, kako Krstić piše Miriditi. Bili su to va istinu potomci slavnoga Skenderbega, ljudi vriedni čestiti i valjani. Ti Miriditi samo da su prišli va Dalmaciju, valje su uzljubili tu zemlju i naučili se hrvatski i z vremenom su se posve zmešali z onemi Hrvati va Dalmacije i sami su se rado priznavali da su Hrvati, a takovi su ostali do dana današnjega — to su upravo korenike, keh nebi obrnuli svi Kampitelli ovega sveta.

Nego s tim plemenom došla je va Dalmaciju i jedna gomila druga ljudi. To su vam tako zvani Midiriti, iliti Liziriti. Ti Midiriti bili su od uvek nestalni ljudi — a izdajstvo njim je nekako va krv prešlo, tako ih vidimo sada s Hrvati a sada s Talijani. Ti Midiriti ne samo da nisu potomci slavnega Skenderbega, već se zna da su njihovi stareji slavnemu Kastriotiću luštrali postoli, i da su puli njega imeli onu imprežu, ku je imel do sada Ekman v Opatije. Sada se pita kamo spada Krstić, dali mej Miridite, ale pak mej Lizirite?

Al Campitelli l'ardua sentenza!

* * *

Krstića su cepili. U zadnjoj „tete“ od 9. marča 1901. piše Krstić da va njegoveh žilah ni nikada tekla hrvatska krv. Ljudi božji, koliko se je otelo, dok je on prišal do te ideji, najme da va njigoveh žilah ni nikada tekla hrvataka krv. Tako je na priliku leta 1892. kada su ga ono va Grace stenfali za duhtora celi grad stavil sotosovra vrišćuć i zijajuć, da je on pravi Hrvat, i prisegoval se je na živega Boga, da će takov vavek ostat. I va istinu mi smo videli, kako su ga iz Reki sfratali a to poradi tega ča je bil veli Hrvat ali i veli kumedijant, mi smo videli, kako su ga Kastavci dočekali, videli smo našega vrednega Mirota, kako ga zimlje k sebe na prespanje. Pak ga vidimo leta 1895. kade u družtvu z Nemci nazdravlja pok. Dra Starčeviću i vidimo ga leta 1896. kade on va tadašnjoj „tete Jambrožije“ očito piše, da je on „dalmatinski Hrvat“ — da je njemu „hrvatsko ime sveto“, da je došal va Kastav va „maticu hrvatstva u Istri“ i tako dalje i tako dalje. To je duralo kako smo već rekli, negde do aprila, maja 1896. U to vreme šal

je Krstić va Poreč staremu Campitellu i ponudil mu se je, da neka ga zamo va službu za smućevat puk v Istre. Kada su se pogodili na plaću onputa mu je rekal Campitelli: Ma vi ste bili do sada pravi i veli Hrvatina! — A Krstić njemu: — Istina je, bil sam lustrisimo. A Campitelli njemu: — Ma odsada morate bit Talijan i to pravi Talijan. — Pak dobro bit ću Talijan, rekal je Krstić. — A kako ćete to storit? — A lepo, rekal je Krstić, pustit ću neka me Talijani cepe". I va istinu, Krstića su Talijani cepili i od onega vremena on je postal tepal Talijan. Nego za nesreću, ta talijanski cep ni se bil još pravo čapal, zač mi vidimo Krstića, kade leto dan za tem piše veleuč. gospodinu doktoru A. Stangeru načelniku va Voloskem ovo pismo:

„Obzirom na nas današnji dogovor za-
„hvaljujem Vam, što mi podadoste priliku,
„da Vam izkažem moje **izvorno čuvstvo**
„**Hrvata**. Uvjeravam Vas, da od **danas biti**
„**će moja prva i zadnja dužnost**
„da budem na korist **našoj Hrvatskoj stvari**
„da, biti ću Vam **brat po krvi i srcu**.
Zdravstvujte.

Matulji, 25. studena 1897.

Dr. Krstić.

Kako se iz ovega pisma vidi Krstić ni još bil posve dobro cepljen, još je bilo va njem zmešano nekoliko nekadanje njegove hrvatske krvi. Pravo i podpuno se je on cepil puno kasneje, naime kada mu doktor Stanger ni otel dat tisuće fijorini keh je od njega iskal. I sad se more reć, da se je Krstića posvema čapal talijanski cep, zač on več plaća dragovoljno multu za svaku hrvatsku besedu, ka mu pobegne, kada je mej Talijani. Tako je ta stvar tekla i zato Krstić nima pravo, ako govori, da vanjegoveh žilah ni nikada tekla hrvatska krv. Tekla je i kako je tekla, ali su ju splašile stotače, ke mu dava Campitelli e compagnia, da more šmućevat naš puk po Istre.

* * *

Krstić predika moral. Ne čudite se — neki dan je padal blatan daž, zač nebi i Krstić predikal moral! Krstić se tuži, da smo se mi va našeh paćuharijah još i rugali sa Stirnom. Ni istina, da smo se mi rugali sa Stirnom. Zač mi smo, kako će se Krstić dobro spamećevat va „Narodnem listu" od 22. pr. m. odsudili svakakovu barufu, a ako smo se malo pošalili, to smo si mi po našem sude mogli zet tu malu, slobost. Bože moj — mi smo Hervati, a Stirn je „Slovenac" — planinski Hrvat — dakle brat — pa zakaj ne bimo mi s ljubim bratcem malo spasa nāredili. Hudič, to ni nobena hudobija, če smo dijali, da je naš Jouže štirnajst jajc požeru! Nego tu bismo imeli opazit dve stvari. Prvo, da neka Krstić ne trubi onako na sva usta da moje paćuharije piše gosp. Car, ki je od barbe Tončića najmanje tako odaljen, kako je Krstić od šiore Ambrožine! Drugo: Kako to, da Krstić, ki se je toliko zgrozil nad tem ča je Stirn bil malo ogreben, ni se ni škomponil, kada su ono leta 1896. Talijani va Lošinje na tihe mire zaklali onega nebogega Ostromana? Zač se ni ni škomponil kada je on Špakaroba neki dan va Lovrane o pol noći razbojnički iznenada napal jednega vrednega našega mladića, ki je bil k temu još i dižarman? A! Neka odgovori ako je kapac.

* * *

Krstić i gosp. Ružić z Reki. Mi smo neki dan va našem „Narodnem liste" štampali jedno priposlano pismo od g. Ružića z Reki, va kem je stalo, kako se je g. Krstić temu gospodinu nujal, da će i kako branitelj protustranke delat za njega, za g. Ružića, ako mu gosp. Ružić da 500 fijorini. Krstić je sada stampal va „tete" jedno pismo na gosp. Ružića, kade mu govori, da je to „smešna kleveta", zač da ne bi bil ni odvjetnik Thierry, a ni pomoraka oblast pristala na ono, ča bi bil Krstić s njim sklopil A viš ga, kako se šepavo brani. Ki je govoril o tem da li bi pomorska oblast bila pristala ili ne, glavno je ono od onih 500 fjorini. Krstić je za njimi hlepil — njih je on otel imet, a za kakovu „predhodnu omologaciju" maril je on kako i za lanjski snog Ili da se bolje izrazimo: Da mu je na jedno rečene, gosp. Ružić dal oneh 500 fjorini on bi ih bil stavil lepo va žep i bi bil gledal, da ne reče niš, ča bi bilo moglo bit na korist stranke, ku je on moral kako pošten prokurator pošteno i živo zastupat. Eto — to je sve. A je to pošteno? Na ostale uvrede, ke je Krstić va istem pismu izrigal na g. Ružića odgovoril je g. Ružić ovim pismom: Dr. Ivanu Krstiću trgovcu vinom na veliko, Matulje. Ovdje mi kaže svaki pošten čovjek, napose veleučena gospoda Dr. Andre Bakarčić i Erasmo Barčić, da bih ja Vašoj osobi odviše časti izkazao, ako bi se osvrnuo na lažno i besramno Vaše pismo, koje ste se drznuli objelodaniti u Vašem smradnom listiću dne 17. t. mj.

Potvrđujuć ovim moje pismo od dne 3. t. mj. u svoj cielini, prekidam s vama kano i svi ostali čestiti i pošteni ljudi i najmanji dodir. Na Rieci, 22. julja 1897. Gjuro Ružić v. r.

* * *

Slovenec sem! Za tem sledi jedno otvoreno pismo na našega g. urednika. To pismo je napisal Krstić a podpisal ga je Stirn, ma sastavljeno je tako, da mi se čini, kada ga čitam, da poslušam Štirna, kade lupa sekirom po glave od vola. No glavno je to, ča on govori, da je „pravi Slovenec". No hvala Bogu, a mi ki smo več misleli, da smo več za uvek zgubili našega lepega debejana. Dakle tako:

Slovenec sem — Slovenec sem —
Tako je mati d'jala
Kak dete pestovala.

Nego sve mi se čini, da je i naš Stirm onako jedan sledić cepljen na talijansku divljaku. Bašta ćemo videt.

* * *

Lovranski rogi. Već nisu bili puno vremena na dnevnem rede. Ja sam već bil za njih skoro po svem svega pozabil. Ja sam računal, kada su va Lovrane neka gospoda i neke gospe od „fameje" kuntenti nosit ih neka im budu — ča će to mene. Nego zadnja „teta Jambrožija" me je spametila na ti davni „ornamenti della re špetabile fameja de Lovrana". Va toj „tete Jambrožije" je naime nekakova korišpodenca od Laurane, va koj je stenfano toliko tega, da najzada ne znate ni sami o čem je onde govor. Tako je onde napisano da je neka devica ale „koga" imala dete, ko da je Kogoma krstil Ciril, a okole toga Cirila je toliko puta spomenjena Ungaro-Krovata, da bi čovek mogal pomislet, da je Ungaro-Krovata kriva, da je to dete prišlo na svet. Ja sam almeno tako razumel, a ako je ki drugačije razumel, to još neće reć, da je taj isti studijanji od mane. No recimo, da sam ja krivo razumel, naime da ni „Ungaro-Krovata" kriva, da se je rodilo ono diete, nego da bi bil ki drugi temu kriv, kako na priliku Vrancele, ale pak Kogoma, dokle je ono bil udovac, ča mislite, da bi se svet temu jako čudil? Mô bi — svaki bi rekal: A bome, ter ni ni prvi ni zadnji — on prvi je stari mladić, on drugi udovac — pak ki će mu ča. Jedini ki bi imel proti temu ča, bil bi plovan lovranski, ma mi znamo, ke lu non gvarda per sotil, a to nam je najbolje dokazala ona fritaja, ku je ono pred neko leto storil va njegovoj kuće Minjinjanji. Ono vidite, ča je Minjinjanji učinil bilo je i kako sramotno. Zač onda ne samo da se je rodil Ciril, već je šiora mujer dobila neč, va čem je do onega vremena bil barba Jure pravi specialista. A brižna Izabrutta, onako lepa pak z onolikemi-rogi, keh njoj je kapelica dala! Imeli bismo još jednega podeštu, kega mi svi poznamo i ki je imel več do sada dve ženi, pak mu je druga imala lepu čast da njoj je devica prinesla na dar jednega maloga Garibaldinca, češ bože ljepšega. To su vidite publiki škandali keh ne treba škrivat, zač neoženjenem ljudem se puno tega oprosti, ča se oženjenim nikako ne bi moglo oprostit. Dunke, non regge l' esempio sinjori Rogovići, ono ča vi pišete va „tete Jambrožije, va onoj krpe ku piše Krstić — on Krstić, ki sa svem tem da je oženjen, ima svojega Cirila gore puli „Turak" na Kastavšćine. Za to ćete bolje storit da mučite i de ne tičete neke stvari, va keh znate da se morete opeć.

* * *

Tita Weisberger, Matijo Bivanda i Soto uficjal od Omišlja. Ki tri tipi! da ih greste s feralićem iskat ne biste ih onakovih našli. Ki su to pitate vi? Grantešte! grantešte! Da vidimo prvega — Titu Weisbergera. Ki je ta Tita Weisberger? Ta Tita Weisberger pobira po Bodulije straci za rečku fabriku od karti. On sam piše va „Tete Jambrožije", da mu je otac Niemac, mat talijankinja istranka — on sam govori „da sam nezna koje narodnosti je i koju da izpovjeda" — zato on najvoli vapit: „Viva la Spapna, dove che se magna!" Ste ga čuli? Ala je zapučen ta šior Tita! Ča treba, da nam on poveda, da ne zna ke je narodnosti. Ter mi to znamo i prez njega. Molim vas: otac Nemac, mat Talijanka, ded morda Francez, ki vrag ćete da pride vanka od te misianci, ako ne ča god bastardega — ni miš, ni tić. On more vapit: „Viva la Spagna", a ako će magari i Viva Portugalo — ma mi drugi, ki znamo da su nam otci hrvatski govorili, ki znamo, da su nam i materi hrvatski govorile, mi ćemo iz svega srca, i iz sve duše zavapit: Živila naša domovina! Živio naš lepi materinski hrvatski jezik: a stu capio Tita Stracer.

A Matijo Bivanda? To vam je pravi Matijo — on je impiegan va nekoj fabrike od biri, pak si morete pomislet, kakove moru bit one korešpodenci, ke ta Matijo pošilja „tete Jambrožije" valje iz Paragvaja. Te korešpodencije vam jako smrde po bire — vidi se, da se je poštovani Matijo dobrahno nakiril prvo, nego je zel lapiš da napiše onu pijanu bedastoću. O ćo, Matijo, čuvajte se biri, da ne dobijete „delirium tremens", zač sudeć po onoj vašoj korešpodence, reć bi, da mu niste dugo.

A sotonficial z Omišlja? Joj mane kako me je febra treslo od straha, kad sam čital ono njegovo pismo z Reki. On sam sebe zove da je Lion — Lav — skuzajte, ako je malo. On se jadi na omišaljskoga plovana — on i preti temu gospodinu plovanu, da će ga namlatit kada doma pride. Ja več vidim toga sotouficiala, kako več va Omišlju maše sabljom v ruke. Orajt, pif, paf, ala — udri. Brižan on gospodin plovan z Omišlja. Ala je brižneji on fanfaron od sotouficiala. Fić, fić, fić — vele brageši — a malo kuraja — to je vidite ta omišaljski maćak, kemu ćemo benj mi na rep stat, neka se samo još jedanput javi, ako ima obraza.

* * *

Krstić je namuran va opatijske provaži. Ne bi te verovali, kako je ta fantina zaljubljen va opatijske provaži. Vavek su mu na zajike — vavek. Dio mio, che gusti, che ga quell' omino. Pak i jelož je na neka dva gospodina, za keh misli da te mu prezet impreža za ispraznjenje fonji. No neka se ne boji, oni mu neće za sigurno va tem konkurencije delat, jedno za to ča on ima za ta posal sovencion od Campitella, pak će s tim laglje vanka prit, a drugo, ča su ona gospoda već polomila sve pumpi, izpražnjujuć onu razrompotanu provažinu, ka se zove „teta Jambrožija".

Barba Tončić.

Tinjanske paćuharije,

Mački misec je pušal, pak mački gredu od kuće do kuće, da biju ča našli. I vero va zadnjoj „mačjoj" bi reć, da su ništo našli. Bi bili još i više našli, da nisu pobegli. Ala da ste ih vidili, kako su bižali! Ćete reć, a zač su bižali? To vam je bilo tako. Naša vridna čitalnica je imala veselicu. Pozvala je da pridu na tu zabavu samo vridni ljudi. Ali, pul nas je nekoliko mački, pak bi bili i ti rado prišli. Tih, čitalnica ni htila. Pak, da se kontentaju, prišli su pred vrata od čitalnice, da biju nemir učinili. To im opeta ni šlo. Ča ćeju, ča ne ćeju, posli su Pišakantonu, da učine šedutu i odluče, ča te storit. Vice Krstić-Štrigo je stavil tu propoštu: „Ala, dragi moji, ćemo svačesa pisat proti čitalnici va našoj „mačjoj". „A ča ćeš pisat rekal je Jakov Namazani — vero nimaš ča!" „Ti si ledast, ne znaš, da si živ — odbrusil mu je oženjeni udovac spod ladonj — ter karta se pusti pisat. Pokle nekoliko ćakul, odlučili su, da će Vice Krstić-Štrigo, s pomoću oženjenog udovca, napisat artikul šior Lnija, da će ga revidirat; Jakov Namazani pak, da će svoju firmu pod artikul stavit. I ala su se dali na delo. Nekoliko dan kašnje, su taj vratikul — virna figura njihova — prinešli va šedutu, da vide, su li svi zadovoljni. Neki su bili a neki ne, zač da se boje. Ali, svejedno poslali su ga. Matuljski maćak prijel ga je i napisal. Verujemo, da je on to drage volje storil, zač je jadan na Tinjance od onda, ča su ga iz karoce činili stat, i da ni nekih bilo, bil bi slabo proša on i oni benasti Rukavčani, ki su šnjim bili. Pustimo to ča: Ča su pak napisali? A ča drugo nego laž. Najprvo su proti g. plovanu. E, dragi moji nič mu ne ćete storit. Lažite koliko ćete, on je i ostat će tinjanski plovan, dokle ga bude volja. I ako ne budete pamet storili, ćete se po sakrabojsku opeć, zač njegove pametne i dobre ovčice ne škreaju. Pazite se dok je vrime. —

Meštri, e tim niste vridni, ča se ponašanja tiče, vi i sva vaša kumpanija s obermačkom skupa, da im postole obrišete. Ste neki jadni, da kampanjolsku dicu uče sve; a najviše se bojite, da znaju računat. Zna se zač. Ki zaparâ, se tuti studiano? To Vas nije briga! Bite vajk rado dobro stali, a drugi neka za Vas delaju. Malo će van to durat. Ste počeli nazad hodit, kako i rak. Ča se gosp. Perića i drugih tiče, ćete za prvoga drugde odgovarat, a drugi te vas pak drugačije primit. Gospodina podeštata san na zadnje napisal, zač „dolce in fondo" najviše ga imate proti njemu. I druge ste prijeli najviše radi njega, zač su va dobren šnjim. Pišali ste mnogo laži proti njemu, svejeno mu niste storili do sada niš, i ne ćete ni od sada. Magari da pišete čagod ćete, on vas neće abadat, zač znajte, da bob, kad se ga va zid hiti, nazad odleti.

Škoda je toliko bilo napisat; ali, kada vajk iščeju, mora im še nisto dati. Krivo je i to, ča su počeli „tetu Jambrožiju" kmetom razdavat. Treba znati i to, da ju ovde dobivaju, više broja na jedanput i za niš, talijanaši, i to: Oženjeni udovac spod ladonj obrezovani od zada; i sin onoga, ki pada s postelje. Ki lip terno! — Za sada van je dosta ta medežija, drugiput ćemo vas još lipše opisat. da znaju i drugi ki ljudi ste. Drugoj velikoj šeduti (male šedute imaju svaki večer od 6 i pol do 9) bi bilo dobro, da pozovete Jadreta iz Kringe i Diga iz Hlistići, da ča pametnijega napišete.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

— **Prijateljem našega lista.** Bit će tomu jedno par meseci, da smo se odlučili štampevat naš „Narodni list" i moramo reć, da smo jako zadovoljni s njegovim napredkom. Osobito nas veseli ljubav s kojom je naš narod primil naš list i to nas va neku ruku sili, da ga uzdržimo i za napreda. A mi moramo naš list napreda štampevat i zato, ča je on pravi glog v očijah onega Krstića, ki ne gleda nego kako bi zatrl naš rod, naše ime, našu domovinu. „Narodni list" je Talijane i Talijanaše ubil va dušu — oni bi voleli vraga videt nego njega. Malo manj dve tisuće broji našega lista se razdeli svakega četvrtka mej naš puk — i svaki dan nam se javljaju novi predbrojnici i predplatnici. Ali to sve ni

dosta. Stampanje lista stoji puno beči a mi nimamo od nijedne strani nikakove druge pomoći, ako ne od našega naroda, ki s nami živi, misli i osjeća. Zato i postavljamo našim ljudem na srdce, da nas podupru. List ne košta puno — samo 8 kruna na leto, a za siromašnije samo 4 krune. More se plaćat i na tri meseca i na pol leta, kako je komu lagljе! Zato ala korajo, neka svaki stori svoju dužnost, i neka se predplati na „Narodni list“. Valja naime znat da svaka kruna, ka se da za naš list je jedna debela pljuska na obrazinu odpadnika Krstića. Želite li se osvetiti Krstiću, predplatite se na „Narodni list“ i znajte, da će to bit proti njemu najveća osveta. Drugo pustite nam.

† **Dr. Karlo Dukić.** Danas u 9 sati u jutro izpustio je u visokoj starosti od osamdeset i pet godina plemenitu svoju dušu vriedni starina liječnik Dr. K. Dukić. Bio je rodjen Kastavac, pa premda nije otvoreno pripadao k našoj stranci, ipak je naginjao k nama više, nego li k našim protivnicima. Drugačije bio je vrlo ljubezan, svjestan i zdušan u vršenju svojega zvanja, pa je osobito sa svoje dobrote i čovjekoljubivosti bio na daleko poznat. Nije čudo, što cielo Volosko, gdje je pokojnik probavio dobar dio svoga života, tuguje za njim. Bog ga pomiluj i vječna mu uspomena u našem narodu.

Žalostan dogodjaj va Lovrane. Sredu jutro na 6. o. m. bilo se već dobrano razdanilo, kada su se Piero Zahej i Celestina akorzili, da njim još nima device. To njim se je nekako čudno učinilo. zač su bili navajeni videt ju svako jutro rano va oštariju. Počekaju još neko vreme — a ono device ni i ni. Nato su šli va kučicu, kade je devica spavala. Ta kučica je malo dalje od oštarije, a razdieljena je na dvoje: Z gora je kamarica, z dola je konobica, va kojoj Piero drži rakiju i špiriti. Kada li oni odpru vrata od konobice, a to ti na tleh raztegnjena brižna djevojka. Oni brzo skoče k njoj — i vide da je još duhata. Pošalju po doktora Lemešića, ki je obnašal, da joj je pulas jako slab i valje je videl, da ne će živet. I va istinu, već za podne tega istega dana je neboga divojka umrla. Petak na 8. o. m. bila je va Lovrane sudbena komision, s dvemi dohturi ki su nesrećnicu parali. Mi neznamo pravega uzroka smrti one divojke, morda ju je smutil duh od onih spiriti ili ki zna ča. Svakako je jako grdo od oneh nekeh talijanskeh trubili, ki su po Lovrane raztrubili takove stvari o tem da je upravo gnjusno čut. Namesto da mrtveh puste na miru, oni inventuju takove storije, da je prava sramota za ljude, ki se drže neč civilizani. Nego ča će te šperat od Talijani.

Izvanredna sjednica čitaonice „Zore“ u Opatiji obdržavala se je, kako već bijaše najavljeno prošle nedelje u 4 sata poslie podne. Na dnevnom redu bilo je više točaka, koje su se u glavnom ticale samih novouredjenih družtvenih prostorija. Razprava je zaslugom gosp. družtvenog predsjednika, koji je sjednica upravo uzorno vodio, tekla vrlo gladko i triezno. Pošto nam prostor ne dopušta, ma da i u izvadku priobćimo tečaj te lepe sjednice, ograničit ćemo se samo na preporuku, koju je g. Ivan Fiamin u svom krasnom zaključnom govoru postavio na srce skupštinara, biva, da se svim srcem i svom dušom zauzmu za to svoje dično družtvo, za tu „narodnu tvrdjavu“, na koju je dušman već dugo jurišao, ali hvala Bogu bez uspjeha.

Konstantini je tužil voloskega pulicaja. A znate zač? Zato ča je na 16. febrara kada su Talijani imali tanac šal na Cernikovicu pitat ako imaju permeš za tanac. Barem Konstantin kako albokat bi moral znat, da se za svaki tanac mora imet permeš i to tim više ča je raprežentanca pasano leto odlučila, da se za svaki tanac m o r a pitat licencu, sad bil tanac javni ale privatni Po tem nebi pulicaji smeli nanke svoje službi vršit, samo da se ne zamere podešte in erba . . . . . Nego i proti Konstantinu su dve tužbe sle na sud pak ćemo videt ako će obvaljat zakon ale ne. (Va zadnji hip smo doznali, da je prokura va Trste odbila tužbu Konstantinovu, i pronašla, da se proti pulicaju ne postupa, zač da ni kriv. Tako je i šior Konstantini ostal z dugim nosom.)

Naš domaći srab. Tuži nam se prijatelj, da je v Opatije još nekoliko ljudi a med temi i neke ženske, kem su vavek i posvuda Hrvati na želudce (stumihe). Ovaj put nećemo za njihovu sramotu spominjat ki su to — nego ćemo im ovo reć: Kad nebi bilo nas, ki smo Hrvati (zač po zajike drugo nemoremo bit) nebi se već znalo ni za našu ni za njihu starinu, ni za naš materinski zajik hrvatski nebi se znalo već ni za grobi od naših pokojneh. Mi smo to očuvali našoj dece, kako sladak spomen na lepa stara vremena, a oni te pak, ako Bog da, pustit svojoj dece, da oni to i dalje za mladje očuvaju. Po njih nebi već svega tega bilo, ne bi znali ni čuvat ni branit, zač ne znaju ča je naše, ne znaju ča su, ni čigovi su. Govore hrvatski — a nete bit Hrvati — misleć, da te storit nam dešpet a ne znaju bižni, da s tem celem svetu pokazivaju, da su još jako zada zapućeni. Njim se more drito reć, da imaju oči a ne vide, da imaju uši a ne čuju. Mi tem ljudem i ženam poručujemo, da neka budu već jedanput pametni, neka ne pljuvaju u zrak, pak da njim nazad na obraz pada.

Ov put samo ovako, a drugi put će rabit kolčić. Ne ćemo gledat ni Petra ni Pavla ni Belku ni Crnku, nego pucaj . . . . Nas, ki već hvala Bogu znamo ča smo, pustite na mire i molite Boga, da vam Bog razsvietli pamet, pak da i vi pridete do toga spoznanja.

Talijanski Galateo. Kad su ono još bili izbori za petu kuriju šla je jedna gospa na Voloskem, ka je od dobre domorodne familije storit vižitu nekem gospam na Voloskem, ke se deržu da su Talijanke „puro sangue“, za svem tem da je stareja zgojena va Leprince, a mladja na Voloskem. Valje su te dve fine i edukane gospe Talijanke počele onoj ka njim je prišla vižitu storit, svo zlo rigat proti Hrvatom ili „ščavom“ kako one Slovince zovu, da su „ščavi“, „vilani“, „ignoranti“, „rozzi“ i ča ti ja znam ko zlo a nisu ni pomislile, da je otac od te gospe čestiti Hrvat ali Slovinac, da je stareja od njih rojena va Leprince, da ju je zigojil jedan pop, ki je bil z dušom i s telom Hrvat ali Sloviuac, ča je svejeno. Te fine Talijanske gospe su tako nezahvalne, da pljuvaju na onega ki njim je najveće dobro storil, da mraze svoj rod i zajik. One misle, da ako su bile jedanput va Rovinje, kade ženske po kuntradah jedna drugoj šenci ubijaju i kade tovari s ponestri na tretem podu tule da su svoju hrvatsku leprinačku krv promienile s talijanskum. Oh che oche!

Zač voloske Talijanke ne gredu va crekav. Na Voloskem Vam je nekoliko bedasteh ženskeh, ke misle da će valje postat „dame de korte“ ako zataje svoj materinski zajik i ako se drže da su Talijanki. Mane se te ženske paraju kako on gavran, ki je na se navukal paunovo perje, pak je mislel da će ga celi tičji svet držat za pauna. Te neke po sile Talijanke nete nanke da gredu va volosku crekav, zač da se tamo ne piva i ne moli sve po latinsku, nego i nekoliko po hrvatski, po našu starinsku. Ala su bedaste. Ča se vraga zgubljaju na Voloskem. Neka gredu v Italiju, tamo te imat dosti talijanskeh popi.

Trgovina bez patente. Štovani gosp. urednik. Lepo vas molim, da mi tiskate u vašem lepem listu, ki brani naš narod i naš sladki hrvatski jezik, ovu moju malu tužbu. Vidim svaki dan dvi divojke moščeniuki — Talijanke i talijanskega vojvodu Žilu i njegovu milostivu Žilicu koji prodaju ribu bez patente. Molim, da se to dade naprvo, i da oni ki su za to zvani dobro paze, ki ima i ki nima patente za svoju trgovinu.

M l a d i t r g o v a c.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Na 3. o. m. sabralo se je va oštarije g. Josipa Frola va Jušićih 1 krunu i 36 filira za licitiran jedan fulminant, s kem su mladići va Jušićeh važgali „Tetu Jambrožiju“. — Va istoj oštarije sabralo se je ta dan mej mladići iz Jušićih 1 krunu 78 filira. — Gospa Meta Tomašić z Voloskega dala nam je za istu družbu 2 krune. — Nadalje primili smo od g. Jurja Žeijavić, Restaurant Tirolese na Rieci 2 krune. Za podružnicu iste družbe u Veprincu sakupilo se: 1.) kod havelodskog stola ostatak od računa 3 krune. 2.) kod burskog pjevačkog stola na predlog Antona Hlanude za jednu oštećenu bocu 3 krune, 2 helera. 3.) na predlog gg. Ivana Hlanuda i Frana Korića za dve izlicitirane virjinke 3 krune 31 heler. 4.) kao ostatak računa 83 helera. Novac od 1)—4) bio je izručen blagajniku u Veprincu. Živili.

Od prodaje fulminanti dobila je družba sv. Cirila i Metoda va sameh šest meseci 2 tisuće 255 kruna i 32 helera. Bila bi dobila još 3 helera i pol, da ni Krstić zabranil svojim mačkom kupovat družbini fulminanti. Nego naša će se družba volj kako tako pasat i bez oneh brežanskeh i rukavaških 3 heleri i pol, a mi preporučujemo svim našim prijateljem, da va svakoj butige, va svakoj oštarije i kafetarije zahtjevaju samo družbini fulminanti. Va isto vreme preporučujemo našim dragim čitateljicam, da i one va svojeh kućah rabe samo fulminanti za družbu. Tako valja — samo napred za našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

Mužka i ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru va Veprincu, držati će dne 17. marča u 3 sata i pol za podne u kući gospodina Ivana Blagara svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novoga odbora. 5. Slučajnosti. — Preporuča se svim tamošnjim rodoljubom, da dodju u koliko većem broju na tu skupštinu.

Veprinac, dne 10. marča 1901.

O d b o r.

Riva va Zertu. Naša občina je dosti velem stroškom storila va Zerte v Opatije lepu rivu, ka more služit na čast svakemu portu. — Kad je riva bila storena pomorska oblast je rekla, da je jedan del prostora na rive od pomorske oblasti a drugi od občine. — Občina je na to pristala. — Nego na ererskem dele rive va Zerte su sada takove škulje, da kad malo dažji nastanu pravi kalići va keh ostane voda dokle zasmrdi i samo fale još žabi kreketuše da postanu prave bare. — Nijedan od pomorske oblasti se ne brine, da bi te škulje malo poravnal da ne budu već na rive kalići ni žabe. — Preporučujemo ovu stvar slavnoj pomorskoj vlade va Trstu. —

Ungaro-Croata i naši barkarioli. Kada pride vreme, da je v Opatije malo više furešt onputa neznamo ki ale on židov, ki je pul Nagel i Wortmana v Opatije al direkcija ungaro-croate odluči, da bude svaki dan kada je lepo vreme izlet iliti „gita“ z vaporom od ungaro-croate. Mi nimamo niš proti tomu da ungaro-croata dela svojemi vapori „giti“ iz Opatije, nego nam se čini, da ni ni pošteno ni pravo, da se te „giti“ delaju vavek. Z vaporom od „giti“ gredu skoro svaki dan svi. furešti ća a opatijski barkarijoli ki plaćaju patenti moraju za njimi gledat. I radi tega se barkarijoli opatijski tuže i pravo imaju. Ne samo da se barkarijoli tuže nego i drugi industrijalci v Opatije i kavanari restaurateuri, fijakeri i drugi, ki nimaju nikakovega dobitka ako svi furešti skoro svaki dan gredu z vaporom na „jitu“. Nam se čini kako da bi ungaro-croata htela imet sve a drugi niš. Nego to ni pravo! Trebe živet i pustit živet! Zato mi preporučujemo direkciji ungaro-croate, da u buduće nečini izlete svaki dan va šetimane, nego dva ale tri puti i neka pusti živet i naši barkarijoli. — Svakemu ća je pravo!

Pikaroba in trionfo. Petak na 8. o. m. prišal je Pikaroba van z hôtel Virant na Voloskem. Dočekal ga je Dalmatinac Puović i peljal ga je kako jednega jenerala ki je neprijatelja potukal, s karocun va Lovran. Va Lovrane ih je dočekala „Famеja“ „in abito de gala“. Gran baci ed abbraci. — Svaki ga je neč otel pitat: *E, come te jera? te jera fredo?* Come te jera manjar? Ju mane come ti ze palido! Mostra la lingua! Jumane, come te se sporca. Subito prendi un salamaro. Sinjor Puović la ringraziemo. La venja con noi. I šal je s njima. Neznam ki se more s kem bolje dičit, dal Puović s Pikarobom al Pikaroba s Puovićem.

Svega po malo.

Krstić va harufe. Ki bi bil rekal, da Krstić, jedan duhtor, intelijentna peršona zna onako baruŝu delat i to va jednoj oštarije? Ma intanto se je to dogodilo i to v Reke. — Dopeljal ti je on jednu sobotu na štacijon v Reke jednu vreću oneh „mačjeh“. Tamo se je našal jedan naš čovek ki je počel neč govorit od „teti Jambrozije“ (kako se već posvuda sada „Mačja“ zove“. Krstić je znal da gre to na njega, pak je prosil jednega pulicaja, da tega čoveka dežarma kako da je kakov lopov — nego pulicaj ga je odpravil kako je i pravo imel. — Onputa je šal Krstić za tem čovekom va jednu oštariju i počel se tamo s njim tuči. — Na jedanput zmel je Krstić iz žepa jednu bocu crnila, da će ju bilit na tega čoveka, pak se je sam polel s cernilom tako da je vas ocernjen šal svojoj Jambrožije. Ki zna ča mu je rekla kada ga je videla onako maškarenega? Pak da se ni za smet? Ma kako zna Krstić klet kako i najprosteji čovek. — Na kraju ga je on naš čovek tako osapunal, da se neće drugo podufat prit va onu oštariju. — Drugu subotu se je bal prit tamo pak na mesto poć doma na 7 i pol ur, šal je na 5 ur. — No Krstiću ćemo se još videt ako Bog da. *Josip Sušanj.*

Iredentisti va Puli. Četvrtak, na 28. febrara o. l., našli su spomenik (monument) admirala Tegetofa va Pule z jednum javorikum na sablje i z jednum tabelum od lati obesenum okol vrata. — Kako se govori to lepo delo storili su Krstićevi prijatelji puležanski talijanski iredentisti. Talijani Istre ne moru nikako pozabit. da je Tegetof pod Visom potukal Talijansku mornaricu, ka je htela našemu cesaru Dalmaciju zet.

Kongres slavenskih novinara. Primili smo od odbora za saziv III. kongresa slavenskih novinara u habsburskoj monarkiji poziv na taj kongres, koji će se obdržavati o Vazmu dne 8. aprila i sledećih dana u gradu Dubrovniku u Dalmaciji. — Ako nam bude ikako moguće mi ćemo se tomu pozivu odazvati.

List „Avanti“ va Trste. Va Trste izhaja jedan talijanski list imenom „Avanti“ kega izdava neki Riccardo Camber. — Taj list va svakem svojem broje prikazuje svetu gerde sleparije i porkarije ke Talijani va Trste na škodu i sramotu celega sveta delaju. Radi tega ga Talijani a najviše talijanski židovi ki su va Trste prava kuga, na najgrdji način proganjaju. — Hteli bi najme da ga nijedan ne čita, da se nigdere ne prodava samo da ljudi ne spoznaju istine. Upravo tako delaju mački z „Narodnem listom“. Ki će doznat talijanske sleparije neka čita „Avanti“.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspro-daje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene cene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić

VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za neljake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 12. Volosko-Opatija u četvrtak 21. ožujka 1901. God. II.

Ča nam govori stara knjiga.

Naši prijatelji će se dobro spamećevat, kako nam je ono neki dan Krstić zavapil, da neka mu pokažemo jednu knjigu, ka bi bila štampana pred 50 let, i va koj bi stalo, da se ovaj naš domaći jezik zove hrvatski. Mi smo mu na to odgovorili, da takoveh svedočanstva ima više, a jedno od njih da je „gramatika“ ča ju je pred sto let napisal Lovranac Nikola Belinić. O toj knjižici govorimo mi u današnjem našem podlistku na dugo i na široko, ovde ćemo pak mi navest samo nekoliko naših misli, ke su nam prihajale, dokle smo čitali tu staru našu knjižicu.

Već samo ono, ča je napisano na prvoj strane te knjižice — debela je pljuska na obraz svem onem našem Talijanašom, ki vavek okole predikaju, da puli nas se ni nikada govorilo hrvatski, da za to hrvatstvo se ni pred trejset let ni čulo ni znalo, to da su prinesli popi i tako dalje, i tako dalje. A ča čitamo mi na prvoj strani one gramatike? Čitamo: Prvi hrvatski nauk gramatike italianske za mala decu, ka želi naučiti se italianski **s pomoću ervatskega jezika, kako se govori po ungarskemu i istrijanskemu primorju.** Ste čuli? Spomoćum ervatskega jezika kako se govori po ungarskemu i istrijanskemu primorju“. A ča će to reć? To će reć, da se je pred 100 let po istrijanskemu primorju govorilo ervatski iliti hervatski, kako se na drugem mestu čita. A to hrvatski se govorilo i po ugarskemu primorju, dakle i v Reke i dalje preko mosta. I eto ta hervatski jezik, ki se govori po istrijanskemu i ungarskemu primorju moral je Mikula Belinić zet na pomoć, ako je otel malu decu neč navadit talijanski, ča nam i opet dokazuje, da se va Lovrane ni govorilo ni talijanski ni nikako drugačeje ako ne hervatski i samo hrvatski. A ta jezik kega su onda zvali hrvatski je morda bil ča drugačeji od onega, kega se i dan danas još govori? Čitajte zadnji del našega podlistka, pak ćete videt, da se danas va oveh stran govori upravo onakov jezik, kakov se je govoril i pred sto let, a ako se je ta jezik va ono vreme zval hervatski, jasno je kako beli dan, da se ta isti jezik mora i danas zvat hrvatski jušto onako kako se naš Lovran i danas još zove Lovran to će reć uprav onako, kako se je zval pred sto let. Takove se stvari ne menjaju tako lahko! Sada se pita: Za kega je Belinić pisal svoju gramatiku, On nam to sam poveda va svojem predgovore, najme za decu „ka želeti bude poć va latinski nauk“. A odkuda su mogla bit ta deca, za ku je on pisal svoju gramatiku? Odkuda druguda ako ne od oveh naših kraji, naime od istrijanskega primorja“. Zač kako bi on mogal tu svoju talijansku gramatiku „istomačit s ervatskimi besedami“, i va „ervaskem jeziku“, kako se govori po istrijanskem primorju ako ne bi bila ta deca baš od istrijanskega primorja“. Da je on tu gramatiku pisal za decu, ka pribivaju va Dalmacije ale pak va Slavonije — on bi ju bil stumačil s besedami ke se tamo govore. Belinić je jakle, kako more svaki videt pisal za našu decu, za decu Voloskega, Opatije, Lovrana, Mošćenic i tako dalje. A kada ono va svojem predgovore govori, da „Ervati (za keh on piše) nimaju jednu takovu s' rimskemi slovami kratkopisanu Gramatiku“, to on očito govori, da su i ona deca, a naravski i njihovi roditelji „Ervati“ i niš drugo nego „Ervati“. To se pobit neda i ne more. A zač je napisal Belinić tu svoju gramatiku? On ju je napisal za to, da s njom pripravi decu, ka bi imala poć na gimnazije i na druge visoke škole. Talijanski jezik je bil va ono vreme jako potrebit, zač naši nisu onputa imeli ni škol, ni knjig, ni foji — sve je to bilo talijanski. Zato je i roditeljem premilo da im se deca navade ta jezik. Nego sa svem tem, da va ono vreme ni bil naš jezik onako razgranjen i razširen kako danas, ipak je Belinić već onda pred 100 let to će reć trejset let prije Gaja napisal zlatne besedi: A današnji dan budući velika himbenost i prevara ovega sveta, nijedan ne more tajiti, da ni potrebno učiti se dobro stat i pisat Jezik materin . . . .

Ste čuli Vi izrodi, vi kalabrežke kukavice, mrski odpadnici, Jude Iškarioti, ste čuli vi ki ste zatajili materino mleko vi ki ste rodjenu besedu pod nogi hitili, ste čuli, ča Vam govori stara knjiga? To ni napisal ni Spinčić ni Laginja, to Vam je napisal čovek, ki je živel puno prvo nego ste se vi rodili, i za vreme kada se u istinu ni puli nas govorilo ni ki je Hrvat ni ki je Talijan. Tu Vam je sentenca, odsuda — a ta je odsuda od čoveka, ki ni ni imel, a ni ni mogal imet nikakovega interesa, da drži ni s vami a još manje s nami. I on, ta učen čovek, on Vam savetuje, da učite **svoj materin jezik**, jer da je va svete velika hinbenost i prevara. Baš onako kako vam i mi predikamo. A vi, ča delate vi? Na ovo neka odgovore vaše čisto Talijanske školi va Lovrane v Opatije i va Voloskem — na to neka odgovori Vaš Bennati, ki o Vašem jeziku govori s porugom. O tem promišljajte malo, pak ćete najzada doći do spoznanja, da još niste svojim umom prišli ni do onega skalina, na kem su Vaši stareji bili pred 100 let, va vreme kada je živel naš stari domorodac Mikula Belinić!

Ki je prijatelj istarskega kmeta?

Kad je naš narod v Istre počel odpirat oči, kad je počel razumet, da on ni talijanski „sćavo“ nego da mu se po cesarskem zakone moraju dat jednake pravice kako ih imaju istarski Talijani, onputa je još gospodarsko stanje istarskega kmeta bilo va istinu jako žalostno. Kada pomislimo na ono žalostno vreme, suze nam navru na oči od smilovanja prama istarskemu kmetu.

1. Dug je siab drug.

Ta siromašni kmet, osobito pak on, hervatskega aliti slovenskega zajika va

PODLISTAK.

Jedna stara knjiga.

Va predzadnjem broje našega „Narodnega lista“ obećali smo, da ćemo našim čitateljem prikazat staru gramatiku, ku je napisal Lovranac Nikula Bellinić. A sada dajmo, da izpunimo naše obećanje. Ta knjižica nije velika, svega skupa ima 66 stranica i jedan dodatak. Na prvoj stranice stoji napisano: „Pervi kratki nauk gramatike italianske *za malu decu ka želi nauccitise italianski spomochium ervaskega jezika, kako se govori po ungareskemu i istrianskemu primorju*“. A malo niže se čita: Primo insegnamento della grammatica italiana per la gioventù, che brama imparare l' italiano *mediante il linguaggio croato*, come si parla volgarmente per *il littorale Ungarico. ed istriano*“. Knjižica je štampana **va Trste leta 1808.** puli Gaspara Weissa — stampatore e librajo dirimpetto la Borsa. To svoje delo posvetil je dvem bratom kanonikom Mikuli i Francu de Peršiću „ai due chiarisimi Zii del nobile egualmente che Pio (di nome e di fatto) Giudice Politico attuale in Lovrana . . . .“ Pod temi besedami stoji napisano! Trieste li 18. Aprile 1804. — Niccolo Belinich.

Za tem sliedi „predgovor“. Mi ćemo ga preštampat svega, od početka do kraja:

Predgovor.

Premda mnogo italianskeeh Grammatik za Nemći, Francesi, Spagnoli, i drugeeh se nahodi; ali Ervati nimaju za svem tem jednu takovu s' rimskemi slovami kratkopisanu Grammatiku, od ke bisse mogli lahko naućciti stat, pissat, i govoriti dobro italiansky. I zato samo koliko chie bit ovi pervi Nauk Jezika italianskega (istomaćen s' ervatskemi bessedami) koristan i potreban onoj Deće, ka xeleti budde poich va latinsky Nauk; svaky xudit more, ky zna da jedan kratki i ravni put ne strudi jako putnika, i da oni skolani samo napreduju va Nauke, ky s' priećetka ne pustese prestrassiti od teskoich istega Nauka.

A danasgni dan buduchi velika himbenost i prevara ovega sveta, nijedan ne more taiti, da ni potrebno uććitse dobro stat i pissat Jezik materin, a ki pak s' pomochjun ovega ima prigodu navaditise italiansky, lagje dobiti chie kruh za svoje xivljenje.

Ovo kratko skazanje zadostaje mislim, brez drugega preporučenja, za biti prijet s' opertemi rukami, i s' vesselim serdćem ovi moj pervi Trud.

To ja samo xelim za moju platchju.

NIKULA BELLINICH.

A sada pogledajmo malo va nutrinju te stare gramatike. Pravo je čudo, kako je naš Belinić mogal od našega domaćega zajika složit one nazive, s kemi je prozval razne dele od svoje gramatike. Najprvo govori o „pravostenju“ „ko uććpoznavat slova, pissatjich, i prostat, i progovorit ća je pisano“. Po njemu „italianski sajik ima dvaisset i dve slova, a Ervati imaju još tri slova k, x (ž) y (dugo i)“.

Za tem govori od „pregovaranja“ (talijanski — pronunzia). „Ova će se“, naime pronunzia“, lahko nauccit od Mestra, buduchi (budući) da sto reguli nebi toliko koristne bile, koliko jedna beseda, jedan glas Mestrov; nistar ne magne (manje) potrebno je znat, da **ghi, ghe** se sgovara kako **hervatski** itd. Još je čudnovatije, kako on nazivlje deli govora, ale pak kako on piše: „govorenja“: Teh je deli devet, a zovu se: 1. Cljen (articolo). 2. Ime. 3. Namestoimena. 4. Glagol. 5. Prejastie (Participio). 6. Nareje (Adverbio). 7. Predlog. 8. Xavez i 9. Mejuklad (Interjezione). Adjektivi su mu „imena priložena“. Deklinacije zove „spejanje“ a spol „rod“ i „narod“. „Sve imena mogu imati mej sobbun jednu kakovu takovu priliku va trih skalineeh: bogat — bogateji — najbogateji. I to se po njem zovu: Tri kolena prilikovanja“.

Za glagol piše, da „skazuje vreme va kem jese jedna stvar pripetila“. Ti glagoli on deli na „delavne“, na „stradateljne“ i na „srednje“. Tu smo našli ovu „notu“:

„Va talianskem **avuto** ustane i va xenskemu rodu. Ali va **hervatskem** zajiku se promegneva participij, xena reče ja sam imela, ho avuto; moji Brati su imeli celi del, a sestri nisu imele akone polovicu“.

Glagoljska vremena se po njemu zovu: „Vreme danasgne“, „vreme cerasnje“, „vreme prosaschie sloxeno“, vreme buduchie“. Puli tega on pripominje, da „potreba je znat, da hervatski zajik nima lego tri vremena“.

Knjižica je kako se more vidit dosta stara, pak će našim prijateljem dobro prit, ako vide ovde štampano nekoliko rečenic, ke smo pobrali va spomenutoj gramatike.

Na strane 11. čitamo „Ljubav pricne od samega sebbe.“ „Ni lepsega Postara od samega sebbe“. Na strane 14: „Od onega čoveka, ky je lastivac, vaja se gledati, kako

srednjoj i zapadnoj Istre bil je zadužen do gerla pul talijanske gospodi.

Dug je sam posebe slabi drug i blaže njemu ki je prez duga. Ale ako pak moraš na dug plaćat velike interese, a dobitka imaš malo, onputa si upravo zatereu. —

2. Kako Talijani gule našega kmeta.

Va srednjoj i zapadnoj Istre su do pred dvajsetak let samo Talijani posujevali istarskemu kmetu beči a kmet njim je najviše puti moral plaćat do 20 i 30 po sto interesa. — Ki ne veruje neka gre pitat kmete va Pazinšćine i Porešćine pak će sam videt, da je to sve prava istina. Kod posujevanja beči kmetu istarski su Talijani jako šegavo delali. Kad bi kmet jenemu od njih prišal, pitat ga da mu posudi beči najprvo bi pernesal temu talijanskemu šintaru na dar al kopuna, al janca, al par pišćeta, al ča drugega a šegavi Talijan bi mu na to rekal: „Dragi moj kumpare, ja ću ti posudit beči ma sada nimam doma, triba da prideš do 15 dan“. Za petnajst dan je siromašni kmet opet prišal k šintaru i opet je pernesal čagodar al sira, al masla al peršut samo da gospodina Talijana razdobrovolji. Sad komać bi zel taljanski šintar našega kmeta v ruki. Storila bi se obligacija i intavolucijon, kmet bi se obligal plaćat na leto 15 do 20 po sto interesa, ne računajuć, da je već do tada svojemu šintaru dal toliko, koliko bi znašal interes za dve leta. Sada bi počela prava muka za kmeta: Prišlo bi naime vreme plaćat interesi- — Vino je morda i dosta dobro rodilo, nego kmet ga ni mogal na vreme prodat ni darovat a tako ni mogal ni interes platit. — Ala, hodi siromašni kmet opet k talijanskemu šintaru s kopunom pod pazuhom, i udri ga molit i prosit da ga počeka, dokle vino proda. Za nesreću vino se ni taj put ni moglo prodat a Talijan sili za interes, pak govori kmetu: „Ako nimaš beči, daj vino, ale ne počem biš ti otel, nego po čem ću ja.“ Kmet ne bi znal se pomoć, pak bi dal Talijanu vino za interes, i to za pol onoliko, koliko bi bil drugde tokal. A kako da to sve ne bi bilo dosti Talijan bi ako bi samo mogal tužnega kmeta prevaril i na mere. — Siromašni kmet je tako propadal od leta do leta. Na svrhe ni mogal već plaćat nikako ni interes ni kapitala, pak mu je šintar sve prodal i hitil ga na cestu. To se je dogodilo ne jedanput, nego sto puti. — Tako su delali s kmetom istarski Talijani. —

3. Skrb naših ljudi da se kmetu pomore.

Prijatelji puka istarskega a na čelu njim dični naš Dr. Laginja, videli su valje, da će siromašni istarski kmet hervatskega iliti slovenskega jezika propast posvema, ako se ga brzo ne oslobodi od talijanskeh pijavic. Dr. Laginja počel je valje razmišljat kako bi se moglo opravit, da bi mogli oni kmeti, ki su zaduženi pul Talijani i ki plaćaju do 20 po sto interesa, dobit beči na mali interes za moć platit svoje šintare. — Zvelem trudom se je Dru Laginje posrećilo ustrojit prvu istarsku Posujilnicu va Pule, koja je počela kmetom va Istre posudjevat na intavulaciju beči na samih 6 po sto interesa i tako, da more svaki kmet dug vraćati na male rate. — Čim je Dr. Laginja va Pule odperl prvu Istarsku Posujilnicu, počeli su Talijani vraga delat i pisat proti Laginje i Posujilnice. A zač pitamo mi? Samo za to, zač je siromašni kmet počel oslobadjat se od talijanske moći! I puk je spoznal velu korist od Posujilnice, tako da se je takoveh Posujilnic va kratko vreme od 8 let v Istre učinilo niš manje nego jedanajst. — I sami talijanski kmeti va Vodnjane (Dignano) spoznali su velu korist od Posujilnice. pak su prosili ne talijanskega deputata, nego baš našega Laginju, da on stori va Vodnjane jednu Posujilnicu za njih. I Laginja njim ju je ustanovil, a oni su mu jako zahvalni. — Ako ne verujete, hote va Vodnjan, pak pitajte tamo kega Talijana kega kmeta, i videt ćete, da je to uprav tako, kako Vam mi govorimo. Ki je dakle prijatelj kmeta, on ki mu gleda kožu odret ali on ki mu gleda pomoć? Odgovorite vi izdajice, vi propalice, vi prodanci!

---

i od ognja“. „S onemi ženami, ke od sveeh zloo govore ne vaja se pacat“. „Jedan grešnik ky se obrati k Boggu, zadobije milost duha svetega, ka je xivot duscevni“. Na strane 38: „Govorechi s' Bogon Dragi sinci! je umrla, i svi chemo umret“. „Ja cujem dobro, alli moji hlapci ne cuju malo fali niss“.

Na strane 51: „Daleko, dugo od tebe, dobro moje! nemorem ostati u miru“. „Chja od mladosti (detinstva) ljubil sam iskergnp ovu declinnicu“. „Od neprijateli nisse ufati niss dobrega“. „Od Boga su bili pedepsani Angeli oholi“. „Kod (puli) posteneh ljudi krepost je uvek na hvale“. Na strani 52: „Zada gnega (njega) jesse sakrila ona sramežljiva“. „Za urum od xenidbe se promene misli“. „Ne pristojse muskem glavam gledat se mnogo na zercalo“. „Va knjigah se nahaja dobreeh i zločesteh stvari“. „Verlut (na) xemlje ne moresse nachi prava cestitost“. „Pod nebom nima pokoja“. Na strane 53: „Koliko po moru, toliko po kraju strah je tati“. „Ali morate delati, ali hote s' Bogom“. „Premda Ivanova kchi je imela toliko Frajari (ljubi) za svim tim nisse ni dan danasgni oxenila“. A na strani 57: Boxe daj! da bi mnogem prislo na pamet za uccinit Kaffè od pitomega kostagna“. — Sada nam Bellinić tumači, kako se dela kafè od kostanja. On piše: „Se zame koliko kemu drago suhega kostagna, se zlupi, se stucce na bukunichi, poparsci (poprži), se zamelje i stavi kuhat kako amerikansko kaffe. Ovako pripravljeno, najme jutrom s malem mlika i cukara nam daje dobru hranu bez naskodit nasem zdravlju“.

A lep je svršetak njegove gramatike. On piše: Pocneli smo u ime Boxje. Sversimo tulikajse, hvalechi gnegovo presveto Ime. Uffamse u Boga! da ovi kratki Nauk bitichie koristan svem onem, ky xele navaditi se italiansky jezik“. Zadnje su pak besedi: „Bog s Vami Lovre dragi! potrebno će bit već puti prostati ovu Gramatiku“.

* * *

Tako je vidite pred 100 let pisal Nikula Bellinić, ki je bil rojen i zgojen va Lovrane. Koliko prvo gledat ćemo, da naše prijatelje upoznamo s tim učenim čovjekom. Mi opetujemo svim, ki bi hteli videt tu gramatiku na svoje oči i osvjedočit se o istini ovega ča smo mi napisali, moru prit va uredničtvo našega lista, i tu će ju moć po volji razgledat. Koliko je nam poznato, jedna se takova knjižica nahodi i va Lovrane puli gosp Emilija pl. Peršića, a za sjegurno će bit ka i drugde, ako ju nisu spalili novopečeni Talijani, da s tim sakriju svoju sramotu.

Izbori u Klani.

Čujemo da je kapitanat odgovoril na rekurs, kega su bili storili neki Klanjci proti odluke občinskog odbora za reklame, pak da sad ni već zapreke da se izbori za posebnu občinsku administraciju va Klanoj odbave. Izbori te bit dakle do ki ta dan.

Preporučamo našim verlim Klanjcem, da se kod ovih izbora ne osramote. Neka se slože i dogovore, pak složno neka izberu svoje ljude! Neka za Boga ne biraju nijednog „mačka“, keh je i tako malo va Klani, al bi i ono malo njih znalo komun grebst, da ih se pusti do njega. Ki su to, jih poznate dosad. Poznate jih, kako komunu plaćaju, ča mu duguju. Kako bi sikli a da ne plate takse? Kako su najbolje komunale prigradili a zato komunu ni solde platili? Kako se čine od komuna platit, ako ča komunu daju al učine? Onako „ala via“ bi rekal Frane!

A kaj bi pak dilali, da jim date uzdi v ruke? Gledajte dakle Klanjci kaj delate. Neziberajte nikoga, ki se je pul zadnje popišije zapisal da govori drugačije nego govorite Vi, a to za volju smradne Krstićeve nauke. Oni ne gredu po pravem pute. Oni bi Vas Talijanom zručili na milost i nemilost. Kaj će nama Talijani va Klanoj? Neka Talijani gredu v Italiju! Budite svoji! Izberite radje zadnjega kmeta klanjskega, samo da je čovik i čist od mačje natruhe. Neka Vam Bog Vaš izbor blagoslovi na korist Vašu i Vaše občine, samo složno napred! To Vam sporučuje ovom prilikom za Vas dobromisleći

Suobćinar.

Dopisi.

Iz Kastavšćine. Ča će reć i met pravega zastupnika. Mane i puno njim va Kastavšćine bilo je pasanega leta ubito blago, da mi prostite prasci; zač se je negde pokazala kuga na njih, pak je zakon takov, da se moraju zaklat svi oni, ki su bili va onoj jate, va koj je bil on kužni prasac. Zakon je zakon, pak Bog, tu ni pomoći, a brižno blago ni krivo ni dužno prej dobi onako meršavo mora poginut. Tu ni bilo špeha ni kobasice, ni pečanje ni olit, a va kapuze — jušto kako da je bokunić kakovega takovega mesa. Za blago sam, to znaju svi naši kmeti suho i sirovo špendal, pak mi se je srdce paralo od tuge, gledajuć kamo gre moja muka. Nego reklo mi se je, da ću va četiri tjedna po zakone bit plaćen, zač da je blago zdravo. Prodalo se je neč semo neč tamo, ale ne na moju korist, zač od mila nebim ga bil po drugi put kupil ni pokusil ni ja, a ni nijedan va mojoj familije. Pasalo je punih osam meseci i dosti sam koraki storil od Iruda do Pilata, da dobijem ti tužni krajcari, ni pol onega ča sam špendal pul šporove jami, — ma videl jih nisam, ni dobil niš. Potužil sam se najzada našemu jedinemu zastupniku va bečkem saboru, gospodinu Spinčiću, neka malo stvar zbudi na sabore va Beče, neka se vidi kako se ta zakon verši. I gospodin Spinčić, Bog mu daj zdravlej, zbudil je kako sam čital va „Narodnem liste“, tu stvar na sjednice bečkega sabora od dneva 21. febrara ovega leta. Kad temu nebeše, ni pasalo za tem ni pet dan, pozvan sam bil od našega glavarstva, da storim kviatancu za beči, ki su mi hodili i to po ordine od kapitanata. Storil sam ju i najzada ti krvavi beči prijel. Al prijel jih nisam samo ja, lego prijelo jih je puno drugeh kmeti našega komuna. Morebit su već bili izplaćeni i kmeti od drugeh komuni, zač je gospodin Spinčić skerbel za sveh naseh va Istre. Ja sam to prijel ne za niš, lego za pravo svoje, al sve mi se vidi, da bim bil najbèrže još čekal, da ni gospodina Spinčića. On kmeteski sin pozna dobro potrebe i nevolje svojega puka. Pak još su neki hteli da ni njega nimamo! Pu mrhe! Ča morebit Benati al Rizzi znaju ča nas tišći? Bi znali oni pretiskat nas, i samo ako bimo se mi pustili.

Ja ovo pišem zato, da se gosp. Spinčiću, našemu zastupniku, najljepše zahvalim, a to ne samo va svoje ime, lego i va ime sveh oneh, ki su zajedno s manom ti kèrvavi naši krajcari prijeli, zač su mi mnogi od njih to naručili, i želim našemu zastupniku krepko zdravlje, a on će već znat svoje ljude ki su ga zibrali zastupat kako treba, i neka Bog dá takoveh zastupniki na svemu svetu svakom narodu, ki će da bude zastupan kako treba. Gospodin Lojzić Bog Vas živi!

Vaša neprodana domaćina.

Iz Lovrana. Pišu nam iz Lovrana na 18. marča 1901. Vaš Barba Tončić je malo previše zapustil naš Lovran. Već toliko vremena se ni odovde oglasil nanke da je od florencije obolel. — Budući se dakle on ne oglasuje ča Vam ja povedat jednu novitad. Va lovranskoj „Fameje“ je zavladala tuga i žalost. — Pikaroba je već bil tri dni va hotel Virant a sada mu se je opet spravit 21 dan nutar zač je va Trste bila poterjena šentenca voloskega suda. Zaradi tega je sva „Fameja“ in konfuzijon. Neznaju ča bi ni ča ne bi — Sve študiraju kako bi opravili da bi Pikarobe za te tri šetimani dali kumpaniju, da nebude sam, zač da ako bude moral biti tri šetimani nutre prez kumpanije, da će se upravo skončat. — Kako se po Lovrane govori misli fameja prosit Pušinu, da bi on te tri šetimane Pikarobe kumpaniju delal. Veramente bi bili lepi par. Još se ni fameja liberala tega intriga prišla je već i druga nesreća. Zlo ne pride nikada samo. Pasanu šetimanu je najme Blejamin hodil na Volosko. Kada se je zapolne vratil, bil je tako žalostan i tužan toliko da ni plakal. Sve smo študirali i študirali ča mu se je to travinjalo a kad ti temu nebeše doznajemo od „Fameje“ da je Blejamin pod obtužbom iliti pod akuzom per crimine di truffa i da će do ki dan bit proti njemu va Terste dibatimenat. Mi pitamo, zna za to c. k. direkcija pošta i telegrafa va Trste? Pisat ću Vam kako će finit ta dibatimenat. Sada Bog s Vami.

Iz Kućeli. Marač je pak mački pohajaju od vasi do vasi od kući do kući. — Svagdere ih vidiš kako i petljare. — Sve se neč po tajno skupljaju i dogovaraju a najviše zahajaju k Pepiću i va mačju kulu. — Doznal sam pak da se kako vrag jade da su njihovi župani dole hićeni pak da štroligaju kako bi ih nazada stavili. Krstić da se spravlja va Poreč na juntu da bi onde opravil da budu odhićeni župani z Gornjega Rukavca s Kućeli i Zvoneće opet postavni. — Nego će mu se dat! Kastavska občina je župane po zakone imenovala, pak nemore nijedan niš proti temu, ni junta ni svi Talijani. Zgora Talijani i junti je zakon, je cesarska vlada pak mislimo, da cesarska vlada ka zakoni dela i potrjuje nebi smela terpet da junta va Poreče zakon pod nogi hita. —

Valjada je tem starem županom to županstvo puno nosilo kada se toliko brane pustit ga. —

Kada se niš ne dela i vavek po oštarijah pohadja moraju i od nekuda i beči prihajat. Od zraka se ne da živet. Neka mački govore ča te, to mi nete z glavi znet. —

Iz Mošćenica. Gospodin urednik sve sam čekal, da će se ki drugi odavde ogiasit va „Narodnem liste“, ma zaludo sam čekal zato Vas prosim, da va naš dragi „Narodni list“ štampate ovo par besed iz Mošćenic Pred jedno petnajst dan našlo se je jutro na nekeh mošćeničkeh kućah prikolano nekoliko plakati z napisom:

Eviva Bennati
M . . . . per Croati!
Eviva l'Istra italiana
Abbasso l'Anstria!
Eviva l'Italia
Eviva, Eviva, Eviva!

Žandarmerija mošćenička je valje ti plakati sekvestrala i storila raport na kapitanat, pak čekamo ča će kapitanat storit, da se najde on ki je to storil.

Dakle već smo va Mošćenicah tako dugo prišli, da se piše i kriči: „abbasso l'Austrija, eviva l'Italia“ Huncuti malo vredni ako vam ni dobro va Austrije hote v Italiju glad terpet. Pak još govore Talijani i njihov plaćenik Krstić, da bi Hervati hteli Istru prodat pod Hervatsku. Vražji trubili! kako da neznamo, da su baš Hervati leta 1848. spasili naše cesarstvo. Lahko je Talijanom i izdajicam lagat kad je puk zapućen, ma kada bude puk oči odprl onputa će bit sakraboljske poterkanji. — Javljam Vam još, da se je odlučilo ovde ustrojit čitalnicu. Štatuti su već pripravni, da se ih pošalje va Trst. Kad bude ča novega ću Vam se javit.

Talijanske laži.

Puljski „Papolo Zuccone“ od 9. o. m. ima jedan dopis iz Voloskega va kem samemi laži napada na volosko-opatijsku občinu. Lažnjivi dopisnik „Popola“ piše, da je občina uvela električno svetlo ko da puno košta a manje sveti nego lampe od petrolija. Ako to ni laž, onputa ja neznam ča je. Talijanski lažljivac bi po tem htel da su v Opatije, meste od kuri poznatem po celem svete, još ferali na petroljo. Se vidi da se boji svetla. (Neka gre va Poldovičinu konobu kade mu je pravo mesto! op. sl.)

Popolo Zuccone se jadi, da je občina učinila v Opatije občinski trg, ale „market“ ki da občine niš ne nosi, zač da vanjske ženske od „Apriano“ i „Piana“ (čaj' pak to?) poradi partida nesmeju na markete niš prodavat, Ča nezna kalabrez da va markete prodava više Talijani i mačak nego našeh. Nećemo spomenut nijednega nego samo Sukaču. — Još piše ta talijanski razbojnik, da je opatijski market prava štala. Vidite ga malo á? Čemu se svi furesti ki pridu v Opatiju poradi lepoti čude, to je njemu štala. Segurno kad je va markete bil, je imel po svojoj navade jednu sakraboljsku balotu ale žbornju da mu se je činilo, da je va štalo kamo on va istinu spada. Ta lažnjivi dopisnik piše, da je market prazan, da niš ne nosi komunu. On zna dobro da laže ma laže svejedno a to je baš lopovski. — Jer je svaki dan va markete, zna da je skoro sve afitano, a mi znamo za seguro, da market nosi na leto najmanje 5000 krun, da se od tega plaćaju interesi na dug storen za market i del od kapitala tako da će market sam sebe platit. Ki ne veruje neka gre na občinu videt račini. Nego briga talijanskega briganta da mu mi dokažemo da laže. On računa, morda će se nać kakov makako ki će mi verovat pak mane je dosta! Svojemi laži gre „Popolo Zuccone“ naprvo i govori da je občina Voloska g. Caru, kega da su Talijani s pomoćum njihoveh prijatelji na governe va Trste stirali z Voloske školi, davala nekakovu subvenciju na leto. — To je opet jedna sfacijana laž. Zač občina je davala g. Caru samo ono ča mu po zakone za kvarter gre, a to jako dobro zna dopisnik „Popola“ nego on laže samo da kega prevari. Temu patentanemu lažnjivcu ni pravo da občina ima komunjskoga dohtora, zač da ih je v Opatije 16. — Labinj, Zminj, Vodnjan, Motovna, Portole imaju svojega komunjskega dohtora a jedna Opatija da ga nima imet! Hod ća trubilo! ma biš mučal, da je duhtor jedan „regnicolo“ iz Kalabrije! Dokle ni bilo občinskéga duhtora je trošila za njihovi posli, ki je obavljal Dr. Ambrozy 1200 for. na leto a sada plaća 800 fdr. i ima svojga duhtora. — Zvrhu tega pak zakon sili občinu, da ima občinskega lečnika, ča i sam ta lažnjivac priznaje. Da občina nima lečnika bi kapitanat dal njoj ordin, da ga va mesec dan imenuje. Piše još da komunjski duhtor ni dobar, a svi znamo da komunjski duhtor ima više posla nego jedan po jednem svi duhtori v Opatije i na Voloskem zač ga skoro svi zovu. Da ni vredan i dobar seguro ne bi ga svi zvali. — To lažnjivac zna ma svejedno laže. Ki laže je vredan i krast govori pregovor. Takovemu dajte občinu v ruku! — Lažnjivac se jadi da se na Voloskem dela hervatska škola pak pita kamo će se prit s tem kurentom. — Sigurno nećemo prit kamo bi htel on i njigovi prijatelji ki kantaju po ceste: „benedetto il suolo d' Italia ove batte la tricolor“ i ki vrišću: „eviva l' Istria veneta“ kako smo to od njih na svoje uši čuli. —

Na koncu svojga dopisa tuži se ta lažnjivac da su na sude Voloskom sami Hrvati, ča je laž. — Žal mu je da je na sude nekoliko impjegati, ki znaju hervatski s pukom govorit pak bi htel, da se povrati vreme kada se je na sude Voloskem sve govorilo i pisalo Talijanski i kada su lovranski Poper dili govorili da imaju podeštariju i sud v rukah. A ja Pirija! „Passato il tempo che Alberto filava“, bi rekla jedna Talijanka na Voloskem.

Po teh lažeh sudite koliko je va našeh kalabrezeh poštenja. —

Ča piše „teta Jambrožija“.

Danas ću ju malo provat ščipat a „fulšpic“ – a vapor — a letriko — samo da je brzo, brzo, da mi koliko prvo gre ča s pred nosa ona porkarija, ka se zore „teta Jambrožija“.

* * *

Krstić će, da njegova „teta Jambrožija“ bude čista. To on piše va zadnjoj „tete“. On preporuča svem svojem dopisnikom, da neka mu od sada unapred ne pišu porkarije, kako su to do sada delali, „naš da on neće da mu list bude zločestim primjerom, kako je to do sada bil“.

Bravo Krstić! Finalmente, da smo ga mi od „Narodneg lista“ zapeljali na pravi put. Tako od sada napred ne ćemo već va „tete“ nać one porkarije z Baški, ne ćemo već nutri nać ono od mehi od armoniki i one druge grde besedi, radi keh nam se je već puti stumih nazdignul. I tako će od sada napred „teta Jambrožija“ svake subote prit vanka lepo počesana i opletena i va čistoj i kako sneg beloj stomanje. A to je sve zasluga naša, ki već nekoliko meseci Krstića vadimo, i na dobar put stavljamo. Kako vidimo, naše besede nisu bile glas vapijućega u pustinji. De resto, mi smo vavek govorili da je Krstić još mlad, pak da će se benj storit dok malo veći naraste. A jako je lepo ono, ča Krstić piše na kraju prvega pisma. On piše: pustimo smrad smraduu i dižmo se na onu visinu uljudbe do ke smrad ne more dopret“. Ča ni to morda lepo rečeno? Nego ja bim svakako rad videl oni paranki, ki bi kapaci dignut Krstića do „one visine uljudbe, do ke smrad ne more dopret“.

* * *

Krstić i pajaco E. P. Neki pajaco E. P. ki biva na Voloskom a ne v Reke, kako bi nam to otel dat popit Krstić, napisal je nekakovu „duhovito izrađenu komediju“, va koj da preveć dira va poštenje žena i divojaka na Voloskem. To nam poveda sam Krstić, a Krstić nam još poveda da upravo zato on neće tu komediju štampat. Ale Bože moj, toliki riguardi od jednega Krstića. Naše vredne i poštene Hrvatice iz Voloskega misle, da ih nisu nikako zaslužile! One misle, da bi Krstić mogal slobodno štampat onu komediju. On je već do sada pisal proti tolikim poštenim ženam i divojkam, pak ča njim je naškodil? Koliko ćemo mu puti još morat opetovat da on ne more uvredit ni jednega, i koliko puti ćemo mu još morat reć, da bi svakega smilovanja bil vredan on čovik ki bi se udostojal uredit se za ono ča Krstić pljuva. Toliko Krstiću, a pajaco E. P. neka čeka, nać ćemo i za njega kakovu dobru prežicu.

* * *

Krstič — meštar prez diplomi. Njemu je vidite prva stvar podučavat puk za njegovo dobro duševno i tjelesno. Mi bimo rado znali, ko je to dobro duševno, za ko se Krstić skrbi. Za tjelesno ne ćemo niš reć — zato se on, valja reć, dobro skrbi. Da ne bi ako ne oni brodeti, kada su izbori. A da se Krstić zna i drugašije skrbit za tjelesno dobro svojega mačjega puka, to nam je pokazal i slučaj puli „Turak“.

* * *

Krstić se jadi da nisu njega storili za župana pul Matulj. Krstić pljuva žač od silnoga jada da ni njega kastavska raprežentanca storila za župana na Matuljah. I vapije: — Ja Kancelarića su storili za župana, onega Kancelarića — ki da je bil više puti kondunan. Ste ga čuli? To govori on — Krstić, ki je bil kondunan niš manje nego 9 puti i to sve rad, uvreda poštenja i prevare... Ja, a hote s njim govorit, i on će vam dokazevat, da je od svega čist kako rožica — inšoma una perla de omino.

* * *

Svaki cigan svoga konja hvali. Mi smo va zadnjem „Narodnem liste“ napisali, kako je Spinčić odbrusil va parlamente, da ako Bennati govori, da nisu bili va talijanski gimnazij va Pazine prijeti oni školani, ki nisu mogli napredovat na hrvatskem — da je lažnjivac. Krstić je na to skočil kako da ga je neki ubol i valje je štampal va „tete“ list, ča ga je pisal junte — svojoj gospodarice — neki Mitis, direhtur od talijanskeg gimnazija. Ta Mitis ča će ako ne hvalit svoju gimnaziju, kako je on va onem pisme va istinu i hvali. Pak to je i naravno — svaki cigan svoga konja hvali zač nebi i Mitis hvalil svoj trubasti gimnazij. I s tem misli Krstić, da će dokazat, da smo mi lagali? A povero mondo!

* * *

Krstić pita dekret: Va zadnjoj „tete“ Krstić nam poručuje, da ni istina, ča mi govorimo, da su naime g. Spinčiću povraćene sve one pravice, ke mu je činel zât on talijanski guvernatur Rinaldini. Krstić se tega boji, zač kuda bi onputa on z onolikimi laži, ke je prosul svojim mačkom proti gosp. Spinčiću. Za to on ne more nikako verovat, pak nas pita on dekret, o kem smo predzadnji put govorili. Dobro je. neka se samo strpi, mi ćemo ga već poslužit, i to ako će Bog toliko preja, a za sada neka se potrudi pročitat „Picolo“ od 19. o. m. kade će nać tu stvar debelo potvrdjenu.

A ono ča nam govori za duhtora Kafku, bolje bi storil, da muči; nismo mi njegovi zalupani mačići, da ćemo tako lahko poverovat, da će se jedan duhtor Kafka udostojat govorit s jednim Krstićem, za kega je rekal Kunžiljer Fabiani, da bi za beči kapac storit i takovo delo, za ko se gre va peržun.

* * *

Krstić i 1000 fjorini. Krstić pozivlje g. doktora Stangera da neka mu reče, da ča je on va istinu pital 1000 fjorini Mi odgovaramo: Neka Krstić dokaže, da ni rekal puli istega gospodina ove besedi: — **Neka mi Hrvati daju 1000 fjorini za moji dugi platit, pak ću valje pustit „tetu Jambrožiju“ i delat ću za Hrvate.** To je jedno, a drugo: Pitamo malo mi, zašto ni Krstić odgovoril i na ono pismo, ko je on baš va ono vreme napisal dru. Stangeru, i ko smo mi već dva puta štampali va našem „Narodnem listu“? A ipak va onem pisme stoji napisano neč, ča prikazuje Krstića va isto tako grdem svetle, kako i oneh 1000 fjorini, keh je pital, da mu ih Hrvati daju za dugi platit. On va tem pisme, kega je napisal pred dva leta, dakle puno vremena za tem ča se je bil dal po prvi put v ruki Talijanom, on va tem pismu izkazuje g. dru Stangeru svoje izvorno čnstvo Hrvata, i da će mu „od danas biti prva i zadnja dužnost, da bude na korist našoj hrvatskoj stvari“, i da će mu biti brat po krvi i srdcu“. Ala neka zataji ako je vredan, da ni napisal to pismo. A ipak već to samo pismo dostatno bi bilo svakoj poštenoj stranke, svakemu postenemu partidu, da dà — pitam proštenja — vritnjak onemu, ki ga je napisal. Talijani još nisu tega s Krstićem učinili. a znate zač? Zato, zač nisu ni oni puno bolji od njega.

* * *

Školske taksi. Krstić blezga, da je posve u redu da se plaćaju školske taksi, i to zato, zač da je sada škol puno više nego ih je prvo bilo. Ma čini se, da je ta talijanska podrepnica pozabila, da je za svem tem, da je sada nekoliko škol više nego prvo, svako leto ostajalo va kase nekoliko tisuć fjorini više, i to zato, zač kako su rasle potrebe od školi, tako su rasla i plaćila, zato i ni trebalo teh taksi, a da ih ni trebalo, vidimo iz tega, da i samo talijanske občine proti njih protestuju.

Ali Benati i drugi kaporioni talijanski, ne išću drugo, nego kako bi s plaćili naš puk rovinali. Nego da ni teh taksi, odkuda bi Talijani plaćali on novoljni gimnazij va Pazine, kega su storili na dešpet našemu. A i da ni teh taksi, odkuda bi Talijani plaćali Krstića i njegovu „tetu Jambrožiju“? Zato ja mislim, da bi naši ljudi bolje storili, da se za vavek odkrižaju od Talijani, ki njim tako razsiplju njihovu muku, nego da se tuže na išpetura od steuri, radi prevelikeh plaćili. Nepotrebni talijanski gimnazij u Pavinu košta puno, a tako i „teta Jambrožija“ a koliko pak Krstić. Naravno je da morajn bit i velika plaćila.

* * *

Trn va oku. Krstić pljuva, da je nam Puović trn u oku. Neka malo pita svoje prijetelje od Opatijskega kazina, pak će videt kemu je Puović veći trn u oku, nam ale njim.

* * *

Konstantini. „Teta“ piše, da je Konstantini takov čovek, da bi se i Krstić mogal pred njim sakrit. Inšoma un grande omino. I „Teta“ nam preti: „Za nekoliko meseci ćemo videt, ako će te biti kadri potamnit svetlost te luči, ku su nam draga braća z Pazina darovali“. „Svetlost luči“. — Ča mi ga je to? Morda je to poštovani nos „del grande omino“. — Valja reć, da mu se je počel dobrano „laščet“. Ale pak Krstić misli, da će do nekoliko meseci s Kostantinove glavi svi vlasi past, pak da će nam se onputa prikazat jedan takov „feral“, kega svetlost mi ne ćemo moć potamnit.

Neka bude kako će, glavno je svakako to, da Krstić hvali Konstantina, a mi znamo po izkustvu, da kega Krstić hvali, mora bit najmanje „un grande omino“.

* * *

Krstićevi razgovori. „Teta“ donaša i po nekoliko razgovori, ki su tako bedasti, da ih ni sâm Krstić ne pročita, nego ih strpa va „tetu“ onakovi, kakovi su. To su Vam duge gljistini, ti razgovori, duge olita prez suga mi sustanci, makakade prvoga reda, šupe i prazne, kako je šupa i prazna sama „teta Jambrožija“. Va teh razgovoreh skupljen je obično Vaš smrad, ki se nakupi va Ambrozinkinoj „ville“ na Matuljah. Ti razgovori su Vam prava fonja. A vidite kakov je Krstić licumjerac! Na prvoj strane svoje „tete“ pise, da on će da mu list bude čist, kako zlato, i da on ne će napadat na poštenje žen i divojak, a kad tamo već na trećoj strane iste „tete“ va razgovore mej nekim Zvaneton i Toneton su vam napisane takove smradarije, ke je Krstić mogal pobrat samo va rečkoj gomile. I takov čovek bi još otel predikat moral!

* * *

Ča se je babe snilo, to se j' babe htilo. Krstić se čini pisat, tobože z Malega Lošinja, da se naš „Narodni list“ nigde ne čita, da ga „babe“ razkidaju i da će jos malo moć navigat. Još je onde napisano, da neki kapitan Vidulin voli Krstićevu „tetu“ o pôl noći nego naš „Narodni list o polne. Mi to verujemo, zač, smo doznali, da ta dragi kapetan svaku noć o polnoći gre va jedno posebno mesto, kade mu „teta Jambrožija“ jako rabi. Zato ju on i voli o pol noći više nego nas list o polne. A ča se pak tiće našega lista, neka ta kapitan Zbrindulin stavi srce na mesto; naš će list navigat još dugo i dugo. A da se pak naš list čita i čita, najbolje svjedoči to, da smo ga počeli štampevat po sameh 500 foji, dočim ih danas već stampamo 1500, a ko-

liko prvo morat ćemo povisit i taj broj zač naš list od svakuda pitaju. Ste čul, šior Zbrinduliu!

* * *

Jakov z Bužeta: I on še je zbudil naš Jakov ž Bužeta. On je bil enpot Krvaški — ja krvaški je on bil, pak je videl da bi štara Krvaška htela poda še žet Dalmaciju i Istru — pak da bi onputa pal Jakov pod nogi od Majara. To je njega strah — vidite — to.

Čujete Jakove, štorite mi en piacer. Rečite Vašoj ženc, ako ju imate, neka žame jedan šugaman ale tavijol, pak neka ga omoči va mrzlu vodu i onpot neka Vam ga ovije okole glavi. Morda će Vam bit koliko toliko bolje.

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Osobna viest. Gospodin Franjo Sinčić, koncipijent kod veleuč. g. Dra. A. Stangera, odvjetnika u Voloskom, bio je unešen u listu odvjetničkih kandidata.

Koliko dura bol, ku se dobi va koludričkoj škole. — Piše nam otac od jednega otroka ovo: Imel sam moju malu jedno leto va koludričkoj škole na Voloskem. Va to samo jedno leto mi se je ta mala tako pokvarila i potalijančila, da ni za verovat. — Već je doma jedno celo leto, s njom se govori vavek hrvatski, više puti se ju i pokara a bome kada god i stepe, al to sve niš ne koristi, vavek njoj još zajik beži na talijanski, ako se pak najde s kojom prijateljicom ka hodi va tu školu to ti počmu talijanski blebetat, kako prave kapularice. — Da je tamo fabrika za potalijančevanje neka vam rabi za izgled, da sva deca ka tamo va školu hode, ali nemaška, ali hrvatska, ali slovenska po puteh ne govore nego talijanski.

Popišija u kastavskoj občini. U predzadnjem našem broju donesli smo pregledni izkaz popišije puka kastavskoga od godine 1890. i 1900. Kako smo se nadali i kako smo mogli čuti, onim smo ugodili mnogomu čitatelju iz one občine. Nego sada moramo u onom izkazu nešto izpraviti, pak neka tako izprave i naši čitatelji.

Občina Klana brojila je godine 1890. ukupno 970 duša, a u godini 1900. pak 921 dakle manje za 49 duša; isto tamo iznašao je u godini 1890. broj kuća 179, a godine 1900. pak 197, to će reć za 18 kuća više.

Osim ovoga neka se izpravi, da u Kastavskoj občini dođje oblo 84 žitelja na kvadratni klaftar, a ne kako bilo rečeno samo 12 duša.

Polag ovoga valja izpraviti konačni zbroj ovako:

Prisutno je bilo u pridruženih občinah godine 1890. duša 2590. a god. 1900. duša 2614, tako da je cielokupna mjestna občina Kastav brojila 1890. god. 16476 duša, dočim ih 1900. godine brojila 17991. Kuća bilo je 1890. god. u pridruženih občinah 474, a god. 1900. poskočio je njihov broj na 515., dakle za 41 više. Cielokupna pak mjestna občina Kastav brojila je godine 1890. 2790 kuća dočim ih je god. 1900. imala 3186 dakle za 396 više.

Iz ovoga vidimo, da je prirast puka u Kastavščini u ovo zadnjih deset godina 14 stotina 91 duša, dočim u pridruženih občinah 24 duše, što čini za cielu občinu Kastav (sa pridruženimi) 15 stotina i 15 duša (1515). Broj kuća u občini poskočio je za 396.

One pogreške uvukle su nam se u hitnji pak molimo naše čitatelje, da nam oproste. Ki fali? — čovek. —

Nesrećni Leprinčani. Čovekn se srdce kameni od tugi, kada promišlja, koliko zlo su neki naši ljudi navukli na se, i to samo zato ča nisu oteli poslušat svoje jedine prave prijatelje, ljude njihovog roda i jezika, ljude s kemi su zajedno zrasli kako prsti na ruke. Tako je ovi dni bil odsudjen opet jedan Strmičan i to zato, ča je proklinjal Hrvate i Boga. Za to svoje ružno ponašanje dobil je 15 dan peržuna, a kade su stroški od pravde ke će morat platit? A ča bi bilo još, da ga ni naš predobri gospodin kapelan Barbić onako lepo branil, i da mu ni oprostil one grde uvrede, ke je ta nesrećni čovek proti njemu govoril? Ale za svim tim mane ga je žal, naš je čovek — naša krv, a žal mi ga je toliko više, jer znam, da se Talijani njegovoj nesreći vesele. Talijani govore: — Dajmo mi samo svadjajmo ove ljude mej sobom — pak sve ča ih budemo više svadjali, to će se oni teže pomirit, a dok se ti ljudi ne pomire mi ćemo moć s njima lepo vladat". Tako misle Talijani — dapače oni to javno govore i pišu. — To bi morali jedanput za uvek zapametit svi naši ljudi i skrbet malo više za se, a ne za drugeh z ognja kostanji zuimat. Bogu je plakat, kad se promisli koliko je oneh nebogeh ljudi ki su se dali varat od Talijani, i ki su se od istih nahuckani digli proti našim ljudem i proti svakomu, pak sada moraju trpet za svoje nesrećne dela. Tako je Kašić Josip odsudjen na četiri meseca težke tamuice, njegov sin na 2 meseca, Žiganto Josip Šmit na 3 meseca, Mender Ivan na 15 dan, Dobrec Anton Jelić na 6 tjedna, Andrčić Josip na 5 tjedna. Ti su svi bili kažnjeni radi smutnje, ča su ju delali pul zadnjeh izbori. A ni to ni još sve. Još su bili kaštigani za uvredi proti Hrvatom Dobrec Josip (Joža sudac od Tumpići) na više krun multe, pak Dujmić Marija na 7 dan peržuna, Korić Ivan Lovrančić na 15 dan. Mi još jedanput postavljamo tim nesrećnim ljudem na dušu: Ljudi božji, dajte opametite se već jedanput, i odkrižajte se od sotoni paklene, odkrižajte se od Krstića i od Talijana, stavite svoje srce u mir, zač samo va miru božjem nadat se je, da će procvast sreća i blagostanje.

Kako se tinjanski Kalabrezi skrbe za Fritaju! Ove dneve su tinjanski mački posedali po kantunih, da vide odkuda će njihov „veliki mačak" prit. Ali niga i niga! Najzada im je naš Viče Krstić-Štrigo rekal: „Ste bedasti, da će on prit simo, kad drugde ima posla. Pak tu je malo mačkic. On je siguro va Pazine ali va Poreče. Bravo ti imaš pravo rekal mu je kancelist (socialist) iz Vitasi. „Cul sam, da je neki dan bil va Kanfanare i da je držal fulminantan govor". „Ča su mu s fulminanti svetili, kad je govoril" — pital je Blaž, sin od onega, ki za par soldi gliste ji. — Ne, nego da je lipo govorio — reče kancelist. — Trudan će bit trudan — reče Krstić-Štrigo, — bil je i va Pazinu. Tamo je dosta tega blaga, pak se strudil. Govore, da su ga nosili. Ča da ni mogal na nogah stat? A ki ga je nosil — pital je mačkić Nin. A da je brat budućega podeštata Voloskega. A vidite — rekal je Jakov Namazani — kako našega Mačka časte, da ga i doktori po plesu nose. Ala valje gren povedat našemu Lešiju — rekal je bruvni mačkić Nin Na to su se svi rastekli. Još neč! Čuje se, da te se ovi dni prikolat na tinjanski zidi ovi Aviz od prodaje na inkant. „Mački Mačkom! po onoj „Svoji k svojim".

Vice Krstič-Štrigo prodava kućni nemir.
Oženjeni udovac: Kravu i telicu*).
Pišakantoni: Medeživju za kale.
Cio Frane: Apetit i duge (duge).
Jakov Namazani: Pamet.
Socialist iz Vitasi: Peržonerski jačmik (i to iz Rovinja).
Nin: Lenobiju na veliko.
Matuljski Krstić: Hrvatski zajik na malo.
Firme su (veoma) solidne. Preporučamo ih slavnim mackom!

Metla.

Ki plaća „Tetu Jambrožiju". Mi smo s pismom od provincijalnega kapitana Campitelli dokazali, da Talijani plaćaju Krstiću „Tetu Jambrožiju". Sada doznajemo, da se Talijani ne fidaju poslat beči za štampat „Mačju" v ruke Krstiću, nego da šilju beči u ruke doktora Constantini a on da ih pošalje tiskane P. Battara u Reke. — Posebe pak Talijani plaćaju Krstića za njegovo smradno pisanje va gnjusnoj „Tete Jambrožije". — Pak još se neki čudi da tako piše!

*) Krava mu je sekvestrana va Trstu. Dakle kravu ne!

3 heleri za družbu Sv. Cirila i Metoda poslal nam je prijatelj našega lista g. J. L. i to da pokrije „deficit", ki je nastal puli prodaji družbinih fulminanti tim ča je Krstić zabranil Brežanom kupovat ih. Istom prilikom daroval je za „Narodni list" jednu krunu. Ala, ma se je lepo spametil! Bravo! Živio!

Za družbu Sv. Cirila i Metoda 10 kruna kao harna uspomena velezaslužnom, blagopokojnom g. dru. Karlu Dukić mjesto vjenca na odru daruje obitelj Tomičić Viktora.

Talijanske provokacije na Voloskem. Pasanu nedelju v noći bil je Krstić va Restaurant International pul Joškota na Voloskem. — Tamo je bilo sve puno mladić i starejeh ljudi z Voloskega. Okolo desete uri prišal je tamo Krstić i počel se je z nekimi mladići pravdat. Beseda na besedu borme prišlo je do baruši. (Kade je Krstić tu je vavek barufa! op. sl.) Kada je Krstić videl da je kaša dobro zamešana pobegal je z Internationala ča. Okol pol noći je opet prišal tamo i opet je prišlo do baruši. Krstić je na novo pobegal van a neki za njim. — Kad je videl, da bi ga mogal ki god malo počesat, šal je k Poldovice i počel je s Poldovičinim sinom zijat: Porki, ladri, assassini Croati!" Poldovičin Gušterle zel je pušku nakrcal ju je i šal je s Krstičem na cestu čekat da pridu oni ki su bili šli za Krstičem. — I Bog zna ča bi se bilo dogodilo da ni za sreću prišal policaj i zel Gušterlu pušku. — S Krstićem i Gušterlom su bili i neki drugi talijanski ferkalasi, keh ćemo već obričit. — Govori se da je pul te kumedije z jedne i z druge strani letelo kamene i da je bilo Poldovice jedno staklo razbijeno od sameh Talijani samo da moru onputa na naši ljudi krivnju hitit. — Da je ono ki god od naših storil, mi bimo ga isto odsudili, premda se takovemu delu ne bismo ni najmanje čudili, zač znamo dobro, da je to škola od Talijani, ki su to isto neki dan storili va Kopre Bennatiu, a va Buzete samemu sudcu. Oveh zadnjeh je dapače Krstić va svojoj „tete" još i pohvalil. Čudnovato je da Krstić prihaja provocirat ljude, na Volosko svojemi: „Eviva Bennati, Eviva Rizzi": Ča misli da našem ljudem ne teče krv po žilah? On straši z boksom, Nino od Rože i kolonelo z revolverom, Stirn štiletom Gušterle s puškom pak da se nete naši ljudi važgat. Mi preporučujemo kapitanatu da malo pazi ki nosi oružje i ki š njim straši zač drugačije će se dogodit još kakova vela nesreća. — Za Gušterla ki je škrivan pul c. k. geometra ćemo još govorit čim reče proti njemu sud svoju. — Sramotno je da su takovi ljudi va cesarskoj službe. — Nam se čini, da Krstić napoštu prihaja smutnju delat na Volosko samo da našu podeštariju va kumediju stavi. — Za tem gredu on i podešta in erba. — Oni bi svakako hteli da kapitanat da Voloskoj občine ordin da mora zet još dva pulicaja a mi bimo ih morali plaćat.

Dokle bude kapitanat terpel, da Krstić prihaja na Volosko smutnju delat neće bit mira. Na koncu konca nisu ni naši ljudi od mramora, nego od mesa i kosti. — Mi ćemo samo reć to: da jedan naš čovek gre va Poreč provocirat Talijane, kako Krstić i njigovi pajdaši provociraju nas na Voloskem i drugde verujte mi da bi ga Talijani zajedno razkrečili. — Na primer ako pride va Poreč jedan naš kmet pak po grade hervatski samo govori velje ga Talijani stiraju z grada van. Ako ne verujete pitajte ljude ki su bili va Poreče. A mi ovde va svojoj kuće da imamo trpet da nas svaki smrad vredja i provocira? A jok! i sterpljenje ima svoju meru! Mi sve trpimo zač smo preveć dobri ljudi. Ki je pak preveć dobar je ..... —

Jeneral Stirn opet neda mira. Na Josipovo imal je Stirn god. On je htel proslavit ga, onako kako on zna — s panarom jajc i s košom salati i s lavaduricom kompira. Ala, fraja popolo. Neka je, Bog mu blagoslovi. Pozval je k sebi Basalju, Menigeta z armonikom i još neke druge pak su pul njega dreli se, da je sve grmelo: „Van s Hervati, van s njimi, nećemo ih već. Kad se je štufal doma, šal je z celum kompanijum i z armonikom va Internacional k Joškotu i tamo je počel opet vrišćat: „Van s Hervati", „samo neka pridu, ako imaju kuraja" i druge takove izazivne besedi. Na koncu se je Jošku štufal i stiral ga je z lokandi ča. I za njegovu sreću, zač da ni onako brzo šal Bog zna ča bi mu se bilo dogodilo. Ako mu još ki god trbuh razpara, pak će reć da su mu Hrvati krivi. Ča nezna bit s mirom à? On ki je ovamo prišal gol i nag i ki se je ovde puli nas komać malo obukal, sad nas domaće tira ča! Ča ni to sramotno, à — recite malo svi pametni ljudi? Va Stirna čini mi se da je prišla vela objest, nego neka zna da Bog objestneh ljudi ne trpi, pak bi se moglo dogodit da mu ta objest brzo pasa. U ostalom sve te smutnje ke se već od nekoliko dan dogadjaju va našoj občine, reć bi da su proračunane. Nego moremo već sada reć nekem banditom, da se varaju, ako misle, da te nas čapat na udicu. A jok! Drugi put ćemo ako će Bog, ku više o tomu reć.

Vela nesreća v Reke. Čera dogodila se je va balance-doke na Bergudeh v Reke vela nesreća. Va dok bil je pred nekoliko dan zdignut jedan veli vapor ingležki. Budući da je vapor bil pretežak za dok, zvrnul se je za svem dokom. Jedan je smrtno a 6 lahko ranjeno. Za jednega se još nezna, kamo se je zgubil.

Broj 781.

Natječaj.

U izvršenju zaključka občinskog zastupstva u sjednici 16. novembra 1900 razpisuje se natječaj za jedno mjesto **občinskoga redara ujedno ovrhovoditelja (eksekutora)** sa plaćom godišnjih kruna 720, povrh toga za odielo godišnjih kruna 60, ukupno K. 780.

Molitelji neka podnesu podpisanomu redovite molbe sa krstnim listom, svjedočbom škole i občinarstva, dobroga ponašanja uz dokaz da govore i pišu jezikom hrvatskim kao ovouredovnim i to **do Uskrsa 7. aprila t. g.**

Povrh opredjeljene plaće imenovani ima izgleda, da će primati, odlučiti se imajuće pristojbe (postotke), prigodom utjerivanja občinskih dugova.

Prednost imaju oni, koji su bili vojnici i koji se izkažu, da imaju vlastitoga imetka, odnosno da mogu položiti kauciju do iznosa 400 kruna na koju išao bi interes 5%.

Traži se od molitelja, da je posve zdrav i krepak, okretan i uljudan.

Glavarstvo občine
KASTAV, 19. marča 1901
obć. glavar:
Kažimir Jelušić s. r.

Slavnom občinstvu, osobito **kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom** preporuča se **Jure Hegedüs,** slikar.
Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

I. istarska
radionica opanaka
Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti **opanaka,** koje raspro-daje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.
Umjerene ciene. Bez konkurencije.
Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 8 kruna, za sc-ljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 13. Volosko-Opatija u četvrtak 28. ožujka 1901. God. II.

Ki je prijatelj istarskega kmeta?

Zadnji naš članak „Ki je prijatelj našega kmeta“ silno se je dopal svim našim vrednim čitateljem. Ono je va istinu prava i živa slika tužnega i žalostnega življenja va našoj Istre. Nego za svem tem mi smo naš članak završili tako, da je va svako dobro srdce mogla kapnut kapljica utjehi, zač mi smo pokazali, kako se naši ljudi i naši dični prvaki skrbe za dobro našega puka. Mi vidimo profesora Spinčića, kako se va Beče bori za naše pravice, a vidimo i našega dobroga Laginju, kako diže „Posujilnice“ da putem istih našemu puku pomore.

1. Dr. Laginja ustraja vinarsku „zadrugu“.

Nego Dr. Laginja ni bil s tem zadovoljan. On je videl da siromašni kmet va srednjoj i zapadnoj Istre težko proda ono malo vina, ča ga na svojem grunte pridela; pak da je više puti prisiljen prodat ga talijanskemu prekupovcu po niš. Da tega već nebude Dr. Laginja je z drugemi prijatelji puka ustrojil vinarsku zadrugu va Pule, koja ima med drugem od kmeta kupovat vino po poštenoj cene i pošiljat ga po svetu na prodaju. —

Ta vinarska zadruga je istarskemu kmetu od neizmerne koristi, zač sada ni već prisiljen da talijanskemu gladu po niš prodava, ali bolje daruje svoje teško pridelano vino. Recite po duše, ni dr. Laginja ne samo dobri prijatelj već i pravi otac istarskega kmeta?

2. Gospodarske zadruge.

Naši su pervaki v Istre učinili i razna gospodarska družtva i zadruge ke imaju sve za sverhu koristit kmetu. A da su te zadruge koristne za kmeta vidi se od tega ča njihov broj skoro svako leto raste. —

3. Škole.

Ni pak dosti da puk gospodarski napreduje. Treba dat narodu i duševnu hranu. Naši neprijatelji v Istre, Talijani, nisu nikada hteli dat našemu kmetu ni školi ni nauki govoreć, da ako svi kmeti gredu va školu, ki će onda kopat? — Oni nisu hteli znat, da i kopaču dobro stoji ako zna ča pročitat i napisat. Zato vidimo da su se Talijani v Istre od vajkada branili dat istarskemu kmetu narodne škole. Oni su vavek gledali da bi ča manje naših ljudi prišlo va škole samo da ostanemo vavek zalupani. Radi tega bi težko jedan od naših mladić dobil od junti va Poreče kakovu podporu ali štipendiju ako je htel poć školami naprvo. Da se temu pomore su naši domorodci a na čelu njim Dr. Laginja ustrojili Bratovšćinu v Kastve, ka dava siromašnem kmetskem sinom Istre na srednjeh i visokeh školah na stotine i stotine forinti pomoći, samo da moru postat ljudi.

Tako delaju naši ljudi, tako Laginja! A Talijani? Dali bi nam zuči, dali bi nam otrovi, samo kad bi mogli. Njim je najveća kuga kad moraju dat našemu kmetu jednu školu. Oni bi najme hteli, da bude naš puk va Istre vavek bedast i zapućen pak da moru s njim vladat kako i z blagom. Zato se oni brane zubi i z nokti, da našemu kmetu daju jednu potrebitu školu. Više puti njim gre za rukom zmešat stvar tako, da i ako bi po zakonu morali, svejedno ne daju kmetu škole. —

Da se i temu pomore naši su pervaki a na čelu njim dični naš starac Dr. Vitezić i prezaslužni Dr. Laginja ustrojili družbu sv. Cirila i Metoda za Istru, koja ima za sverhu odpret svagdere po Istre narodne skole, kade ih oblast neće da opre premda je škola jako potrebita.

Družba sv. Cirila i Metoda je dosada odprla školi va Kaštelíru, Baderne Livadah, Pulu, Malom Lošinju, Opatiji a gradi sada školu u Vabrigi blizu Poreča. To su sve škole za istarskega kmeta i delavca. —

4. Hrvatska gimnazija va Pazine.

Spomenut ćemo još samo gimnaziju va Pazine. — Nakon dvajset let petljarenja dal nam je goveran gimnaziju va Pazine. — Va tu gimnaziju gredu sami siromašni kmetski sinovi, ki se ne moru ni prehranit. Da njim se pomore, stvorili su prijatelji istarskega puka „djačko pripomoćno društvo va Pazinu“, koje daje siromašnoj dece knjige, hranu stan i sve potrebito. — Tako će moć i kmetska deca izučit vele školi, postat popi impijegati i drugo ča njim do sada ni bilo nikako moguće zač Talijani, ki imaju provincijalnu kasu v rukah, su sve davali samo svojem, a našem niš. —

* * *

Polag tega ča smo gore napisali morete sudit ki su pravi prijatelji istarskega kmeta, dali Talijani, ki bi mu i kožu ogulili, ki mu nedaju ni pomoći va gospodarstve, ni školi ni nauki, ale pak oni, ki gledaju, kako bi kmeta oslobodili od težkega duga, slabega druga, ki gledaju, kako bi narod gospodarski pridigli, ki nastoje, da puk dobije školi, da njigova deca postanu ljudi. — Ki ima malo razuma i poštenja, moć će lahko prosudit sâm.

Žejanci odsudjeni.

Svaki se spamećuje one Žejanske komedije, ka je bila već va „Narodnem liste“ opisana. — Neki Žejanci, ki svaku šetimanu prihajaju na Volosko i Opatiju s karbunom, dali su se od mačjeh jenerali naputit, da ih plovan i župan misle prodat pod Hrvatsku i da su za to prijeli od Hervatske 12 tisuć fijorini. Zato da se moraju branit kad budu izbori i popisija, da ih nebi plovan i župan prodali pod Hervatsku. —

Puk neuk i priprost poveroval je razbojničkoj toj laži mačjeh jenerali i počel se je već kod izbori za petu kuriju puntat proti županu va Žejanah i proti plovanu va Munah. Nego do prave buni, revolucije, prišlo je komać onputa kada je imela bit popisija na 10. jenara 1901. Ta dan prišal je va Žejane jedan delegat podgradske obćine, da obavi popisiju. Žejanci našuntani i prevareni od mačjeh jenerali da će ih prodat pod Hervatsku za 12 tisuć fijorini, dočekali su toga delegata, župana Antona Stambulića i podžupa Mateta Stambulića ki su delegata pratili, kako da su najveći neprijatelji s kamenem, z vilami, kolci tako da delegatu ni bilo druge nego bežat pred razjadjenim svetom. — Župan i podžupan morali su se skrit va županovu kuću i čvrsto zapret vrata, da ih buntovniki ne dobe v ruki. Pravo je čudo da se kod te prilike ni dogodila nikakova nesreća.

Radi tega imeli su Žejanci Andre Sanković Jakov Doričić, Mate Sanković Grgo Doričić kako kapobandi, na 22. o. m. odgovarat sudu va Trste. I bili su odsudjeni Andre Sanković na 3 meseca, Jakov Doričić na 2 meseca stroge tamnice z jednem postom, i jednim osamljenjem na mesec, Mate Sanković i Grgo Doričić na šest šetiman stroge tamnice s postom i osamljenjem.

Celi dibatimenat od teh Žejanac opisal je talijanski Piccolo od 23. marča 1901, pak se Žejancem grdo ruga, da kako su mogli biti tako bedasti, pak poverovat, da će ih župan prodat Hervatskoj za 12 tisuć fijorini. Nego „Piccolo“ ne piše, da je Žejance tako našuntal on, kega Talijani za to plaćaju da puk vara i zapeljuje. —

Zapametit se mora i to ča „Piccolo“ od Žejanac piše, najme da su do kraja priprosti i neuki, tako da su skoro divi. Vidite malo Talijansku lopovšćinu? Talijani znaju, da je puk u Žejanah neuk i priprost pak svejedno plaćaju jednega razbojnika, da ta priprosti puk muti i buni i va nesreću pelje. Siromašni Žejanci te morat poć va peržun a on lopov, on razbojnik ki ih je na to napeljal će ostat slobodan.

Kakovu nauku imamo mi od tega? Evo ovakovu:

1). da Talijani, ki su od vajkada najveći neprijatelji od svega ča je v Istre Slavenskoga, gledaju pomoću izrodi, izdajica i propalica pobunit siromašni puk v Istre proti vlastitoj braći i zapeljat ga va nesreću. Kad su pak puk unesrećili, onputa mu se još rugaju, da je „selvaggio“ to će reć divlji.

2.) da za svaku bunu narod sam terpi, a on ki je narod pobunil vavek lišo prodje;

3.) da politička oblast zna i vidi kako se puk buni i šunta proti oblasti pak sve to mirno gleda i terpi, kako da njoj je to drago. —

Žejanci će ipak morat poć va peržun, a on ki ih je pobunil smeje se spod berki i slobodan prohadja. — Nego Žejanci se moru utišit, da nisu sami. „Me ne consolo, che non son solo“ govori talijanski pregovor!

I Leprinčani su bili od mačjeh jenerali zapeljani i pobunjeni pak moraju va peržun: Kašić Josip na četiri meseci, sin mu 2 meseca, Žiganto Josip 3 meseca Mender Ivan 15 dan, Dobrec Anton Jelić 6 šetimani, Andretić Josip 5 šetiman, Korić Lovrančić 15 dan i još drugi a to sve ča su bili od mačjeh jenerali proti Hrvatom našuntani. — Sada pak nete poć mačji jenerali za Žejance i Leprinčane va peržun, nego njim se još rugaju i smeju. — I pravo njim stoji. Ki z razbojniki drži ni niš bolji od njih!

Dopisi.

Iz **Poljan.**

„Popet ću se nad Poljane
Na tvrdjavu Pećnik-vrha,
I zaorit na svo grlo
Da me čuje celo selo:
Veprinčani ne Taljani
Ervati su Istrijani!“

Ča ne da sam pravo zapival — a — ja sam! ča? pak neka trube koliko ih volja va „tete“ da su nam Poljanske ženi zakantale, ono ča su čule od Krstića. Ma ja bin otel znat, ke su te Poljanske, — ča morda one taneke? A viš! aha! To su ti onaiste ke su jedanput na žrva hitele mlet, da se ne čuje vrisk otroka pod košom, pak kako su otele jedan put zatešutit istinu žrvi, tako bi otele i dan današnji vapijuć i tuleć.

Prava j' to istina — kako sam kršćan. Al tako mi Boga — ajà — jako malo vas je ni ženskeh ni muškeh od partida talijanskega — al po vašu istrijanskega, ki bi te nas mogli ča lepega navadit.

Ča morda on sudac, ki je govoril: „kume ča nisi mogal prit k mane, ča si šal „spovede, ter bin te bil ja, tundio, očistil

„od grehi, nšto imam dve uči ulja od lićine“. Lepi sudac! Je-je-rožice moja: mačkom, ma drugemu ne. Povedet ću van, zač ga oni još štimaju. Hm! On čita „Piccolo“ od početka do kraja i stumačuje ga svojen prijateljem: „Ovoj' foj va ken sve piše — va njim je sva politika — samo bi ga razumet“. Štimaju ga i zarad njegove jakosti zač on ti zna brate, kada j' z mački, Hrvatom strašit, dakako hrvatski (fiorentinski samo čita), da misliš pred tobun stoji Kraljević Marko. Pres kapi krvi biš ostal, da ga čuješ kričat — ka koj' ‚ovkidan kričal: ‚da j' još jedan pulsa, kakovega sam ja, svi Hrvati bi šli preko mosta! hm! tundio bi!“ A pred nami je on jako mal, malo gaj va bragešah, ponižan, strašljiv, da gre Hrvate pitat oprošćenja, kada ih uvredi — ako se trata i o pol noći.

Ovoj' jedan školan pokojnega Golca — a su drugi bolji. Sûû — sto put huji, já, sto put huji. Ča znaju grje proklinjat Boga, sv. sakramente, crekvu, govorit proti popon (ala Golac) to su van glasovitiji pred mački. Otel bih ja znat ča nas zdrži na oven svete nego vera. Za me bi bila najveća uvreda, da mi ki reče; Ti si čovik bez veri! Ja trebe da bin skoži skočil od jada! a za njih je to časno. Figureve! Mi znamo, da ki god je bez veri, da on je vredan storit i najhuje delo za ke ako se dozna je već na oven svete kaštigan. (Takoveh „kaži“ smo već videli). Ča ni pravo! a?

Oh da bi zgroba stali vaši pokojni oci — Bog im daj laliko duše (i sigurno uživaju diku nebesku, zač su rado Boga molili — ter su — i va crkvu rado hojevali) proplakali bi nad vami i plačuć rekli: Nesretna deco! Pokajte se za svoje grehe — ljubite Boga i iskrnjega da ne budete prokleti na veke! Pištola.

Iz **Matulji.** Molim Vas dragi uredniče, da nam stavite ove tri besedi u ta dični „Narodni List“, da ja malo odgovorim onem talijanskem plaćenikom, ki ga imaju toliko s manum. To su Talijani z Matulji; Najprvo, „Capo de gatti“ i potle drugi a i onaj zlatar od smoli, ki se je tužil da ga ta talijanska komedija puno košta. Ta zlatár od smoli se neč jadi — da nisu njega storili za župana. Neka se čuva da ne nabere jetiku, kada mu je tako žal. Ča pak piše „teta Jambrožija“, da sam ja bil va peržune i da sam barufant, to je kako „reci mu da ti ne reče“ Ja nisam bil va peržune ni poradi prevarstva ni poradi barufi, kako „kapo de gati“, pak ni trebe, da on mane niš pod nos stavlja. On ima dosti pred svojemi vrati mesti. Već smo toliko puti va „Narodnem liste“ čitali kako „kapo gatti“ po oštarijah barufi dela, tako pul Bernasa v Reke, tako puli Matulj, tako na Voloskem. Nego „kapo de gatti“ ga ima toliko s manum zač ja neću svoj materinski zajik pod nogi hitit za najist se malo talijanskega kruha kako je on storil. Neka samo pogleda malo na svoju Jambrožiju, ka se po Matuljah plače, da nima ča već jist, zač da njoj je on sve pojil. Ona govori, da je mogla bit najprva gospa od Reki, a sad da će poradi njega morat poć od vrat do vrat prvo nego pogine. Sada dani device, zač da nima ni sama ča jist, pak da ča bi dala jist device. Njiji „kapo de gatti“, da njoj niš ne da, a ona da mora pod stari dni delat. — Sada je dosti, pak ako bude ča iskal ta „kapo od gatti“ ćemo mu još nać ča za drugi put.

Frane Matulja Kanciler.

Iz **Kastavščine.** Neki dan sam čital va „tete Jambrožije“ jedan dopis iz Brezi. Ma kakav dopis! Neznaš repa ni kraja. To ti je sve već nabitano kot z vilami prez suga i suštanci. Ja, brate ako već onako Krstić piše, to mu ni dugo Stenjevac. (Njega će Kampiteli poslat na St. Daniele u Italiju. Op. slagara). Ja sam se križal i s levom i s desnum, da jedan študijan čovek piše ono, ča ne bi ni pas na masle polokal. Nego već na kraje mu je duh sveti rasvetlil pamet. On je napisal ovo:

Mi (to će reć Brezani) Lužinu imamo, van ni treba druge iskat, ki je nima neka ju išće, mi smo ju pribavili poštenim načinom, ni smo je ukrali niti silom oduzeli, a onaj koji se uvlači silom i oružanom rukom i lukavstvom u naše za toga se već sada zna što mu zakon obećuje“.

Kada sam ono pročital ja sam se valje pital, kako se moglo pustit, da se ove besedi štampaju. Mi znamo svi, da Brezani drže Lužinu za svoju — a ona je od cele Kastavščini, — da je već radi nje bilo i buni, da su njim sve cesarske oblasti odbile rekurši zarad nje i to od kapetanata do ministarstva. Zato ki Brezanom glavu napunjuje, da je Lužina njiha, dela proti cesarskem oblastim, proti zakonu a ki šunta puk proti zakonu tega bi treba kaštigat i to oštro kaštigat. Krstić je pisal šćeto neto, da je Lužina od Brežani, s tem je ljude bunil, pak svejednoj e franjko pasal. (Će on još! Op. slagara.) A Lužina je bila i bit će od cele Kastavščine. Kade su bili Brezani kada je Lužina bila već Kastavska, ter Breze pred sto let ni ni bilo, a Kastavščinu celu kakva je danas, zna se već tisuć let. Najbolje dat njim ju! Će njim se dat! Aj će preja se sve kuće na Breze porušit nego bude Lužina njiha!

Iz **Jurčićeve.** San štal va „tete Jambrožije“ jedan dopis iz naše županije, to je iz Jurčićeve. To ni ga napisal nijedan drugi ako ne morda Pepić Kužinov. Pak znate ča piše? Ovo: „Hrvati govore va jednem mestu da smo mi od Istarske stare stranki naprčeni z nekakemi dugi, ali mi to sami jedan po jedan dobro znamo, da je to grda laž“. — Viste malo, ki koraj. Dragi Pepić, koliko ti je ono segaleta s Parenca prišlo? Povej malo no.

A kade je Žukvarić, Viko, Vice, Lovrina nona Jambrožina i drugi? Da se vas složi skupa, to bi bilo gracije božje, altroke ni pul Gorupa. Pak to ne znam samo ja, to zna cela Kastavščina, a ti pišeš, da je to grda laž, kad se govori, da ste vi mački oneštahno tega dužni. Nego ča ćemo na? Bačva da, ča ima. Teta Jambrožija mora lagat, aš od laži i žive.

Bog Pepić, pak drugi put piši ča pametnijega. Čiković.

Dodatak uredničtva: Mi se samo čudimo ča je Krstić obećal Čikovićem da će njim dat od komuna kad ga tobože razdele, zač su i oni podpisani bili na molbe za delenje. Pak i ‚ako je obećal Zvonećanom i Rukavčanom Lisinu a Brezanom Lužinu, pustimo ća, blizu njim je, pak neka se nemotine varaju al Čikovićem? Kako je on to mogal obećat Čikovićem? Ljudi božji kade vam je pamet?

Iz **Reke.** Gospodin urednik, prosim jih, da bi ovo moje pismo stavili va naš dragi „Narodni list“. Neki dan sam čital va „Mačjoj“ nekakov dopis iz Reke od 5. marča ovega leta, kega bi bil imel pisat neki bodnlski „sottoufficial“, a bi reć, da ga je sam Krstić napisal va oštarije pul Andreta. I ja sam bil soldat; ni tega dugo da sam v Poli prišal, zato morem reć, da ni ono pisal nijedan sotoufficijal, aš tamo na brodeh odi gueri mare za mačju, kako i za onega, kega ni, Va servicije imaju drugeh posal, a ne da te poć sada još i va gazeti pisat. Aj Bog, da imaju kada lazno, da malo odahnu pak da doma pišu.

Pak čujmo, što piše ta narečeni sotoufficijal. Da je ovi dnji prišal s brodom od gveri v Reku, a na tem brode da jih je preko 600 duš. Ta matafun mi nikako ne gre v uho. Ja sam svaki dan v Reke, ma nisam čul ni videl, da je prišal ki veći naš brod od gveri v Reku, ako ne kakova torpedina. Buzarona! 600 dus, to je karocada od prvega klasa, a takove po sv. Kirina ni bilo ovi dnji v Reke. Nego znate ča? — Kada se je Krstić pul Andreta dobrahno podkuril, šal je na rivu, pak je tamo videl kakovu torpedinu, a njemu se va onem stališe pričinilo, da gleda kakovu karocadu. (Mane se para da Krstić sve kadagod vidi i dava drugom rog za sveću. Op. slagara).

Ta narečeni sotoufficijal još zove sam sebe „lav“. To je baš po Krstićevu, ki sam sebe va „Mačjoj“ kriči živio Krstić! i sam sebe hvali i uzvišuje. Kada se ta soldat čuti tako dobrega pulsa, da se zove „lav“, zač se pak ni prijavil, da ga pošalju va Kinu, kade je već do gustega prišlo. Pak na jedno rečene ako i bi bil ono prišal neki sotoufficijal, to je dosta slabo od njega, da straši svojemu gospodinu plovanu. A lepe stvari, varamente vredne jednega Krstića i njegoveh pajdaši. !

Pak ta narečeni sotoufficijal ima nosa neč pisat na ime od svih u Omišlju, a tužne sirotini ki zna od kada ni doma ni bilo. Nego, oprostimo mi to sve onemu sotoufficijalu, aš znamo da je to sve sam Krstić pul Andreta napisal, pak je vrgal va „Maču“ tobože kako da mu je neki ono poslal.

I. Sinčić.

Iz **oprtaljskih Brda.** Iz ove naše tužne občine Vam se nikada nijedan živi javio nije, pa Vas molimo veleučeni gospodine uredniče, da biste i nam pustili malo mesta u Vašem, nami jako dragom „Narodnome listu“. Kako je javila „Naša Sloga“ — naša se je škola već otvorila, a tim se nam dalo najveće veselje na svetu. I ako se naš učitelj na dan otvorenja škole na svoja usta zahvalio za celi puk Slavnoj Družbi sv. Cirila i Metoda za Istriju, veleučenom gospodinu dohtoru Mati Trinajstiću i svim, ki su delali na ki način za našu školu, mi molimo da biste bili tako dobri, i da tiskate ovo nekoliko redaka.

Premiloj Družbi sv. Cirila i Metoda za Istriju, veleučenom gospodinu Trinajstiću i svim, ki su se na ki način skrbili, da dobijemo narodnu školu, neka bude i ovde izrečena vječna i iskrena zahvala, a dobri Bog neka svih naplati! Mi ćemo se moliti Bogu za njihovu sreću, jer suoni dali veliku sreću nam, kad su nami narodnu školu dali!

Mi smo i do sada vavik bili verni svomu imenu i narodu, a sada ćemo još jače zaljubiti sve što čovjek od karaktera i poštenja mora ljubiti. Zaljubiti ćemo se u megdane, boriti ćemo se neplašivo, jer znamo, da je u boju, u borenju — naše spasenje Još par beseda. Gos. učitelj nas je naučil pevat za sada: „Na hrastu je naranča rodila“ ... tu ćemo pesmu malo niže napisati ko bude mesta za nju. A znate za što? Jer su govorili talijanaši iz Montovuna, Oprtlja i od drugude, da će nam se storit škola, kada dub ili hrast uzplodi s narančami. I naš šjor podešta je tako rekal više puti. To Vam je dragi gospodine, tić — drugi put ćemo Vam poslati jednu malu njegovu ilustraciju u pismu. Puno nas mladih ljudi, kad smo se vračali od škole večer doma — mi imamo i u večer školu dva puta na setimanu — pošli smo si kupiti tabak i pevali smo našu novu pesmu. Kad je to čul kapo od inžinjeri Križmanić, koga da je jedanput Junta imenovala za inžinjera, zač da je bil assai indulgente u mladim danima (i sada je još napram ..... pogodite; ne ćete baš teško, — i komu, da će naš premilostivi cesar dati delat dišenje za novi kanal od Beča do Trsta, zač da je to jako teško, a to da će on najbolje škumponit), da je jadan bil nervozan, pa da je rekal „nel suo nobile linguaggio“: cossa i canta in turco. A, joj! ta znate, da ona pesma ni za njega. Ča ćete, bi mu mogla obrnut štumig. On je prvo više puti čul pjevat, ali one „son barkariol“, „viva Trieste“ i tako dalje. Naša je sada pak pesma, koju već svaki peva, i jako veselo ova:

„Na hrastu je naranča rodila:
oj narančo, narančo, srce moje!
Livadska se škola otvorila: oj narančo, itd.
Talijanašom usta zatvorila: oj naranče, itd.
Čujte glase Livadskih mladića: oj narančo, itd.
Bog poživi diku Vitezića: oj narančo, itd.
Naše zvezde Laginju-Mandića: oj naranče itd.
I miloga Alojza Spinčića: oj narančo, itd.
Živi Bože: oba Trinajstića: oj naranče, itd.
Fabianića — našeg Janežića: oj naranče, itd.

Mi ćemo Vam drugi put poslat drugih stvari, ako nam dopustite, da Vam se moremo javljati? Dunke na svidenje?! (Samo dajte! rado ćemo primiti. Uredništvo).

Barba Jušto.

Ča piše „teta Jambrožija“.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Jušto sam zel pero v ruki, da ću Vam povedet ča piše „teta Jambrožija“, kada najedanput vidim vam ja skroze ponestru pulicaja s jednem jandarnom s bajonetom in kana. Che nova, ča je to? Kad ti temu nebeše, to ti je jandarma, ki okole pobira „tetu Jambrožiju“, zač ju je prokura od Štata šekvestrala. Zaludo je, tu ni sada druge, ako ne hitit pero na stran i činit fintu, kako da ne znaš, ča piše „teta Jambrožija“, za svem tem, da znam skoro na pamet ča ta mrcina piše, zač nam se je dalo tri dni vremena, da ju prostudijamo, a onputa se ju je komać sekvestralo. A sve to moramo da zahvalimo našemu dragemu kapitanu Scarpe ki je tako dobar, da oblast, ka bi njemu hodila, rado pripušća prokuri od stata va Trste. Ju mane, come che el ze jentil! — Zač je pak „teta“ bila šekvestrana to se pravo još ne zna. Neki govore, da za to, ča je Krstić pisal kontra Caru. Dosta ćemo videt drugi put.

Barba Tončić.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Vjsoki gosti. U nedelju 24. t. m. u jutro došao je u Opatiju prejasni nadvojvoda Franjo Ferdinand sa blagorodnom njegovom suprugom groficom Chottek.

U utorak dne 26. t. m. prispio je ovamo sa yachtom „Watürus“ prejasni nadvojvoda Karlo Stiepan iz Pule, te se već drugi dan odputio iz Opatije put Rieke.

Stranci u Opatiji. Još nikada nije bilo toliko gostova u Opatiji, ko sto sada. Kuće su skoro sve iznajmljene. U Opatiji nalazi se sada 2500 gostova.

Veliki koncert. U petak imaju Opatijski muzikanti va „Štefanije“ veliki koncert i to na njihu korist. Oni ki ne misle tamo poć neka se spamete čagod njim poslat, zač uprav zavrede, da ih se podpomaže.

Marač-vrtoglavac. Kako da ni dosta da nas već celi mesec proganja daž i grdo vreme, danas je još k temu počel padat sneg. Zaista čudan je ta mačji mesec. Pak se još čudimo, ako su naši mački štrambere.

Bog daj zdravlje g. Spinčiću. Pišu nam iz Veprinca: Bog neka blagoslovi sve naše dobročinitelje a posebe pak našega dobroga Spinčića. Svi znamo kako nam se je lane prišlo ubijat prahčiće zač da bi mogli i k nam pernest onu bol najme kugu. Tužni smo bili ma kontra zakonu se nemore, a nam se je veramente reklo, da će nam se škodu donadoknadit. Mi smo već bili i ta obećanja pozabili ma istešo smo se potužili g. Spinčića i nam je vaje obećal, da će nam pomoć. Čitali smo va „Narodnem liste“ da je već va parlamente zato govoril i malo više od 8 dan za tem su nam jih počeli plaćevat. Bog neka mu plati i na nas neka i nadalje ne pozabi. Porobanja.

Mi ćemo još k temu dodat, da su Benati i Bartoli bili kontra temu, zač da bi bolje bilo, da se s temi beči va Rovinje pomore onem velem siromahom, zač da je bolje da kmet nima prahčića nego da ga ima. To su govorili ljudi za keh se Krstić toliko skrbi i vavek predika, da su to najbolji ljudi za kmeta. Veramente jedan izdajica koliko diše toliko i laže. Ča bi naš kmet prez prahčića? Od njega ima borme smok i gnoj a peršuti proda pak stmi beči kupi drugega ma Benati i Bartoli tega ne razumeju a Krstić mora lagat zač je plaćen. Jure, Mate, Pavle Frane koliko vremena će vas još Krstić vuć za nos?

Potljari po Opatije, Već od nekoliko vremena, baš kako da su se siromahi svi va Opatije skupili. Ako greš samo malo se prohodit al prošetat, nećeš ni pet koraka

storit, a da te siromašni petljar ne pita, da mu ča daš. Siromah je od vavik bilo, jih je i sada i bit će ih dokle bude sveta i veka. Ma dan današnji petljat se nesme, zač svaki komun mora skrbet za svoji siromahi: Komun Opatijski za svoji, Kastavski za svoji, i sve tako dalje. Videl sam već više puti, da bržjan pulicaj pelje jednega al drugega petljara na komunjsku kancelariju, smilel mi se je i pulicaj i petljar, ma kontra zakonu se nemore. Sam se i popital da odkuda su ti petljari i mi je bilo rečeno, da su svi iz Leprinskega komuna, a morda samo ki ter ki med njimi kakov armerajzner. Ja bin svetoval Anžulu Leprinaškemu županu, da tem siromahom da pomoć od kasi komunjske, a on i njegova raprezentanca neka nezimlju dieti i plači za svaki korak ki store, zač Opatijska pulicija ima drugega posla nego po Opatije Veprinaške petljare lovit. Anžulo moj dragi ako ćete bit župan imejte skrbi ne samo za svoje dieti nego i za Veprinaške petljare. Si me razumel Veprinaški puče. —

Voloska riva. Predprošlu subotu bila je na Voloskem kumisijon za gradit novu rivu od malega mulića do mandraća. Va kumisijone bili su kapitan od porta i nadinžinjer Falk s Trsta, deputat od porta z Voloskega i od strane občine g. Viktor Tomičić. — Ta riva da će se počet valje delat. — Gospodin Tomičić rekal je ljudem od governa, da bi se najprej moralo produljit mul, a onputa učinit rivu, zač da će, ako se stori prvo riva nego mul portu škodit puno štiga.

Portić v Opatije. I zaradi Portića v Opatije bila je komisijon. Mi mislimo da bi teh kumisijoni bilo već jedanput dosta. Trebalo bi da se stori delo zač samemi kumisijoni se neće niš opravit. Intanto naši barkarioli nimaju za tako reć nanke kade z barkum koštat. Ako bude ovako naprvo šlo će se prvo sve opatijske barki porazbit nego bude portić storen. Ki more i mora pomoć neka pomore!

A pak i ta cesta! Ki mora svaki dan poć na Volosko z Opatije mora se potužit na našu cestu. Guveran svako leto potroši ku tisućicu da ju popravi, ali sve bez koristi. Ako malo dažji od Standara pa do „Ville Pepino“ je više na sališeh blata nego na ceste. Zač se ne bi storil jedan mali kanalić, toliko da voda odteče med šaližom i cestom, kad ne misle delat cestu ka bi imela po gornjoj Opatije pasat? A i neki kočijaši imaju grdu užancu pasevat s karocami blizu samega saliža, pak i ako te lepo ne staru ma te benj poškrope, da imaš dosta za čistit se celi čedan. Molimo da se i to popravi ako je moguće.

Električni tramvaj iz Matulj do Lovrana. Ovih dan bil je v Opatije gosp. nadinžinir Münz, ki misli speljat električnu željeznicu iz Matulj do Lovrana. — Jednemu prijatelju „Narodnega lista“ je ta gosp. povedal, da je koncesija za tu železnicu osegurana i da će se počet delat va mesece maje ovega leta. — Trebalo bi već sada skerbet, da budu na to delo zeti najprvo domaći težaki, ako ni oveh dosta onputa neka se zamu delavci od ostalega našega cesarstva. — Nebi bilo ni pravo ni pošteno da naši domaći ljudi moraju poć po svetu zaslužit ki krajcar a da na domaćem dele furešti dobivaju. — Mi to na vreme povedamo da zato na dobu skrbi ki skrbeti mora.

Delo va Preluke. I va Preluke odprlo se je novo delo. — Tu će imet posla do sto ljudi. — Za to delo su najbolji naši domaći težaki, zato preporučujemo poduzetnikom da zimlju na delo va Preluke najprvo naše domaće ljude. Ako ih nebi bilo dosti onputa neka se zamu ljudi našega cesarstva a ne furešti.

Dve mermote: Neka visoka mlekarica ka hodi v Opatiju svaki dan s mlekom i neka ku zovu Kastavka obe su vele Leprinaske talijanki, da bi mogle bi Krstića pozlatile a nas utopile. Jih preporučujemo našim Opatijkam, a već znamo ča te njim Opatijki storit. Poslat te Žubinku i Kastavku, doma kapulu hristat.

Našim prijateljem. Nekoji naši prijatelji nas karaju, da se dostojimo toliko pisat od Krstića za kega je c. k. kapitan Fabiani rekal, da je vredan za beći storit delo za ko se gre va peršun. — Mi tem našem prijateljem sporučujemo još jedan put, da mi ne pišemo poradi Krstića, zač poradi njega nebimo ni pera omočili, nego pišemo da odpremo oči onemu zapućenemu i zavedenemu našemu puku, kega Krstić za nos pelje i kemu dava rog za sveću. Mi ćemo to i napred delat, zač znamo, da je najveći nauk ča ga moremo dat našemu puku, taj, da se oslobodi od odpadnika Krstića.

Kako govori župan al podešta leprinački. Pasanega pusta sam čul povedat. Jedan naš pametan čovek s Rukavačine (nemislite da su svi Rukavčani nemi) našal se je s leprinačkem podeštum, kako mu deju s Anžulom! Bili su skupa pul soldati, pul marini, za onem ča je pasalo ono teplo puli Lisi. Kako stari znanac i prijatelj, rekal mu je Rukavčan: Anžulo, ča to delate sada da se svet muti? A Anžulo njemu: **Ja znam da to ni pravo ni lepo, al ča ćete, ja moram tako delat, zač moram gledat za svoj interes.**

Moj Rukavčan je omuknul i niš ni rekal ako ne „tužna domovina“. I ja dem „tužna domovina“ i tužna Leprinaščina va keh rukah si!

Soli, soli, more te nedalo!

Kastavski klesari tuže se da nimaju nikakovega dela. Va našem kraje se dosti kuć na leto zgradi, pak bi čovek pomislel, da pul tega imaju i klesari malo zaslužbi. Nego temu ni tako. Neki proti i poduzetnici vole delat na kućah, ke grade, pragi od prozori i vrat od cementa i od melte, nego dat klesaru malo zaslužbe i dobitka. To ni pravo. Ti proti bi morali pomislet, da moraju svi ljudi na ovem svete živet, dakle i klesari. Ako njim se pako nikakovega dela ne da, onputa ne moru ni oni živet. I sami gospodari od kuć bi morali radi svoje vlastite koristi nastojat da im proti na kućah delaju pragi od kamena, a ne od cementa. Cement i melta traju nekoliko, ma kamen traje za za sve veke i lepše je videt. Preporučamo svem protom, poduzetnikom i gospodarom od kuć da od sada naprvo davaju malo više dela kastavskem klesarom. Neka se ne gleda za par fijorini samo da i klesari živu i dobivaju. Ovu pritužbu od klesari stavljamo na srdce navlastito poduzetnikom i gospodarom kuć u Opatiji.

Blatan dažd va Kastve. I pul nas palo je pred nekoliko dan dažja po noće takovega, da su nam u jutro bile sve poneštre blatne. Neke su rekle, da će Antikrst prit, a ja sam njim rekal da je već blizu stacionа pul Matulj. Ni čudo, da bi padalo i goruće kamenje, ter ča se dan danas na svete ne dogadja. Kade je ono doba, kada je bil mir i blagoslov božji na svete.

Mi nismo i ne ćemo bit Talijani. Piše nam jedan kmet z Leprinašćini ovo: Držal sam s Krstićem i štel sam njegovu „pravu neslogu“ zač, da vam pravu istinu rečem i ja sam se bal da će nas Spinčić i Laginja prodat pod Hrvatsku. Ma potler sam počel štet vaš „Narodni List“ i malo razmišljat — videl sam da tomu ni tako. Još mi je više dalo va oče, da sada Krstić već niš ne govori za našu starinu i za naš hrvatski zajik, počel je ravno branit Talijane i sve ča je talijansko. Mislel sam kako je to, da svaki ki bati za naš materinski zajik, da je al tat, al slipac, al pijanac, al trubilo, a ki bati za Talijana, da je pošten i čist kako sunce. Ta matafun mi se ni nikako dal va uho. Povedali su mi još neki, ki su z Istri prišli, da tamo posvuda Talijani tlače naš narod, da ga zovu i šćavo i ćićo, da mu ne daju škole va svojem zajike, da nete nigde da čuju za naš zajik i čuda takoveh stvari a najdeblja je ta, da bi ti Talijani hteli da Istra spade pod Italiju. A tega nećemo ni ja ni moja deca dokler budemo živi dopustit, zač mi nismo ni ne ćemo nikad bit Talijani. (Mi ćemo ovemu još dodat, da je već više takoveh, ki su progledali i spoznali na čiju stran je poštenje i pravica a na ku stran je laž i prevarstvo a bit će ih z vremenom i više, pak neka se onda čuvaju oni, ki se danas bez duši igraju z našim narodom.)

Umeri je Zvane Zamlić od Čikovića va Stenjevce. Bil je dobar čovek. Pomutil se je zač su mu Čikovićevi mački s njihovemi bedarijami glavu zmutili, kao i nekoj ženskoj va njihovoj susešćine. Bog ga pomiluj! Neki Kosturin s Bregi, kega su bili mački s njihovemi pijankami kod izbora za petu kuriju zaludili, prišal je živ i zdrav iz Stenjevca kući. Valjda neće više okusit izdajničkoga. munjevnog pića. Bog daj norcem pamet.

Stirn i mali Klanjšček. Kako smo va zadnjem „Narodnem listu“ pisali, na Josipovo bila je puli Stirna fraja. Mej drugimi bil je i on mići pisar dra. Konstantina, ki se zove Klanjšček. Kad su bili gosti dobrahno okireni šal je Stirn z malem Klanjšćekom na cestu, pak su obadva držeć se a braceto nekoliko vremena spašižali od Stirnove kuće do kafetarije i nazada i kantali: van s Hrvati, ne ćemo ih već“! Ki lepi par! Stirn i mići Klanjšček! Škoda da ni bil blizu jedan fotograf, pak da fotografa onu trbušinu i onu pićurelu, kako skupa šemeraju po ceste.

Svinjska kuga va Lovrane. Va Lovranskoj občine pojavila se je ovi dni kuga, pak je radi toga oblast odredila, da se imaju svi praščići va ovem kapitanate pregledat, i ono blago ko se najde sumnjivo zaklat.

Sramili bi se, da je Štajerac. Ovi dni su prišli k nam dva štajerska Slovenca, ki su od nas zahtevali da popravimo ono je bilo rečeno va predzadnjem „Narodnem listu“, da je naime Štirn Štajerac, zač da bi njih sram bilo imet za zemljaka takovega čoveka; pul njih da još hvala Bogu ni takoveh stvori, tamo su al Nemci, al Slovenci, ki drže s Hrvati, kako brat s bratom, znajuć da su to dva imena a jedan narod. To njim vjerujemo i rado popravljamo, tim više ča smo i sami doznali, da Štirn va istinu ni Štajerac, već pravi Kranjac iz Kranjske, a to je na žalost ista stvar, naime za sve prave Slovence grda sramota.

Ne primajte talijanske harti. Ćujemo da mnogi naši ljudi, dapače i iz Kastavšćine primaju talijanske harti, ke njim pošilja osobito uficij od steuri. To je sramotno za sve nas — jako sramotno. Austrijski zakon potvrjen od našeg premilostivog Cesara, daje nam pravicu, da se mi moremo svagde služit sa svojim jezikom. Zač se tom pravicom ne služe naši ljudi? Reć će ki god da kako će, kad impiegati od kase ne poznaju našeg jezika? Neka ga uče. Za Šrajberićinu znamo da ima vremena razgledavat va uficije harti, i povedat okolo da te volosku podestariju dobit Talijani i Nemci. Kad najde vremena za to, zač ne bi ga našal i za učenje našega jezika. A ako ga ne će učit, neka gre va Čozu, va njegovu patriju adotivu, on i svi c. k. Rovinjezi od kasi.

Poziv. Ženska i muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom obdržavati će u nedelju, dne 31. marča t. g. u 2 sata po podne svoju redovitu godišnju skupštinu u družtvu Bratinstvo u Voloskom. Pozivlju se članice i članovi da pristupe u što većem broju. —

Velika pomutnja va maćjem svete. Kada se je doznalo, da je „teta Jambrožija“ sekveštrana, i da jandarmi hode okole po meste, da ju poberu, neki su se mački tako prestrašili, da nisu znali kade njim je glava. Ča te storit, ako ih jandarmo pita, kade je „teta“? Oni su ju brizni već prvi dan hitili va „šekret“, — ter ča bi drugo ni storili s njom! Ju mane, ako ih bude tokalo poć ju zigrest vanka! — — — Kakovi tovari su naši mački.

Kako bi se najlaglje sveta moglo sekveštrat „tetu Jambrožiju“? Ako se ju bude vavek sekvestrevalo ovako, drugi ali treći dan za tem, ča se je zlegla, morat te se konfiscirat i svi vozi od „impreži“ ki ponoće blato pejaju z Opatije na Preluk. Samo tako će se moć sekveštrat „tetu Jambrožiju“.

Za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Va lepem družtve vrednih domaćih ljudi, ki su se bili skupili va oštarije od gosp. Ivana Vlaha Vičića pul Trinajstić, našal se je jedan naš prijatelj, ki je sobum prnesal „tetu Jambrožiju“, da će ju vazgat. Nego kako je ona mrcina od „tete Jambrožije“ celu oštariju napunila grdim smrdešom, našal se je jedan dični starac, ki je rekal našemu prijatelju: — Ala, hiti tega vraga ča — na ti dva helera — ma samo hiti to ča. Naš prijatelj je rekal, da za sami dva helera on ne će hitit ča „tetu Jambrožiju“, da njemu i onako ne smrdi, zač da je za sreću jako prehlajen. Onputa su skočili drugi pa neki je dal deset a neki dvajset heleri, dokle je najzada naš prijatelj cmrknul mrcinu „tetu Jambrožiju“ na tla, i neki z nogami, a neki z lumbrelani i palicami, počeli su po njoj mastit baš kako po blate. A sakupilo se je bilo 4 krune i 40 filira, ki su nami zručeni, da ih damo gosp. dru. Fabianiću, blagajniku družbe sv. Cirila i Metoda. Živili naši vredni muži i krasni mladići Trinajstićeve županije! Nadalje sakupljeno bje u malenom društvu kod g. F. Udovičića u Zametu 4 K. Darovali su: g. Finderle, A. Tihljaš-Marinić, F. Udovičić i J. Marot svaki po 1 K. Živili! ugledali se u njih i drugi. Josip Dobrec iz Poljan platil je za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru —.40 h kako multu naloženu mu od g. Leopolda Rumac jerbo ni imel družbineh žigic. — Živio! — Gosp. Ivan Bačić ml. mašinist na parobr. „Rečina“ platil je multu od 1 krune ženskoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Veprincu za to ča je zapalil cigaretu s fulminantom, ki ni bil od naše družbe. — Mužkoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Veprincu stigli su dne 17. marča 1901. sliedeći darovi: 1.) na predlog g. tajnika, da po mogućnosti svaki posegne u žep, sakupila se svota od K 17.— 2.) Od igre na domino, od nekojih poljanskih članova K 4.— 3.) Ostatak računa od J. M. A. S. para —.28 — 4.) Na predlog gosp. Fr. Korić, za jednu izlicitiranu bečku vrjinku K 3.— 5.) Na predlog g. J. Mender za jednu izlicitiranu škatulu družbinih žigic, K 2 i 40 para. — 6.) Na predlog g. Fr. Korić, za jednu izlicitiranu razglednicu sa hrvattkem grbom K 1 i 26 para. — 7.) Na predlog istog za jednu izlicitiranu zagrebačku cigaru kruna 4.— 8.) Na predlog g. J. Dobrec iz Polj. kbr. 73, za jednu izlicitiranu žigicu, za ispalit „tetu Ambroziu“ sakupila se svotica od kruna 2 i 81 para. — 9.) Na predlog g. J. Mender, za dve izlicitirane cigarete iz tvornice ljubljanske K 2.— Cieli iznos sakupljenih darova K 36 i 75 para. Novac izručio se je blagajniku podružnice. — Gosp. Miho Barbić kapelan u Poljanah poslao je 2 krune i 20 za istu družbu. — Nadalje: Marelja Ante daruje K 1.— Kinkela Ivan, Bregi K 1.— L. R. platio za multu radi tudjeh žigica, 20 para. — U Blagorovoj gostioni u Veprincu, kod vesele igre, sakupili Veprinaški mladići K 2.— Ukupno K 4 i 20 h što bje predano blagajniku muške podružnice u Veprincu.

Teatar va Opatiji. Redko se kada dogadja da bi se u kazališnoj dvorani „Hôtela Stefanije“ skupilo toliko odlična občinstva, kako upravo prošloga četvrtka. Za večer toga dana bilo je naime najavljeno gostovanje gospodjice Schleinzerove, glasovite glumice iz dvorskoga kazališta u Beču. „Balet“ je ono polje, na kome je ona do sada ubrala liepih lovorika, no i kao „mimikinja“ ona se je svagde do sada pokazala upravo nedostiživom. Kad se sve to uzme u obzir ne će biti teško pojmiti onu silnu napetost, kojom se je očekivao nastup vrle umjetnice. Ta se napetost najbolje opažala kod prvog komada što se te večeri igrao, i u kome su gospoda Mondheim, Lang i gdjica Danl razvili sve svoje liepe sposobnosti, no občinstvo je sve to nekuda hladno primilo i željno očekivalo gdjicu Schleinzer, koja se u istinu napokon i pokazala, da odigra svoju ulogu u niemoj igri u „Povratku plesa. — Izim jednoga prizora, u kome je na početku igre sudjelovao i Otmar Lang, ciela igra nije drugo nego jedna soloscena, u kojoj je umjetnica imala da samom minikom prikaže občinstvu sav čin same glume. Ona nije progovorila ni jedne rieči, a ipak je svakomu bilo jasno ono, što je prikazivala, jer je svatko mogao da iz kretnja njena gibka i vitka tiela, lica i očiju sazna još i više nego li bi mu to izraziti mogle puste rieči. U drugu ruku na občinstvo je vanredno djelovala i njezina u istinu divna pojava, kao nježnost i prirodjena graciozmost njezinih kretnja. Uspjeh je bio silan a na kraju igre primila je umjetnica svu silu krasna cvieća. — U subotu su se davali na novo „I pagliacci“ komična pantomina što ju uglazbio direktor kazališta g. Rikard Lewi. Uspjeh

je bio vrlo povoljan, pa se mnogo pljeskalo i glumcima i samomu skladatelju.

Kako se iz napomenutoga vidi, uprava nastoji da drži svoje kazalište u dolično visini, te svojim posjetiteljima pruža ipak drugačiju duševnu hranu, nego li je ona, što ju se inače dobiva u kojekakvim konobama, gdje carstvuju i kraljuju neki talijanski šarlatani de „funiculi funicula".

E—in.

Živili Veprinčani! Dobili smo ova dopisnicu: „Na Veprincu sakupljeni skupštinari šaljemo u znak pomirenja glavnoj podružnici za spaljenje „tete Jambrožije" Kr. 15·—" Sliede podpisi. Živili dečki! Samo napred tako!

Doktor Kostantini mora platit 40 krun ale pak poć 4 dni va peržun. Tako je odsudil danas sud na Voloskem. Kako je poznato doktor Konstantini je bil tužen radi tega ča ni otel poslušat voloskega pulicaja gospodina Podreku. 40 krun to je 200 kvartini onega po 40.

Poziv. Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda, obdržavati će u nedelju 31. t. m. u 4 sata p. p. svoju redovitu godišnju skupštinu u dvorani hr. Čitaonice u Mihotićih. Cjenjene članice najljepše se umoljavaju, da rečenoj skupštini u čim većem broju prisustvovati izvole. Odbor.

Prosvjeta.

„Petar Zrinski". Primili smo to novo krasno djelo našega zemljaka, proslavljenoga romanopisca Bersečana Engena Kumičića. Komu nisu poznata ona liepa njegova djela iz istarskoga života? koji se još ne sjeća onih prekrasnih prizora iz „Jelkinog bosiljka" „Začudjenih svatova", „Sirote", „Preko mora" i „Teodore"? A koga nije duboko potresao njegov velebni roman „Urota"? Što se pako tiče ove njegove najnovije knjige, što nam ju sam g. pisac poslao, moramo reći, da nimalo ne zaostaje za prvim djelima našega zemljaka. „Petar Zrinski" je historička drama u kojoj je živo i vjerno ocrtana žalostna sudbina nesretnih Zrinskih i Frankopana. Sve hrvatske novine su se o njoj najljepše izrazile, a u kazalištu prikazala se u roku od nekoliko tjedana pet puta i svakog puta sa to većim uspjehom, stoga i je g. pisac dobro uradio, te je svoju dramu izdao u posebnoj knjižici, da bude pristupna i onima, koji nisu imali sreće vidjeti je prikazanu na daskama „koje sviet znače". Knjiga je vrlo ukusno opremljena, i mi ju najtoplije preporučamo svim našim prijateljima.

E—in.

Svega po malo.

Lepi deputat. Talijani se moru upravo štimat, da imaju lepi deputati. Kako je poznato, njihov deputat Anjeli je moral bežat va Italiju, zač je storil jednu takovu porkariju, kakovu ni blaga mej sobom ne delaju. Sada prihaja na red drugi talijanski deputat, Benatijev pajdaš Mauroner s Trsta. Ča je pak zafrigal, ta Garibaldinac? Poslušajmo, ča nam o njem poveda sam jedan talijanski foj s Trsta, ki se zove „Avanti". Neka brižna divojčica od 22 leta ostala je najedanput prez otca i materi, ki su njoj na smrti pustili 53 tisuće fijorini. Ti beči zmamil njoj je njezin kujin Mauroner, da će njoj ih on stavit va dobro mesto, kade da će puno nosit. Ta dobri kujin je njoj lepo osigural vitalicij (imela je samo 22 leta pak već vitalicij!) od 4 i pol po sto, dokle je on z kapitalom baratal po svojoj volje. Nego ni to ni sve On je svi ti beči — 53 tisuće fijorini — intavulal na svoje imanje ko ne vredi ni 20 tisuć fijorini. A sveum zavrha je, kako „Avanti" piše ta, da se je šior deputat nadal, da će divojka brzo umret. Lepi deputati! Naši mački moru se veselit, da su i oni poslali va Beč jednoga, ki ima pokraj toga Mauronera, „nella unione italiana" dostojno mjesto.

Benati i Austrijski jandarmi. Benati se jadi sve na one jandarme, ki su Slovinci (Slavi), on je proti njim govoril va i parlamente. On bi otel da va Istru pridu talijanski „karabinieri" — ako će već bit ki Slovinac za jandarma, taj da mora znat talijanski, a Talijanu da ni treba znat Slovinski ili kako bi on rekal: „ščavunski". Dunke talijanski jandarmi bi otel Benati, i to upravo iz Italije. A jok, to neka si brižan lepo z glave zname zač po zakonu ki će biti jandarma, mora bit prvo soldat, a koliki Talijani dezertaju va Italiju, samo za ne služit. Dunke kade bi on mogal nać talijanskeh jandarmi va Austrije, à? Ča morda va onoj njegovoj šupljoj glavine? Ah! brizan, ter brizan! . . . .

Krstićevo fandonije. Va predzadnjoj "tete Jambrožije„ Krstić se ruga s pok. Jožetom Pipa i onako po njegovu zabada se radi njega va občinu kastavsku. Občina je Kastavska za Jožeta Pipu dosta učinila, ona mu je davala na mjesec po 10 kruna a preko tega još više puti po 4 i više krun. Mogla se je za njega skrbit rodbina, kojoj je Krstić pripomogal, da joj je sve šlo na inkant. Altroke šoće.

A do kraja je bedasto ono ča on piše proti Kastavcem, zaradi nekih tobožnjih komedija, ke da su se nekada zbivale mej Kastvom i Ročom. Ako je bila kome učinjena krivica od strane Kastva — to je poticalo od kastavskeh kapitani, ki su bili tudjinci. A da su Kastavci od vavek branili pravicu, svedoči to, da su oni nepravedne svoje kapitane va lokvu hitali. To neka Krstić povede onem Talijanom, ki sramoté našu staru Kastavšćinu, i kem on još pomaže sramotit ju. Pak još govori da je on branitelj kastavšćine. Lepi branitelj.

72484 Krun. Ovaj mastni broj je bil stampan va 9. broje našega „Narodnega lista" koliko samo Kastavska občina ima platit va 6 let za školske taksi. Ta broj je napravil mej našim pukom pravu revolnciju. Prihajali su mnogi k nam, da pitaju ako je to istina, zač da su oni čuli neč za te taksi, al su vavek mislili da se to još ne plaća. Mi potvrdjujemo, da je to prava i sveta istina. Krstić zna lagat da se va Hrvatskoj i od ženi plaća, ma ne govori da su Talijani, a med njimi i lepi Benatti, naprtili našem kmetu breme, da mora i na decu plaćat ka mu va školu gredu. Ovo neka malo raztumači svojim trubilom a ne varat i mutit ljudi, da ćemo ih mi prodat pod Hrvatsku.

Mačja konkurenca. Va Amerike vam je jedan bogati gospodin Karl Vead, ki ima jednega mačka angorske race, kega da nebi dal za sto dvadeset i pet tisuć krun. Na sveh izložbah ale ešpozicijoneh da je dobil prvi premij. Da ja moren govorit s ten, va mački infišanen gospodinon, ja bin mu preporučil jednega mačka arbanaške race. Ja bin se škometil da bin na seh espozicijoneh, osobito talijanskeh, dobil prvi premij, ćete za lepotu, ćete za veličinu, ale za racu; infati zač god ćete. Dunke kurajo mački, preporučite se temu Amerikanu, da vas pelja na kakov espozicijon. On će vas držat još va ljepšem palace, lego drži „teta Jambrožija" svojga, s ken ni još nijedan premij dobila. A—a.

Korizma. Bilo je veseleh pustneh dan, kada se je mogal saki pozabavit, koliko ga je bilo volja. Sada je pak korizma, vreme pokore, posta i molitve. Na Leprinašćine drže povrh svega toga još i proščene ale „božji put" — kako ćete. A znate li ki su pak kapi od tega proščenja? Anžulo, Betac i Vlašić! Van će se morda čudno videt, da su se Anžulo i Vlašić obrnuli na pravu veru. Počekajte malo! Oni ne gredu na proščenje va Kraj, ale na Trsat, lego va Poreč! Jumanene, da ste videli, kako je Betac skakal okole „Kapatela"! Neki su govorili „gvarda, gvarda kvel zoto kome ke šalta atorno el šinjor dotor"! Ki god bi pital, da po ča su šli va Poreč? Bože moj! po istrucijon i „blagoslovljen prah", „per bona šorte"!

Unione Ginnastica va Trste razpušćena. Va Trste bilo je jedno talijansko družtvo, ko je na mesto bavit se s ginnastikom, delalo talijansku iredentsku politiku. To družtvo je naime svojem djelovanjem hodilo za tem, da Trst, Istra, Gorica, Tirol i Dalmacija pridu pod talijanskega kralje. To je guveran videl, pak je razpustil celo družtvo. Nevalja pozabit da su talijanski kapurioni v Istre najbolji prijatelji od prešidenta družtva, Unione Ginnastica i da imaju s njima isto političko mišljenje.

Odprta korišpodenca od Barbe Tončića.

Principal Mate-Poljane: Vi me pitate da ako su Vam sigurni beči, keh ste posudil onemu na Voloskem, ki nosi dve zvezdi na zelenem kolarine od kapota. Ja, dragi moj, ča ćete da Vam ja odgovorim na to. Sigurno ni na tem svete niš. Ki bi bil rekal na jedno rečene, da će Krstić, ki je pred par let bil veli Hrvat, najedanput postat Talijan de primo rango? Nego ja mislim da se nimate česa bat. On gospodin s dvemi zvezdami, će sada visoko avancat, zač je od semplice impiegata postal pravi prorok. On je na priliku prorekal, da će kod prveh balotacioneh na Voloskem dobit Nemci i Talijani. Za ta dar od proročanstva poslat će ga više oblasti štampevat-lunariji. Sada nima ako ne samo dve zvezdi, onputa će ih moć „brojit" puno više. Imet će dosta vremena za to.

Gosp. Kavaljer „Stival": Vi me pitate da Vam povem on stari pregovor od broda i od kapitana. Eto vam ga: lipa broda loša kapitana.

Mali razgovori.

M. Ča Zvončina već ne „bumbiža".
J. Ne, sada samo „revolverà".

M. Biš mi znal povedet, ka je razlika mej Krstićem i Stirnom?
J. Razlika je ta, što se Stirn futra z jaji z nutri, dočim je Krstić bil fudran z jaji z vani.

M· Ka razlika je mej Poganom i decom koju on vadi.
J. Nikakova.

G. Viktoru Ferlanu, krčmaru
u **Pereniči.**

Ti ćeš se dobro sjećati da sam na dan 10. o. mj. došao k Tebi, Ti već znaš radi česa, s rodjakom Paškvom Mandićem, i s mojim prijateljem Matom Velom, našim bratom iz Dalmacije. Kad smo bili u Tvom stanu posjeli smo za stol. natočili vina, i ja sam ti ponudio čašu, govoreći: — „Izvoli!" A ti si meni odgovorio: „Ja ne pijem z voli, nego z mulja i to z ljudi". To si ti meni kazao pred strancem, ti moj rodjak, moj brat. Ili si možda zaboravio da su moja pokojna majka i tvoja bile sestre! Kakova je onda razlika medju menom i Tobom? Viktore! ja ti opraštam uvredu, ali u isto vrieme, ne mogu, a da Ti ne izrazim svoju veliku žalost radi Tvoga sadašnjega ponašanja Ti i sam ne znaš kuda si zabrazdio! U istinu ja te žalim.
Odkad si se dao u ruke izdajice, svega našega naroda, i ne znas, da već nije daleko ono vreme, kad ćeš ti i drnga naša zavedena braća kajati se, što ste se od svoga udaljili, a na tudje se prislonili. Talijani ne mogu ni da sebi pomognu, pa hoćeš da tebe pomognu.
Oj tužni brate, žalostna ti majka
Radetići, 17. ožujka 1901.

Andre Radetić
Tvoj rodjak.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista" primila je nadalje u ime predplate za cielu godinu od gg. Egona Mohovich, Rieka K 20.— Josipa Grgurina Ivanova iz G. Rukavca br. 29 K 10; Josipa Vrbka, župeupravitelja u Laništu, i N. N. Opatija po K 8; Andrije Radetić, Trinajstići, Ivana Širola Zvanče Sv. Matej, Jakova Gauš, Klana; Ivana Andretić Puharska; Dinka Volarić, Podgrad; Ivana Hlanuda Veprinac, Petra Grijilo, Poljane; Stjepana Glavić, Boljun po K 4.— Andrije Rubeša, Rubeši br. 46 K 5. (Sliedi.)

Broj 781.

Natječaj.

U izvršenju zaključka občinskog zastupstva u sjednici 16. novembra 1900 razpisuje se natječaj za jedno mjesto **občinskoga redara ujedno ovrhovoditelja (eksekutora)** sa plaćom godišnjih kruna 720, povrh toga za odielo godišnjih kruna 60, ukupno K. 780.

Molitelji neka podnesu podpisanomu redovite molbe sa krstnim listom, svjedočbom škole i občinarstva, dobroga ponašanja uz dokaz da govore i pišu jezikom hrvatskim kao ovouredovnim i to do **Uskrsa 7. aprila t. g.**

Povrh opredjeljene plaće imenovani ima izgleda, da će primati, odlučiti se imajuće pristojbe (postotke), prigodom utjerivanja občinskih dugova.

Prednost imaju oni, koji su bili vojnici i koji se izkažu, da imaju vlastitoga imetka, odnosno da mogu položiti kauciju do iznosa 400 kruna na koju išao bi interes 5%.

Traži se od molitelja, da je posve zdrav i krepak, okretan i uljudan.

Glavarstvo občine
KASTAV, 19. marča 1901
obć. glavar:
Kažimir Jelušić s. r.

U kući br. 8 u Voloskom iznajmljuje se

dućan.

Pobliže ubavjesti daje uredničtvo.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim podrzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Dragutin Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene cjene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Dr. Ivan Poščić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cienа mu je na godinu 8 kruna, na sejake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Radu pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 14. Volosko-Opatija u četvrtak 4. travnja 1901. God. II.

Kalvarija.

Veliki je tjedan — vreme tugi i žalosti za crekvu i za kršćana. Zvoni su zamukli, a zamukla je i pjesma nestalo je veselja — sve je kako obumrlo. Va crekvah, pod škurimi voltami vide se samo duge i crne seni — goli su oltari — na njih se ne lašći ni srebro ni zlato, a nima na njih ni rožic ni oneh lepeh i dugeh sveć. Velike figuri i križi su pokriveni, organi muče — sve je va crekve pusto, sve je tiho i gluho.

Samo va jednem kutiće je nekoliko više svetla ... Tamo drhću svećice uljenice, tamo ima i rožic — ima i života — pak ipak ondje je smrt — ondje u svetom grobu leži mrtav Bog — čovjek — Spasitelj sveta. I pobožni ljudi pjevaju tužnu pjesmu: — „Plač majke božje“. Kako se tužno izvijaju oni turobni glasi, kako drhću va škurine cerkvi. I oni žalosni glasi nas spamećuju na bol najbolje Matere, na tugu blažene Djevice Marije. Ona je plakala gorko je plakala, jer je njija tuga bila gorka, previše gorka ... I naša misal va tem hipe leti put one Gore, na koj se je izvršil najveći zločin ovega sveta. I mi vidimo božanskega Spasitelja, kako izdiše na drvu križa, vidimo, kamo ga je dovela zloća ovega sveta ... A koliko muke, koliko boli i poniženja je moral pretrpet naš Isus Bog, dokle se je njegova sveta glava prignula, da izdahne lepu i Veliku svoju dušu! Koliko kapi krvi je proteklo iz Njegovega čela, va ko su se sve jače i jače zabadali glogi trnove krune! Koliko ga je poganeh ruk udrilo po Njegovom presvetom obrazu! Koliko se je palica obavilo oko presvetega Njegovega tela? Koliko puti je pal pod onim svojim težkim križem!

I prišal je na vrh gore Kalvarije! I tu ga je čekal rug, uvrede i poniženja! Ali i smrt ga je tu čekala smrt, ka ga je oslobodila muke i trpljenja.

I tako se je Jude Iškariota izdajničko delo izvršilo. Spasitelj je izdahnul u težkim mukama, pred očijami prežalostne svoje Majke ...

Žalostna uspomena — mučna uspomena!

* * *

I naš je narod va Istre imel a i dan današnji ima još svoju Kalvariju. Kako nekada Židovi na obraz našega Spasitelja, tako danas Talijani pljuvaju na obraz našega puka, i rugaju mu se i muče ga i zlostavljaju kako nemu živinu. I kako da ni sve bilo dosti, ti zakleti neprijatelji naše krvi našli su i podkupili novoga Judu Iškariota, ki je za novac izdal svoj narod najljućemu njegovemu neprijatelju! I taj krvni naš neprijatelj postavil je na ledja našemu narodu pretežak križ, a Juda, bezdušni Juda gleda samo na to, kako bi taj naš zlatni narod pod tim težkim bremenom izdahnul.

Ali drugačiji su puti Gospodnji — sve ima na ovem svete svoj kraj i konac — a takov kraj i konac imet te, ako će Bog i muke i trpljenja našega naroda. Velika žrtva na Kalvariji pernesla je svemu svetu sreću i iz krvi, ka je protekla iz Spasiteljevih rân zasjalo je svetlo, kô i dan danas svetli svojim velikim sjajem, i tako će isto i iz naših patnja niknut našemu puku nov život, njegova će sveta stvar predobit pobjedit — on će se odtrgnut od onih ki ga tako muče i postati će sam svoj i čestit će i srećan postat zlatni narod naš. Prit će i njemu Uskrsnuće — a s njim i nova i lepa i zlata budućnost a Bog svemogući neka učini, da to koliko prej bude! U to ime želimo svim našim prijateljem i celemu našemu narodu sretni Vazmeni blagdani!

Biskup je proklel Krstićevu „Neslogu“.

Mera se je prevršila — i crekva je sprogovorila, a sprogovorila je na usta biskupa od Veji — presvjetloga Gosp. dra. Mahnića. Ta „biskupova beseda je dostojanstvena, ale i stroga — uprav onakova, kakova mora da bude va takoveh prilikah. Presvjetli Biskup zna jako dobro, da je pred Svevišnjim Bogom odgovoran za duši oneh vjerneh ki su povjereni njegovoj očinskoj skrbi i brigi. On zna, da je Njegova sveta dužnost, da gleda i pazi, da te Njegove dobre dušice kao i sveta naša vjera ne dojdu va pogibelj, ja, On zna, da je Njegova dužnost skerbet se i za svoji redovniki, ki su postavni za to, da budu učitelji puka, za da taj puk jedanput privedu k vječnoj slavi i vječnemu spasenju. A kako će taj puk slušat svoje duhovne otce i pastire, kako će se va narode zdržat štovanje i čašćenje navjestitelji svete naše vere, ako se na te dobre učitelje duhovne otce i navjestitelje Svetoga Evandjelja svaki dan hita blato, ako se ih mrazi puli puka i ako se proti istim iznašaju takove sramotne stvari, kakove more samo crni pakal izmislet i izrigat? Pak ipak ki mrzi pope i redovnike mrzi i Isusa Krsta — a po tem i samega Boga! Naš Spasitelj je rekal onem, ki su morali posle Njega na ovem svete učit sve narode. — „Ki Vas prezire — taj prezire i mene — a ki mene prezire — prezire i Onega ki je mene poslal.“

A ki je va naše vreme, ki najviše va tem greši? To su Vam većim delom taljanski židovski foji — a puli nas je va tem najgadneja ona krpetina, ku štampa odpadnik Krstić. Taj plaćenik framasonskih Taljana va Istre grdi va svakem broje svojega blatnega foja naše dične pope i redovnike, on ih crni pred narodom i hucka puk neka redovniku niš ne veruje. Da se gre tim korakom dalje — kamo bi se prišlo? Neka narod izgubi poverenje va svoje redovnike, on će valje za tem zgubit i svako ufanje i veru va Boga i va nebo. A onputa? Joh si ga svetu, kada bi do tega prišlo, joh si ga čovečanskemu družtvu, joh si ga celemu našemu cesarstvu! I zato budi stoput blagoslovljena beseda presvetlega Biskupa, ki se diže orudjem i z moćum, ku je dobil od Našega Spasitelja Isusa Krsta, da naš puk obrani od kuge, ku već od nekoliko vremena seje mej njim plaćenik Krstić putem one svoje bogumrske „Nesloge“. I veliki i Bogu ugodni Biskup zabranjuje svim vjernikom, da tu pogansku krpetinu već ne čitaju i da je mej puk ne šire. To je sve sadržano va ovoj poslanice ka će se pročitat va sveh cerkvah po Veje, Cresu i Lošinju:

Br. 4/k. p.

Častnom svećenstvu i ljubljenim vjernikom pozdrav i blagoslov!

Svjestni Mi, da ćemo morati jednom položiti račun o dušah vjernika, koje je Svevišnji Bog povjerio Našoj pastvi, držimo Svojom svetom dužnosti da pazimo na sve i odvratimo, štogodjer bi moglo vjeru i kršćansko življenje vjernika dovesti u pogibelj. Ne manje moramo se takodjer brinuti, da se u stadu Našem očuva nepovriedjen i poštovan ugled onih, koje je Bog dao vjernikom za učitelje istine i za voditelje k vječnom životu. Pa i ne može da bude, da ostanu čvrsti u vjeri i u štovanju Boga oni, koji naviestitelje ove vjere i službenike Božje malo poštuju ili mrze. Mržnja na svećenike, mržnja je na Isukrsta i na Boga: „Tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao,“ (Luk. 10. 16), govori Spasitelj.

U tom pogledu griješe u naše doba osobito novine, od kojih se nekoje i tiskaju poglavito tom namjerom, da vjernike odtrgnu od svećenika i odtrgnute zapletu u mreže ljudi bezbožnih i sumnjivih što se tiče vjere i podaničke odanosti.

Ovamo spada novina „Prava Naša Sloga“, koja izlazi u Matuljah, a koja se je na veliku Našu žalost od nedavna počela širiti i čitati u ovoj Biskupiji. Mi za to, skrbni da se u Biskupiji čuva i očuva vjera i življenje katoličko, vlašću, koju smo dobili od Krista Gospoda, **zabranjujemo i zapriečujemo svim vjernikom ove Biskupije čitati spomenute novine. Ova zabrana pak, tim više tiče se onih, koji bilo na koji mu drago način spomenutu novinu šire ili ju drugim daju da čitaju: ove s toga ozbiljno opominjemo, da se ostave započetog posla.**

Hoćemo, da se ova Naša odredba u crkvah puku javno pročita i tako svim do znanja dodje.

Od Biskupskog Ordinarijata.

U Krku, u nedelju od Muke 1901.

† **Anton**
biskup.

Iz ovega se vidi. da je pod smrtni greh zabranjeno svim tamo čitat Krstićevu „Neslogu“. Na ovaj znameniti čin Vejskoga Biskupa mi ćemo se još, ako Bog da — vrnut.

Talijansko gospodarenje v Istre.

Kako će bit svakemu poznato, imaju Talijani v Istre po nepravednem izbornem rede većinu va istarskem sabore aliti dijete, a po tem imaju v rukah i zemaljski odbor aliti juntu. — Talijani va istarskoj junte gospodare kako hoće oni sami, a najviše gospodare tako, da je njihovo gospodarenje na propast i zator istarskoga kmeta. — Mogli bimo napomenut sto i sto takoveh stvari iz keh bi se očito videlo, da je talijansko gospodarstvo v Istre na zator istarskega puka, ali za sada ćemo samo spomenut kradju juntinega kasera Rigo, ki je provincijalnoj kase ukral niš manje nego osamdeset tisuć fijorini. Kako je moglo prit do tega? pitamo mi. Da se je gledalo, da se je kontroliralo, da se ni pustilo delat Rigota ča ga je bilo volja, bi bil morda mogal ukrast kakovu malenkost, ma nikada osamdeset tisuć fijorini, Nego ki zna, ki mu je puli tega pomogal? A znate pak ki je teh osamdeset tisuć fijorini moral provincijalnoj kase nadomestit? Svi Istrani a najviše istarski kmet hrvatskega i slovinskega jezika, ja, nebog naš kmet moral je to zplatit va adičionaleh. Da bimo pak mi znali sve kako Talijani upravljaju Zemaljskom kasom i sve ča se va Junte dogadja, segurno bimo mogli celo leto pisat od tega va „Narodnem liste“. I ono malo ča doznamo, dosta je da nam pokaže talijansko gospodarstvo v Istre za pravem svetle. Čujte i ovu. — Konsorcij od

rendi, za občinu Kastav bil je koncem lanjskega leta storil junte va Poreče ponudu ili ofertu, da će on va občine Kastav zet rendu ili potrošarinu na meso i vino. Kad su Krstić i njigovi pajdaši to doznali, skočil je Krstić va Poreč i tamo je opravil, da rendu za Kastav ni dala junta konsorciju, nego Krstiću, Slocariću, Lovrine, Viku Sušanj, i Pilepiću iz Pehlina i to za trinajst tisuć petsto krun. — Kad je pak konsorcij za Kastav to doznal, telegrafal je valje va Poreč, da će on platit za tu rendu na meso i vino osamnajst tisuć krun dakle četiri tisuća i petsto krun više, nego će platit Krstić i kumpanija, ali junta va Poreče ni htela za to ni čut; njoj ni niš za to, da provincija terpi škodu, samo da mačji jenerali, ki su, muteć puk pomogli da je bil zibran Benatti, imaju dobitka. Da je pak junta — kako bi bila i morala — dala rendu za Kastav konsorciju za osamnajst tisuć, mi bimo bili imeli v Istre za platit četiri tisuće i petsto krun manje va adicijonaleh. Sada pak ćemo morat te tisuće sve z adicijonali platit. — I još ima obraza Krstić smućevat puk s hervatskemi plaćili, ki nete nikada k nam prit. I tako vidimo, da dokle Krstić bedasti puk v Istre s temi plaćili tako straši i smućuje, sam je uzrok da nam adicijonali a s njimi i plaćila v Istre od leta do leta kreše. — Da ni bilo njega provincija bi bila dobila za rendu na vino i meso va občine Kastav osamnajst tisuć krun, a tako će tokat samo trinajst tisuć i petsto.

To je va občine Kastav, a kako se drugde po Istroj dogadja? To ćemo ako Bog da doznat i po cdet. Krstić intanto na škodu sveh nas svoji žepi puni, a mi plaćajmo adicijonali! — Ti nesrećni provincijalni adicijonali su svako leto veći. a to ni nikakovo čudo, kada se ovako gospodari. Ako budemo šli ovako naprvo, do par let ćemo morat plaćat 200 po sto provincijalneh adicijonali, a ki će moć to podnosit? To će bit sakrabojsko ibreme, altroke spast pod Hervatsku, kako Krstić svojim trubilom predika! Dosta će bit ako on još par let ostane va Talijanskoj službe, i svi će naši kmeti postat pekljari. Mačji jenerali će reć da ono ča smo mi napisali ni istina. Ako ni istina neka nas tuže, pak ćemo dokazat. — Mi pak moramo gledat, da se tega nesrećnega talijanskega gospodarstva v Istre oslobodimo, a to ćemo doseć samo ako nastojimo, da dobijemo va Poreckoj dijete većinu naših zastupniki ili deputati. — Ča je više naših deputati va Poreče, tim laglje ćemo se oslobodit talijanskeh pijavic. Ako se pak damo Talijanom i njihovem plaćenikom v ruki pojist će nam i kosti i meso. —

Iz sednice občinskoga zastupstva u Kastvu.

U svoje vreme bili smo javili, da se je konstituiralo občinsko zastupstvo u Kastvu i s tim predobila pravica nad krivicom. Bili smo onom prilikom tulikajše povedeli, kako je gospodin kumisar u ime vlade ili governa pohvalil staro občinsko zastupstvo i občinsku upravu, to je glavarstvo, da su svi zdušno i skrbno ravnali s občinskim imetkom i občinom, pak rekli smo još, kako je gospodin kumisar preporučil novomu zastupstvu, da se ugleda u staro, pak da i ono onako upravlja s občinom.

Da je i novo zastupstvo dobro započelo svoje delo, mogli smo se osvečočit na 28. februara, kada je imalo prvu svoju sjednicu. Nećemo ovde spomenut sve na drobno, nego mislimo samo reć par besed od najglavnijeh odlukah, ter i tako će bolje doznat od ove sednice občinari kastavski na drugi način.

Gradnje.

Od kada mori kuga prasci po Kastavšćine, morala je občina odabrat jedno stanovito mesto, kade se imaju prasci prodavat. Mesto se je odlučilo na Šporovoj jami, kade se je i koci za taj posal postavilo. Nego to ni bilo pravo po zakone uredjeno. Kapitanat sili, da se uredi štala za prodaju prasac, kako to zakon propisuje, pak ako se to ča prije ne stori, da će oblast zabranit va Kastavšćine prodaju od prasac. Zato je zastupstvo odlučilo, da se učini štala ili tržište za prasci, kako to zakon propisuje i kapitanat želi. Ima se odlučit pravo mesto, pak onda valje započet s delom. Takovo sajmište vrć će občini lepu svoticu, jer te morat, kako su i do sada plaćali praščari za Šporovu jamu, plaćat od svake glavi blaga neku tasu.

Odlučuje se da se sgradi klaonicu iliti macel, pak radi bolje čistoće istoga i malu šternu. I ovo će hitit ki krajcar dobitka.

Dopustilo se je. da more gosp. Š. G. u Matuljah priredit štalu za prasci, ki su na prolazu, nego vendar prodaja prasac ima se u buduće obavljat samo va občinskoj štale.

Ima se proširit pokapališće va Rukavce. Nego junta va Poreče bi tela, da strošak plati cela občina kastavska. Tega ni va Kastavšćine do sada nikad bivalo. Strošak za takove stvari plaćale su do sada one županije, ke se služe onega pokapališća, ale školi, al pak šterne. Od občinske kase dobili su navadno pripomoć, kako je i sada zastupstvo odlučilo dve tisuće krun pripomoći za rukavačko pokapališće al groblje. Su morda Rukavčani pomogli proširit pokapališće sv. Lucije na Kastve, al pak ono sv. Roka va sv. Mateje? Onda je junte bilo pravo, da same interesane županije pokriju s reparti trošak. (Viste malo kako su se Talijani spametili svojih prodanci. Op. slagara.) Tako zagriza junta i za šternu va Skalnice, kako da će Skalničarom neki drugi trošit na šternu ako ne sami. Ćemo videt kako će to finit. — Toliko za danas, drugi put ćemo koju reč o crkvenih i školskih stvari.

Dopisi.

Iz Veprinca. Piše nam prijatel: Dobri naš gospodin urednik doklegod budem živ ne ću nikada pozabit lepe skupščine naše podružnice sv. Cirila i Metoda, ku smo imeli na 17 ovega meseca na Veprince. A ma to je bilo neč. Kako se onde lepo govorilo, tumačilo, razpravljalo — mila moja majčice. A najzada, kako se ono lepo zapivalo. Kemu ne bi srce ganula ona sladka pesma „Lepa naša domovina". A kasneje puli one naše koreniki puli našega Blagara! Bože mili, ča će reć, kada se prava braća mej sobom najdu. Altroke ona gnjila mačkarija, ka ne zna, ako ne klet i proklinjat Boga i ljude. Da bi se jedanput našli četiri od njih a da ne bi storili barufu. Barufanti grdi. A mi? Češ Bože lepše i mirneje. Pak tako i Bog zapoveda. Nego ča je najljepše, naši ljudi ne pozabljuju ni va veselju svojeh dužnosti, ča ih imaju prama našem narodu. Lepa je sada postala navada, da se puli svake priliki skuplja za našu dičnu Družbu sv. Cirila i Metoda. Tako se je učinilo i neki dan va Leprince. Naši prijatelji mogli su čitat va zadnjem „Narodnem liste", koliko se toga sakupilo va jedno zapolne. Tako valja! Živili dični Leprinčani i Poljanci!

Bože mili, kako su smešni oni neki tovari puli Katinići! Oni su misleli, da te storit ki zna kakovo velo delo, ako malo zatule našem Poljancem, ki su se od sjednice vraćali doma. Pustimo ih neka tule, — ter nisu za drugo. Ter se zna, da magareća trumbesa ne pridu v nebesa.

Iz Rubeši. Molimo Vas, gosp. uredniče, da bite za nas iz Rubeši našli malo mesta u Vašem „Narodnem liste". Na 25. prošlega mjeseca došal je k nama naš dobri glavar, Miro Jelušić, kega smo mi dočekali kako našega oca i s kem smo se lepo dugo vremena razgovarali i pozabavili. Na raztanku, kada je naš vredni glavar htel poć ća, sabralo se je pul g. Vjekoslava Ferlana a na predlog g. Ivana Rubeša, bačvara, za našu vrednu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru 10 K. 10 hel. Mi smo s tem hteli pokazat našem glavaru, da smo jako zadovoljni, da je med nas prišal, i da je mej nami puno, za naš siromašni narod v Istre, dobro mislečeh ljudi. Mi iz Rubešove zahvaljujemo najsrdačnije gospodinu glavaru i želimo od svega serdca da bi ga Bog pozivel i da bi nas prišal nać više puti! (Bog poživi Rubeše, ki znaju tako lepo poštovat svoj rod i svoj jezik. Uredničtvo.)

Iz Mošćenic. Čera je simo došla Krstićeva „Gujusa". Dobrotom prijatelja sam i ja dobil v ruki ta gujusni foj, ma sam ga teško čital, ač moj štumih ne more nikako podnest one laži i porkarije ke su nutre nastampane. Zato gospodin urednik, Vaš barba Tončić mora imat sakrabojski štumih, ki mora va svakem broje one gujusarije i laži pročitat i pobijat. Po mojem sudu onako ne pišu ni talijanski anarhisti, to će reć onakovi stvorovi, ki su ubili našu predobru cesaricu. Ja, ni anarhisti ne pišu onako, kako piše talijanski plaćenik Krstić.

Va toj njegovoj „Gnjuse" sam našal jedno mesto kade taj talijanski plaćenik piše da onaj veleizdajnički plakat, kij bil stampan va zadnjem narodnem foje, da su ga Hervati napisali i prikolali na zid, samo da omraze njigov partit. Ste ga videli malo, a? Hoćete li veće lopovštine? Huncutska dela, koja delaju nekoji njigovi zavedeni pristaše, ovaj odpadnik bi otel opertit na naše vredne i poštene ljude, samo da ih pred oblastju i narodom omrazi. Ki pozna vriedne Mošćenićane, koji neće nikada sliepo pristajat uz jednega talijanskoga plaćenika i odpadnika Krstića, za kega je cesarski i kraljevski kapitan Fabiani napisal i podpisal, kad je bil na Voloskom, da je vredan za beči storit delo za ko se gre va peržun, zna da nijedan od njih ni vredan ča takovega storit . . . .

Ne, ne, odpadniče, nisu ono Hervati storili, nego ako češ iskat briganta, kij ono napisal i prikolal, išći ga mej svojimi zaslepljenimi kreaturami, koji te sliepo sliede, a brižni neznaju ni zač, ni ča, ač s tvojim gujusnim fojom im zatvaraš oči, tako da već nekoji ne vide dalje od nosa.

A ki se je po Mošćenicah deral po noći sa „aviva Benati" tako, da mirni grajani nisu mogli ni mirno spat? Hervati ča ne? Dà, da tvoji zavedeni pristaše koji ti još veruju, više „aviva" onomu Benatiu, ki je na puna usta rekal na dijete, da je Istra talijanska zemlja, i da Istra pripada Italiji. Ja, za tebe talijanski plaćeniče je Benatti pravi Istrijan, ča ne? A ča govorite na ovo vi Kafare, Marase i Mariću, koji ste votali va Benati-a, žalostna vam majka. A ki je pjeval po Mošćenicah: „Nije Istra hervatska, već je Istra taljanska". A tko drugi nego vagabundi, koji tebe Krstiću sliepo sliede. Komu nisu još živo u pameti oni razbojnički napisi po mošćeničkeh kućah i po crkvi proti našem pokojnem plovanu Šotetu? A Krstiću, ono su Hrvati napisali, ča ne? Ne, nisu Hrvati ono napisali, nego nekoji talijanaški briganti, koji sa svojimi gnjusnimi napisi su obezčastili i istu crkvu — kuću Božju. Nego zaradi oneh plakati već se vodi proti nekem talijanskem prodancem va Mošćenicah kaznena istraga i već su za to pozvani i svedoki na Volosko. A sada još ovo: Ovi dni je ovde umrla paltarica Jovana Tomašić, pak njezina kći Karla, ni ju otela poć nać ni na smrtnoj postelje, ni š njim se pomirit, nego kad su staricu na cimiter nosili — kamo ćemo svi poć — šiora Karla na mesto za materom plakat, va kuće je vapila i zijala kako nema, tako da su se svi ljudi škandalizirali i svi su joj zamerili. Ča biš rekal na ovo ti Krstiću? Da je ovo od naših ki storil, ti biš ga va svojem gnjusnem foje krstil, Uskok, Hotentot, Culukafr, stvor koji ni vredan da živi itd., ali za Karlu tih izraza neće nać, ač Karla je debela talijanka, a to je tebi dosta. Napokon Krstić svoju baharíju pita: Jesu li to ljudi? On, Krstić pita: dali smo mi ljudi. On, koji ne samo da nije čovjek, nego čovjeku niti spodoban. On, koji se je u grehu rodil, u grehu živi, i u grehu će umreti, ako nebće ovakovi stvorovi umira. On pita, ako smo mi ljudi. Er ća prodanče.

Iz Tinjana. Prva medežija, ča ste poslali našim mačkom, ih je nekoliko ozdravila. Vi ćete pitat, a kako to? Čujte!

Oni (Talijanaši) su od vajk mislili i misle, da moreju storit i reć ča ćeju, a drugi da moraju smiron stat i mučat. Pak, kad su videli, da ni već tako, ni ih već čut njavkat, kako prije. Dobro je, hvala Vam! Ali znajte, da im je teško bilo, kad su tu pilulu pogutnuli. Neki, ki su bili blizu pripovidaju, da im je teško šla zdolu. Kričali su, ali ni bilo koristi. Kašnje kad su k sebi prišli, šli su jedan drugomu konfortat se i zajeno su se sporazumili, ča te storit.

Va šedute od sobote odlučili su, da će maloga maestra, nič manje, nego natuć, zač, da on piše va „Narodnem listu" proti njim. Imprežu zato zel je Blaž Vitas Belac, sin Glistojeda. Lipi ste! Ča vam je g. maeštar storil? Ča mislite, da mi drugi ne znamo pisat? Ma viš hi! Znajte da naša čitalnica ima pedeset člani i svi znaju pisat, — na te se dajte, ako ste muži. Sad vam je žal ča ste storili! A ja — kasno je zapolne k maši.

Iz Kringe. Govorilo se da je mački i u Kringi, ali ja nisam virova do sada. Iz socijalisti su se priobernuli na mačke. Najstariji mačak koga zovu u Kringi jedni „Belcebub" drugi „Kuga" je urdina onemu suharu prvanjemu njegovomu pisaru neka piše proti našemu g. Podištatu.

A borme su napisali, i se štampalo u „Kravjoj Slogi". Jedan otročina mi je pokaza tu smradnu gazetu i sam za kuriožitat vidija ča u nutri iz Kringe pišu. Zasvim da sam siromah kmet me je lipo sram, da bi na to odgovorija, kad je sve laž i prelaž, i znam za stalno da se ne će naš podištat na to ni obazriti. Ali svejenako bin rado povidati svitu, ča je Križanska „Kuga".

Naš vridni Podištat je bia već četiri puta izberen od prežentance jednoglasno i ga pozna svit na daleko, ašto je već 13 lit podištat. Svaki put je bia izberen u prežentancu i oni muž koga zovu „Kuga". Čudno nam se vidi, zašto mu je svaki put i ta muž da balotu?

Naš podištat virno i pošteno svoju častnu službu poglavara nosi, ač da virno i pošteno ne dela, nebi ga bili toliko puta izbrali. On daje komunske račune u redu, ča more sva prežentanca i Junta posvjedočiti. Puk Tinjanski, Supetarski a i oni pametniji Križanci poznaju da je dosti dobra učinija i se dosti trudija za učiniti mir poli nas u Kringi.

Dosti se je mučio da složi našega plovana i bivšega župana. Ki je kriv, sudite Vi Križanci.

Staroga mačka iz Kringe je zazeblo ono, ča je bilo pisano u „Našoj Slogi", ča je sve prava i živa istina, pak se je stia vendikati na Šimi Podištatu.

Bržan čovik, je pozabija na onega ki mu je dosti dobra učinija, i još od oni put, kad su ga bili pognali jadarmi vezanega u Pazin, je pozabija na ljubav, ča mu je barba Bože učinija, je pozabija, ki je za ga spasiti od Mraka, čigova je bila sva njegova kmešćina, podpisal za njega na miljare kambial, i potle mu priskrbia još miljari da dug plati. To svi znamo, ali ja držim da mu je naš podištat još dosti ljubavi učinia, ča mi neznamo, ali naš podištat mnći i podnaša sve strpljeno, ašto da nije strpljiv, nebi bija moga toliko lit brime od podištata nosit.

On ima dosti dela s podestarijom, s posujilnicom proti kojoj oni „Kuga" govori, akoprem je njoj dužan. Ima dosti dela vrhu tega s pukom i kako prešident od cestah našega distreta i svojom kmešćinom i velikom familijom, koju goji i drži u strahu božjem.

K njemu dodju posvitovati se ljudi iz Montrilja i Sv. Lovreča, kojim sve rado iz ljubavi učini. Dunke on nima lazno se gubiti

u te perecije, nego dela samo za razumne i za puk koristne stvari.

Sada bih staroga mačka domislija na onu poučljivu štoriju, kad je neki čovik bio oslobodia zmiju, ka se je bila med grote zadila, ka je prosila i narikovala se da ju oslobodi, i kad ju je oslobodia ga je pak za plaću ujila.

Čovik se potužija za grdu zmijinu nezahvalnost na sud, i kad su došli pred sud je mudar sudac reka: da nemore suditi, ako ne da gredu na ono misto kadi se je to dogodilo.

Pošli su tamo i kad su došli, je reka zmiji: Hodi opet med grote i kaži kako si stala. Zmija posluša zapovid sudca i pojde onamo. Zatim reče čoviku, stavi grotu, uprav kako je oni put bila, kad si zmiju oslobodija.

Čovik posluša, postavi nazad grotu, i zmija je ostala zadenjena kako i prije.

Tada joj reče sudac: Sada ti nezahvalnice, za ono dobro, što ti je ovaj čovik učinio, stoj onamo zadenjena dokle pogineš.

Da se ne bi i „Kugi“ tako dogodilo, pak da već jedanput prestane kužiti nedužna srca naših zapeljanih Križanci.

Jedan iz najbližjega sela.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ča se more odgovoritna govor od stare knjigi. Kako smo se mogli i nadat naš članak o Belinićevoj gramatiki bil je za naše Talijanaše vélik i strahovito mrzal tuš. A Krstić, — da vidite njega, kako je sirotina ostal z nosom vajer! Ma nanke da si ga zmrzlom vodom polel, tako ga je ono o našoj staroj knjigi osupnulo. Zač zaludo, to se već tajit ne da — čovek ki je nekada živel, tamo z davni, z davni, za vreme kada se puli nas ni ni znalo za partidi — on ta isti čovek otvoreno govori, da ljudi ki bivaju va istrijanskem primorju govore hrvatski i da su Ervati uprav onakovi, kakovi su i oni, ki bivaju po ungarskem primorju. To se zatajit ne da — to je vela istina s kom valja računat — i kako računat. To su videli i Talijani i videli su oni kakovo je to proti njim oružje va naših rukah. Zato je valjalo, da se proti temu ča to napiše. Talijani su pozvali Krstića i rekli su mu: -- Ala digo, napiši ča proti onoj gramatike, si čul! A Krstić ki je počutil da ga ni dosta va bragešah, da bi on mogal pobit ono, ča more svaki videt, je rekal, da je najbolje da se preko tega mučeć projde. A Taljani su se otresli na njega: — Ča? ča te mi za to plačamo? Ala marš na delo, ako ne, ne ćeš dobit od nas već ni krajcara. Si nas razumel hrvatski? Da vam je bilo videt onputa Krstića, kako se je previjal i klanjal desno i levo: Sinjori perdon, sinjori perdon, — ću storit sve ča ćete samo mi dajte deset dan vremena, zač znate, valja da se nekega vraga zmislim. To se ne da tako najedanput. I dali su mu 10 dan vremena. I on, ki bi, kako je Kunžiljer Fabiani rekal, bil vredan za beči storit i takovo delo, za ko se gre i va peržun, promišljal je o toj stvare punih deset dan, pak je najzada napisal olito, ko je stenfal na prvo mesto zadnje „tete Jambrožije“.

Va tem olite Krstić gunda čudne stvari. On blezga, da te gramatiki ni i da ni onako napisana, kako mi govorimo. „Ja neverujem govori Krstić, dokle mi se ne pokaže crno na belem, da Bellinić nazivlje hrvatski on zajik. va kem je napisana ta gramatika. Tu se vidi strah, veli strah. Nego kako bi se mogal nać, ki njigov mačak, ki bi ipak mogal prit va naše uredničtvo i videt tu gramatiku, Krstić dodaje valje za tem: — „Ja ću dopustiti da je Bellinić u istinu tako pisal.“ Nego on govori, da je Belinić sâm ki to govori, a svi drugi (a ki su to?) da nazivlju naš jezik — kako? to nam Krstić ne poveda. On išće samo dlačice va jaju, on pita najme nas, da ako nam je pravo, ča Belinić piše, da je od Reke dalje ungarsko primorje? Krstić govori, da je ono hrvatsko primorje, a ne ungarsko, i tu da je Belinić pogrešil, a kada je Belinić tu pogrešil, da je mogal lahko pogrešit i onde, kade govori, da je zajik, ki se govori po istrijanskem primorju — hrvatski. To je tako klimavo kako i zubi stare Jambrožije. Krstić zna to jako dobro, da je strani svet kadgod nazival sve zemlje, ke su spadale pod ungarsku krunu — Ungarijom, tako se je više puta i celu Hrvatsku razumevalo pod tim imenom, premda je ona bila od vavek zemlja za sebe. Pak i danas ćete puno puti čitat kako neki svu onu zemlju uz more preko mosta nazivlju ungarskim primorjem, ča je laž ale se je za svem tem to i učilo po talijanskih školah, va keh se je i Belinić učil. Ni dakle nikakovo čudo, ako je Belinić hrvatsko primorje nazival da je ungaresko, kada su ga već i drugi tako zvali, i ta pogreška ni bila samo njegova, nego od oneh, od keh se je on to naučil. Ali ono ča je on napisal, da se zajik, ki se govori va krajeh, kade se je on rodil, zove hrvatski, to je on doznal doma va svojoj kuće i to od najboljega „zvira“ — od puka s kem je on zrasal i mej kem se je zigojil. Krstić vavek govori, da su hrvatstvo va Istru pernesli Spinčić i dr. Laginja. A mi pitamo, kade su bili Spinčić i Laginja va ono vreme? Pak još neč! Belinić je pisal da ni slabo ako se zna malo i talijanski, on je dapače sam tu istu gramatiku posvetil dvim kanonikom, kem je on na početke od gramatike štampal jedan list napisan talijanski. Poznato je naime, da su va ono vreme gospoda mej sobom govorila talijanski, samo da se razlikuju od kmeta, kega oni nisu ni držali za čoveka. Tega se je držal i Belinić, kada je imel posla z gospodom, a tega ipak ne bi danas storil ni jedan od naših ljudi, ki se bore za to, da se našemu zajiku, da ono mesto, ko mu po pravu pripada. I to je jedan razlog, s kega se vidi, da Belinić kada je pisal svoju gramatiku ni imel pred očijami nikakove politiki; on je rojen Lovranac, on je va naših krajeh živel leta i leta, i čul je da se zajik kega mi govorimo zove hrvatski, i on ga je tako nazval, zač drugačije ni ni mogal, a nazval ga je tako onako ne otejnć, ne pitan i ne siljen od nijednega. Zato je i za nas to veliki spomenik i neizbrisivo svedočanstvo, ko ne će pobit sve stotače, ke Krstiću davaju Campitelli i Constantin.

Još nas Krstić pita da mu pokažemo spomeniki i tradiciju, ka bi svedočila za hrvatstvo Istre. Ima u Istri na stotine ploča s hrvatskemi napisi, ima i sva sila stareh listin napisaneh hrvatski, ali najveći i neoborivi naš spomenik, to je upravo tradicija, to je najme ono, ča je hodilo od usta do usta, ono ča je prelazilo od otca na sina, a to je ona naša lepa beseda, naš mili i sladki domaći hrvatski jezik, kega se ime najljepše sačuvalo va rečenice: Si me razumel hrvatski? Je ju čul kada god Krstić, tu lepu našu rečenicu? Sigurno da je, a neka nam veruje, da nju nisu postavili va usta našemu narodu ni Spinčić ni Laginja, nego sam Bog, hvala mu i čast budi!

I još neč! Krstić govori, da je Belinić sam, ki da je pisal, da ima va Istre Hrvati. Ča bi morda Krstić otel, da mu još jednega pokažemo ki je to govoril na puna usta? Evo ga, bit će valje poslužen: On sam — Krstić — Krstić je to potvrdil pred dve tri leta on ki je va svojoj „tete Jambrožije“ od 1. febrara leta 1896. ovako pisal: — Neka se pozove u srdcu Istre obći sastanak svih Hrvata i Slovenaca ove pokrajine. Sada mi pitamo: „Kako će se vraga pozvat va srcu Istre obći sastanak svih Hrvata ove pokrajine, ako tih Hrvata 'va ovoj pokrajine Istre nima! Na to nam odgovori talijanski plaćeniče, ako si junak. Si nas razumel hrvatski?

* * *

Krstić je va kleščah: Krstić piše: „Ja sam na svetlost sunca postavil istinu, da govoriti o kakvom hrvatstvu va Istre je najveća nemotarija.“ Pitamo ga, ako je bila i ono nemotarija, kada je leta 1896. pisal va „tete Jambrožije“, da je Kastav matica hrvatstva u Istri? Je ono bila nemotarija, kada je va „tete“ od 1. febrara 1896. pozival obći sastanak svih Hrvata ove pokrajine?“ Je ono bila nemotarija, kada je napisal za pokojnim Dr. Podrekom „lahka mu bila hrvatska zemljica“, za svem tem da je dobro znal, da je pokojnik bil zakopan va Pazine, dakle v Istre? Je ono bila nemotarija, kada je on, Krstić, dve leta za tem pisal doktoru Stangern, da će radit za sreću hrvatskoga naroda u Istri?“ Je bila ono nemotarija, kada se je on va istoj „tete“ od 1. febrara 1896. čudil „pravašom u Istri, koji da u njemu Krstiću u — Hrvatu Dalmatincu nazrevaju tudjinca u Istri.“ Neka Krstić i ovo zataji ako je junak! A ča vidimo mi iz teh njigoveh besed? Vidimo to, da je on sâm govoril o hrvatstvu u Istri. I kako da je govoril. A je i to bila nemotarija? Odgovori Krstiću! zač ako ne odgovoriš, dokazat ćeš, da smo te pljusnuli baš kako treba, a ako odgovoriš i rečeš, da je to bila nemotarija, onputa ćeš i sam pokazat da si govoril nemotarije, a ki govori nemotarije je sam nemast — a ako si ti nemast još su tisuć puti nemasteji oni, ki ti veruju. Si me razumel hrvatski? Sada vidiš va ke klešča sam te kalumal.

* * *

„Ich i „ić“. Krstić piše: „Bellinich — pravopisje hrvatsko ča ne?“ Tu je očito, da bi nam se Krstić otel narugat i reć nam: — Ma vidite samo, kako se je ta Vaš Bellinich podpiseval. On se je podpisal na kraje s ich, a ne sa ić, kako se podpisujete vi drugi Hrvati“. To bi nam otel pod nos stavit Krstić. Mi ćemo mu i na to odgovorit. Puli nas znaju i mala deca. da su se naši Hrvati u staro vreme služili glagoljskim pismom, i da su va tem pisme imeli svi potrebiti glasi. Nego kada su oteli pisat današnjemi, latinskemi slovi pofalile bi njim slova i to za već od jedan glas. Komać pred jedno sedamdeset let su počeli neki naši mudri ljudi, a na čelu njim Ljudevit Gaj, razmišljat, kako bi se i za ti glasi storile posebna slova, i to tako, da se za svaki glas bude moglo upotrebit samo po jedno slovo, a ne po dve, tri ili četiri, kako se je to do onputa delalo. Tako su postale slova č, š, ž i t. d, a tako je postalo i slovo ć, ko se danas svuda piše na mesto ch. Nami se nikako ne čini čudno, da se je Bellinich podpisal sa ch, to će reć po starem pravopise, zač va njegovo vreme, naime, kada je ono on pisal svoju gramatiku još se ni ni znalo za ć kako se danas piše, nego mi se jako, dapače strahovito se mi čudimo, kako je do tega prišlo, da se jedan Krstić podpisuje sa ć. On je sam rekal, da on ni nikada bil Hrvat, da on je Arnaut-Šćipetar od plemena Liziriti. Dobro, bit će tako — ali kako je prišlo do tega, da se podpisuje sa ić, kada mi znamo, da Arnauti nimaju tega glasa! Pak ne samo to, nego mi još pitamo kako je prišlo do tega da se on ne podpisuje po nekadašnjem talijanskem pravopise na ch, a ne na ć, ko je čisto i samo hrvatsko? Odkuda pak i njegovomu pajdašu Puoviću ono ć? To, to neka malo proštudija Krstić, pak kada bude s tem na čiste, onputa neka nam povede, kako je to, da se on najčišći Arnaut-šćipetar-talijan-slovinac-liriko-dalmatinac-socialist-Hrvat pak opet Talijan i Istran podpisuje sa ć, ko je čisto hrvatsko!

* * *

Talijanski jezik. Belinić piše va svojoj gramatike, da ki s pomoćum materinskega zajika nauči talijanski, da će laglje dobit kruh za življenje.“ To je Belinić napisal pred sto let kada su našemu zajiku bila skoro posvuda zaprta vrata. Nego va to vreme se je puno tega promenilo. Naš puk hrvatskoga zajika, ki je dugo spal, probudil se je i zahteval, da se i njegovemu jeziku da ono mesto, ko mu gre. Naš je puk va to vreme dobil hrvatske školi, on je dobil i to, da se po sveh uficih rabi njegov jezik, i ne samo to, nego dapače i jedan impiegat ki pozna naš jezik laglje će avancat i doć do veće službi i časti. A nekada je bilo sve to drugačije. Va našeh stran ki je otel ča postat moral je poć va talijanske školi, a tako i oni, ki su navigovali po svete morali su se služit s tem zajikom, zač je bil jako razširen po svete. A sada ni već tako. Talijanski zajik je već mej zadnjemi na svete. Drugi su zajiki prišli na njegovo mjesto, i to inglezki, ruski, franczeki i nemški Osobito pak ingležki — to je zajik od sveta — po njem more čovek po svete najlaglje kruha dobit. A talijanski? To je već stara straca, ka već spada Šćocetu, kade se prodava staro železo. Pak još neč. Poznato je, kako su Talijani po celem svete jako znenavidjeni, nijedan ih ne trpi, zač drugem ljudem zimlju kruh, a i barufanti su veli, pak kamogod pridu, tamo je već nego sigurno, da će krv proteć. Pak svi ih mrze i za to, zač jušto pul Talijani je najviše anarhist, briganti, razbojniki i banditi — tako da čoveku vlasi gredu vajer, kada po svete na ceste trefi kakovega Kalabreza ale Romanjola. I sam Krstić je va „tete Jambrožije“ od 1. februara 1896. leta Talijane krstil najgrjemi imeni. On ih je zval „socialni reptili“, „nespašeni Kalabrezi“, ki delaju „divljačke atentate“, on ih još zove „najmljena fukara“. „gladna zvjerad“, „proždrljiva neman“, zvjerska neman“, „zveri sa zverskom ćudi“, „atentatori na ljudski život“, „nespašeni farabutti“ koji čine „zvjerske nepodobštine“... I sam Krstić pozival je proti tim „reptilom“ obći sastanak svih Hrvata Istre i učil puk, da neka Talijane „toljagom mlati“. Pa mi da učimo jezik takovih farabuta? A mi znamo i to, da su se neki lovranski kapitani, drugačije tvrdi Kalabrezi, upravo bali govorit va Bonizajereh i va Marsilje talijanski, zač ih je bilo strah, da ih oni tamo ne zamu za Talijane, pak da ih ne sprebiju. Pak mi, da ćemo učit zajik od jednega tako omraženega naroda? A sigurni smo, da bi nam Bellinić, da je sada živ, prvi savetoval da ne učimo talijanski! Toliko Krstiću, ki se je oneh Belliničeveh besed uhvatil, kako on, ki se utaplja pak se slamice hvata.

* * *

Altroke fritule. Krstić piše, da su njegovi, to će reć talijanski deputati učinili va Poreče „Institut“ za kmeta, kade da se plaća samo 5 po sto. A kako to, da je upravo onem ki su bili dužni temu blaženemu Institutu šlo sve po vragu, dočim ljudi ki su dignuli novac va naših posujilnicah napreduju upravo lepo? Neka nam malo i to protumači šior de Liziriti.

* * *

Lopovščina perve meri. Krstić piše, da je lopovščina perve meri ono ča smo mi napisali va zadnjem „Narodnem Liste“, naime, da je njegova „teta“ bila šekvestrana zato, ča je pisala proti Caru. A kakova lopovščina je pak ona, kade on piše proti gg. Caru i doktoru Poščiću, kako da bi oni bili postavili oni plakati va Mošćenicah? „Sudite moji čitatelji, kako je daleko doprla lopovščina matuljskega smrada.“

* * *

Ja! Krstić piše: **No!** odgovoril je glavni jeneral burski Botha, mi takovega mira ne primamo, svi do zadnjeg ćemo poginuti prije nego budemo se odrekli samostalnosti naše dedovine. Tako je va istinu slavni jeneral Botha odgovoril Inglezkemu jeneralu, kada ga je pital, da neka se preda pod uvjetom, da Transval pripade Inglezom. I Botha je je rekal: Ne! Leta 1896. pozval je pak k sebe talijanski jeneralisimus Campitelli mačjega jenerala Krstića i rekal mu je: — Čuješ, Krstiću, mi bimo oteli i od sada v Istre zapovedat kmetu hrvatskega i slovenskega zajika kako smo to i do sada delali, nego dogodilo se je da je ta puk već dobralno odprl oči, i joh si ga nam, ako ih posvema odpre. Mi bimo onputa bili za svem rovinani. Vidiš, mi ćemo ti davat puno beči na mesec, ako budeš obrnul banderu i s „tetom Jambrožijom“ zapiral oči istarskemu kmetu. Si kuntenat? — Ja! rekal je Krstić — pak je brzo zahjapil krajcari, ki mu je nudil Campitelli, samo da ugodi Talijanom. Ka razlika mej Bothom i Krstićem!

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Prestolonasljednik Nadvojvrda Franjo Ferdinand, odputoval je prošlega čedna u Hrvatsku na lôv, dočim je njegova prejasna supruga ostala u Opatiji.

Nemila smrt ugrabila je prejasnoj obitelji nadvojvode Josipa Augusta, ki sa svo-

jom družinom već nekoliko zimi pride na Voloskom va villu Rayer, četiriletnu kćer Gizelu. Nakon kratke boli mala princesa umrla je u subotu na 30 marča za podne. Ponedeljak za podne blagoslovil je Monsig. Zamlić u prisuću deda njoj nadvojvode Josipa i voloskeh oblasti mrtvu princesu, koju su utorak jutro odpeljali va Madjarsku. Nadvojvnda Josip August je učinil dosti dobra za Volosko, pak zato svi Vološčaki ćute iskrenu žalost ka je stigla njegovu prejasnu družinu.

Imenovanja. Gospodin Manussi pl. Montesole imenovan je c. k. kot. poglavarom u Malom Lošinju. — Za višega upravitelja c. k. poštanskog i brzojavnoga ureda u Opatiji imenovan je gosp. Franjo Leban dosada voditelj c. k. poštanskog ureda na kolodvoru u Gorici. Gosp. Franjo Leban je rodom iz Černic blizu Gorice.

Konštituiranje kurkomisije. Gospoda Dr. Glax i Dr. Stanger izabrani su jednoglasno prvi kao predsjednik a drugi kako podpredsjednik kurkomisije, dočim je gosp. Dr. Tripold izabran za blagajnika iste.

Bečki načelnik u Opatiji. Prošlu subotu prišal je va Opatiju bečki načelnik doktor Karl Lueger, strah i trepet bečkeh židovi.

Osobna viest: Na 3. ovega meseca prišal je v Opatiju naš ministar od financijah gosp. Eugen pl. Böhm.

Gosti v Opatije. Težko da je va našoj Opatiji bilo kada tako živo kako ovi dni. Može se reć, da su već skoro sve kuće pune, tako da je dosta težko dobit kakovu praznu kamaru. Prišlo je pak ljudi v Opatiju od 1. semptembra do 3. ovega meseca 9577. Danas ima v Opatije 2255 gosti.

Izbori u Klanoj. Na 9. aprila bit će va Klanoj izbori za posebnu občinsku administraciju. Mi preporučujemo našem vrednem i pametnem Klanjcem da va tu administraciju ne izaberu ni jednega mačka, ki su pitali od junte posebno upravno vieće, samo da bi Klana tako laglje spala pod Talijana. Neka ne pozabe ča je pred par meseci Arbanas pisal, najme da s Klaniga ne more prit niš pametnega van.

Teatar u Opatiji. Zadnji ponedeljak bio je za sve ljubitelje glazbene umjetnosti nezaboravan dan. Tega je dana u večer nastupio kao gost na pozornicu kazališta „Štefanije" proslavljeni virtuoz na violinu Čeh gosp. Fran Ondriček. Jedva se je pojavio na pozornici pozdravilo ga je občinstvo sa dugotrajnim pljeskanjem. Netom se je ta bura pljeskanja slegla i zaigrali na glasoviru na kom je igrao g. W. Klausen prvi zvuci, a čuveni umjetnik prošao rukom po glazbalu pričinilo se, kao da su dvoranom, — u kojoj je vladala mrtva tišina — proletili tajinstveni glasi tihanoga vilinskoga zbora. U svim točkama programa već što se same tehnike tiče, slavni je Ondriček pokazao upravo nedostižive vještine, a što da se rekne tek o čuvstvu, koje je kao na valove izbijalo iz svakoga zvuka, što bi ga izvabio žicam svoga glazbala.. U Paganinijevom „koncertu za violin", u Bachovoj „Ariji" i Wagnerovoju „Romaci", a pogotovo pako u Sgambettievoj „Serenadi" pokazao je, da se u tehnici može uspješno natjecati sa svojim velikim zemljakom Kubelikom, dočim je u vlastitoj pak kompoziciji — fantaziji „Prodanoj nevjesti", uz veliku je vještinu izlio toliko čuvstva, da je občinstvo bilo kao razdragano, odivljeno, oznešeno. To je bio pravi triumf slavenske umjetnosti, koji se je još jače izticao na onim tudjim daskam. Ne treba tek spominjati, da je kao na početku. tako i na svršetku svake točke programa občinstvo našega umjetnika najsrdačnije pozdravljalo.

Za družbu sv. Ciria i Metoda za Istru sabralo se u veselom družtvu kod gosp. Sinčića na Matuljah iza ispaljenja „tete Jambrožije" 6 kruna. Istom prigodom se je sakupilo 40 filira kao globa, što ju izplatiše oni, koji nisu imali družbinih žigica. Živili naši dični mladići. Tako valja. — Primili smo od veleč. g. Kazimira Mandića poslanih nam K 7 sakupljenih na dan Pusta kod Antona Afrića u V. Brgudu br. 99 na predlog gosp. Andrije Brentina, Franje Grgurina po K 1 a ostalo brgudski mladići Ivan Puharić iz Rubeši 81 predao nam je K 2.

Kradja na Voloskem. Gosp. Karlo Jurković, trgovac na Voloskem je već dugo vremena opazil da mu mora nekakav tat va butigu prihajat. — Prošli petak večer strašil je na tata. Okol deseto videl je da je jedan čovek od strani potoka odprl vrata i šal va butigu. Valje je tekal po pulicaja i kad je ov prišal stavila se je straža na prednja i stražnja vrata da nebi tat pobegal. Nego tat je bil fini tič. On je vrata na potoke po malo odprl i na jedanput frknul van i pobegal pulicaju. Ov ga je svejedno fermal i peljal va peržun. — To je neki Josip Stanić Zvonečankin kega ni volja delat. — G. Karlu Jurkoviću je pofalilo već dosti kafa i cukara a i gotoveh beči. — Videt ćemo kako će to pasat. —

Uništen izbor. Na 21. febrara bila je u Veprincu občinska sednica. Na istoj imelo se je zibrat jednega člana za komisiju kure Naši zastupniki hteli su zibrat jednega domaćega čoveka. Nego šior Anžulo je htel po sile — a mi znamo i zač — da bude zibran furešt Kita. I tako su Veprinački Talijani — ki govore da su za starinu i domaćinu — zibrali va kurkomisiju Kitu, kako da mej osamnajst raprežentanti ni nijednega ki bi mogal zastupat Veprinačku občinu va kure. — Proti izboru kite bil je učinjen rekurš pak je junta ta izbor dole hitila i odlučila, da se ima na novo birat. Veprinčani neka na novo biraju Kitu i neka tako pokažu svetu da ni mej njimi strel jednega čoveka ki bi bil ča vredan pak da moraju furešti zibrat. — Neka Veprinčani i svi naši ljudi zapamete, da ako se nebudemo pred tujem svetom branili i zubi i nokti ćemo brzo postat tudji sužnji a od tega sužanjstva nećemo se već nikadnanj oslobodit. —

Talijanske provokacije. Nedelju večer vračalo se je nekoliko Voloskeh mladić z Opatije. Mej njimi su bili i nekoji c. k. činovničići od kasi i meštar Pegan. Po ceste su svi skupa na vas glas kantali garibaldinsku marču: „Addio mia bella addio", i onu provakatornu: „Non se parla che italian" Mi rado pustimo, da se svaki diverti kako i koliko će ma nećemo i nemoremo trpet, da nas nijedan va našoj kuće provocira a najmanje c. k. impjegati i meštar, kega mi plaćamo. Mi nećemo za sada imenovat ti c. k. impjegati ma neka si zapamete jedanput za vavek, da mi nećemo terpet njihove provokacije pak ako se ne opamete moglo bi njim se dogodit ča njim nebi bilo drago. Da gremo mi tako provocirat va Rovinj ale va Poreč nas bi zajedno Talijani more hitili. A mi da ćemo sve trpet? Po boštrića nećemo Prvi put njim je pasalo lišo ali drugi put njim neće, tako nas Bog pomogal!

Banderaš Mateša povedal nam je, da je nedelju na večer htel Krstića pod labor ćapat. Krstić da ga je naime prišal doma napastovat, neka opet bude s njim a on da mu je odgovoril: dosti sam poradi Vas trpel škodi, vi ste le' svoji žepi napunili, a mane niste niš dali, ni ono ča ste mi za pijaču dužni. Mateša se je pul tega tako razjadil, da je zdignul stol za hitit ga na Krstića, ki se je za sreću zmaknul. Mateša sporučuje po nami rukavačkim mačkom, da ni trebe da za njim plaču. On da je odprl oče i videl ke sleparije mački delaju. Zato da bi raje šal se utopit nego opet z mački bit.

Razgovor

medju Tonićem i Zvanićem u Tinjanu na mostu.

T. O, zdravo Zvane! Kako vidim vi ste tu sam. Sedimo se tu, ćemo se ča porazgovorit. I vi kako stariji, ćete mi ča povedat od teh naših, škroba lačnih Kalabreži ki želiju bit pravi Istrijani (i pod haljom Talijani).

Z. Po svetega Zvaneta, od njih nebi rado govorit, ač bih se mora čuda zabavit, ma kada smo baš na tom, ću ti povedat neke njihove faciende. Prvo ti imam povedat kako bi rado imet talijansku legu u Tinjanu Mučili su se i trudili Toninut i Zaneto, kako bi oni to učinili. Samo dva, to je težko, ali ipak kako znaš, našli su još dva ali tri, i bilo ti je društvo gotovo. Temu društvu hoteli su oni učinit to leto jednu večeru. Pozvali su sve članove na večeru najme četiri ali pet od njih; ali i ta večera im se je omrzlila, i morali su poć zvat ih u hižu ako su htjeli sve pojist, ča su pripravili.

T. Kade su pak imeli tu večeru?

Z. Još tega ne znaš? Poli našega škrivana, ki piše za krunu od jutra do noći, a po stališu je na pol udovac -- hm! Kod njega bil je teatar i večera. Za divertiment su imeli jedan kontra bas, plesali su jako lepo, koliko da nisu pod razbili. A sada čuj ki su tamo bili. Bil je na pol udovac Štrigo i Kalabrežsuri a drugi su bili dva brati, benedetto Dio, da biš im oči vidi, kako jaje palogi im gledaju iz glave van, propio viso oragutani. A bil je i Luščiv posprdilo, i njegov sin Semberilo i stari Rampotam i sinom, i oni koji bi valje dobi medalju od štata, da bi ša za policaja u jedno mjesto. Kako i oni Jovakin ki ni sti nič delat (to je u štoriji) pak su ga stavili za pulicaja. To su ti svi, a ženske nisam broji, ać ih svi nimaju, nikojim nisu ni doma. Najme škrivan de kanton, je da svoju ženu u Klostar u Trst, da neka postelje napravlja onim mužem, ki nimaju žene.

T. Ma vidite drago mi je, da znam i to; ma kako bez žene doma stoji.

Z. Eh. Po svetoga Toneta lahko. Kad mu je šla ća žena, je reka, ainc, cvaj, draj, bašta, kad sam fraj, pak je valje reka onemu, ti već znaš kemu: Ti ša kumpare, ti i tvoja žena nemorete sa tvojim otcem i materom stat, ma ako biš ti šal ća od otca, biš izgubil kontrat, dakle ne, ti moraš stat doma sa otcem, a za ženu ću ti ja dat kvartier, imam ja jednu kamaru za nju. Bogme on drugi svakako ni jednu ni dve, se skara sa otcem i majkom; i dal je svoju ženu na kvartier h škrivanu de kanton, i tako su postali samo na pol udovci jedan i drugi.

T. Korpo del šinjor, ta je lepa. Povedajte mi napred, napred.

Z. Pustimo za danas — jutra pridi opet, pak ću ti povedati ki je ono suri Kalabrež i Luščivi Posprdilo. A sada daj mi ruku. Bog s tobom.

Mali razgovori.

M. O Jožino!

J. Ča je?

M. Nekako mej počel „postol" žulet.

J. Muči nemo, ćemo ga benj stavit na kopito.

M. Ča moraju oni od gornjega poda znat lantenis igrat?

J. To se zna, to je za njih „la cosa principal".

M. A zač to?

J. Da bude „mens sana in corpore sano", ča bi po našu bilo, zdrava pamet va zdravem tele.

M. A zato su onako intelijenti . . . .

M. Jožino moj, sudnji dan je već blizu.

J. Kako to?

M. A lepo! Kamo ćeš već huje, kad je sud počel i albocate kondanevat.

J. Ja, ma one, ki ne poznaju palagrafi.

M. Biš dal ti takovemu albokatu kakovu pravdu?

J. Mo. vero bim.

M. Znaš zač se Fritalja toliko brani, da pridemo pod Hrvatsku?

J. Zač da se tamo na ženi plaća, pak se boji, da bi moral čuda plaćat.

M. Ja ma po rebreh!

M. Rukavčani i Brežani, da već ne te va Hrvatsku trbuhom za kruhom.

J. A zač ne?

M. Zač da ni lepo proti Hrvatskoj toliko kričat pak tamo poć kruh iskat.

J. Da kamo te pak udrit?

M. Da će ih njih Benati zapeljat va Italiju kapulu set.

J. Kega vraga! Vidiš ti tega Benatia! Aj bi bolje storili, da se daju v ruki Bartolu, neka ih on zavuče va Rovinj kible čistit, ter nisu za drugo.

M. Kaj pravi naš debeli Jože da je Slovenec?

J. Jože ti je prav kunšten fant, on je kakor vsi tukašnji mački in bedaki, kateri veruju izdajalcu, ki nas je vseh skupaj Slovence, Hrvate al pa Slavince za denar izdal Lahu (Talijanu). Lahu je vse glih, al smo mi Slovenci al pa Hrvati — samo če nas on spravi pod gladno Italijo.

M. Tud meni se zdi, da če bi bil pravi Slovenec, kakov pravi, ne bi držal z Lahi.

J. On je ubogi revež, ki nič ne zastopi najmanjše pa laške zvijače. —

M. O ferdamana kruota — tisti Jouže!

Red službe božje u velikom čednu u župnoj crkvi u Voloskom. U četvrtak po podne na 4 i pol „Plač Jeremije proroka" Na veliki petak u jutro molitve i muka G. N. Isukrsta. Na veliki petak po podne na 4 i pol „Plač Jeremije proroka a na 6. propovjed. Na veliku subotu u jutro blagoslov ognja i krstilne vode. Početak na 8 sati. Svečana sv. misa na 10 sati. Po podne procesija na 7 sati u večer. Na Uskrs blagoslov jestbina na 7 sati u jutro prva sv. misa na 7 i pol a svečana sv. Misa na 10 sati. Popodne blagoslov u 3 sata.

Poziv!

Podpisani pozivlje ovim sve članove zadruge, da izvole doći na glavnu skupštinu gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u „Narodnom domu" u Kastvu dne četrnajstoga aprila t. g. u 9 sati pred podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izvješće revizionalnog odbora.
5. Izlicitiranje gospodarskog orudja.
6. Različiti predlozi.

Odbor gospodarske zadruge

Kastav, dne 2. aprila 1901.

FRANE DUKIĆ
podpredsjednik.

U kući br. 8 u Voloskom iznajmljuje se

dućan.

Pobliže ubavjesti daje uredničtvo.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspordaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Dragutin Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za neljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na g. Rade pl. Marochino u Opatiji.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 15. Volosko-Opatija u četvrtak 11. travnja 1901. God. II.

Ča je novega po svete?

Našemu guvernu va Beče se je napokon posrećilo postavit kolca našega cesarstva va red. Za prvemi burami va parlamente nastala je mala bonaca — i deputati od sveh partidi stavili su se na delo, da pokrpaju i pokalafataju škuji, ke su ostale od prveh neverini. Va parlamente se je počelo delat — i moramo reć, da se je va istinu va ovo zadnje vreme učinilo lepih i koristnih stvari za celo cesarstvo. Na drugem meste našega lista naši će prijatelji nać napisano ča je va to vreme naš deputat g. Spinčić storil za dobro našega puka v Istre. Mi bimo želili, da bi tako i napred hodilo, zač će samo tako moć napredovat i naše zemlje i naši ljudi. Nego strah nas je, da ta bonaca ni drugo nego navjestnica većeh neverini i većeh smutnji, zač mi ne moremo nikako verovat, da bi se Česi tako lahko podali. Česi su narod krepak i žilav, mi ih poznamo i uvjereni smo, da ne te ni korak nazad. Na 18. ovega meseca odpret će se sopet parlamenat, pak ćemo onputa videt, ča će s tega vanka prit.

* * *

Svi se foji od celega sveta bave s alijancom, ka je učinjena mej nasim cesarstvom i Njemačkom i Italijom. Ta se je alijanca prvi put utvrdila leta 1887. za svem tem da je već jedan takov vez mej Austrijom i Nemškom postojal već od leta 1879. Italija je temu savezu pristupila leta 1883. ale više onako provizorično. A to je Italija učinila bila na dešpet Franceskoj, ka je lepo iz nenada zaposjela Tunis, kade ima puno Talijani. Italija je mislela, da bi ta zemlja imela pripast njoj. Za to je i razumljivo kako su se Talijani razjadili, kada njim je Franceska pred nosom zela onu bogatu zemlju. Va to vreme bil je va Beče za ambašiadora Robilant i on je sve malo po malo počel nastat okolo tega, kako bi Italiju zbližil Austrije i Nemškoj. A to je težko hodilo. Talijani su od vavek mrzili na Nemci, a ni naša Austrija ni naš cesar nisu imeli većeh neprijatelji do Talijani. Italije su bile još frižke va pamete gveri od 48. i 59. leta, ča ih je imela z Austrijom, a još njoj je i friža bila va pamete batoska, ku je dobila od Hrvati leta 1866. pod Lisom. Pak ne samo to. Italija je još vavek gledala za Tirolom, Trstom i Istrom. Ona je mislela, da kako je dobila Benecі i Lombardiju, tako da bi isto morala dobit i te naše zemlje pak su za to vetrenasteji Taljani čekali od hipa do hipa vojsku z Austrijom. Morete se lahko pomislet kako je to težko bilo za Talijane združiti se s našom Austrijom! Pak za svem tem su se združili zač sama Italija ne računa niš, pak su misleli, da bi združena s dvemi tako moćnemi cesarstvi kako je naše i nemško i ona neč vredila pred svetom. Taj savez se je učvrstil i podpisal 13. marča leta 1887. a obnovil se je leta 1891. Nego Italija je s tem savezom pala va neprijateljstvo s Franceskom, ka je bila zatvorila svi svoji porti talijanskoj tergovini. Franceska njoj je delala velike nepriliki i va Afrike, a i drugde kade je god mogla. Osim tega, va samoj Italije ima puno ljudi, ki su protivni temu, da je Italija združena z Austrijom i z Nemškom, zač oni ne moru pozabit na Trst i Istru za kom njim vavek zubi cede. I zaradi svega tega čuje se više puti, da će se ta trojna alijanca razbit i prekinut, a takovi glasi se još nikada nisu tako širili kako ovega puta. Alijanca bi se imela obnovit k letu na 6. maja, i puno ih je ki sude, da će od tega saveza Italija odstupit van. To bi neki oteli razumet od besed, keh su rekli talijanski ministri Zanardelli i Prinetti, a za najbolji dokaz temu spominju fešti, ke se sada delaju talijanskoj škvadri, ka je šla va Tolon, da se skupa združi s francezkom flotom.

Ki bi bil sretniji od nas, da se va istinu dogodi, da se Italija odeli od našega cesarstva, ale strah nas je, da do tega ne će tako lahko prit. Novine javljaju naime, da je talijanski ministar Zanardelli, uvjeril nemškega kancelara, da će Italija ostat va saveze, kako i do sada, a to ča su talijanski brodi šli va Tolon, to da ni niš drugo nego jedna kortežija.

Nego va politike ne valja nikada verovat besedam — tu se obično jedno misli, drugo govori, a treće dela.

* * *

Va Kine malo fali da ni prišlo do boja mej Rusi i Englezi. Na sreću stvar se je brzo izgladila, i tako je mir uzdržan. Drugačije tamo se troši i vreme se gubi a niš se ne dela. Jedina Rusija će od onuda izać bogata. Ona je, kako je poznato, poslala na stotine tisuć soldati va Mandžuriju, ka je del velega kinezkega cesarstva. A Rusija je tu zemlju zaposjela najviše za to, da more dofinit onu svoju znamenitu železnicu ka će hodit kroz svu Siberiju do port-Artura — to će reć sve do tihega Oceana. Kada bude ta železnica dofinjena Rusija se ne će imet bat ničigove konkurencije va sjevernoj srednjoj i iztočnoj Azije — ona će bit tamo gospodarica. To vidi Inglez i zato je na saki način nastal, kako bi Rusiju odstranil od Mandžurije. Ma Rus je odgovoril oštro i jasno: „Tu sam, tu ću i ostat, kemu ni pravo neka me ća stira, ako je vredan“. To je politika, to — al-

PODLISTAK.

Voloske paćuharije.

Komedija va tri čini.

Prvi čin.

(Kada Jambrožija digne siparij, vidi se rečki porat i vapor „Sava“, ki je pripravan da parti. Na molu Adamić ima više ljudi, ki teku semo tamo po posle, dokle Antikrstić i Jambrožija stoje na strane pod feralom. Obadva imaju na nose očali.)

Jambrožija: Dunke, ti već ne moreš na Volosko?

Antikrstić: Vidiš i sama da ne morem. Ako me ki vidi — ti već znaš — Virant ne škerca.

Jambr.: Oh, povero Jovani mijo, koliko si već ti do sada strpel . . . .

Antikr.: I sve za tvoju ljubav. Vjeruješ mi? — Ti ga qualche fiorinetto.

Jambr.: Nimam, tesoro mijo, ni proklete pari, ter znaš dobro, da bim ti i stomanju dala.

Antikr.: A — pusti ća, ča će mane štomanja — ja bin beči beči . . . .

Jambr.: Ću reć Pirije, neka ti ča pošalje, à?

Antikr.: Reci mu, reci — ter znaš, v Reke je sve jako drago.

Jambr.: Ću, ću, ne boj se — a ja ću ti poslat i modandi, već ih nisi promenil od onoga večera, kada je ono bila ona barafuza na Voloskem.

Antikr.: Pošalji, posalji, a sada hodi brzo na vapor, viš već punat znimlju.

Jambr.: (brzo) A kamo gres ti sada?

Antikr.: Grem storit jednu pasejadicu do školjića ali do Ščoceta.

Jambr.: Grem i ja s tobom — pak ću z drugim vaporom partit.

Antikr.: Ah, kamo ćeš poć.... hodi ti lepo doma, viš već zvoni. Adio, dame un bazo. (Bušnu se tako jako, da njim valje očali spanu na tla.)

Jambr.: (pokle je pobrala očali) Adijo, anjelo mijo!

Antikr.: Adijo tesoro! (Ona gre na vapor — a on gre put starega grada.)

(Siparij pada.)

Drugi čin

je va Peknjice na Voloskem. Za stolom sede Buda, Lepa, Manjaoro, Marija Longa, Berka i Stirn. Berka se brije, Buda i Lepa se zbeletnju, Stirn ji jaja i ink, Manjaoro gleda va rečini od Marije Longi, a Marija Longa klima s glavom.

Marija Longa: Recite vi ča ćete, ma lo stesso že un poko troppo. On piše već ne kako lutéran, nego kako pravi Belcebub. Lu non rispetta né Dio, né la Madona, né preti, né vescovi — a to je malo previše.

Lepa: Sve ča on dela to je za patrin. Pak zaludo je, Talijani va Parence te per forza da piše proti popom — pak ča ćete da brižan stori:

Buda: Neka piše ča će — samo neka je kontra Hrvatom.

Berka: A ja, ja — samo kontra Hrvatom. Ča govorite vi Jože?

Stirn: Jaz? Per mej duš! . . (Neki tuče na vrateh.)

Buda: Avanti! (Vrata se odpru, a va peknjicu stupi Jambrožija sva tužna. Kada ju vide, svi skoče per arija a Berka se od preši z britvom porezala.

Jambr.: Bon jorno signore!

Svi: La leverisso, la leverisso signora.

Stirn: O ferdamana krota, kaj vi tu siora Jambrožija?

Jambr: Kako vidite prišla sam va jednoj žalostnoj cirkostance. Jovani ne sme vise va ovi kraji.

Svi: Ča to deju gospa, ze posibile?

Stirn: Al ste znorela, gospica?

Jambr.: Kako vam govorim. Radi nekakové diferenci sa sudom mora se držat largo od ovde. Oh! che disgracija — i to jušto sada, va oveh momenteh.

Berka: A ja ka sam ga mislela zvat za kumpara.

Buda: Ku pegulu ima on čovek.

Lepa: Dio mio, che scalognoso, che el se!

Berka: Ja ne znam kako je to, kemugoder je dosti, da ča to stori — i već je va trapule, a ki goder more krast i srebro i zlato i diamanti i briljanti, pa za svem tem mu se niš ne dogodi . . . .

Maria Longa: I takovu provu ni trebe poć dugo iskat,

Manjaoro: Dosta blizu imamo i još jednu drugu provu. Poznamo neke „svetice“, ke hojevaju okole po kućah pobirat šestice za maše i za crekvi, a kada tamo, nikad se od tih šestic ne vide ni maši ni crekvi.

Stirn: Ej, hudićeve babe — kaj nas je mar za te vaše zvijače . . .

Jambr.: Ću i ja reć, pustimo mi to sada — govorimo od onega ča nam je sveg. na srdce, to će reć o tem, kako ćemo našemu Kapu najlaglje i najbolje pomoć.

Buda; Ja, ja, za to govorimo, za to.

Jambr.: Njemu bi trebe najprvo pomoć — on je sada va veloj potrebe.

Lepa: Bi valje poć k Pirije, neka mu ča pošalje.

Jambr.: Poć ćemo i k njemu, ale teško da će on imet puli sebe krajcari. Znate dobro, koliko njemu trebe na dan za lokilo, a z druge strani on je va svojem profešione jako peguloz — ima takovu škalonju, kakovu ni još imel ni jedan od njegoveh kolegi v Istre i va Trste. Inšoma non ze bon de vincerne una — a za žuntu — još se i sam da inkapotat.

Lepa: Per dio ze vero — abastanza una vergonja.

Jambr: Kako će te dunke, da takov čovek ima puli sebe beči. Ja znam ča će mi reć: Per momento non go denaro — domani scrivo a Parenzo — la torni oggi otto. Ja, a naš „veli čovek“ — naš branitelj neka va Reke mej tem pogine od glada . . . (plače)

Buda: Aj ne će — ne sme on poginut od glada. Već jutra ću mu nest v Reku jednu bigu.

Lepa: Ja ću mu ju još danas nest.

troke „le feste di Tolone“ i kumedije va našem parlamente.

* * *

Brižnem B u r o m se je opet sreća obrnula na bolje. Zadnje viesti javljaju da su se njihovi jenerali Botha i Devet opet združili, pak da će sada zajedno napast na Ingleza. Nego težko, da te se oni z Inglezi pustit va otvoren boj. Buri su šegavi — oni gredu sve po malo nazada, a Inglezi sve za njimi, dokle se ne daju zapejat va kakov klanac, kade ih Buri sveh pobiju. Najbolji je va tem Devet. Inglezi neznaju nikada pravo kade je, ni kuda je prošal. Neka Bog da svaku sreću temu vrednemu i junačkemu narodu!

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamente.

Nakon toliko vremena ča se va bečkem parlamente ni niš koristna storilo, zač su se vavek Čehi i Nemci mej sobum pravdali, počelo se je prošlega meseca baš živo delat va parlamente za dobro sveh narodi iz cele države. Osobito moramo mi bit zahvalni našemu zastupniku Spinčiću ki ni propustil ni dneva, da ni storil va Beče ča koristna za istarski puk. Mi smo već va 10. i 12. broje „Narodnega lista“ prikazali neke interpelacije i predloge ke je naš zastupnik ovo leto učinil va bečkem parlamente na korist istarskega puka, a i danas ćemo prikazat našemu narodu, da vidi, ča je naš Spinčić još za njega va Beče učinil.

1. Za hrvatski jezik na sudeh.

Va sednice bečkega parlamenta od 27. marča o. l. pital je Spinčić ministra pravdi, ako mu je poznato, da su na nekeh sudeh v Istre namešćeni sudci ki neznaju ni slova našega hervatskega jezika, kega govori vela većina puka v Istre, i ako mu je poznato, da se na nekeh sudeh v Istre kod kriminalskeh i ventilacijskeh razpravi z našem narodom vrši služba, i pišu se protokoli va talijanskem jezike, kega puk ne razume? Nadalje je g. Spinčić pital ako mu je poznato, da se na kriminalskeh razpravi kod tribunala va Rovinje i s hervatskemi strankami razprave aliti dibatimenti drže va talijanskem jezike, pomoću takovega tumača, ki pravo ni sam ne zna hervatski. I g. Spinčić je završil: Ako je ministru pravdi sve to poznato neka te nepodobščine već jedanput odstrani i zabrani.

Po zakone od 21. decembra 1867. br. 142 ima naš puk, kega je v Istre puno više nego Talijani, jednake pravice kako i Talijani, pak zato moraju svi sudci poznati naš jezik pak je upravo proti zakonu, ako se po sudeh za hrvatski jezik rabe tumači.

2. Zaradi sekvestracije „Naše Sloge“.

Puljska „Naša Sloga“ od 22. marča o. l. bila je od puljskega kapitanata sekvestrana, zač je pisala proti kontra-admiralu Khittel, ki ni pozdravil one naše mornare, ki su va Kine dobili medalju, i va našem jezike a ne samo talijanski i nemški, premda su bili dekorani tri Hervati i dva Talijana.

Spinčić je na 27. marča o. l. pital ministra od pravdi ako on za tu sekvestraciju zna i ako zna, neka zabrani da se va buduće „Naša Sloga“ zaradi tako nedužneh stvari ne sekvestra. (Ovde pul nas more „Teta Jambrožija“ pisat ča će i proti popom i proti pape i proti sudcem i proti sudu pak neće bit nikada sekvestrana, ako ju Prokura od štata ne sekvestra).

3. Naš jezik i notari v Istre.

Po notarskem redu moraju notari v Istre imet pečat va Talijanskem i hervatskem aliti slovenskem jezike. V Istre pak imaju samo |voloski i podgradski notar pečat va talijanskem i hervatskem jezike. Nego ne samo, da je naš jezik zapostavljen od nekeh notari v Istre već i na nekeh sudbeneh pečati v Istre nećeš nać ni slova našega jezika. —

Zaradi tega pital je Spinčić va sednice parlamenta od 27. marča o. l. ministra od pravdi ako mu je poznato, da od 20. c. k. notari v Istre samo dva imaju svoji pečati va talijanskem i hervatskem jezike a drugi svi samo talijanski kako da smo va sred Kalabrije; dali mu je poznato da neki sudi v Istre imaju pečati samo talijanski i da sve karti od suda pošilju i našem ljudem samo talijanski, — hoće li dakle ministar odredit da se te nepravice i nezakonitosti poprave.

4. Za proširenje telefonske mreže v Istre i sniženje telefonskih pristojba ili taksa.

Va sednice bečkega parlamenta od 28. marča 1901. predložil je Spinčić da se s telefonom spoji Reka i Opatija s Trstom i Trst s Pulom i Goricom zač da je to spojenje poradi trgovine potrebito. —

U isto vreme je Spinčić predložil da se sniži taksa za telefon mej Trstom i Bečom. —

5. Za školu va Unijah.

Premda je narod va Unijah čisto hrvatskega jezika ipak je školska oblast proti volji puka odredila, samo da more decu potalijančit, da se va toj škole mora I. leto vadit decu va hervatskem va II. i III. va hervatskem i talijanskem jezike a va zadnjeh trih leteh samo va talijanskem jezike. —

Skoro svi roditelji unijski su proti temu rekurili i još 27. maja 1898. prosili ministarstvo da se va njihovoj škole vadi decu samo \a našem jeziku a talijanski jezik da se vadi kako predmet.

Do danas pak nisu dobili nikakovega rešenja nego su još ovo leto ostali brez meštra tako da preko sto školske dece je sada prez školi.

Zaradi tega pital je Spinčić va sednice od 28. marča ministra nauke je on pripravan odredit potrebito da, bude uslišana zakonita prošnja unijskeh roditelji radi jezika va njihovoj škole, i da na istoj bude namešćen sposoban učitelj. —

* * *

Kako vidite naš dični Spinčić dela za naše i našega naroda v Istre dobro koliko more i z interpelacijami i predlogi. Puno još više dobra i koristna učini Spinčić za Istru ča mi neznamo. Mi znamo samo da on, kako nijedan drugi zastupnik obahaja sva ministarstva va Beče, samo da bi ča koristna za Istru storil.

Još su se Talijani rugali našemu Spinčiću, da je peto kolo. Mi njim pak danas poručujemo, da mi se s jednim ovakovim kolom ponosimo, zač znamo dobro, da će upravo s njim naš voz lepo napred hodit, pak makar ona druga četiri kola škripala koliko im vraga drago. Mi moremo mirne duše reć, da svi oni četiri Kalabrežki deputati skupa nisu bili vredni storit ni četrti del onega, ča je naš sam Spinčić učinil za dobro naše Istre. Altroke peto kolo!

Iz sednice občinskoga zastupstva u Kastvu.

Crekvene i školske stvari.

Brezanom je silno potrebna jedna škola va koj bi se mogli izobrazit ča bi njim puno valjalo. Zastupstvo je odlučilo, da se umoli cesarske školske oblasti, neka bi tamo hojeval podučevat nekoliko puti na čedan, učitelj iz Klane. Občina je pripravna priskrbet mesto i potreboće za podučevanje, ma dakako ako bude tela i junta storit svoju dužnost. Odlučilo se je, obratit se na cesarsku oblast, da se va Kastve na mužkoj škole namesti još jednega učitelja aš samo četiri kako su, ne moru obladat s onolikum decum.

Popravilo se je temeljni list kapelanske kongrue u Sv. Križu, kako je to istarska junta želela, ka i va oveh stvarah išće dlaku va jaje. I sad će moć sv. Križ brzo kapelana dobit. —

I nesrečne školske taksi su na red prišle. Junta pita občinu da njoj za tri leta svako leto plati po 14 tisuć 526 krun (14526) za školske taksi. Kako vidite, lepa svotica. Občina je proti temu protestala, aš da ni ta svotica pravo odmerena prema broju dece i da se ne troši novac od školskeh taksa najme onaj isti novac, kega se adicionalom dobi, za prepotrebne škole našemu puku po Istroj već da se ga najviše troši za talijanski gimnazij va Pazine, kega su Talijani za urtu oprli. Svako leto potroši se za ta gimnazij na tisuća i tisuća a sama kuća će koštat 150 do 200 tisuć krun. Pomislite pak, da je dece naše krvi va Istroj preko 18 tisuć brez školi. Ovi protešt potvrdilo je od početka do kraja občinsko zastupstvo.

Od teh nesrečneh školskeh taks keh su nam Talijani napertili, spomenuli ste va 10 broje „Narodneg Lista“, da će va šest let sama Kastavšćina prez nikakove potrebi i koristi platit porečkoj junte p r e k o s e d a m d e s e t t i s u ć k r u n. Ča bi se s timi i tolikemi beči moglo koristnega storit va celem komune? Plaćamo a ča dobivamo? Pitamo školu va Pehline, v Rečine, va Bregeh junta se protivi; pitamo povečanje škole va sv. Mateje, va Zamete, zač je preveć dece, junta ne će; rekuri do Beča, zač te škole nisu talijanske. A su beči ki plaćamo za školske taksi talijanski? Pak još su teli neki lopovi opèrtit na Spinčića i Laginju da su nam oni krivi za te taksi, oni ki su nas zubi i nokti branili proti njim. Pak nebiš razbil glavu takvim lopovom i varalicam, da si još mirneji!

Neki Rukavčani su već tako smućeni, da već nete ni bira davat svojem mežnaru. Lepi ljudi! Odlučilo se je na pritužbu, da se mora proti takovem ljudem postupat sudbeno ili eksekucijonom.

Dopisi.

iz Kućeli. Pred malo dan sam se trefil mej našemi susedi, pogovarali smo se od više stvari i prišli smo na razgovor za župane. Kad ti temu nebeše, ti božji ljudi počnu govorit, da zač nebi bil još Ivak župan. Na to sam ja velo vreme mučal i poslušal ti ljudi, jer ja se malo pačam va te stvari, ma mane svejeno pijaža pravo reć.

Pitam ja malo ti ljudi: Pak ča Vam je ta Ivak bivši župan, va pet let njegovog službovanja storil? Je morda za Vas kakova korist on put zgora njegove kući, bimo rekli na brde? Pak još radi tega puta bil je tužen kroz sud, ač je bil vredan Ivančiću Opačijovemu i Ivančiću Dubroviću zid razrušit, a oni zidi bili su od stareh poses od 200 let. I s tem je on puti načinjal. Je to morda pravo? Ja mislim da ni ni pravo ni pošteno. Ste videli kadaj pak stvar do razpravi prišla kakoj moral zid drugi storit i troški platit, á?

Ljudi pamet pamet već jedanput va glavu, ja sam stari človek ja sam videl naši pokojni župani, da su sve delali svetom puka a i danas po drugeh komuneh, delaju župani svetom puka, pak njim gre sve, kako te sami. —

Pitam ja vas malo pozove nas Ivak ki put na svet? Morda Krstića, ma ne nas. On najviše klati semo tamo, i svaku nedelju i kada god i na delavni dan se ga vidi na Voloskem pred starem paltom stat bez nikakovega posla, valjada broji koliko mačak pasa onuda. Još ga i protejite: po moju grešnu dušu ste nemi.

Ljudi ljudi, promislite već jedanput za vaše dobro. Briga Ivaka za vaše dobro, kak ni za lanjski snieg, nego samo kada je vrieme

---

M a n j a o r o: Ja tečem valje v Opatiju na vapor, da mu ju nesem.

B e r k a: I ja grem s vami. Nest ću mu jednu duplicu onega ča njega pijaža.

M a r i a L o n g a: Mi vado subito pregar per lu un padre nostro.

J a m b r.: La farija mejo maudarghe un fijorin.

S t i r n: Jaz mu bum poslal jajca.

J a m b r: Nima on za potrebu vaših jajca — pošaljite vi njemu malo ombula ale pečene teletovine.

S t i r n: Bum že, bum že — nič se ne bojte.

J a m b r: Dunke tako, kako smo se intendili.

S v i: Ja, ja.

S t i r n: Že pravo, že pravo.

B u d a: Eko ghe šiora Jambrožija el Pirija — ako ćete s njim govorit.

J a m b r.: Jušto lepo — ja grem ća — Bog s vami — storite kako ste namisleli.

S v i: Nebojte se. (Jambrožija gre vanka i tu najde Piriju, s kem gre abrazeto z dolum po ceste.)

(Šiparij pade.)

T r e t i č i n.

Noć je. Jambrožija hodi po malo po škalineh svoje „Vile“.

J a m b r.: (sama sobom) Hvala Bogu, da sam za brižnega priskrbela. Dobit će jist i pit — A kasneje i beči. Povereto. Pirija mi je obećal da će pisat Campitellu. Ki zna kako mu je sada v Reke. Ki zna ča dela? Sigurno misli na mene. Oh! tesoro mijo! Bože moj, zač ga ja moram ovako ljubit! (Jedan hip zastane, zač ju je nedih uhvatil.) Ah, jumane, jumane, kako će mi bit duga ova noć . . . A jutra? a ta drugi dan? . . . Ki zna koliko će to durat. Ale sve bim pretrpela, sve, samo da mi je znat, da mu je dobro — i da ne trpi. Anima mija! Celu noć ne ću spat, vavek će mi bit na misle — vavek, vavek, vavek. (Odpre vrata od kući — i korakne na prag, kada tamo, to ti se pred njom pokaže sam Antikrstić, ki se celo vreme smeje kako nem.)

J a m b r: Jovani! sei tu? Morem verovat svojim očijam?

A n t i k r.: Naturalmente. Ti se čudiš, ča ne?

J a m b r.: Kako da se ne čudim. Ma come ti ze vignudo?

A n t i k r.: A lepo — ukrcal sam se va jednu kripu i eko me qua.

J a m b r.: Ja ma Virant?

A n t i k r.: Ah, che Virant d'Egitto. Virant će me iskat po dnevu, a po dnevu ja neću bit doma, zato me neće moć nać.

J a m b r.: A po noći?

A n t i k r.: Po noći ća bit doma — ma me Virant isto neće moć nać, zać me ne će iskat.

J a m b r.: Oh, ti ti zé un gran omino. Vien quà che te stringo sul mio cor, che palpita . . . (Dalje se ni moglo niš čut, zač se je šiparij najedanput zrušil na tla — i pokril Jambrožiju i Antirstića i s tem se je ta kumedija svršila.)

od izbori onput Vas za nos vuče dokle Vas zrači Benattin.

Još neč. Čaj storil Ivak za Brnčići i za Biskupi kem je krvava potreba na pravit onu vodu? On raje hodi va Zvoneču gledat kade junta cestu dela, i vrieme gubit, jer misli valjada da Zvonečani nebi niš znali bez njega učinit. Bite mu dali tu kakovo pravo? Nego pustimo ča i za drugi put. Bog s vami! Sklube.

Iz Halublja. Prišla mi nekako do rak „teta Jambrožija“ od 30. marča o. l. i štal sam va njoj dopis Josipa Jardas Hudelj z Brezi broj 6, kega mu je po svoj prilike napisal njegov zet, ki pul Krstića za albokata študija a drugačije je prešident od republike brezanske. Otel bi bit župan al nemore bit zač nima dosti pameti. Nemore mu nikako va glavu da je Lužina komunjska. Va glave mu je da je Lužina brezanska, kako da je bila Breza prej Lužine al da su Brezani kupili al reditali Lužinu od onega čigova je od starine. Kupili ju nisu zač nisu ju platili a reditali ju nisu, zač gospodar — komun Kastavski — ni još hvala Bogu umrl; još je živ i najbrže da nemisli nikada umret. Moj dragi Mateticu najbrže da češ se još načekat i prej ti umret lego komun, kega biš rado sprovodil da nazad več nepride.

Poč češ ti tamo kamo je šla Školjanka i drugi kapurali republike brezanske a komun kastavski će ostat, pak bilo to po volji ale ne tebe i svim mačkom i vašem pašam va Parenca.

Ča piše „teta Jambrožija.“

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Ja sam ju dobil več na veli petak, onu mrzotinu, ma sam računal da imam do drugega četvrtka dosta vremena za ju pročitat i hitil sam tega vraga pod ognjišče. Kada ti temu ne beše — zel sam ti ju na Vazam v ruki i jušto da ću videt ča j' nutri nadrajsano, a to ti mi kapità jedan jandarmo s puškom i z bajunetom, pa ti mi z ruki zname onu nesnagu. I tako ja ov put niš neznam ča piše „teta Jambrožija“. Mane je svejedno ako znam ale ne znam, ma mi smilenje dela naš brižni kapitan Scarpa. Kako ga on Krstićina za nos vuče! Poznato je da bi Krstićina imel svoje laži stampat u subotu i valje poslat jednu „tetu“ kapitanu Scarpe, da vidi, ako je ča nutre proti našemu cesarstvu, pak ako je ča va „tete“ proti našemu cesarstvu, da ju more valje sekveštrat. A ča je storil Krstićina? On je znal da je napisal va „tete“ takovu smradariju, za ku bi mu za sigurno morala bit sekveštrana „teta“, pak da mu je prvo ne sekveštraju on ju je lepo štampal mesto subote četrtak, tako da su ju več svi imeli v rukah prvo od kapitana Scarpe. To je takova strahota, takova grozota, kakova se još ni dogodila va Austrije. Je se kada videlo na ov način oblasti za norca imet? Kapitan Scarpa je uvredjen u svojoj časti — i kako čujemo, on će ovaj put pokazat Krstićine, da se z jednem distretualnem kapitanom ne more onako igrat, kako se on igra sa svojemi trubastemi mački. Inšoma — videt ćemo. Barba Tončić.

Otvoreno pismo.

Jožetu Jardasu — va Breze (Halublje).

Dragi Jože! ti se va Krstićevoj Jambrožije tužiš, da imaš, i to sasvim n e d u ž n o kumedije zaradi neznatnega duga, kega da si tobože dužan občine Kastav, za neku štivru, ke da ti nimaš, zač da nimaš ni pedija občinskog zemljišča, zač da ti ne posjeduješ ništa drugo, ako ne samo ono ča ti je pustil tvoj pokojni otac itd. To su tvoje besedi, kem je — to se razume i Krstić dodal svoj reqić. A i mi ćemo dodat k temu čagod, a svet neka onputa sudi.

N e d u ž n o komedije? Dužan je bil tvoj otac, ki se je komunu obligal i storil komunu obligaciju al pogodbu. Ti si ered otca, reditat si i njegov dug. S t a v i l si g a i v a i n v e n t a r p o k o j n e g a o t c a s a m o d a m a n j e t a k s i o d e r e d i t a d i p a t i š. Nije to n e z n a t n i dug, nego z n a t n i, zač je tu više stotin, ter ni va celem komune človeka, ki je imel više štivre lego tvoj pokojni otac. I ta štivra al ta dug bil je intavolan. Tvoj otac Bog ga pomiluj dobar človek, bil je podložan komunu i ti si bil, dokle je on živel. I plaćal si komunu fite. I kad si stavil komunjski dug za očevom smrtju va inventar, znal si da si dužan. Samo odkad se je zatukal va tvoj rod sadašnji prešident republike brežanske, zgubil si i ti glavu. Napunil te je svojeh nemotarij i ti si Jože za pametne ljude postal zgubljen. Pametan čovjek znat će sudit razborito, kako se dojde do uživanja nečesa. Mora še to kupit i platit al reditat. Al drugačije ukrast.

Jel tvoj pokojni otac, Bog ga pomiluj, kada zaslužil al platil štivru od komuna? Ni! Je ju kupil? Je, zač je storil pogodbu s komunom. Al platil je ni, zato je bil komunu dužan. A ki ju je reditat? Ti! Reditat si po zakone i dug otčev. I moraš ga platit, zač ti ga komun po zakone opet darovat ne more. Zato si ga i stavil kako ered va inventarij pokojnega otca. Ča sada govoriš da nisi niš dužan! Moj dragi, to bi se zvalo komunu ukrast.

Al to ne gre i nesme bit, to i ti dobro znaš. Pak ča ti je tvoj zet napekal? Ki ta dan će ti prit Fanat od suda, da upelje u vlastnost oneh. ki su kupili stivru pokojnega otca. Češ njim se protivit? Prit te žandarmi pak će te zapret. Mane te je žal, zač nisi slab čovek, al si se s pametum svadil. Žal mi te je, zač nisi sam kriv. I on ki te je naputi zna ča dela, al krivo dela. Njega merita karat više nego tebe, Al češ platit ti, a ne on. On je več platil prej, ma za sebe, za njegovega pokojnoga otca platil je on pokojni advokat Doktor Deu va Postojne, kamo su se shajali smućeni Brezani prveh let, kada su se pravdali s komunom. Znaj, to je bilo onputa, kada su njim va Breze slagali za špendije i put, da gredu va Beč pred samega našega premilostivega cesara, zaradi te nesretne Lužine. Pak ča su opravili? Nisu ni Beča videli? Varali su Brezane ki su doma ostali, kad su se vratili i pitali jih ča njim je cesar rekal, a oni su odgovorili da oyo i ono, i da njim je cesarica pišenci frigala. Jel to prilika tako govorit? A pur to nisu nikakove fandonije, to smo mi Halubljani več put u ono doba čuli od naših starejeh s Brezi.

Toliko tebe za danas — do osam dan ću se ako Bog da još oglasit.

Na drugi blagdan Vazmeni

Stari Halubljan.

Domaće viesti.

Izbori va Klanoj. Va najlepšem rede i va najboljoj sloge obavili su se prošli utorak izbori za upravno vieće va Klanoj. Kako je poznato i tu su mački mutili vodu, ma ju nisu mogli smutit. Klanjci su i ov put pokazali, da njim je čast i poštenje prvo na svete — oni se nisu dali va mrežu, ku njim je hital Krstić i oni talijanski prodanci — izdajice narodne. Oni su se složno prikazali na izbore i dobili su — dobili su lepo, sjajno. Da mačkarija bolje zaslepi naš puk, stavila je mej svoje predložnike i neke naše — ma ni to ni valjalo. Va III. tele dobila je naša stranka s 40 glasi proti mačjem 8. Va drugem tele sa 26 glasi proti taljanskim 7 a va I tele biralo je 6 birači, i to svi za našu stranku. Po tom su Taljani va Klanoj dobili va svem 15 glasi.

A ča te sada oni brizni, ki su se sami hvalili, da su „izposlovali“ upravu za Klanu nadajuć se, da te do mala sest na korito! Nego oni straše z rekuršom. Oni da te rekurit na j u n t u — oni da te pisat ovamo, oni da te pisat onamo. A povera Italia! Ne znaju oni, da je od vavek jedina uteha onem, ki zgube reč: — Rekurit ćemo. Ki će rekurit mora imet temelja, fundamenta. a ako tega ni, kemu će rekurit? K pasjoj noge? Sam vladin zastupnik g. baron Šmidt je dal zapisat va zapisnik, da su se izbori obavili va podpunem redo i sasvem zakonito.

Nego pustimo mi to za sada — imet ćemo već prilike, da o toj stvari još progovorimo, dajmo sada da napišemo imena oneh naših dičneh ljudi, ki su izabrani va Upravno vieće. Ti su za III. telo: Ivan Raspor, Raspor Jože, Šustar Luka Gržin i Lovričić Miho. Zamjenici: Barak Jure Protov i Gauš Jakov. Va II. telo izabrani su: Medvedić Luka, Kočevar Ivan, Gauš Josip i Šuštar Martin. Zamjenici: Gržinčić Anton i Gauš Anton. Va I. tele birani su Šepić Vinko učitelj, Laginja Mate, Medvedić Mate i Laginja Anton. Zamjenici: Barak Anton i Brentar Andre — svi iz Klane.

A sada vi vredni ljudi i prijatelji našega ubogega naroda gledajte i nastojte, da tom vašom rodjenom občinom upravljate, kako vam vaša duša i vaše srdce nalažu. Delajte i trudite se za onaj naš dični i dragi Klanjski puk, ki je i pul ove prigodi pokazal, da ne će, da mu Taljan doma zapoveda. Naš neprijatelj će i od sada okole obletat i gledat će da vas i naprvo smućuje — ali vi se ne dajte, nego pokažite vragu vrata, kako ste to učinili utorak na dan 9. ovega meseca. Lep je to dan za vas — a takov će bit i za vašu decu, ka će se spamećevat puno i puno let, kako je složna Klana potukla Taljane. Jer znajte Klanjci, da pul prekčerašnjeh izbori vi niste potukli samo onega Marčelju, Fagaletu i kumpaniju nego ste va prvem rede dali debelu pljusku onemu taljanskemu albokatu na Voloskem Konstantinu, kega su Taljani ovamo poslali, da nas zajedno s Krstićem zatare. Nego od Vas je več, dični Klanjci dobil ča mu je hodilo. Dobro ste počeli — slava Vam i dika i čast va celem našem narode! — Živili K l a n j c i!

Glavna skupščina Posujilnice na Voloskem. Voloska posujilnica imela je na 23. marča svoju godišnju skopščinu na kojoj su bili pročitani računi za leto 1900. Tega leta imela je Posujilnica na Voloskem 820 zadrugara sa 12 tisuć sto i sedam zadružneh deli. Štedioničkih knjižica bilo je 277 sa skupa 427 tisuć 834 krun i 33 heleri. Na posudu dala je posujilnica tekom leta 1900. sto pedeset i četiri tisuće pet sto i devedeset i četiri krune. Novčani promet iznašal je 974.581·02 krune. Čisti dobitak iznašal je 6.391·90 krun. Od toga dobitka odlučila je skupščina razdielit zadrugarom 6% dividenda a u dobrotvorne svrhe dalo se je 300 krun djačkom pripomočnom družtvu u Pazinu; 200 krun družbi sv. Cirila i Metoda za Istru a 100 krun Bratovščini va Kastve. Ostatak pridodalo se je reservnom fondu, koji sada iznaša 10.500 krun. Posujilnica plaća na štedioničke uložke 4½% interesa, a na interesi plaća sama rentni porez.

Veli zvon va Lovrane. Neki dan je va Lovrane z velega zvona bat pal. Moglo je i nesreće bit, zač je valje na placu zletel. Va Lovrane več sve pada. I staremu Juretu su več pali — vlasi.

Jandarmi i „teta Jambrožija“. Več se od nekoliko vremena dogaja, da jandarmi hojevaju okole po kućah iskat „tetu Jambrožiju“, ka biva sekveštrana sada od prokuri od štata a sada od samega c. k. kapitanata. Mi znamo da ni ni jednemu baš drago, da mu jandarmo š bajunetom in kana prihaja va kuću — a i ča ja znam, morda bi se moglo dogodit još i to, da bi ki ter ki mogal imet i intrigi. Zato je najbolje da ni jedan več ne prime v ruki onega matuljskoga smrada, ou gnjusni foj, kega je sam biskup proklel i kega cesarske oblasti love i važižu, zač je pogibeljan miru, redu i celemu cesarstvu. Zato ala ća s „tetom Jambrožijom“ — dole z gnjusom paklenim.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji obdržavat će svoju redovitu godišnju skupštinu u subotu 13. o. mj. u 6 sati u večer u prostorijama Čitaonice „Zore“. Očekujemo, da će se svi članovi toga rodoljubivog družtva odazvati ovom pozivu. Odbor.

Sjednica podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru u sv. Mateju. U nedelju na 14. t. m. u 4 sata pos. p. držati će podružnica družbe sv. Cirila i Metoda svoju redovitu godišnju sjednicu u kući Saršon Ivančić sa običnim dnevnim redom. Preporuča se gospodi članovom, da prisustvuju u što većem broju rečenoj sjednici a i rodoljubi iz okolice neka nas tom prigodom ne zaborave posjetiti.

Odbor.

Pošten čovek. Palčić z Lovrana je bil zgubil takujin, va kem mu je bilo 12 krun i nekoliko soldi. More svaki promislet kako se je to čoveku teško videlo. Z Bogom krajcari, ako ih je ki Talijan našal. Ma se je brzo razveselil, kada se je malo za tem trefil na našega rodoljuba i vrlo poštenog čoveka Paskvala, ki mu ih je bil našal i valje dal. To je lepo.

Bečki načelnik u Spinčićih. Na dan samega Vazma bil je načelnik glavnega i prestolnega grada Beča kako gost kod našega zastupnika Vjekoslava Spinčića u Spinčićih. Dokle neprijatelji našega roda i jezika na našega zastupnika rigaju svako zlo, vidimo da ga svi p o š t e n i ljudi od ministra do kopača časte i poštuju. Moru razbojniki, zreli za sohi, još nekoliko vremena varat naš puk i bunit ga proti onim ki prez svoje koristi posvećuju svoje življenje za dobro našega naroda v Istre, ali kad bude naš narod ti razbojniki spoznal, će ih za segurno kamenovat. Mi ćemo nastojat da narod ča prej te razbojnike spozna.

Krstićeve bljutave laži. Pišu nam iz Šmogori — Trinajstići. Neki Mate Frakanapa iz Kućelove i neki Frane Šabanaga iz Vlahovega brega, obadva pravi niškoristi, poslali su dohturu Liziriti na Matulje nekakovu dugu klombasicu, va koj je sve jedna laž do druge. Mi smo se lepo zabavljali puli gospodina Vlaha Vicića, mi smo onde spalili „Tetu Jambrožiju“, a njih ni ni jedan pital niš, aš kako bi ih ni pital, kada su nebogi dišperani. I još pišu, da njim je naš Mate Perman daval 5 kruna. Pet krun da će neki dat za njih, a svi skupa ne valjaju ni pol toliko. Prosim ki bi dal ni feniga za onega trubastega Šetavca i za onega Šimiota Nedelutu. Er ća izdajice. Drugi put se držite dugo od posteneh ljudi, zač bite najzada mogli dobit po gobe.

Meštar Pegan neće da pozna hrvatski jezik. Ovi dni bila je pozvana jedna gospa z Voloskega va školu k meštru Peganu, zač da je njiji sin za dešpet hitil jedan kuščić drva va jednega malega Talijančića ki hodi skupa š njim va školu. Kada je ta gospa prišla va školu i rekla „dobro jutro gospodine“, meštar Pegan je vaje na to odgovoril „bon giorno“. Ona je i naprvo govorila va svojem materinskem jezike, al šior maestro vavek naprvo talijanski, dokle je to štafalo tu gospu, ka mu je na to rekla, da ona ne razumje talijanski. Na te njoj je odgovoril šior Pegan: „Kakova ste vi trgovčica kad ne razumete talijanski? A znajte da ja ne razumem hrvatski“. Ona mu je na to odgovorila, da za prodat litru vina i povedat račun da toliko jušto zna, ma drugo niš i da kada on neće da razume hrvataski, da ni ona neće da razume talijanski. Kada je videla da se nemore š njim razumet, pozdravila ga i obrnula se da gre ća. (Pravo je storila. Bog ju poživi!) Nego još ni bila storila ni dva koraka, kad ti ju Pegan nazad pozove i onputa je počel s njum hrvatski govorit, tobože onako po domaću.

I onako baš po domaću je njoj zapretil: „Ja ću benj Vašu decu pitat ako znate talijanski, pa ako znate ću vam ja već drugačije sporučit". Ste ga videli malo „Pogana", a? Još ni pravo ni na Volosko prišal, već bi htel ovde zapovedat, da moraju svi talijanski govorit. Aja nevolja, nevoljasta! Ča ne zna, da je protuzakonito postal meštar Voloski, zač nima ni izpita (ežamina) ni za nemški, ni za hervatski jezik, pak još mi se prči. — Mi pak pitamo poglavitega c. k. kapitana Scarpu, kako predsednika c. k. kot. školskega veća: Kako more on dopustit da jedan meštar va škole i za vreme obuke tako govori i straši i politiku bati, kako more on terpet da se taj meštar jednoj matere ruga, zač da nezna govorit talijanski? — To je već škandal! Mi ćemo već tu stvar dat na znanje ministarstvu va Beče.

„Napred" u Klani. U Klani ustanovila se je čitaonica pod lepim imenom „Napried". To je družtvo za ponuku i zabavu. Družtveni štatuti su već od guverna potvrdjeni, sada samo vrli Klanjci složno napred! Želimo napredak i sretno.

„Istarska vila" u Kastvu. Čujemo da se je u gradu Kastvu ustanovilo pjevačko i tamburaško družtvo pod gornjim imenom i izradilo štatute, koje će ovih dana poslat oblasti na potvrdu. Izvršujući članovi su većinom mladi ljudi. I pravo je, na mladjima sviet ostaje. Kastavci samo složno napried.

Stirn ne da ni na Vazam mira. Na Vazam večer okol desete uri prišal je gosspud Jouže svojum polovicum va restaurant „International". Imel je sobum jednu lepu „šteku". Čim je prišal valje je počel iskat čakuli s pulicajem Podrekum, ki je za drugem stolom mirno pil. Kad je videl da se Podreka neće s njim bárufat, čapal se je malega Strucelovega i počel ga je prez nikakovega uzroka tać. Valje su skočili Joško i drugi, i stavili su se okole Kalabreza Stirna samo da ne pride do barufi a Jouže počel je onputa klet, kako Turčin i rigat svako zlo proti Hervatom. Puli tega pomogla mu je njegova polovica šiora Marija, nego je brižna morala na vritnjakeh van letet, zač je bila sveh štufala svojem kričanjem. Povedaju da njoj je Jouže doma dal rešto. Mi mislimo da bi g. Jouže mogal već jedanput smirom bit, a ne vavek nemir i smutnju delat. Ča će po sile, da mu još ki god terbuh razpara? Nego drugi put bi mu mogla i olita van prit. Nesreća sama pride ni ju treba poć iskat. — Kad je gospud Jouže pijan, neka gre spat. — Slavnoj oblasti i občinskoj i političkoj pak sporučujemo, da bi mogle već jedan put učinit kraj tem večnem provokacijam, zač ako se bude tako naprvo provociralo će se dogodit još kakova vela nesreća.

Kako mački zakon spoštuju. — Zadnji broj „Tete Jambrožije" bil je po ordine c. k. kapitanata šekvestran. Baš na Vazam jutro hodili su žandarmi okole po Voloskeh kućah iskat „Tetu Jambrožiju", da jn sprave va vreću. Nego ćete videt vraga! Krstić, ki je va tu „Tetu Jambrožiju" pisal onako prez srama, kako samo on zna, je šuminjal već naprvo, da čemu radi gnjusnega pisanja bit šekvestrana, pak znate ča je storil? Dal je štampat svoju „tetu" već četvrtak t. j. na 4, o, m. i prvo nego ju je nesal na c. k. kapitanat na Volosko na cenzuru poslal ju je s poštum ća, tako da kada je bila šekvestrana već su ju Krstićevi mački po Istroj imeli 4 dni v rukah. — To je protizakonito i mora še pedepsat. Da mi ča takovega storimo, nas bi valje zaprli i zeli bi nam dopuščenje štampevat foj. Krstić pak more zakon pod nogi hitat i oblasti za norca imet, koliko god će. Njemu kako da je sve dopuščeno. Nesmemo se čudit, ako već puk počme govorit, da je i oblast s Krstićem dakordo. Nego sve pride k kraju. Ako bude šlo ovem korakom naprvo, doživet ćemo to, da puk neće imet nikakovega spoštovanja ni do suda, ni do drugeh oblasti, pak će onputa prit do rebeljona. Za tem gredu Talijani!

Uskoki. Krstić se jadi da su mu neki dan na Voloskem fugu dali, a sve to da su pripravili gospoda dr. Poščić i Car. Smo kurioži kako su ta dva, keh va ono vreme ni ni bilo na Voloskem, mogli doznat, da će Krstić onu nedelju frajat sve do pol noći, i da će hodit od oštarije do oštarije komediju delat. Morda njim je to telefonala z Matulj stara Jambrožija? A da vidite, kako on pripovjeda celu onu „fugu". Vam se čini da čitate ki romanc de Rokambole, to su vam stvari, da vam gredu valje vlasi zgoru. Krstić piše: „Škura je noć bila i gospa je Poldovica prosila Krstića da bi puli nje spal". Neč takovega se jušto čita va romance „i bassifondi di Londra". Za tim: „Nastala je vika i buka, tako, da se celo Volosko probudilo". Neč takovega će te nać va romance „I misteri di Pariji". Pak onputa: Gosp. Mahla pustil je za čas Krstića pak je letel kući po pušku . . ." To je zeto od romanca „La mano insanguinata osia l'uomo dalla camicia rossa". A ovo pak: on put je pred reštaurantom čekala jedna karoca . . ." Ča vam se ne čini, da je ovo zadnje zeto iz romanca „Promessi sposi", kade karoca od don Rodriga čeka na Luciju Mondellu, frajaricu od Renza Tramaglina. Pak i listi anonimi — išoma sve, sve, kako i va romanceh. A brižan Krstić, quando finirai a farti ridikulo? A najljepše je da sveh nas zove „uskoki", i va isto vreme on poveda kakovi su bili ti „uskoki". Oni da su ženi i divojki obezčastili itd. Bože moj ki je pak bil oni uskok, ki je obezčastil onu ženu ale divojku puli Turak? Jedno pitanje Krstića: Su bili ono uskoki, ki su leta 1896. napali va Pirane na našega Spinčića i druge zastupnike? Su bili Uskoki oni, ki su ubili va Lošinju našega Ostromana? Je uskok on Pikaroba, ki je neki dan o pol noći iznenada napal od zada našega Tominića? Su bili Uskoki oni Talijani iz Buzeta, ki su neki dan tamošnjemu sudcu razbili stakla na poneštre. Badava je — mi smo već sto puti rekli, da odsudjujemo svako nasilje, ma ako se kade god ča i dogodi, svemu su krivi sami Talijani, ki su nam dali takovu školu. A ča je Krstić pozabil, kako nas je leta 1896. vadil, da neka zamemo toljagu, pak da udarimo po Talijanch.

Krstić i 1000 fjorini. Ča se oneh 1000 fjorini tiče moremo javit, da je gosp. Dr. Stanger svakomu na raspolaganje od 9—12 u jutro i od 3—6 posle podne, pak će od njegoveh ust čut, da je istina ča smo mi napisali, najme da je Krstić pital, da neka mu Hrvati dugi plate, pak da će za njih delat proti Talijanom. Opetujemo; Neka Krstić kaže, da ni leta 1897. pisal Dru. Stangeru list, kade mu govori, da je Hrvat, i da će radit za hrvatstvo u Istri. Ala Krstića, zataji to, ako si vriedan.

Svega po malo.

Krstić i kalamita. Čoveku se čini kako da Krstić ima kalamitu za potezat ljudi va peržun. Svaki skoro ki ima s njim posla pride va peržun, ale pak ima posla sa kriminalnim sudom. Veprinčani su bili od njega smućeni, pa su morali va peržun. Žejance je naputil, da će ih župan i plovan prodat pod Hervatsku, pak su se pobunili, a radi buni moraju poć va peržun. Odkad je Pikaroba s Krstićem se spravil, bil je i on odsudjen da mora va peržun, a Pikaroba će po svoj prilike za sobom povuć i Blejamina. Konstautini se je počel okolo vozit sa Krstićem pak već ima i on sakraboljskega posla sa kriminalnim sudom. Gušterle je htel s puškom kumpanjat (?) Krstića, sad mora i on odgovarat prokure od štata. To je valje vražja škalonja. Pak da ni Krstić prava kalamita za potezat ljudi va peržun.

Neka se zna. Svi se spamećujete, kako je ono on Veprinčan Josip Dobrec poznati občinski zastupnik navalil z grdemi besedami na našega vrlega poštenjaka Antona Hlanudu, i kako ga je za to sud na Voloskem odsudil na multu od 40 krun i na troškove albokata, ki su znašali isto 40 krun. Nego lepa je bila ona, kada ga je gosp. sudac pital, da ako je već bil kada kažnjen, nač je Dobrec odgovoril da ni bil nikada. Na to je gosp. Hlanuda zahteval, da neka se to zapiše va protokol, zač da on zna, da je Dobrec bil jedanput zatvoren. Da ste videli onputa junaka Dobreca. Brižan vas se zacrnjelil i nekako zapental, da je to bilo, kada j' bil još mlad. Va Kastve da su ono vreme pofalili nekakvi beči . . . . i zato da su ga zatvorili. Vidite ljudi, kako pride iz oblačnega vedro.

Da ne ostanemo dužni, ćemo odgovorit i dopisniku iz Sv. Lovreča Pazenatičkoga, Poreštine i t. d. ki piše va „tetu Jambrožiju". On govori, da bi „naredijo stotine i stotine zločina od onega nesrećnoga mesta". I pravo je rekal, zač ki ume onako bedasto pisat, on bi umel i puno veće bedastoć, huncutarij i zla storit. Pak neka se za to ne hvali ne, zač mi znamo koliko jih je već opravil i ki je otel bit komandant in gvanti. On bi posile otel da ga svi rešpetaju. Še ša ni nego rekal.

Ma ti su mački čudni! Oni bi oteli, da nesme nijedan niš kupit ni prodat, ako ni njihova volja. Leg kako? Da se sve za dug šekvestra. Bravo! Još bi otel, da pridu soldati, a š njim imaju žandarmi posla skoro svaki dan. Ale bi otel stražu stavit svojemu zajiku. Tako ši tako! Za ta put je zel Pastorčića na svoj brus. Za nas bi bilo bedasto branit jenega Pastorčića proti hvališi od Buricha. Samo to je zamučal, da je moral molit i prosit onakovega čoveka, kako ga je on našaral — neka mu ostane za garanta zač da nebi mogal drugače dobit beči. I tako ki mačka gladi, ga ugrebe. Čudno je kako dopisnik sam sebe hvali (pardon: g Buricha.) Ča ćete nà; saki mačak sebe hvàle! Ja vavek držim, da ta g. Burich, kega hvali dopisnik va štešoj koži, mora bit nekakav baštard, sam otel reć, s hrvatsken imenom, a z mačjem mišljenjem. Z dopisnikom preko Učki su mački dobili drugega harambašu, tića, s tom diferencom, da njegova mat je imela za njega dva pokrova, dočim spridalja ima za se dve ženi. „Indovinajte!"

Kako se Talijani mej sobom razumeju. Va „Piccolo della sera" od 27. marča 1901. čitali smo, da će meseca junija o. l. bit va Bologne razprava proti deputatu na talijanskem parlamente, Palizzolo iz Palerma. Ta lepi deputat dal je po svojeh ljudi ubit puno svojeh političkeh protivniki, a poradi njegovega razbojstva su se same oblasti njega bojale kako od vraga. Više od deset ljudi je ta Palizzolo dal zaklat. I svejedno je bil deputat. Na koncu je oblasti dodijalo i dala ga je zapret, pak će sada morat pred sudom odgovarat za svoja dela. Razprava trajat će najmanje sto dan. Bit će preslušano na stotine svedok iz Sicilije. Da bude sud va Bolonje mogal razumet ti svedoki, bit će na razprave dva tumača (interpreta). Tako vidite se Talijani iz Sicilije i Bolonje mej sobom ne razumeju, nego moraju imet tumača. Još naši Talijani i talijanski prodanci pišu i govore, da mi ne govorimo hrvatski zač da oneh iz Hrvatske ne razumemo. Ala trubili. A svako leto gre naših ljudi na stotine va Hrvatsku, pak se tamo razumeju kako da su doma.

Mačji reklam. Neki židovski rabin (pop) Fuchs va Beče ima jako veliko veselje z mački. On je va ti blaženi mački tako infišan, da kade god bi videl kakovega mačka od extra race, valje bi ga kupil. Va Ungarije je kupil jednega s trimi repi za 2000 krun. Ovo je jedan jako dobar reklam za mački rukavačke, mošćeničke, lovranske, leprinačke i arbanaske race, da se temu gospodinu preporuče. Kad su svoje zafruštali, najbolje da ih on rabin kupi i stavi va svoje kamare. Ja mislim, da bi jih ceno kupil.

Talijani i naš zajik. Talijani istarski vavek govore i pišu, da v Istre ni drugega zajika ako ne talijanski, a kad tamo ča vidimo? Istarski Talijani plaćaju Krstića samo da more sa fojem ki je pisan hrvatski, naš puk smućevat. Pak da nisu ti Talijani lažnjivci i smutljivci. Se zna, oni bi najvolili da naš puk svoj zajik, svoju narodnost zataji, da se posvadi brat z bratom, pak da moru oni i naprvo delat kako su do sada delali, dok smo bili mi hrvatskega i slovinskega zajika nesložni. Ja, oni bi još oteli naprćevat nam i plačila, kakova te oni sami i kakova mi već nemoremo ni podnosit.

Mačji harambaša — belagamba Svaki pošten čovek mora neč delat da prežive, samo mačji harambaša niš ne dela, nego hodi od oštarije do oštarije, pak svejedno žive. Pitamo mi odkuda to? Svojga nima ni puca, dobitka nima nikakovega, pak svejedno fraja. Čovek njigovega nauka bi lahko mogal dobit mesto i dobru plaću, ma on voli niš ne delat, nego spašižat od mesta do mesta, od oštarije do oštarije i prijimat od Talijani plaću za smućevat puk. Pak takav čovek — ako ga se more tako nazvat — pljuva na sveh i svakega, ki na pošteni način zaslužive svakdanji kruh. Neka sudi svaki pametan i duševan čovjek, koliko more valjat jedno takovo stvorenje, kakov je to mačji harambaša.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista„ primila je nadalje u ime predplate za pol godine od gg. Jakova Slavić u Opatiji, Andrije Katalinića Rieka Mlaka, Kazimira Mandić kapelana u Brgudu, Petra Marač Rieka, Nika Turato kanonika u Cresu, Nika Žic obć. likv. u Kastvu, Liberata Slokovića župnika u sv. Petru u Šumi, Bogumila Frizek Volosko, Frana Jurinčić kapelana Lovran po 4 Kr. Od sl. hr. čitaonice u Tinjanu 4 krune, sl. obć. poglavarstva u Pazinu za 2 iztiska 8 kruna, Josipa Valetić, Male Mune 75, Antona Lajko, Rovinjsko selo, Ivana Kožul, otca; Ivana Kožul sina, Lovran, Kinkela Frana Kućeli 56 po 2 krune. Za četvrt godine od g. Antuna Vodopić, Koleš Sv. Frančiško 2 krune. Izim toga primila je uprava „Narodnoga lista" od gosp. Franja Persić, kapelana u Pićnu u ime predplate za 5 iztisaka za pol godine 10 kruna, od g. Mihe Mužine Malinska 2 krune, Josipa Juraga Opatija 2 krune, Ivana Letiš trgovca Opatija-Vasanska 1 krunu u ime dara. Od gosp. Josipa Afrić u Voloskom 3 krune i od g. Augusta Halauske Opatija, 10 kruna za uvrščivanje oglasa.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt". slikar.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspordaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ isaxi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljajše na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 16. Volosko-Opatija u četvrtak 18. travnja 1901. God. II.

Je Hrvati va Istre?

Neki dan je „Teta Jambrožija“ ovako pisala: „Povest ili storija ima tri vrela ili zviri: tradiciju, monumenti i pisma učenjaki. Na temelju sveh teh trih zviri (Ale zna fanjski pisat Krstić Op. slagara) ja sam na svetlost sunca postavil istinu, da govoriti o kakovem hrvatstvu va Istre je najveća nemotarija“. — Pak onda napisal je s debelimi slovi: „Neka mi se najde jedan istarski pisac, ki bi bil pisal, da su istarski Slavinci Hrvati.“

Mi ćemo mu dokazat na temelju povesti ili storije na temelju sveh teh trih „zviri“, da veći del istarskeh Slavinci su Hrvati. Pak još ćemo mu nać i povedet istarskega pisca, ki je pisal da je temu tako.

Ta istarski pisac, ki je napisal, da su istarski Slavinci va velikoj većine Hrvati, zove se Carlo de Franceschi, rodom iz Gologorice. čovek za kega su Talijani pisali, da je jako učen. —

On je mej drugemi knjigami napisal i povest ili storiju od Istre. Ta knjiga zove se: „L' Istria, note storiche di Carlo de Franceschi“. Pokojni Carlo de Franceschi ni bil ni malo naš prijatelj. On je bil zagrižen Talijan, i bi nas bil najvolel sveh otopit va žlice vodi, i mi znamo jako dobro, da bi bil on volel napisat, da je vas puk va Istroj talijanskega govora ili zajika. Ma on je spet dobro znal, da će ta njigova storija prit v ruki učenem ljudem, pak hoćeš, nećeš, moral je ako i preko srca deblju istinu napisat, da se ne osramoti pred učenim svetom — al kako se ono uža reč: on se je bal kritiki. Da je on pisal storiju za rukavački ćuki, moguće da bi bil pisal kako i Krstić va „Tete Jambrožije“, da ni Hrvati va Istroj, ma kada se piše za učeni svet, eh onda treba svaku reč dobrahno vagnut, prej nego će se ju vreć na kartu.

Prej pak nego izpišemo neke stvari iz storije od de Franceschi, spomenut ćemo, da on nas istarskeh Hrvati zove „Slavi Croati“ to će reć Slaveni Hrvati. Mi smo već va našem „Narodnem Liste“ pred malo vremena dokazali, da smo mi baš ono kako nas i de Franceschi zove najme Slaveni i to Hrvati.

Izpišimo dakle neka mesta iz te povesti, kade se i od nas govori. Mi ćemo to reć u našem hrvatskem zajike da se bolje razumemo.

Strana 81. Neki drže (Pavao Diakon L. V. C. XVIII.—XXII) da su se kod provale od knezi Pemmona i Katkisa vendijskim Slavenom (Kranjcem i Korušcem) pridružili takodjer Slaveno-Hrvati ki su se naselili va Liburnije (okole leta 718.)

Strana 90. Povestničar de Franceschi pripoveda na ovoj strane, kako se je dužd od Benec Pietro Pradonico leta 839. bojoval proti Hrvatom, ter njihovega bana Miroslava prisilil na mir u Sv. Martinu na školje Cresе pak piše naprvo: „Od tega proizlazi, da su bili kvarnerski školji (to je Bodulija) već on put s Hrvati napučeni“.

Strana 353. „Jedno slavensko pleme, malo različito od prvo spomenutega, (od Morlak, Albanezi i Grki) to je hrvatsko pleme, napučeno preko izhodnega konfina od provincije, dalo je onda (leta 1500. i 1600.) i kašnje veliku množinu naroda, s kem se je na novo napučilo nutarnjost Istre.“

Strana 353. „Velik broj slavenskeh Hrvati naselilo se je baš okolo leta 1262. va grofovije Istre, kade se je bilo prvo pučanstvo jako proredilo radi vojski ili gveri.“

Strana 354. „Izmedju reki Dragonje i Lusandri (to je svet od Pirana prema Trstu) sela su napučena s jednim plemenom čigov govor je slovenski. Oveh zovu Šavrini, a zna se pak, da sebe ne zovu Istrani, nego slavenskeh Hrvati ki su preko Dragonji, ča da razumet, da su prišli kašnje va Istru od Hrvati“.

Strana 434. „Kastavšćina je bila napučena skoro samemi Hrvati i razdeljena na obitelji, ke pak kada su se pomnožile, storile su sela i mesta, ka nose njiha imena“.

Dosta! Mi smo, paramo, očito s ovem dokazali, na temelju povesti, ku je Taljan de Franceschi napisal na trih Krstićevih „zviri“, da je bilo va Istroj Hrvati. Ako jih je jedanput bilo, mislimo, da jih je i sada, aš nismo nigde čitali, da jih je sveh kuga pomorila. Nego šalu na stran! De Franceschi postavil je na svetlo sunca istinu da govoriti, da ni Hrvati va Istroj je najveća nemotarija. Mi bimo bili našli i drugeh povestničari ale storik, ki su pisali da je našega hrvatskega naroda va Istroj, nego mi samo se prijeli Carla de Franceschi, ki je poznat bil, kako zagrižen Talijan i naš ljuti protivnik i neprijatelj, neka se baš njega čuje, ča govori od nas Hrvati va Istroj. Ča ćete, na? Povest je povest, pak povestničar mora na temelju „zviri“ napisat i ono, ča mu ne gre v dušu. Krstić pak piše onako kako će oni, ki ga plaćaju, a ne gleda jel istina al debela laž ča piše. Ako ga Sultan iz Carigrada plati, on će jutra pisat i gogorit da su Istrani pravi Turčini, pak će mu njigovi šegavi Rukavčani i to verovat i te se počet valje Muhamedu klanjat. —

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamente.

Spinčićeva interpelacija na obranu pravice i zakona.

Na Voloskoj škole služil je kroz devet let g. Viktor Car, kako suplent s plaćum učitelja tretega razreda. Njigovoj službe ni bilo z nijedne strani prigovora.

Namestničtvo va Trste predložilo je junte da se na Voloskoj škole učini mesto učitelja drugega razreda z većum plaćum, zač da jedan meštar nemore na Voloskem s 33 fijorini na mesec živet. —

Junta je rekla, nakon ča je pitala Kukumu sveta, da je pripravna učinit na Voloskem mesto nadučitelja drugoga razreda, ma samo ako se g. Cara (ki je Kukume vavek bil tern v oke) pošalje ća z Voloskega i na njigovo mesto imenuje Pegana.

Guveran je rekal: dobro je, ćemo i to storit ma samo ako Pegan ima po zakone za to mesto propisane zmožnosti. — Tako se je doznalo da Pegan nima ispita ni za nemški ni za hrvatski jezik, pak je guveran rekal Talijanom: mi po zakone ne moremo dopustit, da se Pegana imenuje za Volosko zač nima potrebiti atestati, neka za sada ostane g. Car a kad bude Pegan učinil ispit za hrvatski i nemški zajik, onputa ćemo njega stavit na Volosko. Nego Talijani su po sile hteli da njihova valja, makar i protuzakonito, a buduć va Trste ne gledaju previše na zakon, kada se gre za kuntenat Talijane, guveran va Trste je koncem decembra 1900. premestil g. Cara va Sv. Matej, a Pegana namestil na Volosko i to sve se je moralo svršit va 8 dan. To je bilo učinjeno sve proti zakonu, zač se na Voloskoj škole nesme namestit učitelja, ki nima ispita i za nemški i za hrvatski jezik, a Pegan nima ni jednega ni drugega. Vrhu tega buduć se je učinilo novo mesto moralo se je po zakone razpisat konkurs i med trimi keh bi bila občina Volosko predložila imelo bi se bilo imenovat jednega učitelja ki ima od zakona zahtevane sposobnosti.

Svega tega se ni storilo, nego se je protuzakonito namestilo Pegana. Ne samo da je Peganovo imenovanje bilo protuzakonito već je isto i nepravedno, zač bi bilo pravo i pošteno da se nakon ča se je povećala plaća za učitelja na Voloskem imenuje za tu školu g. Cara, ki je devet let na Voloskem služil na občenito zadovoljstvo, a za mršavu plaćicu od 33 fijorini na mesec i to tim više ča je g. Car bil pred devet let poradi zdravlja premešćen na Volosko.

Poradi teh nezakonitosti je občina Volosko još na 22. decembra 1900. protestirala na ministarstvo.

Naš zastupnik Spinčić je va sednice bečkega parlamenta sve to va jednoj interpelacije razložil i pital ministarstvo ako ono sve to zna i ako miali odredit, da se za novo mesto učitelja drugega razreda na Voloskoj škole razpiše konkurs. Kako se vidi stvar ni još svršena.

Ča je novega po svete?

Austrija.

Kako neke novine pišu, reć bi da će naš cesar poć va Prag već na 25. maja. Morda bude to putovanje našega vladara prvi korak onemu miru, kega mi svi želimo.

Nedelju na 13. o. m. prišal je va Beč mladi sin njemačkega cesara — princ Fridrik Vilim, ki bi posle smrti svojega otca imel da zavlada celom Nemačkom. Na bečkem stacione dočekal je mladega princa naš Presvetli cesar i puno drugeh principi i ministri. Naš cesar bil je obučen kako prusijanski marešial, a mladi nemački princ nosil je austrijsku uniformu kolonela od husari. Kada se je princ Fridrik Vilim približil našemu cesaru, najprvo ga je pozdravil po soldatsku, a za tem mu je bušnul ruku, a naš cesar ga je zagrlil i bušnul na oba obraza. Nakon tega seli su naš cesar i mladi princ va karocu i odpeljali su se skroz tisuće i tisuće sveta va cesarski dvor. Posle razgovora ča ga je imel mladi princ z našem cesarom na same, šal je va protestansku crekav k maše, a za mašom odpeljal se je va crekav čč. kapucina, kade se čuvaju mrtvi od cesarske kuće i položil je na grob pokojne naše kraljice, pokojnega Rudolfa i princa Alberta po jednu krunu pak se je, pozdravljen od bečkega gradjanstva vrnul nazad va cesarski dvor, kade je na 5 ur za polne bil veli obed. Na tem obede bil je i doktor Lueger, ki je neki dan z našem Spinčićem bil va Kastve i va Moščenicah. Večer je pak bila vela svečanost va cesarskem teatre. Mladi princ još nima 20 let.

Prošli tjedan se je obdržaval va Dubrovnike kongres slavenskeh novinari aliti jornalist. Na ta kongres bili smo pozvani i mi od „Narodnega lista“, ale zaprečeni nismo na našu žalost mogli tamo poć. Ta kongres je izpal jako lepo — bilo je tu gospode iz Češke, Poljske, Kranjske, Gorice, Bosne Hercegovine, Hrvatske, Dalmacije i Ugarske, pak se je zaključilo puno lepeh stvari, I sada još svi foji pišu o tom kongresu, i svi hvale dobrotu naše braće Hrvati.

Francezka.

Ta velika republika zabavljena je s Talijani, ki su s nekoliko brodi od gveri prišli va Tolon. Francezi okole Marsilje i

Taljani, ki se lahko važgu kako i slama nisu znali ča bi storili od silnega oduševljenja! To Vam se je grililo, buševalo, pilo i nazdravljalo ama kako da je sve ponorelo. Naravski da velika većina Franceza ni za to ni marila. Ča će njoj gladna Italija — ona voli Rusiju, ka je moćna i bogata. Tamo će do nekoliko dan poć i sam ministar izvanjske pulitiki — Delcassé.

Rusija.

Va tem silnem carstve bilo je ovi dni nemiri — a ti nemiri su storili studenti. No i to se već donekle uredilo, a nade je, da će se do mala svet posvema smirit, i to tim više, ča je Rusija sada više nego ikada potrebna nutarnjega mira, da uredi i ojača svoje pozicije va Azije.

Transval.

Po zadnjeh glasih od te nesrećne republiki, Buri su se povukli na gorski kraj, ki se zove Zoutpan. Va teh krajeh ima puno otrovneh muh, ke se zovu „tse-tse", a i zrak je jako okužen. Nego Buri su tega navajni, pak se ne boje ničesa. Ali toliko je više strah Inglezi, ki znaju već unapred, da ih tamo sigurno smrt čeka. Za to i Lord Kičener nastoji, da se z Buri pomiri, zač zna, da će s njimi težko ča opravit. Nego Buri se ne daju, ako ne, da im se da podpuna sloboda. I stari Krüger se još vavek tvrdo nada, da će burska stvar dobit, a poradi tega on će za ki dan poć v Ameriku, kade imaju Buri puno prijatelji i kade će ga i sam prešident Mac Kinlej primit na udijencu.

Dopisi.

Iz Kastva. Župani po Kastavšćine. Župani su pomoćni'ki občinskega glavara aliti potešti. Oni mu imaju biti podložni, pak po duše ovrševat njegove zapovedi i raditi po njegovih naputcih. Glavaru, u koliko ne more sve videt i čut, ča se dela po komune, dužni su župani gdje su imenovani javit svaku znamenitiju stvar i potrebu, ka bi bila va njihoj županije, pak se imaju prema temu ravnat onako, kako njim to glavar reče.

Ako se nete župani ravnat po zapovede glavara, al pak ako glavar nima pravega pouzdanja va župani, to gre stvar jako ćoravo. Neki vuče semo, drugi tamo. Da se ne dogadja takova babilonija imelo bi občinsko zastupstvo po slove zakona nepokornemu županu svako doba zet dekret pak ga dat drugemu, ki će znat i otet ovrševat zapovedi svojega glavara.

Po jasnom slovu zakona pak imenuje se župane za jednu izbornu periodu, to će reć, dokle obstoji jedno občinsko zastupstvo, dok se novo neizbere. Ako se promeni občinsko zastupstvo, mora se župane na novo imenovati, bilo stare bilo nove, koji imadu pravo izboru.

Župane imenuje občinsko zastupstvo na predlog občinskega glavara. Glavar mora znat, ča i ki će bit župan, da mu se more podufat i da ima va njega poverenja. Zato je i najpametneje, da glavar sam naznači človeka za župana, ki mu se najbolji vidi, da će moć i znat ovrševat njigove zapovedi Va Kastavšćine bila je stara navada, da i puk reče koga želi za svojga župana.

Nego ako bi puk želel župana, va kega se glavar ne podufa, on more lepo bez ikakovega straha, na temelju zakona, s kem se je uništila ona navada predložit na svoju ruku drugega človeka za župana, a da mu ne more nijedan niš. Drugačije moglo bi se dogodit, da mu glavar zapové ovako, a on pak zavozi onako.

Kako se je sada va Kastve promenila raprežentanca, tako se je moralo promenit ali na novo imenovati i župani. I to se je storilo. Va nekeh županijah se je imenovalo prvašnjeh, na nekeh nove. Neki od teh župan u Krstiću za vraga. On neće moć već po svete paradirat kako nekakov „delegato comunale", kako je to do sada delal, i s tim se štimal, kako cigan s medvedom.

Zato ča je storil? — Rekuril je na juntu, da je obć. zastupstvo imenovalo župani, bez da se je popitalo za želju puka. On ki se hvali, da pozna paragrafi moral bi znat a i zna, da zakon nigdere ne propisuje da se mora pitat puk kega će se imenovat za župana, a još manje da bi se moralo imenovati onoga, kega puk želi. Zakon je uništil staru navadu, i po zakonu se je često imenovalo župane, bez da se je puk za to pitalo. Pak vendar pul svega tega on se hvali, da će njigova valjat. Će ti se dat!

Ča će to? — Krstić mora Talijanom pokazat da „dela" naš drugačije bi mogli „zviri" presahnut s koh kaplje Krstiću va žep mana, pak onda ča?

Iz Mošćenic. Pred nekoliko dan bil je va Mošćenicah glavar cesarskega grada Beča g. dr. Lueger z našim vrlo obljubljenim zastupnikom gosp. Spinčićem. Najprvo su bili puli gosp. župnika pak su malo za tem šli vanka mesto obać. Peljal ih je naš g. župnik i sam njim je pokazeval i tumačil ča je bilo vredno da vide. Gospodin Lueger je na osobit način pohvalil našu crekav pohvalil je red i čistoću, ka se va njoj vidi. Z crekvi su šli na Kostnicu i tu se je dr. Lueger jako čudil lepoti ka se od tega mesta uživa. A lep je pogled z naših Mošćenic — a lepo je i naše mesto, samo da bi va njem malo više složćini bilo. A složćini bi bilo, kada bi votar ća nesal one neke pogane Kalabreze, ki va Mošćenicah smutnju delaju i ki po noće prikolevaju po kantuneh sramotna i pogana pisma proti našemu cesarstvu. I gospodin poglavar Lueger je doznal za onu sramotu, pak se je uprav škandalizal nad tem poganem dele, i čudil se je, da kade su ti Taljani, za keh da vavek Benati va Beče govori, da on tuda ne čuje nikako drugačeje govorit ako ne hrvatski. On je i to zabiležil, zač on je ne samo poglavar bečki nego još i deputat va parlamente va Beče. G. doktor Lueger je jako kontra Abrejom i kontra iredentistom Taljanom, ki bi oteli da naša Istra, Trst i Dalmacija spade pod Italiju.

Kada su gospoda razgledala sve ča imaju Mošćenice najlepšega, šli su nazad va plovaniju, kade su i ostali dugo vreme, a kada su šli ča, gosp. Lueger je od svega srdca zahvalil g. plovanu, kako ga je lepo prijel. Svaka čast našemu g. plovanu ki je napram fureštom tako ljubezan. S tem bi moglo naše mesto puno dobit.

Ča piše „teta Jambrožija."

Žigice družbe sv. Cirila i Metoda. Campitelli je rekal Krstiću: Ćó, scrivi contro i fulminanti de san Cirilo e Metodio, altrimenti non ti čapi un borro de mi." I Krstić se je na tu oštru zapoved posel za stol i napisal: Istrani! Ne kupujte fulminanti od sv. Cirila i Metoda. Još je Krstić napisal pod „komando" i to, da „svaki, ki da šoldin za te (sic) fulminanti podupire one hrvate (duhtor je i još nezua, da se besedi Hrvat, Taljan itd. pišu z velemi početnemi slovi!) va Istre, ki bi oteli od Istre storit županiju od Hrvatske" . . . itd. Odgovor na ovo nać će Krstić na drugoj strane našega lista, kade su nabrojeni svi oni, ki su se ovi dni spametili naše Družbe sv. Cirila i Metoda. Ča se pak tiče nekakove Hrvatske županije, to mu sporučujemo, da bi Istra, i kako takova još vavek imela za svojga najvećega gospodara našega Cesara i kralja Frana Josipa I. dočim puli nas znaju i urebci, da kada bi Istra otela postat ono ča bi oteli Taljani, keh Krstić podupire ne bi imela već za gospodara našega premilostivega Cesara i kralja, nego Viktora Emanuela trećega. Takovem, takovem neka Krstić zmera izdajice domovine a ne onem našem vrednem i čestitem ljudem, ki sebe od usta znimlju, samo da naša deca po Istre dobiju škole, keh njim Taljani uzkraćuju. Kaštelir Livade, Pulj, Baderna i Mali Lošinj, a do mala i Vabriga i neka druga mesta znala bi Krstiću povedat kamo gredu oni beći, ča ih naši ljudi daju za družbu sv. Cirila i Metoda! I još neč. Na meste kade Krstić svojem tovarom zapoveda, da nesmeju goret družbine žigice štampane su dve crne ruki. Jušto na on način su ocrnele bile ruki Jude Iškariota, kad je prijel oneh 30 srebrnjaki. Ja bin malo rad videt Krstićeve ručini, od kega kolura su pak one . . . Ja mislim, da te bit kako karbum . . .

* * *

Krstić — misionar. Krstić se hvali, da je on pravi branitelj svete crekvi katoličanske. Nima sumnje, da te ga za njegove vele zaslugi za našu crekav posle smrti — kanonizat. Ja ma z kanuni . . .

* * *

Krstić i „Piccolo" z Trsta. Hvala Bogu, iskali su se — ma su se pak najzada i našli — Krstić i „Piccolo" z Trsta. Ki je pak ta „Piccolo"? To vam je jedna Taljanska krpa, ka se štampuje va Trste. Svi ki pišu va taj list, i svi ki okole njega delaju pravi su i obrezani Abreji z dugemi i krivemi nosi — pravi potomki oneh Abrej, ki su nekada va Isusa našega Spasitelja pljuvali. Ne projde ni dneva, a da ti Abreji ne prospu na našu katoličku crekav svakakoveh porugi i uvredi — va svakem svojem broje rugaju se i popom i fratrom i svemu onemu, ča je kršćanu milo i drago.

Kada su ti Abreji okole „Piccola" doznali, da je presvetli biskup Mahnić proklel onu Krstićevu krpu, valje su skočili vajer, kako da ih je ki z iglun ubol i počeli su pisat proti spomenutemu presvjetlomu biskupu i ti farizeji i poglavice puka židovskoga poručuju presvjetlemu biskupu, da „neka pusti na mire Krstića, ki hoće mir naroda i red va crekve". Pak da nebi človek puknul od smeha? Abrejski foj, ki ne gleda nego kako bi ponizil našu svetu veru ima obraza napadat na Presvetloga biskupa i davat mu naputki, kako da se mora vladat i ča mu valja delat va crekveneh poslih. I takovega svedoka — jednega Abrejićinu nosi vam Krstić za dokaz, da je tobože presv. biskup Mahnić slabo učinil, kada je zabranil puku, da ne čita bogumrsku „tetu Jambrožiju".

I takove stvari mački čitaju, i klimaju s tikvami i gundraju: „Ja — ja — viš — viš — hm! hm! to je tako — ja — ja — po boštrića tako jušto — tako". — Nadalje „Piccolo" piše, da Krstić „odgovara krščanskoj zapovedi o ljubavi prama iskrnjemu". Ča baš tako? A ča bi „Piccolo" rekal, kada bi znal, da je ta isti Krstić „ki dela za mir", i ki je dokazal potrebu za živeti u miru i ljubavi medju svimi Istrani bez razlike narodnosti" — ča bi rekal, pitamo mi „Piccolo" da zna, da je ta isti Krstić va svojoj „tete Jambrožije" — va tem istem liste „ki izlazi na Matulji va slovinskem zajike" pred malo vremena pozival sve istarske Hrvate i Slovence da neka zamu drvo (toljagu) pak da neka mlate po Taljaneh"?

* * *

Krstić i „Slovenski narod." Krstić piše, da je „Slovenski narod" najvidjeniji list. I čudno, ta isti dan kada je Krstić to pisal, prnesal je ta isti najvidjeniji list vest, da je Krstić **izdajica**, a naš „Narodni list" da je vrlo obljubljen i krasno uredjen list. Digo, šior od plemena Liziriti, ćete još reć, da je „Slovenski Narod" najvidjeniji list? Ala je ta Krstić brižan — ni jedna da bi mu se posrećila.

* * *

Kralj je umro — živio kralj! To piše Krstić va zadnjoj „tete" z debelimi slovi. Ne morete si pomislet, va ku konfuzijon je ta neočekivana vest postavila Krstićeve mačke. A kako ne ćete? Va „tete" njim se govori, da je umrl kralj, a neznaju ki, tamo stoji pisano: Živio kralj! a ne znaju ki? I Mužgice su na Voloskem bile sve smućene, a i sama Berka ni mogla razumet ča je to, pak je valje šla kupit „Piccolo", da vidi, ki kralj je umrl, i kemu kralju vapije Krstić živio! Inšoma vidim da će Krstić morat obrnut tatiku sa svojem pisanjem ako te ga njegovi mačići razumet. Zač njim ni to rekal onako kako gre, najme: „le roi est mort — vive le roi! Tako bi ga bar njegovi mačići razumeli, kako su ga razumeli i onputa, kada mu je ono va „tete" svaka druga beseda bila latinska.

* * *

Personalni napadaji. „Teta" piše, da mi pišemo „personalni napadaji, ofeži, ocrnjivanja i laži svake vrsti". To piše Krstić, a mi mu poručujemo, neka on pročita svoj smradni i blatni list još jedanput pokle ga napiše, pak ča će videt? Videt će, da je od prve besedi, ča ju je on napisal, pak sve do zaduje sve samo i golo „personalno napadanje", „ofeži" „ocrnjivanja" i „laži" svake vrsti.

Da je temu tako najbolji je dokaz taj da je njegov smradni foj i sam presvietli biskup proklel i zabranil svim svojim vjernim čitat ga. A ako će pak da mu z prstom pokažemo na veće svinjarije ke meće va svoju krpu nima ako ne obrnut „tetu Jambrožiju" i tamo negde zada će nać on smradni dopis iz Lovrana, va kem je rečeno toliko laži i toliko gnjusarij, koliko ima stari Jure rogi na glave.

Krstić će nam valje spočitnut: — Ter ste i vi pisali proti Lovranskem kalabrezom one paćuharije, za ke zna sva Istra. Dobro je — mi ne tajimo, mi govorimo otvoreno, da smo napisali one paćuharije. Ali zač smo ih mi napisali, i ki je bil uzrok temu, da smo ih pisali? To ćemo mu povedat mi. Odkada je počela ova naša borba proti Taljanom, va Lovrane se je dobar del naroda stavil na našu stran, zač je upravo na toj našoj strane Bog i pravica.

Kada su to videli lovranski „nespašeni Kalabrezi", kako ih je jedanput Krstić zval skočili su valje na nogi i plačeni od Parenca počeli su nastojat, kako bi nas zatrli i uništili. Da to postignu počeli su pisat va fojeh talijanskeh i va listeh prez podpisa svakeh gnjusarij i smradarij proti našim ženam i divojkam kako i proti našim sestram i materam. Naši su na sve to mirovali i puščali su — neka se Kalabrezi sacijuju. Na to se je počel štampevat va Pule on zloglasni foj: „il Giovane Pensiero". Ta foj bil vam je pravi „buc" — kloaka — provaža — baš na vlas onakov, kakova je sada „teta Jambrožija". Taj foj je počel pisat proti naših ljudi upravo gnjusno. Naši su još mirovali Kada i kada bi prišlo va „Našoj Sloge" kakovo otvoreno pismo, ko bi podpisal jedan ale drugi od naših i prišlo bi do kakovega procesa, kade bi prišli van takovi škandali, od poznate „fameje", da je bila upravo strahota. Mej tem va „Jovane Pensiere" i va listeh anonimeh se je i nadalje smradarilo proti našem — dokle se najzada nisu štufali i počeli i oni odgovarat, kako trebe — fino i z rukavicami. Najviše ča smo mi rekli va naših paćuharijah, bila je beseda „rog". Je to veliko zlo? Mislimo, da ni, zač kada se oni taneki od fameje nisu sramili nosit rogi na glave, mi neznamo kako bi se bili mogli sramit, ako bi ti isti rogi videli naštampani na karte.

* * *

Kukuma se jadi. Lovranski mežnjari su Kukume na rogeh, a znate zač? Samo zato, zač nete da budu Kalabrezi. Oni da su kriví, da je batoć od zvona na placu pal, aš da bi jedan od njih moral bit vavek gore va zvonike i držat batoć v ruke, da nebi pal na placu. A Kukuma, kukuma povero batoćo che ti je! Kukuma se još jadi i na to, da je šal Rauš ča z Lovrana. On se je naime nadal, da će moć delat va Lovrane za senšala, a to mu je vidite — škrokalo. „Inde irae!" bi rekal stari Tonić. De resto, kako čujemo, z Lovrana nima već nikakoveh drugeh novitati, ako ne ta, da su Minjinjanjovemu sinu narasli dva zuba.

* * *

Fiasko: „Teta" piše, da smo mi z našem „Narodnem listom" doživeli podpuni fiasko. Na to mu najbolje odgovara naš sam narod, ki nam svaki dan šalje predplatu za naš list — na to neka mu odgovori ono tisuće i pet sto listi, keh se svaki put proda, na to neka mu odgovori on lepi broj oneh, ki su prvo s njim držali, a sada su se od njega okrižali, na to neka mu odgovori ona promjena, on novi život, ki je nastal po

našoj Leprinašćini i Kastavšćini — na to neka mu odgovore i zadnji izbori va Klane, kade je on dobil grdu batošku. A ako mu ni to ni dosti, dodat ćemo mu još i to, da je našemu listu osiguran obstanak, i da nam neće nikada past na pamet zapustit ga, nego ćemo se još tesnije okole njega stisnut i delat ćemo i pisat samo za korist i sreću onega naroda, ki nas je već za ovo malo vremena odkada smo z listom počeli, tako lepo dočekal i počastil i pozdravil.

* * *

Prosti soldat. Krstić piše, da je prosti soldat va istarskem partide. Mi smo to i prvo znali, znali smo još i to, da mu Taljani davaju menažu i panjoku. Još nam poveda, da on nima ni da nesme imet svojega partida. I to smo mi od prvo znali! Brižan Krstić — nać je već spal. On nesme imet ni partida — a ako ga ima valje ga mora zrucit Taljanom — a to sve za oni vražji — a ne božji patakuni ča mu ih Campitelli dava.

* * *

Krstići Krstići vavek Krstić. Krstić se tuži, da vavek pišemo Krstić i Krstić i samo Krstić. A ipak mi se spamećujemo da smo napisali i Juda i taljanski plačenik i Liziriti . . .

* * *

I Battara je postal dopisnik „tete Jambrožije." I njemu se je skotelo, da se javi va „tete" z nekakovim očitovanjem, kega mu je napisal sam Krstić. Tu nam on poveda, da je „tetu" štampal sobotu a ne četrtak, kako smo mi govorili. Bit će tako kako piše šior Piero. Nego ja bim malo rad doznat, odkuda je pak mane kapnula na veli petak ona „teta Jambrožija" ka je bila štampana na — velu subotu.

* * *

Krstić zabada nos va naše Uredničtvo, a osobito va našega odgovornega urednika. Mi smo odlučili pustit ga neka on tako svoj nos i naprvo zabada, kada već puli tega — gušta nahaja.

* * *

A viš ga malo! Krstić poveda, da je govoril s nekem Slovencem o dičnom našem zastupniku Spinčiću, i o prilikah va bečkem parlamente. Stega čuli! I to on blezga tako, kako da bi se ki Slovenec dinjal govorit s jednim Krstićem. Urča — lazanjon!

* * *

Ima još puno blata va „tete Jambrožije", ale ja sam se već štufal grest va toj gomile. I za tu gomilu davaju Taljani Krstiću 100 fjorini na mesec . . . Povera Italia nač si spala! A znate, kako su razdeljeni ti fjorini? Ovako: Ako Krstić piše ča proti biskupu dobije 10 fjorini, a ako pak piše proti drugemu kemu popu, plovanu ale kapelanu onputa dobije po 5 fjorini. Kada pak piše proti „Barbe Tončiću" onputa ne dobije nego 5 šoldi! Zato, vidite, on na me redko kada napada, dočim na popi riga va svakem broje svo zlo. Gracije! Ma njemu popi rende.

Barba Tončić.

Kupujte žigice

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru.

Domaće viesti.

Zlatni pir Njihovih kraljevskih Visosti — Velikega Vojvode i Velike Vojvodkinje od Luksemburga. Ti Visoki gosti nas već od nekoliko let tako gusto pohajaju, da ih već skoro nekakvim pravom moremo držat za naše domaće. Kako njim se naše pučanstvo raduje, vidi se i odtuda, da svakega leta, kada pridu v Opatiju najdu celo mesto izkićeno s banderami. Mi pak mislimo, da ćemo prijateljem našega lista jako ugodit, ako čagod spomenemo od teh naših drugeh Gosti, ki se sada spremaju, da proslave jedan lepi jubilej, kakovega je malo kemu dano, da ga dočeka.

Adolf, Vilim, Karlo, August Fridrik rodil se je od otca Vilima I. vojvode od Nasau — va Weiburge na 24. julja 1817., tako da je sada va osamdeset i četrtem lete svojega življenja. Kako mladić služil je va Austrijskoj vojske i tu je ostal sve do leta 1839. najme do smrti svojega otca Vilima I. Na 20. augusta istega leta nastupil je vladu va vojvodine Nassau, kade je i ostal sve do leta 1866. kada je naime tu Vojvodinu Prusija zakvačila i pridružila k svojem zemljam. Kada je vojvoda Adolf na ta način izgubil svoje priestolje preselil se je va Beč mirno podnoseć nepravdu, ka mu je bila učinjena. Leta 1867. storil je jednu pogodbu s Prusijom, ka mu je za izgubljenu zemlju kao odštetu izplatila talari 8 milijuni i pol Vreme je prolazilo, a naš vojvoda je od tada živel najviše va Beče — po lete bi samo za ki mesec šal va ko mesto va Nemačku. Na njega je svet zaboravil — a i on reć bi, da se ni puno žalostil za izgubljenim prestoljem.

Nego dogodilo se je da je leta 1899. olandezki kralj Vilim III. jako obolel i lečnici su obnašli, da on neće več bit sposoban za vladu. Ča storit sada? Kralju je sin još od prvo umrl, a kći mu Vilhelmina imala je onputa okole 9 let. Nego pomoć se je moralo. I ministarstvo se je dogovorilo z kraljicom Emom, da će se izabrat jedna rejenca dokle mlada kraljica naraste. Nego ako je ta uredba valjala za Olandezku ni mogla nikako valjat za veliku Vojvodinu Luksemburg, ka je već od 1815 bila združena s Olandežkom. Luksenburžki zakoni ne priznavaju ženske na priestolju, tamo mora vladat samo mužki. I spametili su se Luksemburžani, da ima u tudjini jedan vojvoda, ki je istega roda, kega su bili i prvi njihovi vladari. Ta vojvoda bil je Adolf Nasau. Njega su oni pozvali na luksemburžko priestolje. I va istinu na 12 aprila 1899. leta počel je vojvoda Adolf vladat Luksemburgom. Nego za malo je bila ta njegova vlast. Već drugi mesec — na 4 maja istega leta najedanput se je zdravlje olandežkega kralja tako popravilo, da je sam preuzel kraljevstvo. Prvo ča je učini! bilo je to, da je na nelepi način odpravil vojvodu Adolfa i prisilil ga je, da je moral poć ča od njegovega kraljevstva. I vojvoda je opet ostal bez vlasti. Nego malo za tem — prvi dni novembra 1890. leta umrl je kralj Olandežki Vilim III. a s tem je vojvoda Adolf dobil pravo, da stupi na luksemburžko prestolje. I od tega vremena on vlada kako Veliki Vojvoda od Luksemburga, ki je sada posvema odeljen od Olandežke. Luksemburg leži mej Francezkom, Belgijom i Prusijom. To je mala zemlja — puno manja od Istre, a brojila je leta 1890. 211.088 duš. Ljudi govore većinom francezki, ki je i službeni jezik za celu zemlju. Po veri su najveći del katolici. Veliki vojvoda od Luksenburga bil je dva puta oženjen. Prvi put se je oženil leta 1844. i to s Elizabetom kćerom ruskega Velikega vojvode Mihajla. Nego ta mu je žena umrla već leta 1845. — i on je ostal udovac sve do leta 1851. Tega leta naime na 23. aprila oženil se je po drugi put i to s današnjom svojom ženom — Adelajdom od Anhalta. Njemu je ona rodila dvoje dece: sina Vilhelma, ki će ga nasledit na prestolju i kćer Hildu, ka je oženjena za Velikega vojvodu od Badena.

Veliki Vojvoda je od vavek bil iskren i vjeran prijatelj našega cesara Frana Josipa I. To prijateljstvo je on pokazal osobito leta 1866. za vreme vojske s Prusijom. On je, kako vojvoda od Nasau, držal s Austrijom proti Prusiji i zato mu je bila zeta vlast va onoj vojvodine. On je kako smo već spomenuli i kasnije živel većinom va Beče, a i sina je dal va Austrijsku službu, i tu je leta 1899. avancal za jenerala.

Na 23. aprila ovega leta Visoki starac slavi sa svojom uzvišenom gospojom svoj zlatni pir va ovoj našoj lepoj Opatije, ku on silno ljubi. Mi smo više nego sigurni, da će i naše pučanstvo vratit svojem Visokem Gostom milo za drago, i da će koliko moguće lepše proslavit ta znamenit dan.

Luksemburška bandera ima isti koluri kako i naša hrvatska, to će reć crjeni-beli i plavi. Zato se čudimo, kako je „svečanostni odbor" mogal ti koluri pomešat va oneh nemačeh i talijanskeh pismeh, ki su se delili po kućah Mi mislimo, da bi se barem kada i kada moglo va te „svečanostne odbore" kalomat i kegagod ki koliko toliko dalje vidi.

Bečki načelnik u Kastvu. Pišu nam od onde: Na sam Uskrs ili Vazam u jutro, došle su ovamo dve kočije. U njih bijaše glavar Beča, prestolnice našega cesara i kralja, sa tri druga kršćansko-socijalna zastupnika u Beču i sa još trojicom Bečana. Došli su i za to, da budu u Kastvu kod službe Božje. Našav našega zastupnika Spinčića, s kojim su se najprijaznije pozdravili, ogledali su se na Crekvini i videli s jedne strane, kuda se sva Kastavščina proteže, kuda živu naši vredni Halubljani. Došao je pak naš glavar gospodin Kazimir Jelušić i obć. savjetnik Frane Dukić, i razni drugi, te su se bečki gosti sa svima liepo pozdravili. Pozvani na pogaču, išli su svi skupa k Vjekoslavu Jelušiću. Tu je Bečki načelnik pozdravio našega zastupnika s riečmi, iz kojih se je vidilo, kako ga Bečki drugovi va parlamentu štuju. Pozdravio je pak i našega glavara, nazivajuć ga svojim kolegom — načelnikom, a tako i našega Frana. Dakako da su te odlične gostove, naročito Bečkoga načelnika pozdravili koli naš zastupnik toli naš glavar. Za tem išli su svi zajedno u crkvu i bili su kod pjevane hrvatske sv. mise. Bili su zaneseni svečanostju, kojom se je obavila služba Božja, i pjevanjem na koru, i hvalili su pobožnost puka, kojega bijaše crkva puna pucata. Pregledali su pak izpred crkve i drugu stran Kastavščine, kao i Veprinašćinu i cielu obalu i Učku goru, i čudili su se ne samo pogledu, nego takodjer i radinosti našega pučanstva, koju su opazili na lepo obradjenih komadićih zemljišta, pak su neprestano govorili! Vredni ljudi, vredni ljudi. Doznali su pako i to, kako mora svaki od njih imat kakov zanat, da može preživiti sebe i svoje. Od tud išli su u „Narodni dom" u hrvatsku čitaonicu, te su tu u spomen knjigu ubilježili svoja imena. Poznajuć zasluge hrvatskoga naroda za vladajuću kuću i cesarstvo, hvalili su s jedne strane nastojanje naših rodoljuba za svoj narod, s druge strane kudili politiku vladà, koje neznaju cieniti toga naroda, već bi ga htjeli izučit na milost i nemilost tudjinca Talijana. Rado su se odazvali pozivu našega gospodina glavara, te posjetili njegovu kuću, gdje su starim hrvatskim načinom od njegove gospodje počašćeni bili. Zapuštajući Kastav, rekli su njeki od njih da bi za uvjek radi tu ostali. Tako njim se je dopala i čistoća grada, i položaj, i pogled i ljudi. Putem zaustavili su se i u obitelji brata našeg zastupnika Spinčića, te se radovali, što njim bje dana prilika probaviti nekoliko vremena i u jednoj hrvatskoj, kastavskoj, seoskoj kući. Na sve naše čestite ljude je taj posjet Bečkoga načelnika i njegovog družtva u Kastvu i Spinčićih učinil najbolji utisak.

Osobne viesti. Ovi dni prišal je v Opatiju Badenski priestolo-nasljednik Veliki Vojvoda Fridrik sa svojom suprugom Hildom, kćerom Velikoga Vojvode Luksemburga. Čera pak na 17. o. m. došal je i sin Velikoga vojvode Luksemburžkega prestolo-naslednik Vilim. Ti visoki gostovi došli su v Opatiju za to, da budu tu na 23. o. m. na dan proslavljenja zlatnega pira Velikega Vojvode od Luksemburga.

† **Anton Korić.** Čera na 17. o. mj. okole 6 ur u jutro umrl je va Ike poznati naš rodoljub Anton Korić pomorski kapetan i posjednik. Njegova je obitelj od vavek bližno njegovala va svojoj kuće naš lepi hrvatski jezik. A i drugačije bil je vavek uz nas i s nami. Bog ga pomiluj!

Krojač Coverlizza na Voloskem dal je štampat va Krstićevem „Smrade" pismo proti gosp. Podmeniku, inšpektoru od policije va Opatije. Mi smo se popitali pul občini i doznali smo, da *bone* nedaje Coverlizza nego da ih Coverlizza dobiva i da je sam Coverlizza sa boni dobil od občinskega kasera novac. — Gosp. Podmenik ni, koliko smo doznali, nikada dignul na občine novac za Coverlizzu, nego je vavek sam Coverlizza dobil celi novac ravno od občinske kase. Corverlizza ni dakle istinu pisal i mi se nadamo da će on zato imat još na kompetentnem meste odgovarat.

Sjajna sjednica mora se reć da je bila sobotu va našoj „Zore". Tom prigodom su članí naše mužke podružnice sv. Cirila i Metoda pokazali, kako njim na srce leži dobro naš-ga puka. Mi njim doista čestitamo. Živili! Živili! Živili!

Tombola v Opatije bila je nedelju. Ljudi su se tužili da nisu dari niš valjali i da ih je malo bilo. Ma je zato bilo ljudi — a bila je i takova konfuzion, da smo misleli, da smo na procesione od vele suboti na Voloskem.

Stomanji i mudandi od stare Ambrozinke iliti kako Krstić dugi plaća. Još leta 1899. trefil je Krstić na Voloskem neku gospu Ressmann iz Vasanske pak njoj se je približil i valje ju je pital, da neka mu posudi za nekakega bogatega kmeta va Kastavščine za malo vremena 200 fjorini. Ta gospa, misleć, da je Krstić kakov albokat rekla je, da nima nego 100 fijorini i dala mu ih je. — Nego kako da ih je more hitila. — Krstić njoj je vavek obećaval, da će njoj ih dat, ali beći ni bilo videt, Na koncu je ga morala tužit i storit mu šekucijon. Nego po staroj već navade ni se pul Krstića našlo ni puca. Na 28. marča imel je radi tega Krstić prisec ča ima. Ta dan je obećal, da će do osam dan platit sve, neka se ga ne sili na prisegu. Do osam dan ni platil niš, pak je albokat od gospe Ressmann predložil na sud, da ako neće Krstić prise ča ima, neka se ga stavi va peržun. — Sud ga je iskal i na velu subotu i na vazmeni blagdan i u utorak za tem ni ga bilo moguće nać. Napokon dobil ga je sredu na 9 ovega meseca fanat od suda i peljal ga je pred sud. Tu je Krstić prisegal da nima niš i tako je gospa Ressmann dobila na lakat. Ki neveruje neka gre na sud videt protokol od 9. aprila o. g. broj E 94/1. —

Krstić je najme na 9. o. m. prisegal da ima jedan kaput, jednu zimsku robu, jedan šovratat, jednu staru letnu robu, 2 klobuka, jednu baretu (ovu je kupil kada su bili izbori za petu kuriju; op. slagara) nego sve to, da je od stare Ambrozinke zač da mu je ona sve to kupila svojemi beći. I bijankarija, ku nosi i ku po nedeljah promienjuje da je sva od stare Ambrozinke (dunke Krstić nima ni svojeh mudandi! Auf! lepa rožica moja! Ki štof za naše pačuharije! Kega smeha će još bit s temi stomanjami i mudandami od stare Ambrozinki).

To je Krstić prisegal. Još je povedel, da su mu lanjsko leto Talijani davali za njigovu agitaciju i pisanje proti istarskem Hrvatom 100 fijorini na mesec. — Pak se neki čude, da Krstić tako bljutavo proti nam piše. Mora, zač drugače Taljani mu nebi dali flik! Neka sudi pak svaki pošten čovek sada bil Talijan al Kinez, ako je to pošteno za beći pljuvat na svoj rod i na svoj jezik.

Ča mislite pak, da je Krstić našmiral samo gospu Ressmann? Kako vraga ne! On je ordinal fabrike E. Lichtwitze Cie va Tropave jednu kasetu likvori za preko sto krun. Likvori je lepo popil ma ni platil ni šolda. Fabrika je tužila i Krstića rubala, ali ni ona kako ni drugi ni pul Krstića našla ni puca. — Krstićeva zakonita žena ima od njega za prijet skoro dve tisuće fijorini, ma neće potegnut vrag šolda. I takov čovek hita blato i pljuva na svakega i najpoštenejega našega čoveka, a sam ni za drugo nego za . . . . .

Ne čudimo se mi njemu ni Pirije, ki s njim hodi nego se mi čudimo nekem našem ljudem, ki svoj obraz crne kad se dostoje s takovem čovekom ni hodit ni govorit. Na ta način pokazuju, da su Krstića jednaki. Neka njim bude na čast! —

Neka ne fali nijedna članica Opatijske ženske podružnice sv. Cirila i Metoda prit nedelju na 4 ure va čitaonicu „Zoru" kade će se držat redovita godišnja sjednica iste podružnice.

Broj gosti v Opatije počel je padat. Čera na 17. o. m. bilo je v Opatije 1873 gosti dočim ih je pred 8 dan bilo 2041. Od 1. septembra do 17. ovega meseca prišlo je v Opatiju 10.837 gosti naime 1108 više nego lani na ta isti dan.

Nesreća na Voloskem. Danas zapodne vozil je jedan kočijaš od Eggmana iz Matulj v Opatiju voz opuk. — Na pute kade počme Minachovo prišal je kočijaš mej voz i zid od morske strani, pak ga je tako stisnulo, da su mu rebra popucale. — Na licu mesta našal se je odmah kotarski ločnik Dr. Graeffe ki je odredil da se valje nesrećnega kočijaša pelje va špital v Reku.

Talijansko razbojstvo. Prošlu nedelju v noći bil je va restaurant Transval na Voloskem ples. Dva Talijana iz Kraljestva neki Annibale Tonizzo i Valentino Celotti počeli su smutnju delat a gospodar ih je lepo vanka nesal. Vane su počeli klet i vrišćat da se je sve treslo. — Noćni pulicaj Paškvalo ki je na to prišal tamo rekal njim je da miruju. Kako da ih je z iglum badnul. Valje su obadva skočili na njega i počeli su ga za vrat gušit i seguro bi ga bili i zagušili da ni prišal stražar Podreka. — Obadva ta stražara su hteli peljat ta dva razbojnika va peržun, nego su imeli vražjega posla. Dve ure su se s njimi mučili dokle su ih zakovali i zaprli. I težko da bi bili ča opravili da njim nisu pomogli neki Bastianin i Nino od Rože. Talijani su zaprti i čekaju šentencu.

Lova na Voloskem. Na 16. 17. i danas bila je na Voloskem lova. Prvi dan uzelo je u soldate u prvom razredu 56 Kastavac i tudjinac, drugi dan u drugom razredu 22 a u tretom 8 Kastavac a stranac u svemu 9. Danas ostalo je za soldata svega skupa 27 iz ostalih občina.

Tužba opatijskeh fijakeri. Opatijski fijakeri se tuže, da njim ni moguće već ni živet. Bogataš Brückner ki ima do pedeset pari konji bi htel vas dobitak za se imet. On ima poštu on ima železnicu, on ima polevanje ceste i odvažanje smet, sve to mu ni dosta nego bi još htel da se svi furešti peljaju samo z njigovemi karocami. Na štacijone pul Matulj mu svi gredu na ruku a na škodu drugeh fijakeri; v Opatije lovi posebnemi ljudi po cestah i puteh pašijeri (znamo na priliku, da travestit, ki je prišal na mesto Haydena dela na Matuljah za njega) tako da drugi nimaju nego ča njemu ostane. Z jednum besedum Brückner bi otel da svi drugi fijakeri v Opatije propadu a on da ima monopol od karoc. Onputa će, bi gosti friško stali! Zato je u interesu sveh, da podupiraju druge fijakere. Obertnoj oblasti pak preporučujemo da se malo pobrine za siromašne fijakere u Opatiji. Ni pravo da jedan ima sve a drugi niš.

Krstić se tuži da ga naši ljudi proganjaju. On more zahvalit samo dobrote našega puka, da je on još va ovem kapitanate. Va svakem drugem kraje našega cesarstva bi ga već pred puno vremena odpravili bili.

Kako Krstić spoštuje zakon. Prvu nedelju bila je „teta Jambrožija" šekvestrana. Utorak na 9. o. m. je 12. šekvestraneh „Teti Jambroživi" prišlo po pošte va Zvonečn. Ča će reć na to poglaviti gosp. Scarpa? Ča ne će to reć imet oblasti za norca?

Živili svjestni Klanjci! Prigodom nazdravice dičnom Klanjcu v. g. Dr. M. Laginji koji je svojim patriotičnim radom proslavio diljem ciele naše domovine Klanu i Klanjce, sabralo se u oči izbora za obć. upravno vieće, u rodoljubnom društvu iznos od 8 K. 4 pare, za našu siromašnu dječicu na hrv. gimnaziji u Pazinu. — Predlogu veselog postolara — vunbacitelja, „koji neima za kožu", — da se spali „Teta Jambrožija," — nije se moglo udovoljiti, jer se na obćenitu radost nije u svoj Klanoj našlo nijednog eksemplara. Živili svjestni Klanjci!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Petra Velčić iz Moščenica 5 kruna, sakupljenih u veselom družtvu mladih moščeničkih Hrvata. — Na korist podružnice iste družbe u Veprincu sakupilo se u veselom družtvu kod g. Mandića na Brdu (Opriček) na predlog g. F. Korić za izlicitirani cigar, kruna 2·50, a dobio ga je g. Ivan Palmić iz Lovrana. Za globe i druge razne igre 2 krune 52 filira. Na imendan g. F. Korić, kod istog darovali su po jednu krunu F. Korić, J. Mender, J. Dobrec, V. Blagar, Andre Aničić, A. S. i I. Blagar. Ukupno 7 kruna. Pohvalno! Živili! — Nadalje primili smo od gosp. Frana Bončića 4 krune i 62 filira i to: 3 krune 42 filira kao ostatak od računa kod Jos. Kinkele u Mihotićima, a 1 krunu platio je g. Andre Gržetić-Grdinov iz Gornjeg Rukavca za globu što je imao njemačke a ne družbine žigice, kao i g. Ivan Grgurina, 20 filira radi istog razloga. Živili plemeniti darovatelji! — Od g. Ivana Vlaha Vičića iz Jušići br 9. još 3 krune 48 filira sakupljenih u njegovoj krčmi dne 4. o. mj. u veselom družtvu. — Za tim od č. g. K. U. 5 kruna i 60 filira sakupljenih za našu družbu pul. J. Kinkele va Perenićeh va veselem družtve. Brgujac i Pereničana i to za izlicitirano žigicu, s kom se je vazgalo „tetu Jambrožiju". — Još smo primili od g. Škalamere iz Berseca 13 kruna i 70 heleri. Imena darovatelja štampat ćemo drugi put. — Onda od g. Ivana Vlaha-Vičića iz Šmogori 5 kruna 66 filira, sakupljenih prigodom odhodnice domorodaca, Andra Bačić i Paškva Mandić iz Trinajstići u Ameriku, u njegovoj oštariji med prijatelji i rodjaci spomenute dvojice. Mi njim kličemo: Živili i sretan put. — Pak smo primili 13 krun 86 filiri sakupljenih u nedelju 14. o. m. va Mihotićih pul Spinčića, i to ovako: Družtvo je imalo da plati skupno račun, pak da se ne računa, naši su se vrli rodoljubi sami ponudili, da te platit svaki po jednu krunu, a ča ostane, neka bude za družbu, i ostalo je 6 krun i 24 filiri. Platili su multu radi tujeh žigic gospoda A. E. i Drag. Švelić mes. pomočnik svaki po 20 filiri, a za izlicitiranu „tetu Jambrožiju" dobilo se je 6 krun i 22 filira, pul ke priliki se najbolje izkazal naš vrli prijatelj i rodoljub g. Lodoviko Pobar. Živio! Gosp. Spinčić trgovac va Mihotićeh prodal je ovi blagdani sve družbine žigice. Kako ih ni mogal valje dobit, prodaval je tuje žigice, keh je još od prije imel. A ča su storili naši vredni mladići? Kupili su od njega sve one žigice, stavili su ih sve na jedan kup i sveh ih skupa važgali. Za to je dobila naša družba na dar 1 krunu od g. D. Spinčića, i to od veselja, da se je već jedanput oslobodil oneh nesrećneh tujeh fulminanti. To su rodoljubi — živili, živili, živili!

Svega po malo.

Proti vinskoj klauzole. U zadnjoj sednice meseca marča imel je vinogradarski odbor bečkega parlamenta dve sednice. — Na obedveh bil je prisutan i ministar poljodelstva. — Svi članovi odbora a mej njimi i naš zastupnik Spinčić odlučili su jednoglasno, da će se na vino ko pride k nam z drugeh kraljestvi morat plaćat po hektolitre 40 krun va zlatu dacija. Samo za talijanska vina, da će moć guveran, ako bude za silu snižit tu daciju na 24 k po hektolite. — Mi se nadamo da će parlamenat ovu odluku vinogradarskega odbora za daciju na furešta vina potrdit, pak će se na novu pogodbu z Italijom ustanovit dacija na talijansko vino na 24 k va zlatu po hektolitru. Samo na ta način mogla bi prestat konkurenca taljanskega vina, samo tako bi se moglo pomoć našemu kmetu v Istre i Dalmacije. Sada se najme plaća samo k 6 i 40 dacije na talijansko vino, pak se to vino radi tega puli nas v Austrije more lahko prodavat i to puno ceneje nego naše. Ako pak bude dacija na talijansko vino povišena na 24 K po hektolitru on puta neće moć talijansko vino našemu konkurencu delat, pak će s tem našemu kmetu bit bolje. Neka Bog dá. Ne valja pak pozabit da su leta 1891. svi talijanski deputati z Istre va Beče glasovali zato, da bude dacija na talijansko vino samo 6 i 40 k po hektolitru, dočim su naši deputati Spinčić i Laginja glasovali proti klanzole. — I tu se vidi ki je prijatelj istarskega kmeta!

Koliko je ljudi va našem cesarstve?

Galicija	7,295.538
Češka	6,318.230
Dol. Austrija	3,086.332
Moravska	2,435.081
Štajerska	1,356.058
Tirolska	850.062
Gornja Austrija	809.918
Bukovina	729.921
Šleska	680.529
Dalmacija	591.597
Kranjska	500.348
Koruška	367,344
Istra	344.173
Gorička	232.338
Solnogradska	193.247
Trst	178.672
Voralberška	129.816
Ukupno	26,107.304

Ugarska sa Hrvatskom ima 19,203.531 Cela Austro-Ugarska ima dakle 45,310.835 slovom četrdeset i pet milijuni tristo deset tisuć i osamsto trideset i pet ljudi.

Čudo. U Českoj je neka ženska rodila dete s pasjom glavom. To ni Bog zna kakovo čudo. — Ima va Rukavačine i va Leprinašćine parat ljudi ki su na svet prišli z mačjom glavom i z mačjemi možđjani.

Koliko je beći na svete. Neki Amerikan ki ni imal drugega dela je zištudijal, da je beći na svetu 51.640,000.000 krun. To je pedeset i jedan miljard i 640 milijuni krun, Ljudi božji, da jih je samo deseti del imet našem mačkom. Ma bi njavkali!

Jož.: Ča ti je Matina, da si tako zamišljen?

Mat.: A ni mane niš, ne — nego mojoj kunjade v Opatije.

J.: A ki vrag njoj je?

M.: A pokle se je kombasic puli Krstića nažerala ne more ni živet ni umret, i njoj ne moru ni zgoru ni zdolum.

J. Ki zna od kakove stare mačke su bile one klombasice.

M. Zač je imel Pogan havelok sobotu na procesione?

J. Da pokrije mizeriju.

M. Ča još ni zakrpal one bragešićini, ke su mu neki dan pukle na bicikle?

J. Trebe da ne.

M. Zač je neki dan Srajberićina zval Berku k sebe?

J. Da njoj povede koliko voti fali još Talijanom da dobiju podeštariju.

M. Pak ča njoj je rekal?

J. Da još fali jedan sam glas.

M. Tega će lahko Berka rodit.

J. Ne budi nem — kako ćeš da dete ima vot.

M. Nemo, ono neće bit dete, već pravi mustaćon — kako i mat.

J. Brizni mi onputa.

M. Ča je Rompimakine dobil novu službu?

J. Ja neznam kakovu to?

M. Da je postal Luftinšpektor za Volosko i Opatiju.

J. Mu se radujem!

M. I ja! —

Lepo prosimo

sve naše prijatelje po Istre, da nam pošalju sve one narodne pjesmice i pripovjesti, ke su se još očuvale puli našega puka. Mi ćemo sve ča nam se bude lepše činilo štampat zač bi od Boga grehota bila da se to izgubi. **Uredničtvo „Narodnega lista".**

Dopisnica uredničtva.

Gospodu dopisnike iz Lovrana Klane, Kastva, Berseca, Rubeši itd. molimo da se strpe do drugega puta. Lep pozdrav svim i svakem.

Gosp. dopisnik Vabriga. Vaš razgovor nam se jako dopada, ali neka Vam nebude žal, ako ga valje ne vidite štampanega — mi ga mislimo malo drugačeje prikazat našemu puku. — Lep pozdrav tamošnjemu našemu narodu a i preporuka, da se vavek drži tako krepko i čvrsto, kako se je do sada držal. Živili!

Izjava.

Podpisano radi izjavlja, da g. Anton Medvedić ni napisal vest „izbori u Klani", ka je bila štampana va „Narodnem listu" od 11. t. m. Uredničtvo.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Br. 104

Oglas!

Kotarska bolestnička blagajna u Voloskem

obdržavati će

u nedelju, 28. Aprila 1901

u 10 sati prije podne,

u dvorani

Občinskog glavarstva u Voloskem

svoju

godišnju glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće uprave o društvenom poslovanju u godini 1900.
2. Izvješće nadzornoga odbora.
3. Zaključak o godišnjem izvješću uprave i absolutorij upravi za godinu 1900.
4. Izbor nadzornoga odbora.
5. Izbor obraničkog suda.
6. Slučajni predlozi.

Pravo glasovanja na glavnoj skupštini imadu odaslanici blagajničkih članova i poslodavaca, koji bijahu izabrani 28. Decembra 1899.

Volosko dne 15. Aprila 1901.

Predsjednik:
Dr. Ivan Poščić.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilјu se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 17. Volosko-Opatija u četvrtak 25. travnja 1901. God. II.

Četerdesetletnica istarskega sabora.

Na 10. aprila o. l, prošlo je četrdeset let, da se je istarski sabor, ili dijeta, za prvi put sastal. — Tom prilikom su istarski Talijani, ki po krivice i prevarstve imaju va istarskem sabore većinu i juntu v rukah, delali nekakova veselja. Talijanski foji va Trste i v Istre su puno od tega pisali. a z veseljem su spominjali kakovi terdi Talijani su bili talijanski deputati leta 1861. To leto, kako smo rekli gore, sastal se je za prvi put istarski sabor i baš to leto imeli su istarski zastupniki na zemaljskem sabore zibrat izmed sebe nekoliko deputati za bečki parlamenat. Ti deputati za Beč morali su se zibrat pismeno glasovnicami ili škedami. — Svi talijanski deputati su na glasovnice ili škede namesto imena od deputati keh bi se u ime Istre bilo imelo poslat va Beč napisali „nessuno“ to će reć: nijednega. — I radi tega današnji talijanski foji v Istre i va Trste hvale i do neba dižu talijanske deputate ki nisu leta 1861. hteli poslat va Beč nijednega deputata.

A znate zač nisu onputa Talijani hteli poslat nijednega deputata z Istre va Beč? Za niš drugo nego za to zač su onputa istarski Talijani kako i dandanas trdo držali, da će Istra al prej al pokle prit pod Italiju pak da oni za to ne mare ni pošiljat svoje zastupnike va Beč. — Takovi su Talijani v Istre bili pred 40 let, — takovi su danas.

Ča su pak va teh četrdeset let od kada obstoji istarski sabor učinili dobra za istarski puk? Čujmo ča od tega piše talijanski list „Avanti“ od 17. aprila 1901. On piše:

„U četrdeset let konštitucijonal-„nega življenja istarski liberalci (Tali-„jani) nisu znali al nisu hteli učinit „nijednoga zakona ni providet niš, ča „bi vlada morala potvrdit a da odgo-„vara pravoj potrebe provincije.

A zač, to pitamo mi?

„Zato, zač va sveh četrdeset let „nisu istarski Talijani gledali nego na „svoju korist, tlačeć i guleć istarskega „kmeta, sijuć narodnostnu meržnju, pro-„ganjajuć i rugajuć se slavenskomu „pučanstvu koje u zemlji s Talijani „prebiva.

„Talijani su va to vreme delali „sve po svojoj glave i prezirali i pod „noge hitali svaku pravicu manjine i „nisu za niš hteli priznat kako va „istinu v Istre stvari stoje.

„Ako Istra ni va 40 let niš do-„bila more zahvalit samo Talijanom va „Istre, a Istarski puk neka se od tega „vadi razpoznavat ki mu je prijatelj ki neprijatelj.

Tako piše talijanski foj „Avanti“ iz Trsta, ki ni ni najmanje prijatelj nam istarskem Hrvatom ili Slavincem.

Da vidimo piše li pak istinu.

Va prveh deset let delovanja istarskega sabora nisu Talijani učinili za Istru niš dobra nego su samo gledali i učinili sve moguće da oseguraju sebe gospodarstvo nad Istarskemi Slaveni. Do leta 1870. bil je naš puk v Istre zaspan a Talijani su ga držali za svojga sužnja „šćavo“. Nijedne škole nisu hteli dat nam Slavenom Istre nego su hteli po sile da pomoću talijanskeh školi postanemo svi Talijani. — Nu Bog nas ni zapustil. Od leta 1870. počel se je naš puk zbudjevat i zahtevat svoje pravice i za to je počel pošiljat va istarski sabor svoji ljudi. — Ti naši deputati su va sabore gledali na svaki način kako bi se istarskemu puku pomoglo, nego premalo ih je bilo. Talijani ki su i onda imeli većinu va sabore delali su sve moguće da se puk v Istre ne probudi i nastojali su da se više osiromaši samo da moru laglje s njim vladat. — Prohadjala su leta a istarski kmet je bil sve više tlačen od Talijani. — Najveći bič za istarskega kmeta bil je ežoner, plaćilo za oslobodjenje kmeta od desetine, a ta ežoner su Talijani v Istre terali na takov način, da je puno kmeti radi tega plaćila propalo. Zaludo su naši deputati va diete molili i zaklinjali neka se istarskega kmeta oprosti od tega nesrećnega plaćila. Talijani nisu hteli ni čut za to a pravo zapravo nisu ni znali ča je ta ežener.

Kad je pak Dr. Laginja prišal va sabor, počel je valje delat na tem da se kmeta oslobodi od tega plaćila i nakon puno let mučnega dela posrećilo mu se je nagovorit c. k. vladu va Beče da ona oprosti svoj del tega ežonera, a onputa su Talijani morali na Laginjov predlog odlučit, da se oprosti kmeta v Istre od ežonera. Dr. Laginja sam je s tem pomogal kmetu više nego su Talijanski deputati svi skupa va celeh četrdeset let.

Naši su deputati va istarskem sabore učinili dosti predlogi za dobro puka, nego svi ti predlogi su bili od Talijani odvrženi. A znate zač? Samo zato, zač su bili storeni va našem hervatskem jezike. — Kad su deputati počeli va dijete govorit hervatski, Talijani su njim se za to rugali, na njih pljuvali i proganjali ih tako, da su na koncu morali pobegnut ča.

Mi od Talijani imamo samo zlo, oni hoće našu propast. Talijani su krivi da je Rigo ukral zemaljskoj kase 80 tisuć fijorini, oni su nam već dosada naprtili takovi adicijonali da ih već nemoremo ni plaćat, oni su nam naprtili Krstića, ki košta zemaljsku kasu skoro 6 tisuć fijorini na leto. I još se najde naših bedasteh ljudi ki bi po sile hteli da budu svi naši deputati i va Beče i va Poreče Talijani.

Talijani su ovi dni nazvali istarski sabor od leta 1861. „la dieta del nessuno“ i pravo su imeli. Mi samo opažamo da je i današnji sabor va Poreče „dieta del nessuno“. Naših zastupniki ni tamo, zač su bili od Talijani stirani. Talijanski pak deputati nisu od nikakove koristi za istarskega kmeta i za to se punim pravom more reć da je i istarski sabor „la dieta del nessuno“.

Dopisi.

Iz Lovrana. (Iz listi jednega starega Lovranca, ki je po more.) Tri su stvari, keh mora svaki pošten čovek imet za temelj aliti fundamenat: prvo veru, drugo obitelj (familiju) a treće — domovinu. Ki promeni jednu od oveh, dela kako i on, ki gre od svoje kući na fit va drugu — tuju kuću. Za to mora svaki pošten čovek nastojat, da očuva i ako je moguće da poboljša te tri svetinje, ke je dobil rajajuć se na ovaj sviet. Neka niu vavek bude va pamete, da su njegovi stareji za te njegove svetinje va više prilikah krv levali i da su se svakako mučili, da mu ih očuvaju i obrane. Ja ki sam sada dugo od moje drage domovini i od moje premile familije nimam sobum ako ne samu veru, ka me prati va svaki kutić ovega sveta i svagde me teši va svakoj mojoj nesreće. A kada sam osamljen — sâm prez nijednega, ki bi kraj mane bil, onputa ja mislim na moju familiju i na moju domovinu. Ja ih ljubim kako samoga sebe tu moju familiju i moju domovinu. I upravo mi se srdce topi od mila, kada mislim na mesto, kade sam se rodil, i sve mi se čini, kako da mi se pred dušom otvara pogled na svi oni punti od mojega mesta s kemi me veže davno spominjanje. Ma namesto da najdem va tem veselja, duboka me prime i gorka žalost, kada god se malo dublje zamislim va prilike mojega milega Lovrana. I kamogod obrnem svoju misal, svuda vidim samu nevolju, ćete od strani ekonomičke ili moralne ili političke.

Naš Lovran, pravo mesto od mora leži vam danas kako jedna kambijal, ka je već skadila i izgubila svoju vrednost. Nima vam tu već ni trabakula ni broda, a nijednemu ne pada ni na pamet, da skupa spravi jedno društvo od vapori, kako su to druga pomorska mesta učinila, pak su od takoveh družtveh znala dobit i do 40 posto. A tim se nisu okoristile samo družtva već i vas puk oneh mesti, tako vidimo da va Bakre i va Losinje ne ćete nać već puti ni kapitana ni mornara ni makinistu ni fogistu da bi bili prez službi. A to sve sporadi tega, ča su se va oneh dveh mesteh mogućniji ljudi dali živo na delo oko unapredjenja mornarice. I ja bim preporučil našoj braće hrvatskoga jezika va Lovrane, da i oni učine onako kako su već to z davni storila druga njihova braća osobito po Dalmaciji, ja bim njim preporučil, da se hite va pomorski posli i vidlet te, da te z vremenom napredovat. Najprije te imet jedan vapor, za njim će prit drugi, pak treći i tako dalje, — naprvo naprvo za drugemi, ki su već dugo pred nami. A ako ne bi to mogal storit sam Lovran — Opatija i Volosko su blizu - - i tamo ima naše braće, združimo se s njima — više njih — više more.

Ali prvo svega valja se oslobodit od onega nesrećnega taljanskega partida, ki je od vavek bil za naš Lovran prava rovina. Oni su, ki ne daju našemu mestu napred, oni su, ki zatiruju naše ljude. Ćete da Vam za to dam jedno par dokaza? Tu su Vam, poslušajte samo.

Neki naši ljudi va Lovrane kupili su jedno 4 bragoci, s pomoću keh su se dali na ribariju va našem Kvarnare. I to bi bila ako i mala ali ipak jedna lepa pripomoć našemu mestu, ako nebi za drugo, nego za to, ča bi naši beći ostajali doma, a ne bi hodili va Čozu.

Ale ča su učinili Taljani? Sve su svoje sile složili va to, da našem ljudem zabrane doć do šolda, i nisu prepustili prilike, a da ne ugajaju tujincem Čozotom na svaki mogući način. I dogodilo se je, da je i to propalo, a tako propada sve, s čem bi pametni ljudi oteli koristit mestu. A i drugačeje gledaju Taljani, kako bi pogubili naše ljude. Za to imamo stotinu primeri. Spomenut ćemo samo ovo. Poznato je da Lovran nima svojeh brodi, zato svaki Lovranac ćete kapitan, ćete škrivan ale mornar mora poć van z mesta prosit, da mu se dâ ki impieg. A ča učine va takovoj prilike naši Taljani? Gledaju da na svaki način zapreče, da on ki moli ne dobije impiega, i to sve za to, zač ni otel rinegat svoj materinski jezik va hipe, kada su to oni od njega iskali. Koliki listi anonimi su lovranski Kalabrezi pisali na direcion od „Adrije“, kada je ono imel bit imenovan g. Nino Šepić za kapitana? A kada je naš gosp. Nino Turčić imel postat kapitan na „Ungarskem-hrvatskem“ družtve ča se je sve proti njemu pisalo po talijanskeh fojeh? A ča su Talijani va svoje vreme napisali proti kapitanom g. Alfonsu Čerčiću proti Josipu Blečiću i sada već pokojnemu Minaku? „Perfin je meštar Guglielmo Grosman šal kako kakov uzurajo va kuću od neke častne gospe z Lovrana i rekal njoj je ove besedi: — Vaš sin je suplikal na Lloyd za kapitana, ale ako ćete da ga tamo primu, valja da mi daste 100 fjorini. I meštar Grosman je dobil teh 100 fjorini! Koliko se zna meštar Grosman ni ni koraka učinil da sin one gospe postane kapitan, i zato se more pomislet, da je on pital oni beći, samo da ne intriguje proti. Danas onaj mladić čini čast sebe i svojemu mestu po kraje i po more. Nego danas nam va tem ne moru puno naškodit, zač današnji je dan hvala Bogu skoro sva mornarica v rukah naših ljudi. Ale naši ljudi nisu vendikativi kako Taljani, i mi smo sigurni, da te vavek nastojat da ovudnjem ljudem daju impijegi, niš za to ako su i ti ljudi i rinegali svoj jezik i svoj narod. To su brizni ljudi, pravi

siromahi duhom, ki su više vredni da ih pomilujemo nego da ih mrzimo, zač oni nisu niš drugo nego slepo oružje v rukah od poganskeh Talijani. A ako baš te, da našim neprijateljem vrate zlo zlim, to neka učine onem taljanskem koporionom, ki su va Lovrano nesreća i propast.

Jedan stari Lovranac.

Iz Klane. Vi ste va predzadnjem „Narodnem liste" pisali kontra „Fagaleti" i Marčelji. Pustimo ća kumpara Fagaletu, mi znamo da on ni gledal prit va administraciju ako ne va prvim tilu (ča ne kumpar Ive?) nego zač ste spomenili Franeta, za kega ćemo svi posvedočit, da ga na dan izbora ni bilo ni vidit iz kiše, on je janjca drl, a ni se pačal va izbore. Briga to njega on je prvo dosti dila storil za to, pak sada, ma da bi jedan glas dobil. Uh nezahvalni narod, e ča ćemo, potrpimo, te se benj ljudi opametit, pak će z vrimenom i na nas red prit. —

A zač ste kumpara Andreta van pustili? ča je on malo koraki storil do gosp. Konstantina i Krstića (no ča ni istina kumpar Andre?) pak sada ni da bite mu se barem zahvalili, nego još povrh tiga ga i iz županije gonite! Ah milina mi pride kada sam sam z materu i z Marijicu doma no ča ne?

Antić — Antić s tobu ćemo valje finit Ti si samo dilal kuntra onimu, ki je svim Klanjcem dobro storil, a tebi pak? Odgovori si sam, a mi to dobro znamo. Ja pače, drugi put piši i dili malo točnije buletine, da se od komisije onako nemuče za čitat, i pazi, znaš, da je grdo, da brižan čovik namisto dat buletin od tretiga tila, da od drugiga, pak pride samo smutnja med ljudi. Nego sreća da jih ni bilo čuda. No ča ne Ante, poduzetniče ceste?

Kaj ćemo pak s Šmiton ki je storil morebit već „otok" kuntra izbori? Najbolje ga j' pustit ća, ter njega poznaju od Urala do Triglava, pardon od sudbenoga poslužnika do Tribunalskiga predsednika, još morebit i občina, ča ne kumpar Ante?

Još imam četiri, ma oni su nedužni, pustimo jih za sada, oni su već sada drugačinji, ča ne ljudi?

Još Vam imam čast pohvalit i naše divojčice, ke su se zazele za izbore. Vidite malo ljudi po svitu, kako su puli nas divojke zrele, već bi se skoro prez kuratura mogle oženit.

Prva Vam je Marija Longa, ona Vam se zna lipo i po R . . . na srid vasi tlić! Sram te budi, ti je rekal čaća, ča ne?

Druga je Marija Škura, ka šnofa i prez tabaka.

Treta Marija . . . . . Marija Marija, neću ti za sada niš reć, zaradi tvoje obitelji ma nemisli, da si svu mudrost u Bosni pozobala.

A Pepici ja nemorem zamirit, ter mi znamo, da ona kadi side mogla bi i piščeta provalit (ma to ćemo još provat z Andrićem) tako ona se je komać oni dan razčeprhala, brižna dilavka.

Anicu Šmitovu pustimo ća, ona se je z oću barem karala, a vi druge, povijte mi malo za čje babe dušu, a neznate li da je i gorimenovane mužke sram, da njim moraju va izborih i ženske pomoć, no ča ni istina? Recite Vi ki ste pametni i nerazumni, ako nisam sve ovo do zadnje piknjice istinu pisal zač za svaku laž sam vridan potrpit i jednu pljusku. Ča ne Krstićeva šocija?

Još sam za drugi put prišpara' nekoliko.

Ča piše „teta Jambrožija."

Ča je bilo dugo, prislo je blizu — a mogal sam i sam znat, da će do tega prit. Grebuć vavek va smradnoj „tete Jambrožije" — vaš Vam je Barba Tončić ljudi moji namlata! — i to grdo namlatal. Od silnega naštrapa natekli su mi zubi tako jako, da mi je glava kako jedan kabal. Zato valja da mi oproste svi ki budu videli da danaska ni va ovoj rubrike onako, kako je to drugi puti bivalo.

* * *

Farizej: Čujte malo Krstića, kako predika va zadnjoj „tete Jambrožije": „Velika, nedostiživa je Providnost od Svemogućega. Toj Providnosti mi bezuvetno se moramo pokoravati i klanjati" . . . Pak onput: „Tebe Boga hvalimo, jest krasna, divna božanstvena himna, ku je sveti Ambrož izpeval z estatičnum mišlju na silni neprocenivi dobročinstvi i blagodati od božje Providnosti" . . . Da bi to bilo napisano lepim zajikom s malo manje fali, i od čoveka, ki barem donekle drži do crekvi i do božjeh zapovedi, ne bi ni bilo Bog zna kako slabo, ali već sama misal na to, da je to Krstić napisal, dostatna nam je, da se va nas razbije ono va istinu lepo razpoloženje, ko va našeh srdceh budi zlatna krščanska beseda. Zač obrnimo „tetu Jambrožiju" na drugu stranu pak ča ćemo nać? Nać ćemo na jednem meste, kade se ta Arbanaski farizej ruga svetemu Otcu Pape Lavu XIII., radi jednega govora, kega je slavni starac izrekal ovi dni. I ča ćemo još — nać? Nać ćemo malo dalje još i ove besedi: „Naši Zminij (Žminjci!) nisu sada tako bogomoljni kako su prije bili, i te storiti po primeru od Španje i Portugala, gde se narod digal proti namestnikom božjim". Krstić dodaje „krivi" namestniki božji, — a mi znamo da takovih va crkve nima, i ki uči da su popi krivi namestniki božji taj je proti crekvi, a ki je proti crekvi je proti našoj svetoj veri i pravi je sakrilej, ako jedan takov zimlje v usta onu va istinu veličanstvenu himnu sv. Ambrozija — „tebe Boga hvalimo". Nego za pravo svi izdajice su od istega kusa. Njim treba vavek nekakovega načina, kako te laglje doć do onega, ča su namisleli zatrt. Tako je i Juda Iškariot bušnul Isusa, a s tim ga je otel pokazat njegovim neprijateljem da ga uhvate. Za to ni nikakovo čudo, ako i današnji farizeji i izdajice pjevaju s jedne strane „tebe Boga hvalimo", a s druge gledaju da zarinu svoj izdajički nož va prsi naše najbolje Majke — svete Isusove crekve, hvala i čast njoj budi!

* * *

Krstić dava sam sebe po prsteh. „Teta" piše: „Hrvatsku pako odkad se za nju zna tišti i prati neko velo prokletstvo. A Hrvati su prokleti do sedamdesetega kolena! (Krstić je brojil ta kolena i našal ih je toliko!) Mi smo do sada već sto puti dokazali, kakav je Hrvatina bil Krstić sve do par let nazad, dapače mi znamo i to da je pred tri leta pisal g. doktoru Stangeru jedno pismo, gde mu se izpoveda da je Hrvat, i da će radit za dobro Hrvatske Sada storimo jedan mali račun.

Pred tri leta Krstić je mogal imet najmanje 37 let. On je već puno let nazad bil postal duhtor — dakle čovek ki je već svo znanje i svu mudrost pozobal, pak je za siguro mogal već onputa znat, da je Hrvatska prokleta do sedamdesetega kolena. Sada mi pitamo, kako je mogal on ki govori da je rodom Albanez odabrat za svoju „milu majku" kako na jednem drugem meste govori, jednu Hrvatsku, za ku je svakako već onputa znal da je prokleta? To puščamo Krstiću neka nam on odgovori na to.

* * *

Krstić i „Dalmata". Krstić piše da i zadarski list „Dalmata" piše proti presvetlomu biskupu Mahniću i da mu je drago da ga brane „braća" iz Dalmacije. Dakle „Dalmata", ale bolje rekuć ljudi, ki su oko lista „Dalmata", su Krstiću „braća"! Da vidimo, kako je Krstić leta 1896. dakle pet let nazad sudil o toj današnjoj svojoj braće okolo „Dalmata". On je pisal va „tete Jambrožije" od 1 febrara 1896 ovo: „I Afrikanci poštuju mrtve. Ali ih ne poštuje ona šaka Zadrana, sakupljenih oko „Corriere Nazionale" pak i „Dalmate". Za njih (naime za one), ki su okole „Corriera" i „Dalmate") ništa nije sveto. Moralno im je čuvstvo izvračeno: govore pogrdama, hodaju po blatu . . . „socialni reptili" . . . To su, vidite, ta današnja Krstićeva braća. Lepa braća a i brata imaju baš fanjskega. Čestitajmo njemu i njim!

* * *

Volosko! „Tete" slini ceđe za občinom Voloskom i Opatijom. Krstić pozivlje sve svoje mačiće, da neka delaju, da Talijani predobiju na občine. I upravo mu srdačno besedi teču, kada govori o Voloskoj podestariji. A vi ne znate zač je to? On bi rad postal kaser na Voloskem. Ideja ni slaba! Onputa ši da bi Krstić imel mudandi i ligambi de primo precijo. Bašta, vederemo!

* * *

Krstić se gnjete Nemcem. Ta je lepa — on se gnjete Nemcem — a Nemci ga nete i nete. Neki dan su ga čekali z vritnjaki v Opatije i bi bi videl ki dan mu je, da se ni brzo, brzo, a gambele le vade ofukal ča z Opatije. To je bil sakraboljski „napredak!" —

* * *

Lepo, pošteno i hvalevredno govori Krstić da je delovanje Talijana Benatia va — parlamente. Da vidimo malo: Ovi dni je neput našega presvetlega cesara, prestolonaslednik Prejasni Nadvojvoda Fran Ferdinand postal protetor nemačkega, katoličkega i školskega družtva. Kada su to doznali Abreji i oni Nemci, ki delaju na to, da nemški Austrijanci postanu protestanti, da laglje spadu pod Prusiju, skočili su va parlamente kako nemi proti toj odluki Prejasnoga Nadvojvode, dapače neki su ga deputati i ofendili. Da se ta sramot svrši i da se nadalje ne ofenjuje član Prejasne cesarske familije i budući naš cesar, dignul se ministar prešident na nogi i rekal je, da je Prejasni Nadvojvoda gospodar delat ča će i da ako je on preuzel na se protetorstvo jednega katoličkega družtva to da je njegova stvar, va ku se nijedan ne bi smel pačat. Oni deputati pak, ki su proti našemu cesarstvu, ostali su nezadovoljni s tem odgovorom, i oteli su, da se i nadalje razpravlja i govori o toj stvari.

To se zna, da kad bi se bilo pustilo one ljude govorit, da bi ih bilo palo svakakoveh proti uzvišenoj osobe našega budućega cesara, za to se je svakako gledalo, da se temu valje na put stane. Nego moralo se je najprvo glasovat, ako će se o tem dalje govorit, ale pak ne. I glasovalo se je, i sa 149 glasi proti 106 dobili su naši deputati. ki su bili za to, da se o tem već ne govori.

A ča je pak puli te prigodi storil on Krstićev „obljubljeni i velezaslužni" muž doktor Bennati? On je glasoval neka se i napred o tem govori, i da je njegova valjala, va parlamente bi se bilo ki zna još koliko vremena napadalo na našega budućega cesara prejasnoga Nadvojvodu Frana Ferdinanda!

A je to lepo? Je to pošteno? Je to hvalevredno? Rukavčani, Leprinčani, Lovranci i Mošćenićani ste vi za to poslali va Beč onega Bennata, da Vam gore gleda kako bi se va nedostojni govori vuklo uzvišeno ime našega budućega cesara? Ča će od Vas promislet naš budući vladar, kad bude doznal, da ste vi poslali va Beč čoveka, ki je glasoval za to, da ga se va parlamente onako napada? Nego sva sreća da su bili onde naši deputati naime Dalmatinci s našim Spinčićem pak Slovenci, Čehi i katolici Nemci. Njim se mora zahvalit, da su se na dan 18. o. m. zabranili nedostojni govori proti prejasnemu nasledniku Austrijskega priestolja.

* * *

Kako se to slaže. Krstić pita, da kako se to slaže, da mu mi na jednem meste govorimo, da dobiva od Taljani stotinjače, desetače i petače, a na drugem meste da mu govorimo, da nima ni svojeh mudandi. A viš ga — da kako se to slaže? A lepo — kamo će lepše. Krstić dobiva od Taljani stotinjače, desetače i petače — ma ih ne potroši va koristne stvari, nego samo va dobri bukuniči. Njega pijaža naime dobro papat, osobito dobre pečenjice, fine ribice, pastice i bombonići. A bumbat? vi ne znate, kako njega pijaža bumbat? On vam pije sve najfiniji likvori i bibiti; tako znamo da je pred nekoliko vremena činel prit jednu kasetu likvori, keh je popil a ni platil. Va to, va to on troši vas novac kega dobiva. A svi znamo, da ča se spenda va grlo ne more se potrošit va mudandi. Za to se i posve lepo slaže to, da Krstić dobiva silu beči, a da za svem tem nima svojeh mudandi.

* * *

Punctum! Krstić se va zadnjoj „tete" hvali, da je njegovo bogato siromaštvo najbolji dokaz njegove najlipše kreposti. Punctum! Po njegovu dakle je najbolji dokaz njegove najlepše kreposti va tem, ča mu Jambrožina kupuje mudandi. Ma savè che la ghe vol tutta.

* * *

S čem se Krstić hvali: Krstić se va „tete" hvali, da je bogat i siromah. Verujemo mu. Bogat je, kada dobije od Kampitella 100 fjorini, a siromah je, kada ih pofrajà.

Barba Tončić.

Kupujte žigice
družbe sv. Ćirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Zlatni pir Nj. kralj. Visosti Velikega Vojvode od Luksemburga. Utorak bila je naša Opatija baš prava „perlica" a naše Volosko — pravi „diamant". Proletno sunce sipalo je na ta dva draga mesta svoje srebro i zlato, ko se je tako lepo izpreplitalo z onemi lepemi koluri na hrvatskeh banderah, keh su bile pune kući i puni jardimi. Već u jutro rano počelo je bit sve živo i veselo. Najprvo je šla muzika od Slatini okolo „Ville Amalije" sopuć lepe marći. Za tem je sledila služba Božja. ku je obavil posebni protestantski redovnik ki je navlaš za to prišal v Opatiju. Posle podne na 5 ur bil je va „Ville Amalije" veli obed. Ale prava dikota je bila večer. To je bilo neč, ča se v Opatije redko kada vidi. Kući i butigi bile su sve rasvetljene, a neke od njih upravo izvanredno lepo. Osobito lepo je bila rasvetljena teraca od „Adrije kluba" pak „Villa Augusta" i turan od „Letriki". A i more bilo je sve, kako va jednem ognje. Tu su bili vapori od „Ugarsko-hrvatskega" družtva jako lepo razsvetleni, a barki od naših barkarioli bile su rastresene po moru, kako i mali brilantići. Baš lepo — čast našem barkariolom, ki su to znali onako lepo uredit.

A da bude ta dekor još i lepši Kastav je rasvetlil svoj turan, a na Veprince i druguda okole po vrheh goreli su kresi, da ih je bilo lepo videt I sad je počela prava slava. Na Slatine blizu „Tenisplaca" skupila se muzika, veterani pod zapovedju od gosp: Zambela i vatrogasci pod zapovedju g. Dobérleta. Tu se je skupilo više sveta pak i naše hrvatsko pjevačko družtvo „Lovor" i nemačko družtvo „Quarnero". Sva su se ta družtva stavila va jedan red, pak su šli marćajuć od Slatine okole „Ville Amalije" i „Ville Angeline" do „Hotel Quarnero". Naši i njemački pjevači su se mej tem namestili svaki s jedne strani pred „Villom Amalijom." Na shode od „Ville Amalije" bila je učinjena lepa tribuna kade je bil prejasni Veliki Vojvoda Njegova prejasna Gospa i drugi od Njihove kuće. Na to su zapjevali Nemci jednu svoju pjesmu. Kada su svršili bilo je jedan čas sve tiho, dokle su najedan-

put naši basi zapjevali: Buči, buči more adrijansko... Već na prvi glasi naše pjesme svačigove su se oči obrnule prama našim vrlim „Lovorašem“ koji su krepko nastavljali svoje lepo pjevanje. A bilo je to pjevanje va istinu liepo. Sa tribune pratili su Visoki Gostovi našu pjesmu najvećim zanimanjem. Od svuda su se čuli glasi: — Schön, schön, to će reć: — lepo, lepo! I naša pjesma se je svršila, a Visoki gosti su naše pjevače odlikovali lepemi hvalami. Čast našemu „Lovoru“, i svim našim pjevačem. Čast njihovemu vrlemu predsjedniku g. Juliju Miranu, a čast i dika zaslužnomu i vrednomu njihovemu kapelniku g. Antunu Gervaisu. Uvjereni smo, da nam ne će nijedan zamerit, ako rečemo, da je najveća njegova zasluga, da je pjevanje naših „Lovoraša“, koji su se tom prigodom prvi put istaknuli u javnosti, onako lepo uspjelo. Živio!

Posle tega je šal g. dr. Tripold na tribunu da pozdravi Visoke Goste. Zatim su naši zaklicali: Živio! tako jako i krepko, da su sve druge glase pokrili. Prejasni Veliki Vojvoda zahvalil se je srdačno i zaželel je, da muzika zaigra: Bože živi!

Kada je i to bilo gotovo, naši su „Lovoraši“ šli zada „Vile Amalije“ i stavili su se u špalir i kad je Veliki Vojvoda sa svojom prejasnom Gospojom prošal s karocom put Voloskega, klicali su njim naši: Živio!

I naše Volosko bilo je jako lepo razsvetljeno, tako da su Visoki Gosti bili upravo u srce ganuti od mila, gledajuć svu tu lepotu. Mi ćemo imet još prilike govorit o tem, kako su bili primljeni i u Lovranu, a za sada ćemo svršit spominjujuć, da je to bila jedna lepa svečanost, koja je Visoku Gospodu jako razveselila, tako da su koliko Veliki Vojvoda, toliko i Velika Vojvodkinja izrazili one večeri više puti našemu načelniku veleuč. g. Dru Stangeru svoju veliku radost nad takovim lepom slavom i molili su ga, neka bi i on u njihovo ime zahvalio našemu vrednemu pučanstvu radi takovega izkaza časti i poštovanja.

† **Smrt bivšega načelnika Opatije-Voloskega.** Sobotu na 20. o. m. okol 5 ure za podne umrl je u dobi od 85 let, nakon duge bolesti, Augustin Raicich, bivši načelnik občine Opatije-Volosko. Ponedeljak zapodne na 4 ure sproveli smo ga do hladnega groba. — Na sprovodu bilo je jako puno sveta iz Voloskega i Opatije, tako da je sprovod uprav lepo izpal. — Pokojnik bil je do leta 1895. kroz 30 let neprestano načelnik ove naše občine. — Sve do pred nekoliko let, kad se je Opatija počela dizat, bil je on i načelnik i tajnik i sve va občine. Nego pod zadnje vreme nisu ni njegove sile a ni njegovo znanje odgovarale časti, koju je obnašal, pak je bila skrajna potreba, da postane načelnikom ove naše občine sposobnija osoba. Pokojni Augustin Raicich bil je od prvega početka, pak do kraja svojga načelnikovanja posvema podložan istarskoj talijanskoj stranke i vršil je u svemu slepo njezine zapovedi. U zadnje vreme svojga načelnikovanja bil je posvema pod uplivom privandraneh Talijani á la Puović, Tamaro, ki su ga pak najzada na cedilu pustili.

Leta 1895. predobila je naša hervatska stranka kod občinskeh izbori, pak je bil načelnikom izabran veleuč. g. Dr. A. Stanger. Pred temi izbori su privandrani Talijani strašili naše domaće ljude da ako predobije hervatska stranka da će Volosko i Opatija spast pod Hervatsku. Nego pravi prijatelji ove naše občine nisu se dali prevarit od Talijanskeh slepari, pak su lepo Talijansku stranku hametom potukli i izabrali su u zastupstvo većinu domaćeh ljudi. Tako je propala stranka renegati, stranka narodneh izdajic, koji govore da su „Slavi“ a vavek delaju i glasuju za Talijane a proti Slavenom Istre.

Pokojni je pod stari dnevi spoznal i javno priznal, da je krivo delal, kad se je onoliko boril za Talijane a proti domaćem ljudem, ki su pripravni sve učinit i žertvovat za korist i za dobro ove naše skupne domovine. On je bil va zadnje vrieme pripravan z našom strankom va svakoj prigode i glasovat, zač je uvidel s kakovim slepar ijum Talijani v Istre svoje gospodstvo uzdržuju. — Više puti zahvalil je Bogu, da su mu njegovi sini g. Augustin Rajčić učitelj u Opatiji i g. Alberto Rajčić učitelj u Veprincu čestiti Hrvati, jerbo da su mu na diku i korist. Kod sprovoda opazilo se je da fale Talijanski kaporioni Costantini i Puović. Oni ga nisu šli valjda za to sprovodit, zač nisu pokojnemu mogli oprostit, da je pod stari dnevi spoznal, da je bil na krivem pute. — Na Voloskem su pak svi prigovarali, da je šiora Marija svi dnevi ča je pok. mertav doma ležal, va bekarije va beloj traverse meso sekla i da je za vreme sprovoda deržala bekariju odprtu. — Da ki od naših to stori, Fritalja bi ga na najcrneji način naštampal, ali „egregia signora Marija“, kako ju on zove, more delat ča će.

Mi pokojnemu Augustinu Rajčiću želimo pokoj večni i da mu bude lahka domaća zemljica!

Rumunjski kraljevski par u Opatiji. Kako doznajemo doć će na 26. o. m. na 11 ur prije polna v Opatiju rumunjski kraljevski par i ostat će ovde nekoliko sedmic. Za visoke goste pripravljena je već „Villa Angiolina“. Skreat će se z Ertom kamo će doć parobrodom iz Rieke.

Upravno veće va Klane, konštituirat će se sobotu, dne 27. ovoga meseca. Bilo srećno!

Constantini i „Teta Jambrožija“. Dr. Costantini je na 20. o. m. rekal na sude, da je „Teta Jambrožija“ njigova, zač da ju on plaća. Krstić da je samo odgovorni urednik (redaktor). — Nego kako se to slaže? Tu govori Costantini, da je on gospodar aliti vlastnik „tete Jambrožije“, dočim na samoj „tete“ stoji napisano, da je Krstić njiji vlastnik aliti gospodar. A sada, ki ima tu pravo, a ki krivo? Jedan od njih svakako laže, ale Kostantin ale Krstić? Krstić i Kostantini lepi par — non zè mal.

Zabava va Kastve. U nedelju na 28. aprila bit će va Kastve zabava, ku priređuje tamošnja mužka i ženska podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru. Na toj zabavi će se pjevat, deklamovat i predstavljat — a najzada i plesat. Preporučujemo svim našim prijateljem da ne propuste poć nedelju va Kastav. Mej našemi Kastavci se čovek lepo zabavlja.

Dr. Costantini na kriminalu. Proti Dr. Costantinu na Voloskem vodi se kod c. k. suda na Voloskem kaznena iztraga radi zločina § 209 kaznenoga zakona. — Već su bili preslušani svedoki. I to je plod Krstićeve kalamite.

Ki dela poji jednu sardelu ki ne dela poji dve. Na ta pregovor smo se morali spametit kad smo doznali ovu stvar: Na kapitanate na Voloskem pišu za popisiju dva čoveka. — Jedan od njih siromah bez plaće i službi i prez imanja dela za dva a drugi ki ima lepo premoženje i penzijon od skoro dvesto fijorini nedela ni polovicu od prvega, zač ni već za delo. Za svem tem je c. k. kapitanat platil onemu siromahu za jedan mesec dela šestdeset krun a drugemu, bogatašu, osamdeset krun. Je to pravo? Na to neka odgovori svaki pošten čovek.

Električni tramvaj Matulje — Lovran. Nadinžinir Münz, koji je ovih dana boravio ovdje, imao nam je dobrotu priobćiti nam glede gradnje električnoga tramvaja iz Matulja do Lovrana stiedeće: Pitanje gradnje-željeznice jest posve riešeno, samo imade još zemaljski sabor Istre odlučiti, da preuzima garanciju do visine od 20 hiljada kruna, da će poduzeće nakon šest godina nositi 4% kamate na prvotne akcije. — Mjerodavni krugovi zajamčili su, da će istarski sabor preuzeti bez daljnjega ovu garanciju i to tim više što je sjegurno, da će se poduzeće odmah rentirati i što je zemaljski odbor za željeznicu Trst-Poreč preuzeo garanciju za godišnjih 500 tisuća kruna.

Fabrika leda. Gospodin nadinžinir Münz ki će do malo vremena gradit električni tramvaj od Matulj do Lovrana, misli storit na Voloskem na tako zvanoj „Punte“ kade je sada klesarija g. Rubeše, jednu fabriku leda, va koj bi se na dan učinilo 30 tonelati leda od čiste vode z Učke. Mi mislimo da bi to bilo od vele koristi za ovi naši kraji. —

Selenje našega naroda va Ameriku. Morda nikada ni se još toliko našega naroda osobito iz Kastavšćine selilo va Nord Ameriku, kako sada. Ljudi misle, da se v Amerike zlato po ceste pobira. Temu ni tako! Mi smo doznali od ljudi, ki su već više vremena tamo, da će bit va nekeh krajeh Nord-Amerike dobitka za 6 do 7 meseci, ma da se nezna ča će onputa bit. Ako se promisli da se mora za put do tamo potrošit do 300 fijorini, za nazada opet toliko, to će svaki razuman čovek uvidet, da mu ne meće račun putovat v Ameriku, ako ni siguran, da će bar leto dan imet velega dobitka. Naši judi se svi zaduže za moć poć v Ameriku. Neka dobro promisle prvo nego se na to odlnče, zač bi se moglo jako lahko dogodit da se zakopaju va dug od kega te se težko oslobodit. I ovi dni su neki od naših šli zdolu. Prvo nego su partili, dali su služit puli Majke Božje u Jušićih jednu svetu mašu. Crkvica bila je puna njih, njihove rodbini i prijatelji. Svi skupa zajedno sa svećenici pomolili su se Bogu za sretan put u Ameriku, dobar uspjeh tamo i sretan povratak va domovinu. To njim želimo i mi iz svega srca. Kamogod šli — neka jih dobri Bog prati svojim blagoslovom! Neka se spomene svojih domaćih, svojega rodjenoga kraja, svoje domovine, a puli tega neka ne zaborave na Boga, ki je početnik svega dobra.

Naš domaći srab. Ja mislim da ni po celem širokem svete narod tako priprost kako puli nas v Istre a osobito va oveh naših krajeh. — Ako pride va jedno mesto, va jednu vas jedan furešt, za kega se ne zna pravo ni s kuda je, ni ča je, ni ča ima (a navadno nimaju takovi niš, kako ni Krstić) svi ga domaći, i oni ki su puno pametneji od furesta, derže kao za nekakovega gospodara. Svi domaći će va svakoj stvare radje poslušat tega furešta, nego svojga domaćega čoveka. Niš ih ni briga, ako je ta furešt tat, lupež, slipac razbojnik i svako zlo, samo da je furešt, njega će poslušat i njemu verovat a domaćemu neće. I ako jedan domaći čovek ima najbolju volju svojem ljudem pomoć i koristit koliko more, naši domaći ljudi ne će ga ni pogledat nego će radje poslušat furešta, makar on bil najveći lupež. Je tako, ale ni? Recite malo! Tako se dogodi, da se va naših krajeh furešt postavi za gospodara, a domaći mu moraju služit. Ki neće brata za brata, ta će tujega za gospodara, to je stari pregovor.

Kako nas Talijani glade. Po zakone mora se na Voloskoj škole vadit decu dve ure na šetimanu hervatski zajik. Za to se pak ne bi za Volosku školu nikako smelo imenovat meštra, ki nima izpita za hervatski zajik. Talijani su pak svejedno opravili, da je gosp. Car, ki je imel ispit i za hervatski i za nemški zajik i ki je 9 let na Voloskem prez nikakove falinge služil, bil prez uzroka premešćen i da je na njigovo mesto bil imenovan Talijan Pegan, ki nima ispita ni za hervatski ni za nemški zajik. Sada na mesto da Pegan za puno veću plaću ku ima, vadi decu i hervatski, mora junta plaćat posebnega meštra z Rukavca, ki decu na Voloskoj škole vadi hervatski i va to ime troši provincija 400 krun na leto a mi ih moramo samo za talijanski kapricij va adicionaleh plaćat. Tako se, vidite, provincijalni beči ća hitaju. Talijani računaju: neka gre k vragu provincijalna kasa samo da bude v Istre sve talijansko. — A ti puče plati i muči! Dobro ti stoji!

Jedna vela sramot. Ovi dni se je bečki podešta g. doktor Lueger vozil sa nekoliko druge gospode po naših cestah. Kada su se gospoda vrnuli v Opatiju povedali su, da su v Ičićeh i puli Lovrana videli puno dece, ka su tekla za njihovum karocum i vapila za njimi, da im daju ki šolad. To je jako sramotno, toliko više, ča je mej tom decom najviše takovih, ki nisu jako potrebni. Ljudi božji, odnavadite se već jedanput od tega taljanskega načina petljarenja.

Pucanje na Kalubi. Ovi dni su se jedan ali dva gosta nekakovi grofi, ale baroni va Opatije baš nazabavili s pucanjêm na kalubi Mi znamo, da je kalub od velike zabavi gostom, osobito va zimsko doba, pak nam se čudno čini, da se ne zabrani pucanje na te siromašne tiće, ki se tako spitome, da gostom kruh z ruki uzimlju. — Puli nas stranci, gospoda grofi i baroni delaju slobodno ča ih volja, a siromah naš čovek mora za svaku takovu šalu platit multu. To ni pravedno.

Razveselilo ih pjevanje. Na vazmeni ponedeljak napravili su neki člani opatijskoga „Lovora“ izlet va Iku. Tamo su skladno zapjevali nekoliko našeh lepeh pesmic, pak je to jako razveselilo naše Ikare. — A da je to istina, svedoči nam pismo, ko nam piše prijatelj od tamo. On piše: „Ja i svi naši smo s velikim veseljem poslušali vaše vredne „Lovoraše“ i sami naši neprijatelji Talijani su potvrdili, da lepo pevaju. Zato mi onu gospodu lepo pozdravite i recite im, da je želja sveh Ikari, da nas još kada pridu pohodit i da nas još ki put razvesele s našem lepem hrvatskem pjevanjem. Od tega mogu naši Talijani videt, da je naše pevanje lepše nego su one njihove: „Ze un kaliger“ „un litro di quel bon“ i „dame un pizigon“ i druge takove.

Talijanske pantalonade. Mi smo va „Narodnem liste“ već više puti pisali i dokazali da istarski Talijani z dušom i s telom gredu za tem, da prikažu svetu, da je Istra čisto talijanska zemlja. — Oni su za to prekrstili sva nekadajna i starinska slovenska imena mesta i vasi v Istre va čisto talijanska. Kako su Talijani prekrstili imena vasi va Kastavšćine, to smo već povedali va „Narodnem liste“. Mi ćemo pak od sada napred va svakem broje pernest neka od teh novo skovaneh Talijanskeh imen od drugeh mesti i vasi va kapitanate Voloskem. Za danas zamimo samo občinu Veprinac.

Veprinac bi se od sada napred imel zvat Apriano, Poljane — bi se morale zvat Pijana, Puharska Monventoso a Vasanska — Vassania. Ste čuli Lepričani i Poljanci! Je to starina, je to domaćina? Su morda nekada vaši stareji zvali Veprinac Apriano, ale pak Poljane — Pijana? A Puharska — je se kada čulo, da se je ikada va staro vreme zvala Monventoso? Ma Taliani ne te, da se Puharska zove Puharska zač to je hrvatski oni te, da se zove Monventoso, po taljanski, samo da tuji svet misli da je Leprinački komun jedan del Italije. Je vam to pravo — vi Lepričani i Poljanci! Ča ni to sramotno za vas, za vaš ime, za vašu decu, a osobito za one vaše stare, ki počivaju va zemlje! Lepričani i Poljanci! Mi znamo, da se ne će nać nijedan od Vas, ki će zvat Veprinac Apriano, mi znamo dobro, da se ne će nijedan od Vas nać ki će Poljane nazvat Pijana a Puharsku Monventoso, jer to ne bi ni goveran dopustil, ale mi Vam se čudimo, kako morete Vi, ki se držite pametni i mudri, kako morete pustit, da Vas Talijani tako za nos vuču, i kako morete kakovem takovem Kalabrezom dopustit da z vašemi častnemi imeni delaju takove pantalonadi.

Ivakov sin se je nekemu tužil, da mu već otac nima beči. A joj, joj! Ča je već pasala Kalabrezka kukanja! Ča već nisu izbori! Brižan Ivak — senza un soldo morettina ti me lassi. Nima beči! Huje mu budi! Bilo mu se je zidarije držat, pak bi ih bil imel. —

Talijani nam kruh zimlju. Teršćanski Talijani su odlučili da te sve domaće ljude stirat od sveh fabriki i va iste da te činit prit prave Talijane z Italije. Oni imaju toliko kuraja, zač je zadnja leta prišlo va Trst onako po kuntra bande preko 30 tisuć Talijani z Italije. Sve najbolje službe občinske i privatne su dali Talijanom z Italije. Malo po malo te ti Talijani i va Trste i v Istre

sve va svoje ruki zet a domaći će morat al od glada umret al Talijanu služit. Vidite za tem gredu Talijani.

Vela mačka. Na 17. predprošlega meseca ulovili su braća Vodanović iz Podgore va Dalmacije ribareć med „Višnicom“ i „Gracem“ morsku mačku dugu 4 metri i 20 centimetri a na terbuhe debelu 2 metra i 80 centimetri. Pežala je 650 kilogram. Od same žigerice se je znelo 70 kg. ulja. (To je bila sakraboljska „teta Jambrožija.“) Mačku su poslali va Trst, da ju svet vidi.

Monsignor Zamlić počastni gradjanin grada Kastva. U redovitoj sjednici obć. zastupstva dne 24. travnja 1901. na molbu i predlog gradjana Kastavskih, imenovan je Msgr. Vinko Zamlić župnik u Voloskom počastnim gradjanom kastavskim za njegove zasluge u narodnom, crkvenom i školskom polju. To imenovanje obavljeno je jednoglasno per klamationem, našto se je cielo zastupstvo s oduševljenjem diglo na noge. Čestitamo prečastnom gospodinu na riedkoj ali zasluženoj časti!

Sprovod pok. Antona Korića. U petak prošli bil je sprovod pok. Antona Korića. U rečeno vreme sakupila se sva sila ljudi; bilo ih je z Voloskega, Opatije, Veprinca i Lovrana. A za Iku netreba govorit, tu je bilo sve i staro i mlado. Bilo je i puno gospode z Reki, većinom rodbina prijatelji i znanci pokojnika. Sprovod odputil se je put Opatije, onda kod „Ville Marica“ okrenul u Poljane. Najveći dio ljudi išal je u Poljane. U 11 1/4 ur bila je sveta maša; a malo prije podna pokopali su pokojnoga baš na onem mestu gdje leta 1870. bijaše mu otac pokopan.

Francezki ministar v Opatije. Gospodin Waldeck-Rousseau francezki ministar predsjednik prišal je semo čera z jednim „jachtom“ kega mu je va Beneci poslal jedan prijatelj z Nice. Gosp. ministar putuje radi zdravlja, pak je odlučil obać svu Dalmaciju, a na putu se je sustavil i va našoj lepoj Opatije.

Gosti v Opatiji bilo je čera na 24. o. m. 1694. Od 1. septembra 1900. do 24. o. m. prišlo je v Opatiju 11267 gosti, naime 1042 više nego lanjskega leta va ovo isto vreme.

Stirn i šiora Marija te morat poć va katanć. Sredu na 24. o. m. bila je pred voloskem sudom rszprava proti Josipu Stirnu i njegovoj ženi Mariji na tužbe, Rudolfa Strucel, Josipa Šoštarić i Antona Podreke radi uvredi poštenja. Stirn je dobil 7 dan peržuna a njegova žena 2 dni i obadva te morat platit troški od 100 krun. I tu ni druge nego poć va hlad, zač oni dni peržuna se nemoru nikako obrnut na multu. Ej, Jouže, kaj boš delal z jajci zdej, kada boš moral jest fižol?

Za „Djačko pripomočno družtvo u Pazinu“ primili smo od g. M. Simčića 2 krune, i to u ime globe što je sinoć čitao „njnu Ambrozinku“ 1 krunu a globio ga „Postolarićina“, i dobrovoljni prinos za isto 1 krunu. Živili eksekutori!

Naše dopisnike, ki ne vide svoje stvari štampane va ovem broje „Narodnega lista“ neka se sterpe do osam dan.

Svega po malo.

Kralj Englezki. Novi kralj Englezki Eduard VII. bit će krunjen na 20. meseca julija. Našega cara i kralja zastupat će kod krunitbe Nadvojvoda Franjo Ferdinand.

Talijanske sleparije. Za vreme zadnjeh izbori za bečki parlament su Talijani v Istre storili svake šorti sleparij na našu škodu. — Pul teh sleparij najviše su našem istarskem Talijanom pomogli pravi Talijani z Italije. Puno njih je naime mrtveh i odsutneh domaćeh ljudi glasovalo za talijanske deputate. Se zna da tega nisu Talijani z Italije delali na svoju ruku nego po nagovoru i po zapovede Istarskeh Talijani. — Po zakone pak ako ki furešt stori pul izbori kakovu slepariju je pedepsan i sfratan iz naše deržave. — Sada je više Talijani s kraljestva i va Pule i va Trste bilo pozvano na sud radi sleparij pul izbori. — Na sude se je doznalo, da su te siromašne prave Talijane z Italije napeljali na slepariju istarski i Terščanski Talijani, ma svejedno su bili pedepsani i sfratani z Austrije. — Tako je neki Del Mastro bil ovi dni pedepsan va Trste zaradi izborneh sleparij i sad ga je sfratal z Austrije. — Sada mora siromah za svum familijum s kum je živel va Trste skoro dvajset let poć va gladnu Italiju. A ča mislite, da te mu terščanski Talijani ča pomoć. Će vraga! Nijedan se za njega ni ne brine. Njim je dosta da su ga va nesreću hitili, sada neka se on sam znane vanka. Takovi su Vam naši Talijani! Najprvo svojega čoveka va nesreću hite a onputa ga puste na cedilu. I puli nas je dosti praveh Talijani z Italije. Sve te bi se moglo lahko sfratat ako se ča mešaju al ako se budu mešali va izbori. Samo trebe sve pazit i videt, pak nam javit, a mi ćemo već nastojat da gredu opet kapulu sadit v Italiju.

Nesrećni Dewet. Mislim, da već svi znate da je Dewet on junački burski jeneral pravi Kraljević Marko, ki Inglezom va Transvale dava vražjega posla. — Vavek i svagdere ga Inglezi love, ali nigdar i nigdere ga nemoru ulovit, nego još ih za plaću svako malo potuče, sad više sad manje i na jedanput se opet zgubi. Inglezi bi platili neznam ča da ga moru v ruki dobit. — Londonske gazeti pisale su ovi dni ovo: Na „Strandu“ u Londonu nadil je jedan mladičac ljudem, ki su onuda prohajali zaprte kuverte, nakeh je bilo zapisano: „Slika burskega jenerala Deweta. Deset šoldi svaka!“ Jedan gospodin kupil je jednu takovu kuvertu, odpri ju je, nego ni našal slike jenerala Deweta, zač je bila kuverta prazna. — Ta gospodin se je razjadil i zakričal na dečka: „kade je Dewet?“ a dečko njemu: „Ča ga niste našli? „Ne“ bil je odgovor — „No vidite“, rekal je dečko smejuć se: „ta nesrećni Dewet pobegne i iz zaprte kuverti!“

Gospodin ta ostal je z dugem nosom, kakovega nima ni Kukuma va Lovrane, a svi okole njega su se smeli za puknut.

Oh! te ženske! Čujte ča se je dogodilo va Parize! Pred nekoliko dan je prišla neka mlada a bogata Amerikanka nekemu pituru i naručila mu je, da neka ju naslika, da će ga ona benj dobro platit. I na to je šla ča. Za tem su prošli dva tri dni, a mlade gospe ni i ni. A morala je doć, zač kako bi ju drugačeje mogal naslikat, ako ni ona pred njim. Najzada prišla je jedna divojka s jednom velom škatulom, va koj su bile jedne ženske sviti. Kad je divojka stavila škatulu na stol, frknula je van, prez da je ni besedi rekla. Tri dni za tem prišla je i ona Amerikanka i zapitala je pitura, da kako je s njijom slikom. Pitur njoj je začudjen rekal: — S kakom slikom? A ona njemu: — Ča me niste naslikali? A on njoj je odgovoril, da ni on mogal to storit, i to za to ne, zač da ni nje bilo blizu. A ona njemu: Ma ter sam vam poslala moje sviti — ča ni vam bilo dosti to? Pitur njoj je pak rekal, da kako bi njoj mogal obraz naslikat kada ni nje blizu. A ona njemu: — A briga mene za obraz. Mogal ste piturat samo sviti. Ja sam ih za to kupila, guštale su me 14 tisuć krun — a obraz ste mogli storit kakov vas je bila volja.“ Od ovega se vidi da njoj se ni marilo ni za glavu ni za ruki ni za obraz ni za niš nego samo za te blažene sviti. Ah! te ženske!

Mali razgovori.

Mat. Ča je bila sinoć puli Jouženta ona konfužion, ono veselje?

Jož. Gospud Jouže i šiora Marija su se veselili, da te poć va kiblu.

M. Ma vendar ja mislim, da nisu marili onako va kuće kantat a pokojni stari je još va grobe tepal.

J. Dragi ti ča ti ono zna za žalost, ni za niš.

M. Pravo deš, pravo Jožino, kega će Bog kaštigat temu pamet zame.

J. Ča govore Križanci na Tinjanšćine?

M. Križanci su ti svi srećni ali nesrećni, kako češ. Oni te glasovat svi pul izbori, i svi te imet glas stari i mladi, žene i djeca voli i krave, breki i mački, svi te imat svoj glas. Od 24 leta napred su svi pametni i teju glasovat i držat kako i do sada za narod. Žene te im glasovat za socijaliste, a dica za Italijane, a krave, voli i breki i mački za Istrijane, jer to su pravi domaći Istrijani.

J. Ti zadnji te premoć, jer tih je najviše i najveć glasa te imet, kad sve to počno tulit.

M. Najbrže po Sv. Vicića će tako bit.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista“ primila je u ime predplate za cielu godinu od gg. Dra. Kajetana Dabovića obć. liječnika u Kastvu kruna 10; Šimuna K. Kozulić, M. Lošinj; Oberstara Perpić u Opatiji po kruna 8; Ivana Vranić, župe upr. Vrh kruna 7; Hrvatske čitaonice Trsat kruna 6; Anton Monjac župan Matulji; Mata Sanković, Vodice i Jure Barković Berseč krune 4 Za tri četvrta godine Ivan Puharić, Rubeši 81; Ante Ryšlavi, Kaštelir po krune tri i za pol gogine profesori Jurandić Srećko i Fran Franković, Kopar; Ante Iskra, Baderna; Jurković Romano, Opatija; Miran Julijo, Opatija; Anton Šustar, Klana; Šime Defar, Tinjan; Anton Božeglav Podgrad; Josip Flego, Buzet; Josip Vodička kapelan, Rukavac; Frane Kinkela, Kućeli 56; Mate Franković, Drenova; Josip Poščić Opatija; po krune 2 (Sliedi).

Dru. Ivanu Krstiću Matulje.*)

Na otvoreno pismo štampano u broju 20. o. m. Vašega lista, a upravljeno na mene imam Vam odgovoriti ovo: Budući ste Vi na sudu prisegli da ništa nimate i da nisu ni mudande, koje nosite Vaše, nije mi moguće tužit Vas pred porotom, radi blata koje hitate na moje poštenje. Dogodilo bi se najmo da, i ako bite Vi od porote bili odsudjeni, nebi platili troška a ja bi morao nositi sam do 200 kruna troška, što ja kako siromašan čovjek nemogu činit. Nego, da se bude mogla stvar pred sudom razbistrit pozivljem Vas ovim javno, da dodjete nedelju na 28. o. m. u 9 1/2 sati pr. p. u občinski ured u Volosko pak tamo pred svedoki opetujte što ste u otvorenom pismu na mene, napisali. Onda ću jedva ja stvar dati na sud. — Ako ovako ne učinite priznat ćete sami da ste grdo lagali a ja ću Vas smatrati banditom i tatom mojega poštenja.

Opatija, dne 24. aprila 1901.

Janko Podmenik.

*) Za gornje pismo ne preuzima uredničtvo nikakve odgovornosti.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Br. 104

Oglas!

Kotarska bolestnička blagajna u Voloskom

obdržavati će

u nedelju, 28. Aprila 1901

u 10 sati prije podne,

u dvorani

Občinskog glavarstva u Voloskom

svoju

godišnju glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće uprave o društvenom poslovanju u godini 1900.
2. Izvješće nadzornoga odbora.
3. Zaključak o godišnjem izvješću uprave i absolutorij upravi za godinu 1900.
4. Izbor nadzornoga odbora.
5. Izbor obraničkog suda.
6. Slučajni predlozi.

Pravo glasovanja na glavnoj skupštini imadu odaslanici blagajničkih članova i poslodavaca, koji bijahu izabrani 28. Decembra 1899.

Volosko dne 15. Aprila 1901.

Predsjednik:

Dr. Ivan Pošćić.

Javna zahvala.

Svoj P. N. gospodi, rodjakom, prijateljem i znancem, koji su iz bliza i daleka kod sprovoda našeg nezaboravnog otca obitelji

Antona

učestvovali ili bilo ustmeno ili pismeno nam nad nenadoknadivim gubitkom svoju sućut izrazili, bila ovime izrečena najdublja naša harnost.

Ika, dne 20. aprila 1901.

Obitelj Korić.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, na seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 18. Volosko-Opatija u četvrtak 2. svibnja 1901. God. II.

Zač ga imaju Talijani toliko proti našim redovnikom?

Talijani, protivniki našega roda i zajika, kriče već više vremena: „Dole s popi! Ne verujte popom! Oni te vas zapeljat na krivu stazu!"

Tako i slično kriče ti antikrsti proti popom. Naša je pak dužnost, da svetu raztumačimo, zač ga toliko imaju s našemi popi. Ne mislimo mi s ovemi besedami branit oni duhovni ljudi, ki ne ovršuju svoju dužnost iliti ki svojem slabem izgledom kvare puk, namesto da ga uče. Mi takovi popi najoštreje odsudjujemo.

Va svakoj šenice je ljulja. Nego zato se ne sme odsudjevat cel stališ. Ali tako ne delaju naši protivniki. Oni ako samo kade vide našemu popu kakovu falingu, valje ju razglase na svi čctiri vetri: Vidite ljudi kakovi su ti hrvatski popi! Ako pak ki od njihch posrne, drže se, kako da nisu niš videli. Oni vide našem popom slamicu va oke, a svojem ne vide ni gredi.

Zač se pak toliko kriči proti našem popom? Čujmo. Pop je najviše puti na sele sve. On je učitelj, svetovalac, lekar, albokat itd. On se s svojemi ovčicami va veselje veseli, va nevolje žalosti. On je privezan za puk, puk pak za njega. On deli s pukom veselje i žalost.

Homo za korak naprvo. Kada si na smrtnoj postelji, nimaš pismenega čoveka blizu, da bi ti na kartu vrgal tvoju zadnju volju. Pride pop s dvemi muži, čuje tvoju zadnju volju i napiše tištamenat. On za to od tebe ne pita ni trošice.

I za svem tem još se kriči: Dole s popi!

Kada si na smrtnoj postelje bolan od kakove kužne boli, svi beže od tebe. Najbliži i najdraži tvoji, strahom se k tebe približuju, da ti podaju kap vodi, al staru smrtni pot s čela. I mnogi lekar, ako ga pozovu, vidi da imaš mutne oče, pak gre odkuda je prišal. Ki je pak oni, ki ti se najbliže približi, kada svi od tebe beže? — Pop svećenik. On ti daje zadnju utjehu, on te deli od ovega sveta, on i samo on približi se k tvojoj okuženoj postelje, da ti olahkoti zadnju uru. Pak za sve to dobro, ko ti pop stori, uče te ljudi, da vapiješ: Dole s popi! i da ne veruj popom!

Kada greš k gospode, moraš pred vrati pustit lumbrelu, odložit kabanicu, ako je mokra, da njim ne okužiš i ne zasmradiš zrak, pak se još svejedno od tebe dugo drže. A kakovega duha ima podnest pop va crekve, kada naučaje reč božju, al kada te spoveda? Kako mu more bit, kada spravlja s Bogom umirajućega na zamazanoj postelje a blatnega tela i morda još ranavega? Pak svejedno uče te krivi proroki, da kričiš: dole s popi!

Nego za sve ovo ne kriči se: dole s popi! Drugi je razlog zač te krivi proroki vade tako kričat.

Popi nas uče, da živemo umereno, razložno, da ne kvarimo zdravlja s prekomernim žerilom i lokilom, da ne praznimo svoju torbu, a tuju punimo. Popi nas uče. da sve dobre stvari uzdržimo, kako su nam od starejeh ostale, da se držimo starinske navadi, da ljubimo i branimo svoj zajik, aš naš govor je del našega bogatstva i imanja.

Oni nas uče kako i drugi pametni ljudi, da nijedan puk ne more napredovat, ako ne na temelju svojega govora, aliti zajika. Oni nas uče, da oni ljudi, ki ne daju mira našemu hrvatskemu govoru, nete dat mira ni drugemu ča je naše, dokle sve poda se ne obrnu. —

Za smutit stado, najpriličnije je odvratit ga od pastira. Sveto evangelje govori: Udrit ću pastira i rastrkat će se ovce. Evo vam razloga zač se toliko kriči na naši popi. Naši protivniki hteli bi odvratit puk od popa. Oni žele, da naš puk ostane prepušćen sam sebe, da ponemi, pobenavi, podivlja, pak da ga onda vržu poda se i s njim delaju, kako su delali još do pred trejsetak let. I do tega bi brzo prišlo, kad nebi bilo popi, ki čuvaju i brane svoj puk od vuki razdiravci. Zato se kriči: dole s popi! Ne verujte popom!

Popi nas uče, da se Boga bojimo, delamo dobro, pak da se nijednoga ne trebamo plašit ni bat. Oni uzdržuju va puke pravu, kršćansku veru, brez ke bi čovek postal blago, pače još huji nego nemo blago.

Ni to ni pravo krivem prorokom, zato kriče: Dole s popi! Ne verujte popom!

Nego pul svega ovega najdemo i jedan lep nauk. Kade je pop, ki nas rad podučaje va duhovneh i posvetneh stvari; kade je pop, ki ne dela sablazni; kade pop zna s pukom ćutit i žalost i veselje, takovega popa poštujte i trdo ga se držite; pak pazite, da vas krivi proroki ne odvrate od njegovega lica, jer oni baš gredu za tem, da ovce ostanu same bez pastira, pak da jih polove, kako je kega volja.

Poštujmo i ljubimo namjestnike božje, aš samo s njimi ćemo se moć očuvat od propasti duševne i telesne. Bežimo od kriveh proroki, dokle je još doba, aš pride pokajališće ma povratilišće nikad manj.

Duhtoru Krstiću

Matulje.

Va vašoj „teti Jambrožiji" pišete, da ste vi samo „prosti soldat." Da vam istinu rečem, ako vaviki lažete, ov put ste rekli pravu istinu, aš štuć „tetu Jambrožiju" vidi se, da već nemorete bit „prostiji" nego ste, pak vas molim, da me kumpatite, ako se i ja ovdi s vami malo „prosto" porazgovorim aš s „prostimi" ljudi, prosto je tribi govorit to čete i sam kunvenjit.

Dunke homo ala na posal: Pišete, da vi nimate ni da ne smite imit partida. Ter to smo znali i prez da nam pravjate, aš to

PODLISTAK.

Mudandi, stomanji i zlati orloj od stare Jambrožije.

Kumedija a letriko va 5 čini.

Prvi čin.

Antikrstić (va šlafroke): Jambrožija! o Jambrožija!

Jambrožija: Eco me, ča biš otel?

Antik.: Daj mi biankariju, ću se promenit.

Jambr.: A kamo imaš poć?

Antik.: Moram poć na sud prisec, da nimam niš.

Jambr.: Aha sada razumem . . . Povero Jovani! (Oprè pikabit i zame v ruki nekoliko ženske biankarije i ju pokaže Antikrstiću) Kakovu stomanju češ?

Antik.: Daj mi onu prez rukavi, ka se zaputi na ramene. — Guarda che la sia legera.

Jambr.: Nà — tu ti je. A ovde su ti i mudandi. Strah me je da te ti bit malo preširoke. Ju mane dove go messo la slinga! A viš ju — quà la zè. Češ i ligambi?

Antik.: To se zna, ča bim prez ligambi?

Jambr.: Bim ti dala i bust, ma sada ni već od modi.

Antik.: A ča će mi bust — hodi mi raje zet jedan zmujić onega likvora, kega sam naručil a nisam platil. (Jambrožija gre po likvor, a mej tem se Krstić promenjuje zada jedne koltrini, tako da se na pozornice ne vidi niš drugo, ako ne jedna kvarta *sala*, ko mu vanka sviri. Na to pride nutar Jambrožija.)

Jambr.: Si se već?

Antik.: Sam. Natoči mi. (Ona mu natoči on pije.) Ha! maj' j' sladak likvor, kega se ne plati. Još jedan žmujić! (Ona mu natoči. Kada i to popije, obrne se i gre ča.)

Jambr. (zavapije za njim): Co, non sta andar da quel'a mustaćona!

Antik.: Maledetta jeložija! (Po pute mu se klanjaju mački desno i levo i svi njuškaju okole njega čistu biankariju šiore Jambrožije!)

(Siparij pade.)

Drugi čin.

Va peknjice.

(Buda, Lepa i Manjaoro su kako vavek na vratch od kući. Berka sedi va kantune i pod nosom njoj je „bartbinde" privezana za uho, da njoj bolje brki stoje).

Buda: A viš ga tamo puli kažota. Ću ga semo zvat, da nam ča povede, á?

Lepa: Ću i ja reć, zovi ga.

Buda: Duardo, o Duardo (ne čuje) Duardo! vrag ti uši zel, ča ne čuješ?

Duardo: Valje, valje sam tu.

Berka (z kantuna): Nanke, da mu tamo ča premi!

Duardo: Tu sam. Che nova?

Manjaoro: Mi smo te zvale, da češ nam povedet ča novega. Je ča, à?

Duardo: Je, i kako.

Buda: Homo nutar, da nas ki ne čuje. (Gredu nutar).

Duardo: Dunke, da vam povem. Krstić je bil danas na sude.

Sve: Ju mane, ča su ga kondanali?

Duardo: A che! On je samo prisegal da nima niš, i prisegal je još i to, da i mudandi i stomanji ke nosi na sebe nisu njegove, nego od šiore Jambrožine.

Sve: Povero omo.

Berka: Ranice moja, ni mudandi nima. Ja ću poć vaje Sčitaru kupit malo saži, pak ću mu ih jedan par storit.

Buda: Vraže, almeno mu ih kupi od gutunini. Ah, ja ću mu ih kupit od najbolje gutunini.

Lepa: Ni gutunina za njega. Za onakovega čoveka će se almeno madapolan.

Buda: Onputa kupimo mu, svaka po jedan par mudanad od madapolama.

Sve: Ala kupimo.

Manjaoro: A ja ću mu ih zlatnemi slovi markat.

Duardo: Ča si ga još kade prokurala?

Manjaoro: Kega?

Duardo: Zlata.

Manjaoro: Umuknul, vratja zajičino!

(Siparij pade).

Treti čin.

Nekoliko dan za tem puli Spendou. Antikrstić sedi va kantunića i čita „Piccolo della sera" — corte d'assise — processo Mandić. Prvo nego se siparij digne Antikrstić se jadi da nisu Mandića kondanali.

Antik.: E a mi i me incapota subito. Orca malora — ma znate vi da je to jedna vela pegula! Sada ča ću ja pisat va dojdućoj „tete Jambrožije"? I još sam obećal da ću benj sobotu udrit po Mandića — a adesso? Ku pegulu imam ja, ma ku pegulu ljudi moji dragi.

Fanat od suda (opre vrata i stupi va butigu). Šior dotorun pignoramento!

Antik. (skoči na nogi) Sve strele!

Fanat: Vas prosim potrudite se malo s manom ovde zada va portun — ću Vas tamo vizitat, da vas ovde ljudi ne vide.

Antik. A za kega vraga va portun. Tamo bi me isto videli. Homo do Kostantina — on će platit. (Oba gredu vanka).

(Siparij pade).

već znaju i repci na krovih od kuć, da vi morate onako tencat, kako sope Campitelli i kumpanija bela, aš ako ne — oću de šoto, bite osta in bianco.

Sada, da vas malo pitam, sem šta va „Narodnom listu", da ste prisege, da vi nimate niš, da nanke stomanja, ni mudandi ke nosite, da nisu vaše, da je to sve od „teti Jambrožije". Ma korpo de bako, to je nikako jako čudno, aš derat tuliko let gaće po školskeh bankih i bit najzada Duhtor, i ne imit ni svoje stomanje ni svojih mudand, to mi nikako ne gre va glavu. Da vam rečem istinu, ja vaviki razbijam glavu, kako je to moguće, da jeden duhtor nima svoje stomanji ni svojih mudand, pak mi je pala na pamet ona latinska rečenica: „Non omnis doctor, doctus est", ali po našu hervatsku, ni svaki duhtor učen. Vam ne bi bilo morebit za huje spomenut onu štoriju od konja i magarca, kadi se konj svekako sam sebe hvali, a magarac ne mogući več čut, kako se konj sam hvali, reče mu: Ma če si ti? Ti si apena niš, ja sem ja čagod, jur se još ni nikada čulo, da bi se bi ki konj dotorà, ma magarci se je več fanj dotoralo! Gospodine duhtore — sapienti pauca, — mislim da se razumimo, à!

Ma skužajte malo, da vam govorim, vi ste duhtor prava, a delate sve nikako krivo i štrambo. Aš recite malo kako se to slaže, kada ste bi v Riki, ste bi Hervat, a sada ste nikakov Slovinac i Talijan, donke ali ste pervo bi na pravom putu, ali ste pak sada, ma ćete bit bili pervo na pravom, a sada na krivom, aš se uža reć, da kada čovjek ostari, da pride na dičju, tako i vi, a s druge bandi će će te? „vrag potriba".

Napervo pišete va „teti Jambrožiji", da su nikoga tirali radi pijanstva i če ja sve neznam; ma škužajte, vam mora bit jedna vida molana va glavi, aš drugomu govorit, če je čovek sam, to je skužajte jako velik „testimonium paupertatis" ili u kratko to je jako bedasto. Da bite gospodine duhtore pometa malo pred svojmi vrati, kuliko bi vam čišće bilo, a i od potribi je. Ma ben da šeno! vi nimate vrata, aš ste prisege, da nimate kuće ni kučišća pak tako morate pometat pred tujmi vrati, kad nimate svojih.

Če pak pišete va „teti Jambrožiji" o nikakovom „refugium asinorum" na to vam moram reć, da morate več bit posve zre..... A ščoflo vas, ter ščoflo, kamo ćete većega refugium asinorum, nego če ste ga učine vi, koga su več od svekuda stirali, pak ste se baš refuji k asinom, škužajte ako je malo prosto, ma to se samo opetuju vaše besedi. Najzad pitate va „teti Jambrožiji" o nekom Hrvatu, da ki je on? Slušajte me malo pobre, a ja sem vaje tih pita ki je to ta delija Krstić?

Pak su mi odgovorili da ta delija je talijanski plaćenik, ki za beći truje narod svoj. —

Meni je jur znano, da je bilo prorok ki su prorokovali, da će bit izdajic, tako prorok Izaija govori: Čujte nebesà, i čuj me zemjo, odgojil sam dicu, a oni su me prezreli, odvernuli su svoje lice od mene; i vol poznaje gospodara svoga, i magarac jasle gospodina svoga, a narod moj toga ne poznaje i sam sebe ne razumi, ne plemeniti sini prezreli su narod svoj i ostavili su ga."

Fermajmo se malo gospodine duhtore poli ovih ričí. Če je prorok Izaija narika za sinove Abrejske, to bi se dalo od ričí do ričí prenest i na vas. Aš vi ste prezreli vaš mili hervatski narod i odvernuli ste svoje lice od njega, vidite, vol poznaje gospodara svoga a vi ne, donke ontrat će?..... i magarac jasle gospodina svoga, a vi poznajete tuje jasle osobito one Campitelieve... donke ontrat će... najboje bi bilo da bi te na to sam odgovore.

Ter me sada razumite če vam mislim reć! Dajmo via recite da ši!

Vidite va onih besedah proroka Izaije je baš spjunut vaš litrat. Je vam pravo?

Ču finit za denes, pak ako Bog, da ćemo se još vidit, à če ne, samo vam ručujem ne budite prost aš bite me prisilili još prostije govorit s vami; ako budete fin i ime liepu manijeru, ontrat ču i ja stavit frak, lak, klak i rukavice, Za sada do vijenja i točka. Komarac.

Dopisi.

Iz Lovrana. Pišu nam iz Lovrana na 28. aprila o. j. Vaše pismo iz Lovrana, štampano va zadnjem broje „Narodnega lista" nam se je svem jako dopalo zač je sve ča je va njim napisano sve čista i prava istina. Tako je istina prava i ono, ča ste od Grosmana pisali zaradi oneh 100 fjorini keh je Grosman pital i dobil, samo da ne dela proti onemu mladiću ki je suplikal za poć na „Lloyd".

Nego Grossmanu ni bilo dosti da je dobil teh sto fjorini.

Jedan dan bil je na Lovranskoj place z jednem gospodinom furešton. Onuda pasa on mladić, ki je bil suplikal za poć na „Lloyd". — Grossman ga pozove k sebe i mu reče: — Vi ste suplikali za poć na „Lloyd", ma vam još ni prišlo niš. Znate, sada bi trebalo još malo pomazat pak će poć. Ov gospodin ovde more puno pul direcijona od Lloyda, ako daste njemu još sto fjorini, onputa ćete seguro dobit na Lloydu službu.

Ta mladić se zna ni dal valje beći, nego se je malo informal ki je on gospodin, pak znate ča je dozual? Dozual je da je on gospodin redator nekakvega foja „Tagblatt" ki se je ono vreme stampeval v Opatije. Ta gospodin redator ne samo, da nebi bil mogal onemu mladiću niš pomoć, nego on ni pravo ni znal ča je Lloyd ni kade je direcijon od Lloyda, a njigova beseda ni valjala pul Lloyda ni pipi tabaka. — I tako htel je Grossman onemu mladiću zmamit još sto fjorini. —

Sada neka sude svi pošteni ljudi bili sada Talijani al Hervati, je to lepo i pošteno ale ni. —

Iz Klane. Kako ste javili va zadnjem broje „Narodnega lista" naše upravno veće konstituiralo se je sobotu na 27. aprila. — Predsednikom istega bil je jednoglasno izabran g. Josip Gauš-Kovač. Od strane občine bil je kod izbora g. načelnik Miro Jelušić, od strane kapitanata poglaviti gosp. barun Reinlein. Klanjski mačići su se ta dan skrili va svoje brloge zač ni bilo vidit vragu tiga. Nakon izbora sastali su se Klanjski rodoljubi kod Mata Sinčića kade su se do kasno doba noći uz zmulj vina i narodnu pjesmu najljepše zabavljali. — Da Bog da novemu vieću sreću!

Iz Kastva. Molim Vas g. urednik da uvrstite u dojdući broj „Narodnoga lista" sliedeće redke. — U nedelju dne 28. aprila na večer priredíše muzka i ženska podružnica u Kastvu u „Narodnom domu" zabavu sa pjevanjem, deklamacijom predstavom i plesom.

Muzki i ženski zbor odpjevao je jako liepo i skladno po jednu pjesmu. — Muzki zbor bijaše uvježban i ravnan od g. Gaja Milneršića, a ženski od g. Trinajstić učitelja u Kastvu.

Gosp. Vinko Rubeša je zanosno deklamirao krasnu „Šenoinu pjesmu: „Klevetnikom Hrvatske". — Nakon pjevanja i deklamacije predstavljala se šaloigra „Seljaci u gradu". I predstava je jako liepo izpala. Buru smjeha izazvala su gg. Marjanović i Trinajstić, koji su predstavljali seljake. Oko jedanaest sati počelo se je plesati, pak se živo plesalo sve do bieloga dana.

Ova je zabava u svakom pogledu liepo uspjela. Vidjesmo na istoj gostova iz Rubeši Sv. Mateja, a liepi broj gostova nadošlo je i iz Voloskoga. Kako nas uvjeravaju, na blagajni unišlo je liepoga novca te će družba sv. Cirila i Metoda za Istru i od ove zabave imati znatnu korist. Tako valja! Mi želimo samo da naše podružnice više krat prirede takvih zabava, e da se tako narod osvjesti a družbi koristi pak neka prodanci, izdajice i propalice pucaju od jada.

Iz Matulji. Zadnju subotu pripeljala se je z Reki železnicom Krstičeva stara. Na štacije bil je Valesio dimnjičar s Kastva. Kad ga je stara videla rekla mu je po talijanski; „Pridite mi dimnjak pomest zač da grem per aria bi se Hervati godili". Valesio njoj je odgovoril: Ča prite ču ma neznam pak kako će s temi Hervati finit.

Mi staroj sporučujemo da ni treba čekat da njoj mačja kuća zgori, zač će jako brzo poć i brez ognja „per aria". Valesio pak neka drži zajik za zubi i neka se brine za svoju palentu, a ne za Hervati, zač bi mu se moglo dogodit, da gre od kuda je prišal.

Marinčić.

Ča piše „teta Jambrožija."

La dieta del nessuno. „Teta" se jadi na nas da smo pisali va zadnjem „Narodnem liste", da pred 40 let Talijani nisu oteli zato poslat nijednega svojega deputata va Reč, zač da su se nadali da će od dneva do dneva Istra spast pod Italiju.

I Krstić riga na nas svu žuč, ka mu se je nabrala okole jetar ovi dni, kada ga je ono g. dr. Poščić činel rubat, ja svu tu žuč riga Krstić na nas i nam govori, kako on to vavek govori, kada ga stavimo va klešča, da ni istina ča smo mi napisali. A znate š čim on to dokazuje? S tim, ča nam pred oče stavlja dva muža, ki da su onputa bili va diete, a to su Dr. Minak i Campitelli (dolce nome! op. štampadora.) I vi valja da znate, da je sveh deputati va Poreče 33 a on nam nabraja samo dva, ki bi imeli potamnet ono ča smo mi napisali. Da vidimo malo!

Krstić pita: Ki ne pozna dra Minaka? A mi pak pitamo Krstića — Ste vi poznal dra Minaka pred 40 let? Kakov je on onputa bil, kako je on onputa mislel? Bi nam znal to povedat Krstić, à? Tèr sam Krstić je sada veći Talijan nego je jedanput bil sam Garibaldi, pak ipak je pred tri leta pisal doktoru Stangeru, da mu izrazuje „izvorno čuvstvo Hrvata" i još je dodal, da će zajedno s njim radit „za Hrvatsku" i t. d. A to je bilo komać pred tri leta. A kolika promena je nastala va to malo vreme puli duhtora Liziriti? Po tom ako bi mi imeli sudit doktora Minaka po Krstiću ne bimo niš previše rekli, ako bimo ustvrdili, da je dr. Minak mogal onput imet posve druge misli nego ih sada ima. Pak ča zna jedan Krstić kakove misli ima sada dr. Minak! Ili misli on, da će jedan doktor Minak poć povedat svoje misli jednemu kakovemu takovemu Liziriti? A ako ćemo se vratit na onu sedutu ku su Talijani držali pred 40 let va Parence, mogli bimo napomenut još i to, da on dan dra. Minaka tamo ni bilo n'. Nego da bi i bil, za nas bi to bilo svejedno.

Homo sada malo na Campitella. Krstić piše: „Dr. Campitelli je muž, poštenjak od glave do pete, ki na uzoriti način več od ja, juš tako — pokazat ću ja i Puovića i Talijanom, da ih ja nimam straha. Pak zaludo je — ja vidim da se i tem Talijanom beći težko davaju od žepa.

A pak neka gredu Talijani k vragu — Živili Nemci. I več neću pisat ni „tete Jambrožije" — niš, niš — neka imaju — to njimi budi.

Četrti čin.

Va kancelarije odi Kostantina.

Mali Klanjšček (se vraća od suda) Kostantini ne more prit, zač brani Joužeta i šioru Mariju

Antik. Ča ćemo sada storit!

Fanat: Pustite, da vas vizitam.

Antik.: Ne, počekajte malo, ću poslat po Puovića. Ča piccolo Klanjšček, va ćamar el Puović. (Dokle Puović pride Krstić fikuje va brageši salo od Jambrožinine stomanji; ka mu je od zada vanka svirila, zač mu je bila malo preduga).

Puović (vas zapuhan): Ča me zovete?

Antik. Gospodin notajo lepo Vas prosim, posudite mi sto i deset fjorini samo za dva minuta, dokle Kostantini pride od suda. —

Puović: Cossa? 110 fjorini? Aj bò — non go mi beci per dar via!

Antik.: Ma lepo vas prosim, dajte mi ih samo za nekoliko minuti.

Puović: Ma rekal sam vam več — mi nogo beci. ecco. Non go e non go!

Antik.: Ale lepo vas prosim. Vidite kako ih trebam. Pak mi smo patrioti — oba smo z Dalmacije — učinite mi tu ljubav.

Puović: Ma kada vam govorim, da nimam beci. Non go beci — e basta.

Antik. (zame od žepa jednu zlatnu uru): Vidite ovu zlatnu uru! Koštala me je 140 fjorini — ja vam ju davam za penj, posudite mi teh 110 fjorini.

Puović: Ma ve digo, che non go beci. Non go e non go! cossa volé de più, che ve digo.

Antik. (ki se je spametil, da je neki dan na sude prisegal, da nima niš, valje se je popravil i rekal glasno da ga fanat dobro čuje): Nego valja da znate, da ova zlatna ura ni moja, nego od šiore Jambrožije.

Puović (udri z nožinom po veh): A kako morete vi mane dat va penj jednu uru ka ni ni vaša, nego od šiore Jambrožije, a? Mi non dago niente, mi no go beci i Bog! (Puović gre ča.)

Antik.: Maledizione! Povero me — me infelice! (Pak se obrne k fantu): Na vam ovu uru — nesite ju na sud.

Fanat: Ja ma to ni dosta.

Antik.: Ča bite još oteli?

Fanat: Onu spilu, ka Vam je zabodena va šjarpe. (Zame mu ju) O tako!

Antik.: Je vam dosta?

Fanat: Sada bim rado videl, ako imate ča va žepeh. (Vižita mu svi žepi, i niš mu ni našal. Samo od zada mu je salo Jambrožinine stomanje delalo puno fagota, ale to salo fanat mu ni smel sekveštrat.) A sada grem. Servo umilissimo šior dotor. (Gre ča).

Antik. (sam): Ah, ka sramot, ah ko poniženje! Povero me! Povero me! Majko moja mila zač si me rodila, zač! Puović! crudele uomo! Od svojeh ljudi — ovolika sramot! Ča će bit z mane, ča će bit z mane? Ako ovo zmane delaju, kada me imaju potrebe, ča te pak z mane delat, kada njim ne budem već mogal rabit? Oime, perduto sono — perduto, Rovinato, dišperato, mal pagato, maltratato, calpestato, sbachetato, pegnorato, già sfratato, lapidato, coi ovi bombardato, bastonato, incapotato, infažolato — moj Bože, moj Bože, kakov život je to!

(Siparij pade).

Peti čin.

Noć je. Antikrstić se sam šeće gore dole po kamare. On je va Jambrožininoj štomanje, ka mu doseže skoro do kičice. Kratki rukavi — a na prsih je dekoltiran. On je jako zamišljen. I jadan je na Puovića, ki ga je danas onako osramotil. Ah, to ga peče — to.

Ta Puović! Ki bi bil rekal! Nego zaludo je, takovi su svi . . . Že inutile — s njimi se ne će dat živet. Kako vraga — ze impossibile. I tu ni druge, nego hitit se kamo drugamo. Dobro je to, hitit se, ali kamo? Hrvati me ne te, socialisti isto ne — dunke kamo? Da bim se hitil mej Nemce, tamo kamo va Oberstajeršku da onde delam za Nemce, kako ovde delam za Taljani. Ja

---

Živili Nemci. I več neću pisat ni „tete Jambrožije" — niš, niš — neka imaju — to njimi budi.

Listonoša (opre vrata i obrne se na stranu): Ju mane, gospa neka skuzaju, ja sam mislel, da su to gospodin Antikrstić, neka skuzaju — neka skuzaju.

Antik.: Ter sam ja Antikrstić, dajte semo. ča imate.

Listonoša: Oni su to, šior Antikrstić. Va ženskoj stomanje! Ju mane, ju mane! Kakova moda je to sada. Na njim, tu njim je jedna „vaglia postale" od 200 krun.

Antik.: Pokažite! Ha! 100 fjorini od Campitella. Eviva Taljani, eviva Taljani! valje za stol — valje za stol — da napišem jedan tvrd članak proti Hervatom. A ma ću tuć — ma ću lupat, kega čapa — čapa — a Jambrožija ako će imet zlatnu uru neka ju gre iskat. Beci, beci, to je za me, aržan fa la guer! Avanti, chi me plaća, temu služim. Viva Campitelli, viva la gran patria italiana! Viva, viva, viva!

(Siparij pade.)

više let drži svoju visoku čast od kapitana od istarske provincije". Tako piše Krstić sada, a pred 5 let naime leta 1896. pisal je isti Krstić va 3. broje svoje „tete Jambrožije" o tom istom Campitellu ovo: „Zlo je u saboru — hoće li ma da samo i pisnu naši zastupnici (Spinčić, Laginja i drugi) — eto gdje ih odmah neumoljivo zvonce pobenavljenog predsjednika (che bel complimento, sior Campitelli!) zove na red, a rieč im se oduzimlje. A malo dalje piše isti Krstić: „Energičnom" postupku ukvašenog predsjednika (Campitella) povladjuju afrikanski prosvjetitelji umjetna većina u saboru." Sada ja lepo i srdačno pozivljem barbu Krstića, da mi malo protumači, kako more jedan „pobenavljeni" (imbambinidi) i „ukvašeni" (zvišeli) predsjednik Campitelli služit za dokaz onemu, o čem bi nas Krstić otel uvjerit? Krstić se rado hvali, da govori vavek istinu, i za to ako je istina ča je ono rekal za Campitella da je naime „pobenavljeni" i „ukvašen", o čemu mi ne smemo ni dubitat, onputa će i nam bit dopušćeno, da pomislimo, da ta brižan „pobenavljeni" i zvišeli starac ni mogal ni znat, a kamo li razumet, ča se je onputa va diete delalo i o čem se je glasovalo. Tu će i sam Krstić uvidet, da bi bil najbolje storil da je mučal zač ako i bude sada napisal, da Campitelli ni već imbambinid" i da ni „zvišel", to će svaki lahko pomislet: — A ja sada govoriš tako, pokle ti dava 100 fjorini na mesec.

Nego još neč. Zač nisu pak Triještini „Progresisti" pošiljali va Beč svoje deputate sve do 1897 leta? Zato, zač su vaveki govorili, da njihovo mesto ni va Beče, nego va Rime.

I još neč. Va Rovinje i po drugeh taljanskeh mesteh bilo je, i ima i danas još ljudi, ki nete da plaćaju franjki, zač misle, da će ih do ko to leto Talija oslobodit. A ča su pak ti naši Taljani delali 1866. kada su se nadali, da te pod Lisom Austrijanci bit svi potopljeni!

A petardi, a sramotni spisi a bombi proti našemu cesaru va Trste? A Oberdank i compagnia? To je to, altroke sadašnje Krstićeve fandonije, ke on piše zač je za to plaćen.

* * *

Od keh je većina va diete? To pita Krstić va zadnjoj „tete" a na to mu mi odgovaramo s njegovemi besedami, keh je napisal va „tete" od leta 1896. On je napisal; „Afrikanski prosvjetitelji — umetna većina u saboru". Umetna većina — kamo ćete lepše ime za one taljanske Afrikance va Parence. Bravo Krstić!

* * *

Kamber, to Vam je redator od taljanskega lista „Avanti". Mi ga ne poznamo toliko znamo, da je Taljan. Tega Kambera bi Taljani otopili va žlice vodi, zač ih grdo bikša. I Krstić piše proti njemu. Krstić ga jako napada i govori da su ga svi krugovi odbacili od sebe. Dobro je, ako su Kambera svi krugovi s Trsta odbacili od sebe, njega, Krstića su pak krugovi z Reki sfratali, ča je puno sramotneje.

Krstić piše, da je Kamber počinil prevarstva. A Krstić, ča ih je Krstić malo storil? Za Kambera piše Krstić, da je postal socialista, a on, Krstić ča ni morda i on bil socialista? Za Kambera piše Krstić, da je moral poć va tamnicu, pak da je od straha pobegal va Italiju. A mi znamo, da je i Krstić od straha za ne poć va tamnicu pobegal bil va Ungarij.

Za Taljana Kambera Krstić govori, da je plaćen od pulicije, da špiju dela a Krstić je sam prisegal da dobiva na mesec 100 fjorini od Taljani, a za ča — to zna svaki ki čita njigovu izdajničku i škariotsku špiju „tetu Jambrožiju".

Krstić svršava pokazujuć na Kambera ovako: „To Vam je vredni čitatelji" opisan va kratko ta čovek na kega se dr. Poščić pozivlje, za dokazat, da istarski deputati nisu va 40 let ma niš storili. A mi svršavamo pokazujuć na Krstića ovako: To Vam je moji dragi čitatelji čovek, kega bedasta mačkarija drži kako za nekega proroka, a kad tamo on ni vredan ni da ga zemlja nosi.

* * *

Ežoner. Krstić piše, da naš kmet mora bit zahvalan istarskem deputatom, da je oslobodjen od ežonera. Istina je, naš kmet mora bit zahvalan istarskem deputatom Laginje i Spinčiću, da je oslobodjen od ežonera. Ča nisu Laginja i Spinčić pravi i rodjeni Istrani? Bože moj, on Krstić misli, „da su svi della patria de Liziriti kako on.

* * *

Nježna žena: Krstić piše, da je šiora Marija nježna ženica. Ki zna, ako je bila i onputa nježna, kada je ono mlatila po Jouženu, kako po kakovoj vrećetine. Berke ši, da se more reć, da je nježna, da ne bi za drugo, ako ne za oni mustaćeti.

* * *

Ova je lepa. Krstić va „tete" piše tako, kako da bi tobože „supruzi" Stirn bili neki dan nepravedno odsudjeni. On govori, da su se neki svedoki krivo izjavili, zač da su na sude rekli neki černo, a neki belo. To govori Krstić sada, pokle šentence, a mi znamo, da je tri dni prvo sentenci rekal samoj šiore Marije, ča će ona dobit 2 dni, a njiji muž Jouže 7. Ča će to reć? To će reć, da je Krstić, ki već po esperience pozna codice penale znal već naprvo na koliko će bit supruzi Stirn odsudjeni. Onputa za kega se vraga sada ripi? Ja ma Krstić mora čagod napisat, zač dobiva od Štirna meso a puf!

* * *

Stvari s Klaniga. Dunke Klanjski Garibaldinci de rejimento Vitorio Manovele nete rikarit proti izborom va Klane. Mi smo to i napred znali. dapače mi se spamećujemo, da smo va našem liste napomenuli, da je rekurs ona slamica, ke se obično čapuje on ki se već utaplja. A ti Garibaldinci da ne te rekurit za to, zač da su dali znak života, ki da će z vremenom krepji i jači postat. (Ta život morete stavit va korito, će vam valjda deblji narast.) I tu velu mudrost piše „jedan ki da misli svojom glavom". Ja bim rad malo videt tu glavicu, ka mora bit ale od repe ale pak od kapuza.

* * *

Krstić „buona fede". Neki dan je neki z Draguća poslal va „tetu Jambrožiju" jedan od oneh trubasteh razgovori proti župeupravitelju i učitelju z Draguća, a Krstić samo da je videl da je to proti popu -- cmrknul vam je on to valje va „tetu". Neki Sestan (malo je sestan, kada se dostoji pisat va „tetu Jambrožiju") pise Krstiću, da neka napiše va „tete", da on ni onega napisal, a Krstić je taljanski napisal, da mu je „somma dispicenza", da se je dal čapat va trapula od peršoni „la quale abusò della piena mia buona fede". Ste ga čuli à? To piše Krstić kako da bi to on bil neč! A mizerija, ter mizerija i arlekin, obučen va stomanju i mudandi od „stare Jambrožinke", to ste vi, to „altroke buona fede". I to govori on, Krstić, kako da se je svoji dni malo „abuzal" della buona fede od tolikeh drugeh. Ča ni morda on abuzal della buona fede od gospe Ressman, kada ju je pital 100 fjorini za jednega siromašnega čoveka na Kastavšćine i kada mu ih je dala, on ih je lepo pofrajal, pak ki te ga višto, ga višto! Ča je on malo abuzal i abuzuje „della buona fede" od brizneh rukavačkeh i brežanskeh mačak, kada ih vara. da dela za Slovince, a on otvoreno dela za Talijane iredentiste? Urća fanfaron!

* * *

Istrijani Čikovići pitaju, da ako je ki kada ku divojku prevaril. Mi mu odgovaramo: Je, Fritalja onu „puli Turak". A vrhu tega Krstić je prevaril i svoju zakonitu ženu. Ti „istrijani Čukovići" pitaju nas da odgovorimo na jedan njihov gomilarski dopis. Mi smo pripravni i na to, ali samo onda, kada njim ne budu oni dopisi smrdeli z gnjojem.

Čudna stvar. Krstićevi mački ne moru nikako pisat s crnilom kako i drugi pošteni ljudi, nego ako te ča nadrajsat moraju pero umakat va gnjoj. Pfui! porki — ter porki!

* * *

Visto i considerato, da i drugi del „tete" smrdi po mudandah i po stomanje od Jambrožije, to ću ovde zaključit, zač mi trebe poć malo arije zet.

Barba Tončić.

Nesrićna divojka.

(Narodna pjesma iz Barbaštine priobćio: Pavao Špada.)

Rano rani Rožica divojka
Rano rani pred Ivina vrata.
Pred vrati je Ivanova majka,
Božju njoj je pomoć nazivala:
„Bog pomozi majko Ivanova!
„Zdravlje i Bog Rožica divojka,
„Ča se šećeš oko dvora moga?
Odgovara Rožica divojka:
„Sve zaradi Ivana tvojega,
„Kad smo z Ivom mladi blago pasli
„A mi smo si terdu viru dali,
„Da ćemo se skupa oženiti.
Njoj govori majka Ivanova:
„Istina je Rožica divojka
„Moj je Ive dite nepametno,
„Moj je Ive dite nerazumno,
„Dva ga leta oženiti neću
„A ti hodi od kuda ti drago!"
Kad je ona riči razumila
Sve suzice do zemlje prolila,
Bilemu se dvoru odputila.
Još ni ona pokraj dvora bila,
Lipa njoj je svača dolazila,
Lipa svača i lipa junaka,
Kako jena kita divojaka.
Lipa svača kroz polje jahala
Bandira njim u sunce igrala
Želiža njoj zviezde pobrojila,
Ive šeće pod biele kule,
Izšeta se na bile lakune
I pogleda spod desnice ruke
Ter pogleda niz to polje ravno.
Sam se sobom Ive razgovara:
„Mili Bože na svemu ti fala
„Čigova je ona lipa svača,
„Lipa svača usrid polja ravna:
I s tiha mu govorila majka:
„Nečudi se drago dite moje
Ono j' svača Rožice divojke
„Koja te je jutro zaprosila
„Da b' se mlada za te oženila.
„A ja sam njoj Ive odvratila:
„Da si Ive dite nepametno
„Da si Ive dite nerazumno
„Dva te leta oženiti neću!"
Kad je Ive majku razumio
Od muke ga glava zabolila
Ou odsedla vrana konja svoga
I on trči priko ravna polja.
Kad je bija nasrid ravna polja
Ou zavikne iza svega glasa:
„Već od Boga stari starešina
„Pustme ljubit s tom Vašom nevistom".
Odgovara stari starešina:
„Ljubi mi se kolik tebi drago!"
Kada ga je mlada razumila
Sve suzice do zemlje prolila
Bile ruke oko vrata vila!
Dva se puta lepo celivali.
Treti put su mertvi doli pali.
Još govori stari starešina:
„Proklet bija, ki vas je rodija,
„Da vam nije sriću dopustija
„Neg ča vas je zemljom uranija
„Cernom zemljom i škriljom ledenom."

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Jedna preporuka našim prijateljem. Najveća naša uteha puli silnega posla, ča nam ga daje naš „Narodni list" je ta, da ga je naš narod prijel s najvećim veseljem i ljubavi. Radi tega smo odlučili, da se naš list i napred štampa. Mi za naše delo ne pitamo niš. Narod je potreban poduke, potreban je zdravega čitanja — i naša je dužnost, da mu damo ta poduku i da mu damo prigodu da čita. Mi ćemo toj našoj dužnoste ostat i naprvo vjerni, mi ćemo i naprvo delat okole tega, da nam se naše pravice uzdrže i očuvaju. Za štampanje lista treba drugeh troški, i to za štampu, kartu, marki i druge stvari S temi stroški mi moramo prit vanka, ako ćemo z našim listom naprvo poć, ali drugačeje bi se moglo dogodit, da bimo morali pustit sve na stran, od česa neka nas Bog očuva.

Težka su vremena, va keh mi sada živemo, i moremo reć, da sve zavisi od tega kako ćemo se znat držat va oveh momenteh. Da propustimo samo za malo — mi smo gotovi. Neprijatelj je tu, ki bi nas sveh podavil i pogubil za vavek. Zato valja da se držimo i to krepko i čvrsto. Ki ima zdravu pamet, vidi, kamo bi nas otel zapeljat prokleti izdajica, ona diva otrovna zver va čovječjoj spodobe. A mi moramo tu zver zatrt, mi njoj moramo stat na vrat, mi njoj moramo va gnjusno i smradno grlo zatuć otrov ki ona hita va naš narod. To je delo našega lista — i temu će dela naš list ostat i naprvo veran. Ali ako ćemo da naš „Narodni list" napreduje mi mu moramo nać pomoći, a puli kega ćemo mu nać pomoći ako ne puli našega dobrega naroda, za kega i pišemo? Zato se još obraćamo na naše vredne prijatelje i vruće ih molimo, da store i oni svoju dužnost, naime, neka nam pošalju predplatu, ku nam duguju. „Narodni list" košta samo 8 krun na leto, a 4 krune na pol leta. Siromašnijim pak davamo ga i za 4 krune na leto, aliti pak za 2 krune na po leta. Kemu je do tega, da naš „Narodni list" i nadalje živi i lepo napreduje, neka segne va žep i neka ga pomore s predplatom i neka nam veruje, da s tem ne će platit ni crnilo ni kartu ku mi potrošimo za list, a kamo pak naše delo i muku našu.

Još o zlatnom piru Velikega Vojvode od Luksemburga. Svoje izvješće o svečanosti prilikom tega zlatnega pira tiskano u zadnjem broju „Narodnega Lista moramo malo popunit. — Pokle pevanja društva „Lovora" pred Visokim Gostovom šli su na tribunu kade su ti Gostovi stali Dr. Tripold, naš načelnik Dr. Stanger i prof. Dr. Glax. Veliki Vojvoda se je svoj trojici najlepše zahvalil na priredjenoj svečanosti. Iztaknul je, da ga osobito veseli da ga puk svojevoljno tako lepo počastil. Občina Volosko-Opatija prikazala je Visokomu paru jedno lepo boké.

Dolazak Rumunjskoga kraljevskoga para u Opatiju. Petak dne 26. aprila t. g. u 11 sati prije podne prispio je parobrodom Elöre iz Rieke u Opatiju Rumunjski kraljevski par te je odsjeo u „Villi Angiolina" u Opatiji gdje će boraviti nekoliko tjedana. — Na opatijskom mulu dočekali su Njihova Veličanstva naš načelnik Dr. Stanger, kotarski kapetan vitez Scarpa, predsjednik kurkomisije prof. Dr. Glax, baruni Reinlein i Schmidt kako zastupnici oblasti; od opatijskih visokih gostova: veliki vojvoda i velika vojvodkinja sa priestolonasljednikom od Luksemburga, badenski priestolonasljednik, princese i princ od Schammburg-Lippe, te preko hiljadu drugih gostova i inoga svieta.

Jedan odiel opatijskih vatrogasaca pod zapovjedničtvom g. Frana Doberleta činio je na mulu špalir. — Njihova Veličanstva pozdravila su se baš srdačno sa predstavnici oblasti i sa gore imenovanim kraljevskim Visostima. Pučanstvo Opatije i Voloskoga pokazalo je svoju ljubav i veselje na dolazku visokih gostova time, sto je izvjesilo na kućama zastave. — Občina dala je okititi ceste i puteve zastavami a kod dolazka pozdravio je Njihova Veličanstva 21 hitac iz mužara na tako zvanom Strandwegu. Njegovo Veličanstvo kralj Carol zahvalio se načelniku na liepom i srdačnom doček koji ga se je vrlo ugodno dojmio. — Isto se tako zahvalio i g. Doberletu što ga je dočekao sa svojimi vatrogasci i kao što g. načelniku tako je i njemu stisnuo ruku i ljubeznо se s njim razgovarao.

Krštenje židova u Voloskom. Utorak na 23. aprila t. g. bio je u župnoj crkvi u Voloskom krštен od Monsignora Zamlića uz assistenciju kapelana Poljanskog veleč. g.

M. Barbića židov Arnold Grünfeld, rodjen u Brnu u Moravskoj god. 1848. Taj gospodin je po zanimanju fabrikant i predsjednik upravnog vieća tvornice koža u Brnu. — Krstnim kumom bijaše mu velečastni gosp. Mate Dubrović kapelan u Opatiji.

† **Vinko Štrcaj.** Velika je nesreća zadesila obitelj Štrcaj u Voloskom. — Ponedeljak popódne pao je g. Vinko Štrcaj pomorski kapetan, po kućnih stubah (škalah) u Preluku, kamo se je pred dva mjeseca preselio. Pao je tako nesrećno da je ozledio mozag i uslied toga je nakon nekoliko ura težke muke i boli uzdahnuo. Pokojnik bio je dobar domorodac a u našoj crkvi je bio od velike potrebe jer je kod svih prilikah pomagao kod crkvenog pjevanja. — Lahka mu budi domaća zemljica!

Vjenčanje. Gosp. Antun Linardić c. k. kancelista na sudu u Voloskom vjenčao se je dne 29. aprila 1901. u Krku sa dražestnom gospodjicom Savicom Brant. — Naše srdačne čestitke.

Gosti v Opatije bilo je na 1. o. m. 1387. Od 1. septembra do danas prišlo ih je va Opatiju 11620.

Hrvati puli Žukvarića. Čera na 1. maja prišlo je nekoliko študenti od hrvatske gimnazije od Sušaka na Frančići, pak su šli ravno Slocariću va oštariju. Tu su se naši vrli mladići zabavljali i pjevali su koliko ih grlo nosilo: „Liepa naša domovina!“ i „Bio proklet izdajica, svaki domovine!“ Mi smo gospodi študentom jako zahvalni, kada pridu va naše strane, i mi bimo im na srce postavili, da pridu k nam koliko moguće gušće Samo bimo njim preporučili to, da se drugi put popitaju prvo nego te poć va čigovu oštariju i to radi tega ča ni lepo da naši hrvatski beći gredu va žepi od naših najgrjeh neprijatelji novopečenih Taljani, mej ke spada va prvem rede glasoviti Slocarić, vulgo Žukvarić. Nego to je za svem tem morala bit sakraboljska muka za brižnega Sotonića kada su mu ono v ušijah grmeli: — Bio proklet izdajica svaki domovine! Ala ima je srzal. Ljudi ki su ga va to vreme videli, povedali su nam, da je bil od jada zelen kako smrdejuha. Brizan Sotonić. Jedna beseda njigovoj madame: Gibizi 'pofero tjafolo ein pisel salamaro, morda će mu pasat jad, kega je počutil, kada su mu se va kuće zasvetlile onolike hrvatske — trobojnice.

Vojnici na Voloskom. Petak na 26. aprila okol desete ure prije podne prišli su na Volosko dva bataljuna regimente br. 96 viteza Cattinelli, koji su v Reke. Ti soldati delali su na Učke manovru a petak su činili i prišli su preko Lovrana na Volosko. Va Lovrane čekala ih je regimentska banda. — Kroz Opatiju i Volosko prišli su ti vojnici sa bandom na čelu, koja je svirala lepe hervatske koračnice. Na Voloskem odpočinuli su va Tošine sve do trete za podne. — Tu su i kuhali menažu i obedvali. — Naš načelnik odlučil je da se soldatom da 250 litar vina. Oberstar je na to načelniku lepo zahvalil i zapovedel, da ima glazba zapodne zvonit pred načelnikovom kućom. — Od 1 ure i pol do 2 i pol zvonila je glazba pred občinom a načelnik je muzikantom daroval još po nekoliko cigari. — Na tri ure postavili su se vojniki u red i odmaršírali su put Reke z bandom na čelu. — Prvo nego su šli, oberstar se je još jedanput načelniku lepo zahvalil za pogošćenje vojnika.

Krstić ruban. Sredu na 24. aprila o. l. bil je Krstić od jednega sudbenega fanta ruban. Puno vremena se je branil i ni pustil da se ga ruba zač da će Costantini platit dug za kega se je njega imelo rubat. Costantini, ki je bil na sude odgovoril je Krstiću da nemore prit, zač da ima razpravu. Za tem je poslal Krstić po svojga patriota i kolegu Puovića i prosil gà je, da neka mu posudi 110 fjorini za platit ta dug. Nego Puović je lepo Krstiću odbrusil da on ne da niš. A znate zač ni htel dat? Zač se ni on va Krstića ne fida. Ni bilo druge nego, da se Krstić pusti rubat. Našlo mu se je jednu zlatnu uru i jednu iglu (špilu). Za uru rekal je Krstić, da ni njigova nego od tete Jambrožije. (Kako i mudandi ke nosi. Opazka slagara.) — Va taknjine ni imel nego tri šestice.

Stara Jambrožina i šimija. Krstićeva Mudanden-liferantkinja stara Jambrožina ima puli drugega blaga i jednu šimiju. Ta šimija njoj već puti pobegne, a ona teče onputa za njom va jedneh grdeh cavatah i vapije: — Ja dala fjorin, ki mi čapala šimija“. A ja bim dal dva za njoj ju ne čapat. U ostalom bilo bi dobro da i občina pripazi da ona grdoba od šimije ne straši strance, ki prihajaju na Matulji.

Hrvatska bandera na opatijskem Kazine. Svakemu je pala v oče ona lepa vela trobojnica, ka se je na 23. o. m. vijala na nekadašnjem taljanskem Kazine. — Bila je tako velika, da bi se bilo sve acioniste od Kazina moglo va nju zašit i još bi bilo ostalo mesta za Krstića i za Piriju. Dijo mijo — nač ti to pride — hrvatska bandera na Kazine, ki je bil zidan s kalabrežkemi žulji! — Ljudi moji, ja mislim, da je već sudnji dan jako blizu.

Naši dobri susedi ve klešćeh. Che pegola je to za nas, govoril je neki dan Durmeš, da ona bandera od Luksemburga mora bit justo onakova, kakova je i Hrvatska“. I ni otel on miga stavit tu bandera na svoju siciliansku kuću! A tako su storili i neki drugi opatijski Kalabrezi. A neki nisu znali ča storit pak su zmešali koluri i su stavili dva ale pak tri bele štriki mesto jedne, samo da spase patriju. To je storila i jedna „testa quadrata“, ki misli, da se koluri od banderi daju tako stenfat, kako ono on zna stenfat oni smrdljivi gulaši od 10 dan.

Jedna dobra odluka. Kastavska občina ima silneh štrošak za svoji siromahi. Nego pustimo ća, dokle su ti siromahi doma, va občine. Ma se dogadja, da neki ter neki bivaju već više let zvan občine, a neki pak i od detinstva, da jih nijedan od domaćeh ni ne pozna. Pak i za takove mora občina davat beći. To ni pravo! Lego sada će se i temu pomoć. Po novem zakone, svaki ki biva nepretrgnuto desat let zvan svoje občine, ova ni već dužna za njega skrbet. Za to odlučilo je občinsko zastupstvo, da se popita va Tyste, Pule i druguda za svi oni Kastavci, ki su 10 let od domi, pak da jih oni grad ili občina zame za svoji. To je i pravo, a s tem će se občina Kastavska oslobodit težkega bremena.

Pošta od Sv. Mateja. Občinsko zastupstvo va Kastve odlučilo je pitat direkciju od pošti, da bi na poštarskem pečate va Sv. Mateje bilo i hrvatski napisano sv. Matej aš do sada je stalo samo talijanski napisano kako da smo na sred Kalabrije.

Da ljudi ne gube vreme. Naši ljudi više puti kada imaju posla po oficijeh na Voloskem moraju tamo čekat po cel dan, dokle pridu na red, a to najviše poradi tega ča se uredovne ure o polnem prekinu, pak onda opet nastave na 2 ale 3 ure zapolnem. Zato je občina Kastav odlučila storit prošnje na oblasti, da u buduće budu oficiji oprti od jutro pak zajedno dokle steču propisane ure. Ako bude ova prošnja uslišana, s tem će se narodu lepu laginja storit.

Proti taljančenju. Naši Talijani niš više ne žele nego kako bi našu Istru potalijančili. Oni su svakemu mestu, ko nima talijanskega imena takovo skovali, pak ga i rabe, da čovek kadagod ni nezna, kade je to mesto. Tako su skovali i po Kastavščine talijanska imena, pak jih i naša junta va Poreče rabi. Kastavska občina bila se je jur pritužila proti toj neurednosti, pak je i pred nekoliko vremena odlučilo občinsko zastupstvo da se na pravo mesto poduese pritužba radi tek talijanskeh imen.

Talijansko gospodarstvo v Istre. Porečka banka dava beći na intavulaciju kuća ili zemlje. Navadno daje na kuće samo do polovice vrednosti od kuće koju se za dug podlaže. — Jednemu našemu čoveku još i tako Talijani težko daju beći na kuću. — Drugačije postupaju Talijani kad pita posudu kakov Talijan ili talijanski prodanac. Onputa gospoda va Poreče ne gledaju na tanko. —

Svaki ki je bil pul Matulj pozna Ambrozinkinu kuću, za ku Krstić govori da je njigova. — Na tu kuću je intavolana na prvem meste ljubljanska mestna hranilnica za 7 tisuć krun, na drugem meste ista hranilnica za 2 tisuć k. a na četrtem meste ista banka za 6 tisuć k; dakle svega skupa je intavulano duga 21 tisuća krun. Sada pitam ja ki će dat za „mačji kaštel“ 21 tisuću krun? Seguro nijedan, pak se more već sada segurnošću reć, da je oneh 6 tisuć krun ke su na toj kuće na zadnjem meste intavulane za vavek i vekom zgubljene. A ki će to trpet? Ki drugi nego istarski siromašni puk. Tako vidite Talijani v Istre gospodare. Samo da Krstiću beči priskrbe delaju škodu zemaljskoj banke. — Drago će Istru koštat ta fritalja. —

Kako Krstić floća. Va „Jambrožije“ od 16. marča o. l. pod naslovom „Neistinito prikazivanje stvari“ piše Krstić, da mu je neč povedal Dr. Kafka pred Dr. Thoth onput kad su ta dva gospodina stanovala pul njega („pul mane ono doba kad je nemački Cesar bil va „Opatije“).

„Pul mane“ će reć „va mojoj kuće“. Kamo je šla ta kuća ako je Krstić prisegal da nima niš svojga, da nisu ni sotobrage ke nosi njegove? (A su očali ki nosi njegovi? Opazka slagara.) Mi znamo, da je mačja kula pul Matulj bila kuća „tete Jambrožije“ ka je Krstića k sebe zela kako za zeta zač mu more po letih i mat bit.

Znamo i to, da bi se ta kuća bila za dug već prodala, aš se je već stiskalo na to, neč s Parenca neć s Ljubljane, ki su prej intabulani al nijedan ne mari kupit je, kako da je prokleta. (Ter i je, zač da ju ki kupi bi ju moral barem par let svu odprtu pustit pa se dobro od onega mačjega smrada zvetri prej nego bi šal va nju bivat. Op. slagara.) Znamo to sve i još puno toga, al nismo nikada znali, da je Krstić svoju kuću imel, kako on to piše a sada priseguje da nima ni brageš. Povera Jambrožija, još će te tokat nagu kodit!

Jambrožija mia cara
To ni niš dobro!

Svega po malo.

Amerikanski anarhisti. Va Patersonu odlučili su anarhisti prebivajući v Amerike (skoro sve Talijani) ubit nemškega i ruskega cesara i talijanskega kralja. — Kako piše „Newyork Herald“ neki Romagnoli (opet Talijan) bil je odredjen da ubije nemškega cesara. Romagnoli odputoval je z Ameriki v Italiju a odovde va Nemačku. Va Berline bil je od pulicaja zaprt, a harti ke su se pul njega našle dokazuju, da je on vezan z amerikanskemi anarhisti.

Umorstvo sred belega dana. Na 21. ovega meseca dogodilo se je va Prage na sred place i okol polna strašno umorstvo. Neki Baužek, direktor od komunalske rendi va Prage bil je na ceste zaostavljen od nekega dacijonara Wurma, ki je bil pred nekoliko odpušćen od službi. Wurm je pital tega direktora ako će ga zet nazada va službu a on mu je odgovoril, da tu ni mesto za govorit o tem neka pride k njemu va kancelariju. Na to je Wurm znel iz žepa revolver i spružil je pet tiri va Baužeka ki je pogodjen od pet balot zrušil se valje mrtav na tla. Wurma je pulicija valje zaperla. —

Koliko je Hervati v Amerike. Va severnoj Amerike je okole 200 tisuć Hervati iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre. Amerikanski Hervati ustanovili su družtvo: „Narodna hervatska zajednica“, ka ima 10 tisuć člani.

M a t. Ča dela naš Kirčina?
J o ž. Tratu poteže.
M. Je već ča čapal?
J. Je, jednu šmitinu za Krstića.
M. A ter ju Krstić ima doma.
J. Ja ma ovako će imet dve.

M. Zač već Krstić ne zove naš list „smradni list?“

J. Zač su mu se ljudi mutili, pak nisu znali ki foj misli, da li svoju „tetu Jambrožiju“ ale pak ki drugi foj.

Dopisnica uredničtva.

Imena prinosnika za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru štampat ćemo budući put.

Poziv

na glavnu godišnju skupštinu kot. bolestničke blagajne v Voloskom.

Pošto se glavna skupština kot. bolestničke blagajne u Voloskom sazvana u nedelju 28. aprila t. g. nije mogla obdržavati, podpisani sazivlje ovim, u smislu § 30. družtvenih pravila, novu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 12. maja 1901 u 10½ sati prijep. u občinskoj dvorani u Voloskom sa već objavljenim dnevnim redom.

Volosko, 1. maja 1901.

Dr. Ivan Poščić,
predsjednik.

Oglas.

Usljed zaključka c. kr. kotarskog suda u Voloskom od 18. aprila 1901, pbr. A 293/00 — 24, obdržavat će se **dne 8., 9. i 10. maja 1901** prije podne do 3 sata poslie podne u Pobrih br. 10 dobrovoljna dražba (inkant) svih u ostavinu pok. Erminije Sucich spadajućih pokretnina (mobilija). — Stvari se mogu pregledati od 8 do 9 sati prije podne u Pobrih br. 10.

C. kr. kotarski sud Volosko.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspro-daje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za se-ljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 19. Volosko-Opatija u četvrtak 9. svibnja 1901. God. II.

Naši pomorski kapitani.

Va predzadnjem broje našega „Narodnega lista“ čitali smo jedan lepi dopis z Lovrana, va kem se jedan stari Lovranac tuži i na žalostne ekonomičke prilike, va keh se nahaja ne samo Lovran, nego i svi ovi naši kraji. Ono more, s kega su naši stareji znimali svo svoje imanje i bogatstvo — ono ih je izdalo — prevarilo. Čim su propali brodi na jadra — našim su se ljudem našle ruke vezane. Naši kapitani su se povukli na kraj, a to isto su učinili i prosti mornari i jedni i drugi su čekali bolja vremena, — čekali ih i čekali — ale ih nisu dočekali. I ljudi životarili kako su već mogli. A težko njim je bilo. Stroški na stroški, zlo za nevoljom sve je to padalo na njihova ledja. I redki su oni, ki su se očuvali od te rovini. Samo kega ter kega je sreća malo pogladila, pak je na drugi način došal do blagostanja — drugo je sve propalo. I va naše mesta se je zatukla grda mizerija — crno siromaštvo. A tomu trebe pomoći — i to koliko preja — ako moguće valje. To je ono ča nam poručuje „stari Lovranac“ va svojem vrlo lepem pisme. I on nas uči kako bi se tu dalo pomoć. „Dajte se nazad na more“, govori nam on, gradite vapori„ storite, kako su po drugeh mesteh storili veća družtva od vapori, pak ćete videt, kako te se ovi naši kraji dignut i popravit od ove sadašnje njihove mizerije.

Hvalevredna misal, ku će pohvalit svaki čovek, ki zdravo i pametno misli. I do tega će prit — prez sumnje — i to još prvo nego se misli. — Naša košta ne će ostat mirno gledajuć kako se druguda dobiva i napreduje — i ona će učinit svoje: sagradit će vapori, ljudi će svoji kapitali uložit va more i složit će se više njih u družtva pak je blagostanje i sreća ovih kraj osigurana.

To je sve lepo i dobro — a i žalostno bi bilo, da do tega ne pride. Nego je neč, ča nas malo muti. Kemu te se pak jedanput poverit, ale pak konfidat ti vapori? Ki će ih ravnat i vodit po moru?

Odgovor je tu — na dlane. Ki drugi, ako ne kapitani. Lepo je to, ali ćemo pak mi imet za vavek teh kapitani? Obrnimo se malo okolo sebe, pak da vidimo malo, kako već danas stojimo z našemi kapitani. Fermajmo se samo na naših većeh mesteh. Zamimo najprvo samo Lovran i Iku. Za pravo reć, tu ćemo nać i nekoliko mladjeh ljudi, ki su se dali na pomorstvo, ali strah nas je, da njihov broj ne će tako brzo nadomestit broja oneh, ki su od mala pomrli, i ki te nas preja ale kasneje za vavek zapustit.

Puno žalostnije nam se va tem poglede čini Volosko. I tu od leta do leta pada broj starijeh kapitani — a od mladjeh komać ako se svakeh pet let kigod pokaže tako da je pred nekoliko let brojilo Volosko preko 40 kapitani, a koliko ih ima danas?

Najžalostnija je pak va tem Opatija. Tu nima, koliko nam je poznato, nijedan jedini mladić, ki bi se dal na more, da postane kapitan.

I tako mi stojimo pred jednim jako tužnim i žalostnim dogodjajem, kade moramo na svoje oči gledat, kako nam se pred očima gubi jedna kasta ljudi, ki su za stotinu i stotinu let vladali ovuda i va keh se je sticala inteligencija i bogatstvo, znanje i moć. Mučno je pak, da svega toga mora nestat, i da se sve to mora zgubit. A ki je temu kriv? Ki drugi, ako ne samo naši ljudi, ki se tako lahko zapuste i valje se prvega maha preplaše. Ako su posli bili zastali za neko vreme, od tega ne sledi, da se mora zgubit kuraj i zavuć se va kut i onde čekat, ča će se dogodit. Svet je od oneh, ki se znaju provrtet va njem. Narekovat se i tužit za onem ča je bilo koristi toliko, koliko ležat i spat a niš ne delat. Ako je jadro propalo, benj je na njigovo mesto prišal „vetar va stive“ ki goni i brže i sigurnije, nego on z vani. Za to valja se ga čapat i držat se ga valja — pak ala napred — što Bog dade i sreća junačka. A sreće ne će falit, samo ju valja znat pograbit za vlasi. Složit te se i puli nas družtva i kako iz mora te se najedanput pokazat veli vapori — a onputa će se iskat tim vaporom čoveka ki bi imel s njim zapovedat, pak će se ga poć iskat ča z domi van — va druga mesta — i tako će malo po malo tujica zasest onamo, kade bi po pravu imel gospodarit domaći sin. Čovek ne postane kapitan va jedan dan, ni va jedan mesec, tu će se muke, borbe, iskustva i znanja, zato ki će jist on krušac, valja, da se mlad da na more. A nekamo se mora poć. Ni na kraje ni već Bog zna kako lepo ni dobro. i tu ima sto ust, ke zijaju za jednim te istim bukunićem. I na kraju je već tesno postalo, za to: Na more! mladići, na more! tamo je vaše polje, tamo Vas čeka i čast i ime i sreća i bogatstvo! Na more! da postanete ljudi, kako trebe, da se bude mogla s vami dičit ova naša lepa domovina, koj su vaši otci bili sva čast i sva dika!

Konstituiranje upravnoga vieća u Klani.

Mi smo jur u svoje vreme javili va našem „Narodnem Liste“ da se je obavil izbor člani upravnoga vieća u Klani, pak smo i spomenuli va onoj prilike imena izabraneh člani i njiheh zameniki. Proti ovem izborom ni se podufal nijedan rekuriti, šibenj da je Krstić trubil va „Jambrožije“, da se je pul teh izbori storilo mnoge nezakonitosti i nepravice.

Varamente, moramo i mi priznat, da se je okol ovega veća storila nekem klanjskem mačkom vela „nepravica“. Prava istina! Oni su, sirotini, vršili i potekovali, zarad ovega veća, da te tako i oni do koritašca prit, pak na! Vragu ta ni do kahlića. Krstić je već va peste držal da te va Klanoj zavladat mački, pak kada temu ne beše — zavladali su lepo i deštro naši pošteni ljudi. Zato mi moramo i va ovoj prigode pohvalit naši vrli i čestiti Klanjci, ki se ne daju tako lahko od prodanac na led zavuć. Živili! Samo tako napred složno na korist i blagostanje naše starinske občine, pak makar vam Krstić još sto puti dovikne, kako iur je svojni, da „iz Klaniga ne more prit niš pametnega“. No, to najzada neka pak sude i drugi pametni ljudi, a ne jedan Krstić, ki se je već bi reć i s pametum posvadil.

Na 27. aprila konstituiralo se je upravno vieće za poreznu občinu Klana. Od strani kapitanata u Voloskom pristupil je gospodin kumisar baron Reinlein, od strani občinskega glavarstva u Kastvu pak g. glavar Jelušić Marjanović Vinko, kako perovodja ili zapisnikar. Od izabraneh člani su prišli svi. Stvar se je opravila va mužkoj školi.

Kad se je obavilo neke stvari, ke zakon propisuje na ovakoveh prigodah, zauzel je predsedničtvo najstareji član gosp. Suštar Luka-Gržin i imenoval dva svoja pomoćnika gospodu Šepić Vinka i Suštar Martina, pak kada se je osvedočil, da je prisutan zakoniti broj člani, prešal je na izbor predsednika upravnoga veća.

Glasovalo se je ustmeno i bil je izabran za predsednika g. Gauš Josip iz Klane kbr. 125 a za namestnika mu g. Medvedić Mate iz Klane kbr. 106.

Kad se je g. predsednik zahvalil vrhu časti, s kum su ga odlikovali njegovi suobćinari, čestital mu je koliko g. glavar toliko i g. kumisar, ter jedan i drugi obećali mu pomoć i od glavarstva u Kastvu i od cesarske vlade.

I s tem se je dokončalo konstituiranje upravnoga veća u Klani. Bilo srećno i koristno!

Za ovem se je pregledalo blagajnu Klane i predalo ju sa svemi prilogi i gotovinom upravnemu veću, da ono od sada napred s njom ravna. Druge pak neke stvari uručit će se do ki dan.

Kada se je sve ovo va sloge i ljubave svršilo, skupili su se svi okol stola puli g. Simčića, da se ča pogovore i mrvu razvesele nad onem danom. Tu ni falilo lepeh napitnic od različiteh stvari i ovemu i onemu a ove su se nekako slagale va tem, da kako va onoj stvare od veća, neka budu Klanjci složni i va drugeh stvarah, ča se tiče njih i njihe občini, pak da jih onda ne će moć neprijatelj nadvladat, ni nahudit jim, kako je htel.

To njim i mi sporučujemo, pak neka se i drugi va njih ugledaju i nauče, kako se složnum voljum puka more lepo napredovat i od sebe odbit neprijatelja.

I naše družbe sv. Cirila i Metoda ni se ni ovom prilikom pozabilo. Na nazdravicu g. Dru Matku Laginji kako prvemu mužu Klane sabralo se je dvajset krun medju većnici i prijatelji za družbu. Živili čestiti naši Klanjci!

Dopisi.

Iz Kastva. Već je bilo govora va „N. Liste“ od zabavi ali veselice, ku su priredile naše podružnice sv. Cirila i Metoda. Mi moremo bit veseli da je onako lepo izpala, ako prem se ju je odlučilo jako na kratko vreme.

Nego kada je prave volji, dà se vendar neč storit. To smo se i sami osvedočili. Pravo za pravo pak da je ova zabava onako lepo se svršila je najveća zasluga od neumorne tajnice ženske podružnice gospodične Jelisave Šepić.

Mi ju moramo pohvalit, pak i reć, da je baš gospodična Betina najviše se trudila okol priprav za ovu zabavu, pače i delo opravila, ko na nju ni ne spada. Živila! Pak i pjevače „Istarske vile“ i pjevačice moramo pohvalit, a ne manje i naše dilettante-predstavljače, ki svi skupa nisu žalili truda ni vremena, samo da veselica ča lepše izpade, pak da i družba sv. Cirila i Metoda dobi koliko moguće veću dobru ruku. I prema našim okolnostim moremo bit baš zadovoljni da je družba od ove veselice dobila ravno 140 krun čistega dobitka.

Ovoliko smo misleli reć, da našu mladost spodbudimo pak da se još kade van hiti za potrebnu i prekoristnu našu „Družbu“ Kako smo mogli doznat lepi broj pozvaneh, ki nisu mogli prit na veselicu, je poslalo ulazninu, ča će bit va ken od naredneh broji „Narodnega Lista“ objavljeno.

Kako se ćuka, bi reć, da ćemo skoro imet još jednu zabavu va čitaonice. Pak to je i pravo! Neka se mladost veseli, a starci porazgovore.

Tako je bilo od početka sveta, pak će bit trâ i do svršetka ako ga prvo Krstić ne hiti „gambe levade“.

Iz Bregi. Pul nas kako znate bila je prava mačja madvina. Od našega Lizija pak nazad, zvan trih četirih, bili su vam svi Taljani. To se zna da nisu oni znali, da su Talijani od tega nisu teli ni čut, ma za takoveh ih je vas razuman svet držal — zač ki glasuje za trdega Talijana mora bit — sam trd Talijan, al pak trd bedak, ki ne zna ča je, ni ča dela?!

Da su Slavinci kako su govorili i kako ih je Krstić varal — nebi se bili onako sramotno ponesli. — Sad je stvar počela hodit malo na bolje. Najprva stvar je, da su nam promenili župana. Pak neka su. Za njigovega županovanja ne znamo nego da je sebe pred vrata cestu speljal, a ni gledal je to svakomu pravo al ne, i da je ljudi mutil proti hrvatskemu. zač mu je to rendilo a razumel se je va to, kako i moj postol: Još njigova žena je neč razumela, zač ona se ni bala prodaji pod Hrvatsku, nego združenja — zač da je tako rekal Krstić?!

Iz Klane. Krstić je va „Mačjoj“ pisal, da je pul izbori va Klani bilo protuzakonitosti, radi keh da će se podnest rekurš. Zač ga ni podnesal? Zač ni bilo istina ča je pisal, pak mu ne bi bilo koristilo. I Frane Marčelja je pisal za tem va drugoj „Mačjoj“, da se mora najveć njemu zahvalit da je administracija va Klanoj.

A i Krstić se je dva čedna prej va „mačjoj“ pohvalil, da prez njega, Krstića, Klanjci ne bi bili svoji gospodari. Kada se mora to njim najveć zahvalit, zač se nisu pačali pul izbora, kako pišu? Valjada zato, zač nisu imeli izbornika za se. A da jih imaju bi se bili pačali? Altroche da bi! Franeta je tokalo izbirat va prvim telu, kada je bilo svih izbornika 12. Jedan od njih je medjutem umrl, ostalo jih 11. Od ovih 6 njih jednoglasno biralo je naše ljude a ni glasovalo 5 njih. Od ovih 5 Frane bi bil mogal imet najviše 2 glasa; svojga, ako bi bil za se glasoval i Fagaletovog, ki s njem slaže.

Pak da je i svih 5 za njega ča nije i da za njega glasuju, bil bi propal zač 5 glasi nemoru premoć 6 njih, dakle on ni šal blizu zač je bilo kiselo groždje.

To je živa istina i niš drugo. Al sve jedno ni jim se lepo dogodilo, oni su prvi iskali administracion a nisu va njoj. A ipak su sami temu krivi, mogli su s pukom držat a ne s Krstićem, ki je od Taljani plaćen da naš puk muti.

I neka nijedan ne misli da će bit ikada biran na temelju Krstićevog programa va administraciju Klane, zač nisu Klanjci slipi, da ne vide ča je Krstić. Al Franeta nebimo bili mi birali ni zato, dok nebude nekoliko ceneji.

On daje našemu komunu kamaru jedan dan va mesecu za sud i zato računa nam 16 krun na dan. Kako da to ni dosti računa nam 5 ali 6 krun za žurnadu isteši dan, ča je perit a da odbavi ta posal, prez da gre s svoje kuće. I to moramo sve mi platit. Vrhu tega dobi ča špendaju pul njega gospoda od suda i drugi tum prilikum. Ako bimo ga bili birali na administraciju pak da nam je prešident, bilo bi sve puli njega i kancelarija i njegovi ljudi va službe komuna i sve ča takega dalje. Ako nam računa za jedan dan preko 20 krun, koliko bi računal nam na misece, koliko na leto?

To bi strašno bilo. Naš Frane neka se nenadeje prit va administraciju, dokle se ne popravi, to će reć, da pusti k vragu Krstića i da bude ceniji.

I to ne samo on, nego i svi drugi naši Klanjci, ki s njim va isti rog pušu.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Fritalja se va „tete Jambrožije“ jadi na Dra. Poščića, da mu je on kriv, da ga sud proganja. Ča tako Fritalja? Je ti Poščić bil kriv kada si pred nekoliko let moral zaradi prevarstva va hlad? Ča ti je Poščić poslal Pepu Turak, s kum imaš potomka, k tebe va kuću à? Češ reć ni Poščić kriv nego Hrvati! A viš ga malo! Neka gre svaki ki bi rad znal kako je ta stvar bila i pasala k Turkom i neka tamo pita Lebalićevu ženu kako je to bilo pak će mu benj ona povedet.

Fritalja misli da su svi ljudi ćuki kako i njegovi Brezani pak da te mu svi verovat da je on čist kako janjac. A Johana?

* * *

Krstić denuncijant. Krstić se jadi, da ga Hervati denunciraju na sud radi njigoveh lepeh del. Ala je čudan! Neka on ne dela takove dela zaradi keh se mora pred zakonom odgovarat pak ga ne će nijedan denuncirat.

On bi htel prikazat se svetu kako najpoštenji čovek a svi ga dobro poznaju. Sam c. k. kapitan Fabiani pisal i podpisal je da je Krstić vredan za beči storit i takova dela za ka se gre va peržun.

Dakle kada ga je gosp. Fabiani tako lepo fotografal je čudo da ima on toliko posla s kriminalskem sudom? On more zahvalit Bogu da ga Taljani toliko proteje, zač da ga toliko ne proteje već bi se bil dosti fažolini najil. — Nego Bog ne plaća svaku subotu. — Fritalja zmera Hervatom da su denuncijanti. No recite malo svi ki imate malo duši i poštenja ča ni još prvo nego je naš N. L. van prihajal „Mačja“ denuncirala sveh i svakega? Fritalja ni šparal ni sudca, ni kapitana ni škrivana ni žandarma! Svakega je on denunciral. Sada bi htel da ga mi šparamo; njega, ki za plaću proti pravem Istranom dela i piše!

Ni jednega poštenoga čoveka va ovem kapitanate na kega ni Krstić već do sada gledal blata hitit, on ki je već bil više puti va hlade nego ima vlasi na glave. I to sve trpi naš dobri narod.

Svagdere drugde bi bili Krstića već poterali od kuda je prišal samo puli nas čekaju da ga stigne pravda Božja.

Da su puli nas na Primorskem normalni odnošaji sigurno nebi Krstić sada prosto sunce gledal jerbo sve one denuncije koje su bile učinjene dosada proti njemu su temeljite i zakonite pak bi bil on moral bit pozvan da pred zakonom odgovara. Dosada mu je sve lišo pasalo nego prit će vrag po svoje prej al pokle.

Krstiću su svi tati, svi razbojniki svi trufatori, svako zlo. Čudno! a nijedan ih ni toliko opravil koliko on, nijedan ni bil toliko puti va hlade koliko on.

Je morda ki va ovem našem kapitanate delal dugi na sve peti bandi pak pokle prisegal, da nisu ni mudandi ke nosi njegove à? Siguro ni nijedan, ma je Krstić. Tako je on platil gospu Ressman, tako je platil likvori od firme Lichtwitz i drug. i puno drugeh!

Bravo to je flor de galantomo! I s takovem čovekom gre Pirija, s takovem neki naši ljudi govore i na bodi igraju. Sram ih budi, zač s tem pokazuju da nisu niš bolji od njega. Od sada naprvo nećemo nijednega čoveka držat za poštenega ki bude s Fritaljem govoril i hodil.

Fritalja govori da Hervati rabe krive svedoke proti njemu. Ako je vredan nać jednega našega čoveka ki je jedan put krivo svedočil će dobit tisuće krun.

Kako je pak to da svaki put kad ima Žukvarić kakovu pravdu, mu je Krstić za svedoka a svaki put kad ima Krstić pravdu mu je Žukvarić za svedoka?

Samo od svedočanstva neka muči zač ih znamo već dosti. — Nego neka ne misli, da će mu vavek sve lišo pasat.

Kako pravi licumjerac on pozivlje Boga na pomoć, on ki veruje va Boga kako i br.. svejedno. Ča ni to smešno? Pak da ni imel pravo g. kapitan Fabiani?

* * *

Kratko veselje duga žalost. Fritalja se veseli va zadnjoj „tete Jambrožije da je Prokura od štata odnstala (desistirala) od proganjanja Dra. Constantina zaradi zločina potvore počinjenoga na škodu Antona Podreke. Nego njigovo veselje je prerano. Nad prokurom od štata va Trste je još viša oblast pak ni još rečena zadnja beseda. — Constantini ki je denunciral pravednega Podreku ni denuncijant, samo Poščić ki ni denunciral nijednega a da i je bi bil po pravice, je denuncijant.

Mačji harambaša i njigov gospodar Pirija misle da te Poščiću naškodit ako svo blato ko v rukah imaju na njega hitaju. Poščića svi poznaju jako dobro pak mu blato Fritalje i Pirije nemore niš naškodit. Pirija se pak more upravo dičit da je našal nakon toliko let sebe vrednega kumpanja Fritalju. Par para i na sto let najde.

* * *

Krstićeva golotinja. Nobile de Liziriti va svojoj „tete“ piše da ča mi više hitamo va njega blåto då on je postojaniji va svojem dele proti izdajicam Istarskega naroda. Pum! Najprvo bimo ga pitali kamo bi se još moglo na njega blato hitat? Ča ni vas pošporkan od vrha do tal? Je moguće da bude čovek na svetu još šporkeji? Onputa ki je izdajica? Mi ki od vavek jednako za hervatski narod v Istre delamo al pak on ki je pred tri leta pisal Dru Stangeru da će zdušom i stelom delat za Hervatstvo v Istre a sada za dobru plaću ku mu Talijani dajaju proti Hrvatom svo zlo riga i dela? Ki je izdajica?

* * *

Frangar sed non flectar, to će reć, Krstića moreš slomit, ali savit nikada. Tako barem „teta“ piše ale stvar se mora zet posve nopak. Mi znamo dobro da se Krtića ne more slomit, zač ga brani vata od Jambrožinineh mudandi i stomanj, ale savit ga se more svaki čas. Čete da vam se to dokaže?

Vi se svi spamećujete, kako se je Krstić leta 1896. ravno i krepko držal, dokle je još ono zmeral Talijanom da su „zveri“ i „nemani“, a Campitellu da je „zvišel“ i „imbambinid“ dočim se je još istega leta i to par meseci za tem tako svijal pred temi istemi Talijani i pred starim Campitellom, kako da ga madrun stišće.

A ka je bila ona sila, ka je Krstića onako svila i prignula? Ta sila bila je jedna karta od 100, ku su mu Talijani vrgli, da se nažere. Liziriti, liziriti — altroke frangar sed non flectar.

* * *

I Krstić ima svoj križ. To čitamo va zadnjoj „tete“. Mi to verujemo. Imet jednu onako staru babetinu na pleći — to je altroke križ.

Nego Krstić je va svojoj nesreće srećan zač mu ta ista baba dava mudandi i stomanji z dugim salom. Neka on to salo digne na pleća tako, da mu se stori puno „vati“, pak ga onputa ne će almeno žulet on križ.

* * *

Žentelmanski Kostantini. Tako ga zove „teta“ od subote. Ne pozabimo, da Kostantini dava Krstiću plaću ča drajsa po „tete Jambrožije“.

Zato mu i govori Krstić da je „žentelmanski“. Puoviću ne će reć Krstić, da je žentelmanski, zač ga je neki dan za pišljiveh 110 fjorini onako grdo osramotil pred gosp. drom Poščićem.

* * *

Konstantini dani poslan semo od Taljani. To bi nam otel dat popit Krstić. Tararara! A zač bi onputa on plaćal stotine i stotine na mesec Krstiću i Pijeru Batare za štampanje gujušne „Jambrožije?“ Odkuda bi on daval ti krajcari, kada znamo da ni bogat, i kada znamo da mu posli na Voloskem gredu jako slabo, i to za to zač ne pozna jezika ovega puka.

* * *

Kastavski načelnik. Se spamećujete, kada su ono Krstića z Reki sfratali? To su Rečani storili za to, zač je Krstić z revolverom v ruke pretil rečkim fakinom, ki su ofenjevali Hrvate, kada su se ovi vračali iz Zagreba od espoziciona. On je vapil proti rečkim Taljanašem: — Vi hulje, vi Kalabrezi, kukavice, gadi, smradni izrodi — približite se meni, ako ste kadri. Na to ga je pulicija uhvatila, i on je moral maršírat ča z Reki.

I prišal je još va isti večer va Kastav Naši dobri i vredni Kastavci su ga lepo prijeli, ale nijedan mu ni skazal onakove časti i ljubavi, kako naš dični g. Miro.

Puli njega je Krstić dobil svega i svačesa, dobil je jest i pit koliko ga je bilo volja, z jednum besedum, on je puli Mirota bil kako doma, tako da je i sam Krstić proplakal na tolikoj ljubave, a kada se je izplakal, stal se je na nogi (bilo je to puli večeri) dignul je zmulj i rekal je gledajuć na g. Mira: — Gospodine, uspomena na ovu večer ostat će za sve vieke duboko urezana u mome srdcu, ako bi se sve što sam ja doživio imalo da izgubi u mojoj pameti, jedno će ipak ostati: — Vaša slika veleštovani gospodine! Ja sam Vas do sada poznavao samo kao dobro Hrvata, ali sada Vas poznam, kao vredna i plemenita čovjeka dragoga prijatelja, dobru dušu, krasno srdce koje bije samo za ono što je najplemenitije. Vjerujte mi, da sam zahvalan providnosti božjoj, što mi je dano trpjeti za tako krasan narod, kao što je naš hrvatski, kojega ste člani Vi dragi gospodine! Bog Vas pošivio! a s Vama neka živi i naš mili hrvatski narod!“

To je govoril Krstić negde leta 1892. A kako pak danas piše o tom istom Mirotu, to će te nać va zadnjoj „tete“, a zač to? Vej ni ga vrag! Delo je od jednega Krstića — temu ni treba da se čudimo. E, da mu brknemo jedno par stotin fjorini on ne bi tako pisal. Nego ki bi mu ih nem šal dat. Taljani puli Junti moru mu davat i stotine i tisuće zač ih niš ne koštaju.

* * *

Hrvatska kultura. Krstić piše va „tete“: „Junačkem se Hrvatom najviše dopadaju kamiki, ač te iznenada bubne da neznaš od kuda i od kega.“ I tu poveda neč, kako da bi naši ljudi v Opatije bili kamenovali neke fondariste, ki da su se vračali na 1. maja z Moščenic v Reku. Mi ne pitamo, koliko je va tem istine, zač to bi nam bilo izpod časti, da se mi dostojimo pravdat se s jednim lažnjivim Liziriti, mi ćemo samo da spametimo naše ljude na ono, ča je Krstić pisal proti Taljanom, kada su ono va Pirane kamenovali naše zastupnike I onputa je Krstić vapil na vladu i na oblasti da ča delaju, da ne stanu na put proti napadajem „taljanskeh zveri“ i poziva je naš narod neka zame drvo (toljagu) pak da neka mlati po Taljaneh. Sada pak Krstić piše malo drugačeje.

Kade je prvo stala beseda Hrvat, sada stoji beseda Taljan, a kade je prvo stala beseda Taljan, onde sada stoji beseda Hrvat To je kako na igre od skaki. Samo se pomaknu figuri, pak je igra valje drugačija. A to sve za to, zač je Krstić dobil od Taljani beči.

A sve bi drugačeje bilo, da mu je onputa g. dr. Stanger otel dat oneh 1000 fjorini. Onputa bi bil Krstić pisal va „tete“! „Verujte mi, da nauke va Turskoj se ne bi storilo, ča va Istre delaju — Taljani.“ I verujte mi njemu bi to bilo tako lahko, kako i promenit mudandi i stomanju od stare Jambrožije. (On je već i tako pisal. Op. ur.)

* * *

Krstić se hvali, da nima niš. Tu se on nima ča hvalit. Čast čoveku ki radi boli va familje, ale pak radi druge kakove nesreći zapade va veliku nevolju i mizeriju. Čast takovemu siromahu — i svaki razuman čovek mora mu pomoć. Drugačeje je s Krstićem.

On je ča stiral ženu i decu, samo da more laglje živet, na sude je prisegal da nima niš, samo da mu ni trebe niš plaćat a ipak mi znamo, da mu Costantini dava 100 fjorini na mesec, a preko 150 fjorini dobiva na mesec od rendi. Dunke 250 fjorini na mesec.

Sada storimo jedan mali račun. Od ten 250 fjorini Krstić ne troši ni šolda ni za fit, ni za žerilo, zač to dava sve stara Jambrožija. Dunke kamo on troši toliki krajcari? Jedan težak z Bregi ale z Rukavca dobije na dan fjorin — i od tega se hrani on, njegova žena i deca i sva družina.

Od tega se kupuje roba i plaćaju štibri i druge potrebite stvari. I sve to s 30 fjorini, a Krstić ki ima preko 250 fjorini na mesec, ne računajuć ono ča mu davaju ljudi za testamenti i druge harti, ke njim piše, ne more kupit za se ni mudandi ni stomanji. Pfui — sramota!

* * *

Zrinski i Frankopani. Krstić je već spal tako nizko, da već niže ne more. Moralno mu čuvstvo izvraćeno, hoda po blatu itd. (Neka Krstić pročita svoj članak Quosque tandem, pak će nutri nać ča je on.) On ni zadovoljan da riga blato na žive ljude, ne — on ni mrtvem ne da mira.

Već je 230 let, ča su slavni Zrinski i Frankopani izgubili svoj život, pak za svem tem Krstić njim ne da mira. Njigove pandže grebu va njihoveh slavneh grobeh. Ne ćemo mi uzimat u obranu te slavne i častne ljude proti jednemu vulgarnomu izrodu, mi ćemo mu samo ovo spomenut.

On govori, da su Zrinjski i Frankopani izdajice Austrijskega cesarstva. Da su

to bili zbilja prave izdajice nasega cesarstva njih se ne bi smelo danas ni spominjat, a ipak se posvuda delaju na dan 30. aprila svete maši.

I mi ćemo s debelimi slovi napisat:

Slava Zrinskomu i Frankopanu! Slava!

Da su oni bili izdajice našega cesarstva, naš list bi oblast valje konfiskala, a i nas bi zaprli va peržun. Nego ki je bil izdajica našega cesarstva? Talijan Oberdank, ki je otel našega presvetlega cesara ubit. Neka Krstić za njega napiše ono, ča smo mi napisali za Zrinskoga i Frankopana, ala, ako je vrednan!

* * *

Krstićevi sforzi: Ima va „tete" i nekoliko razgovori, ki su tako neslani i bedasti, da čoveka zehavci čapuju, kada ih čita. To je sve tako neslano, upravo kako napisano na žurnadu.

Krstić bi otel bit spiritoz, a ne more mu bit, zač nima spirita. On ima samo onega špirita od likvori keh je popil a ni platil.

Barba Tončić.

Kupujte žigice

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru.

Domaće viesti.

Budući broj „Narodnega lista", ki bi imel prit vanka četvrtak na 16. o. m. izać će radi blagdana Uzašašća Isusova jedan dan prvo, najme va sredu na 15. maja.

Prvi maja. Kako duša raja, tako su naše divojčice jedanput čekale prvi dan meseca maja. Koliko nada, koliko želja bi zbujeval ta željno čekani dan va oneh mladeh srceh!

A koliko su se lepe glavice razbijale z mislum, ako će jutra u jutro nać pred svojemi vrati zeleni grmić s narančami i kurdelicami od svakakoveh kulori! Kakov će bit „maj", će bit lep? će bit visok? Ki će ga prnest? — sve su te misli mučile naše lepotice dan i noć prvo prvega maja. A kolika radost, koliko veselje za mladu divojku kada bi jutro dan oprla ponestru, pak kada bi njoj se najprvo pokazala pred očijami friška i zelena grmićeva grančica s narančami, ke bi se tako lepo svetlele na sunce. I cel dan ne bi se o drugem govorilo, ako ne o „majeh" i po sveh kućah bi se osobito ženski svet zabavljal okole pitanja, ka je dobila lepši „maj" i ki njoj ga je postavil. Lepa vremena — ka se već nikada ne te vrnut, zač se je svet va naše vreme vas znopačil.

Grčki kralj u Opatiji. Na 13. ovega meseca prit će v Opatiju Grčki kralj Georgios, da pohodi Njegovo Veličanstvo kralja rumunjskoga. Kako doznajemo Grčki kralj ostat će ovde tri dni a bivat će va Cernikovice.

Naš presvetli cesar i kralj daroval je od svojga za pogorelce va gradu Mielec va Galicije 3000 krun.

Veleučeni gosp. dr. Stanger na obede puli Rumunjskega kralja i kraljice. U nedelju dne 5. maja bil je od Njihovih Veličanstva kralja i kraljice Rumunjske naš načelnik veleučeni g. dr. Andre Stanger pozvan na obed. Posle obeda razplel se je lepi razgovor. Njegovo Veličanstvo kralj Carol je z osobitom ljubeznošću govoril s našim načelnikom i jako ga je pohvalil da se za Opatiju i Volosko toliko skrbi i da se va teh mesteh vidi jako lepi napredak. Mi našemu g. načelniku najsrdačnije čestitamo na tem lepem priznanje, kega je dobil od Njegovoga Veličanstva Rumunjskega kralja.

† **Jakov Jurković.** U subotu prošlu smo sproveli do hladnoga groba našeg milog prijatelja starca Jakova Jurkovića. Pokojniku bilo je 76 godina. Bil je pošten i dobar čovjek. Dok je samo mogal dolazio je u čitaonicu. a bil je Hrvat srcem i dušom — prava stara korenika. Bil je i neko vrieme i občinski zastupnik i to za vrieme dok je bil pokojni Rajčić načelnik, pak je svakom prilikom branil naš lepi materinski zajik. Okolo 4 uri bil je sprovod. Ta je sprovod bil upravo prelep — mora se reć, da su na njem bili skoro svi domaći ljudi i to sasvim tim da je bil delavni dan. Sprovod je vodil msgr. Zamlić uz asistenciju dvih kapelana naime opatijskega i poljanskega. Milomu pokojniku želimo, da bi mu lahka bila domaća zemljica, ku je on tako iskreno i srdačno ljubil.

Obiteljska nesreća. I našemu prijatelju g. Antonu Poščiću pom. kapetanu pripetila se neki dan velika nesreća. Njemu je naime umrl najstariji sin Mario. Vrednomu našemu prijatelju i njegovoj gospoje izkazujemo z ovem našu žalost nad tolikim gubitkom. Neka ih Bog tješi.

Dibatimenat proti Blejaminu. Na 31. maja bit će pred teršćanskem tribunalom razprava proti Benjaminu Battestin poštaru va Lovrane radi zločina prevare (crimine di truffa).

Mačja koledva. Prošlu sedmicu su neki mački iz Skrbići koledvali po Opatije i Skrbićeh. Kako nam najme povedaju naši prijatelji, hodili su pasanu šetimanu „lumbrelin" i „kudlak" po kućah da vide koliko bi mogli talijanski mačići glasi skupa spravit. Veramente Talijani nisu mogli lepšega para zbrat nego su Berkinega brata i kudlaka. Povera Italija nač si spala! Još nam povedaju ljudi, da su ta dva kampijuna pul nekeh trubili govorili, da će od sada bit podeštarija nemška. — A, ste videli malo? Za tem gredu ti Krstićevi mački. Šundrat ako je moguće, sve domaće ljude i posadit na komun Nemce furešte a mi domaći ki smo se ovde rodili i zgojili neka onputa budemo pod tujom komandom. Pak da njim ni Bog pamet zel? Nego zaludo njim je! Neka delaju neka proti nam domaćem ča te ali narod vidi, da je za sveh bolje dokle su domaći ljudi va našoj občine gospodari. Kad nam budu počeli tudjinci zapovedat onputa ćemo moć slobodno preselit se odavde. Ki ni slep neka vidi dokle je vreme a lumbrelinu i kudlaku neka svaki da vritnjak kad mu na vrata pridu.

Naš članak „naši pomorski kapitani" preporučamo svim našim rodoljubom, da ga pomnjivo pročitaju. A preporučamo ga i onim roditeljem va Lovrane, Opatije i Voloskem, kojim se djeca vucare po cestah bez zasluzbe i zanimanja. Pamet dok je na vreme — govorili su naši stari i pravo su imali, jer kasnije ne koristi već ni pamet ni razum.

Krstić jedno piše drugo dela treto govori. Krstić va svakem broje njegove „Tete Jambrožije" piše proti fulminantom družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Govori, da ki kupuje ti fulminanti, da je izdajica Istre. Tako piše izdajica Krstić a sam kupuje fulminanti družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Ako ima kuraja reć da to ni istina ćemo mu povedet kada i kade ih je kupil. Ne samo to, nego neki dan je mu pul Andreta v Reke neki dal v ruki fulminanti od talijanske Lega Nazionale a on ih je jadno ća hitil i rekal: „Ča mi davate ta smrad, to služi za potalijančit narod v Istre!" Tako je Krstić pred malo dan storil v Reke a pred nekoliko meseci je va Pazine i va Lovrane dal nekoliko krun za talijansku Lega Nazionale. — Pak da ni pravi kumedijant!

Pismo iz Amerike. Iz Kalifornije va severnoj Amerike primil je na 7. ovega meseca g. Viktor Tomičić kako jedan od gospodari tiskarne va koj se štampuje „Nar. list" ovo pismo i jedan amerikanski dolar.

Jachson, Cal. April 16. 1901.

V. Tomičić.

Velečastni Gospodine!

U ovom pismu hoćete naći jedan amerikanski talir, to hoće nčinit u austrijskom novcu četiri krune četrdeset i pet novčić. Za to Vas molim pošaljite mojmu otcu Antonu Marelja u Poljane „Narodni List" dokle se isplati.

Vrlo mi je milo vidjet novinu kako je „Narodni list" u našem rodjenom kraju, — da brani naš materinski hrvatski jezik. — Zašto sam vidio kad sam bio kod svoje rodjene kuće na se šest mesecah danah, da naši ljudi ne razumiju prave politike pak ima ljudi što hoće hitit svoj materinski jezik pod noge prije nego hoće vjerovati novinam što njim pišu istinu i što njim prijatelji kažu. Mi'lije njim je verovati neprijateljem i novinam što pišu kontra materinskomu jeziku. Ima nas ovdje u Kaliforniji u tudjoj zemlji dobreh domorodac, ki bi se ubili za svoj materinski jezik. Imamo skupščinu Amerikansko-Hrvatsku u Kaliforniji za uzdržat naš materinski hrvatski jezik.

Bog Vam dao, da bite mogli uzdržat napred „Narodni list" za mnoge godine! Bog Vam dao sreću!

Vaš domorodac:

Božo Marelja.

Jackson, Kalifornia, Amerika.

Ta list prišal nam je va kuverte na koj je naša hrvatska zastava (Croatian Flag) i amerikanska a napisano je: „Pozdrav iz Amerike — Sjedinjenih država. — Živila Hrvatska!"

Tako misle i sude o „Narodnem liste" i o našoj narodnoj stranke Istrani i Veprinčani v Amerike. A neki naši trubili vole držat z vragom i z najvećemi neprijatelji nego z onemi, ki su pripravni dat i svoju krv i svoje življenje za naš narod, za naš materinski jezik.

Va gospodina Marelju neka se ugledaju svi oni naši ljudi, ki gredu v Ameriku da tamo sreću najdu.

Neka zapamete i to, da nijedan izdajica nemore imet ni sreći ni blagoslova božjega. —

List kega smo gore štampali more svaki kad god će videt va našem uredničtvu.

Mi se pak gosp. Marelje najljepše zahvaljujemo, da se je ovako lepo spametil našega „Narodnega lista" pak mu se i za naprvo preporučujemo i kličemo: Živili svi pravi domorodci, propali izdajice!

Ča je pak ta družba sv. Cirila i Metoda. Naši neprijatelji su se jako zeli proti tem svecem hvala i čast njim budi, a budući je kršćanska dužnost neuka podučit, ćemo našem ljudem povedet, ča je to s temi sveci. Sveti Ciril i Metod su dva slavenska apuštola, ki su prvi med Slavene pernesli kršćansku veru. Po njihovem imene zove se družtvo Sv. Cirila i Metoda za Istru, ko ima skrbet i trošit, da siromašni puk v Istre dobije školi, ke mu Talijani neće da daju. Va tem družtve je na tisuće i tisuće ljudi, ki za družtvo plaćaju ki više ki manje, kako ki premore, a va posebneh prilikah veseleh i žalostneh pobiraju pravi domorodci za to družtvo beči ki gredu svi va jednu kasu — vrednem i poštenem ljudem v ruki.

Iz te kase se pak troši za zidat i odpirat školi za istarskega kmeta svagdere, kade ih Talijani ne će da daju. Od teh beči zidaju se školi, plaćaju se meštri, kupuju se siromašnoj dece knjige i druge školske potrebšćine. Tako je družba sv. Cirila i Metoda za Istru dosada učinila i odprla škole va Kašteliru, Baderne, Livadah, Pule, Malem Lošinje, Vabrige, Opatije a sada zida va Vlakovem na Labinšćine. — Svaka ta škola košta najmanje sedam do osam tisuć fijorini a svi ti beči morali su se i moraju se vavek nabrat malo po malo, heler po heler, krunu po krunu.

Čete reć da to ni za potrebu? kako ni za potrebu ljudi božji, kad v Istre je do 18 tisuć dece, ka bi morala hodit školu, a ne gredn zač je nimaju. Talijani nete najme ni da čuju, da našemu puku daju školi. Za to je družba sv. Cirila i Metoda za Istru jako potrebita i mi ju moramo svi pomoć, akô smo pravi domorodci. Ja mislim da me je sada svaki pametan razumel i da će nastat, da to lepo družtvo preporuči svakemu dobremu i pravemu domorodcu.

Mjesto vienca na odar pokojnoga Jakova Jurkovića darovao g. Jakov Jurković pom. kapetan Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru 10 krun. Novac je izručio g. blagajniku Družbe. Vrlo pohvalno.

† **Andrija Fr. vitez Poščić.** Prošli petak umrl je v Reke Andrija Fr. vitez Poščić rodom Vološčak u dobi od 85 let. — Od prostega mornara postal je veliki bogataš, tako da je pustil preko četiri milijuna krun imetka. Sobotu na 4. o. m. okol 6 ure za podne pripeljali su mrtvaca iz Reke te je ovde bil sahranjen va obiteljskoj grobnici. Prigodom njegove smrti dala je njigova družina za Voloski siromahi 400 krun.

Pogibel od vozi. Piše nam prijatelj iz mesta: Gospodine uredniče! Va vašem vrlo cenjenem „Narodnem liste" javili ste pred nekoliko dan, da se je na Voloskem dogodila jedna nesreća, jer da je jedan veliki voz težko nakrcan zgnječil svojega kućera, ki je hodil mej parapet i voz.

Kad sam ja ono čital, pomislel sam valje da je božje čudo, ako se takoveh nesreć ni već dosada više dogodilo va ovem našem kraje i to krivnjom sameh kočijaši i njihovoh gospodari. Ja sam već opetovano videl, kade su ovako veliki vozi skoro zgnečili putnika a skoro da se i meni jur takova nesreća nije dogodila. Jedanput je jedan voz puli Perčić na Voloskem na taj način skoro unesrećil starega gospodina barona Reyera, ki da ni onako star kako je, brzo skočil na parapet, bi bil sigurno unesrećen. - - A videl sam i puno gospodja ke su tako došle u pogibelj života. Neki gospodari od vozi. osobito od oneh težeh, postavljaju za kočijaše sve nekakovu decu, ki ne paze na niš, pak najme ako im ide naproti kakova karoca, negledaju ako ima ljudi blizu, nego samo tjeraju svoje konje na stran sve do zida, magar da je cesta Bog zna kako široka — i pri tem, ako je ljudi blizu niti ne dadu nikakova glasa nego neka svaki sebe čuva, kako more! A ako kočijašu radi tega čagod prigovorite, još vas zna dobro osramotit.

Osim tega oni vozi su već i tako preširoki, pa sa svem tem ih kočijaši krcaju sa velikemi *koli* tako, da ovi vise još sa svake strane širokega voza preko pol metra van. Takov jedan nakrcan voz na mesteh kade je cesta uzka zauzimlje celu cestu i baš je čudo božje da se ni već više nesreć dogodilo. — Na to bi mogla paziti i mestna pulicija i nedopustiti, da preko širokeh vozi roba još van na stran visi. Osobito oni veli bauli nebi se smelo stavljat popreko, nego po dugom, da tako nebude toliko pogibelji za prolazeće ljude.

Ovo neka si zapamte gospodari od vozi i kočijaši a i naši pulicaji.

Novi dalmatinski nadbiskup. Naš cesar i kralj imenoval je za dalmatinskega nadbiskupa kanonika va Splite prečastnega don Mata Dvornika. Dalmatinski Talijani hteli su po sile da bude imenovan za nadbiskupa Dalmacije Talijan Borzatti pak njim je škrokalo.

Gosti v Opatije bilo je čera na 8. ov. mj. 1199. Od 1. septembra 1900. do 8. o. m. prišlo je v Opatiju 11874 gosti, najme za 1018 više nego lane va to vreme.

Notarski spisi. Neki naši prijatelji pitaju nas, da ki kuntrati se moraju storit pul notara. Mi njim na to pitanje rado odgovaramo. Po zakone moraju se storit pul c. k. notara samo kuntrati mej mužom i ženom i darovne pogodbe. Svi drugi kuntrati i od prodaji i obligacije i vitaliciji i tako dalje moru se storit pul svakega albokata. Svaki je izdajica ki neprijatelju našega roda i jezika dava dobitka.

Divojka na levo. Na 17. aprila bila je va Eibiswald va Štajerskoj leva. — Na istu je prišla i jedna lepa divojka iz mesta Wielfresen va štajerskoj nošnje, okrunjena z rožicami. — Sva komisija se je začudila kad je ta divojka pred nju stupila. Kako je prišlo do tega? Kad su ju krstili napisal je plovan va maticu krščeneh na mesto Alojzija — Alojzij i tako su ju zvali na levu misleć da je mladić.

Strašno delo jedne matere. Čitamo va jednem neměkem foje da je na dva maja neka nepoznata noseća žena va Beče rinula svoju decu od 5, 3 i 2 leta va Dunav i za tem sama skočila va vodu. Deca su se otopila a mater su komać živu zvukli iz vode

i peljali va špital. Na to gerdo delo nagnal ju je glad. Va veleh gradeh je puno više glada i nevolji nego puli nas

Što je na svietu veoma veliko, a što veoma maleno? Najveći barometar, koji je do danas načinjen. pravi je kolos, dug 12 m. ,a postavljen je na tornju Jacquesove crkve u Parizu.

Najveći je parni stroj (mašina) u Fredensvillu u sjev. Americi, a radi sa snagom od 8000 konjskih sila. Najmanji takov stroj načinio je mehaničar Maks Kohl, a može stati u običnu orahovu ljusku. Radi sa snagom od $^1/_{1000}$ konjske sile.

London ima najveće parne štrcaljke (pumpe) koje mogu u jednoj minuti 10 tisuća litara vode izštrcati.

U Birmighanu je najveća tvornica igala koja u jednom danu načini 10 milijuna raznih igala.

U Londonu je najveći novčani zavod: Englezka banka. Ona je jedina izdala najveću novčanu svotu u jednom komadu. To su četiri banknote, od kojih svaka vriedi 100.000 funti sterlinga (preko 2 milijuna k). Jedna je banknota vlastničtvo Rothschildovo, drugu posjeduje obitelj Coutts, treća je pohranjena u riznici same banke, a četvrta visi u zlatnom okviru u dvorani londonskoga pjesnika i bankira Rogersa.

Najveća je eksportna trgovina na svietu u Chikagu. To je trgovina mesom od Armura i Comp. 12.000 ljudi rade u toj trgovini, a na godinu se zakolje preko 4 milijuna što goveda, što ovaca, što svinja.

U Bavarskoj je najveća tvornica postola, a u Milwankee u Americi najveća pivovara na svietu. Arlington u Sjedinjenim državama ima najveću tkaonicu, a Adams u Massachusettsu najveću predionicu pamuka (80.000 vretena). U New-Yorku najveći je hotel na svietu Savoy-hotel. Taj je hotel već po tom zanimiv, što ima najveće ogledalo na svietu. To ogledalo pokriva čitav zid jedne velike dvorane, a dugo je trebalo dok su mogli staklenu ploču saliti bez ikakve mrlje ili pogrješke.

Najmanju uru načinio je neki majstor u Chikagu, pa ju stavio u prsten mjesto kamena.

Najveći čovjek, koji još i sad živi, Louis Wilkins, rodjen je u St. Paulu u Minnesoti. Težak je 385 funti, a visok 2 m. 45 cm., a najmanji čovjek, 18-godišnji Birmanac Smiaun, visok je samo 61 cm. i težak $3^3/_4$ kg. Najmanje diete, koje je poslije poroda bilo samo 370 grama težko, a 25 cm. dugačko, rodilo se normalno razvijenim roditeljima u New-Orleansu. I najveće novorodjenče rodjeno je u Americi, u Washingtonu. Tako je brzo napredovalo, da je za godinu dana bilo 52 funta težko.

Prije nekoliko godina bio je u Londonu na izložbi pas bernardinac 1 m. 10 cm. visok a 247 funti težak. Njegov srpdnik, ratler, bio je samo 10 cm. dugačak i blizu 500 grama težak.

U New-Yorku najviša je kuća na svietu sa 25 podi, ali najveća kuća na svietu bit će bez sumnje t. zv. „Freihaus“ u Beču. U njoj je 13 dvorišta — neka su velika kao trgovi, 31 stube, 1.500 soba za stanovanje, a u njima stanuje okruglo 2.200 ljudi. Za tu su kuću i posebni listonoše, a da mogu adresata naći, treba da je na listu točno zabilježeno ne samo ime, već i broj dvorišta i stuba i broj stana.

Najveći kolodvor ima Frankfurt na Majni. Dugačak je 186 m. a širok 168. Po tom leži na površini od 31.248 m². London je u tom pogledu istom na trećem ili četvrtom mjestu.

Najveće zvono je u Parizu u bazilici Srca Isusova na Montmartre-u. Teško je 18.835 kg., a sam bat teži 850 kg. Glas njegov čuje se i 20 km. daleko. N. N.

Ženska ka je imela 8 muži. V Amerike žive jedna ženska, ka je imela osam muži jednega za drugem. — Zadnji muž njoj je skočil va vodu i otopil se. Prvi dva muža su umrli od naravske smrti. Drugi tri su se svoje volje otopili, opet tri su se od nje putem suda razdelili. Zadnji muž, ki se je otopil bil se je leto dan prvo razdelil svojum ženum, se je bil pred smrtum s njum opet sprijatelil nego buduć ni mogal s njum živet se je skončal. Sada čeka ta lepa žena na devetega muža. — (Morda njoj se Fritalja ponudi!)

Vela kradja na Monte Carlo. Monte Carlo je mesto pul Italije kamo bogataši gredu igrat na beči. Puno ih je već tamo zaigralo celi svoj veliki imetak. — Više njih kad tamo sve svoje poigraju se zajedno onde i ubiju. — Pred nekoliko dan ukral je va Monte Carlo neki talijanski inžinjer Olendo udovice nekega ruskega jenerala Kumenec dragocienosti vredne 100 tisuć franak. — — S temi dragocienosti pobegal je va Francuzku. —

Koliko se je va Madjarskoj popušilo leta 1900. Leta 1900. popušilo se je va Madjarskoj niš manje nego 120 milijuni, 68 tisuć i 380 krun. — Na svakega stanovnika va Madjarskoj pride 6 krun.

Ubil ju za koricu kruha. Va gradu Sassari va lačnoj Italije živel je neki čovek imenom Tala. Isti je trpel glad, zač je bil prez dela a još ga je više mučilo, ča i njegov sin Frane, dete od kakovih 12 let, umira od glada. Za to se je najzada odlučil poć iskat delo. Pustil je malega samega doma.

Otrok je čekal više ur, da će mu otac ča donest, da ne umre od glada, kad tamo, mesto otca pride jedna stara petljarica grizuć veći kus kruha, kega je malo prej dobila od dobreh ljudi, da ne pogine od glada. Mali ju je zalud prosil kuščić kruha, pak kad je videl, da prošnja ne pomaže, skočil je na nju kako gladna živina. I tu su se ona stara i ono dete počeli tuć i natezat, dokle ni petljarica hitila otroka na zemlju. Na to je mali lačan i jadan zgrabil otčevu pušku i spraznil ju va siromašnu petljaricu, ka je ostala na meste mrtva. Mali njoj je na to zel z ruki kruh i pojil ga je. Takove strašne stvari dogadjaju se va onoj Italije, va ku bi nas teli zapeljat naši istarski Talijani i naš deputat Benatti, ki je rekal, da imaju Talijani va Istre 30 milijuni Talijani za sobom (ča onakoveh gladneh i dešperaneh op. sl.) Tamo neka gredu Ivaki, Vižeti, Slocarići, Jouženti, Jerudi, Kukumi i Afrikani i sva njihova kumpanija bedaki i trubil, a za kapitana neka zamu njihovu rožicu Krstića! Mi ćemo intanto ostat doma i branit ćemo našu starinu i naš mili zajik hrvatski proti lačnomu Talijanu, ki ne gleda nego kako bi se imposešal v Istre, da nam z ust odkine i ono malo ča imamo.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Gosp. Ivan Ribarić s Lupoglave Istra platio kao globu ne imajući narodni fulminanti 10 para. Č. g. Vrabec poslao je na g. blagajnika Družbe ove prinose: Od g. Vlaha Ivana iz Trinajstić, 54 primljene 2 krune na mesto ulaznine k zabavi va Kastve, za isto i od g. Dukića Andre Žego 5 krun. Od viška računa od večere puli Šundrića na prvu sriedu 5 k i 50 fil. i 2 krune sakupljene na uličnicu u gostioni g. Ferlana Josipa u Rubeših. — Nadalje je isti g. blagajnik primio od g. V. Š. iz Klane 20 krun sakupljenih na nazdravicu dru. M. Laginji prigodom konštituiranja upravnoga vieća u Klani. Živili dični darovatelji!

Strašna nesreća. Na 7. o. m. strla je va Grignjane blizu Trsta železnica savjetnika od namjestničtva viteza Schwarza. O tem strašnem dogodjaje pisat ćemo drugi put.

Mali razgovori.

J. Ča si „Mate“ tako žalostan?

M. A pustime ča. Zgubil sam pravdu za ku sam bil seguran da ću ju dobit.

J. Kako vraga to?

M. Ča češ no, imel sam nekakovega talijanskega albokata, ki ni skoro niš razumel ča sam mu ja govoril. Za to ni stavil va pravdu oni svedoki ki sam mu ja predložil. I zarad tega sam ja pravdu zgubil.

J. Ja dragi moj tako si moral pravdu zgubit. Kako češ da te albokat brani ako te ne razume? To ti je kako da biš šal spovede jednemu popu ki te ne razume.

M. Pravo deš, nikad manj ja više ne grem nijednemu talijanskemu albokatu zač bim tako lahko svaku pravdu zgubil.

Jože: Zač ne gre Fritalja već k Andretu v Reku pit?

Mate: Ja ne znam, nego mi je Andre govoril da ga tamo vavek čekaju: Balaben, Derenčini i drugi, ken je već unešto dužan.

J. Pak ča temu, kad nima ni svojeh mudandi?

M. A ja, oni misle, da ima morda gotoveh beči va žepe.

J. Ima on vraga! Ča ne znaš, da ga na Voloskem svaku šetimanu za dugi vižituju, pak mu nikada ne najdu va žepeh nanke dvajset šoldi.

M. Onputa bi najbolje bilo da ga z Reki sfrataju, zač će drugačije storit još stotini i stotini duga.

J. Dragi ti pusti to ća, neka skrbi ki ima za prijet.

M. Pravo deš Jože. Neka se svaki češe kade ga srbi. — Bog s tobum.

J. Bog, Mate, Bog!

M. Si videl Pavlića?

J. Sam.

M. A kade?

J. Puli Berki.

M. A poč je hodil k njoj?

J. Po onu famozu „Zibelu“.

M. A ča će mu rabit zibela.

J. Stavit će nutar „Serilo i Metilo“, pak će ga poslat Krstiću na dar.

M. Je ka imela na Voloskem „maj?“

J. Je — Berka.

M. A ki njoj ga je postavil?

J. Krstić.

M. A ča je na njega obesil?

J. Stomanji i mudandi od stare Jambrožije.

Ki nam je ča poslal.

Josip Bassa c. k. lučki nadziratelj u Silo; Kukanić Mate Brnčići; Anton Peršić Kalac; Ivan Uković Podgrad; Andre Lučetić Veprinac 55; Frane Bratulić Sv. Petar u Šumi po k 2; za četvrt godine: Ivan Matetić Barbana; Rihard Stipković, Kastav po k. 2; Josip Pleše, Volosko; Frane Miščenić Opric, Anton Črnjarić Jušići po k 2; darovali su g. Ante Sterk, Rieka k 20; Hedviga udova Sucich Rieka k 20; Josip Grgurina sakupljenih u Jušićih kod gosp. Josipa Frol k 4. — Živili svi naši prijatelji, propali izdajice!

S Bogom!

Pošto se nisam mogal oprostit sa svom svojom rodbinom i prijatelji kod mojega odlazka iz ove moje mile domovine u sjevernu Ameriku, pozdravljam ovim putem sve ukupno, ufajući se, da ću u tudjoj američkoj zemlji ostati uvek veran materinskomu hrvatskomu jeziku.

S Bogom! do vidova!

Rubeši, 29. aprila 1901.

Eugen Pavlinić - Antonović.

Poziv

na glavnu godišnju skupštinu kot. bolestničke blagajne v Voloskom.

Pošto se glavna skupština kot. bolestničke blagajne u Voloskom sazvana u nedelju 28. aprila t. g. nije mogla obdržavati, podpisani sazivlje ovim, u smislu § 30. družtvenih pravila, novu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 12. maja 1901 u $10^1/_4$ sati prijep. u občinskoj dvorani u Voloskom sa već objavljenim dnevnim redom.

Volosko, 1. maja 1901.

Dr. Ivan Poščić,
predsjednik.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Javna zahvala.

Rodbini, prijateljem i znancem, koji su nas za dugotrajne bolešti našeg nezaboravnog supruga, odnosno otca i tasta

Jakova Jurkovića

podpomagali i tješili, kao i onim, koji su nam prigodom smrti milog pokojnika izrazili svoju sućut i izkazali mu zadnju počast, sprovev ga do hladnog groba; te time nastojali ublažiti našu gorku bol, budi ovim izrečena najtoplija zahvala.

Opatija dne 8. maja 1901.

Obitelj Jurković.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 20. Volosko-Opatija u sriedu 15. svibnja 1901. God. II.

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamente.

Va sednice bečkega parlamenta od 21. marča 1901. razpravljalo se je o izvješću odbora za podelenje podpora raznim provincijam i zemljam.

Tom prilikom govoril je zastupnik Spinčić, da preporuči vlade predloge za podporu Istre.

Iz Spinčićevoga govora donašamo sliedeće:

Siromašnu Istru taru vele nevolji i nesreći. Na prvem meste su slaba vremena. Va proleću veli mraz, ki već puno let zajedno uništi va nekojeh krajeh Istre svu letinu.

Po lete vlada skoro po celoj Istre strašna suša, tako da va nekeh krajeh Istre ne dažji po tri meseci. Na ta način suša uništi i polja i vinograde.

Ča je ostalo od mraza al od suše više puti uništi tuča, ka ne samo da zame siromašnemu kmetu plod od jednega leta, nego mu uništi loze za više let.

Još pred 20 let počela je v Istre harat filoksera. — Nekem talijanskem občinam kade se je filoksera pokazala je junta valje dala pomoć za nasadit amerikanske loze, tako občinam Piran i Ižula. Onem občinam pak kade se je kasneje pokazala filoksera i kade bivaju ljudi našega roda i jezika ni htela junta va Poreče dat nikakovu pomoć. Tako se je dogodilo da su vinogradi va Marezigah i na Bodulije posvema propali dokle ni ih puk svojum mukum i prez ničigove pomoći počel preporodjevat. Tu ni ni junta ni deržava dala nikakove pomoći.

Puno škodi vinogradom v Istre pal i peronospora. — Više nego sve boli na lozah škodi pak istarskemu kmetu vinska klauzola.

V Istre se najme pridela najviše vina. Od vina kega istarski kmet pridela, pokriva trošak za kućne potrebe, plaća danke. Ako kmet ne more prodat vina al ako ga mora prodat jako ceno, on puta nima ni s čem franjki platit. Poradi silne konkurence ku istarskemu vinu dela talijansko, nemore istarski kmet više puti ni prodat ono malo vina ča mu ga je Bog dal al ga pak mora prodat za niš.

Zato bi bilo od vele potrebi da vlada istarskemu kmetu pomore.

Pomoć bi mu se moglo da se v Istre učine kakova dela od obćenite koristi. Tako bi narod ča zaslužil i bilo bi mu pomoženo.

Nekoliko bi vlada morala potrošit za učinit šterni va meste kade narod nima zdrave pitke vode.

Vrhu tega morala bi vlada regulirat neke potoke i osušit neke bare v Istre. — Tako bi se moralo potrošit nekoliko za regulirat potok Reka va Koparšćine, dolinu Borut-Cerovlje-Novaki-Pazin kade usled vode nastaje po lete bol nazvana „malaria“. K temu moralo bi se regulirat potok Brusan mej Pasjakom i Sapjanah, potok Baška morale bi se osušit i vodi Lug i Jezero va občinah Omišalj i Dobrinj. O tem se je već više puti govorilo va ovoj visokoj kuće, već se tri leta to študira nego još se ni počelo niš delat.

„Ja ću radi tega predložit ovu „resoluciju, Osušenje Luga med Omi„šljom i Dobrinjom i vode Jezero na „otoke Krk ima se smatrat kako pred„met silne potrebe ter se pozivlje c. k. „vlada da to delo valje započme.

Vlada bi mogla pomoć istarskemu kmetu i s tem da daje narodu za preporudjenje vinograda navlastito va občinah Buzet i Marezige, na Krke, Cres i posvuda kamo se je zavukla filoksera na posudu beči bez fita.

Spomenut ću još da bi vlada mogla pomoć istarskemu narodu i z gradnjami i popravljanjem cest. — Tako bi se moralo učinit jednu cestu kroz selo Kozjane va občine Materija, kade je mraz učinil puno škodi.

Jedna cesta morala bi se storit od Ostrovice skroz Artviže, jedna od Podgrada do Mun i od Žejan na Zvoneća. (Zastupnik Spinčić je ovde napomenul još puno drugeh cest, ke bi se moralo delat, ke mi pak radi pomanjkanja mesta puščamo van.)

Zaključujem z opazkum da nam i našoj hervatsko-slovenskoj stranke neka gospoda va Trste prigovaraju da se brinemo samo za naš jezik va školah i uredeh i da se borimo samo za narodnost.

To je donekle istina zač nam je puno do tega da naš narod očuva svoju narodnost i svoj jezik nego mi smo se svako vreme i svagdere borili i borimo se dandanas i za gospodarske potrebe našega naroda v Istre.

Iz tega govora more prosudit svaki pošten čovek, ki ni još svojga poštenja prodal Talijanu, kako naš Spinčić va bečkem parlamente za našu Istru dela. On ne počiva ni dan ni noć samo da bi našemu istarskemu kmetu pomogal. Takovega čoveka moramo svi poštovat i bit mu zahvalni. Sami talijanski deputati rekli su va Beče da naši ljudi tamo a i Spinčić znaju bolje i pametneje delat za narod nego oni. I prava je istina

Njim je samo za to, da budu zibrani za deputata da moru onputa potezat dijeti, a za narod ki ih je zibral briga njih kako za lanjski sneg. — Oni za narod nimaju ni srdca ni — ljubavi!

Ča je novega po svete?

Austrija. Sjednice va bečkem parlamente teku do sada prilično mirno. Nego temu miru mi ne verujemo puno. Preveć je velik nesklad va našem cesarstve, a da bi se ga moglo tako lahko i brzo na red stavit A ima puli nas i puno gnjilega.

Tako Talijani ne gledaju, nego kako bi nas spravili pod Italiju, a neki Nemci — Panjermani — nastoje iz sveh sila kako bi Austriju dobila Nemačka. Sreća da su po srede naša braća Slaveni, ki će držat na uzde i Taljane i one Panjermane i tako očuvat našemu Presvjetlemu cesaru ono prieštolje, ko bi bil četrdeset i osmega leta za siguro zgubil, da nisu valje skočili naši Hrvati i Rusi, ki su složno navalili na neprijatelja i našemu cesaru spasili krunu i prieštolje. —

Naš presvetli cesar biva sada va Gödölö — va Madjarskoj. — Tamo on pribiva svako leto po nekoliko vremena, jer tako zahtevaju majarski zakoni.

Kako je poznato, svako se leto sastaje nekoliko deputati od bečkega parlamenta s nekoliko deputati majarskega parlamenta. To su tako zvane delegacije, ke imaju da razpravljaju o skupneh posli, ča ih imaju Austrija i Ungarija zajedno. Te se delegacije sastaju jedno leto va Beče, a drugo va Budapešte.

Ovo leto sastat te se va Beče i to na 20. o. m. Misli se, da će te delegacije obavit svoji posli negde oko 10. ale pak 12. junja o. l. — Još nije pravo odlučeno, kada će naš cesar va Prag. Nedelju je bil va Gödölö ministar predsjednik Körber s ministrom železnica Witekom, pak se drži, da se je ta dan odlučilo vreme putovanja našega cesara va glavni grad Češke.

Francezka. Francezki ministar od marini Lanessan rekal je neki dan prigodom jednega obeda, da Francezka ima sada najbolje puške i najbolji kanuni ki se poznaju Kača se budu sagradili još neki brodi, ki su odlučeni za ovo leto, Francezka će moć gledat veselo i s pouzdanjem va svoju budućnost.

Španjolska. Ta nesrećna zemlja ne more se nikako smirit. — Još se pravo ne ugasi oganj na jednem meste, a već nastane drugi na drugem meste. Tako je ovi dni bilo strahovitih neredi i nemiri po celem onem dele od Spanjolske, ki se zove Katalonja. Katalonci nisu čistega španjolskega plemena. Oni imaju svoj posebni jezik i običaje, ale za sve to nete da znaju Španjolci. Od tuda i ona silna mržnja teh Katalonac protiva Španjolcem.

Najpogibeljnije je pak to, da ti Katalonci gledaju, kako bi se dali na stran od Francezke, za to su već i mnogi španjolski foji počeli poticat španjolskega ministra predsjednika Sagastu, neka Katalonje da oblast da se more va nekeh stvareh sama upravljat.

Medjutim va Barcelone, va glavnem meste od Katalonje, kade su bili najveći neredi vlada sada tako zvano obsadno stanje i guveran je zapovedel, da se svi glavni nemirnjaci koliko strože kazne.

Turska. Turska uprava od pošti počinila je strašneh zavaji, zato je pošta za Carigrad donekle zapela. Škode od tega imaju Austro-Ugarska, Nemačka, Francezka i Inglezka. —

Grčka. Va Grčkoj i druguda se puno piše o sastanku grčkega kralja Jurja i rumunjskega kralja Carola v Opatije. Taj sastanak da je naperen osobito proti Bugarskoj ka gleda da dobije Macedoniju, va koj je sva sila Bugari. I Grčka da bi rada dobit Macedoniju, pak za to da išće aleancu aliti savez s Rumunjskom.

Reć bi, da su i Grčka i Rumunjska pozabile dve stvari: Prvo: da su koliko Grčka toliko i Rumunjska pomoćum Ruske zadobile svoju slobodu, a drugo, da ako budu Bugari oteli imet Macedoniju nete poć pitat za permeš ni Grčku ni Rumunjsku. Njihov mogući stric, Rus, ki je do sada toliko za njih storil, za sigurno će se i odsada za njih skrbet.

Transval. Buri neće nikako da popuste. Oni se dapače još i bolje organizuju. Oni ne te ni da čuju o miru, ako ih Inglezi ne siguraju, da će njim domovina ostat slobodna. To je narod to, altroke naši mačići, ki se Talijanom gnjetu i prodavaju za porcion bakalara.

Kina. O Kini ne znamo niš drugo nego to, da se nijedan ni još pustil tako za nos vuć kako Europa od Kinezi. Brizni beči, ki se tamo troše, a za nikakovu korist.

Dopisi.

Iz Kastva. (Krstić i juntini župani). Krstić se veseli, da nisu bili na drugi dan maja odsudjeni njegovi divi župani s rukavačke Italije i špota glavara i drugeh radi nekakovoga fiasca. Glavara Kastavskega ne boli glava radi špotanja Krstićevega. — Njemu je drago da ga jedan Krstić špota. Njemu bi žal bilo, da ga jedan Krstić hvali. Našpotal se ga je dosti dosad i to za niš drugo nego zato, zač je on danas po volje puka glavar kastavski.

Mi znamo, da bi Krstić bil najvolel sam postat za podeštu, no neka čeka dokle se namoči.

Krstić neka pur špota glavara, on se neće na njegovo špotanje ni najmanje ofendit, a Kastavci te sve više svojga glavara radje imet, ča ga bu jedan Krstić više špotal! Će doć i Krstiću črni petak, kako ga zasluži svaki izdajica svojeg roda i plemena. Špota novega župana od Matulji a slavi bivše mačje župane, kako da su to sve čisti angjeli.

A koliko dan su bili neki njegovi divi župani va peržune, tega Krstić ne spominje Ako su ti divi župani za ov put franko pasali, neka zahvale junte va Parence, ka se s zakonom igra, kako da ona pod zakon ne spada.

Junta je za škapulat mačjake nezakonito fermala odluku rapreženta nce, za onem

ča je bila tužba već predana. Ki njim je to javil? —

Lego neka znaju mačjaki, da oni nisu župani od komuna kastavskoga, niti će jih komun nikada takoveh priznat, pak neka se šiora junta sto puti na glavu nastavi; oni te bit samo prosto orudje Talijana za smućenje našega tužnega naroda, da sam proti sebi pljuva i svoju krv sramoti. Al će i njim doć črni petak i proklinjat će jih svi pošteni ljudi va županijah kade živu, čim se samo ljudi probude i vide, kamo su jih hteli zapeljat plaćeni smutljivci, da jih tudjincu na milost i nemilost izruče.

Iz Portula. Ja sam Vam obeća, da ću poslat va dični „Narodni list“ jednu ilustracijon ali litrat od našega „šjor pol-testa“. Obećanje je teško dugovanje, pak eko me, da ispunim kaj sam bija objubija.

Do neki dan nisam bija vidija toga drotara, ali „lonci i padele vezo“, i tako sam zakasnija. Bija sam čuja samo, da je „una perla de jomino“, pak da bih ga moga poznat i bez da ga vidim. Pita sam tolikih, kakov je to jomino i kako bi ga pozna? Jedan čovik ki ga fest pozna mi je reka: Kako i počem se pozna lav? Ja sam mu odgovorija, da po grive i panžami, ale šapami. Benj, je reka čovik, naš pol-tešta, kako ga Vi zovete, se pozna po žbornjah. To sam drža u mermoriju.

Neki boti idem va Pazin po poslu. Ta zadnji bot ki sam bija, bile su na placi barake. Vidija sam da gre nutri čuda ljudi. Sam pitâ, kaj je, i su mi rekli, da se vidi, neke beštije, ma da se plati 10 šoldi. Sam penša 10 šoldi više, 10 manje svejedno je. I poša sam.

Nutri je bilo naštivano velikih kapuner od železa, a nutri bome strašnih zviri. Oko mi je vaje palo na jednu veliku crnu beštiju. To da je črni medved. Ajme, kad bi zarulija, vaje bi mi se srce stisnulo od spažima. Ta medved mi je osta v mermoriju, i kada sam va viažu, vavik mislim na njega. I jopet sam hodija po poslu tamo preko Portula.

Kako sam bija sam, ta blaženi medved mi je bija pred pamet vavik — Dokle sam tako mislija preženta mi se jedan čovik na stazu; Bog mi prosti, zvan sv. krsta, pravi on medved, kega sam vidija va Pazine. — Neka me Bog kaštiga, ako se nisam spažimâ na vištu od toga čovika! Ala ja kuraja i napred.

Kad sam priša do njega — sam čuja, kako je zasmrdija i okužija luft ali arija okolo sebe, kako bačvetina, ka je ruvinana od mufe ali od berse. Pomislija sam, to će bit naš šjor pol tešta, zakaj mi je tako reka on isti čovik. Nisam se prevarija. Pita sam ljudi, kako mu pak pasa takova b...? Su mi rekli, da la sua dolce metá del „giorno“ i hći čapâju tutto el coraggio“, pak da mu rinu u usta rep od jedne velike kuharice, a kad to ni dosta da zameju rep od jedne metle, pak da mu ju kolumaju u grletinu i da mu tako najbrže pasa.

Benj, sada jedan sinceri konšilj Legi.

Vranić me uzea, ako ne bi Lega više fijurini čapala, nego na fulminanti, da biste njega zaprli va jednu veliku gajbu, i da biste stavili aviso:

„Per veder el šjor pol-tešta mufa se paga solamente 10 soldi!“

Om bot biste mogli zazidat svoju školu na Livadah, a ono od Družbe biste lahko zatvorili, kako to od srca želi šjor mufa e compagnia ...

Danaska sam poša malo na dugo. Ma intanto imate jenu indeju „del nostro mufa“ i kakove mu fanjske medižije — davaju — kad voda pasâ parapeti. — Drugi bot još nekaj.

Dunke arivederši „amigo mufa!“ ...

Rusa-kapú.

Iz Kaštelira. Na dan sv. Marka imamo u Kašteliru procesiju i to na božje polje kod Vižinade. Tamo idu oni dni Labinčani. Stara navada je bila, da su oni sa svojom procesijom pasali preko Kaštelira, i u našoj crikvi rekli evangjelje.

To je činija i pop Sekyra. Ali kada je došao oni famoso Frančić u Labince, su tu staru navadu zapustili i pasali s procesijom dreto gori po cesti. Nama je to bilo čudno, zašto to?

Kasnije smo doznali ovo. Oni su ono lito počeli pivati u crikvi sve in latin. Tako i evangjelje, litanije i druge stvari. Oni su se bojali, da ćemo ih tući što pivaju latinski pak za to nisu već pasivali priko Kaštelira, nego gori po ceste.

Oni peraju, da ćemo si sporkat ruke š njimi. Lipa roba. Neka si pivaju kako će, a mi ćemo kako mi razumimo. Niki dan mi je palo u glavu, zašto su počeli pivati sve latinski.

Morete najprvo znati, da su Labinčani jako dužni Koraci u Motovunu. Nijedan Labinčan ni gospodar od svoje kampanji. To je svakako žalostno. Za to su oni molili dobroga Boga hrvatski, neka njim sve duge budi kako plati. Kada su videli, da to Bog ne će, da forši hrvatski ne razumi, počeli su moliti Boga latinski, da će ih poldar uslišati, i njihe duge platiti.

Ja njim pak sporučujem, da se zaludo trude. Ki je svoju dušu proda vragu, taj se ne more ufati pomoći od Boga. A ki tradi svoju domovinu, ki zataji svoj lipi domaći jezik, ki našim neprijateljem ruke bušiva i njim se klanja, ki kune Boga i Majku Božju taj je vre u vražjoj hiži. Labinčani mole: Orat pro nobis. Ma oni ne oru pro nobis za se, nego oru samo da plate intereše od svojih dugi, oni oru za Koracu. To je altroke: orajte pro no bis!

I čuda Kaštelirci je takovih, ki bi stili neke novitadi u naši crikvi. Stili bi da i mi imamo evangjelje i epištolu u latinskom jeziku, da imamo svaku nedilju posle podne latinsku večernju.

A recite mi imalo po duši, ki to razumi. Sam pokojni biskup Dobrila, Bog mu daj vječnu slavu, je reka našim starijim: „Za vas ni ono diksit-biksit, to je za kanonike. (I ja peram, da ne pozabe latinski.) A za vas je krunica, letanije Majke Božje i križni put. To je za vas.

Biskup ki tako govori, to je pravi biskup, to je pravi sluga božji, to je pravi pastir. A naši biskupi? Oni bi rado, da bude u crikvi sve latinski, da ništa nerazumimo.

Forši peraju, da se laglje spasi, ki u crikvi ništa ne razumi. Bog njim daj pamet a nama zdravlje, da se drugi put još vidimo.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Zapolne je. Nebo čisto kako i Jambrožinina stomanja, ku je nedelju obukal Duhtor Mudanda nobile de Liziriti. More nagrešpano kako i glava starega Jureta z Lovrana — inšoma dan ni grd ni lep — nego onako neč srednjega.

Ja i moj prijatelj Kirac smo na lokardah. Već smo obašli vas Preluk, a nismo ćapali ni ščami. Ne te da jedu pak Bog. To nam je sve kriva Berka — jušto smo se morali na nju treft, kada smo šli lovit. Ah! ona ima jedno oko — — ama da nas Bog očuva! Zaludo — ni ščami. Moj prijatelj Kirac se je najzada štufal, dignul je povraz, pak je počel delat nekakovi računi, da koliko bi mu ostalo, kada bi se složil s Blejaminom Batestinom va Lovrane, pak da bi skupa s njim ribu lovil. Zač valja da znate, da je i Blejamin z Lovrana Kirac i on ima tratu — i on lovi ribi, kako i naš Kirac od „Narodnega lista“.

A lepo bi to bilo, da se oni dva slože bolje da oni dobivaju nego fureški Čozoti Va to se je vidite zadubal moj prijatelj Kirac, a ja neznajuć ča bim delal, zel sam v ruki zadnju „tetu Jambrožiju“, da vidim ča je va njoj napisano. Lovit se već i onako ni moglo, zač i ono malo lokarad, ča je bilo okole nas razbežalo se je samo da je „teta Jambrožija“ pokazala svoju blatnu stomanju I ribam se gnjusi „teta Jambrožija.“

Da i mane, ma ča ću njoj ja. A da mi preveć ne smrdi natuknul sam ju na osti i počel sam ju čitat.

* * *

Kokodrilo. Ni jedno blago vam ne zna finjit suzi onako, kako kokodrilo. On vam za niš plače, on plače kada je njega volja, zato se i više puti čuju spominjat kokodrilove suze.

Takove kokodrilske suze cural je neki dan i Krstić nad smrću kavaljera Schwarza. Na drugem meste našega lista govorimo mi o toj smrti na dugo i široko, a ovde ćemo mi spomenut samo neke stvari. Prvo, ki će pisat o jednem mrtvace, valja da to čini lepo i dostojanstveno, baš kako Bog zapoveda. Tako sve one „strele“ ke tom prigodom siplje na Hrvate, ne samo da nisu onde na mestu, nego one hitaju grdu senu na samega pokojnika, jer ni moguće, da će celi jedan narod mrzit na jednega čoveka, kako to Krstić govori, da su Hrvati mrzili na pokojnega Schwarza, ako im ne bi i ta čovek bil čagoder grdega opravil.

Za to ki će da izkaže štovanje suprot jednem mrtvacu ne će poć mešat neke stvari ke ne dišu baš najlepše i to toliko više, ča mi dobro znamo, da se je i sam Schwarz pokajal da je bil va svoje vreme onako nepravedan proti Hrvatom.

Drugo: Javljajuć Schwarzovu smrt Krstiću ni bilo od potrebi, da se podpisuje, ter svaki zna, da va „tete“ nepiše nijedan drugi ako ne on. Mi znamo da je on to storil za to, da mu familija pokojnega Schwarza pošalje ki šolad, ma to ni lepo va ovakoveh prilikah.

Treto: Kada bi bil Krstić štimal pokojnega Schwarza on ne bi bil smel pisat o njemu va svojoj stomanjičine, ka je tako gnjušna, da se čoveku štumih muti čitat ju. Va liste, va kem je svaka druga beseda: „provaža“, „pozzo nero“, „verčina,“ „prasac z gubicom namazanom od opatijskega smrada“ „c.... per ravano“ itd, itd ni lepo ni pristojno, da stoji napisano ime onega, kega bi se otelo da ljudi barem mrtva poštuju. Zato bi bil Krstić najbolje storil da je mučal ale pak ako je već otel ča nadrajsat, mogal je napisat, da su na pokojnega Schwarza nagnali železnicu oni Hrvati, ki pišu „Narodni list“. Njigovi mački veruju i veće bedastoć — pak bi mu za siguro i to poverovali.

* * *

Jedno skromno pitanje. Krstić piše, da mi ne znamo proti njemu niš novega pisat, nego opetovat po stoti put svakovrstneh smradneh laži i gnjusobi. Mi ga pak lepo molimo, neka nam on va svojoj štomanjičine napiše barem jednu od takoveh laži i gnjusobi, keh smo proti njemu napisali: Ala, vanka s temi laži — pak ćemo onput i mi reć svoju. Čekamo do subote.

* * *

Jedan skromni odgovor. Duhtor Mudanda pita, da neka mu naši čitatelji povedu malo, da ako se oni va istinu nasladjuju čitajuć naš „Narodni list“.

Mi smo ovlašćeni od mnogobrojneh naših čitatelji, da mu odgovorimo, da oni se va istinu nasladjuju čitajuć naš „Nar. list“, osobito pak ako je va njem kakova kumedija od stomanji i mudandi od brizne stare Jambrožije. A naši se čitatelji nasladjuju i ako je ča kontra Pirije, Berke i kontra Mužgicam.

Ča ćemo no, cosi va il mondo bimba mia, rekli bi brežanski Kalabrezi, ale pak „de gustibus non est disputaribus,“ kako bi rekal slavni duhtor Mudanda nobile de Liziriti. —

* * *

Krstić i naši pomorski kapitani. Bi te verovali? Jedan Krstić se je azardal pisat proti našemu članku „Naši pomorski kapitani.“ Ma da bi ki, ako ne jedan Krstić. I to kako da se on razume! A nevolja ter nevolja! Nego mane je jako drago da je ono nadrajsal, almeno su se na onu njegovu trubastarîju nasmeli i sami njegovi mački.

Pak znate ča brbljе ta slamni Pampalugeto? Da je naša Liburnija lepa i da se ona od te lepoti more hranit i živet. I mi znamo da je naša Liburnija lepa, ali da od te lepoti moru živet i hranit se svi naši ljudi, to more stat samo va tikve od jednega Krstića ma va mojoj nikako. Neki su naši ljudi prodali svoje zemlji i za to su dobili lepeh beči, to je istina, ale ča bi morda od tega moralo sledit, da je već s tem pomoreno svem našem ljudem ovuda? A koliko ima ljudi ki nisu dobili ni novčića? Koliko ih je kem vas ov novi život va Liburnije ni pernesal ni najmanje koristi? Pak još neč — novac se lahko i brzo potroši — to zna i Krstić, pak bi i tem našem ljudem oni krajcari ča su ih dobili za svoju zemlju brzo odpuhnuli, kada ne bi gledali da još čagod prikoriste.

Nego Krstić ima i za to svoj lek. On govori, da neka ljudi daju decu va vele školi za duhtore itd

I mi smo zato, neka se ljudi uče, neka postanu ugledni i učeni. Ali već ni ti duhtori nisu Bog zna ča. Lepo je to i koristno za celi narod, kada ima duhtori pametneh i učeneh, kako su naši duhtori Laginja, Trinajstići, Fabianić, Stanger, Janežić, Poščić i toliki drugi, ki su na čast i diku ovoj zemlje, ale mi pitamo, kakovu korist bi imela naša Istra od duhtori, kem moraju drugi kupovat mudandi i stomanji kako ih Jambrožija kupuje Krstića?

* * *

Duhtor Mudanda kavaljer od Sala, se je zel i na našega prota Matačića. I grdo se je na njega zel. I on je tako na njega jadan, da bi mu va tem jade rekal onako čagod najgrjega, ča bi kade mogal nać.

I iskal je i iskal va svojoj pamete (ja da bi ju imal! op. sl.) i našal je neč. I napisal je, da naš Matačić hojeva v Reku „Hrvatu“ na puf robu zimat“. I to je sve ča je mogal žboknut proti našega protota. A mi njemu odgovaramo na to ovo: kad bi i to sve istina bila, to ne bi bilo drugo nego velika čast za našega prota, ki ima lepega kredita i v Reke i svagde, zač je to senjal, da ako kade ča zame na veru, da to i povrne. Ale ono ča dela duhtor Mudanda je još više nego sramotno, zač on zimlje stvari na puf sa svem tem da zna već i naprvo, da ih ne će nikada povrnut.

* * *

Krstić se je tri puti rodil — on je imel tri materi. Prvi put se je rodil tamo dole va Dalmacije, od jedne brizne ženske, ka je imela tu grdu pegulu imet ga za sina. Pustimo ju — ona je neboga umrla -- ona ni kriva da je rodila izdajicu svojega roda. Pak ona ga je na smrtnoj ure proklela.

Druga njegova mat bila je — indovinajte ka? No ću Vam ja povedet. Druga njegova mat bila je — Hrvatska. To nam Krstić sam poveda va „tete Jambrožije“ od 1. febrara god. 1896. Poslušajte! On piše od sebe ovako:

„Eh gospodine moj, da ja nisam bio vatren ujzticanju svoje ženske ljubavi naprama unesrećenoj **ali vazda miloj mi majci Hrvatskoj,** ja bi danas bio zaboravljen odvjetnik na Rieci.“

Tu je jasno kako i beli dan, da Krstićeva druga mat je Hrvatska, i kako nam on sam govori, neka reče da ni akoj vredan! ta mu je majka bila „vazda mila ...“ Nego on ima još i jednu treću mater, a to je Istra. On Istru vavek zove „mila majčica“, a i va zadnjoj „tete“ storil njoj je jednu šepavu pjesmu ku je prozval: „Majki Istri“. Ja ja, — Krstić pjeva i pjesmice, samo da on kada pjeva ne jaše krilatega konja Pegaza kako i drugi pjesnici, nego onu šimiju ku ima na Matuljah.

Tako je i ov put učinil, zajahal je šimiju i speval pjesmu: „Majki Istri“. Tu majku on sada jako ljubi. Ni ni čudo — aš mu rendi. Njega je Istra rodila leta 1896. negdè v Aguste. Svakako v lete — kada je bilo teplo.

Kada je već Istra bila va devetem mesece i kada je već bilo blizu vreme, da će rodit, prišal je duhtor Campitelli, da kako duhtor bude pripravan pobrat slavnega čoveka! I svi su bili va veloj facende. Berka je šila pleni, Mužgice su na bakerle plele baretice a Jambrožija je pripravljala mudandice i stomanjice. Rojenje je bilo jako težko — Krstić se ni nikako dal vanka od utrobi majke Istre.

Komać kada je Campitelli pokazal takujin z beči — i zazvonil s zlatnemi cekini, novorojeni Krstić se je brzo vanka stegnul. Onputa su ga lepo infašali, podojili i stavili su ga va Berkinu zibel. Nino od Roži ga je zibal i kantal je:

Nanaj mi ga, nanaj,
Moju kokošicu —
A Pirija je pleni pral...

Barba Tončić.

Virna ljuba.

(Narodna pjesma iz Barbanštine u Istri. Priobćio Pavao Špada.

Ženila se gospa Katarina,
Za Prelipja Jurja gospodina.
Pervu večer, ku ljubu dopelja
Bilo mu je na vojnicu pojti,
Na vojnicu, na tursku granicu.
Govori mu mlada Katarina:
„Boga tebi virni gospodare,
„Kom ostavljaš virnu ljubičicu,
„Ljubičicu, mladu nevisticu?
Odgovara Jure gospodine:
„Ja te ostavljam Žumbru slugi momu.
I on pase sablju brijanicu,
I on sedla konja vinericu,
I on grede junak na vojnicu".
Još ni Jure grada izhodija
Da je Žumber Katu zaprosija:
„Ljubi mene gospe Katarina
„Kako jesi Jurja gospodina!"
Serdito mu Kata odgovara:
„Ne bih toga učinila mlada
„Za obadva crna oka moja
„Ni za grade moje ni Jurjeve".
Kad je Žumber riči razumija
On odsedla konja vivericu,
I on grede Jurju na vojnicu.
Daleko ga Jure ugledao
I još mu je bliže došetao
Ter ovako Žumbera pozdravlja:
„Zdravo da si Žumber viran sluga
„Jeli zdrava moja virna ljuba?
„„Zdrava ti je, bolje da ni zdrava
„„Ona nije virna tebi bila
„„Nego sve je u dvoru ljubila
„„Još i mene Žumbera hotila"".
Kad je Jure riči razumija
On ti vraća vrana konja svoga
I on grede do doma svojega
Z daleka ga Kata ugledala
A još mu je bliže došetala
Serdito njoj Jure odgovara:
„Odstup nazad nevina ljubčica
„Sabljom ću ti ja odsići glavu
„Zašto sve si u dvoru ljubila
„I još da si Žumbera hotila?"
„„Pusme reči oj Jurje junače
„„Pusme reči jednu do dvi riči!""
A mirno njoj Jure odgovara:
„Reci Kate hoćeš i četire!"
Probesedi gospa Katarina
„„U tem našem zlatnem vinogradu
„„Medno j' nutri urodilo grožđje
„„Žumber ga je htija utrgati
„„Ja mu nikad nisam htija dati,
„„Na to se je Žumber razjadija,
„„I on sedla konja vivericu
„„I on grede tebi na vojnicu.""
Kad je Jure riči razumija
U čelo je ljubu poljubija
I on vraća konja vevericu
I on grede Žumbru na vojnicu.
Daleko ga Žumber ugledao,
A još mu je bliže došetao.
Smakne Jure od bedra sabljicu
I odsiče Žumberu glavicu.
Još ta glava mertva odgovara
Tako bilo svakemu junaku,
Koj neviru dela gospodaru.

Domaće viesti.

Dolazak Grčkoga kralja Gjurgja v Opatiju. Ponedeljak na 13. o. m. na 10 ur jutro pripeljal se je v Opatiju na grčkem brode od gueri „Psara" Njegovo Veličanstvo grčki kralj Gjuro. — Na mulu v Opatije čekali su predstavnici svih oblasti. — Guverner grof Goess i kapitan vitez Scarpa odpeljali su se valje na brod, da pozdrave Njegovo Veličanstvo kralja Georgios-a u ime našega cesara. — Okol 11 i pol šli su na brod pozdravit kralja občinski načelnik, monsignor Zamlić predsjednik Cur-Commissije profesor Dr. Glax, savjetnik kot. suda Dr. Perišić i oberstar Wachter. Najprvega prijel je kralj Grčki našega načelnika Dra A. Stangera, ki ga je u ime občine najsrdačnije pozdravil i zahvalil mu, da je počastil ovo naše mesto svojem posjetom. — Kralj zahvalil se je na lepom dočeku i čudil se je lepoti naše Opatije. Prilikom dolazka Grčkega kralja bilo je Volosko i Opatija urešeno zastavami a kod dolazka broda pozdravilo je Njegovo Veličanstvo 21 hitac iz mužari (maškulji). Na opatijskem mulu bilo je sakupljeno puno znatiželjnega sveta.

Za podne pak okol 2 ur i ¹/₄ šal je Rumunjski kralj Carol pohodit Njegovo Veličanstvo grčkega kralja na grčki ratni brod „Psara". — Kad je Rumunjski kralj došal na brod, pozdravila ga je 21 hitac (tir) od kanuna a cela vojska od broda pozdravila ga je gromovitim „urrah".

Na barkarizu dočekal je kralj Georgios rumunjskega kralja, ter se baš srdačno s njim pozdravil. Na krme od broda bila je postavna muzika ka je odsvirala grčku i rumunjsku kraljevku. — Kralj Carol ostal je na brodu do 3 uri. — Grčki kralj odpratil ga je do barkariža, tamo se s njim rukoval i poljubil ga dva put u lice. Dokle su oba kralja stala na barkarize muzika je opet zasvirala rumunjsku i grčku himnu a kanuni stali su pucat. Jedna barka od broda odpeljala je kralja Carola na kraj. — Na opatijskom mulu bilo je sakupljeno puno sveta. Malo zatim negde okole 4 ur posjetil je Nj. Velič. grčkega kralja i Nadvojvoda Josip. Prigodom njegovega dolazka na brod igrala je muzika „Bože živi".

Za tim je šal i grčki kralj na kraj, da pohodi rumunjskega kralja va „ville Angioline". Kralj Carol čekal je svojega visokega gosta na mule i šal je s njim hodeć do „Ville Angioline". Tamo je grčkega kralja dočekala Njez. Velič. rumunjska kraljica poznata pjesnikinja Carmen Sylva. Grčki kralj se je tu zadržal prilično vremena, a zatim je šal va „villu Amaliju" da tamo pohodi Nj. Visost Velikega Vojvodu od Luksemburga. Već pod samu večer vrnul se je Grčki kralj na svoj brod. Od „Ville Amalije" do mula peljal se je kralj Juraj spod ruki s Velikom Vojvodinjom od Luksemburga.

To se zna da se je na brode va svo to vreme pucalo s kanuni, da je sve grmelo. Večer pak bila je luminacijon na brode „Psare". Sveta je bilo puno. Smutnji ni bilo nikakove, zač su na red pazili pulicaji i c. k. komisari baron Reinlein i Schmidt.

Iz občinske sednice na Voloskem-Opatije. — Sobotu na 11. maja zapodne bila je občinska sednica. Med drugemi stvari je g. načelnik kod točke „komunikacije predsjedničtva" obć. zastupstvu (raprežentanci) priobćil, da je usled napadanja na g. Janka Podmenik, inšpektora občinske pulicije, proti istemu povel disciplinarnu istragu. Iz iste proizašlo je, da ni Podmenik občini niš proneveril ni učinil nikakove škodi nego, da je Coverlizza oštetil občinu za 6 krun. Stvar da će dakle imet svoj nastavak na sude. Ča se pak tiče pisanja proti Podmeniku radi nekakove palice, da je polag dokumenti ki se nalaze v načelnikovih rukah stvar posvema izmišljena i lažljiva ča će se i na sude dokazat.

Zastupstvo je ovu komunikaciju kako i druge zelo do znanja.

Za razširenje opatijskega mula. Občinsko zastupstvo zaključilo je jednoglasno, da se učini molbu na pomorsku vladu va Trst da bi razširila opatijski mul i porat ki je već premal za on veli broj vapori i ljudi ki kroz leto prihajaju v Opatiju.

Tarifa za pokopališće v Opatije i na Voloskom. Na občinskoj sednice od sobote učinilo se je novu tarifu za pokopališća. Odlučilo se je najme po koj cene i kako će se prodavat zemljišće za grobi i grobnice (tombe).

Imenovanje ulica i cesta na Voloskom i v Opatije. Na istoj sednice bil je jednoglasno prihvaćen predlog odbora za imenovanje ulica i cesta va našoj občine, tako da je svakomu putu i svakoj ceste bilo dano jedno ime, najviše takovo kakovo imaju od starine.

Novi počastni gradjanin. Občinsko zastupstvo je jednoglasno imenovalo g. Barona Reyer počastnim gradjanom naše občine. Učinilo se je to za to, jerbo je gosp. baron Reyer občini daroval njegovu novu cestu, ka pelje na Carol Promenade.

Za fontanu puli Skrbići. — Prošli mesec učinili su nekoji občinari iz Skrbići molbu na občinu da bi ista postavila puli Skrbić jednu fontanu ka je jako potrebita. Gosp. načelnik povedel je na sednice da se on već skoro leto dan pogadja za tu fontanu z družtvom od vodovoda nego da isto previše zahteva. To družtvo neće nego da se postavi takova fontana na koj teče vavek voda a ne pusti da se postavi fontana na kljuć ili meru. Za postavit fontanu družtvo pita 700 fijorini a za vodu paušalno 600 fijorini na leto.

Načelnik je bil na sednice ovlašćen da se još pogadja z družtvom i da učini z istem pogodbu za tu fontanu.

Za fabriku ledana Voloskem Još se je odlučilo na toj sednice prodat gg. Alfredu Wrede i A. Münz občinsko zemljišće na punte, kade je bila Skoficeva klesarija, za sagradit jednu fabriku leda ali samo pod pogodbom da bude uprava fabrike va ovoj občine. To najme za to, jerbo da je uprava fabrike va Beče ne bi ovde občina dobivala nikakove adicijonale.

Druge točke dnevnega reda se nisu mogle razpravljat jer je nekoliko občinskeh zastupniki moralo poć ća, pak nije ostal zakoniti broj. — Opazili smo već više puti da neki občinski zastupnici ne prihajaju marljivo na občinske sednice. To ni lepo. Kada se neki da birat za raprežentanta mora i vršit svoju dužnost. — Mi mislimo, da more svaki žertvovat jedno zapodne na mesec za občinsku sednicu.

Strašna smrt. Utorak dne 7. ov. mj. okol dveh ur za podne strla je železnica va Grinjanu blizu Trsta kunšiljera od governa Miroslava viteza Schwarz ki je puno let bil kotarski kapetan va Pazine.

Vitez Schvarz bil je ta dan z nekum drugum gospodum iz Trsta na komišijone zaradi trščanskega vodovoda.

Komisija je imela obavit sveje delo baš blizu železnice. Mimo šini pelje mali putić po kem su gospoda od komisijona hodili, nego budući je na tem putiće bilo previše blata su na više mesteh hodili po šinah. — Najedan put prišal je proti njim jedan vlak (železnica) po drugeh šinah.

Svi od komisijona skočili su na stran, samo vitez Schwarz ki je bil zadnji, ostal je tamo. Nego va isti hip prišal je drugi vlak po oneh isteh šinah po keh je hodil Schwaz a ov ni imel već vremena skočit na stran. zakvačil ga je cilinder od druge mašini i hitil ga je pod kola prvega vlaka ki ga je strl. —

Kad su oba vlaka prošla videli su oni od kumisijona da vitez Schvarz leži na šinah i valje su pomisleli da se je dogodila nesreća. Valje su skočili k njemu, mašine su se zaustavile i svi su pomogli zdignut nesrećnega čoveka ki je bil grdo i smrtno ranjen.

Železnicom peljali su ga va Trst. Na štacione zahteval je popa ki ga je pomiril z Bogom. Od štaciona peljali su ga va špital kade su mu duhtori valje amputirali (odrezali) desnu nogu. Nego i to ni niš pomoglo. Okol sedme uri večer Miroslav vitez Schwarz je umrl.

Pokojni Schwarz bil je puno let kotarski kapitan va Pazine. Va toj svojoj službe proganjal je na najgrdji način naš narod i naš jezik va Pazinšćine, tako da su se naši deputati morali potužit na njega va parlamente pak je radi tega i bil premešćen va Trst. —

Našemu narodu va Pazine ostat će va crnoj uspomene. Bog mu prosti! Njega je Bog Svemogući pozval k sebi na račun a naš narod v Istre je ostal.

I propast i poginut će svi neprijatelji našega dobrega hervatskega i slovenskega naroda v Istre a ta naš narod će Božjom pomoću ostat v Istre i napredovat dok bude veka i sveta.

Čudno, ja uprav čudno je kako talijanski foji hvale pokojnega toliko hvale. Po tem se vidi kakov veliki prijatelj njim je moral bit.

Samoubojstvo. Ta prvi petak pred polnem skočil je neki crno obučen gospodin va reku tamo gore va Salcburge, prihajajuć ravno iz štacijona. Jedan pulicaj ki je to videl, šal mu je s barkum na pomoć i potle velike muke, odvukal ga je na suho. Kada je pripeljal na policiju, ta nepoznani gospodin je bil jako nemiran i smirom je kričal: Hote po popa, ja ću umret! Kada se pak malo umiril, povedel je, da se zove Jakov Sebeck i da je va Opatije bil posjednik od karoc.

Još je povedel, da je otel samoubojstvo storit zaradi familijarnih neprilikah. On da je za to prodal sve karoci, pak da je svakemu od svoje dece dal knjižicu od sparkasi glaseću na 1200 krun i da je od 24. pasanoga meseca ća od Opatije. Od onda da je potrošil 1200 krun, pak najzada da je otel sebe život uzet. Još je rekal, da mu jedan brat ima va Opatije hotel, kege se je ob ovoj tažnoj stvare valje obznanilo.

N. M. T.

Krstić se jadi na naše Medvediće iz Klane. Kako Krstić nima drugega dela, nego pošteni ljudi sramotit, tako se je sada čapal i našega Antona Medvedića. Nego mi znamo da Anton Medvedić iz Klane je vredni i pravi čovjek, tko god je s njim posla imel nikad ga ne more prehvalit, a drugi Luka Medvedić Surka je najmanje sto puti bolji od onega ki ga je stavil va „tetu." Pak ča njim „teta" zamera. Antonu Medvediću govori da je suh, a to je istina, jer čovjek ki se bori da pošteno živi. se nemore debelit kako oni ki na ženu kuću prepisuju, ča ne kumpar Antić, ma drugo našemu Antonu ne morete niš reć, zač je peržun na Voloskem. A kako se more za Surku pisat, da je on zloglasni čovjek? Mi nismo nikad čuli za njega nikakove zle riječi i na gruntovnih knjigah stoji napisano Luka Medvedić, a ne Mare, ča ne kumpare, vi ki tako crnite svoga kumpara, ma Bog dragi vidi pak će prit kaštiga.

Mane se svejedno grdo vidi odgovarat na onu nesrećnu krpinu, ma kumparu Anticu ću odgovorit ač se je vlih zbudil od sveh sveteh pak mej strah da nazada zaspi zato mu ovo pišem, da bude čital, jur onda će gledat, ma kada nezna drugačije neka mu Bog prosti ja mu praščam.

A znate vi kumpar Ante da niste vredan da od našega glavara čižme pucate pak kako ga vaša nesrećna pamet opisuje? Smutil ste nebožina onih 15 ljudi nebogeh, ki su nedužni i ki ne poznaju stranke, ma jih ne bite danas ač su ovde, ja mislim da ne ćete ju nać. Za sada dosta, ma ako pamet neizberete, ću vam još ku povedat.

Klanjac.

Pohvalno. Pišu nam iz Berščeca: Na vazmeni blagdan pozval je gosp. Skalamera člane kat. gospodarske zadruge iz Beršeca i Martine u obć. sobu u Beršecu da njim razdeli raznega semenja za vrt i nešto trave i rafije za cepljenje loza, i da se pogovore i odluče dan, kada bi se imele posadit vočke primljene od g. Tomičića iz Voloskoga predsjednika „kotarske gosp. zadruge" Opatija. Nakon tega predložil je g. Skalamera sakupljenim, da bi lepo bilo, da bi pul te prigodi ča god sakupili za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

To su svi sa odobravanjem prihvatili i darovali 13 k 70 h i to: Ivan Dujmović Juraj Barković, Valentin Hrelja, Toma Kumičić, gosp. Rajmond Jelušić župnik, Frane Škalamera i Antun Škalamera ovi svi po 1 K. Josip Hrelja-Ostalić, Ivan Jedretić i Toma Belić po 50 helera Gaspar Barković 60 h Ivan Galović Županić, Jure Belančić Petar Belić, Juraj Barković, Karlo Kumičić i Josip Barković po 40 h. Marko Galović, Andre Hrelja, Gašpar Farožić, Josip Jedretić, Viktor Galović, Andre Franković, Andre Dujmović, Josip Franković, Ivan Salković, Josip Ratković i Anton Faražić-Kalčina po 20 h. Va istinu pohvalno.

Mačje poštenje. Neki mačji kapo-banda ima duga vraga i pol. Posli mu gredu slabo zač ih malo nastoji nego samo s Krstićem

okole pohadja pak su trgovci počeli sada iskat svoje i stiskat ga. Ta mađji kapobanda stiral je svoju zakonitu ženu ča pak žive već tri leta z jednum drugum s kojom ima i dece. Pred nekoliko meseci njoj je lepo storil obligacijon, da njoj je dužan 6 tisuć i 300 krun pak njoj je lepo ta tisuća intavulal na celo svoje premoženje. Ne samo to, nego njoj je pred nekoliko dan storil krivu prodaju od svega svojega pokretnoga imetka tako da za pravo sada nima niš. I tako svi ki imaju ča od njega zaprijet dobili su na lakat. To je čisto Krstićeva škola. I on je storil vraga i pol duga pak je sada lepo prisegal, da nima niš i da nisu ni mudande ke nosi njegove. — Va istinu lepa je ta mačja banda. Uprav za naradovat se.

Osobna viest. G. Ante Dukić, učitelj u Kastvu položio je vrlo dobrim uspjehom ispit za njemačke škole. Čestitamo!

Kapitan Iko oproščen. Kapitan Roman Forénpocher, ki je zapovedal „Iku" kad ju je investil inglezki vapor „Tyria" bil je od rečkega tribunala odsudjen na 4 meseci zatvora. Druga inštancija je bila potvrdila tu šentencu. Vrhovno sudišče va Pešte je pak dignulo obe šentencije i oprostilo kapitana Forenpochera. Branil ga je advokat Erazmo Barčić.

Namestnik Goess u Voloskom — Opatiji. Prigodom dolazka grčkoga kralja u Opatiju došao je ovamo i namjestnik (guverner) grof Goess s parobrodom pomorske vlade „Morquis Baquehem". Ponedeljak po podne posjetio je g. namjestnik monsignora Zamlića u Voloskom.

Tu prigodu upotrebio je, da razgleda proširenu grobljе u Voloskom te se je pri tom izrazio, da je to groblje sada jako lepo uredjeno. Okolo 3 sata po podne istoga dne bio je kod namjestnika u audienciji naš načelnik Dr. A. Stanger te je kod njega bio jedan puni sat.

Odlikovanje Monsignora Zamlića. Bavarski kralj podielio je Monsignoru Zamliću župniku u Voloskom red sv. Mihovila. Taj je red jedan od najviših bavarskih odlikovanja. Sam križ imade na prednjoj strani sv. Mihovila koji drži maleni štit sa nadpisom „Quis ut deus" (Tko kao Bog?) a na stražnjoj strani jest na križu nadpis: „Virtuti" (kreposti). — Mi se iskreno radujemo tomu odlikovanju Monsignora Zamlića te mu na istom najsrdačnije čestitamo!

Nesreća puli Jušić. Nedelju na 12. ov. mj. zapolne peljal se je g. Viktor Radici, ki navadno pelje kartu od cigaret iz rečke fabrike a s njim bil je jedan njigov otrok, z jednom kripicom iz Jurdani v Reku. Kada je prišal do prve valtarnice puli Jušić poplašil se je konj od železnice ka je uprav dolazila, udril je va štranjgu na ceste i ju razbil. Gosp. Radici i njigov otrok pali su s kripice, a konj s kripicom udril je ravno va zug, ki ga je malo odrinul tako da ga je još svaki vagun od tega zuga udril.

Skoro bi se bila dogodila još veća nesreća. Gospoda Frane Karlevaris, Alois Dukić i Frane Frlan su baš na stranjge nagnjeni bili kad je prilетel na stranjgu poplašeni konj a jedan kus prekinjene strange udrvil je g. Karlevarisa va prsa tako silno, da je na tla pal. Za sreću ni ga štanjga teško udrila. G. Radici i njigov otročić nisu tesko udreni, tako da je nadat se da te brzo ozdravet. Z brzovlakom odpeljali su se oba v Reku. — Kripica je sva na kuseh a konj je dobrahno poškodovan. Jedno i drugo nahaja se puli župana Lipića puli Jušić.

Našim predbrojnikom. Neki se naši predplatnici tuže, da nisu dobili redovito „Narodnega Lista". Mi molimo, da ona gospoda ki ga ne primu a su platili predplatu reklamiraju na uredničtvo. Reklamacija ne košta niš, samo mora bit list otvoren i z vana napisano: Reklamacija.

Krstić i ona pul Turak. Krstić se tuži, da su mu Hrvati storili neku kambrikulu zaradi one pul Turak, ku on ne pozna a govori da je uprav ružna i puna dece. Govori se da je Krstić prisegal, da ni ono nesretno dete njegovo. Lebarička od Turak nesretna majka deteta, govori, da će ona deset puti priseć, da je dete Krstićevo. Muž ju je zapustil zaradi tega i nju i mnogobrojnu svoju djecu i njim je zlo. Kemu ćete sada verovat? Ja verujem Lebaričke, zač ako je ona po Krstićevu ružna, ni ni on puno lepši od nje.

Krstić je štuf fritaje. Krstić i Nino Rožin došli su Slocariću (Sotoniću) u Frančiće da se malo napiju ala maka. Nakon nekoliko vremena rekal je Nino Krstiću, da neka gredu do Čitalnice, al pak k Tončine. Krstić mu na to odgovori: „Caro Ninno, mi smo već do sada par žmulji popili, pak ćemo još 2 ale 3 i ćemo još zet pinku kruha pak ćemo poć onputa va Baredicu.

Kad su prišli va Baredicu, Nino mu je rekal: Homo se bočat za jednu fritaju, a Krstić mu na to odgovara: Ja ne gren, aš sam već štuf te vražje fritaji.

Krstić lepo s njigovum pinkum pod pazuhom se šeće računajuć: Baš je dobro da smo ju pul Slocarića dobili, zač već nimam ni za kruh, dokle me Campitelli i Pirija ne pomoru.

Jouže išće sopeta da ga ki malo pogladi. Va Baredicu je prišal i debeli Jouže Ja mislim, da sej doma prenajil jajc, aš sej počel rivat kako i oni Kalabrezi Rukovački kada zvonci nose. Ale to mu je velika sreća da se je brzo osnažil doma zač drugačije po svoj prilike bi bil on večer šal spat va Hotel Virant.

Buholc neće naših fulminanti. Pred par dana došal je g. Buholz va jednu postolariju na Voloskem. Slučajno radi tu jedan naš mladić s Leprinaščini, ki je imel pred sobom na stolu narodni fulminanti. Buholz mu ih zgrabi i baci u kut i počel ga je špotat. Bilo bi bolje, da g. Buholz pusti naši fulminanti, na mire — naši fulminanti mu nisu još niš storili, a ni brade mu nisu zapalili.

Još dvi beside Krstiću. Ma bi ote Dr. Fritalja i teta Jambrožija pravjat fandonije, tobože, da je na izuli Vejskoj niko „naše društvo domaće od Krstićeve Sloge". Pum! ke bomba! A floća ter floća! Ja Omišaljski komarac smatram Dr. Krstića sinjom kukavicom ako ne bude imel kuraja prit malo pohodit ovu našu ižulu Vejsku, va koj on va svojoj usijanoj glavi vidi toliko svojih pajdaši.

Ma Bog te šentaj, ter te šentaj da ih iščeš s mikrošpokom ne biš našel nijednega Znamo mi va Veji, ki je ta Dr. Krstić, on je personificirana laž, jer su svi dopisi kih on štampa va onoj svojoj gujusnoj škovaceri ku ja zovem i špudariola, ništa drugo nego plod uzrujane Krstićeve fantazije ili halucinacije usled uživanja oneh likvori keh je popil, a još ni platil. Dragi moj zapametite si to, da je Ižula za vas i vaše sliparije kiselo groždje, jer znate ča ljudi va vejskoj ižuli govore, to vam je jedna stara poslovica: — „Da ki narodnost minja, velika je svinja."

Z onimi zi Veja
Ni ča imit posla
Jer Vas oni drže
Za velika o . la.

Savet Dr. Krstiću. Kada bude v Reke va Giardino Publiko albero di kukanja, na vrhu toga albera će bit pol dužini stomanj i mudandi. Ala Duhtore, ako se sprtite gore ćete a maka almeno imit ča obuć.

Omišaljski komarac.

Za družbu sv. Cirila i Metoda nabralo se kod „Tereze" u Kastvu na majevicu u veselom družtvu ovako:

Za spalit „Tetu Jambrožiju" dao je jedan 1 k., za njezin izlicitirani pepeo utržilo se 2 k., za izlicitiranu žigicu, kojom se „Jambrožiju užgalo 1 k 20 h. Ukupno 4 k 20 h. Novac izručio se mužkoj podružnici u Kastvu.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Svega po malo.

Va 50 minuti okole sveta. Taj veli put va tako kratko vreme storil je ovi dni jedan telegraf, keha je poslal iz Amerike slavni Edizon. Ta telegraf je obašal ova mesta: Chicago, Los Angeles, San Francisco, Vancuver Wenipeg, Montreal, Conso i London Od Londona je ta telegraf frknul preko Lizabona, Gibraltara, Malte. Aleksandrije, Suca, Bombaya, Madrasa, Singapora, Sangaja Nagasaki i Tokia. Ako bi se ki god otel uverit o istini i mogućnosti tega ča smo mi njim povedeli, neka prova to sam učinit samo valja da zna, da će ga jedan takov škerc koštat niš manje 152 liri sterlini, to će reć više od 3600 krun našega novca.

Kako se more vavek mlado izgledat. Hote pitat onu Amerikanku, ka je londonskega profesora Macdonalda potaknula na to, da njoj tetovira (izreže) na obraze zdravi crveni koluri, samo da njoj se ni trebe vavek žbeletevat. I profesoru Macdonaldu se je va istinu posrećilo to delo — i s tem je najden način kako će se moć sačuvat lepa ciera ave do vele starosti. Ala Mužgice, Berka i Jambrožija — dajte se i vi operat, pak ćete morda onputa postat koliko simpatičneje.

Bataljun djevojaka u borbi proti Kinezom. U početku nemira va Mandžurskoj bijahu pozvani svi kozaci, koji služahu pod oružjem, a i ostali stanovnici iz Poamurja na vojnu službu, tako, da kod kuće nitko nije ostao, osim staraca i žena. U okrugu blagoveščenskom bijaše položaj postao vrlo kritičnim, jer Kinezi ne prestajahu napadati na ovaj okrug.

Trebalo je dakle da se duž rieke Amura postavi jaka straža. Zapovjednik okruga je izdao javni proglas na pučanstvo, pozivajući ga, da dobrovoljno stane, tko je bio iole kadar nositi oružje, u redove pobornika, koji bi imali odbijati napade Kineza. Nakon nekoliko dana bijaše se već prijavilo 600 djevojaka. One se obukoše u vojničko odielo, naoružaše se dobrim puškama i neobičnom hrabrošću odbijahu nasrtaje kinezkih četa. Za ovakovu požrsvovnost ruska je vlada nagradila hrabre djevojke, te je 38 od njih odlikovano ratnom medaljom za hrabrost, a osim toga svaka pojedina sa 100 rubalja. „Ruski Invalid" proglasio je 1. o. mj. dotični dekret.

O svakdašnjem životu Pavla Krügera javlja jedan londonski list ovo: Predsjednik Krüger ustaje prilično rano, naime u 6 sati jer je od svoje mladosti navajan, da rano ustaje. Pošto je izpio svoju kafu, čita jedan sat bibliju i puši pipu. U obće on ne puši samo onda, kad pije i jede; pipa je njegova nerazdruživa družica. Iza kako je stari Krüger čitao bibliju, pročitaju mu se pisma i telegrafi, koje mu još uviek u znatnom broju stižu, a zatim sluša, što javljaju razne novine o Burima i o ratu u južnoj Africi. On osobito pazi na to da se pomnjivo pregledaju francezki listovi, koji su protivni Englezkoj, nije li možda što u njima sadržano proti Englezkom. Što su žešće pisani odnosni članci, tim radostniji je sieđi predsjednik. Pošto Krüger ne zna jezika, mora se radi prevoda novinskih odrezaka sasvim osloniti na svoje ljude.

Kad je vrieme liepo, izveze se Krüger na kolima, koja su urešena transvalskim grbom ili stemom. Prate ga kočijaš i mali sluga u zelenoj livreji, kao u Transvalu. On živi gotovo kao i prije. Od kad su mu oči operirane, Krüger može čitati, te čitajući provodi veći dio svoga vremena. U 8 ili 9 sati legne starac na počinak. Šef transvalske policije Bredell, sačinjava Krügerovu tjelesnu stražu. On je obvezan, da se brine za njegovu osobnu sigurnost.

Dohodki sv. otca Papi. — Uzimamo iz jedne talijanske novine sliedeće podatke o dohodcih sv. otca: Sv. otac poseduje veliki Vatikan (veličanstvenu palaču), crkvu sv. Petra i neizbrojenih manjih imanja. Konačno je pobaštinil (redital) 10 milijuni. Poseduje 2 miljarda i 120 milijuni. Ima renditu od 120 milijuni to je deset milijuni na mesec. preko 2 milijuna na čedan, 411.000 krun na dan, 17.000 krun na uru, 285 krun na minut a skoro 5 krun na sekundu. Tako, da kad mu jedan put puls zatuče dobije 5 krun. Tu ni još računano ča mu hita Petrov novčić, crkva sv. Antona u Padovi i druge crkvi i manastiri po svete. Kad bi se čovek samo jedan dan mogal va njigovoj kože nać?

Dohodki Europejskeh vladari. Amerikanska novina New-York-Herald piše, da je najbogatiji čovek na svetu milijunar Rockfeller, znameniti „kralj od petrolija".

Po toj novine svi europejski vladari skupa toliko dohodka (rendite) na leto koliko Rockffeller. Pojedini vladari Europe imaju dohodka na leto:

Car ruski	12,000.000 dolari
Cesar nemški	3,852.000
„ austrijski	3,875.000
Kralj talijanski	2,858.000
„ španjolski	2,000.000
„ inglezki	1,925.000

Svi ovi dohodki skupa ne čine još 30 milijuni dohodka na leto i toliko baš ima Rockffeller.

Dopisnica uredničtva.

Današ nismo mogli štampat imena one gospode, ki su nam ča poslali. Bit će drugi put. —

Dopisniku u Kringi i drugim: Duge „razgovore" ne moremo nikako štampat. Molimo, da nam se pošalju lepi a kratki dopisi.

Mali razgovori.

M. Ča je ono neki dan Fritalja govoril z onim grčkim kvartirmajsterom?

J. Nisam mogal niš drugo čut, nego to, da je kvartirmajster rekal: Orajt! i valje je s Fritaljom zmaknul nekamo z goru va javoriki.

M. A poč su šli va javoriki?

J. Ja ne znam, samo toliko znam, da je Fritalja onu večer pokazeval Jambrožije jednu grčku munidu.

M. Inšoma Fritalja se zna svakako inžinjat.

I. istarska
radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspродaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Slavnom občinstvu, osobito
kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom
preporuča se
Jure Hegedüs,
slikar.
Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje
soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.
Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljaju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 21. Volosko-Opatija u sriedu 23. svibnja 1901. God. II.

Ki dan je va lete najljepši za nas istarske Slavene?

To je dan, kada se va Opatije drži glavna godišnja skupština naše Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Ta lepi dan pada ovo leto na 30. ov. mj. Va toj se prilike skupi v Opatije sve ča imamo najboljega va oveh naših krajeh.

Na taj se dan svi nekako bliže stisnemo, jedan uz drugoga, na taj dan mi ćutimo nekako više nego drugda, da smo prava braća, i da treba da budemo čvrsto složni jedan z drugim, ako ćemo da se obranimo proti našemu skupnemu neprijatelju Talijanu. Nego pul te priliki mi vidimo i neč drugo; vidimo naime, kakova je našega naroda duša, vidimo i kakovo je i njegovo srdce. Vidimo skrb brata za svojega brata, vidimo ljubav celega puka napram svojoj krve.

A tega dneva mi vidimo još i to, da nismo sami, da ima tisuće i tisuće naroda našega ki s nami ćuti i osjeća ki se s nami veseli i tuguje. I vidimo pomoćnicu ruku brata našega kako se k nam nagiblje, da nam da pomoć, kako ćemo očuvat sebe, svoje ime, svoju narodnost — krv svoju. Sve mi to vidimo na ta lepi dan.

Nego i čujemo i naučimo puno lepega na taj dan.

Mi naučimo na taj dan kako trebe svoj narod ljubit ne samo besedom i govorom nego i srcem i delom. To naučimo mi od ljudi, koji dragovoljno delaju samo za to, da nam svim bude laglje, lepše. —

Protiva nas se je sve diglo — mi živimo va takovem vremene, ko je za nas odsudno: Iliti život — iliti smrt — to je iliti jedno iliti drugo ča nas čeka nakon ove silne borbe, ča ju već od let i let imamo s našemi neprijatelji Talijani. Žalostno je samo to, da jedan del našega naroda ne more još razumet va ku nesreću ga hitaju ti Talijani, a najžalostnije je pak to, da se taj nesrećni del prevarenega našega naroda još i druži s timi Talijani proti nam, ki smo mu braća.

Nego to sve nas ne more zastrašit; mi stojimo svi tvrdi i čvrsti. zač smo va duše uvjereni, da će najzada naša sveta stvar predobit. Naši neprijatelji nam to sami najbolje pokazuju. Oni sami nisu mogli niš učinit, zač su znali da ih narod ne bi razumel, ni poslušal Za to su oni kupili čovjeka našega jezika, lopova, lupeža sa zverskim srcem kemu oni plaćaju toliko na mesec, samo da truje naš narod i da ga ako moguće privede na njihu stran.

I ta skot, ta izmet ljudskega roda dela na tem. kako bi zadovoljil one, koji ga plaćaju. Nego takovu mrcinu, takovu hulju, takovega smrada, tega prokletega Judu Iškariota ne more sledit, ako ne samo on, kemu je srdce izkvareno i ki je propalica, kako i on ale pak on, kemu je Bog za čas potamnel um i razum, da ne more spoznat dobro od zlega.

To je i razlog radi kega Talijani ne te ni putem te proklete propalice moć prevladat naš dobri narod i zatrt ga kako to oni gledaju i išću. To je njihovo zadnje sredstvo — oni te da još malo životare i za to su se obesili na vrat najgnjusnemu izdajice, ki je ikada živel od vremena Efijalta i Jude Iškariota. —

Ale kad bi naš položaj bil još i lošiji, mi ne bismo smeli bat se, kada gledamo onu lepu četu našega sveta, ki nima druge misli i želje, ako ne pomoć svojemu, pak stojalo ga to makar i život.

A tu lepu četu imat ćemo ako Bog da, priliku videt danas osam dan — četrtak na 30. ovega meseca skupljenu va opatijskoj „Zore". A ta mala četa bit će samo na neki način predstavnica veće čete, ku čini naša Slavna Družba Sv. Cirila i Metoda za Istru. A mi se te družbe moramo držat, kako se i brăljan drži čvrstega grma i kako se malo dete drži svoje materi.

Držimo vavek va pamete to, da naš neprijatelj more proti nam delat ča god će, ipak nas ne će nikada moć zatrt, dokle se budemo mi držali naše Družbe.

A celo delovanje i život te naše Družbe izbit će pred našemi očijami četrtak, na dan glavne skupšćine. Na taj dan ćemo mi doznat, ča je va ovo zadnje vreme naš narod učinil za našu Družbu i ča je naša Družba učinila za naš narod. A mi vam moremo već naprvo povedet, da su oba dostojni jedno drugega — koliko družba, toliko i narod učinili su svaki svoju svetu dužnost.

A lepo je i utješljivo znat ča su oni sve učinili. Va dušu i va srce se pomalo od tega uvlači tihi mir, zadovoljstvo, spokojnost i tvrdo uvjerenje, da nas neprijatelj nima još va svojeh pandžah, da smo još svoji — da smo „postojani kano klisurine". Ja takova se ćućenja ćute na dan glavne skupšćine naše Družbe. I za to je ta dan — najlepši dan za nas — istarske Slavene.

Braćo — neka nijedan ne uzmanjka prit na 30. ov. mj. va našu lepu i dragu Opatiju na skupšćinu naše Družbe sv. Cirila i Metoda.

Ča je novega po svete?

Austria. Zadnji put smo rekli na ovem istem meste, da mi ne verujemo miru, ki sada vlada va našem parlamente. To smo mi napisali četrtak, a iz telegrafa, ča smo ga dobili dva dni za tem, videt je, da smo imeli posvema pravo, kada smo ono pisali: Ta telegraf kega smo dobili iz Beča javlja nam to, da su se sve stranke izjavile, da nimaju nikakove veri do našega guverna, i da ako sada glasuju onako, kako će on, to da čine samo zato i dotle, dokle se ureде neke stvari od velikega interesa za oneh ki su ih zibrali. Najoštrije je govoril Mladoček dr. Stransky. On je rekal jasno i glasno, da Mladočehi nete moć nikada pozabit nepravdu, ka njim se je učinila stim, da su se nazad povukle one znamenite jezične naredbe, i da će se upustit valje u borbu, samo da se ureде neke gospodarstvene stvari. Neki misle, da su stem oteli Mladočesi umirit svoje izbornike, kem se nekako čudno čini, da su Mladočehi od praveh zmaji najedanput postali tihi janjčići, tako da se čini, da su pozabili na narodnostno pitanje. Nego mi ne mislimo, da bi Mladočehi bili tako plitki, da bi ni časak pomisleli, da bi se njihovi izbornici dali tako lahko zavest, Od tega se vidi, da će bit opet neveri iliti bure i oluje.

PODLISTAK.

Ivina majka.

Narodna pjesma iz Istre. Priobćio Pavao Špada.

Išće Ive od grada do grada
Gdi bi naša svomu konju hlada,
Konju hlada a sebi divojku.
Ive šeće žalostno iz grada
Na nj' se stane jedna stara baba:
Ter upita Ivu žalostnoga:
„Ča greš Ive žalostno iz grada?
Odgovara staroj babi Ive:
„Ljubija sam i staro i mlado
„Samo nisam bilu Katarinu!
„„Ljubi mene Ive dite mlado!""
„Ni mi lazno moja stara babo,
„Brod me čeka izpod sveta Marka
„Unutri je moja stara majka!
„„Ko me nećeš Ive obljubiti
„„Ja ću tebe lipo naputiti,
„„Uzidaj ti jedan mali vertac
„„I nasadi svake vrsti cvića
„„A najviše drobnoga baselka
„„Sve divojke će ga pobirati.""
Sve divojke po rože hodile
Med njima ni bile Katarine
Ko ne mi je ta Katina majka.
Da se Ive tugi i žalosti,
Da ne more Katu primamiti.
Starica mu majka govorila:
„Nedaj mi se tugi ni žalosti
„Ja ću tebe lipše naputiti,
„Kako ćeš ti Katu primamiti.
„Uzidaj ti jedan lipi bunar,
„Lipi bunar pokraj dvora tvoga
„Divojke će po vodu hoditi,
„Lipa Kata med njima će biti!"
Sve divojke po vodu hodile
Med njima ni bile Katarine
Nego mi je ta Katina majka.
Da se Ive tugi i žalosti
Da ne more Katu primamiti.
Starica mu govorila majka:
„Nedaj mi se tugi ni žalosti,
„Ja ću tebe lipo naputiti
„Kako ćeš ti Katu primamiti,
„Uzidaj ti jednu lipu crikvu
„Divojke će na mašu hoditi
„Lipa Kata med njima će biti".
Sve divojke na mašu hodile
Med njima ni bile Katarine
Nego mi je ta Katina majka.
Da se Ive tugi i žalosti
Da ne more Katu primamiti.
Starica mu majka govorila:
„Nedaj mi se tugi ni žalosti,
„Da nemoreš Katu primamiti
„Još ću tebe lipše naputiti
„Kako ćeš ti Katu primamiti
„Pleti kose kako i divojka
„Goji dojke kako i divojka
„Obući se kako i divojka
„I ti hodi nazivati Katu.
„Ne zovi ju po imenu Kate
„Već ju zovi drugarice moja
„Hodi s manom oviće pobirati
„Lipo oviće široku planinu
Kad su došli široku planinu
Prvu j' roža Kata utergala
Pak ju meće na žarko sunašce:
„Sahlo vehlo Ivino serdašce
„Ko i roža, ku sam utergnula!"
„„Ne govori mlada Kate tako,
„„Čuti ćete Ive dite mlado""
„Neka čuje, što je meni za to
„Kad se sinoć z drugom zaručija"".
Ontrad ju je za ruku primija
U bilo je lice poljubija.
Na to se je Kate prestrašila
Još i jače ona zavapila,
Kako vila kući odletila.
Da se Ive tugi i žalosti
Da ne more Katu primamiti.
Starica mu majka govorila:
„Nedaj mi se tugi ni žalosti,
„Ja ću tebe lipo naputiti
„Kako ćeš ti Katu primamiti:
„Ti čini se od Boga umriti,
„I još svimi zvoni prozvoniti,
„Sve divojke križat će hoditi,
„Lipa Kata med njima će biti
„I onako ćeš ju primamiti.
Kad je Ive majku razumija
Na posa se berzo pripravija.
Činil se je od Boga umriti
I još trimi zvoni pozvoniti
Sve divojke stale govoriti:
„Kako milo zvona zvone!"
Odgovara jedna stara majka:
„Poslušajte moja dico draga
„Zvona zvone mladomu Ivanu,
„Jerbo mertav leži na postelji!"
Na to su se čudom začudile
Na četiri strane razglasile.
To dočuje lipa Katarina
Pak je majki tiho govorila:
„Da ti znadeš moja majko mila,
„Danas Ive na smertnoj postelji,
„Pustme, majko, mertva pohoditi,
„Kad ne pustiš živim govoriti."
Odgovara Kati stara majka:
„Hodi Kate mertva pohoditi
„Sobom zami trideset divojak
„Svakoj daj ti sveću od fjorina
„A ti zberi duplir od cekina".
Kako njoj je majka govorila,
Tako j' lipa Kata učinila.
Kad su došle Ivinoj kamari
A sama je Kate zaželila,
Da bi Iva suzam natopila,
Nagnula se Ivi na uzglavlje,
Pade suza na Ivino lice;
Onda mi se Ive probudija,
I dilj Kati lice obljubija.
A lipo mu Kate odgovara:
„Prokleta ti tvoja majka bila
„Ka te j' Ive tako naputila!" —

Delegacije su se sastale ponedeljak va Beče. Austrijska delegacija zibrala je za svojga predsjednika kneza Lobkovica, a Ugarska grofa Szapary. Utorak na uru za polne prijel je naš presvetli cesar obe delegacije va svojem carskem dvore. Odgovarajuć obim predsjednikom naš Cesar je rekal, da mu je drago javit, da naše cesarstvo žive sa svimi drugemi državami va lepem mire, i da se nada, da će se ta mir i za napred očuvat.

Delegacijam je predloženo 357 milijuni krun za razne potrebščine i to za 780 tisuć krun više nego lani. Od tega gre na vojsku od kraja 295 milijuni krun, a za onu od mora 45 milijuni krun, a ovoliko od prilike i za Bosnu i Hercegovinu.

Opatijski sastanak mej rumunjskim kraljem Carolom i grčkim kraljem Jurjom još neda mira europejskim političarom. O tem sastanku pišu još sada sve novine, i sve dolaze do tega, da je to združenje pripravljeno proti Slavenom osobito Bugarom, ki nastoje okole tega, kako bi Macedonija spala pod njihovu vlast. Kako se vidi tu bi i Grčka i Rumunjska otele imet svoj del. Za Rumunjsku znamo, da gleda i va Ungariju, va koj žive do 3 milijuni Rumunji, a za Grčku znamo, da ju je pred par let potukal „umirajući“ Turčin. Neka bude kako će, sigurno je ipak to, da ta „opatijski sastanak“ ne će ni za tisući del od jednega milimetra promenit kartu geografiku od Europi.

Srbija. Reć bi, da se je serbijanska kraljevska familija za to rodila na svet, da bude za zabavu celoj Europi. To je jako žalostno, ale ipak istinito. Još su nam friški va pamete škandali mej pokojnim kraljem Milanom i njegovom ženom Natalijom, i već dolaze sada drugi puno veći škandali mej njihovim sinom, mladim kraljem Alexandrom i njegovom Dragom Mašin. Kraljica Draga je jedno 8 ali 9 let starija od svojga muža, a s njim se je oženila lani i to na svu prešu zač da je bila va blagoslovenem stanju i blizu za rodit. Nego prošal je jedan mesec dva i tri, a rojenje ni blizu, dokle se najzada ovi dni pročulo, da će napokon kraljica ipak rodit. Nego već se je i prije ćuhalo, da kraljica ni noseća, ona da je samo s tem prevarila mladega kralja, da ju oženi.

Govori se, da je upravo zaradi teh glasi ruski cesar poslal va Belgrad jednega svojega duhtora, da vidi ča je va tem istine. Kad je duhtor pregledal kraljicu obnašal je, da kraljica ni ni bila nikad va blagoslovljenem stanje. Odtuda veliki škandal. Čuje se, da je kralj bil jako srdit, i da je otel kraljicu tuć. Ruski foji savetuju kraljice, neka se zapre va ki konvent, a Natalija, kraljeva mat preporučuje sinu, neka se odeli od ženi. Ćemo videt, ča će se s tega zleć.

Francezka. Reć bi, kako da se Francezka sprema na gveru proti Maroku. Dugo je već vremena, da se ta kaša pripravlja i više je puti već prišlo mej Francezkom i Marokom do neprijateljstva radi tega, ča su podložniki sultana od Maroka više puti uznemirivali Francezku koloniju Aljer.

Dopisi.

Iz Lovrana 10. maja 1901. Pred nekoliko vremena prišli su iz Učke — kade su manovru delali — va Lovran soldati iz Rambergove regimente, ki bivaju v Reke. Brižni ljudi su bili jako trudni kada su z Učke prišli, a nas manjifiko podešta, ni njim dal iz komunske kase ni za hlebčić kruha.

Po sveh županijah je hvalevredna navada, da se najedu i napiju brižni soldati, kada pridu na manovre va ko mesto; tako je storil i veleuč. g. Dr. Stanger načelnik va Voloskem, samo naš Gelletich je htel storit „una cčezione“. Ali znate zač je on to storil? Zato zač su ti soldati bili Hrvati, a on „fiorentin“ kemu pok. njegova mat ni znala ni besedice talijanski, mrzi Hrvate pak se je osvetil tem brižnem soldatom. Da bi bili Karabinieri, beršaljeri i svi oni drugi talijanski soldati — ki kako Baratieri znaju va vojske bežat — onda ja, svi naši Poperdili bi bili oprli svoje borse, a podešta bi bil dal iz kase komunske koliko bi htel. Da je prišal i va Lovran, klub Alpino finmano, onda ja, allegri patriotti! Ja da sam bil kako komandant od regimenta, nebim bil pustil da muzika zvoni po Lovranu.

Kako bi se grdo videlo našim soldatom da pridu va ko mesto, pak da njim ki komun stori kako Lovranski podešta. Nego dragi Jeletiću, Hrvati su više puta spasili našu državu, a ča su storili Taljani? Oberdank, Luccheni i drugi talijanski razbojniki?

* * *

Prošli tjedan došla je komisijon od governa va Lovran, zaradi novega porta Naši „Poperdili“ bi hteli, da se porat stori dal, meste, ko ni niš adatano za to; velika većina ljudi ki se ča razumeju je da se porat stori blizu cimitera, zač bi se i manje potrošilo. —

A znate ča je rekal naš „manjifiko?“ Ako ne ćete storit porat kade jću ja, blizu moje kuće, bolje da ga nigde ne storite! Lepi podesta, ča ne? Kako on dobro želi svojemu komunu, a kada budu nove balatacijoni će govorit da je on storil porat. — Koliko dela bi tim dobili naši ljudi, a i železnicum iz Pazina, ku bi se storilo, koliko beči bi se zasložilo! Peršona naš podešta bi htel porat i železnicu pred svojum kućum! Scusè se ze poco, šior magnifico!

Lovran napreduje, imamo i novega inžinjera, postolara — muzikanta ki prigovara planu enega študianega inžinjera!

Ši me kapil Blejamin?!

Pravi Barba Čenčo.

Iz Moščenic. Kako je poznato, mi iz Moščeničke i Bersečke občine i oni preko Učke, moramo, ako ćemo poć u Volosko i na Reku, po našeh posleh, jutro se rano stajat, pak hodit nekoliko ur do Lovrana, da se ukrcamo na vapor za Volosko i Reku. Austrijski goveran dava veliku sovencijon ugar.-hrvatskom parobrodarskom družtvu, da tiče sva mesta, kade je moguće ukrcat pasižeri.

Va Drage moščeničkoj svako jutro bi se ukrcalo najmanje svojih 50 pasižeri, pak za to molimo da se goveran pobrine i za nas i neka naloži ungero-croati, da barem po letu pošalje svoj vapor svako jutro iz Lovrana do Drage, a to će bit i va interesu samega družtva

Va to ime Bog pomozi. Dražan.

Iz Tinjana. Hoću gospodin urednik, da Vam povim malo kakovi su to ljudi v ovih naših krajih, ki derže z našom gospodom Talijani. Ovi se moru baš s takovimi ljudi dičit zač su njim na vlas jednaki.

Tu Vam je jedna lindarka, za koju sam čuja da ju protiravaju od čufita do čufita kako i ona svojga zgubljenega muža. Kapo od Tinjanske lege je slipi Zaneto, ajutanti su mu zgubljeni Toni pak Core Krstić kemu je polovica bižala u lokvicu i ki je deli na pol febrara od socialisti 25 miljoni. Za njim pride neki pojidež iz Vasasi, nekakov cerni Kinez, koji daje kokoše i persute za poć na porečku železnicu za nadzornika.

To su Vam glave mačje bande na Tinjanščini. Svaku večer imaju puli našega Lešija šedutu. Ćore Krstić je prešident, stari Golo Frane je konžiljer i zajeno klanč, Ivan Toro je konfermator, Amerikan se jadi, Zuban se smeji i svi ga rivaju i tuču kako pusta a mačkić Nin on muči i študija kako će Lešija sutradan ča zmutit.

Takove su glave mačje bande va Tinjane. sada pomislite kakovi su pak mačići, zač se reče da po glavi riba smerdi. — I va istinu ta mačja banda jako smerdi. Još bi htili ti mački po ordinu mačjega jenerala zi Matulj sve poštene naše ljude oblatit a na svih njihovih skupa ni ni zerna poštenja. Tako je danas po svitu. Najveći smrad i gnjus htil bi hitat blato na svakega i najpoštenejega čovika.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Krstić je prošlu šetimanu dobil beči. Ja to poznam po njegovem pisanjem va zadnjoj „tete Janbrožije“. Zadnja „teta“ piše strahovito grdo proti popom, biskupom i proti pape. Ona piše još grje proti gospodinu Spinčiću i proti nekem drugem našem domorodcem, a to je šenjal, da je Krstić dobil beči i to puno beči, zač samo onputa kada on dobije puno beči on ima onoliko kuraja za rigat proti popom. A da je dobil beči poznamo to i po tem, da hvali Konstatina. Kada god Krstić pohvali Konstatina to je šenjal, da mu je Konstatini dal beči. Ja mu nikada ne dam beči — i za to me nikada ne hvali, a ni Puovića ne hvali, zač mu ni ni on otel dat beči.

Ljudi, ki ćete bit od Krstića hvaljeni, dajte mu beči, beči, beči.

* * *

Austrija zemlja od neverojatnosti. To Krstić piše, i to je jedina istina ku je on napisal od kada je živ. Da nije Austrija zemlja od neverojatnosti, kako bi se v Istre pul izbori i pul drugeh prilikah delale one nezakonitosti, ke se vavek delaju a na škodu Hrvatom i Slovencem, ki su od vavek bili verni koliko cesarstvu, toliko i cesarskoj kuće? Da nije Austrija zemlja od neverojatnosti, kako bi mogla naša vlada protežirat one Taljane, ki očito nastoje, da Istra i Trst spadnu pod Italiju? Da nije Austrija zemlja od neverojatnosti, kako bi mogal danas, va dvajsetem stoleće jedan Krstić nekažnjeno smućevat jedan puk ovuda, ki je do pred malo let živel va najlepšem rede, mire i složćine? A da nije Austrija zemlja od neverojatnosti, kako bi se mogla štampevat njegova „teta Jambrožija“, ta najgnjusneja straca, ka je na svete i ku ne bi oprale sve vode ovega sveta? Da je temu tako, Krstić mora da zahvali samo Austriji, ka je va istinu zemlja od neverojatnosti.

* * *

Ala smrade reci da nije to istina, ako imaš kuraže. To su, već se razume, besedi Krstićeve. On nas izazivlje, da mi zatajimo ako smo vredni, da ni naš cesar rekal našemu Spinčiću ove besedi: „Vi ste onaj, ki tolikeh brigi davate momu guvernu“. Krstić mali, da ćemo mu mi ostat dužni, kako on nam tisuće i tisuće stvari, keh smo mi proti njemu napisali.

Evo odgovora: Kada je ono Spinčić bil onako nepravedno dignut od službi, digli su se skoro svi drugi austrijski deputati — više od 300 njih — da ga brane. I ne samo va parlamente. nego i po razneh dietah austrijskeh su se dignuli i svi pokrajinski deputati, da se našemu nedužnemu i nekrivemu Spinčiću popravi krivica, ka mu je bila učinjena. Sada je guveran videl kakovu je falopu storil, pak ni znal, kako da ju popravi, zač da je guveran valje popravil ča je storil, on bi se bil grdo osramotil. Ter to vidimo i kod prostega čoveka, da mu je težko povuć nazad ono, ča već jedan put blekne. Za to je vidite bil goveran va sakraboljskeh klešćah i ni znal kamo z glavom. — Svaki zna, da su prvi savetnici našega cesara upravo ljudi od governa, i lahko je razumet, da je va to vreme i naš cesar mogal držat Spinčića za krivega, pak da bi mu i bil rekal va oneh momenteh: „Vi ste onaj, ki tolikeh brigi davate mojemu guvernu“, ne bi bilo niš za čudit se. Nego i naš cesar je brzo spoznal, da se je našemu Spinčiću učinila krivica i valje je naredil, da mu se da penzijon od 2000 krun. Nego našemu Spinčiću ni to bilo dosti. On je znal da je pravedan i zato je htel, da mu se to javno prizna.

I to mu se je priznalo pred dva meseca, kada je naime naš presvetli cesar svojom rukom podpisal dekret, s kim se Spinčiću davaju sve njegove pravice, ke bi bil imel, da je sve do sada delal za profesora, tako da mu je prišlo, kako da mu se ni niš dogodilo. To je eto prava i živa istina, a ti Smrade reci da ni, ako imaš kuraže.

Ča pak Krstić bleje, da Spinčić „pri merodavnim krugovom vredi još manje od slamki ka vihor u nepovrat nosi“, to more vredit samo za njega neotesanoga Krstića, ki je tako nizko pal, da mu mora jedna baba kupovat mudandi i stomanji, a nimalo za jednega Spinčića, za kega se zna, kako je dobro vidjen i kod sameh najbližeh rodjaki našega cesara, kako na prilikn puli principa Augusta, princeze Marie Jožefe i puli drugeh. A mi znamo i to: da ne priče v Opatiju nijedan deputat i nijedan ministar, ki se ne popita za našega Spinčića, i ki mu ne gre vižitu storit.

Tako je bilo s ministrom Schönbornom, Hartelom i tolikemi drugi. A koliko je da je i podesta cesarskega grada Beča doktor Lueger bil s njim po svoj ovoj košte i bil gost puli njegovega brata Kuzmeta pul Spinčić?

A kade su pak svi oni drugi visoki dostojanstveniki, ki se ponose i diče, da njim je naš Spinčić prijatelj.

A kakov glas ima „pri merodavnim krugovom“ Krstićev Bennati? Nikada sla beji osobito odkada je glasoval, da neka se na-, preda razpravlja i vredja budućega našega cesara nadvojvodu Franja Ferdinanda. Neka to zataji smrad, ako ima kuraže.

* * *

Krstićeve fandonije. Krstić ga ima strahovito proti presvjetlemu gos. Mahniću biskupu od Veji. Va svakem broje svoje smradne štrace on se zabada va presvetlega biskupa, a to on čini tako gnjusno i smradno, da se mi upravo čudimo gospodinu Scarpe, kako on more pušćat štampane onakove smradarije.

Tako on piše i proti popom i proti samemu svetemu ocu papi. On ga ima proti nekim našim svećenikom, ki ne puste, da se naš lepi zajik zatire va crkvah. To on zamera našim popom. On iznaša i nekakav slučaj, ki da se je dogodil va Žminje kade tamošnji gospodin plovan puli nekega funerala ni otel od manje storit, a da ne moli molitvice hrvatski, za svem tem da je pokojni zaželel, da mu se moli latinski. Toliko Krstić — a mi ćemo njemu ovo: Neka gre on malo do Parenca, pak neka se stori mr tav, a va tištamente neka pusti, da se nad njim moli hrvatski, a ne latinski, pak će videt, ako bi oni popi tamo to dopustili. Ne bi ni za živu glavu.

A ča su pak naši popi robi od svakega da će se svaki s njimi igrat i davat njim zapovedi. Oni se strogo drže običaja i navadbice ka je dopustom sv. Oca pape već od let ostala va njihoveh crekvah, i pravo delaju. Evala njim! Nego ste čuli Krstića? On bi otel, da se svuda po sveh crekvah pjeva latinski! I još govori da je nekakav Slovinac. Kakav je to Slovinac, ki je proti temu, da se va crekve uči, pjeva i moli va domaćem hrvatskem iliti slovinskem zajike. Ja mislim, da će svaki laglje razumet, ako mu pop reče: Gospodine smiluj se, iliti Gospodine pomiluj, nego ono Kirije lejsom Nego kemu ja to govorim. Zna Krstić dobro, da je to tako, ma on mora tako pisat zač mu preme oni krajcari, ke on dobiva za takovo pisanje od Talijani, zač najzada Krstiću je svejedno, ako se pjeva hrvatski ale latinski, ale pak nemški — on i onako ne gre nikada va crekav.

* * *

Krstić je za kolegijalnost. Krstić zmera našemu prijatelju dru Poščiću, da ni kolegijalan i da ne pozna kolegijalnosti. Dr. Poščić je kolegijalan i ako ćemo još i previše. Nego kako svagde, tako i tu ima nekeh granic, do keh samo se more bit kolegijalni, a preko ne — Bog sačuvaj. Na primer Dr. Poščić je doktor, a mane su neki povedeli, da se je i Krstiću jedan put posrećilo da su ga stenfali za duhtora, pak liepo vas molim, kakova kolegialnost bi mogla vezat jednega dra Poščića, ki je na diku celega našega naroda s jeduim Krstićem, ki nima ni svojeh mudand, a ni stomanj. S najsiromašnijim kmetom će bit Dr. Poščić kolegijalan, zač se ta kmet muči i kini, da prehrani svoju familiju i kraj tega mu još ostane toliko, da more kupit stomanji i mudandi. Toliko za doktora Poščića, a ja od svoje strani govorim očito, da ne bim mogal bit kolegijalan ni s Konstatinom, kada ima

obraza družit se s jednim Krstićem, za kega je sam c. k. kapitan Fabiani rekal, da bi za beči bil vredan storit i takovo delo za ko se gre i va peršun.

I još neč: Mi pitamo Krstića, neka nam malo povede, on ki se vavek hvali, da sve zna, ako je bil kolegialan i Puović, kada mu ni neki dan otel posudit sto i deset fjorini, i kada mu je ono pred doktorom Poščićem zboknul, da kako mu more davat na penj orloj, ki ni njigov nego od stare Ambrožinke? Je to bila kolegijalnost. Responde mihi, šior senza mudande.

* * *

Ni za tovara zvonac. Mi smo va našem „Narodnem liste" štampali nekoliko kumedij, ke su se svim našim ljuden jako dopale Videl je to Krstić pak je rekal: Videj vraga da bim i ja malo proval ča takovega storit, morda bi mi to pomoglo. I va istinu va zadujoj „tetinoj stomanjičine" nadrajsal vam je neč, ča je krstil kumedijica, a ni drugo nego jedna takova trubastarija, kakovu more napisat samo onakov čovek, kemu se je glavina već zvodnila. Ma najdite mi jedno zrnce poduke, najdite mi jednu besedicu, koj bi te se mogli nasmet. Niš i niš — sve prazno glupo, bedasto trubasto. Ni za tovara zvonac. Neka Krstić počeka do ki dan, pak ćemo mu mi pokazat, kako se kumedije pišu.

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Osma glavna skupščina družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru. Četrtak na 30. o. m. bit će va „Zore" v Opatije glavna skupščina Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Takova se skupščina drži samo jedanput na leto, zato je jako važno za svakega pravega domorodca, da uznastoji da tega dneva bude v Opatije. Dnevni red skupščine štampan je na drugem meste našega lista, dočim je važnost tega dneva opisana na prvem meste današnjega „Narodnega lista". Ovde ćemo napomenut još to, da će se ove godine nastojat da se ta dan koliko lepše proslavi. Tako će bit u jutro na 10 ur va crekve sv. Jakova vela sveta maša, a na večer na 8 ur i pol počet će zabava, kakoveh je malo v Opatije bilo. Na toj zabave će predstavljat člani hrvatskega teatra va Zagrebe gospoja Ljerka pl. Šram i gosp. Ign. Borštnik. Nadalje igrat će na violine nam već od prvo dobro poznati i svake pohvali vredan koncertni majstor gosp. Brož. Njega će pratit naša vrla muzika. Razume se samo po sebi, da će tom prilikom pjevat i naš dični „Lovor", kega naše občinstvo dobro pozna, tako da bi bilo suvišno, da ga mi sada hvalimo. Pjevat će onako, kako on ume — a to je dosta. Za zabavom bit će početak i slobodna zabava. Ljudi će malo mej sobom počakulat, a malo kasneje će se mlaji svet malo i obrnut. Inšoma, zabava — ma baš kako treba Za to valja da svaki nastoji da on dan ne ostane doma.

Dve naše zvezde. Spomenuli smo da će četrtak na dan 30. o. m. na zabavi naše Družbi sv. Cirila i Metoda predstavljat g. Ign. Borštnik i gospoja Ljerka pl. Šram. Gospodin Borštnik ne treba ničigove hvale — on je danas upravo znamenit radi svojega lepega umeća — on je jedan od prveh od našega teatra va Zagrebe, tako da moremo reć, da je to upravo sreća za nas da ćemo ga moć videt i čut na našoj pozornice.

Ali ta naša sreća je još i veća, kad pomislimo, da ćemo tom prilikom moć videt i našu dičnu umjetnicu gospoju Ljerku pl. Šram. To je jedna od najsjajnijih zvezda našega teatra — njijo umeće, nježnost i gracijoznost čine da ju se ne bi čovek nikada dosta nagledal.

Ale pravu još i veću lepotu će se nać va načine, kako ona predstavlja. To će bit pravo užívanje! To će bit prava milina.

Domorodci! Hrvatsko pjevanje — opera — zbudilo je ovih dana svu Dalmaciju tako, da je naš svet tamo bil vas kako opojen. I Taljani su morali priznat, da je naša opera upravo prelepa, a naši pjevači božanstveni. Ovi dnevi bil je v Reke prvak od taljanskega teatra g. Novelli. Naši Hrvati v Reke su mu darovali lep venac s hrvatskom trobojnicom. I tako svet drugdje pokazuje štovanje naprama onemu ča je lepo. Domorodci! i k nam dolaze ovi dni dva naša dična i vrlo darovita umjetnika. Njima moramo skazat još i više nego štovanje. Njim moramo skazat i ljubav. Domorodci! neka nijedan od vas ne fali na zabavi od budućega četrtka.

Program zabave, ku će družba sv. Cirila i Metoda dat četrtak na 30. ov. mj. je sledeći:

1.) Erichs: Ouvertura „Sarafan". Svira glazba.

2.) F. S. Vilhar: „Slovenac i Hrvat". Pjeva zbor.

3.) Jeretov-Emin: „Stari kapelan" (Lecture á vista). Gosp. Ign. Borštnik.

4.) a) Wienawski: „Romanca".

b) Sarasate: „Ciganski motivi". Izvadja na guslama uz pratnju glazbe koncertni majstor g. B. Brož.

5.) N. C.: „Kako, da ga dočekam". Soloprizor. Gdja. Ljerka pl. Šram.

6.) Iv. pl. Zajc: „Zrinjsko-Frankopanka" Pjeva zbor.

7.) Jaroslav Erben: „Povodni mož". Gosp. Ign. Borštnik.

8.) Ivanov: „Posjet". (Dialog). Gdja. Ljerka pl. Šram i gosp. Ign. Boštnik.

9.) Smetana: Prvi dio iz kvarteta: „Iz mojeg života". Allegro vivo appassionato. Izvadjaju članovi lječilištne glazbe: Violin I. Gosp. B. Brož. Violin II. gosp. A. Gervais Viola g. A. Soukup. Cello g. Dr. Jirat.

10.) F. Ž. Miler: „Golubovi". Gdja. Ljerka pl. Šram.

11.) A. Hajdrich: „Jadransko morje". Pjeva zbor.

12.) Korytowski: Gospodar. Šala u jednom činu. Izvadja: Gdja. pl. Šram i gosp. Borštnik.

Zatim sliedi odmor, a iza odmora slobodna zabava.

Koncertom ravna zborovodja „Lovora" g. Artur Gervais.

Skupščina kotarske bolestničke blagajne u Voloskom. Nedelju na 12. maja obdržavala se je glavna skupščina ove kotarske bolestničke blagajne. Na istoj bilo je prisutno okole 30 delegati a od strane oblasti poglaviti c. k. kotarski komesar barun Reinlein. Iz izvješća predsjednika iste dra Ivana Poščić, doznali smo da premda je nova uprava 17. marčá 1900. preuzela blagajnu od prve uprave sa jednim deficitom od preko 4 tisuće kruna, ipak je do konca leta 1900. nova uprava prigospodarila k 4.230 dakle skoro jednu polovicu od svega ča je perva uprava prišparala u 8 let. — Nova uprava je platila skoro sve stare duge kotarske bolestničke blagajne tako da sada ni nego još jedan stari dug od k 1183:68 za platit rečkomu špitalu. Nova uprava je kroz celo leto plaćala redovito svake nedelje svim bolnim članom podpore te se ni nikada dogodilo kako prije da se je radi pomanjkanja novca moralo ljude odpravit ča. Na koncu leta 1900. ostalo je va kase k 5602. — Skupščina je ovo izvješće uzela zadovoljstvom do znanja. Nadzorni odbor je potvrdil da su računi u skladu sa družtvenimi knjigami i kasom i zato da ih skupščina more potvrdit. Va nadzorni odbor i družtveni sud bili su na novo zibrani skoro svi prijašnji člani. Na koncu skupščine je predsjednik pozdravil zastupnika vlade baruna Reinlein ki se je pak zahvalil i rekal da je kapitanat zadovoljan da je nova uprava tako dobro upravljala kasom do sada i preporučil je da bude to i u buduće. Rekal je još da vlada mora bit jako zadovoljna da se uprava kotarske bolestničke blagajne nalazi u tako dobreh rukah. Predsednik je pozdravil delegate i zaključil skupščinu.

Odlikovanje. Njegovo Veličanstvo kralj rumunjski podelil je g. Franu Leban c. k. pošt. višem upravitelju v Opatije viteški križ rumunjske krune. Čestitamo! To lepo priznanje gospodin Leban ga je zaslužil va punoj mere, jer valja reć, da je va vreme kraljevskeh sastanka na pošte vladal najljepši red, za svem tem, da je oni dni bilo strašnega posla, osobito na telegrafe.

Merkur na Sušaku. Ovo društvo imet će na 25. o. m. u 8 ura na večer u Hotel Sušak koncert z vrlo lepem programom. —

Rumunjski kralj u Kastvu. Pišu nam iz Kastva, da je na 11. o. m. zapodne bil va gradu Kastvu Njegovo Veličanstvo rumunjski kralj i da je razgledal grad.

Cesta Klana — Paka. Od vajkada ćutila se je potreba da se učini nova cesta iz Klane va Paku. Svaki, ki je samo jedanput hodil po staroj ceste na Paku osvedočil se je da ta cesta ni za ljude ni za blago. — Puno Klanjac je na toj ceste va leto dan šundralo svoje lepe vole. Ta nesrećna stara cesta bila je najme tako sterma, da se na istu ni moglo ni batudu posipat zač najmanji daž bi bil sve ća opral. Blago pak ko je vozilo zgorum ale zdolum ubijalo se vozeć po goleh stenah kola.

Na nekeh mesteh te ceste bile su kolotočine va kamenju zdubene po 10 cm., sada neka svaki promisli kako je bilo moguće tuda vozit. — Već pred 40 let počelo se je mislet da bi se tu cestu prenačinilo, i storili su se planí za novu cestu nego do dela ni prišlo nikada dokle ni Dr. Laginja prišal kako deputat va Beč. On je onputa valje počel potekovat od jednega ministarstva do drugega dokle ni vlada odlučila nekoliko tisuć za novu cestu Klana — Paka. Od te ceste se je pred nekoliko let učinil jedan del najme od Klane do Klanjske šumi a lanjsko leto učinilo se je drugo ča je falilo zvan jednega kusa od po prilike dva kilometra to je kako od Voloskega do Opatije. Da se je toliko te cesti (okole 9 kilometra) storilo zasluga je najveća Dra Laginje. On je skerbel za novci za poduzetniki i za delavci. Da ni njega seguro da ne bi cesta bila gotova kako je danas, a Bog zna do kada bi bila. Tako pak je kotarski cestni odbor budući je skoro sva cesta gotova mogal već 17. o. m. kolaudirat gotovu cestu i preuzet ju u svoju administraciju. Ta dan prišli su va Klanu da preuzmu cestu Klana — Paka veleuč. g. Dr. Andrija Stanger, kao predsednik cestovnog odbora i člani istega odbora, onda Emilijo pl. Persich iz Lovrana kako zastupnik južne železnice, Benedikt Fiamin kako odaslanik občine Volosko-Opatija, Anton Bačić kako odaslanik občine Veprinac, Toma Zmarić Juran kako odaslanik občine Lovran; Lizijo Kinkela i Mate Trinajstić kako odaslanici občine Kastav; Josip Bačić i Eduard Grizilo iz Voloskoga kako delegati junte. Iz Pula došal je na poštu za to veleuč. g. Dr. Laginja a pratil ga je zastupnik naroda prof. Vjekoslav Spinčić, koji je želel da vidi to delo pak da more i on učinit sve moguće da se i on del ki fali ča prej fini. Gorespomenutu gospodu dočekali su Klanjci s upravnim večem i njegovim predsednikom Josipom Gauš na čelu s podpredsjednikom Matom Medvedić i članom Lukom Medvedić. Člani cestovnog odbora sa svojim predsednikom i u pratnji drugih pregledali su cestu našli ju u redu učinjenu storili su protokol, polak kega cestovni odbor prima cestu u svoju administraciju. — Kad je bil protokol podpisan javil je predsednik cestovnog odbora veleuč. g. Dr. Stanger da je ta odbor cestu zel poda se i zahvalil se je u ime odbora i naroda Dr. Laginje, ki je toliko za tu cestu storil. Rekal je da more bit Klana srećna, da se je va njoj rodil čovek kakov je Dr. Laginja ki toliko dela i se muči za svoj narod. Dr. Laginja zahvalil se je na to svem onem ki su pripomogli, da se je ta cesta storila, na prvem meste cestnemu odboru i preporučil se je i za buduće da bi se ča prej moguće dovršilo i ono ča još fali.

Primorski del ovega kotara pomogal je dosta da se je ta cesta storila. Dolnja ruka je pomogla gornjoj a gornja će dolnjoj kad se bude delala druga cesta iz Matulj na Volosko kroz Veprinačku i Lovransku občinu i dalje i u obće kad se bude delala kakova nova cesta va dolnjeh občinah.

Strašan oganj. Va jednem predmestu glavnega grada Češke, Praga, nastal je na 15. ovega meseca veli oganj. Preko sto kuć je zgorelo. — Komać noć za tem mogal se je pogasit oganj. — Poginulo je preko 200 glav raznega blaga ko je bilo zaprto va štalah. —

Strah od munjenega. Va Moskve va Ruskoj dela strah i trepet jedan munjeni, ki po belem dnevu po ceste probada štiletom divojke pak pobegne da ga nijedan ne more nać.

Zaklela se zemlja raju, da se svake tajne znaju, iliti duhtora Costantina su ćapali va lažo. Dr. Costantini je na Voloskem sude rekal da on ni bil nikada kondanan. — Mi pak doznajemo, da je bil kondanan, prez oneh 40 krun al 4 dni peržuna ki je dobil na ovem sude, još drugi dva puta najme: Prvi put: Sentencum tribunala va Rovinje od 8./12. 1890. br. 1607 na 10 krun. Drugi put: Sentencum suda va Pazine od 4./5. 1897. br. 122/176 poradi uvrede stražara na 20 krun. (On pobostriča Krstiću konkurencu dela! op. sl.) Za svem tem je na sude rekal, da ni bil nikada pedepsan!!! To ni nikakovo čudo — on trata s Krstićem. — Reci mi s kim hodiš, reć ću ti, ki si.

Ki ne pozna zakon? Krstić va svojoj predzadnjoj „tete Jambrožije" piše, da mi ne poznamo zakon, zač da smo va poslu Podreka proti Dr. Costantinu pisali da i ako je prokura od štata desistirala od progonstva Dra. Costantina radi zločina po § 109 k. z. vendar da je nad Prokurom druga viša oblast. — Mi da bimo morali znat, da proti takovemu dekretu se ne more rekurit. Vidite ga šegavca! I ono malo zakona ča je do sada znal je pozabil. Zač je, pitamo ga mi va tem dekrete rečeno da neka se tužitelj u smislu § 48 k. p. u vreme tri dni izjavi ako će da se Costantini naprvo kazneno proganja ali ne? — Tužitelj najme baš radi toga jer je subsidiarni tužitelj ima pravo zahtevat, da se obtuženika dalje proganja. Krstić zna da piše za trubile pak računa da temu oni sve verovat bilo sada pravo al krivo, šegavo al bedasto. Za to i on i piše takove stvari ke ne bi ni pas na masle polokal, a trubasti mačići sve veruju i polokaju. — Huje njim budi!

Imenovanje. Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu imenovala je g. Strucelja sina Ivana, rodj. u Voloskom, računarskim asistentom kod bosanskog računarskog odiela. — Naše srdačne čestitke vrlomu domorodcu i prijatelju!

Kriva pogodba. Mi smo već va „Narodnem liste" štampali onu famoznu pogodbu ku je Krstić leta 1891. učinil svojoj zakonitoj žene. Da se na istu ne pozabi mi ju ovde još jedanput preštampevamo:

Darovna pogodba.

I. Ja Ivan Krstić darujem causa mortis (to će reć za slučaj smrti darovatelja) svojoj supruzi Ljudmili rodj. pl. Kružić sav svoj imetak budi u nepokretnosti budi u pokretnosti. — Nepokretnosti nalaze se u Dalmaciji u poreznoj občini Zadar, kojih sam ja uknjiženi vlastnik, te sastoje od vinogradah, oranicah, vrta itd.

Uzrok nazočne darovnice jest zahvalnost mojoj supruzi na njezinu njegu i brigu koju je ona napram meni tekom našeg zajedničkog života izkazala. — Nazočnom darovnicom neposredno nije nitko prikraćen, što ja neimam potomakah.

II. Ja Ljudmila Krstić rodj. pl. Kružić prihvaćam zahvalnošću ovdje učinjeno mi darovanje.

Hrašćina, 4. veljače 1891.

Ivančić

Ljudmilla Krstić, rodj. pl. Kružić.

Antun Debeljak svjedok. Josip Sanjek svjedok.

Ta pogodba je vela sleparija. Svaka pogodba mej mužom i ženom navlastito pak darovnica mora se učinit puli notara zač drugačije ne valja. — Krstić kako čovek od zakona je to dobro znal.

Na svakoj pogodbe mora se on ki zna pisat podpisat s celem svojem imenom i prezimenom a na ovoj pogodbe je Krstić na mesto prezimena storil jedan veli križ, pak je na njega obesil jedan ić. Takov podpis je kriv a pogodba s takovem podpisom ne valja niš. — Krstić kako čovek od zakona

je to dobro znal. Ne samo to, nego sve ono ča je on s tom krivom pogodbom tobože daroval svojoj žene ni već bilo njigovo zač je sve još prej prodal svojoj matere preudatoj Kalmeta.

I čovek ki takovi kuntrati dela ima obraza hitat blato na sveh i svakega makar bil najposteniji čovek ovega svéta a nebi se smel ni pokazat med svet. I s takovem se čovekom Costantini okole pelje i se š njim pajdaši. — Na čast mu bilo njemu i svakemu ki se s takovem čovekom pača.

Gosti v Opatije bilo je čera na 22. ov. mj. 825. Od 1. septembra 1900. do 22. o. m. prišlo je v Opatiju 12.369 gosti, najme za 1.197 više nego lane va to vreme.

Visoko rodjena gospodja barunica E. Haas darovala je prigodom prve pričesti njezine djece za gradjenje nove crkve u Opatiji k 200. Pohvalno.

Gosp. savjetnik dr. Perišić kod rumunjskoga kralja. Predprošlu nedelju na 3 sata bil je na audienciji kod Nj. Velič. kralja rumunjskoga naš veliki sudac savjetnik Dr. A. Perišić. Njeg. Veličanstvo se je sa gospodinom savjetnikom duže vremena najljubeznije razgovaralo.

Objed na grčkoj koracadi „Psare“. Dne 16. o. v. na dan „sensove“ dalo je Nj. Veličanstvo grčki kralj Juraj na svojem brodu objed, na koji su bili pozvata sliedeća gospoda: Namjestnik grof Goess, — rečki gubernator grof Szapary, Admiral Sach zapovjednik vojničke akademije na Reci, naš načelnik Dr. Stanger, kot. kapetan Scarpa, Predsjednik kur-komisije Prof. Glax i Oberstar Wachter. — Stol bio je prostrt na kuverti broda. Kod šampanjca digno se kralj Gjuro i napio u francezkom jeziku Nj. Veličanstvu Franu Josipu I. cesaru austrijskomu i kralju ugarskomu, našto je glazba zasvirala austrijsku himnu.

Gosp. Namjestnik grof Goess se je na to ustao i on u francezkom jeziku rekao da budući je dobio nalog od Nj. Veličanstva Cesara, da pozdravi u Opatiji Njegovo Veličanstvo, pije on u zdravlje Njegovog Veličanstva grčkoga kralja. Glazba zaigra na to grčku himnu. — Za vreme obeda razgovarao se kralj vrlo ljubeznivo sa pozvanimi a kad je obed svršio opet je sa svakim pojedinim izmienio po koju liepu rieč. Obed počeo je u 1. uru po podne a u $2^3/_4$ vratili se pozvani na kraj ugodno dirnuti ljubeznivošću Njeg. Veličanstva.

Odlazak rumunjskog kraljevskog para iz Opatije. Dne 18. o. m. odputovala su Nj. Veličanstva kralj i kraljica Rumunjska nakon što su u Opatiji više od 3 tjedna stanovali. U 6 ura u jutro pred „Villom Angiolinom“ sastali se gospoda načelnik Dr. Stanger, kotarski kapetan Scarpa, prof. Dr. Glax, Savjetnik Dr. Perišić i više druge gospode. Naš načelnik poklonio je kraljici liepu kitu cvieća, koju je Njezino Veličanstvo vrlo ljubeznivo primilo i zahvalilo se opaziv da ne kaže „s bogom“ nego „do vidova“. Na mulu pozdravilo je Njeg. Velič. kralj načelnika i rekao mu da se zahvaljuje svemu pučanstvu koje da je s Njim bilo svuda vrlo ljubeznivo i prijazno. Oko 6 i pol u jutro parobrodom „Elöre“ odputili se mili visoki gostovi. Parobrod je vozio lagano uz grčku karocadu, iz koje je Grčki kralj Gjuro pozdravio na vojnički način odlazeća Veličanstva, dok je glazba na brodu svirala rumunjsku himnu. Srotno putovali i zdravi nam se mili gosti do godine opet vratili.

Krstila se židovka. U Voloskom bila je danas dne 23. o. m. kršćena mlada židovka djevojka iz obitelji Koth, koja je dobila na krstu ime Hedvig Margareta. Sveti čin je obavio u župnoj crkvi u Voloskom Msgr. Vinko Zamlić uz asistenciju veleč. gg. Matije Dubrovića expozita u Opatiji i Josipa Vodičke expozita u Rukavcu. Kumicom je bila presvjetla gospodja barunica Haas. — Tom prigodom sabrao se liepi broj vjernika u crkvi, te su pratili velikom pomnjom krasni obred obavljen u našem milom hrvatskom jeziku.

Meštrićina Pegan proti Dr. Poščiću. Na uličnicu večer t. j. na 30. marča 1901. bila je jedna kumpanija mladić z Voloskega puli Tirmana v Opatije. Med njimi je bil i meštar Pegan. Na 7 ur večer su šli svi od Tirmana ča pak su se na ceste čapali „a braceto“ i šli kantajuć put Voloskega. To ne bi bilo niš slabega, neka se mladost diverti. Nego slabo je bilo da je ta kumpanija mladić a med njimi i meštar Pegan pevala provokatorne pesme: „Non se parla che italan“ i garibaldinsku „addio mia bella addio!“ Takove pesmi skemi se vredjaju drugi nesme nijedan a najmanje jedan meštar kantat. Dr. Poščić ki je sve to čul i videl, prijavil je meštra Pegana školskoj oblasti. Ova pak na mesto da stavi Pegana pod disciplinarnu iztragu, naložila mu je da Dra. Poščića tuži. Bravo! I Pegan je tužil Dra Poščića. Danas je bil pred Voloskem sudom dibatimenat. Dr. Poščić je rekal, da ono ča je on va svojoj prijave spomenul, da je gola istina i navel je za to svedoki. — Za svem tem, da je dvajset svedok, ki su Pegana na uličnicu večer videli va toj kumpanije puli Tirmana, ki su ga videli poć s tum kompanijum od Tirmana na 7 ur van, ki su ga po ceste videli i čuli kantat one provokatorne pesmi, on je imel kuraja na današnjem dibatimente reć da na uličnicu večer ni bil ni pul Tirmana ni va onoj kumpanije ka je kantala. Ako to ni bezobraznost onputa mi ne znamo ča je. — On valjada računa na oni svedoki, ki su bili š njim. Nego zvrhu teh svedok jih je dvajset ki su ga videli. Dibatimenat se je prenesal na drugi dan da se ti svedoki zamu na protokol. Pisat ćemo kako bude ta stvar finila.

Mačja infamija. Na 7. decembra 1900. kad je bila va Jelšanah ona komedija s Krstićem peljal je neki Jurišević s kripicom Krstića i Slocarića od stacijona Sapjane do va Jelšane. Ovde je na njih čekal celi dan (siromah ni znal da su bili fugu dobili op. sl.) nego zaman, ni bilo Krstića ni plači. — Ni mu bilo druge nego tužit Krstića i Slocarića. Slocarić je lepo na sude rekal da on je bil od Krstića pozvan poć va Jelšane i za to da on neće platit niš. — Krstić je opet rekal, da on je bil pozvan od Jelšanac prit va Jelšane i da za to neka Jelšanci plate karocu. — Na 10. o. mj. bili su preslušani svedoki ki su svedočili da je Krstić sam ponudil se prit va Jelšane i da njim je on ordinal karocu. Radi tega je bil Krstić odsudjen da plati karocu i trošak. Nego ča će sada Jurišević Krstićev zet. Morda jedan par mudandi stare Jambrožije? Krstić je najme prisegal da nima niš, pak će siromah Jurišević morat zgubit svoje i platit trošak i svedoki. — Siromah je na 10. o. m. plakal na gorke suzi kad je doznal, da je Krstić prisegal da nima niš. — Slocarića i Krstića braniI je Dr. Costantini.

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu primili smo od g. Mata Sučić u Klani k 2 od g. Andra Medvedić Rieka k 2.

Preja Turčin, nego Talijan. Neki dan su šli karajuć se z Voloskoga put Lovrana dva čoveka, pak nam je osoba ka je čula povedela, da ih je bilo baš gušta poslušat. Jedan od njih je moral bit Talijan al mačak a drugi naš — Hrvat. Naš čovek, mu ih je nabrojil svakakoveh, da su Talijani lačni da su imbrojoni, da su smutljivci, da su anarhisti infati, rekal mu je, da kade je Talijan tamo da je zlo i mizerija. Kad mu je sve to zrigal zavapil je na puna usta, da on bi radje bil Turčin nego Talijan. I pravo je imel. Bog živi njega i svakega, kî brani našu milu starinu a propali svi izdajice našega roda i zajika.

Ivakova žena se tuži, da nima smoka. Kuma Marija, Ivakova žena, se je ovkidan tužila, da nima već smoka, sa svem tem, da su ovo leto ubili dva praščića, proščenja pitan. A ča ćete no, rekla je kuma Marija, sada nam pride Nino od Roži, a sada kumpar Krstić — — i no, ča ćete? neč valja ponutit. A kumpara Krstića jako pijaža smok. Varamente je smočan je — ne valja reć — da ni.

Proneverenje od jednega miljuna tristo tisuć franak. Va Franche Comté pokral je i proneveril kaser fundarije, neki Bonnefoy, jedan milijun tristo tisuć franak. — Pulicija ga je zaprla.

Mali razgovori.

J. Ča bi reć da gre Fritalja sada s Pirijum na dibatimenti?

M. Ali si priprost! Ča ne znaš da Pirija svaku zgubi pak je sada zel Fritalju za ajutanta zač misli da će mu pomoć ku dobit. —

J. Viš malo vraga su se iskali ma su se i našli.

M. Uprav ja, more jim se zakantat.
Sadili smo tikvići velezla i šalata
Pirija i Fritalja dva su kamarada!

M. Mi znaš pak ti povedet zač gre sada svako malo Fritalja k Pierotu va Tošinu? —

J. To je jako lahko: zač mu nigdere drugde na Voloskom ne daju već na puf.

M. Čul sam da mu je i on već dal vritnjak.

J. Pravo j' storil, ako je.

J. Ča ti neigrevaš s Krstićem na boći pul Čikovića.

M. Aš sam nem, kako i ti. Ča ću se igrat s onakovem čovjekom; — govore da nima ni svojeh mudanad, a ni cele stomanji nima zač kada boća videt je da mu je pod pazuhom razparana.

J. Pak čaj tebe za to.

M. Niš mane, ma jedan ki se drži kapo-partido istrijan slavo-austriaco-illirico-sloveno, bi mogal zakrpat i stomanju, kada zna prikrpavat onakovi tituli našemu milomu hrvatskemu zajiku.

J. Ja po boštrića imaš pravo. Bome neću se ni ja š njim već igrat.

M. Pak još neč; on je na sude prisegal, da nima vragu pari, a da mu dobijem partidu, odkuda bi mi ju platil kad nima baš niš.

J. Vidi vraga, ja nisam ni na to mislel.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista primila je u ime predplate za celu godinu od gg. Josipa Blečić pom. kap. u Lovranu, popa Frana Sablić u Cresu; Josipa Šoštarić Volosko; Hrvatske Čitaonice u Kastvu po k 8; Nika Lončarića Lilo; Ivana Brnčić Vasanska po 4 k; Mihovila Glavina Rieka; Jurja Cubranića, Draga bašćanska, Frana Benigera iz sv. Mateja, Jovakina Tomašić Skrbići po k 5; za pol godine: monsig. Zamlić k 8. Angelina Varljen Skrbići; Juraga Josip, Ivan Milić Opatija; Narodna Čitaonica Rieka; Tomo Šafar, Volosko; Andre Medvedić Rieka; Anton Grgurina Banjaluka po k 4; Sušanj Josip trgovac Rieka-Brajda k 6; Josip Skuro, Vasanska; Grgo Zadković, Beč; Josip Sirola Ulijanić Sroki 84. (Sliedi.)

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje raspro-daje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene ciene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Poziv

na 8. red. glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru

koja će se obdržavati

u četvrtak dne 30. svibnja 1901

u prostorijama

družtva „Zore“ u Opatiji.

RAZPORED:

I. Svečana sv. misa u 10 sati u kapelanskoj crkvi u Opatiji.

II. Glavna skupština družbe u 3 sata popodne sa sliedećim dnevnim redom:
1.) Pozdrav i komunikacije predsjedničtva.
2.) Čitanje zapisnika posledn'e glavne skupšt'ne.
3.) Izvješće tajnika.
4.) Izvješće blagajnika.
5.) Izvješće nadzornog vieća.
6.) Izbor jednoga novoga člana ravnateljstva.
7.) Možebitni predlozi.

III. Toga dana priredjuje družba u prostorijama družtva „Zore“ koncerat s literarno-dramatičnom večeri. Sudjelovat će gdja. Ljerka pl. Šram i gosp. Ign. Borštnik, članovi hrvatskoga kazališta u Zagrebu, zatim hrv. pjevačko družtvo „Lovor“ i koncertmajstor g. Brož uz odio mjestne lječilištne glasbe.

Ulaznina 2 krune. — Početak koncerta točno u $8^1/_2$ sati na večer.

Čisti prihod zabave ide na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, te se radi toga prepiate primanju sa zahvalnošću.

VOLOSKO-OPATIJA, 15. svibnja 1901.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

JAVNA ZAHVALA.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, a osobito gospodi veteranom koji su sproveli do hladnoga groba našega nezaboravnoga muža, odnosno otca i brata

Antona Vožu

ili drugim kojim načinom izkazali nam svoju sućut, budi ovime izražena najdublja zahvala. Bog im plati.

Skerbići, 16. svibnja 1901.

Marija, sestra. **Marija,** žena. **Anka,** kći.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 halera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 halera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljuse na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 22. Volosko-Opatija u četvrtak 30. svibnja 1901. God. II.

Vinska klauzola.

Na 6. decembra 1891. učinila je Austrija z Italijom tergovačku pogodbu va koj se je odlučilo koliko ima plaćat dacije talijansko vino, ko pride u Austriju-Ungariju i ka ima trajat do 31. decembra 1903. Va toj pogodbe je bilo rečeno, da će talijansko vino, ko pride v Austriju plaćat fl. 20 dacije po hektolitru, nego priložilo se je toj pogodbe još onu nesrećnu klauzolu: da će Italija imet pravo kad god ju bude volja reć: od sada naprvo moć ću ja pustit, da se vino z Austrije pelje v Italiju z dacijom od for. 3:20 po hektolitre, a kad to Italija reče, imet će pravo peljat v Austriju Ungariju talijansko vino z dacijom od sameh for. 3:20 po hektolitru.

— To je ona nesrećna vinska klauzola.

Kad se je za tu pogodbu glasovalo va bečkem parlamente, svi su naši deputati z Dalmacije i Istre bili i glasovali proti toj klauzole zač su znali, da će se Italija valje poslužit pravice ku njoj dava ta klauzola. — Svi talijanski deputati pak zvan Tirolskeh bili su i glasovali su za klauzolu govoreć da Italija se ne će nikada poslužit klauzole. — Za tu klauzolu glasovali su svi talijanski deputati z Istre: Rizzi Bartoli i Gambini a proti Spinčić i Laginja.

Već v auguste mesece 1892. rekla je Italija: „od sada naprvo more prit vino z Austrije v Italiju z dacijom od for. 3:20 po hektolitru i počela je valje s tom dacijom peljat svoje vino v Austriju. — Na jedanput počelo je prihajat toliko talijanskoga vina v Austriju, da je valje pala cena našemu domaćemu vinu. To su oćutile najviše Istra i Dalmacija kade se pridela najviše vina.

Dalmatinsko vino ko je prvo hodilo po celoj Austrije ni već hodilo skoro nikamo zato je pak počelo hodit k nam talijansko vino, a naše domaće vino se već ni moglo prodavat onako dobro kako prvo.

Dokle ni bilo vinske klauzole t. j. do leta 1891. je na leto prihajalo ovamo talijanskega vina popreko 1565 metri centi. Leta 1893. prišlo ga je 1 milijun 188 tisuć 202, leta 1897. 1 milijun 400 tisuć 643, leta 1898. 1 milijun 507 tisuć 396, leta 1899. 1 milijun 389 tisuć metri centi. — Sad će svaki razumet da pul tolikega talijanskega vina ni se moglo naše domaće i dalmatinsko prodavat onako i po onoj cene kako prvo. Ćete pitat kako se splaćuje Talijanom peljat ovamo svoje vino i plaćat for. 3:20 dacije? Lepo, zač morate znat da je talijansko vino jako ceno a je tako ceno za to, zač va gladnoj Italije ljudi grofom ki imaju svu zemlju v rukah skoro za niš delaju. Tamo dela težak celi dan za 1 krunu prez hrani i tako gospodu vino jako malo košta pak ga moru prodavat puno ceneje nego naši vinogradari. Ta konkurenca talijanskega vina je storila velu škodu vinogradarom v Austrije. I za to su se počeli svi vinogradari Austrije puntat proti vinskoj klauzole. Budući se ima 1903. obnovit pogodba z Italijom, su već do sada protestirale sve vinorodne zemlje Austrije proti ponovljenju vinske klauzole, — ka je siromašnega kmeta va nekeh krajeh našega cesarstva spravila na petljarski šćap. — Navlastito se je va Dalmacije i v Istre puno govorilo i delalo proti vinskoj klauzole. Sve naše občine sva naša gospodarska društva v Istre i Dalmacije poslala su na bečki parlamenat prošnje da se ne obnovi tu vinsku klauzolu.

Reklo se je guvernu da ako neće šundrat kmeta neka se stavi na talijansko vino dacija od najmanje 8 for. po hektolitru. I zemaljski sabori Istre i Dalmacije su takove prošnje poslali va Beč.

Va sednice parlamenta od 26. febrara o. l. bil je zibran jedan vinogradarski odbor. Va ta odbor bil je zibran i naš zastupnik profesor Spinčić. — Ta je odbor proučil temeljito kako bi se moglo ukinut vinsku klauzolu i tako pomoć austrijskem vinogradarom pak je parlamentu podnesal svoje izvješće o toj stvari.

Na sednice bečkega parlamenta od 14. maja ovega leta razpravljalo se je o tem izvešću i bil je primljen predlog vinogradarskega odbora, ki se glasi:

„Kod obnove trgovačkih ugovora iztičućih godine 1903., ima se odlučno držati jedinstvene sada valjane autonomne carine od 20 for. u zlatu za sva vina, osim pjenećih, kao što i za vina iz voća, i za mošt vina i voća, te se neima podnipošto privoliti na sniženje ugovorne carine.

Samo u slučaju, kad bi se vlada smatrala prisiljenom na sniženje te autonomne carine na vino prema Italiji radi trgovačkoga ugovora sa Italijom, moglo bi se privoliti uvoz ciframi ustanovljene, domaćemu proizvodu neškodljive množine bieloga vina za križanje, odrediv kontrolne ustanove, koje se ne može nikako mimoići. Pri tom pak se neima podnipošto ići izpod carine od 12 for. u zlatu, i ima se sporazum tako carinsko-tehnički urediti, da na tu pogodnost za vrieme cieloga trajanja trgovačkoga ugovora neima prava nijedna druga država iz naslova najveće pogodnosti. Kad se to carinsko-tehnički nebi moglo na podpuno sjeguran način postići, tad bi se imalo i prema Italiji bezuvjetno stojati na autonomnoj carini od 20 for. u zlatu.

Carinu na drope ima se primjereno autonomnoj carini na vino povisiti i neima se ugovorom dozvoliti sniženja te carine.

Uvoz vinskih surogata ili se u obće neima dozvoliti, ili se ga ima sa primjereno visokom carinom onemogućiti.

U zaštitu solidnoga proizvadjanja vina nuždno je potrebit strog zakon o umjetnom vinu, te se prešno poziva c. k. vlada, da čim prije podnese zastupničkoj kući nacrt takovoga zakona.“

Za ta predlog vinogradarskoga odbora glasovali su svi naši hervatski, slovenski, češki rusinski nemški deputati i talijanski iz Tirola. „Liberalnih“ talijanskih deputati navlastito z Istre ni bilo videt. — Još ima kuraja Juda Iškarijot pisat, da su talijanski deputati učinili da će bit vinska klauzola dole hićena. On mora lagat zač laže na žurnadu. Talijanski deputati z Istre su krivi da se je leta 1891. učinila ta nesrećna klauzola a po njih bi bila ostala i od leta 1903. naprvo.

PODLISTAK.

Lovranske paćuharije.

Ovi dni sam se razgovaral s Kenićem. Sedeli smo pod Lodonjicom i gledali smo ljude, ki su prohajali. Obadva smo bili nekako prez voji. Ja sam celo vreme mučal, a Kenić se je prez prestanka tužil na Lovran, na Lovrance i na celi svet. „Tuti mondi štar uni ferofluhti pruti menažerije. Tuti genti štar kome peštiji!“ On je to govoril jadno, a jadno mi je on rekal još i to da su ga svi prevarili, a i on sam da se je već prevaril. „Ja, mi štar betrogen de tuti — ja de tuti“. I najprvo mi se je tužil na Taljane, i rekal mi je da su to „feroflubti troteli“. Najprvo da su se sve okole njega šmugali, a kasneje, kad su ga ćapali, kako da ga nisu nikada ni poznali. Njemu, da je sada jako žal, da ni već Hrvat. „Aber vas vollen sie, rekal mi je na to, mija molčie štar tud Slovenska, e mi non vo' star kome mija molčie“.

Fumal je dugi cigar od verjinije i kako je jako zdahnul, spuhnul je va me celi oblak dima. I počel mi se je opet tužit: „Quando mi štar serčenti, mi štar totečko, e .....“. Tu se je prekinul i zagledal se je put standara, puli kega je stal Blejamin i Jeletić podešta. Govorili su na glas, tako da je bilo lepo čut sve ča su govorili. To se zna da je glavnu besedu imel Blejamin — on nikada ne pusti nijednega govorit, nego će da se vavek njegov glas čuje. A ni on govorit samo z usti, nego i z rukami i z nogami. „Sam vam ja govoril, rekal je on, sam vam ja govoril, da od svega tega neće niš bit -- sam vam ja govoril, á? A Jeletić njemu: „Istina, vi ste tako govoril ovi zadnji dni, osobito pak od onega vremena, ča ste storili on mali vijaj va Trst, ale za svem tem vas je prvo vela tremariola tresla. Se spamećujete, kako ste bil demal, bled i ubijen — proprio assai abbatudo la jera“. A Blejamin skoči na to: — Istina, bil sam neko vreme jako tužan, ma to ni bilo za tu stvar, već za to, ča sam se bal za vaše zdravlje, šior podestá. Mi jero disperà per la di Lei salute. To je bil uzrok, za ki sam ja bil onako ubijen. Ale sada pokle sam se uveril, da vam je hvala Bogu dobro, sada sam ja vesel kako mali Bog.

A Jeletić će na to: „Ja vam ne morem drugo, oko ne zahvalit vam od srca na vašoj dobrote. Ruka ruku pere, i ja se veselim s vami; perche la la ga scampada bella, znate vi? A temu morate malo zahvalit i mane, to vam ja sada govorim, a do sada vam nisam otel niš reč o tem. Ruka ruku pere, zè inutile“. A Blejamin: „Pravo je, lepa hvala! Pozdravite mi puno gospodina Cotića, i recite mu, da mu želim „ogni bene“. A vam se još radujem, da ste ostal živ i zdrav i verujte mi, da je to upravo od srdca Vi znate, da da je vam nedaj Bog ča bilo, da bim ja bil va Lovrane podestá — ma za svim tim non bacilo — samo da vam Bog da zdravlje“. „Gracie, gracie, rekal je Jeletić, stisnul mu je ruku i šal je ća. Jedan čas je ostal Blejamin sam, a malo za tim mu se je prežental Lemešić. „O digo dotor, rekal mu je in aria de mistero, Blejamin, ča vam se pari od našega podesti?“ Ha, rekal je Lemešić cossa la vol che ghe digo — Iddio ze grande! Ma mislim da mu ne će niš bit ako mu Bog da zdravlje. On je još čovek krepak“. A Blejamin njemu: „Ča tako?“ Malo se je zamislel i rekal je: — Čujete dotor govorimo za ča drugo — parlemo de altro.“ I šli su ća. A Kenić mi je na to hitil jednu sakraboljsku oćadu — ka je puno govorila. I rekal je: Korpi te paki! Kvesti genti non piacere. Pensa uno e sprehen altro — tas ist švajnerai! Na to je Kenić malo zamučal i rekal mi je: „Ki gavere šantoli, gavere tudi buzulaji — mi no gavere ne šantoli, pa no gavere ujanka buzulaji“. — Héj da ni tako, kako bi bil Blejamin dobil poštu, a i druge stvari je on dobil, zač je imel šantoli, a opet neke stvari ke bi bil moral „dobit“ ni ih „dobil“ i to samo za to zač je imel šantoli. Nego Blejaminu su va njigovem živote puno pomogle i butilje. Koliko je puti bil već na slabeh vodah, pak mu je sve lepo pasalo a zač? Za niš drugo, ako ne za to, ča je svojim šantulom nesal nekoliko botiljic onega boljega. Inšoma Blejamin zna živet. Njemu sve dobro pasá. A čudno je to. Nekemu plava i olovo — a nekemu ne more ni šugar. „Kussi štar in kvešti pruti mondi, rekal je Kenić i počel mi je govorit neč za Kukumu, ki je prvu nedelju ono va more pal. „Kvando mi kaška in mar — tuti riđi e špeña, e parpa Donžiš škrifi bačuharije, e kvando Kukuma kaška in mar nisun špefja e nisun no ridi. Verofluhte combination!“ A bilo je smeha, kada se je Kukuma onu nedelju zvajal va more. Bil se je vrnul z Medveji va barke, trezan, to se razume. Kada je prišal va porat otel je poć na kraj. Nego vesel kako je bil i — kako je jednu nožinu držal na rive a z drugum je rival ča barku, dogodilo se je, da se je najedan put zavajal v more i ostal je va njem sve do ust. Da ste ga videli! Che spetacolo! Da mi ga je bilo fotografat! Inšoma to je bilo neč. Celo vreme je dizal zgorum one svoje kosmate ručini i sve je zval: — Aiuto! a bljuablju-ablju! aiuto! Majko moja! Me nego! A blju, a blju a blju! ju mane! Za pet ran božjeh! Ča će bit z mane! A blju, a blju a blju! Aiuto! Ča ... ablju, ablju! će bit.... ablju, ablju, ablju! z mane — — ju mane majko — — ablju! ablju! moja mila! Nà — nà — ablju! abljubljubljubljublju ... sada sam finjen — — a blju! Adijo! Hote

Va novoj pogodbe z Italijom bit će stavljena dacija na talijansko vino najmanje na 12 forinti va zlatu.

Tako se moremo nadat da će našemu kmetu bit jedanput bolje. Po talijanskeh deputateh bi pak tanki puhi pasal. Oni se naime brinu za dobro od puka kako za lanjski sneg. Samo izdajice svojga roda i jezika moru bit s takovemi neprijatelj puka.

Ča je novega po svete?

Austrija. Prošli tjedan, dal je ministar grof Goluhovski na sjednici austrijske i ugarske delegacije račun o stanju naše izvanjske politike. To, kako se drugačije po francezki zove „ekspozé" našega zajedničkega ministra za izvanjski posli, dalo je dosta uzroka govoru i pisanju svim europejskim političarom To izvješće naše izvanjske pulitiki je preveć dugo, da bismo ga mi mogli štampat va našem liste. Mi ćemo iz njega znet samo glavne točke.

Najprvo govori grof Goluhovski o stanju va Kine i o temu, ča se je z naše strani učinilo, da se onaj tvrdi uzal tamo koliko preja razveže. Ministar priznaje i sam, da Austrija ni imela a i nima Bog zna kakovi interesi, keh bi morala branit, ona da je poslala va Taku samo nekoliko brodi, ki su najviše za to tamo šli, da svet vidi, da je Austrija još živa. Drugi namen ni to imelo. Po ministroveh besedah mi se ne moremo nikako pustit va nikakova poduzeća, da predobijemo po drugeh stranah sveta zemlje, kako su to činili drugi narodi, i to jedno za to, ča nimamo beči, a drugo ki zna kako bi to šlo. Kako se vidi vaveki oni strah, ki je pravo obiležje svakega našega Guverna. Ta strah je činil. da su se nazad povukle one tabeli z napisi hrvatskimi i talijanskimi keh je goveran bil postavil leta 1894. na sudeh po Istre, ta strah je činil, da je ta isti guveran povukal nazad i one znamenite jezične naredbe, keh je bil va svoje vreme izdal ministar Badeni.

Kada je prišlo na red balkansko pitanje gospodin ministar je našal drugačijeh besed. On bi otel zapaprit Rusije, to proizlazi iz svake besedi ku je on va toj prilike izrekal. Dapače po njemu, bimo se imeli brzo nadat kakovoj palente, osobito ako se uzme va obzir ono, ča je rekal u pogledu macedonskoga gibanja va Bugarskoj, ka kako smo već imeli prilike reć, ne taji svoje želje za Macedonijom na ku ima pravicu. Va svojem exposé ministar Goluhovski dava Bugarskoj lekcije na način, kako ih davaju meštri dece va škole. I to vam gre tako napred i napred, kako i svako leto. Trojna alianca, da je čvrsta kako nikad prije, va prijateljstve da se je sa svimi državami osobito s Rusijom (tu ju malo gladi g. ministar) mir da je osiguran, i tako dalje, i tako dalje, sve stare već sto puta ponovljene stvari. Puno besed a nikakove koristi; takova je naša nutarnja i vanjska politika.

Italija. On Taljan Bresci, ki je ono lane ubil taljanskega kralja Umberta obesil se je va pržune. Talijanska kraljica još ni rodila. Foji pišu da njoj se je okole 5000 babic ponudilo za pobrat.

Srbija. Ni srbska kraljica ni rodila, ni težko da će nikada. Neki lečnici su obnašli, da se je njoj na vlas onako dogodilo, kako i Berke na Voloskem. Govori se, da te prit neki jornalisti z Belgrada popitat se kako je ono bilo Berke. Drugačije vlada mir va Srbije. Srbi imaju tvrdu kožu. Oni su ih drugačijeh doživeli, pak su sve strpljivo podnesli. Progutat te oni i ovu.

Francezka. Reć bi, kako da se Francezka sprema na gveru proti Maroku. Dugo je već vremena, da se ta kaša pripravlja, i više je puti već prišlo mej Francezkom i Marokom do neprijateljstva radi tega, ča su podložniki sultana od Maroka više puti uznemirivali francezku koloniju Aljer.

Nemačka. Ovih dan je nemački cesar rekal, da će se do malo vremena vratit nemačka flota iz Kine. Tamo da ni Nemačka niš opravila, a strahovito puno potrošila. Jedini, ki je od onde iznesal kakovu korist, to je jedina Rusija, ka je zauzela Mandžuriju i ne će da je da nazad.

Transval. Kako nisu Inglezi mogli nikako predobit Bure na boljnem polje oni su izmislili jedan drugi način, kako bi ta fanjski narod do kraja zatrli. Oni su naime nauskali one dive ljude Zulu-Kafre, Dinizulase i Usipuluse ki bivaju na gornju stran Transvala, da napadaju na Bure. Puno ljudi, starac, dece i žen burskeh podavili su ti divljaci, a i čapali su puno blaga, i dobili od svakeh sto glav po deset njih. I to se dela dan današnji na početku dvajsetega stoljeća pred očijami cele Europe. I ta ista Europa ima obraza čudit se danas na Turke, na Mongole, Hune i Avare. Pak mi govore: Civilizacija! Vidimo ča nam je prnesla ta slavna civilizacija. Sram bilo Europu, ka more dan današnji mirno gledat na takove strahote i grozote!

Dopisi.

Iz Rovinjskoga sela. Ponizno prosim, da tiskate u našem „Narodnem Listu" ove dvi beside iz ovega našega sela. Povidati ću Vam kakovi su to puli nas Slovinci, ki govoriju da oni nisu Istarski Hervati nego da su Slovinci. — Oni govoriju, da su Slovinci a kod popisije su rekli, da je njihova: „madre lingua talijana". To su va istinu vražji Slovinci. Oni nisu nikakovi Slovinci nego Karnjeli, kojih je vrag donija u Istru na sramotu i zator Slovinskega roda. Nego za sriću pasalo je vrime, kad se je istarski kmet dal varat odi Karnjeli. I ako Karnjeli govoriju, da su Slavinci oni lažu, jerbo Slovinac nemore nikada reć, da je njegova: „madre lingua talijana". Poslušajte ljudi božji ki je još Talijan u Rovinjskom selu! To su vam Pokrajci pravi Dalmatinci (vero su izdali, kako i duhtor Fritalja, svoj dalmatinski rod! op. sl.) I oni su se kod popisije zapisali za Talijane, kako da su pojili talijanski mek. Čuješ Pokrajac ni te sram reć, da si Talijan kad si pravi Dalmatinac? Sram te bilo Boga i ljudi!

Još Vam povim, da imamo u našem selu gabinetto di sporcura, koga derže i plaćaju rovinjski kalabrezi samo da bi potalijanili naš puk va Rovinjskem selu. Nego nebojte se, braćo istarski Hrvati! Hervati smo i ostat ćemo. — Prokleti poperdili i njihov „gabineto di sporcura" će propast a naša „Čitaonica" će ostat. (Samo deržte se! Izdajice m o r a j u propast!)

Iz Rukavca. Skupština mužke podružnice sv. Cirila i Metoda. U prisutnosti dovoljnoga broja članova obdržavalo je dne 5. svibnja o. g. isto društvo svoju godišnju glavnu skupštinu za godinu 1900. u prostorijama Hrvatske čitaonice u Mihotićima.

Predsjednik Josip Grgurina, zgodnim pozdravnim slovom pozdravi skupštinu, radujuć se toli obilnom učestvovanju članova što je dokaz njihova živahna zanimanja za društveni rad.

Zatim predsjednik podieli rieč društvenom tajniku.

Tajnik g. Niko Osojnak priobći svoj obširan izvještaj, o djelovanju društva u prošloj godini.

Blagajnik g. Fr. Mavrović pročita račun prihoda društva. Zatim član nadzornog odbora u ime svoga odbora izvjestio, da su računi i cielokupna uprava društva nadjeni u podpunom redu. Podpredsjednik gosp. Mate Kundić istaknuo je u svojem liepom govoru, kako je ovo društvo jedno od najvažnijih društva, i obrazložio kakovu svrhu ima milodar, onaj malen novac koji se sakupi za tu svetu družbu Cirila i Metoda za Istru.

Član Ivo Franki učitelj u duljem govoru, družtvu predložio je sliedeće:

Svaki član da mora imati družbine žigice, a koji ih ne bude imao plati globu od 10 filira. Kad koji komu ponudi oganj ili šibicu isto plati globu od 4 filira najmanje. Tu mora paziti svaki član da bude družbi čim veća korist.

Slavna skupščina primila je oba izvješća na znanje i odobrila ih je jednoglasno ter podjelila jedno - glasno ravnateljstvu absolutorij. U novi su odbor bila izabrana sliedeća gospoda:

Mate Kundić podpredsjednik, Niko Osojnak tajnik. Dinko Spinčić blagajnik. Za izaslanike na glavnu skupščinu izabralo se gg. Josipa Grgurina i Andra Slavića.

Iz Kozljaka. Prosil bim Vas g. urednik da mi pustite malo mesta i da mi štampate va „Narodni list" ovo par besed iz Kozljaka. Ovde kod nas je puno trgovac zač su se već svi stavili va tergovinu. Ljudi misle da se va tergovine beči brez muki dobivaju. Mornari, kopači, zidari, kovači, tišljari i drugi artižani svi su već opertili gajbu pak gredu v Opatiju tergovat s piščeti i jajci tako da je va Kozljake već do sada 48 takoveh tergovac Svakemu je slobodno tergovat ki ima s čem, nego ja mislim da to ni pametno. Sada se je puli nas već sve ča more hodit i koš nosit dalo na tergovinu tako da su doma ostali sami nemoćni starci ženske i deca. Na ta način dogodit će se, da neće ljudi imet od trgovini nikakovega dobitka i da će doma zapustit grunat pak neće moć ni živet ni umret. — Za to stavljam ja na serdce svoj braći iz Kozljaka, da ne zapušćaju svojega grunta poradi lakomije za dobitkom. — Ki pitomo pušća a divo lovi, zgubi i pitomo i divo.

Ča piše „teta Jambrožija."

B i s m a r k v a J a m b r o ž i n i n e h m u d a n d a h. Mane se pari, da ga imam pred očijami. On sedi za stolom, v usteh mu je neplaćeni cigar, pred njim je žmuljić neplaćenega peteša, a sam je obučen va Jambrožininu štomanju i va njije mudandi. Kadagod se samo pomakne va katride s jedne strani na drugu, i onputa mu se vidi salo pol metra dugo i toliko široko. Glavu drži naslonjenu na levu ruku i sve se čini, kako da misli i misli. Vidi se, da študira visoku politiku — visoku, visoku — deco moja: A kada mu pride kakova deblja ideja, salo mu zariće, a i on se vas strese i zmoči pero i udri drajsat po karte, ku će drugi dan nest Battare v Reku. Tako mu je salo i neki dan ričalo, kada je ono pisal oni članki: „Prestolna beseda va delegacijah" i „Vinska klauzola". I puno je tega načaral ta Bismark va Jambrožinineh mudandab, a sve je to tako smočno i fanjski napisano, da će bit velo čudo, ako sve ostane pri starom, i ako se valj ča ne promeni. A mi znamo, da se je već i neč promenilo. A promenile su se na Duhovu na Krstiće mudandi i štomanja od stare Jambrožije. I to je ujedno i najveći politički dogodjaj, ki se je dogodil ovi dni.

* *
*

P u č k e p i j a v i c e. Zadnja „teta" je sva nakrcana z balotami i z bumbami, ke su naperene proti popom. Tako ima onde i jedna klombasica va koj se očito govori, da su popi pučke pijavice. I Krstić nam poveda zač su popi pijavice. Zač da ako pop blagoslovi mreži, mu mora ribar prinest del od ribi, a ako blagoslovi vinogradi, da mu gre del vina. I to je sve. I za to da su popi pučke pijavice.

I mi znamo, da se va istinu naš puk rado spamećuje svojega popa i da mu već puti prinese, kakov mali dar. Ali mi znamo i to, da pop ta dar kmetu stostruko povrati. Već smo imeli prilike dokazat i va našem „Narodnem liste" od kakove pomoći je va sele pop našemu čoveku. On mu je pravi i jedini prijatelj, svetovalac, učitelj — on mu jedini kaže pravi put, s kojim mora da gre naprvo va svojem živote. Pop je našemu kmetu i otac i majka, i uzgojitelj i lečnik — on mu je sve. Pop žive s kmetom sam, va najpustejem meste, va samoće, dugo od svakega svetskega života. Za to ni nikakovo čudo, ako kmet svojega popa ljubi i poštuje, i ako s njim kako sa svojim najboljim prijateljem deli ono božjega blagoslova, ča mu ga je dobri Bog poslal na vruću molitvu crkve. A to ni svagdie navada, nego samo onde, kade kmet ima puno intradi, tako da mu ni nikakova škoda, ako kakovu malu stvarcu odstupi svojemu popu. Va nekeh pak mesteh kmet je i dužan to storit. Ima na priliku v Istre puno manjeh seli, kade su pobožni ljudi oteli na svaki način imet popa. Nego tu bi njim se vlada suprotivila, zač bi rekla, da ona ga neće plaćat. Onputa bi kmeti prosili i molili, da neka njim se da popa, da će ga oni pomoć plaćat. I tako bi bilo. Vlada bi dala jednu malu pomoć va šoldeh, a kmeti bi dali drugu pomoć, i to od malega dela od intradi. A to je kmetu puno laglje nego da dá beči, zač se zna dobro, da se beči na vanjščine težko dobivaju, a od ploda zemlje čovek da rado prijatelju i siromahu. To se zna, da za popa takova plaća ne more bit komodna, zač ako i dobije kapuza i repi, kako to Krstić govori, to ima za njega jako malu vrednost, zač on to ne more nikamo prodat. I tako vidimo, da je na mnogeh seleh pop siromašniji od najzadnjega kmeta, zač od vlade dobiva tako malu plaću, a od onega ča dobije od puka ne more znet ni krajcara. Pak ne samo to, nego i ako ima ki šold, pop ga da va dobre svrhe. Dá siromahu, dá potrebnemu, dá za školu, dá za crekav, toliko da za njega ostane najmanji del. Altroke pijavice! A ako će pak Krstić nać prave pijavice, ke sisaju krv i mozak našemu nesrećnemu puku, neka ih išće va svojem, kako on govori, partide. Tamo mej svojemi Taljani će on nać pijavice, ke gule naš puk: Kada Taljan posudi našemu kmetu sto fjorini,

---

po plov — — abljubljubljubljublju — ju mane ča ni nijednega tu bli — — abljubljubljubljublju — tu blizu ... Aiuto! majčice moja mila — — abljubljubljublju .... Mane, ki sam ga z duga gledal mi se je činelo, da sam pod Lissu i da vidim talijansku karocadu, „il re d' Italia", kako se utaplja pod more. A da ste ga videli, kada su ga z mora stegnuli. To je sve cedilo z njega, a bil je vas mrtav od straha. Usta su mu bila puna mora, tako da je još govoril: — abljubljubljublju — abljubljublju. A deca ka su se skupila oko njega govorila su na vas glas: Sada ćemo ga zvat: šior Hobotnica. Kada smo se na to spametili ja i Kenić smo se od srca nasmeli. I rekal je Kenić: — Kvešto stare piju troteliš, kome kvando mi ribalta la barca."

Na to je prišal Valčić i počel nam se je tužit da ga eredi od pokojnega kavaljera Poščića nete već za aministratora. A onputa me je pital da ako sam čital zadnju „tetu Jambrožiju". Ja sam mu rekal, da nisam, zač da ako ću doznat ča Taljani pišu da ću zet v ruki taljanski foj „Piccolo" ale pak „Voce popela", a ne „tetu Jambrožiju", ka je hrvatski pisana.

Nego isto sam ga pital, da neka mi reče, ča je to bilo naštampano va „tete". On mi je rekal, da je va „tete" bila jedna korispodenca z Lovrana, va koj da je stalo da su lovranski Poperdili s kriši plakali, kada su bili va paćuharijah.

„Che asini!" vapil je Valčić, che asini! Sada oni drugi gode, da su nas čineli plakat Ča smo babe, ale deca, da su nas čineli oni plakat! Oh! che asini!" Na to je šal Valčić ča. Malo za njim je onuda pasal Minjinjanji i rekal jednoj vanjskoj, ka je bila oprćena z drvami. — Čujete ženska, kako stoji moj mići? Su mu već narasli svi zubići? A kako mu stoji mama? Pozdravite ju! Bog ženska!"

Na to mi je Kenić rekal: — Antemo pefere un pičerin de beteš!" I šli smo.

Kasno je bilo već, kada sam se vraćal doma. Zada jednega kantuna sam čul ove besedi, ke je zrekla jedna ženska, ku nisam mogal poznat.

— Bi nam poć va Trst — i nest ku butilju. Ter znaš, — ča bi bilo z nas, da te nisu onako protejili.

A mužki glas je odgovoril: — A slabo bi bilo — ter znaš — ja sam već va peste držal, da će me tokat nutar poć. Da ne bi ako ne kega straha sam proval. Ah! ma mi je sada lepo. Ča će reć imet dobri prijateli! Dobri prijatelji sve store i od zlega dobro, i od dobrega zlo! Samo butilje valja nosit butilje! Ja sam na to mirno naprvo pasal.

L o d o n j o III.

valje mu ih zname 15 ale 20 za fiti, a onputa pita za vazan janjca, za leto voz sena a za jesen baril vina. To su pijavice, to. S tem se narodu siše krv. S tem se ga slabi i ubija, altroke z onom babicom jaj, ku pop dobije od naših ljudi, kada njim gre blagoslovit kuću. A kako bimo pak krstili onega škrokona, manjona, onega požerjivca, ki Marije Ivakovoj poji vas smok od dveh, trih prasac? Ča se ne bi moglo, i to punim pravom, takovega s e n c a krstit — pučka pijavica?

* * *

P o p i j a d i: Krstić piše va „tete" pod tim imenom svakakoveh gnjušarij proti popom. On imenuje onde jedno dva ale tri popa, pak ti nabraja sve ča su ti popi storili i ča nisu storili. To se razume, da je najviše tega nutre, o čem oni nisu ni sanjali a kamo li storili. Čete jedan dokaz zato? Dokaz vam je ta, da ono poveda Krstić, a zna se, da ča on poveda ne more bit drugo nego laž. Molim vas, kako da verujete jednemu Krstiću, ki je na najgnjusnji način prevaril svoju zakonsku ženu, i za kega je sam kunžiljer od governa napisal, da bi za beči bil vredan storit i takovo delo, za ko se gre va peröun. Nego postavimo mi, da je ono sve gola istina, ča ono piše proti onem popom. Pak ča onda? Ča bi se moral radi tega odsudit celi popovski stališ, naime svi popi? Bi bilo pravo, da mi napišemo, da svim duhtorom visi šalo? Ne bi, zač ako Krstić nosi mudandi od stare Jambrožije ne nose ih drugi. Po tem bi bila vela nepravica, kada bi se reklo, da svem duhtorom visi salo, kada mi dobro znamo, da ne visi ni jednemu, ako ne samemu Krstiću.

* * *

S p i j u n s t v o. Krstić piše va zadnjoj „tete", da je naša svagdanja hrana spijunstvo. Va istoj pak „tete" i va istoj stranice ta isti Krstić piše proti učitelju va Šumbregu g. Diminiću, da je dobil beči od Družbe sv. Cirila i Metoda, ma da ne zna pravo, je l' za se, ale pak za kupovat ljude! Mi smo pripravni Krstiću kupit toliko mudandi od najfinije batisti, kolikogod je gosp. Diminić dobil heleri od Družbe sv. Cirila i Metoda. Nego Krstić zna dobro, da g. Diminić ni dobil ni krajcara od naše Družbi, ali on je to napisal, zač zna dobro, da ako bi mu školske oblasti verovale, da bi g. Diminić valje zgubil svoju službu. Je to spijunstvo? Dokle se temu najde jedno huje i grje ime ostane spijunstvo, dostojno matuljskega smrada.

* * *

M e š t r i ć i n a P e g a n. Krstić poveda kako je ono bilo neki dan na dibatimente radi provokatornega pjevanja meštrićine Pegana. Ono je sve laž ča Krstićina pljuva va onem članke, zač on ni mogal čut, ča se je tamo razpravljalo. Valja naime da znate, da je on valje negde na početke od razpravi frknul van, kako da ga svi vrazi gone. A znate zač je frknul van? Ću vam povedet. Gospodin dr. Poščić ima od suda oblast, da Krstića ferma, kade god ga trefi i da mu po fante od suda vižita žepi, i da mu zame do šolda, kega bi mu našal. I dogodilo se je, da je on dan na sude bil na mesto Dr. Poščića Dr. Janežić, a bil je onde i Krstićina. Dr. Janežić je najedanput pozval k sebe jednega svojega pisara i rekal mu je po tiho neč radi kancelarije — za nekakovu hartu, ale ča ja znam ča? — a Krstićina ki je ponjufal kakovu neugodnu improvižadu i misleć da je dr. Janežić poslal po dra. Poščića frknul je kako strela vanka i nekamo se je skril od straha. da ga ne rubaju. Sada znate, zač ga ima Krstićina proti našemu doktoru Poščiću. — Ter bi te ga i vi imeli kontra jednemu ki bi imel oblast vižitat vaši žepi kada bi ga bilo volja i zet vam sve ča bi pul vas našal. I ja bim ga imel proti takovemu čoveku. Ni čudo dunke, ako Krstićina onako grdo piše proti Dr. Poščiću Ah! da bi mogal, kako bi ga samlel.

* * *

K i j e v r e d a n o g o n i t, ča ono neki iz Boljunšćine blezga va zadnjoj „tete" će dobit na dar jednu tabakeru od stare Jambrožije. I ono da su napisali „neki, ki vide dalje od nosa!" Sada ale ti ljudi nimaju ni mrve nosa, ale pak je istinito, da kade je puno bab, da je dite kilavije. Tako je — jer ili su gaće prekratke, iliti su pak noge preduge — kako bi bilo, da bilo, ono pismo iz Boljunšćine je prava slika i prilika mačje trubastarije.

* * *

F a n j s k e ž e n s k e. Neki Ive od Stefanice z Baški se hvali va zadnjoj „tete" da njigova žena i suseda Kate, da nimaju boljega „gušta", kako čitat „tetu Jambrožiju" Ča va istinu nimaju kega drugega boljega „gušta?"

* * *

I v a k o v a M a r i j a — j o r n a l i s t a. Smo dobili i jednu kolegicu mi drugi, ki štampujemo foji, a ta naša kolegica ni nijedna druga, ako ne Ivakova Marija. Va zadnjoj „tete" ona je napisala jedan „uvodni" članak, kega je nezahvalni Krstić štenfal va zadnje rebro iliti kolonu od „tete Jambrožije". Va tem svojem uvodnem članke ona razpravlja o — smoku i poveda nam, da ona ima smoka i da ako ne verujemo, da neka gremo videt. Koliko prvo demo poć malo do jornalište Marije, da njoj vidimo — smok.

* * *

D i v j e p a j a c a d i. Tako Krstić nazivlje nedužni škerci, ča ih delaju neki naši mladićaci, kada ga vide da pasuje kroz Volosko ale Opatiju. Pak ča je, ako ga kada i kada spamete, da mu „salo" visi. Ja tu ne nahajam niš „divljega". Puno „diveje" je ono, ča je Krstić neki dan delal na vapore v Opatije. — On je naime paseval po mule, da će se ukrcat na vapor. Neki naši mladićaci su mu rekli, da mu vanka visi Jambrožijina stomanja. Su morda storili kakovo zlo? Ne, oni su ga još lepo opomenuli da mu se svet ne smeje. A on, ča njim je on storil za to? Čekal je, dokle se je ukreal na vapor i dokle je salo fikal va brageše, a onputa njim je počel svega zmerat i rogi njim kazat. To je crna nezahvalnost — to je još huje nego divlja pajacada? Naši mladići nisu na to niš rekli, nego su mirno gledali va Krstićevi rogi — i čudili su se kako su mu veliki. A i stranci ki su bili na mule i na vapore su se čudili kakovi veli rogi ima Krstić.

* * *

Z i b e l a: Krstić piše, da su neki naši prijatelji odlučili poslat va Belgrad jednu zibel, za kraljevega sina. ki se ni rodil, kako ni Berke, ka je brizna 19 meseci držala, da je va drugem onem tanekem. Danas moremo javit, da su oni naši prijatelji va istinu odlučili poslat va Belgrad zibel. Oni se već va to ime pogajaju z Berkom, da li bi njim ona cedila onu njiju zibel, i reć bi da će njim ju cedit. Ako njim ju cedi, oni te ju lepo fudrat s Jambrožininemi mudandami pak te ju zručit Krstiću, neka ju sam nese va Belgrad — morda ga tamo angažirajo za zibat malega. Kašparina kamo ćete lepšu službu, za onakovega bondanjente, kakov je Krstić.

B a r b a T o n č i ć.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Razne viesti.

Dobro došli. Danas je prvi put, da je našem „Narodnem listu" dano da našem dičnem prvakom, ki imaju danas prit v Opatiju na skupščinu naše Družbe usklikne: — Dobro nam došli! I naš „Narodni list" zadovoljuje toj svojoj dužnoste od svega srca i od sve duši. — Zadnji put smo sprogovorili o znamenitosti današnjega dneva i spomenuli smo, da je to va istinu najlepši dan za nas istarske Slavene, i to s razloga, ča će se danas v Opatije nać sve ča za nas misli, čuti i dela; tu će se mej nami nać naši dični prvaki, naše dike naši imili branitelji. Svi srećni i presrećni, da ćemo njim moć do ki hip stisnut junačke ruke i čut z njihoveh ust čagod utešljiva i dobra za naš ubogi narod kličemo njim već sada: Dobro nam došli! Bog svemogući neka blagoslovi sveto i plemenito Vaše delo. Živili!

Domorodci! Kako je već bilo oglašeno, večeras daje naša Družba sv. Cirila i Metoda za Istru svoju zabavu. Pozive smo poslali na sve strane, i kako čujemo, doć će na istu i nekoliko naše braće Dalmatinaca, ki su bili ovi dnevi va Osieke puli svečanosti pjevačkega družtva „Lipa". A i od druguda iz Rieke i iz Istre pripravlja se lepa četa naših prijatelja, da nas svojim pohodom počasti. Domorodci, gledajte, da te večeri ne ostane od Vas nijedan doma, nastojte, da si pred našom braćom osvetlamo lice. To od nas zahteva naša čast! Zabava će počet točno na 8 ur i pol. Napred za našu družbu!

Gospodja Ljerka pl. Šram i gosp. Borštnik prišli su danas u jutro z vaporom v Opatiju. Dobro nam došli — dragi gosti! O teh dveh naših diki mi smo sprogovorili zadnji put. Dužnost je naša da pokažemo kako nam je srcu mila i hrvatska umjetnost i da pokažemo svietu, da i mi imademo smisla za ono ča je dobro, liepo i plemenito. Držimo na pamete, kako je Dalmacija proslavila i počastila ovi dni naše umjetnike. Onakovu slavu i onakovu čast zaslužuju i naše dvie zviezde: gospodja Ljerka pl. Šram i g. Borštnik, A proslavit i počastit ćemo ih mi tim, ako pokažemo kako su nam mili i kako jim želimo bit blizu da se nasladimo njihovim umjećem.

Hervatska škola na Voloskem. Kako smo već nekoliko puti va „Narodnem liste" pisali učinilo je nekoliko roditelji iz Voloskega još leta 1897 molbu na guveran va Trst, da se za njihovu decu odpre na Voloskem hrvatska škola. Nakon dve leta i nakon ča se je petnajst puti urgiralo prišlo je v setembre g, 1899 iz Trsta, da se na Voloskom nemore odpret hervatska škola zač da je v Opatije hervatska škola kamo moru poć deca z Voloskega. Talijani ki su u zemaljskem školskem veće nisu hteli da bude na Voloskem hrvatska škola, i storili su ča su hteli. Proti temu se je rekurilo. Nego kako za smeh cela stvar je opet prišla za odlučit Talijanom, a oni su na zadnjoj sednice zemaljskoga školskoga veća opet odlučili, da na Voloskem nima bit hervatske škol. Na ta način bi se moglo rekurit 150 puti pak se nebi prišlo do ničesa za svem tem da zakoni daju pravicu svakemu narodu. da ima škole u svojem jeziku. Nego Talijani mare za zakon, kako i za lanjski sneg. Oni gledaju samo kako bi ga pod noge hitili. Zaludo, Vam je, Talijanske krvopije, hervatska škola će bit na Volorkem još ovo leto pak magari Vi puknuli od jada.

Krstičev kuraj. Va jednoj „Tete Jambrožije" je Krstićina pisal neč proti g. A. M. Ov gospodin ga je pak jedan dan na Voloskem tako osapunal, da su svi ljudi ki ću to čuli pucali od smeha. Od tega dneva je Krstić zgubil kuraj prist proti g. A. M.

Kriva pogodba. Ve zadnjem „Norodnem liste" naštampali smo onu famoznu pogodbu, ku je Krstić storil svojoj zakonitoj žene. Takova pogodba je prevarstvo, je sleparija od prvega ranga pak po celem svetu nebi nijedan pošten čovek ni govoril s čevekom, ki takove krive pogodbi dela. Puli nas pak naši mački s Krstićem govore, piju i igraju. Neka njim bude na čast! Tako pokazuju, da su uprav onoliko pošteni koliko i Krstić.

† **Marija ud. Justi.** Subotu smo odpratili do hladnoga groba najstariju Opatijku. Bila je preknona; imela je 95 let. Lepa starost, ku danas retko ki dočeka. Bila joj lahka domaća zemljica. Na sprovodu bilo je puno sveta. Tu smo opazili, a tako se dogadja i drugi puti, da su Opatijci samo va takoveh prilikah složni. Nego želet bi bilo, da budu složni va sveh posleh, ki se tiču nas i našega mesta, zač bi se moglo lahko dogodit da ki neće brata za brata će tudjega za gospdara. Pozor, da ne bude kasno zapolne k maši.

Gospod Jouže ima previše objesti. Na duhovski blagdan se je opet kako čep po ceste vajal i vrišćal svake sorti bedastoć proti Hervatom, ki su mu kruh dali kad je gol i bos prišal s Kranjskega. Kumpaniju mu je delala Marička s gospodinom Ma. Nussi i T. Amaro. Jouže pamet, zač ćeš ih još žuhkeh čut!

Va gladnoj Italije. Na 15 Aprila o. l. je va Rodi v Italije jedna ženska imenom Mandalona Trobeta umrla od glada. Na 1. maja o. l. je neki Luciano Germano pal mrtav na tla zač ni od tri dni bil niš pojil, na 16 ovega meseca je neki Domenico Costelucci umrl od glada i tako naprvo. — - -

Pak mislite, da se v Italije za to skompone? Kako vraga ne! Njim je samo za to kako bi dobili Istru, Goricu, Trient, i Dalmaciju a makar svi ljudi v Italije umrli od glada to ih malo briga.

Englezko-Burska vojska. Lord Kitschener, vrhovni zapovednik englezke vojske va južnoj Afrike sporučil je va London da će položit zapovjedničtvo, ako mu englezka vlada ne pošalje berzo friških soldati. Po tem se more razumet kako slabo mora poć Englezom va južnoj Afrike. Do 1. maja imali su Englezi va južnoj Afrike 249 tisuć i 416 momak. Od početka vojske pak do 1. zgubili su Englezi svega skupa 118 tisuć i 769 oficiri i soldati.

Krstić ruban. Prošli četvrtak na 23. o. m. bil je Krstić opet puli Costantina ruban. Na njemu se ni našlo niš od valora nego samo jedna krunu beči. Valjada ni još Campitelli poslal plaću. Ki lepi duhtor ča ne?

Note Kostantina. Reć bi da su se i sami Taljani štufali Kostantina. Već ga ne zovu na dibatimenti, da ih brani — uprav se vidi, da su ga zapustili. Bi se i on taneki štufal. — Nikada da bi jedne dobil. Prava pegula! Sada zovu Puovića. On će njim ih puno dobit, on.

Grosman je šal skandajat dubljinu mora. Kako je poznato, va Lovrane se sada živo nastoji okole tega, da se stori novi porat. Prvu besedu puli tega ima, to se zna, Grosman. Grosman Kranjac, ki ni nikada se more reć, mora ni videl, pak vam kontrešta za porat. Dunke jedni bi oteli, da bude porat zada cimitera. drugi bi oteli, da bude spreda, a Grosman bi otel, da ostane kade je — naime va mandrače. Onputa su svi skočili na njega, da kako bi mogal bit tamo porat. Da tamo ni dosta duboko. „Ću vam benj ja pokazat je dosta duboko ale ne". I šal je na rivu i pljus! va more. Šal je škandajat more. Ne znam ča je obnašal, dali je onde more duboko ale plitko, to znam, da se je uvjeril, da je — slano.

Vjerni do smrti. Va českem meste Hodolice umrli su pred nekoliko dan va isto vreme muž i žena Anton i Ana Pecny. Oba su bili starci — on je imel 84 leta a ona 81, a živeli su oženjeni 51 leto srećno i zadovoljno.

Poplašili se konji. Konji jednega od oneh vozi, ki pejaju zemlju z Križišć na Lipovicu su se zadnji petak najedanput poplašili i zaleteli su se s krcatim vozom zemlje s Križišć z dolu. Leteli su kako streli a čudo je božje, da nisu onako leteć na „Ravne" porušili koloni tako zvane „ribarnice". Nego budi ča njim se ni dalo počat se va on monumenat takozvane secesionističke umjetnosti, iliti bud ča su oteli nekem ter nekem nočnem parom i za daljna vremena očuvat lepo i tiho ono njazlo, ili pak morda i sporadi tega, ča je ono zapolne iz ribarnice još slaje dišelo, nego drugi puti, stvar je, da se poplašeni konji nisu ni za hip osvrnuli na takozvanu „ribarnicu", već su valje obrnuli prova i hajde zdolu put mora i to dokle su prišli na zavitak mej „Grand Hotelom" i vilom „Renée". Tu su oni skočili prek cesti i zavukli za sobom voz i prevrnuli ga. Za sreću ni se dogodilo nikakovo veće zlo. Od ljudi slučajno njim se ni ni-

jedan našal na pute, a ni konjem ni niš slabega. Nego moglo je bit i vele nesreći, osobito bi pak slabo bil pasal on, ki bi se bil on čas nahajal pred Heslericom, ale pak na pute, ki od g. Kundića pelje na cestu.

Gosti v Opatije bilo je čera na 29. ov. m. 727. Od 1. septembra 1900. do 29. ov. mj. prišlo je v Opatiju 12575 gosti naime za 1235 više nego lane va to vreme.

Talijanski deputati va bačkem parlamento. Krstić se va svojoj talijanskoj „Tete Jambrožije" jadi, da mi va „Narodnem liste" prikazujemo narodu kako i ča naš zastupnik Spinčić va bečkem parlamente za istarski puk dela. — Se zna da ni njemu ni njigovem talijanskem gospodarom pravo, da mi puku pokazujemo, ki za njega dela i govori. Talijanski deputati z Istre ale kako ih Krstić zove „naši" (?) deputati nisu od kada je ov parlamenat odpert ni jedne besedice sprogovorili ni trohi va Beče storili za istarski puk a da su najmanju stvar storili Krstić bi bil 4 meseci va svojoj „Tete" od tega kampanal. — Va zadnjoj „tete", da još bolje zaslepi svoje slepe mačiće, piše da su talijanski deputati ili kako ih on zove „naši" dobili drugu železnicu va Trst, železnicu Trst-Poreč, električnu železnicu Matulji-Lovran, porat va Lovrane i ča ti ja znam ča. To je pak gola laž i gerda sleparija. — Krstiću su Talijani dali valjada 50 fijorini više da takove sleparije piše. — Za drugu železnicu va Trst nisu talijanski deputati z Istre nikada va Beče ni besedi sprogovorili ni koraka storili. Ala Krstiću pokaži malo ti protokoli od parlamenta pak ćemo ti verovat, ma ne misli, da smo svi bedasti rukavački mački ki ti na slepo veruju. — Pak od te železnice va Trste nima Istra nikakove koristi. Železnicu Trst-Poreč je odlučila delat dijeta va Poreče a ne parlamenat bečki. — Pak ča će bit Istre bolje od te železnice? Niš drugo, nego da ćemo morat plaćat dvesto tisuć krun na leto više adicijonali nego smo ih do sada plaćali. — Za električnu železnicu Matulje-Lovran nisu istarski Talijani do sada još ni slova napisali ni besedi probelili. Komać va dojdućem zasedanju istarskega sabora aliti dijete će se razpravljat za to ako ima provincija od šestega leta naprvo garantit družtvu od te železnice 10 tisuć fijorini na leto ale nè. Dakle ča su storili Talijani za tu železnicu? Smokvi! Ako ne verujete pitajte gospodina nadinžinjera Adolfa Münz, ki će do ki dan prit v Opatiju. Neka nam Krstić reče ki od talijanskeh deputati z Istre kada i kade je sprogovoril jednu besedu za lovranski porat. Neka nam pove protokoli od bečkega parlamenta va keh je napisano da su ti „njigovi" deputati ča govorili al storili za lovranski porat. — Neće on ti protokoli nać zač ih ni i zač talijanski deputati nisu za lovranski porat nikada niš storili ni rekli nego on laže na žurnadu kako i težak ki na žurnadu kopa. A/znate ki je za lovranski porat puno govoril i storil va Beče? Naš zastupnik Spinčić. Zamite protokol sednice bečkega parlamenta od 13. marča 1893. pak ćete va njim nać govor zastupnika Spinčića va kem je na dugo vlade protumačil od kako silne potrebi je, da se va Lovrane učini porat. On je i predložil parlamentu resoluciju da vlada ča prej moguće ta porat va Lovrane učini i parlamenat je tu resoluciju prihvatil Zamite opet v ruki protokol sednice bečkega parlamenta od 15. julija 1895. pak ćete tamo nać, da je zastupnik Spinčić kod proračunske razprave opet govoril za lovranski porat i spametil vladu na ono ča je još leta 1893. govoril i predložil. Takove stvari vlada ne stori valje, treba da pasa nekoliko let dokle se store pijani, preventivi, komisijoni i drugo Tu je pisanja na sve oblasti. Sada je vlada nakon toliko let odlučila storit va Lovrane porat, pak Talijani. ki nisu nikada za to ni b e k n u l i bi hteli da je to njihovo delo. Spinčićeva je to zasluga i ničigova druga. Altroche peto kolo! Znaj Fritalja da Spinčić čigov poplat nisi ti vredan ni da bušneš, je do sada va Beče više storil za istarski puk nego svi talijanski deputati skupa. To smo mi već va samem „Narodnem liste" dokazali. Vi razbojniki i niš koristi, bite hteli Spinčića omrazit pred pukom i za to vaše smradno delo vas Talijani plaćaju. Nego nećete niš opravit. Vi pljuvate va zrak pak nazad na vas pada. — Tako delate dokle se narod nasiti ali kad bude narodu dodijalo će vas kamenovat. Će tako nam zdravlja!

Krstić nima već nigdere kredita. Va svakoj oštarije ima Krstić al veći al manji rep. Na Voloskem mu već nijedan ne dava na puf. Najzada ritiral se je va Tošinu. Tamo je dve nedelji pobegal prez platit računa. Na 12. o. m. mu je pak oštarica pokazala vrata i rekla mu je da neka njoj već ne pride v oštariju. Ne samo da njoj ne plati nego njoj još z barufum aventori tira. — Za to ako ga je stirala pravo je storila.

Muž z dvemi ženami. Mislite morda da ću vam povedet kakovu štoriju ka se je pripetila va Parize al va Beče. A jok! To vam je prava istina ka se je dogodila na Voloskem. — Na Voloskem vam najme živi jedan čovek z dvemi ženami. Svojum zakonitum ženum nima dece a z nezakonitum ima. I ta čovek vam se još posvuda hvali da ima dve ženi. Nam ni puno stalo za to kad neće oblast, da skerbi, nego nam je za to da se takov škandal terpi na Voloskem i to još od čoveka ki je va službe c. k. kapitanata.

Kako je pak to? Pred mesec dan po prilike je jedan Kastavac htel putovat v Ameriku. Na kunfine Italije fermali su ga žandarmi i odpravili nazada doma zač da nima pašaport va redu. — Kako mu je oblast mogla dat pašaport ki ni bil va redu? Siromah je sada rovinan. — Potrošil je puno beči a ni mogal poć na dobitak. Govore ljudi po Kastavščine da je tega više.

Jouže speta neda mira. Predprošlu nedelju večer je Jouže dobrahno nakiven po Voloskem zijal: „Nije Istra Hervatska već je Istra istarska" i „van s Hervati nećemo ih već". Tako bedast more samo Jouže bit. On nezna ni ča je hervatsko ni ča je istarsko pak bi bolje storil da muči nego da svoju bedastoću ljudem pokazuje. — Ako i Jouže ima velu tripu svejedno nima moći da bi on Hervati ća spravil. — Hervati te ostat va svojoj Istre kako su i do sada bili a Jouže će z onem facolićem robi s kem je jedanput prišal gol i nag na Volosko poć od kuda je prišal. Mi Jouženta preporučamo našem trgovcem v Reke i va Karlovce neka ga i oni malo pameti navade. A preporučamo ga i onem uekem našem ki puli njega meso zimlju. Lepi ljudi!

Nova firma. Krstić govori i piše, da je „Teta Jambrožija" njigova; Costantini opet govori da je njigova, zač da ju on plaća. Buduć su dakle va kumpanije: Krstić piše, a Constatini plaća, to bimo njim mi svetovali neka stave vanka jednu tablu s firmum: Krstić & Costantini. Kranjac reče da: „gliha vkup štriha". Mi pak govorimo da ki s Krstićem ima posla ni niš bol i od njega.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Frana Mavrović iz Mihotići k 1; od g. Josipa Martinčić iz Zadke k 1, od g. Andra Medvedić Rieka k 2. Za istu družbu sabrao je dne 14. maja g. A. Viškanić u Malih Munah kod Josipa Voletić oštara k 1 i 80 helera. Živio! Za zabavu podruž. iste družbe darovaše vrhu ulaznine: Daboviće Dr. Kajetan, 3 k, Finderle Jakov Zamet 4 k, Jelušić Kazimir 3 k, Janežić Dr. Konrad Volosko 2 k, Hanika N. Matulje 2 k, Vrabec Ivan 3 k.

Po 1 k: Dukić Frane, Diračić, Jelušić Ljudevit, Jurinac Rudolf, Jelušić Erminu, Kopajtić Stanislav, Sušak, Krizman Mate, Laginja Mijo dekan, Luk Ivan, Milneršić Kajetan Munić Vicenza, Munić Dorina, Rubeša Franjo učitelj, Zamet, Sever Franjo kancelista Volosko, Trinajstić Mate učitelj, Žiganto Ivan i Stipković Rikard.

Poslali su nam ulaznino: Bakarčić Amalija, Butković Niko, Dukić Ante, Juretić Petar, Jurdana Frane, Marot Josip, Pajalić. Niko svi po 2 krune.

Po 1 k: Diraka Andre, Jelušić Ludovika, Frlan Josip, Jurinac Hedviga, Jurdana Josip, Skender Matilda, Vasilić Ivana.

Svim ovim darovateljima najljepša hvala a od Boga plaća.

Costantini na putovanju. Petak jutro na 10. o. m. putoval je Costantini s Poldovicum va Trst. Ši su obadva tamo preporučevat se; prvi za se i za Gušterla a druga samo za sina. Neka se preporučuju koliko te mi mislimo da će se svejedno morat zakon rešpetat. — Ako počmu same oblasti radi partida zakon pod nogi hitat onputa će puk zgubit svaku veru va zakon i va pravicu i pravo će imet.

Ča se je dogodilo jednomu kapu štaciona. Neki Ivan Parera bil je kapo na jednem štacione na železničkoj prugi izmed Madrida i Lisabona va Španjolskoj. Imel je ženu i otroka od nekoliko meseci. Malega su hranili z mlekom od kozi, ku su napoštu kupili za taj posal a muzla ju je njegova žena. Jednega dneva morala je poć ta njegova žena va bližnji grad, da kupi potrebneh stvari a otroka je preporučila svojemu dobremu mužu i naručila mu na tanko, kada mu ima dat bočicu. Kad je došlo već pravo vreme, otel je otac poć pomust kozu, no ona ni se otela ni makuut. Vrti ju semo, vrti ju tamo, koza neda mleka. Ča će sada storit? Mali plače kako da ga na mehu deru ač nima mleka. Prišla mu je na pamet srećna misal, da se najme obuče va ženinu robu. Kako namislel, tako je storil, a bradu je povezal z jednim rubčičem. Trefil je! Koza se je valje pustila must. Nego upravo va to vreme počelo je na štacijone na sve strane zvonit, da se približuje železnica. Preobuć se već ni mogal, zač ni bilo vremena, nego je siromah skočil onakov vanka i počel ljudem od štacijona davat zapovedi ča imaju delat. Ovi su misleli da je poludel. Na to prileti železnica na koj se je vozil i jedan železnički inšpektor, ki je valje dal zapoved da se ga odpelje va ludnicu (kuća za nemi) Siromašni je kapo s težkom mukom uveril inšpektora, da on ni lud i pripovedal mu celu stvar kako se je zgodila. A sada se po celoj Španje na njegove pleća smeju i rugaju a to za to, zač je bil dobar muž i otac. —

† **Anton Vožu.** Bilo mu je samo 39 let i već je moral poć z ovega sveta. Bil je Slovenac, rodom iz Celja i dobar rodoljub. Bival je va Skerbićeh, kade su ga svi jako rado imeli, ča se je videlo osobito na dan njegovega sprovoda, ki je bil va svakem poglede jako lep. Veteransko družtvo v Opatije poslalo mu je lepi venac i kupilo vas potrebiti vosak a puno njih je ga šlo i sprovodit va mondure zač je i on bil veteran. Bog ga pomiluj.

Sin od četiri leta ima više pameti i drži više za starinu nego otac. Ovi dni je sin od Kafuli prišal iz igri dečje pred očevu butegu. Kad ga je otac zagledal ga je pozdravil: Bongiorno signoreto! a sin mu je odgovoril: Dobar dan Čaća! Viste ljudi, da otrok ima više pameti, nego stari otac.

Kafulova Kunjada se jadi na renditu. Ovi dni njoj je prišla karta za platit renditu i govori da mora plaćat čuda, od kad je neki vrag pisal na Volosko da je njiji muž Prešident va Amerike. Kakov Prešident je on kada brižan mora svaki dan nosit vreće. A jena kuma njoj reče: To ne piše da je Prešident, ako ne Pošident. A povera Italia!

Krstić nima pacienci. Krstić je pisal va zadnjoj „tete", da će bit petak va Trste razprava proti g. Kundiću i drugim, ki da su okrivljeni za to, zač da su tobože oni stukli Štirua, i obećaje, da će benj subotu pisat va svojoj stomanjičine o toj razpravi. Mi smo pak doznali, da te razpravi neće bit ni petak ni sobotu, tako da brizan Krstić ne će imet ča pisat va budućoj „tete". Ku pegulu ima ta čovek — ni za verovat. Dobro mu stoji, kada nima malo pacienci.

Mali razgovori.

M. Ča da ima Krstić fabrika od cikuladi?

J. Ki ti je to povedal?

M. On sam, va zadnjoj „Jambrožije".

J. A vraga! Vidi, vidi, bi dobro pisat malo sudcu Krameru va Trst.

M. A zač?

J. E, Krstić je prisegal da nima niš a sada govori da ima fabriku od cikuladi.

M. Piši, piši valje — ćemo videt malo, ako će sada prit „dežistenca".

T o n k a: Ne daj Bog Marijino, da znaju Hrvati, da smo mi dve Fritalju kumpanjale z Brezi v Reku i to po noće.

M a r i j i n a: Znaš da ni sigurno poć s njim zač se more trefit kako i Lebarice.

Mačja „molferina".

(Pjeva se kako ona: „Vara ke kana, kana, kana" i kako ona: „Da ghe la al papà veće".)

Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo — ke salon.

Jambrožija del mio cuor
Bianca e rossa kome un fjor
Dala mu je mudandi,
Dala mu je stomanji,
Dala mu je ligambi
Kossa ghe zè de mal.
Salo ima Fritaljon
Grdi, mačji kapurion.

Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo, salo, salo,
Vara ke salo — ke salón.

Rebus.

J. Š.

Ki je vredan ogonit ča je to, dobit će j e d a n p a r m u d a n d i od stare Jambrožije.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu za bojadisanje

soba, dekoracije, bojadisanje drva i za sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs, slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

I. istarska

radionica opanaka

Podpisani preporuča sl. p. n. občinstvu svoje bogato obskrbljeno skladište svake vrsti opanaka, koje rasprodaje na veliko. Naručbe po mjeri izvadjaju se točno i solidno.

Umjerene cjene. Bez konkurencije.

Mirko Vukelić
VOLOSKO (Istra).

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sc-ljake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljujse na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 23. Volosko-Opatija u sriedu 5. lipnja 1901. God. II.

Govor predsjednika g. Vjekoslava Spinčića

što ga je izrekao na ovogodišnjoj glavnoj skupštini Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Slavna skupštino! Cienjene gospodje i gospodjice! Štovana gospodo!

Svanuo je dan, — što se eto po osmi put sastajemo u našoj Opatiji kao družbenici sv. Cirila i Metoda. Ponajprije sastasmo se u crkvi, da se pomolimo Bogu i da sazovemo Duha Svetoga i zamolimo za zagovor zaštitnike naše Družbe — Sv. Cirila i Metoda. Sada smo eto na okupu ovdje u opatijskoj „Zori“, u tom krasnom hrvatskom domu, koji si je osnutkom svojim uzeo za geslo divne stihove neumrloga našega Prerada stihove: „Zora puca — bit će dana!“

Konštatujuć da nas ima upravo liep broj članova — otvaram današnju skupštinu.

Čast mi je da Vam predstavim zastupnika c. k. vlade c. k. kot. komesara gosp. baruna Schmidta Zabierova. Osobitom pak radošću gledam ovdje prisutnoga dičnoga pokrovitelja naše Družbe presvjetloga gosp. Dr. Dinka Vitezića, (dugotrajno i oduševljeno klicanje: Živio Vitezić) koji je unatoč svojoj visokoj starosti i slabosti pohrlio k nama, na ovu skupštinu, k ovome mjestu, odkud se je već toliko puta izvila muževna njegova rieč u prilog toj našoj družbi, kojoj je on bio od njena osnutka pravi otac. (Ponovno klicanje dru Vitezića). Nadalje red je, da Vam predstavim i častne zastupnike naše štampe, i to g. prof. Mata Mandića za „Našu Slogu“, g. Frana Supila za „Novi list“ g. Josipa Pavačića za „Pučkog prijatelja“ i g. dra I. Poščića za naš mjestni „Narodni list.“ (Živili!)

Cienjene gospodje, gospodjice i štovana gospodo! Vi ste danas amo došli, da izvidite, što je sve ravnateljstvo naše družbe uradilo tekom lanjske upravne godine, i došli ste podjedno da to ravnateljstvo savjetujete, uputite i ponukate, što treba da unapred radi i kako valja da unapreduje ovu našu družbu, koja nosi ime Sv. Cirila i Metoda. Ta dva naša sveta apoštola zašli su medju Slavenske narode u doba, kadno su ti narodi čamili još̌te u tmici poganstva. I oni i njihovi učenici su zašli medju poganske naše predje i posijali su medju njih sjeme svete Krstove vjere. S vjerom prokrčila si je i u naš hrvatski narod put prosvjeta a po ovoj uljudba. To imamo eto mi da zahvalimo svetoj braći, našim zagovornikom. A uspomena na njih mora da nam bude nada sve mila već poradi toga, što su oni za svoje veliko dobročinstvo kojime su širili kršćansku vjeru narodnim jezikom medju sve Slavene i uveli slavenski jezik u hramove Božje, postali žrtvama svakojakih progona i napadaja sa strane naših dušmana — tudjinskih oblastnika. I ti su oblastnici šiljali medju naše starije nekakove viestnike — ali tim viestnikom bio je u jednoj ruci križ — a u drugoj mač, tako da su oni pod izlikom vjere tražili našu smrt. Drugačije je to bilo sa svetom braćom Cirilom i Metodom. Njih je u svetom njihovom djelovanju pratila jedino sveta, evangjeoska misao našega božanskoga Spasitelja koju su naučali jezikom, kojim se jedino uspjehom naučati može — a za to su ih dušmani mučili i proganjali.

Daleko je vrieme, koje nas dieli od te svete braće — pa ipak vidimo, da su ondašnje okolnosti za nas u tom pogledu ostale malo ne iste. I danas bi nas se htjelo otudjiti, raznaroditi i to sve putem crkve i škole. I danas, ako se tomu protivimo, proglasuje se nas za prevratnike i bunitelje mira, i proganja se nas. Ali mi se ne smijemo preplašiti, postojano i odvažno moramo braniti naš jezik onako, kako su ga nekoč branili naši svetci, koji ako i su zbog toga neizmjerno stradali, ipak su na posljedku pobjedili.

Nije moj zadatak, da Vam ocrtam djelovanje našega Ravnateljstva u prošaštoj upravnoj godini, to će već učiniti gospoda tajnik i blagajnik. — Ja hoću tek da se osvrnem na nekoje prilike, da se bolje istakne važnost, što ju naša Družba ima u ovoj našoj ne sretnoj zemlji.

Ima u Italiji družtvo, nazvano „Dante Alighieri“, a svrha mu je izvan Italije širiti talijanski jezik, a u za nj' i kroza za nj' talijansku misao. Pred nekoliko vremena obdržavalo je to družtvo svoju skupštinu pod predsjedanjem Villaria. Na toj skupštini su prisustvovala dva talijanska generala i jedan aktivni ministar. (Doktor Laginja: kao i kod nas!)

Tom se je prigodom na očigled onih generala i ministra i ministarskih odaslanika pokazivala etnografska karta Italije, gdje su se naše pokrajine prikazivale kao talijanske. S osobitom je radošću, oduševljenjem i odobravanjem skupština uzela do znanja osnutak talijanske gimnazije u Pazinu, i ustrojenje inih talijanskih škola i zabavišta što ih talijansko družtvo „Lega Nazionale“ podigla u našim zemljama. Toga je pak istoga dana na banketu priredjenom u slavu kongresa palo još i krupnijih. Kada je naime kongresistima šampanjac razvezao jezik, oni su počeli govoriti još i jasnije. Tu se je poglavito izticalo kako se mora žitelje ovih pokrajina potalijančivat i pripravljat za majku Italiju.

Kako je poznato to družtvo daje podporu i talijanskoj „Legi Nazionale“ za koju ovdješnji Talijani rado govore, da je ona za to tu, da bude nekakovim branikom talijanskoga jezika i kulture, što je krupna neistina. Cilj toga družtva kao i družtva „Dante Alighieri“, nije obrana svojega, već težnja i pohlepa za tudjim, u kratko cilj toga družtva jest odnarodjivanje Slavena. Da je tomu tako, dokazom nam je okolnost, što „Lega“ gradi svoje škole gotovo samo u našim mjestima, kao što su od prilike Hrib, Hum, Labinci, Rabac, Vabriga, gdjeno posvuda obitava narod izključivo naše krvi i jezika. To nije nikakovo uzdržavanje kulture talijanske, već pravo pravcato raznarodjivanje Slavena.

Pa nije Talijanima za potrebu ni Dantea a ni „Lege“ za uzdržavanje njihovih škola — za njih se u obilnoj mjeri i preko mjere skrbe samę c. k. državne oblasti. Da je tomu tako, dokaz nam je razmjer izmedju naših i njihovih javnih škola. U najnovijem izvještaju o stanju školstva u Istri izdanom za školsku godinu 1898/99 od c. k. zemaljskoga školskoga vieća, proizlazi, da ima u Istri 190 učiteljskih mjesta, i toliko učitelja i učiteljica talijanskih, dočim ih Hrvati imadu samo 81 a Slovenci 31. Uzmemo li u obzir da Talijani sačinjavaju tek 1 trećinu cielokupnoga žiteljstva Istre, to vidimo, da ta trećina ima sama 78 škola više nego li 2 trećine slavenskoga pučanstva Istre, tako da ima preko 17000 djece naše krvi, koja ne uživaju blagodati škole.

PODLISTAK.

Sokol.

U vieku sportova zasnovali su Česi sokolstvo, dotjerali ga i učinili žilavom, čisto narodnom institucijom. Hrvati su se u njih ugledali pa su se i oni, ako i u manjoj mjeri dali u Sokole.

Vidjesmo na osječkoj narodnoj slavi, kaku znatnu ulogu igraju Sokolaši. Moreška, bojna igra splitskoga Sokola, zaniela je i zadivila sve — u Osieku i u Zagrebu. U borbi za narodnost, koju vode naročito austrijski Slaveni od neizmjerno velikog su domašaja sokolske družine; nama u Istri podpunoma bi donamještale nestašicu pjevačkih ili tamb. društava, jer zahtievaju mnogo manje prosvjetlenja i probudjene sviesti, a po svojoj naravi možda bi i bolje otačbeničku zadaću ispunjale i k cilju nas jednom dovele.

Nitko ne dvoji, da se vježbanjem jačaju mišice, da se tielo liepo razvija, da postaje gibkim (agilnim), da se očeličuje; a da pri tom i svekoliko nutarnje ustrojstvo ćuti blagotvorno djelovanje tjelovježbe, i to je poznato. Nego i duševni se život gimnastikom kriepi. — Pa ako se tome doda, da je Sokolstvo zadahnuto rodoljubjem, pače da je čitava organizacija eminentno patriotična —, neće biti nikome teško, da sebi stvori predočbu o ulozi, koju bi igralo i o koristi, što bi je razvijeno Sokolstvo u Istri pružalo.

Stari su se Grci držali svoje: mens sana in corpore sano, te su uz krasni razvitak tjelesnih sposobnosti doprli u uljudbi i u svakoj grani ljudskoga znanja i umienja tako visoko, da im se sviet već kroz tolika stoljeća divi. — U prošlome vieku bili su ljudi zapustili tjelesnu odgoju — pa je to urodilo zlim posljedicama, koje naše vrieme grozničavo gleda da ukloni. Odatle sva navala preraznih načina, kojima se hoće tielo, da se jača, a duh da se odmara za rad. — Gimnastika je od svih najracijonalnija: ona podjednako i razmjerno razvija sve dielove tiela i baš ona i jedino ona zdravlje ne ruši — što više: stječe ga i čuva.

Možemo se sretni zvati, što je naš narod prigrlio baš tjelovježbu zaodjenuvši je u ruho otačbeničke i medjusobne ljubavi i bratstva. Sokolsko je uredjenje takvo, da se priljubljuje uza sva etička (i estetička) načela, što mnogi drugi sportovi ne čine. Medjusobna bratska ljubav i podpuna jednakost medju članovima odaje kršćanski duh i . . . slovensko demokratsko osjećanje. — A s tim združeno rodoljublje, koje se uviek i neprestano vanjskim načinom očituje, podržaje i budi narodnu sviest.

One rieči u jednoj nazdravici puljskoga sokola g. Križa: „mi se muštramo, da potučemo Talijane,“ kako su liepe i istinite! — Treba nam i tjelesna snaga, da ljutome neprijatelju odolimo, treba nam lavlje sile i sokoljeg ljeta uz ustrajnost i radinost crva. — I odvažno srce moramo, da imamo u jakome tielu, a to će nam bez sumnje podati Sokolstvo.

Al čemu trošiti rieči, gdje svako osjeća, da nam u borbi nedostaje snaga? Gdje svako vidi, da nam prieti velika pogibao? — Odvažimo se, uložimo sve sile, da podignemo jaku vojsku i neoborive tvrdjave u obrani naših prava, da odgojimo „Sokole“. Ah! kako liepo zvuči ova junačka rieč naše narodne pjesme! Uzmimo, bračo, na srce, da svi postanemo Sokoli, da svoj dom ko soko uzljubimo i da ga poput sokola branimo. — Zapreke i poteškoće svladati će mladenačka odvažnost i ljubav domovine — Čovjek sve može: stalnom voljom čovjek brda valja . . .

Gdjegod se mladi istarski Hrvati sastanu, neka im prva briga bude, da zamisle osnovu, kako će podići „Sokol“ i neka se zanj oduševe. — Sad je baš zgoda, gdje se o ferijama nadje svakolika mladost na okupu. — Imamo već braću, koja su nam utrla put, pak će nas oni savjetom i poukom pomoći.

Na srcu mi je u prvom redu, da potaknem misao, kako bi se sokolsko družtvo osnovalo u Voloskom-Opatiji. — Tu imade sva sila mladića, koji su za to ko stvoreni i koji žele života i snage. — Dogovorimo se dakle i odvažimo. Učinit ćemo mnogo — mnogo za svoj rod — pa će doći oni još mladji snabdjeveni svim podobnostima, jaki dušom i tjelom, koji će mnogo lakše i junačkije odbijati dušmansku silu. A i nama treba snage. jer već smalaksavamo . . .

(Mi se posvema slažemo s našim „Sokolašem“ i preporučamo narodu, neka se zauzme za „Sokolsko društvo“. A što se tiče onoga, da smalaksavamo tu se mi posvema razilazimo s našim prijateljem. Ima u nas snage, da satremo i djavla paklenoga a kamo li ne onu šaku mrzkih poturica. Op. ured.)

Domovina od nas mnogo zahtieva i očekuje, a jesmo li mi dorasli? hoćemo li izpuniti nade, što biedna domaja u nas postavlja? Hoćemo, ako budemo imali: „U desnici snagu, u srcu odvažnost, u misli domovinu“, a to je sokolsko geslo.

Sokolaš.

A mi plaćamo za škole od 12 do 14 po sto nameta, moramo plaćati i školske takse, koje same nose do 180000 kruna na godinu pa uza sve to nam se škole ne daju, tako da dok se ne odstrani ta krivica, dok se ne stane na kraj grdnom zulumu zlorabljenja novca opredieljenoga za pučke škole, na našoj je družbi, da ona sama iz svojih sredstava diže škole ondje, gdje ih nema. A naša družba zadovoljuje tomu po svojih skromnih sila, a uradila bi ona za cielo i više toga, kad joj se ne bi sa više strana pravilo zapreka. Kako i u tome vlada dvojaka mjera, najbolje se vidi od tuda što je vlada od danas do sutra dozvolila Niemcima u Opatiji, da smjeste svoju školu u prostorije, koje nama ne bi u tu svrhu nikada odobrila. Od nas se zahtjeva, da bude sve liepo i prema najstrožim propisima inače nam se zateže s otvorenjem škole, kao što je to bio slučaj u Livadama.

Nego mi moramo ustrajati. Na to nas potiče i ljubav i susretljivost cieloga hrvatskoga naroda, koji nas upravo krasno podupire. To vidimo najbolje i po ovogodišnjem prihodu naše Družbe koji nadmašuje prihode prijašnjih pojedinih godina. — Sabralo se naime tekom prošaste upravne godine oko 32000 kruna. Taj liepi prihod imamo da pripišemo raznim prinosima u obće, a napose našoj krasnoj omladini, koja je putem blokova i sjajnog plesa na Rieci namaknula družbi krasnu svotu. A vidimo da se u tom divnom nastojanju ne zastaje ni časka, što nam pokazuje medju ostalim i sjajni ples što ga je ove godine priredila dubrovačka podružnica Sv. Cirila i Metoda za Istru u ponosnom svome gradu. A hvala ide i družbine podružnice, kao i hrvatske novine koje su bez razlike stranaka radile na tom, da se našoj družbi pomogne, i sabrale liepih svota.

Potrebe bi premašile i mnogo veće prihode, ali obzirom na to, što Hrvati moraju da sami stvaraju, što bi im se moralo dati, te što u Istri samoj obstoji osim Družbe takodjer Bratovšćina i djačko pripomoćno družtvo, liep je i taj uspjeh, što ga se do sada poluèilo. Budi s toga izražena sa ovoga mjesta u ime Ravnateljstva i ciele družbe najsrdačnija hvala svima, koji bilo na koji način doprinesoše išta našoj družbi — kao i preporuka, da se svatko prema svojim silama i u buduće zauzme za tu našu miljenicu i uzdanicu. A vas cienjene gospodje, gospodjice i štovana gospodo najsrdačnije pozdravljam, zahvaljujući Vam. što ste se u toli liepom broju odazvali pozivu našega Ravnateljstva. S tim ste pokazali, da Vam je Družba na srcu i da pojmite njezinu zadaću. (Dugotrajno odobravanje i neprestano klicanje: Živila Družba! Živio Spinčić!)

Krstić menja misli i stranki, kako i mudandi i stomanji.

Krstić piše va zadnjoj „tete“: „.. Va Poreč ne će poć hrvatski deputati, aš — aš da im pleća ne bi bila sigurna. — Nama je svejedno ako oni budu šli, ale ne va dietu, ka će se opret 17. ovega meseca; dapače nam je još i milije da neidu, „zač delovanje od hrvatskeh deputati je samo za intrigu i na štetu od istarskega naroda“ ki želi i hoće mirno, trezno i pametno delovanje ko smo doživeli upravo od istarskeh deputati baš kroz zadnja dva leta, kada ni bilo polag smušenjačkeh deputati hrvatskeh.

Na drugem meste piše Krstić još i ovo: „Ovput će hrvatski deputati ostat doma, aš da va Poreče ne bi bili sigurni za svoj život To je, vapije Krstić, nedostojna igra od hrvatskeh smušenjaki, ki zadnja 4 leta „sa svojim prkosnim ponašanjem i bedastim izazivanjem prouzročili su Istre znamenite spendije nepotrebne“.

Malo dalje piše Krstić: „Poreč je zakonom priznat kao glavni grad od Istri; po zakone dieta se ima sastat va tom glavnem grade, dakle goveran ni smel popustit tem hrvatskem zanovetanjem“.

Dakle da vidimo ča piše tu Krstić. On piše: Prvo: da se hrvatski deputati boje poć va Poreč, aš da im nisu ledja sigurna. Drugo: „da delovanje od hrvatskih deputati je samo za intrigu“. Troće: „da su hrvatski deputati svojim prkosnim ponašanjem i bedastim izazivanjem prouzročili Istri puno škodi“ i četrto: „guveran ni smel popustit tem hrvatskem zanovetanjem, on je naime moral sazvat dietu va Poreč“.

Da vidimo sada kako je ta isti Krstić pisal o toj istoj stvari va istoj „tete Jambrožije“ pred par let. Ovo ča ćemo mi sada napisat štampano je na prvoj strane od „teti“ od 1. febrara 1896. a nadrajsal je to onom prigodom, kada su ono razbojniki „istarskega partida“ na lupežki način napali na naše deputate Spinčića i drugeh. Poslušajte dakle ča je Krstić pisal:

„Ali što da reče ova tužna Istra, na koju je skoro bi rekli, i sam Bog zaboravio. (Hura Krstić!) Što da reče tužna slavenska raja (Bravo Krstić!) u ovoj pokrajini, gdje joj se na očigled same oblasti, bezkažnjeno pljuje na pošteno lice, gdje joj se častno ime u kaljužu baca (Tako je! op. sl.) gdje joj se sveta prirodna i gradjanska prava od Boga i zakona zajamčena, nogama gaze. (To i mi vavek predikamo.) To je u istinu nesnosno i abnormalno stanje. (Posve pravo to je nesnosno i abnormalno stanje. — (Bravo Krstić — iz duše nam govoriš!) Zlo je u saboru, (hip! hip! hurra Krstić. Za to, jer je u saboru zlo — naši deputati ostaju doma) zlo je izvan sabora. Ne zna se, gdje je gorje. (Va istinu ne zna se kade je gorje. Op. slagara.) Zlo je u saboru: hoće li ma da samo i pisnu naši zastupniki (oho! čujmo čujmo!) — eto gdje ih odmah neumoljivo zvonce pobenavljenog predsjednika (Campitelli del cuor mijo, čuj ča ti govori on, kega plaćaš!) — zove na red a rieč im se oduzimlje. (Kad je tako zač se sada čudiš, ako naši zastupniki ne te da gredu va sabore?) Želje naših zastupnika ne uvažuju se (onputa poć da gredu tamo!) Njihovi predlozi naprosto se odbacaju — njihovi se upiti jednostavno u koš bacaju. (Riftig Krstić — za svem riftig!) A za što sve to? (Oho! atenzion!) „Jer su naši zastupnici toli preuzetni što, izrazujući želju svoju, odnosno želju naroda, kojega volje jesu oni izliev (trokratni „hura Krstić!“) podnašajući predloge i stavljajući upite, usudjuju se rabiti svoj materinski jezik, onaj jezik, kojim govore podpune dvie trećine ove pokrajine. (Čovek bi ga bušnul, kako pravo govori!)

„Energičnom“ postupku ukvašenoj predsjednika (to je pak malo previše za briznega starca Campitella!) povladjuju afrikanski prosvetitelji — umjetna većina u saboru. (Majn kumpliment šijori Talijani!) Tomu povladjivanju pridružuje se na galerijah najmljena fukara, koja najgadnjimi i najprostijimi pogrdami navaljuje na naše muževe: (Pak ča će zato, poć naši zastupnici va sabor, da na njih tamo najmljena fukara na galerijah navaljuje najgadnjimi i najprostijimi pogrdami?) Zlo je izvan sabora; naši zastupnici vraćajući se svojim kućam, uslied elementarne sile prinuždeni su putovati po kopnu. (Aha! sada dolazi lepo!) Gladna zvjerad (ste čuli Talijani!) opazi plien, pa hajd u potjeru za nevinimi žrtvami, koje da izbjegnu proždrljivoj nemani (brrr! Srhi mi gredu, dokle ovo prepisujem. Ki bi rekal, da su oni neki od „istarskega partida takovi razbojniki“), prisiljeni su utećí se prostim stražam financije. Užasno! (Va istinu je to užasno!) Mi se ne čudimo, niti zamjeravamo zvjerskoj nemani (ni mi nego Krstiću se mi čudimo, ki bi — nego pustimo to za pokle) jer ne moremo, da pojmimo zvieri bez zvjerske ćudi, ali se čudimo državnoj vlasti, koju odgovornom činimo pred Bogom i pred prosvjetljenimi narodi, onu državnu vlast, koja je pozvana, a neće da ukroti zvjersku nemán. Sramota!“.

I je sramota — prava sramota, mi sve to podpisujemo od besedi do besedi, mi se sa svem tem posve slažemo. Sve je to sramota ča Talijani delaju z našemi ljudi, ale najveća sramota je pak to, da sada Krstić hvali ta postupak, za kega je prvo pisal, da je prava sramota. Grda sramota je to, da Krstić sve one poruge, ke je prvo pul iste prilike hital na Talijane, sada hita na Hrvate, i to samo zato, ča od Talijani dobiva za to 100 fijorini va mesec. I za ta Judin novac on vam menja stranke i misli, kako i Jambrožinine mudandi! I za tu plaću on vam sada guta, ča je prvo porigal! . . . V Reke na gomile bi nam povedeli, ke tako delaju . . .

Dopisi.

Iz Kapužnjaka. (Občina Veprinac na dan Duhovskega blagdana.)

Dragi naši čitatelji! Mi kmeti Veprinčani se moramo potužit Vam na našu siromašćinu, zač nimamo nijednega, ki za nas niš ne proskrbi. Već je 5 meseci, još nimamo mi siromahi kmeti komunjske soli, i ako ćemo slano jist i ovcan ju dat, moramo poć na Volosko. Ale da imaju na poteštarije skrb za nas kako za se bimo sol imali va Veprince, i oni dolnji va Ičiće. ali nijedan ne misli za nas ni ne skrbi, nego onda kada su balotacijoni, onput kumpare kva, kumpare la, i sve lepo s nami govore, dokle za njih votamo, a kada votacjoni pasaju, onda govore da ča oni gornji, ono da su Bdujini, ono da su zapučeni ljudi. A mi preporučujemo onem petim ili šestim da neka dobro za nas skrbe i misle kako i otac i mat za svoju decu. A znate vi čitatelji zač nam govore Bedujini? vidite za to: oni su namisleli i odsudili delat cestu od 5 metar široku od sv. Jelene do mora i da moru karoce se po njoj vozit. Dobro, mi se za to ne protivimo ako je beći. Ma beći posudit ili dignut ih od junti, pak neka gredu naše Papišća va špindije, i nikad moć se z duga oprat, tista priviše je debela.

Mi Gornji Vam govorimo ovako, da neka se stori cesta polak zmoščine do sv. Petra onakova kakova se je počela delat od sv. Jelene, i komun oni šoldi ki ima neka potroši, i malo mi ćemo pripomoć na tlaku pak majko do sv. Petra da se stori da moru siromahi kmeti voz drv pripeljat i drugo ča njim je potreba.

Nam ni potreba gospodske ceste, ako ne kakova nam se pristoji, onakovu kakova je va našoj gore od Brda do Mlaskega dola. Mi smo čuli od mudreh glav, da cestu ne pustimo delat, da ćemo si stavit zamku na vrat i tu morda ne bi operalo, i vej ga vrag koliko. Čujemo, da je ov inžinjer rekal 30 tisuć da bi koštala, a on prvi da bi manje. Vidite svakako nam govore dokle nas opletu da prikuntenamo, ali nećemo lahko. Sada vidimo da kada god bimo prišli na poteštariju za kakovu stvar, vavek nam je brbljal Tonin i Anjulo da smo preprosti, da ne pustimo cestu delat, to da bi se platilo da se ne bi ni znalo. A mi svi jednoglasno gornji pitamo svi ljudi ki Tonina Bačića poznaju, da ako je storil pokle je živ jedan solad koristi komunu ili narodu? A vraga je, ki ga neće? Tako zač se on toliko skrbi za nas? Bratjo, naša Veprinačka, čuvajmo se Tonina Bačića kako vraga iz pakla.

Mi Veprinčani držimo se složni kako braća siromahi, i kada budu prvi votacijoni pazimo kega biramo; čuvajmo se one gospode ki oni žuti postoli nose, nego držimo se svi složno skupa, mi ki opanki nosimo, pak sberimo muži ki poznaju siromaštvo, a čuvajmo se oneh ki nas samo poznaju, kada su balotacijoni i čuvajmo se oneh izdajic, ki hode po svojeh nogah s tujum pametum. I kada Vam budu ča oni isti govorili iz Bernardove, (kako profesor Šdrkoja) i Plovanečić (Belo) koncapinjate (štanjaro) čuvajte se njih kako vraga, oni su vam proti popom, z jednum besedum oni su proti svemu. Ča se more verovat onajistem, ki se rugaju onemu ki sv. spovede gre, da da je znal da bi mu on bil kupil 2 unće ulja od ličine za se očistit. Je li je to krščanska beseda? Nije, sramuj se svieta, protuvjerniče, ne napastuj duša kršćanskeh. Ali tvrdu ti vjeru davamo ti žđrkojo, da ćeš se kajati svojeh grehi ali će bit kasno. A mi se Vas gospodo Poprdilska niš ne bojimo ča god budete vi više proti redovničtvu govorili, mi ćemo biti jači ako Bog da, pak ćemo lahko onoj klape mačjoj profesora žđrkoje reč: „Stani Mate Slavinska te zove“ a ne: Alzi se Sijor piccolo Mattio la Istria Italiana te chiama.

Postolarić.

Iz Rieke. Čujte ljudi malo ovu: Ovi dni prišal je Fritalja do pred našega štacijona. Tamo je videl, da se va jednoj butige prodava peršuta. Prišla mu je „gola“ na peršut, šal je va butigu. Gospodar odi butige mu je narezal peršuta i zručil ga je Fritalje. Kada je bilo platit, poćel je Fritalja iskat po žepeh nego svi žepi su mu bili po navade prazni pak je butigeru rekal da gre na štacijon po beći, zač da su mu va bagulje. Šal je Fritalja na štacijon a peršut je zel sobum. Butiger čeka i čeka a Fritalje ni. Kad se je štufal šal je na štacijon iskat ga. Kad ga je Fritalja avištal pobegal je va vagun. I moral je siromah. Ča bi bil storil. Peršut je bil pojil a šoldini ni bilo to ne bi bilo drugo nego poć va katafić. A znate kade je pojil peršut? Kako da gre na stran šal je va šekret pojist peršut. Ke bon apetito! Nač je spal Fritalja! Dokle j' mogal kega prevarit mu je dobro hodilo, sada pak kad mu neveruje ni berkati Vicko, mu je dobar i ukradeni peršut. -- Bit će mu luje kad ljudi progledaju.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Krstiću je teplo. — Krstić ne more ni živet ni umret od tepla — Krstić puca od teplini. Auf — auf! puše Krstić po celi bogoviti dan — auf, auf! Jambrožija ga poleva s frižkum vodum, ona mu dava stomanji od najtanje i najfinije batisti prez rukavi, ona mu dava isto tako fine mudandi jako trasparenti — ma sve to ne pomaže niš — on za svem tem puše i puše — i tuži se da će puknut od tepla. Najviše se tuži na glavu, tamo pod temenom mu je jako teplo, uprav gori mu pod temenom, i vre mu od silne vrućini. Da je temu tako, more se svaki osvedočit ki zame v ruku „tetu Jambrožiju“ od zadnje soboti. Tu je toliko tega nataftano prez repa i glavi, toliko je onde napisano nemotarij, toliko neumnosti, da se mi čudimo, kako nisu oni puli kapitanata šekvestrali „tetu Jambrožiju“ i obukli ju va „camizu de forza“. Ima ih ki govore, da mu ni sama teplina smutila pamet, da je onakove stvari va „tete“ nadrajsal. Tu da je bilo po srede i neč drugo. — Subotu je naime bil prvi od meseca i Kostantini je Krstiću zručil plaću, i Krstić, kada je videl onoliki beči, zgubil je od velega veselja busulu i udri drajsat proti Hrvatom i proti g. Spinčiću stvari, ke ne bi ni pas na masle pojil. Sada neč poradi teplini a neč poradi beči, toliko, da je zadnja „teta Jambrožija“ tako škandalozna, tako smradna, tako blatna upravo prava slika i prilika onega partida, ki ju zdrži i plaća.

* * *

Dajte mu ledana glavu. On bacila — on ne zna ča govori — on je vas smućen. Teplina i beči su ga po sem sega zmamili. Krstić je četrtak videl, ča ni nijedan mogal videt, naime neki gavrani i „čapi“ druge peradi. Valjada kokoš, ale golubi, ki zna ča mu se je činelo njegovem smućenem oku. On govori, da dokle je bila v Opatije skupščina da dotle su bili na nebe crni oblaki, a kada je skupščina svršila onputa, da su šli valje ti oblaki ča, preko mosta. Vi mi neverujete? A borme, zamite v ruki zadnju „tetu“ pak da vidite, je to istina ali ni. Ale to ni još niš. Čujte ovu: Krstić piše: „Hrvati! bacite vaš zadnji pogled na visoku istarsku Učku, pogledajte onu velu stenu, ka će se sada na z vrha od Učki spustit i dolje valjajuć se vas zaklopit“. To Vam je od besedi, do besedi ča Krstić piše va zadnjoj „tete“. Neki njigovi mački su šli valje gledat, ka je ta sten na Učke ka se valja da zaklopi Hrvate, pak kada su videli, da ta sten ni nigdere drugde ako ne va Krstićovoj tikve, svi su se jako prestrašili i počeli su govorit: „Ljudi božji naš doktor je naštrapal. Tecite brzo po Ambroza — neka mu on to čini pasat“.

* * *

Morituri te, Jambrožija — saludo. Ovi dni smo dozmali, da je Krstić bil jedanput — pop. Mi smo i prvo suminjali, da je moral bit neč takovega, zač svake toliko rabi po ku latinsku besedu. Tako je i va zadnjoj svojoj „stomanjičine" nadrajsal: „Morituri te, Croatia, salutant". A s tem nam je otel red. da smo mi već finjeni — i da već umirajuć pozdravljamo Hrvatsku.

Nego to su kako već znate sve samo konšeguenci od vele teplini, zato Krstić pred svojemi važgatemi možjani vidi i ono, česa ni bilo ni ča neće nikada ni bit. Ale ono, ča bi moral videt, on nikako ne vidi. On ne vidi kako mu se svaki dan njegov mačji rejiment slabi i proredjuje — on ne vidi kako on od dneva do dneva gubi i oneh, ki bi prvo bili za njega i krivo prisegli — on ne vidi. da su ga Talijani, Campitelli i Kostantini već siti — on ne vidi, da oni ga drže još samo za to, da još malo provaju kakovo sredstvo proti nam, i da čekaju prvu priliku da ga cmrknu na stran, kako jedan odrabljeni pantoful, (kako su već to bili jedan put i učinili) on ne vidi, da već i Jambrožija ne more na njega špendevat i da će mu prvo al potle zasvetit jedan vritnjak i stirat ga z kući, a on će onputa tombulajuć se po škalineh vapit: — Morituri Jambrožija — te saludo...

* * *

Bennatti. Krstić bi otel dat popit svojem mačkom, da je Benatti govoril va Beče za delavce va Karpane. Mi smo pak doznali, da su se drugi deputati onem njegovem bedastem frfljarenju od srca smeli, a i sam jedan veli dostojanstvenik ,rekal je nemški, da od svega ča je Benatti zibrbljal da ni razumel ni jedne besedi. A kako te ga razumet, kada ne zna reč nemški ni da je živ! A brizna Italija! Nego Krstić ga hvali — a mi znamo i zač. Krstić je naime najviše s pomoću od Benatta prišal do tega da ga Talijani plaćaju, za to i mora ga, kada god pogladit, samo, da ima od njega koliko više protecijona.

* * *

Pravo čudo. Krstićina piše, da je „pravo čudo", — kako su se sada Nemci i Čehi ti današnji veli „sovražniki" složili. Mi ki poznamo i Čehe i Nemce znamo dobro, da to ni nikakovo čudo, nego jedan politički korak, ki je jako potreban da se barem neke stvari urede, ke su potrebite, koliko Nemcem toliko i Čehom. Ali ki će iskat pravo čudo, nać će ga va složćine od Talijani s Krstićem, s onim Krstićem, ki je pred kratko vreme pisal i na puna usta vapil, da neka Hrvati i Slovenci Istre zamu toljagu (velo drvo!) pak da neka mlate po Taljaneh. Šior Liziriti, je to ale ni „pravo čudo" va ovem našem dvadesetem stoleću?

* * *

Krstić kumisar. Va zadnjoj „tete" se Krstić nudja občine Podgrad za kumisara. On da će ju lepo uredit — osobito kasu. Za kaucijon da će dat par mudandi od one stare cuveti na Matuljah. — Ćemo videt ča će na to Slavna Junta!

Čudno je pak da Krstić ipak priznaje da se je va kase našlo 4000 kruna suficita. Da su bili Talijani na kase sigurno se ne bi bilo našlo ni prebijenn pare, kako se ni ni drugde našlo, kade su oni gospodarili.

* * *

Zač se Krstić jadi na misionare? Krstić se jadi na misionare za to, ča su nam odkrili ono, ča još nismo znali, naime da je Krstić pobegal od seminarija. Dunkve pop, albukat in erba, veli Hrvat, veli Taljan, pak opet veli Hrvat, pak socialist, pak opet veli Talijan, pak trgovac vina, pak dacier, pak jornalista, inšoma cento arti e nisun bon Dunke i pop je otel bit — nego na vreme je videl, da on ni stvoren za Boga, pak je brzo frknul ča. Da je ostal nutre, danas bi se ga zvalo pater Krstić. I sokrivali bi ljudi pred njim baretu i klanjali bi mu se i govorili bi mu: Leverendo pater Krstić.

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Spinčić kod Njegovog Veličanstva. Ponedeljak jutro bil je naš dični zastupnik Vjekoslav Spinčić u audienciji kod Njegova Veličanstva, Našega premilostivoga Cesara i Kralja. — Njegovo Veličanstvo primilo je našega Spinčića vrlo ljubeznivo i prijazno te izjavilo, da je uvjereno o patriotičkom radu i poslovanju zastupnika Spinčića. — Još je govorilo Njegovo Veličanstvo Spinčiću, da ga veseli, da se va bečkem parlamente marljivo dela. — Isti dan primilo je Njegovo Veličanstvo naš Česar i Kralj oko 70 osoba a med njimi biskupa Marschall, barona Reyer i vladinog savjetnika u Trstu barona Conrad.

Skupščina družbe sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavala se je u četrtak na dan 30. maja. Mi smo pisali da je to najljepši dan za nas istarske Slavene i nismo se prevarili. Zadnji četrtak se je to još jedanput potvrdilo. Na skupščinu je prišlo puno sveta — puno izvanjske gospode. Osobito je bilo naše svečenstvo lepo zastupano — tu smo imeli čast videt puno popi, ki su k nam prišli od sveh stran naše Istre. A bili su on dan v Opatije i skoro svi naši zastupnici sa gg. Spinčićem i dr. Laginjom na čelu. Sveh nas je pak razveselil presv. gosp. dr. Dinko Vitezić. Nijedan od nas ni se nadal da će ga on dan videt na skupščine, koj je on već toliko let bil predsjednik. Pa ipak je prišal, ako i slab i nemočan, pak nam je upravo s tem pokazal, kako valja malo mislet na sebe, a puno na domovinske stvari. Već se od sebe razume, da su skupljeni domorodci toga starega i častnega prvaka i protetora naše Družbe najsrdačnije pozdravili. A na skupščinu je prišal i g. profesor Mandić ona naša dična korenika, a došal je i gosp. Fran Supilo, urednik onega fanjskega „Novega lista", ki se tako srdačno skrbi za našu družbu. A videli smo i našega domorodca — našega proslavljenega pjesnika g. Rikarda Katalinića Jerotova, kemu mora naša Družba bit puno i puno zahvalna.

Bilo je i druge gospodi, ke ne ćemo imenovat zač nimamo mesta. Na prvem meste našega lista donašamo govor, ča ga je izrekal na skupščini družbin predsjednik veleučeni gosp. prof. Spinčić. Njegov lepi govor bil je svaki čas prekidan sa živio klici! a i na kraju mu se je silno i dugo pljeskalo. Lepo je skupščina prijela izvješće od gospode tajnika i blagajnika. S osobitim interesom je skupščina pratila razlaganje velevrednoga družbinoga blagajnika gosp. dr. Fabianića. On je lepo i potanko razložil, ča se je lanjske leto za družbu dobilo i potrošilo, tako da je skupščina na predlog veleuč. g. dra. Laginje izrazila zahvalu g. blagajniku i tajniku za njihov rad. I kasneje se je dugo razpravljalo. Tu moramo spomenut resoluciju gosp. dra Laginje s kom se pozivlje vladu, da neka ne dela puli ,ustanovljenja zapreka slovenskih škol va Istre. Još je na toj skupščine palo puno lepeh besed, na keh ćemo se mi po vremene osvrnut.

Zabava Družbe sv. Cirila i Metoda izpala je uprav sjajno. Samo se po sebi razumije, da su najveću pozornost našega občinstva svrnuli na sebe naši gostovi — vrli hrvatski umjetnici gospodja Ljerka pl. Šram i gosp. Ig. Borštnik. Gospodja Šram je u Solosceni „Kako da ga dočekam" upravo elektrizovala naše občinstvo, a tako je bilo u šaloigri: „Gospodar". Gosp. Borštnik je u deklamaciji pjesme „Povodni mož" krasno uspio. Čitanje se je jednog diela našeg občinstva manje dojmilo, i to s uzroka, što ono nije tomu naviklo. Šteta što je poradi izvjestnih razloga izostao dialog „Prizor". U ostalom kratki oni prizori, što su ih pred nami odigrali, ne podavaju one gradje, koja bi nužna bila, da nam se naši umjetnici pokažu u svoj svojoj umjetničkoj visini. To priznaje i riečki „Novi list", koji rado nikomu ne laska, pa ipak je naše umjetnike obasno pohvalama, a i naše občinstvo im je iza svakog odigranog komada upravo burno povladjivalo. Gospodja Šram, koja je svojom krasnom pojavom upravo razdragala naše občinstvo, dobila je tom prilikom vrlo ljepu kitu cvieća.

Gosp. Brož odigrao je ovog puta jednu Romancu i jedan komad od „Sarasate". U tim komadima on nam se je pokazao baš pravi virtuoz, koji može da računa na ljepu budućnost. Čini nam se, da naše občinstvo nije posvetilo dovoljno pažnje kvartetu od Smetane: „Iz mog ,života". Žalimo, jer se upravo u tom komadu, što su ga gg. Brož, Gervais, Soukup i Jirat izveli upravo majstorski, očituje pravi duh genija českog velikana. O „Lovoru" ne treba ni govoriti. Čovjek ne zna, što bi u tih pjevača jače istaknuo i pohvalio, dali preciznost u pjevanju ili moduliranje glasa. Svakako, dično družtvo — čast njemu i njegovu vrlom kapelniku g. Gervaisu, koji ga je doveo do toga stepena.

Jednom riečju — koncert da mi ga tražiš.

O slobodnoj zabavi i o plesu, koji je sliedio iza odmora bilo bi suvišno govoriti. Väljalo je biti ondje i gledati na svoje oči, kako se je to sve razdragalo.

A palo je i liepih nazdravica. Spomenimo onu veleuč. gosp. Spinčića svim učestnicima zabave, pa onu našega pjesnika Rikarda Katalinića Jeretova umjetnikom Ljerki pl. Šramovoj i gosp. Borštniku, te onu g. dra Poščića, gospodi Brožu, Frizeku i družtvu „Lovoru" — i s tim svršimo izvještajem te odista prekrasne zabave.

Sveto poslanstvo. Prošli čedan bila je na Voloskem pobožnost na čast Presv. Srdca Isusovoga. Dva misijonara su od Duhovske nedelje do osmine va župnoj crkve na Voloskem predikali i spovedali pobožni puk. Sila naroda hodila je kroz prošli čedan va Volosku crekav. Sobotu večer bila je procesija na čast presv. Srdca Isusovoga, koja je jako lepo ispala jer je mnogobrojni svet na istoj išao u najlepšem redu. Na procesije videli smo našega načelnika i obć. savjetnika Tomičića. Nedelju na ime Isusovo svršila je ova pobožnost papinskim blagoslovom.

Bennatti je dobil po nose. Najviša školska oblast v Istre je zemaljsko školsko veće va Trstu. — Isto ima 12 člani, i to 8 od strane c. kr. vlade 3 od strane junte, a jednega zastupnika cerkvene oblasti v Istre imenuje ministarstvo na predlog istarskeh biskupi i to na 6 godina. — Dosada je vavek bil zastupnik cerkvene oblasti Talijan. Kada je lansko leto umrl kanonik Druscovich, ki je do tada bil zastupnik cerkvene oblasti va c. kr. zemaljskem školskem veću, Talijani su valje rekli, da mora na njigovo mesto bit imenovan opet Talijan. Naš zastupnik Spinčić je pak va Beče učinil sve moguće, da bude va zemaljsko školsko veće za Istru poslan jedan naš čovek zač je najveća nepravica, da mi, keh nas je v Istre dva puta više nego Talijani nimamo va tem veće nijednega našega čoveka. Ministarstvo videlo je, da bi bilo pravo, da bude va tem veće jedan naš čovek pak je pitalo istarski biskupi, kega bi oni hteli, da bude imenovan va zemaljsko školsko veće. Na to su dva biskupa predložili voloskega plovana monsignora Zamlića, a treti, jednega talijanskega kanonika. Tako je ministarstvo imenovalo za člana zemaljskega školskega veća monsignora Zamlića. Kad su Talijani za to doznali, skočili su kako da ih je neki badnul. Njim je bilo za vraga, da će jedan naš čovek prit va to veće i videt i čut kakove nepravice delaju. Protestali su na sve strani proti imenovanju monsignora Zamlića, pisali su proti njemu va svojeh listeh svega i svačesa, a na koncu je pak Talijanski deputat va bečkem parlamente, dohtor Bennatti, pital ministra kako je mogal Zamlića imenovat va zemaljsko školsko veće za Istru a ne jednega Talijana. A sve to su Talijani storili za to zač je monsignor Zamlić naš domaći čovek, domorodac, Kastavac od našega jezika i roda. I još su Rukavački, Veprinački, Lovranski i Mošćenički mački kod zadnjeh izbori za petu kuriju glasovali za tega Bennatta, ki bi htel, da naši ljudi nimaju nikakove pravice, nego, da budu talijanski ščavi. Sram ih bilo dokle god budu živi. Va sednice bečkega parlamenta od 29. maja o. god. odgovoril je ministar Hartel na Bennattovu interpelaciju. On je rekal: do sada je vlada dva puta zajedno imenovala va zemaljsko školsko veće za Istru Talijana i tim zadovoljila talijanskega biskupa va Poreče. Bilo je pravedno i potrebito, da se sada jedanput zadovolji druga dva biskupa v Istre, ki su predložili monsignora Zamlića, i tako je vlada i storila, a storila je s tem samo pravicu. Ale ministar je najgrje zasramil onega Bennatta z ovemi besedami: Dieta iz Parenca, va koj ima i Hrvati i Slovenci pošilje va c. kr. zemaljsko školsko veće sve same i gole Talijane, pak sa svem tem Bennatti ne vidi va tem nikakovu nepravicu. Kakovu pak nepravicu more videt va tem, ako je vlada imenovala jednega samega slavenskega svećenika va to veće?" Ovo ni napisal „Piccolo" zač bi ta bila preveć žuhka pilula, ku bi on moral dat poguinut svojim Talijanom, ali zamite v ruki protokol od siednice, ka se je va parlamente držala na 29. maja o. god. i nać ćete na str. 4422 ovu ćepu, ku je Bennatti ćapal od ministra. I brizan Bennatti je va istini na ta odgovor ministra ostal z dugem nosom. Pitat ćete. zač ga pak Talijani toliko imaju proti Zamliću. Oni doduše govore, da je Zamlić hervatski agitator, nego to je brezsramna banditska laž. Ni mirnejega našega čoveka v Istre od našega monsignora. Talijanom pak malo briga za to. Njim je dosti, da monsignor Zamlić ni Talijan, pak zato kriče i larmaju proti njemu. Ni dakle dosti, da nam Talijani ne daju potrebite naše škole, ni dosta, da je v Istre 17.000 dece brez školi zač ih Talijani neće, da daju našoj dece, ni dosti, da nam Talijani sisaju krv školskemi taksami, samo da moru uzdržat talijanski gimnazij va Pazine, kega su brez nikakove potrebi storili na dišpet nam i guvernu, nego oni će, da budu va zemaljskem školskem veće za Istru sami zgoljni Talijani, a mi da nimamo nikakove pravice. Do kada ćemo mi to terpet? Narode probudi se! Promisli, da te je v Istre puno više nego Talijani i da po zakone moraš imet jednake pravice kako i Talijani. Jao si ga istarskem Talijanom kada naš narod spozna svoju moć i svoja prava — Bog daj, bilo to ča prej moguće!

Poštarski ured u Voloskom. Usled odredbe c. k. ravnateljstva pošte i brzojava u Trstu neće se od 1. o. m. naprvo po nedeljah zapodne na pošte u Voloskom od trete do četrte ure za podne primat niš drugo nego samo jednostavni listi i telegrami. Nedelju za podne se neće raznašat već nikakova pošta.

Nedelju jutro od 8—11 i pol će pošta na Voloskom uredovat kako do sada.

Zač Krstić ne odgovara? zač muči na one težke i grde stvari, ča mu ih pod nos hita „Narodni list"? To su se pitali neki dan dva Brežana, ki su hodili pred večer z Opatije doma. Ti Brežani su govorili: — „Krstić odgovara na svaku malu bedastoću, ka se njega tiče, ma na one deblje stvari muči, kako pauj. Neki dan je „Narodni list" pisal, da je frknul ća od suda od straha da ga ne rubaju, a na to je on valje odgovoril da je čul celi dibatiment. Benj, kada na to odgovara, zač ne odgovara i na one druge stvari, s kemi ga bode „Narodni list"? Zač ne odgovara? Zač nam ne dokaže je istina ale laž, da je on bil jedanput veli Hrvat? Je istina ale laž, da je on pisal proti Istranom, da su fukara? je istina ale laž, da je on pisal, da su ti Istrani od istarskega partida zverske nemani? je istina ale laž, da je kapitan Fabiani pisal, da bi on za beči bil vredan storit i takovo delo, za ko se gre va peržun? je istina ale laž, da ga Talijani plaćaju ča piše proti popom? je istina ale laž, da je prisegal, da su mudandi i stomanji ke nosi od „tete Jambrožije" je istina ale laž, da je on pisal dr. Stangeru ono pismo, kade mu govori, da će bit opet Hrvat? je istina ale laž, da je on pisal, da je Campitelli pobenavljeni starac? je istina ale ne, da je on bil zato sfrataan z Reki zač da je bil preveć velik Hrvatina? je istina ale laž, da je gospu Resman onako oplel? je istina ale laž, da je naručil špiriti i da ih je popil a ne platil? je istina ale laž, da je bil već 10 puti kondanan? a ča je pak najhuje, je

istinita ale lažna ona pogodba, ku je on storil švojoj žene, i ka je bila štampana neki dan va „Narodnem liste"? Ako ni istinita neka on to napiše va foj, i neka tuži, a ako tega ne stori — on je niščet, a mi se s niščetom ne pačajmo. Ćemo videt ča će Krstić na ovo. Ću i ja reć on ki odgovara na neke malenkosti, moral bi odgovorit i na ove debele stvari. Čekajmo do subote.

† Ivan Marušić. Četrtak na 30. maja umrl je u dobi od 44 leta Ivan Marušić p. Ivana, pomorski kapitan u Iki. Njegovo mertvo telo sahranili su sobotu na 1. o. m. jutro na 9 ura. Pokojnik bil je dobar domorodac, vavek pripravan da z besedom i z delom brani naš hervatski jezik i našu hervatsku narodnost. Lahka mu bila domaća zemljica!

Personalni porez. Puno ljudi tuži se da njim je ovo leto personalni porez jako nepravedno odmeren —. I dosada bilo je svako leto čut tužbi radi tega poreza nego još nikada kako ovo leto. Nekem ljudem, ki nimaju ni 600 krun na leto dohodka naračunalo ga se je preko 1200 samo da plate ta porez. — Nekem opet, ki nimaju ni 1800 krun na leto dohodka naračunalo se je, da imaju 4000 krun čistega dobitka. Da je temu tako i da je to istina ti ljudi bi va pet let obogateli a ovako su vavek siromahi. Čigovo je to maslo? Mi neznamo još pravo nego ćemo to doznat. — Znamo pak, da je ovo leto va komisije za odmerenje personalnega poreza znameniti Schreiber od kega smo već dosta pisali va „Narodnem liste" i ki je svojoj rodbine špiju storil za nekakov dobitak, kega ni nikada imela. — Ako Schreiber svojoj rodbine tako dela, ča će pak drugem i još onem, ki ne misle kako on. Žal nam je, da se nisu izabrani člani komisije čvršće protivili samovolje od činovniki, ki su va toj komisije. Prosimo sveh, kem je bil ovo leto nepravedno odmeren personalni porez, da nam jave ime i prezime, koliko su fasionirali i koliko su njim naračunali. Kad budemo imeli dosti materijala, nastajat ćemo, da se učini i pošalje jedna skupna tužba na ministarstvo od finance.

Narodni list je dobil jednu krunu na dar. Daroval mu ju je gosp. I. F. zato, ča je Lodonjo III. napisal va „Lovranskih paćuharijah" kako je Kukuma delal: abljuabljuablju! Živio!

Osudjen radi kradje. Na 24. prošlega meseca bil je va Trste dibatimenat proti Josipu Stanić Zvonećanu, ki je va butige od Karla Jurkovića na Voloskem više puti po noće kral. Bil je odsudjen na 3 meseci zatvora. I ta Josip Stanić je bil gost Dra. Costantina kad su na 3 jenara o. l. puli Poldovice slavili izbor Talijana Benatti. Čestitamo!

Reci mu da ti ne reče. Krstić celu šetimanu misli ča bi se zlega zmislel od jednega al drugega od našeh ljudi, pak da onputa to štampa va svojoj škovacere. Ni čudo zač ga za to Talijani plaćaju. Kako se pak jedno stvorenje more zmislet onakovu lopovšćinu kako se ju je on zmislel va svojoj zadnjoj škovacere. A ono od zastupnika Spinčića sve je gola i bezsramna laž, kakovu more samo jedan Krstić izreć za kega je c. k. kapitan Fabiani rekal: „da je za beči vredan učinit i takovo delo za koje se gre va peržun". Je dakle čudo da Krstić za talijansku plaću onako piše proti jednemu Spinčiću. Ili morda ga ne plaćaju Talijani? On je sam prisegal, da ga plaćaju, a na prvi o. m. smo na svoje oči videli kada je na 7 ur jutro pred vaporom prišal van od Costantina na Voloskem i deržal v rukah tri karti od deset a va žepe su mu zvenkale krune. To je valjada bila plaća za ono ča je načaral proti Spinčiću. Baš se more i Costantini dičit svojem Krstićem. Ne zna se ki je od drugega vredniji! — Krstić tako piše zač zna, da se ga tuži bi prišal pred talijanski jurati a ovi bi ga oslobodili da je sto puti kriv. Nego ako ima kuraja neka reče ono ča je proti Spinčiću napisal pred dvemi svedoki, da se onputa more tužit na sud. Će on vraga! Tako delaju samo talijanski banditi.

Istra talijanska provincija. Tršćanski „Piccolo dela sera" od petka 31. maja o. l. donaša govor talijanskega deputata Polesini va bečkem parlamente ki zove Istru, Trst Goricu i Trient talijanske provincije. Polag tega smo mi v Istre svi Talijani. Tako misle pišu i govore svi Talijani, za njih je Istra talijanska zemlja a Istrani su svi pravi Talijani. Samo kada su izbori onputa Talijani pišu da je njihova stranka „partito istriano" kada pak izbori minu onputa pišu da je dobila talijanska stranka. — I još se puste naši „mačići" za nos vuć s tem „partito istriano" z domaćinum i starinum. Pitam ja ča je Talijanska naša starina? — Bog daj norcem pamet!

Našo predplatnike ki nam nisu još platili, molimo, da nam ča prej pošalju predplatu barem za pol leta. — Ki nam tekom ovega meseca ne pošalje predplata temu nećemo već pošiljat lista.

Toj pak malo previše! Šiora Karla z Mošćenic ima ne lepu užancu, kada joj pride ki gospodin z Opatije da mu naračuna toliko tega, da je čovjeka strah i pomislet koliko. Neka se za sada zna samo za ovu Visoku gospodu: Njegovo Veličanstvo kralj rumunjski bil je pred trimi leti va Mošćenicah i naručil je kod te gospe malu južinu; pratnja kraljeva je sve sobom donesla, ni bilo potreba dat nego kamaru stoli i posadu. Šiora Karla za ta mali dešturb je pitala samo jednu malu bagatelicu, niš nego „400 krun". Njegovo Veličanstvo darovalo je još njijoj maloj jedan napolion. Ča se je dogodilo? Dogodilo se je, da kralj rumunjski ni već bil pul Karli, ni da neće već poć. A sada čujte ovu drugu. Veliki vojvoda od Luksemburga šal je s cielom svojom familijom va Mošćenice i fermal se je pul šiore Karle; Šiora Karla je morala samo rižot pripravit, a sve druge stvari su donesli sami. Kad su pitali za račun, bilo je za platit negdje oko „400 kruna". Platili su račun pak poslie su rekli šiore Karle, da nete već nikada tamo prit. Grof Metternich jedan od pratnje velikoga vojvode se javno potužil na ta veliki račun. A mi pitamo. Zna zato c. kr. kotarsko poglavarstvo? zna zato općina Mošćenička? Ako znaju, pitamo kakve mjere će poduzet, da se takov škandal više ne dogadja. Svi moramo gledat, da ča više ovamo ljudi dojdje, a ne da ih tiramo s takovimi grdemi računi.

Družtvo „Lipa" u Osjeku poslalo je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru k 550 i 64 h prinidjenih od raznih družtava i zasebnika u mjesto troška za pozdravne brzojave prigodom svečanosti posvećenja „Lipine" zastave. Evala! Napred braćo Istra se diže!

Talijanska bezobraznost i naš Trst. Znate ča je ovi dni rekal deputad Socci va talijanskem parlamente va Rime? Niš više, ni manje, nego da se ima pokarat naš goveran, ki ne dopusti, da va Trste bati talijanska bandera. Čete veće bezobraznosti?! Po tem se vidi, da Talijani već naš Trst drže va peste. Mi znamo, da bi Talijani teli, da Trst i Istra spadu pod Italiju, znamo, da je to želja i našeh istarskeh Talijani. To je rekal i Benatti va diete va Poreče, on isti Benatti, kega su birali i naši zaslepljenci. Mi to sve dobro znamo, pak ne moremo nikako razumet oni naši trubasti ljudi, ki još toliko i za Talijana drže i Krstiću veruju. Na ovo neka nam odgovori kapitan Krstić i njegovi bedasti mački, keh on za nos peije. Sram vas bilo crne Izdajice!

Pustite ga, neka živе — pak neka se sam zatare. To su besedi, keh je rekal naš dični gosp. profesor Spinčić, kada je neki dan na zabave neki rekal: Pereat Krstić! I pravo je rekal gosp. Spinčić. Duševno je već Krstić odkada zataren — već mu ne fali nego, da se još telesno zatare. A ni to ni dugo — ter ga vidite, da je već kako senac.

Krstić i naš rebus. Ako je ikada ča Krstić naučil to je već pozabil. On je injorant, on nezna ni ono ča zna svako malo dete na Voloskem i v Opatije: Zač svako dete na Voloskem i v Opatije zna ča znači onaj naš rebus, dapače to zna i sam J. Š. (Jouže Štirn) zač ga svaki dan gleda stampanega na svojem voziće na kem pelje meso po Opatije. Pak još neč. Krstić ne zna, da je od Jerke do Ljerke tolika razlika, kakova je od Ljerke do Berke. I takov čovek hoće, da bude nekakov jornalista.

Mesto ulaznine na družbinu zabavu darovali su: g. Anton Šterk Rieka 25 kruna, gosp. Dr. Nikola Mandić 5 kruna i gosp. Adolf Perman 3 krune, Živili!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. I. Na Duhovu u Veprinacu u Blagarovoj gostione, kod čaše vina, sakupila se jedna malu četa Veprinčana, bratje Čeha, i nekolićina voloske inteligencije, kod koje prilike se je izreklo liepeh nazdravicah, za ustrajnost; i napredak hrvatske stranke u Istre. I kod toga se nije zaboravilo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, jer se je sakupilo kruna 13·33, koje bijahu izručene podružnici u Veprincu.

II. Na predlog darovatelja Ante Pošćić. kbr. 4, za izlicitiranje jednu škatulu ženskeh cigaret, na korist pripomoćnog društva u Pazinu, kruna 6·32.

III. Za isto društvo kao ostatak računa 2 krune.

Ivan Puž Zubčev iz Puževeg brega sakupil je dne 21. maja 1901 kod pokopa Mata Brajan 3 krune za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

Nadalje primili smo od g. I. F., sabranih je malo po malo 90 filira u ime globe, ku su platili oni, ki nisu imeli družbini fulminanti. Živio!

Razne viesti.

Talijanski anarhisti. Neki Pozan je bil poslan, da ubije nemačkega cesara. Tega ni otel storit valjda od straha, pak se je otel sam skončat: No to mu ni šlo za rukom, pak leži težko bolan va mestu Vincenzi va Italije. Od njega su doznali puno tajneh stvari, tako da ima sada pulicija pune ruke posla. Povedel je med drugemi takovemi stvarami, da on ki je odlučen za ubit mladu talijansku kraljicu je jedan Romaujol, dakle isto Talijan. Siromašica, lani se je oženila, pred par dan porodila malu princesu i već su odlučili, ki njoj ima skončat mlado življenje i to njiji podanik, jedan Talijan. Ti Talijani su prave zveri. Pak da budimo mi Talijani, al da s njimi držimo, kako predika lepa rožica — izdajica Krstić. Pfui! sram ih bilo ki su još takovi!

Mali ubojica. Sredu na 29. maja o. l. dobil je mali dečko od trih let, Ludvik Schmidt va Meidling — Beč od svojega oca malo kruha s putrom. Jedan drugi dečko od pet let imenom Johann Waunek, sin postolara Karla Wauneka iz Meidlinga — Beč, htel mu je zet ta kruh z putrom. Radi tega su se dečki posvadili a mali Waunek je znel iz žepa jedan postolarski nož i probol je š njim malega Schmidta tako da mu je žigerica van prišla. Mali Waunek je za tem pobegal. Komać nakon tri dni su ga našli i peljali na puliciju. Tamo je povedel da je on baš htel udrit malega Luvika i pokazal je da mu ni niš žal ča je storil. Siromašni mali Schmidt težko da će ozdravet. Bože moj nać su već ta deca prišla. Nego sada već ni dece od kada stareji nose salo.

Mali novak. Kad je ovo leto bila va beloj Ljubljane leva prišal je na nju i 21 leto star Karlo Martinčič ki je bil visok 80 centimetar. Glavu je imel jako velu a nogi jako male kako najmanji otročić.

Važgal svoju kuću. Nekemu Franu Sablik, posedniku va Petrovice (Moravska) imela se je ovi dni prodat na inkante kuća. On je kuću važgal i sam va njoj zgorel.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista" primila je u ime predplate za pol godine od gg.: Aton Matijašić, Rudolf Fakin, Petar Zanko, svi u Livade p. Motovun; Josip Bačić Zadar, Nicefor Viškanić Opatija, Frane Brajan Srdoči 93, Šepić Ivan Vedež, po 2 K; Mavar Franjo Volosko za četvrt godine 2 K; Vjekoslav Blagar Bruundorf kod Maribora za celu godinu 3 K; Božo Marelja Jakson Kalifornija K 4·84 za celu godinu.

Mali razgovori.

M. Ća ono vapiju deca na Voloskem za Fritajom?

J. Da — salo — salo — salo!

M. To njim je jušto Bog dal, da se moru malo pozabavit.

J. A ča ćeš no jedan Jože Pipa gre a drugi pride.

M. Zač Krstić ne biva svojun zakonitum ženun?

J. Kada bi on s njom bival moral bi njoj kupovat mudandi i stomanji, a sada ih lepo druga njemu kupuje.

M. Ča da i „Postol" s fritajom drži?

J. Onakov kretin će držat i z Buzarom a kamo ne s fritaljom.

M. Ča se je ono Marieta tužila neki dan va Lovrane?

J. Da da nisu imeli one kumedije — da bi bili mogli 5 let ćikuladu jist — toliko da ih je ono guštalo.

M. Ter te ju moć još jist — njiju malu da jako pijažaju žuti butunići od Lloyda. Ki zna, ako će se ki zlati butunić ćapat na vrgun?

J. Će — zač fali lepšeh i boljeh verguni....

Leverendo pater Krstić

talijanski plaćenik

Matulje.

Ti mi se rugaš, da sam Picamorto. Niš za to — na pošten način čovek more obavljat svaki posal — pak magari i hodit okole po svete z onum simijičinum, ku imaš na Matuljah. Ja sam grobar — ali ja sam grobar od mrtveh ljudi, a ne od živeh kako si ti, ki kopaš jamu onem nebogem zasljepljenem Brežanom, ki ti još veruju. Tako da ako sam ja Picamorto — ti si Picavivo. Pak opet ni lepo od tebe ki si jedanput bil pop, da se s takovemi stvarami podruguješ. A ča se pak mojega brata tiče, to ti moram reć da je pripravan olaginjit briznu staru Jambrožiju i poslat ti jedan par mudanad. Valjada ćeš znat, da moj brat, da moj brat još ni prisegal, da bi biankarija ku nosi bila tuja a ne njigova. Ča se pak tiče čišćenja kundoti, on ćete čekat na ceste kada projdeš po Opatije i ćete invitat da mu daš jednu ruku — ti si za to kako storen. — Adijo Pater Krstić.

Tvoj

Vice Pošćić. **Pošćić Josip** grobar.

Za formu i sadržaj pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Slavnom općinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüš, slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom općinstvu

za bodisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada v njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 24. Voloske-Opatija u četvrtak 13. lipnja 1901. God. II.

Mi imamo ljudi!

Svaki, ki god se bavi budi koliko više s našimi prilikami morat će nam dat pravo, ako rečemo, da va našem narode nima već onega ognja iliti kako bi se bolje reklo, onega oduševljenja za svete domovinske stvari, i skoro bimo rekli, da nima već ni one prave i istinske ljubavi za dom i narod, kako je to jedanput bivalo. Skoro posvuda je zavladalo nekakovo hladno nehajstvo, sve ča se dela, dela se nekako prez volji — onako više na silu. Mi ne ćemo s ovem našem pismom iskat, ča je uzrok da je temu tako, mi ćemo samo spomenut jednu tužbu s kom se navadno znimlje jedan del našeh mladjeh ljudi. — Oni govore: „Mi vidimo okole sebe sve samo nevolju, svadje i prepiranje za stvari od niš, mi gledamo kako ljudi, keh smo naučili bili štovat i ljubit, sada jedan na drugoga pljuvaju, gone se i mlate — mi vidimo, da se dobar del ljudi pred najmanjim vetrićem bilo od zgora ale pak od zdola, rado i lahko savija — s jednom besedom mi ne vidimo pred sobom ljudi. Dajte nam ljudi! vapije naša mladež, karakteri, značaji nam dajte — pak ćemo i mi bit ono, ča su jedan put bili naši stariji".

Imaju ti mladi ljudi, ki tako govore, pravo? Imaju i nimaju. Pravo bi imeli, kada bi se te njihove tužbi protezale na neke žalostne prilike va keh se sada gubi puno i puno naše braće va široj našoj domovine, ali oni bi sasvem sega bili na krivem pute, kada bi sporadi tega zgubili volju za delo na korist narodnu i kada bi oni pokle su izgubili veru i ufanje va delovanje nekeh ter nekeh političari izvan naše uže domovine, zgubili z vida lepi broj ljudi, pred kemi se moramo svi klanjat i gledat va njih, kakonoti va uzor, kega se moramo držat. — „Dajte nam ljudi značaji, dajte nam karakteri" — vapije naša mladež.

Odgovor na to bi se tim ljudem nadal sam od sebe, da su neki dan bili na skupšćine naše družbe sv. Cirile i Metoda va Opatije.

„**Spinčić, Vitezić, Laginja, Janežić, Stanger i svi oni drugi ozbiljni muževi dorasli borbi odrasli u borbi, pozvani na daleko veće zadaće u narodu našem da nije naše zle sudbine, mogu služiti uzorom rada cielome narodu.**" Tako piše dični „Novi list" od zadnjega petka. Naš vredni sudrug ni mogal da va svojem lepo napisanem članke po imene spomene svakega od oneh vrednoh našeh muži, ki bi mogli služiti za uzor našemu narodu. Ni mi ne ćemo da svakega posebice imenujemo, premda bi nam težko bilo preć preko imena gg. profesora Mandića, obeh Trinajstići zastupnika Kompareta, dra Fabianića i toliko drugeh ljudi, ki su va istinu vredni, da ih se nasleduje va njihovem dele za narodno dobro — zač to su ljudi — pravi ljudi!

I blaženo oko leti od jednega do drugega od teh našeh prvaki, dokle se ne sustavi na beloj glave nemoćna na pol slepa starca — doktora Dinka Vitezića. I kada ga gledamo onako prignjenoga, stara i slabašna, misal nam se sama od sebe prenaša va ono vreme koje je od nas sada tako dugo, va ono vreme, kada je taj naš mili starac, onputa još pun jakosti i zdravlja stojal na čelu naše stranke ka se je komać onputa rajala.

I mi ga vidimo, kako kroz puneh 18 let živo i čvrsto brani ovaj naš narod, kako se za njega bori. I vidimo kako se okole njegovega imena skuplja celi jedan narod, ki je do onega vremena još tvrdo spal, vidimo oko njega još mlade sokoliće, kem je bilo sudjeno da nekoliko let pokleje primu od Vitezićeve ruki onu slavnu banderu, ku je on toliko let onako žilavo i častno branil. I va ono vreme je cela Istra gledala va tega neustrašivoga borca za narodne pravice — naši su gledali va njega s velikemi nadami i s puno veri a Talijani neprijatelji naši sa strahom i trepetom. Koliko su ti grdni mučitelji našega puka delali okole tega, da bi tega našega čoveka maknuli s puta! Koliko intriga i spletka su oni delali proti njemu ali sve zaludo, zač on je ostajal vavek tvrd i čvrst, njega ne bi bila vredna zlomit ni prignut ni jedna sila ovega sveta.

A takovi su ostali i oni, kem je on pripravil tlo i put. Spinčić, Laginja Trinajstići, Mandići i toliki drugi drže se čvrsto toga puta, i neumorno i bez prestanka obdelavaju tlo, ko njim je on pripravil. Lepa slošćina, stroga disciplina, sveta i tvrda vera va bolju budućnost naroda, volja za delo, postojanost va započetem dele, sve su to lepe kreposti, koje su na čast tim našim prvakom.

I još je neč. Svi ti ljudi kako da pozabljuju na sebe, na svoju korist na svoje dobro stanje — oni živu gotovo samo za lepu narodnu misal, oni za nju žrtvuju svoje vreme, svoje imanje, svoje zdravlje, sebe i svoj život. Pa još neka mi ki pride da mi reče, da ča će mladost, da kuda će. Neka se ugleda va starije, va naše dične glave i prvake, va njihove velike domorodne kreposti i čist i željezni značaj — pa će domovini bit bolje. Za to nikada ne recimo: „Nimamo ljudi!" To je bogumrzka kletav. M i i m a m o l j u d i! samo ih treba nasledovat.

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamente.

Na 29. maja o. l. učinil je naš zastupnik Spinčić va bečkem parlamente dve interpelacije najme:

1. Zaradi školskeh taksi v Istre.

Od kada je gospodujuća stranka v Istre počela sve delat da celu Istru potalijani, nastoji ta talijanska stranka na sve moguće — makar i nezakonite — načine zaprečit, da se v Istre odpru hrvatske ale slovenske škole.

Preko 17 tisuć dece hervatske ale slovenske narodnosti v Istre ne more poć va školu jer je nimaju, zač njim ih Talijani neće da daju.

Po izvješću o stanju škola v Istre za leto 1898/99 bilo je v Istre:

66 talijanskeh javneh pučkeh školi z 190 razredi.

50 hrvatskeh z 81 razredom.

23 slovenskeh z 31 razredom.

Dakle 118 tisuć Talijani imelo je 190 razredi, a 184 tisuća Hrvati i Slovenci samo 112 razredi to je 78

PODLISTAK.

Gledajuć Talijana!

I gledam te crnega, kako katran od sunca i truda, gledam te, kako si vas spečen, siromašni Talijan, ki si semo prišal trbuhom za kruhom! Tužan je tvoj destin, kako blago klatariš se po svetu, posvuda slabo vijen i čujen, posvuda potiran, nigder ne moreš nać mira ni pokoja! Veliko i strahovito mora bit prokletstvo, ko je vavek s tobum!

Gledam te, kako prignut na tvojoj razkijenoj stomanje z iglum v rukah i z grezim rokelom krpaš te škulje, crn tvoj obraz prignul se na još črniju stomanju, po kojoj se šeću gore dole blaga. — Ka stomanja, Bog zna koliko vremena ni videla vode, a more bit nikada sapuna.

Pokle smo ovako videli Talijana kako to krpa na ponestri svoje kamare, pogledajmo malo u nutra, va kakovem se stanju nalazi. — Valje se moramo popravit i reć, da ni ta kamara samo njegova.

Po stracah, ke nutri vise, vidimo da je tu stan kakovih 10, 15, 20 a kada god i više Talijani. — Ležu vam ti Talijani na tloh jedan uz drugoga; tu ni postelji, ni stolca, ni kantridi; svaki leži na svojoj vrećine, ku nosi po svetu,

Zaludu ćemo pozirat da bi kade kakov sinjal našli, da su to kršćani; tu nutre ni križa, ni nijene svete slike, tu ne vidiš niš drugo, nego po čavleh kade tade kakove stare razdrapane bragešine i to ti je sve; nè, križa ne ćeš nać pul Talijana, tega znamenja nasega spasenja.

On više puta ne zna ča je to sv. propelo, ne pozna ga, ako ne samo va poganskeh oneh kletveh, ke on svaki dan riga iz njegoveh smradneh ust. — Talijane! tvoj guveran stiral je sv. križ iz tvojih škola, dopustil je, da te bogataš tlači, dopustil je da te proklete novine, pune mržnje na sve ča je sveto, na sve ča je crkveno, napune otrova, krivih nauka; za to i nimaš one utehe, ka čini da siromah preboli sve muke ovega sveta dá, ni te utehe ti nimaš.

Sasvim tim da je velika tvoja mizerija, da je za Boga plakat videt tvoju kamaru kade spiš, kuhaš, delaš, al ima ih na stotine i stotine tisuć Talijani, ki te ne navide na onem bokunom krova, kega ti imaš. — Svojim sam očima videi neboge one Talijane, prevareneh od talijanskeh kapurioni, ki va Trste zapovedaju. Prevareni da je va Trste dela, da Talijani z Italije dobro va Trste pasivaju, a kako su prišli brez šoldi, gladni žedni su morali spat pod otvorenim nebom, po puteh, po gromačah, kako i blago za drugi dan pak bit poslani doma.

Nego pustimo mi ča ove, pa se vratimo onem našem Talijanom, od keh jedan i sada još krpa stomanju i sve to više ča krpa sve to veće se škulje otvaraju.

Prišla vam je cela ta kumpanija v Trst s ufanjem, ćapat ku god dobru žurnadu i pošteno preživet, i pustili su doma žene, decu ka čekaju kako i duša raj njihovu pomoć.

Prišli su, a dela ni bilo, poštenu plaću ni moguće dobit, pak su ontrat bili prisiljeni da pogaze svoju ljudsku čast, da se podlože najvećim sramotam, da ponude svoj trud budi za ča, za najmizernije plaćice a okrutni gospodari samo da njim se pune žepi beči, brez milosrdja tjeraju s dela naše ljude, ač ne moru delat za sramotne one plaće za ke talijani delaju. Naš čovek, ki plaća franjki, ki je na godišća i godišća pušku nosil, ki va prvoj prigodi mora bit pripravan i krv svoju prolet za Austriju ostane va svojoj domovine brez dela. Kade je naš čovek prije delal za 1 i pol ali 2 i više fiorini na dan, pride ti delat Talijan za 50 ali 60 soldi, a naš čovek mora va svojoj kući gladovat. A kada mora još za živet pustit svoj dom i dat se v Ameriku, eto ti namestničtvo i kapetanati, ki mu preporučuju neka lepo doma ostane i mu delaju sve moguće zapreke neka se ne seli.

Povratimo se opeta temu našemu Talijanu ki za 50—60 soldi dela i s tum plaćum mora da hrani, obučeva sebe i skrbi za svojih doma. Bukunić najprostijega kruha s bokunićem limuna razdele na 2 ale 3 od njih — to ti je tim nesrećnim hrana, a u nedelju skuhaju malo greze paste, ali palente, a to pojedu bez smoka i njim se para da uživaju pir.

Kad sam ovo napisal ,prišlo mi je na pamet, kada su jedan put neki otroki jili suhu palentu i jedan fantina je rekal otcu, da bi rad i malo kapule s palentum pojist, skočil vam je na to otac i počel zijat: cosa ti vol anche golosezi! Slaba je jestbina u Talijana, još slabija čistoća. V onoj zdele, ku nosi va svojoj vrećini, on vam se pere, ji i . . . .

Život kega ti nesrećni ljudi čine, ne bih ga zaželel niti najgoremu svojemu neprijatelju. — Povera Italia! kako i blago tvoji sinovi tandaraju po svete, svi se š njimi rugaju, na sramotu i škodu su tvoju i njihu.

Zaludu je zatvarat oči, proklestvo veliko, strahovito prokletstvo palo je na Taliju i na talijane.

Od kada se je neverni narod zdignul proti Bogu, ukral ča je po božjeh i ljudskeh zakoneh bilo od sv. Otca Pape, pokral crkve i manastire, poteral ća popa s oltara i sv. križ od svih škola i pustil da se štampuju takovi smradni foji, — kakova je pul nas i ona straca od Jambrožinine stomanji — od onda Italija je prokleta a to proklestvo vidi svaki, ako samo neće da po sile zatvori oči pred istinun.

Ta jedanput lepa Italija, ta jardin od Europe, spal je tako duboko, duboko strašno da je za plakat.

razredi manje nego Talijani, premda ih je 66 tisuć više nego Talijani.

Va zadnjeh četireh letch pomnožil se je broj talijanskeh škol za 3 z 9 razredi, a hrvatsko-slovenskeh škol za 5 z 7 razredi. (Svaki pak razred more se računat kako posebna škola. Op. slagara.)

Istarska junta i dijeta nisu hteli dat nam školi zač da tobože ni beči va kase. —

Za nać beči učinili su Talijani va istarskem sabore leta 1895. zakon od školskeh taksi, polag kojega mora svaki otrok ki hodi školu plaćat 6 K na leto u ime školske taksi. Ako to ne plate roditelji, mora platit občina. Naši zastupniki su učinili sve moguće da ta zakon ne bude potvrdjen, nego žalibože ni njim šlo za rukom.

Junta je va tri leta najme 1898, 1899, 1900. dobila za školske taksi ravno 500 tisuć krun.

Te školske taksi bile su učinjene da se pomnoži v Istre broj škol. Pak ča vidimo? Ces. kr. školsko veće za Istru odlučilo je pak da se imaju na leto odpret samo 3 škole.

Od školskeh taksi dobiva provincija na leto 180 tisuć krun, pak za to imaju se na leto odpret samo 3 škole ke provinciju ne koštaju nego 3 tisuć krun. — Oneh 17 tisuć dece brez školi će tako čekat 60 let — dokle dobiju školu.

Tako postupaju Talijani v Istre a va tem ih još pomaže c. k. vlada za Primorje. — Radi tega pita se c. k. vlada:

1.) jeli ista pripravna, da se stane na put nepravednom načinu na koji se v Istre teraju i upotrebljuju školske taksi i da se novac za iste primljen porabi za pučke školi?

2.) je li vlada pripravna u smislu obstojećih zakona i zaključka ove visoke zastupničke kuće školske stvari v Istre urediti tako da:

a) budu odprte pučke škole tamo, kade ih još ni i kade bi po zakonu morale bit, i da

b) bude materinski jezik školske dece naukovni jezik va pučkeh školah v Istre?

2. Radi župani u občini Kastav.

V Istre i va Trste, koje zemlje za seguro spadaju pod Austriju hitaju oblasti skoro svaki dan zakon pod nogi tako, da se mora pomislet da ni već zakona ni pravice, i da se svaki pošten državljan uprav škandalizuje.

Ovde ćemo napomenut samo jednu stvar. Leta 1897. je kastavsko zastupstvo dignulo od časti četiri župani, a porečka junta je usled rekursa tu odluku kastavskoga zastupstva dignula i odredila, da imaju stari župani ostat va službe. Proti temu se je občina Kastav pritužila na upravno sudište va Beč, a ovo je reklo da va toj stvare ne more sudit. Svaki ki je za to doznal mislel je da moru Talijani v Istre zakon pod nogi hitat i da temu nima pomoći Oni četiri župani ostali su va službe do noveh občinskeh izbori.

Meseca decembra 1900. bili su novi izbori u Kastvu. Va mesece febrare se je novo zastupstvo konstituiralo i zbralo novi župani za sve županije u smislu § 51. občinskega reda za Istru.

Za svem tem, da je občinsko zastupstvo postupalo po svema zakonito, su stari župani Gornjega Rukavca, Bregi, Kućeli i Zvoneće proti temu rekurili a junta porečka je telegrafički suspendirala odluku občinskega zastupstva, kojom su bili imenovani novi župani i za one četiri županije. U smislu § 51 obć. reda za Istru su stari župani konstituiranjem novega zastupstva prestali obstojat, za svem tem ih junta protuzakonito smatra župani i s njimi dopisuje a oni sami se još derže kako župani i kako takovi se podpisuju.

Va telegrame od 16 aprila 1901. s kem je junta porečka suspendirala zaključak občinskega zastupstva u Kastvu glede župan, je rečeno da će ta stvar bit brzo odlučena, nego jer do danas ni junta niš učinila ni valjada ne će kako je to njija navada kad hoće zakon pod nogi hitit, pita se ministra presidenta kako ministra nutarnjih poslova: Će njegova ekscelenca ministar nutarnjih poslova učinit potrebiti koraki, da se glede imenovanja župan va občine Kastav spoštuje zakon?

Pun mizerije, pun krivih nauka, bez Boga na pameti kamo vam Talijan gre on sije samo strašnu bogumrzku kletvu.

Pod razbojničkom rukom Talijana pali su kraljevi, carevi, prešidenti, i bogataši; stvari ke se va Trste dogadjaju takove su da ki biva samo 8 dan va Trste a prije je držal Talijana za najpoštenijega čoveka, zgubi svu opinion od njega. — Od nekoliko vremena ovamo od kada se je sila božja teh Talijani naselila u ulicu Ponćana kade i ja bivam, tuže mi se ljudi, da njim svako toliko ča god od kući pofali. Čuvat se dakle valja od tega talijanskega smrada i čuvat se onih ki te Talijane proteje. Za sada toliko a drugi put više od te blažene Italie, ako samo budete oteli to sve naštampat.

Basilio.

P. S. Jušto sam otel impoštat ov moj artikul, kada mi pade v oči neć ča piše foj „Edinost" va Trste. Dunkve ta „Edinost" piše, da su ti Talijani posvuda jednaki, da su se kako i mravi prosuli po svete i kamo gredu da siju tatariju i razbojničtvo. Na 19. maja va Farabolskotu blizu Celovca va Koruškoj dva talijanska delavca neki Sabat i Farmati su se posvadili radi jenega fulminanta; beseda za besedum prišli su s noži i ta Formati je badnul Sabata s nožem tako da je ta siromah valje za tem umrl. Inšoma svuda su jednaki, svuda!

Ča je novega po svete?

Austrija. Koliko va delegacijah naše državne toliko i va parlamente va Beče se opravljaju jako važne stvari, ke te bit s vremenom od velike koristi za cieli narod. Benati kako već po navade mudro muči a i od drugeh njegoveh kolegi neće bit narodu čuda koristi. Naš Spinčić je va parlamente postavil dve interpelacije od keh će još i to osobito puk cele Kastavšćine a i celi narod va Istre imat velike koristi. Dobri Spinčiću, nepozabi na nas, pak ćemo Ti bit zahvalni. Više železnic je dekretano a med temi i ona ka pelje od Bjelaka ravno va Trst a neke te se gradit i va Dalmacije. Ove i još neke druge železnice te koštat našu državu 488 milijuni. Zakon će bit do mala potvrdjen, da oni delavci ki delaju po kavah od ugljeva te morat delat 9 sati na dan.

Istarski sabor će se sastat na 20. o. m. va Kopre. Mi svetujemo našim zastupnikom da ne gredu tamo, zač ki zna ča bi njim se moglo tamo pripetit. Va Beče su uvideli kako bi rada Italija osvojit Albaniju. Mi znamo da bi ona rada osvojit i Istru i Dalmaciju.

Rusija. Najmanje telegrafi pride od tega velega carstva, a najviše se tamo dela. Sada je osvojila Rusija Mandžursku zemlju, ka je malo fali velika kako Austrija, a finila je železnicu, ka je najdalja na svetu. Tamo se muči, dela, a to je najbolje i najlepše. Nego još se nisu umirili neredi, ki se već od nekoliko vremena tamo dogajaju. Ale kako je ruski cesar jako dobar i mudar vladar, nadat se imamo, da će se i temu pomoć.

Španja. Va Barcelone na Telovo je bila kako i po sveh krščanskeh mesteh procesijon al obhod. Ljudi su se strašili poć na procesijon, da njim se ča slabega ne dogodi — zač ima tamo ljudi, ki da bi mogli, bi poubili sve pope — al su se klali va kuraj i su šii. Kada su prišli s procesijonom do neke kući, vide, da neč gorućega pada na zemlju, prestrašili se misleć, da je to nekakova bomba, počeli su bežat i va tem smućenju pogazilo se je nekoliko dece a sto ljudi je ostalo ranjeno. Va Španje je vela siromaščina i još će bit veća ako budu i nadalje nemiri, ki delaju Antikrsti med Španjolci. Čovek, ki ljubi domovinu, ljubi Boga i veru, a ki ne ljubi Boga ni veru, ne ljubi ni domovinu.

Italija. Talijanska kraljica Jelena, kći crnogorskoga vladara Nikole ima kćer, koj su dali ime Jolanda Margerita. Čudno je, ča pišu od tega deteta najprvi talijanski foji. Oni pišu, da je dete lepo i zdravo, kako da je rojeno va Crnoj gore, da će temu detetu bit za bajlu jedna Crnogorka, da će se s detetom govorit valje spočetka hrvatski i talijanski, da kada bude dete imelo 12 let, da će imet governantu, ka će detetu tumačit povest hrvatsku i crnogorsku, da će Italija va banderu al zastavu postavit modri kolor kade je sada zeleni i još Bog sam zna ča nepišu radi tega deteta. Kraljica već se je posvem ozdravila i već hodi na špas.

Engležka. Na tri ovega meseca je govoril pred svojmi birači član engležkega parlamenta g. John Morley. Med drugem je rekal, da bi Englezi morali storit mir s Buri, zač da to ni dostojno, da se toliko krvi proleva, a rekal je, da ciću te vojske, da drugi narodi već ne štimaju Engleze kako prvo. Najveći engležki jeneral Kitchener moli guveran engležki, da se s temi Buri stori častan mir, a to piše i čuda drugeh folji, zač najbrže je već sven Englezom teplo prišlo pod peti. Ova vojska već košta Engleze niš manje nego trejset milijuni krun na šetimanu, a za ljudi, ki su poginuli se ni ne računa. Najnoveji telegram govori, da Englezi pitaju mir, Bog daj, da bi to bila istina.

Transval. Na trejset maja mi smo imeli ovde veliko veselje zač smo imeli lepu zabavu va našoj čitalnice „Zore" v Opatije, a dan za tem na 31. maja imeli su pak Buri još veće veselje, zač tega dneva potukli su tako strašno Engleze, a da te se spamećevat dok budu živi. Ta dan su Buri kod Kalkfonteina navalili na Engleze. Buri su se k njim približili tako blizu, a da kad su jedan put njihove puške zagrmele, palo je 50 Englezi. Englezki jeneral Delarey more jedino zahvalit svojmu konju, da je ostal živ. Buri su njim već bili i zaplenili sve kanune, ke su Englezi težkom mukom nazad zadobili. Va ovoj tučnjave bilo je samo 1200 Buri, a morda deset puta toliko Englezi. Buri su imeli petdeset mrtvih. Kod Jamestowna su morali se Englezi predat Burom na milost i nemilost. Buri su pustili Engleze na slobodu samo su njim zeli oružje. Buri te vojevat do zadnjega čoveka, a mir te samo onda primit kada njim bude slobodna domovina. Po najnovejem telegramu doznajemo, da va Afrike gre Englezom jako slabo. Kod grada Pretorije zasužnjili su Buri 400 Englezi i 6 kanuni, ovo je najzadnji telegraf.

Kina. Malo po malo te počet prihajat doma svi oni brodi od vojske, ki su bili poslani va Kinu da tamo store mir med Kinezi. Ovi dnevi su se tamo potukli nemški i franceski vojnici i na jednoj i drugoj strane palo je mrtveh i ranjeneh. Franceze još peče leto 1871, kad su njim Nemci ugrabili dve najlepše provincije najme Alzaciju i Lotaringiju, pak kade goder moru poglade pleća Nemcom.

Dopisi.

Iz Majestic Colo, Nord-America. Primamo iz Engle, Colo, pošta Majestic Colo sliedeći dopis od 22. svibnja 1901.

Štovani g. uredniče „Narodnoga lista!" Molim, da mi pripustite malo prostora u Vašem cienjenom listu. Pred nekoliko mjeseci se je ovde ustrojilo dobrotvorno društvo: „Podružnica Narodne Hrvatske zajednice", pod imenom „Majka Božja s Trsata" odsjek br. 143.

Društvo pokazalo je odmah dobar uspjeh. Na jednom upisalo se je preko dvadeset članova sve dobrih Hrvata. Kod ustrojenja podružnice zamolilo nas je više osoba druge narodnosti, da bi pristupili u naše dobrotvorno društvo. Umolili su nas za pristup: četiri Ingleza i par Talijana iz austrijskog Tirola, ali naša pravila glase, da se u društvo ne prima nitko, koji ne zna govoriti hrvatskog ili slovenskog jezika. — Iz toga se vidi kako liepi ugled imade Narodna Hrvatska zajednica u sjedinjenih državah sjeverne Amerike.

Članovi podružnice „Majke Božje s Trsata jesu: Matko Sušanj-Pužić predsjednik Anton Martinolić iz Maloga Lošinja podpredsjednik, Anton Širola tajnik, Franjo Saršon računovodja, Ivan Jadrošić iz Premude u Dalmaciji blagajnik, Mate Jardas Markov odbornik bolesti. Članovi podružnice jesu sliedeći: Josip Lučić-Roškić, Josip Jardas-Faglić, Ivan Cetina-Matešić, Ivan Marčelja-Tomaš, Matko Mladenić-Maretić, Matko Trinajstić, Matko Marinac iz Lisca, onda Martinolić, Franjo Galović, Anton Galović, Ivan Lovrančina, svi iz Malog Lošinja; Gaudencije Nadalin iz Unija, Ivan Jadrošić drugi iz Premude, Petar Matković, Anton Bončić iz Silbe u Dalmaciji i Mile Merkobrada iz Hrvatske. — Oni kojim nije označeno rodno mjesto jesu svi rodom Kastavci. Na zadnjoj obdržavanoj sjednici jesu se prijavila šestorica za članе naše podružnice i to dva Dalmatinca tri Kastavca a od ovih dvojica iz onog mesta. gdje imade talijanski plaćenik Krstić najviše prijatelja.

Neka vidi Teta Jambrožija kako se njiji prijatelji liepo ponašaju u sevrnoj Americi.

Preporučam najsrdačnije svim istarskim i dalmatinskim Hrvatom, da čim stupe u Ameriku gledaju pristupiti u Narodnu Hrvatsku Zajednicu.

Drugi put javit ću Vam više od našega društva. — (Bit će nam jako drago! Uredničtvo.)

Iz Matulji. Pišu nam iz Matulji dne 9. o. m. „Uskoki, razbojniki" itd. — tako sam čital va jedno dveh drapah Kampiteloveh, pisaneh s Krstićevemi nokti. Sada ću ti Krstiću ja povedet ča su ti Uskoki.

Kada je pred par let šla jedna mala divojčica putem od Štaciona noseć mali košić po dečju spod Hotel-Pensiona tvoje stare, skočilo je na nju petnajst Ambrozinkineh pas, da je bilo strah videt. Sreća i Bog, da su valje skočili briznoj malice ljudi na pomoć i da su ju oslobodili od teh Krstićeveh četveronožneh uskoki. Siroče divojka je bila od teh pas sva razkinjena i obolela je tako, da je ležala više vremena.

Kada si ti, Krstiću, 1897. leta za vreme izbora za petu kuriju, napil onu čapu ljudi stareh i mladeh mužkega i ženskega spola pak si ih spravil k Matuljan dole va vas, da zmeraju svem ki s tobum ne drže pak te je čapa ljudi poslušala baš kako si hotel, jednoj poštenoj kuće je htela ta čapa ljudi vrata razbit. Reci malo leverendo pater Krstić, su to bili uškoki ali ča?

Krstić va svojoj drapačine samo laži piše a pod laž se podpiše.

On je pisal va jednem broje, da on za častum ne teže. Dobro je, Krstiću, sada ću ti pak ja povedet govoriš istinu ale laž. — Kada su bili negde leta 1895. va Kastve občinski izbori za zibrat novi zastupniki, su se Matulji jedan blagdan složili za zibrat novega zastupnika ali potrdit starega. Ti si došal z nekoliko muži odi štaciona pred kuću našega Lizija Sinčića kade je bil lepi broj ljudi. — Sada je bilo onde reć, će se zibrat al Petra al Pavla, no nijedan ni gogovoril niš i niš i niš. Na jedanput ti Krstiću staneš bliže i onda rečeš ovo: „Dakle braćo! hoćete za kunšijera mene Dalmatinca ili hoćete Sinčića Istrana?" (Ala, ma bi bili s Krstićem trefili! op. sl.) A svet će na to: Hm! hm! i sprogovoril je: „Mi ćemo našega starega potrdit. I tako je bilo. A ti Krstiću si mazal ruku v ruku i si se pobral nazad jadan kao pas. Reci ti ki laž misliš, govoriš i pišeš i ki va laže živeš, da ni ovo istina.

Altroke da ti ne češ časti, ne zač je za te kiselo grožđje!

Ti se Krstiću podrugaješ našemu županu, da je barufant i ča ja znam. Ča si pozabil kada si ono pred jednim oštarijum očali zgubil a? Za to ne češ da čuješ a?

Toliko za sada, ma imam još tega za drugi put.

iz Portula, na dan sv. Jurja. Molim Vas gospodine uredniče, dajte i meni malo mesta va Vaš „Narodni List“, da svit malo bolje još spoznaje našega šjor pol-teštà, i kakov je taj „coccolo con la pelle di Arabo“ u blagdanji dan ali feštu — zakaj ono, kaj Vam je pred malo vremena poslal neki drugi prijatelj našega šjor „polteštata mufe“ valja aliti vredi samo za delavni dan.

Dunke danas je dan sv. Jurja. U Portulah je samanj. Naš šjor mufa je obučen sve u crno. Ki ga gleda na daljinu od pedeset koraki ne zna kamo gleda „coccolo mufa“; zakaj, pak je lahko indovinat. A crn je dragi moji, kako i roba, ka je na njem.

Ki će si ga imajinat, ali pred oči imat mora poć do kakove lokve, kade su nutri oni crni glavoči, s velikom črnom glavom. Tih glavoči je sada u maju puno po lokvah i oni se od njega samo s tim razlikuju, kaj oni posle pridu velike žabe, a njegova glavetina mesto da kaj više zna, svaki je dan praznija i tvrdja od mufé ku popije.

Za onih, ki bivaju puli mora pak su najbolja figura, ali imitacijom del „šjor mufa“ con la pelle di Arabo, one ribice ke se vide ovu štajun med grotami, a ribari ih zovu „crnjari“.

Ben, takov Vam je moji dragi naš „amigo“ prvo maše od 9 ur, a ponjer (posije) maše je potreba, da ga svaki pomisli takovoga, kako da bi mu narasla na obrazu jedna „erbetta rava“ od pol kila. To mu je nosima, kad se nakiri kakove takove mufe, samo da je ima in abbondauza, pak magari una brenta.

Kad je tako spravan, a tako je svaki dan samo da je mufe, stavi se kako jedna trubila na sred place pak zove svoje podrepnice: „ćo vien kvà, ćo va la!“ i počne grdo gledat naše ljude i govoriti svega po malo kuntra našoj tvrdoj viri slovinskoj ili hrvatskoj! Zaludu ti je „negro mufa“ — naši su ljudi tvrdi, kako i kras po kome hode, oni su za tvoju patriu izgubljeni! Mež parentezi, ali u prtaku čujte ovo: Naša portulanska podeštarija primi svaku nedelju jedno 20 ežemplari „proklete i smradne nesloge“, pak more svaki zabotunani i zalupani mačak znati, da kad šalje el nobile di Liziriti na najveć zagriženu talijansku komun u Istriji svoju „šporku neslogu“, da ne radi za Istru slovinsku, nego „per la Istria italiana“. A ja mufa caro, brzo će doć i va Kras čovik, ki će kmetu otvoriti oči! Ali ča je još slabije, „šporku“ el mufa ne zna štit, a drugi čitadini naške, pak on zavija papar va nju.

„Mufa“ ne zna, nego kako pas lajat „el suo nobile linguaggio“; sve drugo i tuje mrzi, samo vino neka je i najtvrjega slovinskog ali hrvatskog kmeta rado pije. Za svim tim, da je pravi njoko, se va sve paća pak ga zovu ljudi fikanažo de .... Miša se va stvari, ke ga ne partinje i keh ne razumije i ne pozna. Tako je smućeval puk i na samu vijilija otvorenja naše škole na Livadah, govoreć: No, quela škola non še aprirà mai, Questo non deve ešer perkè mi no go šotoškrito el dekreto!“ Bum, fikanažo de .... Ponjer, kad su bili u Mavretići samo u jednoj kući bolna dva otročića telegrafal je va Poreč neka se zatvori škola, zakaj da je velika bolest!

Došao je medig distretual dva puta simo, ali ni mogal kuntentat fikanaža .... Kad mu ni tamo šlo dobro poslal je jedan dekret na učitelja, ali na školu, da more otrokom iz sela Mavretići zabranit hodit u školu. Bum de novo mufa! kaj ne znaš zakon. U zakonu stoji pisano, da ne smiju u školu hodit samo oni otroci kade je doma u njih ki bolan, ali drugi od sela mogu!

O jej! ov put su ti protešti i dekreti pali šjor mufa, zakaj i nad kapitanat i nad podeštariju stoji zakon — leje.

A sada fikanažo ti preporučamo, neka pustiš na mire ono, kaj nisi pozvan, da kontroliraš i nadgledaš i stisni jezičinu za zubi perche potrebbe darsi il caso, caro mufa, che ti ne stufi e porteremo fuori molte robette e cosette che farano ridere anche i cittadini di Portole.

Drugi bot ću Vam pripovedat, kaj mu se je dogodilo na Livadah jedan dan, i još drugih stvari od ovih kraji, samo ako mi dadete mesta va Vaš dični „Narodni list“.

Mušat iz Mirne.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Jambrožinina stomanjičina od subote je blatna, kako po navade. Ona smrdi deset milj dugo — a mora i smrdet, kada Krstić okole nje präka. Nego za me je lahko, zač ja imam vili i klešća pak mi je lahko čitat Jambrožininu stomanjičinu, ku Talijani zovu „la nostra vera concordia“. Lepi ljudi — lepi foj -- non ze mal.

* * *

Krstić i lavandera. Dunke subotu ne će prit vanka stomanjičina od „tete Jambrožije“. Krstić će ju dat nekoj lavandere — (neki govore, da Sotonićevoj žene) — da mu ju stavi va lužilo, zač da su već i neki mački nastrapali badajuć z nosom va on kotac. Berka da je poslala jedan veli čabar, a Mužgice su mu dale popel od peknjice. Inšoma -- lišija, kakove „oš ni bilo ovuda. A dokle bude ta lišija durala Krstić da će poć okole po Istre malo zraka čapat. A i pravo je — bit će i za njegovo zdravlje puno bolje, ako za ki dan gre ća od od onega kotca, po kem mu diši ona njegova „teta Jambrožija“.

A zajedno on će opravit i druge neke stvari. Moj Bože, beči fali. Brizna stara Jambrožja zgubila je ovi dni jednu dosta debelu pravdu va Trste. Ona je bila odsudjena da plati ono ča je bila dužna gg. Jugotu i Marottiu, a i troški od prve i druge istanci. I tako je i opet: „Senza un sold morettina ti me lassi...“ I ni bilo druge nego poć okole po Istre skucat ki fjorin za preživet do prvega, naime, dokle Costantini plati oneh 100 fjorini keh mu iz Poreča šalju za štampanje Jambrožinine stomanji. — I mane se čini da vidim Krstića, kako se tamo va Pazine, va Kopre i va Poreče svija i previja. — Sinjori tutto andara ben soltanto beci ghe vol, beci, beci.“ Još će se nać ki od Taljani, ki ne znaju, da je Krstić pred par let pisal, da bi Hrvati iz Istre morali zet velo drvo, pa udri po njih — pak temu pripravit kakovu večericu, puli ke će on govorit za Talijo onako, kako je pred nekoliko vremena govoril za pok. Antu Starčevića. I Talijani te mu verovat — i dat te mu beči. Nego ča će brizni, njim je Krstić kako i onemu ki se utaplja — slamica. Oni se utapljaju — pak se siroti čapuju Krstića, a ne znaju da će ih jedan dan sveh povuć za sobom nella patria delle — ostrighe“.

* * *

Krstićeva stranka je — kilava. Drugo njoj se ne more reć. Čujte, pak sudite sami. Buduću subotu ne će izać Jambrožinina stomanja. Zač ne? Za to, zač da Krstić ima poć v Istru. I to ti je ta stranka, va koj se ne more nać par mački, ki bi ča to zapreli i zrigali va Jambrožininu stomanju. Tikvani, balotari, makakoti — altroke stranka. I još neč. Mi pitamo, ča bi se dogodilo s Jambrožininom stomanjičinom, da ne bi neko vreme Krstić mogal va nju rigat? Recimo, da ga stisne madrun ale matičina, ale pak da mu udre marojdi va glavu? Ča bi onputa bilo s Jambrožininom stomanjičinom? Ki bi ju onputa pošporkeval? Pak da ni ta stranka kilava — va koj se ne more nijedan nać, ki bi za jedan dan nadomestil Krstića i mesto njega pljuval va Jambrožininu stomanjičinu.

Velika muka je pljuvat va gore rečenu stomanju. — Nadrajsaj: ta i ta je to ukral, ta drugi je to opravil — on treći je ubil, on četrti je prevaril, pak onputa dodat da je Barba Tončić imel dvojki z jednum parentum od stare strolige na Matuljah — i eto ti cele „tete Jambrožije“. Ki će napisat „tetu Jambrožiju“ ni mu treba niš više znat.

* * *

Krstić fraje — Podgradsku občinu. Taljani su zvali k sebe Krstića i rekli su mu: „Čuješ! Brzo te bit izbori za dietu va Poreč. Ti moraš on puk tamo na Voloskem tako smutit, da Hrvati onde ne dobiju ni jednega deputata.“ Krstić je stal pred njimi vas prignjen i s klobukom v rukah smirom je pental: — Ma signori ..... Dio mio — ja ne znam, kako bim se esprimil — ma inšoma — mislim — — credo — — da će to težko poć“. A Taljani su na njega naskočili, kako na pasa: — A zač težko. Ter si nam lane govoril, da su Jelšane naše“.

A Krstić tiho i ponizno: — Ma ja, ja — signori — neka skuzaju — ma ča ćete. Jelšanci su tvrdi — ne bi ih obrnul ni vranić — — tromendi i zè — — još i sada me febra tresè, kada pomislim kako sam ono bežal — a i danas mi na šofite vise blatne mudandi, zač Jambrožija ne će — inšoma — ni posla va Jelšanah — tremendi i zè“. Onputa su Taljani skočili na Krstića: — Zač ne greš smućevat gore va Podgrad á? Ti si komodin, ti biš otel plaću potezat a niš ne delat, ja to biš ti otel“. A Krstić skrušeno i ponizno z klobukom v ruke; — Ma sinjori, neka skuzaju — i se kalmi — i tamo sam ja proval — dosta sam ja blata zirigal na onega Jenkota i na Ryšlavia — a nisam šparal ni samega starega dekana Rogača, ma zaludo je, ti ljudi su preveć pošteni, a i puno su onemu puku dobra storili, a da bi ta puk poveroval onemu ča ja pišem. Nego svejedno ja ću još jedanput provat samo mi ne uzkratite beči.“ Za to je vidite Krstić već po dva puta napal na gospodu Jenka, Rogača i Rišlava — ma sve zaman — sve zaman.

* * *

Ča Blažina piše. Ta Blažina piše da se je ovi dni va Beče dogodil nekakov truk. Da se ni Blažina podpisal mi bimo isto znali, da je ono napisal Blažina, zač onako pisat more samo jedan Blažina. De resto on truk se ni dogodil va Beče, već pul Turak A ta truk se ni dogodil nijednemu drugemu, ako ne samemu Krstiću.

* * *

Jezik za zubi piše Krstić va zadnjoj stomanjičine. On napada — zač je i za to plaćen — na g. profesora Spinčića, i jadi se na njega, da je povedel svetu, da su istarski Talijani, a kroz njih i oni zaslepljeni Krstićevi mački, u svezi s talijanskim družtvom „Dante Alighieri“, ko družtvo je protivno Austriji i gleda da predobije Istru, Trst i Tirol za Italiju. Da je ono ča je g. profesor Spinčić rekal, prava i živa istina, svedoči nam sam „Piccolo“, ki sam sve to piše. A da Talijani Istre i Trsta gledaju, da pridu pod Italiju, dokaz nam je i ovo, ča se je ov ki dan dogodilo.

Kako je poznato, taljanska je kraljica ovi dni rodila jednu malu Hrvaticu — Crnogorku. Talijanski deputati od velega veselja šli su va kraljevski dvor, da se kralju narcduju. Kada su se ti deputati vračali, bilo ih je 300, a vozili su se va 60 karocah — dočekali su ih pred palačom od Ambašiadora Austrijskega neki Talijani Istrani i Tršćani i počeli su njim va karoci hitat nekakovi crjeni listići, na keh je bilo štampano: Trieste ed Istria, sempre italiani — si sovengono e resistono“. To će reć: — Trst i Istra vavek talijanski se spamećuju i drže se i brane“. To je kako beli dan, da su oni Taljani hoteli spametit talijanske deputate da neka se skrbe za talijanski Trst i za talijansku Istru.

Pak još neč. Da su pak Talijani Dalmacije a po tem i oni od takozvanega istarskega partida u istinu pravi redeutisti, to će reć, ljudi, ki gledaju, kako bi Istru spravili pod Italiju, to nam dokazuje sam Krstić. On je naime leta 1896. pisal va svojoj „tete“ ovako: „Ovako Jedinstvo“, uvaženo glasilo narodno — hrvatske stranke u Dalmaciji, prezirom stigmatizira nespašene Kalabreze...“ A malo za tim ta isti Krstić piše: „Podpisujuć mi do zadnje rieči, što naš drug u opravdanoj ogorčenosti piše...“ Tu dakle Krstić podpisuje. da su naši Talijanasi nespašeni Kalabrezi, ili iredentisti, a po tem, on ih sam okrivljuje, da gledaju preko kumfini.

Dobro je to, — no ako je Krstiću bilo dozvoljeno leta 1896. nazivat naše Talijanaše „nespašeni Kalabrezi“, zač ne bi bilo dopuščeno našemu Spinčiću, da on spomene družtvo „Dante Alighieri“ na jednoj skupščini naše družbe? Drugi put Krstić jezik za zube, i ne bleji ča ni stalo ni leglo.

* * *

Ivka i Biondo z Mošćenici on Mondo Delicato — ja ne znam od kuda. To Vam je jedan trifojo, da ga lepšega ne ćete nać va svoj Italije. Najveć me interesuje Ivka z Mošćenic. Mi se pari, da ju vidim obučenu va Jambrožininu stomanju i mudandi — z jednim dugim, dugim salom pak ala skrivi ke te skrivi proti svemu ča je va Mošćenicah najbolje. I tuži se naša Ivka. Ona bi još pisala, ma da ju stišće matičina i za to, da ona ne more dalje pisat. Ju mane, kako je delicata, ta Ivka va Jambrožininoj stomanje i mudandah.

A tako je i Biondo, ki špota na misionare i ki se ruga našoj vere, a takov je i — Mondo Delicato. C se jadi na barbu Tončića i straši, da bi ga benj on prijel tega barbu Tončića, ter da bi. Barba Tončić je bil vavek galantan, pak je i sada. On pozivije Monda Delicata neka slobodno pride k njemu, da se malo porazgovore. Neka se ne boji niš — dobit će samo „una piccola carezza“ ku će mu barba Tončić dat s puntum od postola na njegov „mapa — mondo delicato ...“

* * *

Jušto kako i „puli Turak. Krstić piše va svojoj stomanjičine, da su neki mladići na Punte storili nekakove sablažnjive stvari. Mi imamo velega rišpeta pred našemi čitatelji, pak ne ćemo povedet, kakove su to sablažnjive stvari. Samo toliko morem reć, da se je s onom divojkom z Dubašnice dogodilo na vlas onako, kako se je dogodilo s onom briznom Lebaričkom „pul Turak“. Pak ipak onput ni Krstić krivil presvetlega biskupa Mahnića, kako ga sada krivi. —

* * *

Una preghiera. Va zadnjoj „tete“ je napisano od besedi do besedi ovo:

Ai futuri regitori del Municipio di Parenzo raccomandiamo caldamente già da ora d'essere molto cauti nella scelta dei rappresentanti e delegati della campagna, essendo troppo pericoloso di dare tale carica a coloro che ne sono indegni e che — coltello a doppio taglio — possono arrecare gravi pregiudizi alla nostra causa. Videant consules. Patriota.

Iz tega se vidi, da Taljani ki su na korite, plaćaju Krstića ne samo da smućuje naš puk, nego i za to, da dela proti istim njihovim ljudem. On mora delat ča te oni — tu ni druge — posinh i Bog — zač ako ne — niente fike. Taljani imaju i svojeh talijanski napisaneh fojì, pak bi lahko mogli va njih napisat ono ča te, ma ovo su stvari nekoliko sramotneje — pak za to ih oni vole spraznit va Krstićevu da prostite — vrećinu, zač iz gornjeh besed se očito vidi, kako Talijani, ki danas vladaju va Poreče, gledaju, kako bi se oslobočili oneh nekeh z vani, ki za svem tem da su tvrdi Talijanaši (zač drugačije ih ne bi bili zbrali) ipak ih ne trpe, aš su morda koliko toliko pametneji od njih.

Za to je trebalo hitit prvu balotu proti tim ljudem, a Taljani su ju hitili najprvo va Jambrožininu stomanjičinu. Se zna, nam je to sve jedno, ma jedno ne moremo premučat.

Kako more Krstić, ki je i svoju briznu ženu prevaril, kako more on onem Taljanom govorit indegni? kako ih more on zvat „coltello a doppio taglio“, kada je on sam Koserica a quadruplo taljo? Ča ni morda bil sada Hrvat, pak Taljan, pak socialist, pak ovo, pak ono? — I takov čovek ima obraza zmerat nekem da su indegni. Nam je drago, da se sada dogadja Talijanom, ča se je i nam dogodilo. Talijani su ga oteli imet sada ga imaju. „As tu voleste, magna di questo.“ Nego to ni još niš. Još te imet Talijani s Krstićem puno većega svraba.

* * *

I to neka bude dosta. Pak ča da i pišem dalje. Na ča da se osvrnem? Ča na šuplje razgovore, va keh ni ni unči žuga ni šustanci? Ale morda na ono, kade va dveh mesteh brbljе, da ki kupuje naše žigice, da je izdajica svoje dom čins? (To je po

furlanis!) Ne, dosta je tega, toliko više, ča i sam Krstić očituje, da mu foj „ne obiluje interesantnim materialom“. To smo mi vavek govorili.

Barba Tončić.

Izlet u Omišalj.

Hrv. pjev. društvo „Lovor“ priredjuje u nedelju dne 16. o. m. sa parobrodom ‚Liburnija‘ izlet u Omišalj na otoku Krku. Putem će se oploviti bakarski zaliv te proći mimo Kraljevice i otočića sv. Marka.

Ciena vožnje po osobi 2 K.

Odlazak iz Voloskoga u 2 a iz Opatije u 2 i pol sata poslepodne.

Boravak u mestu, gdje će družtvo odpjevati nekoliko biranih pjesama, trajati će 4—5 sata.

Bit će proskrbljeno za dobru kuhinju i za dobru kapljicu.

Odbor se je pobrinuo za što ugodniji boravak izletnika, pa se opravdano nada, da će na izlet pohrliti staro i mlado.

Odbor.

Domaće viesti.

Svi u Omišalj! Naše vredno pjevačko družtvo „Lovor“ pripravlja za nedelju izlet va Omišalj, ki kaže da će bit lep i ugodan. Ovo je prva vrst te zabavi ča nam pripravlja rečeno družtvo, za to valja da pokažemo koliko nam leži na srdcu naš „Lovor“, pak da idemo svi, da se brat uz brata nekoliko uric lepo pozabavi i da stisnemo ruke našem vrednem Omišljanom.

Presvetli biskup Sterk nalazi se sada u Voloskom. Po svoj prilike zaostavit će se nekoliko dana u svojoj kući kod Varljeni.

Izložba hrvatskih umjetnika na Sušaku. O toj preliepoj izložbi dobili smo odulji članak, koji ćemo priobćiti u narednom broju „Narodnoga lista“.

Sokol. Doznajemo, da je mladost s oduševljenjem prihvatila misao, da se osnuje „Sokol“. — Za sada neka svatko razmišlja kako bi se osnova mogla najbolje oživotvoriti, jer moramo počekati, dok nas se veći broj nadje na okupu.

Ovih dana obratili smo se na bratska družtva, da nam pošalju pravila i da nas pouče glede sprava, vježba i drugih pojedinosti. — Kad dodje vrieme sazvat će se sastanak, na kojem će se družtvo osnovati i odmah ćemo se dati na vježbe. Radi pomanjkanja prednjaka i izvježbanih sokolaša počet ćemo skromno i posve primitivno — al razviće i uspjeh zajamčuje nam naša željezna volja i uztrajnost. Naravno, da očekujemo sklonost i pripomoć od svih mještana sunarodnjaka.

Svjetuju nas, da za prvi početak pretvorimo lokal „Bratinstva“ (kad se ovo preseli u novu zgradu) u vježbaonicu; čini se, da ne će drugo preostati, nego da se kako tako tamo namjestimo. U ostalom će se i to i sve drugo pretresti na sastanku, a dotle neka se sve za stvar zagrijeva.

Kako Krstić svoji mačići vara. Va svojoj zadnjoj škovacere zagrebal je Krstić i navestil celem mačjem svetu, da dojdući broj „Tete Jambrožije“ neće prit vanka, zač da on mora za stvari od partida proputovat jedan del Istre. Che floće! Sobotu neće prit vanka „teta Jambrožija“ samo za to, zač Krstić ima sobotu na 15. o. m. va Trste pred kotarskem sudom kriminalsku razpravu.

Lovranske stvari. Ovi dni smo čitali va „Piccole“ aviso di concorso za pulicaja va Lovrane. Naš Barba Tončić, ki bi jako rad dobit onu službu, poslal je na lovransku podeštariju ovu supliku:

Šiora Poteštardija de Jeletić
de Laurana.

Mi ga vol Eser pulizaj. Mi ga višto „Pi kulo“ ricorso Per pulizaj. In Pi kulo scrive ke più Mejo se star soldado. Mi ga star Kanonir de Marina Bataljon lumero fufzig! Ankora pi Kulo skrive ke pulizaj deve šaver Talijan kula pena e kula lingva. Mi ša tuti duje. Mi gaver študiado de Kuljelmo Kukuma. Mi ga ša anka tudeško Orajt — verigut — strincen — stroncen mi ša tu deško Pijù Mejo kome Minjinjanji et kome Leji.

Pi Kulo škrive ke Pulizaj dija Leto Šlavo. Mi star Šlavo, ma in Pi Kulo star, ke puli Zaj dija Leto. Mi dara Leto ma non šaver Ke Leto midija. Prego šemplicemiute, ke skrive Pi Kulo Ke Leto Ke dija Pulizaj — še dija Leto de una Peršona, še dija Leto de duje Peršone ale še dija leto de una peršona i pol de Grobnik.

La šaludo simpliceminte e
me fazzo podpisar
per Leji simpre
fidelo
Oprici li 10 di kvesto

Barba Tončić.

Ćemo videt, kakov odgovor će dobit na ovo naš Barba Tončić. Bi bilo dobro da ga briznega kamo aloguju. Bože moj, bolje da se da kruha domaćemu nego tujice.

Gosp. Benedikt Fiamin poslao je 10 kruna mjesto ulaznine k družbinoj zabavi obdržavanoj dne 30. pr. mj. Živio!

Talijansko gospodarstvo. Pred deset let po prilike odlučile su junte s Poreča i s Trsta, da se ima učinit va Trste skupna ludnica (špital od munjeneh) za Istru i Trst. Zibral se je jedan odbor, ki je imel nać mesto za gradit ta špital. Neki Marenzi pustil je komunu Trst jedno mesto mej Gretum i Trebićem, ko je bilo kako napostno za gradit tamo špital.

Neki špekulanti su pak hitili oko na to mesto, a terščanski komun je, kako da je na glavu pal, prodal to mesto, ko je bilo vredno 150 tisuć fjorini tem špekulantom za sameh 24 tisuća for. — Za tem se je imenovala jedna nova komisijon ka je imela zibrat mesto i učinit piani za špital. Inžinjer od governa Tomasi je učinil jako lepi pian za špital. Razpisal se je konkurs za mesto. Od 20 ponudi uzelo se jih je 8 u pretres. Nego prvo nego je komisija odlučila se za jednu od teh 8 mesta, pregledala je opet fondo Marenzi i našla je da bi isto bilo najprikladnije za špital od munjeneh, pak oni špekulanti ki su ga od komuna bili kupili za 24 tisuća, ponudili su ga komunu nazada za 100 tisuć for. Nego raprežentanca od Trsta odlučila je da se to mesto Marenzi ne more kupit zač da su se zgubili akti (pisma). — Komunjski duhtor A. Costantini predložil je na to, da se kupi mesto Rumer ali raprežentanca je to odbila zač da to mesto nikako ne odgovara.

Stvar je za tem za nekoliko let zaspala. Kad na jedanput Costantini pozove kumisijon skupa i reče da se još isti dan mora poć videt jedan novi „fondo“. — Kad pride kumisijon na to mesto, to ti je ono isto fondo Rumer za koje već raprežentanca pred nekoliko let rekla, da se ne more rabit za špital zač da je bura tamo prevelika i buduć se tamo jako težko more dobit vodu. Svi od komisijona se čude i prigovaraju proti temu mestu samo Costantini govori: Zaludo je gospodo, da se protivite, još danas će raprežentanca odlučit da se to mesto Rumer kupi.

I va istinu istu večer je raprežentanca odlučila da se to „fondo Rumer kupi“. — Čudno ne? Tu se ni pitala junta s Poreča je zadovoljna ale ne, tu se ni gledalo na to da se je već jedan put odlučilo da se to fondo ne smę kupit za špital dosti je bilo da su gospodari od tega mesta malo „pomazali“ pak ga je komun kupil. Nego da se još bolje čudite čujte ovu: To fondo su gospodari ponudili za 30 tisuć fjorini a komun je odlučil dat 45 tisuć fjorini. Kamo je šlo onih 15 tisuć? Vrag si ga zna! Dosti je da puk plaća! Kad ti temu ne beše počeli su na račun komuna na tem „fondo Rumer“ iskat živu vodu za svem tem, da su svi i vrebci znali, da onde ni nikada bilo žive vodi, i za to iskanje i kopanje potrošilo se je 70 tisuć fjorini. — Sada pak to „fondo Rumer“ ne more nikako rabit za tamo zidat špital od munjeneh, zač će onuda proć železnica.

Va to vreme su Istra i Trst skupljali beči za zidat ta špital i skupilo se je 1 milijun krun. Verhu tega je dala za ta špital terščanska štedionica (Cassa di Risparmio Triestina) 200 tisuć krun pogodbom, da se ta špital ima učinit u deset let drugačije da ta kasa neće dat niš. — Do danas je već prošlo osam let, dakle ako se u dva leta ne počme zidat zgubit će se i oneh 200 tisuć krun. Tako gospodare Talijani va Trste, tako v Istre, tako posvuda kade zapovedaju. — I još bi nam naši mački hteli naprtit talijansko gospodarstvo. — Proklet bil svaki, ki svoju domovinu izdava neprijatelju svojmu i narodnemu i neprijatelju svega ča je na svetu poštenoga.

Talijanska zloća. Va Trste puli sv. Jakova je jedna slovenska bratovščina sv. Cirila i Metoda, ka ima svoju zastavu ili banderu belu z dvemi traki na keh je nekoliko slovenskeh besed na čast teh dveh slovinskeh apoštoli. — Na telovsku procesiju va Trste gredu sve bratovščine svojemi zastavami. Lanjsko leto je imela poć za prvi put i ta bratovščina sv. Cirila i Metoda svojom zastavom nego talijanski židovi va Trste su učinili valje revolucijon proti biskupu, da je dopustil, da pridu na procesijon Slovenci od te bratovščine svojom zastavom. Naš biskup se je prestrašil i da ne bude nemira je zabranil Slovencem nosit na procesijone svoju zastavu. S tem je zadovoljil sto talijanskeh židovi, a ozlovoljel tisuća i tisuća dobreh slovenskeh pravoverneh kršćan.

Ovo leto je naš biskup spoznal, da ni pravo postupat tako z vernemi Slovenci za zadovoljit talijanske židove i iredentiste pak je odlučil da mora svakako poć na telovsku procesijon bratovščina sv. Cirila i Metoda svojom zastavom.

Talijani su valje skočili kako munjeni. Prestrašili su se kako zeci da će ih ona nedužna zastava zatrt kako sveti križ djavla. Ča su storili? Valje su sazvali sedutu komunalsku i odlučili su va njoj da nima ovo leto poć na telovsku procesiju, ako bude na istoj zastava sv. Cirila i Metoda, ni podešta ni raprežentanca, ni pompieri ni municipalna straža, ni občinska zastava sv. Justa, ja dapače da se nima na municipiju stavit vanka ni zastave. — I tako je ovo leto pasala telovska procesija va Trste prez terščanskega podešti, prez „bersaglieri“ prez gonfalone di San Giusto. Nego za to svet se ni porušil. Pak da nisu ovi Talijani pravi arlekini? — Još Krstić piše da su nam Talijani prijatelji, a da nas moru sveh zatrt ki ne ćemo da budemo Talijani bi nas zatrli radje danas nego jutra. Krstiću su dobri zač ga mastno plaćaju.

Sitnice.

Grof Waldersee, vrhovni zapovjednik medjunarodnih četa u Kini, imao bi se vratiti mjeseca kolovoza t. g. preko Trsta s njem. četami u svoju domovinu. (Pošto on nije opravio ništa u Kini, čujemo, da se ponuja mačji jeneral Fritalja s njegovimi mačići za ono mesto. Op. sl.)

— Talijanski kralj podjelio je crnogorskomu kneževića Mirku red Anuncijatin.

— U Perziji otvoriti će se još tekom ove godine šest podružnica ruske državne banke. — Grčki kralj sastati će se s rumunjskim kraljem polovicom mjeseca kolovoza t. g. u Sinaji. — Iz Petrograda brzojavljaju, da se koncem ovog mjeseca očekuje četvrti porod ruske carice. — Glasa se, da će se budućeg mjeseca zaručiti bugarski knez Ferdinand s princesom Kseni jom, sestrom talij. kraljice. — Parišku izložbu posjetilo je u svemu 50,350.338 osoba u poprečno 100.000 kočija na dan. — Baron Ebner pl. Ebenthal imenovan je predsjednikom c. k. pom. vlade u Trstu. — Dne 1. o. m. umrla je u Ljubljani nakon kratke bolesti odlična slov. spisatelja gdja Pavla Pojkova. Počivala u miru! — Slov. rodoljubi kod sv. Ivana blizu Trsta kupili su ovih dana veći posjed s kućom na vrlo prikladnom mjestu, gdje će sagraditi svoj „Narodni dom“. Živili svjestni Slovenci!

Mali razgovori.

M. Ča se j' ono na Telovo, oko 11 ur na večer, Nino Rožin deral po Skradinje?

J. Čul san, da je baš on dan bil za prvi put nabanderal kanu na glavu, pa kako je visok, da mu se je kana formala na jednoj našoj trobojnice.

M. Pak ča mu ta naša trobojnica tako smrdi, ter ki se paća va onu njegovu kozu ku on svaki put va takoveh prilikah stavlja sušit va dimnjak njegove kuće?

J. Pusti ga ća, ča ćeš onu večer ni bil sam, već je bil va kumpanije — Vinka Lozića.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs, slikar.

Volosko br. 74. Vis-a-vis „Ville Smidt“.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bodisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Veloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase pla. se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 25. Veloske-Opatija u četvrtak 20. lipnja 1901. God. II.

Va delu nam je spas.

Do pred trejset let je narod hrvatskega i slovinskega jezika v Istre terdo spal. — Naš narod bil je do tada pravi sužanj talijanskeh gospodari. Za njih je moral delat i mučit se, a sam ni imel nikakove pravice. — I ako cesarski zakoni davaju svem narodom našega cesarstva jednake pravice, vendar do pred trejset let ni se naš narod v Istre ni smel, nit mogal, služit kod nijedne oblasti svojem jezikom, nego je moral služit se talijanskem, a ki ga ni poznal moral je poć Talijanu, da mu bude tumač i moral ga je za to mastno platit.

Naš narod v Istre ni imel skoro ni jedne škole va svojem jeziku, a i talijanskeh bilo je jako malo, pak ako je naš kmet htel, da se njegova deca navade čitat i pisat, moral je svoju decu pošiljat va talijansku školu kade nisu se deca nakon šestletnega mučenja navadila ni podpisat pravo svoje ime i tako je za njih bilo zgubljeno vreme i novac. — Našlo se je tada nekoliko vrleh muži sinci od našega roda i jezika, ki su videć velu nepravdu ka se dela slovinskemu rodu v Istre od strane Talijani, počeli delat i nastojat, da naš narod v Istre dobije sve one pravice, ke mu po zakonu gredu. Ti domorodci počeli su narodu i govorom i pismom odpirat oči i dokazevat mu, da ga ni Bog storil za to, da bude Talijanom sužanj, nego da mora imet kako i jednake dužnosti tako i jednake pravice s Talijani v Istre.

Narod je ove domorodce razumel dignul se je na junačke noge i hitil je od sebe sramotni jaram talijanskega zločestega gospodarstva. Naši prvaci domorodci delali su neumorno, da bi pribavili našemu narodu v Istre sve pravice, ke mu po zakonu gredu i nakon truda šlo njim je za nekoliko let za rukom pribavit narodu narodne škole odpret vrata našemu jeziku kod svih oblasti, a gospodarski oslobodit istarskega kmeta od talijanskeh pijavic. — Prvo je najme istarski kmet moral i kupovat kod Talijana, po čem je on htil i prodat mu letinu po čem je on htil i zadužit se pul njega, kako je on htil, a Talijan ni gledal na drugo, nego kako bi se obogatel pak makar oderal kmeta. —

Sada pak istarski kmet ima svoji trgovci, ima posujilnice, kade more posudit novac na mali interes a kapital vraćat malo po malo.

Celi naš narod v Istre je zahvalan našem prvakom za svo ono dobro, ko su mu učinili, i pripravan je poć s njimi v oganj. Samo ovde va takozvanoj Liburnije čini se, da jedan del naroda na mesto da postaje svako leto pametniji postaje sve to bedasteji, tako da radje posluša svoje neprijatelje, nego one, ki su do sada puku učinili puno dobra i ki su pripravni za dobro puka i krv prolet.

Nego još ni naš narod v Istre dobil sve one pravice, ke mu po zakone gredu. Za to je treba naprvo delat i nastojat da budemo imeli v Istre sve i jednake pravice kako i Talijani, za to treba da svi delamo. — Ni pravo ni pošteno, da se ovo delo za pridobljenje narodneh pravic napercuje našem prvakom. Svi moramo po svojeh silah delat, da ča prej moguće dobijemo podpunu jednakopravnost v Istre. Za to je potrebito da svaki va svojem zvanju i stališu dela, koliko more i kako more za to. Duhovnik mora uz skerb za duševno dobro puka nastojat, da se ta puk i gospodarski pomore, da bude delav pošten i šparan jerbo samo ako bude puk gospodarski čvrst i neodvisan, moć će brzo prit do sveh svojeh pravic. Učitelj mora nastojat, da decu dobro nauči ono, ča njoj je za življenje potrebito, a mora i gledat, da dece ucepi u srdce ljubav do svojga jezika i naroda. I tako brez da nabrajamo pojedini stališi reć ćemo, da svi moramo složno delat z našemi prvaki, da se celi naš narod v Istre probudi.

Ako budemo čekali, da nam naši prvaki sami pridobe sve pravice morat ćemo nekoliko čekat a svakako više nego ako budemo svi delali. Više težaki će svako delo brže obavit nego manje njih.

Za to svi složno na delo narodnega probudjenja, jerbo samo va delu nam je spas.

Ča je novega po svete?

Austrija. Sve su novine ovih dana pune o sjajnom dočeku našega cara u Pragu, ter mu pripisuju veliku političku važnost. Braća Česi osvjetlali su si tom prigodom lice, a mi ako i ne moremo odatle zaključiti, da će biti po našu istarsku raju bolje, ipak nam je istaknuti to, da se sa svakom češkom stečevinom lomi ovaj nesnosni slavofobni sistem u Austriji, koji mi najžešće osjećamo.

Car stigao je u Prag, koji je bio krasno izkićen zastavami, grbovi i svakojakim uresom, — dne 12. o. mj. srdačno pozdravljen od množtva naroda sa „Slava-klici“, ter se od kolodvora odputio u Hradčin. Sliedećeg dana primio je mnogobrojne deputacije, a po podne pregledao je grad i pregradja, ter razna industrijalna poduzeća. U 6 sati bila je na Hradčinu gostba, a u večer sjajna predstava u českom nar. kazalištu. — Drugi dan prisustvovao je svečanom blagoslovljenju mosta Franje Josipa, a na večer bila je druga svečana gostba. Dne 15. o. m. bila je sjajna vojnička parada, a poslije podne obašao je car razne zavode i muzeje. Svečanosti su se završile razsvjetom, kakve još nije vidio Prag, ter je car srdačno pozdravljen nakon 4 dnevnog boravka u Pragu odputovao 17. ov. mj. u Litomjerice i Usti.-Nemci u Českoj su i tom prilikom hteli pokazati svoju prusijansku ćud, ter su izvjesili na njemačkom kazinu prusijanske zastave, ali su jim ih Česi poderali.

Austrijski zemaljski sabori sazvani su za 17., 18. i 20. t. mj. na kratko zasedanje. Naši Talijanaši hoće da pokažu tobože svoj jad, što istarski sabor nije sazvan u Poreč, već u Kopar. Komedijanti! Kako da ne zapovjeda mularija na galeriji u Kopru, baš onako kako i u Poreču. Pravo imadu naši zastupnici da čuvaju svoju kožu pred talijanskom prostotom.

U Hrvatskoj vode se još uviek pregovori izmedju opozicijonalnih stranaka radi sloge.

Rusija. Sveučilištnim djakom u Varšavi, koji su bili odsudjeni radi poznatih demonstracija mjeseca maja vlada je posvema oprostila kazan. — Jedan uvaženi ruski list bavi se pitanjem o sjedinjenju balkanskih naroda.

Srbija. Iz Beograda javljaju, da je na srbskoj granici proti Novom Pazaru buknuo ustanak proti vladi.

Crna gora. Dne 13. o. m. odputovao je knez Nikola u Rim, gdje je s knegin jom Milenom i knežević em Mirkom prisustvovao krstu svoje unuke Jolande-Margarite.

PODLISTAK.

Razvod

Kunfini med Kožljakom i Mošćenicami učinjen 1395. dakle pred 600 let. Mi ćemo s ovem našemu narodu pokazat kako su onda govorili naši stariji, a s druge strani ćemo pak dokazat, da va ono vreme va našeh stranah se ni govorilo drugačije nego hrvatski.

Ova starinska karta aliti spis se nahodi va arkive zagrebačkem med spisi Jezuita. Ovo pismo ni pisano na karte — zač onda još nisu imeli ljudi karti — već na pergament.

Pergamena je koža obično ovčja a tako pripravljena, da se na njoj more pisat. Kako ov spis tako i svi drugi spisi od onega vremena napisani su na pergameni. Mi moremo sada debelu knjigu kupit za jedan do dva fiorina, a onda se je otelo za takovu knjigu sedam do osam sto fiorini. Te knjige bi navadno pisali fratri — i to tako, jedan fratar bi čital, a drugi okolo njega, kada god i sto od njih bi pisali. Vidi se već od ovega a da su knjige morale bit tako drage. Štampat su se knjige počele 100 let kasnije te je tomu sada prošlo 500 let od kad je počelo tiskarstvo.

Kada bimo oteli o tem pisat bimo prišli malo preveć dugo, a mi ćemo opisat našemu narodu ta spis upravo onako, samo s drugemi slovi, kako je va istinu na pergameni napisan.

Razvod.

Va ime nerazdjelne svetie troice amen. 1395. novembra msca 2 dn dan. To bje va vreme gospoda Ivana Rahumbergara divinskoga i to ča sliši po-d-ivin i takve bje va vreme gospoda Ermana v Vekšenstanje ali v Kozlačje. Ka više pisana gospoda slišeć dovole krat, da kmeti vsi nezn..u ravno meju, meju nimi kumfima, i to je meju Vekšenstanom ali Kožlakom i tako je meju Mošćenicami; i ta dva gospoda izbrasta od jedne i druge strani dobre i stanovite i verovane muže i dovole dobrih muži okolnjeh sused. I ta gospod Ivan Rahumbergar više pisani roti svoe kmeti, tako kako su slišali od svoih ded i od svoih otac da imaju pravo povjedjet i kuda je kumfin ta istinni, i takoe učini više pisani gospod Erman od svoih kmet, ki tako bješe roščeni, da takoe povjede, kako su slišali od svoih pervih. I tako se spraviše na pervi sjenal od kumfina, na cjestje ka gre v Istru od Mošćenic i tu se govori „Jesenak“ i tu je kantun bersečkoga kumfina; i to je pervi zlamen kumfina. I od Jesenka stranu na verh na Prodolac i onde je gromača drugo zlamenje. Od gromače dražicu, sried nje sjeni kade se de u „Javora“ i ki pastir poda te sjeni prieje pride jedne i druge strani, ako bi plašć ondje objesil, ta je slobodan on dan pod nimi ostat i to je za to, da su te sjeni kantun kumfina, i to je treto zlamenje. Četrto zlamenje od javora dragu na Škalnicu. Peto zlamenje je od škalnice na cer i poli cera je gromačá. Šesto zlamenje je od cera i gromače na prohodac v zale dražice. Sedmo zlamenje je od prohodca i zalih dražic kališć v ljepom ceru. Osmo zlamenje je od kališća jezvinac. Deveto zlamenje je od jezvinca pod pterču jamu na Klčac ki je najviši. Deseto zlamenje je od Klčca na stenu pod stenice. I totu poli te steni, kade su ustali ti muži, ki su ta više rečeni kumfin razveli jošć od te steni, jedinadeste zlamen ravno do potoka studenskoga. I ondje poli tu više pisanu steu staše ti više pisani muži. I prisegoše na to dvanadeste muži jedne i druge strani da su pravo i čisto razveli tako ta više rečeni kumfin kako je zgora pisano. I ti muži izabrani: Najpervo bje od Kožalske strani: župan Kobilarić, drugo bje župan Tomko, treto bje Pervac z Jesenika, četrto bje Serdočić s Čepić, peto bje župan Mohor, z Berda, šesto bje Matjev Hudonić z Letaja. Sada od strani Mošćenic: Najpervo bje župan Karot, drugo bje štari župan Stepan, treto bje sudac Pehar, četrto bje župan Mihjelac, peto bje župan Perdun, šesto bje Vlnac Bokaić. I tako totu kade ti muži sjedoše, više rečeni i drugi gosti, poli te steni, i totu se prinesoše jestvine i pitče. Najpervo prinesoše tovor kruha z Mošćenic a tovor vina z Kožlaka i to dasta obje strani. I narediše tako obje strani i potverdiše da nejmaju jedni na drugjeh kun. adu postupat prez slova. I tako prizva gospod Erman dobre ljudi, pred k'jemi bje to zapisano. Najpervo bje fratar Ivan Polak prjeur i vikar od svetoga Mikuli od Modruškoga gvozda ki tada bješe prišal svoju bratiju pried danu mu crjekov poli jezera, ku im da gospod Erman i tada im da na nju svoj list.

Ja pisar imenom Dujam nodar cesarev, pisah ta list kako slišah z ust jedne i druge strani.

* * *

Taljani predikaju, da su naši stari samo od malo let v Istre. Tu njim je dokaz da ih je bilo pred 600 let. A imamo dokaza da ih je bilo i pred tisuću i pet sto let. Nego o tem — drugi put.

Italija. Talijanski ministar vanjskih poslova Prinetti, koji je prije deset godina oštro oponirao trojnom savezu, dokazivao je ovih dana u talijanskom parlamentu njegovu potrebu. Govorio je o obnovi trgovačkog saveza s Austro-Ugarskom i o nesretnoj vinskoj klauzoli, priznavajuć, da Italija ima koristi od izvoza svog vina u Austriju, ali da tobože Austrija izvaža u Italiju za 400 mil. fran. robe, ter da se interesi s jedne i druge strane kompensiraju. (Bum! nezna se, gdje bi gladna Italija našla toliko novca. Op. Ur.) O Albaniji govorio je, kao, da je već anektirana Italiji. — Bivši ministar Guicardini, koga n Italiji još drže za moderiranoga, govorio je medju inim i to, da Italija ne smije nikada dopustiti, da naše Jadransko more postane tudje — austrijsko-slovensko more, a poznati vikač Barzilai tužio se, što je Austrija oporezovala talij. vriednostne papire. (Zar bi nam i kod kuće hoteli zapovedat?)

Transval. Glasovi o miru postaju sve to češći, a za nj govori i ta okolnost što Botha nije ovaj put kao drugda naprosto odklonio englezkih predloga. Polag zadnjih vjesti bila bi Englezka pripravna sklopiti mir i priznati neodvisnost burskih republika, ako bi se Englezkoj prepustili oni kraji Transvala, gdje su rudnici.

Iz tih uvjetah je razvidno, da se je Englezka upustila u rat samo iz pohlepe za bogatimi rudnici i da je to bio prosti razbojnički rat, bez ikakvoga višega etičnoga momenta i pravo ruglo civilizovane Europe.

Dopisi.

Iz Milspe Westfalen — Njemačka dne 9. junija 1901.

Štovani g. uredniče!

Radi bimo se i mi malo javili u Vaš „Narodni list“, koga mi rado čitamo, zač baš koji ni posvema slep — mu more otvoriti oči.

Mi se čudimo, da se još nalazi bedaki u Kastavšćini, koji još veruju onemu Dr. de Liziriti. Primio sam od moje žene skupa sa „Narodnemi listi“ i pol stomanjičine od „tete Jambrožije“ br. 17. po kojoj Dr. Fritalja z nohti grebe, ma samo pol prvega kraja zač je valjada zadnji kraj previše ponesnažen pak moja žena zna, da sam ja finega štumiha na onake stvari, pak mi je je samo pol poslala.

I va onoj polovice je bilo blata i gnjusa kade se ruga našemu velevrednemu načelniku Mirotu, ki mu je jedanput storil delo miloserja najme gladnega nahranil kad je gladan k njemu prišal.

Kad smo pak čitali ča piše proti našemu velezaslužnemu g. prof. Spinčiću odmah smo Jambrozinkine pol stomanji zgoreli i za zlecitirani pepel sabrali 3 marki: 2 marki za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru i jedna marka neka bude gospodine uredniče, za Vaš list a Vi uvrstite ov naš dopis nutra. Čuda puti mislimo sami sobum, da kakoveh tikav je još va Kastavšćine koje onega gnjusa od Jambrožinine stomanjičine čitaju, pak onemu veruju; to su baš šupe tikvi, altroke vodne.

Piši, piši ti Dr. Mudanda de Liziriti ča češ ma svejedno nećeš našega srca predobit za gladnu Italiju, zač još naša hrvatska kry teče po žilah i naše srce bije za naš narod i mili nam hrvatski jezik. Tebe će nestat sa površine ove zemlje a hrvatskega naroda će još ostat u Istroj; tebe će jedanput presahnut korito s koga ti Istarski Talijani davaju jist za tvoje izdajničko delo ma hrvatski narod v Istre još će ostat, to ti mi sporučujemo, mi koji smo u stranom svetu, i mi kojih češ niže imena čitat.

Ovde je s nami nekoliko oneh Talijani od Patrije dei Orsetti, koji se s nami svaki dan prehtaju, da samo da umre naš premilostivi Cesar Franjo Josip, komu mi želimo još dugo življenje, da te nam prit zet Trst i Istru, zač da ono pripada Italije i Istra da želi da bude pod Italiju, zač da je ono provincija talijanska, i da kad je kralj talijanski Humbert mrtav ležal, da je najlepša kruna na grob prišla mu iz Trsta, na kojoj je bilo napisano: „Trieste al suo Re“ t. j. „Trst svomu kralju!“

Pak oni zapućenci Zvonejski, Rukavački, Leprinački i Lovranski mački su glasovali za ljutega Talijana Benattia! Sram jih bilo! A za našega velezaslužnega Laginju ne! Čovek bi s koži skočil kada mu to na misal pride. Pak koji je tomu kriv? Jedan Juda Iskariot, koji je kao i marčeno vreme, sada Hrvat, sada socialist, sada Slovinac, sada Istran, sada Talijan, a sada Dr. Mudanda.

Ovde ovi Talijani della Patria dei Orsetti se skladaju s Krstićem, zač su i oni proti popom, mrski su to proklinjavci a crekav njim je 99 ta briga, dočim ovudnji katoliki su jako pobožni i se pobožno u crekvi vladaju, pak su to videli ovde i sami Rukavčani, koji se razumeju ča je pulitika kao i pas ča je crekav. Tako ja sudim. Bin jih rad pital ako znaju ča će reć „šćavo“ kako njim to reču va Parence i Pole, neka protumače, kako reču i nam ovde, ma da su kade drugde bi znali ča j' „šćavo“. Mi smo istarski Hrvati a ne „šćavi“ koji želimo svem Istarskem Hrvatom iliti Slovencem: — „Živili“ a propali naši protivnici i izdajice a na čelu njim pater Krstić.

Živio naš premilostivi Cesar i Kralj Franjo Josip I! Živio Spinčić, koji nas kod njega zagovara! Živio! to im želimo mi tu iz ove njemačke zemlje:

Josip Kinkela Jušić Vinko
iz Jurdani. iz Jušići.
Viktor Mohorovičić
iz Jušići.

(Da nam Bog poživi naše sokole u dalekoj Njemačkoj! Ne bojte se! izdajice moraju propast, jerbo drugo nezaslužuju. Bog Vam daj sreću! Uredničtvo.)

Iz Klane. Opet „Teta“ obklevećuje, ma nije ona kriva ne, nego Klanjski mačak, ki njoj dopisuje, ki je upravo kako i Krstić i kako i oni drugi, ki si je ženi kuću prodal. Nego ja bin svejedno rad za jednu krunu, da mi pred dvemi svedoki reče, koliko hiljad sam ja prevaril kega u Kočevjim ako je kapac ta Šustar. Ala ma je ta Šustarova glavica pametna! kada govori, da se je pohvalil, ki je nkral; ma je baš pametna, kako i od drugeh mački, no tr znamo i to od prvo. Drugo piše Šustar u „Teti“, da sam ja u vrešte bil. To je istina, ma ne radi prevare ni radi tadbine, nego kao mladić kad sam imao 18 let, radi barufe u oštariji o kojoj bin mogao još danas dokazati, da sam bio nedužan, ma svejedno nisam bio 3 meseca koliko on piše. (Pitajte malo Krstića koliko puti je bil on nutre. Op. slagara.)

Nadalje zač ne bi Šustar prikazao i svoj peržun, kada je prikazao mojega? Ter i on je bio više u njem nego ja, i to radi kradnje drva u tudjoj šumi. Drugemu zna laži prišivat, a sebi sve falinge obračuna za poštene. Pasja vira ako nisu svi mački jednaki! Mudri su kada jih je mogao tako na hitro Krstina nančit onako kako on zna, da votaju za starinu a misle za Talijaninu.

A još ta Šustar piše tat i sve zlo riga na svoga krstnoga kumpara, koji mu skoro svoj deci za kuma bio. Samo jedne stvari ne spominje, ku ćemo prikazat u buduće ako k pameti ne pride. Ma ljudi božji ki ste pametni recite malo, boji li se Boga dragoga takov čovjek, koji na svoga krstnoga kuma tako riga, da bi ga u žlici vode utopil, da more? Ako mački pope mrze i sve što je od Boga, ma te prit na račun k Bogu pak ako ne bude kaštige tu, bit će tamo.

Ma ja bin i više pisao ma baš kad čitam ovu gnjusnu „tetu“ baš si čovjek pomisli, da poštena duša na ovakvoga gnjusa ne sme odgovarat.

Upravo pametan čovjek mora reć i odlučit, da ne će više na tega gnjusa odgovarat, tr nas svi ljudi poznaju u našoj okolici.

Medvedić.

Iz Rovinjskog sela. Štovani gospodine uredniče! Ponoviti ću starinu, što sam čita u onem smradnem listu „Tete Jambrožije“ od 23. ožujka t. g.

Nakon toliko vremena sam dozna, da su bila četvorica potvorena kao najhuji ljudi iz ovega našega sela. On prodani mesatina Dr. Fritalja slušajući svoga drugoga brata je prosto lagal.

A sada ću Vam početi pripovidati kakvi čovik je onaj, koji je onu čeivoricu potvorija. Takvi zločinci nigdar nisu bili kako je taj rekao, a ja vami govorim ljudi Božji, da ovaj Turčin koji druge mrazi ima dvi žene. Dakle ljudi moji, koji čitate ovaj naš cienjeni list, promislite si kakvi pošteni Turčin je ovo s kojim se drži pater Krstić de Liziriti.

Mi naši narodnjaki ga zovemo Drugi Krstić i Baratijeri, jerbo je bija i kod nas 1897. godine kad smo osnovali našu dičnu Čitaonicu i vam je bija izaberen u odbor, pak sada ti je najprvi Talijan u Čirkolu i najtvrdji protivnik našemu narodu.

On govori, da on ni Hrvat ni Talijan, već da je Istrijan i Slovenac, da tko je Slovenac može biti i Talijan. (Oh! trubilo kako i Jouže op. sl.) Ovaj Turčin koji ima dvi žene, je već jednu godinu kaser u Gabinetu. Čuja jesam, da ga sada već nete ni gospoda Rovinjska ni Poprdili od Sela Rovinjskoga jerbo i oni sami znadu, da kako je proda i izda svoj mili narod, da će i njih izdati i ga drže ko jednoga ćurla.

Za gotovo će propasti gabineto ali kako ga oni zovejo „Čirkulo“. Dozna sam po prijatelju, da Rovinjska gospoda neće njim više plaćati žerilo i pijaću, a kada nije toga u gabinetu, ni više ni jednega u nutra jer nije ništa u njemu akone veliki glad i siromaštvo, malo po malo će krepati, pa mirna Bosna u našem Selu. Drugi put javit ćemo Vam se još.

Iz Bodulije, na 15. junja 1901. Barba Tončić se je prenaglil kada je va zadnjem broju „Narodnoga lista“ poveroval, da su tobož mladići s Punta učinili ono ča njim Dotor Krstić spočituje va svojoj kaljuži, va koj puntarski likar bacila i jišće bacili kuntra suhoj nemoći.

Ča god onakovega bi reć da se je dogodilo, ma nit na Puntu nit od puntarskih mladići. Občina na Puntu, protiva koj Dotor Šporkić piše svakoga zla je jedina od svih naših občin po ižuli ka drži na službi i plaća čovika, ki bi svi Puntari da bi mogal odmah jutro utopil va žlici vode, samo da bude na svitu manje Hrvati. Ona občina je ne jedan leho sto put pisala i pitala, da se otvori škola va onom selu, va komu bi se bila ona sramot pripetila, ma sve zaludu. Selo ima okolo 650 duš, a škole nima. Zač je nima? Neka Dotor Šporkić pita Dotora Kampitela, kad mu bude pisal da mu anticipato pošalje onih sto fiorini Jude Škarjota na misec, pak bi mu mogal on pravit, da je junta — talijanska žunta — volila otvorit va Nerezinah talijansku školu, kadi već je bila hrvatska škola, leho na Korniću hrvatsku, kadi još ni nikakove bilo. Pak ako se onda ča žalostnoga kadi dogodi, neka Dotor Šporkić jišće uzroka med onimi ki su krivi da je naš narod još nazada ostal i ki bi ga oteli držat divljega i zapućenega dokle god se zatare, a biskupa i popi neka pusti va miru, zač ako nam još ni narod posve podivjal, moramo zahvalit samo popom i nikomu drugomu.

Naš narod nima prijatelja va Trstu, ni va Poreču, ni va Lošinju — se razumi med onimi, ki bi mogli i ki bi morali za njega ča god udelat. Svi su mu protivni, niki od njih ne haje za njega nit skrbi — a popi ki su od puka i za puk, nemoru delat čudesa, još manje sada, pokle si ti, Dotor Šporkiću, počel sijat svaki smrad med naš pošteni i dobri narod. Biš bolje učinil sto put bolje, kad biš puntarskomu likaru preporučil da piše na Juntu neka otvori na Korniću hrvatsku školu, ti ki ne ćeš da se dogajaju stvari, kakove su se dogodile puli Turak. Tebi je bilo drago da si utekal pravici zaradi onoga ča je bilo puli Turak, a nam je drago da su oni mladići s Kornića pali pravici v ruke i da dobiju ča su merital. Vidiš ka razlika je med nami i med tobum?

A naši otočani te isto, i još više hodit Majki Božjoj va Bašku i molit ju, da nam mladost čuva i brani od zla, a navlastito od tvoje kaljuge, ka je morda najviše kriva, da se takova ča sbiva va naših krajih i da nestaje pristojnosti, stida i straha božjega. Ma ufamo se u Boga i njegovu Mater, da će i tebe Šporkiću zateć pravica i črni petak, da nam narod ne truješ. Oće, oće, to nam govori naša sveta vira, ku ti pod noge hitaš. Pozdravi puntarskoga likara, ki se va tvojoj kaljuži pere, i pitaj ga, kada je bil zadnji put va crikvi i ča mu dela biškup i ča mu delaju popi, u kih se pride prez obraza najidat, i kim se na obraz pričinja kako najveći prijatelj. Ti i on pravi par, za poslat vas va Italiju kapulu sadit....

Ča piše „teta Jambrožija.“

Kada je va zadnjoj „tete Jambrožije“ bilo štampano, da ne će prit ovu subotu vanka, ja sam skočil od veselja i rekal sam na vas glas: — Hvala Bogu, da mi ni trebe za budući „Narodni list“ napisat „ča piše „teta Jambrožija“. Ću komać malo počinut! Nego kako je prišal ponedeljak ja sam va sebe počutil nekakovu tugu, da ne vidim pred sobum Jambrožijinu stomanjičinu i nekako mi je prišla silna volja, da i za ov broj „Narodnega lista“ napišem „ča piše teta Jambrožija“. Nego ki god će mi reć, da kako ja morem pisat, ča piše „teta Jambrožija“ od zadnje suboti, kada „teta Jambrožija“ ni mogla te subote ni vanka prit, zač je šal pater Krstić u „ime stranko“ na vijaj po Istre? Ta prigovor bi bil na pravem meste, kada ja ne bim poznal moju „Jambrožiju“ od repa do glavi, i kada ja ne bim znal, ča more ona pisat i ča ne. — Kako ste mogli videt sve su „tete Jambrožije“ jednake — sve. Lumero 1 je jednak lumeru 2, lumero 2 je jednak lumeru 3 i tako dalje — sve su one jednake, pak nosile na sebe ki god lumer mu drago. U kratko — „gomila“.

Za to mane ne će bit težko ugonit ča bi bila „teta Jambrožija“ napisala, kada bi bila prišla vanka zadnju subotu.

* * *

Vera sveta — nevera prokleta. To bi bilo za sigurno naštampano va „tete“ od zadnje subote, da ni Krstić moral poć va „Kafetariju“ na Volosko — pače na vijaj v Istru. Vera sveta — nevera prokleta! — — Lepe besedi — va istinu. Gadan i gnjusan, blatan i smradan je on čovek, ki se ne drži teh lepeh besed. Krstić se je va Grace, kada su ga stenfali za duhtora pred tolikemi i tolikemi ljudi klel i proklinjal, da će uztreba li i život dat za svoju hrvatsku domovinu. I prišal je v Reku. On je tu krepko branil hrvatsku čast — ja z revolverom v ruki se je on branil protiva onem rečkem fakinom ki su hitali svakakovo blato na tu hrvatsku čast. I Rečani su ga sfratali — zač je ostal veran svojemu hrvatskemu imenu i besede, ku je ono dal va Grace: Vera sveta!

I prišal je Krstić va Kastav. Naš Miro ga je dočekal, kako brata. Nahranil ga je i napojil, utešil ga je i dal mu je kuraja. Krstić mu je zahvalil i zaveril se je, da će mu bit sva skrb delat za dobro hrvatskega naroda va Istre.

A tako je i neko vreme i delal — on je dapače još leta 1896. pozival sve Hrvate i Slovence v Istre, da zamu v ruki drvo, pak da tuku po Taljaneh. Vera sveta! Pak je prišla jesen tega istega leta 1896. Krstić je šal va Poreč i ponudil se je Campitellu, da će za plaću od 100 fjorini na mesec delat i pisat proti Hrvatom, i da ne će mirovat, dokle god ih sveh ne zatare. Campitelli je dal plaću — a Krstić je počel izdajničkim delom.

Ča je prvo pisal i delal proti Taljanom odsada on dela proti Hrvatom, kim se je zaveril, da će vavek s njimi držat. Nevera prokleta.

* * *

Istrani — nekupujte fulminanti! Samo se sobom razume, da va „tete“ od zadnje suboti ne bi bilo falilo ni ono, da Istrani ne kupuju družbinih žigica. Neki govore, da je ono Krstić storil za maliciju. To ni istina — tu ga moram ja branit. On je ono napisal ne za maliciju, već za komoditad. On je ono jedanput napisal, pak to ostane za vavek složeno. De resto slagari

moru ono štampat i već puti, kako se je to dogodilo tu prvu subotu, kada je ono od fulminanti va „tete“ stalo dva puta, jedan put z manjemi, a drugi put z većemi slovi, samo da Krstić ima manje ča pisat. Bože moj, teplo je storilo, — fiaka — vela fiaka — a Krstić je sâm vela fiaka, zač da on ni tolika fiaka, on bi danas bil drugi čovek i ne bi se za njim deca rugala i ne bi va njega pljuvala i pivala mu: — Vara ke salo, salo, salo...

* * *

Proti Misionarom — jezuvitom. To bi bil uvodni članak „tete“ da je subotu vanka prišla. Ta članak je moral prit vanka već pred 15 dan, ma Krstić ga ni mogal napisat, zač mu Jambrožija ni otela dat čistu stomanju i mudandi, pak su ga sporadi tega buhi ujidale. Ja bin otel vas drugeh videt pisat uvodni članak, kada bi vas buhi ujidale!

* * *

Politički pregled. To se razume da ne bi bil va onoj „tete“ falil ni politički pregled. Ja znam sve, ča bi bil napisal va tem „preglede“ samo neznam, kako bi bil pogutnul onu žuliku pilulu, da je naime istarska dieta premeštena s Parenca va Kopar. Za mladu talijansku principesu, ka se je neki dan rodila, on bi bil za siguro napisal, da je pozvan va Rim na botrinje, ma da ni mogal tamo poć, zač da mu Jambrožija ni speglala mudandi i stomanji.

* * *

Sve u jedan snop. O to bi bilo najinteresantnije. Tu bi on zel „Smradni list“ z Opatije na rešeto, pak udri po njem da sve škriplje. Najprvo bi se bil narugal našemu članku „Mi imamo ljudi“, i napisal bi bil: Kakovi ljudi imate vi? Ča su ono ljudi? Hvala lepa na onakoveh ljudeh! Mi ši da imamo ljudi — mi drugi! Na primer, ča ni Ivak čovek? Ča ni Nino od Roži čovek? A Pušić, a Pirija? a Sušanj z Jušić? a Slocarić? a Lovrina? A Štirn? a Ja? Mi — mi smo ljudi — mi — mi imamo ljudi, i kakoveh ljudi! napisal bi bil Krstić.“

A ja, ča ću ja na to? Niš drugo ako ne sokrit baretu i reć: — Va istinu, to su sve veli judi — a Krstić je mej njima najveći — jud.

* * *

Popi. Va toj bi „tete“ stalo to se razume čagoder proti kakovemu popu, i valje bi za tem Krstić pital presvetlega biskupa Mahnića: — A, monsignore, je to u redu? Naravno, da presvetli biskup ne bi mogal znat je to u redu, ale ni, zač ono ča Krstić piše i ča bi bil napisal proti popom va „tete“ od suboti nit je kada bilo nit će nikada bit. Za to pustimo to na stran i homo dalje.

* * *

Razgovori: Prvi razgovor bi bil: Bog Žarmane! — Bog Žarmane! — Je prišal list od Počekaja z Ameriki? — Mavero ni još. — Ča bi reć, da ni prišal? — Vrag zna! Ale pak ov drugi razgovor mej Jožinom i Matinom va kave“.

Jož. Ča da te poć Hrvati na jitu na Ižulu?

Mat: Tako sam čul.

J. A će poć Emin s njimi?

M. To se zna da će, zač će poć prodavat „Paćuha“ z Opatije.

J. Ki zna ako će ga koliko prodat?

M. Ja ne znam.

I još čagod tako „slanega“ bi bilo va „tete Jambrožije“, da je subotu prišla vanka Nego ja nimam lazno, da se već stim na dalje bavim. Do vidjenja do osam dan.

Barba Tončić.

Radi zla vremena prenešen je izlet na nedelju dne 23. t. mj.

Izlet u Omišalj.

Hrv. pjev. društvo „Lovor“, priredjuje u nedelju dne 23. t. m. sa parobrodom „Cirkvenica“ izlet u Omišalj na otoku Krku. Putem će se oploviti bakarski zaliv te proći mimo Kraljevice i otočića sv. Marka.

Ciena vožnje po osobi 2 K.

Odlazak iz Voloskoga u 2 a iz Opatije u 2 i pol sata posle podne.

Boravak u mestu, gdje će društvo odpjevati nekoliko biranih pjesama, trajati će 4—5 sata.

Bit će proskrbljeno za dobru kuhinju i za dobru kapljicu.

Odbor se je pobrinuo za što ugodniji boravak izletnika, pa se opravdano nada, da će na izlet pohrliti staro i mlado.

Odbor.

Opazka. Razumeva se izlet će biti, ako bude lepo vreme.

Domaće viesti.

Izlet u Omišalj prenešen. Radi slabega vremena nije bilo u prošlu nedelju prijavljenega izleta va Omišalj, za to je odbor prenesao izlet na nedelju dne **23. t. mj.**

Upozorujemo naše prijatelje na ovaj lepi izlet, neka ni jedan ne ostane doma, ki je već jedanput nakanil poć — zadnji put je vreme nas prevarilo, a ov put prevarimo mi njega.

Posujilnica u Voloskom i Voloski Kalabrezi. Naša Posujilnica na Voloskom lepo napreduje, a to bode strašno v oče našem Kalabrezom ala Pušina i Pirija jerbo znaju da Posujilnica ima sverhu pomoć puku, kega bi oni hteli zatrt. Radi tega mraze vavek Posujilnicu i sveh oneh, ki se za njiji napredak brinu.

Od kada Posujilnica obstoji nisu mogli nać ni najmanje dlačice, da njoj prigovore. Sada pak va svojoj zlobe i ignorancije misleli su, da su našli ča su dugo iskali. — Budući Talijani i njihovi prodanci vavek lažu i mažu kad ča od nas i od naših stvari pišu i govore, hoćemo da mi tu stvar malo razbistrimo.

Posujilnica na Voloskom dava posudi al na jako sigurnu intavulaciju al na obligaciju ili kambijal z jednem ale dvemi dobremi garanti, ki moraju podpisat obligaciju ili kambijal kako garanti i solidarni platioci. Tako je Posujilnica pred nekoliko vremena dala nekemu G. P. v Opatije posudu na kambijal za 4 meseci z garancijom dveh dobreh garanti gg. I. M. i C. S., ki su kako garanti podpisali kambijal spreda kako i on ki je prijel posudu. Ovi dva garanti su podpisali kambijal i od zada (giro). Kada su istekli 4 meseci Posujilnica ni tužila zač je imela veru va podpis od garanti. A ni jih avizala da kambijal ni plaćen, zač ni bila dužna to učinit. Nego budući da dužnik ni platil duga nakon toliko vremena je Posujilnica, da se prišpara troška učinila tužbu i proti dužniku i proti garantom. Dr. Janežić je prvo nego je učinil tužbu, prekrižil podpise gg. I. M. i C. S. od zada kambijala budući su isti bili već spreda podpisani nisu imeli nikakove vrednosti za Posujilnicu, i budući Posujilnica ka ima kambijale v rukah to more po zakone učinit kada god će. Tužba je šla s temi kambijali va Trst na tribunal i ov je tužbu prijel i zapovedel dužniku i garantom, da moraju platit Posujilnicu. Kad je g. I. M. primil tu zapoved prestrašil se je, da će on morat ča platit ako se od G. P. ne stera pak je, misleć da je njigova garancija već prestala, htel učinit proti toj zapovede od tribunala va Trstu prigovor ili ekscepciju, da onda tribunal va Trstu sudi je on još dužan kako garant ale ne.

Gosp. I. M. šal je dru Costantinu pak mu je stvar po svoju raztumačil i rekal mu je samo neka stori proti zapovede plaćanja za njega prigovor i niš drugo. Nego puli Dra Costantina bil je — kako po navade — famozni Krstić kumpanj i desni prijatelj Dra Costantina, a ov mu je povedel kako stvar stoji i pozvali su Puovića pak su onda zmisleli se svi tri kako bi tu stvar porabili proti Posujilnice i proti Dru Janežiću. — Morete pomislet da bi Krstić videl raje vraga va parađe nego Dra Janežića zač mu Janežić dobro na prsti gleda a Costantini i Puović imaju Posujilnicu rado kako i vrag tamjan zač je v naših rukah i zač njim zame dosti dobitka od obligacijoni i intavolacijoni.

I ta lepi terno je va tem, da je Dr. Janežić u ime Posujilnice prekrižil od zada na kambijale podpise gg. I. M. i C. S. jer je to po zakone mogal učinit, videl nekakovo prevarstvo pak je Krstić brzo tekal na sud učinit proti Posujilnice prijavu.

Krstić ki ima dva procesa radi prevarstva i deset drugeh radi razneh stvari pak dela prijave iliti denuncije proti Posujilnice na Voloskem. Ča ni to smešno? Na sude su kako je bila njihova dužnost pozvali Dra Janežića, da stvar raztumači, ča je Dr. Janežić dragovoljno i storil. Ča je Dr. Janežić povedel to su potverdili i drugi svedoki. Najviše se je začudil g. I. M. kad je bil pozvan na sud i doznal, da je Krstić storil denunciju proti Posujilnice a on ni nijednemu dal ordina, da se takova prijava stori. Sada će se po svojoj navade Krstićina hvalit, da je Bog zna kakovu falingu Posujilnice našal i hitat će blato kega ima on pune ruki na Posujilnicu i Dra. Janežića kega se on boji kako vraga. Nego Krstića već svi dobro poznaja pak njigove besedi i njigovo riganje nemore ni jednemu poštenemu čoveku naudit.

On je radi prevarstva već bil kondanan a i sada ima dva procesa radi prevarstva. (Baš se moru Puović i Costantini ponosit, da imaju takovega pajdaša. Op. sl.) Tako stoji cela stvar i nikako drugačije. Sve drugo je laž. Opažamo samo to još da je pravi dužnik g. G. P. neki dan Posujilnicu posvema platil, tako da se ni treba bojat g. I. M. da će on ča morat platit. — Voloski Kalabrezi i njihov vredni pajdaš Krstić neka se utiše. Ov put su se blamirali pred celem poštenem svetom i pokazali su da ne poznaju zakona. Za to njim svetujemo neka gredu još malo va školu. Posujilnica na Voloskem će još bolje napredovat makar oni pukli od jada. I neka znaju da nijedna talijanska šparkasa ni va tako pošteneh rukah kako Posujilnica na Voloskem.

Izložba slika na Sušaku. Ozlojedjeni težkim prilikama, u kojima se nalaze naše zemlje i narod naš, razočarani i ozlovoljeni svagdašnjim dosadnim, političkim natezanjem — naša duša umorena i jadna traži oazu, na kojoj će naći nuždna odmora i okriepe. A ta oaza, to krajnje utočište naše duše jest naša lepa knjiga; jedna dobra pjesma vriedi više nego li svi uvodni članci naših političkih novinâ, a je li ikoji program, bilo koje naše stranke govorio našoj duši onako, kô što to čini ona divna slika našega slavnoga Vlaha Bukovca: „Zastor hrvatskog kazališta“.

Čovjek ne zna, čemu da se tu više divi, dali visokome nadahnuću — uzvišenoj zamisli — ili pak umjeći i vještini našega velikoga umjetnika, koji je znao podati toliko života onim našim zviezdama, koje dolaze na poklon onom našem geniju sviju vjekova, božanskome auktoru „Osmana“. Tu na toj slici duša odpočine, tu pred tom slikom misao se izvija u nekakove više sfere, tu u toj slici čovjek uživa i srce mu se puni sladkim osjećajem da je Hrvat, da i njega grije tračak ove sjajne „Gundulićeve apoteoze“.

I kada oko jedanput pade na tu sliku ne da se već odkinut od nje — kao ni duša od slavnoga našega umjetnika. Ona i nehote traži ine umotvorine našega Bukovca. Njegovih slika ima na sušačkoj izložbi 18, od kojih ćemo još napomenuti „Moje gnieždo“ — tu njegovu tihu obitelj — pa portrait njegove gospodje i portrait Ljudevita baruna Vranyczany-a. „Sunčanica“ je izradjena u modernističkom stilu — no za Bukovca je to svejedno; stara škola ili secesija sve se to njegovom kistu sliepo pokorava i on se svidja i ondje, gdje bi drugi klonuo. — Krasne su mu slike „Trg u Dubrovniku“ i „Konavoke“. Ove potonje su vanredno uznesle jednoga našega prijatelja, — ne varam li se upravo Konavljanina. Nego taj naš prijatelj je uživao i u Auerovim „Prijateljicama“. I naše je mnienje da je to najljepša Auerova slika na sušačkoj izložbi.

Cikoševe slike idu nama — ubogim provincialcima teže u dušu, no to ne smeta, a da ne bi svaki nas poželio da se zove Čikoš. Jer odista u slikama njegovim izbija jaka umjetnička snaga i veliki talenat. Nas se je najvećma dojmila njegova „Staro-egipatska mrtvačka straža“.

Jedan od najljepših uresa te izložbe jest bez sumnje Ciklus „Idila iz Slavonskog pučkog života“, i to „Povratak“ „Uz gajde“ i „Izčekivanje“. Tu nam je Tišov pokazao što može hrvatsko-slikarska umjetnost da očekuje od njega.

Crnčića smo od prije poznavali dapače mi smo ga vidjeli i u poslu. Njemu se osobito mili naša istarska obala. Njegovih slika ima u svemu 32. Te su slike jedna ljepša od druge — u neprilici smo, kojoj da dademo prednost. „S istarske obale“, Cesta u Lovrana“, „Medveja“, „Beršec“, „Jugovina“ pa „Večer“ i Jutro na obali“ — sve su te slike kao odkinute od našega kraja. Upravo krasno je Crnčić uspio i u svojim slikama iz Dalmacije. Tako su nas upravo zaniele slike „Rab o zalazu sunca“ i „Drvari na Spljetskom trgu“.

Vrlo zanimive su slike Slave Raškajeve i Baurove. Kiparstvo je zastupano po Frangešu i podpredsjedniku društva Valdecu. Veliki su to talenti kojima bi se ponosili i veći narodi. To nam svjedoči Frangešova „diploma za stočarstvo“ i Valdečev „Sputani genij“ kao Strosmajerov i Račkijev portrait-buste.

Jednom rieči ta izložba zaslužuje, da ju se vidi. A potrebno je, da se hrv. občinstvo odazove pozivu naših umjetnika i s toga da se tim vrstnim predstavnikom našeg duševnog stvaranja pobude na daljni rad jer to je sve što oni od nas traže. Ne zaboravimo, da bi ti ljudi više zaradili, kad bi prepisavali razne tužbe prijave u kakovog bilježnika srednje ruke nego li svojom umjetnošću. Ali oni sliede glas svoga genija, i ulažu sve svoje umne sile, da proslave ovu našu milu hrvatsku domovinu. Evala im!

Procesijon na Telovo. Na Telovo bila je na Voloskem vrlo lepa telovska procesijon. Po navade išla procesija na 8 ura pr. p. iz crkve na prvi oltar koji je bil učinjen na mostu. Odavle išla je procesija na jamu, pak po staroj ceste k sv. Roku a odovde nazada k sv. Ane. Presveto Telo nosio je monsig. Zamlić uz asistenciju dvih č. otaca kapucina. Na procesije vidjeli smo načelnika dr. Stangera s občinskimi zastupnici Tomičić i Simunić, kapetana vit. Scarpa i baruna Reinlein sa strane političke oblasti gg. Černe, Dra Lučić i Braidotti sa strane suda, onda skoro sve porezne činovnike. — Pred procesijom išla je opatijska ljekilišna glazba. Veseljem opazili smo da je ovo leto bilo malo više reda na procesiji nego lanjsko leto.

Udruga sv. Mihovila u Rubeših. Namestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila ovega društva. (Hvala Bogu i loju! op. slag.) Nedelju na 23. ov. m. za podne od 4 ure naprvo moć će se kod J. Rubeše u Rubeših br. 80. prijavit svi oni, ki žele pristupit k tomu društvu kako člani. Dan, kada će bit glavna skupščina, bit će javljeno va „Narodnem Liste.“ U dojdućem broju donest ćemo mali izvadak iz pravila tega društva da more svaki videt od kakove koristi će bit to društvo za puk.

Personalni porez. Da smo imeli pravo kad smo se va zadnjem broje „Narodnega lista“ potužili radi postupka oblasti kod odmerenja personalnega poreza dokazuje ov slučaj. Jednemu kovaču v Opatije, ki je va službe od eletriki i ki nima pod nebom niš nego plaću od 50 fijorini na mesec, dvoje dece i bolnu ženu, su naračunali da ima dve tisuća krun na leto čistega dobitka. Ako to ni nepravica onputa va istinu ne znamo već ča je pravica.

Vara che salo. Prošlu nedelju to je na 2. o. m. za podne peljal se je pater Krstić z Jouževom i z Maričkum va Lovran. V Ike bilo je pred Matešom i Marijanicom sve puno ljudi. Kad su videli patra Krstića počeli su svi vrišćat: „salo, salo, salo“ tako, da dokle ni Krstić pasal ni se čulo drugo nego „salo“. — I bilo je va toj karoce Jouževoj „sala“ i Jambrožininega i volovjega. Krstić jadan kako vrag je sve zubi škripal.

61

God gosp. profesora Spinčića. *Jutra na 21. o. m. bit će imendan gospodina profesora Spinčića. Puli te priliki mi želimo našemu dičnemu zastupniku svaku sreću i dug i srdčan život. Živio!*

Naši zastupniki odlučili su još 29. maja o. l., da će stupit ovo leto va istarski sabor ki se danas otvara. Čera su naši zastupniki potvrdili va Trste svoj zaključak od 29. maja. Danas dakle imali bi naši zastupniki stupit va istarski sabor. Videt ćemo kako te se Talijani ponašat.

Istarski sabor otvara se danas na 20. o. m. va Kopre. Talijani se jako jadē da ni sabor sazvan va Poreč, kade bi naše zastupnike po volje zlostavljali. Ov put njim je „peto kolo" računi pokvarilo.

Krstić tuži radi uvrede poštenja. Ča ni to za smet se? Jedan Krstić tuži za uvredu poštenja! Vendar je istina. Krstić je tužil načelnika pazinskega Dra Kurelića da ga je ofendil na 21. novembra 1900. kad je ono bil nekakav sastanak va Novakih, s tem, da mu je pljunul va gubicu i da mu je rekal nekakovu besedu. Još ga je tužil jerbo da ga je zaprl radi smutnje. Načelnik pazinski dr. Kurelić bil je odsudjen na 30 kr. multi za to ča je pljunul Krstiću va gubicu a od svega drugega je bil oslobodjen. Ni za to nebi bil odsudjen, da nisu svi Talijani, ki su bili va Novakeh svedočili proti njemu. Ćete vraga da se jedan Kurelić dostoji pljuvat va Krstića. Ja seguro ne bim.

Gospodarska zadruga va Buzetu. Čitali smo u „Našoj Slogi" od 4. o. m. izvješće ove vrlo zaslužne gospodarske zadruge. Iz računa za leto 1900. razabiremo da je ta zadruga imala to leto prometa 51 tisuću 885 krun i 56 heleri. Za modru galicu i žveplo potrošila je lane k 1314 : 60, za ostrojenje streljana za pucanje proti tuči k 8013 : 60. Nijedna gospodarska zadruga v Istre ne more pokazat na takove uspjehe i na tako blagoslovno delovanje za siromašnega istarskega kmeta kako gospodarska zadruga u u Buzetu. Zasluga je to na prvom mestu njezinoga tajnika Dra Mata Trinajstića. Neka ga Bog poživi!

Razprava proti Krstiću. Na 21. o. m. na 3 ure pp. bit će na ovom sudu razprava proti Krstiću radi prestupka osujećene eksekucije. —

Kako zna Krstić bušat. Neki dan pripeljal se je Krstić železnicom z Reki skupa s kovačem A. L. iz Voleskega. Na štacijone puli Matulj su se pozdravili i počeli su se jedan drugega bušat kako da su frajar i frajarica. — Svi ljudi okole, ki su to videli pucali su od smeha. Imeli su zač!

Perla od Pegana. Ni dosta da je Pegan protuzakonito postal meštar voloski, ni dosta da se poradi njigovega nepoznavanja hervatskega jezika mora plaćat drugega meštra za hrvatski jezik, ni dosti da ćemo poradi tega morat plaćat nekoliko adicionali više nego bimo da je ki drugi meštar, sada je još pital juntu va Poreče da neka mu plati kvartijer. Za svem tem da po zakone nima Pegan nikakove pravice na kvartijer vendar mu je junta va svojoj zadnjoj sednice odlučila izvanrednem (to će reć protuzakonitem) pute plaćat kvartier, kega nanke on ne plaća zač ni oženjen. Junta ne pita je to zakonito ale ne, samo da jenega Talijana našega neprijatelja pomore. — I tako ćemo mi poradi Pegana morat plaćat veći adicijonali provincije. Pak se još čudite kad Vam pridu vela plaćila.

Lepo družtvo. Za svem tem da je Krstić navestil svojem mačkom da za pasanu subotu neće moć nadrajsat „Tete Jambrožije" zač da mora za stvari od „partida" proputovat jedan del Istre, je se sve do petka večer dne 14. o. m. vukal po Voloskem. Petak večer je sedel pred kafetarijom va družtve od Bodula. Bodul i Krstić su se iskali ma su se i našli. Talijanski proverbij govori: dimmi con chi tu pratichi poi ti diró chi sei". Za Krstića je pak c. k. konšiljer od governa Fabiani pisal, da je za beći vredan storit i takovo delo za ko se gre va peržun.

Konštituiranje čitaonice u Mošćenicah, Na Tielovo po podne konstituirala se je hrvatska narodna čitaonica va Mošćenicah. Predsjednikom bil je zabran veleč. g. Anton Puž, tajnikom g. Josip Rubinić, blagajnikom g. Vinko Mavričić. Mladomu družtvu želimo napredak i dugi život. — Dao Bog, da da bude isto doprinielo k osvešćenju i probudjenju našega zavedenoga naroda u Mošćeniščini!

Talijanska infamija. Voloski Kalabrezi neznaju ča bi zla govorili i zmisleli se proti volosko-opatijskoj občine, pak svojem zalupanem i bedastem mačićem davaju popit takove, da ih nebi pas na masle polokal. — Tako je ovi dni jedna starica na Voloskem govorila, da su njoj neki Voloski Kalabrezi (siguro Berka i Mužgice. Op. sl.) govorili da kamo je stavil komun oni beći ča ih je prijel od familije Chorinski za Voloski siromahi, da s temi beći Hrvati delaju puli sv. Roka kuću. Neka se Kalabrezi ala Berka i Buda ne skrbe za komunjski beći. Od kada imaju naši občinu v rukah ni nikada ni šolad pofalil. Beći za siromahi su na občine i s njimi i z drugemi ki te se prijet učinit će se jedan fond za siromahi kako ih imaju po sveh drugeh gradeh i mesteh. — Mužgice se najviše jade, da one ne dobivaju sada beći od siromah kako su ih prvo dobivale. Najbolje, nose kapelini i ombrelini pak još dajmo im beći od siromah. Vidite za to su one toliko proti podešarije i Hrvatom. —

Kanali na Voloskem mandraće. Občina Volosko je dosti velem troškom zaprla svi kanali ki su peljali va Voloski mandrać i speljala ih je va veli kanal spod Labinjana. Tako se nadamo da ne će već va mandraće onako grdo smrdet, kako je to bilo pasana leta. —

Ambrozinkini grintavi pasi. Kako skoro svi znaju, stara Ambrozinka puli Matulj ima va svojoj kuće svake sorti blaga od šimije pak do šoje. (Leverendo pater se ne računa.) Med tem blagom ima jedno trejset pas i dvanajst mačak. — Od pas ih je jedno šest grintaveh tako, da ako se ne ubiju te svi Matulji zagrintavet. Mi znamo da je občina Kastav javila to kapitanatu na Voloskem nego čini se da kapitanat za to malo mari. Kad je Ambrozinka pred više let bivala va Trste na Rocole na Grete i va sv. Ivane njoj je magistrat dal po šintare ubit svi pasi i mački ki je imela. Isto je storil i rečki magistrat kad se je z Trsta v Reku preselila, samo ovde čini se, da ima Ambrozinka privilegiji, držat grintavi pasi, a da se oblast za to ne brine.

Teplina. Ravnatelj centralnega meteorologičkega zavoda va Beče pisal je va bečkoj „N. Fr. Pr." da to leto imamo i da ćemo imet puno veću teplinu, leh zadujih 5 let. Sada da imamo 20—26 C, leta 1897. smo imeli va isto doba 17—22 C, leta 1898. samo 10—12 C, leta 1899. samo 12—17 C, lani pak još manju teplinu od 11—13 C. To leto bila je zima jako mrzla i suha, proletje normalno, konac maja i početak junija bili su previše tepli, pak za to i neki učenjaki po temu sude, da ćemo imet ovo leto tropičnu vrućinu, mi pak to najbolje sudimo po pisanju predzadnje „tete Jambrožije", iz kega se vidi, da su možjeni Dra Stomanje storili š njim „šijoper", baš onako, kako i njiji štampadori s dotičnim principalom.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru uteral je g. S. Vladisković u Volcskom 4 helera od g. Vinka Tomašić za to ča ni imel družbineh fulminanti. Živio! Neka svi tako delaju, pak će Krstić od jada puknut! Voloski mladići sabrali su nedelju na 16. o. m. puli Joškota na Voloskem k 6. Vrednem mladićem svaka čast i hvala a sram bilo onega, ki ni htel dat niš za družbu. Josip Kinkela iz Oberbraken kod Gavelsberga poslao nam je za družbu 2 marki skupljene med svojemi prijatelji. Klanjska kumpanija poslala nam je 2 k za družbu samo da se „Ujna Ambrožija" jadi na fulminanti. — Kod kršćenja kćerke gospe Serafine Tancabel va Poljanah sakupilo se na njezin predlog za žensku podružnicu u Poljanah k 8. Živili svi! Drugi put ćemo povedet koliko se ovi dni skupilo pul Mihotić.

Čije je?

Piva se onako kako i: „Čije li su tarabe". Spivao Šubljot z buzetskoga teritorija.

Čije li su stomanje,
Čije su mudande,
Komu li je ono salo,
Do kolena palo?
Čije je? — moje je.
„ „ „ „
Nisu moje stomanje,
Nit moje mudande,
Al je meni ono salo,
Do kolena palo.
Čije i t. d.

Razparat ću stomanje
Razparat mudande
Zagrlit ću Jambrožiju,
Da se mački smiju.
Čije i t. d.

Srdit će se Berkica
Srdić će se Lepa,
Ali ne će Jambrožija
„Bella nona mija."
Čije je? . .

Razne viesti.

Put Njegovog Veličanstva u Česku. „N. Fr. Pr." doznaje, da su je krugovi feudalnog českog visokog plemstva živo bavili pitanjem, pod čijim će vodstvom deputacija plemstva doći pred vladara u pražkom carskom dvoru. Po rangovnom redu českih plemičkih porodica imao bi Mavro knez Lobkowitz, kao šef najstarije loze ove kuće, pravo da fungira kao vodja plemičke deputacije. No Mavro knez Lobkowitz zapriečen je bolešću, da preuzme tu funkciju, pa bi poslije njega imao pravo biti vodjom Karlo knez Auersperg. No pošto se s feudalne strane ne može prepustiti vodstvo deputacije jednom kavaliru, koji ne pripada ustavnoj stranci, odlučilo se je, da pražki nadbiskup, stožernik barun Skrbensky, koji je pred cara priveo kler, da privede pred vladara takodjer visoko plemstvo.

Užasna obiteljska drama. Kako javljaju iz Frankfurta počinio je u noći od prošle nedelje ondješni trgovac Valentin Ehrman sa svojom suprugom i sa svoja tri sina samoubojstvo. Jednom je sinu bilo 20, drugom 18, a trećem 11 godina Oni su se zadušili plinom. Pošto su oba starija sina nadjena svučena u svojim posteljama, a roditelji i najmladji sin. gdje sjede na divanu, drži se, da oni nisu dragovoljno umrli, već da ih je u snu zatekla smrt. Ta se je obitelj nalazila u kukavnim materijalnim odnošajima. Ona nije već pet mjeseci platila stanarine.

N. N.

Mali razgovori.

J. Čuješ Mate, sam čul da je on debeli mačak šal miša lovit, kada je va škulju pobegal.

M. A zač to govoriš?

J. Zač sam čul, da su neku nedelju od najvećega njegovega prijatelja stomanju zgoreli, pak da bi kade, nego baš va njegovoj kuće.

N. A tako nisu pravi prijatelji, kada je on to pustil storit va svojoj kuće?

J. Ala ter baš sam i ja to promišljal, da to mora bit nekako nopak; nego znaš ča je, oni se jedan od drugega vade, da valja falso bit.

M. Ma sam čul, da se je neč jadil na nekega, kega ni straha imel.

J. A je znaš za fintu, zač da je za sprave bi bil ča onemu rekal, ki je ono storil a ne onemu, ki ni bil kriv.

M. Ter baš, tako bimo najbolje storili, da ne gremo va kuću tako falsemu čoveku.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bodisanje soba, dekovacije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za susjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko br. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 26. Volosko-Opatija u četvrtak 27. lipnja 1901. God. II.

Talijanske pantalonade.

Svi se spamećujete, kako je ono Krstić pisal, da će se ovega leta sastat istarski sabor va Poreče — va tem smradnem taljanskem njazle. Krstić je to pisal s nekakovom sigurnošću kako da on to sve zna. — I njegovi mački — trubili i magarci, kakovi su već — poverovali su mu, i već su se naprvo godili, kako će „fakinaža“, „zveri“ i „nemani“ kako je ono Krstić pred par let krstil porečke Talijane napadat na naše dične i vredne zastupnike, koji su, kako je ono Krstić pred par let pisal, „izljev volje naroda.“ (Kako se vidi, ja se vavek pozivljem na Krstića, a on na sve ovo mora mučat, kako panj!)

Nego kako već više puti do sada, tako je Krstić svoje mačiće i ov put prevaril. Sabor nije bil sazvan va Poreče, nego — kako na dešpet njemu va Kopar. A Krstić se je grizal i to tvrdo grizal, on se je tako grizal, da ni već dva puta va Jambrožinineh sotobragah ni spomenul, da se je sabor odprl va Kopre.

A zač se je on grizal? On se je grizal za to, zač je znal, da su upravo va Kopre ljudi jako mirni i jako veliki neprijatelji Bennata, ki za svem tem da se je va Kopre rodil, je puli puka silno omražen i to za to, zač on se ne skrbi za dobro puka, nego za se i za ono par gospode i za Krstića, ki su mu pomogli, da je šal va Beč potezat deset fiorini na dan. Nego o tem ćemo imet prilike govorit drugi put. Za sada spomenimo u kratko, kako je započela prva seduta.

Ta seduta je sazvana četrtak na 20. o. m. Odprl ju je predsednik Campitelli, on ki Krstiću dava 100 fiorini na mesec, da muti mačke proti našemu narodu, a za korist od Talijani.

Ta stari, za kega je Krstić pred par let pisal, da je „zvišel“ i „imbambinid, zbrbljal je nekoliko besed to se zna samo talijanski, zač po slavinski, ale pak kako bi Benati rekal po „šćavunski“, govore samo prosti kmeti po vanjšćine, a to da ni zajik za — gospodu.

Pokle je ta, kako je Krstić rekal „pobenavljeni starac“ zbrbljal ono nekoliko besed, pozdravil je zastupnik vlade g. Fabiani zastupnike talijanski i hrvatski. Talijanski su deputati malo njerčeli, da vladin zastupnik govori po naše domaće ma samo malo, zač ča ćete no, da su va Poreče bi bili koliko više kumedijali, a ovako su samo promrmljali neč mej zubi i dosta. Onputa je neki Buba (kakovo ime) počel slabikat nekakovu klombasicu, va koj se Talijani jade, da je sabor sazvan va Kopar, a ne va Poreč, kade bi bili oni mogli po volje kumedijat i larmat. I baš radi toga, čital je naprvo ta Buba, da Talijani nete prihajat na sednice. I va istinu, Talijani su počeli jedan po jedan hodit vanka. Najprvi je otel poć ća Benatti, ma su mu se molali plečići od mudandi, pak ih je moral onde vezat i pustit drugeh, da pasaju prvi. Inšoma una arlekinada, dostojna talijanskega „naciona“.

Onputa je rekal, kako ga je Krstić jedanput zval „pobenavljeni“ Campitelli, da mu je došla od slavenskih zastupniki jedna izjava, ku da ne more pročitat, zač da ni dosti deputati va sale. I zaprl je sjednicu.

Mi ćemo sada prikazat našem prijateljem ča je bilo va toj izjave od naših zastupniki.

Visoko predsjedničtvo sabora markgrofovije Istre!

Premda se je i zadnjega saborskoga zasjedanja dokazalo, da nam se ne priznaje najsvetijega prava služiti se nebunjeno svojim jezikom u saboru; i premda naši mnogobrojni zahtjevi za poboljšanje duševnoga i tvarnoga stanja hrvatsko-slovenskoga naroda u Istri, koje smo postavljali kroz dugi niz godina, ne bijahu uslišavani, ipak smo bili odlučili sudjelovati takodjer pri zasjedanju lanjske godine, da na novo pokušamo raditi prema svojim silam i na temelju prava koje imamo.

Nu i ta dobra volja bila nam je oduzeta, kad smo vidjeli da je službena novina za „austro-ilirsko Primorje u Trstu donesla cesarsku odredbu kojom se saziva sabor samo u talijanskom jeziku; a da uvreda našim jezikovnim pravicam bude još veća odmah podno one cesarske povelje tiskalo se takodjer poziv na pojedine zastupnike sa strane predsjedničtva sabora, i opet samo u talijanskom jeziku.

Ove godine tiskana je cesarska povelja od 8. lipnja 1901. kojom se istarski pokrajinski sabor saziva za dan 20. lipnja 1901. u Kopar, u zvaničnom dielu gori označenoga službenoga lista „Oservatore Triestino“ (br. 134. od 14. lipnja t. g.) takodjer u jeziku našem i naših izbornika.

Tim je priznana jedna od najtemeljnijih jezikovnih pravica našega hrvatsko-slovenskoga naroda u „austro-ilirskom“ Primorju, i naznačen u našem jeziku dan i mjesto, u kojem da se sabor sastaje.

Obzirom na to pripravni smo opet pokušati da sudjelujemo pri javnih poslovih Istre, u koliko spadaju pred sabor, očekujuć da će se stvarno priznati ravnopravnost našega jezika sa talijanskim i tako omogućiti složno djelovanje svih sinova ove pokrajine za njezin obćeniti boljak u duševnom i tvarnom pogledu.

Molimo visoko saborsko predsjedničtvo, da ovu našu izjavu blagoizvoli priobćiti visokomu saboru i zastupniku c. kr. vlade u izvorniku i ako hoće u talijanskom prevodu

Kopar, 20. lipnja 1901.

Saborski zastupnici:

Kozulić, Jenko, Dr. Laginja, Mandić, Spinčić, Dr. Stanger, Dr. Dinko Trinajstić, Dr. Matko Trinajstić.

Opaža se pak da je zast. Kompar bil zapriečen bolestju prit va Trst na sastanak i va Kopar na sjednicu, Va gornjoj izjavu je protumačeno zač naši zastupniki gredu opet va sabor. Iz svega tega vidi se, kakovo bistro oko i kakovu krasnu taktiku imaju naši zastupnici. Mi se moremo dičit s takovemi ljudi!

Buduća sjednica je, kako čujemo sazvana isto va Kopar, i to na dan 27. o. m. Videt ćemo kakovu pantalonadu pripravljaju sada talijanski arlekini.

PODLISTAK.

Mladić ide na sjelo
ili
Mladić ide djevojki u pohode.

(Narodna pjesma iz Dubašnice na otoku Krku.)

S popuhnula bura priko reda
I po lokvah vidilo se leda.
Jedan mladić hodeći po putu
On zakune (sve kune) na tu burn ljutu,
I zapali cigar mesto pipe
Pa on ide do divojke lipe.
On (Te) zabati tri puta na vrati
Otvori mu divojčina mati.
— Dobar večer pri stolu sedeći
Rovajuć se zi žlicu va zdeli!
— Stari otac sedi tu pred bandu*)
Kraj njega je vrčić i z bevandu.
Sedi momče ti ovdi kraj zida
Ta već ti je i pronta katrida.

Jos. A. Kraljić.

*) na stranu.

Drago odlazi na putovanje.

(Narodna pjesma iz Dubašnice na otoku Krku.)

Čula san dragić moj
Da se na put spravljaš,
A mene nebogu
Komu me ostavljaš?
Ja tebe ostavljam
Dražemu od mane (mene)
Koga si ljubila
Prvo nego mane (mene).
Moj prstenac nosiš
A drugega ljubiš.
— Ne ljubin ja drago
Nigdir nikogare,
Neg samoga tebe
Puli majke moje!

Jos. A. Kraljić.

Povratak dragoga.

(Narodna pjesma iz Dubašnice na otoku Krku.)

Ptičice rožice*) spovij mi jedan glas,
Spovij mi jedan glas od dragega moga
Od dragega moga ki j' na dugo prošal
Ki j' na dugo prošal dug put putovati.
On se ne spominje, da on dragu ima,
Ko on dragu ima, ja imam dragega.
Nisan ti ga vidil, nit bin ti ga poznal.
Lahko njega poznat po zlatnom prstenu:
On za klobuk ima pero od pauna
On košulju ima od fina kanbrika,
On bragešе ima od finoga pana
On veladu ima crljena staneta
On postoli ima od fina kalmuka.
Tako san ga vidil u Levantu gradu.
„Jenoj Levatinki tanci pribiraše,
„Drugoj Levatinki prsteni kupljaše“.
Ja san ga čekala leto i osan dan,
Još ću ga čekati leto i jedan dan
Ako ga ne bude grob mu more budi,
Grob mu more budi a stene postilja,
— Ajme meni vilo ne kljeni me tako

*) dragi.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
Ne ću te već tako, nego još drugako.

Jos. A. Kraljić.

Gori je zločest zajik, nego turska sablja.

Tako su naši stareji govorili, tako moramo na žalost i mi danas reć.

Ni čoveka, ni starega, ni mladega, ni mužkega ni ženskega roda, na ken se ne bi brusili zločesti zajiki. Koliko pravedneh ljudi je pokopal zločesti zajik, a koliko pravedneh radi njega danas trpi? Da je to istina, ni nam potreba čitat razni fojі i knjige; dosta je, ako pogledamo svaki va svoju susešćinu, va svoje selo, ali obćinu.

Ljudi govore, da takovi zajiki nisu sami ob sebe, nego da je va njih sam vrag pakleni, pak znaju o tom pripovedat mnoge pripoviesti.

Evo jedna takova narodna priča ali pripoviedka:

Jedan liepi i pošteni mladić se je bil zagledal va jednu mladu krasnu djevojku od dobre i poštene familije. Bili su jedan va drugega, do očiju zaljubljeni. Babji zajiki su imeli vavek neč da kritikaju, ma oni su se sejeno oženili. Va najlepšoj ljubave živili su osam let, tako da jih ni mogal nijedan smutit va njihoj sreće, akoprem jih je djaval saki dan napastoval. Najzada se je i on štufal i šal je žalostan i jadan od njih. Iduć putem vidi ga jedna stara, patentirana lajavica, i nazove nepoznatemu gospodinu: „dobar dan“.

„Pusti me ća“, reče joj djaval „meni je jako nesrećan dan!“ — Tu joj on rekal ki je i koliko se zaman muči, da bi svadil onega muža i ženu.

„Malo si vredan!“ reče baba; „ča nisi ti mogal storit va osam let, ja ću storit va osam dan“!

Djaval joj obeća veliku plaću. Kad su se razdelili, pošla je baba ravno va kuću tega srećnega muža i žene. Bila je doma sama žena i marljivo delala kućno delo.

„Pomozi Bog!“ reče stara štroliga „ča si sama doma?“

„Muž mi je ov čas šal na „polje“ delat a ja pak imam ovde posla preko glavi.... Stara joj prekine besedu: „A ja delat je šal! Da biš ti znala, ča on tamo dela i ke su š njin, po boštrića se ne biš tako mučila niti skrbila okole kuće!“

„A já babo, ne češ niš operat s tvojim zajikom!“ reče porugljivo žena.

„Benj, češ videt, ako će večeraska s tobom govorit!“ rekla je stara i šla je svojem putem. — Kamo? — Ravno k njijemu mužu na polje.

„Pomozi Bog susede! Ala kako se brižan tu mučiš, a doma ti je sve atorzijo!“ reče stara nesegurno, „tvoja žena, na mesto da bi ča poslovala okolo kuće, ona komać čekala, da si ti pete odnesal, da se more malo nadivertit; pak da bi svojem parom!“

„A já babo i tamo smo bili“, reče porugljivo muž.

Wer ist Krstić?

Unterm 14. Februar 1895 wurde vom damaligen Chef der k. k. Bezirkshauptmannschaft von Volosca folgendes, an das k. k. Bezirksgericht Volosca gerichtetes Leumundszeugnis des Krstić ausgestellt:

Nr. 37

Löbliches k. k. Bezirksgericht
in Volosca.

In Erledigung der geschätzten Note vom 9. Dec. 1894, Z. 399, wird diensth. mitgetheilt, dass Dr. Ivan Krstić ein sehr aufbrausender Charakter ist und sich nicht des besten Rufes erfreut. So wurde derselbe schon in Fiume mehrmals polizeilich gestraft und aus Gründen der öffentlichen Ordnung aus Fiume sammt Gebiet ausgewiesen. Derselbe wurde wegen Ehrenbeleidigung zweimal in erster Instanz verurtheilt und geht aus den hieramts gepflogenen Erhebungen hervor, **dass derselbe fähig ist, aus Gewinnsucht strafbare Handlungen zu begehen** und wird derselbe hieramts auch für fähig gehalten, Amtspersonen in der Ausübung ihres Amtes zu beleidigen.

Ebenso herrscht die Meinung, dass Krstić in sittlicher Beziehung nicht makellos dasteht, und es ist Thatsache, dass er fern von seiner rechtmässigen Gattin lebt und sich um seine Familie nicht kümmert.

Volosca, 14. Februar 1895.

Der k. k. Bezirkshauptmann:
Fabiani m. p.

Und thatsächlich! Herr Bezirkshauptmann Fabiani hat sich in keinem Punkte seines Zeugnisses geirrt. Krstić war in Fiume einer der radicalsten Kroaten und wurde eben wegen seines Radicalismus aus Fiume ausgewiesen. Bis zum Jahre 1896 blieb er auch in Mattuglie ein radicaler Kroate. Da er jedoch keine Lust hatte zu arbeiten, so bot er im Jahre 1896 seine Dienste der irredentistischen Partei in Istrien gegen monatliche Belohnung an, welche Partei ihn auch in ihre Dienste aufnahm. Jetzt auf einmal wurde Krstić durch italienischen Münzenklang aus dem radicalsten Kroaten der leidenschaftlichste italienische Agitator und Hetzer und fieng an gegen seine eigene Nation und gegen alles das, was er früher hochgepriesen hatte, das Gift seiner verdorbenen Seele zu speien. Kein einziger unserer Anhänger, auch der ehrlichste, blieb von ihm verschont. Allerlei Verleumdungen wurden von ihm gegen uns alle unter das Volk gestreut. Und der Verleumder? Im Jahre 1895 wurde Krstić wegen Betrug zu 4 Wochen Arrest verurtheilt. Hierauf wurde er bis heuer wenigstens fünfzehnmal abgeurtheilt, darunter einigemale wegen Betrug. Im Jahre 1891 am 4. Februar schloss er mit seiner unglücklichen Gattin einen Schenkungsvertrag, der nichts anderes als ein gemeiner und frecher Betrug war. Mit diesem Vertrage schenkte Krstić seiner gesetzmässigen Gattin Realitäten, die er schon früher an eine dritte Person verkauft hatte, und unterfertigte den Schenkungsvertrag anstatt mit seinem Namen so: †ić. Wie heisst das bitte? Eine authentische Abschrift dieses Vertrages befindet sich in unseren Händen und wir sind jederzeit bereit sie vorzuweisen.

Im Jahre 1899 lockte Krstić unter falschen Vorspiegelungen der Frau Magdalena Ressmann aus Vasanska den Betrag von 100 fl. heraus, welchen die Arme nie mehr zurück erhielt. Bei der Firma Lichtwitz & Cie. in Troppau, bestellte Krstić eine Kiste verschiedener Liquere, die er zwar ausgetrunken, jedoch nie daran gedacht hat, sie zu bezahlen. Als Magdalena Ressmann und die Firma Lichtwitz gegen ihn Execution führten, schwor Krstić am 9. April 1901, dass er nichts besitze und dass sogar die Wäsche die er am Leibe trägt nicht ihm, sondern seiner Erhälterin gehöre. Das bezügliche gerichtliche Protokoll steht in unserer Redaction Jedermann zur Verfügung. Nun steht Krstić in der Strafuntersuchung wegen zweier Verbrechen des Betruges. Am 21. d. M. wurde er wiederum zu 3 Tagen Arrest verurtheilt. Wir haben bei Weitem nicht alles aufgezählt, was dieses Individuum auf dem Gewissen hat. Und doch ist Krstić Freund und treuer Genosse des Dr. Costantini und des Notars Puović und der übrigen italienischen Matadoren in Volosca. Habeant sibi! Sie sollen ihn behalten. Die ehrlichen Leute mögen aber ihr Urtheil darüber abgeben.

Gleich zu gleich gesellt sich leicht. Und so ein desperates Individuum, wie es Krstić ist untersteht sich in seinem Schundblatte wegen einer Wechselangelegenheit die Ehre des allgemein bekannten Ehrenmannes Dr. Janežić anzugreifen. Und warum? weil die Herren des Krstić in Volosca auf Dr. Janežić neidisch sind und weil Dr. Janežić schon wenigstens 10 Strafurtheile gegen den berüchtigten Krstić erwirkt hat. Jedoch zur Sache.

Der Spar- und Vorschussverein von Volosca (Posujilnica u Voloskom) gewährte vor 2 Jahren dem G. P. aus Abbazia ein Wechseldarlehen von 600 K unter der ausdrücklichen Bedingung, dass der Wechselschuld auch die Herren J. M. und C. S. als Bürgen und Zahler beitreten. Vor Auszahlung des Darlehens unterfertigten die genannten zwei Herren neben dem Acceptanten den Wechsel vorne als Bürgen und rückwärts als Giranten, wiewohl das Giro von der „Posujilnica“ nicht verlangt wurde und dieselbe nie Wechsel girirt, sondern Wechseldarlehen ausschliesslich gegen Unterschrift von einem oder zwei guten Bürgen, auszahlt. Bei allen Wechseldarlehen ist jedoch immer und allein die „Posujilnica“ die Ausstellerin des Wechsels und so war es auch in diesem Falle. Beim Verfallstage wurde weder Protest erhoben, noch der Wechsel eingeklagt, da die „Posujilnica“ sowohl den Acceptanten als auch die Bürgen für solide Firmen hielt. Da jedoch der Hauptschuldner G. P. nach Verlauf von 2 Jahren nicht zahlte und sich auch seine Vermögensverhältnisse verschlimmert hatten so klagte die „Posujilnica“ durch Dr. Janežić den Wechsel ein und vor Ueberreichung der Klage strich Dr. Janežić das Giro auf dem Wechsel durch, da es für die „Posujilnica“ wertlos war, da die Giranten schon als Bürgen den Wechsel vorne unterfertigt hatten, und da der Inhaber des Wechsels im Sinne des Wechselrechtes dazu berechtigt war.

Das Handelsgericht in Triest hat die Klage anstandlos aufrecht erledigt und sowohl dem Hauptschuldner als auch den Bürgen die Zahlung der Wechselsumme aufgetragen. Nach Zustellung des Zahlungsauftrages verlangte der Bürge J. M. Abstehung von der Klage was ihn betraf, da nach seiner Ansicht seine Verpflichtung aufgehört hatte. Da die „Posujilnica“ darauf nicht einging, begab sich Herr J. M. zum Dr. Costantini in Volosca um gegen den Zahlungsauftrag die Einwendung zu erheben. Dort legte er die Angelegenheit von seinem Standpunkte aus dar, und der Advocat, der dort anwesende Krstić und der herbeigezogene Notar hielten Kriegsrath und construirten aus der begründeten Streichung des Giro auf dem Wechsel eine betrügerische Handlung und triumphirend hüpfte Krstić über Auftrag des Herrn Dr. Costantini zum Bezirksgerichte, wo er gegen Dr. Janežić die Strafanzeige wegen dieser Girostreichung erstattete. In der nächsten Nummer des, von Krstić redigirten und von den istrianischen Irredentisten herausgegebenen Schundblattes „Prava Naša Sloga“ brachte Krstić diese Wechselangelegenheit in ganz entstellter und lügnerischer Weise vor und um unter den Deutschen Abbazias Stimmung zu machen, liess er sich den betreffenden Artikel ins Deutsche übersetzen und vertheilte dann sein Schundblatt unter die Herren deutscher Zunge in Abbazia. Seine Darstellung ist wie gesagt, lügenhaft und tendenziös. So spricht er absichtlich von einer Radirung der Girounterschriften während er sich selbst bei Gericht überzeugt hat, dass diese Girounterschriften blos gestrichen sind. Welchen Zweck verfolgen Krstić und seine irredentistischen Herren in Volosca hiemit? Einerseits trachten sie die Herren deutscher Zunge von Abbazia für sich zu gewinnen, anderseits aus Neid dem Dr. Janežić, trotz seiner allgemein bekannten Ehrlichkeit, als einen Betrüger darzustellen und ihm seine zahlreiche Clientel zu entziehen. Sie richten sich nach dem Grundsatze: Das Ziel rechtfertigt die Mittel. „Osar tutto“. Ob das aber ehrlich ist, das bleibe dahingestellt. Werden die Herren ihr Ziel erreichen? Das hängt davon ab, ob man ihnen auf den Leim gehen wird oder nicht.

Wir wiederholen nur, dass sich alles so zugetragen hat, wie wir es dargestellt haben und sind bereit dies auch zu beweisen.

Die Herren Irredentisten von Volosca können froh sein, sich in einer so sauberen Gesellschaft zusammengefunden zu haben. Krstić, wie wir ihn oben wahrheitsgetreu geschildert haben, ist seiner Herren würdig. Gleich zu gleich gesellt sich leicht.

„Češ videt“, reče stara“, da neće večeraska nanka govorit s tobom!“ — Na te besedi šla je stara lajavica i trla si je ruke od veselja, da je dobro počela.

Na večer pride muž doma i niš ne reče. Ženu je bilo anka strah prvu počet, i tako je kuhalo va njen i va njoj, a sami nisu znali ča je ni ča ni. Tako mučeć su povečerali, šli spat, stali se i muž je šal na delo.

Malo za njim pride ona stara baba, pak reče ženi: „No, ča je govoril?“

„Avah mane!“ uzdahne žena „pravo si babo rekla. Ja nisam mogla svu noć spat od misli, lego san se samo pritajevala“.

Stara joj na to reče: „Ako češ da bude opet mir i blagoslov božji mej' vami, poslušaj mane.

„Ah za on sveti mir, kega smo prvo uživali, ću učinit ča god na svete moren“, reče bolno žena.

„Benj“, potrdi stara, „ako ne bi još večeraska s tobom govoril, ti jutra večer zamí brijalnu britvu i kad bude on spal odreži mu tri vlasi ale brki i bit će opet lepi mir!“

Od te brižne žene pošla je stara ravno k njijemu mužu, pak mu počne: „No san ti rekla pravo, ale krivo?“

„Ah da bi tako nè kako si ugonila!“ reče tužno muž. — Na to će mu stara: „Moj dragi. još ti se gora pripravlja, nego misliš. Jutra večer nemoj spat, nego čini se da spiš, pak češ videt neveru tvoje žene, ka će poć z brijalnom britvom nàda te.

Treti večer muž se činil da trdo spi, a žena snažno stane s postelje, klekne pred jednu figuru, ka joj je visela nad glavom i tiho plačuć se je molila Bogu, da bi joj povrnul prvanji mir, i zame brijalnu britvu, kako ju je „stara“ naputila, ne misleć niš zlega. Muž je to videl skoči s postelje, popade kantridu i zada žene smrt.

Kada je drugo jutro to čula ona stara baba, valje se je mrtva zvrnula. —

Razmišljajuć ovu narodnu pripovest, pomislel sam na naš tužni hrvatski narod po Istri, tako dobar i miran kako su bili onaj muž i žena. Pomislel sam na onega djavla — neprijatelja našega zajika i naše krvi, ki se saki dan muči, da na svi načini za vavek zatare brižnega kmeta, i skube si vlasi, kad ga nikako ne more zatrt. Ale ta djaval — naš zakleti neprijatelj najde onu „babu“ — prokletega izdajicu, kega dobro plaća, da sije zlo med braću, familiju, sušešćinu, občinu: med vas naš mirni puk po Istre.

On je plaćen za svoj paklenski zajik s ken riga najveći smrad na tebe dobri istarski puče i na tvoje skrbne sinove!

Svaki se z velikem strahom pita: „Kako more već i sam Bog trpet takovega izdajicu?“ — Ale samo sveto pismo govori, da je dobro da pride smutnja na svet, nego joh onemu, po kem ta smutnja pride.

Budi stalan dobri istarski hrvatski puče, da će i njemu prit sobota, morja prvo, lego se misli.

A—a.

Dopisi.

Dopis iz Matulji — Ferlanija. Pišu nam iz Matulji selo Ferlanija na 17. o. m. Gospodin urednik! Molim Vašu dobrotu, da dopustite štampati va naš ljubljeni „Narodni List“ ovo malo besed.

Na pervi maja o. l. počela se je delat posve nova cesta od Živic do Ferlanije i dalje do Rubeš, ka cesta će vezat Ferlaniju z erarskom cestom Sv. Petar—Reka. Za sada je dovršena cesta do Ferlanije a ufajući se u Boga i naše domorodce, bit će do skoro počet i on komad od Ferlanije do Rubeši. Ovde med nami je nadstojnik dela, Vjekoslav Ferlan, občinski savetnik iz Rubeš, ali kako ga mi zovemo Lojzina Ribar. On je postavljen od slavnega občinskega zastupstva va Kastvu kako nadgledatelj, da se sve u redu učini.

Kad bude jedanput ta cesta dovršena do erarske ceste Sv. Petar—Reka i do Rubeši, zadovoljit će veloj potrebe jednega dela občine Kastavske jerbo će se po njoj moć vozit put Matulj vozi s preko 25 kvintali pezi. Mi Ferlani se zvrhu tega veselimo toj ceste zač smo do sada bili kako va pustinje, a od sada napreda će Ferlanija, sa selom Dolčić mnogo više tisuć krun valjat nego do sada.

Mi Ferlani, za pravo reć, nismo ove cesti nič zaslužili, zač je Ferlanija bila do sada kako nekakova Kalabrija, a mi smo bili proti svemu, ča je bilo pravo narodno. Nego svaki čovek, pravo misleći, nam more oprostit, zač smo ljudi političko neučeni, a bilo je kod nas pet, šest „baluneri“, ki su do sada sve verovali onemu, kemu visi salo odi Jambrožinine stomanjičine. Da njim je on pervo rekal: „pridite jutra k mane, ću poslat jednega tovara ravno na nebo“, oni bi bili verovali. Dapače kod sveh izbori nam je ta smrad do sada obečeval ovu cestu, ku sada delamo, samo da nas prevari. Čo, sălo, ča nečes prit videt cestu? Ma biš tekal pred onistemi Ferlani, ki su te bušali, kad si obečeval cestu!

Ale dragi čitatelji, odprostite nam! Mi smo bili ljudi zapeljani. Med nami ni bil nijedan, ki bi nas bil čagod naučil, samo smo čitali „Tetu Jambrožiju“, ku nam je salo Liziriti za niš pošiljal. Ali tega ni sada više. Ovamo ne pride več ni Lizíriti, ni salo, ni Teta Jambrožija, već se samo čita „Narodni List“ kega mi ljubimo. Va ovo malo vreme, ča je mej nami Lojzina Ribar, čuli smo od njega lepeh stvari na narodnem polju, a hočemo ga sledit i va buduće. Nam ne preostaje drugo nego najsrdačnije zahvalit vrednemu našemu zastupniku Lojzu Spinčiću, ki vavek skrbi va parlamente za potrebe ove naše občine i drugeh v Istre. Zato ga molimo, da nam oprosti, da smo prez znanja i zavedeni bili proti njemu, a od sada seguro nečemo več.

Za tem se najsrdačneje zahvaljujemo slavnemu občinskemu zastupstvu va Kastve, da je na predlog Lojzine Ribara dalo beči za ovu cestu. S tem je pokazalo, da ni proti nam i ako smo mi bili dosada proti njemu, nego da mu je perva misal, zadovoljit želje puka.

Delavac Ferlan.

Iz Poreščine. „Parfum „tete Jambrosije“. „Teta Jambrožija“ je nikako falila

put, pak je zašla u selo Rahovci, gdi ni još nikad bila. Kamo će, kamo neće zašla je u kuću našega poštenega i tvrdega kmeta. On, dobričina kako je, pusti ju da se malo poli ognja sagrije.

Bila je sirota sva razdrapana i zamazana ča ćete, kad je morala dati Krstiću stomanju i mudandi, zač je poša na vijaje po Istri. Po nesreći zapali ji se jedan bok, pa kako je bila va samih krpah, počne sva goriti. Družina je skočila, da će ju ogasiti, ali zaman: zasmrdila je cielu kuću kako najveća kuga, tako, da nisu mogli ni u njoj stati. Sreća božja da je bilo malo vitra, zač drugače bi bili morali svi iz sela svoje nose zamašiti.

Dragi moji čitatelji, to vam je bio jedan „parfum“, kakovega ne bite našli va nijednoj lokvi, po svoj Poreščini. In fati smrdilo je kako stomanja i mudandi od „Tete Jambrožije“, kad Krstić pride iz vijaja!

Ako tako učini „teta Jambrožija“ kod svakoga ognja va Poreščini, onda će ju pasati volja k nam priti kako i Krstića.

Da je tako prez svake škode i dizgracije izgorila, ja našoj podružnici sv. Ciriia i Metoda darivam 20 para, pak se ufam, da će se i u Rahovcih ki spametit, va ta račun na oni „parfum“ od „tete Jambrožije“.

Dr. Korajo!

Iz Mošćenic. Već više vremena se spravljam da ča god napišem va naš dični „Narodni list“. Ali morate znat gosp. urednik, da staremu mornaru nikako se ne da pero va ruku, već njemu bi bilo dražje konopi potezat, orcevat i pojevat. Ja, stari mornar vavek sam mislel, da će ki drugi ča god pisat, ali sada kada vidim, da nijedan neće, povedat ću Vam ča se je puli nas dogodilo va zadnje vreme.

Najprvo ću počet sa sv. Polanstvom.

Sveto Poslanstvo počelo se je na 19. maja; svaki dan bile su propovjedi, a ljudi hodili su s početka jako malo va crekvu, jer su ih neki huškali na Jezuitare, ki da te ih prodat pod Hrvatsku. Čujete malo! takovega ča god more se po zalupanoj Mošćeniščini dogadjat. No kad su ljudi videli, da se tu ne radi za prodavat ih, kako i blago, počeli su se spovedat i pomirili su se sa Bogom, a zna se i ki ni bil.

Bili nisu Framašuni i oni ki govore, da te se storit protestanti. Pitat će ki god, da ča je i va Mošćenicah Protestanti i Framašuni a ja ću mu odgovorit da i to su svi oni ki se drže, da su prvi od talijanskega partida. Čast i poštenje Kafuli ča se vjere tiče, a ča se tiče politike njega i onako drže samo za sredstvo da smućuje ljude. Karla, kćer joj i Jarba nisu bile. One su Mošćenički protestanti; ma te i najbolje storit, da proteštaju one prve dve za ki žmuljić . . . a ona treta za malega, kega je čekala a ni prišal. Ča ne šiora Jarba, ma su Vam česnji va usteh od veselja skakali: Ha, ha, ha.

Za siguro da je prišal bi bil drugi leverendo Pater Krstić.

Sada ću Vam još povedat jednu jako veselu viest i ta je: da se je pul nas odprla Čitaonica. Svečano otvorenje još ni bilo ma doć će ono čim prije. Baš na Telovo bila je konstitucija odbora, a osim naših vrednih i dičnih pomorskih kapitani posjednika i trgovac, razveselil nas je jako svojim dolazkom i Dr. K. Janežić sa cielom obitelju.

Mi mu najljepše zahvaljujemo i preporučamo njemu a i svim drugim Voloskim i Opatijskim Hrvatom nek nas pridu nać. Inšoma na Telovo sastali smo se svi mošćenički i dražki Hrvati te smo pokazali pjesmom i veseljem, da se ne bojimo talijanskih podrepnica, premda su nekoji psovali i vapili. — Ma hvala Bogu, sve gre kada je sloščina tako će i ovde. A ja za danas svršavam jer je počelo dažjit pak moram teć neke broskvice presadit. Bog, do vidjenja četvrtak drugi.

Barba Mate.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Danas valja da imam glavu na ramene Tu ni ča skrcat — tu imam ja posla s Jambrožininom stomanjičinom, ka je nadrajsana va četireh zajikeh, i to va latinskem, nemškem, talijanskem i — hrvatskem.

Kada je Krstić drajsal po zadnjoj Jambrožininoj stomanjičine, mislel je: Mane Talijani davaju na mesec 100 fjorini. Sada svaki zna, da jedan pošten čovek ne more živet sa samemi sto fjorini. To je premalo za me — vidi se, da me Talijani dosta ne štimaju. Ajde, da im ja pokažem, ča ja sve umem, pak da ih kako god prisilim, da mi daju veću plaću“. I za to je Krstić napisal dve tri besedi latinski, a onda jednu kombasicu nemški, a ono isto ča je zirigal va toj nemškoj kombasice štenfal je taljanski i hrvatski. S tem je on lepo napunil svoju škovaceru i pokazal svetu da zna govorit i pisat četiri zajiki. — Nego on ni trebal to storit. Za latinski se je već od prvo znalo da zna govorit, to je on moral naučit, drugačije ne bi bil mogal postat pop, a i mi ga ne bimo zvali pater Krstić, da ne zna latinski. Tulikajše smo znali, da zna i hrvatski, zač je pred par let bil još veći Hrvat, nego je danas Talijan. I za talijanski smo znali da zna, zač da ne bi znal, Campitelli ga ne bi plačal — a znali smo da zna i nemški. zač je kunžiljer od guverna Fabiani napisal va nemškem zajike onu „notu“, va koj govori, da bi Krstić za beči storil i takovo delo za ko se gre va peržun. Nego on je otel se pokazat, da zna svi ti zajiki, pak ča će mu ki. Nego najgnjusneje je od njega da je domaći slovinski zajik stavil na zadnje mesto.

Po tem se vidi koliko on štima domaću besedu. I još ima mačak, ki ga drže za proroka. Tovari!

* * *

Strincen — stroncen. Krstić bi otel, da i Nemci podiše malo onu blatnu Jambrožininu stomanjičinu, pak njim pod nos meće jednu va nemškem zajike napisanu klombasicu. A sada da vidimo ča piše va toj klombasice.

* * *

Sint, ut sunt, aut non sint. Najprvo poveda „pater“ Krstić Nemcem, da je papa Klement VII. rekal za ježuite, da „sint ut sunt, ant non sint.“ Ja sam pak videl da kada su to neki Nemci pročitali valje su zneli baretu, i zlamenali su se i rekli su: Amen, i odlučili su da te va škrabicu „patera“ Krstića hitit ki krajcar za lemožinu. I ja bim tulikajše hitil va „pater“ Krstićevu škrabicu ki šolad za dušu spasit, ma me j' strah, da bi mu doktor Poščić rubal škrabicu, zač doktor Poščić ima oblast rubat „patera“ Krstića kada goder ga je volja i drago, dapače doktor Poščić ima oblast zet mu i mudandi, ako bi imel više od jednega para, a „pater“ Krstić bi moral mučat i va kakovem kantune plakat po latinski: „Et dividerunt vestimenta mea . . .“

* * *

„Nessuno“. Krstić govori Nemcem, da je njemu i onem ki ga plaćaju jako žal, da ni već v Istre onako, kako je bilo pred 40 let, kada je Jerolamo Patrijarka na puna usta rekal: „Nissuno“ — to će reć „nijedan. A Nemci govore: Was geht uns das an — to će reć — „ča će to nam“.

* * *

Oblak. Za tem Krstić poveda Nemcem, da su pred trejset let prišli s Hrvatske strani crni oblaki, pak da su se zaleteli preko cele Istre i da su rovinali svi jardini od Liburnije. A Nemci odgovaraju: Was geht uns das an — to će reć — ča će to nam. A jedan Nemac moj prijatelj rekal mi je: — Kvanto štare Široko fiene anka de Talia pruti Wolken e rompere tuti čiartini de Abazia“.

* * *

Krstićeva „Unšuld“. I Krstić piše naprvo, da dokle se je njegova „nedužnost“ uzdala va pravicu, „črni“ Hrvati da su se uzdali va silu njihoveh pesti.“ O tu moram malo ja „patera“ Krstića čapat za uši. On ni već pop, za to neću storit veli greh. ako ga malo nategnem za one miće njegove uši.

„Pater“ Krstić bi otel dokazat Nemcem, da se je „njegova nedužnost“ njegova „innocenza“ uzdala va pravicu, a Hrvati da su mej tem s kacoti gledali, da sve dobiju. Kako se vidi, Krstić još vavek misli, da ima posla sa svojemi mački, i va tem se va istinu vidi njegova injenuità, iliti po domaću trubastoća. On misli, da te se njemu Nemci tako lahko ćapat na vrgun, kako su se ćapali oni neki Rukavački mački. A jok — caro šior Mudanda — to ne gre tako. — Nemci ki bivaju va Opatije poznaju te kako solad. Oni znaju sve ča si ti bil, dapače nisu ni tri meseci, da su te ti isti Nemci čekali va Štefanije pripravni da te s vritnjaki stiraju zgoru kopiti, da si samo imel koraja prit njim bliže. Ma ti si na vreme nanjušil ča te čeka, zato si i brzo opalil prasicu . . . I ti misliš, da češ s tvojemi blezgarijami zaslepit Nemce, kako si zaslepil one neke tovare na Rukavaščine! A povero Krstić. Još će trebat, da ti salo naraste ku unču dužo, prvo nego se to dogodi.

Nego ja još nisam niš rekal. „Pater“ Krstić se pričinja, kako da se je on rodil ovde va Liburnije, i kako da je on od vavek ovakov Talijan i kako da je on od vavek bil tako „prostodušan“ i „injenuo“, da se je naime mirno uzdal va pravicu, dokle su Hrvati s pešću dobivali va oveh mesteh. Ma za pravo ja neznam je ta čovek na šeste, ale ni? Zač ja sam videl ljudi za nos vuć, ma onako kako bi on otel vuć Nemci — to još nisam videl. Zač i vrebci znaju, da je on prišal komać pred par let v Istru i to onputa pokle su ga z Reki per šup stirali. dakle on se ni mogal rodit v Istre, a najmanje pak va Liburnije.

Drugo — mi znamo, da je on bil pred par let strahovit Hrvat, a treće, ča je pak najljepše mi znamo to, da je on huskal naše Hrvate i Slovence v Istre, da neka se dignu na nogi, pak da neka zamu drvo i da neka udre po Taljaneh. A ni Hrvati ni Slovenci nisu tega oteli storit, zač su miroljubivi — zač su ljudi golubinje ćudi. Sada neka nam Krstić povede, ako je junak, su Hrvati ča s kacoti predobili? Ne — oni su se dapače čuvali tega i onda, kada ih je Krstić na to nagovaral, zač oni su čekali i uzdali se va pravicu, dokle su Talijani proti njima činili svakakove strahote, od keh je i sam Krstić pisal va svojoj „tete“ od 1. febrara 1896. On je onputa Talijane nazival, da su „neman“ „zveri“ „nespašeni Kalabrezi“ itd. a Hrvati, da su njihove žrtve „plien teh krvoločneh zvieri“. Neka pater Krstić pogleda malo va „tetu“ od 1./2. 1896. leta pak će videt je istina ale ni ča mi pišemo i videt će, da li on va istinu onako „injenuo“ kako to dokazuje va svojoj klombasice.

Istina je, da mi smo imeli jednega jedinega Hrvata, ki se je držal principa „des faustrechtes“, a ta je bil sam **Krstić,** ki je leta 1891. v Reke z revolverom v ruke pretil rečkim Talijanom. Altroke „injenuo“!

* * *

Lancmani. „Pater“ Krstić zove istarske Talijane, da su mu „lancmani“. — Pred par let ih je krstil: „zveri i nemani“. Sada vidimo, da su te „zveri“ i te „nemani“ njegovi lancmani. Odkud ste domà, pater Krstić, morda iz Sahare, kade se kote „zveri“ i „nemani“?

* * *

Istrani smo i Istrani ćemo i umret, to da su rekli kako Krstić piše Lovranci. A naši Nemci, ki su ono čitali nasmeli su se i rekli: ferfluhti troteli, ter ki njim govori, da nete umret Istrani? Da bi barem rekli: Troteli smo i troteli ćemo i umret, to bi njim se moglo verovat. Nego tu su se Nemci i uvredili: „Za ča nas pak drži ta „Mudandenloser Menč?“ Ča misli on, da smo mi zada zapučeni? Ča bi on otel i nas ćapat na udicu? Istrijani da su! To se zna da su Istrani, zač su rojeni v Istre, a i mi imamo nekoliko dece, ka su se rodila v Opatije, dakle v Istre — pak su i ta deca Istrani. — Ali ča ni nikakova razlika mej našom decom i recimo mej Mužgicami i Berkom ke isto govore da su Istranke? Naša deca, govore Nemci, su i ostat će vavek Nemci, pa niš za to ako su rodjena va Istre. Naša deca ne te se menjat kako Krstić, ki je od Hrvata postal Albanez, od Albaneza Hrvat, od Hrvata Taljan, od Taljana Hrvat — od Hrvata socialist, od socialista opet Taljan, od Taljana Istrijan etcetera, etcetera . . .

* * *

Liziriti. Ste čitali „tetu“ od 1896. leta? Ča ste nutre našli? Svakakoveh pogrdi proti Nemcem. A sada? Evo ča piše Krstić sada: „I baš onda se je prohtelo Svemogućemu dopustit, da se je sa severa spustila jedna izabrana kita od sini od čvrste teutonske raci (to je uvreda za Nemce!) ki su nam pernesli novo doba.“ A jedanput je pisal, da bimo se mi morali složit s Talijani, pak proterat sve Nemce! Ja ću poć malo do Barbe Franeta, da mi povede, kako da okratim ovakove ljude, ki menjaju misli kako i mačak dlaku.

* * *

Mužgičin barba. Sada poveda Krstić Nemcem, kako je došal na Volosko dr. Janežić i za tem tumači po svoju ono od kambiala. Nam ni trebe za to potrošit ni jedne besedi, mi smo to već našem čitateljem stumačili va zadnjem „Narodnem liste“. Ono ča Krstić riga proti našemu dru. Janežiću, to je sve za to, zač on mora da tako dela. Pak da bi ki govoril, nego jedan Krstić, ki ni dostojan jednemu doktoru Janežiću ni postola očistit!

Ča vi mislite, da se g. doktor Janežić morda koliko škomponil za ono ča Krstić pljuva! Nanke mrvice. Ima ljudi, ki Vam moru sve reć, a vi njim se samo malo nasmejete — i greste napred. Vi ste svi poznavali Mužgičinega barbu. Benj, ta čovek kadegod bi videl ku dovičinu, bi ju valje bušnul, a i sveh bi ofenjeval i govoril bi svakemu: — Ja sam ti otac!“ „Vidiš tvoja noga je kako i moja“ — i t. d. Pak je se morda ki dal napred? Nijedan — nego ljudi su ga rado poslušali i smeli su mu se. Tako i Krstić. On more pljuvat i rigat ča ga je volja zač čovek za kim deca vapiju, kako za pokojnim Kosericom: — salo, salo, salo — ni dostojan, da se na njegove trubastarije ni jedan ne obazire. Ja bim tu mogal pernest na stol i onu smradariju od falsificaneh buletini od železnice i tolike druge porkade — ma bolje pustit — prit će već svemu kraj, pak ćemo onput govorit.

* * *

Jedno pitanje. Krstić je spomenutu već klombasicu napisal va treh zajikeh, va nemškem, taljanskem i hrvatskem, zač je otel, da ga svi ljudi v Istre razumeju. — Dobro je, ale nam se nekako čudno čini to, da on ni napisal tu klombasicu i va istarskem zajike. On vavek govori za Istrane, za istarski partid, istarski narod i t. d. ča ne bi mogal i za ta narod napisat onu klombasicu? Da bi nam malo na to odgovoril Ivak, ale pak Nino od Roži? A ipak bi dobro stalo da je napisal i neč va istarskem zajike, onako: „Drokete čire na Lovranska buando. To je istarski!

* * *

Paragraf i brevir. To čitamo va zadnjoj „tete“. Vi ćete pitat: ča je to? To Vam je Krstić. Paragraf je za to, zač je učil paragrafi, a brevir za to, zač je bil pop. Za to — paragraf i brevir = Krstić.

* * *

Ima tu još i drugeh trubastoć kako i neke pesmice, keh je Krstić speval za siguro jašuć na njegovoj šimije, ima pismo od Karli, ka se na nas jadi (krcato špirita je ono pismo!) ima i neki razgovor, ale sve to skupa kako i prvo o čem smo pisali ne vredi ni pipi tabaka.

Va svem onem ča Krstić piše, vidi se, kako da ga neč ubada, ča ne more bit drugo ako ne buhi, ke mu Jambrožija pusti va mudandah i va stomanjah. — Morda izvoli malo praha Zaherlina? Njemu na službu vavek pripravan

Barba Tončić.

Domaće viesti.

Našim prijateljem. Va današnjem broje našega lista štampan je jedan članak nemački. Mi smo ga uvrstili va naš list, da zadovoljimo mnogobrojnim Nemcem, ki su nas molili, da bimo njim malo va njihovem zajike stumačili, ča je to s Krstićem i z onim kambialom od Posujilnice. Istom prilikom mi smo prikazali Nemcem i fotografiju od Krstića, neka vide ki je to, ki oće da njim dava rog za sveću.

Izlet u Omišalj. Krasno vreme od nedelje baš je mamilo na izlet. U dve ure za podne ukrcalo se je na Voloskom okolo sto izletnika iz Voloskoga, Kastva i Rukavca a u Opatiji okolo dvie sto iz Opatije i nekoliko njih iz Ike. U Opatiji ukrcao se je na parobrod takodjer naš dični zastupnik i branitelj istarskoga patnika, veleuč. gosp. Spinčić. U 2 i tri četvrta odplovila je „Liburnia“ put hrvatske obale.

Nikad nije na nijednom izletu bilo tako živo i veselo kako nedelju. Pomislite samo, bilo nas je skoro 300 izletnika. Netko pjeva netko se smije, sve se razgovara a na svačijem licu vidiš zadovoljstvo. „Liburnia“ unišla je u Bakarski zaliev; pred Bakrom je stala a vrli pjevači „Lovora“ zapjevali su dvie pjesme pak napred. Pred Kraljevicom smo opet stali „Lovoraši“ zapjevaše jednu pjesmu a „Liburnia“ krenu oko otočića Sv. Marka put Omišlja kamo stigosmo u 4 i pol. Pri dolazku „Liburnie“ pozdravi izletnike pucanje mužara. Pred gradom dočeka nas deputacija Omišljana sa načelnikom Fabianićem na čelu. Izletnici su zatim razgledali gradić, koji se je radi svojega lepoga položaja i čistoće svim jako dopao. U sedam sati i pol bijaše sastanak u gostioni „Pod Murvami“. Tu je „Lovor“ poznatom vještinom izpjevao nekoliko pjesama a nazdravice i govori zaredali redom sve do devete i pol. Profesor Spinčić zastupnik naroda pozdravio je Omišljane i zahvalio njim na liepom doček. Načelnik Fabianić opet sa svoje strane pozdravio izletnike i zahvalio njim je na posjetu. Nadalje su govorili gg. Dr. Antončić odvjetnik u Krku, Niko Turato farmacista na Rieci, Dr. Fabianić, Mirko Jelušić i Dr. Poščić, svi oduševljeno, da je bio narod uzhićen. U deset sati odputismo se pozdravljeni od Omišljana na parobrod. Kad dodjosmo na „rivu“ činilo nam se je da je na parobrodu sajam, takovo je veselje tamo vladalo. Oko jedanajste ure odplovismo put Voloskoga svaki od nas zadovoljan, da je to po podne onako lepo proboravio.

Omišljanom pak svaka hvala i čast na liepom doček. Zahvalit se moramo i družtvu „Lovor“, koje je ovaj izlet priredilo pak uz zahvalu mu preporučujemo, da u buduće po mogućnosti svaki mesec priredi jedan popoldašnji izlet.

Krstić mora opet tri dni va peržun. Kako smo već va zadnjem „Nar. liste“ javili bila je petak na 21. ov. mj. na ovem sudu razprava proti Krstiću. Celi dohodak Krstićeve „Gnjusi“ je sekvestran već od 5. aprila o. l. pak Krstić ne sme ni inkasat nikakovi beči od „Gnjusi“ nego svi beči, ki se za „Pravu Neslogu“ pošalju ale inkasaju moraju se zručit Dru. Poščiću. (Sada ćete razumet zač ga ima Krstić toliko proti g. dru Poščiću). Ako ki pošalje beči za „Pravu Neslogu“ po pošti, posta pošalje beči ne Krstiću, nego Dru Poščiću, ki je od suda bil imenovan prisilnim administratorom dohodka od „Prave Neslogi“. To je učinilo da bi se morda za siromašnu Krstićevu ženu ča steralo, ka ima od Krstića za prijet već skoro 4 tisuća krun. Krstić pak sa svem tem da mu je bilo od suda zabranjeno inkasevat beči od njigove „Gnjusi“ inkasal je okole 27. aprila od Mužgie na Voloskem 20 krun od prodanih „Teti Jambrožije“. Za to je moral na 21. odgovarat na sudu. Mužgica i Karlo su gledali na svi mogući načini da bi Krstića zvukli, ma svejedno njim ni šlo za rukom zač se je sudac osvedočil, da je pater Krstić kriv, pak ga je odsudil na 3 dni peržuna.

Ovo je Krstić već najmanje za petnajsti put kondanan (oj, oj, oj, vavek ta fažo! op. sl.) Ova zadnja kondana je jednaka kako za prevarstvo a već je jedanput bil zaradi prevarstva kondanan na 4 šetimane pak more slobodno zahvalit Bogu da je tako malo peržuna čapal. I takov stvor ima obrcza i najpoštenejem ljudem zmerat, da su falsadori, slipci, trufadori i svako zlo a on je pripravan za beči svako zlo storit.

Zač ga imaju Kalabrezi toliko proti g. Dru Janežiću? Dr. Janežić je Voloskem Kalabrezom pravi trn v oke. On dela s dušom i s telom za to, da naš narod v Istre dobije jednake pravice kako ih imaju Talijani, ki bi hteli bit gospodari a mi da smo njim sužnji. Dr. Janežić nastoji, da se naš puk i gospodarski podigne na svoje noge, da ne budu Talijani mogli vrtet ga kako će oni. Za sve to ga Kalabrezi i njihovi prodanci mrze. A najviše ga mrze, ča za svako malo Krstića spravi za nekoliko vremena va hlad i ča mu gredu posli bolje nego njihovem albokatom i notarom. Za to su na njega nenavistni i za to su Krstića platili, da proti njemu piše sve moguće laži ča gdje more samo da mu naškode. Tako je Krstićina va svojoj zadnjoj „tete“ zgrebal sve puno laži proti Dru. Janežiću, zač sve ča je proti njemu pisal je od početka do kraja laž kako ju samo Krstić more zmislet. Krstić i njigovi Kalabrezki gospodari misle, da te Janežića Bog zna ča naškodit nego jalov njim je trud. Makar oni svi od nenaviščine i jada puknuli Janežić će imet još više posla, zač je i pošteneji i vredneji od njih.

Dobra lekcija. Josip Kirn od Josipa iz Opatije bil je ovi dni kondanan va Trste na 2 meseca peržuna, ča je vapil „van s Hrvati“.

Za „Narodni list“ primili smo na dar od g. I. P. iz Graca od „Čičeka“ plaćenu 1 k, od g. Josipa Kinkela iz Oberbraken Njemačka 1 marku. Hvala!

Daje se do znanja slavnom občinstvu, da se hrvatska „Čitaonica“ u Mihotićih preselila u kuću Osojnak vis-a-vis gosp. Antona Spinčića.

Telegram iz Beča.

Atentat na našega presvetlega cesara. Čera, sredu 26. junja zaprli su va Brucke na Lajti jednega Taljana, ki je z Jinevri prišal va Bruck za ubit našega cesara, ki se tamo nahaja na manovrah.

Ča je novega po svete?

Austrija. Poznati mladočeski zast. Dr. Kramarž izrekao je ovih dana pred svojimi izbornici u Njem. Brodu krasan govor, završivši ga ovimi znamenitimi rieči: „Ne budu li Niemci skloni na pošteni mir i za njih će vrediti prirodni zakon, makar i imaju posebnog njemačkog Boga: da prepapete žice pucaju“. (To bi se još više dalo uporabiti i na naše Talijane u Istri. Op. ur.) Drugčije javni život naše pole monarkije je sada koncetriran u zemaljskih saborih.

O istarskom saboru, koji je za nas i za našu kožu najvažniji, teško je sada još progovoriti ni rieči, iztaknuti nam je samo to, da si je zaslugom tobožnjeg „petog“ Krstićevog kola sabor otvorio u Kopru (a ne po želji talijanske većine u Poreču) na 20. t. m. da su kod svečane sv. mise prisustvovali samo članovi hrv.-slov. kluba i saborski predsjednik sa dvojicom prisjednika (jer Talijanom valjda smrdi crkveni tanjan. Op. sl.) ter, da je već u prvoj sjednici, talijanska većina odigrala jednu od svojih običnih komedija proti vladi, izašavši iz saborske dvorane uz njihov obični bombastični protest, a mi smo uvjereni, da to čine samo za to, da od vlade opet iztisnu kakvu koncesiju proti omraženom jim „ščavu“. Videt ćemo, da li će talijanska većina doći u sabor, koji se sastaje danas 27. t. m.

U dalmatinskom saboru interpelirao je zast. Biankini o nesretnoj vinskoj klauzoli s Italijom, koja isto tako tišti našeg jadnog istarskog kmeta, kako i dalmatinskog, nego naša Talijančad bi htjela, da se sve žrtvuje u Austriji samo „per la madre patria“.

U češkom saboru podnjeo je grof Buquoi i dr. zakonsku osnovu za promjenu izbornog reda u izbornih kotarih češkog veleposjeda. (Kad će doći do promjene izbornog reda naših kapularskih veleposjednika u Istri?)

Štajerski Slovenci poprimili su taktiku tridentinskih Talijana, taktiku abstinencije, jer znadu, da ne mogu uz onakov sistem postići ništa u Gracu, kako ni mi u Istri, pa su se latili abstinencije.

Bugarska. O tobožnjem vjenčanju kneza Ferdinanda s crnogorskom kneginjom Ksenijom, glasa se, da je knezu stavljen uvjet, da mora prije neg do toga dodje, preći na pravoslavje.

Srbija. Srbski poslanik na carigradskom dvora Grujić upravio je na tursku vladu oštru notu radi položaja u Kosovskom vilajetu —

Rusija. Glasa se, da će ljetos ruski car pohoditi njemačkoga cara i prisustvovati velikim vojnim vježbam (manovre) njemačke vojske. —

Transval. U zadnje se doba mnogo pisalo o skorom svršetku englezko-burskog rata. Medjutim burski komandant Paulier, koji je pred 4 dana došao u Maršilju, izjavio je, da glavni burski generali Botha i Dewet neće položiti oružja dok ne bude priznata podpuna neodvisnost obih republika, zatim pušteni na slobodu svi zasužnjeni Buri a isto tako da se nesmije kazniti nijednog Bura iz Capkolonije koji je ustao proti svomu gospodaru i tlačitelju Englezu.

Po svemu se vidi da Buri malo mare za te miroljubive glasove, i da će oni jednakom žilavošću i junačtvom nastaviti taj u istinu zanimivi rat.

Italija. U talijanskom parlamentu više se je dana debatiralo o nekih socialno-političkih zakonih vlade. Talijani su i ovaj put pokazali kao da nemaju pametnijega posla nego ispucati bombastične tirade o liberalizmu, socijalizmu itd. a kad tamo stotine i stotine naroda ide od dana na dan po svietu „trbuhom za kruhom“ (a koliko ih samo našim ljudem dodje kruh iz usti uzimat! op. sl.) jer kod kuće gladuju i skapavaju od svake nevolje.

Neki su talijanski listovi raznesli glas, da će ovega leta talijanska eskadra pohodit Rieku i Trst. — Ča se babi htilo, to se babi snilo: ne bi nego to trebalo da mogu i opet iredentisti demonstrirati proti Austriji i pokazati kako su svi ovi krajevi talijanski! (Će im se dat! op. ur.)

Javna zahvala.

Na mnogobrojne čestitke što sam jih dobio prilikom moga imendana zahvaljujem se ovim najerdačnije.

Sve te čestitke pročete su ljubavju za milu nam domovinu, naročito za hrvatski i slovenski narod u Istri.

Prema toj ljubavi ja ću i unapried raditi po svojih silah, i uvjeren sam da će tako raditi i svi pravi sinovi i kćeri hrvatskoga i slovenskoga naroda gdje god se oni nalazili i kojega zvanja bili.

Ako ikad, to je u današnjih zgodah i nezgodah nuždno da svi radimo, i da svi složno kao jedan radimo, da se uspješno opiramo težnjam mnogobrojnih neprijatelja našega naroda, koji preraznimi načini i sredstvi, i pomoću ljudi vlastitoga nam naroda, hoće da unište narodnje svetinje, vjeru i jezik, pa i narod sam.

Svim, koliko i gdje nas je, sveta nam je dužnost, da zatomimo ne samo možebitne osobne razmirice, nego i oprieke u mišljenju i da upremo sve svoje sile proti tudjinskoj bujici koja hoće da nas poplavi. te tako Božjom pomoću spasimo svetinju naroda a s njim i njegov obstanak.

Uz najiskreniji pozdrav svim odani

Prof. Vjekoslav Spinčić
zastupnik naroda.

Opatija, 22. lipnja 1901.

Javna zahvala.

Podpisano smatra si ugodnom dužnošću zahvaliti svim, koji su ma koliko doprinesli i zauzeli se da je izlet u Omišalj onako lepo izpao. Liepa i srdačna hvala koli na liepom dočeku, toli na iskrenoj susretljivosti braći Omišljanom a na čelu njim čestitom gospod. Ivanu Fabijaniću obć. glavaru.

Budi ovim istodobno izrečena srdačna hvala i p. n. gospodi izletnikom, koji su se u onako velikom broju odazvali našem pozivu.

Živili svi skupa!

Hrv. pjevačko društvo „Lovor“
Opatija, 25. junija 1901.

Julio Miran predsjednik. **Anton Justi** tajnik.

Oglas!

Daje se ovime do javnoga znanja, da će pjevačko i tamburaško družtvo „Istarska vila“ u Kastvu, **u nedelju dne 30. o. m. ob 5. uri po podne** obdržavati u prostorijah „Narodnog Doma“ svoju prvu glavnu skupštinu sa sliedečim dnevnim redom:

1.) Izbor predsjednika.
2.) Izbor upravnog odbora (tajnika, arhivara i blagajnika).
3.) Izbor obraničkog suda i dvih zamjenika.
4.) Utemeljenje prinosa.
5.) Primanje članova.

Pozivlju se p. n. sva gospoda, osobito podupirajući članovi najuljudnije.

Za privremeni odbor
Pjevačkog i tamburaškog družtva „Istarska vila“ u Kastvu
dne 25. junija 1901
privremeni predsjednik
Vjekoslav Munić,

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cienе, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancija.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 27. Volosko-Opatija u četvrtak 4. srpnja 1901. God. II.

Interpelacija

zastupnika Dr. Ferri i dr. na Njegovu Preuzvišenost ministra predsjednika, kako voditelja ministarstva nutarnih poslova.

Občina Kastav je dne 1. decembra 1897 učinila rekurs na c. kr. namestničtvo va Trstu proti rešenju c. k. kapitanata Volosko od 16. novembra 1897 radi Krstićevega izgona iz občine. Od dneva podnešenja tega rekursa prošle su već tri leta i pol.

U najzadnje vreme dokazalo se je javno, da Krstić za svoje gnjusno delovanje i pisanje va najsmradnijem liste ovega sveta biva plaćen od zemaljskega kapitana, komendatura Dra Mata Campitelli, od člana zemaljskega odbora Dr. I. Cleva, od ravnatelja provincijalne banke va Poreču Dr. Amorosa, od talijanske gospode va Pule i drugeh talijanskeh gradeh Istre, mesečnom plaćom od for. 100, i da ga provincijalne oblasti v Istre i njihovi impijegati **z beči iz provincijalne kase** i na drugi način pomažu.

Dne 14. febrara 1895 poslal je tadanji c. k. kapitan na Voloskem ovu svedočbu od Dra Krstića na c. k. kotarski sud na Voloskom:

Br. 37 G. No. 20

Slavni c. k. kotarski sud Volosko!

Na rešenje tamošnje note od 9. decembra 1899 br. 399 javlja se službeno uljudno, da je Dr. Ivan Krstić jako naprasitega temperamenta i da **neuživa najbolji glas.** Tako je bil već v Reke više puti pulicajno pedepsan i poradi javnega mira z Reki i teritorija stiran. Isti bil je zaradi uvrede poštenja već dva puta na prvoj ištance odsudjen i od izvida učinjenih u ovom uredu vidi se, **da je Krstić vredan učint za beči i takova dela za koja se gre va pržun** i va ovem urede se ga drži i vrednem, da vredja službene osobe u vršenjue njihove službe.

Isto se tako drži, **da ni Krstićevo poštenje ni čisto** a istina je, da živi odaljen od svoje zakonite ženi i da se za svoju familiju ne brine.

Volosko, 14. Febrara 1895

c. k. kapitan
Fabiani v. r.

Ova svedočba bila je podpisana od tadašnjega kotarskega kapitana, sada kunžiljera od governa va Trste, ki se je pokle s tem čovekom pajdašil i snjim agitiral za talijansku stranku. Va zadnjoj pak svedočbe, ča ju je kapitanat dal od Krstića je rečeno samo, da ta čovek radi svoje silne agitacije i žestokeh napadaji va njigovem liste, navlastito puli Hrvati ne stoji na dobrem glase.

Tako je se zvremenom promenil sud c. k. oblasti od tega čoveka, za svem tem, da se od vremena one prve svedočbe ni niš poboljšal; za svem tem, da se je sve ča je bilo va onoj prvoj svedočbe napisano obistinilo; za svem tem, da je va to vreme bil pozvan na sud, da odgovara za različita i teža kažnjiva dela, kako to dokazuje više proces i šentenci; za svem tem, da proti svetovnem i crkvenem oblastim i njihovem službenikom buni narod va svojem liste kega gore navedeni ljudi plaćaju i kega on za niš i mej ljude deli, za svem tem da bezvjerstvo, nepoštenje. izdajstvo i pokvarenost direktno i indirektno širi i svaku crkvenu, cesarsku i občinsku oblast podkapa.

Budući su za volju tega čoveka i za volju oneh, ki ga za njigovo sramotno delovanje plaćaju, bili prez svakega zakonitega uzroka uništeni od c. k. namestničtva va Trstu občinski izbori obavljeni va Kastvu decembra meseca leta 1899;

budući proti temu čoveku ne samo c. k. kapitanat i namestničtvo, nego i c. k. državno odvjetničtvo i c. k. tribunal va Trstu na čudan način postupaju tako, da je tribunal barem va jednem slučaje, va kem je za volju tega čoveka zakon povredil bil pokaran,

budući dakle ta čovek ni samo jedan plaćenik i plaćeni agitator gospodujuće talijanske stranke v Istre i glavah istarskeh zemaljskeh oblastih i talijanske gospode va Pule i drugeh istarskeh gradeh, nego mora se dapače verovat, da je ljubimac raznih službeniki c. k. vlade i c. k. oblasti i vladajućega sistema od leta 1896 ovamo najme od kada ga spomenuti ljudi za njegovo gnjusno delovanje upravljeno proti svakemu redu, plaćaju, i budući se to verovanje još s tem potvrdjuje, da spomenuti rekurs ni bil do danas rešen, podpisani pitaju Njegovu Preuzvišenost ministra predsjednika kako voditelja ministarstva nutarnjih poslova:

1). Je njegova Preuzvišenost pripravna učinit potrebito, da rekurs občine Kastav proti rešenju c. k. kapetanata na Voloskem od 16. Novembra 1897 br. 1196 radi izagnanja Krstića iz občine, ki rekurs je bil poslan na c. k. Namestničtvo v Trst dne 1. decembra 1897 pod br. 3616 bude već jedanput (nakon tri leta i pol op. sl.) rešen, ili da se barem povedu uzroki radi keh se ga ni još rešilo?

2). Hoće Vaša Preuzvišenost u vlastitom delokrugu (to će reć kako politička oblast op. prevod.) ili dogovorno z Njegovom Ekscelencijom gospodinom ministrom pravdi razvidet spise glede tega čoveka, da si od tega učini sliku od odnošaji ki vladaju na Primorskem i od postupanja tamošnjeh c. k. oblasti i hoće li temu pomoć.

Beč, 10. Junija 1901.

Dr. Ferri, dr. Ploj, Plantan, Povše, dr. Žitnik, Žičkar Iramek, Rozkošny, Pogačnik, Vijehodil, Jaroš, Cenić, dr. Hruban, Biankini, dr. Zaffron, Šupuk, dr. Pražak, dr. Brzorad, Formanek, Vaclav, Sebnal.

Tu interpelaciju učinil je Dalmatinski zastupnik dr. Ferri va sednice bečkega parlamenta od 10. junija 1901.

I ta dr. Ferri je s Krstićem bil na universe, pak se ne more reć, da ga ne pozna. Svaki, ki ovu interpelaciju pročita more se pitat, živemo v Austrije ali va Patagonije? Seguro ni va Pata-

PODLISTAK.

Kozjavuna i Kozjirog.

Priobčio A. J.

Pokraj neke rieke dizao se malen vrhunac, a na njemu posadilo se maleno seoce. Iz daleka vidila se malena crkva sa prilično visokim tornjem, a oko nje nanizale se malene trošne seljačke kućarice. To bijahu sve znamenitosti tog seoca, u kojem je vladala velika bjeda i nevolja. Stanovnici tog seoca obradjivali su svoja polja, imali nešta žita i krumpira ali novca tako rekuć nikad ni nevidješe. Cielomu ovomu siromaštvu prednjačio na nesreću seoski postolar, koji akoprem radio marljivo, naravski samo ako je imao komu — ipak je više puta gladovao. Oženio se kad mu bilo dvadeset godina, a kad je bio navršio tridesetu, mogao s prstom pokazivati svoje osmero drobne djece. Postolaru bilo je, da poludi. Jedino zdravlje mu se nije iznevjerilo, al što češ brate, često puta odjekivalo podne sa svonika, a on nema niti šake brašna, da uvari malo palente, da nasiti svoju družicu a i svoje gulubiće. Težko to bilo siroti, te stade misliti ne bi li on u sviet, da potraži sreću. Jednog sparnog ljetnog dana, kad cvrčki veselije zapjevaše, on sav u znoju, krpao je gladan sa šilom nekakav opanak, al u to slomi mu se šilo, a on onako u naglosti pograbi kopito, tresne s njime baš u zdjelicu gdje mu je bila postolarska smol. U smoli ležale priliepjene poginute muhe, a on misleći, da je on sva tu gamad s kopitom uništio, ustane i počme brojiti mrtve muhe. Nabrojio ih ništa manje nego sto i petdeset. Sav veseo radi tako velikog uspjeha, mahom poleti do krojača e da mu on sašije crljenu kapu i da mu na njoj napiše zlatnimi slovi ove rieči: „Stopetdeset jednim mahom usmrtio sam živih". Kad je bila kapa gotova, izljubi se sa ženom i sa djecom, natakne kapu na glavu, a hljeb i čuturu vode u bisage pa put pod noge, i hajd u bieli sviet za srećom. Cielim selom šaptali su ljudi, da je Kozjavuna — ovako zvao se postolar po pridjevku — zapustio ženu i djecu i išao u široki sviet. Ljudi se od čuda križali i svašta naklapali, a nakon mjesec dana na Kozjuvunu posvem zaboravili, kao da ga nije nikad nit u selu bilo. On siromah preko gora i dolina danju i noću putovao, a svakud kud je prolazio, svud mu se ljudi micali s puta, dapače negdje — sam ne znam gdje — neke žene s djecom poskakaše sa ceste u grabu, a da mu se maknu s puta, e bome nije šala susresti takvog junačinu. Kad bi prolazio kroz kakvo selo svi bi ljudi pobjegli u kuće, ta pismo a kapi ne laže, a Bog znao šta junaku može sunuti u glavu. Tako prolazio kroz devet plovanija, a u desetu kad je s nogom zagazio, ugleda tik mora na pjeskovitom žalu oveće mjestance i nizbrdo hitrijim krokom spustio se k njemu. Kasna već bila doba noći, sve polegalo da spava, a sjajni mjesec svetio kao na počast junačini. Unidje u mjesto, sjedne na nekakav kamen, što je ležao tik ulice, izvadi iz bisage zadnji komadić hljeba, stane ga grizti i napajati se s vodom iz čutura. Kad se junak malko okriepio, ustane, prebaci prazne bisage preko ramena i stane pregledavati selo, ne bi li gdje našao krova, da zakloni svoje umoreno tielo. Hodajuć po selu tako sam u tihoj noći, nabasa na neku drevnu kućerinu, koju razsvietljivaše sjajni mjesec, te opazi na njoj veliku sa zlatnimi slovi napisanu tablu. Približi se toj kućerini i stane čitati:

Junačina ovdje biva
Ime mu je Kozjirog
S prsticem kad vola drkne
Za uvjek mu sunce smrkne.

Kad ovo pročita u srcu ga zazebe, al mu odmah padne na um njegova crljen kapa i onaj znameniti na njoj nadpis, osokoli se i odluči, da ondje u blizini potraži komadić krova. Ta od valjkada junaci obično stanuju u blizini. I zbilja opazi sučelice jednu praznu kućinu i na veliku sreću nadje jednu dosta dugu i široku drvenu ploču i s ugljenom na njoj napiše ove znamenite rieči:

Ovdje stan je Kozjevune
Najvećeg junaka svieta
Desnicom kad samo makne
Stopetdeset živih smakne.

Kad je ovo napisao i ploču pripravio, objesi ju na zidinu te stare kućine, a on unidje u nutra. postavi prazne bisage pod glavu i što bi nabrojio deset, junak na golom podu spavao tihi san. Cielu noć se table ogledavale, ko što će se sjutra i junaci ogledavati, na diku i počast svetoga junaštva.

Dan razdanio a žarko sunce zaplovilo vedrim nebom. Majka Kozjegroga rano uranila, tiho ustala, da ne razbudi sina. Otvori polako prozor i ugleda pred sobom veliku s ugljenom našaranu ploču. Prouči do dva do tri puta, a da vidi, što joj ploča kaže i sva preplašena, pohrli do sinovlje postelje, a da sinu kaže što je iz table naučila, te što vile učiniše i kakvog junaka po noći u mjesto dovukoše. Sinak — ljudeskara silna, komu premca u carevini nema, skoči iz mekane postelje, da se uvjeri, da l' je istina, što mu majka jaučući pripovjedala, te zakuka kano crna kukavica, kad uvidi, da mu tužna ostarjela majka istinu kazivala. Napije se kafe i rakije, dobrog mlieka i bieloga vina, pa se dohvati stogodišnjeg orahova drva, što baš pred kućom od vjekova raslo. Drvo strepi ko topola lišće, kad jaki vjetar u njeg silno dune, strepi, drhće reć bi sad će pasti i doduše već bi bil pal, a da majka na to junačinu sina upozorila ne bi bila. Kad tako junak spoznao svoju snagu, obećav majci, da s nepoznatim junakom neće zamećati kavge, pohiti do kućetine stare, da junaku dobrodošlicu nazdravi. Prošeta se do kućetine stare, gdje je Kozjavuna stanak zahvatio, pa zaviče što ga grlo nosilo: Dobro jutro nepoznati junače, koja sreća amo te dovela? Postolar skoči na noge lagane, pa i on zaviče što ga grlo nosi: Da li sreća al nesreća toga nit sam ne znam, jerbo moram danas se ogledati s junakom, komu je ime Kozjirog, zato neznam, da li sreća al nesreća me na njeg namjerila. (Dalje sliedi.)

64

gonije nebi se jedan rekurs tri leta i pol držalo a da se ga ovako al onako ne reši. Puli nas pak je sve moguće samo kad se gre za Talijane i njihove plaćenike.

Hrvati i Talijani va Istroj.

I.

Ova dva naroda va Istroj vode jedan proti drugomu žestoku borbu. Da vidimo malo ča će jedni, a ča će drugi: Hrvati žele ravnopravnost, ku nastoje zvojevat s onimi sredstvi, ki su jim po zakonu dozvoljeni. Oni žele, da se poštuje njihov hrvatski zajik, njihove hrvatske užance, oni žele, ča ih po Božjem i naravnom zakonu gre, da budu svoji na svomu.

Ovi su Hrvati za Talijane ljuti on zmaj, ki preči njihove protu-austrijske i protu dinastičke namjere. Ove Hrvate va Istroj moraju oni uništit, pak će ontrat bit lagak posal; ali dok bude Hrvati, dotle oni nete moć prit do svoga cilja, dotle im se ne će moć ostvarit on njihov bedasti san, pa za to i ni čudo, ako oni nastoje na svaki način — ili kako oni kažu: „Osar tutto" — a da zataru tog ljutog zmaja, da staru te zakjete Hrvate, ki su im jedini najviše krivi, da ne mogu spast, kako to oni od srca žele pod onu za njih obećanu (?) zemlju Italiju.

Borba med ovimi dvimi narodi ljuta je, ali mora jedanput finit, tako, da će jedan narod drugomu podleć. Više je, nego sigurno, da će iz ove bitke izać Hrvati kao pobjednici. Kako soldati hrabri, kako gradjani i činovnici vjerni i pouzdani, najsigurniji su oni na jugu fundament austrijske države i habsburškog priestolja. Oni su predstraža i čuvari na vratih nesrećne Iredente.

Mislilo se o Hrvatih ča mu drago jedno im se mora priznat, naime da njihove težnje ne gredu izvan granica habsburške monarkije i njene dinastije, nit da su oni na pogibelj carstva. O istarskih Talijanih ne more se to reć, a to ćemo sada točno i nepobitno dokazat.

Hrvati po svojoj veri i po svojih nacionalnih težnjah žele i moraju želit, da bude Austrija ča više moćnija a da se uzmognu kulturno i narodno i nadalje razvijat i tako učinit neoborivi temelj austrijskog carstva na slavenskom jugu. Talijanski element ima pak posve protivni cilj i protivne težnje. Talijani naginju k Italiji i bjesne proti habsburškoj monarkiji. Da je do tega prišlo, najme, da se je iridentizam tako silno razvil, krivi su oni, ki su u svoje vrieme bili a žalibože i sada su na timunu austrijske vladavine.

Austrija učinila je neoprostivu pogrešku, kada je pustila Talijanom, da delaju ča ih volja i drago. Ona je morala već u zametku ugušiti klicu iridentizma. Ona je pak radila protivno. Vodje su Talijana bili odlikovani, njim se na svaki mogući način ugajalo, pa se govorilo: „Sad smo ih za nas predobili." Ali žalibože sad uvijamo, da su uza sve povlastice i sva dobra, njihove težnje ostale protiaustrijske kako su i prije bile; dapače oni su postali još veći neprijatelji Austrije i habsburske dinastije; a svu svoju mržnju oborili su na Hrvate, aš da su oni jedini i glavni uzrok, da ne mogu Talijani prit do svojega cilja. u za svem tem Hrvatom se delale ne samo u prijašnja vremena, nego i dan danas se još delaju krivice i nepravde, i to od strani odličnih i moćnih ljudi, ki su na vladi. Uzmite samo onu znamenitu izjavu, ča ju je učinil austrijski guvernator Istre g. grof Goes, da neće Hrvati nikad prit na prevlast. Hvala mu na toj izjavi; nego morda se je već g. grof i pokajal za to. ali ako ni, onda su njegovi politički nazori zli, jer on s tim samo daje iridentizmu slobodne ruke, ne samo proti Hrvatom, nego i proti onoj državi, ka ga je poslala u Trst za governatora.

Dobro nam je poznato ča se je za vrime njegove vlade i pod njegovimi oči i uši sa strane Talijana dogodilo i dogaja u Trstu i va Istroj proti Austriji i habsburškoj dinastiji. On sa svojemi uši čuje ne jedan put vapit: „Viva l' Italia!" Pod njegovimi se oči hitaju sa ponečstar talijanskih društav na ulicu serpentine s talijanskimi trikolori. Pod njegovom vladom, prigodom ubojstva talijanskoga kralja Umberta bili su poslani iz najmanjih mest Istre u kih stanuje i peščica istarskih Talijani, sjajne kruni na odar, odasvud iz Istre slali su se sažaljni telegrami, neki dapače takovi, ki su nazivali talijanskoga kralja: „Svojim kraljem". Za njegove vlade šalju se s tornja sv. Justa iz Trsta u Rim golubovi s poštom Za ovo sve i drugo još koječsta znade dobro gosp. guvernator, pa uza sve to proteji Talijane, a Hrvatom se je usudil reć, da nete nikad prit va prevlast. — Morda će se g. guvernator na ovo navedeno samo nasmijat, aš je njemu sigurno bolje poznata nego nam „Kamarila" u Beču, koja već rad tega budnim okom bdije, ali i čarlatana kad god kaška uji. Budućnost će nam već to pokazat, ali dok je nas Hrvati, badava svi napori i sve težnje od Talijani za Italijom, mi ćemo naša junačka prsa suprostavit i osujetit svaki i najmanji pokušaj veleizdaje sa strane Talijana.

(Konac sliedi.)

Dopisi.

Iz Kaštelira. Znate, kako sam vam pisa, da smo za novo lito imali u naši školi jedno lipo lipo stablo, koje je bilo puno svega: i bomboni i jabuk, i orih i lišnjaki, lampijoni, zvizd, svić i šta ja znam. — Svo je bilo puno, tako da ga je bila milina pogledati.

A znate što je rekla jedna prodana, dišperana duša, ka biva na štanciji blizu Kaštelira? Rekla je, da nam je na stablu visija želud. A vi znate dragi moji, komu je želud na pensiru u glavi, taj bi ga rada taj ga išče.

I ona duša iz štancije ga išče a znate za koga? Za svoga gospodara šijor Kila. Ja param, da za ono što je učinija svoje mlade dni, merita altroke da jide želud. — Param da me kapite dobro. — A onoj duši sporučujemo da ga oni želud još čeka, neka si dojde ponj.

Mi smo ga misleli poslati ča, ali kada smo doznali, da on kupuje želud, smo mu ga pustili. Ako pravo ne znate ki je to, ču vam reći, da je to oni, ki je reka da bi ubija našega plovana, da on hodi po lovu. Lipi ljudi. To ih je forši šijor Kilo navadija. Samo neka bude dobar i moli Boga, da mu da milost, da mu obrne pamet, perke ku ne, će finit još slabije nego njegov brat. Ta čovik je pak još reka na drugom mistu, da ne bi da sv. Oci Papi ni pol šolda ki ne valja.

Dakle sada si morete sami misliti, kakov to more biti čovik, morete sami prosuditi, ali mu Bog biva u duši ali hudoba paklena.

Ja mislim, da ono drugo. Ta čovik je kapac reć, kada vidi popa da gre na oltar: „Glej, sada vraga, kako se prči na oltar!" A, à! A to su vam ljudi, kapurioni, kapurali od talijanskega partida. Po tom sudite sami, kakovi su oni drugi. Isteši. Pred čovikom govore: šijor ši gospodine, a za životom vam se smiju, rugaju, proklinju vas i kunu vas, da je strah čut.

A znate, od koga su se ti ljudi iz štancije navadili? Od šijora Kila i Krstićeve Sloge. Dakle dragi moji ljudi nemojte vi ništa slušati njega ni Krstićevu Slogu, jerbo biste se i vi naučili od njih kleti i sve grdo a ne lipo.

Ja mislim, da je naš komun u drugih rukah, da bi sve drugačije bilo. Ma ovako gre slabo i svaki dan slabije.

Sada vam dragi moji preporučujem, da kupujete samo fulminante one kolorane. Ono su naši fulminanti, fulminanti od družbe sv. Cirila i Metoda. Ako budete čada onih žigic kupovali, ćemo imat već naših slovenskih škol. Bog daj! Lepo Vas pozdravljam. Drugi put ću još ča povidat.

Iz Broze. Brežanski mački su igrali na lot. Muž je stavil broj 4 i 20, a žena 4 2 i 10. Obedvem su prišli ti broji van, a ono ča su dobili da će njim Hrvati platit. Neka se priprave „Liziriti i Brežanski nežupan" dokle njim plate Hrvati, kako oni misle. — Platit će on, ki se hvali da je dobil. Pamet, pamet mačići, ne poslušajte izdajice pak ne će bit s vami igre.

Iz Oprtaljskoga Krasa. Na 2 prošlega miseca smo otvorili u selu Škofi podružnicu Družbe sv. Cirila i Metoda.

Bilo je med nami puno braće iz bližih mesta.

Prvi govor je govorio veleč. gospodin župnik iz Šterne. Govorio je lepo iz duše, sve u prilikah kako i Božanski Spasitelj naš, komu on vjerno služi. Bog nam ga poživio na mnogo ljeta! Spomenuo je u svomu govoru, da mu je žao, što ne more danas biti med nama veleuč. gospodin Doktor Trinajstić iz Buzeta, ali da je sigurno s duhom s nami ta naša dika.

Učitelj Radić kliče: Živio Doktor Trinajstić, a narod se odazivlje, te kliče iz svega glasa iz duše gromko: Živio! Živio! Živio!

Izabrao se je sliedeći odbor:

Ivan Kmet iz Škofi ravnatelj, Petar Vesnaver iz Škofi tajnik i Juraj Šorgo iz Šorgi blagajnik.

Društvo su zabavljali osobito pjevači iz Ždrenja. Hvala im od srca, a od Boga plaća, koji nek ih poživi na čast mestu svome, na korist rodu svomu! Sakupilo se od darova za Družbu k 36. Upisalo se je toga dana 45 članova. Bilo sretno!

Ča piše „teta Jambrožija."

Jedan savet Krstićevem gospodarom. Kako se je Vaš kolega „pater" Krstić na sude izjavil, vi ste oni, ki plaćate „tetu Jambrožiju", po tom vi ste oni, ki ju širite mej naš puk po Istre. Vi ste za seguro pročitali i zadnji broj „tete Jambrožije, pak ste se mogli uverit — ako Vam ni nos napunjen od namora — da ta „teta Jambrožija" smrdi grdje nego nijedna mrcina ku se po ceste najde. Tu se govori o ljudskom blatu „come se torta fosse" — z jednum besedum — šporkarija kakovu je moguće nać samo po fonjah. Da bi Krstić poslal svojim mačkom namesto „teti" svakemu po jedan bukunić svojeh ale pak Jambrožinineh subotnjeh mudanad — l'effetto sarebbe, i me creda — lo stesso.

A puno bolje bi storil da namesto tega pošalje po subotah na svakega svojega mačka po jedan koš gnoja — od tega bi barem puk imel nekakove koristi — a i vi bite od več od jednega dobili po ki kvartinčić onega dobrega domaćega ko za svem tem da Vam je zeto hi Vam isto kadagod dobro prišlo.

Referirajte ovaj naš svet Vašemu dostojnemu kolegi „pateru Krstiću", i učinite to, ča sam Vam ja rekal. Za gnoj je lahko — Krstić ga va fonje, va ku on umače svoje pero ima dosta i predosta. Dunke, ala su duhtori — videant consules — kako bi rekal pater Krstić.

* * *

Un većo baloner. Ta stari baloner piše va zadnjoj „tete" neč talijanski. Bit će za siguro neč proti gospodinu dru Janežiću, zač je va njigovoj drajsarije više puta spomenjeno ime doktora Janežića. Nego ja sam odlučil, da ne ću odgovarat na ono ča Krstić piše talijanski. Ja rado odgovaram na ono, ča je pisano proti nam va praveh taljanskeh fojeh, zač barem človek zna, da ima s pravemi Talijani posla. A ja ne ću na nijedan način da imam posla s divemi Talijani kakov je stari baloner e compagnia — brutta.

* * *

Krstić se jadi, da je premilostivi naš Cesar i kralj Franjo Josip I. odlučil, da i ovo leto bude sazvana dieta iliti sabor va Kopar a ne va Poreč, kamo bi bil otel Krstić. Kako se vidi, Krstić bi pobostrića pretendil davat ordini i našemu Premilostivemu Cesaru. Ako ni drugo nego to, mi ćemo se kako tako potrudit malo do Beča, da opravimo, kako bi naš guveran drugi put pozval Krstića da on odluči kamo se ima sazvat sabor, da li va Poreč, ale va Kopar ale pak na Matulji — va palac od stare Jambrožije.

* * *

„Prkos" i „Quousque tandem". To su dva članka, ki su bili štampani va „tete". Prvi je bil štampan zadnju soboto, a drugi va „tete" od 1. febrara 1896. Oba članka govore ob istoj stvari, oba članka je napisal isti človek va istem zajiko. A ipak kolika je razlika mej jednim i drugim! U članku „Quousque tandem", Krstić je zrigal svo blato, ko je kade našal proti talijanskoj dieti, proti Poreču i proti takozvanim istarskim deputatom. On je bil na tu dietu i na te deputate tako jadan, da je najzada pozval sve istarske Slavene neka zamu drvo pak neka mlate po Taljaneh. To je bilo leta 1896. dunke pred par let. Danas je drugačije. Va članke „Prkos" od zadnje suboti Krstić je pak zirigal svo blato na guverau, ki da ni pustil da se dieta odpre va Poreče i na naše deputate. Kako vidite, delo je svejedno — riganje blata — to je bil Krstićev posal onputa i sada, samo da na ča on danas blato hita, on je onputa hvalil i branil proti onemu na ča je pak onputa blato hital. Vi ki ste pošteni pitat ćete, kako more to jedan človek učinit, ka moć, ka sila ga sili da tako dela? Ka moć? Ka sila? Ćete da Vam povem? To stoji sve va mudandah, keh je Krstić prijel od ruk Talijanke stare Jambrožije. Te mudandi kada ih je već jedanput na se stavil, učinile su, da je Krstić od velega Hrvata na jedanput postal veli Talijan. Provajte i v malo obuć magari za jedan hip jedne Jambrožinine mudandi, pak ćete videt, da će se i Vam to isto dogodit. — Velu moć imaju Jambrožinine mudandi!

* * *

Sve va jedan snop. I Krstića, i „tetu Jambrožiju", i Piriju, i Slocarića, i Berku — sve, sve va jedan snop.

* * *

I još se Krstić jadi. Ov put se jadi, da smo ga va zadnji „Narodni list" stavili 106 puti. On da je to pobrojil — i da je obnašal, da je upravo 106 puti. (Ki zna ako je va tem račune i „Liziriti?" Op. slagara.) Blaže Krstiću — vidi se, da on nima ča delat, kada je šal brojit, koliko puti smo ga kalumali va naš „Narodni list." Lahko j' njemu — dela al ne dela, on jednako dobiva od Talijani svojeh 100 fjorini na mesec, za to i more brojit koliko puta je bilo njegovo ime va „Narod. liste".

* * *

Tragi-kumedija. Krstić štampuje va „tete" nekakovu bedastu „tragi-kumediju", ka je sva poblačena od buh od „tete Jambrožije".

Va tu tobožnju tragi-kumediju on stavlja našega vrednega gosp. dra Janežića i njegovu čestitu gospu. Glavni i jedini punat okolo kega se vrte Krstićeve buhi — je ona glasovita kambijal. Ta „tragi-kumedija" će imet 4 čini, dunke još te prit dva vanka i to svaki va jednoj Jambrožininoj stomanjičine. Po tem će Krstić morat još petnajst dan govorit za tu kambial i povedat svojim mačkom, kako da bi se tobože dr. Janežić česa bal.

Nego ov put se je Krstiću dogodila jedna jako grda, zač je već pred osam dan prokura od štata va Trste odbila tužbu Krstićevu proti doktoru Janežiću, i s tem obnašla da je doktor Janežić postupal posve dobro i pravo. A sada ča će Krstić sa svojom tragi-kumedijum? Neka ju k mane pošalje da neč s njom učinim pak da mu ju obesim na nos. To će mu bit najlepša kvitanca s kom će moć poć po plaću staremu „imbambinidotu" va Poreč.

Barba Tončić.

Otvoreno pismo.

Gosp. Tončić i Vlašić

Veprinac-Katinići.

Budnć ste mi sami pred svjedokom obećali, da ćete proti meni pisat va onoj gnjusnoj i protuvjerskoj novine, koju izdaje narodni odpadnik i talijanski plaćenik Krstić, na Matuljah.

Osvedočio sam se, da je gore spomenuti gnjus, u broju od 8. Junja ove godine pisao proti meni. Na temelju Vašeg obećanja obračam se k vama. Vi pišete u onom gnjusu tobože za mene nešto sramotna. Ta je čudnovata, tako čine samo babe kad se zavade. Vi ako ste kadri što dokazat nepoštena, što sam ja učinio, onda pišite slobodno, sramovat hoću se, ali znajte da svaki za sebe odgovara.

Ali nemate vi prodanci, što pisat ako ne ako hoćete lagat, kako ste već naučni. Vaš temelj jest laž, Vi bezbožnici koji nepoznate Boga, vjere ni crkve. Ja sam Vas do sada uviek u miru pustio, a Vi niste imali što nać da pišete proti meni nego ste pošli grebst u moju rodbinu.

Ja Vam opetujem, da tako može na nedužnog čovjeka napadat jedan Tončić i Vlašić, a pametni ljudi ne.

Pogledajte okolo sebe, koliko ih Vi imate, ne znate što će iz njih izać, pogledajte oko svoje rodbine, kad baš silite da Vam se reče. Najprije Vi Vlašiću domislite se na sestru Katicu, koja je bivala u Opatiji, kako je bilo s njom od početka pa do konca, pa onda pogledajte na samoga sebe, kakav ste, pa sigurno ne ćete već pisat, nego ćete se sakrit.

A Vi Tončić pogledajte na prošlost od tako zvane kuće „al Boschetto", i mi se čini kako ljudi govore, da ni Vaše ime ne bi smelo bit Gasparich. Ma pustimo to ća, to je toliko da znate da i u Vašoj pšenici ima ljulja. Primite se Vi i Vlašić za ruku pa se prošećite od malega mula do „villa Virginia", pa ćete toga dosta na Vašu čast i diku nać.

Vaše načelo jest napadat na poštene ljude, po nauku Vašeg bivšeg meštra. Vi se morate toga držat, zač bi navlastito Vlašića njegovi potomci mogli iz kuće iztjerat, a da Vam nije on na svaku ruku pomagao a najzad sam sebe upropastio, po Vašem vlastitom napredku biste do sada već oba bili na putu.

Što se tiče Vašeg pozdrava za moj odlazak u Ameriku, domislite se na onu staru, da tovarje trubesa, nete na nebesa. Ja sam čovjek od svieta i radje idem pošteno u sviet, nego naslanjat se na občinske dnevnice i siromašnu krv sisat kao Vi to činite. —

Vi nesretni prodanci ste cielu občinu smutili i vazda se vrtite oko nje, kako biste žurnadu na pleća od občine učinili. Ali kad Veprinčani progledaju na čudo hoćete bit. Znajte, kad bi me napadal jedan naobražen i pametan čovjek, u istinu žal bi mi bilo, ma dva zeca kakvi ste Vi, nije mi ni najmanje stalo.

Za sada ništa drugo. Ako budete pitali još Vam imam toga za odgovorit.

U Poljanah, dne 12. junja 1901.

Josip Mender Gržović, sin.

* Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Ča je novega po svete?

Austrija. Od svih austrijskih sabora započeo je najzaduji zasjedati istarski sabor a svršio je najbrže, najprvi. Kako smo predvidjali, talijanski zastupnici odigrali su i u sjednici od 27. pr. mj. svoju prijašnju komediju, pa namjesto da prisustvuju saborskoj sjednici, volili su poći na dobar „žmuljić" istarskog terena, da „in un convegno privato" kako piše „Piccolo" — glasuju za izvanredne podpore učiteljem talijanskim. — Talijanska saborska „umjetna" većina dakle štrajkuje a zašto? za to, jer vlada neće da izloži na milost i nemilost porečke fukare zastupnike manjine i jer ne će da u Poreču prigodom naumljene proslave 40 godišnjice istarskog sabora dodje polag navade stare do iredentističkih demonstracija (to će bit glavno! op. sl.) Naši zastupnici koji su u toj sjednici prisustvovali, svi su predali predsjedničtvu više predloga medju inimi jedan za poboljšanje učiteljskih plaća, a drugi od našeg dičnog Dra. M. Laginje, da istarski sabor prepusti bečkom parlamenta (jer svakako manje interesiran! op. sl.) riešenje pitanja o prenosu sabora iz Poreča u koje drugo mjesto.

Pošto nije bilo dovoljnog broja članova predsjednik zaključi sjednicu uz izjavu, da će javiti dan, kad se bude (ako se bude . . op. ur.) obdržavala buduća sjednica.

U dalmatinskom saboru odgovorio je namjestnički podpredsjednik Pavić, na interpelaciju zast. Biankini-a glede vinsko klauzole s gladnom Italijom, da je dalmatinsko namjestničtvo ubavjestilo središnju vladu u Beču o štetonosnih posljedicah te klauzule za Dalmaciju, ter je osjegurivao sabor, da će vlada nastojati, da zaštiti domaće ljude i da se zaštite pravedni zahtjevi vinogradara. Zast. Biankini podnio je predlog, da se služba kod vojne mornarice (marine) sniži od 4 na 3 godine, što bi bilo vrlo koristno i za naše mladiće.

U istom saboru bio je nadalje prihvaćen predlog Dra. Čingrije, da se dalmatinski sabor u poslu vinske klauzole pridruži dotičnom zaključku carev. vieća, ter predlog financijalnog odbora, da se zabaci stavku za talijanske škole u Splitu, radi čega se Talijančad grozno jadi.

U Kranjskom saboru primljena su dva važnija predloga, tičuća se domaćeg vinogradarstva i o zabrani uvoza trsja iz Ugarske i o ustrojenju zemaljske vinarske postaje. Nakon veličanstvenih manifestacija prigodom carevog boravka u Českoj, slavio je zlatni Prag dne 29. i 30. pr. m. i 1. t. m. novih, divnih, neopisivih momenata čisto narodnog značaja.

Tih dana bio je naime u srcu Češke sokolaški sastanak, kod kojeg je prisustvovalo preko 10.000 sokolaša iz raznih krajeva, a medju inimi bili su tuj i hrvatski, slovenski, ruski i poljski sokolaši, a i članovi francezkog gombalačkog družtva pod vodstvom predsjednika gradskog vieća u Parizu Dausseta. Sokolaš bilo je oko 900, a sokolica okolo 1700, ter 15 sokolskih glazba s 492 svirača. Predsjednik Dausset predavajuć dar grada Pariza zlatnom Pragu izrazio je simpatije francuzkog naroda za Čehe, ter je spomenuo, da je češki kraj Ivan pao u borbi za francezke interese, i zaključio svoj govor sa „Slava" kraljevskom gradu Pragu. —

U galičkom saboru stavio je poznati zastupnik Javorski predlog, da se imenuje kod željeznicah, poštah i kod oružničtva jedino molitelje poljske narodnosti (živio temeljni državni zakon! op. sl.)

Ugarska. Državni sabor odgoditi će se na dne 6. t. mj. — Rimler-Ugranova affera, koja je uzvitlala toliko prašine, izleći će se u ništa.

Francuzka. Gradsko vieće u Parizu zaključilo je, da se brzojavno zahvali Pragu na srdačnom dočeku, što su ga priredili Česi francezkim delegatom prigodom sokolskih svečanostih.

Crna gora. Prigodom boravka srbskih kraljevskih supruga u Petrogradu stići će onamo i crnogorski knez Nikola.

Bugarska. Dne 8. t. m. prispjeti će na oklopnjači „Kostislav" veliki knez Alexander Mihajlović u bugarsku luku „Burgas".

Rusija. Ruski poslanik u Carigradu priobćio je turskoj vladi, da će ruski ratni brodovi uz bugarske luke, posjetiti mjeseca julija t. g. i turske luke, oko Crnog mora.

Transval. Englezke čete su opet dobile po običaju batina. Do žestokih bitaka došlo je ovih dana kod Newcastlea u Natalu kod Philippolisa, Edenburga, Bettehema i Poardekopa u Oranju, zatim kod Klerksdorpa, Koügendorpa, Potehefstrovama u Transvalu. Kod Poardekopa zarobili su Buri 24 englezka momka s jednim poručnikom, al neznajući što s njimi, pustiše ih na slobodu. Buri provaljuju četimice u Kapsku koloniju, gdje ih pučanstvo očekuje obieručke dobavljajuć im oružje, živež i konje. Kod mjesta Colesberga, da su Buri zaplenili Englezom oko 500 konja. (Tako će Englezi morat sebi dobavit kobile od Talijana u Afriki! Op. sl.)

Italija. U zemlji glada i polente došlo je ovih dana u okružju Ferrare do krvavog sukoba izmedju kmetova i vojske i ubijena su dva kmeta i dvanajst njih teško ranjeno. Izpostavilo se, da je zakrivio taj pokolj častnik de Benedetti, koji je cielu noć sproveo uz pijaću u nekoj ozloglašenoj kući. — Ubogi kmeti moraju da rade na gospodskih posjedih skoro za ništa, pa su radi toga pustili delo, zahtievajuć bar toliku plaću da mogu preživjeti. Nemilosrdni „šijori" (baš kako i kod nas u Istri! op. sl.) odbili su opravdanu molbu, ter im mjesto bolje plaće poslaše bajonete. (Vidite to su Vam ti Talijani, ki bi teli širit kulturu po Istri i Afriki. Op. slagara.)

Domaće viesti.

Odlikovanje našega načelnika. Načelnik občine Volosko-Opatije veleuč. g. Dr. Andrija Stanger bil je odlikovan od velikega Vojvode luksemburškega viteškim križem vojničkega i civilnega reda Adolfa od Nasave. To je jedno od najvećih odlikovanja u velikoj vojvodini Luksemburg. Naše srdačne čestitke!

Osobna vjest. Gospodin Franjo Mavar, auskultant na Voloskom sudu, rodom iz Jurčićeve županije, položio je ovih dana vrlo dobrim uspjehom sudački ispit. Čestitamo!

Poziv. Da se razpravlja o pravilima osnovat se imajućega „Sokola" u Opatiji-Voloskom, i da se izabere jedan promicateljni odbor, pozvani su svi prijatelji „Sokola", da dodju u subotu dne 6. o. m. na 8½ ura na večer u čitaonicu „Zora" u Opatiji.

Blagdan sv. Cirila i Metoda. Upozorujemo naše čitatelje, da se sjutra slavi blagdan naših apoštola sv. Cirila i Metoda. Ovom prilikom mogli bi se svi pravi prijatelji siromašne istarske dece spametit, da učine kakov mali dar družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, ka je već do sada odprla v Istre pet škol za istarskega kmeta, a odpret će ih još, samo ako budu ljudi pomogli.

Kafini surogati (cikorija) družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Družba sv. Cirila i Metoda za Istru dala je jednoj ljubljanskoj fabrike pravicu, da pod firmom družbe prodava kafne surogate i sladnu kafu (ječmik). Fabrika će od svakega vaguna robe dat za družbu nekoliko stotin krun. Svaki, ki je prijatelj istarske siromašne dečice, koj Talijani neće, da daju potrebite školi, kupovat će i rabit samo te surogate, da tako daje družbe više dobitka. — Neka svaki pomisli, da će družba ovo leto samo od družbinih žigic imet preko 6000 krun dobitka.

Čudno. Svaki se spamećuje, da su lanjsko leto Inglezi stirali brez nikakovega uzroka nekoliko Kastavac iz Transvala. Ti ljudi učinili su molbu na ministra, da njim inglezka vlada plati škodu. Sada njim kapitanat Voloski dekretom od 15. junija 1901 javlja, da će bit va Londre za tu škodu pogajanja pak ih, pozivlje da neka gredu va London pred komisijon. Siromahi zgubili su sve svoje i sada još da neka gredu trošit za put va London. Ča ni to čudno?

Krstićevo pisanje. Od dneva do dneva postaje Krstićevo pisanje bljutaveje. Za svakega i najpoštenijega čoveka, ki ni š njim piše, da je tat, razbojnik, prevarant (a on sam je bil zaradi prevarstva već nekoliko puti kondanan), a proti nedužnem ženskam. ke se va niš ne pačaju piše najveće i najgnjusneje laži, kakove se more samo jedan Krstić zmislet. Kako je pisal grdo proti g. Gjuru Ružić iz Reke i proti g. Janku Podmeniku iz Opatije? Oba su ga tužili, a Krstić se je branil, da je pisal istinu, pak da će u vreme od nekoliko dan dokazat, da je ono ča je pisal istina. Pasalo je vreme pak ča je dokazal? Rog ter rog! Pisal je, da mu je Podmenik ukral palicu od 20 fiorini, pak se je dokazalo, da Podmenik ni nikada te palice imel, nego da je vavek bila pul rukavačkega župana i da je to jedna prosta glogova palica, ka ne vredi ni fijorina. Na sude je, pak se ju more poć videt. Sada se Krstić zanaša samo na talijanske jurate va Trstu. Nego neverujemo, da te ti jurati pustit tako ljudsko poštenje pod noge hitat, ma bili oni ne Talijani nego Turci. Krstićevo pisanje se već gnjusi svakemu i malo poštenemu čoveku, bil on Talijan ale Nemac ale Hrvat samo se ne gnjusi Voloskem Kalabrezom i onem, ki Kratića za takovo pisanje plaćaju. Sram ih bilo!

Strel ga je ubila. U ponedeljak dne 10. p. m. pripravljalo se je na Poreščine jako gerdo vreme. Jedan kmet iz Ženudrage, na Poreščine, je šal pod jednu murvu, pak je počel kadit z blagoslovljenom ulikom i kropit okole z metlicom blagoslovljenu vodu. Na jedan put pukla je strel va murvu i ubila je tega kmeta. Ljudi svakako pripovedaju, a svi su va tem složni, da „kakovo življenje takova i smrt". To da vam je bil čovek, ki ni rišpetal ni Boga ni ljudi. Mi ne znamo, jeli ga Bog kaštigal baš zaradi njegove zloći, na to moremo sigurno reć, da svako delo čeka svoju plaću. Bog ne plaća svaku sobotu. Zna se i to, da strel najviše puti udriva visoka stabla, zvonike, visoke brege v oganj i t. d. zato neka se svaki čuva, da za slabega vremena ne pride blizu teh stvari, da ga strel ne ubije. — Vidite zato se i Krstić vavek drži va maleh „betulah", zač ga je strah, da bi ga va veleh hotelah strel udrila.

Ambrozinkini pasi. Sobotu dne 22. m. m. okol 7. uri večer naskočili su pasi Ambrozinkini na 7-letnega sina jednoga vahtara puli Matulj imenom Lojzića Majer pak ga je jedan od teh pas tako ugrizal, da je siromašni otročić vas va kerve bil. Za sreću, da su šnelcugom prišli neki mladi duhtori z Reki, a med njimi gosp. Dr. Medanić, ki je otroku rane opral i povezal. Već bi bilo skrajno vreme, da se tem nepodobščinam na put stane. Ljudi, ki prolaze mimo mačje kule, nisu već seguri za svoje življenje. Valjada čeka se dokle, ki od teh pas ugrize kega od gospode od kapitanata.

Talijanska bezobraznost. Predprošli petak dne 21. pr. m. prolazili su tri oficira trščanske regimente najme gg. Heller, Drzomalik i Frisek mimo kafetarije „Ai Volti di Chiozza" va Trste. Pred tom kafetarijom sedelo je nekoliko terščanskeh Talijani. — Kad su ti oficiri prošli mimo te kafetarije počeli su ti Tahjančići, ki su pred tom kafetarijom sedeli austrijskem oficirom fikat i rugat njim se samo za to zač da su oficiri pustili da njim se malo sablje po tlu vuču kako po navade. I to je gospodu Talijane tako ofendilo da su vraga delali. Ča mislite zač su se Talijani ofendili? Za niš drugo nego za to, ča bi trščanski iredentisti videli radje vraga nego našega oficira. Upravo tako su delali Talijani va Milane dokle je Lombardija bila pod Austrijom.

Sada se Talijani već pripravljaju kako bi Trst Istru i Goricu spravili pod Italiju. Mi se ne čudimo njim nego našemu guvernu ki ih još proteji. Kada pak bude trebalo puške zet na rame onputa će guveran zvat nas pod pušku a Talijani će poć k bratom preko mora.

Grašica potukla je predprošlu nedelju na 23. pr. m. za podne svu letinu va selu Perka, županija Zvoneća, občina Kastav. Povedaju ljudi da su vinove loze va Perkoj tako bile potučane, da ni na isteh ostal ni jedan list.

Za „Narodni list" sakupilo se je dně 24. o. m. u Internationalu u Voloskom kod spalenja „tete Jambrožije" na predlog g. Ivana Večine 4 k i 40 h. Živili!

Na izletu u Omišalj izgubila je jedna gospa iz Voloskoga jedan crni suncobran. Ako ga je ki našal moli se da ga zruči našemu uredničtvu.

Non occore! To će reć hrvatski. ne treba. A ča je pak to? To su, moji dragi Slavinci, kako vas je krstil duhtor Krstić, besedi, ke je rekal on vaš lipi Beunati neki dan va diete va Kopre, kada je zastupnik od governa počel govorit slavinski ali hrvatski. Ma vas je lepo počastil, to je valjda za plaću, da ste ga birali za zastupnika. Dakle ta vaš zastupnik ljubi i poštuje vas i vaš zajik toliko da ne pusti, da se s njim ni govori. A ča pak govorite vi na to? Kad ste ga birali govorili ste, da vi ćete za starinu — ča ne? Pak kakova je ta starina, kada vaš zastupnik ne će ni da čuje za vaš

zajik? Pitajte malo vašu rožicu Krstića, da vam to raztumači. Nego ča ja govorim, trubastemu je lahko dat rog za sveču. Ča ne — Više z Bregi?

Kalabrezi su storili jedan fiaškun od tisuće i pet sto kvartini. Naši te se prijatelji spamećevat, ča su ovi dni delali Talijani zaradi onega kambiala. Oni su misleli, da je već naš Dr. Janežić smrvljen, da ga već ni — da je finjen. I Talijani su se veselili i govorili: — Hej, jedan abukat manje — non zé mal — tanti de guadagnadi.

I Kalabrezi celo su vreme pitali Krstića da ako je on pak siguran, da će dra Janežića prokura va Trste zakvačit. Krstić je rekal, da je on zato više nego siguran, i da neka se ne boje, da on zna, da će Dr. Janežić morat poć od 6. do 10 let va peržun. To je Krstić i napisal va predzadnjoj „teto", a Kostantini i Puović su to čitali tako željno, tako rado, i čekali su ča će prit z Trsta. Nego kada su videli sudci va Trste zač Talijani tuže dra Janežića malo ma nj' da nisu puknuli od smeha. A za pravo svaki čovek, kemu nisu možjani storeni od Jambrožinineh mudanad moral se je začudit i smet onemu, ča se je sve govorilo i pisalo proti dru Janežiću. Tako su delali svi ljudi ki se nisu spametum svadili, a i prokura od štata je dole hitila sve one trubastarije napisane va tužbe proti doktoru Janežiću. To ni nas, ki se nekoliko razumemo va kambiali i va zakoni, ni najmanje začudilo, zač mi smo bili tako sigurni, da je dr. Janežić pravo i pošteno delal, kako smo sigurni da je jutra petak. — Za to mi bimo želeli, da drugi put zapru svoji bedasti trubci oni ki se ne razumeju va stvar, o koj se govori zač ni grje i sramotneje stvari nego kada se čovek češe onde, kade ga ne srbi.

Izpravak. Va zadnjem broje „Narodnoga lista" napisali smo da je ovi dni bil odsuđjen va Trstu radi povika: „Van s Hrvati" neki Josip Kirn od Kirna na dva meseca zatvora. Ime tega Kirna nam je bilo slabo javljeno, jerbo ni bil odsuđjen Josip Kirn od Josipa, nego jedan drugi Kirn. — Mi to drage volje ispravljamo.

Kako Talijani glade komunište v Vižinadi. U zadnjoj šeduti su delibarali, da se ima kupiti u Vižinadi jedna hiža Grimani. Tu da bi se prenačinilo za školu. Junta u Poreču bi posudila komunu 14 mijari krun na 3 meseca bez interesi. Kasnije bi mora komun dignut te mijare poli provincionalne banke u Poreču i vratiti ih junti. Ki će to platiti? Meni se para da to je sve previše i da će to reć voditi za nos brižne komunište. U Vižinadi je te školi dosti za talijansku decu. A za decu iz kampanje vižinačke neka učine drugu školu na božjem Polju u slovinskom jeziku. Tako će potrošiti manje, a će učiniti dvi koristi. Prvo, manje duga, ili niš duga a drugo, imat će Slovinci svoju slavinsku školu kako to Bog i naš presvetli cesar zapovida.

Svako dite ima pravicu imati školu u svojem jeziku. Zašto ne uči slavić malega slavića kantati kako peteh kukuriče, nego kako on zna? Perke tako će Bog, to je volja Božja. Kad je tako poli blaga, još već mora tako bit poli čovika. A ki govori da se s materinjskim jezikom ne more napried, ta je lažnjivac, traditor svojiga naroda ki ni vredan da ga zemlja nosi.

Ki ne štima svoj jezik, dar svoje drage majke, ni čoyik, ni krščan, to je gjaval pakleni. To samo moru govoriti oni prodanci ki su zaduženi do vrata poli šijori. Oni tako govore iz dišperije, ne znaju drugo govoriti, i bi rado i nas zavući u jamu, iz koje se ne će moći nikad izvući. To si zapamtite dragi moji i ne slušajte nike Zanete, Marke Bačvariće i one ki zidaju palače od sto okni.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je 22. 6. 1901. u Matuljah med Rečkom i Voloskom akademijom prigodom prijateljske večerice 18 k. — Kod plesa na izletu u Omišalj ostalo je 20 h. — Veleuč. g. Dr. Papratović darovao je družbi k 4 kao zahvalu na gostoljubivost Istrana. — G. Ulikse Stanger, pravnik K 4·46 sakupljenih dne 21./6. kod „Joškota" u Voloskom u družtvu rodoljubnih mladića, slavećih imendan jednoga prijatelja. — Nadalje smo primili K 6·70 sabranih u gostioni Ivana Vlaha Vičića dne 11. maja i to prigodom vjenčanja g. Vinka Vlaha iz Vlahovog brega s gospodjicom Marijom Trinajstić. Živili mladenci! — Istoga dana darovali su u istu svrhu gg. Milan Kundić i Vinko Kinkela kao ostatak računa u istoj gostioni 2 K. — Istom prilikom smo dobili od g. Kučića 20 fil. kao globu što nije imao družbine žigice, te K 1·20 kao preostatak računa od trobojnice, šta su ju gospodjice Albertini sašile gosp. Milanu Kundiću. — G. Lj. Ć. u Trstu platio gosp. F. B. za globu, što nije imao družbinih žigica 1 K, a g. F. B. platio je g. Lj. Ć. s istog razloga 60 para; gdjica. M. M. u Trstu za izgubljenu okladu 40 para, u svemu K 2, koje nam je izročio g. F. B. (Sliedi.)

Razne viesti.

Ala su! homo pod Italiju! Da vide naši nespašeni kako se lipo žive u toj blaženoj zemlji evo Vam javljam kako smo mi platili u Veneciji kad smo bili s našim brodom od mornarice „Gigant" fulminanti po 10 centisimi, ali po našu po 10 heleri, meso govedje po 2 krune i 50 heleri kilo, cukar po 2 krune i 20 h, kafu po 5 kruna i 20 h, a kruh po 52 heleri kilo.

Valja Vam znat, da smo to kupili na veliko za par sto kruna, a ne za par kruna pa smo tako masno platili, a kako mora bit onoj siroti, ka na centisime kupuje. Ja se spamećujem, kad je ono pred par let puli nas kruh podražel zač ni bilo brašna i sve je uzdisalo jer se je kruh po 24 soldi prodaval — a evo u Italiji nikad ceneji od 26 šoldi.

Ja Vas dunke pitam i sve one tovare i zaslipljence ćete poć pod Italiju a? — Bi dobro bi da gredu neki ter neki malo postit ma bi njim po sakrabojsku smrdelo i prije bi nazad prišli nego smo mi z našim brodom to Vam ja garantim

Bonifacio.

Kako se talijanski delavci ponašaju va tujoj kuće. Dne 14. pr. mj. badnul je po staroj navade z nožićem jedan talijanski delavac va rudnike La Motte d' Aveillans, jenega franceskega delavca, na to je svetina — (ka je već sita talijanskeh nožić) kako bjesna, navalila na kuće talijanskih delavac, hitila jim dole vrata, razbila poneštri, a moji Talijani morali su bežat na krovi od kuć da se spase pred opravdanim gnjevom franceske svjetine. Četiri Talijana su ubijena a sedam jih je težko ranjeno. Preko 600 talijanskih delavac pobeglo je z ženom i decom va Grenoble. Tako va Francezkoj, — a puli nas prijimlju delavce z obemi rukami!

Podmorski parobrod. U jednem franceskem portu gradi se jedan podmorski brod kojega je izmislil jedan ruski inžinir imenom Ivan pl. Zakorenko. Taj parobrod moći će pod morem putujuć doći iz Amerike u Europu u dva dana. Izvanredna brzina toga podmorskoga parobroda odvisit će od svrdla (elice) koji će biti učinjen na posve novi neobični način.

Ubojstvo. Va Wendlincourt potukli su se dva talijanska delavca. Tergovac Jory zamešal se je za razdelit ih nego za svoju nesreću. Jedan od Talijani potegnul je va njega z rivolverom i ubil ga je zajedno.

U Londri je puno ljudi, koji po cestah ljudem postoli luštraju i koji imaju svoja društva. Polag izvešća predsjednika toga društva gosp. Birda, može u Londri jedan dečko od 12 let luštranjem postol na cesti zaslužiti lahko do 40 krun na šetimanu. — Za Krstića bi ovo bila lepša služba, nego je ona, ku ima sada pul istarskeh Talijani.

Nemški cesar puši uvjek jednake cigare, koje se prave samo za njega na otoku Kubi u Amerike. Cigari su dugi 17 centim., a koštaju svaki 67 soldi. Ovaketi cigari se more dobiti u Novajorku po tri krune svaki. I za inglezkega kralja Edvarda se čine posebni cigari na otoku Kubi. Ti cigari su dugi 22 centim., a debeli su va sredini 5 i pol centim. Svaki cigar košta 1 dolar (blizu 5 kruna) a u Novajorki se more dobiti takov cigar za 9 krun.

Nesreća u New-Yorku. Pred nekoliko dan je na spanjolskem vapore „Elena" kad je hodil van od docka, puknul veli kotal. Ubilo je dveh a ranilo četiri, od keh su dva malo za tem poginuli.

Topofon. Jedan ruski oficir izumil je jedan instrumenat, ki se zove „topofon" i s kem se more čut svaki glas i svaki štropot ki pride od morske površine makar od najveće daljine. Ta „topofon„ rabit će se najviše pa brodeh. Kad se bude š njim čulo kakov glas će se ga obrnut na onu stran od kuda ta glas prihaja, pak će se moć jako lahko zračunat od ke daljini i od kuda ta glas prihaja. Na ta način moć će se zaprečit da se brodi susreču ili invešte. Ovo bi rabilo Krstiću, zač bi vavek čul kada ga prihajaju rubat.

Va Albanije (Krstićevoj patrije) bil je pred par meseci od hajduki zarobljen Austrijanac Milan Davidović. Hajduki su ga zarobili u Djakovi (vilajetu Kosovo) i odpeljali u Devu. Za oslobodjenje Davidovića zahtevali su hajduki 100 napoleona ili 900 fiorini.

Austrijski poslanik u Carigrade zahteval je od turske vlade da Davidovića oslobodi, pa su za to bili poslati vojnici i pulicija za hajduki, pak im se je posrećilo Davidovića osloboditi jer je oneh 100 napoleoni platila turska vlada.

Ča ne bi mogal i Krstić poć va svoju patriju pustit se da ga hajduki ulove. Bog zna koliko bi Talijani istarski za njega platili.

Ne stavljajte paučinu na ranu. Pred nekoliko dni ranila se je va Gradiške neka malica Ida Martinis na jedan prst. Furlanke ke veruju va sakake babarije, svetovale su Idinoj matere neka stavi paučinu na ranu. Mat je to storila, ali za nekoliko dni malica je bila mrtva.

Biciklistički klub „Liburnija" v Opatiji

obdržavat će glavnu godišnju skupštinu u **nedjelju dne 7. julija na 8 sati u večer** u prostorijama čitaonice „Zore" u Opatiji. Skupštini je sliedeći dnevni red:

1.) Otvorenje skupštine po predsjedniku.
2.) Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3.) Izvještaj tajnika.
4.) Izvještaj blagajnika.
5.) Izbor odbora.
6.) Možebitni predlozi.

Podpisani umoljava ne samo članove već i one, koji se začlaniti žele, da se ovom pozivu u što većem broju odazovu.

U Opatiji, na 1. julija 1901.

Za odbor:
Rudolf Stanger,
predsjednik.

Zahvala.

Podpisani zahvaljujem ovim sl. pjevačkomu družtvu „Lovor" u Opatiji, što je počastilo moju gostionu u Opatiji time, što je dne 30. junija o. g. priredilo u mojoj gostioni privatnu večernju zabavu sa pjevanjem. Zahvaljujuć se ovim putem preporučam se sl. družtvu „Lovor" i njegovom vrlom odboru i za buduće.

Opatija 3. julija 1901.

Josip Maglica,
gostioničar.

Zahvala.

Ja niže podpisani Ivan Gull, zahvaljujem se ovim putem sl. veteranskomu družtvu u Opatiji, što mi je za vreme moje bolesti podielilo podporu od K 40. Od mene hvala, a od Boga plaća!

Opatija 3. julija 1901.

Ivan Gull.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo ljudno, brzo i uz veoma umjerene cjene, te se time sl. p. n. občinstvu kolimjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što višu naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 28. Volosko-Opatija u četvrtak 11. srpnja 1901. God. II.

Hrvati i Talijani va Istroj.

Iz ovih navedenih čini promatrajmo istarske Talijane, pa ćemo lahko prit do zaključka, da je težnja iredentistične hidre, ovu našu Istru odtrgnuti od Austrije i pripojit ju k gladnoj Italiji.

Iredentizam stara je stvar va Istroj a podpomaže ju kraljevina Italija sa svim i svačim. Eno društvo „Dante Alighieri“ šalje va Istru silne svote novaca, neka se ti podiele mej talijanske agitatore, šalje razne knjige, ke neka se podiele med narod ne bili se tako što prije pripravilo povoljno tlo i došlo do žudjenog cilja. Oni već štampaju „Etnografske karte“ Italije, gdje se Istra prikazuje kao talijanska pokrajina. Ovo društvo podupire novcem nesrećnu „Legu“, jer misli tako odnarodit hrvatski živalj va Istroj: ali kad su videli, da smo im i tu stali na rep, pa podigli našu družbu sv. Cirila i Metoda, videli su, da tako neće poć, pak su sa domisleli, da mej istim hrvatskim življem najdu čovika, ki će im izdat istarski hrvatski narod po tom i Austriju i dinastiju, i pošlo im je žalibože za rukom i našli su takova čovika va osobi jednega lopova. Dobra mu je taktika, ali je i u tom poduzeću loše sreće.

On je otel od Hrvati najprvo udelat nikakove Slovince ontrat od ovih nekakove Italo-Slovince, a od ovih ontrat čiste Italce, pak smo gotovi. Kad budu Hrvati va Istroj postali Italci lahko ćemo ontrat pod Italiju.

Evo do toga Vas vodi ta lopov, to su mu namjere, za to ga i plaćaju, a vi nekolko zaslepljenih duš još to ne vidite, zar ćete i vi da budete dionici proklete talijanske spletke, zar ćete i vi da budete desna ruka iridentizma, zar ćete i vi — pokle ste izdali majčin zajik i mliko — da budete dionici antiaustrijskih i antidinastičkih težnja, zar ćete i vi da budete izdajice austrijske države i dinastije.

Oni smatraju Istru talijanskim teritorijem, te rade sve moguće, da se ta njihova težnja što prije ostvari. Iridentistično ovo micanje za Austriju, akutna je pogibelj, težnje Talijana u Istri poznate su, oni hoće Istru pod Italijom, tko nije za ovu lozinku i tko je proti njoj (Hrvati) toga treba na svaki način (osar tutto) uništiti. I ovakove ljude misli se predobiti za se, ako im se gladi bradu.

Gdje je onaj čovjek, koji bi znao u pravom momentu uništit ovaj korov? Čini mi se, da takav u Austriji manjka.

Mi Hrvati tražimo samo u državi svoje pravo, Talijani pako Istru za Italiju. Kad će se već u Austriji odlučiti, da se jednom ovu hidru sa sjegurnim udarcem uništi? Ili zar ćemo čekati dok bude prekasno? za istarskimi Talijani stoji čitava Italija.

Zar smo zaboravili ricči talijanskoga zastupnika Imbriania, koji je jednom u talijanskom parlamentu rekao, kad su vodili Talijani rat s Abisinijom (odakle su bežali kao poplašeni zečevi): „Što imamo tražiti i čemu imamo slati našu vojsku u Abisiniju; radje ju pošaljimo u Dalmaciju i Istru jer su one naše pokrajine u tudjim rukama.“

Ovih dana govorio je zastupnik Socci u talijanskom parlamentu va Rimu neka se pokara naš guveran, aš da ne dopušća, da va Trstu bati talijanska bandira, po tom oni drže Trst već svojim.

Talijanski deputat va Beču Polesini nazivlje javno i to va Austrijskom parlamentu Istru i Trst talijanske provincije, to isto rekao je i Benatti va Rimu.

Kad se je ta porez stavil obećalo se je kmetom, da će gospoda to plaćat a njim da će od koristi bit, zač da će bit manji porez od grunta.

To je bil pepel v oče. Ni se najmc zemljarina smanjila, ne plaćaju to novo plaćilo samo gospoda kako su obećali. Na mesto manje, plaćamo sve više i ki zna dokle će to naprvo hodit.

Pred desetak — dvajsetak let je laglje bilo: zemlja je rodila, a teh velcih stroški ni plaćil ni bilo. A dandanas je vino i sve ča grunt dava pocenelo, a ono ča moramo kupovat je podraželo.

Z vrhu tega trebe i novca, kapitala za obdelat zemlju: tu j' treba sumpora, trebe vidrijola, trebe j' gnoja i svakakega orudja, ko se drago plaća. Ki ima novca još mu nekako gre, a ki nima niš v rukah? Kemu su boli i nevolje sve do zadnjega šolda zele? — Težko mu je; kima z glavom desno kima levo, ni pomoći, valja se zadužiti.

I posudi budi kade; al pul bogatejeh va mestu, al na posujilnice. — A kade ter kade pade va mrežu kakovemu lihvaru, ki gleda kako bi mu i dušu s tela znel. Recimo, da najde pul poštenejeh „dug je zločest drug“ i vavek će ostat. Na dug interesi kure, jist i pit se mora svejedno, a i zemlji valja dat sve potrebi. — Još je huje onemu, ki sam ne more, pak mu sve tujica i hlapci delaju: više špendije, a slablje delo. Ako Bog blagoslovi trud i ako se more prodat se potežc naprvo, po siromašku i se spremore stroški pokrit. Ale ako nesreća uniši groždje i drugo? aliti ako ni prodaji? — Ah! koliko puti gleda nevoljni kmet suznemi očijami va nebo i prosi od Svemogućega blagoslov za teški trud. — Pun straha i skrbi tare pot s čela, ko se je celi božji dan na sunce parilo. I tješi ga misal na nebesku dobrotu i provid-

Već je „Nar. list“ više puti sprogovoril o teh nesrećnch taksi, svejedno ne će bit od zlega, ako se i sada malo počešemo kade nas najviše boli.

Porez na personalnu renditu.

Omišljanin.

PODLISTAK.

Kozjavuna i Kozjirog.

Priobčio A. J.

Nastavak.

E danas brate — odvraća mu Kozjirog — nije zgodno vrieme a da se ogledamo, već ti idi u moju kuću, imadem bome dobru majku, koja će nam ručak dogotoviti a ja tebe liepo pogostiti.

Postolar se nije oglušio tomu pozivu, već prehiti bisage preko ramena i dočeće do Kozjegroga doma, i pusti se liepo poslužiti, dobrim vinom i pustom pečenkom, koje nije već odavna okusio, a nekmoli se je nasitio. Kad se junaci dobro nasitiše i dobrim vinom napojiše, počeše zbijati šale a i kadšto poprieko se gledati, a došlo bi i do kavge a da dobra starica ne bi bila znala junake umiriti.

Dobrog vina se napiše i doskora pobratiše. Za ručak pojedoše dva pečena janca a i dvie čuture vina izpiše.

Kad se primakla noć starica je sterala postelju junačini postolaru e da se može junak naužiti sladkog sna; u to vrieme se junaci dogovorili, da će sjutra rano u šumu uraniti. Uzeti će sobom sjekire i konope, da slabašnoj starici za zimu pripreme goriva a uz to da i kušaju tko je od njih jači tko li će kući doniesti veće breme. Prije neg bi danak osvanuo, junaci napili se junački rakije, te uzeli oštre sjekire i jake konope i zaputili se u šumu u kojoj se do sada nije nikad sjekira oglasivala.

Ljudi se Bogu molili i od straha strepili e bome nije šale jer u kojoj šumi oni osvanu opustošiti će šumu pa makar ona i najveća bila. Ta sjeći će desno i lievo nit će štedit ravne jele nit krosnata hrasta, nit poštedit silne bukve a nit sićušne šikare a što ne će posjeći, to će s nogom pogaziti i uništiti.

Siromašni postolar onako malen i mršav kako je bio, jedva je mogao nositi sjekiru a kamo li onakve konope. Kad se sirota težko izmorio sav zapuhan kroz zube svome je pobratimu kazao: Evo, ovo je krasna šuma u kojoj bismo mogli Kozjirože, svaki sebi pripraviti breme.

Kozjirog htjede ići jošte dalje a ipak na predlog svoga pobratima ovdje je ostao. Kozjirog sječe debele hrastove i obaljiva još deblje bukve, reć bi da i kamenje će ponieti kući. Postolar mjesto da drva sječe on ti mota konope po šumi i hoće da s njimi sveže cielu šumu. Kozjirog ga razkolačenim očima i otvorenim ustima sav u čudu zapanjeno motrio i konačno mu govorio: Kozjavuno pobratime dragi, šta to radiš ako Boga znadeš?

Kao obično, svezati ću cielu šumu — odgovara Kozjavuna — te je prebaciti na pleća neka bude tvoja majka imala dosta goriva za sto godina.

Kozjirog sav ustrašen baci se pred pobratima na gola koljena i suzam na očima stane ga moliti: Nemoj brate ako Boga znadeš pustošiti šumu, jer je šuma mojeg krstnog kuma, iz groba bi me proklinjao, kad bismo mu opustošili šumu, radje idi bez tovora kući.

Dobro — odvraća mu Kozjavuna sa jedkim posmjehom na ustima — ali znaj, da moja pleća sa bremenom od sto hrastova niti poblatiti ne ću, već kad nećeš pobratime dragi, da breme nosim, bome stalno nit bremenca nositi ne ću, a ti nosi radje kući i moju sjekiru i sve ove malene konope, da mi se ne bi čeljad nasmijala da sjekiru nosim a da bez bremena kući idem.

Hoću rado nositi tvoju sjekiru i konope, samo nemoj pustošiti šume, guste šume mojeg krstnog kuma, da nas ne bi u grobu klinjao.

Putem idu ova dva pobratima, jedan prti breme a drugi prazan ide i tiho pjeva pjesmu Kraljevića Marka. Kad bijahu kući na domaku, Kozjavuna nehtjede ići kući već se na gospodski po mjestu prošeće, dočim Kozjirog kao malo diete uvi glavu u majčino krilo i stane cviliti i gorko jaukati, naričući tužnoj majci, kako ga je Kozjavuna nadjačao.

Majka mu je suze otirala i njega baš materinski tješila. Nemoj mi se sinko dalje tužiti a niti se tako žalostiti, jer bi ti srce lahko iz prsijuh izskočiti moglo. Već ti majčin mazuniče, kušaj sreću s njime na koji drugi način, možda ćeš ga nadjačati i mene utješiti. Poznam te još kad si bio diete, ti si onda kao i sada bio meni ponos i dika a navlastito onda kad si kamenje u sinje more dalje nego drugi bacao. — Ti povuci Kozjuvunu na našu liepu obalu i uzmi one dvie željezne kugle, pa ćeš odbaciti kuglu stalno dalje nego on.

Dobro veliš majko neka bude tako, ti pripremi dobrog jela i još boljeg vina, da se malko okriepimo, pa da se onda ogledamo

(Svršetak sliedi.)

nost Onega, ki nas nikad ne zapušća. — Samo da je zdravlja i trdi kruh je dobar našemu kmetu.

Nego kako da mu ni život dosti gorak pridu franjki i plaćila, ke mu ni on teško zasluženi kus kruha ne daju pojist na miru. — Je moguće, da oblast ne vidi sve to nevolje? Ne, ona to mora videt; a morala bi i pomoć, a ne još vrhu tega nepravedno plaćila stavljat. Još se ni nikad i nigder na svetu čulo ni videlo ča puli nas; najme kako se porez odrezuje, osobito kako se personalna rendita odredjuje.

Pokle ste se namučili za fasijonat svoju osobnu renditu i kad ste sve po duše i po pravice naveli: ča imate i ča dobijete, onput vam komisijon fasijoni popravlja i napišu ča je njih volja. Ne veruju, da je pošteno fasijonano pak stave onako „a oćo“ ča oni računaju, da dobivate. Manje nete vam stavit ni straha, ma više te. Više puti se dogodi, da nekega tasaju na 2000 do 3000 k, ki nima ni 900 k godišnjega dohodka. Polovica od svih porezovnika je malo fali dva put više taksirana, nego ča bi po pravice morala bit. A puno ih je, ki su oblasti ponudili sve ća imaju, ako će njim garantit onu renditu, ku njim je oblast naračunala.

Mi moramo začudjeni pitat: kakov je to zakon? je to pravica? Kako se to more zgajat? Ča se ne more niš proti temu? — Ja, ma za korist bimo mi svaki dan od jutra do mraka pitali činovnike jednega po jednega. Oni bi nam vavek odgovarali: storite rekurs, ale: to vas komisijon tasa, potužite se na nju — i ne daj Bog, da još ku sprogovorite, kad van to reču.

Ča se je dakle dužno i rekurši delat, još i za to trošit? Zač je dakle ta komisijon? Kako more ona tako delat? Ćemo lahko odgovorit, kada znamo, da su va komisijone činovniki ki ne znaju i ne moru znat, ča, ni kako ni s čem ki dobiva, a od oblasti izabrani 2—3 izmed plaćevalac. Ti su ljudi ki nimaju srca ni kuraja da govore i brane siromašnega kmeta, al su puni obzira, al ih pak činovnici od komisijona neće da čuju, nego sve po svoju i preko njihovih savjeti delaju. To zadnje je najobičnije.

Za to su, viste va celem kapitanatu tolika plaćila na personalnu renditu. —

Mi i s nami celi narod obraćamo se k svem oblastim i na Voloskem i va Trste i va Beče i na samega preuzvišenoga g. ministra, neka se jedanput prestane delat ovako krvave ne pravice od strane poreznih komisija. Neka va teh komisijoneh budu nepristrani činovnici ki će poslušat razloge i savjete oneh ljudi va komisijone, ki znaju ča ki ima, ča zasluži i kako zasluži. A tem ljudem stavljamo na srce tešku sudbinu našega bijednoga naroda u Istri. —

Noch ein Wort!

Was kein Auswurf der Hölle ersinnen und anstellen könnte, dass kann ein Verräther. — Wir haben in der vorletzten Nummer unseres Blattes dargestellt wer Krstić ist und nachgewiesen, dass er seit dem Jahre 1896 um einen Judaslohn von monatlichen 100 fl. zum Verräther seiner eigenen Nation, seines Vaterlandes geworden ist. Alle Ideale, für die er früher mit dem grössten Eifer gekämpft hat, warf er um des Vortheiles Willen unter die Füsse. — Seitdem er in den Dienst der istrianischen irredentistischen Partei eingetreten ist, hat er alles mögliche gegen seine eigene Nation unternommen und dies nur um den Verrätherlohn von den erbittersten Feinden seiner Nation und seines Volkes einzuheben. Ist das nicht wahr? Doch! Krstić gibt ja selbst zu, dass er bis zum Jahre 1896 einer der radicalsten Croaten war. In diesem Jahre wendete er nach seiner eigenen Behauptung den Croaten den Rücken, angeblich weil ihm die Croaten zu schwarz waren. Eigentlich aber, wie mit Documenten erwiesen ist, wurde er zum Verräther nur aus Gewinnsucht, weil ihm eben die Italiener von Istrien einen Judaslohn von 100 fl. monatlich für seine verrätherische Arbeit versprachen. Nun gieng seine Hetze gegen die Croaten los; was er von nun an gethan und geschrieben hat, das geschah alles über Befehl der italienischen Partei in Istrien, die in ihm einen Retter in der Noth erblickte. Wir haben in der vorletzten Nummer die Leumundsnote der k. k. Besirkshauptmannschaft über Krstić gebracht. Dass dieser Leumund der Wahrheit entsprach, bewiesen die nachträglichen Thatsachen. Nach Ausstellung dieser Leumundsnote wurde Krstić im Jahre 1895, vom k. k. Bezirksgericht, wegen Betruges zu drei Wochen Arrest verurtheilt. Gegen dieses Urtheil ergriff er den Recurs. Dieser Recurs wurde vom k. k. Bezirksgerichte Volosca mit nachstehendem Berichte im Auszuge dem Berufungsgerichte vorgelegt.

„Und nun frage ich, welche sind „die Umstände die den Angeklagten Dr. „Krstić der Anwendung der Bestimmung des „§ 261 St.-G. (Umwandlung der Arreststrafe „in eine Geldstrafe) würdig machen? — „Vielleicht seine Familie? Dies sicherlich „nicht, denn Dr. Krstić lebt von seiner „rechtmässigen Gattin getrennt und kümmert „sich nicht um dieselbe. Vielleicht seine „sociale Lage oder die Doctorswürde. Dies „könnte vielleicht einer unbescholtenen Person „zum Vortheile gereichen, jedoch nie dem „heutigen Angeklagten (der bereits abge„straft wurde); sonst aber würden Wohl„stand und Bildung einer Person einen „Schutz bilden gegen jede Arreststrafe. Der „Angeklagte (Dr. Krstić), der den Boden „unter seinen Füssen schwinden sieht und „nicht wissend welchen Heiligen er anrufen „sollte, sucht seine *Zuflucht zu allen mög„lichen Vertheidigungsmitteln, ohne sich auch „nur wenig um deren Natur zu kümmern.* „Er verwirft staatsanwaltschaftliche Func„tionäre, Richter, indem er gegen sie selbst „unbegründete Anschuldigungen und An„zeigen erstattet. Er (Dr. Krstić) *ersinnt „ganz falsche Thatsachen, indem er über die„selben Zeugen anführt (Don Vidulich) von „welchen er nichts weniger verlangt als dass „sie, um ihm einen Gefallen zu erweisen, „und um ihn aus der Klemme zu befreien, „geradezu vor Gericht falsch aussagen.* Die „Acten dieser Strafsache und die Vertheidi„gungsweise des Angeklagten geben ein so „treues Bild seines Charakters, dass jedes „Wort darüber überflüssig erscheint.“

So ein Urtheil über Krstić hat das Bezirksgericht in Volosca noch im Jahre 1895 abgegeben, die Leumundsnote der k. k. Bezirkshauptmannschaft Volosca vom 14./2. 1895, Nr. 37, haben wir bereits in der vorletzten Nummer gebracht, seit dem Jahre 1895 hat sich Krstić gar nicht gebessert, sondern ist im Gegentheil seitdem einige 15 Mal abgeurtheilt worden, darunter einige Male wegen Betrug und steht auch gegenwärtig wegen zweier Verbrechen des Betruges in strafgerichtlicher Untersuchung und doch besitzt er die grenzenslose Unverfrorenheit uns in der letzten Nummer seines Schundblattes aufzufordern, ihm blos eine auch nur versuchte strafbare Handlung nachzuweisen

Und so ein Individuum setzt in seinem Revolverblatt auf die unverschämteste Weise fort, die Ehre des Dr. Janežić wegen der bis zum Ueberdruss besprochene Wechselangelegenheit anzugreifen. Und doch liegt in der ganzen Angelegenheit nichts strafbares und nichts betrügerisches vor. Die Staatsanwaltschaft hat sofort das Strafverfahren, mangels jedweder strafbaren Handlung eingestellt, wiewohl im Küstenlande solche Verhältnisse obwalten, dass unsereins, auch wenn nur ein Schatten einer strafbaren Handlung vorliegt, an den Pranger gestellt wird.

Und nun die Schlussfolgerungen: Die politischen und gerichtlichen Behörden haben Dr. Krstić als einen Menschen dargestellt, der aus Gewinnsucht strafbare Handlungen zu begehen im Stande ist. Nicht unsere Reaction, denn wir kämpfen nur um die Gleichberechtigung unseres Volkes, sondern die dem Dr. Krstić von den istrianischen Italienern gezahlten 100 fl. monatlich haben ihm zum Verrathe veranlasst. Er wird von den Italienern bezahlt um das leichtgläubige Volk durch Lügen irre zu führen. Was er über die bekannte Wechselgeschichte geschrieben hat ist alles lügenhaft, denn auf der lügenhaften Voransetzung gebaut, dass Herr J. M. der Aussteller des fraglichen Wechsels war, wiewohl dieser Herr aus eigener Erfahrung wusste, dass der Spar- und Vorschussverein in Volosca immer und in jedem Falle eines Wechseldarlehens der Aussteller des Wechsels ist. Der italienische Söldner und Verräther seines eigenen Volkes zerrt jeden, auch den ehrlichsten Menschen in den Koth, wiewohl er selbst bis zur Kehle im Kothe steckt. Dieser Mensch beschimpft uns als Schergen und doch versieht er für die istrianischen Italiener, um einen monatlichen Lohn von 100 fl., den Schergendienst. Das ist traurig! Das traurigste aber ist, dass es einige sonst ehrliche Leute mit ihrer Ehre vereinbar finden mit so einem Charakter und mit seinen nichts besseren Herren, Hand in Hand zu gehen. Hiedurch beweisen sie, dass sie auf demselben Niveau eines Krstić stehen. Wir gratulieren! — Und hier sagen wir Punctum!

Otvoreno pismo

Duhtoru Kostantinu, Puoviću i svim drugim Krstićevim patronom kako i onemu tanekemu fotografu, ki po Opatiji raznaša i deli Krstićevu špudaćeru, — vulgo „tetu Jambrožiju!“

Da se ja smjerno podpisani obraćam radje na Vas, nego na onega kega Vi plaćate, to se da tumačit s tim, da ja držim njega odgovornim samo za onu plaću, ku poteže od nekeh od Vas drugeh, tako da je usled tega nedostojan da se s njim „sul šerio“ govori, dočim ste Vi skoro u svem odgovorni za ono ča on, kako prosto od Vas plaćeno orudje, dela, piše i govori, zač vi ste oni, ki ga bud plaćate, bud širite ono, ča on pljuva.

Dakle ja smjerno podpisani obraćam se na Vas i stavljam Vam ova pitanja:

„Je bila po Vašem znanje va zadnjoj Krstićevoj spudaćere štampana ona „replika agli sbirri del „Narodni list“ in Abbazia“ ?“ Ste Vi s onom replikom zadovoljni? Ako ste, onputa Vam valja reć, da se s jako z malim kuntenate, a ako se pak i oni trubili, ki s Vami drže s tako malim zadovolje — onputa im gre ona latinska: Sancta simplicitas, ča po hrvatski znači: O brizna trubastarija. Nego dajmo mi analizujmo sada malo onu repliku.

Najprvo moram Vam spomenut, da mi od „Narodnoga lista“ nimalo ne marimo za ono ča nam on, kega Vi sada plaćate zmera da smo „žbiri“. Vam drugem, ki ga sada plaćate, govoril je on pred par let još i huje: on je proti Vam pisal, da ste „zveri“ (belve) „nemani“ (mostri) da „za vas nije ništa sveto“, da „vam je čuvstvo izvraćeno“, da „govorite pogrdama“, da „hodate po blatu“, da ste „socialni reptili“ (skuže se zè poco!“ da ste „nespašeni Kalabrezi“, da ste „talijanski bjegunci“ i „slavenski izrodi“ da ste „zveri sa zverskom ćudi“ etcetera, etcetera. Vi piace! Dakle ako se Vi niste uvredili na te sramotne epitete, ke Vam je prišival on, kega Vi sada plaćate, zač bimo se imeli mi uvredit na epitete, koje on sada na nas hita? Pak recimo malo, al pravo: Ono „žbiri“ je puno manje nego ono od „socialneh reptili“, „zveri“, „nemani“, kako Vas je ono on nazival. Za to predjimo preko tega ravno na samu stvar.

Najprvo piše: „Težku osvadu koju sam Vam va lice bacil, Vam izliev (l'incarnazione) partida od „črneh“. — Tako va subotnjoj „replike“, a va „replike“ od par let nazad, ta isti kega ste vi sada zeli na žurnadu, da za Vas kartu blati, pisal je, da su naši zastupnici Spinčić, Laginja i drugi izliev (incarnazione) volje naroda.

Kako vidite, Krstić se s Vami i s nami igra šaha — kade je prvo bil turanj, stavil je konja. — Njemu je to jako lahko! Ali to sve ni još niš, prem je i ono od njega jako bedasto, kada govori, da nas je on va strah zagnal. Morda da ga v noći kade vidimo va stomanje i mudandah od stare Jambrožije, onputa ši, da bi nas morda va strah zagnal, ma ovako, a jok! Najlepše je naime ono, ča govori o izjavi g. Fabiania Tu Vam se on spoveda. Tu Vam on poveda da je bil leta 1896. veli radikalac — Hrvat tako da smo se mi Hrvati tobože ponosili s njim.

Ovo zadnje je prosta laž — mi se leta 1896. nismo s njim ponosili, kako se nismo mogli s njim ponosit ni leta 1895. i to s razloga, ča je on na silu otel postat podešta va Kastve, pak je za to već od prvo počel smućevat puk. Nego glavno va toj spovede je to, ča govori, da je bil onput — Hrvat i to radikalan Hrvat, a kasneje da je prez reć nijednemu „Bog“ dizertal. Hvala Bogu, sada smo tu na pravem meste. Po tem je jasno kako beli dan, da on ki piše va svojoj špudaćere sve one sramotne stvari proti Hrvatom ni niš drugo nego prosti dizertor — **dizertor,** ste me razumeli, gospodo Talijani „con e senza le pipe“. I vi plaćate jednega dizertora, a vi drugi mački se ne sramite stat pod komandu od jednega dizertora?

A zač je on dizertal od nas? Za to, zač da nismo bili dosta liberali. Je to uzrok da jedan učen čovek, jedan doktor prava, kemu je onput bilo 35 let, da za to dizerta iz svoje stranke, iz stranke svojega naroda? Odgovorite vi, ki ga plaćate, ako ste vredni Nadalje on piše va svojoj replike, da je spoznal „l' ignoranza dell' abbindolato contadino“ (neukost od za nos peljanega kmeta.) I to bi po njem moral bit jedan uzrok, zač je on dizertal od naše stranke. Nego tu „neukost“ i tu „ignoranzu“ od kmeta on ju je poznaval već od puno prej.

Ne, pravi uzrok zač je on dizertal „dalle nostre file“, to je za to, ča je otel živet na naših spalah i na naš račun, pak kada je videl, da mi ne ćemo tega i kada mu je Campitelli obećal 100 fiorini na mjesec, onput je obrnul banderu i od „radikalnega“ Hrvata, kako sam govori, postal je još radikalniji Talijan.

To je uzrok zač je dizertal a ne ono da mi nismo bili dosta liberali. Da je temu tako, mi to vidimo najbolje od ovega, ča ću sada reć.

Kako smo već više puti rekli, Krstić je još va aprile leta 1896. bil veli Hrvat, dočim se je već va auguste tega istega leta radikalno promenil i postal najžešći Talijan. Ki se spamećuje ča je pisal va svojoj spudaćere od onega vremena dat će nam pravo ako rečemo, da ni va ono vreme bilo ni v Istre ni v Trste ni jednega talijanskega foja, ki bi onako delal i pisal za Talijane kako je on to delal. Nego kada su svršili izbori za petu kuriju, Campitelli je počel bivat s plaćom nekako štišnjeniji tako, da se je najzadą Krstić štufal i hitil je k vragu pero i svoju špudaćeru i šal je va Arbanase da svoje ljude pita za oproščenje za ono ča je do onda delal i pisal proti nam, obećujuć tvrdo, da će se promenit i da će postat čovjek kako je i prvo bil. O tem su pisali foji od onega vremena, a Krstić sam je šal k gospodinu Rikardu Kataliniću Jeretovu i dal mu je besedu, da će se obrnut na bolje i da će bit unapred ono ča je prvo bil. Na 20. novembra 1897. prišal je Krstić z Dalmacije kumpanjan od njegovega rodjaka g. Vukića, kega je Krstić molil, da bi šal po kućah od oneh voloskeh Hrvati, keh je bil ofendil, prosit ih da neka njemu Krstiću oproste — da on će već sve to popravit! A sam Krstić je šal ravno k gosp. doktoru Stangeru, da i njega moli za oproščenje, dapače, kada se je Krstić vrnul na Matulje pisal je doktoru Stangeru ov list:

Veleučenom gospodinu Dru. A. Stangeru
Volosko.

Obzirom na naš današnji dogovor, zahvaljujem Vam, što mi podadoste priliku da Vam iskažem moje izvorno čuvstvo Hrvata.

Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist našoj **Hrvatskoj** stvari; dá, biti ću Vam brat po krvi i srdcu.

Zdravstvujte

Matuljі, 25. XI. 1897.

Ivan dr. Krstić.

Vredno je, da se s tim listom pozabavimo malo. Kako je poznato, „pater" Krstić je „dezertal" „dalle nostre file" negde va auguste 1896. leta, a va novembre istega leta počel je na najgrji način grdit Hrvate a to sve za plaću, ku mu je daval Campitelli samo da dela za Taljane. Leto dan za tim ga vidimo, kade je „dezertal" i od talijanskega partida — i zaželel, kako je to pisal doktoru Stangeru, opet stupit va našu stranku i delat „na korist **našoj** dakle i njegovoj **Hrvatskoj** stvari". Istodobno i va istem pismu on je dru Stangeru izrazil svoje *izvorno čuvstvo Hrvata* — po tom i slepi vide, da je opet postal — Hrvat. A zač to? Ča bi to reć? Ki je temu bil uzrok, da je on od velikega Talijana postal opet veliki Hrvat? Smo mi morda bili postali „liberalniji" nego smo preja bili? Smo mi hitili ča od nas ono „natražnjačtvo", smo mi bili postali morda bolji, nego smo i preja bili? Ne, mi smo ostali isti, ki smo i preja bili i nismo učinili ni koraka da se zbližimo Krstiću. Nego ta korak je storil on a znate zač? Za to zač su ga Talijani ostavili „in bianco", a njemu je trebalo bečі. I pokucal je na vrata doktora Stangera i pital ga je neka mu da tisuće fjorini, pak da će delat od sada samo proti Talijanom. Doktor Stanger ni otel dat teh bečі, zač je znal, da pošten čovek mora se više puti na svoju škodu žrtvovat za narod, a ne pitat plaću za to. Kada je Krstić videl, da mu doktor Stanger ne da bečі i kada je videl, da ga ljudi nete više imet va svojoj stranke, svil je povrazi i — via lù. Sada ča će, ča ne će. Talijani ga ne te — Hrvati ga ne te. — On paf! mej socialiste. Nego socialisti imaju drugačijeh tičić nego je Krstić, ki izrabljuju neukost brižnega puka i Krstić videć, da tu nima niš za njega — pustil je i to — i ostal je neko vreme na Matuljah sull' aspettativa.

Takovega ste ga našal vi, šior Kostantin i pobrali ste ga i zeli pod svoju kiriju — i eto ga tu va službe Talijana.

Je tako, ale ni? Ala za svaku laž, ku smo mi napisali pripravni smo dat 100 krun Vašoj „Lege Nazionale". Dobro, ali ako je temu tako kako i va istinu je, **zač mi smo čuli od ust vaših ljudi, da bi ih sram bilo, kada bi ih Krstić na ceste pozdravil**, kako morete vi pomislet, da će se pametan čovek ni škomponit na ono ča pljuva jedan onakav individuo kakov je Krstić? Ale mi se čudimo Vam, Vam drugem, keh on publikamente za nos vuče, zač Vam dava očit rog za sveću, kada govori, da ga je činelo dizertat od naše stranke to, ča smo mi bili zločesti i ča nismo bili dosta liberalni za njega. Bečі, bečі mu nismo oteli dat — to je bilo sve — eto. A on vas vuče za nos i s tem, ča piše va toj „replike". — On piše: „Čak va vašoj fortice — va Kastavšćine sam vas potukal". To su oni „allori" keh da je pobral i da pobira va borbe proti nam. Da vidimo kakovi su ti „allori". Leta 1896. va febrare mesece, kade je još bil „radikalan Hrvat", Krstić je pisal va svojoj štrace ovo: „Neka si dobro upamti naša „perjanica", **da nigdje u Istri nije tako klimava hrvatska sviest, kao što je baš u takozvanoj matici hrvatstva — u Kastavšćine!** Kazati Zamećanom, Rubešom, Matuljcem i tako dalje da su Hrvati značilo bi: htjeti se podvrći sudbini sv. Stjepana". — Dakle po samomu Krstiću ni hrvatska sviest nigdje tako klimava kako upravo u Kastavšćini. I tu kade je ta sviest tako klimava on da nas je upravo „sbaraljal". Kad bi to i bilo — ti „allori" bi bili jako lahki. Nego mi vidimo još neć drugo. Vidimo, da se njegovo delo upravo na njem osvećuje. Mi vidimo naime Zamećane, Rubeše a osobito Matuljce, kako su se vrnuli svojim ljudem i pod našu častnu banderu, mi vidimo i to, da se upravo ta mesta sada ponose sa svojim hrvatskim imenom, vidimo dapače još i to, da kada bi Krstić otel prit k njim tumačit svoje talijansko evandjelje, da bi upravo značilo: htjeti se upravo podvrći sudbini sv. Stjepana Su i to „allori?" Nego o tom još drugi put, kako i o nekeh drugeh stvari, ke su va toj replike.

A sada? Sad ga imate naštampanega vašega čoveka. Ne fali drugo nego da ga još Edmundo Jelušić fotografa, pak da ga nese v Opatiju na banj „Kvarnero" kamo on svake nedelje nosi „tetu Jambrožiju" valjada, da ju malo okuplje.

Un giovane comerciante de Voloska.

Ča piše „teta Jambrožija."

Vara ke salo, salo, salo! I „teta Jambrožija" od subote ima salo, jedno dugo salo, aliti kako bimo mi drugi rekli: prilog. — Va tem sale, kako i va celoj toj Jambrožininoj stomanjičine ima kako vavek puno blata. A da bite znali, kako to smrdi po ovoj tepline! — Ja se va istinu čudim onemu našemu fotografu ki ju vavek raznaša po Opatije.

Orpo ki stumih mora imet ta čovek! Prvo ju je raznašal okole po Opatije frankulin muž, nego reć bi da je puli nje namlatal, pak je tega djavla ča pustil. Va Lovrane ju raznaša okole neki Cole! I Cole ima tvrd štumih, a još tvrdji nos, pak ga ni strah da će naštrapat. Nego za fotografa je laglje. On je „gigerl" vavek pun svakakoveh odori, pak mu trebe da ti odori ubijaju smrdeć od „tete Jambrožije". Bilo kako mu drago, fotograf gigrl i Cole z Lovran moraju bit veli ljudi, kada su dobili tako delikatnu službu — raznašat okole Krstićeve „tete Jambrožije". To će najviše rabit fotografu on će se moć od sada napred podpisevat ovako: X. Y. . . . . fotograf della corte grega e capo di ambulanza dele tete Jambroziache. Orpo che onori! Ja ću mu od sada vavek baretu znimat i klanjat ću mu se i klanjat sve dokle god mi križi ne popucaju!

* * *

Krstić šepa. O, čujte ovu: C. kr. kunžiljer Fabiani je još leta 1895. dakle puno preja nego je Krstić postal Talijan, pisal, da je Krstić vredan za bečі storit i takovo delo za ko se gre va peržun i da Krstićevo moralno ponašanje ni bez mači itd. Mi više puti opetujemo te besedi, i za to na nas Krstić pljuva žuć i otrov. I on tumači Nemcem i Taljanom, kako je prišlo do tega, da ga je Fabiani tako grdo naštampal. To da se je dogodilo za to, zač da je Krstić (to sam Krstić poveda!) bil va ono vreme veli Hrvat, i za to, da ga je Fabiani onako grdo naštampal. I valje za tem nas pita: „Metnimo (to su njegove besedi) da bi mene političke oblasti pomagale kako bite mogli špiegat današnje postupanje napram meni sa strane od političke oblasti za onem, ča je izraženo va vašem silnem dokumente?" Da kako bimo to mogli špiegat? Jako lepo. Krstić se je sam vanka dal. On je sam napisal da ga je Fabiani za to onako grdo naštampal, zač da je bil Hrvat, a čim je Krstić postal Kalabrez promenil se je i Fabiani sprama njemu, a tako i današnji kapitan Scarpa proteji Krstića. Ali od tega ne sledi da ono ča je va onem „silnem dokumente" ni sve prava i živa istina. Dapače ondje je još malo rečeno.

* * *

Krstić se diči, da je bil va rešte. Neki dan se je dičil s tem, ča mu stara Ambrozinka kupuje mudandi i stomanji a sada se diči s tem, da je bil va rešte. Ja, on se diči, i to za to, zač da ga mi vane napadamo a on da odgovara zi silom i onputa da ga mi tužimo. Povero inocentino! Kako bi on znal dat rog za sveću da je kemu.

Ala neka dokaže, da je on za ča god takovega bil jedan dan va rešte, pak ćemo ga valje zet va stranku i dat ćemo mu oneh 1000 fjorini, keh je leta 1897. pital doktora Stangera, da mu ih da. Ale je morda pozabil na oni buletini od železnice, na gospu Resman i tako dalje i tako dalje? A za ča je ono neki dan bil kondanan na 3 dni? Su mu i to Hrvati krivi?

* * *

Krstić ima slabu mrmoriju. Krstić nas sfiduje, da neka mu mi dokažemo samo jedan slučaj, kade bi on bil delal ča god za bečі. Ako je to pozabil, neka se malo potrudi do c. k. suda, pak će tamo doznat i to.

* * *

Naše nemško pismo. Krstić se jadi na nas, da smo mi povedali Nemcem sve ča je on. — Mi smo to učinili od naše dobre volje, zač i mi imamo lepi broj Nemac ki su nam prijatelji, pak smo oteli pokazat njim tega po dva puta dizertora. Nego za pravo reć, oni su nam rekli da ni vredno da oni Krstića poznaju — ter da ča ne znamo, da su ga čekali, da ga na vritnjakeh stiraju ča od jednega lokala.

* * *

Esimi signori. To da su Puović i Kostantini. Krstić govori da se diči „della loro benevolenza". Lepa benevolenza je ono bila kada se je Puović neki dan onako na njega otresal i to pred drom Poščićem. Nego morda mu kada god ča vrže (Kostantini dá za sigurno) i za to su esimi signori.

* * *

Kinezki sud. Kada je neki dan c. k. sudac dr. Lučić Kostantina odsudil na 40 krun ale 4 dni peržuna Krstić je pisal da je to Kinezki sud. Neki dan je ta isti sudac dr. Lučić odsudil dra Poščića za stvar o kojoj ćemo z vremenom progovorit — a Krstić piše tom prigodom: „Na to smo mi opazili, da će svoju progovorit vreme postenjak, koje vreme smo mi doživeli pred tri dani, kad je ono **kroz usta c. k. kot. sudca sudilo**: U ime i t. d. i t. d. Senza commenti.

* * *

Doktorati — mudandi. Krstić se ruga nekemu gospodinu da je otel stvorit doktorat, pak da je jedva jedvice položil državne ispite. Mi odgovaramo na to ovo: temu gospod. su s njigovemi državnimi izpiti otvorena vrata i najveće službi i časti dočim su nekemu drugemu sa svem njegovem duktoratom otvorene samo kakove takove smrjive mudandičine, iz keh mu visi jedno dugo, dugo saletino.

Barba Tončić.

Gizdave divojke.

Narodna pjesma iz Istre.

Proplakale majke divojačke,
Zaplakale ter se nasmijale,
Što im kćerke tu sramotu čine.
Idu mlade od sajma do sajma,
Na sajmu su ti mladi junaci,
Oni mahnu sa desnicom rukom:
Simo bliže te mlade divojke
Da ćemo se malo ponapiti
Lipo vrime skupa probaviti."
I kada tri mlade razumile,
Od veselja momkom odletile,
Ter tu piju vino i rakiju.
A kada se vina ponapiše,
Stali momki mladim govoriti:
„Divojčice rumeno vam lice,
Da bite ga obljubiti dale!"
I kada su glase razumile,
Jako su se tada prestrašile,
Ter su momkom tiho besjedile:
„Nebi toga učinile mlade,
„Za obadva crna oka svoja,
„Takve nisu naše majke bile
„Nit ćemo mi to činiti mlade!"
Idu mlade od sajma do sajma,
Al ne idu za kupovat vole,
Al ne idu za kupovat ovce,
Već te mlade po sajmu šetaju,
Da gledaju momke i junake.
Kad junaka vide nagizdana,
Od veselja ne mogu ni dalje.
Tu njim kupe facole, traverše,
Tu njim kupe zlata svakojaka.
Kada mlade kući dolazile,
Svojim majkam dare kazivale,
Majke njih su jako ukorile:
Odkud vama dari ovoliki?"
Mlade svojim govorile majkam:
„To su dari od dragog našega,
„Jer smo mlade momka ugledale
„Lipa momka lipo nagizdana
„Nagizdana, svilom odivena!"
Majke svojim kćerkam besjedile:
„Čudne ste vi današnje divojke,
„Vi gledate momka nagizdana,
„Vi gledate jeli ga na oku,
„Ne gledate kuće ni dvorišta,
„Ne gledate polja ni livade,
„Ne gledate lozne vinograde,
„Ne gledate kakav mu je otac
„Kakav otac i kakva mu majka,
„Nisu vaše majke takve bile!"
Mlade svojim odgovore majkam:
„Zašto ljudi od starine kažu:
„Težko umriet kad ništa ne boli
Težje ljubit što srce ne voli!"

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Personalni porez. Budući ste pozvali sveh kem je bil nepravedno odmeren personalni porez da se oglase, javljam se i ja. Leta 1898. kad sam imel va mojoj butižice puno više dobitka i kad sam dobival od kući puno više fita, sam platil 6 for. personalnega poreza. Ovo leto pak, kad se puno manje trguje i kad primam od kuće manje fita prišlo mi je za platit 49 fiorini za personalni porez dakle u tri leta 8 puti više, kako da sada 8 puti više dobivam nego leta 1898. Najsmešneje je da su mi stavili da od butigi dobivam 5 tisuć tri sto i 13 krun na leto a celo leto ne inkasiram 10 tisuć krun Po temu bim va butige dobival više od 50 po sto na celi inkas. To je upravo smešno. Vi mali tergovčići: „gore uše!" do malo let ćemo svi postat veli bogataši.

Jedan mali trgovčić
na Voloskem.

Samo oštro. Neki domaći i privandrani Kalabrezi na Voloskem i v Opatije počeli su već malo previsoko svoj mačji vrat zdigat i sprdat svakemu. Tako je ponedeljak jedan domaći mačić (kega za danas nećemo imenovat) posvadil se već va jednoj oštarije z jednem našem čovekom, pak mu je onako na jedan put skočil na vrat Naš čovek, se zna, mu ni ostal dužan, nego mu je z interesi vratil. Mi odsudjemo svaku silu i tučnjavu, nego svejedno preporočujemo našem ljudem, da se ne puste smradit od svakega privandranega, talijanskega glada, ali od svakega smrkavega izdajice. Svaku uvredu naše narodnosti, našega materinskega jezika neka svaki od naših oštro od sebe odbije. Ni treba, da se mi va svojoj vlastitoj kuće pustimo od nijednega vredjat, a najmanje pak od gladi, ki su prišli ovamo k nam najist se. Ako budemo krotki i ponizni, hoće nas naši gladni neprijatelji pojest. Zato samo oštro! pokazimo našem neprijateljem zube pak makar imala rabit „toljaga".

Štirn i Klanjšek pod obtužbom. Kako nam pišu iz Trsta, Štirn i mali Klanjšek su pod obtužbom radi tega ča su na Josipovo po Voloskem a braceto hodili i vapili: „van s Hrvati ne ćemo ih već." Znamo već naprvo kako će to pasat.

Kalabrezka zahvalnost. Žive vam na Voloskem jedna udovica, ka bi bila seguro do sada od glada poginula, da nisu ju Hrvati pomogli. — Dr. Laginja njoj je storil dobra kako jednoj svojoj sestre. Od kada je prišla na Volosko bivat, biva za niš puli jednega dobrega domorodca. Pak ča mislite da je za to zahvalna? Svaku priliku porabi da more špotat svi Hrvati a navlastito Voloski. Kad je bil va jenare na mestu Laginje zibran Benatti ona je od veselja skakala i tancala. — Ki goji zmiju va nedreh ujede ga.

Jedan slučaj kozic. Pred petnajst dan prišal je iz Dubrovnika na Volosko neki zidar, Pietro Signorelli, rodom Labinjan.

Prošlu sobotu je obolel. Občinski lečnik Dr. Fabianić, ki je bil k njemu pozvan, videl je valje, da je čovek bolan od kozic, pak je učinil sve moguće, da bi ga zeli va rečki špital. Budući gà v Reke nisu hteli, odpravilo ga se je va lazaret na Voloskem, kade je posvem osamljen. Bol ni težke naravi, pak je ufanja, da će jako brzo ozdravet.

Kazinaši izgubili pravdu. Kazinaši zgubili su i na drugoj inštance pravdu s firmom Braća Schlimpf va Beču. Sud je odsudil, da moraju kazinaši platit K 16.309·62, 6% interesa od 24. febrara 1897 i trošak pravde po K 2060. Sada kazinaši, ki su zgubili vas svoj kavidal moraju još donaplaćat na svaku acijon K 53. To su njim napekli oni lepi direktori od kazina. Svejedno je neki puli tega bradu omastil. I takovi direktori hteli bi još našu občinu u ruku zet. Ala ma bimo friško stali!

Goropadna ženska. Od meseca jenara prebivala je neka majarska učiteljica, imenom Ersilia Razs kod g. K. pl. M. v Opatije, kamo je prišla na lečenje od nervoznosti. Pred nekoliko dan ju je bol tako prevladala. da je postala uprav biesna. Ponedeljak zapodne je n. pr. z jednim nožem pretila u kuće svim, po cesti je pljuvala na svakega, tako da se je moralo poslat po duhtora i peljat ju v Reku va špital. Tu ju pak nisu hteli prijet, zač da nimaju mesta. Utorak večer pèljalo se ju je nazada v Reku — tamo zručilo pulicje, ka će ju pak odpratit doma va Madjarsku.

Kakovi junačine su ti naši Talijani! Pasani pondeljak imel je prit z Pirana va Trst vapor „Risano", a š njim dva istarsko-talijanska begunca od marine va Pule: neki Giovanni Angelis, fogista na ratnem brodu „Tegetthoff" i Giovanni Bapi, mornar na brodu „Franz Joseph". Ti talijanski tići, samo da ne služe našega cesara, hteli su zletet preko kunfina va svoju „madre patriju", valjada da pohode junačinu Barattieri-a, a uz put su hteli videt još malo svoju junačku braću Piraneze. Ma policija va Trste ima dobar nos, pak je te kolone našega cesarstva ćapala i stavila jih va katafić. (Bog zna, ako neće Hortis i za to interpelirat va Beče?)

Bogomerski tati. Na početke ovega meseca prišli su va crekav va Hrušice, blizu Podgrada, nepoznati tati i pokrali ciborij, kalež, shranište za veliku hostiju, 2 sreberna srdca i neke druge vredne stvari. — No najžalostneje je, da su odnesli veliku posvećenu hostiju i do 20 malih, od keh su nekoliko i po tleh raztresli. Škodi je okolo 400 K. Sve kaže, da su se tati pustili zapret va crekve. Ki bi to storil nije poznato. Onaj dan zapolne videli su na moste dva mladića, prilično lepo obučeni, ki su među sobom govorili talijanski.

Umrla na putu. Seljak Mate Crnić iz Starade (sud. kotar Podgrad) pozval je lečnika i babicu, da bi pomogli kod rodjenja njegovoj ženi Margareti. Potle je lečnik rodilju pregledal i videl, da će rodjenje bit teško naložil je, da ju odpeljaju va bolnicu (špital) v Reku. Postavili su ju na voz a š njom je šal i muž, al kad su prišli k Pilepićem, već skoro na Rečki kunfin, siromašna je ženska od velikih muka umrla. Jer se je to dogodilo na kastavskoj zemlje, odpeljali su ju nazad na Kastavski cimiter i postavili va depozit. Ovo je za istinu žalostno putovanje.

I od tamo teraju Talijane. Va Švicarskoj je strašno čuda Talijani, tamo su oni kako doma — nekako onako kako i pul nas. Nego kako posvuda tako i tamo narasli su njim preveć veliki kreljuti, pak su počeli zapovedat i delat šioper. No tega ne trpe ni njihovi gospodari ni sam tamošnji goveran, pak ih z jednega samega mesta misle spravit doma jedno 800. Doma te bit valje bolje, kada budu morali poć slepići i miši lovit ako te jist. Ča ne salo i Pirija?

Čuvajte se Brazilije! Zajedničko ministarstvo vanjskih poslova u Beču obavešteno je službeno, da je vlada države St. Paulo u Braziliji (južna Amerika) razpisala natječaj za 30.000 izseljenika, koji bi se imali dovesti onamo, tobož da će se moći ondje naseliti na državnom zemljištu. Na ovaj natječaj stiglo je vladi u St. Paolo više ponuda od raznih parobrodarskih društava i agenata, a medju tim ponudama nalaze se takodjer četiri, u kojima se dotičnici nudjaju, da će izseljenike snubiti u Austro-Ugarskoj i odavle ih odvesti onamo. Sva je prilika, da će se vlada u St. Paulu odlučiti za jednu od ove četiri ponude, jer se austro-ugarski izseljenici kao radini i valjani poljodjelski radnici mnogo traže. Na prilike u državi St. Paulo na osnovu pouzdanih uputa i izvještaja veoma su nepovoljne i žalostne, te se narod opominje, da se nipošto ne seli onamo Nema ni govora o tome, da bi izseljenici dobili državnoga zemljišta, jer ga u obće i neima. Oni su prinuždeni preuzeti težak posao na plantažama ili poljima, gdje se kava goji. Predani su na milost i nemilost novim gospodarim, koji ne poznaju milosrdja, tjeraju ih na težak rad, a slabo ih plaćaju. Izseljenici ne imaju ondje ni kuće ni kućišta, što bi svojim zvati mogli, te žive ondje kao pravi robovi. Ovako govori izvještaj, koji je stigao zajedničkom ministarstvu vanjskih poslova u Beču.

Za to neka se svaki čuva agenata, koji narod nagovaraju, da se seli onamo, jer će ljuto stradati. Valja ovdje još upozoriti, da u zadnje doba agenti za izseljivanje u Mletcima i Genovi poplavljuju Hrvatsku i Slavoniju pismima, koja su pisana dobrim hrvatskim jezikom i koja su upravljena na pojedine seljake.

U tim pismima nagovara se narod za izseljivanje i himbenim načinom mu se predočuje, kako ga „liep život" preko mora čeka, te se ujedno preporučaju razna parobrodarska društva za prevoz u Ameriku. Neka ne vjeruje nitko ovakvim zamamljivim riečima, jer ti ljudi idu samo za tim, da sami nešto zasluže.

Ča je novega po svete?

Austrija. Kako smo jur zadnji put javili, dok je talijanska umjetna većina istarskog sabora štrajkovala, stavili su naši narodni zastupnici više liepih predloga, a medju inimi podnio je i zast. Kozulić prešan predlog proti vinskoj klauzoli, da očuva naše vinograde od gotove propasti. Neki talijanski listovi iz Trsta pišu, da će se istarski sabor sazvati u Pulj i da će vlada predložiti saboru zakon, po komu bi odsele bio Pulj kao sjelo istarskog sabora. Talijani, da će pristati na to samo tada, ako im vlada dade nekoliko političnih i materijalnih koncesija (kakvih koncesija, kad imaju već sve! Škole uredi, sva mastnija činovnička mjesta i cieli sistem, — sve, sve je talijansko, akoprem su Talijani u Istri u ogromnoj manjini, neka im sad još vlada dade oblast, da nas nekažnjeno pohitaju u more ili postreljaju, onda te bit valjada kontenti! Op. sl.) Talijani bi mnogo bolje učinili, da pozorno pročitaju, što piše o radu njihove „saborske većine" njemački list „Information", koji izlazi u Beču, ili pošto njemački ne poznaju, neka uzmu u ruke njihov list „Risveglio", koji jih naprosto krsti „istarskom talijanskom Camorrom", ter veli, da istarski sabor već godine i godine ne radi ništa nego to, da vriedja „najdublja čuvstva Istre."

U goričkom saboru odgovorio je zast. vlade na upit Dra Tume o premeščenju Koparskog učiteljišta u Gorica medju inim i to da vlada posvećuje osobitu pozornost tomu zavodu, ali da joj nije ništa poznato o tobožnjih u nebo vapijućih odnošajih na onom zavodu (neka čita dičnu „N. Sl." ili drugi koji slov. list, pa će znat i previše! Op. sl.)

U dalmatinskom saboru primljen je predlog, da se Vrgovačko pitanje izruči posebnom odboru i dva predloga o uvedenju hrvatskog jezika, ko uredovnog jezika, u svih dalm. državn. i civilnih uredih.

U Kranjskom saboru govorio je zem. predsjednik kod pitanja o selenju naroda u Ameriku, da se to neda preprečiti kojekakvim pulicaj. uredbami, već tek podignućem poljodjeljstva i obrta. (To kad i kamo više valja za našu jadnu istarsku raju! Op. sl.)

Kod naknadnog izbora saborskog zastupnika za X kotar u Beču izabran je socijalno-demokratski kandidat Dr. Adler, proti antisemitu Rissavegu. Češki kandidat Ludviček dobio je 41 glas.

U češkom saboru odpućen je predlog grofa Buquoi o promjeni izbornog reda u kuriji veleposjednika, nakon žestoke debate odboru od 16 lica.

Srbija. Srbski min.-predsjednik Vuić izjavio je, da će srbski kraljevski par putovati dojduće jeseni u Petrograd, a taj posjet da vriedi u prvom redu ruskoj carskoj obitelji. Odaslanici srbske i turske vlade složiše se u svih točkah ugovora, koji bi imao trajati tri godine.

Bugarska. Narodno Sobranje odlučilo je 100.000 franaka za doček ruskog vel. kneza Aleksandra Mihajlovića. Zatim bijaše sobranje odgodjeno. Ruska banka dala je bugarskoj vladi za pokriće tekućih potreba zajam od 6—8 milijuna.

Rusija. Na sokolskih svečanostih u Zlatnom Pragu bio je medju ostalimi i ruski general Fedorovć-Aitić koji je na svom odlazku iz Praga vrlo simpatično pozdravio Čehe. Prema najnovijim vijestima iz Petrograda zaručio se ruski prestolonaslednik vel. knez Mihajlo sa princesom Cecilijom Mecklenb. Šverinskom.

Transval. Već su skoro dva leta, što se Englezi biju u Africi s Buri, ter su Englezi kod raznih bitkah izgubili do sada na tisuće i tisuće ljudi i potrošili nekoliko miljarda pa sve uzalud! Rat ni još ni iz daleka gotov, pače sve što dalje, po Engleze sve to gore! I prošloga mjeseca palo je što od bolesti, što od burskog olova ništa manje nego 3745 Engleza. Buri su dapače ovih dana bacili u zrak i jedan englezki željeznički vlak. koji je dolazio iz Piatersbourg-a ter je pri tom zaglavilo 19 Engleza. Najgore ide Englezom u Kapskoj koloniji. Zato je lord Kitchener zaprosio englezku vladu, da mu pošalje svu momčad sposobnu za vojnu, koja joj nije neobhodno potrebna kod kuće, našto je englezki ministar rata makar i teške volje pristao.

Neki visoki englezki častnik, koji se vratio nedavno iz Afrike, pisao je u jednom englezkom listu, da bi vojska mogla potrajati jošte do 1908. god. uz godišnji gubitak po Englezku od 100.000 maraka i 80 milijuna funti šterlina, a na svaki način, da će Englezka još kroz deset godina morati neprestano držati u Afriki na oružju najmanje 70.000 ljudi. (Altroche aneksija Transvala i Orange-a! Op. sl.)

Književnost.

Primili smo od knjižare Lav. Hartman u Zagrebu: Klaićevu povjest Hrvata. Knjiga je izdana u tri sveska s ilustracijoni u vrlo ukusnoj opremi. Mi ćemo se na ovo krasno djelo još osvrnuti a preporučamo ga već sada svim rodoljubom. Sigurno neće se pokajat nitko, koji tu jako lepu knjigu kupi.

Izjava.

Ja niže podpisana izjavljam ovim občinstvu Voloskoga-Opatije uslied nekojih klevetа proti mojoj osobi sliedeće:

Nekoji pogani jezici raztrubili su o meni nekoje lažljive i posve izmišljene vjesti. Te razbojnike moga poštenja ovim javno pozivljem, da se prijave i da mi u obraz spočitnu i dokažu ono, radi česa me klevetaju. Ako toga ne učine, pokazati će doista, da su infamne duše, vredne prezira svakoga poštenoga čovjeka. Svakoj je poštenoj osobi svoje poštenje najdraže na svjetu, pak je i meni, koja sam ga znala uzdržati čistoga od svake ljage, kod svih mnogobrojnih ljudi, kod kojih sam dosad služila i radila. Toliko za sada, a u buduće više, makar došla i imena na svjetlo.

Volosko dne 7. julija 1901.

Antonija Kral
gostioničarka na Lipovici.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežiča u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 8 kruna, za sočjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 29. Volosko-Opatija u četvrtak 18. srpnja 1901. God. II.

Istarski sabor i talijanska većina.

Kako smo već va broje 26. „Nar. lista“ pisali odprl se je na 20. meseca junija o. l. istarski sabor ili dieta va Kopre. Talijani su se nadali, da će bit sabor sazvan va Poreč pak su se prevarili. Ovo leto imeli su svetkovat četrdeset letnicu istarskega sabora pak su se nadali da će va Poreče moć delat i govorit ča budu hteli i telegrafat v Italiju kako budu hteli, zač da naših devet deputati ne će bit va Poreče kako ih ni bilo pasana leta. I zač bi ni šli? Svaki se spametuje ča ih je tokalo pred četiri leta. Naši su deputati prišli va Poreč va dijetu a Talijani su platili porečke fakine, ki su nutre va diete na naše deputate pljuvali, rugali njim se „šćavi“ hitali va njih smrad, tako da su na koncu morali bežat z Poreča. A i kad su bežali nisu njim Talijani dali mira nego su za njimi kamene hitali tako, da su misleli, da je za njih finjeno. Drugo leto za tem ni htel naš Presvetli Cesar da Talijani z našemi deputati tako fakinski postupaju, pak je sazval sabor va Pul, kade je dosti bajunet.

Naš presvetli Cesar ima najme pozakone pravicu sazvat istarski sabor kamo će, al va Pul, al va Kopar, al va Poreč al drugamo.

Talijanom ni to bilo pravo pak su protestali levo i desno, a za pokazat da ni va Pule ni bolje nego va Poreče su Talijani i va Pule naše deputate sramotili na najgrdji način. Kad su naši zastupnici videli, da nisu sigurni za svoje življenje ni va Pule šli su lepo doma pak nisu dve leta šli nikamo. — Ovo leto su Talijani seguro misleli, da će bit sabor sazvan va Poreč. Kako nebi? imaju va Beče Rizza, Polezina Benatta pak sve jedno njim je škrokalo. — Naš presvetli Cesar je sazval sabor, kako smo već gore rekli, va Kopar. Na 20. meseca junija su prišli svi talijanski i naši deputati va Kopar va sabor. Komać se je sabor odprl talijanski deputati su protestali, da je sabor sazvan va Kopar a ne va Poreč pak su šli ća. Naši, se zna, budući ih je premalo nisu mogli storit niš pak su morali poć doma. Celi pošteni svet našega cesarstva se je rugal Talijanom, da su storili takovu komediju samo za to, da neće već moć pljuvat onako slobodno kako su va Poreče na naše deputate. Čujte malo ča piše od te talijanske kumedije talijanski list „Il Risveglio“, ki se štampuje va Gradiške.

„Talijanska većina va istarskem „sabore misli da nosi svu kulturu i ta„lijanstvo, a oderuštvom i najbezobraz„nijim iskorišćivanjem, i svojemi grdemi „špekulacijami na škodu Slavena i Ta„lijana (si čul salo?) postala je kamo„rom, sramotnom i razkošnom vladom „na izdajstvo Istre i njezinega puka. „Ta talijanska većina igra najgnusniju „od sveh komedij. Počelo se je s po„zdravom vladara, nastavilo se je pro„testom da je sabor sazvan va Kopar „a svršilo se je s tem da su talijanski „deputati pobegli iz sabora. Istarski „talijanski foji zovu ta bieg manifesta„cijom Talijanstva; va istinu pak ne„znamo kako dolazi narodni talijanski „značaj u savez s tom komedijom?! — „Naprotiv, kako Talijan (to piše Ri„sveglio“) protestiram proti toj pogrdi „talijanstva budući se tu talijanstvo po„stavlja na mesto magarca, ki kako „munjen okol sebe petasa dočim su „jedan put Talijani znali svojem po„našanjem porušit i koju vladu. Naj„prvo pitam ja: kakov je to grad Ko„par, da ne bi bil vredan da va njim „bude istarska dijeta? Al pak morda „ni ta istarska dijeta vredna, da bude „va Kopre? Kamora istarsko-talijanska „misli valjada, da neće va Kopre moć „delat ono ča bi delala va Poreče. Ča „ne? Al je morda za provinciju od „kakove škodi, da je sabor va Kopre? „Zač nisu to preprečili ti talijanski „kamoristi, ki toliko kriče od svojga „istarskega domorodstva? S tolikemi „don Matteo, s tolikemi Rizzi, s toli„kemi Bennati nisu znali goveran pri„dobit za se da bi sazval sabor va na„vadno mesto! Tako mala stvar pak „nisu bili vredni dobit ju. (Altroke „peto kolo! op. sl.) Sada pomislite malo „ča moru oni dobit boljega i većega. „Istarska dijeta pala je poradi svojga „nikakovega delovanja tako nizko, da „već leta i leta niš ne dela nego vre„dja najdublja čuvstva Istre.“

Tako piše talijanski foj „Risveglio“. Mi ćemo temu samo to pridodat: Talijanskem deputatom nije ni na kraj pameti korist istarskega puka i gospodarsko blagostanje Istre. Njim je samo do tega, da bude v Istre sve talijanski va školah i na sude i va crekvah pak magari svi Istrani Talijani i Hrvati poginuli od glada. Za to oni puk smućuju za to oni Krstića plaćaju, a trubasti puk neka se da slobodno za nos peljat.

Dokle je puk istarski zapućen i bedast moru se Talijani s njim igrat slepega miša. Joh ti ga pak Talijanom kad jedanput istarski puk oči otvori.

Za čem Talijani gredu?

Neki Paulo Tedeschi napisal je pred dvajsetak let knjižicu, va koj se govori od propadanja Talijani va Istroj. Ta Tedeschi je bil jedanput pop va našoj biskupije, pak kašnje je odpuhnul va Taliju, kade je i napisal rečenu knjižicu. On govori, kako bi se Istru moralo potalijančit od vrha do tal, navlastito pak kako bi se imelo potalijančit Hrvate.

Va toj stvare preporuča Talijanom, da ne postupaju prenaglo, i da neka budu jako obzirni prema Hrvatom. Oni da njim ne smeju reć da su Talijani, aš da bi se temu uprli zubi i nokti. — „Za sada — piše Tedeschi predobit će se puno s tem, ako ih osvedočimo da oni nisu Morlaki, Slaveni ni Ćići, nego (čujte mački!) danas treba njim va glavu zabit, da su oni Istrani. Vreme će pak svoju storit, aš vreme je poštenjak“.

Ste videli malo! Kako je pred dvajsetak let Tedeschi naučeval, tako danas Krstić dela. Njegovi mački već nisu Slaveni, al barem od tega ne pusti se već niš čut, nego Istrani. Kad budu svi ti mački osvedočeni bili, da su va istinu Istrani i niš drugo, onput će jih vreme kroz noć prelet va Talijane. — Krstić gre va toj stvare još dalje. On i talijanski puk va Istroj, pak i talijanske zastupnike talijanska družtva i talijansku stranku — zove da je to sve — istarsko. To je, da su mački i talijani sve jedno, najme za sada — Istrani. Vreme pak će storit svoju — to će reć, da te od sveh teh Istrani na jedanput uskrsnut Talijani.

To je sve očito i za svakega, ki vidi malo dalje od nosa jasno kako beli dan, To bi naši zavedenci i prodanci morali jedanput za vavek zabit va možjane — i nastojat bi morali, da zlo, ko njim prieti, odstrane od sebe dokle su na vreme. Ono ča piše Paolo Tedeschi čista je škola naših iredentista — oni se tega drže, kako pijan plota.

A neki naši ljudi?

Žalostno je, kako im ti naši ljudi veruju, i kako se daju od njih peljat v jamu. A i čudno je to — kako se more nać v Istre nekoliko tisuć ljudi, ki ne samo da veruju va to, nego bi

PODLISTAK.

Kozjavuna i Kozjirog.

Priobčio A. J.

(Svršetak.)

Dok je majka pripravljala objed, junaci se dogovoriše kako će se za podne prošetati na obalu, da vide tko će dalje u more baciti željeznu kuglu.

Dobro pobratime — veli mu Kozjavuna — ti donesi na obalu tvoje dvie željezne kugle, ali čuj moj pametni savjet, meni neka bude veća a da ne bi ti s većom ruke si izčašio.

Kad se dobro nahraniše k moru se zapatiše. Cielo selo doleti k moru na obalu e da vidi tko će dalje odbaciti kuglu. Kozjirog pograbi kuglu zaniše njome do dva do tri puta a kugla odleti nebu pod oblake i pade daleko u široko more, gdje je pala tekar se je vidilo. Cielo selo sada krene glavom, da vidi postolara, kamo li će ju on odbaciti. Kozjavuna izvadi kapu sa svoje glave i stade hitro š njome mahati.

Šta radiš Kozjavuno? — upita ga Kozjirog.

Zar ne vidiš tamo daleko onaj brod? Mašem njemu da mi se s puta makne a da ga ne bih pogodio.

Cielo selo od straha rukama sakrije si lice i ču se žamor dal od molitve il kletve: Kozjavuno poštedi mornare, jer siročad bi te proklinjala. I Kozjirog sa suzami na očima Kozjuvunu svesrdno molio da neka poštedi ladju i mornare. Napokon se Kozjojvuni omekšalo srdce i Kozjemrogu tiho odvratio: Kad me i ti liepo moliš ne ću bacati kugle već mi hajdemo kući, da izjedemo ono što nam je od objeda ostalo.

Kozjojvuni cielo selo se liepo na milosti zahvalilo i njega do same kuće izpratilo. Svatko u selu hvalio je njegovo milosrdno srce i njegovo junačtvo kovao u zviezde.

Sliedećeg dana baš kod ručka junaci se okladiše tko će više izjesti fažola. Na ovo je majka svojeg jadnog sina nagovorila jer je vidila, da Kozjavuna niti polovicu ne pojede koliko Kozjirog pa mislila, da mu je time stupicu pripravila.

Dobra majka do dva velika kotla fažola nakuhala, liepo ga osmočila i u velikih zdjelah na trpezu postavila. — Junaci se k stolu posjedaše, drvene žlice pograbiše i počeše jesti. Bože moj kao lavi, kao da nisu godinicu dana ništa okusili. Kozjirog već dvie zdjele fažola u želudac strpao, trbuh mu se naduo i dobro se nasitio, da je već jedva disao. Kozjavuna baki prigovara, što nije jošte više fažola nakuhala, ta on bi jošte pet zdjela u želudac strpao — a već je tri zdjele više pojeo nego li Kozjirog. Kozjavuna kao tobože malo naljućen pozva svog pobratima k ravnoj carskoj cesti, da se sad ogledaju tko će bolje trčati, tko će koga prestignuti. — Kad se dokotrljaše do ravne ceste, Kozjavuna izvadi oštar nož iz pojasa a da ga Kozjirog niti opazio nije te razpori vreću što mu bila na trbuhu u koju je fažol mesto u usta mećao. Vreću razpori a fažol iz vrećetine izpadne. Stane teći, e stoputa hitrije trči nego li Kozjirog, evo već ga je dotrčao i za sto koraka prestignuo. Kad se bio tako od Kozjegroga odaljčio, okrene se k njemu, da ga dočeka. Kozjirog opazi, da mu već pobratim neima one strašne trbušine te ga upita: Zar ti je već brate fažol probavio a da već neimaš one strašne trbušine?

— E kad se ja dobro najedem — odvrati mu Kozjavuna — ja si razporim nadutu trbušinu, da budem lahak kao prije.

— Razpori i meni — govoraše mu Kozjirog — da mi se trbuh na četvero ne razleti.

— Kakov junačina jesi Kozjirože, eto ti noža pa razpori si ga sam.

Kozjirog uze britki nož i razpori si trbuh al u zao čas, jer mrtav na cestu pade a da se već ne digne.

Sad poleti Kozjavuna do starice i joj izpripoviedi, kako će oni sada trgovati i mnogo žita nakupiti, al za to treba, da sinu novce pošalje, jer će oba u daleki sviet. Baka stara odmah je sinovu volju izpunila i Kozjojvuni s novcem bisage napunila

Postolar je sada bisage oprtio i težko s njima kući dospio. Kad ugleda svoju ženu i milu dječicu, plačući liepo sve ogrli i liepo se s njima izljubi. Sad ne šije već postole niti lomi šila jer gospodski živi baš kao grof. Ovo je sve istinito, što sam o Kozjemrogu i postolaru napisao, a tko ne vjeruje neka ide tamo, da sve sam na svoje oči vidi.

još i v oganj ali za tu trubastariju, ku njim davaju popit Talijani, kako da ne vide trapulu, ku njim postavljaju oni, ki ih za sada onako glade.

A nikada laglje stvari nego osvedočit se o tem, ča mi govorimo. Zamite samo v ruki jedan talijanski foj, pak ča ćete nać va njim? Nać ćete „Istria italiana“, „provincie italiane dell' Austria“ „gli italiani dell' Istria“. Istria terra italica“ i t. d. Dakle ča će to reć? To će reć, da Talijani znaju, da ima v Istre puno ljudi našega zajika, ki ne razumeju dosta talijanski, da bi mogli čitat talijanski foji, za to oni va teh svojeh fojeh moru pisat ča ih je volja i drago. I tu va teh taljanskeh fojeh, keh naši ljudi ne čitaju, istarski Talijani ne taje ča su i za čem gredu Oni se va teh fojeh otvoreno spovedaju za Taljane i otvoreno pokazuju, da su Talijani. Samo kada z našim pukom govore, govore da su Istrani, i to samo za to, da moru ovaj naš puk na prevaru predobit i s njim zavladat. Eto za čim gredu Talijani i njihov plaćenik Krstič, kada govori da smo mi Istrani.

Mi smo već tisuće puti tumačili našim ljudem, da to ni dosta ako naš čovek reče: Ja sam Istran! Pomislite si jednu vreću, va koj ima pšenice i kukolja. Ni pšenica a ni kukolj ne moru dobit ime od vreći, za svem tem da su va njoj zbijeni, već pšenica ostaje pšenica, a kukolj ostaje kukolj. Tako i mi Hrvati, Slovenci i Taljani ne moremo dobit ime naše narodnosti od ove male zemlje kakova je Istra, nego Hrvati ostaju Hrvati, Slovenci Slovenci, a Talijani — Talijani. Nam se za to ne more reć Istrani, kako ni mi onoj pšenice, da je vrećarka, ale kukolju da je — vrećar. Mi se moremo, ako ćemo zvat: Hrvati, ki va Istre bivaju, ale pak istarski Hrvati, kako se zovu Nemci, ki su va Stajerskoj rodjeni — štajerski, a oni ki su va Tirole rodjeni — Tirolski Nemci. Reć da smo Istrani je bedasto a i pogibeljno je, kada se zna, za čim gredu Talijani, kada nas tako krste.

Dopisi.

Iz Kastva pišu nam: Negde na početke ovega leta oglasili su se naši vrli delavci, kako sledi:

Poziv i molba.

Motto: „Tko pjeva, zlo ne misli!“

U prvom početku našega preporoda u Istri bio je Kastavgrad vodićem u borbi protiv Talijana. — Iz njega primao je naš narod svježine i jakosti, okrepe i odvažnosti O njegove zidine odbijale se bezuspješno protivničke striele, na njegovim grudima lomila se neprijateljska koplja.

Na Kastav navaljivalo se ponajžešće, htijuć udariti pastira razdvojiti ovce. Takav bio je negda Kastav-grad. Danas je žalibože zaostao.

Ni Athena nije više danas, doli gradić slavne prošlosti. Da je Kastav zaostao, krive su razne okolnosti, ponajviše pak pomanjkanje mlade, jedre inteligencije. Da naš Kastav i dalje ne zaostaje, mora biti želja sviju nas. Ako i ne može da se uspne opet na čelo Istri, bar neka ne bude zadnji. To je i nas radnika vruća želja. Da i mi bar ponješto pripomognemo k oživotvorenju te želje, složismo se u kolo, da ustrojimo pjevački sbor: „Istarska vila“.

Pjesmom hoćemo da dižemo svijest u narodu: da budimo uspavane, bodrimo mlake, krijepimo mljohave. Hrvatskom pjesmom hoćemo i želimo da širimo slavu i veličinu naše krasne domovine.

Nu u koliko ima u nas jake volje i vruće želje da si ustrojimo pjevačko društvo, to ne ćemo moći nikada dospjeti k željenom cilju, ne dobijemo li s vana izdašne podpore, podpore moralne i materijalne.

Obraćamo se s toga ovim uljudnom zamolbom na sve kastavske rodoljube, da nas izvole podupriječi u našem nastojanju.

Poznavajuć Var, p. n. gospodine, vrlim rodoljubom, komu zazbilja leži na srcu napredak rodne grude, umoljavamo Vas najučtivije, da izvolite priskočiti nama u pomoć te se upišete kao član utemeljitelj ili podupiratelj u naše društvo.

Nadajuć se u naprijed, da nam ne ćete molbe odbaciti, najljepše Vam blagodareć, bilježimo se uz pozdrav „Bog i Hrvati!“

Privremeni odbor

Pjev. i tamburaškog društva

„Istarska vila.“

U Kastvu, 23. siječnja 1901.

Tako je glasil ta lepi poziv naših čestitih delavac, pak ni za to ni mogal ostat glas vapijućega u pustinji. I ni ostal! Njiha i sveh nas vruća želja se je spunila dne 30. junja o. g. — Ta dan se je va „Narodnem Dome“ va Kastve konstituiralo pjevačko i tamburaško društvo „Istarska vila“ na temelju potvrdjenih pravila ili štatuti.

Skupščinu je odprl privremeni predsednik gosp. Munić Vjekoslav, kemu se mora i ovde priznat, da je njegova vela zasluga, da je društvo stupilo na svet. Živio! Na skupščinu je prišlo puno članí izvršujućih i podupirajućih, a ča pak nas je najviše razveselilo je to, da je prišlo i odaslanstvo zametskega pjevačkega i tamburaškega društva „Sloga“ sa svojim predsednikom i kapelnikom. Tako i treba. Neka se već na početke pokažemo kako dobri susedi i dobra braća.

U odbor su bila izabrana ova gospoda: predseduik naš obljubljeni glavar, Mirko Jelušić, podpredsednik čestiti Frane Dukić-Diračić, za tajnika i blagajnika naši mladići Jurinčić Vladko i Grosman Ernest, za arkivara Munić Vjekoslav, i odboraši Rubeša Vinko i Jurinac Rudolf. Va obranbenički sud bila su pak izabrana gospoda: Šepić Mate, Sinčić Ivan i Žic Niko, a njihovi zamjenici Jelušić Ljudevit i Dukić Ivan.

Družtvo broji do sada 19 pjevači i 37 podupirajućih članí, a sigurno narast će broj jedneh i drugeh, kada budu neki ter neki uvideli, da družtvo lepo vrši svoju zadaću.

Odlučilo se je, da podupirajući članí imaju plaćat na mesec oni I. reda 2 k, II. reda 1 k, a III. reda 60 para. Po 60 para te plaćat na mesec i pjevači, barem dokle se društvo nekoliko pokrepi.

Kada se je već sve obavilo, molil je za par rieči gosp. Fran Rubeša, perovodja zametske „Sloge“, pak z lepemi besedami pozdravil je „Istarsku vilu“ i osobito naradoval joj se, ča je bila tako srećna na izboru predsednika, za kega se zna, da će znat i otet vodit družtvo častno i požrtvovno Još je zamolil, da novo družtvo bude složno delalo s zametskom „Slogom“, kako deca i sinci jedne majke.

Gospodin predseduik „Istarske vile“ ni ostal dužan odgovora, već se lepo zahvalil „Sloge“, kako to već on zna, da se je potrudila do nas, pak joj je obećal svu ljubav i prijateljstvo.

Kada se je skupščina svršila, našli su se svi skupščinari u krčmi „kod Tereze“ pul žmulja dobre kapljice, kade se je zreklo mnogo lepih nazdravic i zapevalo veselo više skladnih pesam.

Bog daj, bil srećan ovi korak, pak neka „Istarska vila“ dugo i dugo budi uspavane, bodri mlake, krepi mjohave. Neka hrvatskom pjesmom širi slavu i veličinu naše krasne domovine — kako je želel privremeni odbor va svojem proglase.

Lepo bi bilo da i „Istarska vila“ dobi svoju koračnicu, kako ju imaju druga pjevačka družtva.

Zato, mislimo, da nebi falila neka naša gospoda, ka su od Boga za takove stvari obdarena, da se hite vanka, kako se ono po Kastavsku reče S tem bi va istinu storila jedno lepo rodoljubno delo. Dakle gospodo, mi Vam se preporučamo. — Platit će Vam Bog i Hrvati.

Iz Tinjana. Velevrjedni g. uredniče! Neki dan sam čital onu gnjusnu Mataljsku zamazanicu u kojoj pišu podrepniki Krstićevi, koji mu pomagaju ljude voditi krivoj njegovoj nevjeri prokletoj, koju on piše u raztrepuhi, i tega blaga nimamo dosti, ako ne neke lahkodelce, koje legašev sin podkuplja sa cigari, tabakom i babami vina poli onega propalice. Neka pišu izmišljotine proti našemu dičnemu načelniku, koji se muči i trudi i dela za siromašni ovaj naš puk, koj je na pravoj krščanskoj vjeri, a ne za one lopove koji se puste voditi na konopcu kako ciganski osli za žmulj vina. Neka pišu proti našemu hvalevrednemu g. nadučitelju, koji se dosti muči i trudi za djecu koli u školi, toli u crkvi, da bi dobrog ploda donesla u svojem životu, ali ni ni to bezvjercem pravo, i su mu vriedni pisati, da on i g. načelnik idu u onu blaženu Kringu da se krepaline najedu. Ah! nevjera prokleta. I našega g. župnika se moraju taknuti, drugačije ne bi valjalo, i to mu je i njemu plaća, ča se muči i trudi za stavit živinu na dobar put, ali to nevjercem ne bjeli broskvu jerbo oni nisu navadni ništa drugo, ako ne da se dogovaraju s polovicom ka je bežala u lokvicu, što bi se izmislili pisat u kravlju, proti onim koji se trude i muče za dobar puk, a brižan sirota stari otac i majka nek se muče i trude od rana jutra do kasne noći na delu.

Oh! Krstićevac štrigo, daj si mira, Bog ne plaća svake subote, doći će tvoja i tvojih pomoćnika. Rečem vam, da na sve vas je pala ona od gospodina Liziriti „nevjera prokleta“ samo onega ki se jadi, da mu je dični „Narodni list“ pisa, (piša konton) nije još ali i njega čeka ako ne promjeni paragrafe Legine.

Pišite ćemo vam rispondit.

Hilehale.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Prijateljem našega lista. Mi imamo va našem uredničtve svu silu pisam, dopisi i članki, va keh se posvuda spominje Krstić. Ta pisma mi ne ćemo stampat, zač ih već ni trebe.

Mi smo već do sada Krstića tako fotografali, mi smo ga našemu puku tako verno opisali, da bi svaka beseda ku bimo mi o njemu već rekli ale napisali — bila odviše. Za pravo reć, mi nismo ni do sada uzimali ozbiljno njegove trubastarije i bedarije — i ako smo od njih pisali, činili smo to samo radi oneh, keh je on za sobom va jamu povukal.

Nego sada nam ni već ni tega treba. Kako čovek Krstić je već bil z davni mrtav — a sramotu, ku je ponedeljak doživel va našoj lepoj Opatije zakopala ga je po sve veke vekom, tako da nam ni trebe več priložit ni slova onemu, ča smo do sada od njega napisali. Svo blato, koje on već meseci i meseci pobiral, da ga baci na naše poštene ljude, ljusnulo je on dan njemu na obraz. Mera se je prevršila, krv je prekipela i počela se je teplit — puk je rekal svoju — na svoj način. I tako je naš „Narodni list“ lepo svršil svoju zadaću, ku si je bil preuzel, on je neprestano narodu pokazival, ča je Krstić i čemu se more nadat od jednega tudjega plaćenika. I puk nas slušal i zapametil je sve ča smo mu mi o tem pisali i govorili. — Pečat našemu delu i nastojanju bil je događaj od ponedeljka.

Očito je, da se narod budi. On ne će da zna za izdajice, za izrode i talijanske plaćenike, a tim pokazuje, da je vredan svake časti i da se je uzpel do prave civilizacije, spoznanja i sviesti narodne. Mi moramo sada Krstića prepustiti narodu, a ako se budemo koliko i unapred bavili s njim, to ćemo učinit za to, da pokažemo prstom na one, ki ga plaćaju i kim je on danas glavna kolona. Kolona već se topi va blato i kaljužu — do mala će ona za sobom povuć i celu onu zgradu na silu stenfanega taljanstva, ko će poć ako će Bog brzo z goru kopiti, kako je šal taljanski kazin u Opatiji — a to talijanstvo će današnjem smutljivcem nosit od prilike onoliko, koliko nosi opatijskim kazinašom — Kazin.

Krstiću su supice pressele.

Motto:

Vara che salo, salo, salo
Vara che salo che salon
Jambrožija del mio cor
Bianca e rossa come un flor.
Dala mu je mudandi,
Dala mu je stomanji
Dala mu je ligambi
Cossa ghe zè de mal.
(*Dante Calighieri Infermo e Purgatorio XXXIX.*)

Bora mi, bil je to pravi pakal i purgatorij. Nego bolje će bit ako počnemo valje od reda. Dunke poslušajte. Kako je poznato Camusu se je pred nekoliko meseci rodilo jedno žensko dete. To dete, kako je poznato, ni se va svo to vreme krstilo, i to z razloga da se va crekve v Opatije krsti samo hrvatski, a Camus, da ne će ako ne latinski. Camusu se je do sada šest dece krstilo na Voloskem hrvatski i nikad mu ni prišlo na pamet protestat al pitat da mu se dete krsti latinski. Sada pak stavil se je kumpar Kostantini va glavu, da se dete mora krstit latinski a ne hrvatski, pak su on i Camus učinili i molbi i rekurši do svetega Otca pape va Rim. Da ne bude nedužno dete prez svetega krsta je naš biskup valje s početka dopustil da se isto krsti latinski al va Camusovoj kuće al va crekve zaprtemi vrati zač tako crkveni zakoni propisuju. I proti temu su Camus i Costantini rekurili ma nisu niš opravili.

Pokle toliko i toliko zatezanja odlučilo se je najzada, da će se malu Kamušicu krstit zadnji ponedeljak na 15. o. m. Priprave su se učinile jako velike — pomislite — Kamus je pisal ravno va Italiju va fabriku od supic, samo da bude sve va rede. Žena mu je pak pisala ravno va Rovinj, da njoj pošalju jednu kiblu najboljega vina. Inšoma fešta — da se sve pali. Pred Kamušovom kućom čekale su dve karoci — va keh su se smestili kumpari, kumi i malo dete z babom. Kočijaši su rekli: gie! i karoce su odletele put stare crekve svetoga Jakova.

A pred tom crekvom čekal je nestrpljivo jedan čovek, ki mi je bil sa skinum obrnjen, tako da sam mogal videt, kako mu od zada brageši delaju jedan mali fagot. Ja grem bliže i kega vidim? — Krstića! Jušto on čas su ga bili stirali vanka s crekvi — zač se je krščenje imelo obavit pul zaprteh vrati, i Krstić ni smel nutar. Na to mu se je približil jedan naš mladićac i pogledal ga je i rekal mu je: -- „Salo!“ A Krstić njemu: — Deder ti meni pokaži, gdje mi visi salo? — A dečko njemu: „Tamo od zada ti visi“. I naš mladić se je obrnul i šal je ća. Na to su prišli neki mališi i počeli su okole njega hodit i govorit mu: — „Salo, salo!“ A Krstić: — Tamo Kundić ima sala, k njemu idite!“ A deca njemu: — I Stirn ima sala, ma njemu ga daju voli, a tebe ga dava stara „Jambrožija“. Na to se je Krstić ća obrnul zač su jušto va ta hip priletele Kamušove karoce pred crekav. I jedan po jedan šli su „pirui“ dole s karoc — ale Krstića ni nijedan od njih otel ni abadat, za svem tem, da im se je on fikeval na svi modi i manijeri. Isto tako nisu ga oteli abadat ni onputa, kada se je krščenje svršilo i kada su s karocami ća šli.

Krstić je ostal sam z onom decom, ka mu nisu celo vreme otela dat mira za ono vražje salo. — I va ta hip videl je Krstić Lumbrelina i Ninota od Roži. Valje se je razveselil i skočil je k njim i zavapil je: — O cari! komać sam vas čekal? Kamo gremo? — Homo se malo prošećat, rekal je Lumbrelin. A Krstić njemu: Aj bo, ča će nam to — homo raje ča popit — mi go una sede de diavolo! A propozito — homo

Kamušu — danas imaju tamo jušinu. Ademo. I Krstić je mislel va sebe: — Ala fin tamo će bit Bivanda, a zač ne bi bil i Mudanda kade se krsti — Fernanda?

Va to vreme kumi i kumpari su svi sedeli mirno i lepo za stolom, a Kostantini je već bil dosta dobre volje, pak je lepo zabavljal društvo. Kad na jedanput ti se odpru vrata i na prage od kamari ti se preženta Krstić i njegovi adjutanti — Lumbrelin i Nino od Roži. Celo društvo ostalo je kako od kamika. Nego ča te? poslat ća ih ne moru — eh! tu ni druge — kada se je va tance valja tancat, pak Bog teta Jele. Mučeć su njim ponudili mesto da sedu i natočili su njim malo vina i dali su svakemu po dve supice, ke su njim još bile ostale. Kada su Krstić, Nino i Lumbrelin počeli jist, jedan od pozvaneh se je dignul, zel je klobuk i šal je ća, za to, zač da on ne će sedet za istim stolom, za kem sedi jedan Krstić. — Kada je Krstić popil dva žmulja vina počel je vapit: Viva Fernanda! viva Kamus! viva Kostantini! Eviva tuti! Lumbrelin je pak va to vreme gledal va žmulj i mučal. — Nino od Roži je mljaskal zadnju supicu.

Mej tem se je vani pripravljala kumedija. Neka deca, ka su videla Krstića poć Kamusu, su se zaustavila puli merkata i svaki čas bi ki od njih zavapil: Salo! salo! Krstić je počel srzat sve više. Kamuševa žena je otela znat da ča je to salo. To njoj se je protumačilo i moramo reć, da se je od srdca nasmela. Nego vapaj je z vani postajal sve jači i jači. Tu ni bilo drugo čut ako ne salo i salo i samo salo! Najzada se je Kostantini štufal, šal je na skod, a za njim valje Lumbrelin. I ljudi su od zdola govorili: — A viš ih Kostantina i Lumbrelina, kako da su čera prišli skupa z univerzitadi" A Kostantini crjen kao rak (ja ne znam od česa je bil crjen, ter ni nego malo popil!) počel je na decu vapit hrvatski: „Cujete, ca vas ni sram, ca vas je to mestar navadil va skole, a? Ala mars ca, doma, zac ako ne greste, cu vas mame povedet". Nego češ vaje — deca kada počmu jednu pilit ne bi ih ni vranić fermal. I ala s tim salom napred i napred. Najzada su se svi štufali i odlučili su ća poć. Va jednu karocu se je ukrcal Kostantini i Kamus, a va drugu brizni poveretti pater Krstić i Lumbrelin i Nino. Mila majko, da vam je bilo onputa onde bit i videt, ki bakan vam se je najedanput zlegal. Krstić je bil vas zelen. On se je vas tresal — one široke mudandi su na njem trepetale, kako šiba na vode. Jedan siromašni čovek je to gledal i rekal je: Siromah sam, ma isto ne bim rad za deset tisuć fjorini, da za manom onako svića i laju, kako za njim.

Bože moj nać ti čovek pride. A vapaj smeh, svikanje je trajalo puno, puno vremena, a ljudstva se je nabralo kako vlasi na glave i sve, mužko i žensko, staro i mlado, malo i veliko, gospodin i siromah, Čeh i Nemac, Slovenac i Hrvat sve je to vapilo: Salo, salo i salo. A deca su pivala: Nije Istra Taljanska! a pjevala su još i Vara ke salo, salo, salo. A ljudstva je bilo toliko, da karoca, va koj je bil Krstić ni mogla nikako napred pasat, tako da je brizan kućer imel silnega posla i vapil na ljude: — Rišpetajte blago, blago rišpetajte! Aj ši jušto će neki čut kućera va onem konfuzione.

Pokle puno i puno vremena posrećilo se je najzada karoce provuć se kroz ljude i poć put Voloskega. Za njom su pak tekla deca i drugi sve do Viener Hajma neprestano vapijuć: — Salo, salo, salo. Ako se zname ča kakvu gnjilu koru od limuna, kakovo jaje, va kem je bil piščenac i kakov zgnježnjeni pomidor ki je Krstiću prišal do sala, drugeh incidenti ni ni bilo. Za to pak gre osobita pohvala mjestnu policiju, koja je svojim uzornim i vrlo pohvalnim držanjem nastojala, da se od te nevine igre ne bi porodila veća kakova barufa.

Nego Krstić je svakako iskal barufu. Njemu vrag, križ božji budi, ne da mira. Neki su ga na Voloskem sekali i govorili su mu, da ča ga ni sram onako pobeć. A on da pokaže, da se ne boji, zel je Ninota sobom i ala nazad v Opatiju k Ertelu. — Kada su ljudi doznali, da je Krstić pul Ertela, šli su svi tamo, pak su mu opet počeli pivat salo, salo. Ertel i on fotograf Porket počeli su na naše ljude jadit se, a naši su mu rekli da neka pošalje provokatora Krstića ća pak da će bit mir. I va istinu Ertel je Krstića i Ninota stiral ća, a kada su prišli na cestu tu je bil jedan arjan barjan kako da je samanj. Tu salo tu „mazzapadre" tu svega dokle nisu paterci Krstić i Nino skočili va karocu pak bežaliput Voloskega a dečarija kumpanjala ih je do Škrbići. Po Voloskem su Nino i Krstić vrišćali: Eviva Istria italiana t. j. živila talijanska Istra (sto čuli mački? op. sl.) pak je neki pred oštarijom od Ljudevita Trinajstića Široli završnul: „vara che salo". Krstić se je valje fermal i skočil k Vicetu Tomašić pisaru Dra Stangera i pital ga: ki je Salo? a Vice Tomašić: ča ste vi Salo? Krstić na to: Ja sam Dr. Salo. Dakle sada znamo jednu više.

Mi bimo hteli znat malo ča misle oblasti da naši ljudi imaju riblju krv? Ako bude Krstić neprestano provociral naše ljude će još prit do vele smutnje. Recimo da bi jedan naš čovek šal va Poreščinu delat proti Talijanom ovakovu smutnju kako ju ovde dela Krstić proti nam domaćem ne bi živel ni 24 ure. Zajedno bi ga Talijani ubili. A mi da imamo trpet sve. Ča smo mi blago al smo ljudi? Već je 4 meseci na kapitanate jedan rekurs zaradi jedne multe proti Krstiću. Mislite da na kapitanate skerbe da bi ta rekurs al ovako al onako rešili? Jok! A Krstić med tem neka slobodno provocira. Ovu stvar bi dobro prijavit ministarstvu. — Nego kumedija ni još bila svršena. Zač dokle je Krstić bežal z Opatije kako Baratieri z Abisinije, dotle je brizna Ambrozinka bila na strahoviteh mukah. Stvar je stala ovako: Gospodin Marotti imel je dobit od Ambrozinke neki krajcari. Ti krajcari mu Ambrozinka ni otela, ale pak ni mogla dat, ča je najzada sve jedan tabak. G. Marotti njoj je storil peticion, a sud njoj je šekvestral sve, ča je imela va kuće. Nego beči su se ipak nekako našli, a imel ih je splatit Kostantini, ali je Kostantini pozabil na vreme zbrojit beči gosp. Marottu. Zlo je to, kada je albokat pozabljiv! Inšoma plaćeno ni bilo, a gosp. Marotti je dal ća odnest svu robu od brizne Ambrozinke. Kega plaća je bilo va kuće puli stare, a kega smeha po Matuljah, kada su ljudi brankanali onu robičinu od Ambrozinkine kuće pak sve do gospodina Kancilera. Najveći smeh je bil kad su nosili nekakovo velo kanapé i ča ja znam ča su ljudi povedali od tega kanapá. Inšoma kada je Krstić doma prišal ni imel nanke kamo leć.

Ča se ne vidi već tu prst božji? Ča ni već to pedepsa božja za svo zlo, kô je ta čovek nanesal ovemu narodu? . Nego ča bilo, da bilo, to sve neka mu bude za nauk, da neka ne misli, da će on moć ovde delat ča je njega volja, niti da će on nekažnjeno hitat blato va naše žene matere i otce. To neka si zapamti i neki poglaviti c. k. i neka drži dobro na ume, da ako će on puščat da nam kojekakve svinje blate ovaj naš do sada tako mirni domaći prag, da ćemo mi benj nać načina, kako ćemo takove svinje stavit va klešća.

Čujte ljudi, pak se čudite! Na 14. 3. 1901. bil je pozvan opatijski dinstman Vinko Spazapan k grofu Zdenku Kinski va Villa Döry, da će mu nest nekakovu robu na vapor. Kad je Spazapan prišal k grofu rekal mu je grof, da ga ne rabi sada već zač da mu je već drugi nesal robu na vapor. Spazapan je na to prosil grofa da neka mu po tarife plati put do villa Döry najme 30 šoldi. Grof na mesto da ga plati rekal je svojemu pedintaru da neka Spazapana natuče. Pedintar je imal malo srdca pak ni htel to storit. Na to je grof Zdenko Kinsky zdignul ruku na Spazapana udril ga je dva put tako silno po glave da je na tla pal. Onputa je zapovedal svojim slugam pak su Spazapana van hitili. — Spazapan je pul tega pretrpel male rani, dal se je vižitat od duhtora pak je šal grofa Kinski-a tužit na sud. Na 3. aprila o. l. bil je pred sudom na Voloskem dibatimenat. Grof se ni dostojal prit sam nego je poslal svojga pedintara. Sud je svejedno šentencom od 3 4. 1901. br. 138/1 odsudil grofa za to ča je tukal Spazapana na 30 k multi i 14 k troška. Spazapan je pital, da mu mora grof i neč platit za bol i duhtora, nego voloski sud ni mu odsudil niš. I grof i Spazapan su rekurili va Trst. Tribunal va Trste je pak šentencom od 19. 6. 1901. odsudil grofa Zdenka Kinsky na 30 k za trošak druge inštanci. Sada bi čovek mislel, da je stvar finila, al bi se prevaril.

Kapitanat je pozval Spazapana i dal mu je pismeni ukor (fervais) kega ovde u hrvatskom prevodu donašamo:

Br. 7005.

Volosko, 2. julija 1901.

Dinstmannu

v Opatije.

Na temelju razprave obdržavane u ovom uredu dne 5. junija 1900 (?) podeluje Vam se ovim radi nepristojnega ponašanja napram gostu grofu Kinsky v Opatije u smislu § 138. obertnega reda zadnji pismeni ukor s pretnjom, da će Vam se uzet koncesija

c. k. kot. kapitan

Scarpa v. r.

Pitamo mi sada, zač je Spazapan zaslužil, da mu kapitanat dava ukor i da mu se grozi, da će mu zet koncesijon i tako hitit ga na cestu? Morda za to ča je grofa Kinskega pital 30 šoldi za zasluženu plaću? Ale pak za to ča je tužil grofa Kinskega, ki ga je tukal? Va istinu neznamo kako je c. k. kapitanat mogal dat Spazapanu ukor premda ni bil ni kriv ni dužan. Valjada bi bil moral Spazapan kad ga je grof počel tuć hitit se pred njega na tla i pustit da mu kako jednemu pasu stane na vrat. Takovo postupanje vapije nebu za osvetom. Mi mislimo da i jedan dinstman kako i svaki grof i baron je učinjen na sliku i priliku božju i da i on ima jednu dušu. Ta stvar će se još i drugde čut.

Nemški list od talijanskeh deputati va istarskem sabore. Bečki list „Information" kega čitaju i na cesarskem dvore piše od kumedije, ku su talijanski deputati na 20 junija o. l. učinili va Kopre med drugem ovo: Sami talijanski deputati ne znaju ča bi hteli svojem postupanjem. More se reć jedanput za vavek, da se vlada ne će dat od njih prestrašit. (Dosta je već do sada od njih straha pozobala! Op. ured.) Zemaljski sabor bil je pozvan va Kopar za to zač ni danas ne bi bili zastupniki manjine (Hrvati i Slovenci) va Poreče sigurni za svoj život, i radi tega vlada ne more popustit. Ako pak Talijani svoju komediju nastave onputa ima vlada jedan uzrok više, najme vlada bi bila dužna suprostavit sramotnomu i objestnomu postupanju Talijanskeh deputati pravednu silu. Tu se ni treba brinut kemu bi ta borba škodila. *Ta borba predočila bi vladi većom jasnošću, da mora i da se je morala već pred više vremena oslonit na one istarske domorodce (Spinčića i Laginju) ki imaju za sobom većinu istarkega pučanstva i ki su va istarskom saboru va manjine samo usled nepravednega izbornega reda.*

Tako piše nemški foj „Information". Mi pak dodajemo temu ovo: Svo zlo ko je va Istre prihaja iz Trsta. Da su va Trste pravedneji i sposobneji ljudi na vlade ne bi istarski Talijani delali takove kumedije, ne bi zvali centralnu vladu va Beče „governo de njoki" nebi zvali talijanskega kralja „nostro rè" (naš kralj), nego bi imeli barem nekoliko rešpekta pred Austrijom. Ovako pak, dokle njim va Trste delaju ča te oni sami, makar to bilo nezakonito i nepravedno oni mare za Austriju manje, nego za blato od svojeh postol. To gospoda va Trste jako dobro znaju ali za to niš ne mare.

Stvari od našega partida. Va predzadnjem broju našega lista smo javili da će Krstićeva „stomanjičina" poć va žehtu, zač da on gre za stvari od njegovega partida, proputovat celu Istru (to on sam piše.) — Mi smo pak znali da će imet dne 15. v Istru jedan mali „skontro", pak smo se čudili, da za tu malenkost neće izlazit „stomanja" i smo rekli da je njegova stranka kilava, i da je teško, kada mačja stranka ima samo tikvane, balotare i makakote, ki nisu vredni oblatit tu „stomanju". Nego čudite se ljudi! Ovi dni dobil je naš Barba Tončić, iz Laurane sledeći list.

Gospod

Barba Tončić!

Nella base del sparagrafo tre zeri dela leje sui sfoji anka gazette, vas povabim da vaje štampate va vašem foju sliedeću

Reti — fiko.

Ni istina da smo mi od partita dei mački kilava stranka, ovo leto nima niš kilavči, zač nima ni šliv, da nismo kilavi dokazal je pašat pak će dokazat i avenir. Tikvani, balotari i makakoti nismo mi, nego oni ki nam veruju i oni Talijani ki su nas mastno plaćali. — Vi još govorite da se ne more med nami nać enega ki bi pošporkal našu veru corocondiu, ali po vašu „stomanjičinu". To ja „kranjska" prava „kukuma" solenemente proteštan. Ja sam kapac sve oblatit, ako tega ne znate pitajte v Laurane. — Onu nedelju, kad sam prišal iz Medveje onako malo „kisel", pak sam va porte delal ablju . . . ablju . . . va m . . . . . onput da bi te bil videl moje „mutande" — (nego inter nos rečeno te mudande nisu od „tete Jambrožije", nanke nisu one ke mi je bila dala ona dobra starica Nadalina kad sam prišal va Lovran skoro nag i bos) kako sam jih oblatil a to sve od silnega kuraja kada sam se utapljal va porte.

Ja vam moram još javit, da Dra Fritalju ne morem već videt, zač kada sam delal ablju i blatil mudande su mu telefonali neka pride valje va Lauranu, zač da je velika potreba jednega nobile de Liziriti — pak ni prišal.

Ve saludo

„Prava kranjska kukuma".

Kako su mački pošteni. Pišu nam iz Sežane. Ovde palimo neki Kastavci japnenice. Med drugemi težaki imeli smo i dva Krstićeva, jednega Brežana i jednega Zvonečana. Mi ki smo japnenice pogodili dali smo njim najprvo kaparu a oni su i puli drugeh proti zdignuli kaparu. Kada smo palili prvu japnenicu su šli obadva ta mačka palit. Za polnočum se je jedan zgubil; šal je spat va štalu pod jasle. On drugi ga je čekal do dneva a ni ga bilo. Za tem smo ih pustili puli japnenice, da te sturat japno. Oni su se dogovarali, kako bi preslepili gospodare. — Kada je jedan od nas prišal k japnenice kade su ta dva mačka imeli sturat japno, već se je bil zgubil jedan od njih najme Franina. Smo ga šli iskat ma ga nismo mogli nać. Pokle smo doznali, da je bil šal va Sežanu, i da je tamo lagal, da mu je prišal telegraf, da mu je mat umrla, da mora poć doma i da neka mu daju beči. I gospodar od japnenice mu je dal na naše ime beči a još ni bil zaslužil ni kapari ku je prvo od nas dobil.

Drugi mačak je pak za svum kaparum pobegal ća po ceste kako jedan landravac. Tako delaju mački! Tako ih vadi Antikrst, kega oni kako proroka poslušaju. Moraju kada nisu niš pošteniji od njega. Svakega poštenega Kastavca bi bilo sram, da takovu sramot po svetu dela. Samo mački su z Antikrstom zgubili ljudski sram, dušu i poštenje.

Grego pomore prat Krstićevo salo. Mi smo od nekada znali, da čovek ki zataji svoj zajik i materinsko mleko, je pripravan sve storit, aš pod milem nebom ni hujega čoveka, ča je izdajica svojga roda. — Naš Grego hitil se je na popi. Čitajte samo va „Jambrožije" onu pogrdu, ku sve hita na popi. To je ono pod naslovom: „Pučke pijavice", ča se je podufal pisat ni više ni manje nego jedan učitelj. Varamente lep je to šulmajster, kako bi rekli Laniščani! Na mesto da puk uzgaja va strahu božjem, a on puk šunta proti popom, da pak malo po malo zgubi i strah božji. A joh i kataloh narodu, ki se odbije od popa i crekvi. Nego ča ćemo na. To je prva i najglavneja želja i misal od naših neprijatelji, a njihi plaćeni izdajice moraju pisat, kako njim oni zapovedaju, pak ča grje pišu proti popom, toliko njim više va žep kapne. — Boga ti Grego, jeli tako!

Tamburaši zbor u našoj vojnoj mornarici. Na brodu N. V. „Schwarzenberg", koji služi za školu takozvanih „mocâ", ima liepo

uredjen tamburaški zbor. U petak dne 12. o. m. producirali su se ti tamburaši pred brojnim gostima lječilišta Portorose, koji se nisu mogli dosta naužiti i nahvaliti ljepote i milote glazbe i preciznosti izvadjanja. — Bilo je 24 tamburaša; svi — osim zborovodje „moci". — Pored instrumenata koji obični tamburaški zbor sačinjaju, imadu veliki i mali bubanj i poklopce. (To nije baš najsrećniji spoj, jer se slabi milozvučnost melodije.)

Kapelnik im je Čeh imenom Svoboda, koji je sada na dopustu; za to ga zamjenjivao neki Lavratil. — U repertoiru imaju mnoge vrlo uspjele kompozicije kapelnika Svobode, i mnoge druge — ponajviše njemačke, — koje vješti Svoboda udešava za tambure.

Na koncertu su odigrali i Brožovu mazurku „Milica" i hrvatski komad „Noćna straža".

Rekrutiraju se tamburaši izmed muzikalnih mladića, dakle većinom su to Česi i Niemci. Ali ima i dvojica Hrvata jedan iz Banovine a drugi iz Korčule. Svikolici odobravaju tu viredno instituciju u ratnoj mornarici, a mi se još posebno veselimo, što su baš naše narodne glazbalo prihvatili. — To znači, da hrvatska glazba može i najkulturnije slojeve zadovoljavati.

Vatrogasci z Opatije imeli su prvu nedelju na 7. o. m. puli Tirmana svoju XIV. glavnu skupštinu, na kojoj se je mej ostalim zibral i novi odbor. Za dojduća tri leta bil je, kako nam javljaju, na novo izabran i to jednoglasno za komandanta g. Fran Doberlet mladji. — Mi smo s tim izborom posve zadovoljni, a tako mora bit i svaki, ki pozna zasluge, ča ih je imel do sada g. Doberlet za ovo naše tako potrebito vatrogasno družtvo. Ono je pod njegovim ravnanjem upravo procvalo. — To družtvo njega stoji velikog truda i ne manjih žrtvah — pak je uprav dužnost od svakega od nas, da ga podupremo toliko više, ča je sada skupa s vatrogasci združeno i družtvo za „prvu pomoć" bolestnem i nemoćnem. Za perovodju družtva bil je pak izabran gosp. Alfred Hartman, druga vrstna sila. Čestitamo jednemu i drugemu!

U večer toga dana imali su vatrogasci puli Tirmana malu zabavicu z muzikom, a nedelju na 14. o. m. u jutro skupili su se svi na Slatine. da svojem komandantu zaprisegnu vjernost. Još moramo spomenut, da su na glavnoj skupštini bili izabrani za počastne članove družtva gg. Dr. A. Stanger i Dr. J. Glax. Jako pohvalno!

Va Novoj vasi blizu Poreča birat će se do mala plovana. Već je razpisan i konkurs, ki će trajat do 10. augusta. Jako bi dobro bilo, kad bi onu plovaniju dobil jedan naš narodan čovek.

Na skupštinu Udruge sv. Mihovila u Rubeši! Na drugom mjestu tiskamo poziv osnovateljnoga odbora Udruge sv. Mihovila u Rubeših na skupštinu za nedelju dne 21. o. m. u Rubeših. Osnovateljni odbor želi da Udruga započme svoje djelovanje sa molitvom k Svemogućemu Bogu i njezinom zaštitniku sv. Mihovilu; pak je naručio sv. misu koja će se čitati buduće nedelje o 9. uri prije podne u crkvici sv. Mihovila. Skupština ustanovna, obdržavati će se u kući Vjekoslava Ferlana u Rubeših o 5. uri po podne. Pol ure prije odredjeno je za to, da se još upišu u Udrugu oni, koji do sada nisu imali prilike upisati se. Udruga se ustanavlja za županije Rubeši, Spinčići, Trinajstići, Matulji i Jurčići. Za članove najme te Udruge mogu se upisati ljudi iz tih županija koji su navršili 16 godina, a nisu prekoračili 60-tu godinu, koji nemaju krvnične bolesti i koji nisu članovi koje druge jednake Udruge a koji primi sada osnovateljni a kasnije stalni odbor. Družtvu je svrha, da podupire svoje članove prigodom bolesti, a prigodom njihove smrti njihove baštinike; na dalje da se članovi medju sobom izobrazuju. Potrebu takova družtva ćute mnogi Kastavski občinari već davno. Prvo takovo družtvo se eto ustraja. Mi želimo iz srca da dobro uspjeva prema onomu kako je namišljeno da bude na tjelesnu i duševnu korist njegovih članova i njihovih družina!

Izpravak. Doznajemo, da viest priobćena u našem listu od 11. o. m. pod naslovom „Umrla na putu" nije istinita. Mi smo ju prenieli iz riečke „Bilancije".

Talijani ne moru videt austrijsku monduru. Mi smo va našem „Narodnem liste" povedali u kratko, kako su se neki dan ponesli Taljani va Trste proti nekim našim oficirom. Danas ćemo to popunit z ovem ča smo doznali od prijateljske strani. Tri oficiali hodili su večer okole 10. uri po Acquedottu i morali su proć talijanaško Kaffè „Chiozza". Na jedanput počeli su Taljani, ki su sedeli pred kafetarijom vapit, svikat i roštat s palicami po tle. Uficiali. da ne bude komedije, prošli su mirno napred. Nego kada su se vraćali, dogodilo njim se je još huje. Talijani su naime delali jedan takav šeršur, da je bilo upravo strahota. Uficiali su se najzada stufali tega, pak su dali zapret nekoliko oneh glavneh protuaustrijskeh smutljivac. Dokle šu ih peljali va peržun hodilo je za uficiali jedno 200 ljudi, od keh su neki isto morali poć va hlad. Drugi dan je „Piccolo" [pisal, da su uficiali provocirali, nego na to su prišli neki pravi Austrijaki i dragovoljno su se ponudili za svedoki, i dokazali su, da su uficiali posve mirno hodili svojim putem i rekli su, da je to vela sramota, da se s austrijskemi uficiali tako postupa. Ovo je pak osobito razjadilo naše tršćanske Slovence, ki su pak drugi dan vratili Taljanom od kafetarije „Chiozze" šilo za ognjilo. Kako čujemo, oblasti da te prisilit Taljane, da moraju rešpetat monduru austrijskeh soldati. I pravo je, a ako ne te poslušat, neka gredu va Italiju krepovat od gladi i mizerije.

Salo. Kada je bila neki dan ona komedija va Opatije, neka deca su vezali za Krstičevu karocu jedan kus vreći, ka se je vukla po ceste, kako salo. Ala strupa ne pojili i deca.

Poziv. Podpisani odbor pozivlje ovim sve prijatelje osnovat se imajućeg „Sokola" da dodju u ponedeljak na 22. o. m, u 8 sati i pol na večer u čitaonicu „Zoru", da se razpravlja o pravilima „Sokola", koja je odbor već pretresao i pripravio. Odbor.

Istarski sabor. Kako doznajemo bit će istarski sabor još ovoga mjeseca sazvan na novo u Kopar. Talijanska komedija učinjena na 20. pr. m. va Kopre ni njim niš pomogla. Goveran bi moral već jedanput talijanskoj bande v Istre pokazat zubi, pak bi Talijani valje povukli rogi va se. Ako guverana popušća oni mu se samo rugaju „governo di gnocchi". Ako mu je pravo neka mu bude.

Gosti v Opatije bilo je dne 17. ovega meseca 1057. Od 1. septembra prošle godine do danas prišlo je v Opatiju svega skupa 14137 gosta, dakle za 1352 više nego lani va to vreme.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Dne 5. t. m. bil je za nas Hrvate jako velik blagdan sv. Cirila i Metoda, slovenskeh apoštoli. Da se ga lepo i dostojno proslavi, sakupili su neki narodnjaki va Rukavce i pul Mihotić lepu svotu za našu plemenitu družbu. Dali su kako sledi: Gržetić Andrija, trgovac 2 K; Grgurina Josip, trgovac 2 K; Dinko Spinčić, trgovac 2 K; Kinkela Vjekoslav, trgovac 2 K; Kundić Mate, trgovac 2 K; Vodička Josip, kapelan 2 K; Šepić Frane, trgovac 1 K; Kundić Milan, trgovac 1 K; gdjica Emilija Osojnak 1 K; Šepic Ivan ml. 1 K; gdjica Ivka Osojnak 1 K; Kinkela Vinko trgovac 1 K; Grgurina Ante, medicinar 1 K; Grgurina Ivan, pravnik 1 K; Brnčić Frane, sudb. prakt. 1 K; Pekić Jak., pravnik 1·50 K; Blažić Josip, učitelj 1 K; Kundić Zvonimir, abiturijent 1 K; Kinkela Vjekoslav, pravnik 1 K; Katinka Košak, pošt. oprem. 1 K; Mate Kundić je još dal 1 krunu i 52 helera, a A. Grgurina 80 heleri, ča su dobili na karte. Gržetić Andrija je platil 1 K za kazan, zač je nosil nekakovu talijansku rožicu, a Josip Grgurina 1 K, zač da gaj on na to napeljal. Dakle sega skupa sej sabralo 32·32 K. — Gospodja Žigulić Francika 1 K. Živili!

(Nastavit će se.)

Razne viesti.

Ženitba mej dvemi ženskami. Čitamo va talijanskeh fojeh. Pred nekoliko dan ožnile su se mej sobom dve meštrice va meste Corugna va Španjolskoj. Jedna od njih zove se Marcela Gvarcia, a druga, ka je bila za frajara zvala se je Elisa Sanchez Loriga s krivem imenom Mario Josip.

Oženile su se va crekve sv. Jurja blizu Corugne.

Ženitbi va crekve prisustvovalo je više ljudi. Nijedan ni mogal ni pomislet, da ono mlado stvorenje, obučeno po mužku s kratkemi vlasi ni mužkarac nego ženska.

Kada je ceremonija va crekve svršila, šli su mladenci s kumpari ručat va jednu kafetariju, a pokle su se vratili va Corugnu. Pulicija je doznala to sleparstvo pak je valje zaprla te dve „meštrice".

Ciela obitelj sišla s uma. O čisto nevjerojatnom, a ipak o posve potvrdjenom slučaju javljaju talijanski listovi iz Udine. U jedan četvrtak u jutro došao je gradski načelnik iz Codroipa s mnogobrojnim karabinijerima u malo selo Sanirdotte, jer se je bio pronio glas, da je ondješnja obitelj Finos koja sastoji od 16 osoba sišla s uma. Finosi su siromašni seljaci, koji su dosada radili na dobrima grofa Rote. Kad su oblastni organi stigli u Sanvidotto, našli su stan obitelji zaključan; no iz kukavne kolibe prodirala je bezsmislena vika. Gradski načelnik iz Codroipa uzpeo se je na zid, te je odanle mogao promatrati, što so u kolibi sbiva.

U kuhinji sjedjeli su muževi žene i djeca, koji su strgali sa sebe odjeću i po golom se tielu do krvi udarali, krvlju omašćene komade od odjeće bacali su s bocama, čašama itd. kroz prozor na ulicu.

Kad je napokon oblastnim organima pošlo za rukom, te su provalili u kolibu, našli šu usred kuhinje Melaniju Filos golu golcatu. S tupim izražajem u licu ona je mirno pustila, da joj mati braća i sestre kidaju s tiela meso, kako bi vraga iz nje izagnali. Po tom su zaklinjači vraga isto na samim sebi eksperimentirali. Obitelj Finos sada će se odpremiti u Udine u ondješnji zavod za umobolne. N. N.

Vesela kancuneta.

(Ova se piva kako ona: Ja ju tnčem svaki dan,
Al je borme sve zaman.

Ja ga pijem svaki dan
Al refoško al teràn
Dokle god nisam pijan,
Ja ga pijem po vas dan.
Ijuhuhu!

Orco ladro — ol dun čin,
Ime mi je Untantin,
Pien son sempre de morbin
Samo da je de bon vin.
Ijuhuhu!

Al je litra al kvartin
Istrijan al Dormatin,
Samo da je trinken trink
Da je vesel Untantin.
Ijuhuhu!

Sempre alegri mai pasjon
Dajte vina jedan dopjon,
Se non volé un malaton
Vina dajte — orco tron!
Ijuhuhu!

Podestà ću ja postat
I svim ću zapovedat,
Kad ne budem mogal stat
Onput ću poć valje spat.
Ijuhuhu!

Još imam jedan fjorin
Ki mi j' prišal de Pizin
Semo litru i kvartin
De Opolo Dormatin.
Ijuhuhu!

Dijo mijo, che malan
Da bim kada bil trezan,
Nego kao čep pijan
Mondo ladro — fiol dun can.
Ijuhuhu!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega Lista" primila je nadalje u ime predplate za celu godinu od družtva Bratimstvo u Voloskom k 16, od monsign. Dr. F. Volarića u Krku k 10; Marijanice Zahej Ika, Josipa Maglice Opatija, Gambar Anton Rieka po k 8; Juraj Žikvić Bačva, Frane Diraka Srdoči, Mate Kinkela Zvoneća, Matina Šojaka Baška, Roža Rakovac Baderna, Andra Srdoč Zamet, Anton Lučić Saršoni, Andrije Blečić Zamet po k 4; za pol godine: od gg. Josipa Grabrovac Draga; Franz Richter Opatija, Fanny Grškvić Volosko, Brnčić Ivan Bregi, Rudolf Bekar Volosko, Ivan Kanta Hrašica, Ivan Fiamin Opatija, Franjo Dukić i Rudolf Jurinac Kastav, Guido Nežić Pićan, Marija Turk Opatija, Narodna Čitaonica, Anton Smokvina Rieka, Hrvatska Čitaonica Malinska, Ivan Šepić Tonetov Prnjavor po k 4; Emilio de Persich i Josip Stanger iz Lovrana, Nino Bačić Ičići po k 5. (Sliedi.)

Poziv

k ustanovnoj glavnoj skupštini udruge sv. Mihovila.

Pravila „Udruge sv. Mihovila" sa sjelom u Rubeših potvrdilo je c. kr. namjestničtvo u Trstu, povlašteno od c. kr. ministarstva nutarnjih poslova, svojim odpisom 4. juna 1901, br. 13.380/I.

Kod podpisanoga osnovateljnoga odbora prijavio se je predbježno lijepi broj članova.

Usljed toga, a na temelju § 25. pravila udruge, saziva podpisani osnovateljni odbor ustanovnu glavnu skupštinu **za nedjelju dne 21. julija 1901 u prostorije kuće Vjekoslava Ferlana u Rubeših.** Početak skupštine o 5. uri poslije podne.

Od 4½ poslije podne do početka skupštine upisivati će se daljne članove.

Dnevni red skupštine:

1.) Otvorenje skupštine.
2.) Izbor predsjednika.
3.) Izbor četvorice članova odbora.
4.) Možebitni predlozi.

Opaža se, da će se iste nedjelje dne 21. t. m. o 9. uri pr. podne čitati sv. misa u crkvici sv. Mihovila po naručenju osnovateljnoga odbora udruge.

Rubeši-Kastav, 14. julija 1901.

Osnovateljni odbor „Udruge sv. Mihovila".

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Slavnom občinstvu, osobito
kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom
preporuča se
Jure Hegedüs,
slikar.
Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih
pomodnih gospodskih odiela
Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo
„Svoj k svomu"
sa veleštovanjem
Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 30. Volosko-Opatija u srieda 24. srpnja 1901. God. II.

Starina i domaćina.

Pred nekoliko let počel se je narod hrvatskega i slovenskega jezika v Istre budit i borit se, da se oslobodi talijanskega sužanjstva. Talijani v Istre najme drže i misle, da su samo oni ljudi i gospodari ove naše zemlje a mi, ki nismo Talijani da smo blago i njihovi „ščavi". Navlastito se je počel pred malo let budit naš narod va srednjoj i zapadnoj Istre.

Naš puk tamo jako dobro pozna talijansko sleparstvo i talijansku lakomost za našemi bečji, pak se je tega nasitil i počel je s dušom i s telom delat, da se te talijanske napasti oslobodi. Videli smo za tem kako je naša stvar v Istre napredovala i občina za občinom prišla je nazada va naše ruke. Talijane je to jako zapeklo pak su odlučili osvetit se našemu rodu. Odlučili su, da će ovde va voloskem kapitanate počet širit talijanščinu samo da bi naš puk ovde smutili, pak da bi onputa mogli laglje preko Učke stat na put probudjenju našega naroda v Istre.

Da to laglje postignu, zeli su va svoju službu jednega hrvatskega izdajicu, ki je do leta 1897. bil najvatreniji Hrvat ovega sveta. Ta izdajica je za Judin novac kega su mu Talijani dali počel s besedom i pismom delat na najgnjusneji način proti svem onem ljudem, ki su do sada puno dobra učinili za naš puk v Istre i ki su vavek još pripravni i krv svoju dat za dobro istarskega puka.

Naš je puk v Istre neuk i priprost pak jako lahko veruje sve i svakemu. I grdi izdajica počel je za tem pisat i govorit proti svemu ča je v Istre hrvatskega i počel je lahkoverni puk varat, da v Istre nisu Hrvati (premda i ćuki znaju da ne moremo bit drugo, zač hrvatski govorimo) nego da smo Sloveni, Istrani, Slavunci i da pravi Istrani moraju branit starinu i domaćinu i ča ti ja znam.

Tako je ta izdajica govoril i pisal leta 1897. kada su bili izbori za Beč. Tako je govoril i pisal i leta 1899. kada su bili občinski izbori va Kastvu: tako je govoril i pisal sada kada su bili opet izbori za Beč. Kada su pak izbori svršili već nismo bili Slaveni ni Slavunci nego ta izdajica sada piše i govori samo da smo Istrani (kako da nisu Talijani Istrani! op. sl.) talijansku stranku v Istre zove „„naša stranka"" talijanske deputate zove „„naši deputati"" kako da smo mi hrvatskega ili slovinskega jezika v Istre ikada bili Talijani, kako da smo na jedanput postali Talijani ili kako da je Italija i Talijanstvo naša starina i domaćina. Svaki i najpriprostiji čovek bi moral spoznat da ta izdajica puk vara kada jedanput govori i piše ovako a za tem onako. Nego čini se, da su neki naši ljudi u ovom kapitanatu tako zalupani bedasti i zapućeni, da ne vide da ih ta izdajica vara.

Kigodar bi pomislel, da su ti nesrećni ljudi, ki još drže s tem izdajicom za to plaćeni, nego ni to ni istina. — Puli celega bunjenja naroda leta 1897. i 1900. samo nekoliko ih je za to bunjenje naroda proti vlastitoj krvi bilo od Talijani plaćeno. Slocarić, Lovrinac, Krstić, Vicko, Biser i još nekoliko kapurijoni prijelo je od Talijani mastnu plaću, a siromašni puk, ki je kako blago prez pameti za njimi hodil, ni dobil niš nego morda kakovu litričinu dormatina.

Dokle su kapurijoni žepi punili dotle je puk za svoju propast a samo za korist teh kapurijoni izdaval svoj rod i svoj jezik delajuć i glasujuć za Talijane. Ne verujete? Dokazat ćemo! Zapućeni puk u ovom kapitanatu je kod zadnjeh izbori za Beč glasoval za svojga najvećega neprijatelja Benatta. A zač? Za to zač ga je na to napeljal izdajica Krstić i njigova kumpanija. — Benatti je pomoću zapućenih ljudi ovega kapitanata bil zibran za deputata, pak ku korist ima naš puk od njega? Nikakovu! Celo vreme ča je Benatti bil ovo leto va parlamente ni storil koraka, ni spregovoril jedne besedice za korist istarskega puka. Nego ako naš puk nima od Benatta nikakove koristi imaju velu korist Slocarić i kumpanija. Talijani na junte su njim najme za to ča su kod teh izbori puk varali i bunili proti jedinoj pravoj i poštenoj istarsko-hrvatskoj stranke dali provincijalnu rendu na meso i biru za Volosko-Opatiju i za Kastav, rendu na rakiju za Podgrad i ča ti ja znam ča još. Rendu na biru i meso za Volosko-Opatiju su zručili Federacije va Pule a ova njim dava na leto 4 tisuća fjorini, čistega dobitka; rendu za Kastav zručili su potrošarinskemu družtvu Kastav, ko njim dava 1200 fjorini čistega dobitka, rendu za Podgrad zručili su Franu Marotti, ki njim dava isto toliko dobitka a sve to Slocarić Lovrina i kumpanija va žep spravljaju. A puk, ki je za njimi kod izbori hodil? Njemu smokvi! Ne samo to, nego još i huje. Da je junta dala rendu za biru i meso va voloskoj občine zajedno federacije u Pulu bila bi provincija prikoristila 4 tisuće fjorini, da je junta dala rendu za Kastav zajedno potrošarinskemu družtvu bi bila prikoristila najmanje 1200 for. da je dala rendu za Podgrad zajedno Franu Marotti bi bila prikoristila drugeh 1200 for. — Na ta način su Slocarić i kumpanija krivi, da ni junta ovo leto dobila 6 tisuć 400 više nego će. Sveh teh 6 tisuć i 400 fijorini ćemo svi skupa, dakle i ki su va mačjoj kumpanije v adicionaleh platit.

Ako budu svako leto Krstić i kumpanija toliko dobivali od junte, ćemo malo po malo morat plaćat takovi adicionali, da će nam poć k vragu starina i domaćina. A on ki govori, da brani starinu i domaćinu on i nijedan drugi, će nam ju šundrati. Ljudi dokle je vreme otvorite oči!

Dopisi.

Iz Rubeši. Pišu nam iz Rubeši 22./7. 1901. Jučer nedelju na 21. ovega meseca imeli smo puli nas va Rubeših veli blagdan. Kako je bilo već javljeno va dičnem „Nar. listu" od 18. o. m. bilo je nedelju koustituiranje udruge sv. Mihovila.

Jutro na 9 ur bila je va crekve Sv. Mihovila sv. maša, koju je odslužil naš preljubljeni zastupnik prof. Spinčić. Sveta bilo je puli maše puno. Tim su naši dični udrugari pokazali, da će svoje delovanje va udruge samo kako pravi kršćani — počet z Bogom

Za podne na 5 ur bila je puli Lojzine Ribara skupščina. Tu se je saknpilo puno sveta iz razneh županij, tako da je bila vela dvorana puna a i vane je moralo ostat dosti ljudi. — Na tu svečanost prišlo je pevačko družtvo „Istarska vila" iz Kastva i puno drugeh gradjana, nekoliko gosti iz Voloskega a se zna da nije manjkal ni naš dragi Lojzić. Na pet ur i četvrt otvoril je član privremenega odbora Frane Spinčić Repar skupščinu s pozdravom sveh prisutneh i

---

PODLISTAK.

Kopriva i glogi.

Posvetil „Mačkom": Špigulić.

Mi znamo svi. da zna Krstić lepo pivat. Nego poj vraže k vragu, nikako ne more zapametit, kako se piva ona: „Proklet bio izdajica svoje domovine!" A baš ovu bi rad zapametit, aš da mu se jako dopada. Za to kada ju je neki dan čul pivat pul Joškota, storil je brzo uzalj na sale, da ju — ne pozabi.

Neki dan je Liziriti obukal nopak Jambrožinine mudande. Kada ga je na to Jambrožina spametila, on onako mudar kako je, još njoj je mudreje odgovoril: Moral sam jih nopak obuć, kada imaju naprav jednu velu škulju.

Jedan put su se onako po užance svadili Dr. Mudanda i Žukvarić, pak su jih jedan drugemu stepli, keh ne bi ni pas na masle polokal. Dr. Mudanda važgan zakriči Žukvariću: „Boga mi mega, takova bedaka noma pod kapom nebeskom. Ta prodao bi te deset puta prije, nego ti mene jedan put. — Verujem ti, zaškilji Žukvarić, aš za te ne bi ni jedan dal ni fenika.

Kada je ono sega leta bil Ružić va Poreče, pital ga je Kersić, ako je još ča „prasac" va Kastavšćine. Na to mu Ružić odgovoril mudro kako s postola: Varamente jih je još oneštahno, nego kada ste vi ono tamo bili, bil je ki više.

Govore, da je neki dan agent od one fabriki, koj' je Krstić likvori polokal, na Krstića strašno terental, ča da mu je gospodari prevaril. Na jedan put se otrese Krstić na njega: Ča se vraga toliko ripite i važijete? Ter nisam samo vaši likvori polokal.

Na Rukavščine vam je negde jedan „mačak" rošo, ki bi jako rad imet dece. Borme posvetoval se je pul patra Krstića, ča mu je za storit, aš ako on tega ne zna ne će ni vragu ta znat.

— Lahko za to, rošo, reče Krstić. Ta valjda znadeš, da se ljudi radjaju iz tikve, kako kokoši iz jaja. Uzmi dakle čim veću tikvu, pak sjedi na njoj, dok ti se iz nje izvali sin.

Rošo veroval je Krstića i va ovu fandoniju, kako i svi mački, pak ne budi len, zel ti je nebore jednu velu tikvu i nesal je na vrh brega Belča, da onde znese sina. Nego kada je tel na nju sest, spuznula mu se je i potomboljala zdolum do jednega štrpeda za ken je ležal jedan tovar. Kako se je tovar prestrašil skakal je preko griž, kako da ga svi vrazi gone. Naš Frane pak potekal je za njim, i milo ga zval: Tovarić̆u na, tovariću na! Kamo bežiš od mane? Ter ja sam te zlegal, ja sam tvoj otac.

Deju, da je negde Ivak zgojil deset praščić. Jedan put storili su na ravne, va smetah, kamo je Marija hitila zabivši jedan pirun, veli šaraj i štrmor. Skoči ti nebore Marija na vrata, pak se počme za sve mile moći jadit na blago.

— Ne jadi se Marija na blago, reče njoj Ivak, lego se jadi sama na se. Ter vidiš. Toliko jih je, ki bi radi jist, a nisi njim prežentala ako ne jedan pirun. Tako si mogla svojni i našem „Mačkom" delat, pak bimo sada još ku mrvu praščevini doma imeli. —

Pitali su negde Krstića, zač se je združil s tetum Jambrozinum, kada ni ni lepa ni mlada. Al ima — odgovoril je Krstić — puno mudandi i stomanj.

Kada je ono fanat od suda Krstiću žepi šlatal, da se je Krstić na njega otresal: Dobro, dobro. Čekajte samo drugi put ćemo se drugačije gledat. Fanat vas prestrašen pital ga je, ča mu to misli storit, a Krstić odgovori: Drugi put, kad vas budem videl ću pred vami — pobeć.

Nedelju je Krstić pital Lovrinu, da mu posudi deset fijorini. Lovrina reče, da jih nima ako ne pet. Dobro, reče Krstić, daj simo tih pet, a pet ćeš mi jih ostat dužan.

— Neka bude, reče Lovrina, pak sbroji Krstiću pet fjorini.

Jedan put je Krstićeva kobilica čekala pred Puovićevom kućom. Mimo kobilice je paseval jedan fantina, pak je na jedan put odskočil na stran.

Neboj se dečko, reče Krstić, moja kobilica ne tuče.

Znam, znam, reće mali. Tega se ja ni ne bojim, lego se bojim, da se na me ne zvali od slabini.

Neki naš čovek je neč šulacal okolo Dr. Liziriti.

— Čujte vi — reče mu Lizariti — za ča vi mane držite?

— Za niš, odgovoril je naš čovek. Malo bim vas rad samo za salo potegnut.

prosil je prof. Spinčića da bi pročital i raztumačil pravila. Spinčić je na to raztumačil ljudem od kakove koristi more bit udruga ako se ča više njih začlani i ako bude odbor dušovno vršil svoju dužnost. Na to je Dr. Poščić pročital i koliko je bilo potrebito raztumačil pravila.

Za tem se je izabrala uprava. Za predsjednika bil je izabran Ivan Rubeša od Andrije, za odbornike: Frane Ferlan Garić, Josip Ferlan Ribar, Ignac Sinčić i Anton Spinčić. Va nadzorni odbor bili su zibrani prof. Vjekoslav Spinčić, Ivan Vlah Vicić i Andre Puharić.

Predsednik Ivan Rubeša se je skupščini lepim govorom zahvalil da mu se je dalo čast predsednika i obečal je da će po duše i po saveste delat za dobro družtva i njigovih člani. Mi smo seguri, da će gosp. Ivan Rubeša svoje obečanje ispunit, jerbo ga poznamo kako pametnega, ozbiljnega, delavega i poštenega domorodca, ki je pripravan za dobro puka učinit sve.

Veseli nas, da su i va odbor izabrani takovi ljudi, ki će gledat da družtvo ča više napreduje. Kad se je svršilo z dnevnem redom okol sedme uri, ustal je obljubljeni naš glavar Miro Jelušić pak je lepo pozdravil konstituiranu udrugu sv. Mihovila.

Nakon tega porazmestili su se gosti okol stoli va sale a pevačko družtvo „Istarska vila“ počelo je pivat lipe naše narodne pjesme, da je svakemu od prisutnih srce zaigralo. Upravo smo se čudili kako su se pjevači „Istarske vile“ u Kastvu va tako kratko vreme mogli tako dobro navadit toliko lepeh pesmic.

Čast njihovemu zborovodji gosp. Gaju Milneršiću! Med jednom pesmicom i drugom držale su se lepe nazdravice. Tako je govoril jako lepo i srdačno naš zastupnik Spinčić, naš glavar Jelušić, pravnik Carlevaris, Dr. Poščić i drugi a prisutni su bili baš važgani od lepeh besed, ke su se tu sprogovorile. Svakemu će ostat puno vremena na pamete ova lepa svečanost a dal Bog, da ista urodi dobrim plodom.

Još moramo pridodat neč malo. Sala kade je bila skupščina i kuća Lojzine bila je okičena cesarskemi i narodnimi zastavami Zač nisu i drugi domorodci u Rubeših stavili vanka narodne trobojnice. Al ih je strah morda od kakovega mačića? Neka znaju da va Rubešovoj mački nimaju ni bili kuraja zač njim puli nas ni mesta. Vam se zahvaljujem g. urednik i Vas pozdravljam.

Iz Moščenic. Javljeno je bilo va „Nar. liste“, da se je odprla Čitaonica va Moščenicah, a to je našim poprdilom tru va oku; ali još kud i kamo više ih jadi, da se naši dični mladići s našemi lepemi Moščeninkami i Draščicami zabavljaju u prostorijama Čitaonice. Najveć se jadi Krala jer zgubljuje dan za danom svoje stare aventore, koji su se počeli sastajat u Čitaonici. Tako i valja. Za sada imamo va čitalnice provizornu oštariju ali kad pridu karti da se smije otvoriti gostiona, bit će svima lepo dole zabavljat se a onputa ćete videt kako će se Krala jadit i vapit. Na 14. ov. m. tancali su mladići i divojki a kad je prišla jedna doba šli su spat, ali prvo šli su ispratit malo Dražane i vračajuć se doma, čuli su na place da Krala vapije, a za nju se zna, da kad vapije mora bit činbalis. Tako je i bilo. Šli su k njoj neka njim da vina a ona je počela vapit: I disperai me vien, poveri e bisognosi, znate ja sam večerala kopunovini i teletovini a pila sam butilji od 5, 10 i 20 flor. To im ni bilo potreba povedet, jer su i sami znali, da ga je puna kako i čep. Mladići su se razljutili i počela je serenada fikanje, urlikanje, armonika i tambalas. Krala da će puknut od jada.

Počela je vapit one gnjusne besedi ke samo ona zna va Moščenicah! Ma neka si zapamti, da ča je ki sam, ono drugima deli. To vam je bil pravi teatar.

A da znate kako Krala se čini dobro plaćat povedat ću Vam ovo:

Pred nekoliko dan bil je va Moščenicah jedan gospodin s jednum gospum i Krala za malo sira kruha i pol litri vina se je činila platit 2 K 88 hel. Pa još hote k njoj.

Barba Mate.

Iz Rovinjskog sela. Cenjeni gospodine uredniče! Molim Vas, da tiskate ovo malo riči u dični „Narodni list“, da svit dozna čagoder iz Rovinjskoga sela. Ovaj put povidat ću Vam malo od starih stvari.

Leta 1896. bili su občinski izbori i pridobili su Rovinješki Kalabrezi. Nadam se pak da će malo po malo oni zgubit vas kredit u Rovinjskom selu jerbo naša mladež je već progledala i pokazala svojim starijim pravi put hoditi i složno jedanput priti, da nebudemo uvik talijanski „ščavi“ nego da budemo jedan put svoji gospodari u svojoj kući. Naša mudra glava Turčin i drugi Krstić ovde u Rovinjskom selu misli da će ostati reprezentante sa svojimi poperdili ma po moje uho neće već bit tako. Slušajte dragi moji čitatelji, da Vam povem, kako je on postal občinski zastupnik. Njega su leta 1896. učinili Rovinješki Kalabrezi za nekakoviga sostituta. Ovega lita umrl je Talijan „puro sangue“ Tonković iz Kanfanara, občinski zastupnik pak su po veloj sleparije stavili Turčina za reprežentanta. Nego vere mi moje neće više bit kunšiljer Zvaneto ni Turčin raprežentant jerbo je naš gospodin načelnik progledal a i naši starci su već progledali ki njim je prijatelj ki neprijatelj. Ki s Talijani drži ta je neprijatelj slovinske krvi i jezika jer bi Talijani da moru, zaterli sve ča je v Istre slovinskega. Drugi put više. —

Na Svisveti je bila „teta Jambrožija“ na grobe od svojga muža. Baš su polag groba oteli zakopat jednega drugega mrtvega.

— Za ljubav božju ne zakopajte tu tega čoveka, zakričala je „teta Jambrožija“.

— Zač ne? su ju neki pitali.

— Aš ta čovek je umrl od kozic, pak bi se od njega mogal najet moj muž, je odgovorila.

Neki dan se je Krstić tužil, da se boji, da će još pul sveh Kampitelićevih stotin kako petljar umret.

— Ja pak se bojim — zboknul mu je neki — da ćete još pul sve te trajni kako petljar živet.

Negdje je bila Dr. Mudandu stisnula fijorenca, da je već počel peti stezat. Pal njega je bil Stoglav, pak mu se je Mudanda tužil, da će mu se teško umret, aš da bi rad još poživet, barem dokle dugi povrati.

Ja, je rekal Stoglav, vi bite radi živet do sudnjega dana.

Jedan put je Krstić rekal Pepine od Turak, da ju ljubi kako svoju dušu. A ona mu je odvratila: Recite radje kako svoje telo.

Ča piše „teta Jambrožija.“

„Teta Jambrožija“ ima marojdi va glave. To se vidi iz tega ča ne gre redovito svake subote vanka, a vidi se i iz tega ča neboga bacila — i to jako bacila. Tako su i zadnju „tetu“ jandarmi fermali, i nesli su ju va manikomij — kade njoj je jedino pravo mesto. Sada je izašla „teta“ na novo van — ale malo spurgana. — Ale za svem tem još njoj škode marojdi, a i matičina njoj je sotošovra. Vižitajmo ju malo.

* * *

Albanese. Ich bin ein Albanese. Sono Albanese! tako piše va zadnjoj spudaćere talijanski Bedinter. Hvala Bogu — već ga leto dan potežemo za zajik da nam to reče. I rekal je — vela je beseda pala — on je Albanez. Taljanski Bedinter je Albanez. Bertoldo se confessa solo. Neki dan je pisal, da je bil „radikalni Hrvat“, danas piše da je Albanese. Brežanom pak i Rukavčanom govori, da je Istran, Slovinac, Lirik, a on je Talijan — i kakov Talijan, zač da ni Talijan, Talijani ga ne bi plaćali. Kako vidite on je sve — on će bit i Turčin, samo da je krajcari. Nego pustimo to, čapajmo se malo te besedi: Albaneze. Kako je poznato v Istre živu Slaveni i Talijani. Ti ljudi se medjusobno bore i pravdaju — neka bude — najzada oni su tu doma, pak moru delat ča ih je volja. Nego pitam Vas ja malo, ča ima tu jedan treći, i to jedan Albanese? Svaki pametan će reć da neka gre ta Albaneze va Albaniju, i neka se ne pača va istarske stvari. Ča bi Talijani rekli, da mi zovemo v Istru jednega Hotentota, pak da mu rečemo, neka napada na Talijane. Talijani bi valje skočili i rekli bi nam, da ča imaju v Istre posla Hotentoti! A mi pitamo njih: A kega posla imaju v Istre Albanezi á la Bedinter?

* * *

Morte al Krstić! Talijanski Hlapac piše va „tete“, da se je on ponedeljak v Opatije vapilo: Morte al Krstić! Sto fjorini će dobit od nas svaki, ki je vredan dokazat, da se je on dan jedanput čulo: Morte al Krstić! One večeri se ni čulo drugo, ako ne salo, salo i salo! Ako ne pak, da će salo reč po albanežki — Morte al Krstić! Toliko pak mi ne moremo znat, zač mi nismo della patria di Liziriti — doma!

* * *

Talijanski Bedinter da ne zna ča je strah. To nam on poveda va zadnjoj „tete“. Nego on ni kompetentan da o tem sudi. Jedino kompetentne da o tem svedoče bile bi Jambrožinine mudandi, ke je on nosil on ponedeljak na večer.

* * *

Ornamento di „pipe“. Taljanski Bedinter ale hlapac ale pak furišac, kako ćete, se ruga našim ljudem na ić, da na svojeh imeneh nose ornamento di pipe. — Nego najljepše je to, da se ta talijanski Bedintar od 100 fjorini na kraju podpisuje: „Ivan Krstić“. Ono ić je ornamento di pipe ale pak prez pipe? I slep vidi da je ono ornamento di „pipe“ — po tom i bedast vidi, da se Krstić sam sebe ruga.

* * *

Floće: Taljanski Bedinter piše, da su svi naši bežali pred njim, kako nemi: On da ih je gledal „con uno squardo severo“, i da su bili svi smućeni „della sua energia, e della sua fermezza d' animo“. A i vrebci znaju, da je karoca, va koj je on bežal, kako Baratieri smrdela kako Ekmanov voz! A pokle sam živ, još nisam čul da bi „energia“ i „fermezza dell' animo“ — smrdele.

* * *

Još jedna floća. Talijanski Bedinter piše, da su se Nemci jadili na naseh, ki su ga onako lepo dočekali. To je laž, zač mi znamo, da se je najveći del Nemac smel za krepat, a bilo ih je na stotine, ki su na puna usta vapili za njim: — Salo, salo, salo!

* * *

Još za malo, piše talijanski Bedinter, te naši zapovedat na Voloskem, njihova moć da je već na kraje. On da će ih sveh samlet i uništit. To ni istina. Taljanski Bedinter nas ne bi uništil ni onputa, kada bimo mi mirovali i stali z prekriženemi rukami. Zač postavimo, da mi sutra postanemo svi Taljani, ča bi onputa delal Bedinter? To je sigurno, da bi mu Talijani dali jedan rišpetabile vritnjak, pak bi ga poslali od kuda je i prišal. A od česa bi on onputa živel? Zato je jasno kako beli dan, da da bi jutra nestal Hrvati, Krstić bi ih sam nafabrikal samo, da more koliko dalje ostat va službe od Talijani, kako Bedinter od 100 fjorini na mesec.

* * *

Garofulići od kalabrežkega jardina.

a) Špakaroba je bil odsudjen na 3, pak na 21 dan pržuna.

b) Stirn je bil odsudjen neki dan na 7 dni.

c) Žena mu šjora Marija na 2 dan.

d) Costantini na 40 krun multi, ale pak 4 dni va hlad.

e) Taljanski Bedinter od friška na 3 dni, ne računajuć ča je prvo bilo.

„Geehrte Leser! Was sagt ihr zu solchen Blumen des Kalabresischen Gartens?“

* * *

Ubijte me! Taljanski Bedinter piše, da je on ponedeljak vapil „ubijte me!“ Prije svega on bi to mogal vapit, ako će i do sudnjega dneva, zač zna dobro, da se ne bi ni jedan našal, ki bi šal svoje ruki blatit na jednem Liziriti. Drugo je laž, da bi on bil to vapil, zač je celo vreme imel pune usta gnjileh limuni i jaj s piščenci, ča su ih na njega hitala deca.

Barba Tončić.

Kupujte žigice
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru.

Domaće viesti.

Der Fluch der bösen That. Die alten Germanen haben jeden Vaterlandsverräther an den ersten besten Baum aufgeknüpft. Wenn der Verräther Krstić unter den alten Germanen gelebt hätte, so wäre er von ihnen unzählige Male aufgehängt worden. Nun aber wendet sich der Verräther Krstić in seinem Schundblatte an die Deutschen Abbazias, an die Nachkommen der alten Germanen, und beschwert sich wegen des Vorfalles der sich am 15. d. M. in Abbazia ereignete. Man wird einwenden, Krstić ist kein Verräther. Bitte sehr! Wir haben es bewiesen und hier noch einige Beweise. Bis zum Jahre 1896 war Krstić der radicalste Croate. In diesem Jahre (Ende 1896) trat er in den Dienst der istrianischen irredentistischen Partei um einen Monatslohn von 100 fl., während er in den ersten Nummern seines Blattes (welche bei uns jedermann zur Einsichtnahme vorliegen) die istrianischen Italiener: Banditen, Raubthiere, Barbaren nannte, fieng er nach vollzogenem Verrath dasselbe von den Croaten zu schreiben. Als sodann im Jahre 1897 die Reichstagswahlen vorüber waren liessen die Italiener Krstić im Stich. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen“, sagten sie. Um zu Gelde zu kommen, ersann Krstić in seiner verdorbenen Seele einen neuen Plan. Im November 1897 reiste er in seine Heimat, warf sich vor seinen Landsleuten auf die Knie, unter Thränen bereute er seinen Verrath, schwor bei Gott, dass er fortab nur für die croatische Sache leben und wirken werde und bat um Pardon. Seine Landsleute schenkten ihm Glauben und verziehen ihm. Sohin reiste er in Begleitung eines Landsmannes, namens Vukić, hieher zurück. Hier besuchte er die angesehensten croatischen Patrioten, darunter Herrn Dr. Stanger, bat um Verzeihung und bethenerte hoch, dass er sein Schundblatt nie mehr herausgeben, und dass er mit Leib und Seele trachten werde, das wieder gut zu machen, was er durch sein verrätherisches Wirken der croatischen Sache geschadet, verlangte jedoch von Dr. Stanger ein Darlehen von 1000 fl., angeblich um seine Schulden zu begleichen. Tags darauf bekam Dr. Stanger von ihm folgendes Schreiben:

„Hochgeehrter Herr Dr. A. Stanger, Advocat
Voloska.

Mit Rücksicht auf unsere heutige Besprechung danke ich Ihnen, dass Sie mir die Gelegenheit geboten haben, *meine ursprüngliche croatische Gesinnung zu bekunden. Ich versichere Sie, dass von heute an meine erste und letzte Pflicht sein wird unserer croatischen Sache von Nutzen zu sein*, ja ich werde mit Leib und Seele ihr Bruder sein. — Leben Sie wohl.

Mattuglie 25. November 1897.

Ivan Dr. Krstić.“

Die Urschrift dieses Schreibens befindet sich ebenfalls in unserer Redaction jedermann zur Einsicht. Krstić bekam die begehrten 1000 fl. nicht und blieb Verräther. Bei den letzten Reichstagswahlen hat er die Bevölkerung dieses Bezirkes zu Gunsten der Italiener gegen die Croaten förmlich aufgewiegelt. So ein Mensch beschwert sich nun, dass ihm die Gassenjungen Abbazias am 15. d. M. mit „Salo“ beschimpft und mit faulen Eiern beworfen haben, trotzdem er

durch sein provocatorisches Benehmen diese Demonstration selbst verursacht hat! Deswegen nennt er die Croaten Wilden, Barbaren, beschimpft die croatische Cultur, die er ja selbst und ausschliesslich genossen hat. Ja noch mehr, er hat in seinem Schundblatte vom Jahre 1896 (es steht in unserer Redaction zur Einsicht) die Slaven Istriens aufgefordert sich mit Keulen zu bewaffnen und auf die Italiener Istriens, auf die Unterdrücker der Slaven los zu schlagen. Nun bewerfen ihn, den croatischen Verräther und italienischen Söldning, einige Gassenjungen mit faulen Eiern und er nennt deswegen alle Croaten Wilden, Kaffern, Beduinen. Ist das nicht der Fluch der bösen That? Anderswo hätte man ihn am 15. d. M. an die erste Laterne aufgeknüpft.

Und so ein Individuum brüstet sich, dass die Deutschen mit ihm halten! Wir gratulieren allen Deutschen, welche mit einem Krstić halten. Sie können froh sein sich in einer solchen Sippschaft zusammen gefunden zu haben.

Um sich noch ein gründlicheres Urtheil über diesen Verräther zu bilden führen wir noch folgendes an.

In seinem Schundblatte vom 9. März 1901 beschuldigte Krstić einen ehrlichen Grossindustriellen von Fiume, dass er durch Banknotenfälschung reich geworden ist. Krstić wurde geklagt, versprach bei Gericht den Wahrheitsbeweis anzutreten und zu liefern, that es jedoch nicht im mindesten. Jetzt steht er unter Anklage wegen dieser Ehrabschneidung und vertraut nur auf die italienischen Geschworenen in Triest. Den Herrn Podmenik beschuldigte Krstić, dass er ihm im Jahre 1897 einen Spazierstock im Werthe von 20 fl. gestohlen habe. Podmenik klagte. Nun stellte sich heraus, dass Podmenik diesen Stock nie in der Hand gehabt hat sondern, dass er sich immer und ununterbrochen beim Ortsvorsteher von Rukavac Herrn F. Šepić befand und dass es eine ganz wertlose polizeiwidrige Keule ist.

In seinem Schundblatte vom 20. v. M. lügt er ganz gemein, wo er vom Dr. Janežić sagt, dass dieser vor dem Landesgerichtsrathe in Volosca eine Expensnote gefälscht, und dass ihm desswegen Herr Landesgerichtsrath einen Betrüger nannte. Wir haben uns erkundigt und erfahren, dass dies eine ganz gemeine und freche Lüge ist. Wer sich davon überzeugen will, der möge sich persönlich an den Herrn Landesgerichtsrath wenden. Und so geht es mit Verleumdungen und Ehrabschneidungen weiter. Wir bedauern, dass wir wegen eines solchen Individuums soviel kostbare Zeit verlieren müssen, aber wir thun es nicht seinetwegen, sondern wir thun es um die Irregeführten, wenn es möglich ist, zur Einsicht zu bringen. Und für heute schliessen wir.

Naš Kundić. Na 12. i 13. ov. meseca obdržavala se je va Trste pred tribunalom kaznena razprava proti g. Matku Kundiću, sinu mu Milanu, Romanu Kučiću i Viku Dukiću radi one poznate barufe, ku je, kako je poznato prouzročil i provociral taljanski Kranjac Štirn.

Tribunal je sveh četireh odsudil na 1 do 2 meseca. Puli nas va Austrije je zabranjeno kritikat odsude ili šentence od svakega, kega mu drago suda, i mi se ako i preko volje pokoravamo temu zakonu, ki nam to zabranjuje. Za to mi ćemo i preć preko svega onega ča su sudci učinili, a pozabavit ćemo se samo z onem, ča je bilo i ča je još za vreme procesa prišlo na videlo.

Tri nedelje prej pusta prišlo je novopečenom Taljanu Štirnu neč va glavu, i on se na Matuljah nepristojno zabadal va naše ljude i ofenjeval ih je va njihovem narodnem čućenju. Na dan pusta šal je pak Slocarića, a od Slocarića ravno k Tončine, kade ga ni već 2 leta bilo i to za to, zač je familija g. Antona Spinčića jedna od najčestitijih i najkorenitijih va svakem obzire, a glede rodoljubja još i posebice. Njegovo došašće navestil je c. k. kancelist Venčina z dvemi tiri od revolvera, a Štirn je šal va oštariju pivajuć: Nije Istra Hrvatska, već je Istra taljanska, ale istarska — ča je svejedno. U oštariji bilo je kakoveh 50 ljudi, ki su se valje steplili, kada su videli pred sobom provokatora kranjskega Taljana Štirna. I od besedi do besedi dogodila se je barufa, va koj je Stirn ostal ogreben.

To ni nikakovo čudo — tega je na pust vaveki bilo i još će bit, da bi tako ne. Na to je stvar zel v ruki sud, i nikako se ni moglo doznat, ki je Stirna udril. A sada homo jedan korak nazad.

Pred nekoliko let je Stirn prišal v Opatiju gladan i nevoljan i takov se je prezental Kundiću s prošnjom, neka ga k sebe zame. Kundić, ki ima kako svaki zna, jako dobro srdce zel ga je k sebe, i dal mu je prilike, da se puli njega pokrpa. Nego Stirn ne samo, da se je puli Kundića pokrpal nego on se je puli njega i okožil, pak mu je jedan lepi dan obrnul ledja i stavil je sam na svoj račun butigu i razbogatel se je na čemu ima samo da zahvali Kundiću i nijednemu drugemu ako ne Kundiću. Nego s čim je Stirn vratil Kundiću njegovo dobročinstvo? S tim, da je počel delat proti njemu, s tim, da ga je zamrzil i s tim, da ni nikada prestal napastovat ga.

Na dibatimente su se pročitali protokoli, va keh stoji, kako se je Štirn grdo izrazeval proti Kundiću, a mi znamo i to, da je Stirn jedan put i bil kaštigan za to, ča je Kundića uvredil. Od tuda veliko neprijateljstvo Stirna naprama Kundiću, dočim Kundić plemenit i vredan kako je, ni se ni obaziral na to, ča proti njemu laje jedan človek, ki je zatajil svoj narod.

I prišal je zadnji dan pusta — i dogodilo se je, ča smo povedeli. Najprvo je bil sazvan na protokol sam Stirn i tu se je on izrazil, da on ne zna, ki ga je pravo. Malo za tim ga je šal nać Krstić — a i kasneje je bil više puti s Krstićem. Na drugem je protokole izjavil Stirn, da zna, da ga je udril g. Kundić. A na sude je rekal da on je bil smućen, da on ni mogal znat sve kako je bilo, ale da zna, da ga je udril Kundić, samo da ne zna, da li ga je sa žmuljem ale pak s kamikom. On da će i priseć, da je tako bilo. Gosp. Rybarž Kundićev advokat se je protivil, da se neka ne pusti Stirna priseć, zač da je veli neprijatelj Kundićev. Na to su se sudci povukli va kamaru i kvarat uri su razmišljali, bi pustili Stirna priseć ale pak ne. Slocarić i taljanski bedinter, ki su bili celo vreme onde, bili su bledi kako krpa, zač su se bali ako će sud pustit Stirna da prisеže ale pak ne.

Oni su naime znali, da ako sud ne ne pusti Stirna priseć, da je stvar gotova i da bi onput Kundić i drugi bili slobodni. Nego sud je ipak dopustil da neka Stirn zapriseže. I tako je najveći Kundićev neprijatelj, nenavidni njegov konkurent Stirn zaprisegal, da ga je Kundić udril po glave, da ne zna je li s kamikom ali s žmuljem, i na temelju tega svedočanstva Kundić je bil odsudjen, a tako i oni, ki su s njim bili.

Ova stvar ni još svršena. Rekurs je već učinjen — i mi ne moremo nikako verovat, da će ta stvar tako ostat. Nego neka bude kako će, nam je za čudo, kako se je mogla podić tolika buka poradi jedne male ogrebine — jedne barufice, kakove se svaki dan dogadjaju, dočim se puščaju va mire druge strahote, ke su počinili drugi. Najhuji se ljudi tuku i barufaju i budu radi tega kažnjeni, pak ča za to? Takov je zakon i moramo reć — dobar je to zakon — zač je bolje da se ljudi mej sobum ne kolju. Ale najzada od tega na človeka ne pada nikakova sramot. Muži z muži su se vavek natezali — to ni niš čudnega. Ali čudno je i sramotno ono, ča dela jedan notar kega ja poznam, ki svaki dan svoju ženu mlati i prebija, gadno je pak i zverski ono, kada je jedan obriveni mačji kapurion daval 100 fjorini jednemu človeku, da mu otca ubije. To su strahote to — pak niš za to, ako takovi i pobegnu pred pravicom, na njih će padat vavek sramota i poruga ljudi. — A smradno je prevarit svoju vlastitu ženu, — gnjusno je varat na železnice, gadno je delat trufi kakoveh je delal i još dela jedan talijanski bandit. A najgnjusneje, najsmradneje i najzadnje je pak to za 100 fjorini na mesec odkinut se od svojega naroda, pak poć služit Talijanom i za tu plaću delat proti svojoj krvi. To je sramotno, to.

A naš Kundić? Za nas, ki znamo da je više vredan jedan njegov vlas, nego svi oni gadi, ki se vesele njegovoj odsude — on će bit vavek svetal i čist kako suho zlato — i mi ćemo se vavek ponosit, da ga imamo va svojoj sredine. Živio Kundić!

Kako v Istre oblasti postupaju. Leta 1895. i 1896. izlazila je „teta Jambrožija“ kako radikalno-hrvatski list pak je na jedan put bila usahnula. Koncem leta 1896. je Dr. Salo za 100 fjorini na mesec izdal Talijanom svoj rod i jezik, kako Juda Iskariot našega Spasitelja Židovom.

Početkom leta 1897. bili su novi izbori za Beč i Dr. Salo je va svojoj škovacere već onputa počel rigat svako zlo proti pravem domorodcem i prijateljem istarskega puka. Za to su ga Talijani dobro platili. Prošli su izbori za Beč a „teta Jambrožija“ je opet usahnula. Početkom leta 1899. imeli su se obavit novi občinski izbori va Kastvu. Trebalo je opet da Krstićeva škovacera spravi blato, ko je va leto dan bila nabrala. Krstić je učinil na 21. decembra 1898. na voloski kapitanat molbu, da more opet štampevat „Tetu Jambrožiju“ v Reke. — Na tu molbu dobil je Krstić odgovor, kega ćemo mi štampat onako, kako ga je voloski kapitanat „slavincu“ Krstiću poslal najme talijanski a to zač je „šlovunac“ Krstić učinil molbu na kapitanat talijanski. Ovo je ta odgovor:

No. 15870

Al Signor Dr. Ivan Krstić
in Mattuglie 70.

In evasione all' istanza d. p. 21. decembre 1898, sisguardante la publicazione del periodico „Prava Naša Sloga“ l'i r. capitanato distrettuale trova di proibire tale publicazione e ció a motivo che giusta l' istanza l' amministrazione e la redacione del periodico si troverebbe a Matuglie mentrechè il giornale stesso verebbe stampato a Sušak cioè nell'estero e che quindi alle autorita alle quali spetta la sorveglianza sui stampati sarebbe impossibilitato nel caso concreto d' applicare la legge in tutta l'estensione prescritta.

Contro questa decisione resta libero il ricorso all' Eccelsa i r. Luogotenenza di Trieste da prodursi allo scrivente entro giorni 14 a. d. i.

Volosca, li 22. dicembre 1898.

L' i. r. capitano distrettuale
Fabiani m. p.

To će reć po hrvatski:

Br. 15870

Gosp. Dr. Ivanu Krstić
Matulje 70.

U rešenju Vaše molbe od 21. decembra 1898. radi izdavanja časopisa „Prava Naša Sloga“ c. k. kapitanat nahaja zabranit Vam izdavanje i to s razloga jer bi se po molbi administracija i redakcija lista nalazile na Matuljah, dočim bi se list štampal na Sušaku to će reć u inozemstvu i radi tega oblasti koje imaju pazit na foji ne bi mogle poslužit se zakonom va celoj propisanoj mere.

Proti ovemu rešenju imate pravo rekurit na visoko c. k. Namestničtvo va Trstu u vreme od 14. dan od dneva intimacije.

Volosko, 22. decembra 1898.

c. k. kotarski kapitan
Fabiani v. r.

Na ovo ni Krstić rekuril nego je 21. 1. 1899. prišla vanka jedna „Teta Jambrožija prez broja a na njoj je bilo namazano da je uredničtvo v Reke Via Clotilde No. 1. Dakle kako je kapitanat rekal po zakone se ne more foj štampevat v Reke al na Sušake a ovde bit uredničtvo. I za to vidite je Krstić va tem broje od 21. 1. 1899. stavil, da je uredničtvo v Reke Via Clotilde 1. I opet je za tem broje „Teta Jambrožija“ zaspala. Med tem počeli su se približevat izbori za Beč. Talijani su Krstiću opet dali „flike“ a on je na 27. 10. 1900. opet bili vanka jednu škovacaru od „Tete Jambrožije“ na koj ni bilo zapisano ni kade je uredničtvo ni ki je urednik ni kade se štampeva pak bi već radi tega bil moral kapitanat sekvestrat ju. Na 6./11. 1900. prišal je opet jedan takov broj škovacere van a na 1. 12. 1900. je prišal vanka br. 4. „Tete Jambrožije“ na kojoj je bilo namazano *da je administracija i redakcija u Matuljah, da je odgovorni urednik Krstić, da se štampeva v Reke dakle all' estero. Dakle ča se na 21. decembra 1898. pod kapitanom Fabiani ni smelo jerbo protuzakonito, to se je pod kapitanom Scarpa na 1. decembra 1900. smelo, to se sme i danas premda je protuzakonito.*

Pitate nas kako je to moguće, da se na tako očiti način hita zakon pod noge? Ako znate da Talijani plaćaju Krstića, da plaćaju vas trošak za „tetu Jambrožiju“ onputa ćete razumet kako je to moguće. Ni trebe, da pozabite, da smo v Istre kade se dogadjaju još dandanas nekakova čuda i pravi bušoloti.

Mi bimo pak stavili valje svoju glavu na cok, da, ako bi nam skočilo va glavu al ako bi nam bilo za potrebu štampevat „Narodni list“ v Reke a da uredničtvo bude ovde kade je, ne bi to pod nijedan način smeli storit. I hote vi još gospode prigovarat će vas valje va pržun stavit. Mi ćemo tu stvar naprvo dat a kad bude vreme jedna mala interpelacija va parlamente ne bi morda niš škodila! Bitćetegajoš.

I opet šiora Carla. Šiore Carle udov. Millatsch se ne pari da je puno računala Visokim gostom jer da kod nje je sve ceno računano. Pitamo ju, su još kada prišli njoj Njihova Veličanstva kralj Rumunjski i nadvojvoda Luksemburški. Nisu prišli ni nete prit, su nam sami to njihovi dvorjanici povedali:

A neka se i ova zna:

Gosp. O. D. konobar kod gosp. Ertha u Opatiji bio je kod šiore Karle, pak je uzeo jednu porciju peršuta, jednu sira i jednu salama i litru i pol vina i par komadić kruha. Šiora Karla nu je za to računala samo 12 kran — malo! Ala dajte i za ovo nam spiegacion šiora Karla va krivoj „Sloge“.

Kukuma.

Osobne viesti. Gosp. Frane Mavar, ki je ovi dni učinil va Trstu ispit sudca bil je imenovan sudbenim adjunktom za Podgrad. Čestitamo!

Gosp. Frane Brnčić od Ivana iz Bregi učinil je ovi dni va Gracu jedan rigoroz i jedan državni ispit pak će do malo vremena bit promoviran na čast doktora. Čestitamo našemu vrlemu domorodcu i prijatelju!

Gosp. Frane Grškovič iz Voloskega položil je ovi dni ispit pomorskega kapitana za dugu plovitbu. Ovo je seguro najmladji pomorski kapitan u Liburniji. Čestitamo!

Talijansko političko družtvo za Istru imelo je nedelju na 14. o. m. va Rovinje svoju skupščinu. Doktor Benatti predsednik tega družtva i pomoću rukavačkeh Talijani zastupnik pete kurije va Beče rekal je na toj skupščine — kako piše „Piccolo“ od 15. o. m. ovo: Ako se budemo kod predstojeće izborne borbe (za zemaljske izbore) držali našega družtva ja se nadam, da će nas va našoj borbe, ku vodimo za naše pravo (tlačenje nas Slavinaca! op. sl.) i za naše Talijanstvo... Ste čuli vi rukavački, veprinački lovranski i mošćenički mački, Vaš deputat Benatti govori da se on i njegova kumpanija bore za Talijanstvo Istre a ne za Istrijanstvo Istre? A vi čuki i trubili ste glasovali za takovega človeka, zač ste verovali jednemu slipcu, ki vam je govoril da Benatti ni Talijan nego Istran. Sada ga čujete ča govori? Sada ni samo Istran nego Talijan a vi ste tega svojga neprijatelja Talijana voleli nego svojga človeka i prijatelja. Ako imate još malo obraza i poštenja more vas sram bit. Ča je predsednik tega družtva znameniti Benatti rekal na skupščine za Talijanstvo Istre to je potrdil tajnik istega Doktor Ventrella. On je najme rekal da je Istra kod zadnjeh izbori za Beč poslala va Beč četiri talijanski deputati. Dakle i Benatti i Rizzi i Bartoli su sada ne Istrani nego Talijani a Rukavčani, Veprinčani Lovranci i Mošćenićani, ki govore da nisu Talijani, su pomogli te Talijane va Beč poslat. Pak te još naši mački reć da nisu na glavu pali. Da bi barem rekli da

su Talijani. Nego govore da nisu Talijani nego Slavinci a delaju s Talijani proti Slavincem. Bog daj norcem pamet.'

Na dan sv. Jakova, jutra četvrtak bit će va vrte od „Zore" koncert kega priredjuje naše lepo društvo „Lovor". Na koncertu će igrat i naša mjestna muzika. Ulaznina je samo jednu krunu. Nastojmo, da se svi najdemo puli te lepe, domaće zabave.

G. Janko Podmenik slobodan. Danas je bila na sude razprava proti g. Podmeniku kega je tužil neki Heller kočijaš prez konja i karoci iz Skerbić. Sud je pronašal g. Janka Podmenika nekrivim. I tako je kočijaš prez karoci i konja ostal z dugim nosom.

Ungaro-Croata. I opet čuju se tužbe na to društvo. Nedelju na 14. o. m. na Margaretinu bil je izlet z vaporom „Liburnija" va Bakar. Na plakatih bilo je štampano, da će vapor tamo i nazada tikat Volosko. Kad se je pak vapor vračal šal je rayno v Opatiju a Volosko je minul. Punem pravom su se neki ljudi z Voloskega jadili na brode, da se tako postupa. Ča gospoda na direkcije tega baštardnega društva misle, da 'su ljudi ćuki al cuveti, da se ih more na ta način za nos peljat. Mi bimo gospode od direkcije preporučili, da imaju z ljudi malo više obzira i da nebudu tako objestni zač objest Bog pedepsa. Stavit na plakati, da će vapor i nazada tikat Volosko, pak peljat pašijeri iz Voloskega v Opatiju, će reć ljude varat.

Talijanski jad. Cesarska kralj. vlada odlučila je početkom nove školske godine 1901./1902. odpret va Pazine jednu novu hrvatsku školu najme pripravnicu za preparandiju za meštri. Talijanom je to jad i čemer. Ako mi dobijemo jednu školu, a puno nam ih je za potrebu zač Talijani imaju sve a mi niš — onputa Talijani vrišću i zijaju kako da ih čovek z nožem para. Tako se za tu školu va Pazine jude kako svi vrazi osobito va "Piccole" od 16. o. m. Da bi zač nego za to. Ala bi bolje storili da muče. Imaju s prevarstom četiri deputati va Bače a mi samo jednega pak nisu bili vredni ni tega zaprečit. Altroche peto kolo! — Sada moremo slobodno napisat: **Ura!** Živio naš Spinčić!

Lovranski poperdili su sada kako mrtvi. Sada ne love kmeta okole, sada ne teča po oštarijah, sada ne plačaju kmetom pit. A zač ne? Za to zač sada nisu izbori. Kada su kakovi izbori onputa ti brate, lovranski poperdili kako breki okole teču po vanjščine samo da kega kmeta zaslepe, da za njih balota. Onputa plačaju pit koliko god će ki. A od kuda? Seguro ne od svojga žepa zač ni Kukume ni Blejaminu ne bežu beći iz žepa. Mi znamo jako dobro od kuda se to troši a lovranski kmet to ćuti. I tako kmet buša palicu ka ga tuče. Tako će bit sve dokle ne bude i na Lovrašćine kmet oči odprl. Kad bude videl da bi po pravice moral on zapovedat poperdilom a ne poperdili njemu onputa će poperdilom odzvonit zadnja ura.

Nesreća va Preluke. Na 16. o. m. dogodila se je va Preluke vela nesreća. Neki Keko Klanjan je krcal jednu minu. Na jedanput važgal se je prah, mina je pukla i dignula Klanjana 2 metra visoko. Siromah pal je na tla težko ranjen. Nesli su ga doma oneśvešćena i razmrcvarenega. Težko da će prebolet.

Lumbrelin je va more pal. Nedelju je bil va Drage Moščeničkoj veli samanj. Ljudi je bilo tamo kako mravi. A bilo ih je i iz Opatije lepi broj. Nesreće ni bilo nikakove ali jedan mali incident se je ipak dogodil. Lumbrelin je naime puli te prigodi va more pal. To se zna, da se ga je valje rikuperalo. Ablju-ablju-ablju — — —

Costantini i Stirn na putovanju. Ponedeljak jutro su Costantini i Stirn putovali skupa va Trst. Na 24. o. m. je va Trste dibatimenat proti Stirnu i gospe Marije na rekurš proti šentence s kum su bili odsudjeni Stirn na 7 dan a Marija na 2 dni peržuna. Su šli valjada malo provat ako bi se kade preporučili — — —

Na 29. pak je va Trste dibatimenat proti Stirnu i Klanjščeku zaradi tega, ča su na Josipovu vrišćali po Voloskem „Van s Hrvati" (peršone!). Valjada njim se jako brageše tresu kad već sada va Trst putuju. Mi pak mislimo, da sud ni butiga i da će i ovde pravica i zakon obvaljat, pak neka Stirn hodi kamo i kemu će.

Dajmo njim podestariju v ruki. Ako su storili bankrot s jednom kućom, ča bi pak storili s komunom, da bi njim kada god v ruki prišal. Svi se spamećujete kega vraga su naši Voloski i Opatijski poperdili delali, kada su počeli zidat on nesrećni Kazin. Ki će se s njimi! To će bit ča ni bilo to je svaki govoril. I va istinu stvar ne bi bila slaba, da je bila va dobreh rukah. Nego ča ćete da Vam znaju naši Poperdili! Inšoma dogodil se je krah — i vas ov naš kraj domaći i tujice, svi su se od srca smeli toj taljanskoj trubastarije. Kako ne ćete — dat z ruki jedno tisuće ale više tisuć fjorini, pak namesto, da na ti beći potežu jedar lepi interes, brizni ljudi su zgubili ne samo vas novac, ča su ga za Kazin dali nego još moraju i donaplaćat svaki toliko po acione. I to se je dogodilo već nekoliko puti — a dogodilo se je to i ovi dni. Kako z vedra neba grom, prišlo je naime ovi dni acionistom od kazina, da moraju platit noveh beći, zač su zgubili pravdu sa bračom Schlimp. Tu je svega skupa šlo po vragu 16 tisuć krun. Nego to ni još niš. Oni imaju sada jednu novu pravdu sa Conigom, ka će skupa sa stroški znašat 40 tisuć krun. Tu pravdu te Kazinaši za siguro zgubit, kako su i ovu za ku su govorili, da njim je već va peste dobljena. A da te ju za siguro zgubit dokaz je temu ta, da su neki kapurioni već zplatili Conigu u ime duga 50 po sto. I tako, vidite, gredu vam sve stvari a remengo, ke Talijani v ruki prima. Pak takovem da mi damo naš komun v ruki? Ma ja — da nam ga hite in malora i a remengo, kako su hitili i Kazin. Zač neka govori ki ča će, neki vrag si je ipak puli tega omastil brki.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru Akordant kod gradnje željeznice Gruž-Mrkoplje na Bergatu Anton Jurdana iz Jurdanove i podakordanti Frane Brajan iz Jurdanove selo Principi, Andrija Jurdana iz Jurdani, Josip Jušić iz Jušići, Josip Sinčić iz Rubeši i Josip Vlah iz Jušići naručili su u crkvici Majke Božje od zdravlja u Jušišh, i darovali 55 kruna za Družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Oni su se tim načinom poslе sretno svršene radnje zahvalno sjetili i Boga i Majke Božje, i naše prepotrebne blagotvorne Družbe. Družba, i naročito njezin predsjednik, po kojem su izručili rečenu svotu, zahvaljuje njim ovim na daru, krvavo zaslužnom, želeć od Boga, da ih i nadalje blagoslovi na njihovih putevih i kod njihovih radnja, i uzdrži u njihovih čuvstvih do Boga i do hrvatskoga naroda! — Za istu Družbu sabralo se u gostioni g. V. Simčića na Matuljah na potaknuće g. Andra Vlah iz Trinajstići kbr. 19 trojica svjestnih rodoljuba iz županije Trinajstićeve svaki po 20 helera ukupno 60 helera, najme gg. spomenuti Andre Vlah kbr. 19, Frane Drnjević kbr. 15 i Frane Grgurina kbr. 45. Živili svjestni svjestni narodnjaci! — Nadalje poslao nam je g. F. B. k 20·28 sabranih kako sliedi: K 3·21 ostatak računa u djačkom društvu na Petrovu u Rukavcu, k 0·20 platio g. A G. jer nije imao Družbinih žigica, k 15·36 sabranih nedelju na 30. pr. m. u rodoljubivoj kući g. Vinka Grgurina u Jušićih, k 1·60 darovao g. Ivan Vlah-Vicić Vlahov breg. — Mesto jedno dvajsetak bremen prašca za kres na čast Sv. Cirilu i Metodu sakupili su pul Joškota mladići s Voloskega k 10. — U istu svrhu daroval je g. A. L. k 1. Tom prilikom platili su g. S., S. S. i R. po 20 filira svaki, zač nisu imeli naših fulminanti, — od igre „bum-bum-bum" i „lekarna" ostalo je 1 k i 47 fil. a najzada su i pasane nedelje — kad je Nino svu žuč zrigal radi „sala" sakupili 2 k i 40 filira. — Nadalje sabrao je za istu družbu dne 15. maja o. g. obć. glavar g. M. Jelušić u Kastvu kod objeda izmedju članova občinskih vieća Kastva i Klane i občinskih činovnika iza prodaje imovine občine Klana novom upravnom vijeću Klane od strane občine Kastav svotu od 33 krune 70 para, odposlatu 17. maja družbenoj blagajni.

Nadalje darovaše za istu Družbu četica Ikara-Poljanaca na predlog vrlog rodoljuba g. Ivana Bačića mašiniste, prigodom izleta na Učku dne 21. o. m. kod oštara g. Žigulića u Puhari 7 k 68 h.

Istaknut nam je i najlijepše zahvalit g. Albertu Defanti, što se i on liepim darom sjetio naše koristne Družbe. Živio Alberto! Istog dana darovali su našoj Družbi gosp. Bačić mašinist i g. Blažić, učitelj svaki po 1 k nakon toga što se pobratiše. — Svega ukupno k 9 i 68 h predanih veprinačkoj podružnici.

Za istu Družbu sabralo se u nedelju 14. ov. m. u gostioni Josipa Kinkele u Mihotićima na predlog g. D. Spinčića u malenom družtvu k 4.40. Odnosni iznos odposlan je g. N. Fabijaniću blagajniku Družbe.

Razne viesti.

Glagoljska maša va Rime odslužila se je na blagdan sv. Cirila i Metoda va crekve sv. Klimenta. Za polne tega istega dneva bila je vela večernja, a za njom je bila va hrvatskem jezike i duhe predika ku je izrekal preč. o. fra S. Ivančić. Crkva je bila puna. To je bila prva hrvatska predika na dan sv. naših apoštola va glavnem grade Italije. Posle večernje pozval je zaslužni g. dr. Pazman sve Hrvate od Rima na večeru. Tu se je lepo govorilo i nazdravljalo i to sve hrvatski, a i pjevala se je „Liepa naša domovina". Toliko va jednem taljanskem Rime, a naši mačići bi nam oteli to zabranit Čast Hrvatom Rima!

Škola za tate, lupeže i asašine. Ča ima i takova škola? To se zna da ima. A kade? A kade drugde ako ne va Italije i to blizu Napula va sele Fuorigotti. Ta škola ima svojga direktura i puno učitelj. Ti učitelji dobivali su svoju plaću, toliko na mesec — a najviše su učili svoji školane, kako je trebe krast. Ti učitelji mogli su i kaštigat neposlušne školane. Za tu školu se ne bi bilo doznalo, da ni jedan meštar upravo nemilosrdno natukal jednega školana, i ov, da mu se osveti šal je celu stvar povedet puliciji. Va toj škole bi mogal bit za oberdirektora on mačkina, ki je ono nudil 100 fjorini da mu otca ubiju, a dobar bi za nju meštar bil i on drugi gnjus, ki na ceste čeka gospoje i od njih mami novac, za kega zna da ga ne će nikada više povratit.

Galantni porotnici. Nedavno su parižki porotnici proglasili nekrivom jednu gospodju, koja je priznala, da je patvarala novce i to samo za to, jer je ona mlada, krasna i jer je plakala. Amelie Rigaud, mlada crnka iz Haiti, došla je sa svojim suprugom, slikarom Rigaudom, uz pripomoć haitiske vlade od 8000 maraka u Pariz, da joj se suprug a i ona, koja je darovita risačica, u svojoj umjetnosti izobraze. Poslie dvie godine bili su mladi bračni druzi gotovi s rečenom svotom, ali nisu sa svojim naucima, da bi bili mogli štogod sami zaslužiti. Da pblaže svoju nevolju, patvarala je Amelie Rigaud komade od pet franaka i to tako izvrstno, da se nisu mogli razlikovati od pravih. Kad je izdavala patvorine, ona je postupala tako neopretno, da je pobudila u ljudima sumnju te je bila napšena. Pariz doista jeste i ostaje gradom galanterije, dapače i u novčanim prilikama, gdje obično prijateljstvo prestaje.

Javna zahvala.

Najtoplije zahvaljujem svoj onoj p. n. gospodi, koja se toliko brinu za moga sina gimnazijalca, a osobito velečastnomu gospodinu našemu sadašnjemu kapelanu Mihovilu Barbiću u Poljanah.

Opatija, dne 22. srpnja 1901.

Josip Puhar
sluga ljećilištnog povjerenstva.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Šmidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 106.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 6 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 31. Volosko-Opatija u četvrtak 1. kolovoza 1901. God. II.

Talijani i Austrija.

Čovek, ki malo pozna stvari i življenje va austrijskem Primorju, navlastito v Istre i va Trstu, mora se čudit kako more austrijska vlada trpet, da Talijani v Istre i va Trste delaju one protu-austrijanske demostracije, ke se svako malo va Trste i v Istre događaju. Još više mora se čovek čudit kada vidi, da c. k. austrijanska vlada baš one Talijane, ki najviše proti Austrije delaju i viču, najviše proteji a na škodu oneh ljudi slavenskega roda i jezika, ki su do sada bili vavek verni sinci našega cesarstva i ki su dandanas pripravni i zadnju kap krvi prolet za spas cesarstva i cesarske kuće.

Videli smo kad je razbojnik Luccheni ubil našu preljubljenu cesaricu Elizabetu da se istarski i tršćanski Talijani nisu ni ganuli. Ne samo to, nego Talijani va Trste su se rugali onem vernem sinom našega cesara, ki su tom prilikom stavili vanka crne bandere da žaluju smrt naše cesarice. Pak ča se je dogodilo? Prišlo je radi tega do kumedije med iredentisti i vernemi Austrijanci. Ovi su bili tuženi pak su još za to ča su vrišćali „Živila Austrija“ morali poć va peržun. Žalostno ali i istinito. Kad je pak Talijan Bresci ubil talijanskega kralja Umberta tu ni bilo talijanskega mesta, tu ni bilo talijanskega grada v Istre od kuda ni letel telegraf va Monzu v Italiju za žalost radi smrti kralja Umberta, tu ni bilo talijanskega mesta ni grada kade se ni žalovalo s dušom i s telom talijanskega kralja Umberta. Po šetimani i šetimani su se istarski Talijani va crno obukli da žaluju kralja Umberta. Ne samo to nego su neki Talijani z Istre i Trsta poslali k pokopu kralja Umberta deputaciju i na mrtvački njegov les postavili su krunu z napisom „Trieste e l' Istria al suo re“ to će reć Trst i Istra svojemu kralju. Sve to čitali smo va talijanskeh fojeh pak nam ne more ni jedan reć da smo se to zmisleli zač bimo mu mogli valje pod nos stavit ti foji.

To sve je čula i videla c. k. austrijska vlada, pak mislite da je ča prigovorila. Jok valaj! Pred nekoliko vremena se je rodila mlademu talijanskemu kralju jedna kćer. — Bila je kršćena Jolanda Margerita. Od sveh talijanskeh mesti i gradi v Istre iz Trsta i Goričkega leteli su v Rim telegrafi od austrijanskeh Talijani, va keh su se radovali da se je rodila ta talijanska principesa.

C. k. vlada za sve to zna pak mislite da za to mari? Kad se je na 15. o. m. Camusu v Opatije krstila kćer neki su Talijani s preko mora, ki su ovamo prišli razdrapani kako cigani i gladni kako vuci i ki su se ovde komać malo najili, vrišćali pred opatijskom crkvom: Viva Jolanda Margerita (talijanska principesa.) Ces. kr. politička oblast na Voloskem to zna, al bi morala znat zač ima v Opatije svoju tajnu puliciju. Nego politička oblast na Voloskem ne išće oneh ki su vrišćali viva Jolanda Margerita nego išće po žandarmerije oneh ki su Krstiću vrišćali „salo!“

I tako bimo mogli napovedat do sudnjega dneva sve one talijanske porkarije ke se puli nas s dopuščenjem oblasti dogadjaju nego mi ćemo završit s jednom od najvećih porkarij ka se je ovi dni va Trste dogodila. — Čujte malo. Pred nekoliko desetak let umrl je va Trste neki Domenico Rossetti ki je bil po jeziku pravi Talijan a po mišljenju pravi Austrijanac. On je puno govoril i pisal na korist svoje domovine Trsta, ali vavek tako, da je na puna usta govoril da Trst spada k Austriji i da samo od Austrije more se nadat dobremu.

Nekoliko let po njegovoj smrte počeli su tršćanski iredentisti prikaživat Rossetta kako živega protuaustrijskega Talijana, ki je živel i umrl za njihovu ideju za njihovu misal najme da Trst pride pod Italiju. Njemu na čast spevali su onu pesmicu: Nella patria de Rossetti no se parla che italian“ to će reć: „va domovine od Rossetta se ne govori nego talijanski. — Tršćanska občina pak va Trste je pred dve leta govorila, da će temu talijanskemu patriotu postavit va Trste spomenik ali monumenat. Naručili su v Italije ta spomenik i pripravljali se da će ga dovršit i odkrit z jako velemi svečanosti, puli koh će celi grad sudelovat.

Kad je spomenik Domenica Rossetti bil skoro gotov počel je neki talijanski foj „Avanti“ pisat, ki je za pravo bil ta Rossetti, povedel je, da je „Domenico Rossetti“ bil doduše Talijan ali i pravi Austrijanac. „Avanti“ je dokazal, da je Rossetti vavek pisal i delal da Trst ostane pod Austrijom. Sada da ste videli tršćanske Talijane. Svi njihovi kapurijoni, občinski reprezentanti zemaljski deputati, advokati, notari sve to je za Domenica Rossetta ohladnelo a to samo zato zač se je dokazalo da je on bil pravi Austrijanac. Sada već nisu ni magistrat ni talijanska družtva ni talijanski kapurioni skrbeli da bi se spomenik od Rossetta odkril na svečani način nego su odlučili, da se to stori prez nikakovega svetkovanja samo da njim ne bi njihovi prijatelji v Italije prigovarali, da su se toliko steplili za jednega Austrijanca.

Napokon na 25. o. m. se je imel sokrit ta spomenik Domenica Rossetti. Svi kapurioni talijanski su pobegli iz Trsta samo da ne budu na toj svečanosti. V noći su dali od magistrata sokrit taj spomenik i zapret ga okole z daskami samo da ne more ni jedan prit blizu. Na devet ur jutro prišli su k spomeniku tršćanski podešta, guvernator i tri al četiri komunjski konšiljeri i to je bilo sve gotovo. Svi su se va Trste prečudili, da se je to tako obavilo a obavilo se je tako samo za to zač je „Avanti“ dokazal da je Rossetti bil dobar i veran Austrijanac. Da se ni to dokazalo, da se je Talijane pustilo va krivoj vere da je Rossetti bil iredentista onputa bi bila na dan odkrića njigovega spomenika takova fešta da takove još Trst ni videl. A tako niš. Sve to videla je c. k. vlada va Trstu pak mislite da će za to drugačije postupat s Talijani? Varate se. Ča su Talijani protivneji Austriji to jih vlada više proteji. — Nego tim si sama sebi kopa grob, jerbo na ta način ne predobije za sebe Talijane, ki su s dušom i telom preko mora a ozlovolji sve Austriji verne narode. Ako bude Austrija radi tega trpela škodu moć će reć: — Propast tvoja od tebe Israele!

Istarski sabor.

Utorak na 5 ur zapodne bila je najavljena sednica istarskega sabora. Talijani su na prvoj sednice, ka je bila 20. junija o. god.

PODLISTAK.

Kopriva i glogi.

Posvetil „Mačkom“: Špigulić.

Zadnji petak ako se ne varam, pripravljala je gospa Micka ugori za večeru. Gospud Jouže zabljeno je gledal, kako se ti ugori već razrezani još miču, pak je najzada od čuda zakričal: O ti šmentana krota! Ko jaz primem v svoji kremplji vola, zgrudi se kar mrtev na zemljo, ti pa presneti ugorji še celo po smrti — živijo.

Negde su trefili Fritalju kako cestu meri, pak mu je neki rekal: Gospodine, ča bi reć, da ste se danas tako podkurili? Ter to ni vaša navada.

— Nisam podkuren, ne — odgovori Fritalja — nego pio sam hrvatsko i talijansko vino, pak me hrvatsko tjera a talijansko vuče.

Neki dan se Pirija jadil na Hrvati govoreći: Ala su ti Hrvati tupi i zalupani! Već sam tri leta mej njimi, pak još ne razumem ni tri reči hrvatski.

Kada su neki dan rubali „tetu Jambrožiju“ da je sva blažena zdahnula: Hvala Bogu da su me rubali, barem već mi se ni treba tega bat.

Neki prefriganac opazil je Krstića, pak je počel kričat: salo, salo! Kad je Krstić k njemu prišal, zapita ga oštro:

Kakovega obraza imaš ti kričati salo, salo, kada ja prolazim?

Mali ni mu ostal dužan, nego mu reče: A kakovega srca pak imate vi prolazit, kada ja kričim: salo, salo!

Travinjala se nesreća, pak je neki Žukvariću stal na nogu. Naš Žukvarić nastavil se je kako petešić na kolce, pak se otresal na njega:

— Ča mislite vi, da sam ja svoje noge ukral?

— Bog očuvaj — odgovori mu oni — da ste jih ukrali, param da bite bili svakako bolje zibrali.

Neki dan je Nino — onako od objesti — bos cepal drva, pak kada temu nebeše švrgnul ti je nebore sekirum po nožine. Kada mu je Roža povezala ranu, reče njoj veselo: Sreća da nisam bil obuven, aš bim bil zasekal — postoli.

Poznata je stvar, da je Dr. Salo jako fin čovek, to se zna ča se ponašanja tiče. Tako neki dan kada je pisal Kostantiniću za oneh 100 forinti Judinega novca, skuževal se je ovako: Oprostite gosp. kolega, što vam u ovoj toplini pišem ovo pismo — goloruk i to još va Jambrožininoj stomanjičine.

Dva brata su se neč tužili zaradi očinstva. Jedan od njih je zel sobum albukata Talijana. — Na sude, to se zna, svaki je gledal po svoju stvar dopovedet, pak su više puti jedan i drugi spomenuli pokojnega oca: pokojni je tako odredil, pokojni je tako rekal itd.

Talijan je pul svega tega prehtanja vendar toliko razumel, da se neč govori za nekakovega pokojnega, zato reče sucu: — Molim gospodin sudac, neka se pozove semo gosp. Pokojnega, da nam on stvar dopove i raztumači.

Negde o mladem lete držal je Krstić svojim mačićem govor, varamente lepi govor, kega je pak ovako zapečatil:

— Tko izdade svoju domovinu zasluži, da se ga objesi na njegov vlastiti — pâs (cinturin).

Neki pak mu je ovako prismolil: Imate pravo, aš vi imate Jambrožijin pâs.

Kada se je ono Kukuma vadil va lovranskem porte za šotajera, al kako bi rekal stari Tonić, za polombara, spuznula mu je na dno srebrna ura. Kada je to zapazil, skočil ti je brzo do Celestine, pak njoj se od srca pohvalil:

26, 142, 0. Danas sam izvanredno srečan. 5, 89, 7. Da sam imel sobum zlatnu uru, bi ju bil zgubil, tako sam samo srebrnu. 529, 11, 6.

Dva su se tužili radi uvrede poštenja. Jednega je branil jedan talijanski albokat. Oni drugi se je pak sam branil ovako: On me je prvi naprtil s porugami i grdemi imeni ja pak sam mu odsekal ča je zaslužil.

Na to skoči talj. albokat kako da ga je neki ubol i reče: Ja u ime mojga branjenika podižem proti njemu tužbu takodjer radi teške telesne ozlede.

Pasano mlado leto zimal je krojač meru Vicetu s Pehljina. Naš Vice, onakov bokun od telini, kakov je, bil se je tako va se stisnul, da ga ni bilo lego va brkeh. Kada su ga potleje pitali, zač se je onako stiskal odgovoril je šegavo:

— Ja pobora! Da mi pasa va vestit — manje sukna.

Minjinjanji i Pikaroba gledali su va rečkem porte, kako stežu ankoru. Brižni mornari potili su se i znojili ale konopa ni

učinili kumediju, zato zač da ni bil sabor sazvan va Poreč. Ta dan su najme šli svi ća i odlučili da neće već poć va sabor dokle nebude sazvan va Poreč. Utorak na 30. julija o. l. su pak lepo svi zvan 4 prišli na saborsku sjednicu va Kopar. Ča ni to kumedija. Naši zastupniki bili su svi, sveh zastupniki bilo je 23. Prvo nego su Talijani šli va sabornicu su se malo posvadili moj sobom zač je bil na listiće napisan za kandidata med revisori i Doktor Gambini pak su Talijani zaključili da se ga mora brisat. Radi tega ni dobil nego pet glasi, pak ni ni on htel glasovat kod izbora komisije.

Kad je stari Campitelli odprl sednicu pročitala se najprvo izjava naših zastupniki kojom izjavljaju, da su došli u sabor jerbo da je c. kr. vlada ovo leto sazvala sabor i va našem jezike i tim pokazala, da poštuje donekle jednakopravnost.

Za sekretare bili su za tem zibrani Vaneton i Ventrella. Naši su glasovali za Doblanovića (Talijana) i Kompareta (Slovinca).

Naš zastupnik Šime K. Kozulić predložil je saboru jednu resoluciju, da se pozove vladu da ukine vinsku klauzolu za talijanska vina, da stori zakon proti fabriciranju nenaravskega vina i da se o toj resoluciji valje razpravlja. Talijani su svi glasovali proti temu a naši za to.

Kod izbora verifikacijalnoga odbora su naši glasovali za 4 Talijana a dva naša. Talijani su pak zibrali samo svoje. (To je pravica.)

Kod izbora odbora političko ekonomičkega je Campitelli rekal da su glasovali u svemu 24 zastupniki. Na to je Spinčić opazil hrvatski, da to ne more bit zač da je sveh skupa samo 23. Campitelli je na to rekal, da se je pomutil zač da ni glasovalo nego 18 zastupniki.

Na dnevnem rede bila je za tim odreka na provincijalni adicijonal na rakiju. Rizzi je predložil neka se to valje zaključi kako zakon. Predsednik je stavil na glasovanje ta predlog Rizzi-a a Talijani su za njega svi glasovali. Na to je Laginja dal prešidenu jednu lekciju od saborskega regulamenta i rekal mu je da bi se predlog Rizzi-a po § 37. slovo b saborskega reda mogal prijet samo ako bi za njega glasovale dve trečine sveh deputati a budući puli tega glasovanja nisu glasovale za predlog dve trečine je to glasovanje protuzakonito. (Che bona lezion šior Campitelli op. sl.) Campitelli je videl da je storil falopu pak je dal Laginje pravo i izvešće Kršića zručil odbora, da ga prouči i na jednoj od budućeh sednic izvjesti.

Na to se je počelo razpravljat o poboljšanju učiteljskih plaća. Spinčić je predložil, da se učini novi zakon kojim bi se uredile i poboljšale učiteljske plaće. Dokle bude ta zakon potvrdjen neka se svem učiteljem od 1. 7. 1901. povisi plaća. Želi da se o tem njegovem predlogu valje razpravlja.

Predsednik pita Spinčića, ako postoji na tem da se njigov predlog valje razpravlja. Na to je Spinčić počel govorit po našu, hrvatski. Va sabornice su dve galerije, leva za prostiji puk bila je puna Gambinijevih pristaši (Gambini je Kopran, svadil se je kod zadnjeh izbori za Beč s Talijani i učinil je svoju stranku op. sl.) — desna je za fine fakine bila puna Benatti-eveh prijatelji. Kad je Spinčić počel govorit hrvatski je leva galerija mučala a desna (Benattievi prijatelji) je počela vrišćat i rompat. Stari Campitelli je pak dal spraznit levu galeriju ka je mirovala a desnu ka je kumedijala je pustil nutre. (To je va istinu „colmo" op. sl.) Spinčić je opet proval govorit nego desna galerija je počela fikat i vrišćat, Campitelli ju je na to dal spraznit a Benattijevi prijatelji su šli vanka kantajuć: „Nella patria del Rossetti no se parla che italian". — Do jednega hipa su pak desnu galeriju valje nazada pustili. Ča ni to komedija? Dokle je desna galerija bila vane je Spinčić rekal, da odustaje od prešnosti svojega predloga i da predlaže, da se ga zruči školskoj komisije.

Spinčićev predlog se je na to prijel. Na toj sednice razpravljalo se je i o prenosu sabora. Vlada je predložila saboru da se prenese kamogod zvan Poreča zač da je težko tamo prit.

Tekom razprave je Dr. Laginja predložil da se pročita njegov predlog o tej stvari. Benatti se je protivil zač da bi ta predlog moral bit pisan talijanski.

Laginja je na to rekal, da bi Talijani radje morali vadit se hrvatski, Benatti i Ghersa su na to skočili kako da ih je ki badnul pak su zavrisnuli, da oni neće nikada govorit hrvatski zač da njim ni za potrebu. Naši njim odgovaraju, da su njim svejedno dobri beči od Hrvati i Slovinac. Benatti je za tem šal k desnoj galerije prosit svoje prijatelje, da delaju kumediju, a dr. Trinajstić mu je završnul: Ala su kapobanda zamite palicu pak dirigirajte, a Benatti na to: Ja sam kapobanda i superab sam za to, a naši su mu odgovorili: Vam se radujemo.

Benatti je na to pital besedu, a naši su mu rekli, da ju danas neće imet, pak su šli svi van, a budući ih ni ostalo dosta, sednica se je zaključila.

Dojduća sednica sazvana je za 2. augusta, razpravljat će se: 1.) odreka adicijonala na rakiju; 2.) učiteljski zakon; 3.) prenos sabora; 4.) proračun za 1901.

Kako ćemo naprvo?

Rič gospodinu **T. P.**

u

Omišlju.

Dragi prijatelju i zemljače! Ti si me potaknul na ovo ča ti pišem, pa ne zamiri svakoj besedi; a neka Bog da, da bi one pale na dobro i plodno tlo, a na korist i slobodu mile naše Istre i njezinih hrvatskih sini. — Spominjaš se još valjada one večeri, bilo je na sv. Nediju, kad smo prigodom mlade maše Tvoga čestitoga nečaka u gostioni pod „Murvami" večerali; kako nas je bil lipi broj pozvanih, a kuliko jih je bilo va klančiću, ki su gjedali, te skupa s nami svetkovali onaj srićni dan? — Znam da se spominjaš, jer si onu večer jako sagrišio, ne proti moj osobi, nego proti napridku i širenju hrvatstva u miloj našoj Istri, pa si me s tim prisilio, da Tebi, i ako je još ki god poput Tebe, upravim ov moj današnji člančić: Kako ćemo naprvo!

Dobro nam je svim poznata ona beseda naših zakljetih neprijatelja u Istri „osar tutto". Hoćemo i mi kuntra njim upotrebiti ovo isto oružje? Ne. Oni ga moraju rabit aš se bore proti pravici, proti naravi i proti zdravu razumu; naše orudje proti njim neka bude razjašnjivat, pripovidat i tumačit u svakoj prigodi našem narodu u Istri, što smo! što je pravo a što krivo! Ne propustit nijednu zgodu ni priliku (dakle ni onaj dan) a da ne uputimo naš narod u njegove pravice, da mu ne rečemo: Vidiš narode ovo su ti prijatelji, a ovo neprijatelji, ovi te pejaju da budeš svoj na svomu, a oni te pejaju u sužanjstvo. Ovi hoće, da budeš i ti narod ravan drugomu, a oni hoće da budeš ti narod podložan. Ovi hoće da se Tvoj zajik poštuje, a oni preziru tvoj materinski zajik i hitaju ga pod nogi. Ovi hoće, da ti budeš slobodan narod u okviru Austrije pod našim premilostivim carem i vladarom, a oni bite narode hteli, kao pastir ludu ovcu, da podlože tujoj zemlji i tujem kralju. Ti si pak ali proti tomu, ili ako nisi moraš priznati, da si bio one večeri, možda si već i pokajao, ali po podne je kasno na mašu.

I time što si bio proti tomu opetujem sagriešio si teško. Pomisli, nespašeni Talijani Istre rabe sva dozvojena i nedozvojena sredstva, da nas unište, u tom jih podpomažu njihova braća u Italiji, a na čudo i na veliku žalost, podpomaže ih i vlada u Trstu, a po njoj i centrala u Beču, a samo kadkada baci nam koju mrvicu, ko maćeha pastorčadi. Takovemu daru, dragi Tome morali bi doviknuti: Timeo Danaos et dona ferentes. Pa uz sve to ti si bio proti, da se u svakoj prigodi upućuje naš siromašni a i zavedeni narod. Ne — mani se te politike! Zar da se morda sramujemo našemu narodu pripovjedati da smo Hrvati, i da nam je domovina hrvatska Istra i da imamo toliko i toliko jednokrvne braće, koliko nijedan drugi narod na svitu? To ne!

Govorimo narodu, ugrijmo mu srce ljubavju prama svojoj rojenoj grudi. Ugrijmo mu srce za slobodu i pravicu svoje otačbini. Ta naša domovina je krasna, a naš narod lipotom svoje duše i tela ravan je svakomu drugomu narodu. Zajik naših otac tako je mil i krasan, da ga moremo sporedit sa svakim drugim na svitu. Pa kako moremo dozvolit, kako moremo propustit i najmanju zgodu i priliku, a da narodu našemu ne kažemo i da ga ne uputimo kako mora radit za uzdržat ono što bi mu oteli ugrabit njegovi neprijateli.

Ah! kako da ne putimo taj narod va svakoj prilike; pomisli da nam je narod potišćen, da nam je domovina i jezik tlačen. Zar ne vidiš, da nam je narod spavao, a sada istom počeo se hvala Bogu buditi, pa moramo nastojati i upotrebiti svaku priliku, da ga budna uzdržimo, a kad nam narod bude probudjen, kad bude posve otvorio oči onda ćemo reći neprijateljem naroda našega: Stojte, dosti je svega i pazite se, jer je naš narod junak od tisuću bojišta. — Reka sam Ti, da se je narodu počela budit duša, podučen je narod, što je bil, što je i što mora opet bit, a da se pokaže, da je on dostojan naslidnik prolivene krvi svojih praded. I opet dunke govorim Ti, da je baš sada potriba, predočivat narodu, njegovu prošlost, njegovo sadašnje stanje, svetovat ga i putit ča mora delat da mu bude bolja budućnost, da ne bude sluga nego gospodar, da bude svoj na svome. Dakle vidiš, koliko si zlo učinil, kad nedopuštaš, da se narodu u ovom smislu govori.

Dobro znaš, da sada se ne moremo branit ni bajonetami ni s kanuni. Dobro znaš, da naš narod nima nijednoga veloga impiegata na pravom i odlučnom mestu. Osim toga narod je osiromašio, njegovo su bogatstvo izsisali poput pijavica njegovi neprijateli. On nima razvijene industrije ni trgovine, naš je narod goloruk. Pa se još usudjuješ priečiti, kad tko hoće, da taj narod riečima puti i iz sna budi. — Neznam iz kojega si uzroka to uradio! Ili ti je preča taština pojedine osobe ili časoviti probitak ili umišljena korist od vapaja naroda za njegovom slobodom i ravnopravnosti, timi kardinalnimi uvjeti njegova bivstvovanja. — Ne! Ta ti si potomak plemenite hrvatske krvi; Ti si samo zabludio. Da gubiš se često u smješnih sitnicah. Prešućuješ ovo ili ono, jer Te „obzir" na to sili — ili: Ti Tvoju savjest podredjuješ disciplini. — Ah taj nesretni „obzir" kod nas Hrvata. Taj će po svoj prilici biti bio uzrokom onog tvoga grieha. Ostavimo svaki obzir kad se radi za domovinu za narod; a dodješ li u slučaj gdje se uz našu narodnost nalazi i po koja osoba druge narodnosti osobito za naš slučaj Talijanske, izlij sentimenat tvoje duše u liepoj formi i bez uvrede, neka isti uvide, što s nami rade i kako proti nama postupaju njihova jednokrvna braća, nek vide do kuda ih dovela njihova tisuć ljetna kultura kojom se diče. Ima i medju njima poštenih ljudi, koji će u ovakovim prilikam uviditi što je na stvari, pa reći: Gle, kako smo mi krivo sudili! A to će biti za te i za narod najveća zadovoljština.

N. T.

Dopisi.

Iz Baške. Slavno uredničtvo! Molim Vas, da budete tako dobri pak uvrstite ovo par besed u Vaš dični „Narodni list" Neka bude na znanje onim dvim, trim baščanskim moralnim propalicam, koji a svojim šuplim tikvama kane prikazati svetu Baščane kako mačiće odi „Tete 'ambrožije", da mi držimo ispod svoje časti pobijati njihove gnjusne i bezobrazne laži, koje jedino smrade i onako već zamazano „Salo". Neka oni slobodno pobiraju smradne dopise iz Baške u svoju „škovaceru" ali neka dobro znaju, da se njihova magareća trubesa ne čuju na nebesa.

Dražanin.

Iz Barbane. Pišu nam od tamo dne 22. t. mj. Danas bija je u Barbani izbor župnika. Bija je izabran župnikom i kanonikom naš velezaslužni župeupravitelj velečastni gospodin Dinko Pindulić i to jednoglasno. Naš Barban nije doživija takovoga slavlja i srdačnoga veselja, kakovo smo imali ovde na 22. o. mj. Zaorile su pisme radostnice, zasvirale gusle i tamburice, pak su župljani hrlili na izbor kako u boj. Mi želimo novo izabranomu župniku svaku srieću i dobar napredak za duševno i telesno dobro poverenega mu stada. Neka ga Bog poživi mnoga leta na spas našega hrvatskega i slovinskega rodu v Istre!

Ča piše „teta Jambrožija."

Najprvo stavimo neke stvari na mesto kamo gredu. Talljanski Bedinter se jadi, da smo i va zadnjem broje našega „Narodnega lista" o njem puno pisali, za svem tem, da smo obećali, da se ne ćemo već s njim bavit. Stvar se pak ima ovako:

Mi smo va našem liste dugo vremena Bedintara prikazevali puku baš onakovega kakov je. Nas je interesiralo, da to i sam Bedintar čita, pak da nam na to odgovori, ako je vredan. I još nas je više interesiralo,

---

kraja ni konca. Na jedanput reče Minjinjanji: Čoveku se pari, kako da ona gumina nima cimi (kraja.)

Pikaroba, fanjska tikvica, pak doda: Vej se ga vrag, morda njoj ju je pešekan — pojil.

Kada se je ono bila lecitala brežanska cesta, naš šegavi Matetić nabijal je sam na se. Kašnje su ga pitali, zač je sam sebe nabijal, a on njim odgovori šerijo, kako da mu već pamet na nos kaplje: Lecital sam za dveh, pak sam moral jednemu i drugemu nabijat.

Stari Tonić pozival je jedno jutro Kobulu na drugu ručnju. Kabula se je lepo zahvaljeval govoreći: Hvala lepa na pozivu. Ču prit ki drugi dan, aš danas je post i već sam dva puta ručil.

Neki dan je prešident brezanski neč obahajal Lužinu, pak je va tem posle ogladnel kako vuk, a žena mu je pozabila obed poslat. Pride ti nebore na jednu ravnicu, na koj je bila jako lepa trava, pak srdačno uzdahne: Ah, da sam ja sada vol, kako bi se lepo ovde najil!

Mi znamo svi, da je gosp. Puh jako škrt i avar veli stisnipirst. To smo videli i onda, kada ni tel Fritalju pomoć. Negde, povedaju, da je pal va jednu škulju, pak je počel za sve mile moći vikat: Ajuto, pomoć pomoć! Na ovo zapomaganje priteče neki čovek, da ga stegne vanka, pak ga pozove neka mu poda ruku: Dajte mi ruku. Ajbo! — odgovori gospodin Puh — dat vam ju neću, nego ako jušto želite, ću vam ju samo — posudit.

Više puti se je jur travinjalo, da pelje Krstić svoji „mački" po svete kako i cigan medvede. — Tako je negde pasane zime dopeljal dveh va Trst, pak za pravo reć bilo ga je sram s onakovemi mrmotami okole klipat, zato jih je kalumal va hotele Europa va jednu kamaru, pak se je spuznul za svojem poslom, a oni dva su mejtem toga kako dva cupi-lupi tamo nemotu prodavali. Da njim brže vreme pasa, zapalili su svoje pipi pak s njimi drago moje kurili kako da se vrag pali, a pljuvali pak da je cvenkalo, kako da talijanske liri po kamare hitaju. kada je kelner videl, da te mu osvinjit pod, stavil je pred njih jednu lepu pljuvalnicu, da va nju pljuvaju. Nego oni su ju odmaknuli, pak naprvo drizgali na pod. Kelner njin ju opet stavil, a oni opet odmaknu. Tako se je dogodilo više puti, dokle se najzada jedan od njih razjadi, pak reče kelneru: Čujete vi! Ča nam vraga smirom ždragate pod nos s tem tabernakuličem, da nimamo kamo ni pljuvat. Pobognji, ako mi još ligo jedan bot tu taneku semo podložite, ću vam dreto va nju pljunut.

da to čitaju oni ki mu još veruju, pak da sude, koliko je Bedintar još vredan, da na svete živе. Nego sada nam ni tega više treba. Odkada mu se je ono dogodilo v Opatiji — on je zapal va onu kategoriju ljudi, kakovih će se nać po mestih, a ti su ljudi obično dece i obestnem mladićem za teatar. — Ča takovi pljuvaju i rigaju, to ne more taknut ni jednega. ki pravo misli. I to je uzrok za ki smo mi hitili va koš puno dopisi i članki, va keh su neki naši ozbiljno pobijali ča on piše. Je ki kada ozbiljno razpravljal s Muzgićem, s Kosericom i s Jožetom Pipom? Ne — nikada. Dunke ča nisme mi morda pravo imeli, kada smo napisali, da mi ne ćemo od sada napred štampevat takove stvari iz keh bi se moglo sudit, kako da ga mi uzimljemo „sul serio", sa svem tem, da tega nismo nikada učinili. Nego mi smo va istem onem pisme napisali, da mi ćemo se i napred bavit s Bedintarom, ale to samo sporadi o n e h k i g a p l a ć a j u. Zač ako ki reče! Hlapac od Barbe Tončića je takav i takav, on je storil to i to i t. d. sramota ne bi padala toliko na hlapca, koliko na Barbu Tončića, ki bi takovega bedintara držal i plaćal. Tako je i s Talijani. Njihova najveća sramot je ta, ča se drže jednega blatnega S a l a, a tu sramot mi ćemo i napred povedat svetu. Pak i naši ljudi su jako zadovoljni, kada njim ča povedamo za Salo i za Piriju — oni se temu smeju od srdca. A ljude valja kuntenat. I za to ja ću i napred pisat „ča piše teta Jambrožija, a i naš Špigulić će nam pošiljat svoji „Glogi i Koprive". To će bit sve za zabavu našemu puku. — I Bedintar bi rad tako zabavljat svoje mačke, ma ga ni va bragešah za to.

* * *

M a r š v a A l b a n i j u! Kako je poznato, naše občinsko zastupstvo je Bedintaru podpisalo pašaport. Za to se on va zadnjoj Jambrožininoj tabakere jadi na naše Vološčake i govori, da su samo četiri uzroki, s keh bi se ga moglo zignat. On je poboštrića pozabil, da je v Reke bilo dosti, da je zavapil: Živila Hrvatska i već su ga sfratali. A on ovde drugačeje buni narod, tako, da je dosta da ga mala deca vide i već ti počnu za njim larmat i kumedijat. A to se sve dela samo z onakovemi ljudi, ki su već zveli za — sfrat. Mi znamo i to, da bi bila oblast već pred 4 leta Krstića stirala z Istre da je ostal onako radikalan Hrvat kakov je bil do leta 1896. Oblast bi bila već naš'a uzrok.

* * *

N a m d a n i m e s t a v a B e d i n t a r o v o j s t r a n k e. Bedintar nam govori, da on nas ne će va njigovu stranku. I pravo je, zač da nas zame va njigovu stranku, on ne bi već od Talijani dobival plaću od 100 fjorini na mesec. Šegav je talijanski furišac.

* * *

R e n d a, Talijanski Bedinter piše, da smo mi nenavistni, da mu renda — rendi. Ne, ne, on se vara, mi nismo za to nenavisni, zač to je i onako svejedno, koliko njemu renda rendi — ter i onako on je — kvanti čapa — tanti spaka. Baš mi se je neki dan stara tabakera tužila, da već ne zna ča će storit, ni ča ne će — da njoj nikada ne prnese doma ni solda. Svi oštari pak govore, da su pod Gorupom plaćali duplo manje nego sada. To moru njemu zahvalit ki je dakordo s financom delal.

* * *

R e t i l i: Talijanski Bedintar piše, da mi ki držimo za našu starinu i za naš hrvatski jezik — da smo retili. Pred 5 let je pisal pak, da su Talijani socialni reptili — i da hodaju po blate .... Tempora — mudande.

* * *

B a s i l i s c o. Bedinter piše, da nekakovo blago, ko se zove basilisko, ako se pogleda va zrcalo, da valje krepa, zač da se prestraši, kako je jako grdo. Mi pitamo pak ča bi se dogodilo, da se na jedno rečene pogleda va zrcalo on! Ja mislim da bi onputa i samo zrcalo puklo od straha.

* * *

B e d i n t a r n i m a — „r i m o r s i". On poveda, da se je va Zagrebe ovi dni ubila jedna divojka, pred kućom od mladega človeka, ki ju ni otel oženit. Dobro je, neka je sve to kako on poveda. On mlad čovek je bil odsudjen, a stvari su te, ke se svaki dan dogadjaju, samo ča se redje najdu divojke, ke se za to ubijaju. Ale ono je famozna za Bedintara ki govori, da on nima „rimorsi." Je to moguće? A ipak bi imal dosti razloga imet „rimorsi" i kakoveh „rimorsi". —

Svi znamo, da je njemu umrla mat od same tugi i žalosti, ča se je hitil atorzijo i narod svoj predal Talijanu za Judini krajcari. Ča ni to rimors — á? A njigova žena? a njigovo brizno dete? Ni kačka ne bi storila, ča je on storil proti svojoj krve. Brizno njegovo dete tamo po Trste luta semo tamo gladno i žejno i sve gleda ki bi mu hitil kakov krajcar, da kupi bukunić kruha. Nebogo dete! A kada pritisne vela zima kako se to tužno dete svo modro, razkinjeno i razdrapano stisne do kakovega Furlana, ki prodava pečeni kostanj, i sve ga prosi, da bi mu dal jedan ale dva gnjili kostanjići, da mu pasa glad. Pak da to nisu „rimorsi?" A ona neboga ženska puli Turak? Nego to su strahote, da človeku vlasi vrh glavi gredu Altroke „rimorsi!"

* * *

J o u ž e z n a p r o d a v a t m e s o. Bedintar piše, da je Stirn imel pred 9 let 1500 fjorini, a sada da ima okole 60 tisuć fjorini, tako da va devet let je dobil svega skupa 58 tisuć i 500 fjorini. Razdelimo to na 9 deli to pride vanka 6 tisuć i 500, tako da Stirn dobiva č i s t e g a d o b i t k a n a l e t o 6 tisuć i 500 fjorini. Toliko dobije on na mese. Aj štroka.

* * *

S v a č e s a m a l o. Neki Petar Bumbalo se hvali da mi krepujemo od jada, ča je on invental „svačesa malo!" On da je invental „svačesa malo!" Ala brižan Bumbalon, ako ni invental nego ono „govori se ovo", „govori se ono", onputa je invental jako malo — neka nam veruje. Da bi barem ovako pisal:

Govori se, da se Talijani utapljaju, pak neznajuć, kako bi se spasili, oni se čapuju za Krstićevo salo ... ale pak:

Govori se, da će se Sotonić obrit i da će platit tri maši za pokojnega svojega otca. Ale pak takovega ča — a ne one bedastoće ke bi mogal jako lahko inventat i on, ki ima i slamu va glave na mesto možjani.

* * *

D e s e t n o v e h z a p o v e d i. Neki „petegula" z Bodnlije je poslal Bedintaru nekakove nove zapovedi. Mi pak odgovaramo talijanskemu Bedintaru s ovemi zapovedi, ke posvećujemo njemu:

Deset zapovedi za Bedintara:

I. Ne prihajaj v Opatiju, ako ne želiš da te deca bombarduju z gnjilemi jaji, vapijuć za tobom: S a l o, s a l o, s a l o.

II. Kada ti Kostantini zbroji oneh 100 fjorini od tvoje plaći, nesi ih valje doma, da ti ih g. doktor Poščić ne sekveštra, kako je sekveštral i Jambrožijino kanapè d e l l a d o l c e m e m o r i a.

III. Spomeni se kadagod, da si jedanput pisal, da neka Hrvati v Istre zamu drvo pak da neka tuku po istarskeh Talijaneh.

IV. Poštuj staru Jambrožiju, ako želiš da ti i naprvo dava mudandi i stomanji.

V. Ubij svaku buhu i svakega čamza, kega dobiješ va darovaneh mudandah.

VI. Ne hojevaj tamo „puli Turak".

VII. Ne loči likvori, ki nisi platil.

VIII. Ne reci pravega svedočanstva za Hrvate, zač ne češ dobivat 100 fjorini na mesec.

IX. Ne poželi Lebarićeve ženi.

X. Ne poželi nikakove tuje mudandi.

* * *

A v v i s i c o l l e t t i v i. Gospa Berka na Voloskem ima jednu zibelu, ka njoj je ostala od prvega rojenja.

— Krstić ima na Matuljah jedan kvadar od Starčevića — još od vremena, kada je bil Hrvat. Kvadar je dobro sačuvan.

— Durmeš ima v Opatije slova od šundranega talijanskega Kazina. Slova su velika i lepa.

— Lumbrelin ima jedan lumbrelin s kem hojeva na pismoji.

— Jambrožija ima jedne stare papuče, ke se moru kupit, kako i sve gori rečene stvari za mali soldi, ako će se i na rati.

B a r b a T o n č i ć.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Alles ums Geld. Der italienische Söldning und croatische Verräther Doktor Salo speit in der letzten Nummer seines Revolverblattes das ganze Gift seiner verdorbenen Seele gegen die ehrenhafte Person des Dr. Poščić. Kein Wunder, denn Dr. Poščić ist ja der grösste Dorn in seinem Auge. Dr. Poščić hat ja den Dr. Salo (alias Krstić) in seinem wahren Lichte gezeigt. Ein Mensch (wenn man ihm so nennen kann) der, wie der Bezirkshauptmann Fabiani in der Note vom 14. Febr., Nr. 37, sagte, f ä h i g i s t a u s G e w i n n s u c h t s t r a f b a r e H a n d l u n g e n z u b e g e h e n, der um den Judaslohn von monatlichen 100 fl. seine Ideale unter die Füsse geworfen, der sein Vaterland verrathen hat, ein Mensch der seine gesetzmässige Gattin und seine gesetzlichen Kinder im Stiche lässt und dem Elende preisgibt, um sich von einer alten Witwe aushalten zu lassen, ein Mensch der allerlei betrügerische Schulden macht (siehe den Fall Ressmann und Lichtwitz) und dann schwört, dass er nichts hat, so ein Mensch hat die Frechheit die Ehre eines allgemein bekannten Ehrenmannes zu beflecken. Hiebei erdichtet und entstellt er Thatsachen nur um glaubhaft zu erscheinen. Ganz private Familienangelegenheiten bringt er in entstellter Weise dem Publicum vor um seinen ehrlichen Gegner anzuschwärzen. Es ist für jedermann eckelhaft, wenn ganz private Familienangelegenheiten in die Oeffentlichkeit gebracht werden, umsomehr wenn die in lügenhafter und in entstellter Weise geschieht. Nun was wirft der italienische Söldning dem Dr. Poščić vor? Dass seine Eltern auf tragische Weise ihr Leben geendet. Wir fragen nun, ist der Dr. Poščić daran schuld? Gewiss nicht, denn das schliesst der Verräther selbst aus. Alles Uebrige was er daran knüpft ist lügenhaft, wie jedermann in Volosca es bestätigen kann; dass Dr. Poščić als 18-jähriger Jüngling eine 35-jährige Geliebte gehabt hat, deren gegenüber er nie eine Verpflichtung übernommen hat; dass er im eigenen Hause im vergangenen Fasching getanzt hat. Die ganze Beschreibung dieser Ereignisse ist von Dr. Salo absichtlich, entstellt und lügenhaft und kein Wunder! Er wird ja von den Italienern mit monatlichen 100 fl. bezahlt um Lügen zu schreiben, er ist daher bereit alles ums Geld zu thun. Und übrigens, wenn alles das was Salo vom Dr. Poščić schreibt wahr wäre, ist doch alles nicht im geringsten unehrenhaft. Alles das was Salo in seinem Blatte gegen Dr. Poščić vorbringt ist eben das Aergste und Höchste was er dem Dr. Poščić vorwerfen kann. — Jetzt urtheile jedermann was er erst schreiben würde, wenn er von ihm etwas Unehrenhaftes wissen würde. Zum Glück kennen alle Leute den Dr. Poščić zu gut und die räuberischen Angriffe auf seine Ehre können ihm nichts schaden. Wenn Dr. Poščić eine einzige unehrenhafte Handlung begehen würde, so würde er sofort aufhören zu leben. Dr. Salo hat jedoch bisher eine Unzahl von unehrenhaften Handlungen auf dem Gewissen und er macht sich gar nichts daraus. Von der Unzahl dieser schmutzigen Handlungen bringen wir wiederum eine vor.

Im Jahre 1891 wollte Krstić seine rechtmässige Gattin im Stiche lassen um mit einer anderen leben zu gehen. Um dies leichter zu erreichen, machte er seiner rechtmässigen Gattin einen falschen, betrügerischen Schenkungsvertrag, mit welchem er seiner Gattin die Realitäten s c h e n k t e die er bereits früher an eine dritte Person v e r k a u f t h a t t e. Dieser Schenkungsvertrag lautet in wortgetreuer deutscher Uebersetzung wie folgt:

S c h e n k u n g s v e r t r a g.

I. Ich Johann Krstić schenke für den Todesfall meiner Ehegattin Ludmilla geb. von Kružić mein ganzes Vermögen, sei es bewegliches oder unbewegliches. Das unbewegliche Vermögen befindet sich in Dalmatien in der Steuergemeinde Zara, und bin ich deren bücherlicher Eigenthümer. Dieselben bestehen aus Weingärten, Aeckern und Gärten u. s. w.

Der Grund dieses Schenkungsvertrages ist die Dankbarkeit gegen meine Gattin für ihre Pflege und Sorge, die sie mir während unseres gemeinschaftlichen Lebens gewidmet hat.

Mit vorliegendem Vertrage ist niemand verkürzt, denn ich habe keine Nachkommen.

II. Ich Ludmilla Krstić geb. von Kružić nehme die mir hier gemachte Schenkung mit Dankbarkeit an.

Hraščina (bei Agram), 4. Februar 1891.

Anton Debeljak m. p. Zeuge. — Ivan † ić — Ludmilla Krstić m. p.

Josip Sanjek m. p. Zeuge. — geb. von Kružić.

Die Urschrift dieses Vertrages befindet sich ebenfalls in unserer Redaction jedermann zur Einsicht.

Dieser Vertrag ist ein frecher und gemeiner Betrug, denn vor allem müssen Schenkungsverträge, namentlich zwischen Ehegatten, bei einem öffentlichen Notar abgeschlossen werden und Krstić als Jurist und Advocaturscandidat hat dies sehr wohl gewusst und trotzdem schloss er diesen Vertrag in der ungiltigen Form. Dieser Vertrag ist auch ungiltig weil Krstić mit demselben Sachen verschenkte die er bereits früher an eine dritte Person verkauft hatte. Schliesslich ist der Vertrag ungiltig und betrügerisch weil sich Krstić auf demselben nicht mit seinem Zunamen, sondern anstatt dessen mit einem † und einem **ić** als Anhängsel unterfertigt hat. Daraus urtheile man ob nicht Krstić im Stande ist aus Gewinnsucht strafbare Handlungen zu begehen wie dies der k. k. Bezirkshauptmann Fabiani in der bekannten Leumundsnote über Krstić sagte. Daraus kann man urtheilen was für ein Glauben den Anschuldigungen und Verleumdungen des Dr. Krstić zu schenken ist. Wenn ein Mensch sonst nichts verübt hätte als den Abschluss eines solchen betrügerischen Vertrages so müsste er unverzüglich aus jeder ehrlichen menschlichen Gesellschaft hinausgestossen werden. Und doch haben wir mehrere derartige Unthaten des Dr. Salo angeführt und jede mit Originaldocumenten nachgewiesen. Trotzdem finden es die italienischen Matadoren in Volosca und Abbazia wie Dr. Costantini, Camus, Paović und andere, mit ihrer Ehre vereinbar mit einem solchen Menschen zu verkehren! Ein Sprichwort sagt: Sage mir mit wem du verkehrst und ich werde dir sagen wer du bist.

Držmo se. Milo nam je, da moremo reć, da se je va ovo zadnje vreme naš puk ovuda jako dobro probudil i osvestil. Do sada je puli nas nekako sve spalo — ale pak su naši ljudi mirno i strpljeno podnašali sve uvrede, ke se je na njih hitalo. Sada već ni tako. Lepa promjena se je zbila mej našem pukom. Naš čovek otvoreno spoveda ča je — i na svaku uvredu odgovori i vrati kako trebe. Tako valja. Samo napred. Pokažimo neprijatelju, da smo živi, pokažimo onoj njihovoj plaćenoj hulji, da se s nami ne će tako brzo ni tako lahko do kraja. Česa da se strašimo, česa da se bojimo? Naše je sve — naše su kuće, naše su zemlje naš je ov kraj — ovo je naša domovina. Gori srdca! S r a m o t a n e k a p a d e n a o n e g a, k i s e p u s t i g a z i t o d p o t u r i c e l u p e ž a, o d g n j u s a r a z b o j n i k a o d v a r a l i c e, t a t a i i z d a j i c e! Gori srdca mladići i muži, gori srdca, ti puče naš i pokaži gadu, izrodu, smetu i izmetu ljudskom, da va tebe teče prava, zdrava i živa krv tvojeh starejeh, a ne kaljuža gnojnica, ka kola po žilah gajilega tela izdajice naroda i mrzkega mantenjudota!

Pozor. — Izbori u poreznu komisiju. Na 8 i 12 augusta imaju se obavit izbori fiducijari za poreznu komisiju od tečevine. Svaki ki plaća porez od industrije dobil je legitimaciju i dve glasovnice. Mi pozivamo sve naše sumišljenike i prijatelje ki hoće da budu va tu komisiju izabrani naši domaći ljudi, ki te gledat, da se siromahu ne napti previše plaćila, neka pošalju ili donesu valje legitimaciju i obe glasovnice (škede) podpisane vlastoručno iii podkrižane pred dvemi svedoki Dr. Ivanu Poščiću u Voloskom (kod dr. Janežića) da se more u glasovnice stavit ime fiducijari, ki te pak imet zibrat komisiju.

Ako ki godar, ki plaća patentu ni dobil glasovnice ili legitimacije neka pita na občine morda je tamo ostala a ako je ni tamo neka reklamira na kapitanat. Ako nećete da vam mački i furešti napraduju plaćila pošaljite škede i legitimacije kako gore rečeno najdalje do 4 augusta o. l. Preporučamo našem prijateljem po pojedinih občinah, da poberu i pošalju ovamo legitimacije i glasovnice.

Novi odvjetnik: Na 1. augusta o. l. odpret će va grade Pule ulicà Circonvallazione kuća Malusà broj 21. veleučeni g. dr. Ivan Zuccon svoju odvjetničku pisarnu.

Mi čestitamo od srca našemu novemu odvjetniku i dičnemu poborniku za naša narodna prava. Živio!

Iz občinske sednice na Voloskom. Sredu 24. o. m. bila na Voloskem občinska sjednica. Mej drugemi stvarami se je na toj sednice odlučilo jednoglasno, da se ima pred. ložit političkoj oblasti izgon smutljivca Krstića. U to ime će poć deputacija va Trst i va Beč da predoči oblasti, kakovi nemiri se moru dogodit va ovoj občine ako dopusti da Krstić i naprvo provocira mirne ljude i da svojem bljutavem pisanjem vredja sve ča ljudem najmilije i najsvetije. Čoveku ki nima niš — kako je sam prisegal — ki je plaćen od Talijani da puk smućuje, ni mesta va ovoj našoj mirnoj občine. Ćete reć da ne provocira! Kako ne, kada za mirnemi ljudi, ki mimo njega prolaze viče kako jedan fakin svake sorti uvredi; al morda ni to provokacija, da je na 15 o. mj. tri puti zajedno se vratil v Opatiju? Politička oblast na Voloskem će segurno reć da to ni nikakova provokacija. Mi ćemo samo ovo reć: da je Krstić radikalni Hrvat kako je bil leta 1896 i da dela za Hrvate kako dela za Talijane već bi ga bila politička oblast petnajst puti poslala va Arbanasi per šup. Ovako pak, budući dela za Talijane, puste ga delat ča će. Ni morda istina? Leta 1895 kada je Krstić bil još radikalni Hrvat je c. k. kapitanat pisal od njega, da stoji na slabem glasu da je vredan za beći storit i takova dela za ke se gre va pržun, a sada, kada je Krstić za plaću postal Talijan, c. k. kapitanat na Voloskom piše, da je Krstić zamrzen samo puli Hrvati. Prez nikakovega komentara.

Za Kanfanar. Va predzadnjoj „tete" piše talijanski Bedinter ovo:

Apello alla patriottica cittadinanza di Rovigno! Sono prossime le elezioni amministrative del comune di Canfanaro. **Fortunatamente** vennero annullate le ultime elezioni.... Ono „fortunatamente" vredi zlata." Ča ne gospodo puli c. k. Namjestničtva u Trstu? U ostalom mi smo i prije znali, da one „elezioni" ne moru bit drugačije „anulane" ako ne fortunatamente. Inšoma lepo je bit Blejamini od c. k. vlade! — —

† **Grof Gjuro Jelačić.** Subotu na 20. o. m. umrl je va Zagrebe zadnji muški potomak slavnega roda od Jelačića bana. Pokojni grof Gjuro bil je brat slavnomu hrvatskemu banu Josipu Jelačiću, ki je leta 1848. sa svojemi Hrvati spasil našemu Cesaru krunu. Grof Gjuro je doživel veliku starost od 97 let. Umrl je kako penzionani podmaršal. Bil je jako dobar čovek i jako dobar Hrvat. Bog ga pomiluj!

Nepravedan prigovor. Neki dan smo čuli od jednega trdega mačka prigovora, da ako oni proti nam ružno i grdo pišu, da pišemo i mi proti njim. To je, moji dragi velika, debela i svečana laž. Mi osobno ne napadamo na nijednoga, znet ča onega nesretnika i crnega izdajicu, a njega napadamo, da ga uništimo jer izdajica nije čovek, on je najcrnji stvor za sve narode na zemlji. Istina je, da kada god kega potegnemo za uho, al samo za stvari od politiki i kad smo već nego prisiljeni. Mi ne pišemo nikad ča se komu va lončiće kuha. Naši Kalabrezi, ale kako ih on zove mačići imaju čuda svaba i blata i jako lepeh stvari se dogadja va njihovi kućah — pak ipak nismo još nijedne dali na svetlo. Oni su sve laži, ke su kada hitili na naši najbolisi najvrednieji ljudi, sa lažju oteli su nekim uzet dobar glas i poštenje, koliko njim je to šlo za rukom neka sude svi pošteni ljudi Kade laž ruča tamo ne večera, govori naša stara hrvatska poslovica. Ako budemo od sada napred prnesli na svetlo kakovu tušću od naših Kalabrezi neka ne krive nas, nego sami sebe. Durmeš.

Veteransko družtvo v Opatije imet će nedelju na 4. o. m. izlet va Cres. Na taj dan otvara se va Vrbnike „Narodni dom" pak bi naš „Lovor imel da napravi izlet tamo. Nego kako se čuje „Lovor" ne će da priredjuje nikakova izleta i to iz kolegijalnosti naprama drugem družtvu s kem da živi u dobreh odnošajeh.

Ča je novega po svete?

Austrija. Većina zemaljskih sabora zaključila je već svoja zasjedanja

Štajerski i solnogradski sabor zaključili su dne 26. t. mj., a Šlezki sabor dne 27. t. mj. svoje zasjedanje. Tirolski je sabor zatvoren još dne 12. t. mj. radi obstrukcije talij. zastupnika, koji su nakon zatvorenja sabora sazvali u južnom Tirolu mnogobrojnih sastanaka, kod kojih se pretresivalo proti nepravednom postupku njemačke većine u obće, a proti carskom namjestniku Tirola napose. S tim je bar za sada pokopana autonomija Tirola nego nima dvojbe, da će prije, nego dodje do definitivnog riešenja tog vrlo škakljivog pitanja, doći do ljutih okršaja izmedju Njemaca i Talijana. (Što bi pak mi morali da poduzmemo proti talijanskoj „Kamarili" u Istri koja na nečuveni način plaši našeg jadnog istarskog kmeta proti kojim su Nemci u Tirolu pravi andjeli?! op. sl.)

Bugarska. Dne 12. t. m. stigao je u Varnu, ruski vel. knez Aleksandar Mihajlović u pratnji bug. kneza Ferdinanda srdačno pozdravljen od občinstva. Kod svečane gostve na ruskom carskom brodu „Rostislav" zahvalio se vel. knez bug. knezu Ferdinandu na srdačnom dočeku i napio je uspješnome razvitku slobodne Bugarske, vojnom bratimstvu bug.-ruske vojske i slozi objuh pravoslavnih država. Bečki listovi svadjaju u savez taj svečani doček sa proglašenjem bugarskog kneza kraljem.

Transval. Čim Englezi više pripovieđaju u svojih novinah o njihovih tobožnjih pobjedah u južnoj Africi, tim se više čuje o novih burskih pobjedah u Kapskoj koloniji. Tako su po brzojavki lorda Kitschenera prisilile burske čete dne 24. t. m. Steinarkerov konjanički odjel, da izprazni Bremendorp, što ga je bio Englez zaposjednuo. Englezki odjel probio se nekako do Lemboba, koji je udaljen za kakovih 16 milja od Bremendorpa Pedeset je Engleza što usmrćeno, što ranjeno, a nekoliko je Engleza, po običaju nestalo. (Sliedili su primjer slavnog talijanskog generala Barattieri-a. Op. sl.)

Mali razgovori.

M. Ča j' ono bilo neki dan onoj frajlice pul Škrbić, kad su Krstićinu poplašili?

J. Od vele tegi, da joj je bilo velo zlo i afan.

M. Ter je mogla ćaću poslat po njega — on bi ju bil valje zlečil, zač da se va ti ženski afani jako dobro razume.

J. Čul sam ja, da j' dobil diplomu negde puh Turak i va Dračjem.

M. Bova je rekla, da ča ni sramota ono jednemu poštenemu čoveku delat?

J. Ona se valjda po svojem lakte meri, zač ako je on pošten, ki je već za svakakovo delo bil dvajsetak puti kaštigan i ki je vredan za beći svakakovo delo storit — ja ne znam ki je pošten — onda su svi ljudi na svete pošteni.

M. Ni to ne, nego naši zalupani Kalabrezi su tako kratke višti, da za njihe oče je pošten i najveći razbojnik, samo da za talijansko bati.

J. Tako neka njoj bude, kad ju toliko piaža.

Vesela kancuneta.

(Pjeva se kako: Joj, joj, joj — vavek ta fašol).

Untantin je butiju našal
butiju našal,
butiju našal.
Najedanput ju j' svu polokal
svu polokal,
svu polokal.
Čin, čin, čin — još jedan kvartin
Neka loče, neka riga pijan Untantin.

Kuda hodi sve ševeri
sve ševeri,
sve ševeri.
I na nogah se komać drži
se komać drži,
se komać drži.
Čin, čin, čin — još jedan kvartin
Neka loče, neka riga pijan Untantin.

On bi rad postat podestat
postat podestat,
postat podestat.
Da se more a puf nalokat
a puf nalokat,
a puf nalokat.
Čin, čin, čin — jos jedan kvartin
Neka loče, neka riga pijan Untantin.

Ol dun kan ke imbrijagon
ke imbrijagon,
ke imbrijagon.
Još bi htel bit naš kapurion
naš kapurion,
naš kapurion.
Čin, čin, čin — još jedan kvartin
Neka loče neka riga pijan Untantin.

El mari della Gisella.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega Lista" primila je nadalje u ime predplate od gg.: Frane Korić St. Francisco u Kaliforniji k 5 i 30 h Mate Čiković Zamet k 3 i 60, Ladislav Havel, Sovinjak Andre Jelovica, Komen Santo Diraka Zamet po k 3, Ivana Mlijanović Bregi, Ivana Domaldović Mošćenice, Miha Mužina Malinska, Mata Kukan Bručići, Josip Srdoč Rieka, Paula Spada Barbana, Vinko Dobrila Rieka, Vinka Dubrović Fugljin Varljeni, Josipa Juranić Barbana, Antona Dukić Trinajstići, Jakova Doričić Rieka, Mihovila Juračić Beč po k 2; Tomaž Stajdoher Preluk k 2 i 40, občinsko Glavarstvo Kastav za 2 iztisaka k 8, za četvrt godine od g. Josipa Pleše Volosko, Marije Nemgar Opatija, Rinalda Bonani Volosko, Ivana Matetića Barbana po k 2, S. Harabalja Nerezine i Antona Peloza bele Mune po k 1.

Izlet u Vrbnik. Prigodom otvorenja narodnega doma u Vrbniku priredjuje Ungaro-Croata izlet u Vrbnik iz Voloskoga i Opatije, posebnim parobrodom Po osobi platit će se k 2, ako bude barem 120 izletnika a ako ih ne bude toliko platit će se malo više. Parobrod ići će iz Voloskoga na 1 uru i 45 m. a iz Opatije na 2. Preporučamo onim koji mogu da idu u Vrbnik.

Br. 2642.

Oglas

jeftimbene dražbe za gradnju nove kapelanije u Velom Brgudu.

Odlukom obć. zastupstva i u sporazumku odabranoga već gradjevnog odbora, izmedju porezovnika županije Brgud, ima se u velom Brgudu sagraditi nova kapelanska kuća polag odobrenih od c. kr. namjestničtva nacrta i troškovnika. U tu svrhu odlukom obć. odbora ima se provesti dražba jeftimbena na način, da se budu od dražbovati želećih **najdalje do 11. ure jutro dana dražbe 4. augusta 1901. primalo u ovom obć. uredu pismene ponude u zatvorenom pismu.** Fiškalna ciena po troškovniku od 20. febrara 1900 iznaša 11.025 kruna 6 helera slovom: **jedanajst hiljada dvadeset pet kruna i šest helera.**

Dražbene uvjete, nacrti troškovnik mogu se uviditi kod podpisatoga za vrieme uredovno.

Nuditelj (licitant) dužan je, da sa pismenom ponudom donese u ovu obć. blagajnu 5% u ime vadija, računajuć od izklične ciene, dočim će dostalac radnje ako nije občinar nadopuniti vadij do 10% u ime kaucije.

Občinska uprava sporazumno sa gradjevnim odborom u Brgudu, pridržaju si pravo odati radnju onom nuditelju, kojega solidnost je obće poznata i drži se najpovoljnijom za občinu Brgud, što će se javno proglasiti i u zapisniku potvrditi na dan dražbe u Brgudu 4. augusta t. g. popodne.

Ovo se daje na obće znanje i ravnanje.

Občinsko glavarsto v Kastav,
dne 24. julja 1901.
Glavar:
Jelušić s. r.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Zahvala.

Podpisani izrekamo najtopleje zahvalo vsem onim, koji so nam o priliki bolezni in smrti gospe

Karoline Fabiani

bodisi ustmeno ali pismeno izkazali svoje sočutje ter se mile pokojnice spominjali z mnogobrojnimi venci. Posebno pa se še zahvaljujemo vsem p. n. uradnicam, uradnikom ter slavnemu občinstvu iz Voloskega in Opatije sploh, ki so spremili predrago pokojnico k zadnjemu počitku.

Volosko, 24. julija 1901.

Anton K. Fabiani in obitelj Gaspari.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi žilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 32. Volosko-Opatija u četvrtak 8. kolovoza 1901. God. II.

Kasno je za polne k maše.

Čovek se mora od srca nasmet, kada vidi ča delaju Talijani okole nas da nam zataru ime i seme. I va istinu oni se va tem, kako i va svih svojeh delih doma i vane pokazuju jako ma jako smešni, oni nam se čine, kako i ono malo dete, ko diže ruki k nebu, kako da bi otelo znet od onde mesečinu ale pak kakovu lepu zvezdu. Ja, upravo tako smešni i suludi nam se čine Talijani kada se ono nadimlju, da nas zgaze i potaru.

Nego ni njim ča zamerit. Do pred nekoliko let oni su v Istre gospodarili, kako su nekad vladali Turci va Grčkoj, va Bugarskoj i va Bosne — Hercegovine, i godili su pol sveta.

Naš narod preveć dobroćudan, tih i miran, dal se je od njih tlačit i gazit tako, da su se najzada i sami Talijani čudili i pitali su se: — Ma su ovo ljudi, ki se puste ovako tlačit i vladat od drugeh? I Talijani su na svoje pitanje odgovorili sami: — Ne to nisu, to ne moru bit ljudi, to su blaga — i mi ih držimo kako blaga. Tako su Talijani v Istre delali. Oni su naš dobri puk hrvatskega i slovenskega jezika držali za blago; oni su ga mučili na sve moguće načine, tukli s korbači kako nemu živinu, sisali njegovu krv, sramotili žene i kćeri od naših ljudi. ubijali desno i levo, uzimali narodu i ono malo hrane pak ju hitali svojim pasom — delali su sve same strahote z našim ubogim pukom. Nego svet je počel po malo progledavat i budit se. — Naši ljudi su počeli mislet: — Ej ča je to — vera nas uči, da smo svi deca božja i pred Bogom svi jednaki — a zač se onputa s nami ovako postupa?

I ljudi se digli i rekli: Dosta je te nedostojne igre — i mi smo ljudi i mi ćemo da nas se pusti živet.

Te besede pale su negde pred 30 let, i potresle su kako letrika celom Istrom. Talijani su se s početka malo začudili, pak su se najzada nasmeli i rekli: — A viš, slavenski crvi se dižu proti nam lavom. Nego brzo su Talijani uvideli, da tu njim ni se ča smet. — Slaveni Istre su već bili dobrahno digli glavu i jako i moćno su počeli vapit, da im se daju njihove pravice. Onputa su Talijani uvideli, da to ni nikakova šala i počeli su smišljat, kako bi nas za vavek zatrli.

Zač valja znat, da je njim prvo lepo bilo. Delali su ča ih je bila volja i drago, živeli su kako turski paše, frajali su, a to sve na račun ubogega istarskega kmeta. A sada sve njim se je to počelo malo po malo spuzevat z ruk. I počeli su oni uzdisat za onemi lepemi vremeni, kada njim je istarski kmet bil rob i hlapac. I rekli su: — Ala na nogi, ona nekadašnja vremena moraju se nazad vrnut, mi moramo i nadalje bit gospodari, a Hrvati i Slovenci naše blago.

Nego to je teško hodilo: Istarski Slaveni nisu oteli pustit, da Talijani na njimi jašu, već su se složili svi skupa — i Talijanom ni bilo drugo, ako ne da započnu s timi dosadasnjimi svojemi hlapci — gveru.

Nego Talijani su valje videli, da ta gvera ni za njih. Njim je pred nekoliko vremena bilo preveć lepo. a da bi oni bili dosta jaki i pripravni na boj. Pak njih je malo — a nas je puno. Mučan je to posal — a ipak oni bi oteli šundrat sve istarske Slavene i sami vladat. I misleli su i mi sleli, pak su se najzada domisleli, da te po drugem putu napast na naše ljude i zatrt ih.

I od tega vremena oni su pokušali sve: razbojstvo, silu, mito i prevaru, a ma sve, sve su pokušali čim bi nam mogli naudit. I pozvali su na pomoć goveran, ki njim je valje pritekal va pomoć, učinili su „Legu Nazionale", obratili su se na talijansko družtvo „Dante Alighieri", opijali su naše ljude i pošiljali mej naš narod jednega za drugim sve plaćene landravce, izdajice, izrode i razbojnike, da ga smućuju — ali je sve bilo zaludo. Narod ostaje svoj — narod se jača, i sve ča ga Talijani više pritišću, on sve više skače.

Nima sile ka bi naš narod mogla dignut s lica zemlje — naš je narod delo božjih ruk i on će ostat tu dokle bude njegova sveta volja.

Sve ovo ča se sada proti nam dela sa strane naših Talijani, to je smešno, detinjarija je to. To je dapače arlekinada, bufonerija, za kakovu je sposoban samo Talijan, ki po korde tanca. Jedan narod se ne da tako lahko zatrt. To vide već i sami neki Taljani i kaju se, da nas nisu prije zatrli, dokle smo još spali. Onputa da bi nam bili laglje vratom zakrenuli nego sada, kada stojimo proti njim kako jedan debeli i tvrdi zid, na kega te oni prvo razbit svoje glave, nego nam jednega čoveka odkinu. I ti Talijani se tuku po čele, kako su oni bili zalupani, da nas nisu onputa uništili. Kako su oni mogli pustit ča onu lepu priliku! Siguro su ih zaslepile fraji, ke su oni delali tancajuć po krve našega puka. I sada se kaju. Neka se kaju neka — ma je kasno za polne k maše poć.

Istarski sabor.

Petak dne 2. augusta imel je istarski sabor svoju po imene četrtu, u istinu drugu sednicu. Zaradi kumedij ke su napravili talijanski deputati dne 20. i 27. sednice za ta dva dni sazvano kako da ni ni bilo.

Stari Campitelli zahvalil je posebno zastupnikom Tamaru i Doblanovichu, da su prišli na sednicu premda nisu još posve zdravi i izpričal one naše i njihe ki nisu prišli. Opomenul je galerije, da nesmeju u saboru kumedijat, nego samo poslušat i mirni bit.

Pročital se je predlog naših zastupnika kega su predali predsedniku već dne 30. jula, i u kojem su pozvali junto da da pomoći onim po Istri koje je tuča oškodila. Kad su videli talijanski zastupniki taj predlog, su i oni jedan takov postavili. — Oba predloga bila su primljena jednoglasno od celega sabora.

Pročitala se je takodjer interpelacija Dra. Matka Trinajstića i drugeh naših, u kojoj se pita c. kr. vladu, kada će već jedanput izpunit svoje obećanje od leta 1899. da pomore gospodarskim zadrugam. Rekal je u toj interpelaciji da c. kr. vlada nebi imela izručit nadzorstva nad zadrugami zemaljskomu odboru, jer da bi to značilo isto, ča i vuku izručit pasti ovce. I ta interpelacija bila je postavljena već 30. jula, pak kad su ju Talijani videli, su i oni sličnu interpelaciju postavili na c. kr. vladu.

Talijanski deputat Ghersa (Grža) lječnik u Labinskoj občini, ki mrzi hrvatski jezik kako malo ki, a ki svaki dan govori hrvatski za zaslužit od Hrvati svakdanjega kruha, interpelal je c. kr. vladu radi toga jer da svećeniki tobože kvare talijanska imena. Po svojem običaju napada na svećenike i na c. kr. vladu, i izleva mržnju na jezik puka med kojim služi.

Bennatti interpelira c. k. vladu zaradi nekega šumskega čuvara. C. kr. vlada da zahteva od njega poznanje nemškega i hrvatskega ali slovenskega jezika, a samo ako je moguće i talijanskega. Bennati i njegovi pajdaši bi hoteli, da svaki u Istri mora znat talijanski, za drugo ako zna ako ne.

Isti Bennati interpelira saborskega predsednika zaradi istarskega grba ali štemi na zavodu sv. Jerolima u Rimu. Ta istarski grb da je na tem zavodu skupa s grbom od Hrvatske i Slavonije i Dalmacije. To da je nesramno delo od slavenskeh svećeniki, al biškupi al kardinali. Tega da nebi smelo bit zač da bi po tem mogli ljudi sudit da Istra ni talijanska zemlja kako je. (Čujte mački ča ovo govori vaš „slavinski" deputat Bennati?! Opazka uredničtva). Pita predsednika kako glavu pokrajine, čaj' storil da brani čast istrijanskega grba. Predsednik stari Campitelli mu valje odgovara. (Bili su već prije dogovoreni. Op. ur.) On, stari Campitelli da je saznal za stvar nedelju večer, a valje ponedeljak jutro da je telegrafal ministru vanjskih posal u Beč Golnchovskemu, protestal proti temu da bude istrijanski grb na rečenom zavodu sv. Jerolima u Rimu, i zahteval da ga mora mahom odstranit. (I tu se vidi da bi hoteli talijanski deputati i Campitelli da je Istra talijanska pokrajina, nego se vidi takodjer kakovi neznalice su ti Talijani. Zna se najme da je zavod sv. Jerolima u Rimu bil od vavek i za naše ljude iz Istre. Takoveh zavodi imaju u Rimu svi narodi, pak ga ima i naš hrvatski. Op. ur.)

Deputat Skampić iz Labina interpelal je juntu, da zač se ni još odprla jedna rumenska škola u Sušnjevici. Člani od junte Gambini i Tomasi odgovorili su, da je junta storila ča je mogla, ma da rumenske školi još ni. Škampić je na to rekal, da će interpelat c. kr. vladu zaradi te stvari. (I puli ove stvari pokazuju se Talijani kakovi su. Naše hrvatske i slovenske dece je preko 17.000 ki nimaju školi. Za tolik broj dece ni jih ni malo briga da su bez školi, dapače protive se ako ju kade pitaju. Za kakovih 40—50 dece u Sušnjevici hoće da na svaki način da se odpre škola, za koju Sušnjevičani ne mare. Mi želimo školu u Sušnjevici al i znamo da oni žele školu u hrvatskom jeziku, s kojim se razumievaju po svetu. Op. uredničtva.)

Zastupnik Kompare i drugi interpelaju c. k. vladu zaradi pučke škole u Plaviji. Velikom požrtvovnostju su ljudi u Plaviji sazidali lepu školsku kuću već pred nekoliko godina. a učitelja njim se još sad néda. I to je pravica kako ju razumevaju Talijani, i oni koji plešu kako njim Talijani sviraju.

Isti zastupnik s drugovi interpelira c. kr. vladu zaradi plaće kapelana u Plaviji. Občina Miljska uztegnula mu je plaću početkom godine 1900. i od onda ne vuče nikakove plaće. Kapelan je napravio utok na c. kr. namjestničtvo, al ovo ne odgovara. Gospoda na namjestničtvu vuku dobro plaće pak ča oni mare ako su kapelani godinu i pol bez plaće. Takova šta teško da se dogadja ni u Turskoj.

Primil se je predlog, da se pokrajina odriče poreza na žestu al špirit dokle bude obstojal novi državni zakon glede poreza na žestu, po kojem će pokrajina dobivati skoro četiri puta toliko koliko do sada. Kod toga predmeta izjavil je zastupnik Mandić u ime svoje i svojih drugova, da će i oni glasovati za ta predlog, al da moraju i pri toj priliki istaknuti kako zemaljska oblast — to će reć junta, novcem porezovnika širi nemoral i korupciju medju pučanstvom. Kod prvih besed zastupnika Mundića, koj je dakako hrvatski govorio, bilo je tiho, onda je neki zafikao, a talijanski deputati, raprežentanti od dvetisućne kulture, ustajali su sa stolic, micali jih, drsali s njimi i bud šta med sobom glasno brbljali.

Zatim se je prešlo na učiteljske plaće. Nego o tom drugi put.

Dopisi.

Iz Mošćenica. Na 27. julija naša je raprežentanca imela sedutu. Po komunjskem zakonu naš potešta Zvanić mora raprežentancu pozvat na sedutu najmanje svaka tri mjeseca, ali poli nas do sada je ni bilo osam meseci. A zač je ni bilo? Zato ač našemu Zvaniću hoće se dešpeta i svojevoljnosti, pak sazivlje sedutu kad je njega volja, a ne kako mu to zakon nalaže. Ma ja mislim gospodin urednik, da va komunjskeh stvarah nebi smelo bit nikakoveh kapriciji, aš od tega trpi brižan puk, ki sve plaća. Mi smo zibrali 24 raprežentanti, ki su svi jednako odgovorni puku, a ne samo potešta, Marica Marasa i Pijerota.

Nego za sada pustimo to ča, tu bi u prvom redu moral kapitanat nastat, da se komunjski zakoni vrše. A sada čujte u kratko kako je ta seduta pasala.

Najprije se je raprežentance pročitalo jedan dopis od junte iz Poreča, kade občini javlja, da ovo leto mora platit za zlosretne školske takse 2 tisuće i nekoliko stotin krun, a da se ova svota stera, junta nam je stavila 59 po sto adicijonala. Ste videli kako nas istrijanski Talijani glade a? a medju njimi i on famozni Benati kij' pomogal ov zakon storit s drugemi Talijani va dijete, pak još kod zadnjeg votacijona ovde, neki ter neki bi bili za Benata i na noži šli, aš kalabrezki kapurioni su im rekli da je Benati Istrijan, Slovinac, a i drugeh nemotarij su im govorili, keh ne bi pas na masle polokal.

Ali ne samo to, da su nas Talijani „usrićili“ sa školskemi tasami, nego još i ovde neki naši domaći, ki slepo s Talijani drže, sada su nam teli stavit vele tasi i plačila. Čujte! Da je njihova valjala, komun bi se bil moral zadužit okole 4 tisuć for. škega ne bi se let i let izbavil. Naš potešta njegov sin Pijero, Sandro, Marić i Maras (ča ga zovu sirčina) oteli su da komun stori sternu, i ovu stvar su svi složno na sedute zagovarali. Nego raprežentant Josip Rubinić sa nekojimi drugemi, videć da bi radi ove šterne občina zapala va veli dug, bili su proti da se dela šterna. — I uspjeli su, te radi ovoga — narod im je sada veoma zahvalan.

I tako vidite, oni ki bi oteli prvu reč imet, dobili su po nose.

Nego to ni još sve. Ovi kapurioni oteli su nas podarit još sa jednom zlatom jabukom. Oteli su naime staviti daciju na vino. Naši raprežentanti su bili proti tomu, jer u prvom redu od adicijonala na vino kmet bi imel veliku škodu, jer bi moral oštarom ceneje vino prodat, a dražje bi ga moral pak po oštarijah pit, a občina bi od tega imela jako malu korist, i da sada ove takse na vino občini nije baš potreba. Radi ovih razlogah su naši zastupnici bili proti daciji na vino. I uspjeli su, jer kapurioni videć da bi sa svojim predlogom ostali s dugim nosom nisu ga oteli na glasovanje postaviti.

Još samo jednu malu stvar g. urednik pak smo vaje gotovi.

Ovde ljudi po komunskem pobiraju kuš i brinju. A naš „prvi kunšiljer“ Maras i Marić su na sedute zagovarali, da ljudi ki ovo pobiraju, da bi dobro da občini plaćaju taksu od 1 krune. Ste ih videli malo a? Bravo Marase! Bravo Marić! Siromašni ljudi cel dan se pečU po ovoj vrućini za nabrat vreču kuša, da dobiju za bokun palenti, pak još za ovo da moraju plaćat komunu taksu. Ovo su fanjski raprežentanti ki drže za siromašćinu ča ne? Pak kad mi straše one brižne zapućene, sa nekakovimi plaćili va Hrvatskoj, a ovde neki bi radi stavit veća plaćila, nego su va istoj gladnoj Kalabrije. Nego za sada ove taksi ne bude, ač su se naši raprežentanti proti temu stavili, i tako ovo nije ni došlo na glasovanje.

Takovi su prijatelji puka ti Mošćenički raprežentanti od većini. Kad pridu drugi put za votacioni delit buletini bi dobro bilo stirat ih s vritnjaki doma.

Na 25. augusta biti će svečano otvorenje naše novoustrojene „Hrvatske Čitaonice“, pa već sada ovim putem pozivljemo sve rodoljube širom naše liepe Liburnije, da ne učine od manje doći na ovu svečanost. Po moju puru, nete se pokajat, aš će bit jako lepo.

Iz Rovinjskoga sela. Čitali smo u zadnjem broju dičnega „Narodnega lista“ kakov predlog je u istarskem saboru postavija naš zastupnik Kozulić zaradi vinske klauzole i faturanega vina. Talijanski deputati su bili svi proti temu predlogu. Se zna! Talijanskoj bandi je krivo, da ne more istarskega kmeta obisiti i sočala učiniti kako je to u gladnoj Italiji. To su Vam draga braćo Istrani ti prijatelji istarskega puka!

Sada će bit skoro občinski izbori va Kanfanaru. Draga braćo slavinska! Ako ne ćete da propadete i da ne postanete talijanski „ščavi“ držite se hrvatsko-slovinske stranke koja je prava prijateljica našega puka. Kad budu pak izbori za istarski sabor čuvajmo se svi od Talijana kako od vognja i budimo svi Slovinci Istre složni proti Talijanom da budu va dijetu izabrani deputati naše krvi i jezika. Po talijanskih deputatih ćemo najme zgubit i ono malo ča nam je još od njihove lakomosti ostalo.

Ča piše „teta Jambrožija.“

Uficiali imaju svaki po jednega furišca ki njim puški i postoli luštra, Talijani imaju tudi jednega furišca, ki za sto fjorini na mesec svaku sobotu luštra „tetu Jambrožiju“. — Da vidimo, kako ju je ovu sobotu naluštral.

„Osar tutto“. Talijanski furišac piše va zadnjoj „tete“ ovo: „osar tutto“ — sve se sme (?) su reči ke je pred par let izustil na javnoj skupštini političkog društva va Rovinje velezaslužni muž Dr. Bartoli (velezaslužni bi bil onputa, kada bi dal očistit Rovinjske kible op. sl.) va svojoj patriotičkoj ogorčenosti obzirom na razbojstva i zulumi ke je storil hrvatski partid pod vodstvom Laginje i Spinčića pred četiri godine prigodom izbora za bečki parlamenat“. I Krstić ki je za to plaćen piše, da je Bartoli imel pravo kada je to rekal. Ej, razumemo se mi i znamo, da kada bi Krstić pisal, da je Bartoli imel krivo — onputa adijo i cento fjorini. Nego da vidimo malo, kako on to tumači.

On piše, da je „osar tutto“ bilo naše geslo, kada smo počeli sijati v Istre tuje seme — hrvatstvo. Nego mi bimo malo oteli znat, ki je bil ta prvi, ki je počel prvi sijat seme hrvatstva. Su to bili morda Spinčić i dr. Laginja? Nisu, zač Belinić pred sto let zove ove naše ljude, da su Hrvati a jezik ki govore — hrvatski jezik. A ni Spinčić ni Laginja nimaju još 100 let po tom oni nisu mogli sijat prvi to seme hrvatstva v Istre.

A je ga morda počel sijat Belinić? Ne, to i s dveh razlogi. Prvo: Belinić ni bil nikakov političar, zač va ono vreme ni se puli nas ni znalo za pulitiku, a drugo ča je glavnije, sam Krstić vavek govori, da se je to tuje seme hrvatstva v Istre počelo širit leta 1871. dakle pred 30 let s taborom puli sv. Mihovila va Kastve dočim je Belinić već 70 let prije tega zval naše ljude da su Hrvati, a ako ih je tako zval, to je senjal, da su se i oni sami tako od vavek zvali. Dunke, che pesce si piglia adesso? Ki je dakle prvi posijal v Istre seme hrvatstva? Ki drugi ako ne gosp. Bog? A Spinčić i Laginja? Oni su samo pomogli budit hrvatstvo v Istre. Su oni za to izdajice domovine? Ne, zač ako bi oni za to morali bit izdajice domovine, kolik bi izdajica domovine bil sam Krstić, ki je prvo nego su ga Talijani zeli za furišca još i jače budil hrvatstvo v Istre, za ča imamo stotinu dokazi v ruke. Ćete videt, kako će na ovo zadnje mučat kako riba!

Zatim piše talijanski Bedinter napred: „Osar tutto“ — sve se sme, bijaše geslo, ale motto od Hrvati, kada oni huckaju oca na sina, sina na oca, brata na brata.“ Svi znamo kakav je lepi mir vladal na Kastavščine preja leta 1897. To leto je na jedanput počela po Kastavščine vela smutnja — i va istinu od onputa otac dela proti sinu, sin proti otcu, a brat proti brata. Ki je temu kriv? Ki ako ne Krstić, ki je za plaću ča ju je dobil od Talijani smutil vas on dobri narod. Hrvati da huckaju? A ki je huckal ono na početke leta 1896. sve Hrvate i Slovence z Istri, da neka zamu drvo aliti toljagu, pak da neka udre po Talijaneh? To je bil Krstić i samo Krstić. Ča ni bil ta „osar tutto“ „mužka rieč ogorčenoga patriote nad razvalinami javnoga morala v Istre — od ogorčenoga patriote, kakav je bil va ono vreme Krstić? Nego fra parentezi, to je bil sakraboljski „osar tutto“ nam svetovat, da zamemo v ruki drvo pak da udrimo po Talijaneh.

Za takovi „osar tutto“ sposoban je samo jedan Krstić, samo ča će on zet toljagu v ruki za onega ki ga plaća, a proti onemu, ki mu ne dava žerat i lokat — ala maka! —

A sada dolazi najljepša: Krstić piše da se more „osar tutto“, kada se Hrvati nabacuju svakovrsnem blatom na poštene čeli (?) od sveh, ki nisu Hrvati“. I to ima obraza govorit on — Krstić — ki svake subote sprazni va onu gnjusnu „tetu Jambrožiju“ vas smrad od sveh talijanskeh kibli tako da sam već za nju više od 20 vili i klešći porazbil, dokle sam zikidal vas on gnjoj, ki pride svaki put s nje vanka. A neka mi reče malo, je va našoj stranke još jedan jedini čovek, kemu ni on rekal, da je tat, lupež i trufador? I još neč, a ča ni ono bilo hitat blato na brižnega starca Campitella kada je proti njemu Krstić pisal, da je zvišel i imbambinid, i to proti jednemu starcu, kega Talijani drže za najpametnijega ki je mej njimi? Ča ne to će reć „osar tutto?“ — I tako vam gre ta trajna i napred.

Plaćeni talijanski Bedinter nam stavlja pod noš neke stvari, ke su storili sve sami njigovi prijatelji. Tako nam govori, da su naši Andrejčići protočili vino va konobe, pak da je od tega ponemel i da se je radi tega i ubil. To je smrdljiva Krstićeva laži kako su i sve druge. Andrejčić je ponemel od prevarstva, ča su ga proti njemu Talijani i talijanske poturice i izdajice napravili. To su ljudi, kem je on daval beći na dobroj vere, pak kada su ga do kraja oskubli, on je počel pitat svoji beći, ale ih ni bilo ki dat, zač oni smradi talijanski ki su ga ogulili su mu se kašnje smeli i rugali, a toh je bilo puno — a bili su to sve sami Liziriti. —„Za to se je on ubil za to, a ne za baril vina, ko mu je siguro pretočil kakov Talijan, ki je dobro znal put va njegovu konobu. I sto takoveh budalašćin nabraja talijanski Bedinter i tim će da pokaže da smo mi ki zna kakovi divljaki, a kad tamo sam vidi, da se sve to ča nam predbacuje, da lepo prikupat na Talijane?

Ki je ukral provincialnoj kasi 80 tisuć fjorini? Talijani — „osar tutto!“ Ki je daval sto fjorini da mu se oca ubije? Jedan mačji Talijan, „osar tutto!“ Ki je sabljom razparal nebogega Ostromana va Lošinje? Talijani, „osar tutto!“ Ki je s palicom udril v noći va škurem g. Tominića po glave? Talijan Pikaroba, „osar tutto!“ Ki je ubil nebogega Udovičića va Zamete, ki je bil naš čovek? Novopečeni Talijan Host, „osar tutto!“ Ki je daval 3000 fjorini, da se zakolje doktora Laginju? Talijani, „osar tutto!“ Ki je na najgnjusniji način prevaril svoju zakonitu ženu? Ki pušća da mu dete va Trste od glada pogiba? Za kega je rekal c. kr. kunšiljer Fabiani, da bi za beći storil i takovo delo, za ko se gre va pržun? Ki je opravil ono puli Turak? Kije leta 1896. pozival Hrvate i Slovence z Istri da zamu drvo, pak da mlate po Talijaneh? Krstić i samo Krstić. — Osar tutto!

Tako da, kad bi otel Bog uslišat ono ča Krstić bleje, naime da bi „gromom ošinul svakega ki sije nemir i mržnju i dela opačiju“ prva strel ka bi zalumbardala z oblaka tresnula bi jušto va njegovu praznu tikvu.

* * *

Höller kočijaš prez konja i karoci stringa i stronca neč proti nas od „Narodnega lista“. On govori, da mi smo mu posvetili jedan članak va našem liste. To je laž. Ono ni bil članak ča smo mi o njemu napisali, ono je bila samo jedna notica, ku smo prnesli po jornalističkoj dužnosti, jušto onako kako i „Piccolo“ donaša viest, da je kakovu kokoš tramvaj strl. To su novitadi del giorno, a novitad del giorno bila je i ono ča smo mi napisali onputa za njega, naime, da je na njegovu tužbu g. Podmenik bil oslobodjen. To je sve ča smo mi napisali, a to ni nikakov „Artikel“ s kim bimo mi njega bili počastili. Molim Vas, kakovi ljudi bimo bili, da gremo pisat „članak“ o jednem Hölleru.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Zarad blagdana, ki pada četvrtak na 15. ov. mj. izaći će budući broj našega „Narodnoga lista“ u sredu.

Wer ist Istriens Feind? Der italienische Söldning Dr. Krstić nennt in der letzten Nummer seines Revolverblattes die Croaten Istriens Feinde und führt als Beweis dessen an, dass die Croaten Istriens staatsfeindliche, hochverrätherische Bestrebungen hegen. Das ist ebenso lügenhaft wie lächerlich. Als Dr. Salo noch nicht im Dienste der istrianischen Irredentisten stand, noch am 1. Februar 1896 nannte er in seinem Blatte die Italiener Istriens, die Unterdrücker der istrianischen Slaven: Reptilien, Cannibalen, hochverrätherische Irredentisten, Raubthiere u. s. w. Nun aber, nachdem er von istrianischen Irredentisten für seine Hetzdienste 100 fl. monatlich bekommt, jetzt sind auf einmal die istrianischen Croaten Hochverräther, Feinde Istriens u. s. w. Sehen wir nun, wer eigentlich Feind Istriens genannt werden kann. Sind denn Feinde Istriens die Croaten, welche von jeher auf allen Schlachtfeldern ihr Leben und Blut für unseren Kaiser und unser Vaterland geopfert haben, oder sind es die Italiener, welche in allen österr. Kriegen an der Seite der Feinde Oesterreichs gestanden sind? Sind es Feinde Istriens die Croaten, welche auch heute mit Leib und Seele an unseren geliebten Kaiser und Vaterlande hängen, oder sind es die Italiener, welche um nicht ihre Militärpflicht in Oesterreich zu erfüllen nach Italien desertieren. Sind Feinde Istriens die Croaten und Slaven, welche Schmerz und Freude unseres Kaiserhauses auf das innigste theilen oder sind es die Italiener, welche sich nicht im Geringsten darum kümmern, was in unserem Kaiserhause vorgeht, während sie alle in eine unbegreifliche Erregung gerathen, wenn der italienische König nur einmal niesst. Als unsere vielgeliebte Kaiserin ermordet wurde, da hat sich kein Italiener in Istrien gerührt. In Parenzo der Hauptstadt Istriens, waren bei dieser Gelegenheit blos 5 Trauerfahnen (und dies nur auf ärarischen Gebäuden) aufgehisst, während gelegentlich des Todes des Königs von Italien, Humbert, alle istrianischen Italiener Trauerkleider anzogen, grossartige Trauerkundgebungen veranstalteten und auf die Bahre des ermordeten Königs einen Kranz mit der Aufschrift: „Istrien seinem König“ legten? Sind das nicht Feinde Istriens und Oesterreichs? Wer nicht dumm ist, kann es leicht einsehen. Sind es Feinde Istriens die Croaten und Slaven, welche das Land und das Volk wirtschaftlich zu heben bestrebt sind, oder sind es die Italiener, welche durch Unachtsamkeit es verursacht haben, dass vor einigen Jahren aus der Landescasse 160.000 K entwendet wurden; welche jetzt aus dem Landesfonde den Krstić und sein Blatt bezahlen; welche aus dem Landesfonde das ganz überflüssige Landesgimnasium in Pisino mit einem Aufwande von jährlichen 20.000 K erhalten? Dr. Salo sagt, dass seine persönliche Feinde auch Istriens Feinde sind, da er in Istrien als Friedenstifter aufgetreten sei. Das ist eine gemeine Lüge. Bevor er in diesen Bezirk kam, herrschte bei uns vollständige Ruhe. Erst durch seine Hetzerei wurde überall Unruhe gestiftet, Freunde, Nachbarn und ganze Familien wurden durch ihn verfeindet. Uebrigens dem Krstić gegenüber kann kein ehrlicher Mensch ein Feindschaftsgefühl, sondern nur ein Verachtungsgefühl hegen.

Mačje provokacije. Nedelju za ponoćum kad su se naši izletniki vratili iz Vrbnika dočekali su ih na Voloskem mule neke mačje delije s kranjskem Talijanom Jožetom na čelu. Mej drugemi bili su tu Poldovićini sini Pepin, Gusterle i učitelji Nino Rožin sa ženom, Stirn z gospom Maričkom, Mamo Šestica i mali Klanjšek. (Lepa kumpanija ča ne? op. sl.)

Nedelju zapodne i veče sve dokle se nisu naši vratili z Vrbnika je ta mačja kumpanija po Voloskem provocirala pevajuć: — Van s Hrvati i druge bedastoće. Nino od Rože je rekal: „Danas moremo delat ča ćemo, zač ni Hrvati doma“. (Ke kurajo! op. sl.) Za desetom urom su šli svi k Ambrožiću na porat, kade je Stirn platil kumpanije pit samo da dobije kuraja za dočekat naše. Kad je vapor koštal na voloski mul, bili su svi ti delije na mule. Naši su se počeli skrcevat a „Lovor“ je zapeval na vapore: „Pianula zora“ a mački su na to počeli derat se, kako da je marač i kantat onu garibaldinsku: „Addio mia bella addio“. Nino od Rože je vrišćal: Van s Hrvati i propali ste (neznam ki više od njega op. sl.) gić, gić i druge pogrde a drugi su ga kumpanjali.

Videć naši da su svi ti mački dobrahno okresani pozdravili su ih samo: „Salo“ i šli

su naprvo. Nego mački su na silu hteli da pride do barufe. Hodili i vrišćali su za nami kako nekakovi kanibali sve do Samuelove kuće. Ovde je našem već dodijalo pak su se zaostavili da mačke malo k pamete dozovu. Već je bilo mačkom jako teplo kad najedanput skoči sva Stirnova rodbina za obranit ga pak su ga kako jenega tanekega doma nesli i tamo zaprli. Stirnovu kumpaniju su pak naši za tem protirali doma. — Mazzapadre, Šestica i drugi leteli su po oneh klanceh i kanaleh doma kako divi mački.

Pitamo mi po ča su prišli Stirn i kumpanija na mul kada je prišal naš vapor? Za niš drugo nego za barufu storit. Kad je Stirn bil još mlad je plaćal dečarije po deset fijorini da store na tanceh barufu samo da more on po Talijaneh tuć. Sada plaća mularije pit za mej nami barufu delat.

Pravo je čudo da ni te noći prišlo do krvi. Ima se to zahvalit samo mirnoj ćudi nekeh naših, ki su neprestano naše mirili i zaklinjali, da pijanu mačju bandu puste na miru. Već na mulu hteli su naši sve mačke pohitat va more zač njim je bilo dodijalo, vendar je prevladal razbor. Ov put su se naši zadovoljili stirat mačke doma spat, ali po svetega Kirina, drugi put neće bit već tako pak dogodilo se ča hoće. Mi nećemo se pustit blatit od svakakovega mačjega smrada pak najmanje od takovega kakov je Mazzapadre i Jouže.

Pozivljemo odgovorne oblasti da učine sve potrebite korake, da se takove provokacije ne ponavljaju, zač će na njih past sva odgovornost za ono ča se bude dogodilo. I naši ljudi imaju krv va žilah pak se ne more od njih pretendit da sve pogrde strpljeno podnašaju. Trebalo bi da se te bunitelje noćnega mira i provokatore energično pozove na red i pedepsa, drugačije bit će slabo. Ki išče ta najde al ga sigurujemo da će nać ča će mu bit dosta za vaveke. Da gremo mi va Poreč tako provocirat Talijane to bi nas občina i politička oblast proganjala kako razbojnike, a ovde puli nas da je sve dopušćeno.

Čozotska bezobraznost. Kad je nedelja finila kumedija Stirnom počela je nova s Čozoti. Okole jedne ure prišlo je 12 Čozot va International i hteli su imet pit. Budući je bila već pasala pulicajna ura ih je Joško poslal ča i zaprl vrata. Na to su oni počeli vrišćat klet kako Turci i pretit da će hitit dole vrata. Prišla je pulicija i zapovedela njim da gredu ča, ali Čozoti su hteli na silu imet barufu. Pulicija je morala po žandarmi. Kad je prišal na pomoć jedan žandarm onputa su opet intimali Čozotom, da neka gredu ča. Jedan od njih je namesto poslušat dignul ruku na pulicaja ki ga je valje areštal Da se obrane morali su pulicaj i žandarm stegnut svoju sablju. Čozoti su sve gledali kako bi obkolili žandarma i pulicaje i već su neki od njih zuimali kapoti za navalit na oružanu silu. Velom makom šlo je ovoj za rukom prisilit ih da gredu na bragoci. On kega su areštali dobil je ponedeljak 5 dan pržuna. Ča ni sramotno, da se Čozoti ki ovde sada protuzakonito ribare ovako va našoj kuće ponašaju? Kako more deputacija od porta dopustit da Čozoti sada ovde ribare premda je to po zakone zabranjeno? Kako more deputacija od porta trpet da Ćozoti kadagodar do pol noći kantaju na bragoceh. Al se valjada Istra pripravlja za prit pod Italiju? Već je talijanska škvadra pod komandom amiralja Palumbo va Beneceh. Čini se kako da se pripravlja drugi Vis.

Ungaro-Croata. I opet se moramo potužit na to ungarsko-hrvatsko (?) družtvo. Nedelju je isto učinilo va Vrbnik izlet iz Senja, Reke-Bakra-Kraljevice i Voloskoga-Opatije. Za ov zadnji izlet dala je ungaro-croata najhuji vapor kega je mogla nać. Na njim ni bilo mesta ni za polovicu ljudi koliko ih je bilo. — Z Reki prišal je vapor „Pola“ s kapitanom Schneditz. Ta vapor je imel poć z Vrbnika na 8 ur večer. Upravo na 8 ur je Schneditz zapovedel: „Mola cime leva ponte“ — pak pred stotinom pašejeri z Reki Bakra i Kraljevice ki su samo minut zakasnili i ki su na mule prosili kapitana da nazada košta, je šal ča i pustil preko sto svojeh pašejeri na kraje. To je Schneditz storil samo za to zač su ti pašijeri bili Hrvati a on je najhuji Talijanac. Da je bila kakova talijanska gita bi bil čekal i 2 ure. Sramotno je da jedno ungarsko-hrvatsko družtvo drzi va službe jednega tako zagriženega Kalabreza.

Će vam se dat. Talijanski „Popolo Zuccone“ ki se štampeva va Pule piše va svojem broje od 27. 7. 1901. va jednem dopise iz Laurane sve puno laži od krsta Camusove male ki je bil na 15. julija v„Opatije i od one komedije z Doktorom Salo. Tako piše „Popolo Zuccone“: da su Hrvati keh ou zove Uskoki, hitali va Camusa kamene i vrišćali „morte agli italiani“. Vidite malo kako Talijani lažu? (Mane se čini, da je to pisal Krstić samo da dobije malo više flik op. sl.) Na koncu svojga lažnjivega dopisa piše da je na Voloskem-Opatije jedan treti del Nemac — jedan treti del Talijani a samo jedan treti del Hrvati-Slovinci a ovi zadnji da su device, kočijaši i slično. Živio „Popolo Zuccone!“ — Dakle Calisto, Torta, Eduardo, Nino, Šarun, Durmeš, Perčija i drugi ki govore da oni nisu Talijani nego Slovinci su svi kućeri a njihove gospe device. Gracije na kumplimente šior „Popolo Zuccone!“ (Vidiš kako bedasto ti Salo piše op. sl.) Po zadnjoj popišije je pak va našoj občine od 4127 prebivalci 1800 Hrvati, 350 Talijani (privandraneh) i 1050 Nemac, a ostalo su druge narodnosti. Altroke jedan treti parat.

Ki drži za starinu? Neki zalupani mački ki rado veruju ča njim talijanski plaćeni Furišac bleje, misle, da delaju za starinu, i vavek ćete ih čut kade govore, mi smo za starinu, mi ćemo da bude sve, kako je jedanput bilo. To oni govore, a nit ne saujaju da ih oni ki ih temu vade peljaju tako grdo za nos, da su va istinu ti brizni mačići smilovanja vredni.

Mi smo već više puti va našem „Narodnem liste“ pisali, kako bi nam Talijani radi promenili imena naših mesti, samo da koliko prej zataru svaki spomen, da ima va Istre Slaveni.

Tako su oni krstili Poljane — Pijana, Rukavac — Manciano, Veprinac — Apriano, Dubašnicu — Roveredo, Kraj — Riva, Puharska — Monventoso i t. d. i t. d. A tako su oni svim slavenskim mestam v Istre promenili imena govoreć, da su Spinčić i Laginja pred 30 let dali tim mestam slavenska imena, dočim da su prej sva ta mesta nosila taljanska imena. Nego u laži su kratke noge, govori stari pregovor. Uprav ovi dni pala nam je v ruki knjiga, ku je napisal glasoviti talijanski povjestničar — Cesare Cantù. — Va toj knjige, ka se zove „Grande Illustrazione del Lombardo-Veneto čitamo na strane 562 i 563 ovo:

Distretto di Volosca.

Jurcichi, Serdoczi, Zamet, Hosti, Blasichi, Bernassi, Sarsoni, Recsina, (altroche Fiumicello!) Szroki, Breza (altroche Betulliano!) Spincichi, Trinajstichi, Jussicchi, Kuchichi, Zvonechia, **Rukavac Gornji,** (altroche Manciano-Superiore!) **Rukavac Dolnji,** (altroke Manciano inferiore!) Pogliane (altroche Pijana) Pucharsca, (altroke Monventoso!) Tullissseviza (altroche Tulliano!) Cray (altroche Riva!) i t. d. i t. d.

Knjiga va koj smo to našli štampana je va Milane leta 1858. a imena, kako smo ih mi naveli čitaju se va liste, ka je napisana pred 90 let. Sada pitam vas ja malo, kade su bili Spinčić i Laginja pred 90 let? Su dakle oni dali ime mestam od naše Istre? Nisu, nego ta imena je dal sam hrvatski i slovenski narod, ki va Istre biva već tisuću i pet sto let, i ki će va njoj ostat ako će Bog dokle bude sveta i veka. To neka si zapišu za uho svi Kalabrezi i svi mački.

Izlet va Vrbnik. I vredni domorodci va Vrbnike su oteli imet svoju kuću, svoj „Narodni dom“, va kem te se oni sastajat i skupljat, da se bratski porazgovore za dobro našega puka. Ta se „Dom“ svečano otvoril nedelju na 4. ovega meseca. Naši Opatijci su se već od više vremena spravljali, da te i oni poć na tu svečanost, ale jer su tega dneva imeli i veterani svoj izlet va Cres, to su neki od Opatijac šli va jedno a drugi opet va drugo mesto. To je bil i uzrok, ča je nedelju šlo malo Opatijac va Vrbnik. Ale je za to bil tamo lepi broj Vološčaki i Kastavac, a bilo ih je toliko, da je bil pretesan parobrod „Drava“, kega je Ungaro-Croata poslalo va Volosko i v Opatiju, da digne naše izletnike. Naš parobrod je prišal va Vrbnik oko 4½ ur za polne. Tamo je već bil parobrod iz Senja sa svojemi izletnici, a od hipa do hipa čekalo se je i parobrod z Reki, Bakra, Kraljevice i Crikvenice. Kad je naš parobrod prišal blizu Vrbnika, počeli su tamo pucat z maškuli, a kad smo ulazili va porat naši su pjevači zapjevali „Slovenec i Hrvat“, a oni s kraja udrili vapit „Živio Spinčić“ itd. Na kraje nas je dočekalo puno sveta, a dočekal nas je i g. načelnik Feretić i gg. doktori Trinajstići. Tu su naši pjevači zapjevali „Liepa naša domovina!“ Za tem smo šli svi skupa va mesto i zaustavili smo se pred „Narodnim domom“, pred velikim i lepim novosagrađenim palacom. Na balkonu kraj velike i lepe trobojnice stal je starac presvetli gosp. dr. Dinko Vitezić. Va dva hipa nakupilo se va place morda jedno tisuće ljudi, sve glava do glavi. I kad se ta silni svet malo smiril počel je z balkona govorit presvjetli g. dr. Vitezić. To je bilo neč, ča se ne vidi svaki dan, videt onega starca, ki je za nas storil toliko dobra, onako nemočnega i skoro posve slepega, kraj one naše bandere, kako govori gore z balkona, a pod njega, dole na place tisuće ljudi, ki gledaju va njega, kako va svojega dobrega otca, prekidajuć ga svaki čas sa: Živio Vitezić!“ A kako je govoril naš dični starac? Kako i mladić — tako je on govoril živo, krepko i ognjevito. Kada je pak svršil, to ni bilo, ako ne jedno pljeskanje i klicanje dičnemu starcu.

Posle tega bila je mala svečanost dole va velikoj i lepo izkićenoj sale. Tu je najprvo gdjica Mercede Vitezić deklamirala prigodnu pjesmicu od dra. A. Antončića, a gdjica Antica Tomičićeva, kći našega vrednega domorodca Viktora Tomičića deklamirala je „Proslov“, kega je za tu prigodu napisal g. Viktor Car-Emin. Obe gospodjice su jako lepo i pohvalno izvršile svoju zadaću i narod njim je silno pljeskal. Živile vredne gospodjice!

Zatim smo pregledali „Dom“, ki je va istinu jako lep i zgodan. Pokle smo još pregledali mesto i velu crekav, šli smo svi na velu „placu“ od sv. Petra, kade su va prvo vreme stari Vrbančani držali zbor i delali svoje glasovite štatute. Tu su bili poredani stoli i oko teh stoli poselo se je okole tisuća ljudi. Pogled od te placi je da ne more bit lepši, tako da su svi izletnici bili kako blaženi. I tu je stal najprvi, da govori, dr. Vitezić, a za njim dr. Dinko Trinajstić i naš dični Spinčić. Kad je naš zastupnik ustal da govori, digla se je prava bura klicanja njemu i drugem našem prvakom, a najljepše je bilo ono, kada je gosp. Spinčić nazdravil dru. Viteziću. Zatim je sledilo još i drugih zdravica, od kojih ćemo spomenut onu od gosp. Katalinića-Jeretova, ki je navlaš za tu svečanost došal iz Zadra va Vrbnik, onputa onu veleuč. g. dr. Ožbolta te gg. Kisića, Turata, Ružića itd. Svi su ti govornici slavili našu ljepu domovinu, naš narod i prvake naroda. Za cielo to vreme pjevali su naši „Lovoraši“ i članovi „Jadranske vile“ rodoljubne pjesme. — Pod večer bila je razsvjeta mjesta i puštanje raketa. Mi Istrani smo se ukrcali na 9 ur na večer na naš parobrod, ki nas je zapeljal doma sveh veseleh i zadovoljneh rad lepeh stvari, keh smo ta dan vidili, i ke će nam ostat va pamete, dokle budemo živi.

Ubojstvo va Zametu. Subotu na 27. pr. mj. okol polnoći dogodilo se va Zametu strašno ubojstvo. Naš Frane Udovičić, oštar u Zametu posvadil se je neč z nekemi Antonom i Josipom Host Balurda. Od besed prišlo je do matafuni a Josip Host je najzada znel iz žepa britvu i je počel s njom badat Udovičića. Ov kad je videl da je ranjen bežal je nazada put svoje kuće nego budući je gubil puno krvi ni se mogal do domi zvuć nego je baš pred kućom Josipa Host pal na tla i tamo poginul. — Nedelju jutro okol trete ure su žandarmi oba Hosta pripeljali va pržun na Volosko. Okol 7 uri jutro pak šla je komisijon od suda na lice mesta i našla je Udovičića mrtvega pred kućom Josipa Host. Lečniki su mu pregledali rani i videli da ima na vrate prerezanu žilu i desnu ruku pod samem ramenem do kosti prerezanu; vrhu tega i jednu ranu na prseh. Da je bilo valje rane zašit i fermat krv morda bi se bilo Udovičića još spasilo. Siromah Udovičić puška za sobom udovicu i petero drobne dečice. Udovičić je bil naš čovek, dobar domorodac, dočim je jedan od napadača tvrd mačak. Nego čini se, da su oba Hosta svoje nedelo počinili va pijanstvu zač se sada kaju i plaču ča su storili. Do sada ni puli nas bilo tih ubojstva. Ako su se naši ljudi potukli nisu nikada va barufe noža rabili. Sada je počel rabit nož kako va Italije. To je plod mačje škole. I još će tega bit ako budu oblasti trpele, da se puk javno buni i odvraća od Boga i od veri. — Čovek prez Boga i veri postane živina. To bi moral već jedanput zapametit i kapetanat.

Dodatak. Talijanski Bedinter va zadnjoj izvanredne piše da je Udovičić bil Istran a da su ga Hrvati ubili pak zato da nismo mi niš od tega va „Narodnem liste“ pisali. Više malo mačju lopovščinu. Nam je gornji dopis prišal još na 30. 7. 1901. pak nam je po pomutnje izostal iz zadnjega broja. Temtoga doznali smo da je pok. Udovčić bil dobar Hrvat i da se je za takovega rado spoznaval pred svakem a da je baš Josip Host Balurda ili Kovačić mačak ki je puli zadnjeh občinskeh izboreh držal s Krstićem. Najčudnije je pak da se i žandarmerija na sude tako izrazila kako Krstić piše, premda celi puk Zametski zna da to ni istina nego tendencijozna laž samo da se one nesrečnike ki su Udovičića va pijanstvu ubili još jače zakopa.

Našim odvetnikom. Tuže nam se nekoje stranke, da od penalne sekcije c. k. kotarskoga suda na Voloskem dobivaju na hrvatske tužbe talijanske šentence, premda da se i razprava vrši va hrvatskem jeziku. — Doznajemo da i naši advokati trpe da se na hrvatske tužbi od suda izdavaju talijanske šentence. Mi ne znamo ča ih na to strpljenje sili. Kad bi na primer v Istre skočilo va glavu jednemu sudcu da na talijansku tužbu pošalje hrvatsku šentencu tu bi nastala med Talijani prava revolucijon. Tu bi se proteštalo levo i desno i do samega presvetlega cesara a mi, da imamo sve trpet. To je bedasto i nedostojno. Za to preporučujemo svem našem ljudem neka ne primaju niš talijanskega od suda ako nisu sami storili tužbu al prošnju na sud talijanski. Ki nezna našega jezika, neka gre od kuda je prišal. Kad plaćamo neka barem razumemo ono ča primamo.

Sokol za Opatiju-Volosko. Svim prijateljem „Sokola“ javljamo, da su pravila družtva „Sokol“ bila već poslana c. k. Namestničtvu va Trst na potvrdjenje.

Za jedan apalt na Voloskem. Puno ljudi se je već tužilo, da ni na Voloskem jedan apalt i prodaja buli blizu suda. Ljudi moraju kadagodar za jedan bul od 7 šoldi valje do sred mesta hodit. Popitali smo se malo pak smo doznali da financijalna oblast neće da dá već ni jednega apalta na Voloskem jerbo da bi svaki novi apalt škodil malemu apaltu kega ima Bodul na svoj račun. To je nova moda da financijalna oblast gleda više na korist privatnika, nego na korist erara.

Filoksera u Kastavćini, Va dveh vinogradeh Josipa Milić va županije Srdoči pod carskom cestom kod sela Bačići našal je prvu sredu gosp. Ante Dukić učitelj va Kastvu filokseru. Jedan vinograd je već posvema od filoksere uništen, a va drugem se je komać pakazala. Bit će po svoj prilike tega biča božjega i više. — To je javljeno oblasti kojoj se preporuča da učini sve potrebito, da se filoksera ne širi po Kastavšćini. Ljudi sadite amerikansku lozu.

Osobna viest. Gospodjica Fanika Car Ivanova iz Opatije položila je vrlo dobrim uspjehom na preparandiji u Gorici ispit učiteljice. Čestitamo.

Nedeljni počitak i Preluk. Puno njih nam se tuži da kako moru oblasti dopustit da se va Preluke svaku nedelju dela dočim

je svako teže delo nedelju zabranjeno. Svake nedelje pucaju va Preluke mine kako i svakidajni dan. Mi preporučamo ovu stvar oblasti na razmišljanje.

Izlet va Cres. Kako pišemo na drugem meste i naši veterani su imeli svoj izlet va Cres nedelju na 4. o. m. Oni su imeli sobom i muziku pak su se na lepem i komadnem parobrode „Liburnija“ zabavljali baš kako treba. — A bilo je sveta na vapore morda okole 300 ča pokazuje da se od naših stran moru priredit ne samo dva nego i tri izleta. Kada su naši veterani prišli va Cres, sa strani od podestarije ih ni dočekal ni jedan premda je bilo podestarije već prvo javljeno da te veterani prit va Cres. Nego ča mare Talijani za austrijanske veterane! Oni bi skakali kako nemi od veselja, da bi njim prišli kakovi „bersaljeri“ s Italije, ma ne naši ljudi. Nego za svem tem naši su se i na tem izlete zabavljali lepo, upravo po domaći. Živili naši veterani!

Krstićevi paterci. Ki su Krstićevi paterci na Voloskem? Costantini, Puović, Nino od Roži, Jouže, Berka Mužgice i neki mladi c. k. impiegati od kasi z g. Schreiberom in capo. Ovi zadnji s Krstićem a braceto hode za svem tem, da je c. k. kapitan Fabiani od njega rekal da je vredan storit za beči kažnjive stvari.

Krstić neka se prime za nos. Kastavsko zastupstvo bilo imenovalo 28. febrara 1901. novi župani po Kastavšćine. Krstića nisu neki ter neki od njih šli va dušu a za drugeh opet mu je žal bilo, da su bili žbankani, aš jih već neće moć okole motat kako „delegati komunali“, pak je za to storil rekurš na juntu proti ovemu imenovanju, ter se već va svojoj „Nesloge“ od 4. pasanega maja hvalil, da ni ti novi župani junta potvrdila ni da jih ne će i tako da će njegova valjat. Mi smo rekli u našem listu broj 30. da se šiora junta sa zakonom igra, al da neka se sto puti na glavu nastavi da neće komun mačjake za župane priznat i čekalj kako će ta trajna finit, pak sada moremo javit da je junta odbila Krstićev rekurs i potvrdila novi župani. To je opet novi dokaz, da Krstića i va Poreče već malo štimaju. Va drugem broje čemo još ku reč od ovega, a mej tem neka se Krstić prime za nos.

Schreiber i Krstić a braceto. Predprošlu subotu jutro je hodil Krstić na vapor za poć v Reku. Na voloskoj rive trefil se je Schreiberom pak su obadva šli a braceto do mula. Ki lepi par!

Talijanski Bedinter je neki dan, kada je ono kako Baratieri bežal z Opatije, zgubil ligambi. Mi smo ih poslali Slocariću, da s njimi žukvu veže.

Cigaretni papir družbe sv. Cirila i Metoda predao je ove dane u promet g. Stj. Gamulin iz Jelše u Dalmaciji. Papir je vrlo dobar a i upremljen je vrlo ugodno. S jedne je strane na trobojnici zgodan napis, a zdruge je na papiriću ova rodoljubna kitica:

Jedna smo duša, jedno smo tielo,
Jedan nam sladak jezika riek,
Uprimo rukom, radimo smjelo!
Žrtvujmo domu mladi si viek!

Kako je jur poznato, imati će družba 5% od prodaje. Preporučamo trgovcima da nabave ovaj papir, a pušačima polažemo na dušu, da taj papir i od trgovaca zahtjevaju svuda i svagdje. Ciena kutiji od 100 snopića iznaša K 2·25.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od veleč. g. Ignaca Rabelić župnika u Drenovoj sakupljenih u veselom družtvu k 9. — Ivan Vlah Vicić predao nam je k 3 i 64 sakupljenih kod njega za družbu na predlog Andreta Vlah Matinića prigodom upisivanja članova Udruge sv. Mihovila u Rubeših. — Ivan Strucel i Ljudevit Trinajstić iz Voloskoga darovali su družbi prvi 4 k a drugi 2 k. (Sliedi.)

Razne viesti.

Buri. Jedne novine dobile su pismo iz južne Afrike, u kojem se pripovieda ovo: Burski vodja Dewet, koji je već pedeset puta umakao izpred Kičenera, odkrio je ovih dana vrlo nemilu stvar. Nestalo mu je naime sa stola jedne male karte, koju je sam načrtao, a na kojoj bjehu ocrtani svi putevi i staze, kao i vrieme, gdje i kada valja, da prodju tuda njegovi ljudi. I Dewetu pade u oči, što su ga Englezi iznenadili baš na jednom skrivenom mjestu.

Odmah je bio na čistu, da je tu po sriedi izdajstvo. Stoga sazove cielo zapovjedničtvo i tu uz ljutinu drhućim glasom izpriča sve. Za tim završi riečima, da svakog smatra za izdajnika, sve dokle mu ne nadju prave izdajnike. Buri svi stanu vikati i tražiti, da se izdajnici ubiju. No najvećma su vikala dva mladića. Dewetu, koji veoma dobro pozna svakog čovjeka, pade to u oči, te pridje k ovoj dvojici i pogleda im u oči. Njih dvojica odmah problidd. Na to Dewet veoma mirno reče: „Uhvatite ih ovo su izdajnici!“ I kad ove uhvatiše i premetnuše im džepove, nadjoše kod njih neke cedulje i putnice od Engleza, u kojima Englezi traže još neka objašnjenja, a uputnicom odredjuju izdajnicima 400 funta šterlinga iz blagajnice englezke komande u Pretoriji. Mladi Buri plačući priznadoše svoje djelo. Dosadilo im je, vele, ratovati, a Devet nije htio, da ih odpusti. Stoga su htjeli, da se predadu Englezima. Dewet odma sazove ratni sud i predloži, da se izdajnici ustriele, što se i primi jednoglasno. No Devet reče: „Ne pristoji se, da Buri prolivaju svoju bursku krv, nego predlažem da ih ubiju englezki zarobljenici, što se nalaze kod nas“. I odmah poslje toga izvedu dvanaest zarobljenih Engleza, kojima Dewet reče: „Vi ste za to došli u južnu Afriku, da nas iztriebite. Evo vam sad za to prilike. Ubijte ovu dvojicu i ja ću vas odma pustiti na slobodu“. I nakon nekoliko minuta prasnu dvanaest pušaka i dva mlada izdajnika sruše se mrtva u grabu, a dvanaest zarobljenih Engleza veselo ode u Pretoriju. Izdajica svagdje imade. Prokleto im sjeme i koljeno!

Napadaj na jednega dekana. Na 27. pr. mj. jutro rano imel je dekan preposit i papinski prelat Ivan Hausmann odslužit va glavnoj crekve va Lavove sv. Mašu. Kad se je Hausmann približil k oltaru skočil je k njemu neki Vasilko Vasilczic i udril je dekana Hausmanna s jednom palicom po glave tako jako, da se je zrušil na tla. Vasilka su zaperli i spoznalo se je da je siromah munjen. Hausman je težko ranjen ali svejedno će prebolet.

Grof Lav Tolstoj bolan. Grof Tolstoj je jedan jako učeni i znameniti ruski spisatelj. Njegovi romanci čitaju se po celem širokem svete. Premda grof i vrlo bogat žive na svojem imanju va Krasnoj Poljani priprosto kako svaki drugi kmet. Tolstoj je starovirac al je sve jedno jako naginjal na našu katoličku veru pak su ga za to va Ruskoj proganjali. Sada je, starac od 80 let, težko obolel i po svoj prilike neće već stat. — Celi svet se za njigovo zdravlje zanima.

I temu su Talijani krivi. Ribari nam se tuže, da ni ovo leto niš pišmolj. A mi njim odgovaramo: i temu su Talijani krivi. Kako će bit ni pišmolj, ni nikakove ribi, kad oni nesrečni Čozoti, brati od našeh mačić, potežu ne samo po zime kako su jedanput uživali, nego i po lete. Pak mi recite da ni tako, vi ribari i barkaliori ki još držite za Talijana kontra nam domaćem, ki batimo za našu starinu i za naš zajik. Da smo ljudi i da smo složni, svega tega nebi bilo.

Tri talijanske živine. Grdi zločin dogodil se je ovi dni va komune Ceresana v Italije. Neki Sella, pošten i marljiv delavac, otac od petero dece hodil je po malo doma kad najedanput su na njega skočili tri mladjuhi, ki su na njega čekali skriti za jednem grmom. Ti tri razbojniki su siromašnega Sellu tako ranili da će težko kada ozdravet. Sellu su uesli va špital a one tri razbojnike ki su pobegli išče po svuda pulicija.

Celo mesto je razžaloščeno zaradi tugi i nevolji ka čeka onu siromašnu decu. — Nezna se za nijedan uzrok zaradi kega bi bile te tri živine napale na nesrečnega Sellu. — Ča takovega se more samo v Italije dogodit.

Kuga. Va Carigrade se je pojavila kuga. Ni nikakovo čudo. Carigrad je za Napulom najblatniji grad. Kade vlada čistoća onde će težko zavladat kužna bol.

Ča je novega po svete?

Austrija. Temeljnom točkom za buduće jesensko zasjedanje carevinskoga vieća koje bi se imalo sastati tek poslije českog sabora biti će državni proračun za g. 1901. Osim toga razpravljati će se o jednoj većoj gospodarskoj ili socijalnoj osnovi i o jednoj novoj poreznoj osnovi. (Misle još valjda oporezovati zrak op. sl.) Pitanje o stalnoj parlamentarnoj većini, da će vlada gledati izbjeći u tu svrhu, da se odnošaj stvoreni u proljetnem zasjedanju stabiliziraju. Medjutim kako danas stvari stoje, nije moguće ni pomisliti parlamentarnu većinu u Beču, bez odlučnog odpora ostalih stranaka i uništenja državnog rada.

Nagodbeni pregovori izmedju Staro- i Mladočeha za buduće saborske izbore u Češkoj stupili su u ozbiljan stadij. Staročeski pouzdanici podnieli su Mladočehom predlog o zajedničkom postupku, a sad imade veći odbor da vodi daljne pregovore Medjutim htjeli bi i češki agrarci imati uz sebe Staročehe, ter ih pozivlju, da sklope š njima i s velikim posjedom kompromis, do kojega svakako nebi imalo doći.

Njemačka. Niemci u svojem „carstvu straha božjega“ proganjaju na nečuveni način bjedne Poljake u Poznanjskoj, kako i naši Talijani u Istri omražene jim „ščave“ Poljska djačka društva osnovana po primjeru njemačkih društava proglasila je njem. vlada tajnimi družtvi, koja da se protive sjegurnosti „rajha“, ter je podnjela proti poljskim djakom obširnu obtužbu sa unapried već proračunanom osudom.

Ovih dana publiciran je u Njemačkoj nacrt novog njemačkog carinskog zakona, koji navješta carinski rat cieloj Europi, a njenoj vjernoj saveznici našoj monarkiji i Italiji napose. Ako taj nacrt postane zakonom, imati će nedoglednih posljedica i za trojni savez a osobito za trg. ugovore s Italijom i s našom monarhijom.

Dne 5. tek. mj. preminula je u 7 i pol sati na večer carica Friderika, majka sadašnjeg njem. cara, u Kronbergu, kamo su stigli car Vilim, supruga mu carica Viktorija Augusta i prestolonaslednik.

Rusija. Dne 10. rujna t. g. imao bi se bio sastati u Danzigu ruski car Nikola s njemačkim carem Vilimom nego sada će valjda radi žalosti na njem. carskom dvoru biti taj dolazak odgodjen.

Crna gora. Sa Cetinja javljaju, da ondje borave već odavna zastupnici jednog belgijskog družtva, koji proučavaju pitanje gradnje željez. pruge Nikšić-Bar.

Srbija. Prekjučer obavljeni su po čitavoj kraljevini izbori za novu narodnu skupštinu. Ovo su prvi izbori po novom ustavu, proglašenom dne 6. a prila t. g.

Transval. Ratu u južnoj Africi ni kraja ni konca. Ministar Chamberlain, koji je glavni krivac svoj toj nesreći, izjavio je u englezkom parlamentu, da će od sada svi Buri iz Kapske Kolonije, koji budu uhvaćeni, biti bez milosti postreljani. Buri opet prieto da će i oni tako postupati s Englezi koje budu zasužnjili. (Šilo za ognjilo! op. sl.) Svakako Englezi idu još mnogim crnim danom u susret, jer je u južnoj Africi već zima pred vrati, pa će Englezi morat mnogo vojnika ne naučnih onoj zimi — pozvati u domovinu — a to je Burom voda na mlin.

Osim toga Kafarske ustaške čete pljačkaju i pliene na sve strane: Englezi ih potiskuju, pa se Kafri utiču k Burom, davajuć ovim točne informacije o kretanju englezke vojske.

Javlja se još, da će stari Krüger budućega septembra poći u pohode predsjedniku sjevero-amerikanske republike Mac-Kinley-u, pa mnogi u taj put polaža velike nade.

Javna zahvala.

Podpisani časti se ovime dati izraza najdublje zahvalnosti svim onima, koji su bilo osobno, pismeno ili brzojavno sudjelovali svečanostnom otvorenju našeg „Doma“, i time dali izražaja svojim rodoljubnim čuvstvima.

Za „Hrvatski Dom“

Vrbnik, 5. kolovoza 1901.

Dr. Vitezić predsjednik. **Ivan Ivošić** tajnik.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs, slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik

državna cesta, Vila Ježica Opatija.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 33. Volosko-Opatija u sriedu 14. kolovoza 1901. God. II.

Naša mladež.

Stari je pregovor da na mladjemi svet ostaje. Kako skrbni roditelji postavljaju vele nade va svoju decu i se od njih nadaju veloj koristi i pomoći va starosti, isto tako celi jedan narod gleda va svoje mladje sine i nada se, da će mu ta mladost jedan put svojem domoljubnem delom puno koristiti bilo na gospodarskem polje, ali pak kako drugačije. Ako je mladost jednega naroda poštena, domoljubna i delava onputa se seguro more narod od nje nadat pomoći i koristi.

I hrvatski iliti slovinski narod v Istre ima svoju mladež od koje se nada jedanput veloj pomoće. To su svi oni mladići, ki s dušom i s telom ljube našu dragu domovinu, naš lepi hrvatski materinski jezik, kega su nam naši stareji kako najdražu bašćinu pustili. To su navlastito oni mladići, ki se nahajaju po razneh školah.

Pred dvajsetpet let bi bil čovek lahko na prsti prebrojil svi oni istarski mladići, ki su se nahajali va školah. Sada, hvala dobromu Bogu, ni već tako. Sada se od sveh kraji mile nam Istre nalazi na razneh školah veli broj mladić našega roda i jezika.

Nego moramo reć, da veli broj ovde ne odlučuje. Da je broj teh mladić još jedanput tolik, pak da ne mare za dobro, za napredak svojga roda ne bi mogal narod od njih nadat se nikakovemu dobru.

Pogledajmo malo sada kakova je današnja naša mladež ta uzdanica našega naroda.

Sada je med mladeži celega sveta nastala nekakova nova struja (kurenat) internacijonalizma i narodnega indiferentizma. — To će reć mladost celega sveta već nekako ne mari onako kako bi morala za svoj narod i za njegove ideale i kako je to činila mladost od pred nekoliko let. — Uzrok temu leži morda va borbe za obstanak pojedinca, koja je sada morda najveća. Mladić već za vreme svojeh nauk mora dan i noć bit va skrbe kako će naprvo školami a kada škole svrši hoće li nać kakovu službu, da bude mogal preživet. Žalibože da je ta nova struja zahvatila i našu narodnu mladež. Sadašnja naša mladež ni već onako važgana za domovinu i za narod kako je bila mladež od pred nekoliko let. — Uzrok je temu kako smo gore rekli i ona nova struja koja je svetom zavladala al i žalostne naše domaće prilike. Mladež vidi kako se naš narod junački bori za pravice, koje mu po Bogu i zakonu gredu, vidi kako naši krvopije naši narodni neprijatelji naš dobri narod natežu i na muke stavljaju, vidi kako te država koju je naš narod svojom krvlju od propasti spasil, trpi i temu još pomaže, pak misleć da je svaka borba pod takovemi prilikami brez koristi, postaje hladna za narod, za domovinu. Nego tu nima pravo. Ove prilike, koje danas va našem narodu vladaju moru potrajat deset dvajset i trejset let a više neće jerbo nisu naravske ni pravedne. U povesti pak jednega naroda je desetak let kako jedna kaplja va neizmjerno more.

Nesmemo ni pod živu glavu popustit va borbe za narodne pravice pak makar nas polovica od nas va toj borbe poginula. Kad bi naš narod samo malo popustil borit se za svoja prava onputa bi bil skončan, onputa bi prestal obstojat kako narod, postal bi tudji sužanj. Radi tega mora i mladež pomoć borit se za naše narodne pravice. To će najbolje učinit ako nastoji, da narod, da puk iz kojega je izašla poduči i nauči spoznat ki mu je prijatelj, a ki mu je neprijatel, da mu raztumači od koliko je koristi za svaki narod ljubit i braniti svoj rod i jezik — svoju domovinu.

Sada je mladež pustila škole i vratila se doma na počitak. Skoro va svakem meste i sele naše Istre je po ki mladić, ki hodi va koju srednju ili višu školu. Neka ti mladići sada kroz počitnice hode med narod iz kojega su nikli. neka s tem narodom prijateljski obće, neka ga napućuju na dobro, navlastito pak neka ga navade ča je i da mora ljubit svoj rod i jezik. — Ki ima znanja neka kmeta navadi čagodar i od gospodarstva i od drugeh koristneh stvari.

Narod, puk, će tako spoznat samega sebe, videt će da mu je mladež prava prijateljica, pak će ju obljubit i mladost će vavek moć računat na ljubav puka ki će va buduće čvrsto stat uz takovu mladež.

Vreme je novac, govore Ingleži, pak za to mora i mladež vreme dobro i koristno porabit, Neka se naša mladež neda zapeljat, da celo vreme počitnic zaludi igranjem, plandovanjem i dangubom. Ako ćemo da naš narod v Istre postane svoj, treba da svi i neprestano delamo svaki po svojeh moćeh, jerbo naših neprijatelji je puno a i moćni su. Dakle mladeži naša na delo!

Istarski sabor.

Zadnji put smo opisali tečaj saborske sjednice od 2. augusta. Svršili smo naš opis tim, da smo rekli, da ćemo drugi put povedati, što se je odlučilo glede poboljšanja učiteljskih plaća. I eto nas da izpunimo zadanu besedu.

Već lani bili su Talijani storili u saboru zakonsku osnovu, po kojoj bi se imalo učiteljem poboljšati plaće. Učinili su ju tako da su hoteli s novci kupiti sužanjstvo, to jest da su za novčane poboljšice koje su učiteljem predlagali hoteli imati veću moć nad njimi; hotjeli učitelje učiniti za još veće sužnje svoje, nego li ih smatraju do sada; hotjeli su da se smjedu igrati s njimi do mile volje. Nego toga nisu dopustile c. kr. oblasti, koje hoće sebi da vlast pridrže, i koje se — nek se reče što se hoće — lakše pozove na red i na vršenje zakona, nego li ustanovne oblasti, kakav je zemaljski odbor.

Sada je taj zemaljski odbor promjenio zakonsku osnovu u onih točkah, u kojih je to c. kr. vlada zahtjevala. Saborski školski odbor prihvatio je tu osnovu sa neznatnimi promjenami. Većina sabora primila ju je.

Po toj osnovi se mjesta učitelja diele na tri razreda: 1.) mjesta I. razreda sa 1400 kruna plaće na godinu. 2.) mjesta II razreda 1200 kruna plaće na godinu 3.) mjesta III. razreda sa 1000 krun plaće na godinu.

Povrh toga dobivaju još 200 krun na leto svih plaćenih razreda u Labinu, Bujah, Kopru, Podgradu, Cresu, Vodnjanu, Lošinju Malom, Motovunu. Poreču, Buzetu, Piranu, Pazinu, Puli, Rovinju, Voloskom i Krku, a po 100 krun više na leto učitelji svih plaćenih razreda u Opatiji, Kastvu, Cittanovi, Dolini, Plominu, Žminju, Grižnjanu, Izuli, Lovranu, Lošinju Velom, Moščenicah, Miljah, Vrsaru, Osoru, Puntu, Oprtlju, Roču, Balah, Brtonigli, Vižinadi, Višnjanu i Umagu. I još povrh toga dobivati će učitelji u Puli 200 kruna, a oni Opatije i Lovrana 100 kruna više, koje se pak neće računati u mirovinu Učiteljice dobivaju 80 po sto u svem rečenom. Podučitelji dobivaju svi bez razlike, koji su usposobljeni, 900 kruna a podučiteljice 800 kruna na godinu. Po sto krun manje dobivaju pod-učitelji i pod-učiteljice, koji imadu samo izpit zrelosti (§ 23.)

U I. plaćeni razred spada jedna desetina mjesta. u II. četiri desetine, u III. pet desetina. Razrede će se ustanavljati svakih deset godina, prema većoj ili manjoj odgovornosti mjesta i prema znamenitosti škole, gledajuć po mogućnosti razdieliti ih pojednako na pojedine kotare (§ 24.)

Učitelji građjanskih škola dobivaju neki po 1800, drugi po 1600 kruna godišnjih; učiteljice 80 po sto manje (§ 25.)

Podučitelji dobivaju petgodišnji doplatak od 135 kruna godišujih; učitelji svih razreda 150 kruna; učitelji građjanskih škola 175 kruna; podučiteljice i podučitelji 20 po sto manje (§ 27.)

Ravnajući učitelji pučkih škola dobivaju za ravnateljevanje 100 kruna po razredu, al nesmiju dobivati više od 300 ukupno, ravnajuće učiteljice po 20 po sto manje. (§ 28.)

Ravnajući učitelji dvo- ili više razrednica dobivaju stan na tri sobe i nuzgredne prostorije i drugim učiteljem se daje pristojan stan u naravi. U pomanjkanju stana u naravi dobivaju svi stanarinu, i to ravnajući u Puli 700 kruna, u Kopru, Poreču, Pazinu, Voloskom, te u Opatiji, Lovranu i Lošinju Malom 500, u mjestih navedenih u § 24. po 400, u svih ostalih po 350; ostali učitelji 600 kruna u Puli, 400 kruna u Kopru, Poreču, Pazinu, na Voloskom, Opatiji, Lovranu i Lošinju Malom, 300 k. u mjestih navedenih u § 23., u svih ostalih 250; učiteljice 20 po sto manje (§ 29.) Razmjerno podučitelji i još manje podučiteljice.

O toj i takovoj osnovi izvjestio je u ime saborskoga školskoga odbora Dr. Bennati, koji je najprije morao kazati svoju i svojih pajdaša sramotu, da njim je c. kr. vlada natrag poslala lani izvedenu zakonsku osnovu. I po novoj osnovi, kako smo ju ocrtali, i kako su ju predložili talijanski deputati, ostaju plaćevni razredi, daje se učiteljem i učiteljicam gradova i trgovišća više nego li onim na selih, ili drugimi riečmi u glavnom, daje se mnogo veće plaće talijanskim učiteljem i učiteljicam, nego li hrvatskim i slovenskim. To je nepravednost u nebo vapijuća, te pristranost dostojna samo naših Talijana.

Naši zastupnici Spinčić i Kožulić izdelali su novu zakonsku osnovu, i kad su ju podpisali takodjer njihovi drugovi Kompare, Dr. Laginja i Mandić, predali, dakako u hrvatskom jeziku, predsjedniku sabora. Ov si je pribavio prevod, i pročitao sam u prevodu cielu zakonsku osnovu od naših sastavljenu, tako da ju je svaki i talijanski deputat mogao razumjeti.

Zastupnik Spinčić je u kratko, hrvatskim jezikom, obrazložio svoj i svojih drugova predlog. Rekao je, da je zakonska osnova predložena po talijanskih deputatih neopravdana, nepravedna i pristrana. Za isto poslovanje i usposobljenje da bi svi učitelji i učiteljice imali imati istu plaću. Ako bi se imala činiti kakova razlika izmed učitelja u gradovih i selih, onda bi ovi na selu imali dobivati više, jer redovito dvostruko djece podučavaju nego oni u gradovih, i jer se na račun njihove školske djece pobira skoro dva put toliko školskih taksa, koliko na račun djece pojedinih u gradovih.

Prestati ima razdjelba plaća po mjestih prestati različnost plaće za učitelje i učiteljice, prestati ima razlika izmed učitelja i podučitelja. Svi imaju jednake nauke, svi jednako poslovanje, svim neka bude ista plaća, koja nek se povisuje tečajem godina uz uspješni rad. Razlika nek bude samo izmed izpitanih učitelja - učiteljica i neizpitanih. Neizpitani nek se zovu namjestni, i nek potežu manje plaće. Razlika nek bude takodjer u stanarini. U ime nepristranosti pravednosti, i prave, kršćanske liberalnosti pozvan je na svrsi sabor, da glasuje za osnovu zastupnika manjine.

Za slučaj, da ne bi zakonska osnova bila skoro potvrdjena, i kad se zna da su učitelji u nevolji, neka njim se privremeno pomaže jednakomjerno i pravedno od 1. julija 1901. napried.

U podrobnoj razpravi zagovarao je zastupnik Dr. Laginja ponekle i zast. Kozulić pojedine ustanove zakonske osnove naših zastupnika, jako lepo i temeljito, talijanskim, a zast. Mandić hrvatskim jezikom.

Nije koristilo ništa. Talijanski deputati su i hoće da ostanu pristrani i nepravedni napram učiteljem na selih, a to će reći proti hrvatskim i slovenskim u obće.

Ta očita nepravednost i pristranost razvidna je iz ustanovah svih navedenih paragrafa talijanske zakonske osnove, naročito pak iz ustanova § 23. Ne spominje se doista nit Talijana s jedne nit Hrvata - Slovenaca s druge strani, ne spominje se gradova i trgovišta s jedne ale s druge strane; pače su i njeka hrvatska i slovenska mjesta medju bolje obdarenimi, al iz ukupnosti vidi se da su zapostavljeni učitelji, a s njimi i stanovnici na selih, dotično hrvatski i slovenski učitelji i stanovnici.

Naši su takodjer htjeli predviditi u zakonu za slučaj kad ne prose za koje mjesto nego jedan ili dva učitelja, al Talijani su i to zabacili: vole oni u mutnom loviti kao i do sad.

Kad su naši, Spinčić, pak Mandić, govorili hrvatski bučili su sinovi dvietisućgodišnje kulture, tako da ih je kod prvoga morao dva put opominjati predsjednik, i dao je kod drugoga čina izprazniti obe galerije. Čulo se je vladinoga povjerenika gdje je rekao predsjedniku, neka s izpražnjenjem ga-

lerija nečini kumediju, nego neka ih u istinu izprazni. I tu je bdio nad predsjednikom i većinom angjeo čuvar u osobi vladinoga zastupnika.

Imenovanje župana u Kastavšćini i zemaljski odbor.

Mjeseca febrara tekuće godine konstituiralo se je občinsko zastupstvo u Kastvu. Izabralo je glavara i občinske savjetnike, pak na predlog občinskega glavara imenovalo župane za pojedine županije.

Učinilo je to sve strogo na temelju zakona. Župane je imenovalo na temelju jasne ustanove zakona, sadržane u § 51. občinskoga reda.

Kad se je konštituiralo občinsko zastupstvo, onda su po tom paragrafu župani prvanje izborne dobe prestali biti župani, i nije trebalo nit smjelo biti nikakve odluke za to. Glavaru i občinskomu zastupstvu stalo je na volju, da li da imenuje nove župane, i za koje županije da ih imenuje, i koga da imenuje. Na predlog občinskoga glavara je občinsko zastupstvo imenovalo za župane u svih županijah muževe, koji imadu propisane vlastitosti.

I neima ga na svietu, koj bi mogao to uništiti. Kako je zastupstvo učinilo, tako je valjalo da ostane, tako valja da poštuje svaki pojedinac i svaka oblast.

Nego ipak našao se je pojedinac i našla se je oblast, koji su i tu svoje prste stavili.

Krstić i neki njegovi pajdaši učinili su utok na zemaljski odbor ili juntu proti imenovanju župana u Bregih, Pobrih, Perenićih, Matuljah, Trinajstićih, Spinčićih, Jurčićih, Jušićih, Jurdanih, Kućelih, Rukavcu Gornjem, Rukavcu Dolnjem, Zvonećoj, Brgudu, Pužih, Brezi i Klani — dakle proti županom u više od polovice županija.

Već prije nego li je taj utok do znanja došao, občinsko je glavarstvo dalo dekrete županom, i činilo da oni, koji bijahu u prvanjoj dobi župani a na novo ne bijahu imenovani, izruče županske pečate. U 30 županijah provelo se je to posve mirno. Samo onaj iz Gornjega Rukavca i onaj iz Zvoneće nisu htjeli izručiti pečata; a oni iz Bregi i Kućeli da su rekli, da ih izručaju, al da će ih i natrag dobiti. Tako ih je učio njihov kapo.

Občinsko glavarstvo učinilo je prijavu proti onoj dvojici koji nisu htjeli izručiti pečata, i prijavilo stvar također c. kr. kotarskoj političkoj oblasti.

Za to je stalno saznala junta, pak je baš one dane, kad je sud imao izreći svoju odsudu, obustavila provedenje „odluke" občinskoga zastupstva glede imenovanja župana. Obustavila je to brzojavno dne 16. aprila 1901. i rekla da je rekurs proti tomu i da će o njem odmah odlučiti.

C. kr. sudac je baš na temelju te brzojavke junte proglasio nekrivimi onu dvojicu župana, koji nisu htjeli izručit pečata. I oni su se hvalili, a s njimi i njihov kapo i njihovi pajdaši.

Čast odsudom c. kr. sudca, al mi mislimo, da bi on bio imao gledati, kako zakon glasi, a ne što junta veli, jer inače bi mogla junta svaki zakon obezkriepiti.

Občinsko glavarstvo bilo je junti pisalo o toj stvari 11. marča, 10. aprila, i kasnije nekoliko puta. Najzad je juntu pitalo, da li je ona brzojavka od 16. aprila na njezino ime prava.

Medju tim je dne 29. maja t. g. zastupnik Spinčić s drugovi interpelovao u carevinskom viecu u Beču radi te stvari. Naveo je taj primjer kao dokaz „kako se naprama Hrvatom i Slovencem Istre na svih poljih javnoga života zakoni gaze, tako da bi se moralo misliti da već neimaju krieposti i da se svi pravo misleći ljudi sablažnjuju, te da se može reći sa svom savjestju, da se sprema revolucija odozgo doli". Navedši kako zemaljski odbor i drugih odluka hrvatskih občinskih zastupstva obustavlja, da ih pak godine i godine ne riešava, i tako izlišnim čini zakon, pitao je ministra predsjednika kao ministra nutarnjih poslova, koj je odgovoran za vršenje odnosnoga zakona, da li je voljan dati zadovoljštinu radi protuzakonitoga postupka njekih župana i naročito zemaljskoga odbora Istre ili junte.

Zemaljski odbor je konačno progovorio dne 19. jula 1901. Dakle poslie puna četiri mjeseca.

U svojoj odluki veli, da odbija utok Krstićev i drugova, i daje pravo občinskom glavaru i zastupstvu. Veli izričito: Imenovanje župana dogodilo se je vršenjem ustanova sadržanih u § 51. občinskoga reda, koje su jedine odlučujuće i obvezne u toj stvari.

Mi se ne čudimo što toga nije znao Krstić i njegovi pajdaši, al što da rečemo o zemaljskomu odboru ili junti?! Ona je i sam utok morala zabaciti bez dalnjega izvještaja. Njoj je občinsko glavarstvo izvjestilo već mjeseca marča, pak aprila, pak još i još pisalo. Junti je trebalo četiri mjeseca da sazna za § 51. občinskoga reda, tako jednostavan i tako jasan: za paragraf, koj pozna svak koj je jednom pogledao u občinski red.

Jasno je, da njoj se je htjelo u mutnom loviti, zatezati stvarju tako jasnom. I Bog zna bi li bila ni sad svoju odluku izrekla, da se nije stvar iznesla na vidjelo i u samom Bečkom parlamentu, i da se sad kad je zasjedao sabor, i kad predstoje izbori, nepokazuje tobož pravednom i zakona se držećom.

Bivši župani Bregi i Kućela neće već natrag dobiti pečata. Bivši župani Gornjega Rukavca i Zvoneće moraju ih izručiti. Oni i svi njihovi pajdaši ostaju s dugim nosom. Hoće li i taj slučaj pomoći, da vide kako ih Krstić za nos vuče, to neznamo.

Mi ih sažaljujemo.

Svim pako pošteno mislećim može biti i ovaj slučaj dokazom, kako je istinita ona naša narodna poslovica: Svaka sila do vremena, Bog — pravica do vieka!

Nikad zdvajati, kad se krivica kroji, nego boriti se bez prestanka proti krivici a za pravicu. Ta mora konačno uvjek pobjediti, ako je tko, koj se za nju bori.

Živili čestiti župani Kastavske občine!

Doznajemo, da će se radi ove juntine jabuke Krstić pritužit va Beč nego to mu neće niš pomoć. Morda, da su se tako z juntum dogovorili. Mi pak sporučujemo onem ki budu morda ta rekurs podpisali, da moru za to dobit multu do tisuće fjorini.

Dopisi.

Iz Barbane. Pišu nam od tamo dne 10. 8. 1901. Velecienjeni gosp. urednik. Danas došli su u Barbanu planinski Zagorci s česnjom i lukom i fermali su se na običnem mestu „pod Lozu" gdje više stotin let je Loža za putnike furešte.

Pokle su svoje blago razkrcali približi njim se puntarski šarenjak Miho Margan i zapovi da se putniki valje odaleče pod samu skuru noć i ni dva ni tri — popade njim vriće i poče ih bacat po barbanskom tergu. Bija bi jim sve pomlatija, da nisu došli u pomoć grajani.

Mi poručujemo temu šverlavcu neka se jeno malo pameti vadi ako je ni učini va petdeset let. — Ni lipo ni pravo, da se trudnem i mučnem pukom tako barbarski postupa kako je on učinija. Ako je on bogat nije Bogu brat jer i sa svim svojim bogatstvom more još poć u svit trbuhom za kruhom kako i drugi. Ta ga još ne mine ako bude dočeka leta svoga oca. Još mu sporučujemo da ne čini s nami takove barbarije. Nemoj Miho parat, da ti je i drugi svit što ti je bija Pave Špada kojega si lanjsko lito barbarski napa pred tvojom hižom na punteri. (Mi pak sporučujemo našemu puku po Istre, da se ne pusti od latinske gospode ni od njihovih plaćenika ni od šarenjaka — nemirnjaka pod noge hitat, nego neka svaku silu silom suzbije! — Kad se talijanskim kukavicam pokažu zubi onda su krotki. Op. uredničtva.)

Ča piše „teta Jambrožija."

Zadnju subotu je „teta Jambrožija" prišla vanka va jako kratkoj stomanjičine, tako da je sirota na pol naga i gola. Do sada sam bil navajan videt ju više ale manje praznu, ale ovako nagu još ju nisam nikada videl. Ju mane, ke skinko! Nego za svem tem — demo ghe una paka.

* * *

Pol „Jambrožije". Taljanski Bedinter piše, da će se do 14 dan „teta Jambrožija" tenfat na Voloskem, va svojoj kuće. Mi ne znamo, kade će bit ta „Jambrožinina kuća" na Voloskem, ako ne da bude va Štirnovoj štale, kade bi njoj i po našem sude bilo jedino pravo mesto. Dunke ni Batara je ne će već va svojoj štamparije! I on njoj je dal pašaport. A i moral njoj ga je dat, kada bi mu ona smradna stomanjičina zasmrdela celu štampariju. Čujemo, da su Batare tri štampadori dobili disenteriju slažuć onu smradnariju, pak za to naime da ne bude veće nesreći, da je Batara dal talijanskem furišcu obšit. Videt ćemo kakova će bit od sada, kada se bude štampevala va Štirnovem koce. Nego furišac da ne će ni sobotu dat vanka staru talijansku „Mantenjudičinu", zač da on ne more svagdere bit. On da je sada puli Berke, sada puli Schreibera, sada puli Mužgic, sada va kafetari'e, sada ovde, sada onde, i za to, da on ne more pisat eelu „tetu", kako bi moral. — Dobro je, on ne more bit svagde — neka bude, ma ter on se vavek hvali, da njigova istarska stranka je stranka od napredka — de progreso, pak kako to djavla, da se va celoj toj stranke de progreso ne more nać jednega šporkaćona, ki bi mu za jedan put barem namazal „tetu". Nego ni to pravi uzrok, radi kega je Bedintar počel zapuščevat „tetu Jambrožiju!" Pravi uzrok je ta, da njemu ni dosti oneh 100 fjorini, ča mu ih Talijani davaju — on bi otel više imet, i za to on Talijanom i dela takovi dišpeti. Šegav je Bedintar — zna on dobro terat svoju industriju.

* * *

Hrvatski kralj. Va „tete" se neki iz Tinjana tuži, da je neki od naših govoril neč za hrvatskega kralja, pak ta brižnićina se ćapuje za vlasi i pita: da ča misli od tega austrijanska vlada? Niš ne misli, ča bi mislela! I čudno je da niš ne misli. Austrijanska vlada naime ne misli niš ni onputa, kada Talijani hitaju na cesarev dan petardi, ona ne misli niš ni onputa, kada Talijani iz Istre, dakle austrijanski suditi, pošilju va Rim na grob od talijanskega kralja krunu na koj je napisano: — Istra svojemu kralju!" Na to, vidite, austrijanska vlada niš ne misli. A ti brižnićina iz Tinjana povej nam malo, zač i za takove stvari ne skočiš na nogi i zač ne reklamaš od oblasti da bi takovem porkarijam već jedanput na rep stala.

Zač ako ti nisu gavrani izpili možjane, razumet češ i sam, da je to ča Talijani delaju „alto tradimento", dočim je svuda i svagde dopuščeno vapit: — Živio hrvatski kralj! zač svako i najmanje dete zna, da ta hrvatski kralj ni nijedan drugi, ako ne naš Premilostivi vladar Fran Josip I. To zna i on kega vi plaćate, vaš Bedintar Krstić, ki je leta 1891. kad je naš cesar v Reke bil, kričal iz svega grla: — Živio hrvatski kralj! Pitaj ga, pak češ videt, ča će ti na to reć.

* * *

Svačesa po malo. Va celoj „tetinoj stomanjičine" ne vidi se toliko kretinstva, koliko va onoj trubastarije „svačesa po malo" i va oneh tovarskeh razgovoreh. Da ne gubimo previše vremena, dat ću vam o tem dva tri primjera.

Va „tete" je napisano: „Govori se, da Majestral od Paćuha je rekal, da će poć svaku nedelju va Lovran, za vidit, ki govori po talijanski". Ale pak ova druga: — Govori se, da Krstić ni nijednemu niš dužan nego da su drugi njemu." A ovaj razgovor:

Francika: Ja, sad ga već nete zvat onako, kako su ga nazivali.

Tonica: A kako?

Francika: A kirač — ribar i ča ja znam.

Tonica: I Paćuh.

Francika: I Tunina.

Tonica: Ha, ha, ha!

Pak da ni to il colmo dell' imbecillità umana! Takovega ča more se zmislet samo ona glava, ka je puna slami ale dropin' Nego mački su tako bedasti, da se već od jedan i takovem bedastoćam nasmeje.

* * *

Veli žep. Bedintar piše neč o „velem žepe". Ja, ja va istinu, veli žep su morali imet oni Talijani, ki su provincialnu kasu prevarili za 80 tisuć fjorini. To je morala bit sakrabojska vreća, a ne žep.

* * *

Bedintar neznača bleje. On piše, da mi kopjujemo svu njegovu „tetu Jambrožiju", i za to da smo kopjadori. — Dobro je — neka bude tako, kako on govori. Nego i vrebci znaju, da Krstić kada govori o našem „Narodnem liste", da ga vavek zove: „Smrad" i „smradni list". Sada ako je naš list va istinu „Smrad", ča će bit njegova „teta", za ku on sam govori, da mi od nje kopjujemo? — Ako je naš list „Smrad" Bedintarova „teta" mora bit najmanje provaža — la ze ćara, kako sunce.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Alles wagen — alles thun. So heisst die letzte Bombe, welche Dr. Salo in der letzten Nummer seines Schmierblattes platzen liess. Der Wahlspruch „osar tutto = alles wagen, alles thun", wurde vor Jahren von den istrianischen Katzelmachern in einer Jahresversammlung des istrianischen politischen Vereines in Rovigno officiell aufgestellt und nach demselben haben die Irredentisten in Istrien ihr politisches Handeln und Thun eingerichtet.

Osar tutto — ist der Wahlspruch der italienischen Hochverräther Istriens, welche bei allen Wahlen solche Betrügereien begehen, dass die Haare zu Berge steigen, wie dies bei den letzten Reichstagswahlen in Pola geschah, wo ein Wähler für den italienischen Candidaten nicht weniger als 14 mal wählte.

Osar tutto — heisst es, wenn die Katzelmacher Geld aus dem Landesfonde zu Agitationszwecken verwenden.

Osar tutto — heisst es, wenn die Katzelmacher Istriens die Gemeindecassen beraubten und ihre eigene Säcke füllen, wie es in Muggia, Pola, Montona unlängst geschehen ist.

Osar tutto — gilt es, wenn die Italiener Istriens hinüber nach Italien schielen und den italienischen König „unseren König" nennen; wenn sie sich bei seiner Todesjahresfeier officiell in Rom „als Italiens Provinzen" vertreten liessen.

Osar tutto — heisst es, wenn die Katzelmacher Istriens den arbeitscheuen Dr. Salo aus dem Landesfonde bezahlen um in Istrien Unruhe zu stiften.

Osar tutto — gilt es, wenn die istrianischen Irredentisten die reichs- und kaisertreuen Kroaten Vaterlandsverräther nennen.

Alles wagen — gilt es, wenn die Katzelmacher den Dr. Salo bezahlen, um die Ehre aller wahrhaftig ehrlichen Patrioten Istriens zu besudeln.

Alles wagen — heisst es, wenn die küstenländischen Italiener die k. u. k. österreichischen Officiere auf der Strasse insultiren, weil sie die österreichische Montur tragen, wie dies unlängst in Triest geschehen ist.

Alles wagen — heisst es, wenn die Italiener behaupten, dass Dr. Laginja im Jahre 1897 die Bauern vom Bezirke Parenzo gegen die Stadt Parenzo anfwiegelte, während es allgemein bekannt ist, dass wenn nicht Dr. Laginja allen seinen Einfluss damals eingelegt, die, durch das brutale und ungesetzliche Vorgehen der Italiener bei den Wahlen, erbitterten Bauern Parenzo zerstört hätten.

Alles wagen — ist die freche und lügenhafte Behauptung, dass der Abgeordnete Spinčić mit dem russischen General Komarov in Prag Arm in Arm gieng, während Spinčić den General Komarov nie gesehen hat.

Alles wagen — ist es, wenn Dr. Salo frech und gemein lügt, dass die Croaten in Pinguente Gräber geschändet hätten (wann, wer und wie? sag einmal Salo!), dass sich ein Pfarrer in die Kirche einschloss und den Gläubigen verkündete, dass ihm Gott offenbart habe, „dass sie für Spinčić und Laginja wählen müssen.

Alles wagen — heisst es, wenn die Italiener behaupten, dass ihnen die Croaten die Weinreben abschneiden, während die istrianischen Italiener schon unzählige Male für solche an Croaten begangenen Verbrechen verurtheilt wurden.

Osar tutto — ist es, wenn Salo behauptet, dass die Croaten dem verstorbenen Bürgermeister von Veprinac den Wein aus den Fässern auslaufen liessen, während es allgemein bekannt ist, dass dies gerade von seinen politischen Anhängern begangen wurde, und dass er einen Selbstmord begieng nur weil ihm die Italiener Istriens um einige Tausend Gulden betrogen hatten.

Osar tutto — heisst es, wenn die Italiener einen 20-jährigen Jüngling, den Octavio Ostermann, den einzigen Sohn einer armen Witwe, vor 5 Jahren in Lussinpiccolo ermordeten, weil er auf der Strasse croatische Lieder gesungen hat.

Osar tutto — heisst es, wenn die Italiener Istriens auf den Kopf des Dr. Laginja einen Preis von 3000 fl. setzen.

Und so könnten wir bis zur Unendlichkeit fortfahren. Jedoch wir bedauern, dass wir auch soviel wegen eines Dr. Salo schreiben müssen, wegen eines Scheusals, das in keine menschliche Gesellschaft gehört. Wir haben es aber geschrieben, um nachzuweisen, dass gerade die istrianischen Katzelmacher den Grundsatz: „Alles wagen — alles thun“ aufgestellt haben, dass sie ihn jetzt uns in den Schuh schieben wollen. Pfui!

Die weiteren Lügen des dr. Salo. Dr. Salo schreibt in der letzten Nummer seines Schundblattes, dass der Nachtwächter von Volosca aus dem Dienste entlassen wurde, da er angeblich in einem Strafprocesse nicht gegen Stirn falsch schwören wollte und dass Dr. Janežić und Dr. Poščić eine Anzeige gegen den Stirn verfasst hätten. Was das für eine gemeine und freche Lüge ist, möge man aus folgender ämtlichen Bestätigung ersehen.

2314/1901.

Ämtliche Bestätigung.

Es wird hiemit bestätigt, dass die Anzeige des Gemeindenachtwächters Paschal Jeglić gegen Josef Stirn, d. p. 20./4. l. J., Nr. 825; weder von Dr. Janežić noch von Dr. Poščić verfasst wurde, sondern dass dieselbe hieramts zu Protokoll mit dem erwähnten Nachtwächter aufgenommen wurde.

Es wird gleichzeitig bestätigt, dass der Nachtwächter Jeglić nicht vom Dienste entlassen wurde.

Gemeindeamt Volosca,
am 12. August 1901.

Für den Bürgermeister:
L. S. **V. Tomičić** m. p.

Des Weiteren lügt Dr. Salo, wo er gegen Dr. Poščić losfährt. Dr. Poščić hat bei der am 29. Juli 1901, beim Bezirksgerichte Volosca in der Executionssache Tuchtan ca. die Eheleute G. stattgefundenen öffentlichen Feilbietung einige Goldgegenstände um K 40·20 gekauft. Diese Gegenstände waren auf soviel geschätzt und da kein anderer Kauflustiger erschienen war, wurden sie von Dr. Poščić gekauft, da sonst die Feilbietung erfolglos geblieben wäre. Hier bringen wir die Copie des Feilbietungsprotokolles vor.

„Geschäftzahl Nr. E 633/1, 3. Protokoll aufgenommen am 29. Juli 1901 in Volosca beim k. k. Bezirksgerichte. — Bezeichnung des Gegenstandes: 1 goldene Taschenuhr Nr. 9836 mit Doppeldeckel, Schätzungswert (Ausrufspreis) 16, Geringstes Gebot (Metallwert) 8, Meistbot 8, Käufer Dr. Ivan Poščić; Bezeichnung des Gegenstandes: 1 goldenes Uhrkettchen 1 m 50 cm lang, Schätzungswert (Ausrufspreis) 70, geringstes Gebot (Metallwert) 32·20, Meistbot 32·20, Käufer Dr. Ivan Poščić. Zusammen 40·20, Stempel zum Protokol K 1·—, Erstehungsgebür K —·38, Sachverständigengebür K 2·—. Zusammen K 36·82. Geschlossen und gefertigt um 9 Uhr vormittags. Johann Kranje, H. Bulian m. p.“

Aus demselben ist ersichtlich, dass diese Gegenstände nicht auf K 300, wie Dr. Salo behauptet, sondern auf K 72, beziehungsweise K 40·20 geschätzt waren und dass sie von Dr. Poščić um dem Schätzungswert erstanden wurden. Am 5. d. M. kamen die Eheleute G. zum Dr. Poščić und dieser erklärte, dass er bereit ist ihnen diese Gegenstände zurückzustellen, wenn sie ihm sofort den Betrag per K 40·20 bezahlen. Das können die Eheleute jederzeit bestätigen. So uneigennützig wäre weder Dr. Salo noch ein einziger seiner Parteigenossen vorgegangen.

Daraus ist ersichtlich, dass Dr. Salo nur um zu lügen und um die fremde Ehre zu besudeln lebt. Das ist übrigens sein Metier; dafür wird er ja mit monatlichen 100 fl. bezahlt. Ehre und Schamgefühl sind dem Dr. Salo ganz fremde Begriffe. Wir wundern uns nicht ihm, sondern dem Dr. Costantini, dem Puović und den anderen italienischen Matadoren, welche mit ihm vertraulich verkehren, als wäre er die Perle eines Ehrenmannes. Höret noch diese!

Der Freund und Genosse des Dr. Krstić Josef Marotti aus Spinčići Nr. 81, schuldete der Essigfabrik in Fiume 80 fl. Da er nicht rechtzeitig zahlte wurde er geklagt. Nach Zustellung der Klage wies er dieselbe dem Freunde Dr. Krstić vor. Dieser rieth ihm die Schuld vor der Tagsatzung zu begleichen und fügte hinzu: „Da ich ohnehin morgen nach Fiume fahren muss, gib mir die 80 fl. ich werde die Sache in Fiume ordnen.“ Marotti traute seinem süssen Freunde, Dr. Krstić, und händigte ihm die 80 fl. ein. Nach einigen Monaten wurde gegen Marotti wegen eben dieser 80 fl. Execution geführt. Marotti fiel von den Wolken, lief zu Gericht und erkundigte sich nach der Sachlage. Was war geschehen? Dr. Krstić hatte die 80 fl. einfach verjubelt, anstatt sie der Essigfabrik zu bezahlen, und Marotti musste sie zum zweiten Male bezahlen. Nicht wahr? das ist ein schöner Ehrenmann! Und mit so einem verkehrten der Dr. Costantini, der Puović und andere. Wir gratulieren!

Šiora Ambrosini — odsudjena. Čera, utorak na 13. ov. mj. bila je na Voloskem sude razprava proti Luigie Ambrosini za to ča je na 16. julija rekla da njoj je tat i ašasin doktor Poščić kriv da su njoj na 15./7. robu rubali i s kući nosili. Na sude se je „stara“ branila, da ona ni tega rekla zač da ona je preveć edukana a da bi tako grde besede rekla. Kad ju je sudac pital ako je kada bila kaštigana rekla je da ni nikada maj. Dr. Janežić, ki je zastupal Dra. Poščića činil je na to znet vanka jednu šentencu od leta 1895. s kum je šijora Ambrozini zaradi prevarstva bila kondanana na 30 krun multi. Budući su svedoki potvrdili, da je šiora Ambrosini rekla besedi radi keh je bila tužena odsudil ju je g. sudac Černe na 50 krun, al pet dan pržuna i trošak. Va istinu jako malo napram 200 krun! Dr. Poščić će proti toj šentence rekurit zač je stara premalo dobila.

Vam, ki se držite da ste Slavinci. Neki večer je na bočarije pul Škrbić rekal on crni izdajica i talijanski plaćenik Dr. Salo, jednemu Talijancu, ki je prišal k nam trbuhom za kruhom — ove besedi: „Mi mastrucasi sti šćavi, kome la polenta“. A znate ča će to reć šćavo? Šćavo reču naši dobri Talijančići mesto Slavo, da s tem pokažu kako nas mrze i preziru. Dunke to ne gre vam va žep, moji dragi Slavinci. Ovo su čuli dva naša mladića, jednega od keh je malo preja rečeni Salo provociral. On rado provocira dokle vidi, da ih je na njegovu stran više, a kad je va manjine — ouput rep pod noge, pak biži Marko! To je baš junački i talijanski, tako delaju svi izdajice i kukavice, al neka se on mani tega ćoravega posla. Neka zapameti i on i svi Talijani „ke piů val un derž, ke cento pilja.“ No pustimo to ča. Nego ja pitam malo, ča govore na ove besedi oni, ki se drže da su Slavi. Ste videli kako vas lepo štima vaš kapurion Dr. Salo? Tako vidite će on govorit jednemu pravemu Talijanu od vas tako vas zovu oni naši dragi istrijanski Talijančići, tako su kričali neki dan va diete našem zastupnikom. A vi bedaki im još verujete, da oni delaju za slogu i za mir kako to piše njihi plaćenik, da vas vara i slepi. Talijani va Istre bi nas teli uništit, njim je jednako zovemo se mi Hrvati ali Slavi. Oni crne i napadaju na Hrvate, da nas razdele i da laglje kopaju grob i jednem i drugem. Mi smo njim šćavi, a oni šćavi nete! Nego Bog ni dal koze dugega repa, sreća da nimaju usta od kokodrila kako ih ima Salo, zač bi nas do malo vremena svih nestalo. A tužne talijanske kukavice. Još ćete čuda palenti i fažola zmaštrucat, preja nego budete vi nas zmastrucali.

Ljudi odprite oči, pak ćete videt, da je Salo plaćen od Talijani za to, da uniši i Hrvate i Slavince i Slovence, zač njim je to kako sam preja rekal, sve jednako. Ki toga ne vidi i ne razume, on je slep i prez zrna razuma — njega je Bog grdo kaštigal.

Filoksera va Kastavšćine. Na prijavu g. učitelja Dukića, ki je neki dan kano odaslanik občine obašal vinogradi Jožeta Milića pod Baćići i obnašal da su zaseveni s filokserun, su šli prošli četvrtak u jutro na lice mesta gosp. glavar, ki je zajedno predsednik filokserne komisije za pregledavanje vinograda, i gosp- Frane Dukić podpredsednik Gospodarske Zadruge, da vide kako stvar stoji i ča bi trebe storit od strane Glavarstva i Zadruge. Još isti dan zapolne prišal je pak izaslanik od vlade iz Trsta, filokserni povjerenik g. Štrekelj, s ken se je šlo opeta na ono mesto pod Baćići.

Gospodin vladin povjerenik potvrdil je, da je tu filoksera već više let i onda va našen zajike na prijazan i razumljiv način podučil Milića kako će moć obnovit onaj propali vinograd i pokazal mu je kako mora cepit amerikansku lozu. — Zajedno se je oba šlo i susedni vinograd Andreta Blečića al va njen još hvala Bogu nima nikakove natruhi.

Onda je izaslanstvo šlo va vinograd Boža Mohovića va Diračjen na meje med Serdočevun i Zametskun županijun. Taj vinograd je bil prijavljen od gosp. Mata Serdoč-Markovića kako sumnjiv, i. — da bi tako ne — našla se je filoksera i tu. A najbrže da su i neki vinogradi va Jurčićevoj već zaseveni s ten nesrećnen semenon.

Prije svojga odlazka obećal je čovek na preporuku gosp. glavara svaku pomoć ku zakon dopušća, navlastito je izrekal, da će siromašneji kmeti dobit amerikanske loze badava, i oni ki budu lepše nastali nove nasade da će dobit od vlade nagrade ili premije.

Izgon od Krstića iz Kastavšćine. Pred dobra tri leta rekurilo je občinsko glavarstvo va Kastvu na cesarski goveran va Trst proti odluki kapitanata u Voloskom radi izgona od Ivana Krstića iz kastavske občine. Va sve to vreme ni občina Kastav dobila nikavega odgovora na ta rekurš. Stvar se je i popašćilo, ma sve brez koristi. Zato je pak zastupstvo odlučilo na 1. ovega meseca, da se brzojavno zamoli samega gosp. governatura va Trste, da se već jedan put odgovori na spominjani rekurš. Ćemo videt, kako će se stvar razplest.

C. k. žandarmi naši prijatelji. Pred nekoliko vremena prišal je jedan žandarma va jednu našu butigu i pital škatulicu žigic (fulminanti). Mali mu ponudi žigice sv. Cirila i Metoda. Kad je žandarma (va potrebe moremo povedet ime od žandarma i od butigi), videl te žigice, skočil je kako da ga je kačka ujila, hitil ih je va tla i rekal nekoliko grdeh kletav. Mali je od straha pobegal a gospodar priskočil, da vidi ča mi ga je to? Ovo smo zabilježili, da se vidi kakovi očiti neprijatelji našega naroda su talijanski žandarmi. Ovakoveh bi se otelo Benattiu. On žandarm segurno ne zna kaku plemenitu svrhu ima prodavanje fulminanti sv. Cirila i Metoda. Al' je i njemu Krstić sv. pismo, ki govori: ljudi, ne kupujte fulminanti sv. Cirila i Metoda. On bi sigurno volel onch od legi. Kako čujemo su mu izpunili želju, zač su ga poslali tamo, kade će ih moć kupovat.

Čujemo da ima i drugeh proti našoj stranki i našem ljudem, al mi znamo od kuda riba smrdi.

Oćo ve, zač mi znamo kamo pokucat.

Hrvatska škola na Voloskom. Hvala Bogu i trudu nekojeh domorodac navlastito gg. Tomičića i Marochina, je nova kuća za hervatsku školu na Voloskom dovršena. Prošlu sedmicu pregledala je kuću komisija od kapitanata i komisija od občine i obedve našle su školu i celu kuću va podpunem rede. Va tu kuću bila je speljana živa voda z Učke i električno svetlo, tako da će bit cela kuća z elektrikom razsvetljena. Školska sala je duga 10 metar, široka 7 a visoka 4 metri, tako da je va njoj mesta za 80 dece. — Družba sv. Cirila i Metoda ima već dopuščenje za odpret tu školu pak ni trebe drugo nego odpret ju. Meštar va toj škole bit će g. Ante Ryšlavi, jedan od najboljeh meštri v Istre. Va toj škole će se vadit hervatski, talijanski i nemški. Škola će se odpret na 1. septembra o. l. a dan kada će se deca upisivat va školu bit će već javljen va Narodnem Liste. — Nemoremo od manje, a da ne preporučimo svem roditeljem, da pošalju svoju decu va novu hrvatsku školu. Vidimo ovde na Voloskem, da sva deca ka hode va taljanske školi ne moru napredovat. Od 20 mladić iz Voloskoga, ki su hodili va talijanske školi, samo jedan se je zivukal do universe, dočim su skoro svi mladići z Voloskega ki su hodili va hervatske školi neč postali. — Ki će, da mu otrok postane ča i ki neće, da mu bude izdajica, neka ga pošalje va novu školu na Voloskem.

Schreiber i „teta Jambrožija“. Već nekoliko šetimani Krstić svaki četrtak al petak jutro okol 6. uri gre Schreiberu va kuću. Krstić pride od Pomelove oštarije van, pogleda po ceste ako ga ki vidi pak frkne kako jedan mačak va portun od Schreibera, — Okol sedme uri pride opet van pak gre z vaporom v Reku. Mi pitamo po ča gre Krstić va to doba Schreiberu. Na vižiti ne zač to ni ura, po posle ne, zač ne more imet' s njim nikakovega posla, dakle po ča? Mi znamo da Krstić piše nemški va svoju „Tetu Jambrožiju“, mi znamo i to da on nezna napisat nemški nanke jednega lista, dakle mi mislimo da mu Schreiber pomore. Va svojeh nemških pismeh pak Krstić vredja Hrvate, riga blato na veru, pope, biskupe, sudce i drugo, pak puli tega da bi ga mogal i smel pomoć jedan c. kr. impiegat? To bi bilo više nego sramotno.

Salo i dacijeri. Na 1. ov. m. prišal je Krstić za podne z vaporom v Reku. — Na vapore je bil i jedan njegov nekadanji prijatelj. Kada je vapor koštal na mul Adamić skočil je ta Krstićev prijatelj brzo na kraj i za špas rekal je dacijeru da Krstić nosi salo. Dacijer je poveroval, šal je Krstiću sproti i pogledal mu je pod kapot ako ima „salo.“ Morete si pomislet kakov obraz je Krstić storil.

Slocariću su pred dva čedna v Reke zeta zaprli zač sumnjaju da je imel posla va Fužinah, kade su ubili i pokrali muža i ženu, gospodari oštarije puli štacijona. To se je dogodilo njemu ki se drugem nedužnem ljudem ruga! Da bimo smeli reć, ča svi ljudi znaju, bimo još ča rekli, al je bolje pustit vraga po bande.

Napadaj na abituriente va Cres. Prošlu sriedu je došlo 8 naših študenti na konju preko Smerga va Cres, da tamo pohode svoje prijatelje, ki su š njima školu hodili.

Kad su došli va kafetariju ka je na creskoj place, jedan pulicaj njim je rekal, da moru pjevat va kakovem god jezike, samo ne hrvatski. Mladići su poslušali pulicaja i nisu već pjevali, za svem tem da su se na drugu bandu talijanski degoti na vas glas derali vrišćuć proti njim. Kad su pak naši mladići pasali puli kući podeštata Petrisa (notara u Cresu op. ur.) on ih je s ponestri polil sa vodom, a i njegova kunjada učinila je isto tako. Mladići su se potužili na sud, te za ovu sobotu biti će dibatimenat va Cresc. Tamo će poć da brani naše mladiće jedan naš advokat. Kako se bude to svršilo ćemo javit. —

Izbori za poroznu komisiju od industrije. Kako smo va predzadnjem broje „Narodnega lista“ javili, bil je na 18. o. m. izbor za 3 fiducijara, ki imaju zibrat 1 člana komisije za III. razred komisije od industrije Na 13. o. m. bil je izbor 55 fiducijara, ki imaju zibrat jednoga člana komisije II. razreda industrije. Va III. i va IV. razrede bili su zibrani naši fiducijari. Va III. razrede bili su zibrani gg. Ivan Priskić, Ivan Tomašić, Inocent Stanger, ki te pak na 27. augusta imet zibrat jednega člana komisije. Va IV. razrede bilo je čera zibrano 55 naših fiducijari. Kega će se birat va komisijon ćemo već javit.

Jedan učitelj nam piše: Pred nekoliko dana slavio sam u tihom krugu svoje mnogobrojne obitelji dvadeset-godišnjicu svoga službovanja, ali to skromno veselje pokvarila mi misao, da nisam još dotjerao do pedeset for. mjesečne plaće. Škandal! Recite mi, koliku plaću uživa šintar koji služi dvadeset godina?

Ovo na razmišljanje onoj sitoj gospodi, koja vedre i oblače u našoj Istri.

Jedan list za Mošćenice. Pisal ga je jedan nemški kućer onoj divojke imbriagone va Mošćenice:

„Chara Štufa!“ Quando mi štar in Mošenice mi te voler bašiare, ma ti spuza de peteš e mi no voler bašiare. Ti štar betrunken. Ti bruta petešona!

Tuvo morožo
Bernard.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je još na Duhovo na Veprincu k 13 i 33 i to u Blagarovoj gostioni med Veprinčani Vološčaki i nekoliko braće Čeha. Novac bil je zručen tamošnjoj podružnice. — Isto tamo sakupilo se k 8 i 32 za djačko pripomočno društvo. Živio naš Frčić! Gosp. Dr. Dabović darovao je za družbu 4 k prigodom svetkovanja odlazka g. Mavra. — Za istu družbu sakupilo se je kod Sinčića u Matuljah dne 30. 7. 1901. kod proslave odlazka prijatelja Frana k 7 i 22 a isto toliko za djačko pripomočno društvo u Pazinu. Kod g. Josipa Frol u Jušićih sakupilo se kod dogovora za ustrojenje podružnice u Jušićih dne 28. 7. 1901. k 11 i 40. Živili!

Razne viesti.

Najnoveja sramot od Englezke. Ta najnoveja sramot od englezkega naroda je prez svake sumnje manifest aliti proglas, ča ga je ovi dni vrhovni kumandat englezke vojske va Transvale, lord Kitčener izdal na nesretne Bure. Va tem proglase on hoće po sile, da dokaže da je gvera već finjena, zač da već ima malo Buri, ki bi se mogli branit proti Englezom, i za to, da oni Buri, ki se ne budu pokorili do 15 septembra ovega leta, da će se ih držat kako rebiliste a takovim da nema mesta va Transvale — oni da te bit sa svojom decom i ženami stirani ča, i da se nete smet nikada više vrnut va svoju domovinu, a ono ča njim je još ostalo, kako zemlje, kuće i imanja, to da će bit sve prodano i šekvestrano.

Tako lord Kičener, a vas civilizovani sviet hita na njega i na one, ki su ga na to nagovorili prokletstvo.

A Buri? Njim je na srcu prvo sloboda domovine — oni su šli va boj ne da pred neprijateljem pobegnu i da mu se pokore, nego da ga poteraju iz domovine ili pak da umru za milu zemlju va koj su se rodili. I lord Roberts je va svoje vrieme izdal više takoveh proglasi, na keh su mu Buri odgovorili s kanunadami, tako da nima sumnje, da će oni i sada tako storit svojim bojam. Englezi bi pak bolje učinili, kako to lepo govori jedan od boljeh foji ingleškeh, da sa svojimi soldati prisile Bure na posluh, a ne s praznemi manifesti, ki su samo na veću sramotu Englezke — a mi dodajemo — i celega čovečanstva ko pusti, da se takova razbojstva delaju va ovo vreme slobode i napredka.

Baratieri je umrl. Va meste Sternzig va Tirolskoj umrl je poznati talijanski junak i jeneral Baratieri, kega su bili va Afrike pul Adui onako pošteno poplašili Menelikovi soldati. Ovo spominjemo, zač se više puti pul nas čuje, da se kemu reče Baratieri, ča bi značilo talijanski junak, ki zna bežat. A takoveh je pul nas dosta. Da vam je samo bilo videt, kako je neki dan bežal z Opatije novi Baratieri — Dr. Salo. Ki zna ako te se pak naši mačići al taljančići obuć va crno, kako su se ono bile obukle Durmešova žirafa i ona druga talijanska mermota kad su ono ubili talijanskega kralja?! Onput se jé videlo kamo naginje talijanska stranka.

Prva unijatska crekav va Kranjskem. Na 11. ov. mj. bil je blagoslovljen prvi temeljni kamik prve unijatske crekve ka se je počela gradit va Kranjskoj i to va grade Metlika.

Vrućina. Ne tužimo se samo mi na pasju vrućinu, nego se više manje posvuda a osobito va Sjevernoj Amerike žive kako va peće. Okolo stotine ljudi umre tamo dan s dnevom od sunca. Blago pak trpi još više od ljudi; va nekeh mesteh poginula je već sva živina od zečji, a va drugeh plaćaju kmeti kem su se šterni posušile svojem susedom po 50 do 100 dolari na tjedan, da smeju pul njih blago napajat. — Va nekeh krajeh tako je suho, da ljudi ne moru ni delat na polju — a letina skoro je sva izgubljena. Meso je jako podražalo, pak siromahi moraju jist suho al slano, a zelenilo ni o Božiće ni tako drago kako sada usred leta. Škoda, ku je ta strahovita vrućina nanesla, već se sada broji na milijuni dolari, a ča će još bit ako to dura, sam Bog zna.

Plodna žena. Za zadnje popisije va Českoj našli su ženu jednega delavca, koja ima 21 dete. Dva puta ih je rodila po troje šest puti po dvoje, a samo tri puti po jedno. Materi je sada 39 let, a mužu 51. Obadva su zdravi i krepki kako drenovina, a vej si ga koliko će još bit te gracije božje!

Plovan zidar, slikar, staklar klepar i t. d. U mestu Reading u Pensilvaniji u Ameriki je ondešnji šestdeset let stari plovan bez ikakve pomoći sagradil sam svojemi rukami jednu malu crekav. On je sam celu crkvicu sazidal, poštampal, učinil sva dela staklara, klepara i ostalo ča je bilo potrebito za crkav sam platil iz svojega žepa. Potrošil je svojega gotovega novca do 6000 krun. Bravo!

Mali razgovori.

M. Ča je istina, da je inžinir Gušterle počel opet okolo po Voloskem kokodakat, odkad je prokura od stata s Trsta proti njemu dežistila zaradi one puške?

J. Ja, ja, čul sam, da i on po Untantinovoj tatike napada na naše ljude samo za to, da gredu proti, pak da jih ouput va nesreću sprave.

M. Ma tr se oni znaju i medju sobom pokosmat.

J. Ja, dragi moj, to će ti najbolje znat povedet ona brizna malica, ku je on onako brez srca šćapom pogladil.

M- Ča češ to su ti mačji kavalirj!

M. Ča bi reć, da ni već na Voloskem unešto vremena nikakove ribi, ni vele, ni male, ča su jih morebit mački pojili?

J. Ajbó! Čozoti su se po ordine Dra. Mudande hitili na visoku politiku, pak im je Untantin našal jedan laglji meštijer, da najme dokler finu občinski izbori na Voloskem pomaža Voloskem Čozotom delat dizordine po ceste i oštarijah i agitirat „per la madre patria Italia“.

M. Viš vraga, voloskeh Čozot je premalo, trebaju ažistencu iz Čoze.

Diškorš Bonbona z Baski z dotorom Gomila na molo Adamić v Riki.

Bon. Bu jorno, šjor dotor, go l' onor de preženterme mi šon de Baška, me čamo Bon. —

Dr. Gomila. Znam dobro, da ste bil va hlade pak ča, ter sam bil i ja već nikuliko puti i ako Bog da još ću poć.

Bon. Kvando la venjira šjor dotor trovar i šui gatižini a Baška.

Dr. G. Bruta me la vedo, ne gren tamo ne, aš bi me njila kaška.

Bon. Karo lej, la venji, la venji la manjara e bevera a maka.

Dr. G. Ja dobro znam već odavna da me tamo ljudi drže za makaka.

Bon. Ma lej non me kapiše.

Dr. G. Znam, da kada bi tamo prišal, da mi se vražja piše.

Bon. No pavura, la venji in kvela noštra Baška kara.

Dr. G. To mi je baš drago, da Bašćani ne samo mene, nego i vas drže za — tovara.

Bon. Adijo perke vapor me škampa.

Dr. G. Znam, da mi se i tamo rugaju, da mi visi salo vanka.

Ovaj isteši dan putovali su na vakance i školani zi Ižuli, pa kad su videli ovih dvih ki su oba bili va katafiću su zakantali:

Bonbon i Gomila
Prijatelji veli,
Takovih je malo
Obim visi salo,
Salo, salo, salo.

Ča je novega po svete?

Austrija. Nešto se iza brda valja. Sudeć po krstarenju austrijskog ratnog brodovlja po albanezskih vodah, po manevrih talijanskih ratnih ladja po Albaniji i sjevernoj Adriji, ter po tom, da od svih velevlasti jedina Austrija nije dala položiti nikakova vienca na grob kralja Humberta, prigodom obletnice njegove smrti, sve to daje naslučivati, da su već i vladini krugovi u Beču siti talijanske bezobraznosti, ter da su počeli uvidjati, kamo vodi to protežiranje i mazenje talijanske iredente na štetu primorskih Slavena od uvjek vjernih caru i prestolju. U tom smislu pišu ovih dana sve uvažene češke, a i neke nežidovske njemačke novine, ter smatraju to slabim preludijem za obnovu trojnoga saveza i za ponovnu dozvolu vinske klauzole Italiji, koja je i onako zatrla našega jadnoga istarskoga i dalmatinskoga kmeta.

Francezka. Izmedju Francezke i Turske nastao je radi odkupa nabrežnih radnja (dokova) konflikt, koji će se ipak, polag najnovijih vjesti riešiti mirnim putem. Medjutim je franceska vlada dala svomu kontradmiralu Debanoy nalog, da bude za svaki slučaj s ratnim brodovljem pripravan. — Dne 9. t. mj. umro je u Saigonu vrlo popularni vojvoda Henrik Orleanski, bratučed pretendenta, koji je onako krasno u „Figaru“ žigosao talijanske junake u Afriki, i medju inim pripoviedao, kako je talijanski general Albertone bio ukrao organet Meneliku.

Njemačka. Povodom pogreba carice Friderike poduzela je vlada neobične redarstvene mjere. Patrulje husara, koje križaju u okolini Kronberga, uhvatile su u jednoj šumi četiri talijanska anarhista. Devetnaest Talijana dobilo je nalog, da se poslije dela ne smiju pokazat nigdje na putu. (Vidite tako sepa zi na Talijane va tujen svate Op. sl.)

— Vodja medjunarodnih četa u Kini grof Waldersee, stigao je ovih dana u Hamburg. Doček bio je radi silne kiše vrlo skroman.

Transval. Englezka vlada naručila je u Hannover oko 1000 konja, koji će biti preveženi preko Hamburga u Južnu Afriku. — Polag engleskih listova imade još 13.000 Bura pod oružjem, od kojih se nalazi 400 u Transvalu, 2000 u Oranju, a 7000 u Kapskoj koloniji, gdje imadu Buri tri važne točke. General Devet, koga Englezi već uzalud toliko vremena love, je sada negdje oko rieke Baala.

Italija. Sudbina, jarac! Radi glasovitog afrikanskog generala Barattieria, pao je god. 1896. talijanski državnik i veliki zagovornik trojnog saveza bivši ministar-predsjednik Crispi-a sada eto u razmaku od 2 dana umrli su oba: prvi dne 9. t. mj. u Tirolu, u 60. godini života, a drugi dne 11. t. mj. u Napulju, u 82. godini života. Tršćansko židovče „Piccolo“ kuje u dvih člankih obojicu u zviezde, a mi ćemo reći samo to, da je prvi bio austrijski dezerter i slab vodja, a drugi da je bio tako proti popom, da nije niti u skrajnu uru propustio k sebi svećenika, da mu dade zadnju utjehu. — O ovom poslednjem piše jedan uvaženi njemački list, da je imao deset krabulja (maškara) i da je bio talenat ali ne karakter.

Otvoreno pismo.

Franu Sušanj-Ivak

Kućeli 22.

Ti si mi župane sporučil, da će mi sada porečka banka prodat kuću i grunat za to ča sam zapustil mačju bandu. — Ja ti pak sporučujem, da sam ja svoje mogal već sam prodat za duplo više nego sve tvoje valja, pak nisam htel. Ako ti je ostala ka tisuća od zadnjeh izbori za Beč pridi k mane pa ću ti prodat kuću ma ne za malo. Ti biš bolje storil da za se škrbiš da ti se ne proda starina, a mane da pustiš po bande. Ča ti je žal da sam odpri oče?

Matulji, dne 7. agusta 1901.

† **Mate Rubeša**
banderaš.

Za formu i sadržaj pod ovim naslovom ne odgovara uredničtvo.

Obznana.

Poduzetničtvo lova občine Kastav daje ovim do znanja svim lovcem, koji žele imati lov za god. 1901 do 1. augusta 1902, da se prijave kod podpisanoga, najdalje do 20. augusta 1901, da se može javiti c. kr. kapetanatu u Volosko, kako to zakon zahtjeva.

Jušići, 7. kolovoza 1901.

Ivan Vlah Vicić i dr.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt“.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko br. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 34. Volosko-Opatija u četvrtak 22. kolovoza 1901. God. II.

Istarskim Hrvaticam.

Od vas Istarskih Hrvatica mnogo ovisi naš narodni napredak; ponajpače od vas, koje ste imale sreću, pa postale majke.

Mat je va kući zvezda svih, nje je moć nad svojom djecom vrhovna, oni se na nju obaziraju va svem, ona je pred njihovim očima primjer i uzor, kojega oni i nehoteć promatraju i nasleduju. Ljubav materina je providnost ka se skrbi za naše pokolenje. Ča će jedanput od djeteta postat, to zavisi od uzgoja i primjera, koga je dobilo od svoga prvoga i najznamenitijega uzgojitelja. Narodnost je majke važnija od narodnosti oca. Po ocu baštini diete ime, a po materi narodnost s jezikom. Upliv matere na razvoj narodnoga duha i jezika je mnogo veći, nego upliv muža Za razvitak prave i žive narodnosti, od svega je najpotrebitije, da hrvatske žene i majke budu oduševljene domoljubke, opojene narodnim duhom, pak da uz bok svojeh ponosneh muži, neu strašivo i odvažno rade na polju narodnega blagostanja i domovinske sriće. Žena, koja u svojoj familiji ne njeguje narodni duh, takova žena nije vriedna kći svoga naroda. Dakle prva i glavna neka vam bude zadaća, vašu djecu već u zibki i u povojima zadahnuti narodnim duhom, hrvatskim jih zadojiti mliekom, usadit im u dušu i zakorenit u srce, da su oni Hrvati. Odgajajte ih u hrvatskom duhu i u hrvatskom jeziku.

U svojem vlastitom jeziku nauči diete prije ljubiti i štovati svoju domovinu. Iskrena ljubav prama svomu narodu, pokazuje se va iskrenoj ljubavi prama svomu narodnomu jeziku. Narod, koji zapušća svoj narodni jezik, prestaje živit, niti more bit član narodne celine, ki svoj materinski jezik prezire. Materinski jezik je jedina i najvažnija oznaka narodnosti, pak je za to treba, da se kako verni sini svojih otac, odlučno skrbimo oko toga, da nam se svuda razliega i da nam živi naš mili hrvatski i materinski jezik. i da mu otvaramo vrata u sve javne i narodne poslove. Materinski jezik je bitni znak i biljeg narodnosti. Narodi ne ginu, dok njihov jezik žive.

Narod proklinja one, ki mu u javnoj službi zanemaraju materinski jezik i ki se njega stide; a sinove svoje, ki kako i Juda izdavaju svoj rodjeni jezik smatra narod za svoje najveće razbojnike.

Na Vami istarske Hrvatice stoji, da vam djeca ljube, štuju i da se ponose svojim milim hrvatskim kao materinim jezikom, koji treba da im lebdi pred očima od zibele pa do groba.

Materinski jezik — ma i sve jezike svieta znali, — ima biti svakomu najsvetiji i najmiliji. Zaljubimo se u svoj hrvatski jezik, tako žarko, da se neće samo čuti va škole i crkvah već svuda i va svakoj prilike va najprostijeh kmetskeh kućah i va sjajneh palacah na kraju i na moru va privatneh i javneh društveh. Ki svoj zajik kao najveće dobro ljubi i spoštuje pokazuje, da osobito štuje i ljubi svoj narod, jer jezik je najlepji ures narodnosti i domovine. N. T.

Istarski sabor.

Peta, u istinu treća saborska sjednica bila je dne 3. augusta. Bila je za sada i ujedno posliednja, jer se je poslie nje zasjedanje odročilo do septembra. Ako u obće bude.

Poslie pročitanih zapisnika predidućih sjednica zahtjevao je zast. Spinčić da se jedan zapisnik na temelju pravilnika izpravi; a vladin zastupnik, nek se u zapisniku prve sjednice istakne ča je on pozdravio sabor takodjer hrvatskim jezikom.

Isti vladin zastupnik odgovorio je na upit Gherse i drugova, da je u zakonu dovoljno ustanovljeno, kako si može svatko dati izpraviti prezime u maticah, ako mu se ga inače piše. Nije mu pak rekao, kako bi bio morao, da baš talijanski svećenici kvare obiteljska imena, kako kvari zemaljska oblast mjestna.

Zast. Ventrella interpelirao je c. kr. vladu radi postupka kod odmerivanja osobnoga davka. Pomnaža se dohodke bez dokaza. Zahtjeva se nemoguće dokaze. Odmjeruje se na temelju brbljanja i zlobnih prijava. Neobazira se na izvještaje povjerenika. Čini se pritisak na predsjednike procjenbenih komisija. U riečavanju utoka se zateže. Kad bijaše ta interpelacija pročitana, čulo se je glasova na klupah manjine: i mi ju podpisujemo. Bilo bi u obće vrieme da se postupa u tom redovito, zakonito i pravo.

Depangher interpelirao je c. kr. vladu radi tobož neopravdanih zatvora u Buzetu. Tamo da pulicajna oblast i žandarmerija zatvara posve mirne ljude, prave janjičiće i ovčice. A zna se da ima nemirnjaka, i da se preblago s njimi postupa. — Ako se kad zbilja koga zatvori, onda je to stalno zasluženo. Nego Talijani bi htjeli da smjedu raditi što hoće, prkositi zakonu i oblastim.

Ventrela interpelira c. kr. vladu radi napadaja tobožnjih „vilika“ (seljaka) iz Boršta na Romanjole-Talijane. I ta je značajna. Talijani iz Italije kamo dodju, ne samo da našim domaćim uzimlju kruh, zaslužbu, nego izazivaju, hoće čim se malo najedu da budu gospodari u naših mjestih. A kad se naši malo opru, eto ti talijanskih zastupnika Istre, onih koji plaćaju Krstića i drugove, na obranu Romanjola-Talijana proti našim seljakom Slovencem! Takvi su ti istrijanski-talijanski zastupnici Ventrella, Bennati i tuti quanti!

Kompare i drugovi interpelira c. kr. vladu radi ostavine pok. župnika u Loki Fabrisa, ostavine od prije kakvih 80 godina za škole u onoj župi. Zlo se je tim upravljalo. Ipak je glavnica od kakvih 30.000 kruna. Dobro bi da se ju porabi u ustanovljenu svrhu.

Glede prenosa zemaljskih oblasti iz Poreća, predleži predlog c. kr. vlade da se ih prenese u Pulu, i njezina izjava, da ne bi ništa imala proti tomu da se prenese u Kopar ili Rovinj. K tomu predleži predlog Dra. Laginje, da se prepusti odluku o tom carevinskom vieću. Predsjednik pita Dra. Laginju, želi li govoriti obzirom na svoj predlog. Dr. Laginja odgovara da bi rad čuti prije koga od većine. Dr. Rizzi predlaže, da se te predloge izruči na izvještaj političko-ekonomičkomu odboru. Dr. Ventrella je za taj predlog u toliko, da se o predlogu Dra. Laginje niti ne razpravlja. Dr. Laginja, upitan opet, da li hoće što k svom predlogu reći, odgovori da mu je to dosta što je čuo, i naglasi da će i o tom predlogu razpravljati samo članovi većine, jer u rečenom odboru nije nijednoga člana manjine. Predlog Rizzi-Ventrella prihvatila je većina, a tim je predlog o prenosu zakopan bar za ovu dobu zasjedanja. Talijani boje se o njem razpravljati. jer jedni natežu na Pulu, drugi na Kopar, treći na Rovinj, a četrti bi htjeli ostati u Poreču.

Zastupnik Spinčić i drugovi, hrvatsko-slovenski zastupnici predali su predlog, kojim zahtjevaju da se ukinu škoske takse. Taj predlog vriedno bi donieti čim podpunije, da se vidi kako se mešetari sa novcem dobljenim od školskih taksa. Uvele

PODLISTAK.

Kletva divojačka.

Narodna istarska pjesma. Priobćio Pave Špada.

Dva se mlada u šumici ljube,
Nitko ne zna neg trava zelena.
Travica je ovcam povidala,
Bile ovce svojemu čobanu,
Čoban pravi na putu putniku,
Putnik pravi na moru mornaru,
Mornar pravi selu maljahnemu,
Malo selo majki divojkinoj,
Divojka je travu proklinjala:
Ditelino travo povenula,
Bile ovce razdrli vas vuci,
I čobane pobili te Turci,
I putniče što si putovao,
I mornare na dno mora pao,
Malo selo kugom pomoreno,
Kad si meni poštenje uzelo!

Junak Pave i Turci.

Narodna istarska pjesma. Priobćio Pave Špada.

Zaspa Pave na zelenoj trave
K njemu dojdu Turci janjičari
Ukrali mu maljahnu ljubčicu
Ukrali mu ovcu beljušicu
Ukrali mu gusla javoricu
Ukrali mu skopca devetaka,
Na komu bje zvono od dukata
Samo kladvo od suhoga zlata.
Kad su bili usred crne gore
Zapivala Pavina ljubčica
Zablejala ovca beljušica
Zasvirala gusla javorica
Zazvonilo zvonce od dukata
Samo kladvo od suhoga zlata.
Ontrat se je Pave probudija,
Na žive je noge poskočija,
Trkom trči priko polja ravna,
Kako zvizda priko neba sjajna,
Na vrh gore Turke dostignuja
Pak je Turkom tako govorija:
„Boga vami Turci janjičari,
Podajte mi mladu l'ubičicu“.
Odgovore Turci janjičari:
„Sve ti damo ljube ti ne damo!“
Kad je Pave riči razumija
Od bedra je sablju povadija
Pak ti siče Turke janjičare
Sve poseče nitko ne uteče
Šam si Pave sebi slavu steče!

Srce od azbesta.*)

Bila je va jednem malem mestu devojčica, koj je, kako su pravile njije prijatelice kad je bila još detešce i spala va zibele, zločesta vila ščupala teplo i crljeno srce, s ken je bila na svet prišla, pak joj va prsa stavila drugo od belega i mrzlega azbesta. Zorino srce je zločesta vila dala jednoj drugoj devojčice.

*) Beli kamik ki se more steplit.

To je bil razlog, da je Zora, kad je ponarasla, bila vavek tužna. Brižna mala je znala, da ga ni ognja, ki bi mogal srce od azbesta steplit i bila je za to jako nesrećna. Kako more bit srećna devojčica, ka zna, da će njoj srce bit ledeno za celi život?

Jedan dan se j' zaputila do mudrega starca, ki j' bival na jednem bregu, pak mu je rekla:

— Dobri starče, ki sve znaš, biš mogal zgrijat moje mrzlo srce od azbesta?

— Nisam ja već za to, drago moje dete, odgovoril je starac. Ma pusti mi tu svoje srdašce od azbesta; provat ću, da ga na crljenem ognju steplim.

Zora je svaki dan pohajala do starca-mudraca i pitala ga:

— Dobri starče, ki sve znaš, si mi zgrijal moje azbestovo srdašce?

A starac bi odgovoril:

— Dan i noć sam ga na ognje držal ma zgrijat ga nisam mogal.

Pasalo j' leto dan i Zora se je štufala i rekla j' starcu:

— Vrati mi srce, kad ga ne moreš zgrijat. Gren k drugemu mudracu, ki boje zna od tebe.

— Provaj, dobra Zorko, odgovoril joj starac.

Cesta, po koj se j' Zora vraćala z azbestovim srdašcem v rukah, je bila sva pokrita snegom.

Popostala bi kad ter kad i htela ga j' s dahom steplit. Ale srce je vavek bilo mrzlo, a Zora je plakala ....

— Zač plačeš Zorko? — pital je sin onega starca. I Zora mu povede uzrok plača. — Starčev sin se j' nasmešil i rekal je:

— Dajmi to tvoje azbestovo srdašce; ja ću ga steplit.

Ja znam tajnu besedu, ka more svako srce zgrijat, bilo ono neznam kako mrzlo.

— Evo ti moje srce, odgovori Zora, daj reci mu čarobnu besedu.

Sin starca mudraca zval se je Ljubimir, progovori tajnu čarobnu besedu Zorinemu srcu.

— Istina, istina je, kričala je Zora sva blažena; moje srce počinje se grijat. Ku si ono čarobnu besedu rekal mojmu srcu mudri mladiću, s kem si va jedan čas storil ča ni oganj nikada mogal?

Čarobna riječ, s kom sam tvoje plemenito srdašce ogrijal je: Ljubav. Ne reci ju nijednemu.

su se tobož za ustrojavanje pučkih škola, a rabe se za prkos-gimnaziju i za štipendije takodjer u Italiji, i Bog zna sve za što. Nek plaćaju občine i občinari za talijanske hire!

Kod razprave **proračuna školske zaklade za godinu 1901.** dao je zast. Spinčić u ime svojih drugova izjavu, da će oni glasovati proti tomu proračunu, pošto se baš u školstvu čini groznih nepravica hrvatskom i slovenskom narodu, kao i učiteljstvu u Istri, i pošto se sa školskimi taksami pravi zulum tjera. Za odnosnoga govora bilo je buke tako da je predsjednik dao izprazniti jednu galeriju — al onu koja bijaše manje kriva. Poslie govora bilo je grdnoga okršaja medju zastupnici. Zast. Bennati, komu da je neki asesor rekao da je Spinčić napao zemaljski odbor radi zloporaba sa novcem školskih taksa, veli da ako je zloporaba da ih čini c. kr. zemaljsko školsko vieće. te prema zastupnikom manjine: govorite talijanski! Spinčić njemu: Ako neznate hrvatski uzmite si tumača! Ugledajte se u postupak u saboru u Českoj i Tirolu! Bennati odgovara: mi imamo druge ideje! Spinčić: ideje talijanske (baš su njeki talijanski zastupnici čitali list toga imena). Bennati: Najčišća i i najsvetija — talijanska ideja! (Čujte mačja trubila!) Bennati na dalje: Ako je gospod. zast. Spinčić pošten, reći će talijanski što je malo prije hrvatski rekao. Spinčić kao lav: Od jednoga Dra. Bennata neću se učiti poštenja! Na to je Bennati potrčao k klupi gdje bijahu Spinčić i Mandić. Spinčić ga je postranice mirno gledao, Mandić je ustao, a šijor Bennati se je odaljio. Zamješali se dugi zastupnici. Predsjednik izpraznuje i drugu galeriju, i veli, da je nastao nesporazumak. Malo po malo se je bura utišala. Talijanske novine su o tom nepodpuno, krivo izvjestile. Većina je proračun prihvatila.

Kod razprave **pokrajinskoga proračuna za 1901.** izjavlja zast. Mandić u ime manjine, da će on i ona glasovati proti tomu proračunu, jer neće da dozvoljava novaca, kojim se širi nemoral i korupciju medju pučanstvom Istre. Proračun većina prima. Primila je takodjer eventualni predlog, da u buduće pokrajina pobira potrošarinu. Htjeli bi da se počinja još više upravo svinj . . . nego li do sada baš i sa potrošarinom.

Razpravlja se **utok njekih občinara Pule proti Puljskoj občini** za to što je kupila zgradu radničkoga družtva. Dr. Laginja veli da je občina mogla družtvu inače pomoći. Al nije smjela, zadužena kako je, kupovati nepotrebitih stvari. Kod te prilike saznalo se je da ima občina Puljska do milijun forinti duga (to su talijanske uprave!) Dr. Laginja napao je i na zemaljski odbor koj je onu kupnju potvrdio, dočim neće da potvrdjuje koristnih zaključaka hrvatskih občina kako bijaše onaj glede doprinosa za kapelaniju i kapelana u Sv. Križu. Načelnik Puljski Rizzi i ašešor Chersich se brane, al slaba njim je obrana.

Razpravlja se takodjer utok Martina Perkovića i drugova iz Smoljana, proti tomu što je zemaljski odbor ukinuo jednu odluku većine občinskoga zastupstva iz Sanvinčeti, kojom bijaše odlučilo ustrojiti dvie škole. Tomu se je protivio načelnik Doblanovich i junta. Dr. Laginja govori kod toga hrvatski krasno, tako da će se taj govor za onaj narod tamo morati u cielosti i posebice tiskati. Doziva u pamet Doblanovichu kako su njegovi stariji Hrvati, kako je i on sam u svojoj mladosti hrvatski rad govorio i Kačića pjevao, te kako je sad izdao svoj narod usljed vladajućega sustava. Predbacuje zemaljskom odboru, kako uništuje ono što bi se dobra htjelo učiniti, mjesto da u dobru podupire i podpomaže.

Poslie razprave još jednoga utoka, rekao je predsjednik da pretrgava zasjedanje, i da će se sjednica držati opet oko 12. septembra. Onda će se razpraviti zak. osnova o obć. činovnicih o obć. lječnicih, od vlade zabačena, a i neke osnove o promjenah občinskoga i zemaljskoga izbornoga reda. Gospoda bi rada još koju promjenu, da mogu lakše gušiti naš narod!

Dopisi.

Iz Kaštelira. Ki piva, ali kanta zlo ne misli. Tako su govorili i govore još i danas naši stariji. A bome lipo je pivati. A da je pivanje lipo, to znadu i naši Kranjčići, ki tako lipo svaku večer pivaju, da ih je lipo čuti. Cast njim i hvala i slava. Najviše pak moramo pohvaliti onoga vridnoga mladića Kocijančić Antona, ki pivače skupi, ih uči i ravna. To je vridan mladić. U njega bi se morali ugledati svi drugi mladići, ki bi mogli pivati ali ne će, jerbo su lini. A što ni lipo čuti one krasne hrvatske pisme? Manko ih razumimo! Altroke oni niki, ki kantaju po Kašteliru: Son na kariole, son birbante. Pivaju da sami ne znadu što. — Žalostna im majka!

A sada drugo. Mi uvik zidamo crikvu, i nikad niš ne vidimo. Jadni mi! Ki je tomu kriv? Naši poglavari. Mi kućegospodari smo bili pripravni da svaki da za crikvu toliko, koliko mu kampanja premore, a tako bi bija svaki kmet platija svoj dover u dva tri lita. Ma na podeštariji nisu bili tega zadovoljni, jerbo da bi treti del kmeti iša tako u rovinu. I naš župan Mekiš je bija prvo s nami ali su mu zapritili u podeštariji, da ne smi držati s pukom, nego sa šijori, jer da ni on delegat nas drugih, nego delegat ali župan od šijori. A to je pak prava istina, da ni naš župan. Jedno za to, ki se za nas niš ne skrbi a drugo zato, jerbo mi ga nismo išli nikada votati u Vižinadu, nego njega votaju šijori i tih nikoliko brižnih naših gladuhi i prodanci. Dunke i on je bija prvo s nami, da mi kmeti damo za crikvu, koliko ki primore. A sigurno bi smo danas imali crikvu gotovu. Ma naši poglavari šijor no. Oni su učinili duga za 1800 fijorini puli junte ali ga niste učiniti, a mi da onaj dug platimo u 30 let s adicionali. Ala ćemo freško stati! A kako stvari gredu poli nas, od 30 lit bi moglo doći i 90 lit. Dunke moji dragi ja ne znam, kako će to biti. Tako će nas naša dica kasnije i proklinjati ako budu morala čuda lit platiti adicionale na crikvu, će nas proklinjat za to, što smo njim to plaćilo na hrbat naprtili. — A mi brižni nismo tomu ni mrve krivi. To je maslo naše dobre gospode, ki vladaju proti volji puka. Pak se još najde tako šturlavih ljudi, ki š njimi drže i govore, da je dobro s gospodom držat. Da, dobro je za njih, ali ne za nas. Jerbo dok mi s njimi držimo oni nas muzu i lupe dok je šta na nama, a kada niš nimamo odbace nas kao škorcu od limuna. Da, dragi moji, tako je. Tako ćemo svi kmeti poći u rovinu, altroke kako oni govore, da bi iša treći parat kmeti u rovinu da svaki plati po svom premoženju. Ću svršiti sa željom, da nas Bog očuva od tih naših pijavic i nam da dade pravu sloščinu, da zataremo te naše mučitelje. Od kuge, munje i grada i talijanskoga smrada — oslobodi nas Gospodine!

Iz Moščenic, 20. augusta 1901. — Hvala Bogu, stol je prostrt za svi prijatelji, ki žele sreću i dobro našemu hrvatskom narodu i narodnoj stvari. Kako ste Vi već javili jedanput va „Narodnem Liste" naša nova „Hrvatska Čitaonica" imet će jednu lepu veselicu nedelju na 25. o. m. Taj dan nadamo se imet jednu jako lepu zabavu. Prit će i vapor z Reki za prijatelje, ki budu oteli pohodit nas. Taj vapor će poć z Reki na 3 ure zapodne, a dotaknut će se Voloskega, Opatije i Lovrana. Ako bude čuda ljudi, a prilika je dobra, prit te dva vapora. Imet ćemo i muziku iz Sušaka. Bit će dakle jako lepo. Pozivljemo ovim sve naše prijatelje i rodoljube neka po mogućnosti pridu tu našu slavnost uzveličat. Ako ne bi ki prijel poziv neka isto pride. Svaki naš čovek bit će nam dobro došao, a mi ćemo nastojat, da bude zadovoljan i da sobom ponese lepe uspomene iz Moščenic. Do vidova dakle u nedelju!

Ča piše „teta Jambrožija".

Piero Batara je još jedanput dopustil, da mu „teta Jambrožija" zasmrdi štamparija. I tako smo imeli čast videt „tetu" i pasanu nedelju. I još će ju nekoliko puti Batara štampat, i to sve dotle, dok Talijani sami ne store štamparija. Zač Talijani se nisu još pravo složili, kade bi ju storili. — Neki bi oteli, da se ju stori va pekarice puli Mužgic, drugi va Štirnovoj štale, treći va Berkinoj konobe, četrti da puli Šrajbera, i tako dalje, dočim Krstić ne će nego da bude štamparija puli Turak. Još ne znamo čigova će valjat.

* * *

„Eppur si muove". Tako piše Bedintar va zadnjoj svojoj spudaćere. A to će reć, da se ipak neč movlja. — A ča se to movlja? Kolca se movljaju va Bedintarovoj glavine. Da vidimo: On piše, da je već imel priliki dokazat, da ni potrebita borba od Hrvati i Slovenci s jedne strani, a s Talijani s druge strani. On da je dokazal, da ta borba ni potrebita.

Se spamećujete vi da je on to dokazal? Ne, nego ja znam, ča se vi spamećujete. Vi se spamećujete, da je Bedintar pred par let dokazeval kakove nepravice nam delaju Talijani i vas crjen od jada na tolike nepravice on je pozival sve **Hrvate i Slovence z Istri, da zamu drvo pak da mlate po Talijaneh kako po bakalare.** Altroke da ni borba potrebita. Nego Bedintar je pred par meseci dokazeval neč drugo. On je dokazeval, da v Istre nima ni Hrvati ni Slovenci, nego svi da su Istrani od istarskega partida, a va zadnjoj „tete" nam na više mesti dokazuje, da v Istre ima i Hrvati i Slovenci. On piše od besedi do besedi ovo: „Drugačije pak postupamo sa **većinom od Hrvati v Istre.** Che nova lá! Odkuda su sada najedanput prišli ti Hrvati v Istru? — Koliko je već Krstić posporkal karti, koliko je već crnila potrošil, da dokaže, da ih v Istre nima? On je sam pisal va „tete Jambrožije" neki dan ove besedi: „**Govorit od Hrvati v Istre je najveća ludorija na svete**". Ste čuli? Po Krstiću, svaki ki govori od Hrvati v Istre dela najveću ludoriju od sveta, a Krstić ne samo da govori od njih na više mesti nego on još i sam dokazuje, da ih ima va Istre. Ča mi ga je to svoje? Odkuda ta promjena? Ki vetar je opet zapuhnul va njigove ženske mudandi, da je on opet obrnul — salo?

* * *

Huncutarija prve meri. Bedintar piše: „Mešati nas sa Talijani, prikazujuć nas kao takove, je huncutarija prve meri, ač narodno-istarski partid broji ne samo Talijani nego i Slovinci . . ." Dobro, ostanimo puli tega narodnega-istarskega partida. Mi znamo da ta, kako ga Krstić zove — istarski partid ima v rukah svu vlast v Istre. On se mora skrbet za puti, cesti, a osobito za škole. Va tem istarskem partide ima Talijani i Slovinci, po tem i jedni i drugi bi morali imet jednaku vlast. A mi pitamo, je ta „istarski" partid storil kada god ča za Slavince? Pustimo za sada ća cesti i puti i drugo, držimo se škole. Škola je dan današnji najpotrebitija inštitucija — to zna već i svako malo dete. Va ovo vreme napredka dete prez školi ostat će za vavek gluho i nemo i slepo za sve ča se okole njega zbiva Sada homo malo do Voloskega. Su na Voloskem svi od istarskega partida sve sami Talijani? Ne, zač najveća većina njih te reč da oni nisu Talijani, nego Slovinci. Dobro. Neka mi se malo povede ča je ta istarski partid storil na Voloskem dobra za te svoje Slovince? Je morda dal tem svojem Slovincem jednu školu da se moru va svojem materinskem zajike učit dobremu?

Zlodeja su njim oni dali. Va trejset i više let ča je ta takozvani „istarski" partid vladal na Voloskem ni bil vredan dat Voloskim Slovincem jednu školu, dočim je dvem ale trim privrandranem Kalabrezom „istarski" partid dal ne samo meštra nego još i meštricu. Ča ni to huncutarija prve meri? Homo sada malo do Lovrana. I tamo govore svi: Mi smo Slovinci! a kad tamo va samem meste nima jednega Poperdila, ki bi govoril z decom Slovinski. A ne samo to, nego brizni lovranski Vanjščaki, keh je više dve tisuće, sa svem tem da govore da su Slovinci nimaju ni jedne slovinske školi, dočim Talijani keh bi se na prsti nabrojilo imaju tri meštri, ste čuli? Tri meštri imaju lovranski Talijani, a tisuća i tisuća lovranskeh Slovinci nimaju ni jednega. Mi Hrvati imamo intanto jednega — ma tega smo mi po sile dobili.

I tako pasevaju svagde po Istre ti brizni Slovinci, ki te da po Krstićevoj ricete jedu z gospodom črešnje. Ča je bolje to pojidu gospoda Talijani, a brizmem Slovincem ostaju samo repi i oglodane paščice. Pak da ni to huncutarija prve meri!

* * *

Proti popom. Plaćeni Krstić piše, da on se ne bori proti Hrvatom v Istre, nego proti popom. Gracie na kumplimentu! Kako se vidi, Krstić bi nas otel malo poštimat, tobože da on ga nima proti nam, nego proti popom. — A zač ga ima Krstić proti popom? Za to, zač te tako Talijani, ki ga plaćaju. Ki je učinil, da je naš puk v Istre odprl oči i progledal sve tatarije, lupeštine, prevare i zavaje ča su ih Talijani delali, a i danas ih još delaju na škodu Slovinskega i hrvatskega sveta va Istre? Ki drugi ako ne popi.

Naš puk v Istre ni imel, a na puno mesteh nima još ni danas študijaneh ljudi — tu je bil jedini pop, ki je ča znal i videl ča se to s pukom dela. I pop je skočil na nogi, zapretil taljanskim krvopijam: — Ne ćete dalje! Dosta je tega vašega gospodstva, dosta je tega vašega lupeštva i razbojstva. Dole nedostojni. Puk je razumel glas svojega popa, i počel je prihajat va se, a to Talijane srbi i peče — i zato oni plaćaju Krstića, da onako gnjusno, smradno i bezobrazno piše proti popom, kako on to piše proti biskupom, proti moščeničkemu plovanu, proti Vrbki iz Laniše, proti Vitezići iz Lindara i tako dalje i tako dalje. Nego pustimo mi njega — on je za to plaćen, tako da mi znamo, da je već i njemu samemu težko onako grdo pisat proti popom, kako ga vade talijanski framasoni. Ale ča će no? Ako va jednem ale va dveh brojeh odi „tete Jambrožije" ne pride vanka ča proti popom, već ti Talijani skoče na svojega Bedintera kako i pasi i zalaju na njega: — Čo, perché non ti scrivi contro i preti! Che Dio ne mazza se ti čapi più un boro de noi, se non ti scrivi contro i preti". I Krstić mora sest za stol i pisat proti popom, zač ako ne: — senza un sold morettina ti me lassi, senza un sold, senza un sold . . . .

* * *

Krstić i iredentisti. Plaćeni talijanski Bedinter piše, da je Istra spadala kroz vekovi pod Habsburžku Dinastiju, pak da se nisu Talijani nikada zneverili našoj dinastiji, a leta 1866, da su se Lovranci, Veprinčani, Moščeničani i Kastavci borili sa Talijani Rovinjezi, Piranezi i Koprani proti Italiji. I tu ćemo se malo fermat.

Da je sva Istra spadala kroz vekovi pod Austriju, to more napisat samo jedan Krstić, ki je navajan davat svetu rog za sveću. I dete, ko je čera svršilo školu zna dobro, da se je jedan dobar del Istre i to baš ona mesta odkuda su Bennati, Bartoli i drugi talijanski deputati, za keh su glasovali naši mački — zneverili spal pod Veneciju, i da je jedva pred 100 let kada je Venecija propala spal taj del Istre pod Austriju. Kada se je pak 1848. leta jače razmahala rebelion va Italije proti Austrije, onputa su i naši istarski Talijani počeli dizat nos, da bi i oni radi pod Italiju. Tako je sva sila istarskeh Talijani dezertala va Italiju već 1859. leta, a najviše ih je dezertalo 1866. leta, tako da se more reć, da su pod Visom bili samo istarski i dalmatinski Hrvati. Tako govori storija! A storija nam poveda i to: da su leta 1866. Talijani va Labine dan i noć stražili kada će se pokazat talijanska flota, a va Rovinje, Kopre i Pirane bilo je sve pripravno, da se Talijane dočeka. A istarski Talijani su ostali i unapred takovi, oni se vavek nadaju, da te danas jutra spast pod Italiju. Hote malo va Rovinj, Piran ale va Kopar, pak kantajte cesarsku pesmu da vas čuju Talijani. Ala ćete bezat, to vam ja govorim. Altroke verni! Pak najzada i sam Krstić, dok ga nisu plaćali, pisal je va „Tete Jambrožije" od leta 1896. da su istarski Talijani „nespašeni Kalabrezi" a to će reć „iredentisti", ki ne gledaju nego

kako bi prišli pod Italiju. Pak sada mi neč brbljo o talijanskoj vernosti! Bog videl i ludini beči kakovu moć imaju!

* * *

Krstić je opet obrnul — salo. On je sada počel gladit Slovence. On ih hvali — a to ni za niš. Ča je pak ta propromjena! Mi ćemo i to malo zistudijat! On hvali i doktora Tavčara, dapače on piše od besedi do besedi: „Danas dr. Tavčar, deputat va Beče, vodi va Kranjskoj borbu jednaku onoj, ku vodi Dr. Krstić va Istre". A malo prvo govori, da se je liberalna kranjska stranka našla s njim „na jednem te istem bojnem polje".

Mi se nikada ne pačamo va kranjske stvari, zač to na nas ne spada. Ali poznajuć koliko doktora Tavčara toliko i liberalnu slovensku stranku, uvjereni smo, da kad bi Krstić kakogod prišal med kranjske liberalce. i tamo med njimi opetoval ono, ča je napisal va zadujoj „Tete Jambrožije" da bi za vas odgovor dobil jedan takov vritnjak, da bi za semi Jambrožininemi mudandami zletel va Kravju dolinu — rakom žvižgat. Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabianni ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Dr. Salo's — Grössenwahn. Wir sind mitten in den Hundstagen. Die Hitze ist schier unerträglich. Jedermann trachtet sich vor ihr zu schützen und geht auf die Sonne, nur wenn er gerade gezwungen ist. Dr. Salo ist aber gezwungen Tag täglich bei brennender Sonne von Mattuglie nach Volosca zu gehen, da er sonst nichts zu essen hätte. Die sengenden Sonnenstrahlen haben auf Salo's Gehirn schlecht gewirkt. Vorige Woche, nach einem äusserst heissem Tage und nachdem er zweimal in Volosca war, setzte sich Dr. Salo blos in Gatien und Hemde (ohne Aermel und stark decoltiert) der Frau Ambrosini zu Tisch und fieng an für die nächste Nummer der „Tante Jambrožia" (so nennen wir sein Schmirblatt) zu schreiben. Auf einmal wurde er von Grössenwahn befallen. Er glaubte plötzlich ein zweiter Bismarck geworden zu sein, er glaubte zum Schutze der bedrohten (?) deutschen Sprache in Agram und Liburnien auftreten zu müssen und da schrieb er in italienischer Sprache einen Artikel: „Der Kampf gegen die deutsche Sprache in Agram", und liess ihn ins Deutsche übersetzen. Darin greift er die croatische Jugend in Agram an, weil sie eine Action gegen das Ueberhandnehmen der fremden Sprachen und des fremden Einflusses in der croatischen Hauptstadt unternommen hat. Durch diese fremde Einflüsse wird ja der Stadt Agram förmlich der Charakter einer croatischen Hauptstadt genommen. Jedes Volk, jede Nation hat aber das Recht und die Pflicht ihren nationalen Charakter zu wahren. Darum wird kein vernünftiger und ehrlicher Mensch es der croatischen Jugend verargen, dass sie diese Action gegen das Ueberhandnehmen des Fremden in der Hauptstadt Croatiens unternommen hat. Was haben nicht seinerzeit die Reichsdeutschen unternommen, um sich von allen französischen Einflüssen in der Literatur, im Gesellschaftsleben, im Handel, und Verkehr zu befreien? Was thun nicht jetzt noch die Magyaren um ihre Hauptstadt Budapest von allen fremden Einflüssen zu säubern? Also was andere begründeterweise thun, das will Krstić den Kroaten verwehren! Krstić Beschützer der deutschen Sprache, der deutschen Nation. Ist das nicht die höchste Ironie! Es wäre thatsächlich sehr traurig um die deutsche Nation bestellt, wenn sie eines solchen Beschützer benöthigen würde wie es Dr. Krstić ist. Wir glauben die hiesigen Deutschen müssten gegen diese Anmassung des Dr. Salo aufs feierlichste protestieren. Was aber Dr. Salo von der beschmutzten Tafel mit deutscher Aufschrift in Volosca schreibt, das ist ganz falsch. Diese Tafel ist jahrelang dort gestanden, ohne dass sie jemand beschmutzt hätte. Nun aber haben die Parteigenossen des Krstić diese Tafel besudelt um nur die Schuld auf die Croaten werfen zu können. Das ist die sogenannte italienische Kampfesweise nach dem Wahlspruche: „Alles wagen".

Zum Schlusse noch das: Dr. Krstić begrüsst in seinem Schundblatte das neue „Abbazianer Tagblatt" als seinen Collegen. Wir sind überzeugt, dass der Redacteur des neuen „Abbazianer Tagblattes" protestieren wird, dass er vom Dr. Krstić als sein College genannt wird; und damit thun wir Schluss.

† Dr. Kaizl.

Velika je nesreća zadesila naš bratski češki narod. U cvietu muževne dobe, u 47. godini, završio je svoj život umnik, dugoljetni zastupnik naroda Dr. Kaizl bivši ministar financija. Sva Češka plače nad grobom svoga velevriednoga sina, a plače i njegova mlada gospodja sa dvie sitne djevojčice. Sa svih strana našega cesarstva stigla je koliko pokojnikovoj gospodji, toliko i na klub kome je pripadao sva sila brzojava. Pridružujuć se velikoj tuzi i žalosti bratskoga češkoga naroda i onoj razviljenoj Udove priobćujemo ovdje brzojav, što ga je na glas te goleme nesreće naš prvak i narodni zastupnik g. profesor Spinčić, pokojnikov mnogoljetni drug i prijatelj upravio na pokojnikovu gospodju:

Ekscelenca Kamila Kaizl

Karlin - Prag.

Molim blagoizvolite primiti moju najdubliju sućut nad preminućem Vašega dobroga supruga glasovitoga českoga domoljuba, dobro poznatoga i med Hrvati, moga prijatelja. Kriepio Vas Bog i uzdržao zajedno sa dragimi kćerkami.

Vjekoslav Spinčić.

Pokoj mu vječni!

Škola u Voloskom. Od zaslužnoga ravnateljstva Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo danas ovaj

Br. 360.

Oglas.

Ravnateljstvo Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru otvorit će 2. septembra 1901. svoju školu u novosagradjenoj školskoj zgradi kraj svetoga Roka u Voloskom.

Upisivavje one djece koja žele stupiti u tu školu biti će u istoj zgradi u sriedu na 28. i u četvrtak na 29. o. mj. od 9 ura u jutro do podne.

Podpisano pozivlje sve naše čestite i vriedne rodeljube, da svoju djecu pošalju u družbinu školu, gdje joj je zajamčen — uz dobar napredak — i liep uzgoj, kakov se može polučiti samo u školama sa materinjim jezikom.

Volosko-Opatija, 22. kolovoza 1901.

Ravnateljstvo Družbe
sv. Cirila i Metoda za Istru.

Ovemu ne treba tumača. Roditelji, koji ne će da ih djeca jedan put proklinju, gledat će da ih upišu va našu novu školu. — Dosta je već bilo te sramoti na Voloskem, da se naša krv morala trovat va tujem duhe i zajike. Zahvalimo dičnoj našoj družbi, ka nam se je smilovala i dala nam školu va našem lepem i sladkem zajike!

Pozor! Pozivlju se svi oni, koji su na 13. o. m. bili zibrani za fiducijare za izbor jednoga člana i jednoga zamjenika komisije za IV. razred poreza od tečevine (industrije) da odmah pošalju podpisane obe glasovnice skupa sa legitimacijom na Dr. I. Poščića u Volosko. Izabrat će se jednoga člana iz Kastavščine a zamjenika iz Voloskoga-Opatije. Izbor bit će na 28. o. m. dakle glasovnice moraju doć najkasnije do 25. o. mjeseca.

Rokovo. Petak na 16. o. m. bil je na Voloskom samanj sv. Roka. Na ta samanj običaje prit puno sveta iz bližnje Kastavščine a i z Reki. I ovo leto bilo bi prišlo ta dan na Volosko pano sveta da ni vreme sve pokvarilo. Već rano jutro za 6. urom počel je daš levat kako na kuntrat pak je dažilo sve do polna. Zapodne okole 3 uri je opet razvedrilo pak je prišlo unešto sveta s Kastavščine na Volosko, ki da se pomoli sv. Roku, ki da ča kupi, ki opet da se pozabavi. Okol 6. uri večer prišli su k Joškotu „Lovoraši" z Opatije pak su tamo složno i lepo zapevali nekoliko lepeh pesmic. Kad su Lovoraši počeli pevat skupilo se je va Internationale i spreda pred kućom i na ceste sve puno ljudi, ki su željno poslušali lepo pevanje „Lovoraša". Tako smo se zabavljali z „Lovoraši" sve do 8 uri na večer. Na 8 ur poredali smo se „Lovoraši" i Vološćaci u red pak smo šli pivajuć kroz Volosko. Kod Perčići smo se z Opatijci pozdravili a mi Vološćaki vratili smo se pivajući nazad k Joškotu. Baš nam je lepo pasalo vreme va družtvu „Lovoraša". Već za podne se je na Brajdice počelo tancat. Tamo je imel tanac naš Viko Trinajstić. Nego radi slabega vremena bilo je na tance jako malo ljudi iz vana. Na večer je bil tanac razsvetljen z eletrikom, pak se je veselo do polnoći tancalo. Slabo vreme je puno naškodilo našem oštarom.

Opazili smo ovo da ni nijedan naš domaći ni izvanjski čovek šal va talijansku kafetariju biru pit. Tamo je bilo samo nekoliko novopečeneh Talijani á la Duro i Šestica. Već na 10 ur se je kafetarija zaprla. Tako je pravo! Zač bi naši ljudi davali dobitka našem neprijateljem. — Svoj k svomu!

Prvi biljet od vižiti štampan va kalabrežkoj štamparije na Voloskem. Kade je ta kalabrežka štamparija, to još nijedan pravo ne zna, to je još va — šekrete . . . Ale zna se, da je štamparija već tu. Mane je za nju povedal debeli Juže od Jajca i rekal mi je: „Tisti Taljančki su fejst fantji. Kar oni reku — to mora bit. Taku je blo zi kažinom va Baciji. Oni so rekli: Mi hočemo imet kažino — i imeli su ga. Zdej so rekli: Mi hočemo imet bukvedrukeraj — i bojo imeli bukvedrukeraj. Jest, per mej duš, fejst fantje:" I va istinu oni su intanto le nekako zikjukali vanka tu štampariju va koj će se od sada napred štampevat „teta Jambrožija". Nego lahko je njim delat štampariju. Oni imaju već odkada slova za nju — vi se spamećujete ona vela, lepa, zlatna slova od kazina: „Casino di lettura" i „Leseverein". I odlučili su, da te njim ta slova rabit za novu štampariju. I već su ju provali tu štampariju. Za provu je ordinal Untantin jedan biljet od vižiti. I sve je bilo već pripravno za tu provu, na ku su prišle Mužgice, Berka i druge notabilità del partido del „Salo" di Volosca. Prišal je to se razume i Krstić — ter on će bit direktur od te nove tiskarni. Još su čekali samo, da pride Rompimakine, kega su poslali v Opatiju k Šikiću, da pernese slova od kažina. Kada je Rompimakine prišal, složil je na tla nekoliko slov, keh je Krstić pomazal z nekakovum mastum, s kum se Berka i Mužgice pituraju i sve je to pokril z jednom stomanjom, ku mu je od mala dala stara Jambrožija. Sada je Krstić pozval Južeta od Jajca i rekal mu je, da neka se sede na onu stomanju, zač da sada će se štampat biljet od vižiti. I Juže vas vesel rekal je: „Neč se ne bojte, jaz bom fejst pritisnil." I Juže je sel na stomanju i počel je z onom svojom debelom — recimo skinom va istinu „fejst" pritiskat. Kada je već nekoliko vremena pritiskal, rekal mu je Krstić, da dosti. I Juže se je stal i jako se je tužil na te „ferdamane puhštabe" (slova), ke da su mu se zarinule nutar va meso. Krstić je dignul stomanju i raztegnul ju je pred svemi, da vide Untantinov biljet od vižiti. I svi su pogledali tamo i svi su na jedanput obledeli. Na stomanje bilo je z velemi slovami naštampano: ASINO. On šegavi Rompimakine stavil je na tla slova kako su bila na kazine, samo da je od besedi „Casino" odpalo ono C i tako ostalo asino. I to je imela bit prva prova taljanske štamparije na Voloskem, i to je imel bit Untantinov prvi biljet od vižiti, štampan va kalabrežkoj bukvedrukeraj?! Ne povedajte mi, s kakovem nosom su ostali brizni Voloski poperdili, kada su to videli, i kako se je Juže, ki se je celo to vreme česal zada — kako smo ono rekli — na škine, tužil: „Verdamana tašna bukvedrukeraj, ta druka fejst — hudič kak me to žge — jaz moram imet va mese tud nadrukan en pileto te fišito!

„Sokol." C. k. namjestničtvo u Trstu dozvolilo je ustrojenje „Sokola". U subotu dne 24. t. m. obdržavat će se u „Zori" u Opatiji na osam i pol na večer sjednica, na kojoj će se društvo konstituirati. Pozivljemo sve naše ljude, da po mogućnosti dodju na tu sjednicu, a od budućih izvršujućih članova nadamo se, da neće ni jedan jedinčati izostati.

Opazilo se, da su nekoji neodlučni ili se boje za opstanak „Sokola" radi velikih poteškoća. Neka se ne boje! Mi smo tome dorasli, a stalnom, željeznom voljom postići ćemo ono, na što smo se se odvažili. Neka samo i oni uzporedno i složno s nama stupaju i neka nam klipove ne bacaju pod noge dvojbom i bojazljivošću.

Ima i takovih, kojima nije jasna svrha ili ne shvaćaju vrijednost sokolstva. Premda je to „Nar. list" u podlistku jednom već razjasnio moramo sada opetovati, da je realna vidna korist sokolstva kao gimnastičkog društva u tome, da se tijelo jača i kriepi, te tako mlohavost i bolest predusreće. Da nadalje gipkost i zdravlje tijela podržava duševnu harmoniju, koja uvijek i samo dobrim plodovima radja prema onoj: mens sana in corpore sano.

Još ima jedan važan razlog, koji govori o koristi i o potrebi sokolstva kao gimnastike: ljudi visoka duha, velikana, treba malo — oni su ures naroda; ali zdravih, snažnih treba mnogo, pače treba da smo svi, jer jakost i zdravlje nijesu ures, nego potreba i za narod i za pojedinca.

Svako dakle nastojanje u tom pravcu što se mnogo puta nepravedno malouvažaje i zove diletanstvo, šport, razbibriga i možda . . . . što drugo, jeste plemeniti posao, ozbiljan, i ne samo koristan nego i neobhodno potrebit za mladiće stanovitog zanimanja; imenito za one, koji uz višu inteligenciju hoće da steknu i višu kulturu i bolju naobrazbu.

Kakovu zadaću ima „Sokol" u budjenju narodne sviesti pokazat će činjenica. Čitava organizacija „Sokola", naročito disciplina i bratska društvenost, i racijonalno vježbanje koje diže samosviest i ponos, odvažnost i hrabrost, stvara ljude i neprestano ih potiče na plemštinu i osjeća narodne svijesti.

Bolje nego riječi pokazat će vrijeme u skoroj budućnosti.

Talijanske kletve. Ja znam, da je svaki od vas čul talijanske delavce, ki ovde puli nas delaju, klet Boga i Mariju kako najgrdje Turke. Svakemu ki čuje Talijane klet, se vlasi ježe zač nebi nijedan verovat kakove grde kletve zgovaraju Talijani. S temi kletvami se kvari i naš puk ki ih čuje i zove se srčbu Božju na kraj kade se zgovaraju. Zato bi bila dužnost pulicije, da svakega ki klene Boga, svetce i Mariju, zapre i sudu zruči. Sud će ih pak po zakone pedepsat. Najbolje bi bilo talijanski smrad ki kvari naš puk, poterat v Italiju.

Nove bankanote. Na 2. septembra o. l. će počet kurit nove bankanote od 10 krun. Izdanjem oveh bankanot potežu se nazada bankanote od 5 i 50 fijorini, ke će austro-ugarska banka va Beče primat sve do 31. augusta 1907.

Albanežki divljaci. Više je novina donesla ovu viest iz mesta Obotti, va Albanije. Pred dvajset let probol je sa štiletom kapo od jednega albaneškega plemena po imenu Duka kapa od drugoga plemena, po imenu Bajanisa. I radi tega već se dvajset let ubijaju sini tega roda, zač puli Albanezi vredi osveta leta i leta. Na 10. o. m. šal je najzadnji potomak va crekav. Nego na njegovu nesreću videl ga je jedan član od obitelji Duka, ki je valje potekal k njemu i probol ga z nožem. Na to su ljudi, ki su bili va crekve počeli strahovito vrišćat i valje su se razdelili na dve strani: jedna stran je bila za Bajanisa, a druga za Duku. Sada je nastalo mej obemi stranami klanje z noži i štileti, a rabile su i puške i revol-

veri. Kod tega je poginulo 7 osoba, a 23 su teško ranjeni.

To se je dogodilo va meste od kuda je Krstić, i za to nimamo čemu da se čudimo, kada vidimo neke stvari, ke se događaju va Rukavaščine i va Leprinaščine. Tu je bilo već i ubojstva i ranjeneh i svega zla, a tega svega ni bilo, dokle ni mej naš puk prišal Arnaut Krstić. Kako se vidi, on gre samo za tim, kako bi i va našeh mesteh zavladala ona divljačtva, kakova se događaju va njegovoj patrije, kade se ljudi va crekvah gnjave i kolju, kako blaga. Za to bi Krstić puno bolje storil, da pusti naše ljude na mire, i da gre vaje z dolum va Albaniju svoje ljude učit reda i krščanske ljubavi, da se ne budu mej njimi događajale strahote, kakove su se događile pred nekoliko dan. I još mi prihaja van s nekakovim „osar tutto". To je to sakraboljski „osar tutto".

Gosp. Ksaver Sandor Gjalski, znameniti hrvatski romancier, prišal je za nekoliko dan sa svojom milostivom gospojom v Opatiju.

„Zadnje pjesme". Tako se zove knjiga pjesmic, ča ih je pred malo dan štampal naš vredni i proslavljeni pjesnik i naš domorodac Rikard Katalinić Jeretov. Mi ćemo o toj knjige progovorit na dugo i na široko; za danas spominjamo samo to, da su te pjesme gosp. Katalinića va istinu vrlo lepe i da ne bi smelo bit jedne hrvatske kuće, ka ih ne bi dobavila. Ki želi dobit tu knjigu ka košta samo 75 soldi, neka se samo potrudi do našega uredničtva.

Veselje na god našega cesara i kralja. To veselje bilo je va istinu jako lepo. Počelo je već subotu — na viliju goda. Celi dan su se delale velike priprave, a prava dikota je bila videt na večer, kada su se ono razsvetlile kuće, jedna lepše od druge. Točno na osam ur šla je z Voloskega cela procesion ljudi z muzikom. To je bila bakljada. Lepo je bilo videt naše pompiere i veterane, kako marčajuć va lepem rede nosi svaki od njih v ruke po jednu baklju. Cela ta procesion ljudi šla je valje tamo do Vasanske i pokle nekoliko vremena vrnula se je do „Kvarnera," kade se je i fermala pred lepo okrunjenem i razsvetljenem bustom od našega cesara. Tu je naše hrvatsko, pjevačko društvo „Lovor" odpjevalo tri jako lepe pesme: „Morje adrijansko", „Predobri Bože" (istarska himna od g. Brajše) i „Slovenac i Hrvat". Naši „Lovoraši" su te pjesme tako lepo odpjevali, da strani gostovi, većinom Nemci, nisu mogli od manje storit, a da njim ne pljeskaju, premda se obično puli takoveh prigodah ne pljeska. Zatim je Doktor Tripold držal jedan govor, a kada je zvršil govorit, čulo se je samo: „Živio!" i „Hoch!" Ni da bi se jedan „Evviva" kade god čul. Nego ča će, naši taljanski Garibaldinci mare za našega Cesara kako i za lanjski sneg. Da njim je onde bil bust od Vitorija Manovela onputa ja, da bi vrišćali „Evviva!" Lepi ljudi! lepi patrioti su to! Za tem je muzika zasopla cesarsku pjesmu, a onputa je ciganska muzika od Jonaš Janči va sale od Kafe Kvarnera udrila sost, a malo za tim se je svet stavil tancat i tancalo se je do kasna. Mej tem su se pak naši dični „Lovoraši" sabrali pred čitaonicom „Zorom" i udrili pjevat onako lepo, kako to oni umeju. Slučajno se je onde našal i gosp. predsjednik pjevačkoga društva „Sloga" iz Zagreba, kega je pozdravil predsjednik „Lovora" g. Miran upravo lepemi besedami, nač se je predsjednik „Sloge" zahvalil i veselje je potrajalo upravo krasno i nepomućeno.

Nedelju je bila pak u 10 ur u jutro sv. maša na Voloskem, na koj su bile zastupane sve oblasti i puno drugega sveta. Zapolne na 4 ure je bila pred „Kvarnerom" tombola na kovist naših pompieri. Večer pak je na Slatine bila pučka zabava — tanac — ki je dural do kasne noći. Puno smeha je bilo, kada su na place od „Temisa" prišla deca obučena va vreče. Ala kako su hopali! Z jednom besedom — bilo je lepo. Posebice pak moramo pohvalit naše veterane, ki su se već lepo uvježbali, a tako isto i naše vatrogasce, ki su onako lepo i čisto spravni činili veliku čast celoj toj svečanosti.

Program zabave u Moščenicah. 1. Pozdrav predsjednika. 2. „Moščenicam gradu", spjevao g. R. Katalinić-Jeretov, a uglazbio g. M. Brajša — pjeva mješoviti zbor. 3. Tamburanje. 4. Gj. Arnold: „Domovini" — deklamira gosp. Ivan Deškovič. 5. Tamburanje. 6. Aug. Šenoa: „Kugina kuća" — deklamira gdjica Marija Ivančić. 7. „Hvala Bogu, stol je prostrt", šalo-igra u 1 činu. Osobe: General H. Jelušić; Žena mu Iv Peršić; Kćer im P. Negovetić; Njezin muž Iv. Ivančić; Sluga u generalovih P. Velčić; Sobarica u generalovih Ruža Velčić. 8. Tombola. 9. Ples. Kod zabave svirati će podpuna „Občinska glazba" sa Susaka.

Salo i gromača. Nedelju se je bil raznesal glas po Opatije i Voloskeu, da je Salo pal preko jedne gromače i da se je ubil. Nu mi znajuć, da mačak ako i s tretega poda jene kuće pade na zemlju, da se ne ubije tako lahko, ako ne da jušto pade na nos, poslali smo još ističe večeri našega reportera pod. Matulji i on je konštatal, da je Salo pal preko gromače, ali na noge i tako mu se ni niš traviojalo, leh se je na gromaće videlo jedan kus sala. Drugi dan pasali su Salo i gospodar mu s jednom kripicom po Voloskeu, i ni se nis drugega opazilo nego, da jin se nosi crljene, kako kapula! Par nobili fratrum!!

Mladi par. Prvu sredu na šest ur jutro oženil se je va plovanskoj crekve na Voloskem g. Aloizijo Trinajstić-Sirolić iz Varljeni, otac našeg oštara Dinka Trinajstića, u dobi od 78 let, sa g. Marijom udovom Antoničić iz D. Rukavca, starom 55 let. Sirolić se ovo ženi po treti put, a živel je sa svojom prvom ženom lepo i mirno dugih 50 let manje 5 dni. Malo je falilo, da slave zlatni pir! Kumovi: g. Ivan Trinajstić, unuk mladoženje i g. Ivan Serdoč, zet zaručnice. Mladoženja ima 2 sina, 4 kćeri i 32 unuka, ter je uza sve to, posvema zdrav i jak, a zaručnica i je dosad imela 3 kćeri i 1 sina. — Ta nas simpatični par proslavil je skromno svoj pir kod našeg oštara gosp. Dinka Trinajstića, te se je pri tom sakupilo na nazdravicu za pazinsku gimnaz ju 10 K Podarili su g. mladoženja 1 K, zaručnica 1 K, kum Iv. Trinajstić 1 K, oštar L. Trinajstić 1 K, gg. J. Sever 1 K, Ivo Večerina 1 K, M. Dujmović 1 K, N. Šafar 1 K, M. i F. Sinčić po 1 K.

Zgubila pamet. Na 14. o. m. prnesli su na bečku kliniku (špital) jednu žensku od 30 let, po obuće računajuć jednu devicu. Pitali su ju za ime, prezime od nje i od roditelji za mesto kade biva a na sva pitanja je odgovarala: Ja neznam niš. Siromašica je v noći od velega straha zgubila pamet tako da se ni već na niš spamećevala.

Nesreća blizu Trsta. Prošlu sredu za podne odputoval je vapor „Sebeniko" od dalmatinskega družtva s Trsta put Zadra. Dve milje largo od Trsta investil ga je novi ruski vapor „Mongolia" ki je upravo delal pokusi s makinom. „Mongolia" je udril uprav po sredine „Sebenika" a ov je valje napunil se vodi i potopil se. Svi ljudi su se spasili. Kapitan od Sebenika je bil nas domorodac g. I. Blažić iz Ičić. Proti kapetanu od „Mongolie" vodi se proces.

Zvonečani. tuča i deputat Benatti, kega su Zvonečani zibrali. Još se ni pisalo va gazetah, da je Zvonečane tuča potukla. A je, da bi tako ne, pred dobar mesec dan i dosti njim škode storila. Prišla je i komisijon razvidet, da bi njim se na franjkeh ča snižilo. Če ih to brižneh jako pomoć! Više će koštat komisijon lego će njim na franjkeh sniženo bit. Te mi znat potle ča povedet! Za čudo da ni Krstić ča va svojoj tanekoj pisal za tu tuču va Zvonečoj. Ter mu je Zvoneča mej drugimi krava rad ke on zmnze svojeh sto fijorini na mesec i to s naše kasi pod talijanskemi gospodari. Al briga njega za Zvonečane, ter na njegoveh sto fijorini grašica ne pada.

Ja sam štal ovi dni va naših gazetah, da su naši deputati pitali va dijete pomoć svim našim, keh je v Istre tuča potukla Samo brišneh Zvonečan ni se ni jedan spametil. Ja ne zameram našim deputatom, zač Zvonečani su kontra njim, pak ni njim nijedan javil njihove nesreće. — Al zameram Krstiću, ki ih je kako nemo blago zmutil, da ni javil tu njihovu nesreću onemu njihovemu domaćine od Benatića, pak da on za njih besedu reče. Al briga Krstića i Benatića za Zvonečane oni si misle „ke krepa ščavo", ki mu je kriv da je nem.

Za to ja ovo pišem, pak prosim da štampate g. urednik i pošaljite jedan foj na dietu neka daju i Zvonečanom pomoći, ča je pravo, ter nete dat niš od svojga, pak nisu ni oni slabi ljudi samo su brižni smućeni pak neznaju kade njim je glava. Pak ih lepo pozdravlja Zvonečan, ki svojum glavum misli.

Našem predplatnikom. Ni polovica naših predplatniki ni nam još platilo „Narodni List" ni za pol leta. — To ni va redu. Mi moramo tiskarne platit računi, pak ako nam predplatniki ne plate lista ne moremo ni mi platit tiskarnu. Zato prosimo sve one ki dobivaju „Narodni List" i ki nisu do sada platili neka nam ča prvo moguće pošalju predplatu. Neka svaki pomisli, da mi ne dobivamo niš iz Parenca nego da naš hrvatsko-slovinski puk v Istre plaća trošak „Narodnega Lista". Neka za to svaki segne va žep, pak neka barem predplatu za ovo leto plati.

Za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Dr. Vj, Pražak, svećenika na Komorskim-Moravicam K 2·72 sakupljenih u prijateljskom družtvu u Silu i u Crikvenici. Živio! — Gosp. N N. Volosko daruje 2 K za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. g. Ivan Piglić izručio nam je K 5 za družbu sakupljenih prigodom krščenja kod Jos. Piglić.

Ča je novega po svete?

Austrija. Dne 18. t. mj. proslavio je naš car Franjo Josip I. u uzkom obiteljskom krugu u Išlu svoj 71. rodjendan. Po svih mjestih naše prostrane monarhije, a i u glavnih gradovih izvanjskih država: kao u Petrogradu, Berlinu, Parizu i drugdje čitale su se tim povodom svečane mise, uz običajne slavnosti.

U Češkoj razmahala se je već sada ljuta izborna borba izmedju radikalne svenjemačke i njemačke napredne stranke s jedne strane i izmedju Staro i Mlado-Čeha, radikalaca, agraraca i socijalista s druge strane, ter pošto je sjegurno, da će pruski Svenjemci i potisnuti još više u kut napredjake, neima dvojbe, da u Češkoj neće biti tako brzo narodnog mira.

Veliki protektor Čozota i drugih spašenih nespašenih Talijana, conte Lambertenghi, talijanski konzul u Trstu, koga su držali naši iredentisti za pravog svog namjestnika, premješten je ovih dana u Njemačku, a na njegovo mjesto dolazi dosadanji talij. konzularni agent u Cetinju.

Crna gora. Crnog. poslanik obavjestio je ponovno tursku vladu o tom, kako se pripravlja 20.000 Arbanasa da navale ne samo na Mokru, nego i na druge točke crnogorske granice. Turska vlada, da će poduzeti stroge mjere, da zaprieči navalu.

Bugarska. Poznati vodja macedonskog odbora Sarafov, proti kome se je vodila prošlog tjedna u Sofiji kaznena razprava radi dvih političkih ubojstva, proglašen je nevinim.

Francezka. Sve francezke a i druge novine pripisuju veliko političko znamenovanje dolazku ruskog carskog para u Francuzku. Car Nikola II. imao bi stići dne 17. septembra t. g. u Dunkerque, gdje će prisustvovati pomorskim vojnim vježbam, a odanle odputiti će se u Compiegné, gdje će se sastati sa caricom. Carski supruzi, koji kane posjetiti i Pariz, odputovati će iz Francezke oko 20 septembra t. g.

Transval. Glasom izvještaja ratnog ureda u Londonu, (koji je, kako je, poznato kod poraza englezkih četa previše kratkovidan op. sl.) došlo je od 2. do 10. kolovoza izmedju Bura i Engleza do 21. okršaja, kod kojih bi bilo ranjeno 36 Engleza, usmrćeno 9, a zarobljeno 6 (koliko ih pak pobeglo? op. sl.)

Otvoreno pismo.

Gospodinu

albokatu Costantini

na

Voloskem.

Doznal sam, da ste Vi kasijer odi „Tete Jambrožije" zač da plaćate trošak za štampanje te „škovacere" va ku Krstićina svaku ščtimanu jedan put pobere najveći smrad, kega se njigova tikvica more zmislet. Čul sam tulikajše da Vi plaćate (ne svojemi beči nego z onemi s Parenza) Krstiću na mesec sto fijorini za to ča riga va „tete Jambrožije" svako blato na sve naše vredne i poštene domorodce.

Neki pametni ljudi su mi rekli da vi Talijani to delate samo za to, da bite naš puk ovega kapitanata odvratili od domaćeh naših sini, ki v Istre delaju za dobro odi puka — da bite našemu puku zamrazili njigov materinski jezik, da bite ga napeljali na to da on svoju krv, svoj jezik zataji pak da postane Talijan.

Ako je temu tako, gospodine albukate, ja Vas u istinu pomilujem. Pomilujem Vas najprvo radi tega ča ste se stavili va kumpaniju z jednem Krstićem, ki ih je već dosti opravil i za kega je c. k. kapitan Fabiani rekal, da bi za beči storil i takovo delo za ko se gre va peržun; pomilujem Vas još i poradi tega ča ste toliko priprost pak mislite, da ćete s „Tetom Jambrožijom" i s Krstićem nas potalijanit. Ki trubilo za malo vremena će poverovat ča Krstić va svojoj škovacere drajsa, ale strel jedan pametan čovek ne more verovat va one trubastarije ke jedan Krstić proti našemu hrvatskemu aliti slovinskemu narodu v Istre i proti našem domorodcem piše i govori.

Krstića najme svi dobro poznamo. Znajte, da su do sada svakakovi smutljivci bunili puk va ovem kapitanate proti hrvatskem rodu i jeziku pak nisu opravili niš.

Tu su bili Kuderi, tu su bili drugi talijanski hajduki, ki su puk strašili i puntali proti starine i domaćine samo da učine nesložščinu pak da nesložnu i posvadjenu braću pod svoj jaram napregnu. Nego svi Kuderi i drugi tići nisu niš operali. Naš puk va Kastavščine je ostal ono ča je bil. Tako će z Božjum pomoćum bit i sada. Vi Talijani svi skupa i z Vašem Krstićem i s „Tetom Jambrožijom" nećete ovde niš opravit. Za to Vam davam svet, da namesto trošit tristo fijorini na mesec za Krstića i „Tetu Jambrožiju" ti beči porabite za najist jedanput one Vaše lačne Talijane va Parence Pirane i Rovinje ki z jednum kostum leto dan juhu kuhaju. (Ja sam najme na svoje uši čul va Rovinje jednu žensku zvat jednu drugu: „Dona Femija, impreštemo el voštro ošo, ke kužino duve riži.) — Verujte mi da se nećete pokajat.

Vas pozdravim za danas.

Opatija, na Rokovu 1901.

Tone Kinkela.

Oglas.

P. n. gospodi hotelierima, krčmarima, vlastnicima pensionâ i mesarima daje se ovim do znanja, da je visoki istarski sabor 3. kolovoza, br. 5761, zaključio, da se od 1. rujna god. 1901. poviše zemaljski prirezi na vino i meso od 100% na 125% i da se imade nadoplatiti i ostala oporezovana zaliha.

Nagodbeno družtvo za potrošarinu Volosko-Opatija

20. kolovoza 1901.

Predsjednik:

J. Lederer m. p.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

Predlog Breze i nacrt za sporazumak.

Dne 26. julija 1901. podnesao je Frane Matetić iz Breze kčbr. 4. na občinsko glavarstvo u Kastvu spis sa naledjicom „Slavnom obć. zastupstvu u Kastvu — Predlog Breze i nacrt za sporazumak“.

Občinsko glavarstvo, kako bijaše dužno, priobćilo je taj spis doslovno občinskom zastupstvu u njegovoj javnoj sjednici dne 1. augusta 1901.

Občinsko zastupstvo odlučilo je, da se preko toga spisa predje na dnevni red, to će reći, da se toga spisa nejma u obzir uzeti, kako da ga ne bi ni bilo.

Da može pak svaki občinar Kastavski znati što rečeni spis sadržaje, i da ga svaki sam prosuditi može, odlučilo je ujedno, da se ga tiska u „Narodnom listu“ koj izlazi u Opatiji. I evo tiska se ga od rieči do rieči. Najprije je *„Predgovor“* sa podpisom Frane Matetić, pak *„Predlog“* takodjer sa podpisom Frane Matetić.

Predgovor.

Što je najjakše na ovom svietu? Ništa ne moreš naći što bi nadjačilo mir, jer mir obustavlja carske sile, obustavlja lomljavinu carskih brodova, obustavlja rušenje tvrdih tvrdjava, obustavlja razor gradova, uzdržava jaka carstva, dočim nemir je najveće razsulo na ovom i na onom svietu, nemir uništuje carstva, uništuje pokrajine, uništuje občine, uništuje sela i obitelji. Nemir kadar je rastaviti čak i muža od žene, brata od brata, a jednom rieči nemir je jedno najveće zlo na ovom svietu.

Nu u obće računa se da narod napreduje znanjem, mudrošću i u svemu ali po mojem mnienju nema mudraca nad onog čovjeka koji neima drugo u pameti nego kako bi uzdržao mir.

Rekli smo dakle da narod napreduje; hoćemo li mi napredovat to sam Bog znade; kod nas na primer u občini Kastav jako malo se je u obstanku občine preživjelo mira, dakle bilo bi već skrajno doba kad bi se sastavio mir ne samo sa Brezom, dapače sa svimi občinami spadajućimi pod glavarstvo Kastav. Pitati ćemo u komu stoji mir? Taj mir stoji u nikom drugom nego u predloženicima naroda, jer svaki gospodar može uzdržati mir u svojoj kući; a sa čim će se uzdržat mir? Kažu jedni uzmi batinu te udri! Ne moj dragi nije tomu tako jer sa batinom razpršit ćeš družinu svoju, te ćeš ostat sam i nemoćan. Ako ćeš da sačuvaš mir, uzmi ti mjesto batine pravedno postupanje, te pazi, u društvu biti svakomu jednak otac jer su svi tvoji sinovi i onda time se može uzdržati mir i sačuvati rasulo društva nu kako se upravo postupalo te se i danas postupa sa občinom Breza i to se radilo god. 1875. da je bilo Bogu plakati, pa ne bi ni po muke kad bi bila imala občina Kastav barem kakav razlog iz kojeg bi bila sve to učinila jeli možda imala od tega kakve hasni jeli može ta občina opravdati svoje djelo, kakvo djelo se nije možda u cielom svietu još dogodilo nikad ne, jer to je djelo bilo učinjeno jedino iz prkosa i obiesti.

Svaki bi človjek koj bi bio vidio sva nedjela koja je pretrpjela občina Breza sa strane Kastva rekao kad bi ikada Breza pristala na sporazumak sa Kastvom, tad bi morala biti sasma blage ćudi, nu gospodin Bog nije kazao tako, on je zapovjedio oprostiti i najljućem protivniku jer sa sporazumkom samo se može postignut blažija budućnost a nikada sa tvrdokornošću.

Nu pomisliti će više njih, da Breza neima ufanja kad pristaje na sporazumak, ali nije tomu tako, jer što nas občina većma guta tim čini kao onaj koj je naumio sa petroleum vatru utrnuti. Dobro može biti poznato i najprostijem človjeku, da kad ni občina Kastav Brezi strah do sada učinila već je škoda na to ni misliti.

Nam nije baš mnogo stalo do sporazumka, jer taj kad bi se i pogodio ne bi na korist Breze, neg na veliku korist občine Kastav, jer znati mora občina Kastav da kad bi se zaključio mir sa Brezom, zaključio bi se sa svimi ostalimi občinami, jer uprav koliko ja predvidjam u Brezi stoji mir i nemir cielokupne občine što ako je i nevjerojatno ipak je istinito, jer mnogi se narod ravna po držanju Breze kako je već to i občini poznato. Uspjeli sporazumak sa Brezom bit će blagajna za stalno u boljem stanju, koja znam da je upravo radi Breze mnogo pretrpjela i koliko li još morala u slučaju nesporazumka.

Dakle molimo Slavno obć. zastupstvo, da ovu stvar pregljeda, te da pismeno izjavi svoju nakanu ili da sastavi uvjete pod koje občina misli pristati. Frane Matetić.

Predlog.

Slav. Obć. Zastupstvo u Kastvu!

Pošto molili jesu gospoda sudci u Voloskom govoreći: Vi Matetić kako župan od Breze bite mogli nastojat, da se postigne mir. Pošto sama jedna stranka ne može nikad učiniti mira *između dvijuh občina* stoga nuždno je da se sastanu obje stranke. Dakle ja ću ovdje u kratko navesti uvjete, pod koje uvjete bi pristala *občina Breza sa občinom Kastav* u slučaju sporazumka.

Občina Breza pridržala bi za sebe komunala u toliko u koliko bi imala dosti prostora za paševinu nu i to ovako od tromedje to jest od *vrh Subjina kod Matićevog dvora, pa ravno u vrh pećine kod Brne njivi, te onda ravno u vrh Maričićeve njivi i onda u Sebojino gde ističe put od gorice, onda u gornju Tisovicu pa u Batićinu ravno u škajski medju.*

Nu to bi bila jedva možda jedna trećina cjelokupne mjere komunala, koji je upisan u neizbrisivom katastru 1819. na ime občine Breza.

Nu i za *Ružiće* bi se odbio jedan pristojan komad to jest sjeverna strana od puta koji vodi od Breze i Ružiće. I *Poljane* bi imale jednako pravo u tomu. Nu tim se ne bi mnogo povriedilo niti Kastvu niti Brezi jer ne bi silili u tudje, i to što bi njim se odbilo, škodilo ne bi za to jer i tako u tom komadu sve njim odpade i na taj njim odbiti komad bi imali pravo Ružići i Poljane isto tako kao u privatnim parcelama i občina Kastav ne bi se imala u to više mješati, kako baš ne bi njoj niti trebalo. I na taj način bi se postigao mir u cjelokupnoj občini Puži nu na sve te djelove postavilo bi se tvrde medje tako da bi se tim postigao vječni mir izmedju triuh občina dapače može se reći izmedju svih jer kad bi se slučajno postigao *sporazumak izmedju Breze i Kastva.*

Pošto imadem upliva i u *Zvoneći* i *Rukavcu* te ja bih nastojao da se istim načinom kao i sa Brezom smiri i one i eto ti onda vječnog u občini mira kojeg u slučaju nesporazumka nikad bez velike štete občine Kastva nebude.

Navesti ću terete koje bi morala obć. Kastav u slučaju sporazumka potrpjeti.

1. Občina Kastav morala bi učiniti jednu novu cestu koja bi spojila Brezu sa St. Matejom. Ta cesta morala bi biti široka 3 metra te ne više od 3 po sto strma, nu bila bi dugačka po prilici 4 kilom. i 5 stotina metara koja bi imala proći nad Kosi te u Vozišća.

Za troškove skrbila bi obć. Kastav, cestu bi se popravljalo ovako: Občina Kastav do medje svoje, Breza takodjer do medje svoje, nu občina Kastav radi prometa svoje šume morala bi i bez ugovora učiniti takvu cestu koja bi svakako bila potrebitija občinarom Kastva nego li Breze. Rečena cesta morala bi biti dovršena do konca godine 1902. nebi li se nipošto moglo nabaviti sredstva za dovršetak moglo bi se produljiti rečeni rok ali samo uz privolu obć. Breze. Po toj cesti imali bi občinari Breze pravo voziti i hoditi nositi kao i svi ostali občinari Kastva i to bez ikakovog smetanja od ikoga Nu na tu cestu bi se mogla sa sporazumkom udariti za lakše uzdržavanje i vozarina i to ne više od 20 helera od o dobro obterećenog voza, nu od praznog ništa; ta vozarina tjerala bi se bez obzira na občinare jedne niti druge strane; prihod bi se podielio po promjeru zemlje to jest koliko metara ima ceste na Brezanskim toliko bi po računu svih metara koliko na svakog dojde pripadalo Brezi rečene ceste bilo bi po prilici na Brezanskom tin 1 kilom. na Kastavskom nešto više od 3 kilom. Put koji vodi u Kastav morao bi se učiniti barem kako ga već učinjeno 400 metara i to na troškove obć. Kastav koji put radi obć. šume mora i tako da bude učinjen nu občina Kastav za stalno učinila bi radi prometa šume i više cestah po svojoj šumi radi izvoza drvah i kojekakvih japnenica, koje bi se mogle usliedi li sporazumak graditi za to ne bi smjela obć. Kastav braniti sastaviti cestu koju bi po vremenu možda mogla sagraditi obć. Breza sa svojom cestom i slobodno po istoj voziti. do željenog mjesta. I opet ako bi slučajno obć. Breza po vremenu došla do sredstva za gradnju kakve nove ceste koja bi slučajno morala proći kroz šumu občine Kastav morala bi Breza imati slobod kako kad bi gradila po svojem zemljištu.

Nu pošto Breza usliedili sporazumak pretrpiti i izpustiti će više svotah novca koja bi morala dobiti od obć. Kastav na primer 64000 kruna za odštetu od godine 1875. od čega jesu odluke već gotove čega netreba opravdavati, imade opet po pogodbi učinjenoj god. 1877. u Permanih u sudbenoj pohrani liepu svotu za koje novce prepuštam obć. zastupstvu da ovo učini po duši te izvjesti koliko bi dalo.

Komad šume koji bi Breza pridržala za sebe moralo bi se iz nova premjeriti sa c. k. financ. zemljomjercem te učiniti posebnu mapu koju bi Breza imala dobiti u ruke.

Prepisi i ini troškovi izviručí iz budućeg sporazumka trpila bi občina Kastav.

Občinari Kastva imali bi pravo u šumi koja bi pripadala Brezi kupovati drva, lišće, travu i ostali predmeti nu samo sa dopustom Breze i pripaskom lugara koga bi imala obć. Breza, provadjale bi se slične stvari.

Breza bi upravljala sa svojim sasma po svojoj voljí što bi se uz privolu Kastva kod zemaljskoga odbora isposlovalo na primer samo upravu.

Za ovaj naum ovlašten po obć. Brezi

Frane Matetić.

Na takov predlog, kako je občinsko zastupstvo moglo drugačije odlučiti nego li je odlučilo?!

Frane Matetić veli u **„Predlogu“** da su mu sudci na Voloskom rekli, da bi mogao kako župan od Breze nastojati, da se napravi mir.

Mi neznamo što su Franu Mateticu rekli sudci na Voloskom, *al znamo da Frane Matetić nije župan od Breze, i da baš on nemir čini.*

Frane Matetić smatra sebe, odnosno i Brezu za stranku, odnosno občinu, jednakopravnu imovnoj i mjestnoj občini Kastav sa njegovim glavarstvom i zastupstvom. — A on, i koji ga je uputio, bi morao znati, da on ima samo toliko prava, koliko ga ima svaki drugi občinar Kastavski, njih tisuća i tisuća, da je Breza porezna občina ili županija, kako jih je još 26 u imovnoj občini Kastav, da ta županija kako nit ijedna druga od svih ostalih 26, nije nikakvo moralno tjelo samo o sebi, nego da su to samo dielovi, koji sačinjaju imovnu občinu Kastav, koja sa još pet pridruženih županija čini mjestnu občinu Kastav, kojom upravlja zakonito izabrano zastupstvo, občinski odbor i občinski glavar. Tomu zastupstvu, tomu odboru, tomu glavaru, može se uticati Frane Matetić iz Breze kčbr. 4. kao občinar Kastavski kako i svaki drugi občinar Kastavski, al ne kao župan od Breze, jer to on nije, nit kao stranka ravnopravnoj občini Kastavskoj, jer to nije, nit ne može biti, nit u ime občine Breza, (kad bi i bio i mogao bit ovlašten), jer je Breza samo županija, podložna občinskom zastupstvu i občinskom glavarstvu u Kastvu.

Frane Matetić veli, da bi občina Breza *pridržala* komunala toliko i toliko. Občina Breza ne obstoji kao moralno tielo, ona si ne može ništa pridržati, jer neima ništa, kao nit nijedna županija imovne občine Kastav. Svi občinari svih županija imovne občine Kastav imadu skupnu imovinu, a gospodar te imovine je cielokupna občina Kastav sa svojimi oblastmi. Isto budi rečeno i o Ružićih i o Poljanah, koji su dapače samo dielovi pojedinih županijah pa i o Zvonečoj i Rukavcu.

Ni jednim, ni drugim, ni trećim, ni četvrtim ni petim ne može občinsko zastupstvo ništa od skupne imovine odstupiti, upravo za to jer je sve skupno, jer i oni Srokove i Brnasove, i svih ostalih županija imovne občine Kastav imadu na sve isto pravo, koje imadu Brezani i Ružići i Poljanci, Zvonečani i Rukavčani, jer bi se svi ostali digli kad bi občinsko zastupstvo nekom nješto dalo, jer bi onda tek nastao opravdan i u zakonu utemeljen nemir, i još kakav! *Dakle baš obzirom i na mir, kojega Frane Matetić toliko ističe, nemože občinsko zastupstvo pristati na predlog Frana Matetića!*

Frane Matetić iz Breze br. 4. navadja za tim terete, koje bi imala občina Kastav na se uzeti kad bi prihvatila njegov predlog. To je preveć smješno nego da bi trebalo na to odgovarati. Kad bi občina i mogla što dati Brezanom ili drugim, kako nemože i kad bi njim dala, onda bi još morala platiti za to onim kojim je dala! Je li se na svietu što takva kada čulo?!

Na svrsi veli Frane Matetić, da bi pak Breza upravljala sama sa svojim, kad bi se n. pr. uz privolu Kastva izposlovalo kod zemaljskoga odbora samoupravu. Bog zna tko je Franu Matetiću rekao?! Občinsko zastupstvo u Kastvu moglo je privoliti na samoupravu u Klani, moglo bi privoliti i na samoupravu u Lisci, Škalnici, Studeni, na Bergudu, jer su to županije koje imadu svaka svoju imovinu. O samoupravi na Brezi ne može biti govora, jer Breza neima svoje imovine, nit njoj se je može dati — baš i radi mira u prostranoj imovnoj občini Kastav.

U „Predgovoru“ vapije Frane Matetić iz Breza br. 4 za *mirom*. Ako ne od rieči do rieči, to mi u glavnom podpisnjemo ono što tu o miru i nemiru veli. Mir je za ljudsko družtvo i njegove dielove jači nego li sve ostalo, vriedniji nego li znanje i mudrost. Dočim nemir uništuje carstva, uništuje pokrajine, uništuje občine, sela, obitelji, pače kadar je razstaviti muža od žene, brata od brata. U obće nemir je najveće zlo na svietu!

Uza sve to nemira na svietu i u njegovih pojedinih dielovih, većih i manjih, žalibože ima, i jao onomu po kom nemir dolazi!

Frane Matetić veli, *da je občina Kastav od svoga postanka malo mira proživjela*, i da bi bila skrajna doba, da se učini *mir sa Brezom* i sa svimi občinami spadajućimi pod občinu Kastav. Taj mir, veli na dalje Frane Matetić, odvisi od predloženika naroda, dakle od občinskih zastupnika, od občinskoga glavarstva, koji su u občini ono što je gospodar u svojoj kući; i koji nesmjeju rabiti *batinu, silu*, nego *pravedno postupanje napram svim*.

Priznajemo, da bijaše nemira u Kastavšćini u starije i novije doba. Al se odmah i pitamo, je li su predloženici naroda bili krivi tim nemirom? Za odgovor iz starijih vremena budi samo občenito spomenuto to da bijaše nemira onda, kad se je puku Kastavskomu htjelo uzeti njegove stare pravice, kad mu se je htjelo naložiti nesnosne terete. Zastupstvo nebijaše ono, koje je to htjelo, nego bijaše ono koje se je branilo od zla, I ako bijaše pri tom nemira, nebijaše ono krivo, kaošto nije kućni gospodar kriv nemiru, kad se na njegovu kuću napade, kad mu se hoće njegovo uzeti, i kad se on pri tom brani.

Nemira u novije doba bilo je u Kastavšćini okolo 1880., pak godine 1884. i 1885., i od 1896. ovamo.

Okolo godine 1880. bio je zemaljski odbor ili junta poslao u Kastav svoga delegata na ime Cudera, koga je zaštičivao nesamo zemaljski odbor nego i njeki c. kr. činovnici; a koga je občina morala debelo plaćati, koj je htćeo u občini svu vlast u ruke dobiti i nad glavarstvom i nad zastupstvom; i koji je, kako se bijaše skoro doznalo, bio poslan u Kastav u svrhu da občinu razdieli, i to ne sa svrhom možda da bude občinarom bolje, nego da dade občini smrtni udarac, da občinu i občinare osiromaši i da jih učini tudjinskimi sužnji. Občinsko zastupstvo se je branilo proti tomu nastalo je nemira. Pak zar je tim nemirom tako nastalim bilo krivo zastupstvo, koje je branilo ono, što mu je povjerio puk, ili su bili krivi oni, koji su puku htjeli razderat, haljine njegove i učiniti ga golim siromakom, sužnjem?! Na to nek odgovara svak pametan i razborit!

Godine 1884. i 1885. bile su c. kri oblasti naložile občini, da se na tablah, na kojih su označene pojedine županije, napiše „U graničnom kotaru“, to jest u kotaru, koji je na granici ili na medji, prema Rieci, prema „Hrvatskoj“ i prema „Ugarskoj“.

Ljudi iz njekih županijah skočili su proti tomu kao biesni, govoreć da oni neće da budu „graničari“, da neće da služe do 60. godine kao vojnici i slično.

Nastali su nemiri. Je li tim nemirom bilo krivo zastupstvo i glavarstvo, koje je *moralo* puk miriti, ili su bili krivi tomu

drugi?! I na to pitanje nek odgovori svak pametan i razborit!

Od godine 1896. amo bilo je njekoliko puta nemira u Kastavšćini. Netreba ih opisivati na daleko i široko. Svakomu su u pameti. Radilo se je na ono isto, na što se je radilo drugim načinom okolo godine 1880. Radilo se je na to, da se občinu razdieli da se občinare osiromaši, da se ih napravi tudjinskimi slugami. Već danas se znade, da se je na to radilo najviše s novci, da su kolovodje kod toga dobili velikih posuda u Poreču, da su dobili novaca i u nepovrat, da su tim novcem napajali ljude rakijom i vinom, da su njim plaćali žurnade, da su dobili nezakonitim i nepravednim načinom neka poduzeća koja njim na godinu tisuća nose, a to sve na teret porezovnika. Ima se pismenoga dokaza u ruci, da je Krstić plaćen sa sto forinti na mjesec od zemaljskoga kapetana Kampitela, od asešora Kleve, od ravnatelja vjeresijskogu zavoda Amoroža, svih Talijana u Poreču, kao i od drugih Talijana tamo i u Puli i drugud, za to da izdava „Pravu Našu Slogu“. Zna se da i tisak i papir i ekspediciju toga lista plaćaju Talijani, ljuti neprijatelji našega roda i jezika, neprijatelji koji bi htjeli naš narod pod Italiju, koji bi htjeli iz naših ljudi napraviti svoje sužnje ili ščave.

Predloženici puka, občinski zastupnici, branili su se proti svemu tomu, branili su imovinu koju njim je puk izručio, branili su ju kako brani svaki kućni gospodar svoju kućnu imovinu; a pomogli su njim pri tom svi čestiti i razboriti občinari, kao što to čine svi čestiti i razboriti članovi obitelji. Nastali su nemiri. Je li su tim nemirom krivi občinski zastupnici, koji su čuvali i branili ono što njim je puk za stanovito doba povjerio, i oni koji su ih u tom pomogli; ili su krivi oni koji su htjeli puku oteti ono što je njegovo?! I na to nek svi pametni i razboriti odgovore. A odgovor njim je tim lakši, ako pomisle da su talijanski plaćenici ne samo činom nego i riečmi na nemire poticali!

Ruku na srce, Frane Matetiću, — sad prelazimo posebice na Vas i na Vaše drugove na Brezi — je li su predloženici puka, občinski zastupnici, krivi, ako Vam se je kada što zla dogodilo; ili je kriva vaša tvrdoglavost s jedne strane, a s druge vaša lahkovjernost, kojom ste vjerovali vašim raznim savjetnikom za plaću, kao što su, da navedemo samo njeke sada već pokojni Dr. Den i Kuder, kao što bijaše Martinolich njeko doba, a sad da već neće i kao što je Krstić, bez kojega najbrže niste sastavili ni svoga „Predloga“ ni svoga „Predgovora?!“

Vi, Frane Matetiću, velite da ste napisali „Predlog“ u ime Breze, dočim toga ničim ne dokazujete. Vi postavljate predlog za sporazumak sa svekupnom občinom Kastav, kao da ste jednakopravan občini, dočim ste samo občinar kao što je tisuća vam jednakopravnih, koji imadu isto tako pravo reći svoju u stvari kako i vi, i kojih je ogromna većina, koji nemisle kako mislite vi i vaši jako malobrojni drugovi. Vi, občinar kao i svaki drugi, želite tobože mir i sporazumak, i velite istodobno da Vam i vašim drugovom nije baš mnogo stalo do sporazumka. Vi, takav, tvrdeći u isti mah da želite mir i sporazumak sa občinom Kastav, i da vam nije baš mnogo stalo do sporazumka, predbacujete občini Kastav nedjela koja je Brezi nanesla, kakvih da se možda u cielom svietu dogodilo nije.

Kastavski občinari poznaju Vas i Vaše drugove, i znadu takodjer kako postupate prema občini i kako postupa občina prema Vam.

Nek bude ovdje njekoliko toga pribito iz posliednjih četirih pet godina, za što se smatra odgovornim sadanje občinsko zastupstvo s jedne, a vi i vaši drugovi s druge strane.

Negdje 1896. bili su Frane Matetić i drugovi iz Breze poslali molbu na c. kr. namjestničtvo u Trstu, kojom su molili da se izreče da je šuma Lužina njihova. C. kr. namjestničtvo njim je danom 5. junija iste godine br. 11147 odbilo molbu, i izjavilo da je Lužina vlastnost cielokupne imovne občine Kastav i da je kao takova upisana u zemljištne knjige.

Još iste godine poslali su Frane Matetić i drugovi molbu istoga sadržaja na c. kr. ministarstvo nutarnjih poslova u Beč. U istoj molbi su rekli, da je občina Kastav kriomice i silom upisala u mapah njihovo Brezansko zemljište kao svoju vlastnost; da njim c. kr. zemljomjerac na Voloskom oštrim govorom silu čini; da c. kr. sud i c. kr. kotarsko poglavarstvo na Volosk om uništuje mjeru i katastralne mape iz godine 1819; da isti c. kr. sud neće da priznade gospodarstva Breze; da nije zakon činovnika koji daju krivomu pravo; da občinare Breze neće niko priznati jer se drže zakona; da činovnici na Voloskom drže samo za občinare Kastva, to jest za one, koji njih, Brezane, tjeraju iz njihove vlastite zemlje; da njih i politika, to je c. kr. kapitanat progoni; da oni neimaju komu da se potuže nego ministarstvu, jer oni koji su postavni za držati red čine najveću smutnju, i uznemiruju medju narodom; da su bili već četiri puta kod c. kr. namjestničtva u Trsta, al da jih oni manji činovnici nisu pustili govoriti sa c. kr. namjestnikom; da su dali svo njihovo pravo i dokaze odvjetniku Ivanu Martinoliću, al da on neće da napreduje u njihovoj stvari; da su njim c. kr. žandari uzeli neku tablu.

Odgovor na sve to bio je, da je molba Brezana odvržena, da je Frane Matetić bio pokaran sa strane c. kr. namjestničtva što se podpisuje županu Breze, i da mu se je sa strane istoga zaprietilo, da će biti kažnjen sa 100 for. globe ako bude to i unapried činio. To sve bijaše dano na znanje Franu Mateticu i drugovom, on se je i kasnije podpisivao kao župan i rabio samovlastno pečat županije, i to su c. kr. političke oblasti znale.

Istodobno bio se je Frane Matetić i drugovi obratio molbom na „c. kr. zemaljskoga kapetana u Poreču“ da potvrdi istoga Frana Matetića za župana. — Molbi priložili su i punomoć Franu Mateticu. Na toj punomoći su svjedoci Mate Cetina br. 14, Mate Cetina br. 9 i Dr. Ivan Krstić, kojega rukom je punomoć takodjer pisana.

Zemaljski odbor dobio je tu molbu sa punomoću od „c. kr. zemaljskoga kapetana u Poreču“, i odgovorio, da se može imenovati župana i Brezanom, al svakako osobu koja bude znala vršiti svoj posao takodjer u svojih odnošajih sa glavarom, i ako pitaju za to občinsko glavarstvo u Kastvu.

Danom 9. decembra 1896. javilo je to občinsko glavarstvo posebnim; dopisi, svim koji bijahu na onoj molbi podpisani, dakle i Franu Mateticu br. 4. Te dopise odnesli su na Brezu občinski činovnik i občinski redar. Njeki od podpisanih primili su te dopise sasvim mirno. Primio je dopis i Mate Cetina, al nije htjeo potvrditi primitak, nego je potrčao k Franu Mateticu br. 4. Ovaj pak dotrčao je k odaslanikum občine i vikao prema njim: ja sam tu prokurat, koj vas simo poslal, kadi vam je dekret berite se odkud ste došli, ako ne bit će slabo za vas“. Na to je nastala buka i vika, i odaslanici morali su se pobrati nemoguć obaviti službenoga posla. Radi toga bilo se je prisiljeno poslati prijavu na c. kr. sud na Voloskom.

Negdje u ono doba bili su se Brezani obratili molbom i na c. kr. financijalno ministarstvo u Beču. I ovo njim je odbilo molbu.

Poslali su molbu takodjer na c. kr prizivno sudište u Trstu — u svrhu da se občinsku šumu Lužinu prepiše na ime Breze. I ono njim ju je odbilo odnosnim dopisom 14. jenara 1897.

Njeki Brezani, njih 16 na broju, rušili su dne 21. aprila 1897. ograde na posjedih jur odlučenim pojedinim občinarom. Šteta bila se je prijavila c. kr. sudbenim oblastim i c. kr. državnom odvjetništvu u Trstu, dočim prisustvu c. kr. žandara procienjena na 217 forinti i 44 novčića, a stvar se je za Lužinu, za čuvanje imanja občinskoga i občinara moralo imenovati dva zaprisežena čuvara. — Radi te štete kaznilo je c. kr. kotarsko poglavarstvo Frana Matetića i drugove na globe i odštetu. Napravili su utok na c. kr. namjestničtvo, koje je utok odbilo i kazne potvrdilo s opazkom, da najmanje dalnjega utoka.

Dopisom 20. oktobra 1897. naložio je zemaljski odbor občinskomu glavarstvu, da zaprieči „vandalsko“ sječenje drva u „občinskoj šumi Breza“, i upozorio c. kr. kotarsku oblast na Voloskom, da učini u toj stvari kao šumska oblast svoju dužnost. Stvar je točno izpitalo, pak se je izpostavilo: da su njeki občinari u svojih posjedih nasjekli nješto drva i nješto kolčića za trsje; da su neistinitu prijavu na zemaljski odbor skovali poznati Brezanski renitenti ili tko za njih, na štetu občinskoga reda i mira. Tako se je javilo zemaljskomu odboru i c. kr. kotarskom glavarstvu; kod onoga prvoga prosvjedovalo proti nazivu „občinska šuma Breza“ (kakove nejma), i preporučilo mu, neka se neobazire na lažne i zlobne prijave. I zašutio je.

Prigodom oglašenja štrpanja i paševinske pristojbe u Lužini, godine 1898., pritužio se je Frana Matetić i sedam drugih na zemaljski odbor proti občinskomu glavarstvu, jer da tim čini smetati posjed Brezana. To bijaše pusta kleveta: reci mu da ti nereče. Zemaljski odbor, dobio ubavjest, svojim dopisom 10. maja 1898., odbio je odnosnu prijavu Frana Matetića i drugova, kao posve neosnovanu, i tim i on priznao da je Lužina vlastnost cielokupne imovne občine Kastav, a ne Bre, zanske, Istoga mjeseca maja, dne 27., je c. kr. kotarsko glavarstvo odgovorilo isto to Franu Mateticu.

Svrhom 1898. i 1899. potvorio je Frane Matetić ujedno sa još sedmoricom občinsko glavarstvo kod zemaljskoga odbora da je krivo izvjestilo, u poslu pošumljenja privatnih parcela u občinskoj šumi Lužini. Odnosno razjašnjenje občinskoga glavarstva primio je zemaljski odbor na znanje, te tim obezkriepio potvore Frana Matetića i drugova.

Godine 1899. prisvojio si je Frane Matetić iz Breze br. 4 občinskoga zemljišta u Lužini. Pozvan na opravdanje, nije pristupio. Prijavljen c. kr. sudu bio je odsudjen: da ustupi samovlastno si prisvojeno občinsko zemljište, da plati 13 for. sudbenih troškova, i k tomu, ako se nepokori, 25 for. globe.

Obć. zast. odlučilo je l. 1899, da se plati za paševinu u občinskoj šumi Lužina. Njeki Brezani napravili su proti tomu utok na zemaljski odbor, utok posve neosnovan. Uvidili su valjda i sami neosnovnost utoka, pak su platili paševinsku pristojbu. Samo dva nisu htjeli platiti, i to Frane Matetić, br. 4, i još jedan. Zaplienilo njim se je živine, a za oslobiditi ju, platili su paševinu i odnosne troškove.

Već smo rekli, da je zem. odbor pisao obć. glavarstvu, da se može imenovati župana i za Brezu, i poručio Brezanom kako mogu do toga doći i kakav ima župan biti. Rekli smo takodjer kako je Frane Matetić pozdravio one, koji su poruku donesli. Bilo je to god. 1896. God. 1898 pozvao je zemaljski odbor občinsko glavarstvo, da providi za župana u Brezi. Občinsko zastupstvo se je u tom obziru čudom čudilo, kako se najme zemaljski odbor može pačati u takovu stvar občine, koja je posve u njezinoj volji. Ipak je na predlog občinskoga glavara imenovalo župana za Brezu, dakako osobu svoga povjerenja. A da Frane Matetić, br. 4, nije zaslužio takova povjerenja, vidi se iz svega rečenoga, te dakako nije ni imenovan bio. On se je ipak i prije i kašnije podpisivao kao župan. Za prije, već godine 1896., bio je Frane Matetić iz Breze, br. 4, za to pokaran od c. kr. namjestničtva, i ovo mu je takodjer sa globom od 100 fl. zagrozilo, ako se bude i napried podpisivao kao župan. Podpisivao se je i dalje. Usljed dopisa c. kr. kotarskoga poglavarstva na Voloskom od 27. maja 1898, ovo mu je najprije zaprietilo sa globom, a onda ga udarilo sa globom od 20 for. i sa kaznom zatvora od četiri dana. Napravio je utok na c. kr. namjestničtvo, i ovo, koje mu je prije bilo zaprietilo sa globom od 100 for., riešilo ga je one globe i kazne — i to ne za to što nebi bio kriv, nego za to, jer da stvar spada pred c. kr. sudove.

* * *

Da završimo.

Frane Matetić iz Breze, br. 4, i njegovi drugovi htjeli bi na sva silu, da je šuma Lužina vlastnost njihova i da se upiše u zemljištne knjige kao takova. Občinsko zastupstvo v Kastvu, predloženici puka Kastavskoga, svjestni su si, da je šuma Lužina vlastnost cielokupne imovne občine Kastav, i da ima biti, kako i je, upisana kako takova u zemljištnih knjigah.

Za svoj zahtjev obratili su se Frane Matetić i drugovi na sve mjuđe oblasti: na c. kr. sud i na c. kr. kotarsko glavarstvo na Voloskom; na c. kr. prizivni sud i na c. kr. namjestničtvo u Trstu; na c. kr. ministarstvo nutarnjih poslova i ono financija u Beču; na zemaljski odbor u Poreču (toga miljenika i zaštitnika svih nemirnjaka na Kastavšćini) i sve te oblasti pravo su dale občinskomu zastupstvu i u obće občinskim oblastim, a krivo Franu Matetiću i drugovom. Ako je nemira radi te stvari, ondu su tomu krivi, ne občinske oblasti, nego Frane Matetić i njegovi drugovi.

Frane Matetić iz Breze, br. 4, i razni drugi Brezani htjeli bi, da bude on župan Breze, za kakova se je on i podpisivao. Župana pako po zakonu nemože biti, ako toga neće občinski glavar i občinsko zastupstvo. U tom je Matetića i drugove podučio i sam zemaljski odbor, a pokaralo ga c. kr. namjestničtvo i zaprietilo mu globom od 100 for. za to što se je podpisivao županom. Rad istoga uzroka udarilo ga je c. kr. kotarsko glavarstvo globom i odsudilo na zatvor. Ako je i u pitanju župana na Brezi bilo nemira, ko je kriv ako ne onaj koj je protuzakonito radio i koj je zarad svojih odnosnih protuzakonitosti bio kažnjen, a to je Frane Matetić iz Breze, br. 4, i njegovi pomagači.

Nevršiti zakon i ne držati se pravnoga stanja, pripoznatoga od svih mogućih oblasti su nedjela; i va prije navedenom su to dva nedjela koja počinja Frane Matetić i njegovi drugovi kroz dugi niz godina. Nedjelo je takodjer, ako se na oblasti piše neistine, laži, potvore, bilo proti komu, a naročito proti svojoj občinskoj oblasti kako to čini Frane Matetić i drugovi. Nedjelo je, ako se ruši, ograde na pravnih posjedih svojih sugobćinara i ako njim se nanaša štete, kao što je to činio Frane Matetić i drugovi. Nedjelo je, sila ili kako bi rekao Matetić „batine“, ako se pretnjami tjera predstavnike zakonite oblasti, kao što je to učinio Frane Matetić dne 9. decembra 1896. Nedjelo je, ako si ko prisvoji stvari, koje nisu njegove, kaošto si je to prisvojio Frane Matetič iz Breze, br. 4, godine 1899.

Občinsko zastupstvo Kastavsko i u obće občinske oblasti, ako njim se u obće što prigovoriti može, jest to da su naročito ove iz posliednje dobe, preblage naprama Franu Mateticu i drugovom, nisu rabile „batine“, sile, nit počinile kakovo nedjelo. Brane imovinu občine, kako njim je dužnost, odbijaju napadaje na njezina stvarna i duševna dobra, drže se strogo zakona, i postupaju prama svim pravedno, u osobitoj želji takodjer, da vlada u občini mir i red.

Ko nije sliep na oba oka, mogao je uviditi, da su svi nemiri u Kastavšćini, podupirani, zaštićivani, podržavani, pače i novci plaćani, iz vana, od onih, koji bi htjeli dati cielokupnoj občini Kastavskoj i svim njezinim občinarom smrtni udarac, koji bi ju htjeli tvarno i duševno uništiti.

Svaki pravi občinar Kastavski morao bi osujetiti njihove paklenske namjere.

Kad budu tako činili svi Kastavski občinari, bili oni iz koje mu drugo od 27 ili od 32 županija prostrane občine, onda će ne samo vladati red i mir u občini, nego će občina takodjer napredovati u svakom obziru, imati crkava, škola, puteva, vodu, svega što je potrebito, da se ljudski, kršćanski živi.

Frane Matetić iz Breze, br. 4, precienjuje sebe i Brezu kad veli, da se mnogi narod drži po njem i po njoj. Ima jih sve manje i u Rukavcu i u Zvonečoj. Dosta se jih je za nos vodilo i varalo. Moraću videti, da varka, potvore, novci, sila, u obće protuzakonita sredstva, mogu valjati samo kratko vrieme, a da samo istina, pravo, zakon, mogu trajno pobjedu slaviti. I u Kastavšćini obistinjuje se, i ima se podpuno obistiniti vječna istina: Svaka sila do vremena, a Bog — Pravica do vieka! A gdje Bog, tu i blagoslov Božji, tu i red i mir!

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 3 kruna, za nevjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko br. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tiglo bez kosti!“

Br. 35. Volosko-Opatija u četvrtak 29. kolovoza 1901. God. II.

Imenovanje župana u Kastavšćini i zemaljski odbor.

Pod tim naslovom napisali smo smo već u posliednjem broju člančić. Rekli smo, da je občina konštituiranjem novoga zastupstva ostala bez župana; da je občinski glavar i občinsko zastupstvo priznalo potrebitim da se za dobu ovoga zastupstva imenuje župane, i da ih je prvi predložio a drugo imenovalo za 21 županiju.

Na dalje smo rekli, da je proti imenovanju 16 župana talijanski plaćenik Krstić s nekimi svojimi pajdaši učinio utok na zemaljski odbor; da je zemaljski odbor ili junta obustavio brzojavno zaključak zastupstva o imenovanju 16 župana pogledom na rečeni utok, i obećao da će utok odmah riešiti; da je s tim riešenjem čekao tri mjeseca; da ga je konačno riešio dne 19. julija t. g. **i to tako da je odbio utok Krstićev i njegovih pajdaša, i dao pravo občinskomu glavaru i občinskomu zastupstvu, i obrazložio to tim da se imenovanje župana dogodilo po ustanovah § 51. občinskoga reda za Istru, po ustanovah koje su jedine odlučujuće i obvezne u toj stvari.**

Popunjujemo što smo rekli onda samo tim, da su medju tim bili izručili županske pečate takodjer bivši župani, za prvanje dobe zastupstva, Gornjega Rukavca i Zvoneća.

Na svrsi bili smo rekli, kako smo bili doznali u zadnji hip, da će se Krstić pritužiti na upravno sudište u Beču proti rečenoj odluki junte.

Čudno to zvoni u ušijuh svakoga, da se Krstić koj je plaćen takodjer od članova junte, koji po junti i Talijanih radi ono što radi, da se taj Krstić pritužuje proti juntinoj odluki.

A ipak je tako.

Na 9. augusta je prijavio Krstić junti, da će se proti njezinoj odluci od 19. julija t. g. pritužiti na upravno sudišće, i molio ju da čini obustaviti izvršenje te njezine odluke.

Već dne 10. augusta, odmah sliedeći dan, je **junta zbilja občinskom glavarstvu javila, da obustavlja izvršenje svoje odluke, dok upravno sudišće ne rieši pritužbe Krstićeve ako ju bude podnesao u roku od 6 tjedana.** Tako bilo je priobćeno občinskomu odboru 17. t. m.

Sa riešenjem utoka od 10. marča 1901. do 19. julija 1901 čekala je junta preko 4 mjeseca. Uovom slučaiu riešila spis od danas na sutra.

Sad više nego prije smo uvjereni, da je prije zatezala samo da može u mutnom loviti; i da je konačno riešila samo da pokaže stanovitim sliepcem kako je pravedna i kako se drži zakona. Dapače idemo i dalje. Nam se sve čini da je već onda kad je riešila utok znala što se ima kašnje učiniti, da je morala samo uputiti talijanskoga plaćenika što ima činiti kad dobije onu njezinu odluku; da igra dakle komediju nedostojnu jedne javne oblasti.

Svojom odlukom od 10. augusta posmradila se je na svoju odluku od 19. julija t. g.

To posmrađenje utemeljila je na 17. § državnoga zakona od 22. oktobra 1875. br. 36 iz godine 1876. A taj zakon i taj paragraf neda njoj takova prava.

Ona je htjela pokriti ustanovom zakona svoj nezakoniti postupak. Ona neima za se ničem po čem bi mogla na temelju zakona obustaviti izvršenje svoje odnosne odluke. Za nju govori samo samovolja i čežnja za uzdržavanjem nemira i nereda u Kastavšćini. Sramota za jednu javnu oblast! Sramota i sto put sramota za nju i za one koji ju zaštićuju.

Kastavšćini je junta u dvadeset i više godina namienila i drugih udaraca i smrtnih udaraca. Al je Kastavšćina pravom i zakonom u ruci znala te udarce uvjek odbiti, i odbijati će ih i dalje. Odbiti će i ovaj glede župana, al ujedno i u ovom slučaju imati će jedan dokaz više kako junta paklenski postupa naprama občini Kastavskoj. Kastavski občinari su ju već dobro upoznali. Sad može u Kastavšćini samo zvenkom novaca imati njekoliko pristaša. Al ti su tako malobrojni, da se upravo gube kao mački medju lavovi. U ognju kuša se zlato. U postupku junte i njezinih zagovornika očeličili su se Kastavski občinari tako, da su kadri odbijati sve bezobrazne, lopovske, nezakonite napadaje, dolazili oni od koje mu drage strane. Napadani u svojih pravih postaju sve jači za obranu svojih prava.

Od glavara predloženi a od zastupstva imenovani župani bit će toliki stupovi u toj obrani, tim čvršći koliko njim većih zapreka čini junta u vršenju njihove županske časti.

Na svrsi spominjemo, da je junta na nekakvu nepoznatu telegrafičku pritužbu dala neke naloge občinskomu glavarstvu. To može učiniti samo jedna oblast, kakova je junta u Poreču, koja u svojem bezobrazluku ne pozna ni prava ni zakona, nit najelementarnijih načina u uredovanju.

Spominjemo takodjer, da na temelju zakona može upravno sudište kazniti sa globom od 5 do 1000 for. one koji čine na nju pritužbe proti jasnom slovu zakona. Krstić ne može se toga bojati, jer neima ništa, nit košulje svoje. Njemu bi se najviše moglo dogoditi da ga zatvore mjesto globe; al na zatvore je već naučan. Onim koji još što god imade, mogli bi rečene globe platiti, i zapraviti liepi diel svoga, ako ne i sve svoje!

Ča je novega po svete?

Austrija. Prosvjedna skupština Svenjemaca proti katoličkom sastanku u Ljutomjericah komu je prisustvovalo oko 1300 osoba, svršila je velikim škandalom, ter je vladin zastupnik radi žestokih napadaja zast. Eisenkolba na katoličku crkvu morao raspustiti prosvjednu skupštinu. Vladinog zastupnika napala je svjetina s časami pive, ter oružničtvu težkom mukom uspjelo, da uzpostavi mir- — Dne 22. t. mj. prihvatila je u Mariboru skupština pouzdanika dolnjostajerskih Slovenaca važnu rezoluciju, kojom se medju ostalim zahtjeva, da se svi slovenski zastupnici u carevinskom vieću sjedine u postupku prema vladi, a naročito glede nagodbe s Ugarskom i glede drž. proračuna.

Bugarska. Izmedju bugarskih i turskih vojnika došlo je na granici kod sela Čenag do oštrog sukoba, kod koga je palo pet turskih vojnika. — Iz raznih krajeva Macedonije stižu glasovi, da su bugarski-macedonski odbori počeli ponovno živo kriomčarenje oružjem.

Francezka. Oficijalni program o dolazku ruskog cara Nikolaja u Francezku je prilično manjkav. Stalno je samo to, da će se ruski car prije dolazka u Francezku sastati dne 10. sept. t. g. s njemačkim carem kod Danziga, ter da će nekoliko dana kasnije odploviti na ruskoj jahti „Sjeverna zvjezda“, skupa s caricom, u Dunquerque, gdje će ga dočekati predsjednik francuske republike Loubet, predsjednici komore i senata, Deschanel i Falliéres, ter svi ministri. Zatim će slieditи velika smotra (revista) francuzkog brodovlja, doručak na francezkoj ladji „Hoche“. Kod te smotre imao bi prisustvovati i belgijski kralj Leopold.

Drugog dana 17. septembra t. g. odvesti će se car s Loubetom na vježbalište kod Reimsa, gdje će se obaviti velike manevre. Caru će se predstaviti u sveme oko 150.000 momaka, a zapovjedat će toj velikoj vojski generalissimus Brugere. Treći dan imao bi car doći u Pariz, jer je već gradsko vieće u Parizu jednoglasno zaključilo, da se umoli cara, da svojim posjetom počasti francezku priestolnicu. Zadnji dan boravka bit će na reimskoj ravnini velika vojna smotra, kod koje će se caru predočiti novi specijalni odjeli francezke vojske i to vojni odjel biciklista i zrakoplovni odjel. Hoće li ruski par još koji dan više ostati u Francezkoj nije za sada još stalno. — Sva ruska, a osobito franceska štampa, koja je opojena neopisivim entuzijazmom, pozdravlja najsrdačnije put ruskih carskih supruga u Francuzku, kao najsijajniji dokaz ojačanja obstojećeg francesko-ruskog saveza, ter će po tom biti doček sjajan, veličanstven. Pogovara se, da predsjednik Loubet misli tom prilikom pomilovati njeke franceske političke prognanike. — Francezki poklisar u Carigradu Constans dobio je. polag „Agencije Havas“, u poznatom pitanju radi obrežja (Quais-ay) podpunu zadovoljštinu i time bi bio posvema riešen francezki-turski spor.

Englezka. Englezi su pravi europejski Cifuti i okrutni Cincari, koji su se već odavna naučili nečovječno postupati s Buri, pa bi sada tako htjeli postupati s našimi ljudi. Kako je poznato prigodom tobožnje bune proti lordu Robertsu bila su okrutnim načinom izagnana iz Južne Afrike medju ostalimi i 54 austrijska podanika, od kojih većinom naši Primorci, ter jim je lakomi Englez, pod izlikom da su buntovnici ugrabio sve, što su jadnici godine i godine krvavimi žulji zaslužili. Naši su se radnici proti takovom nečovječnom postupku englezke vlade pritužili i zahtievali odštetu, ali jim je, kako čitamo u zadnjih novinah, nepravedna južno-afrikanska komisija u Londonu odbila ovih dana sve reklame, kao neosnovane. — Reklami Josipa Dubrovića i Stjepana Frandike tipični su za većinu tih naših štradalaca pred englezkim zulumom. Osobito ovaj potonji opisuje, kako su jih Englezi prigodom izgona držali za Bure i zlostavljali jih na nečuveni način. Kad su zahtjevali ti nesretnici svog konzula, doveli su jim Englezi nekog čovjeka, kao lažnog austrijskog konzula, ali kasnije jih ni pravi austr. konzul nije mogao zaštititi od englezkog barbarstva. Na reklam Frana R. Garčanića iz Malog Lošinja izjavio je zastupnik englezke vlade. da on kao austro-ugarski rezervista nije smio ostaviti svoje domovine, pa za to da neima prava na odštetu, a za Josipa Jožića iz Rieke kazao je, da je već izgubio ugarsko državljanstvo, pošto je 16 godina izvan svoje domovine. (Pa da to nije barbarstvo i prava sramota za civilizanu Europu Op. sl.)

Transval. Zanimivo je izvješće znamenitog englezkog ratnog kritičara Charles Williams, koji sudi veoma nepovoljno o položaju Engleza u južnoj Afriki, ter medju inim kaže: Kruitzinger prešao je s malom četom u Oranje ali nitko nezna, kamo je dospjelo njegovih 3—4000 ljudi. Scheepererov odjeBura došao je već do mora, neće bit dekle nikakvo čudo, ako glasoviti general De Wett opet provali u Kapsku. (Po najnovijoj brzojavki iz Londona su već generali De Wett i Steijn u neposrednoj blizini iztočne obale Fischriver, u Kapskoj koloniji. Op. sl.)

Položaj Engleza je uviek jednako neugodan kao i prije, jer su Buri zaposjeli u Kapskoj koloniji isto toliko zemljišta, koliko i Englezi u Oranju i Transvalom Buri ugrožavaju ozbiljno grad Ondsthaaru, a Englezi sa svim proklamom lorda Kitschenera nisu u stanju da obrane svoje lojalne koloniste jer cieloj vojski fali jedinstveno šistematično vodstvo. (A Englezom poštenja i pravice!! Op. sl.).

Dopisi.

Iz Veprinca. Pišu nam od tamo: Molim Vas g. uredniče da bite štampali va „Narodni list“ ovaj moj dopis da svet zanna kakova je većina našega občinskega zastupstva. Na 12. o. m. bila je občinska sednica va Villa Verginija. Kako 6. točka bilo je na dnevnem rede ali programe ovako napisano: „Popora Jinazialskoj skole u Pazinu“. Vidite kako su naši mački šegavo bedasti. Nisu hteli stavit va program za ku gimnaziju će se dat ta podpora za hrvatsku al za talijansku a vendar se zna da su va Pazine dva gimnazija hrvatski i talijanski. Zna se

da je hrvatski gimnazij od governa, za kega troši cela Austrija a zna se da su Talijani storili talijanski gimnaziji za dišpet hrvatskemu i da za talijanski gimnazij troši samo naša provincija a da za ta nepotrebni trošak plaćamo svi v Istre veli adicionali i školske taksi. Va hrvatskem gimnazije se uče kmetska deca, da i oni postanu ljudi. Va talijanskem kako i va onem kega Talijani imaju va Kopre se deca vade širit talijanstvo po Istre, zmerat nam Slavincem: „ščavi, čići“ i drugo. Znamo i to da su va talijanskem gimnazije va Pazine skoro sva gospodska deca, a va hrvatskem samo siromašni kmetski sini a mdj temi jedan Veprinčan ki se tako dobro vadi da će, ako gre ovako naprvo bit na diku i čast roditeljem i Veprincu. Za svem tem su oni zaslepljeni zapućeni raprežentanti od talijanaške većine odlučili dat talijanskemu gimnaziju va Pazine 40 K podpori.

Naši raprežentanti su se temu protivili svimi moći, dokazevali su kako je talijanski gimnaziji va Pazine nepotreban zač Talijani imaju već jednega va Kopre, povedeli su da Istra ima od tega talijanskega gimnazija za dišpet va Pazine 60 tisuć krun na leto troška kega mora siromašni istarski kmet svojemi krvavemi žulji plaćat. Sve to ni niš pomoglo. Većine je odlučila kako je župan predložil. Većina su kako mameluki, na sve kimnu bilo dobro ale zlo. Još govore ti mameluki da su za starinu. Ča je morda naša starina bila kada talijanska? A venda oni delaju sve za Talijane. Za njih glasuju davaju podporu njihovem gimnaziju, delaju sve kako njim Talijani zapovedaju, a s druge strani Talijani svakidan va svojeh fojeh pišu da je Istra talijanska! Altroke za starinu i domaćinu! Oni su izdajice svojga roda i jezika, prokleto njim seme bilo! I takovi izdajice pelju Veprinčane za nos, jedno misle a drugo govore. Zač? Za to zač njim je prvo gladna trbušina nego pošteno čelo i deblja koža na čele nego na tovare. — Za litru vina i kartu od pet bi izdali ne samo svoj rod i jezik nego Boga i dušu, otca i majku. Sram vas bilo izdajice! Prit će i Vam crni petak. Čujte još i ovu: Na jednoj občinskoj sednice se je razpravljalo da se pok. Andrejčića iz občinske kase plati oškodninu za izteklo mu vino za 3000 fiorini a Kukiću 1200 fiorini. I mameluška većina je bila pripravna dat te tisuće Andrejčiću i Kukiću, da se ni naša manjina svemi silami protivila. Da ni bilo oneh 5 naših raprežentanti občina Veprinac bi bila imela danas 4200 fiorini manje ako pak k temu računamo još interes za tri leta, bilo bi sada 5000 fijorini. Kemu moremo zahvalit da smo teh 5 tisuć fiorini prišparali. Nijednemu nego onem 5 našem raprežentantom ki su se zubi i nokti branili da se te tisuće ne hite more. Za to njim mora bit zahvalan celi Veprinački puk. Ja i seguran sam da će to i svi pošteni Veprinčani poželit njim krepko zdravje da moru i naprvo zagovarat i branit komunjsku korist i čuvat komun od škodi va ku bi ga talijanaška većina svojemi praznemi tikvami spravila. Drugi put ću vam se još oglasit.

Dopis iz Omišlja. Na 25. o. m. priredili su nam naši školari večeruju zabavu, na ku smo pohrlili svi, ki smo mogli, tim više, aš smo znali, da će sve ča se dobije poć na korist družbi sv. Cirila i Metoda. Baš su nas liepo razveselili svojimi tamburicami i s prestavum. Najviše smo njim zahvalni, da su nam prestavljali komediju „Dohtorovo salo“; aš da vam istinu rečemo, mi smo čuli od toga duhtora govorit i belih i černih, ma ona prestava je vajala više nego sve, aš smo va njoj i mi ki ne štemo foje videli, ki i kakov je to čovik ta Dr. Salo, pa se malo čudimo, kako je to moguće, da je na svitu još tako slipih i zabotunanih ljudi, ki veruju jednomu „Salu“, tim ljudem su valjada vrani popile možjeni. U nas hvala Bogu, osim jednoga — ki se derži najpametniji i najmudriji školan kako i kralj Salamun — nimamo mačić. Ov mačić je bil na prestavi, pa se je dal čut svojim mačjim njavkanjem, nismo se va njega pačali, da se ne šporkamo. Mi nismo znali do sada, da je on mačić, se je deržal ričervano od drugih školani, ma poj s vragu, ki bi ni pomislel, da je i on njau . . . njau . . ., ma epur ni moga stat va koži, a da ne pokaže svoju mačju ćud i stim je potegnul na se prezir svih pošteno mislećih Omišljan. Bilo kako mu drago i to je velik napridak kada mačići davaju za družbu; ča će na to reć Dr. Salo? S naše bandi molimo naše školane, da nam još ča prije prirede kakovu prestavu na korist Družbe; a mačić neka i napervo njavče dokler mu ne presede.

Iz Kaštelira. Pokla vakanci će se odprit ona nova škola legina tamo doli na Krasu. Već sada mute naši gladuhi i njihova dica našu dicu, neka hode sada u tu školu. Dica govore, da će tamo dobivati zlatna pisala, zlatna pera, knjige, da će bit klupe pozlaćene, a što ti ja znam, što sve ne govore.

To svaki pametan čovik zna, da to ne more biti istina. Oni će davati kako i do tada dici što im je triba i kimu ter kimu razdrapancu po koji štrac. Ali neka se dobro spamete, da oni sve ono, što u Legi dobiju da su već i dobro platili i će još platiti sto puta više, nego roba valja. Mislite da davaju za nista? To se kajonivate! Tužite se na adicijonale. Dobro vam stoji. A zašto naša škola ništa ne dava, nego onim, ki si ne moru kupiti? Jerbo ona želi, da se spasimo da budemo sami svoji gospodari a ne hlapci talijanskih framasuni.

U našoj školi dobiju dica dobar nauk, ki valja više, nego svi labinjski straci. Zašto to davaju dici? Da nas laglje smute i da nas onda zataru. Znate da to ne čine da vas pomoru. To im mora dobro renditi. Jer ako to ne bi delali za svoju korist, bi davali samo siromahom. Ali kad daju svim, znate da mora ništo u tom biti. Pak da daju i kuse zlata u toj školi, ja tamo svoje dite ne bi sla. Što mi valja, da mi dite tamo nauči čitati i pisati, kad ja od tiga niš ne razumim. A jadni šjutavci! Šalju si dicu u rovinu. Šalju si dicu u onu fabriku da tamo načini učitelj iz Slavinci Talijane, iz lijepe slavinske krvi, črna talijanska krv. A kadi ima već ašašini, ladri i ubojic nego mrež Talijani? Ki je ubija našu dobru cesaricu? Talijan! Ki je ubija prešidenta od Francuzke i talijanskega kralja? Talijan i opet Talijan. A tako bih vam moga nabrojiti još druge stvari, keh nisu učinili drugi, nego Talijani. Čitajte foje i ćete sve nać. A tako svo zlo dodje od Talijani, Bog im prosti! A kletve, ki nas je navadija? Talijani. Ki je uzea zemlju našemu svetimu ocu papi, tako da je on sada siromah? Talijani i opet Talijani. Dragi moji, vi svi, koji imate oči, a ne vidite, uši a ne čujete, ćete se jedan dan kajat i pentit. Pod svoju starost ćete dočekati, kako će vas vaša dica proklinjati, nad vašimi surimi vlasi sipati oštije madone, porke, bambine, a da si budete te beside bolje zapoštali, će vas hititi kamo u kantun, s obrticami će vas stirati pred vrata s palicami će vas tuć po životu, ki se je za njih toliko namučija, pljukati će vam u lice, koje se je za njih toliko puta opatilo. A sve to, ćete pitati. Dica će vam sama reći: Vi ste oče kriv, da sam ja sada nesrićan. Vi ste me poslali, kad sam bija mali u talijansku školu, kade nisam čuja ništa dobriga. Tamo mi je učitelj izreza moj jezik, ki mi ga je moja pokojna mat s mojim tilom dala, tamo sam mora završi, zahititi svoj lipi slavnički jezik, i učiti se drugi, talijanski. Kako sam u školi zatajia svoj jezik, svoju viru, svoj narod, tako sam kasnije zatajia i Boga. Doša sam mrež slabu kumpaniju, mrež Talijane, a daj danas, daj sutra, od pravoga kršćana su iz mene učinili crnoga djavla paklenoga. A tako ja sada nimam mira ni od Boga ni od naroda. A svemu tomu ste vi kriv oče. Radi toga budite proklet vi i vaše kosti u grobu!

Ste čuli dragi moji? Je to lipo? A virujte meni, da će ovu prediku već od jedan čut, ako ne budu dok je još vrime pregledali i držali s nama, Ja ću finit z besidom: Proklet bio izdajica svoje domovine! Amen.

Iz Majestic Colo - Nord - America. Od tamo primamo ovo pismo od 26. 7. 1901. Štovano uredničtvo! U ovom listu vam šaljem jedan dolar za „Narodni list“ jer mene jako dopada ta list i me veseli da morem va ovem dalekem svetu čitat va materinskem jeziku. Tako sam čital va „Narodnem liste“ da se stara talijanska jaketina deto Fritalja u „tete Jambrožije“ jadi, da je bilo jedanput 106 puti napisano njigovo ime va „Narodnem liste“. To ni niš. Neka samo čita amerikanski slavinski foji, pak će videt koliko puti je napisan al nikako za dobro zač i ovde svi poznaju tu staru stomanju brez dušic. Od dobrega čoveka se naime glas dugo čuje, a od slabega još dalje.

Morate naime znat, da je jedan mačak ki ovde dela pred nekoliko dan van dobil od domi jednu „tetu Jambrožiju“. Nam drugem je valje nos povedel da je ta gnjus prišal zač je počelo mej nami smrdet kako i kuga pak nismo znali ča nego smo tega vranića zgoreli a smrdel je tri uri dugo.

Čuli smo da se Krstić jadi na fulminanti odi sv. Cirila i Metoda. Neka se ne jadi aš poboštrica neće vavek imet talijanskeh. Jedanput su mu bili dobri hrvatski ma te seguro još bit. — Za sada gospodin urednik dosta, drugi put ću Vam još ča napisat. —

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ča nam osobito v oče pada je to, da ovput ni „teta“ prnesla niš nemškega. Nego ako nima niš nemškega, ima za to jedna klombasica talijanska, ku će za siguro „el mari de la Bizella tradužit na nemški za drugi put.

* * *

Politička fukara. Bedintar štampuje na prvem meste svoje špudaćeri jedan članak, ča ga je znel z rečkega „Novega lista“. Bedintar je praktičan — on znimlje od drugeh foji, samo da ni njemu za potrebu pisat. Nego da vidimo ča je ta politička fukara, i ča je „Novi list“ o njoj pisal. — „Novi list“ va istinu govori proti nekem ter nekem ljudem ki nisu na čast našemu narodu i te ljude „Novi list“ zove politička fukara.

Nego „Novi list“ pokazuje prstom na tu fukaru a on to čini za to, da fukara pride va se, pak da se obrne na pravi put i da složno dela za dobro celega naroda. Takove političke fukare ima svagde, ima je va Englezkoj, ima je va Francezkoj, va Nemškoj, va Grčkoj, va Španije, a nigde toliko, koliko va Italije Neka mi se pokaže na primer jednega čoveka va Hrvatskoj ki je toliko imbrojarij i toliko zavaji storil, kakoveh je učinil sam Crispi, prvi politički čovek va Italije! A Palizzolo? a oni drugi deputati ocrnjeni od svakakoveh škandali! Pak homo bliže — onamo do Trsta. Talijanski deputat Anjeli ki je učinil onu smradnu porkariju va Trste, je politička fukara ale ni? Neka mi se pokaže jednega čoveka va Hrvatskoj ki bi bil ča takovega učinil! A Maurover a drugi oni abrejski zavajoni, ki za svem tem, da su pogazili svoje poštenje ipak ostaju na čelu talijanske stranke. Pak da ni to fukara!

A da ne gremo jako dugo od nas, i on sam, Krstić, ča misli da je on manja politička fukara od drugeh! Krstić ki se pusti plaćat stomanji i mudandi od jedne tuje ženi, Krstić ki žive dugo od svoje zakonite ženi i svojega deteta, Krstić, ki je radi političke fukarije bil sfratan z Reki, Krstić ki je gospu Resman onako fukarski nasamaril Krstić ki je već toliko puti obrnul banderu, Krstić za kega je sam c. kr. kunšiljer od governa rekal. da je za beći kapac storit i takovo delo, za ko se gre va pržun — on je neč više nego samo politička fukara, a oni ki su takovu političku fukaru imeli obraza kandidat za bečki parlamenat ča su drugo ako ne politički fukaron?

* * *

Krstić se nudja Kranjcem. Krstića su već najbrže štufi i Talijani. To se vidi iz svega njegovega pisanja, to se vidi najviše iz njegovega načina s kem se on liže liberalnim Kranjcem. Nego Krstić zaboravlja na jedno, ča je va toj stvare od velike važnosti, naime da dr. Tavčar i oni ki s njim drže, ako se i bore protiva klerikalnoj stranke va Kranjskoj oni ostaju još vavek pravi i dobri Slovenci, i ni teh beći, ki bi ih mogli kupit, da delaju proti svojemu narodu, kako to Krstić dela.

Oni su Slovenci, i ostaju Slovenci, za svem tem da njihova borba s klerikalci i borba klerikalci proti njim ne more bit njihovoj domovine od koristi. Kad treba ustat proti Nemcu — oni ustanu složno na noge proti njemu, ne daju se oni plaćat od Nemaca 100 fijorini na mesec kako se pusti plaćat neki Bedinter za izdajničko pisanje proti svojemu narodu.

I još neč. Krstić govori, da je on sa Tavčarom solidaran. Dobro, neka gre ako je vredan malo do dra. Tavčara ale pak do kega drugega liberalca, pak će videt kako će pasat. De resto, ako bi ga jušto oteli imet — ja ne bim imel niš proti temu, zač onputa bi razlika mej njimi i klerikalci bila ta, da bi klerikalci imeli jednega duhtora Žlindru, dočim bi pak liberalci imeli jednega duhtora Sala, ki mej nami govoreć, ni dostojan da duhtoru Žlindre razveže ni žužnji na postoleh.

* * *

Le colonne della Monarchia se zove klombasica, ku je Krstić va talijanskem zajike stenfal va zadnju svoju špudaćeru. — Mi se s tom klombasicom ne ćemo puno bavit, zač znamo dobro, da će prit traducena na hrvatski i na neməški. Onputa ćemo i mi reć ku god više na odgovor proti onem nemotarijam, ke je on nutre napisal. On govori na priliku da su Talijani z Italije našim Talijanom „i fratelli d' oltre mare“. Po tom je jedan Kalabrez prekomorski brat Nineta Rožinega, brat Mužgicin, brat Kafulin, brat od Karli z Moščenic i tako dalje, i tako dalje. Brusiškare, lumbrelari i štanjari to su sve braća od oveh naših Talijani v Istre.

I anarhisti Caserio, Bresci, Luccheni i t. d. sve su to draga braća od naših Talijani, „perche nel sangue stesso degli italiani é un magnanimo affetto per le genti sorelle di lingua“. — Dalje piše Bedintar: „Talijani su vavek bili verni suditi našega Cesara“. Bum! Su bili našemu cesaru verni i onputa, kada su 1859. i 1866. dezertali va Italiju? Su bili verni i onput kada su Oberdanka kupili da ubije našega Cesara? Su bili verni i onputa, kada su poslali na grob talijanskega kralja krunu s napisom: „Al nostro Ré!“ To je sakrabojska vernost. Onputa piše Bedintar, da Hrvati bi oteli postat Rusi. Nego jedini ki je jedanput strašil z Rusijom bil je va istinu gosp. Barčić z Reki o kem je Krstić leta 1896. pisal ove besedi:

„Barčić . . . . nam prorokuje skori štropot kozačkog kopita po bečkom tarasu i prvi hitac na Visli. Pred takovim se idealizmom klanjamo, piše dalje Krstić, jer znamo da je izliev plemenite duše i **patriotičnih osjećaja** — — —

Kako se vidi Krstić je pred par let hvalil Barčića za one besedi o ruskom kopitu i pisal je da je Barčićeva duša plemenita a ćućenje „patriotično. On je dapače pisal va istoj prilike da je Barčić čist kao zlato — — —“ A danas? Danas Krstić ne samo da napada na gosp. Barčića (ki je Krstića već od najedanput najil i obukal, kada je ono bil v Reke prez šolda) nego on hoće da na sve Hrvate hita one besedi, keh je jedanput rekal Barčić. I ono ča je leta 1896. bilo „izliev plemenite duše i patriotičnih osjećaja,“ danas je zlo djelo, tako da Krstić govori, da mu srsi gredu, kada pomisli, kakovi smo mi neprijatelji Austrije. „Io innoridisco“ bleje Krstić, on isti Krstić ki je milijon puti va Zadre i va Zagrebe zijal: Živila slobodna Hrvatska!

Nego onput su bila druga vremena — on ni bil još onputa pod komandu od Talijani, za keh sada govori „che il sangue latino polpita entro le lore vene e che quel sangue non si vende . . .“

Mi ne znamo si vende ili non si vende il sangue latino, mi znamo samo to, da je „un altro sangue che si vende per cento fijorini al mese. To znamo mi, i to nam tumači, kako je moglo prit do tega, da Talijani, keh je Krstić zval leta 1896. da su „zveri“, „nemani“, „da hodaju po blatu“, da su „socialni reptili“ i t. d. i t. d. da su sada ti isti Talijani najedanput postali ta-

kovi anjeli, i da „la mano od il pensiero degli Italiani dell' Austria furono sempre puri", akoprem gledaju tamo „ove brilla fulgidamente la Stella di Savoja ed il genio d' Italia apre le candide immense ali." Bože moj, kada se človek domisli, da je pred par let ta isti Krstić pozival sve naše Hrvate i Slovence v Istre da zamu drvo, pak da počmu kalafatat po tom „jeniju de Italia!" Ah! Campitelli, Campitelli — ča su sve kapaci tvoji fiorini.

* * *

Z glavom va zid. Krstić piše, da bi ga Hrvati oteli sfratat z Voloskega, ma da njim to neće za rukom poć, zač njemu da je savjest čista. Mi ga pak pitamo: Je mu bila čista savjest i onputa, kada su ga ono z Reki sfratali? De resto, kako čujem, deca Voloska i Opatijska da te storit jedan protest na guveran, da se Kratića ne sfrata, zač da kemu bi oni onputa vapili: Vara che salo.

* * *

Čujte lovranski Slovinci! Va zadnjoj „tete Jambrožije" va dopise z Lovrana stoji napisano ovo: „Dunke neka se naša deca vade talijanski i nemški, zajiki, ki su za nas sve kako svagdašnji kruh potrebiti — intanto, kada fine školu znaju franjko govorit . . ." Ste ju čuli, vi ki se držite Slovinci! I još su va tem dopise štampane i ove besedi: „Ča te naša deca s frvatskim zajikom delat? Ste čuli Slovinci! Tako se vidite s vami dela. Dunke vam se svetuje, da budete grji nego blago. Ja, ja zač i blago poštuje svoj glas, ki mu je dan od naravi, a Vas bi se otelo storit, da budete niže od samega blaga. Vam se govori, da kamo ćete s hrvatskim zajikom! A kamo ćete pak s talijanskim jezikom? Ćete morda s talijanskim jezikom poć va Odesu, va Azov, va Kronstadt, va Baltik, va Hamburg, Anversu, va Glazgov, va Cardif? Ćete poć s talijanskim zajikom va Francu ale pak va Ameriku? Provajte poć, ma ja vas ne morem sigurat, da ćete kada nazad prit. Talijani i oni, ki talijanski govore, su svuda po svete zlo vijeni, omrazeni, progonjeni. Hote va Ameriku, pak recite da ste Talijani, i videt ćete, kako će Vam se lac obavit okole vrata i već ne ćete videt svetla Božjega. Sam sin vašega podesti Jeletića, kada je bil va Marsilje se je bal govorit talijanski, već je jednega prijatelja prosil, da mu na glas govori hrvatski, samo da ga Francezi ne bi natukli. Pak takov zajik, da se mi vadimo! I ča Vam se pari pak od one, da naša deca, kada svrše školu puli Kukumi, da znaju govorit franjko talijanski i nemški! Koliko besed, toliko laži. Sami školski inšpetori su rekli, da tako injorante dece, da još nisu videli, kako va Lovranskoj talijanskoj škole. Tamo deca da ne znaju upravo niš. I ona deca, ka imaju najbolju glavu ne moru niš naučit, zač prije svega školi ne vajaju ni pipi tabaka, a drugo decu se zapušta. Zač Vi Slovinci ne znate još zač vam vaša gospoda govore, da daste decu va taljansku školu! Oni vas gone, da daste decu va taljansku školu za to, zač znaju već naprvo, da Vam se deca ne te niš koristnega navadit, zač se vade va zajike, kega ne razumeju i tako ostaju za vavek tupi i bedasti, a to i žele vaša gospoda Taljani — oni žele, da Vam deca budu tupa i bedasta, samo da ih moru kasneje gazit po svojoj volje. O sada još neč. Najdite mi tega otroka, ki kada je svršil lovransku školu je naučil franjko govorit nemški! Pitajte malo decu po vanjšćine, koliko ih zna samo franjko čitat nemški. Ni jednega ne ćete nać. Pitajte malo decu, da vam store jedan najlaglji račun. Nete ga znat storit — z jednum besedu — lovranska talijanska škola je jedan magazin najtrubašteje injorance, a zač to? Zač roditelji puščaju, da im se materinski zajik hita pod nogi.

I talijanski trubili pitaju, da ča će neki s hrvatskim zajikom delat. Hote malo po Istre, hote malo va Trst, va Beč va ministarstvo, pak ćete videt, da samo oni impiegati moru dan današnji lepo naprvo poć, ki znaju hrvatski. A ča mislite, da bi Krstić dobival 100 fijorini na mesec od Taljani, da ne bi znal hrvatski? Kako bi on pisal „tetu Jambrožiju" da ne zna hrvatski. I zato bi Krstić jako pametno storil, da zahteva, da se va sveh školah va Lovrane uči hrvatski, zač ako se ne bude učilo hrvatski, ki vrag će mu čitat njegovu „tetu Jambrožiju"?

* * *

Matina se tuži Jožine, da je Kastavski komun stavil tasu na pasi. A ča bi pak rekal, da bi ta isti komun stavil tasu i na mački? Ala ma bi Brežani i oni neki Rukavčani njavkali. Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa smo „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Škola na Voloskem. Čera je bilo upisivanje dece va škole Družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskem. Upisal se je lepi broj muških i ženskeh, zač valja znat, da naša nova škola je za mušku i za žensku decu. — Svi se čude, kako je lepa sala za školu, altroke ona talijanska konoba dole puli mora. Dobro bi bilo da se upiše i više ženskeh — zač onputa bi se dobavila jedna učiteljica, ka bi naše malice vadila plest, šit i krojit. Upisivat će se moć svaki dan — a petak i subotu va podestarije. Kasneje pak va škole pul sv. Roka. Još neč: *Siromašna deca te dobit knjige za niš* — tako da im se ne treba bat nikakovega stroška. Ala svi va našu školu!

„Sokol" — pozor. Budući se konštituirajuća skupština „Sokola", sazvana za subotu 24. t. m. radi istodobne predstave supruga Gavrilović nije mogla obdržavati, podpisani privremeni odbor sazivlje ovim novu konštituirajuću skupštinu družtva „Sokol" za Volosko-Opatiju, koja će se obdržavati nedelju dne 1. septembra 1901 u 8 sati na večer u čitaonici „Zora" u Opatiji.

Vela slava va Mošćenicah.

Mošćenice gradu
Ki ste na vršiću
Nutre mi je mlada...

Pst! dosta je tega, mislim da vidim mojustaru kade mi govori: — Uća vrećino, će ti se jedna mlada. Nego ja sam to napisal, zač nisam znal kako počet. I va istinu — moja je glava tako puna svega onega ča sam nedelju tamo čul i videl, da mi je težko čapat kraj odkuda bim počel.

Najprvo valja skazat svaku čast onem ki su se zmisleli kupit onu lepu kuću i otvorit va njoj „čitalnicu". Za to samo njihovo delo zaslužuju, da im se imena zapišu zlatnemi slovi. Jer va istinu lepo su delo učinili, kada su na čast našega naroda zeli na se onu starinsku kuću od časne one i svakega štovanja vredne familije Lazarić.

A fanjska je to kuća. Koliko njoj valja samo ona šterna odkuda se uživa pogled, kakovega nima nijedna kuća va Mošćenicah! I od te šterni te naši vredni Mošćenićani moć gledat okolo svega Kvarnera i njihove oči te se sustavit na stotine večeh i manjeh mesti, va keh žive narod, ki govori isti jezik kako i oni, ki ima jednaku misal kako i oni, lepu i svetu misal obranit od tudjega vraga ov naš lepi domaći prag i ne dat tudjincu razbojniku, tatu i Kalabrežkom čarlatanu, da nam ov nas lepi kraj zame i da nam ovde gospodari. A kada budu naši Mošćenićani gledali okole po Kvarnare, koliko ima sveta ki s njimi jednako misli i osjeća, onputa te se čutit i oni sami jači i pripravneji skočit na talijanskega vraga čim bi se pokazal na „Veleh Vrateh" na oneh fregadah i karocadah, delaneh na dug ki ne će bit nikada splaćen. I gledajuć sva ta mesta na okole naši će ljudi očutit, da ih s njimi veže nekakovo bratstvo. A pečat temu bratstvu već je učinjen — a učinilo se ga je pasanu nedelju na 25. ov. mjeseca.

Na glas, da će se va Mošćenicah odpret „Čitalnica" va sveh se je naših mesteh pojavila želja da se na dan otvorenja najdu va starem Mošćeničkem grade. I prišlo je sveta sva sila. Placa je bila krcata karoc bilo ih je jedno trejset, a dole va Drage ne jedan nego dva vapora. A koliko barak, koliko velocipedi, koliko vozi, omnibusi — a to sve krcato i prekrcato ljudi. A prišlo ih je i hodeć. Inšoma sveta kao mravi. Ke Andrejna! tu je cela vojska!

A odkuda svi ti ljudi? A sve domaći. Za Mošćeničane se ne govori — za njih se je i prvo znalo da će ih bit puno. Ale puno je ljudi bilo z Reki, z Lovrana, z Beršeca, z Leprinca, Opatije i Voloskega, a preko stotine njih bilo ih je iz naše stare Kastavšćine! Prišlo je pjevačko družtvo „Sloga" iz Zameta, „Vila" iz Kastva, ča i lep broj pjevači i pjevačic iz Rukavca, Mihotić i Frančić. Z jednum besedum Kastav se je pokazal i ov put kako vaveki, da je zaslužil ime stare naše fortice. — Ale kakoveh ljudi! A kakoveh frajlic. Sve sami bombončići. Ja mislim da nam ni trebe spomenut, da je bil mej temi ljudi i dični naš zastupnik gospodin Spinčić. On mora bit svagde kade god je kakova narodna slava. On je pravi prijatelj puka. Ale za to i puk njega ljubi i kuda god hodi tu se ne čuje drugo nego: Živio Spinčić! A tako mora i bit!

Z Reki je prišal g. Fran Supilo urednik „Novoga lista". On je rodom iz Dalmacije, a govori kako i mi — za to je on naš pravi brat i kako brat je i prišal na našu slavu. Neka ga Bog poživi!

A prišal je i Kastavski podešta gosp. Miro Jelušić sa svojom gospodjom, ka se je va Mošćenicah zigojila, pak je prišal i naš gospodin Mondo z Beršeca, g. Katalinić Jeretov iz Zadra, g. dr. Janežić z Voloskega i ča ja znam ki su sve prišli.

Nego tu našu slavu je počastil i jedan veli gospodin Čeh — dr. Herold sa svojom gospom. To je on znameniti deputat va bečkem parlamente, o kem toliko foji pišu. On je veli prijatelj našega g. Spinčića. Tega gospodina a i drugu gospodu iz Češke naši su živo pozdravili i pleskali im jako a naši „Lovoraši" zapjevali su im česku pjesmu: „Byvali Čechove".

Kad smo se tako svi skupili, šli smo va salu od „Čitalnice". Prava lepota je ta sala, a i dosta mesta je va njoj. I tu sa pozornice pozdravil je gostove predsjednik veleč. g. A. Puž. Z lepemi besedami je iztaknul važnost „Čitaonice", on je napomenul kako moramo da budemo svi na okupu, ako ćemo se obranit proti tudjim — a rekal je i to, kako je mej nas prišal jedan smutljivac čigovo ime ni vredno ni spomenut, ki bi nas rad zručit tudjincu.

Govor g. predsjednika bil je popraćen sa burnim pljeskanjem. A tako se je pljeskalo i vrednem tamburašem, predstavljačem i predstavljačicam kao i onom mladom gospodinu, koji je onako lepo deklamiral pjesmu „Domovini" i onoj frajlici ka je onako milo deklamirala pjesmu „Kugina kuća". Sve je bilo lepo, da ne more lepše. A kako ni mogal on silni svet vas va salu, razdelili su se ljudi, pa su neki od njih pjevali gore na pode, drugi na sterne, treći va sale a četrti vane po grade. Inšoma naše Mošćenice kako da su oživele. A kad je zanoćilo oni ki su z vapori prišli šli su va Dragu pozdravljeni od naših va Mošćenicah. A dokle su se vapori pripravljali ća poć, hitali su na šterne od Čitalnice vajer raketi a na zidić od iste šterne su se postavili Sušački muzikanti, ki su sopli „Lepa naša domovina" i druge pjesme.

Malo po malo počele su ća hodit i one karoce na place, ale va Čitalnice je ostalo još puno sveta, ki se je zabavljal do zori. I tako se je svršila ta lepa zabava, ka bi morala nekim našim ljudem odpret oči. Oni bi morali videt, da je svaka sila za vremena i da nas ima previše, a da bi nas nekoliko Kalabrežkih mrcina moglo strt. Mi ćemo ostat ča smo — pak Bog.

Nego spomenut moramo, da naši gosti nisu va celo vreme ča su bili va Mošćenicah čuli nikakove pogrdne besedi. Jedina ka se je tu i tamo malo zirigala bila je ona pijana mešnica, ali ki bi nju abadal, kada se zna da ono govori z nje rakija i vino.

A sada Mošćeničani na delo! Pokažite da se vi ne bojite ni Kafuli ni one pijane torbe va Mošćenicah — sve ča je dobro i pošteno je s Vami — a ča ni još — to će bit — ja vam veru dam; poznam ja naše ljude — oni nisu zločesti, oni su samo malo smućeni. To će pasat, i našim Mošćenicam će se ta put rodit lepo i sjajno sunašce sreće mira.

A ti lepa naša „Čitalnice" cvati i napreduj na čast i slavu našega puka i gledaj da pod svoj krov skupiš po vremenu i druge koji te onputa imet prilike videt, da mi nismo onakovi, kakoveli nas predstavlja va svojoj strace plaćeno pero plaćenega Krstića i njegoveh afrikanskeh pajdaši Živila naša Čitalnica va Mošćenicah.

Deca va školu. Vakanci su svršili. Valja se pripravljat va školu. Lani su naše hrvatske škole imele najveći broj dece, pak se pouzdano nfamo, da će bit tako i ovo leto. I pravo je tako. Najprvo smo mi, naša škola i naš zajik. Svaki čovek, ki ima zrno poštenja ljubi i poštuje najviše svoj zajik i neće pustit, da se ta zajik zatare. Osim tega još dava veću vrednost našim školami i to, ča su iste bile pohvaljene radi jako dobrega napredka i reda: Ki zna, ako će bit ovo leto još ki naš, ki će pošiljat decu va talijansku kolud. školu na Volosko?

Vjenčanje. Jučer se je vjenčao u Voloskoj crkvi gosp. Bogdan pl. Tučić sa krasnom gospodjicom Marijom Ljubić. Vjenčao ih je monsign. Vinko Zamlić. Bilo u sto dobrih časova.

Supruzi Gavrilović. U petak i subotu na večer priredili su nam ti vrli umjetnici liepu zabavu. U petak su predstavljali „Graničare", a u subotu tri manje igre, od kojih su se osobito svidjele „Bračne bure". No najveći uspjeh polučili su u „Graničarima". Pravo je čudo, kako su mogli oni sami odigrati onu inače tako obsežnu igru. U tome su oni izbili kao pravi vještaci. A kako je u njih teklo sve naravno: Tko bi na primjer bio mogao ni posumljati; da je Karolina i Maca jedna te ista esoba? A gosp. Gavrilović? Čas Andrija, čas Grga, čas Joca, čas obrstar — u svakoj ulozi na svome pravome mjestu, riečju pravo čudo. Prekrasan i vanredno potresan je bio onaj prizor tako, da moramo biti upravo zahvalni našim umjetnikom, koji su nam priuštili tako krasan užitak.

Prvu večer su igrali izmedju čina Mitrovački tamburaši i zasladjivali tu već samu po sebi krasnu večer svojim liepim udaranjem i pjevanjem. Svieta je bilo na jednoj i na drugoj zabavi sva sila, tako da nije bilo ni mjesta za sveh u dvorani, što najlepše pokazuje kako smo mi kulturno napredovali. Mi čestitamo našem občinstvu a osobito našoj mladeži iz Voloskega i Opatije, koja je bila na tim prestavama tako krasno zastupana, pokazujući da ima smisla za hrvatsku umjetnost. Samo napred tako.

Odprte cestarske službe. Ces. kr. namjestničtvo razpisuje konkurs za mesta cestara za Kantridu, Iku, Puharsku, Medveju, Matulje; Vašansku. Službom cestara za ta mesta spojena je mesečna plaća od k 45. Nekon deset let službe more se, ako se postane nesposobno za službu dobit penziju od 40 heleri do 1 kruni i 8 heleri na dan.

Ki misli prosit za ove službi mora znat čitat, pisat i govorit hrvatski i talijanski. Prošnje imaju se poslat na c. k. namestuičtvo do 8. septembra.

Meštrićina Pogan je bil neki dan v Ike, pak kada su ga videla ikarska deca, počela su za njim vrišćat: Salo, salo, salo! To je trebeda zato, ča je Pogan na velocipede neki dan razparal bregeše, pak mu je vanka prišal kus sala. Vara che salo . . .

Više sjedala. Mnogo gostova u Opatiji tuži se, da u parku pred vilom „Angiolina" imade premalo klupa. Kad svira pred „Angiolinom" glazba, tada su sva tamo nalazeća se sjedala zapremljena, a sve puno ljudi mora okolo poslušat glazbu stojeć. Mnogim to stojanje dodija pak idu ča i tako radi pomankanja sjedala moraju žrtvovati

liepi užitak glazbe. Mislimo, da bi ravnateljstvo ljećilištnih zavoda vrlo lahko moglo doskočiti ovomu zlu. Nadležnim faktorom preporučamo ovu posve utemeljenu pritužbu na brzo uvaženje.

Živili Senjani, Kraljevičani i Bakrani. Na kraljevo 18. o. m. prišal je va Senj vapor „Velebit" od Ungaro-croata, z magjarskom banderom na jarbole od prove. Kad je vapor koštal na rivu sakupilo se je puno sveta, pak su svi počeli vrišćat neka se magjarska bandera spravi, zač da njoj po zakone nima mesta va Senje. — Kapitan od vapora bojeć se nemira majnal je tu magjarsku banderu. Na dan sv. Stipana kralja 20. o. m. je opet prišal ta vapor va Senj z magjarskom zostavom na jarbole od prove. Senjani su opet demonstrirali. I pravo imaju! Majarska proždrljivost je već prevršila meru. — Magjari bi hteli, da je već cela Hrvatska i celi svet magjarski. — Sramotno je, da tu magjarsku proždrljivost podpomaže i ungaro-croata, va koj je puno Hrvati. Nedelju na 25. o. m. je pak bil z vaporom od ungaro-croate „Stefanija" izlet iz Kraljevice Bakra i Reki va Mošćenice — Kraljevičani i Bakrani zahtevali su od kapitana da digne na jarbol hrvatsku trobojnicu, kad je naime vapor od ungaro-croate i kad more va Hrvatskoj dignuti magjarsku trobojnicu, bi moral dignut i hrvatsku zač drugačje je smešno da se zove ungaro-croata. — Kapitan od „Stefanije" ni htel zadovoljit želje od Bakrani i Kraljevičani pak se ni ni va Bakre ni va Kraljevice htel nijedan ukrcat na vapor, tako da je šal prazan v Reku.

Ungaro-croata dobiva najviše beći s hrvatskemi ljudi v Istre, Hrvatskoj i Dalmacije pak bi morala imet i malo obzira prama Hrvatom. — Ljudi od ravnateljstva ungaro-croate teraju stvar tako dugo dokle budu prisilili narod da sam učini jedno parobrodarsko družtvo za naše Primorje i Dalmaciju. —

Talijanske sleparije. Volosko-opatijski Kalabrezi pripravljaju se za buduće občinske izbore na Voloskem. Neki dan su imeli v Opatije nekakov pogovor da odluče kako te za ti komunjski izbori agitirat, da bi njim se kako posrećilo stirat s podestarije naše domaće raprežentante i zatuć nutra one fureške, ki su opatijski kažin a remengo hitili. — Mej drugemi stvarami su se pogovarali, da se na Voloskem i v Opatije nemore već ljude varat i bunit, da će ih Hrvati prodat pod Hrvatsku zač da Hrvati imaju već sedam let podeštarija v rukah, pak svejedno da nismo još spali pod Hrvatsku. — Na mesto s tum bedastum prodajum pod Hrvatsku odlučili su, da te puk bunit i varat, da ako kod oveh izbore Hrvati predobe, da neće već bit v Opatije mesto od kuri i da neće već prit ovamo furešti pak da ćemo svi propast i osiromašet Ste vidili malo razbojnike a? Oni znaju dobro, da je Opatija postala mesto od kuri, provincijalnem zakonom, da samo dieta istarska (dakle Talijani) more ta zakon promenit i da Hrvati nemoru puli tega niš, pak da i moru da nebi tega za niš storili zač bi i sami propali. Oni to dobro znaju nego, svejeno se nadaju, da će nać kakovega ćuka ki će njim to verovati.

Mi preporučamo našem ljudem da dobro paze ča mački okole delaju i govore pak da sve ča doznaju kemu od naših ljudi jave, da se te lažnjive i razbojničke mačke ki tako puk varaju bune i uznemiruju more, sudu zručit. Već ih je nekoliko zaradi občinskeh izbori na Voloskem sedelo va hlade, a mi se nadamo, da ćemo još kega nutar spravit. A ja! Neka se svi Zavate, svi Untantini, svi Salo postave na glavu, oni neće nikada dobit v ruki volosko-opatijsku podeštariju. Ča njim ni dosti da su šundrali kažin, ča bi hteli šundrat i naš komun? Će Vam se ga dat! Ne mislite, da su ovde ljudi bedasti i zalupani kako neki rukavački i brežanski mački. Zamarija.

Istria Italiana (!?) Da je Tršćansko glasilo iredentaša onaj „Piccolo" postao već „famozan" uslied svoje blasfemije i svojih bomba je stara stvar. Njegova publika ima dobar želudac, da probavi lahko svaku laž i najsramadnije njegovo blato je za tu publiku — čokolada.

Ali da takove rdjave bombe u sviet „frca" kao što zadnji put je više nego — colmo, kad se je naime nabacivao svojim najgnjusnijim blatom u svojoj fanatičkoj blaznosti na Vatikan radi konventa sv. Jeronima tvrdeć, da je isti stavio takorekuć Velehrvatsku sa svojom bulom od 1. augusta o. g. ubrojiv uz Hrvatsku, Slavoniju, Bosnu-Hercegovinu, Dalmaciju, takodjer — (slušajte!) italijansku (?!?) Istru. Pa da nije to lopovščina!

Jesi li čuo — Dr. Salo, — altroche Istra istarska. (To možeš dakako samo tvojim rukavačkim mačkom i trubilom ubijati u šuplje tikve). Gdje su ti tvoji Slavinci. Dove sono quegli slavi illirici?

Da, da naše ogromne dvije trećine pučanstva u Istri ne obstoje za sinove 2000 ljetne „bruture", koji škile i žude tamo preko u „blaženu" gladnu patriju Italiju.

Mi se zgražamo a istodobno sažaljujemo ove arlekine, koji se po cijelome svietu odlikuju kao veliki ignoranti, anarhisti i „ušašini".

Badava urličete kao gladna pseta, mi vas se ne bojimo znajuć dobro, da je to vaše biesno urlikanje za nas dobro znamenje.

Krstić pozvan na raport. Aha! Aha! sada će on videt vranića, sada, kada ga zove Kampitelli na raport. Stari Kampitelli je naime doznal, da je Krstić pred par let o njemu pisal, da je „imbambinido" i „zvišel". Kako ne bi nijednemu pravo bilo, da mu neki zmera „imbambinido" i „zvišel" tako ni ni staremu Kampitellu. Stari Kampitelli govori: Ja sam već zali starac, prigovorit mi ne more nijedan niš, da pače i sami hrvatski deputati me štuju i štimaju, a jedan Bedinter kega ja plaćam, da će mane govorit, da sam „imbambinido" i „zvišel. Čekaj ti malo — ću te ja navadit krijanci. I kako čujemo, Krstić mora sada staremu na raport. Ćemo videt, kako će se to svršit.

Kafulini školani va Drage Mošćeničkoj. Na drugem meste opisujemo lepu slavu, ka je bila nedelju va Mošćenicah. Kad su na 9 ur večer imeli vapori s kem je prišlo preko 400 ljudi poć ća i kad su se naši ljudi ukrcevali, skupila se je skoro sva mularija z Drage na ceste zgora rivi pak je po ordine od kafuli počela vrišćat, kako da ju paraju i kantati „Nella patria dei Rosetti non še parla ke talijan". (A koliko ih va Drage zna samo četire besedi reć talijanski prez fala?) Neki mulci su vrišćali „urra" kako da smo va Rusije a neki opet su gostom, ki su na vapore bili zmerali Hrvati ovo Hrvati ono, da je bilo grdo čuti. Na vaporeh bilo je puno furešt i Čehi i Nemac pak su nas pitali, da ča su va Drage divi ljudi, kako va Afrike, da se tako grdo ponašaju. Mi smo njim odgovorili, da nisu bili prvo divi nego, da su podiveli od kada su se spravili z jednem Afrikanom, Culu Kafrom, ki je va Afrike divi ljudi takal kako blago. Naši su na te provokacije odgovarali pivajuć lepe hrvatske pesmice i pozdravljajuć dražke kalabreze s mačjem pozdravom „Salo". Neki Dražani bi sve Hrvate pojili na salatu, ma su njim dobri hrvatski beći. To se je najbolje videlo kad su vapori va Dragu prišli i kada su pašijeri s barkami skrcevali. Onputa nisu dražki kalabrezi rekli, da nete hrvatskeh beći. Ćemo znat se regulat jedan drugi put.

Zač se deca na Voloskem ne daju Peganu va školu? To je zato zač on ni još abilitan za meštra, zač mu fali izámen od pratiki, a deca ka znaju da osobito va škole služi više pratika nego gramatika, ne daju se nikako temu meštru, ki još nima pratiki. Pak da ni su deca pametneja od nekeh ter nekeh roditelji, ki ne gledaju kako im se deca uče, nego samo da im kad fine škole znaju reć: Mama gvarda come fa plavat kvel brodić in kalić.

Zar vojska izmed Italije i Austrije?! U jednoj jako ozbiljnoj novini, koja izlazi u Beču, tiskan je dopis iz Rima sliedećega sadržaja: Na obljetnicu umorstva kralja Umberta, dne 29. augusta, bio je mnogobrojan sprovod po Rimu, kod kojega bijahu zastupane sve stranke talijanske, medju njimi i Garibaldinska. Osim ljudi stranaka u Italiji, bile su na sprovodu takodjer deputacije iz Tirola, Primorja (Trsta, Gorice i Istre) i Dalmacije. Kad su te deputacije dan prije dne 28. augusta pod večer sa svojimi talijanskimi trobojnicami prolazili po trgu, na kojem se nalazi palača austrijanskoga konzula, spustile su svoje zastave i klicale razne poruge proti Austriji. Iste deputacije pozdravljalo se je dne 29. augusta jako živahno i srdačno za vrieme dvorskih ceremonija... Dopisnik iz Rima dodaje k tomu, da i jako ozbiljni političari u Rimu misle, da bi moglo doći u nedalekoj budućnosti do vojske Italije proti Austriji. Mi pako dodajemo k tomu, da bi onda Austriju proti Italiji branio Bennati i njegov adjutant Krstić, i svi osobito oni, koji su u toliko poduprli izbor Bennatov u carevinsko vieće, da se ga bez prigovora zove javno c. kr. kandidat... Da bi moglo doći do te vojske Italije proti Austriji zaključuje rimski dopisnik one novine takodjer iz držanja oficijelne Italije naprama irredentističkim strankam. Sve to, veli na dalje ona novina, imalo bi potaknuti austrijansku vladu, da neprekidnom brigom za gospodarski i narodni boljak slavjanskoga pučanstva na jugu monarhije kriepi viernost i ljubav toga pučanstva.

Bog zna hoće li austrijanska vlada čuti i slušati savjet one novine koja se u Beču njemačkim jezikom tiska. Dosada, već desetke godina čine austrijanski vladajući krugovi, prerazne oblasti i mnogobrojni činovnici baš protivno od onoga što njim savjetuje onaj list. Oni svagdje i u svakoj zgodi čine sve moguće proti gospodarskom i narodnom boljku slavjanskoga, hrvatskoga i slovenskoga pučanstva na jugu naše monarhije; i svagdje i u svakoj zgodi sve moguće za gospodarski i narodni boljak Talijana; pače rade u prilog samih Talijana iz Italije a na zator naših, kao da bi htjeli zatrieti i vjernost i ljubav našega naroda prema svojoj kruni.

Mi neimamo vjere u to, da bi progledali ili htjeli progledati austrijanski vladajući krugovi. Zna se da u nekih današnjih pokrajinah kraljevine Italije nisu progledali dotle dok nisu te pokrajine postale u istinu pokrajine talijanske kraljevine dočim su do tad pripadale našem cesaru i kralju.

Talijanski socialisti i talijanski iredentisti mej sobom. Kako je poznato goveran je predložil istarskemu saboru da se istarski sabor i junta prenesu iz Poreča va ki drugi istarski gradić. Talijanski deputati istarskega sabora nisu složni kamo bi se sabor ili junta prenesla. Neki od njih bi hteli va Kopar neki va Rovinj, neki va Pulj a neki bi najvoleli da ostane va Poreče, da moru i naprvo pljavat i rigat na naši deputati. Pred nekoliko dan su neki va Pule sazvali jednu skupščinu i na istoj odlučili da se prosi guveran da prenese sabor i juntu va Pul. Na toj skupščine su bili i puljski socialisti. — Neki Talijani iredentisti su ih na skupščine špotali, da nisu dosti Talijani nego da drže s Hrvati. Radi tega su se pokle čapali mej sobom njihovi foji socialistički „Proletario" i iredentističko „Popolo Zuccone". „Proletario va svojem broje od 21. o. m. povedel ih je onem od „Popola" siroveh i kuhaneh. Na koncu svojga pisma pak njim je ovako zakantal.

„Ča niste vi morda veći Hrvati nego „mi, vi ki va svojeh fojeh štampujete ra„čuni družbe sv. Cirila i Metoda za Istru i „tako pokazujete svetu lepe uspjehe tega „družtva? Niste vi veći Hrvati, ki va vašem „gabinetto di lettura z dr. Krstićem naz„dravljate fiducijarom iz Liburnije (ovi su „najme Talijanom spasili petu kuriju op. sl.) „i šnjim se derete vrišćuć „Živio"? Ako je „vam dopušćeno za vašu stranku (talijansku „op. sl.) držat va službe Krstića i štampevat „Pravu Našu Slogu" zač se ne bimo mi „mogli služit jednega Kristana? (Kristan je „rodom Slovenac a sada vodja socijalista va Trste.) Ovo je opet jedan novi dokaz, da je Krstić va službe od Talijani i da Talijani za svoju korist štampevaju „Tetu Jambrožiju".

Nesreća na delo. Danas na 10 ur je pala opuka na glavu Antona Kalčića, težaka na novoj kuće g. Rudovića. Se nadamo da mu ne će niš slabega bit.

Oganj. Subotu za polne je va „Kvarnere" gas prouzročil mali oganj. Škodi je malo.

Mali razgovori.

M. — Ča da Mazzapadru padavica škodi?

J. — Ki ti je to rekal?

M. — Nijedan, nego sam to promislel, kad sam ga neku noć videl va Cernikovice raztegnjenega na sred cesarske cesti va prahe kako jednega turopoljca.

J. — Dragi ti, ni mu to naškodila padavica ne, nego ti je on ćapal va kumpanije sa Salom po staroj navade jednu balotu numero uno.

M. — Ča uža on imet takoveh balot?

J. — A ja, svaku šetimanu dva puta se po ceste valja.

M. — Auf! ki lepi čovek.

J. — A ja vredan kumpanj Sala!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista" primila je nadalje u ime prodplate za cielu godinu od g. Inocenta Stanger, A. J. Volosko, Franjo Peršić Chicago po k 8, Ivana Zmajila Rieka k 4, Josip Sirola Majestic Colo 1 dolar, Josipa Mavrić Jurdani k 3.

Za pol godine platili su: Ivan Franković Rubeši, Mate Trinajstić Vozišća po k 6, Ivan Vrabec i Ivan Žiganto Kastav po k 5, Kazimir Jelušić Kastav za 2 iztiska k 8, Tomo Kumičić Beršec, Hrvatske Čitaonice Mošćenice i Podvežice, Ljudevit Trinajstić, Afrić Josip, Benedikt Rajčić Volosko, Francika Žigulić, Konstantin Ježica Opatija, Niko Žic, Petar Juretić Kastav, Anton Lončarić Silo, Higin pl. Peršić Lovran, Vjekoslav Sinčić Matulji, Prebilić Josip, Pasjak po k 4. (Sliedi.)

Razne viesti.

Put oko zemlje. Dva Franceza škometili su, ki će brže proputovat svet i brže prit va Pariz. Jedan od njih neki Gaston Stiegler vratil se je predprošle srieđe živ i zdrav nakon 64 dan i 4 ure putovanja. Za pravo bil bi došal va 63 dni i 10 ur, da ni va nekem meste zakasnil železnicu za ciglu jednu uru, nego s komešu dobil je i ovako, zač njegovega protivnika ni još čut a niti videt. —

Lepi prijatelji. Ovi dni je va Durace v Albanije jedan talijanski meštar va talijanskoj škole dece povedal od Viške vojske va koj su leta 1866. bili od naših Talijani potučeni. Puli tega povedanja je talijanski meštar tako grdo ofendil Austriju da je austrijski konsul ki je bil ta hip va škole moral poć vanka i proteštal kod talijanske vlade i zahteval da se tega meštra odpusti iz službe. Takovi su ti talijanski prijatelji. Austrija njim je samo dobra za „flike" nosit ća od nje. Ako pak moru proti njoj rigat svako zlo onputa su najzadovoljniji.

Javna zahvala.

Podpisani konsorcij zahvaljuje se ovim sl. banki „Slavia" u Pragu što je putem svoga zastupnika za Volosko-Opatiju g. Samuela Vladiskovića, točno izplatila štetu nastalu istomu konsorciju usljed vatre nastale dne 9. augusta 1901. u pisarni Tiskare u Opatiji.

Opatija, dne 20 augusta

za V. Tomičić i dr.
Rade pl. Marochino.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko br. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 36. Volosko-Opatija u četvrtak 5. rujna 1901. God. II.

Pučke škole u Istri.

I.

Na cielom širokom svietu neima stalno ljudi, koji bi znali davati tako rog za svieću, tako obsjenjivati, prevrtati, a tim i varati i lagati i zavadjat, kako Talijani, odnosno njihova glasila.

To opažavamo u svem, u zasebnon i javnom življenju. U ovom, koje nas na prvom mjestu zanima, kod izbori, u svih strukah javnoga života, u občnskih, pokrajinskih i državnih stvarih. Tako i glede školskih stvarih.

Od prijateljske ruke dobili smo u ruk broj Tršćanskoga lista „Il Pikol“ od 18. augusta t. g. kojega žalibce drže za sveto pismo ne samo mnogi njegovi zasebni čitatelji, nego i mnge službene osobe, duhovne i svjetove, i kojega da podupire novcem porzovnika c. kr. vlada u Trstu.

U rečenom broju tiskan je članak pod naslovom „Pučka obuka u Istri“. U njem donaša podatke iz školskoga izvještaja za školsku godinu 1899./1900 Navadja, koliko je u Istri škola, koliko rareda, koliko učitelja i učiteljica, sa i be izpita usposobljenja, kako su učitelji i učiteljice i poslovali, i koliko sena pučke škole troši.

To ne bi bilo ništa zla.

Ali čujte dalje.

Najprije navadja broj učitelja, 247 u ve; onda broj učiteljica **383** u sve. „Pikolo“ je dobro naveo broj učitelja; zabroj učiteljica pako uzeo je **sbroj** učelja i učiteljica skupa. Učiteljica je nane samo 136, a ne 383 kako je „Pikolo“ štampao. Preskočio je jedan rezak, onaj gdje je sbroj svih učiteljica, i kočio na sbroj učitelja i učiteljica skupa.

Iz toga se vidi, kako taj list lakoumno, bez glave, bez misli piše. Jer da je samo malo pomislio što je napisao pred tim brojem škola i razreda, bio bi morao doći na to, da ne može biti 383 učiteljica.

Nego nije to što nas je nagnalo, da napišemo ove redke.

Nešto je drugo tu.

Odmah u uvodu kaže „Pikolo“, da će o rečenom školskom izvještaju razpravljati sabor u svojem zasjedanju mjeseca septembra, i po njem učiniti one lažne resolucije, **na koje vlada kroz mnogo godina sa najbezbrižnijim mučanjem odgovara**“.

Kakav je to bezobrazluk, i ujedno kakva pljuska vladi, naročito c. kr. zemaljskom školskom vieću, moralo bi i ovo osjetiti, i može znati svaki, koj zna kakve su resolucije Talijani postavljali, i kako ih je c. kr. vlada izpunjala!

U svojih resolucijah zahtjevali su talijanski zastupnici, da se ustroji čisto talijansko učiteljište, i c. kr. vlada njim ga daje, kako se sada već stalno znade. Talijanski zastupnici su zahtievali, da bude u svakom kotaru takodjer talijanski nadzornik, i c. kr. vlada njim jih je dala, premda su drugi nadzornici znali i znadu posve dobro talijanski i premda je u jednom kotaru samo po par talijanskih ili talijanaških škola. Talijanski zastupnici su zahtevali, da se imenuje pokrajinskoga školskoga nadzornika, koj je po narodnosti i uzgoju Talijan, i c. kr. vlada njim ga je dala, premda je obstojavši i još obstojeći zemaljski nadzornik znao i znade talijanski, i mogao bi na zadovoljstvo najviših čimbenika obavljati nadzorničke poslove.

Talijanski zastupnici zahtjevali su, da se ustroje samostojne škole, gdje obstoje sekcije i c. kr. vlada jih je i u tom poslušala, gdje je Talijanom u prilog, al neće da to isto učini gdje bi bilo u interesu poduke za hrvatsku djecu.

Talijanski zastupnici zahtjevali su, da se neustraja novih škola, najprije, dok se ne potvrdi zakon o školskih taksah, onda dok se ne prikaže občenitu osnovu za sve škole u Istri. I kad se je školske takse upeljalo, i kad se je podnesla osnova za sve škole c. kr, vlada odlučila je da se svake godine ustroji samo tri škole. Ni te tri se ne ustrajaju, ako ne ponekle na papiru. Medju itm ima školskih zgrada koje su naši ljudi sagradili velikimi žrtvami, a koje već godine i godine, kao ozebao na sunce učitelja čekaju.

Talijanski zastupnici zahtjevali su da se k odaslanikom zem. odbora za pregledanje škola odašilje i drugih osoba na zemaljske troškove, i c. kr. vlada zadovoljila je i tomu, pak se razni Lovranski Grosmani popeljuju po komisijah, na troškove žuljeva naših poreznika, i prem učitelji postavljaju se nad svoje nadzornike, koji pred njim strepe kao pred svojimi poglavari.

Talijanski zastupnici zahtjevali su, da se profesora Kožuha makne iz Kopra, i po odredbi c. kr. vlade on je odprhnuo u južnu Štajersku.

Takvi su zahtjevi sadržani u resolucijah talijanskih zastupnika u saboru o školskih stvarih, i tako je c. kr. vlada zadovoljavala i zadovoljuje njihovim zahtjevom.

A glavna novina Talijana i talijanskih zastupnika u Primorju, ima obraza javno reći, da c. kr. vlada najbezbrižnijim mučanjem odgovara na resolucije talijanskih zastupnika.

Nije kričala ne, nit ne kriči, nego je kao sužanj na zahtjev svoga gospodara izpunjala i izpunja što zahtjevaju Talijani.

Još je jedna debela, koja označuje Talijane i c. kr. vladu, i koja osobito pokazuje, kako Talijani znadu nanovo predstavljati stvari.

Bilo bi preveć za danas govoriti i o toj. Učiniti ćemo to u budućem broju, ako nas Bog poživi.

Dopisi.

Iz Moščenica 3. 9. 1901. Stara je beseda: „Kade kega srbi, — onde se i češe;“ a da je istinita vidi se i va zadnjoj Krstićevoj gnjusc. Do šest člančića i dve pjesmice posvećeno je našoj lepoj slave — da moremo sa ponosom reći: Slava našoj hrvatskoj slavi va Moščenicah.

Svečano otvorenje naše novonstrojene Čitaonice smrtni je udarac za naše političke protivnike. A da im je čitaonica tru va oke vidi se iz toga, da gotovo celi jedan fojić nazvan — „špudaćera“ izpunjuju svakojakim lažima i izmišljotinami, samo da potamne slavu, kakovu jošte Moščenice nisu doživjele.

Da se naši protivniki boje vidi se i iz toga, ča se sam Dr. Salo jadi i piše, proti našoj Čitaonici, Moščeničanom — on piše svojim zalupanim mačićem, da ih osokoli.

I Dr. Salo htio bi nas osramotit i piše: „Ignorirajmo i izpustimo vlastitu braću istarsku ka hrvaski ne čuti i pozovimo nesudjenu braću hrvasku z preko mosta“; da je to laž najbolje će mu dokazat moščenički mačići i mačke, ako mu pokažu invit, kega su prijeli, pak onputa neka Dr. Salo piše jošte, ako smo mi ignorirali našu istarsku braću. Mi smo pozvali našu nespašenu braću

PODLISTAK.

Sišina mirina.

Priobćio: A. J.

Putem što prolazi tik samoga „Razpca“ dolazilo se njekoć do Sišine mirine. Neda to bila trošna potletušica starca Sinna, koga je narod u našem selu zvao Sa al u istinu njegovo krstno ime bijaše Šun.

Više se ne sjećaju sada niti najstariji ljudi a mladji naraštaj ne sjeća se niti Sišine mirine jer na onom mjestu leži sada ksan vrtić a do njega liepa „villa.“ Da jčiši uzkrsnuti te ga tamo dopeljati, bome i og ne bi znao naći gdje je njekoć ležala ngova potletušica.

Zub vremena sve mieuja: rieke, gore, lje i hridine, pa kamo ne bi jedne trošne pletušice.

Siša bio čovjek svoje vrsti. Zdrav tako sdnje, suh kao trta a visok kao jela. Boga lio kud je hodio al stupi mu na nogu ti češ ciele litanije psovka i kletva. Komu bilo stalo do njegovog prijateljstva morao i svaku povladjivati pa makar da ti reče, crne mačke bolje miševe love nego li le, morao si mu povladiti.

Odjevao se veoma slabo a niti u sried zime postole nije obuvao jer nije imao niti opanaka, ako prem u svojoj škrinjici imao dosta bielih cvancika i žutih dukata. Ovo svoje blago čuvao je i stražio kao mačka miša u mišnjaku. Svake nedelje bi to prebrojio pa kad bi mogao jošte k tome kupčiću srebra štogod dodati od miline i veselja srce bi mu se raztapalo.

U konobici imao svakog dara božjega, od krumpira i kupuza do debele kisele repe al uza sve to ipak često bi gladovao.

U škrinji imao oraha od četiri godine al očuvao Bog ma da se samo jednog dotakne, ta šteta je da on orahe jede kad imade krumpira, bolje je da orasi liepo u škrinji leže.

Svake godine prodao bi oštaru deset do dvanajst barila vina a on bi pio frišku vodu iz brente, koju bi sam iz „Vrutkih“ na ramenu donesao.

Bogčarija nije zalazila do praga njegove kuće, jer ne samo što ne bi joj hćeo ništa darovati u ime božje, već je on znao prosjačiju opsovati i potjerati. Strašno postupao je sa sirotinjom. Dodje li mu na vrata kakav ostarjeli prosjak, odtjera ga jer da je morao za mlada znati da će doći starost, a dodje li koje jošte mlado prosjače odtjera ga nek ide raditi i zaslužiti si svakdanji kruh.

Bolje nisu kod njega prolazili niti drugi nesretnici, pa makar bili hromi ili slieni. Ove doduše nije potjerao al se ovimi poče tako tužiti na svoje siromaštvo i glad što ga svakim danom muči i to tako vješto znao bi pripoviedati i pretvarati se, a da jednom kad njeki na obje oči slieni prosjak nabasa na njegova vrata pomisli da ima pred sobom većeg siromaha neg li je sam, pruži mu peščicu brašna iz svoje prosjačke torbice, koju on primi i prosjaku se svesrdno zahvali. Siša se ovakav rodio, ovakav živio i ovakav umro.

Bio se oženio al mu doškora. ženica umre — dobra Luce nek joj se Bog smilnje duši — a već se nije hćeo ženiti, jer žena mnogo košta, mnogo pojede, mnogo popije a malo ili ništa ne radi a toga bremena nije hćeo Siša naprtiti na svoja pleća.

Ovako umovao a nikad da bi pomislio tko će ga dvoriti u njegovoj bolesti ili kad umre tko će oči mu zaklopiti.

Živio sam u svojoj potletušici bez miloga i dragoga; kuhao sam, krpao sam, prao sam, samo nije polja sam obradjivao jer motika teška a u njega slabe ruke. Najmio bi težake iz vana jer domaći nisu hćeli u njega niti jedne krajcare zaraditi a i oni koji bi jednom k njemu na nadnicu došli, već nisu hćeli k njemu na zaradu, ta bome s praznim želudcem se ne može nit Boga moliti a nekmoli s težkom motikom mahati i debele grude zemlje prebacivati.

Kasnije dobrih težaka nije mogao dobiti već onakve samo, kojih već nije nitko hćeo na svojem polju.

Da težakom čim manju nadnicu plati, kuhao bi njim što šta a i u njega morali su prespavati a to njim Siša sve zaračunao. Prijateljevao nije nit s gornjimi nit s doljnjimi susjedi.

Jednom trojica Škrapnjaka prekapala mu ledinu a on njim kuhao i svaki čas se do njih prošetao — a da koji ne zaspi na motiki.

Kad bi odzvonilo podne u velikoj kranjskoj zdjeli donesao bi težakom objed a i on bi obično s njima objedovao.

Pazio bi dobro na svakog pojedinog koliko pojede a kad već bilo pol zdjele počeo bi tući dlanom po trbuhu da pokaže kako mu se već trbuh naduo i kako se već nasitio a siromašni težaci od srama i stida jedan za drugim žlicu bi odložili.

Tako potraja više dana a gladni težaci sa svetim ustrpljenjem ledinu i naprjed prekapali. — Siša se veselio što mu težaci malo jedu a dosta dobro rade. Što bi težakom hrane od objeda ostalo to njim je bila večera a što ostalo od večere to njim je bio sliedećeg dana zajutrak.

ali budući da ju za nos vuče jedan stari inbanbinić, Kafula, Sirčina i Šepin i drugi suci moščenički; naša braća nisu prišli.

Sve ča je boljega, bilo je on dan va Čitaonice, a one familje, ke su bile pozvate pa nisu prišle, pokazale su da nisu vredne da pridu među poštene i razumne ljude. Nekih pak nismo oteli pozvat za to, da ne osramote same sebe. Recite mi malo ča bi bile dole i kakovu figuru bi bile storile: Zašivenica detta Menigina, Bova ka nosi spreda i zada valižice i ka po svuda išče sreću. Brsečani je nete a ja ću joj preporučit kakovega Kalabreza, kemu bi mogla rabit za tambur. A budući da naružene ni bilo puli nas, bilo je nuždno da i Krivousta ostane kod kuće.

Ja žalim jako one moščeninki i moščenične ki su zgubili celu noć slušajuć naše kanconeti, ja bin rad znal kako im je bilo puli srca, a to bi znala povedet gospa Šmetić ka ji hrvatski kruh i Jovanina izučena učiteljica, ka je konkurirala za jedno mesto učiteljice va Gorice (!!) Koliko besed, toliko i laži, a ča ćemo to je običaj mačjega dopisnika iz Moščenic i laži. Brižni, ali znaju lagat i svoje protejit, ča ni bilo bolje napisat istinu ovako, kako ću ja napisat a uz to dat ću njoj sve časti ke joj gredu. Hrvatsku muziku i pjesme slušala je i naša učiteljica g. Ivka ali učiteljica ručnih radnja a nikakova izučena učiteljica. (Jesi razumio lažljivi i glupi dopisniče spudaćere!) Dobro je storila i ona divojka, da ni prišla ka je svojoj prijatelice poslala z Učki jednu kartolinu i napisala: Un saluto te manolo di monte magar. Svakako ja mislim da to je istrijanski, ča bite vi na to lažljivi dopisnici gnjuse??

Žal mi je za one divojčice, ke sirote su se spravljale na zabavu a nisu ih pustile one druge, neka zapamte ča ću im reć, da stara divojka huja je od vraga i vaja se je čuvat. Da je bilo pet puti više ljudi nego piše mačja ni potreba ni spominjat, jer oni ki su bili ovde i sami dobro znaju koliko ljudi je bilo i da pokle postoje Moščenice i Draga još nikad ni bilo toliko ljudi ovde. Štufica s materom i puhalo z gornjega grada nisu bile pozvane jer nas je bilo strah da bi se one prve opile, pak da bimo ih bili morali na postelju onako pijane nosit. Puhalo pak za siguro va žvaniment bi bila pala. Jarba detta stara stračarka ni bila posvana, da se ne osramoti — ako bi joj bili česnji z ust pali, a kako ona ima dalji zajik nego kigod rep, bi bila i mogla poć va kiblu, aš ona ne poštuje nikoga, smilela nam se je i onako suha da umre va pržune ča bi onputa Krivonosić? Samo to ću njoj još spručit. Ona je vapila da su stare familije izumrle, a ja joj govorim da ima još familij, ke će svakako našim mačićen puno posla dat a to je jedna od najstarijeh familij: Negovetići pak pridu redom druge Rubinići, Mohovići, Velčići, Deškovići, Ivančići i druge familije, koje su moščeničke fortice va ke te se svi talijanski moščenički mački razbit i uništit. Da bi Bog dal. Amen.

Barba Mate.

Iz Veprinašćine. Primite veleštovani gospodine uredniče va foj, ki se kako po svud tako i pul nas rado šteje, ovo par redak.

Pokle su naši novopečeni leprinački Talijani izibrali Benatića za deputata, smo misleli, da te nam oni svega dat. Da će bit cesti i šterni i nikakega plačila. Ala smo se prevarili. Puta ni cesti nimamo. Ono ča je, nije nanka za kozi. Kada pride ki furešt, počme se vaje znamenat kad mu rečeš, da je onaj put ča pelje iz Ičić va Poljane i Leprinac glavni put. Pa kad oni vide brižne ženske sa onemi strašnemi bremeni sena i drv, onputa govore, da moraju tu divi ljudi bivati, ki tako maltrataju svoje ženi. I za sprave smo mi za sto let nazad. Kako ne? Ta mi brižni ljudi zimamo vavek rog za sveću. Vidite malo. Počela se je cesta merit negde preja 2 ale 3 mjeseca. Ki poteže pul tega najbolje žurnadi? Oni tamo od Katinić. Kuda će ta cesta pasat? Sopeta pul Katinić? A Poljane, Puharska i Strmice kade je najveć kuć i ljudi?

Pravo vam stoji, kad su vam oni najmudrije glave, te vas samo onputa rabe, kad je treba smutnje delat, kako onputa va Poljanah, kada je sve ponemelo mužko i žensko te onputa kada je treba va pržun poć. Govore, da kad bi šla cesta pul sv. Petra na strmice, da bi bilo previše stroška. Kad se već ča dela neka se tako dela, da budu imeli od toga svi koristi i ne samo za jeno ili 5 let, lego za 50 do 100 let, ne samo ta neki, leg svi. Stroški bi se ben s vremenom pokrili.

Još neč. Vaši kapurijomi su vavek govorili, da ne delaju za Talijane, leg za starinu. Tužna leprinašćina! — Pomislite samo malo kako se skrbe vaši poglavari za tu starinu! Bila je občinska sednica preja 15 ili 20 dan. Ča su tamo odlučili. Čujte pak onda sudite. Mej drugemi stvarami su ti onerevoli suci odlučili da se da 40 koron za pomoć gimnaziji va Pazine. Ma koj gimnazije? Čujte malo. — Onoj gimnazije ka je proti guvernu storena, onoj gimnazije ku moramo našemi žulji plaćat, onoj gimnazije ka je potrebna ko vozu peto kolo, onoj gimnazije su pomogli vaši talijanski sluge na občine, ka gre za ten, da bi se va njoj sve potaljančilo.

Dunke za to se ima beči, a za puti i cesti pak ne, za gimnaziji, kade se mladići naši va svom zajike uče za to nije beči! A ki je najviše batil, da se da talijanskoj gimnaziji? Znate, neki sudac, ki ne zna po talijanski nanka kruha pitat, sudac, va kega oči je čovjeka strah pogledat sudac ki je bil svoje vreme va pržunu sporad beči ki su negde na Kastavščine pofalili.

Tako se pul nas gospodari. Vavek govorite, da te vas Hrvati pod Hrvatsku prodat, kade su vela plačila. Trubili ki jim verujete! Oneh plačil ne vidite, ke su vam naprtili oni prijatelji, kem ste pomogli, da su poslali Benatija hudega Talijana za deputata va Beč. Pošilju Vam monitorij za tasu personal samo va talijanskem i nemškem zajike, kega ne poznate ter morate za to druge pitat, ča vam to pišu.

Ča biste rekal paron Mate, ki vam je kriv da morate toliko koron platit? Vaš prijatelj z 2 štelami, kemu ste posudili oneh 16 sto koron. To vam je interes. To vam svem skupa dobro stoji kad ne ćete oče odpret ter ste kao onaj tovar, kega goniš na most a on vavek sili pod most.

Ča piše „teta Jambrožija".

Ča sam ja zadnji put pronostikal, to se je kako se vidi i dogodilo: — El mari della Bizella" tradužil je va zadnjoj „tete" onu klombasicu: „Le colonne dell Impero" s talijanskega na nemški zajik. Ča ćete no, sirotina i on ima dosti špendije, ženićine mu trebe svaki čas al klobuk, al sviti — inšoma špendije na špendije, a za to i je dobar svaki krajcar, osobito in questi čari di luna. Mi smo se zadnji put nekoliko pozabavili s tom klombasicom, za to ćemo danas proć preko nje, onako kako sam ja jedan večer va škuren skočil preko Mazzapadra, kada je trezan kako čep ležal na ceste.

* * *

Moščenice, Moščenice i samo Moščenice. Va zadnjoj „tete" Bedintar ga nima ako ne z našemi Moščenicami. — Članki, dopisi, razgovori, pjesme, sve jedno trubasteje od drugega, ne bleje o ničemu drugemu nego od Moščenic — bolje da rečem od naše Čitalnice va Moščenicah. A kolike žuči i kolikega otrova ima va sveh teh pismeh, koliko zloće, nenavidnosti i huncutarije, a koliko jada, uh! i kakovega jada da se je to velo delo va Moščenicah učinilo i srećno zvršilo. Ah! da vam je bilo videt Krstića on dan, kada je doznal, kako je ono bilo onu nedelju, kako mu je od jada klepetalo ono blatno salo! A on vas je bil, a i danas je još od jada vas žut i zelen, kako kopriva.

Njega jako muči, da se je va Moščenicah storila Čitalnica, zač ga je strah ćapal, da ča te reć Talijani, njigovi gospodari. Ala fin oni mu plaćaju 100 fjorini na mesec, pak bi mogli reć: „E che nova la, ča te mi za to plaćamo, da se pred tvojim nosom proti nam stvaraju hrvatske Čitalnice? I za istinu reć, Talijani nimaju ni krivo, ako tako misle. — Diavolo, 100 fjorini ni miga jedan solad, za ti beči moral je Bedintar nastat da na svaki način zabrani da se va Moščenicah ne odpre hrvatska Čitalnica. Da sam ja va Kampitelovoj kože, strel šolda kega bim mu ja već dal.

Ale ča on misli, da će bit ča Talijanom pomoreno, ako je on celi tri deli od zadnje „tete" nadrajsal s onemi oslarijami z Moščenic? A ja — to niš ne koristi — Čitalnica je storena, ona je na svojem meste ki će njoj ča, i ostat će onde kade i je, pak magari se Krale od jada i tosika sva matičina — ne budi primera — obrnula.

* * *

Krstić more pipat. Krstić va zadnjoj „tete" bleje, da on more z rukami pipati žalostnu istinu — da je svrha čitaonicam sijati mržnju i t. d Mi mu pak odgovaramo to, da mi znamo da on more pipat i ča drugo a ne samo „žalostnu istinu" ma da more pipat koliko ga je volja i drago ipak neće napipat to, da je svrha našim čitaonicam sijati mržnju. Ne, svrha je našim čitaonicam lep i prijateljski razgovor — ugodna zabava, čitanje, dočim mi svi znamo a Krstić zna morda još i bolje od nas ča su i kakovu svrhu imaju talijanski — Kazini...

* * *

Braća z preko mosta : braća s preko mora — z Italije Krstić pljuva va zadnjoj „tete", da ča je lilo trebe našim Moščeničanom zazivat ljude : Reki i z preko mosta, da ča nisu oni mogi zazvat sve Moščeničane od oben parti i (dakle i mačke) i druge domaće ljude z Lovrana, Veprinca i t. d. Istina naši su pozali neke prijatelje iz Reke, a s njimi je pušlo ih i nekoliko iz Sušaka i Trsata.

To je sve istina, ale na to se Krstić jadi. Njemu je to kontra leje, kada vidi, da pridu k nam neki naši iz Reke ale i Trsata za to i Krstić piše jadno, da sada nora bit Moščeničanom „čisto i bistro, pred očmi ča i kuda smeraju ovdašnji i ondašnji Hrvati". Dobro je to, nego da pitam ja malo Krstića ča smeraju pak oni Talijani z Reki, ki prihajaju svako leto va grad, va Drau i va Lovran? Ča smeraju ti rečki Talijani, kada pridu svaku nedelju i blagdan v Iku; jitum ča smeraju ti isti rečki Talijani, kda prihajaju na svaki bal, kega da „Leg Nazionale" va Lovrane? Ča smeraju rečke Talijanke, ke se ovde va naših krajeh orunjuju z margeriticami, s rožicami talijanse kraljice? Ča smeraju oni Talijani z teki ki prihajaju svako leto va Lovran i daju po danu i po noći konfuzion i pivaju pti austrijske pjesme? Ča smeraju ti ljudi a? Ča ni morda Reka Ungarija? I još reć. Ča smeraju pak oni Talijani, ki te vi dni z Ankoni dunke z Italije prit va adar, i kem Zadrani pripravljaju velike fešte? A ča smeraju oni Zadrani, ki su da kolo više ugode svojoj braći z Italije, namazal neku noć cesarsku akvilu s blatom, kega u na ceste našli? Na to neka nam odgovori talijanski furišac Krstić, a naše ljude preko mosta neka pusti na mire zač i ako u oni jedan put i prišli k nam, smo i mi biltisnć puti puli njih, sada na Trsate puli lajke Božje a sada puli sv. Kuzmi, da izolimo od Boga ča nam je najdraže na svete sreću i zdravlje!

* * *

Hrvatska bandera. Krstipreti svim Moščeničanom, da neka ne puste nikada više batit hrvatsku banderu v Moščenicah. On bi po boštrića otel, da Moščeničane bate Jambrožinine mudandi al pak njegovo salo! Aj bi poboštrića bi.

* * *

Krstić se jadi, kako smo ć povedeli, da nisu Moščeničani pozvali ljude od drugega partida na otvorenje Čitnice. I mane je, za reć pravo žal, da nisu učinili zač to bi bilo ča lepega videt na pozornice Kafulu i Karlu — a s druge rani njega Krstića i staru matronu Jambriju! Che speta kulo bi to bil!

* * *

Svjedočba čudorednosti. Bedintar se jadi, da je vel. g. A. Puž, velevdni moščenički plovan dal nekoj meštrice svjedočbu neprimjerenega ponašanja. Velevdni moščenički plovan napisal je tu svećbu

---

Jedne večeri svario Siša prilično velik lopiž kaše a da bude je imao težakom i za zajutrak. Kad pri večeri vidio Siša, da je kaše već polovica odloži žlicu te stane se rukom mlatiti po trbuhu, da pokaže kako se već nasitio, a kad nisu težaci odmah odložili žlice, stao njim se čuditi kako mogu da i dalje jedu. Težaci se zasramili i jedan za drugim žlice odložili. Odmah onda Siša spremi kašu u lonac i naloži težakom da idu spavati jer šteta da badava sveća uljenica gori.

Siša prvi se na svoju posteljičinu povali i odmah tvrdo zaspao a težaci u svojoj sobičini dugo se u slami vrtili pa napose i oni usnuli.

Negdje u noći probude se težaci. Dalje spavati nisu mogli radi praznih želudaca. Stanu šaputati a cielo šaputanje vrtilo se oke kaše u kuhinji i oko njihovog praznog želudca. Najgorljivije su razpravljali kako će se dočepati kaše. Znali su gdje ju je Siša postavio ali kako da se uvuku u kuhinju, mogao bi se probuditi gospodar i njih uloviti pa onda jaoh i pomagaj. Brrr to bi bilo uprav grozno!

Ipak težakom glad nije dao mira, sve što dalje sve to užasnije njima trbuhom krulio i strašno zavijao. Napokon jedan najgladniji i najvatreniji se ustane i tihano kao mačka uvuče se u kuhinju. Napipa lonac s kašom i drvenu žlicu pa stane nemilosrdno hlapati kašu kao kakav gladni vučina. U tren oka nažđrapao se kaše i čutio se bolje. Kad se sjeti svojih drugova, svojih milih gladnih kolega srce ga zazebe napipa suru što je visjela na zidu, napuni ju kaše iz lonca i krene u onoj tmini iz kuhinje.

S jednom rukom držao je krepko suru kao da je u njoj suho zlato a s drugom opipavao oko sebe a da se ne bi sćime sukobio i starca Šisu probudio. Kako je u kući bila velika tmina mjesto da ide u sobu svojih drugova zajedri u Sišinu sobu. Siša spavao kao zaklan i u snu puhao kao ojadjeni vol.

Težak ma niti iz daleka nije posumnjao da nije u sobi svojih kolega stupi naprjed baš k Sišinoj postelji.

— Miho, Bare evo sura kaše ustani pa jedi — šaputaše tiho težak svojim drugovom.

— Evo jedi, nije vruća šta mi vraga u nju pušeš — opet šaputaše težak a gospodar i dalje spavao i dalje puhao.

— Ma Bog me ubio ako je vruća, ne puši u nju zar mi ne vjeruješ — nastojao težak osvjedočiti svoga druga, a Siša i dalje puhao u suru kaše, što mu baš tik nosa stajala.

— Ubio me sveti Ilija ako ti ne ću s cielom surom šviznuti po nosu ako ne prestaneš u nju puhati. Žderi i ne puši — šaptao oštro težak svome drugu.

Gospodar i dalje spavao i dalje puhao a težak sav ogorčen trisne mu surom po nosu tako strašno a da je u onoj tamnoj sobi sve nebeske zviezde vidio i stane jaukati i vapiti: Amo braćo mila, amo hitro ako Boga znate eto striel me baš po nosu ošinula!

Težaci preplašeni doletiše k gospodaru napale svieću a imadu šta i viditi, gospodarev obraz sav u kaši ogreznuo.

Nit Siša nit težaci nisu znali protumačiti ove nesreće jer težak, koji to skrivio toj nesreći čudio se i skoro nad siromašnim Sišom proplakao.

Siša umre petnajst dana iza ove nesreće a po smrti ne ostavi za sobom nikakove častne uspomene do svoje trošne potletušice, koje se već nitko sada živući ne sjeća a mi malko stariji samo znamo gdje je negda stajala „Sišina" mirina.

Prije ipak neg li Siša umre zakopa svoje novce u svojoj kuhinji, koje su neki i po noći tražili al je nisu mogli naći jer su bili i biti će od sirotinje zakleti.

po duše, baš kako ju je ona meštrica i zaslužila, za to mu ne more ni jedan pametan prigovorit, kako ne more ni jedan prigovorit ni ces. kr. kunžiljeru Fabianu, ki je va svoje vreme napisal svedočbu, va koj je stalo, da je Krstić vredan za beči storit i takovo delo za ko se gre va pržun. Kako ki zasluži — tako ima.

* * *

Tatalovići. Talijanski furišac Krstić piše, da je beseda tatalović postala od tatbini, zač da su Hrvati od vavek krali: „kradja ili tatbina da je bila njihova prerogativa i krepost".

Tati je bilo svagde, a najviše ih ima mej Talijani. Talijan Rigo je provincialnoj kase ukral 80 tisuć fjorini, neki Talijan pul Frančić je va svoje vreme kral i žukvu i dinamit, neki rečki Taljani kada pridu k nam na jitu vavek nam odnašaju va rukaveh posadu z ke su pili ale jili i tako dalje.

Nego pustimo to: Krstić govori, da je prerogativa od Hrvati bila kradja ali tatbina. Mi imamo list kega je Krstić pisal pred par let dru Stangeru, va kem mu piše da je on Krstić — Hrvat. Mi imamo stotine tisuć dokazi, ki nam dokazuju da je Krstić bil — a pošto se narodnost ne menja kako dlaka na mačke — i ostal Hrvat. Dobro dunke, ako je Krstić Hrvat (o čemu imamo dokazi da je) neka nam povede je i njegova prerogativa kradja i tatbina? Je i on tatalović? Molimo odgovor!

* * *

A vi velevredni gospodine plovane i vi mošćenički i dražki poštenjaci, kako i vi gospoje i frajlice, s jednum besedum vi svi, proti kem ono plaćeno salo riže i pljuva va onu smrjivu svoju špudaćeru — ne zamite mu niš za zlo. Vam se ne treba branit, jer Vas brane Vaša dela, Vaša časna imena, brani Vas poštenje Vaše. — Vi ste imeli već svoju zadovoljštinu i on isti dan, kad je plaćeni talijanski hlapac nosil va rečku štampariju one uvrede proti Vam, on je ta isti dan doživel na Voloskem, ča ne bi rad ni pas doživet. Nebrojena sila puka gonila ga je do vapora kako zeca i tu ni bilo drugo ča čut ako ne: Salo, salo — do kolena palo, „Jambrožija", Bedintar, izdajica — inšoma jedna Babilonija. kakova se ne čuje svaki dan.

Neka nijedan od Vas ne zame k srdcu ono ča on pljuva! Ča ćete šperat od čoveka kemu jedna stara baba mora davat svoje mudandi i svoje stomanji? Ča ćete sperat od čoveka, ki je, kako je c. kr. kunžiljer Fabiani rekal za beči vredan storit i takovo zlo, za ko se gre va pržun. Proti kemu ni već on pisal? Još malo pak ćemo moć reć, da je nepošten svaki on proti kemu ne piše talijanski Bedintar Krstić.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Der rasende — Dr. Salo. Anstatt die vielen und schweren Anschuldigungen, die wir in unserem Blatte gegen Dr. Krstić bisher erhoben haben, zu wiederlegen, fährt er fort, wie ein Tobsüchtiger herumzuschlagen und Lügen auf Lügen zu häufen. Ob wir seine bisherigen Lügen wiederlegt haben oder nicht, das möge jedermann beurtheilen der Dr. Salo's Schundblatt und unsere deutsch geschriebene Artikel gelesen hat. Was wir bisher angeführt haben, das haben wir auch mit Documenten nachgewiesen. Dr. Salo begnügt sich natürlich damit alles, wie ein verstockter Verbrecher, zu leugnen, oder stillschweigend darüber wegzugehen. In der letzten Nummer seines Schundblattes greift Salo im Artikel „Die Stützen der Monarchie" die Croaten an und sucht vergeblich die Italiener Istriens von ihren antiösterreichischen hochverrätherischen Bestrebungen reinzuwaschen. Vergebliche Mühe!

Seit dem dreissigjährigen Kriege haben die Croaten an allen Kriegen Oesterreichs an der Seite ihrer österreichischen Brüder theilgenommen. Es gibt kein Schlachtfeld wo Oesterreichs Regimenter gekämpft, auf welchem nicht Tausende und Tausende von Croaten ihr Leben gelassen hätten. Croatien hat unzählige tapfere und ruhmvolle Generäle der österreichischen Armee gegeben. Croaten waren es, welche in den italienischen Kriegen den Ruhm österreichischer Waffen unsterblich machten. Eben deswegen wurden sie von den Italienern verhasst, eben deswegen wüthet so Dr. Krstić gegen die Croaten. Die Croaten waren es, welche im Jahre 1848 die rebellischen Ungarn niedergeworfen haben. Die Croaten rühmen sich auch heutzutage mit Leib und Seele an der Monarchie und am Kaiserhause zu hängen. Ebendeswegen werden sie von den Italienern Istriens gehasst, verfolgt, verleumdet. Die Croaten bilden ja das unüberwindliche Hinderniss für die Verwirklichung der italienischen irredentistischen Bestrebungen. Der von den Italienern besoldete Dr. Salo wirft den Croaten russofilische Tendenzen vor und führt zum Beweis dessen an, dass der Fiumaner Advocat Barčić vor Jahren im Agramer Landtage ausgerufen habe, dass die Croaten der Monarchie nicht eher glücklich sein werden, als wann die Kosakenhufe auf Wiens Plaster wiederhallen werden. Das hat Barčić für seine eigene Person in einem Momente der begründeten patriotischen Entrüstung ausgerufen. Hört jedoch wie Dr. Krstić im Jahre 1896 darüber in seinem Schundblatte geschrieben hat:

„Barčić prophezeit uns den baldigen Wiederhall der Kosakenhufe auf dem Wiener Pflaster und den ersten Schuss auf der Weichsel. Wir verbeugen uns vor einem solchen Idealismus, weil wir überzeugt sind, dass er der Ausfluss einer edlen Seele und patriotischer Gefühle ist."

So schrieb darüber Krstić im Jahre 1896. Jetzt aber steht er im Dienste der istrianischen Irredentisten und da muss er schreiben was sie ihm befehlen und es ist ja ganz natürlich, dass er gegen die Croaten schreibt. Warum schreien die Italiener soviel gegen die Croaten? Warum lassen sie durch Dr. Salo soviel gegen die Croaten schreiben? Nur um die Aufmerksamkeit von sich zu lenken. Höret zu!

Am 29. August, an der Todesjahresfeier des Königs Umberto wurde in Rom eine feierliche Trauerkundgebung mit einem Festzuge durch die Stadt veranstaltet. An diesem Festzuge nahmen Theil auch Deputationen aus *Welschtirol, Triest, Görz, Istrien und Dalmatien*. Als diese Deputationen am Tage der Vorfeier, dass ist am 28. August l. J. abends mit ihren italienischen Tricoloren vor dem Hause, wo die österreichische Gesandschaft ist, vorbei marschierten, liessen sie die Fahnen nieder und *sprachen Verwünschungen und verschiedene Spottworte gegen Oesterreich aus*. Diese Deputationen wurden von ihren italienischen Brüdern aufs herzlichste begrüsst und nahmen an den Hofceremonien theil. (Diese Notiz entnahmen wir der Wiener „Information". Anm. der Red.) Sind denn etwa diese Italiener die Stützen unserer Monarchie? In allen italienischen Kriegen haben Tausende von Italienern aus Oesterreich an der Seite Italiens gegen Oesterreich gekämpft. Waren etwa diese Italiener die Stützen unserer Monarchie? Als sich unser Kaiser während der Ausstellung in Triest befand, da beschlossen die Italiener seinem theueren Leben ein Ende zu bereiten und der bekannte Irredentist Oberdank führte jenes räuberische Attentat gegen unseren Kaiser aus, dem er durch ein Wunder entkam. Diese Italiener waren etwa auch die Stützen der Monarchie? In Triest ist vor dem Südbahnhofe ein Denkmal das an die Vereinigung Triest mit den österreichischen Erbländern erinnert. Dieses Denkmal muss Tag und Nacht von Polizisten bewacht werden, dass es nicht von den italienischen Irredentisten in Triest in die Luft gesprengt werde. Diese Italiener sind etwa auch die Stützen der Monarchie nicht wahr Dr. Salo? Und solcher Beweise der Anhänglichkeit (?) der österreichischen Italiener an unser Vaterland Oesterreich, könnten wir noch eine lange Reihe anführen. Jedoch es fehlt uns der Raum hiezu. Uebrigens machen die Italiener selbst aus ihren antiösterreichischen Bestrebungen keinen Hehl. Trotzdem sind sie noch so frech, dass sie uns Croaten durch ihren Söldning „Salo" als Hochverräther brandmarken wollen. Sie können sich jedoch trösten. Ihren Lügen glaubt bereits niemand mehr und jedermann weiss es, dass wenn kein Oesterreich bestehen würde, die Slaven unserer Monarchie, somit auch die Croaten, um ihre nationale Existenz zu sichern, ein Oesterreich schaffen müssten. Aus diesem Grunde waren die Croaten immer und werden auch künftighin die Stützen unserer Monarchie sein. Die Italiener dagegen erwarten noch heute mit Sehnsucht den Tag ihrer Erlösung vom österreichischen Joche.

Hrvatske škole va Voloskem i Opatije. Upisivanje va novu školu va Voskem počelo je na 28. pr. m. Mi smo se nadali, da će se va tu školu upisat najviše 30 do 40 dece. Ale kako smo se začudili, kad smo ponedeljak u jutro doznali, da se je va novu školu upisalo **78** slovom sedamdeset i osam dece. Morete si pomialet kako nas je ta broj razveselil, a kako je raztužil naše narodne neprijatelje! A sve se je to doseglo prez nikakove agitacije, prez nikakovega nagovaranja, zač na Voloskem koliko roditelji toliko i deca znaju kolika je važnost takove škole.

I za školu družbe sv. Cirila i Metoda v Opatije obavilo se je upisivanje tako srećno, da ova družbina škola ima sada **77** djece, slovom sedamdeset i sedam, dočim ih se je g. Rajčiću upisalo 52. Učinimo sada jedan mali račun: 78 i 77 i 52 ukupno 207. to će reć, da zeto Volosko i Opatija skupa mi imamo va teh dveh mesteh 207 dece slovom dve sto i sedam.

A Talijani? Upravo sramotan je broj one dece ka su se upisala u njihovu školu. Prava mizerija. — Sudite sami: V Opatije **33** a na Voloskem **31** a sveukupno ni ih ni treti del koliko naših. Ča će to reć? To će reć da velika većina ovega pučanstva je naša i čisto naša. I po tem mi nimamo česa bat se.

Stari je pregovor, da na mladjeh svet ostaje, a gornji broji pokazuju nam da imamo kemu i pustit ta naš svet, tu našu domaćinu.

Samo neka deca uče, neka budu poslušna, neka ne gube zlatno vreme, nego neka se na vreme priprave, kako će moć jedanput, ako bude trebalo, razbit talijanskemu vragu rogi, kako su mu ih već jedan put razbili njihovi dedi dole puli Lise. Živila naša deca!

Trejset i jedan otrok, se je upisal va talijansku školu na Voloskem, i tu peščicu dece te učit dva učitelja: — meštar i meštrica, tako da će na svakega od njih prit 15 dece i pol. Drugi put ćemo malo razvidet, ako je va istinu potrebito, da se za tu mizeriju od dece plaćaju dve učiteljske sile, a va isto vreme ćemo malo razvidet ka su ta deca za ku se plaćaju dve učiteljske sile.

Svečana proslava četiristo-godišnjice umjetnoga hrvatskoga pjesničtva. „Družtvo hrvatskih književnika" u sporazumku sa „Jugoslavenskom Akademijom", „Maticom Hrvatskom", „Družtvom Svetog Jeronima" i „Hrvatskim pedagoškim književnim zborom" priredjuje mjeseca studenoga u glavnom gradu Hrvatske u bielom Zagrebu „Svečanu proslavu 400 godišnjice umjetnoga hrvatskoga pjesničtva" u savezu sa spomen-slavom osnivača njegova Spljećanina Marka Marulića. Primili smo proglas odbora svečanosti koji je za tu svečanost izabran te ćemo ga po mogućnošti u dojdućem broju donieti u cielosti.

Kafula se jadi. On govori, da mu je mošćenička čitalnica zela barem 10 let življenja. A znate zač? Ču vam povedet. On vrt ki je valje pod sternum od „Čitalnice" je njigov — Kafulin. Sada Kafula se boji, da te mu Hrvati od zgora pljuvat va vrt. I varamente jako se lepo pljuva z one visini. Ja sam proval jedanput. I kapac su oni mostrići od Hrvati to učinit. Ej komoditad je prva stvar. Nego eko ča bim ja svetoval Kafule. Neka on lepo onu zemlju okole šterni od Čitalnice fudra s Krstićevom smradnom špudaćerom — vulgo s „tetom Jambrožijom", pak će pljuni padat jušto na pravo mesto.

Kogoma, lovranska podeštarija, drva hrastova i drva bukova. Tu su četire stvari ke su za sada skupa zmešane. Kako to? Ovako. Kogoma je pečen i frigan va podeštarije, on je va njoj kako zmešan. A i njegova hrastova drva su zmešana va „Turne" z bukovemi drvi od podeštarije. — Tako da je to sve skupa jedna mišianca. A to ni pravo, zač od tega bi mogla trpet i podeštarija a i Kogoma. Oni ki važiju peći ne gledaju jušto per šotil — i za to njih je malo mar su drva od podeštarije ale od Kogomi — samo neka peći gore. I tako bi mogla imet škodu i podeštarija a i Kogoma. Za komun manjko mal, komun je velik, pak nekoliko drv više ale manje je sve jedan tabak — ale za Kogomu bi bila vela škoda da mu se s njegovemi drvi pali va podeštarije. Za to, da Kogoma nima nikakove škodi a ni komun — ja zahtevam najenergičnije, da se Kogomina drva ka su va Turne posvema odele od drv od podeštarije i to s razloga, ča mislim, da bi od tega mogal škodu trpet moj srdačni prijatelj Kogoma. Barem ja tako mislim, da bi mogal Kogoma od tega trpet škodu, a mogal bi i ne trpet škodu — vej si ga on taneki!

Meštru Poganu smrde fulminanti Sv. Cirila i Metoda. Neki dan je bil meštrićina Pogan va jednoj našoj oštariji, pa kad ti se mi je onako pošteno najil i napil otel je nažgat onu svoju čozotsku pipicu, ma češ videt vraga — oštar je naš čovek i va oštarije su bili samo naši fulminanti. Na to ti se je meštrićina Pogan spametil besed njegovega velega meštra Dr. Mudande: — Istrani ne kupujte ni ne konsumajte fulminanti Sv. Cirila i Metoda za Istru", skočil ti je, kako da ga je ki z iglom ubol k drugemu stolu, misleć, da će tamo nać njegove preljubljene fulminante od „Lege Nazionale". Ale pomislite si, kako je on njegov dugi nos, postal još dulji, kad je videl, da su po sveh stoleh naši fulminanti. (Tablean! I ta človek bi tel vadit našu Volosku dečicu?! Op. slag.)

Za našu trgovačku mornaricu. Predzadnji „Obzor" piše, da misli naš bogati zemljak, i vatreni Hrvat austro-ugarski jeneralni konzul va Buenos-Airesu (va južnoj Amerike) gosp. vitez Mihanović zapustit Ameriku i prit ćim preja sa svemi svojemi vapori — a bit će ih preko stotine, — va Dalmaciju. Mihanović je šal va Ameriku, kako veli siromašina, a sa svojom velikom mukom stekal si je strašno veli imetak tako da će još dat sagradit osam elegantneh vapori, ki te plovit velom brzinom, a med njimi četiri veća broda, ki te moć prehitit 20 milj na jenu uru. Takoveh brodi da još ni bilo na jadranskem moru, a putovat te med Dalmacijom i Rekom. Osim teh brodi sagradit će još 10 strašno veleh parobrodi za veliku plovitbu, ki te imet svoje sedište v Reke. Svi ti parobrodi te nosit naša hrvatska imena. (Ma te krepavat od jada naši poprdili, a ja mislim, da se onput neće bat ni Ungaro-Croata batit našu banderu, kako se to dogodilo v nedelju va Bakre, kade je zarad tega preko 150 izletniki ostalo doma! op. sl.)

Lepa zabava na more. Va „Švajcarskem domu" na Škrbićeh nahajalo se je petak na večer lepo družtvo sve sameh Čehi. Mej njimi bil je i znameniti českí zastupnik na bečkem parlamente Dr. Herold veliki prijatelj našega Spinčića, a bil je s njimi i g. Frizek. Večer je bila jako lepa, pa njim je nekako volja prišla da se malo prošeću po moru. I odlučili su da te kako drugi dan — subotu na 31. augusta v noći učinit jedan izlet po moru. I va

istinu valje drugi dan su nabavili vapor pozvali su mjestnu muziku, a i naše hrvatsko pjevačko družtvo „Lovor“ se je kako i muzika rado odazvalo njihovemu pozivu i odlučilo, da će mile goste zabavljat svojim pjevanjem. Subotu na večer ukrcalo se je na vapor „Stephaniju“ osim gospode Čeha, muziki i „Lovora“ puno domaćega sveta s gosp. Spinčićem na čelu. Vapor je bil vas okrunjen s lampioni, a na mule je bilo sveta sva sila. Din-din-din i vapor je zagrabil put Iki. A muzika je zasopla jednu lepu česku marču i čim je svršila zapjevali su naši „Lovoraši“ živu pjesmu: „Slovenac i Hrvat“ Na vaporu bilo sve veselo. Izletnici mej kemi je bilo puno lepeh gospodja su se mej sobom upoznavali, razprel se je živi razgovor z jednom besedom — veselje veliko. I prišli smo pred Iku. Tu je muzika zasopla „Liepa naša domovino“, a „Lovoraši“ zapjevali: „Buči morje adrijansko.“ — Na ikarskoj „palade“ sveta kako mravi: to se ne čuje ako ne živio! i živio! Tako je muzika sopla i pred Lovranom, i tu su nas naši pozdravljali sa živio! Čulo se je na „Punte“ i pogrdneh besed, ali ne čudimo se: to je talijanska kultura. Neki zbiri su svikali s fišćetom, a čul se je i jedan debeli rog. Po intonacione to je moral bit Juretov rog i to on najveći ki mu na sred glave sviri. nego ono je mogal bit i rog od ćaći od one, ka je va njega tulila.

Na to je šal vapor napred. Va Drage smo bili lepo primljeni a va Sv. Ivane nas se je pozdravljalo pucajuć iz puške i to pred kućom čestitoga našega kapetana g. Negovetića. A Mošćenice sve kako va jednem ognje. Tu se mahalo, tu se pozdravljalo, da je bila milota gledat.

Kada mi pred Berseč, pokazalo se je najprvo jedno svetlo, pak dve, pak više njih. a mi z vapora udri klicat: Živio gospodinu bersečkemu plovanu, kemu je uprav on dan bil god, i celemu Berseču ki onako lepo i živo hrvatski ćuti. Tu smo obrnuli nazad Kad mi pred Mošćenice, a to gore još vavek svetli, a Draga sva va jednem plamike, a Dražani kliču: Živio! Živio! Kad smo zapustili Dragu, ustal se je g. Spinčić i nazdravil prisutnim Čehom i gospodjam, a posebno dru. Heroldu. Gosp. Spinčić je govoril hrvatski i češki. Sve je priteklo, da ga posluša, a kad je svršil, pleskanju i klicanju ni bilo ni kraja ni konca.

Na to je ustal g. dr. Herold. Mislili smo da će se vas vapor šundrat od silne buki, ka je nastala, kad je počel govorit ta ljubimac češkoga naroda. On je nazdravil Hrvatom i Slovencem na Jadranskom moru i mej drugim je rekal: „Dvoje ćućenje nas veže, jedno ćućenje ljubavi mejsobom, a drugo mržnja skupnega neprijatelja. Česi delaju za slobodu svojega naroda. Hrvati i Slovenci neka delaju to isto za svoj narod i neka brane i čuvaju to more, koje je po Bogu i pravici vaše“. Klicanju, ko je postalo za tim govorom nije bilo ni kraja ni konca.

A u okolo bilo more tiho i uspavano. Za vaporom se belila široka pena, ka se je sva kako puna brilanti iskrila na svetloj mesečini. A one groti oštre i velike dizale su se kako gorini — i kako da povedaju moru i celemu svetu, da kako one, tako da će i naš narod ostat za vavek tu i da nima te sile, ka bi njega mogla uništit. Zatim je G. Frizek nazdravil „Lovoru“ a na čelu mu gg. Miranu i Gervaisu, g. Miran je u ime družtva zahvalil i kazal, da je njegovo družtvo za svaki čas gotovo na poziv braće. Vapor je mej temu dospjel do Voloskega, ali bilo je već kasno, zato osim pozdrava našega kršnoga prijatelja Adolfa i nekakvih nerazumljivih blezgarijah, ke su prihajale iz neke kuće, va koj se po lete bane neke Rešćice, ni bilo čut niš.

To se razume, da je kroz celo to vreme vredna muzika igrala najlepše marći, a naš „Lovor“ pjeval kako organ.

Kad su se gostovi izkrcali, naši su se na lepo razsvetljenom mulu poredali u špalir i kličali: Živio! Nazdar! Tako je prošal lepo, mirno i dostojanstveno taj izlet. Svaki će se ga dugo vremena spamećevat. Gospoda su se na to razišli, samo neki od nas smo sli va kavanu „Zoru“ kade se je na predlog gosp. kapitana A Priskić sabralo 10 K 2 pare za Družbu Sv. Cirila i Metoda.

Blagoslov nove škole na Voloskem. Ponedeljak bila je na 8 ur jutro maša za decu od škole. Za mašun je prečastni naš plovan monsignor Zamlić blagoslovil novu školu i celu kuću.Temu blagoslovu prisustvovali su i predsjednik družbe prof. Spinčić i podpredsjednik dr. K. Janežić i puno sveta. Po blagoslovu sprogovoril je monsignor Zamlić dece nekoliko lepeh i srdačneh besed, ke su ljude do suz ganule. Za njim je dece govoril predsjednik družbe jako lepi govor, va kem njim je preporučil da se dobro uče. I stim je ta lepa svečanost svršila.

„Sokol“ Volosko — Opatija. Družtvo Sokol konštituralo se je dne 1. ovoga mjeseca. Isti dan upisalo se je u družtvo 25 izvršujućih samo iz Voloskoga. Preporučamo svim našim mladićem da se u „Sokol“ upišu.

„Sokol“ — pozor. Upravno vieće „Sokola“ izabrano dne 1. septembra 1901. pozivlje se ovim za petak dne 6. t. m. na sjednicu koja će se obdržavati u 6 sati po podne u Zori u Opatiji.

Razne viesti.

Kavran i pavuni. Ki je hodil školu će se spamećevat na onu pripovedku od Kavrani i od pavuni. Jednemu Kavranu je najedanput prišla volja, da postane pavun. — Našal je jednega mrtvega pavuna, oskubal mu je perje i pokril se je vas s pavunovim perjem. Kad je bil tako preobučen šal je mej pavuni i počel se je mej njimi vrtet. Pavuni su ga sve s pod oka gledali. Kad su pak počeli po svoju kričat onputa se je i kavran pozabil pak je počel kričat: „Kra“ — „kra“ — „kra“. Pavuni su na to skočili na njega i oskubli mu krivo i njigovo pravo perje. Naši mački mi se čine kako i ta pavun. Oni se srame svojga roda i jezika pak bi htel zatajit i jedno i drugo i postat Talijani. Makar se na glavu postavili: Tomašići, Rajčići, Sučići, Šikići, Marići, Poščići, Perčići i svi drugi „ići“ su hrvatskega roda a vendar neki nete da budu nego bi hteli po sile bit „Italiani puro sangue“. Komać odpru usta pak već še zna, da ne moru bit Talijani nego da su Hrvati. — Ča nisu ti mački kako i on kavran, ki je mej pavuni prišal?

Ubil otca i mater. Va Banne, va Franczekoj ubil je ovi dni jedan mladić od dvajset let neki Fabbre va muujenoste otca i mater stareh pedeset let. Munjenega žina su zaprli va špital.

Židovska trgovina. Va Prage su ovi dni bili odsuđjeni židov Zita i neka ženska imenom Peterni, na dva meseca peržuna zač su hteli ukrast jednu divojčicu od petnajst let i prodat ju jednemu drugemu židovu.

Talijani i turska policija. Jedno talijansko družtvo kupilo je blizu Durača va Albanije jednu šumu i je već bilo počelo gradit put do mora za prevažat drvo. Al videć drugi beg, da su Talijani brez obraza i da bi se radi imposesali taje zemlji, zabranil im je zidat put. Na to je prišlo do prepira, ki je finil kako vavek kade Talijani pridu va tučnju s tem, da je jedan Talijan po navade badnul z nožićem bega, ki se je mrtav zrušil na tla. Na to je šegava turska policija zabranila Talijanom gradit put i izvažat drvo. Za tem se je talijanski amiral, ki je bil blizu z brodom zagrozil, da će bombardat mesto, ako se Talijanom zabrani gradit put. — Ma naš paša trde i mudre glavice ni se prestrašil „afrikanskeh“ junaki. nego je još i zabranil talijanskem soldatom, da ne smiju prit na kraj delat manovre, ni da bnuda nesmo prit na kraj, dočim je austrijska vojnička banda s broda „Karla VI.“ mirno zvonila na kraje, a Albanezi su ju lepo poslušali. (Vidite, kako i onde imaju rado Talijane.)

Iz gladne Italije. Čitamo va nemških fojeh: Predprošlu sedmicu pobunili su se talijanski kmeti va mestu Carunegata blizu Milana va Lombardije proti gospoštijam. Preko dvesto kmeti oboružanih vilami, kolci kosami navalilo je na palac grofa Visconti di Modrone va Carunegata. Razjadeni kmeti porazbili su sve na palace ča njim je pod ruki prišlo. Velom mukom šlo je pulicije za rukom pomirit kmete buntovnike. Zač su se ti kmeti pobunili? Nigdere na svetu ne žive kmetski stališ tako siromaški kako v Italije. Ni 18 po sto kmeti ki zemlju obdelavaju nisu gospodari iste. Sveh drugeh 82 po sto su samo spolovari, koloni, ki nikako ne moru spolovinu plaćat makar delali dan i noć. Za nekoliko centezimi delaju celi dan. Najveća muka za talijanskega kmeta je pak to da moraju grofom nekoliko dan na šetimane na tlaku delat. Doma mu deca i žena od glada umiraju a on mora siromah poć na tlaku delat. Va istinu ni većega siromaha na svetu nego je talijanski kmet! Je čudo da se ta siromašni kmet pobuni proti gospode, ka im tako rekuć krv sisaju. I još bi Talijani v Istre hteli spravit nas pod Italiju. Od kuge, vojske i Italije oslobodi nas gospodine!

Talijanski anarhisti. Va broje od 8. o. m „N. L.“ javili smo da je na 5. augusta o. l. umrla va Kronberge blizu Berlina cesarica Fridrik, mat današnjega nemškega cesara. Nekoliko dan za tem je imel bit sprovod te cesarice. Nemška pulicija je dala zapret sve Talijane, ki su bili va Hamburge i va Kromberge od straha, da ne bi puli sprovoda kega ubili. Celi put od Kromberga do Hamburga bil je pod stražom pred talijanskemi anarhisti. Po celem svete štimaju Talijane samo za tate i razbojnike ki ubijaju nedužne ljude samo puli nas nekoliko diveh mačak bi za volju Talijani otopilo sveh nas domaćeh ki smo proti Talijanu.

Pulicija va New-Yorke. Ovi dni se je doznalo da je pulicija va New-Yorke složna s tati, razbojniki, s ljudi ki drže zabranjene igraonice a to sve za plaću. — Goveran je valje odpustil direktora Nev-Yorške pulicije zač da ni dosti pazil kako njigovi ljudi službu vrše.

Pametan ministar. Magjarski ministar Szell je zapovedel da od sada nesmeju na birarijah služit kelnerice mladje od 40 let. Ljudi se jade zač da će i najbolja bira pul jedne kelnerice od 40 let bit kisela nego ministar govori da će barem bit malo više pošteuja.

Čudan narodič. Kod zadnjega popisa pučanstva u Indiji odkriven je narod, kega su do sada malo poznavali. To pleme, zvano Jajini, ne radi ništa, te posti četiri petine godine. Jedne englezke prirodoslovne novine pripoviedaju, o tom plemenu, da obzirom na svoj jaki tjelesni ustroj mogu biti šest do sedam tjedana bez hrane, a njihova vjera nalaže im da poste. U stanovito doba produži ovo hindusko pleme post na dva mjeseca. Djeca ne moraju postiti, dok ne navrše stanovitu dobu. Jajini su vegetarijanci, te ne ubijaju životinje, osim ako se moraju od njih braniti. Ponajglavnije mjesto njihova hodočašća jest Parasnat brieg kod Chota Nagpore, kamo idu u mnogobrojnih skupinah u proljeće, kada započimlje prvi veliki post. Kod posliednjega popisa ustanovljeno je, da ovaj narod ima milijun i pol duša, koje žive u Bengali i pokrajinah Gucerat i Radjputana

Ča je novega po svete?

Austrija. Dne 12. rujna t. g. prisustvovati će naš car zaključnim manevram izmedju 23. i 4. zbora u Dolnjem Miholjcu. Neki češki i njemački listovi javljaju, da će se carevinsko vieće sastati oko 20. listopada t. g. i da će trajati svo do Božića. Vlada da će tražiti od carevinskog vieća, da uzme u razpravu redoviti proračun, autonomni carinski tarih, kvotu i predloge skopčane s austro-ugarskom nagodom, nu i najveći optimiste sumnjaju, da će Dru Körberu i ovaj put uspjeti da umiri strasti pošto je u ovo zadnje vrieme cieli niz političkih i narodnostnih pitanja izbilo na površinu,

Prema svemu tomu se sudi, da će jesensko zasjedanje biti burnije, nego se misli.

Italija. Talijanski banditi u Rimu, a na čelu im Dalmatinac Alačević provalili su prošlog tjedna u sporazumku s rimskdm policijom, u kolegij sv. Jeronima, koga je naš presvetli Otac Papa, uslied nagovora našeg velikog biskupa Strossmajera i drugih naših biskupa preustrojio u zavod u koji se imaju primati mladići iz svih hrvatskih pokrajinah radi dalnje naobrazbe. Talijanski Dalmatinci prodrli su silom u rečeni kolegij, izvjesili su na njem dalmatinsku zastavu, obezčastili su zavod bučnom gostbom i pijankami ter su poslali talijanskomu kralju i zadarskomu načelniku veleizdajničke brzojavke, naperene proti Austriji. Rektor zavoda Dr. Pazman pitao je za pomoć rimsku policiju, nu ova je, jer sporazumna s banditi odklonila posredovanje. — To bandistvo napereno je dakle ne samo proti Hrvatom i presv. Ocu Papi. nego i proti Austriji. To dokazuje smradno pisanje čifutskog lista — „Piccolo“ u Trstu, brzojavke Dalmatinaca i dogodjaji u Zadru, gdje su baš ovih dana Talijani osmradili carskog orla na državnom gimnaziju, a policija po talijanskoj navade nezna naći krivaca. — Uprava sv. Jeronima preuzco je kraljevski komisar, a vlada talijanska odputila je celi spor pred talijanske sudce Vatikanski krugovi su uvjereni, da je cielu stvar inscenirala talijanska vlada koja se polakomila za onimi tisućami koje posjeduje zavod.

Gvera z Italijom. Ambašiador od našega cesarstva va Rime je dal talijanskemu guvernu oštru notu, da mora valje odstranit kumisara od hrvatskega koleja sv. Jerolima, da moraju pedepsat one Talijanaše, ki su va njega silom nahrupili i da mora se kolegij vrnut v ruki od Hrvati. Čemo videt ča će z tega vanka prit. Neki foji pišu, da bi ovu priliku mogla izkoristit Italija, pa navalit na Austriju, da njoj zame Istru, Trst i Tirol. Neka se Austrija ničesa ne boji — dokle bude i jednega Hrvata na svete, taj će prolet svoju krv za našega casara. Svakako dobro bi bilo, da osobito naš puk v Istre bude pripravan na gveru z Italijom, zač je upravo naša Istra on sladki bukunić, kega bi rada zahjapila gladna Italija.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 37. Volosko-Opatija u četvrtak 12. rujna 1901. God. II.

Pučke škole u Istri.

II.

Čujte sada drugu, koju smo u posliednjem broju na svrsi članka pod ovim naslovom obećali.

U „Pikolu“, o kome je već bilo govora u prvom članku prenešen je iz školskoga izvještaja broj škola u Istri. Svih je 204. Od tih je 1 njemačka, 70 talijanskih, 87 hrvatskih, 13 hrvatsko-talijanskih, 31 slovenska, 2 slovensko-hrvatske. Na to kliče „Pikolo“: Dostatne su te brojke, da se pokaže koliko su utemeljene jadikovke slovenskih agitatora proti školskoj upravi, uzdržavanoj od talijanske pokrajine“ (! tako!)

Koliko rieči, toliko lopovšćina, kakove može samo talijansko pero napisati.

Ne slovenski agitatori, nego hrvatski i slovenski narod u Istri, njegova glasila, i njegovi zastupnici dižu tužbe proti školskoj upravi, i zahtjevaju svoje pravo. Ne pokrajina talijanska, nego po većini svojih stanovnika hrvatska i slovenska, uzdržaje škole u Istri.

A da su tužbe i zahtjevi hrvatskoga i slovenskoga uaroda utemeljeni sliedi iz ovoga što ćemo sada reći.

Sudeć po brojkah, koje je „Pikolo“, kako govori, naveo moglo bi se misliti da se Hrvatom i Slovencem ne čini krivica. A „Pikolo“ je stvar tako i predstavio, i dao piti onim koji mu sliepo vjeruju i koji ne vide dalje od nosa. I u tom baš obstoji lopovšćina i bezobrazluk njegov i svih njegovih pristaša i podupiratelja.

Više je hrvatskih škola nego talijanskih, mnogo više hrvatskih i slovenskih skupa nego talijanskih. — Prema tomu ne čini se krivica Hrvatom i Slovencem. A ipak se čini,i kolika!!

Ko čita pomno i sam „Pikolo“ dalje, naći će tih krivica. Veli na priliku da je u kotaru Rovinjskom 15 razreda, dakle i 15 učitelja i učiteljica — dakako talijanskih. I to u dvih samo školah. A u dvih hrvatskih školah, na priliku na Bergudu i u Mošćenicah su samo dva razreda dakle i dva učitelja. I niže doli u „Pikolu“, gdje prenaša broj učitelja i učiteljica ovih debelo pogrešno kako smo zadnji put iztaknuli) naći će koliko je više učitelja i učiteljica Talijana nego li Hrvata i Slovenaca.

Nego ipak stvar neće biti svakomu jasna. Neće bit na čistu, kakove su sve krivice na školskom polju koje se čine Hrvatom i Slovencem.

Za to evo nas, da svakomu pokažemo kako stvar stoji.

Nećemo se obazirati ni na hrvatsko-talijanske ni na slovensko-talijanske škole. Te su jednako naše i njiho, prem je i tu krivice, jer bi u većini tih slučajeva morale biti škole samo hrvatske ili slovenske.

Opaziti ćemo da je jedna škola sa putujućim učiteljem talijanska, jedna slovenska.

Iztaknuti ćemo, da su pomoćne škole talijanske samo četiri, a da je hrvatskih 26 a slovenskih 8. U njih se podučaje u najviše slučajeva manje nego u redovitih školah, jer svećenici koji u njih podučavaju, ne mogu ni uz najbolju volju toliko se pačati školom koliko redoviti učitelji. Svećenici imadu i svoju duhovnu službu, a učitelji samo učiteljsku. Pokrajinsku školsku zakladu stoje pomoćne škole svaka po 80, po 120, najviše po 160 for. na godinu, dočim redoviti učitelji stoje mnogo više od toga.

Kad odbijemo dakle hrvatsko-talijanske i slovensko-talijanske škole i putujuće učitelje, i pomoćne škole, onda je razmjer škola u Istri ovaj:

Talijanskih 65.
Hrvatskih 61.
Slovenskih 22.

Ako se te brojke prispodobi sa brojem Talijana na jednoj, i Hrvata i Slovenaca na drugoj strani u našoj pokrajini već se vidi krivica koja se dogadja Hrvatom i Slovencem naprama Talijanom, jer je Hrvata samih u Istri više nego li Talijana, pak imadu manje škola nego Talijani, i jer je Hrvata i Slovenaca razmjerno mnogo više nego Talijana.

Ali to nije sve, dapače to nije glavno. Najveća krivica vidi se iz ovoga što sliedi.

Škole nisu sve jednake. Njeke imadu samo po jedan razred, i po jednoga učitelja, druge po dva, tri, četiri, pet, šest, sa paralelami još i više razreda.

Da ne mučimo čitatelje preveć sa brojkami, koliko je najme talijanskih, a koliko hrvatskih i slovenskih sa jednim ili više razreda, navesti ćemo samo skupni broj razreda sa pojedinimi naukovnimi jezici.

Talijanskih razreda je 191
Hrvatskih razreda je 86
Slovenskih razreda je 32.

Koliko razreda toliko učitelja i učiteljica! i bez obzira na paralelne razrede.

Talijana je u Istri po posliednjem poznatom brojenju 118000 pak imadu 191 razred, odnosno 191 učitelja i učiteljica.

Hrvata je po istom brojenju u Istri 140000, pak imaju samo 86 razreda, odnosno učitelja i učiteljica. Premda je dakle u Istri više Hrvata nego li Talijana, **to imadu Talijani više od dva puta više razreda i učitelja i učiteljica, nego li Hrvati.**

Hrvata i Slovenaca u Istri je po istom brojenju 185000, pak imaju skupa 118 razreda, odnosno učitelja i učiteljica. **Premda je dakle u Istri Hrvata i Slovenaca za jednu trećinu više nego li Talijana, to imadu Talijani za jednu trećinu više razreda i učiteljica nego li Hrvati i Slovenci.**

Upravo preokrenuto, nego li bi imalo biti.

To je eto glavna, u nebo vapijuća krivica, koja se počinja Hrvatom i Slovencem Istre! A Talijani imadu još obraza klicati da nisu opravdane tužbe koje dižu Hrvati i Slovenci Istre i njihovi predstavnici proti školskoj upravi.

Mjera obučavanja ne sudi se po broju škola, nego po broju razreda. Koliko više razreda toliko više se može podučavati i toliko je više učitelja koji podučavaju i toliko više djece se može podučavati. Koliko je razreda, toliko je učitelja.

Prema tomu su i troškovi za škole Koliko učitelja, toliko učiteljskih plaća.

Uzmimo da se na svakoga učitelja i učiteljica, bez razlike da li je u gradu ili selu, da li je na talijanskoj ili hrvatskoj odnosno slovenskej školi — premda se na talijanske pojedine više troši nego li na hrvatske i slovenske po novih plaćah, troši srednju učiteljsku plaću od 1200 kruna na godinu.

Prema tomu troši se na učiteljsko osoblje talijan. 191 × 1200 = 229·200 kruna na hrvatske 86 × 1200 = 103·200

PODLISTAK.

Uroki.

To je praznovjerje, ko se tako duboko ucepilo va ljudsku dušu, da ga imaju svi, bogati i siromahi, gospoda i kmeti. Ni škole ni libri, ni nauki nisu mogli verovanje va uroki iščupat iz naroda. Osobito va našoj Istre, kade je još narod va kulture zaostal zaradi pomanjkanja škol, je silno jaka vera va uroki; a da je temu tako, dosta se je samo malo obrnut oko sebe.

Svi va uroki veruju. I oni ki govore da ne daju, a teh ima puno med naučenemi i bogatemi, ako ih malo bolje popipnete i poškandajate, nać ćete, da veruju i oni kako i drugi, a morda i više nego drugi. Ne veruje morda onako va celem ale onako općenito; ma ni ga med njimi, ki ne bi kakovu škuljicu imel va stomanje, po koj se budi kakova predsuda ni uvukla i ostala. Tako n. pr. Petar ne veruje va nijednu fandoniju ma pur će se čuvat, da se petak ne obrije; Paval će se smet tem trubastarijam, kako uža reć, ma, va igre ga j' strah, da mu ko „zločesto oko“ blizu ne sede, zač bi za segurno zgubil; treći ne bi dal ruki onemu ale onoj tanekoj za svo zlato ovega sveta, zač je tvrdo uvjeren, da je va njem al va njoj zločesti duh al moć. I ki bi mogal sve nabrojit ča ovaki Tome neverljivi veruju? Uroki su va krve, va zraku, svagde; ki prez te i te predsudi pride va jedan kraj, kade svi va to veruju, brzo će i on poverovat i postat još veći vjernik od drugih.

Uroki su dunke različiti po vrsti i po tvrdoći verovanja, ma pur je to duboko uverenje za svakega.

Seljak al kmet drugačije će va to verovat od gospodara; duhtor, advokat će bit otresli kakovu presudu previše — bedastu, ipak su zapravo svi pod utjecajem tega ćućenja, jačega od svete vere, čvršćega od svakega uvjerenja; vreme potkrepljuje primjere, dava nove, ki to ćućenje potvrdjuju, uzakonjuju i usadjuju.

Uroki su trajna moć — kako se misli ka je podvrgnuta nepromenjivim zakonom. Ureć more se va razneh prilikah svaki čovek. Ona osoba pak, ka ima posebnu vražju moć za ureć je držana za strašilo, od kega sve beži. — On ima vavek svoju paklensku moć sobum; ako kega pogleda, ako pozdravi kega, ako se samo prikaže već je urekal. — Ne mislite, dragi čitatelji, da je to starac z izgorenem obrazom, grd al gobast al bolneh očij; ne uročitelj, to strašilo more bit liep muž al mladić, pun manijeri, dobar, pošten i plemenit.

Ni duša ni telo nimaju niš posla s tem; narav je dala ovu prokletu moć, ka je va čoveke i va isto vreme zvan njega, a osobito to je čudno, da moć ni va njegovoj vlaste. — Nego baš je zakon, da za storit uroki ne odlučuje niš volja uročitelja. Ako bi kigod, makar i sam „čovek od urok htel nekega ureć, da mu naškodi, postigal bi jušto protivno.

Ureče se najveć puti, ako se kega pohvali, ako se kega s nasladom gleda, ako se j' kemu dobrostivo. Tako, ako se detetu reče: „Ko lepo dete! ke lepe oči! ki lepi vlasići! ki slatki obrazić!“ i ki zna ča, roditelji al rodjaki se ljuto prestraše i napune straha za svoje dete.

Ako se prijatelju reče: „danas dobro izgledaš,“ ale „imaš lepu cijeru“ al „danas si zdrav kako jabuka“, to je isto, kako otet ga va nekoliko dan spravit va grob.

Ja sam poznal materi, ke su žalostne bile, ča su njim deca imele puni i crljeni obrazi, lepu glavicu, na koj bi se bilo reklo da zdravlje cvate; i ljudi, ki su se žalostili da su lepoj jabuke nalični, ale da su malo deblji! Naravski: kako da se ki ne najde, ki bi rekal: „kako je debel! kako si zdrav! ala si pun!“ I vidite, to je kako da ste ga nožem badnuli, neprestano će se va sebe zjidat. Ako takav kompliment dobremu prijatelju storite, će vas grdo gledat, al će se mučit i trpet z misljum, da ste mu ono z nekoliko besed podpisali testament.

Ureć se more kako ljude, tako i blaga i stvari. Kuća će se porušit, imanje će propast. Blago, osobito ako je lepo i zdravo, se gleda sa strahom, zač će se lahko nać ki eć reć: „ki lepi vol! ki lepi prasac! ki kus od ovci!“ a to će bit jednako, kako učinit ih osušet al umret.

I još je tega. Ča mislite, da se more prez straha reć: „dobro mi je, imam teka (apetida) ja sam srećan i zadovoljan?“ — Ajbó, nanke pomislet; ta bi se sam urekal. Ja sam trpel od želudca: nisam mogal ni jist ni dobro probavljat. Kad bi mi bolje bilo ja ne bim mogal premučat, pak bim rekal ale: „danas imam krasan apetid“, ili: „večeras sam z gustom večeral“. To je bila muka i smrt; (kako je ona govorila) za našu staru devicu; i kad bi mi opeta huje bilo, vavek jedanput bi govorila, tvrdo o tom osvedočena: kako vam more bit dobro, kad sam sebe uroki storite, ako ste malo zdraveji? Za nju su „uroki“ bili uzrok, da je mane huje bilo.

Ovako va malo besed je teško reć kako je ovo umovanje od silnoga utjecaja

kruna, na slovensko 32 + 1200 = = 38.400.

Skupa dakle na hrvatsko i slovensko učiteljsko osoblje 141·600 kruna. A na talijansko 229·200 kruna!!

To su dakako poprečne brojke obzirom na same temeljne plaće, bez obzira na razne doplatke.

To je dakle na najjednostavniji način predočeno, koliko se više plaća na talijanske učitelje nego li na hrvatske i slovenske premda je Talijana onoliko manje nego Hrvata i Slovenaca. I ne da bi Talijani više plaćali nego li Hrvati i Slovenci. Učitelje i učiteljice, sve bez razlike plaća se iz zemaljske školske zaklade, a u tu školsku zakladu plaćaju jednake namete i jednake školske takse Hrvati i Slovenci kako i Talijani.

Stišće nam se pero medju prsti, i nemožemo dalje o tom pisati. Ko ima oči neka čita, ko ima uši neka sluša, ko ima ljudskoga razuma, nek razmišlja a k tomu i pošteno srce, neka sudi!

Dopisi.

Zamet, 9. sept. 1901. Kako je poznato ustrojilo se lane va Zametu pevačko i tamburaško društvo „Sloga“, ko društvo lepo napreduje, a to se vidi najbolje s tega, ač je već priskrbelo lepe prostorije, ke će se svečano odpret u nedelju na 22. o. m. Ta dan bit će va Zametu takovo slavje, kakovega se još ni tamo videlo. Sudelovat će više i drugeh pevačkeh društav.

Dakle ki želi čut našega lepega pevanja, neka se on dan potrudi do Zameta, neće se kajat. A i vi mladići i devojke moć ćete se vrtet do mile volje va onoj lepoj sale. Samo dojdite.

Čujemo, da će se on dan zgrnut va Zamet od sveh stran sila sveta, da se tamo malo pozabavi. To je i pravo, da se malo pomore „Slogu“ i da se onem vrednem ljudem od „Sloge“ da malo kuraja i za to preporučamo našem ljudem, kemu je samo moguće da ne fale ondan doć va Zamet.

Moščenice, 3. 9. 1901. Velecienjeni g. uredniče! Prosimo Vas da va našem dičnem „Narodnem listu“ naštampate još ovo nekoliko besed od naše zabave, ku smo imeli na 25. prošlega meseca.

Vi ste zadnji put onako lepo napisali nekoliko rigi od te zabavi ma samo ste neč pozabili. Ča ćemo no, človek se ne more na sve domislet! Morebit niste se još ni sada domisleli ča je to falilo, pak ću Vam za to ja povedet. Ki je najviše doprinesal, da je naša zabava onako lepo svršila? — Ki je onako lepo uresil našu čitalnicu? Ki drugi nego — mislim da već pogajate — naše lepe i vredne divojčice. One su nam onako lepo zapjevale i predstavljale. One su nas mužkeh onako zabavile. One su, — — no ča ćete da Vam rečem, one su sve storile ča su mogle, samo da nam ča lepje on dan pasa. One su bile kod te zabave, ono ča su rožice na jednem vence. Ča vaja jedan venac ako ni na njen rožic? Niš! Svaki, ki ga pogleda će reć da je lep ma da mu neč fali. Tako Vam je jušto i tu. Da ni bilo naših dičneh frajlic, sveh skupa, neću reć, bilo bi lepo, ma nikada onako, kako je bilo. To su već i sami naši gosti opazili, aš su vaje kad su se pokazale na pozornice, počeli pleskat i vapit „Živio krasni spol! Živile mošćeničke gospodjice“.

Svaki, ma svaki po boštrića ih je pohvalil ma je imel i zač. Ne samo da su učinile sve ča su mogle va on dan, ma su se trudile i pustile svi posli na stran, celo vreme ča se je pripravljalo za zabavu Avà, dosti su lavadi čapale od svojih mamic, ma ča će njim to.

Sve je, hvala Bogu, lepo pasalo i svaka je sada zadovoljna.

Natancale su se dosti, pak još pod muzikum, a oni lepi morčići i biondići! Ju mane ma su se vrteli okole njih. Ma je koj god srce tancalo on večer. Da bite ih bili malo čuli, drugi i treti dan, kako su se hvalile jedna drugoj, šaptale na uho i povedale jedna drugoj ča njim je ki rekal i ku je ki pjažal. Celu šetimanu nisu imele ča za govorit ako ne za to.

Ma ja njim istešo ne zameram. Ča ćemo no, mladost — vrtoglavost. Ter smo i mi nekada bili onakovi, kada smo još bili mladi, ča ne šjora Jarba? — „Ježu Marija ma je bilo lepo, nikad takove lepoti nisam videla ni ne ču“, tako su govorile naše dobre divojčice. One pak, ke nisu bile na zabave, a otele bi bile poć, ma nisu ih od doma pustili, plakale su brižne i jadile su se na oneh, ki ih nisu pustili. Koliko se je suz stočilo on dan va nekeh kućah! Ja sam na svoje oče videl, kade je jedna divojčica brižna plakala, zada jednega zida, aš ju nisu pustili da gre va Čitalnicu.

Mane su, pomozi me Bog, suzi pale od tugi, videt onega anjelića, kade plače! Smilela mi se je neboga mladost, a proklinjal sam one nesrećini, ki su krivi, da se je onoliko suza stočilo.

Drugi dan sam pul one divojki videl kade se na poneštri suši jedan kušin, aš je bil mokar od suz. — Ah, kako se more bit onako prez srca, pak jednoj divojke branit, da se gre malo divertit va onako lepo društvo! Ča ni to smrtni greh? Palic, palic, bi meritali oni oci i materi, ki su svojoj dece branili, da gredu va Čitalnicu on dan. Ma nisu ne oni krivi, nego ona hudoba, ki ih je na to naputil. Fortunato, Fortunato, da se je tvoja pokojna mat, ona dobra starica mogla stat s groba on dan, ča bi ti bila rekla? Promisli malo to, pak ne ćeš drugi put onako delat, kako si delal! Sram te bilo Boga, ljudi i tvojeh pokojneh!

Zabava va Mošćenicah je puno koristila i Čitalnice i ljudem. Tu se je videlo ča smo mi i koliko prijatel imamo. Ča ni morda bilo lepo videt onoliki ljudi va našen mestu? Koliki prevareni Mošćeničani su on večer rekli da sada vide da je laž sve ono ča im neki ter neki govore? Čuda je za naše domaće ljude koristila ona zabava, aš govore da još ni nikada va Mošćenicah bilo onoliko sveta, dunke da to mora neč i bit. Oni, ki su on večer bili va Čitalnice zahvaljevali su Bogu da su doživeli on dan. Svi, ma svi, ki su on dan bili dole, ne moru se do prehvalit.

Eto to je duševna korist naše zabave i otvorenja Čitalnice!

A, hvala Bogu, i novčana korist je bila obilata. Ča neće od onoliko ljudi. Prijelo se je lepeh soldi po svuda. Sama Čitalnica je prijela preko 600 krun. Ča ni to lepa svota?

Istom prilikom moramo zahvalit svem onem, ki su budi ča god doprinesli, da nam zabava lepo izpane. Osobito moramo pohvalit naše frajlice iz Drage, da su va onoliken broje prišle na zabavu i potrudile se više puti do grada, dokle se je pripravljalo za zabavu.

Moramo zahvalit i našemu domorodcu i prijatelju našega naroda Egonu Mohoviću, ki se je pokazal onako zauzet za našu zabavu i podaril naše društvo. Isto tako se srdačno zahvaljujemo gospodinu Jeniju Kumičiću iz Berseca, ki je daroval našoj Čitalnice jedno 50 lepih knjiga, ča ih je sam napisal. Ugledali se i drugi va njegov primer! — Hvala najzada svem, ki su nam bilo čim pomogli!

A Ti naša mila Čitalnice, napreduj nam, skupjaj naše neuke ljude pod svoje krilo i budi im, ča je kočka svojem pilićom. Podučaj ih i zabavljaj pak će tako i nam zasvetit sunce sreće, mira i — božjeg blagoslova!

PS. Bit će drago čut našem prijateljem, da je naša mlada Čitalnica na dan zabave prijela preko 20 telegrama, kade njoj žele svako dobro na početku njijega rada. A prišlo je i puno pisam od naših prijateli. *Grego.*

Iz Rovinjskog sela. Od tamo pišu nam dne 28. augusta t. g. sliedeće. Velevredni prijatelji i čitatelji! Davam vam na znanje da su naši mački iz Rovinja držali jeno velo veselje va Rovinjskem selé na kraljev rodjendan to je na 18. agusta. Ti mački su donesli eno malo glav od skabljenih sardel i nike vruće bire. Kada su se seljanski mački ponajili tega vonjavega vraga i ponapili te vruće bire to njim je valje va glavu sunulo pak su se bome ti mačići mej sobom posvadili tako, da je bilo vražjega defara mej njimi. — Počeli su se tuć najme po glavah kako vrag po vragu, da čovik ni zna ali vidi Kineze ali mačkiće. Videlo se je teć crnu talijansku krv a bome došlo je do pušak i revolveri tako, da su se rovinjski mački razbižali, da ni bilo ni jednega videti ako ne kad ter kad se je čulo kega zanjavkat. — (Morda su se skrili pod postelju kako uža Krstić? op. ured.) Da Vam je bilo gospodin redaktor videti onega nobile e lustrišimo Prešidente Jure Pokrajac. Njegova je glava bila veća nego enega!... a koža mu je bila lipja nego enega Kineza. A Ive Dubrović je ustal kako oni ki je dal Bogu ščafu. A kasijer je osta kako i pol tiča i pol miša kada visi va jami; za tajnika pak bi bija svaki rekal da je jedan od onih razplašenih ščavi ča se ih lovi doli u Abisiniji. Tako gospodo moja, da ni blizu strah bi bija ulovija čovika.

Dunke vi mački vidite kako su vam glave odi ribe slabo učinile, drugi put te Vas zagušit. Čita sam u „Narodnom Listu“, da će čirkalo propasti. Bome poša je već k vragu. Njau! Njau!

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ovput je Jambrožinina „stomanjičina“ timbrana s pečatom „della alejanza italotedeška“. To se sve čita va onoj nemškoj i talijanskoj klombasice, na ku odgovaramo na drugem meste — nemški. Za to mi ćemo samo da malo vidimo, ako je još ča drugega, o čemu piše Bedintarova Šmerdejuha.

* * *

Sv. Jerolim. I o toj stvari pišemo na drugem meste našega lista. Da se je to dogodilo leta 1896. talijanski Bedintar bi bil pisal proti Talijanom, ki su navalili na kolegij sv. Jerolima, da su „zveri“ „nemani“ „socialni reptili“ da su „šaka bjegunaca“, i ča ja znam, ča bi njim svega bil zirigal. Danas ih hvali. A razlog? Sto fjorini, ča mu ih Talijani davaju.

A poslušajte koliko je va tem Sale — soli. On piše: „Na ošpicij sv. Jerolima nema nitko pravo patronstva, nego on je slobodan pripada ilirskemu narodu i da je ravnan po ljudih tega naroda“. To je ono ča i mi govorimo. Ošpicij sv. Jerolima učinjen je bil za narod ilirski. Va narod ilirski ne more spadat narod talijanski. Dunke ča ga imaju Talijani va tem? Ako je Sv. Otac Papa promenil ime ilirski na hrvatski, to je on mogal učinit, zač on ima za to oblast. Sv. Otac Papa zna, da su prošla ona vremena, kada su se va naših strana neki ter neki zvali Ilirci — i pošto se sada zovu Hrvati svi — osim Talijanaša i talijanskih plaćenika, ki se zovu Talijani, za to je posve pravo, da je on kolegij sv. Jerolima učinjen za Hrvate i samo za Hrvate. To zna dobro Krstić, a on bi to i sada priznal da ga ne plaćaju Talijani.

* * *

Naš prijatelj Adolfo. I on je Krstiću na rogeh. Nam ni za potrebu da branimo našega Adolfa proti jednemu Krstiću, kemu još salo visi. Mi znamo sve ča se je pripetilo našemu Adolfu va tujem svete mej divljaci, puli keh nikakova obrana ne valja, zač se tamo po zakonu ne dela ni ne upravlja. Mi znamo to, da kada bi naš Adolfo bil čagod ne vrednega storil va tudjem svete da bi ga već naše oblasti bile odkada našle i pozvale na red. A da nisu to učinile, to je najbolji znak, da Adolfo ni ono ča mu Krstić va svojoj šmerdejuhe riga. Koliko puti čovek trpi radi svoje bona fede — dobre veri? A to se je dogodilo i našemu vrednemu prijatelju Adolfu. Ča ni na primer Krstićeva žena „in bona fede“ prijela od njega on testamenat pod kem se je on prevarski podpisal † ić? Postavimo sada, da se je ona prikazala z onakovem testamentom dole va Afrike, kade je bil i naš Adolfo, ona bi za siguro dobila 10 let peržuna — takovi su dole zakoni. A ki bi bil kriv? Krstić — ki ju je onako prevaril. I još ima obraza govorit neč! Nego neka zna, da mi ćemo se i odsada kako i vavek ponosit s našim Adolfom, dočim mi pljuvamo na onega, ki se druži s jednim ženskim mantenjudotom.

* * *

Gvera. Ni huje stvari, nego kada se Krstiću spomene ča god kontra Italije. Neki dan je pisal: „la fulgida stella di Savoja“ i t. d. Hm! hm! la fulgida stella! A pred 5 let, prvo nego su ga plaćali Talijani — bila je: — „la spuzzolente cipola d' Italia“. Kako se vremena menjaju. Nego pustimo to ča. Krstiću ni pravo da mi zovemo naš puk da bude pripravan obranit Austriju proti Italiji.

Ma neka on govori ča ga je volja, mi ćemo i napred tako delat zač mi znamo kakovi su Talijani neprijatelji našega Presvetlega Cesara“. Pred nekoliko vremena pisal je jedan Talijan — glasoviti Fogazzaro, da je jednemu Talijanu nemoguće da postane deputat, ako ne nosi već va žepe Trst i Istru. A ta isti Fogazzoro piše va jednoj drugoj knjige: — „Il vecchio mondo antico“ ove besedi: „Maria si rasserenó, rise, interruppe la mamma con cento domande sullo stivale rimasto in paradiso. Che ne farebbe di quello il bisnonno? La mamma le spiegó, che il bisnonno lo avrebbe applicato per di dietro all' Imperatore d' Austria onde buttarlo giù dal cielo, se ve lo incontrava“ (Pagina 321.)

Ča nisu to strahote? Tako pišu Talijani proti našemu dobremu Cesaru! I takove knjige se prodavaju javno po butigah! I takove knjige se čitaju i čitaju! Bisnono da čeka sa škornjom va raje, da more s njom od zada udrit našega cesara i hitit ga z neba, ako bi otel poć va raj. To je poruga, to je pogrda na našega cesara — a tu i druge takove pogrde ćemo mi prvo ale kasneje osvetit. Zač mi smo Hrvati Austrijaki i ne pustimo, da se tako grdo ofenjuje našega dobrega cesara i kralja. I za to mi govorimo, da nam narod bude svaki čas pripravan, zač ni jedan ne zna ča se more dogodit od minuta do minuta. Intanto pred malo dan su već križali naši brodi od gveri mej Albanijom i Italijom.

* * *

Istrijanska škola. Šmerdejuhe pišu z Lovrana: .... da te ih zapisat va našu istrijansku školu a ne va fervatsku“. Riftig, riftig! Nego mi pitamo Kranjskega Kukumu, da nam ovo raztumači. On govori da je njigova škola — istrijanska škola — a naša hrvatska. Zač je naša škola fervatska? Sigurno za to, zač va njoj meštar tumači i uči fervatski. Tako, da ako je ona druga škola istrijanska, to je za to, zač bi se va njoj moralo vadit po istrijanski. Je tako? Dobro je — ako je dunke Kukumina škola istrijanska — on mora i vodit decu po istrijanski. Neka nam dunke pokaže ate-

---

na sve ča se va životu dela poduzimlje. To je laglje razmislet malo. Koliko se stvari al odloži na kašnje sporad te slepe i neumoljne moći! koliko ludega straha! koliko smešneh pokajanj! koliko bedasteh, nerazložneh i neopravdaneh mržnji! koliko muki, boli, žuči i nesreć za tako izpraznu stvar!

Ako je va kuće ki god bolan — išće se, ki ga j' urekal. — Svo prokletstvo se saspe na njega. Mesto po mediga gredu zvat babu za razvreć. — A koliko bi pametneje bilo, da potraže pravi uzrok bolesti al blizu al dugo — al ipak na samem bolesniku!

Svaki dan gledam i vavek se čudim kada se igrači nemirno vrte na kantride, obrnjaju ih, al menjaju mesta, brundaju i šapću neke nerazumljive besedi i grdo gledaju na okolo. A znate zač to delaju? Da izbegnu „urokom,“ ki bi mogli va kantride bit, al na mestu, al na desnom al levom drugu, al na „kibiceh“ zločestem okom. — Kad fino igrat svaki trdo veruje, da je zgubil al dobil zaradi tega i tega — jednega od oneh gornjih razloga.

A more se pomoć proti urokom? — Narod govori da ši, i teško nama, da ne! Ima puno stvari, ke čuvaju od urok. A ima puno ljudi, ki umeju uroki „razvreć“. Kako se razvrgnu, to se ne sme povedat. *Tomić.*

stati, va keh stoji napisano, da je on abilitan vadit istrijanski. Ako ne more pokazat jedan takov atestat — ala mari ča z impiega i z Lovrana a istrijanska škola bi se imela zapret sve dotle, dok se ne najde jedan učitelj, ki će vadit po istrijanski. — Tako govore ćaro školski zakoni.

* * *

Lovran i Laurana. Talijani bi oteli, da mi drugi zovemo Lovran — Laurana. Ale kako djavla moru oni to od nas pretendit, kada ni oni sami nisu se još navadili zvat Lovran — Laurana. Tako va zadnjoj Šmerdejuhe nahodimo va istem dopise negde „Lovran", a negde „Laurana". Trubili!

* * *

Dok svrši svoje delo. Va šmerdejuhe stoji, da škola ni uficij i da Kukuma more nutre ustat, dok svrši svoje delo — ter nima samo zapiševat!! Bože moj, ča bim ja dal, da mi je znat, ko delo ima Kukuma da svrši va škole! Čovek bi sto stvari pomislel. On da nima samo zapiševat . . . ." Ko delo ima dunke nutre za storit? 3. 9, 00, 7482, 5, 68, 94. Kada je bil va staroj škole, imel je kušin i jednu velu Kukumu va kamarine. Ja znam ča je delal va Kukume — — —

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

General Salo befiehlt in der letzten Nummer seiner „Tante Jambrožija": „Schliessen wir die Reihen". Man muss wirklich lachen wenn man sieht, wie sich Dr. Salo und seine Herren, die istrianischen Katzelmacher, anstrengen unter den Deutschen Abbazias, für sich Stimmung zu machen. Kein Wunder, die Gemeinderathswahlen für Volosca-Abbazia sind nahe und da hoffen die Irredentisten mit Hilfe des deutschen Elementes Abbazias etwas zu erreichen. Jedoch sie sind selbst überzeugt, dass alle ihre Hoffnungen vollständig aussichtslos sind. Nichts destoweniger versuchen sie durch Dr. Salo und sein Schundblatt uns, die Ureinwohner von Volosca-Abbazia bei den hiesigen Deutschen verhasst zu machen.

Krstić führt in seinem Artikel: „Schliessen wir die Reihen", an, dass die Zahl seiner Freunde von Tag zu Tag zunimmt. Das kann er jenen weismachen, die unsere Verhältnisse nicht können. Wir dagegen können unzählige Beweise anführen, dass das vom Krstić verführte Volk dieses Bezirkes allmählich zur Besinnung kommt und ihm den Rücken kehrt. Wir brauchen nur die Herren Stirn, Marotti, Jugo und andere zu nennen, um unsere Leser davon zu überzeugen. Das Volk kommt zur Besinnung, weil es einsieht, dass Dr. Krstić ein italienischer Söldling ist und dass die Italiener Istriens die gemeinsten Volksunterdrücker und Blutaussauger sind. Sie sind eben diejenigen, welche das Volk in der Unwissenheit und im „Dunkel des politischen Servilismus" leben lassen. Es gibt nämlich in Istrien 17.000 schulpflichtige Kinder, welche keine Schule besuchen können, weil sie keine haben, und sie haben keine, weil die Italiener, welche die Landesverwaltung in den Händen haben, keine Volksschulen errichten wollen. Die Italiener Istriens fürchten nämlich vor der Aufklärung des Volkes und deswegen wollen sie keine Volksschulen errichten. Das vernachlässigte Volk erbarmt den Priestern und diese halten in den verschiedenen Ortschaften Istriens Nothschulen nur um das Volk aufzuklären. Deswegen eben werden die Priester von den Italienern und von Salo gehasst.

Es ist Thatsache was Dr. Salo weiter im erwähnten Artikel anführt, dass eine Schaar von Schmarotzern über uns gezogen ist, aber diese Schmarotzer sind eben die Italiener. Arbeitsscheu, an das „dolce far niente" gewöhnt, wie Dr. Salo, wollen sie dem istrianischen Bauer das Blut aussaugen. Die italienischen Wucherer in Istrien sind zur Genüge bekannt. Der arme Bauer muss ihnen 20—40 % Zinsen zahlen und geht so zugrunde. Eben deswegen wurden von unserer Partei in Istrien sehr viele Reiffeisen-Cassen errichtet, damit sich das Volk von den italienischen Wucherern und Schmarotzern befreien kann. Sind denn wir Schmarotzer? Und Krstić, der sich, vermögens- und erwerbslos, weil arbeitsscheu, von einer alten Frau Ambrosini erhalten lässt, was ist er denn als einer der gemeinsten Schmarotzer? Er hat doch am 9. April l. J. bei Gericht den Offenbarungseid geleistet, dass das Hemd und die Unterhose, welche er am Leibe trägt nicht ihm, sondern der Frau Ambrosini gehören!!

Dr. Salo betrügt das Volk dieses Bezirkes, dass die Croaten, Istrien an Croatien verkaufen wollen, als ob Istrien ein Sack Erdäpfel wäre. Nun aber muthet Krstić auch den Deutschen Abbazias zu, dass sie ihm diese plumpe und freche Lüge glauben werden, als ob er mit lauten Trotteln zu thun hätte. Das ist doch ein Attentat auf die Intelligenz der hiesigen Deutschen. Krstić behauptet des weiteren, dass zu uns Unfriede eingezogen ist. Das ist auch wahr. Aber der Unruhestifter und Ruhestörer ist eben er, der um einen Judaslohn sein Vaterland verrathen hat und das Volk in diesem Bezirke durch falsche Gerüchte beunruhigt, gegen die Behörden hetzt und ins Unglück stürzt. Vor seiner Ankunft in diesen Bezirk herrschte hier vollständige Ruhe. Durch ihn wurde Zwist und Hader ins Land gebracht. Salo wendet sich auch gegen unser Vorrecht, in unseren Kirchen unsere Muttersprache gebrauchen zu dürfen. Wir sind stolz auf dieses Vorrecht und werden es mit Leib und Seele bis zum letzten Athemzuge vertheidigen. Dasselbe Vorrecht gönnen wir aber jeder anderen Nation auf Gottes Erde in ihren eigenen Kirchen. Nun kann uns das ein vernünftiger Mensch verargen?

Bis vor 20 Jahren waren alle Gemeinden in Istrien in den Händen der Katzelmacher. Seitdem sind viele und ansehnliche Gemeinden in unsere Hände gekommen, so Buzet-Pinguente, Pazin-Pisino, Žminj-Gimino, Tinjan-Dignano, Boljun, Volosca-Abbazia und unzählige andere. Bei der Uebernahme aller dieser Gemeinden durch unsere Anhänger fand man die Gemeindecassen leer und die Gemeinden mit Schulden überlastet vor, so dass sie am Rande der finanziellen Ruin standen. Seitdem diese Gemeinden in unseren Händen sind, hat sich auch ihre Lage gebessert was wiederholt von den competentesten Factoren anerkannt wurde. So hat Ende vorigen Jahres ein Delegierter des Landesausschusses von Istrien (ein Italiener) alle Gemeindeämter in Istrien controlliert. In seinem Berichte an den Landesausschuss hat er ausdrücklich betont, dass die croatischen Gemeinden Istriens viel besser verwaltet werden als die italienischen. Uebrigens ist es eine bekannte Thatsache, dass in den italienischen Gemeinden Istriens durchwegs 100% Gemeindezuschläge vorgeschrieben werden, dass in ihren Cassen nie ein Heller vorzufinden ist, dass sie alle mit Schulden überlastet sind und dass, wenn zufälliger Weise in ihre Gemeindecassen ein grösserer Betrag kommt, dieser sofort defraudiert wird, wie dies unlängst in Muggia in Montona und im Gemeindespital von Pola geschehen ist. Und um nicht weit zu greifen, wollen wir anführen, wie wir vor 7 Jahren die Gemeinde Volosca von den Katzelmachern übernommen haben. In der Casse wurde nichts vorgefunden, an Schulden waren mehrere Tausende da und die dringendsten Arbeiten waren nicht verrichtet. Und solche echte Schmarotzer möchten unsere Gemeinde wieder in die Hände bekommen! Etwa um dem Dr. Salo eine jährliche Apanage zu sichern oder um unsere Gemeinde wie das Vereinshaus von Abbazia (Casino di lettura) zu Grunde zu richten, wobei einige Matadoren die Taschen vollgefüllt haben? Das erste was sie thun würden, wäre, dass sie die Gemeindezuschläge auf 100% erhöhen würden und hiedurch wären alle Hausbesitzer und Gewerbetreibende von Volosca-Abbazia ruinirt.

Krstić rühmt sich, dass seine Schaaren Legionen sind. Wir fordern ihn auf, nur hundert seiner Anhänger in Volosca-Abbazia zu nennen und wir sind bereit ihm ein Dutzend funkelneuer Hemde zu schenken, so dass er es nicht mehr nöthig haben wird fremde Hemde zu tragen. Jeder ehrliche Mensch schämt sich und muss sich auch schämen sich mit so einem Individuum in einer Gesellschaft zu befinden. Möge Dr. Krstić von einem Bündnis der Deutschen Abbazias und der hiesigen Katzelmacher faseln und fiebern was er will, das glaubt ihm niemand. Er will damit nur seine Herren in Parenzo betrügen. Wir sind hier zu Hause und wollen in unserem Hause die Herren bleiben. Wir sind unserer Sache sicher, mag da kommen was will. Unsere Sache muss, unsere Sache wird siegen, weil sie gerecht ist und weil mit uns alle diejenigen sein werden, welche die Gerechtigkeit lieben.

Wir werden jeden, der nicht mit uns sein wird, als Feind unserer Gemeinde, als unseren Feind betrachten und darnach uns richten. Schliesslich noch was. Dr. Krstić hat in unserer Gemeinde nichts zu suchen. Er ist hier weder zuständig, noch zahlt er hier Steuer, darum ist es lächerlich, dass er sich um unsere Angelegenheiten so sehr kümmert. Er würde besser daran thun, sich um seine verlassene, dem Elende preisgegebene, gesetzmässige Gattin zu kümmern und trachten, dass er doch einmal eine anständige Arbeit beginnt und aufhört auf Kosten der alten Frau Ambrosini zu leben. Er und alle seine Herren, Gönner und Freunde mögen sich alle auf den Kopf stellen, sie werden nie (verstanden!) unsere Gemeinde in die Hände bekommen. Hiemit „schliessen wir auch unsere Reihen"!

Talijanski banditi. Kako smo va zadnjem „Narodnem liste" javili provalili su na 29. augusta po belem dneve neki tobožnji Dalmatinci va zavod sv. Jeronima va Rime pak su se lepo imposesali. Zavod sv. Jeronima bil je od sv. Oca Pape učinjen pred više stotin let za putnike Ilirce ki bi prihajali va Rim.

Va tem zavode imeli su ti putniki za tri dni za niš hranu i stanovanje. Sveti Oci su više puti ta zavod promenili kako je vreme zahtevalo a sadašnji naš sv. Otac papa Leon XIII. promenil je svojem pismom „Slavorum gentem" zavod sv. Jeronima u kolegij za sve redovnike, ki hrvatski govore i ki prihajaju v Rim na visoke škole. To je sv. Otac učinil za to zač sada je dosti hoteli va Rime pak ni treba da se za putnike ima zavod kakov je bil prvo on sv. Jeronima. Ov zavod je kroz leta i leta svojga obstanka dobil od razneh dobročinitelja puno beči tako da sada ima nekoliko stotin tisuć franak svojga. Onemi, ki su prvo ravnali s tem zavodom ni bilo pravo da ga je sv. Otac papa tako promenil i postavil nutar drugega direktora našega čoveka doktora Pazmana, pak su storili sve moguče da se opet posesaju sv. Jeronima, tobože da ta zavod pripada samo Dalmatincem. Prvi direktor tega zavoda bil je neki Tito Alacevich, ki je lepo va zavode jil i pil i niš delal nego još beči od sv. Jeronima inkaseval. On se je lepo dogovoril s talijanskem governom, da te beči sv. Jeronima razdelit pak je na 29. agusta z nekoliko drugemi banditi provalil po belem dnevu va kolegij svetog Jeronima i zavukli su se nutar. Mej temi banditi bil je Alacevich, neki dotor Bonavia neki kanonik Vitich, Simo Pjerotić i neki kolonelo Galateo i nekakov pitur Voltolini, neki Popović i Costa. Ti junaki su u ime Dalmacije imposesali se kako razbojniki zavoda sv. Jeronima, a talijanska pulicija na mesto da ih pedepsa ih još proteji. Ki su pak ti junaki ki u ime Dalmacije takovu sramotu delaju. „Conte" Tito Alacevich je nekakov conte colle braghe onte i t. d. brez konteji, talijanski sudit ki je oženil jenu bogatu talijanku pak njoj svu dotu pofrajal a sada bi htel pojist beči sv. Jeronima. Doktor Bonavia talijanski podanik nikakov doktor nego nekakov špicjer brez špecijarije ki va Rime od glada umira. Kanoniku Vitich fali jedna dužica „kolonelo" Galateo je kolonelo kako i oni dva ki imamo na Voloskem. On je mulac nekega Talijanskega delavca a čini se da se je rodil va nekakovem špitale va Dalmacije.

Voltolini je talijanski sudit i pitura kamare — pituričina. Pjerotić je jedan srbski razbojnik kega naši sudi radi prevarstva proganjaju. Costa je talijanski sudit i pravi talijanski Papacosta.

I ti ljudi su u ime Dalmacije provalili va zavod sv. Jeronima. Pfui! Falil njim je samo Krstić pak bi bila banda podpuna.

Oni nimaju s Dalmacijom niš, zač nisu ni Dalmatinci ni Austrijanci pak svejedno su na 29. 8. slavodobitno telegrafali va Zadar talijanskemu podešte Ziottó i talijanskemu kralju va Racconigi javljajuć njim svoje hajdučko delo. Zavod sv. Jeronima je pod protekcijom Austrije pak se čudimo da ni naš guveran oštro zahteval od talijanskega guverna, da se oni hajduki pedepsaju. Tako trpi jako auktoritet naše monarkije. Doktor Pazman je hajduke tužil sudu ki bi ih po zakone moral pedepsat nego ako znamo da su hajduki delali đakordo z governom talijanskem onputa moremo već naprvo znat da nete bit pedepsani. Temtoga je talijanska vlada zela v ruki celo imanje zavoda sv. Jeronima. Za tem se gre. Sada neka sv. Otac Papa, neka naši biskupi čekaju dokle njim talijanska vlada da to imanje nazada. Istarski talijanski foji hvale do neba oni razbojniki ki su kako tati provalili va zavod sv. Jeronima. Se zna njim je najveće veselje ako nas Slavince ki godar proganja kako nas oni v Istre proganjaju.

Zibela kćeri taljanskega kralja još ni plaćena iliti zač su talijanski lupeži provalili va hrvatski kolegij sv. Jerolima u Rimu. Kako je poznato sv. Otac Papa je odlučil, da zavod sv. Jerolima va Rime postane kolegij za hrvatski narod. Stvar pravedna — i čast svetemu Otcu, ki je tako odredil. — Na 1. ovega meseca imel je rektor dr. Pazman zet v ruki upravu tega kolegija, kada ti temu ne beše dignuli su se neki banditi — dalmatinski dizertori — i na hajdučki način navalili na kolegij sv. Jerolima, proterali od onuda naše ljude, načinili stol i počeli žerat i lokat, kričat i halabučit, kako hjesomučnici. Od te svoje pijanke poslali su oni telegraf na talijanskega kralja i kraljicu kade njim na veleizdajnički način izrazuju svoje poklonstvo. A zač sve to? Za to, zač je va kase od sv. Jerolima nekoliko tisuć krun, keh bi goveran gladne Italije otel posvojit, da plati onu zibelu od kraljeve kćeri Jolandi, ka još ni plaćena. Ne verujete? Čujte ča o tem piše foj „Il Secolo", ki se štampuje va Rime: „Non avendo sino ad ora, ricevuto che una tenue somma di denaro per il lavoro della culla della principessa Jolanda di Savoja . . . . prego di affretarsi a presentare i conti di cassa, affinché tali somme mi vengano al piú presto rimesse".

Costantino Calvi
direttore dello stabilimento
della culla.

A to će reć po hrvatski: „Jer nisam do sada dobil nego samo nekoliko beči za delo od zibeli od principese Jolandi od Savoji, prosim, da mi se koliko brže prikažu računi, da budem koliko prvo plaćen."

Kostantin Calvi
derehtur stabilimenta od zibeli.

Ki ne veruje, neka zame v ruki „Il Secolo" od utorka 20. agusta 1901. A ča će to reć? To će reć, da pokle su Talijani videli, da ne moru sami platit zibelu od principesi Jolandi, su odlučili, da ju kakogod drugačije plate. I jušto va to vreme se je počelo pisat od naredbi sv. Oca Pape, i Talijani su skočili: „Vara, vara, s onemi hrvatskemi beči bimo mi mogli platit zibelu naše principese.

Ste čuli kada ča takovega? Jedna zemlja, ka se štima, da je Bog zna ča, nima ni toliko beči, da bi s njimi mogla platit zibelu od kraljeve kćeri! Nego za Italiju ni to nikakovo čudo! Tamo je mizerija takova,

da po cestah ni človek nikada siguran, da ga ki tatina talijanski ne asaltá. Ma pasje vire, neka asaltaju po cestah kuda su navajeni ale neka puste tuji koleji s mirom — a brutti banditi!

Nadvojvoda Ludvig Viktor brat našega presvetlega Cesara prišal je čera na 11. o. m. v Opatiju.

Kolliko se Dražki mački razumeju va muziku. Subotu večer pasal je pul Dragi jedan vapor sa našimi Opatijci i Vološčaki, ki su hodili do Berseča, da pozdrave gosp. plovana Jelušića, aš mu je taj dan bil imendan. Na tom vaporu bila je muzika a moralo je bit i lepi broj pjevači. Kad su došli blizu Drage, muzika je počela zvonit jednu hrvatsku maršu. Naravski da su na prvi glas muzike skočili ljudi vanka da vide ča je to. — Vapor se pokaže vas va jednem svetlu a muzika zvoni češ boše lepše. Naši su odmah poznali da to moraju bit Hrvati jer muzika zvoni hrvatsku maršu. Mački pak stanu se veselit da je to „Lega Nacionale" i da jih valja pozdravit.

Jedna žena, neka Beta Banderkina rekla je dapače, da kako lepo zvoni ova muzika, altroke ona dečarija nedelju i da ona pozna da to zvone jednu maršu talijansku. Kafula i kompanija počeli su već teć da te ča god važgat i da te ih pozdravit, kad ti ne beše muzika prestane zvonit a pjevači zapjevaju lepu onu pjesmu: „Bog i Hrvati". — Ale naši mačići još se sada više važgu i počeli su govorit da kako lepo kantaju talijanski. Neke mlade počele su njim govorit da ne kantaju talijanski nego hrvatski ali oni nete da veruju već počnu vapit: Urra!

Na vapore su njim pak odgovorili sa gromovitim „Živio" a naši su već u to vreme važgali nekoliko kresi i sveći. Sad da vidite kako su vam se skrili svaki doma. Da ste ih svećum šli iskat ne bite ih bili našli. — Naši su još dugo vremena pravili iluminacijon i hitali spuški. Kad su se pak vračali bila je sva Draga i Moščenice rasvetlena i pjevalo i vikalo se je iz kraja i na vaporu. Mačka ni bilo ni čut već on večer. Tako su vam ostali i taj put s dugem nosom.

Kako Krstić svoji prijatelji trata. Utorak večer predpasanu šetimanu je se Krstić va voloskoj kafetarije potukal svojem najboljem prijateljem g. Štirnom. Krstić je Stirna pital tri tisuća fijorini za tiskarnu kupit a Stirn je odgovoril da on je već poradi Krstića škodan 4 tisuća fjorini, da on neda već niš. Krstić je na to rekal da kad neće dat beći za tiskarnu neka mu plati 2 tisuća i pol ke mu je dužan. Pomislite si malo kako je moral gosp. Stirn gledat kad je čul da je on Krstiću dužan 2 tisuća i pol. To ga je tako razjadilo, kako bi svakega, da je počel sakraboljat a beseda za besedum prišlo je borme i do matafuni. Tu su letele kantridi i stoli da se je sve treslo i svi ljudi su s kafetarije van pobegli. Krstić je prijel g. Stirna za ruki i zatukal mu je nohti tako duboko va meso da su mu sve ruki ocrnele. Za tem mu je zrigal svega i svačesa i zval ga je na mejdan ako ima kuraja. Stirn se zna pametniji od Krstiča ni se htel poć tuć s njim nego je šal ča s kafetarije va „International" kade je z našemi mladići počel pjevat hrvatske i slovenske pjesmice i nazdravljat Hrvatom, Spinčiću i Laginje i zaklel se je da neće već nikada imet posla s Krstićem.

Pomislite, sto i sto puti je g. Stirn Krstića najil ki zna koliko mu je beći dal, pak još je imel kuraja tuć ga za to ča mu ni htel dat tri tisuća fjorini. Se zna Krstić bi htel da mu se vavek hita va njigovo nezasitljivo grlo. Ako nedaš onputa si lopov izdajica i svo zlo i još ćete tuć. Ča mislite da bi bil Krstić nikada ni pogledal gosp. Stirna da nima Stirn onoliko beći. Krstić se je za to njega držal zač je ga htel muzt i Bog zna koliko mu je zmuzal. Prijateljstvo, ljubav, stranka to je sve Krstiću deveta briga. Sve ča on dela piše i govori to samo čini poradi beći. Mi bimo se bili prvo smrti nadali nego da će Krstić svojga dobročinitelja Stirna onako maltratat. Sada se zna, mu se opet liže, pital ga je oproščenje pisal mu je, poslal je k njemu svoje pajdaše Ninota, Žukvarića, Šesticu i druge da mu oprosti nego sve to samo za to da ga more opet muzt. Kad z drugemi govori onputa se Stirnu ruga. To su mačji prijatelji. Stirn se je mogal osvedočit da ki se z mački pača biva ugreben.

Bogati ribolov na Preluke. Predprošlu nedelju su Kirci va Preluke zategnuli 50 glav tun, ponedeljak jedno 300 a utorak opet 50 glav, svega skupa 400 glav po 5 do 6 kil svaka. Čudnovato je da Kirci ne nose skoro niš veće ribe, ku va tratu čapaju na Volosko. Radje ju pelju ča kade ju prodaju za niš nego donest ju na Volosko al Opatiju kade bi ju prodali po svi beći. Občina bi morala reć Kircom: Al morate pernest i veću ribu na Volosko kad je zategnete al vas ne ćemo pustit prodavat ni drobne ribi.

Nered na Voloskoj peškarije. Tuže nam se ljudi, da je na Voloskoj peškarije veli nered. Premda se riba do devete uri ne sme preprodavat sve jedno ju prekupovci već na pet i šest ur jutro od ribari kupuju, pak ju nose ča a za voloski ljudi ne ostane niš. Baš srečan je on ki more kadagod na peškarije malo ribi kupit. Temu neredu bi se moralo storit jedan put kraj. Preporučujemo ovu tužbu občinskemu glavarstvu na Voloskem.

Austrijska oklopnjača na Rieci. Ponedeljak stigla je na Rieku austrijska oklopnjača (karocada) Karl VI.

Talijanski špiun. Predprošli čedan fermala je pulicija v Reke nekega Giuseppe Salvatori. Ta človek je rekal da je trgovački agent. Kad su ga vižitali našli su puli njega karti iz keh se je videlo da je ta Salvatori kapitan talijanske vojsko poslan ovamo za špiju. Ta človek je bival nekoliko čedan prvo puli Joškota na Voloskem.

Talijani jadni na Untantina, Untantin jadan na Krstića, a Krstić jadan na Šrajberičinu a Šrajberičina jadan na Pegana a Pegan jadan na decu. Kada su Talijani doznali za fiasko ča su ga doživnli ovi dni na Voloskem, pisali su Untantinu jedno oštro pismo, kade su mu rekli šćeto e neto, da oni su ga poslali na Volosko za to, da to mesto, da to mesto privede va krilo talijanskega partida, a kad tamo, još se ni pravo ni posel na Voloskem, a već se je va tem meste dignula škola hrvatska sa 78 dece. To da je fiasko, fiasko i fiasko pak da je dosta slabo od njega, da ni znal tu sramot na vreme odstranit od Talijani.

Kada je to doznal Untantini valje je pozval na raport Krstića i skidal se je na njega, da ča te ga Talijani za to plaćat, da im se ča više dece upisuje u hrvatsku školu. Krstić se je skuževal, da on ni kriv nego Šrajberičina, ki da ga je inšempial z onemi njegovemi dati od steni. Šrajberičina da je njemu rekal, da ga siguruje, da će poć va onu hrvatsku školu samo malo dece — on da to zna i na to da se je Krstić zanesal. A rekal je to Krstić i Šrajberičine a zastrašil mu je, da mu ne će već niš davat tradužti. — Šrajberičina je na to valje pozval Pegana i rekal mu je oštro: „Dokle je bil va našoj škole on meštar Hrvatina imali smo do 90 dece, a sada odkada ste vi nimamo ih nego 31. Ča vas je za to semo junta poslala á? Da ste vi, na mesto bordižat z onom barkacom po Lovrane bil celo vreme ovde sve bi to bilo drugačeje pasalo. Lepe stvari." Pegan ni znal ča, nego da se i on sfoga, jadil se je na decu, a deca su mu se, kako vavek va brk smela . . .

Ambrozinkini pasi. „Salo" je va predzadnjoj „Spudaćere" pisal proti Kastavskoj podeštarije zač da je stavila takse na pasi. On je dapače i rekuril na juntu proti zaključku občinskega zastupstva skem se je odlučilo te taksi na pase. A znate zač? Za niš drugo nego za to ča njigova stara Ambrozinka ima niš manje nego 68 pas mladeh i stareh. Mej temi je puno bolneh. Občina je poslala Ambrozinke pulicaja i šintara da se malo vidi koliko je teh pas i koliko ih je bolno.

Ambrozinka je rekla da ako je ki njiji pas bolan, da ga ona zame na postelju sobum. Radi teh pasi su se furešti ki bivaju po lete na Matuljah pritužili na kapitanat, a kapitanat je rekal da dokle ne bude Kastaveka občina stavila takse na pasi da se proti Ambrozinke neće moć zaradi pas niš storit. Ča je občine Kastavskoj preostalo drugo nego da stavi na pase takse? Kapitanat je dal ordin da se va Kastavščine imaju stavit taksi na pasi a temu su krivi samo Ambrozinka i Krstić ki va svojoj mačjoj kuće drže niš manje nego 68 pas živeh a Bog zna koliko krepaneh va kasetah, tako da je vas zrak okol kuće okužen. Još ima Krstić obraza krivit kastavsku občinu radi te taksi. On je kako i on tat ki ukrade pak beži ča i vrišći „fermajte tata, fermajte ga". Tako delaju talijanski banditi!

Salo je va more palo. Nedelju na večer je neki človek iz Preluka prodaval po oštarijah nekakov drobić, ki je imel svu formu od sala! Naši ljudi ki ne moru salo videt ni na štampi počeli su mu zijat, ča nosi okole „salo", a naš ti človek zač se je bal da mu se ne bi počela i dečina okole rugat da prodava po Voloskem salo, fuknul ti ga je va mandrać i drugi dan smo čuli, da su ga peškali Čozoti i storili jednu dobru ručnju. Dobar tek! Salo je pojilo salo!

Liep primjer braće Čeha. Glasoviti češki prvak g. dr. Josip Herold, o kome je već nekoliko puta bilo govora u našem listu nije za svoga boravka u Opatiji propustio prilike, gdje ne bi pokazao svoju ljubav do ovoga našega naroda u Istri. Tako je on učestvovao kod više narodnih slavja, a eto malo prije svoga odlazka u Česku sjetio se zajedno sa svojom miloštivom gospodjom Otilijom i naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, podarivši joj svotu od 40 kruna. — Jednaku svotu od 40 kruna podario je družbi i g. Ruth češki spisatelj. — Obje su svote predane gosp. družbinomu blagajniku. Liep je to primjer bratske ljubavi i uzajamnosti.

Dao Bog te se i drugi mogućnici Slavenski ugledali u liep primjer naših dičnih Čeha!

Za kolegij sv. Jeronima. Občinsko zastupstvo Voloskoga i Opatije sabrano danas u sjednici zakljućilo je, da se usljed provale talijanskih lupeža u hrvatski kolegij u Rimu odašalju ova dva brzojava:

Njegova Preuzvišenost
Ministar Goluchovski
Beč.

Molimo zaštitu zavoda Jerolimskoga za hrvatski narod u Rimu proti silovitom napadaju samozvanih Dalmatinaca.
Za občinu Volosko-Opatija
Načelnik:
Dr. Stanger.

Eminentissimo
Cardinali Rampolla
Roma-Vaticano.

Communitas Voloscano-Abbatiana gratias agit Pontifici pro instituto hyeronimiano croaticae gentis, condemnans ausum violentum Pseudodalmatarum.
Praefectus
Dr. Stanger.

Krstić je dobil neki dan na sude dva dni peržuna ča se ni ponašal lepo naprama pulicaju g. Podreki. Dva dni! Kad je bil Hrvat dobil je najprvo 21 dan, a kada je postal Talijan sve manje i manje, tako da je neki dan dobil 3 a sada dva dni. Ako bude tako naprvo hodilo on će najzada dobit mesto pržuna manću od suda.

Šćitarov hlapac — Miljavac na Voloskem agituje za talijansku školu na Voloskem. Tako je on ovi dni dečka od jedne naše ženske mutil, da neka ne gre va hrvatsku školu, da ako gre va onu dole, da će mu dat robu za niš i ča ja znam ča još. To je preporuka onim našim ljudem ki se puli njega služe.

Atentat na Mac Kinley-a predsjednika Američkih sjedinjenih država. Na 6. o. m. nahajal se je Mac Kinley na espozicione va Buffale (Amerika) kad ti najedanput navali na njega neki nepoznati čovek i izpali na njega dva tira od revolvera. Predsjednik je ostal težko ranjen — ali sada mu je puno bolje i misli se za stalno da će ozdravet. Atentator je neki ništćet ki je bil vavek va družtvo od najpoganejeh taljanskeh anarhisti i nahuckan od teh taljanskeh razbojniki počinil je to zlo delo. Ljudi držite se dugo od taljanskeh lupeži!

Vabilo na občni zbor „Gospodarske zadruge za sodni okraj Podgrad", kateri se bo vršil v nedeljo, dne 22. septembra 1901. ob 3. uri popoludne v prostorih gospe Josipine udove Iskra.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in pregledovalcev računov ter razprava o sklepnem in proračuna. 4. Volitev pregledovalcev zadružnih računov. 5. Splošna naznanila in predlogi. 6. Srečkanje na dobitke različnega orodja in semena.

Srečkanja se more udeležiti lekdor je oplačal letne doneske osebno ali po odposlancu. Tik pred zborovanjem se ne sprejemajo novi udje. Odbor.

Kuga. Od službene strani se potvrdjuje da ni v Reke kuga. (Ma je benj na Matuljah! op. sl.)

Istarski sabor sazvan je za subotu 14. o. m. va Kopar.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru gosp. Gjuro Štrcaj izručio nam je 6 k sakupljenih za družbu u Ičićih na krstu u kući Josipa Andretić Paronić. Kod proslave konštituiranja društva „Sokol" sakupilo se je dne 1. 9. 1901. kod Joškota k 5, za istu družbu dne 2. 9. 1901. sakupilo se opet kod Joškota k ć za družbu; dne 25. 8. 1901. sakupio je g. Josip Frol u Jušićih u veselom družtvu k 3 i 43 za družbu; kod skupnih botrinjah Ivana i Frana Lenac u Zametu sakupilo se k 6 a kod proslave imendana predsjednika Zametske „Sloge" g. E. Rubeša sabrali su neki „Slogaši" za družbu k 8. Ova poslednja dva iznosa poslana su blagajniku družbe. — G. Petar Velčić šilje nam k 1 i 92 za družbu za izlicitirane 3 cigarete. Kod otvorenja čitalnice va Moščenicah sakupilo se je mej Veprinčani i Moščenićani kako ostatak računa za mušku podružnicu u Veprincu k 4 i 60. Živili darovatelji!

Prigodom boravka prijatelja Vrbničana u Voloskom sakupilo se za istu družbu medju Voloskimi mladići kod Joškota k 3 i 6 helera. — Gospodja Francika Žigulić darovala je za istu Družbu 1 k. Živjela.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR"

Opatija-Volosko.

Podpisani javlja ovim p. n. gospodi pjevačima i tambnrašima, da će se držati sada u nastavše jesensko kao i u zimsko doba vježbe pjevanja u **utorak i petak u 8 sati na večer** a vježbe tamburanja u **sredu i četvrtak u isto doba.**

Upozoruje se istodobno i postavlja na srdce gg. članovima, da marljivo polaze svi u točnu uru rečene vježbe, da bude tako ovo po našu narodnu stvar toli koristno društvo moglo odgovarati svojoj zadaći.

Opatija, 10. rujna 1901.

Odbor.

Oglas.

Daje se ovim p. n. občinstvu do znanja da se je u Moščenicah, u kući prije Lazarić otvorila nova gostiona **„Velebit,"** koja je providjena dobrom kuhinjom i izvrstnim domaćim vinom i pivom od najboljih pivovara. Pred kućom je krasna terasa sa divnim vidikom na more.

U istoj gostioni mogu se takodjer dobiti sobe za stanovanje i prenoćenje.

Ciene vrlo umjerene. — Poslužba bezprikorna.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieno mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 38. Volosko-Opatija u četvrtak 19. rujna 1901. God. II.

Andrija Marija Šterk.

I trudne se oči Njegove zaklopile za uviek — a duša se vinula iz izpaćena tiela i odlećela u zlatne visine — k Svevišnjemu Bogu, kome je tako vjerno, tako odano služila.

Dobroga našega biskupa nema više — on se je prekjučer u 9 sati u jutro odielio od nas tiho, mirno i spokojno — onako tiho, mirno i spokojno, kako je i živio!

Dobri i blagi mučenik!

Dà, mučenik bijaše On — jer su gorke i težke bile muke i boli Njegove. A tim mukama i patnjama krivo je bilo Njegovo srdce, ono Njegovo veliko srdce, koje bi bilo hćelo da obuhvati cieli sviet, sve ljude. i prijatelje i neprijatelje svoje i naroda svoga. Jere kao što nekoč palestinski židovi proti Isusu, tako su proti našemu biskupu radili i postupali tršćanski, talijanski židovi, kojima se priključili i kršćanski — katolički farizeji. Oni nisu mogli oprostiti našemu biskupu, da u Njemu teče hrvatska krv, oni Mu nisu mogli oprostit to što je On toj svojoj krvi ostao do svoje smrti odan i vjeran.

I napadali ga i proganjali, i psovali ga i ružili, i mučili su ga i na križ muke razapinjali — a On je na sve to odgovarao dobrotom, ljubavlju — popuštanjem dušmanima našim.

A to popuštanje pogadjalo je u srce nas — i mi smo bili radi toga i sami mučni, bili smo nezadovoljni. A nevoljni biskup je to dobro znao — a to ga još većma mučilo.

I tako je prolazio njegov starački život — sumoran, mučan i tužan život.

Od tuda i crv, koji ga je podgrizao, dok ga nije posvema raztočio i uništio.

I klonula je trudna glava Njegova — i njega nestaje sa svjetskog poprišta, sa arene u kojoj se neprekidno bije ova naša borba za život il smrt — sa arene, na kojoj on nije održao ni jedne pobjede.

U njega nije bilo odlučnog duha, ni jakosti temperamenta kao u Velikoga njegova prijatelja Jurja Dobrile — ne, on nije bio stvoren za borbu u koju je on zalazio jedinim oružjem — srcem svojim — koje mu je bilo i jedina obrana.

Slabašni štit — ono Njegovo srce — prvi neprijateljski hitci zgodili ga usred njega.

I on je pao — pao je kao dobar čovjek, odličan um — uzoran pastir stada svojega.

Pao je kao Hrvat — shrvan ali ne slomljen.

Velika sjena njegovog divnog prijatelja Jurja mora da je s njime zadovoljna — i smirena je poletjela u susret Njegovoj dobroj duši, koje jedini grieh bila je velika dobrota.

I mi stojimo pred otvorenim grobom našega pastira i zabrinuti, zamišljeni gledamo u budućnost, za koju ne znamo što nam sohom donosi.

Danas kao nikada do sada mi stojimo pred tim strašnim i po nas odsudnim pitanjem. I srcem i dušom punom bolnog čeznuća, dubokog pieteta mi gledamo za sjenom, koja izčezava — izčezava u času, kad bi trebalo da bude tu uz nas i s nama. Ona je sada daleko od nas — mila sjena, ona je sada na Mjestu, gdje se znade, koja nam je dosudjena kob. I tješi nas misao, da je sada na onom Mjestu jedna duša više, koja će za nas govoriti, koja će se za nas moliti. A dobri Bog, koji tako silno voli dobrotn, ljubav i mir — On će čuti molbu svoga biskupa i tko zna — možda će i nama jednom biti bolje, možda će i na naša vrata sinuti zlatno sunce ljepše sreće.

I za to u ovom skrajnjem času, kada nam zvonjava naših zvona navješta, da mi nemamo više svoga pastira, u tom svečanom trenutku uzdižemo i mi pamet našu k dobroj duši nezaboravnoga Biskupa, i klanjajuć se pred Njegovimi mrtvimi ostanci kličemo iz dubine naših duša:

Dobri naš Vladiko, neka duša Tvoja nadje u grobu onaj mir, koji Ti je za života zloba ljudska otimala, neka Svjetlost vječna sveti Tvojemu čistomu i slavnomu duhu! Spomeni se nas, sjeti se sred vječne slave i Tvoga ubogoga naroda, koji Ti blagoslivlje ime i uspomenu Tvoju, i moli vječnoga da bude Tebi blag i dobar, kako si Ti bio svome narodu . . .

Slava Tebi biskupe dobri!

Storimo kako i Menelik.

Glasoviti Guglielmo Ferrero, va svojoj lepoj knjige „il militarismo“ napisal je ove besedi: — L' Italia non sarà mai capace di questa ricostituzione morale, se non capirà che un popolo, come una famiglia non puó vivere sempre di debiti. S drugemi besedami to znamenuje, da z Italije ne će nikada niš bit, ako ne bude spoznala, da jedan narod, kako i obitelj ne more vavek živet od dugi“.

I va istinu Italija je kako i Krstić sva do grla va dugeh i kako mora njemu jedna tuja baba kupovat stomanji i mudandi — tako mora i Italija s tujemi beči kupovat i ono ča njoj je najveć za potrebu.

Mizerija je tamo upravo strašna — kako nigdere drugde — tamo se dogadja i to, da ljudi store budi kakovo zlo, samo da ih oblasti zapru va pržun, kade će se budi kako prehranit. Kmet nima tamo ča jist — on se hrani s najblatnijimi stvarami samo da ne pogine od glada, a sam Dante Alighieri nam poveda, da je neki Ugolino zaklal svu svoju decu i od glada jednega po jednem pojil. (Inferno — canto V.) I dogadja se, da od silne dešperije ljudi ne znaju ča delaju — oni mahnitaju, hitaju se na najskrajnja, strahovita dela: ubijaju desno i levo, ubijaju kralje i cesare i glavare i ministre, zač misle da će njim s tem ča bolje bit I nigdere kako va Italije ne uspevaju razbojniki, banditi, lupeži i briganti.

A ki je temu kriv? Ki drugi ako ne gospoda talijanska. To vidimo i va Istre. I puli nas su gospoda zatrla kmeta, zač su mu od vavek otimali z ust zalogaj, samo da njim ostane veći kraj. I tako se je dogodilo, da je kmet ostal pusti siromah, dokle se je nekoliko markezi i conti na drugoj strani Istre obogatilo i okožilo na račun nebogega našega siromaha. Kako se vidi Talijani su svagde jednaki: češ va Italije ale pak va Istre. Va Italije su još huji, zač njim tamo goveran dava velu slobodu, da moru delat ča ih je volja, dokle ovde puli nas v Istre goveran im ne pusti da previše diguu krila i za to bi ta gospoda rada, da mi spademo pod Italiju. Tamo bi i oni imeli veću slobodu, pa udri po našem siromašnem kmete, kega su i onako već do kraja ogulili.

Italija propada — ona se ne more već dignut nikada, zač ju izjedaju dugi Otela se je pomoć va Afrike — va Abisinije, i ogajufat sve ča imaju Abisinci boljega i dražega. Nego tu njim je pred malo let junački abisinski Cesar Menelik, zasvetil jedan takov vritnjak, da ih i sada još srbi. Prosim Vas, talijanski jenerali, ki su k njemu prihajali kako gosti pokrali su mu stotinu lepeh stvari, tako da se je najzada razjadil i odlučil ih sveh protirat od svojega cesarstva. Živio Menelik!

Kada im se to ni posrećilo, obrnuli su svoje oče na Albaniju misleć da te va njoj nać ono bogatstvo, ko njim fali. Nego naš goveran njim je na vreme pokazal zubi i oni su se sramotno povukli nazad.

Nego oni već od puno let delaju potajno, da bi va njihove ruki prišla Dalmacija, Istra, Trst, Gorica i Tirol. Te zemlje bi oni radi — da moru onputa va nje naselit svoje ljude, a naš puk neka gre onputa trbuhom za kruhom va Ameriku, kamo sada hojevaju Talijani svako leto na tisuća i tisuća njih. —

A mi? Ne pustimo se zaslepit od nikoga i ničesa: dobro pazimo i gledajmo, ča se okole nas dogadja, da nam jedan lepi dan, kad se mi budemo najmanje nadali talijanski vrazi ne provale na jedanput va našu zemlju kako su ono na lupežki način provalili va naš kolegij od sv. Jerolima va Rime. A ako bi ih pak ča natentalo da pridu k nam z namerom. da nam zamu ovu našu zemlju, spomenimo se, da je sloboda najdraži i najlepši dar božji, pak ne gledajuć ni levo ni desno, storimo kako je storil i Menelik; dajmo vragu vritnjak, pak ga z gorum kopiti prekombrčimo va more, kako su ono učinili leta 1866 i naši slavni dedi i oci tamo dole pod slavnim Visom.

Dopisi.

Iz Bodulije. Na početku ovoga miseca je bil na Veji sabor crikveni, na komu su popi zajeno s biškupom odredili ča im se je videlo dobro i koristno za njihovu biškupiju a tako su odredili va isto vrime, ke plovanije imaju pravo na glagoljicu a ke nimaju. Ovih zadnjih je samo 6, a druge su sve glagoljačke, med ovimi je i Baška.

Naš zemaljski odbor, takozvana Junta va Poreču, je telegrafal šarenjačkim komunom vejske biskupije, da po telegrafu protestaju va Rim kuntra onemu ča bude odredil za glagoljicu crikveni sabor va Veji. Temu telegrafu slavne Junte, koga je podpisal ašešor cresanin Keršić, ki je znal kako se more ve letu gospodinovom 1895. za niš putovat va Loret po vaporu koga su popi kaparali i platili, tomu telegrafu su se vejski popi sladko nasmijali i od veselja su ga još poslali na „Našu Slogu“ va Pul, da se i drugi ljudi malo nasmiju — našoj slavnoj Junti.

Vidili su va „Našoj Slogi“ ta telegraf dva baščanska mačka, Dević-Lolić i plemeniti Nobile, i rekli su da valja protestat.

— Kuntra čemu? — pita Abram.

— Kuntra glagoljici —' govori Dević.

— Ma va Baški je bila uvik glagoljica — prigovori Nobile,

— A zač nisu popi rekli pasanu subotu vičernju? — pita Dević.

— Dunke rekurimo — pristane Nobile.

— Ma koša non kapi, makaki, da ako bi ju bili rekli, da bi ju bili uvik rekli glagoljski a ne latinski? — će reć Abram.

— No importa, almeno te oni od Parenca vidit, da se čagod movimo i da ne spimo — odgovori Dević.

— Se intende morremo rekurit zač za to, bo ako ne rekurimo, neće nam Junta šoldi poslat za balotacioni — kunfermiva Nobile.

— Štupidi, ma no vede, da se šporkivate kako i zi Botom, i da mesto branit latinski zajik vi branite glagoljski? — jadi se Abram.

— Taže vu, bon de bastonar la dona, vu non kapi — prigovara Dević.

— Ti ga rajon, protestemo — zaključi plemeniti Nobile.

I odredili su protestat na Juntu, da zač se va Baški ni rekla sobotu glagoljska večernja. To su mački, kako vidite pametni i mudri. Ala Nobile, plemeniti Nobile!

Iz Omišlja. Omišalj i Junta. Leta 1899. na 1. otobra br. 3159 primilo je naše občinsko poglavarstvo dopis va kom mu se javlja, da je c. kr. Ministarstvo poljodjelstva svojim dekretom od 2. setembra 1894. bi. 1178 naložilo bilo šumsko-tehničkomu odjelu da pregleda močvare va Omišaljskom jezeru i lugih i da učini prikladne predlogi za sanaciju vodenih prokoračenja. Po izvešću podnesenom od strani rečenog šumsko-tehničkog odjela c. kr. Ministarstvu poljodelstva došli su va obzir za izvršavanje poduzeća dva dvobira, najme iskopanje jednoga otvorenoga prokopa za odtok zi Jezera va morski zaljev „Beli kamik“, aliti gradnja jednoga tunela skroz brežujki, ki leže mej Jezerom i morem u svrhu odvoda Jezera. Potrošak toga poduzeća bil je proračunan na 76.000 kran.

Ministarstvo uzev va obzir zdravstvene koristi, ke će se isušenjem Jezera bezdvojbeno pokazat stanovnikom občine Omišajske uvidilo je, da je izvedenje prosušenja Jezera svakako potrebito.

Ova promišljavanja bila su od Logotenence po nalogu rečenog Ministarstva sa občena Zemaljskom odboru ili Junti va Poreča radi financiranja na podlozi zakona od 30. 6. 1884. d. z. l. br. 116, pak sa svim tim se je rečeni odbor sa dopisom od 15. 8. 1889. br. 1938. izjavio, da se ne more obvezat s nikakovim doprinosom za pretreseno poduzeće.

Bezobraznog li odgovora; za presušenje našega Jezera nima Junta šoldi, ma za podvignut va Pazinu ne potrebitu prkos-gimnaziju imala je prontih odmah i tisuć, za protuzakonito ponašanje kod izbora za to ima šoldi, za širenje iredentizma i podupiranje kojekakvih potepuha i izdajica nadje i ima odmah novca; ali dà — Omišljani su Hrvati — gospoda Talijani na Junti misle, ča je nas briga za vaše Jezero, stalo je nam, ča vas radi Jezera pohajaju febri i druge slabosti kako posledice ovih.

Junta ni otela, da prigodom posušenja Jezera bude mogal i Omišljan na svom pragu doma ča god zaslužit. Ma ako bi bila sigurno znala, da će se pri tom delu zaposlit talijanske Kalabreze sigurno bi Junta bila dala šoldi, a da pomore gladnim talijanom! Ali Omišljanom ne smi se dat dobitka, ne — maćeha Junta — voli, da Omišljani idu ostavjajuć doma svoju dragu ženu i milu dičicu, daleko od svoje hrvatske domovini va tuji svit, da se bore kuntra silnim morskim valom i kuntra svim neprilikam i tegobam, ke ih susriću na tom njihovom putu. Stalo je njim, ako daleko va tujem svitu zaglavi otac mnogobrojne obitelji, ni njih briga za tužnu doma ostalu udovicu i nejaku dičicu. Ne, za presušit Omišaljsko jezero ni imela Junta šoldi, ma za prkos-gimnaziju va Pazinu bilo je prontih i tisuć. To se zna, Omišljani Hrvati — ne dajmo njim niš, učinimo raje prkos-gimnaziju, va njoj odgajajmo dicu va iredentistično-talijanskom duhu, ovoj dici kad odrastu, ustupit ćemo neša mesta neka i oni nastavljaju delat kako i mi.

Neka neka gospodo prit će i vam crni petak, ali ako mislite, da ćete tako prit do cilja varate se jako, s takovimi deli vi nas samo raspaljujete, pa budite uvereni da proti takovom postupanju mi ćemo se borit i s zubi i s nohti. Kad znate prkosit vi, znamo i mi i mi znamo vraćat šilo za ognjilo; ali Jude i izdajice svoje hrvatske narodnosti ne ćemo bit nikada.

Mi se Omišljani sokolimo i niš ne očajavamo u ovih letih boli i tuge, već polažemo nadu va Boga i sami va se, a niš ne čekamo od onih, ki su na vlasti, da nas svojum vlašćum uniščuju i tlače. Neka vam bude na čast! Ali svaka sila je za vrimina a mi se tišimo, aš je veličina našega naroda ipak tolika da će moć odolit svim neprijateljskim navalam i da uz svu vašu lukavost i otimanje će ipak naš Omišalj ostat verno uz Boga i Hrvate — on propast neće!

N. T.

Iz Rigenberga (Njemačka) 12. 9. 1901. Štovani gospodine uredniče! Danas smo predali materi zemlji mrtve ostanke nezaboravnoga nam druga Viktora Mohorovičić iz Jušići kbr. 47. Pokojnik je navršio uprav 22 godine i jedan dan, kad je nakon kratke bolesti ispustio Bogu svoju dušu.

Bio je veoma miroljubiv mladić a k tomu i šparan. Žalimo, što nam ga je tako rano nemila smrt ugrabila daleko od svoje domovine jer je bio iskreni Hrvat a mrzio je one Kastavske izdajice a najvećma talijanskega bedintara patera Krstića i svu njegovu kumpaniju.

Imao je liep spravod jer naš Baumajster Christian Marsch iz Milspe činio je svi njegovi delavci, da su išli na sprovod. Smo se svi morali nać danas na 9 ur pr. podne pred njegovim stanom. Onde je zibrao 6 mladića, koji će mrtvaca nest a dva koji će nosit venac, koga je on sam kupio; zatim smo se odputili k bolnice u Gavelsberg i onde su već bila pripravna mrtvačka kola u koja su ga nosioci položili i onda je krenuo sprovod put groblja.

Za lesom je išao najprvi naš Baumajster, posle mi dvojica onda nosioci vienca, onda sin i zet od Baumajstera odjeveni u crno posle ostali zidari i radnici. I tako smo ga sproveli do groba; na grobu je učinil župnik jedan lepi govor i onda smo se pomolili svi skupa za njegovu dušu i ostavili ga daleko od svoje mile nam domovine i sladkoga našega hrvatskoga jezika koga je on jako ljubio. Pokoj mu plemenitoj duši!

Josip Kinkela. *Vinko Jušić.*

Iz Rovinjskog sela. Cenjeni gospodine redaktore! Prava je istina ča ste neki dan pisali va „Narodnim listu“ iz našega sela. Skoro svaku nediju dojdu u naše selo rovinjski Kalabrezi, nose salama (od mačjega mesa), bire, sira i vina i s tem naš puk mame. Ja neznam za što se to dela. Morebiti da su vreda izbori za istarski sabor. Kalabrezi varaju puk da ako držimo s Hrvati, da ćemo pasti pod Hrvatsku i da ćemo plaćati na vokna i na dicu, i da ćemo glad patit pod Hrvatima. Naš puk ni tako bedast da bi njim veroval jerbo zna da Hrvati v Istre brane samo naš materinski jezik i našu krv, koju bi Talijani hteli zatrt; puk zna da Hrvati ne išću drugo nego da budu u svojoj kući gospodari i da ostanu na vik virni našemu Cesaru i Kralju. *Ako bi Hrvati z Istre delali za spast pod Hrvatsku i ako je tamo huje nego puli nas onputa bi i svim Hrvatom z Istre bilo huje, pak ne bi bili tako bedasti da sebi slabo žele.* Zato je vela bedastoča ča nam Talijani s Hrvatskom straše.

Mi njim to ne verujemo a verujemo i znamo da bi nas oni hteli spravit pod Italiju, kadi se od glada krepiva. Neću reć da ni mrež nami kakova kukavica tako zalupana da njim veruje al većina našega puka pozna njihove laži.

Ovde u našem selu su dva tri mladići ki su progonjeni od vraga talijanskoga kako je bija progonjen naš Isukrst odi žudeji. Vi gospodin redaktor ne morete ni pomislet kakovu borbu moraju podnašat naši ljudi u Rovinjskem selu za naš narod, za našu slovinsku krv. Nu svejedno ufamo se, da te propasti talijanske propalice samo ako Bog poživi naše mladiće.

Bože dobri daj njim kripost, da bi skupili naš rod i da bi si dali bratske ruke i svi da bi rekli: Živio hrvatski rod, živila hrvatska zastava, živila naša presvitla habsburska kuća! živio naš Franjo Josip I!! (Samo budite braćo složni i ne dajte se varat od talijanskeh čarlatani, pak ćemo seguro doživit talijansku propast op. ured.) Vridni čitatelji! Morda Vam je poznato, da su naši rovinjski „furbi“ učinili u selu Sošić jenu talijansku školu za koju govore da hoće ju svojemi beči platit. Za tu školu će se potrošit osamnajst tisuć krun. Dakle recite vi meni gospodin urednik moru li ta gospoda učinit ta trošak od svojiga? Ne, nego ta će trošak učiniti „ečelsa junta“. To je lipa stvar. Ja bi rada znat od kuda će prit va tu školu talijanska dica morda od Piemonta ali od Savoje?

Zalsta dica od kuntrade Sošić neznaju ni kruha talijanski iprosit. Tako nam Talijani našu dicu kradu. — Ki je pametan, ki ljubi svoj rod i svoju krv i ki neće da mu dite postane izdajica ta neće poslat svoju dicu va tu ni va nijednu talijansku školu.

Iz Barbane. Dan današnji imamo puno više izdajic, nego smo ih nikada imali, a jedan od takoveh izdajic posta je leta 1897. po rodu i materi zemlji pravi Hrvat duhtor de Liziriti.

Za njim su postali i drugi izdajice, a mej izdajicami i niki zavedeni kmetovi. — Dragi čitatelji širom naše mile Istre! Kako Vam je do ovega došlo? A ovako! Kada su vidili crni dupini Poreča, Kopra, Pule i Rovinja da propadaju, i da ako budu zgubili manjadure, da će biti kuka i jauka za njihi dani, ča su učinili? Sakupili su se odbori, sastanki, sva društva, istarsko političko društvo, brzojavi: sve je to letilo i odlučilo, da im uze ne popucaju stavit gori onu civilizanu besidu: Osar tutto.

Potle svega tega iskali su ga i su ga i našli faktora svih opačin, što se zbivaju u Istri proti našoj slobodnoj stranki, našli su stvora, koj je pogazi sve ono, što mu je jednom bilo milo, narodno i sveto. Prva je njegova užasna opačina kriva prisiga pred svetim oltarom i svetim sakramentom na dan venčanja svoje sirotice i supruge tako da on danas živi raskalašeno daleko od nje.

I takovoga ne ubija sram i stid, tako da je pripravan učinit kako je reka c. k. kapitan Lojzij Fabiani, za beči i ono delo, za ko se gre va prâun.

Kad su se ti crni šimpanzi sakupili i pogodili se s njim za 100 fjorini, i on njim se je pokorija njihovim nečistim nakanam, samo da im pomore čim više mutit i gazit ovi narod miran s onim „osar tutto". Zato već nam je poznat izdajica, a izdajice jesu svi oni, koji primaju onu matuljsku škovacer. Niki ju primaju, a ne bi radi ju primat, ma moraju, zač vaj si ga njim, kad ju ne bi primali, jer nikemu bi manjkala kakova gospocka stvar, drugemu zemlja i napilo, trećemu petača a četvrtemu — s kuće van, tako da su ti pravi Hrvati, ali danas ne moru se takovi priznat, ne smidu, a radi bi bit, za ono sunce ko ih grije, ali moraju bit „ščavi" ili sužnji i tancat moraju onako kako njihovi patroni svire. Oni su u istinu tega tanca štufi, ma moraju tancat, a za njihov tanac je dobro plaćen dotor Salo, ki prima za njihe tance 200 krun na misec. Dobro Vam stoji snžnji i podrepnjaki dupinske stranke.

(Sada sliedi jedna lepa pisma, ku ćemo štampat ako će Bog drugi put.)

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Krstić — ein Deutscher Abbazias. Glaubt es nicht? Und doch! Der Leitartikel in seinem schmutziges Schundblatte: „An die Deutschen Liburniens", wurde von Krstić verfasst, von einem k. k. Beamten ins Deutsche übersetzt und trägt die Unterschrift: „Ein Deutscher Abbazias". Krstić hat sich selbst geschämt, so einen Schund mit dem eigenen Namen zu unterfertigen. Also Krstić stellt sich dem Publicum als ein Deutscher Abbazias vor. Wenn das nicht Fopperei ist, dann wissen wir nicht, was Foppen heisst. — Wie kann Krstić, wie können seine Herren, den hiesigen Deutschen zumuthen, dass sie so wenig Vernunft, so wenig gesunden Menschenverstand haben, dass einer von ihnen so einen Unsinn, so ein dummes Zeug zusammenschreiben könnte wie es der erwähnte Artikel Dr. Salos ist. — In diesem Artikel wimmelt es an plumpen und frechen Lügen, wie sie es nur Krstić seinen verführten Bäuern in seiner „Tante" aufzutischen pflegt. Nun sehen wir, wie Dr. Salo in seinem Leitartikel lügt. Krstić nennt Istrien und unseren Bezirk sein Vaterland, trotzdem er kein Vaterland besitzt, da er dasselbe, wie wir bereits bewiesen haben, um monatliche 100 fl. verrathen hat, trotzdem er hier nicht heimatsberechtigt ist, und warnt die Deutschen Liburniens, nicht mit unserer Partei zu halten, da angeblich unsere Partei staatsfeindliche Ziele verfolgt. — Wir haben in unseren Artikeln: „Wer ist Istriens Feind", „Dr. Salos Grössenwahn", „Alles wagen — alles thun" zur Evidenz nachgewiesen, dass gerade die irredentistische Partei in Istrien, welche Dr. Salo für sein herostratisches Wirken bezahlt, eine staatsfeindliche, hochverrätherische, antiösterreichische Partei ist, während unsere Partei durch die Verhältnisse darauf angewiesen ist, eine staatserhaltende Partei zu bleiben, denn wenn Oesterreich aufhören würde zu bestehen, so würden die Kroaten von mächtigeren Stämmen in der Monarchie unterjocht werden. Die Italiener Istriens dagegen richten all ihr Streben und Wirken nach Rom. Davon kann sich jedermann überzeugen, der ihre in Oesterreich erscheinende Zeitungen, namentlich den Triester „Piccolo" liest. Aus diesen Zeitungen kann jedermann die Ueberzeugung schöpfen, dass die küstenländische Italiener jeden treuen Oesterreicher, sei er ein Deutscher, Slovene oder Kroate, hassen und verabscheuen, eben weil sie in diesen treuen Oesterreichern ein Hindernis für die Verwirklichung ihrer staatsfeindlichen Ideen erblicken. — Darum verspotten auch die küstenländische Katzelmacher die Deutschen mit den Schimpfwörtern: „gnocchi, patate" u. s. w. Leider sehen die Deutschen und Slaven Oesterreichs noch nicht ein, dass unser gemeinsamer Feind der Italiener ist, der beständig und unermüdlich darauf arbeitet, Welschtirol, Görz, Triest, Istrien und Dalmatien von Oesterreich loszureissen. Mir liegt eine beim Carbone in Abbazia gekaufte Ansichtskarte des italienischen Schulvereines vor. Auf derselben ist der italienische Dichter Dante auf der italienischen Halbinsel stehend gezeichnet, auf Tirol, Küstenland und Dalmatien hinweisend und die Worte aussprechend: „Verzaget nicht, der Kampf wird euch zum Siege führen", d. h. Tirol, Küstenland und Dalmatien werden bald unter das Königreich Italien kommen. Ist das nicht Irredentismus? Nun, sollten doch die Deutschen und Slaven Oesterreichs anstatt sich gegenseitig zu bekämpfen einig trachten Oesterreich vor solchen Irredentisten zu schützen.

Krstić wirft uns Kroaten vor, dass unsere Abgeordnete im Reichsrathe mit den übrigen Slaven halten. Was glaubt er, dass jeder ein Verräther ist wie er, der ums Geld vom radicalsten Kroaten der feurigste Italiener geworden ist? Wir sind Slaven und als solche müssen wir mit den Slaven halten, sonst wären wir Verräther. Der Nationalkampf zwischen den Deutschen und Čechen in Böhmen und Mähren, zwischen den Deutschen und Slovenen in Steiermark und Kärnten, betrübt uns zwar, aber geht uns in Istrien direct nichts an. Wenn einmal aber die gesetzlich gewährleistete nationale Gleichberechtigung in Oesterreich durchgeführt sein wird, so werden Deutsche und Slaven als treue Söhne Oesterreichs friedlich nebeneinander leben. — Dazu wird es jedoch zwischen den Deutschen und Italienern Tirols nie kommen, denn die dortigen Italiener streben nach Rom, während die dortigen Deutschen reichstreu sind.

Es ist ein Unsinn was Dr. Salo im erwähnten Artikel behauptet, dass die „Los von Rom"-Bewegung durch die slavischen Priester veranlasst wurde, während jeder deutsche Schulknabe weiss, dass diese Bewegung durch die Politik der deutschen clericalen Partei veranlasst wurde. Krstić will durch sein Schreiben nur irreführen und betrügen, kümmert sich daher nicht, wenn man ihn auf frischer Lüge ertappt.

Vergebliche Mühe Krstić! Deine Lügen sind zu plump und frech, dass du durch dieselben die hiesigen Deutschen für sich und für deine Katzelmacher gewinnen könntest, magst du noch so verführerische Worte an sie richten.

Krstić führt, um seinen Behauptungen nur einen Schein von Wahrheit zu geben, einige angebliche Thatsachen an, die auf unseren Hass gegen die hiesigen Deutschen deuten sollten.

So wirft er uns vor, dass wir Kroaten für die deutsche Schule in Abbazia nichts gethan haben. Dummes Zeug! Die hiesigen Deutschen wissen ja sehr wohl, dass wir für ihre Schule nichts thun können, weil das Schulwesen in Istrien in den Händen der Italiener ist. Die hiesigen Deutschen wissen auch, dass wir in Volosca und Abbazia je eine kroatische Privatschule erhalten müssen, weil uns die Italiener keine geben wollen, trotzdem sie dazu gesetzlich verpflichtet sind. Also wir konnten für die deutsche Schule nichts thun; was haben aber für dieselbe die Italiener gethan, die doch etwas thun konnten?

In den hiesigen Kirchen kann ohne Zustimmung der höheren kirchlichen Behörde keine Neuerung eingeführt werden. Wenn Herr Baron Reyer deutsche Predigten in Volosca oder Abbazia haben wollte, so hätte er sich an die höhere kirchliche Behörde wenden sollen, wie dies in Abbazia der Fall war. — Es ist ganz erlogen, dass gegen die deutschen Predigten in Abbazia unsererseits irgend etwas unternommen worden wäre. Beweise Salo!

Der Vorwurf, dass wir in unserem Blatte vom deutschen Gesangsvereine keine Erwähnung thun, ist auch für den einfältigsten Menschen lächerlich.

Salo will seinen Lesern glauben machen, dass die zu Ehren des Dr. Herold am 31. August veranstaltete Mondscheinpartie von den Kroaten arrangiert wurde, weil es galt: „Die Čechen, die Feinde der Deutschen zu ehren." Und doch wissen alle, dass diese Mondscheinpartie dem Dr. Herold von seinen Landsleuten veranstaltet wurde. So eine unschuldige Mondscheinpartie will Krstić zu einer südafrikanischen Frage aufbauschen! Komisch!

Was die Wahl des Herrn Quitta in die Curcommission seitens der Gemeinde Veprinaz anbelangt, so wird doch jedermann einsehen, dass es jedem frei stand, einen anderen Candidaten aufzustellen. Wozu sonst die Wahl? Salo fuchst sich, dass er nicht Gemeindecassier in Volosca geworden ist. Eine Cassa ist nämlich das unerreichbare Ideal des Dr. Krstić. Warum im Gemeindeamte und in den übrigen Aemtern fremde Beamte angestellt werden? Aus dem einfachen Grunde, weil es keine geeignete Einheimische gibt. Krstić kümmert sich jedoch nicht um die Eignung: Geld ist ihm die Hauptsache.

Es ist eine ganz gemeine Lüge, die sehr viele Zeugen wiederlegen können, dass unsere Advocaten sich weigern, für deutsche Parteien die deutsche Sprache zu gebrauchen. Das kann man wohl vom italienischen Advocaten behaupten, weil er nicht im Stande ist, einen einfachen Brief in deutscher Sprache fehlerfrei zu schreiben.

Eines von den triftigsten Argumenten aber, welches Krstić gegen unsere Partei ins Feld bringt, ist jenes, bezüglich des Abbazianer Tagblattes. Auf Grund eines Gespräches in der Fischhalle von Volosca zwischen einem Fischer und einem Matrosen, will er unsere Partei der feindlichen Gesinnung gegen das genannte Blatt ziehen. E se non ridi di che rider suoli?

Was Krstić vom Polizei-Inspector und von den Angehörigen der kroatischen Nation schreibt, das ist schon zu dumm. Wenn der Polizei-Inspector parteiisch vorgeht, ist doch nicht unsere Partei dafür verantwortlich, man möge sich gegen ihn beschweren, wenn es wahr ist. Thatsächlich ist aber bisher gegen den Polizei-Inspector keine derartige Beschwerde erhoben worden. Der Höhepunkt des Komischen ist aber zu verlangen, dass wir unsere Landsleute nicht als unsere Brüder begegnen und behandeln sollten. No, Salo, höre doch einmal auf, solche Dummheiten zusammen zu plappern.

Die russische Tricolore auf der Markthalle! Um Gotteswillen habt ihr sie nicht gesehen? Nicht? Nein! denn das ist die kroatische Nationalfahne, die russische Tricolore hat eine ganz andere Farbenstellung. Die russische Fahne konnte man früher täglich auf der Villa Natha sehen, solange dort der russische Consul wohnte. — Sehet! Krstić und seine Herren, die Italiener, halten die hiesigen Deutschen für so dumm und einfältig, dass sie nicht die russische von der kroatischen Tricolore unterscheiden können. Das ist doch eine Beleidigung ohnegleichen! Krstić ist mit seinen Beleidigungen gegen die Deutschen wirklich frech. — Er sagt, dass „Schwabe" gleichbedeutend ist mit „Ungeziefer" und doch weiss jedermann, dass der Name „Schwabe" eine etnografische Bedeutung habe und vom „Schwabenlande" herrühre. Die Kroaten in Dalmatien, Bosnien, Herzegowina, Kroatien, Slavonien, nennen daher nach diesem Namen die Deutschen ohne auf irgendwelche Beleidigung zu denken. Mit solchen entstellten, ersonnenen gefälschten Thatsachen will Krstić die Deutschen Abbazias gegen uns hetzen, gerade so, wie er die arme Bauernbevölkerung Istriens durch Lügen aufhetzt. — Man sieht es, dem Krstić liegt unsere Gemeinde am Herzen und hofft, dass ihm die Deutschen zur Gemeindecasse verhelfen werden. — Die hiesigen Deutschen wissen wohl was ihre Pflicht ist und brauchen von Dr. Salo keine Belehrung. Jedenfalls werden sie sich wohl überlegen, bevor einer von ihnen mit einem Krstić und den istrianischen Irredentisten sich vereinigt. Wir haben alle, Slaven und Deutsche, von ihnen genug Schaden, denn aus dem Landesfonde wird Krstić und sein Schundblatt bezahlt und noch müssen wir alle dazu beisteuern. Wenn es so fortgeht, werden wir in einigen Jahren 200% an Landeszuschlägen zahlen müssen. Es würde gerade noch fehlen, dass sie unsere Gemeinde in die Hände bekommen! Dann wären wir alle, Deutsche und Slaven petschiert! Addio Salo!

† **Andrija Marija Šterk.** Naš se je pokojni biskup rodio godine 1827. dana 28. novembra u Voloskom. Već od svojega djetinstva pokazivao je veliku ljubav do nauke i znanja, a ta ga ljubav nije ostavila ni kasnije na višim školama. Već od prvoga početka je njegova dobra duša naginjala k Bogu i to ga je nagnuće potaklo, da se je posvetio svečeničkom stališu.

Zaredjen je bio 24. septembra 1853. i već drugu godinu iza toga bio je namješten kao kapelan u Oprtlju, gdje je ostao samo godinu dana, jer je odmah za tim bio premješten u Trst i to najprije kao kapelan u Jezuitskoj crkvi, a kasnije naime god. 1857. postao je stolni vikar pri sv. Justu. U to je vrieme predavao poviest u tršćanskom sjemeništu, te si je i kao učitelj znao pridobiti obću ljubav.

Godine 1866. bio je premješten kao župnik u Lovran gdje je i ostao punih 14 godina. Tu je za pravo započeo njegov mučenički život jer je izvan svake sumnje, da se je duboko dojimalo njegove dobre i nježne duše ono grdno ponašanje lovranskih iredentista.

Kao župnik i kao prijatelj puka on si je stekao silnih zasluga i da bi u onoj župi vladali ma koliko normalni odnošaji, sav bi Lovran morao da gorko plače smrt bivšega plovana i biskupa.

God. 1880. postao je kanonik u Trstu, pa župnik sv. Justa a najzada god. 1885. kapitularni dekan.

U tom svojstvu ostao je sve do god. 1894. kad je naime postao biskupom u Krku. Svima je još u pameti ono veliko veselje, koje smo počutili, kad smo doznali, za to imenovanje, a kud i kamo veća je bila naša radost kad je ono godine 1896. pukao glas, da ga Njegovo Veličanstvo naš presvetli Cesar i kralj Franjo Josip I. imenovao, a sv. Otac Papa potvrdio za biskupa tršćansko-koparskoga, koju čast je obnašao sve do svoje smrti.

Umro je u dobi od 74 godine.

U prvašnje vrieme bio je i zastupnikom sabora u Poreču i tamo je odvažno branio hrvatsko ime i hrvatsku čast, što mu Talijani nisu i ne će nikada oprostiti. Od tuda i sva ona mržnja i oni napadaji, kojima je nevoljni starac eto i podlegao.

Pokojnikovo je tielo balsamano i od danas je izloženo za javnost. Pogreb će biti u subotu dne 21. o. m. Sprovod će krenut iz biskupije u sv. Just, a odanle na groblje sv. Ane.

Talijani hoće i proti mrtvomu biskupu da demonstriraju. Mjestne oblasti da neće ni biti zastupane na sprovodu. Kaptol je izdal talijanske i latinske sažalnice. Liepi Kaptol, ki ne poštuje jezik svoga biskupa. Rodbina je izdala sažalnice u hrvatskom i i talijanskom jeziku. Zašto pak u talijanskom jeziku — to mi ne shvaćamo.

Občina Kastav za zavod sv. Jeronima u Rimu. Na 13. o. m. brzojavilo je občinsko Glavarstvo va Beč i Rim, da proteštuje proti onoj razbojničkoj navale, koju su talijanski banditi na 29. augusta učinili va zavod sv. Jeronima za hrvatski puk. Va Beč brzojavila je Kastavska občina ovo:

Njegova Prenzvišenost Ministar
Goluchowski
Beč.

Molimo zaštitu zavoda Jerolimskoga za hrvatski narod u Rimu proti silovitom napadaju samozvanih Dalmatinaca.

Za občinu Kastav — Istra
Načelnik:
Jelušić.

Eminentissimo Cardinali Rampolla
Roma - Vaticano.

Communitas Castuae in Istria gratias agit Pontifici pro instituto hieronymiano

Croaticae gentis condemnans ausum violentum Pseudodalmatarum.

Praefectus:
Jelušić.

Zadnja „Teta Jambrožija“ je bila šekvestrana. Za svem tem su ju Krstićevi prijatelji po Voloskem raznašali, za svem tem ju je Krstić na Štacijone pul Matulj nedelju jutro delil ljudem, za svem tem ju je Ambroziuka prodavala va svojoj kuće puli Matulj. Takov šekvestar malo koristi i malo škodi. Još se Krstić temu ruga!

„Teta Jambrožija“ va stomanje od munjenih. Zadnje subote je „teta Jambrožija“ tako ponorela, da je nedelju na 15. o. m. g. baron Reinlein c. k. komisar na Voloskem telegrafal na sve peti bandi, da se munjenu „tetu“ ferma, kade god se ju najde Kako čujemo našli su ju jandarmi puli Mužgic na Voloskem i čim su ju spazili, valje su ju vezali va vreću i nesli su ju va špital. — Ta svinja od „teti Jambrožije zrigala je zadnju subotu neč jako pogrdnega proti jednemu našemu vrednemu redovniku. Neki govore, da su ju vezali za to, zač da njoj je bila na Sale prikolana jedna figuričina, ka je prikazevala popa, kuharicu i jednega mačka. Svaki ki je onu sliku videl rekal je da je on pop jako spodoban pateru Krstiću, kada je još bil va seminarije, a i ona baba da ni nijedna druga, ako ne stara Mantenjudičina nobile de Gatti, kad je bila mlaja To da se pozna po mačke, ki njoj je vavek blizu. Svakako škarfija je sada, a škarfija je bila kad je bila i mlaja. — Un brutto stampo!

Občine Lovran i Veprinac za talijanske landravce. Pred 18 dan bil je na Voloskem jedan talijanski delavac iz Italije, ki je prišal z Dubrovnika i hodil v Italiju s celom svojom familijom. Na Voloskem je pital lemožinu za moć putovat v Italiju. Jedan naš čovek poslal ga je neka gre talijanskemu konzulu v Reku, no Talijan je rekal da je dobil od konsula samo za put do Kuufina a da ča će tamo umret od glada. Pokazal je nekakovu knjižicu va koj je bilo zapisano da mu je občina Lovran dala 5 krun a Veprinac 5 krun podpore.

Mi nimamo niš proti temu da se siromaha pomore magari on bil Talijan, ale znamo za seguro da ni lovranska ni veprinačka podeštarija nebi dale pomoći jednemu austrijaku da pride va potrebe prosit pomoć. Talijana z Italije Štiglić i Jeletić drže za brata od krvi pak neka podeštarija dava. Naš čovek dal je temu Talijanu nekoliko šestic i poslal ga z Bogom.

Nesreća iii samoubojstvo. Ponedeljak jutro na 16. o. m. kad je razdanilo našli su puli vahtarice na Jušićih na železničkeh šinah, jednega mrtvega čoveka kega je u noći bila železnica strla. Obedve noge su mu bile presečene. Do sada se ne zna ki je ta čovek nit je se sam hitil pod železnicu al mu se je dogodila nesreća.

Ki laže? A ki nego Salo, to je njigova služba i njigov zanat. Va zadnjoj „Teti“ piše da je gola laž ča smo mi va „Narodnem liste“ od 12. o. m. pisali od njega i Stirna. Celo Volosko i cela Opatija je od te barufi dan za tem govorila, sto ljudi je videlo i čulo, nekoliko ih je s kafetarije bežalo pak još ima obraza govorit da ča smo mij pisali od te barufi da ni istina. Pfui! Niti da su ljudi čuki!

Salo i hrvatski jezik. Salo va svojoj zadnjoj špudaćere piše da se va talijanskoj škole na Voloskem vadi talijanski nemški i hrvatski a va našoj da se ne vadi nego hrvatski, ki ni jednemu ne rabi. Vidite malo to nesrećno Salo! — Ki vadi va talijanskoj školi nemški á? Ča morda Pegan ki nima nauke ispita ali ežamena za nemški jezik kako ni za hrvatski zač mora prihajat na volosku školu rukavački učitelj da decu vadi budući ni Pegan kapac. Pak s hrvatskim jezikom ga ima Salo! Ča bi pak storil da ne zna hrvatski? Ča bi mu morda davali Talijani 100 fjorini na mesec da ne zna hrvatski. Bi upravo od glada umrl da ne zna hrvatski. A kako piše svoju „tetu Jambrožiju“ ako ne hrvatski. — On more zahvalit Bogu da su njigovi mački onako trubasti i zapućeni da se puste od njega atoržijo peljat kako medvedi na špage. Da su malo šegaveji bi mu bili već altroke vritujak dali. —

Mužgice i hrvatska škola na Voloskem. Neki dan je jedna Mužgica fermala jednega malega ki hodi va hrvatsku školu, pak mu je zela knjige, pogledala na njih i počela mu se je rugat; „Tatalović, vadiš se po tatalovićku ča ćeš postat profesor od Tatalovići i druge bedastoće. Mali njoj je odgovoril kako je najbolje znal, najme rekal njoj je: Ča je to Vas briga“, i šal je ča a Mužgicu pustil na cedilu. Ča ni to za smet se da jedna stara ženska gre dece rugat se na ceste za to ča gredu va našu školu. — Bog njoj daj pamet! Da ni njiji sin hodil va hrvatsku školu ne bi bil nikada postal ono ča je. Va takoveh ženskeh je uprav sotona, ka njim ne da mira.

Schreiberova politika. Pripoveda nam prijatelj ki je slučajno mimo prošal i čul da je ponedeljak na 16. o. m. večer gospodin Schreiber c. k. **porezni oficial** na Voloskem va jednoj butige pred više ljudi kazal šekvestranu „Tetu Jambrožiju“ i tumačil, ča je nutre bilo napisano i rigal svako zlo proti Hervatom. Po zakone se jedan šekvestran foj nesme ni delit okole ni jasno čitat ni tumačit a kamo još hvalit ono ča je šekvestrano. Gospodin Schreiber, kako c. k. impiegat to jako dobro zna pak svejedno to dela. Ča smo va istinu već tako dugo prišli da naši neprijatelji moru sve delat makar to bilo protuzakonito?

Viva Istria italiana kričali su po Voloskem subotu 14. o. m. na večer „podešta dei gatti“ i nekoliko c. k. impiegati kad su se va karoce vračali od nekakove fraji v Opatije. I još te reć mački da mi provociramo.

Provincialni adicionali i mesari. Istarski je sabor va jednoj svojoj ovoletnoj sednice povisil provincialni adicional na vino i meso od 100 na 125 po sto dakle od svakega šolda jedan kvarat. Naši mesari na Voloskom i Opatije su tu priliku porabili za podražet meso za celi 4 šoldi. To je va istinu čudno! Med tem ni naš presvetli Cesar htel potvrdit povišenje adicionala pak će sada adicional na vino i meso bit opet 100 po sto. Se razume da te mesari snižit opet cenu mesa kako je bila prvo.

Lovranski Kalabrezi nisu na 10. o. m. na obletnicu smrti naše Cesarice ni obesili banderu na pol asti. Ma bi za talijansku kraljicu! Takav je vidite Kalabrežki patriotizam. Una vergogna!

Za sv. Jerolim u Rimu poslala je Hrvatska Čitaonica u Mihotići ovaj brzojav:

Njegovoj Preuzvišenosti ministru vanjskih posala

Beč (Ballplatz).

Osudjujući ogavnu provalu iredentista u Hrvatski kolegij sv. Jeronima molimo Vašu Prenzvišenost da izvoli uzeti u obranu povrijedjeni hrvatski narod.

Hrvatska Čitaonica
Mihotići (Istra).

Liep primjer. G. Oroslav Perklić, fin. stražar koji je premješten u Pulj, darovao je na odlazku 10 k za narodne svrhe i to: 4 k za Družbu Sv. Cirila i Metoda, 4 k za „Sokol“, a 2 k za „Narodni list“. — Živio plemeniti darovatelj! Ugledali se i drugi u njegov primjer!

Novo leto. Subotu na 14. ovega meseca slavili su židovi novo leto, naime početak leta 5662 (pet tisuć šest sto šestdeset i dva) od stvorenja sveta.

Mac Kinley umro. U subotu umro je predsjednik Saveznih Američkih država. Na njegovo mjesto izabran je Rosevelt.

Svi u Zamet. Nedelju na 22. o. m. bit će va Zamete vela slava. Pjevat će 4 pjevačka družtva. Igrat će vojnička banda. — Ala svi u Zamet!

Istarski sabor.

VI. sjednica obdržavana va Kopre na 14. o. m.

Na galerije ima malo fakini, a fakinke ni jedne. Bila je subota, pa su valjada imele spražnjevat kibli, zato nisu prišle na galeriju, kade njim je pravo mesto. Pak po ča bi i prišle? Gledat mizeriju i neznanje i nesposobnost njihoveh deputati? Čut kako je zastupnik vlade Bennata onako lepo ošinul po nose radi konkursa za šumarske činovnike? Bennati se je naime jadil, da se za te činovnike zahteva poznavanje hrvatskoga i slovenskoga jezika, a Fabiani mu je odgovoril, da on ni kriv ako se v Istre govori većinom hrvatski i slovenski. Ka preza za Bennata?

Interesantno je od te sjednice još i ovo:

Campitelli je zbrbljal, da se učiteljem ni moglo povisit plaća s 1. septembrom, kako se je bilo već odlučilo, zač da presvetli Cesar ni potvrdil adicional na meso i na drugo, i tako da nimaju dosti bući za plaćat učitelje. Ma ih imaju za plaćat nepotrebnu gimnaziju va Pazine, ma ih imaju za plaćat Krstića i „tetu Jambrožiju“! — Kako vavek naši su zastupnici i na toj sjednici postavili lepeh predlogi, ma za korist kada Talijani nete da znaju za potrebe siromašnega puka. Osobito su lepo govorili braća Trinajstići i profesor Mandić.

VII. sjednica obdržavana va Kopru na 17. o. m.

Njeki predlozi za podporu tučom oštećenim primaju se jednoglasno. Vredno je spomenuti da su Bennati i neki drugi talijanski zastupnici postavili takove predloge za krajeve, za koje su ih već prije postavili naši hrvatski i slovenski zastupnici.

Čita se interpelacija zastupnika Jenka i drugova radi usiljavanja talijanskoga jezika slovenskim i hrvatskim posjednikom sa strane komisije za pošumljivanje i to putem c. kr. činovnika.

Čita se takodjer interpelacija zastupnika Kozulića i drugova radi nemira i izazivanja naših čestitih ljudi u Novojvasi kod Poreča osobito od kad je tamo namješten kao župe upravitelj neki Toso. Sve tužbe proti njem kod biskupa, poznatoga neprijatelja vjernika one biskupije hrvatskoga jezika, ostale su bezuspješne.

Gospoda Talijani prigovaraju tečajem čitanja te interpelacije. Bode ih težnja za pravom i mirom.

Kod točke o zemaljskom obračunu za god. 1900. govori zast. Dr. Stanger i to hrvatski. Na galerijah je tiho dotle, dok se ne počmu micati i izlaziti neki talijanski zastupnici. Kasnije govori zast. Dr. Stanger talijanski.

Kasnije govori zast. dr. Stanger talijanski. Gospodi talijanskoj dakako nije ni šad pravo, jer jim nabraja bistro i čisto njeke težke griehe, kakovih se nigdje u Europi nepočinja. Nam nije moguće, veli, kontrolirati obračune. Nas se nije biralo u nijedan odbor. Nam se neda ni izveštaja saborskih odbora kako jih pravilnik jasno propisuje. Nas se je nasilnim načinom iztiralo iz iz zemaljskoga odbora. Nas se nebira u zemaljsko školsko vieće, u kotarsko školsko vieće, u cestne odbore, nikamo. Tu ne mogu biti čisti poslovi. To je proti parlamentarnim običajem cieloga svieta. Na zemaljsku upravu troši se ogromna svota od 111.000 kruna. Na nepotrebnu talijansku pokrajinsku gimnaziju okolo 30.000 kruna. U ime stipendija djakom dieli se okolo 10.000 kruna, i te se nedieli, nego njimi se vabi u talijansku gimnaziju, i nedaje se nikakvih podpora našim djakom. Svezi potrošarinskoj vinara predložio je zemaljski odbor, da dade, mislimo na ime Opatije, 21.000 kruna, a 3000 za Krstića, za „Pravu Našu Slogu“. Ona sveza nije o tom htjela čuti, ona je odgovorila, da će radje platiti zemaljskom odboru 24.000, pak nek on daje Krstiću što hoće, i nek se on s njim pača, oni neće, da ulaze u takovu smradariju, u takovo gadno baratanje zemaljskoga odbora sa novcem siromašnih poreznika. Pak da bi još zaisto daval nego za onakav smradan list kakav neima para na svietu. Nego jednako s jednakim.

Za toga govora bilo je raznih uzklika na adresu zemaljskoga odbora i zemaljskoga kapitana. Ovaj poslednji je crven (čudo da se još crveniti može!) i poslie govora njekoliko nerazumljivih rieči rekao. Članovi zemaljskoga odbora dogovarali su se, što će, i poslali u boj druga Tomasa. Da toga nikad nisu učinili, još bi možda bio kogod dvojio o prigovorih dr. Stangera! Tomasi oborio je na njekoliko rieči njeke prigovore, ne rekav ništa, pak prešao na hrvatski gimnazij u Pazinu, koj spada u zemaljski obračun kao Pilat u vjerovanje. Na dugo i na široko čitao je izvještaj presvj. nadzornika Klodića o tom gimnaziju, pak na čitanje njekoga valjda službenoga pobijanja onoga izvještaja njekoj ekscelenci.

Dr. Stanger mu je na to uzvratio, da se nemože izreći bolje pohvale hrvatskoj gimnaziji nego ju je izrekao Tomasi, ma i bilo smješnih i absurdnih stvari u njegovom govoru.

Stvari što si ju svojim govorom stekao Tomasi nije mogao pregovoriti, Costantini, pak je i on nješto pripovjedao o njekom djaku, koji da je htjeo ljetos preći iz hrvatske na talijansku gimnaziju. Tu je spomenuo i zast. Spinčića.

Ovaj se je na to ustao i počeo govoriti, dakako hrvatski. Na znamenje dano od talijanskih zastupnika stale su bučiti galerije. Stari Campitelli vrtio se je na stolice po običaju kao jopac. Neće mu se da vrši svoje dužnosti, a opet mora. Izpražnjuje jednu galeriju poslie duljega vremena, pak opet poslie duljega druga. Talijanski zastupnici bi raznim poklici hćeli zavesti govornika da govori talijanski, al se on neda, već njim odrješito odgovara. Konačno jih većina ako ne svi izlazi na galerije i onda može Spinčić govoriti. Smisao njegovih rieči bio je sliedeći: Dr. Stanger u ime svoje i svojih drugova učinio je težke prigovore zemaljskoj upravi, zemaljskom odboru i većini zemaljskoga sabora. Predstavnici ovih mjesto da prigovore pobijaju, brbljo o koječem, najviše o državnoj gimnaziji za uzgoj hrvatskih mladića, koja ni malo nespada na obračun zemaljske zaklade, pošto se iz nje netroši nit novčića na tu gimnaziju. To je najbolji dokaz, da one prigovore Dr. Stangera nemog u pobiti, da je sve što je rekao istinito — a zaključak toga, da neima na kontinentu sramotnije uprave nego ona koju vodi zemaljski odbor Istre i kojoj je na čelu komendator Campitelli.

Asesora Chersicha, komu je reko Spinčić u brk, da se ne srami biti asesorom bivši onako izabran, branio izvjestitelj Bubba, al uzalud. On je izabran samo usljed nasilja, i zbilja se nesrami biti asesorom.

Iza toga je skoro sjednica svršila i urečena sliedeća za četvrtak dne 19. septembra.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR“

Opatija - Volosko.

Podpisani javlja ovim p. n. gospodi pjevačima i tamburašima, da će se držati sada u nastavše jesensko kao i u zimsko doba vježbe pjevanja u **utorak i subotu*) u 8 sati na večer** a vježbe tamburanja u **sredu i četvrtak u isto doba.**

Upozoruje se istodobno i postavlja na srdce gg. članovima, da marljivo polaze svi u točnu uru rečene vježbe, da bude tako ovo po našu narodnu stvar toli koristno društvo moglo odgovarati svojoj zadaći.

Opatija, 10. rujna 1901.

Odbor.

*) A ne petak kako je bilo pogrešno javljeno u posliednjem broju.

Traži se naučnik za trgovinu u jestbinam. — Treba da pozna dobro hrvatski i njemački, da znade čitati i pisati. — Tko želi biti primljen u službu neka se osobno prijavi gosp. **P. Tomašiću** trgovcu u Opatiji.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 39. Volosko-Opatija u četvrtak 26. rujna 1901. God. II.

Talijanska gospoda i njihovi kmeti po Istri.

Vam bit će svim poznato, da Talijani nastoje našu Istru čim prije potalijančit, pak da onda kako zrela jabuka pade gladnoj Italiji u krilo. To je dokazano toga se ne može oporeći. Dakako Krstić dokazuje protivno, jer je za to plaćen, ali dokazati ne more. Morda ste već čuli, kako se je Benati izrekao u istarskoj dijeti ob ovoj stvari. Ako niste čuli, mi vam ovdje bez straha velimo, da je on, to je Benati, va istarskoj dijeti rekao glasno i jasno, da Istra pripada Italiji, našto su neki drugi talijanski zastupnici ili deputati pritvrdili naravski da pripada. Ovo je napisano crno na bielom, česa Krstić uza sve svoje plaćeno pisanje ne će nikad izbrisati.

Dobro. Kada i ovo znadete, možda želite znati, zašto naši Talijani gibe pod Italiju. I to ćemo vam reći. U Italiji gospoda imadu sve u rukah. Niži puk ili recimo kmeti, sirote su nemile, koje nemaju ni pedlja svoje zemlje, pak najviše od njih ni jednoga svoga žlieba kamo bi mogli svoju trudnu glavu sakriti pred nevremenom ili sunčanom sparinom.

Kmet u Italiji živi u tudjem i na tudjem. On natapa krvavim potom gospodsku zemlju, na njoj se muči i ubija za drvo i za kamen, pak uza sve to jedva da dobi mrvu palente i zrno kapule, dočim gospoda ništa ne radeć, niti skrbeć za ništa pune si trbuhe potom i mukom svojih spolovara ili sočala. U Italiji je prosti puk sužanj ili sćavo gospodi. Dobro je, da i ovo zapametite.

Idimo napried. Vam će se možda činiti, po ovom što smo rekli, da je Italija siromašna zemlja, pak još k tomu kada vidite, kako narod bježi iz nje, da po svietu zasluži koji groš. Ako tako mislite, onda se jako varate. Italija je bogata zemlja. U njoj ima ravnih polja, tustih pašnjaka i debelih šuma. Ona skriva u svojoj utrobi silnoga bogatstva — ali žali Bog, od svega toga bogarstva kmet dobi veoma malo ili ništa — to je sve za gospodu. U Italiji gospoda imadu škare i sukno u svojih rukah, kmetu pak samo dopada kada ter kada po koji ostrižak. To smo vam već prvo rekli.

Kada i ovo znadete, onda ćete pojmiti zašto naša gospoda Talijani žele poći pod Italiju. I njim se hoće živiti bez brige a na račun kmeta kako i su negda živili dok je jedan diel naše Istre spadao pod Venecijn, dakle pod Italiju. Eh, onda bi naši kmetovi tanko preli! Možda bi rado koji znati da li i talijanski kmeti po Istri žele spasti pod Italiju. — Mi vam možemo mirne duše reći, da ne žele. Oni se i sada dobro spominjaju, kako im je bilo jedanput, dok su bili talijanskoj gospodi — koloni ili spolovari. U njihovoj pameti zapisana su ona vremena crnimi slovi, slovi, koja se neće tako brzo izbrisati. I danas jošte mrze talijanski kmeti na svoju gospodu, jer joj ne mogu oprostit svega onoga, što su jedan put s njimi delali. Trebalo bi vam samo malo govorit, recimo, sa koparskimi ili rovinjskimi kmeti talijanske narodnosti, pak bite onda debelih čuli na rovaš talijanske gospode. Vjerujete li nam ovo? Vjerujte slobodno jer je ovo prava istina, kao da je Bog na nebu.

Kad bite čitali novine, našli bi te u njih kako su se već više puta dignuli naši talijanski kmeti proti svojoj gospodi, navlastito pak u Kopru i Rovinju, ter su svaki put gospoda odnesla deblji kraj. I pravo im stoji. — Neka znadu da je u Austriji pod našim Cesarom kmet jednak gospodi, a ne kako u Italiji njihov šćavo. A talijanska gospoda po Istri jošte bi hćela i sada vladat na svoj račun s ubogim kmetom, da pak jedanput kad bi Istra spala pod Italiju s njim posvema obladaju.

To vide dobro talijanski kmeti. Oni znaju jako dobro kamo voze talijanska gospoda, i kamo bi radi zavoziti. Znaju jako dobro, da oni rade samo za Italiju, dakle i za se, a kmet da im je samo orudje, s kim bi htjeli da postignu svoj cilj. Vjerujete li nam ovo? — O tem ćete se moć osvedočit drugi put.

Istarski sabor.

VIII. sjednica obdržavana u Kopru dne 19. septembra 1901.

Stari Campitelli je dao na znanje, da je dobio telegram od kapitula iz Trsta, da je presvjetli gospodin biskup umro, na što de je on izrazil na svoje ime telegrafično sažalnicu. Ni ni rekao, da se sabor digne ni da svoju sažalnicu izreče, kako se to po svih saborih svieta dogadja, gdje ljudski odnošaji vladaju.

Naš zastupnik Stanger pitao je na kraj sjednice predsjednika, da je možda pozabio učiniti to. Predsjednik je zasramljen nešto izmumljao, al ipak nije učinio svoje predsjedničke dužnosti. Na to je ustao naš zastupnik Spinčić pak je liepo hrvatski pozvao naše zastupnike, da se ustanu na počast uspomene pokojnoga biskupa, koj je bio i član istarskoga sabora. I naši zastupnici su svi ustali i uskliknuli „slava“ biskupu i zastupniku. Stari Campitelli i svi talijanski zastupnici su sedjeli. Na to su njim naši klicali: Divljaci, podivljali ste, tako se med ljudmi ne dela! Pokazali su ono isto divjačtvo, koje je učinila občinska delegacija u Trstu, u kojoj židovi vladaju.

Sabor je odlučio da ima pokrajina dati veću svotu za podpore oškodjenim tučom ili inače, i da se zamoli c. k. vladu da i ona dade veću svotu.

Kod školskoga obračuna za godinu 1900. dao je naš zastupnik Mandić izjavu, da će on i svi naši zastupnici glasovati proti tomu obračunu. A to za to jer Hrvati i Slovenci Istre plaćaju velikih svota za škole i učitelje, a imadu malo svojih škola i učitelja, i jer je 17000 hrvatske i slovenske djece koja neimaju škola. U obće za to jer i zemaljski odbor i c. kr. školske oblasti nepravedno za naš narod u školskih stvarih postupaju.

Isti naš zastupnik Mandić izjavio je da će on i svi naši zastupnici glasovati proti obračunu zemaljskoga poljodjelskoga zavoda Taj zavod bi imao služiti za podučavanje u poljodjelstvu, a kad tamo na njem se ide samo za tim da se potalijančuje naš narod u Istri. Tisuća i tisuća troši se na njega, naši žulji troše se, a koristi nam od njega nikakove.

Tom prilikom se je ašešor Tomasi, negdanji podeštad u Motovunu, tužio na c. k. vladu da njim ne da u Poreč poljodjelskih putujućih učitelja. Gospoda Talijani bi najme radi imati pet šest poljodjelskih putujućih učitelja, koji bi stanovali u Poreču, i svako toliko išli u kotare, da pak pomogun potalijančivati Istru. C. kr. vlada najbrže da neće da njim u tom zadovolji.

Sabor je jednoglasno odlučio, da se ima dati na znanje c. kr. vladi, volju sabora glede takozvane vinske klauzole. A ta volja sastoji u sliedećem: Tudja vina ne smiju se k nam uvažati, ako ne da se plati 40 kruna carine po hektolitru. Carinu na dropinu ima se povisiti. Uvažanje vinskih surogata nesmije se dozvoliti. Ima se činiti zakon po kojem neka se posve zabrani umjetna i patvorena vina. Dok se ne učini takov zakon, ima se strogo provadjati dosadašnji obstojeći. Te odluke stvorio je sabor na predlog našega zastupnika Kozulića i svih naših.

Na molbu nekoga kneza Wrede, koj želi sagraditi električnu železnicu od Matulja na Volosko, Opatiju, Ičići, Iku i Lovran, odlučio je sabor, da će pokrajina uzeti jamstvo ili garanciju od 20.000 kruna na godinu za slučaj da bi Wrede imao kod toga gubitka. To jamstvo bi valjalo od šeste do sestdesete godine obstanka željeznice, dakle 55 godina. Nego sabor hoće da občina Volosko - Opatija, Veprinac i Lovran uzmu protujamstvo za dvie trećine od rečene svote, dakle za 13.333 kruna. Sad je na tih občinah da odluče, hoće li tu protugaranciju preuzeti.

Naš zastupnik Stanger rekao je da bi mogla pokrajina sama preuzeti garanciju, bez protugarancija občina. Te občine daju mnogo novaca u pokrajinsku blagajnu, pak bi bilo pravo da iz nje što i dobivaju. Do sada dobivaju malo ili ništa.

Kad je to rekao gospodin Stanger, onda je naš zastupnik Spinčić uzkliknuo, da junta daje novaca županu u Zvonećoj.

Ašešor Cleva je na to odgovorio na besede Dra. Stangera: Eto i gospodin Spinčić veli da junta daje podpore, i to ne samo našim občinam nego i našim županom za ceste.

Da nije toga nikad rekao. Naš zastupnik Spinčić je na to skočio pak mu rekao: I vi se ne sramite spominjati novce, koje ste pošiljali županu na Zvonećoj! Zna se da ste ih poslali za vrieme izbora, zna se da se je u to vrieme dielilo u onih stranah novca i napajalo birače. Gdje je nacrt po kojem se je cestu gradilo?! Gdje je račun o potrošenih novcih?! Vi ga ne pokazujete! To je najbolji dokaz, kako razsipljete krvavo zasluženi novac porezovnika, kako s njim baratate, kakova pokvarenost vlada u vašoj upravi. Nam je drago da se grade ceste, ali da se grade na pošten način. Tako i slično pjevao im je naš Spinčić junti i zemaljskomu kapetanu, a oni su šutili kao cok.

Zastupnik Kompare i drugi naši pitali su zemaljski odbor, kamo se je potrošilo novac iz zemaljske blagajne koj se je poslao načelniku u Milje za neki vodnjak u Škofijah. —

Isti zastupnik i drugi naši pitali su c. kr. vladu zašto ne metne hrvatskoga ili slovenskoga napisa na c. kr. učiteljišće u Kopru, i kada će se već jedanput prestati mučiti naše mladiće sa njemačkim jezikom. — Njemci se uče njemački, naši bi se imali podučavat hrvatski ili slovenski.

Kad god su naši zastupnici govorili hrvatski, onda je nastala buka, vika, štropot, žviždanje.

Naručeni i podkupljeni ljudi dolazili su u sabor, pak su na znak kapobande Benata bučili na sve načine, kad se je našim jezikom govorilo. Nije toliko kriviti one ljude koji su to činili, koliko one koji su ih na to naputili, koji su ih naručili, podmitili, da tako rade. A to su gospoda Talijani i njim na čelu Bennati — onaj Bennati, kojemu je stotine i stotine naših ljudi dalo svoj glas kod izbora.

Njemu su bili dobri glasovi naših ljudi a ne može niti čuti našega jezika, sav pobjesni kad čuje naš govor, trči amo tamo kao hijena u gajbi zatvorena. Stari Campitelli koj vuče redovito 7200 kruna na godinu iz pokrajinske blagajne, prisiljen od c. kr. vlade, opominje ljude koji nemir čine, tjera ih van, al mu se opet vraćaju, i opet komedije čine. on ih i opet tjera, oni i opet dolaze. Znadu s kim imadu posla. — Zast. Mandić rekao mu je da je „pulčinela“, s kojom rade što hoće.

U svih saborih gdje su zastupnici dviju naroda govori se dva jezika, to je gdje su ljudi, ljudi- Samo naši Talijani neće da ljudski postupaju. Neće da čuju našega govora, jer vele da je Istra talijanska provincija, u kojoj da imaju pravicu samo Talijani i njihov jezik. Živili naši zastupnici, koji njim tu njihovu misao u svakoj sjednici predbacuju!

Dopisi.

Iz Lanišća. Ovde puli nas je meštar Marijan Marchi poznat još iz Mošćenica, kade se je za vrieme Marchieva službovanja dogodila ona vela porkarija radi koje je zaslužil ime „Grego“.

Ta „Grego“ vam je pravi kumpanj Sala i njemu va svem jednak. On vam po talijanskeh fojeh piše svako zlo od popi od našeh prvaki, ruga se našemu rodu i jeziku premda je on sam po rodu i jeziku Hrvat i premda je do pred malo let bil Hrvat s dušom i s telom.

Da se morete predočit kakav je ta meštar Marchi povedet ću vam samo ovo: Još lanjske godine prosil je jednega našega čoveka, da bi proti njemu pisal va „Našu Slogu“ ča grdje more, makar laži zač da bi ga onputa gospoda va Poreče zavolela i da bi onputa njigova žena laglje dobila službu meštrice. Ako ne verujete ću vam povedet ime od onega kemu je Marchi to govoril i svedoki ki su to čuli. — Nego mej našemi ljudi ni mogal „Grego“ nać ni jednega tako nepoštenega čoveka ki bi proti njemu laži

pisal. Pak ča je Grego storil. Počel je on pisat va talijanski foj proti našem popom, županom proti puku, počel je pajdašit se sa Kratićem i pisat va njigovu kravlju. I tako je opet jedanput par para našal.

Grego buni puk kako Krstić proti svojim poglavarom, širi bezverstvo med pukom kako Krstić i daje puku svojim načinom življenja i svojim ponašanjem slab izgled. Nedelju i blagdane ne hodi k sv. Maše nego samo kroz poneštru z vani posluša prediku ako bi mogal čut kakovu besedu da proti popu piše i govori.

Kad je kakova procesija ni on ni njegova žena ne gredu z dicom školskom nego puste školane same.

Gospodinu plovanu čini svake sorte dišpeti. Tako mu više puti po dnevu zatvara vratnice (balkunade) odi kuće, lupa s njimi da se kuća trese. Njegova deca videć slabi primer oca hitaju plovanu va kuću kroz okno kamike. Kad naš g. kapelan pasiva po ceste onda meštrova dica pokazuju za njim roge i jezik. To je na mesto kršćanskoga pozdrava.

Celi naš puk sve to vidi i zna pak se upravo škandalizira ponašanjem toga meštra. Sve to i puno grdneh stvari znaju i školske oblasti, pak mislite da su do sada poduzele ča godar proti njemu? Jok valaj! Marchi je hrvatski izdajica i talijanski Bedintar kako i Krstić pak ga za to protežiraju. Da sve to čini i da se tako ponaša jedan hrvatski meštar kako čini i kako se ponaša Marchi već bi ga bili Talijani pred više let stirali iz službe. Namesto tega oni mu još davaju manče.

Talijani se nadaju da će njim Marchi i Krstić pomoć spasit njihovo Talijanstvo ko se već utaplja ali se ludo varaju jerbo ni Marchi ni Krstić ne moru promenit zakone od naravi po keh se naš puk v Istre probudjuje i oni svemi izdajicami (prokleto njim seme i koljeno!) neće moć fermat tega probudjenja našega puka. Mi se dižemo i probudjujemo a vas Talijane je strah!

Iz Barbane.*) Dne 10. setembra o. l. u jutro svanno je dan tihom zorom kad se je sunce na iztoku porodilo i najavljalo svojimi zlatnimi traki veliku svečanost kakovu ni Barban još došivio.

Okolo sedme ure počeo je vrvit narod od svih strana od Pule, Vodnjana, S. Vincenta Kanfanara, Žminja. — Na 8 ur jutro doša je g. c. k. kapitan Rosetti, za njim veliki sudac g. Kovač, za njim pak prečastni g. biskup Flapp uz asistenciju dvih svećenika a s njim g. dekan Karo i druga razna gospoda.

Dolazak biskupa navistilo zvonenje svih zvonova i pucanje maškulja. Na 10 ura bila je inštalacija velečastnoga g. Dinka Pindulića kanonika i župnika barbanskoga.

Gospodin kapitan Rosetti predstavio je puku g. Dinka Pindulića novo izabranoga kanonika i župnika i držao je liep govor u našem milom hrvatskom jeziku, da ljubimo i štujemo našega novega župnika a i on da će nas ljubit i štovat. Za kapitanom govorio je presvietli biskup hrvatski, a onda se je na 11 ura počela sv. krizma. Kasnije se je čeljad razišla neki prijateljem neki po krčmah a vidjenije osobe pošle su g. plovanu na obed kamo je bilo pozvano do 100 gosti. Za obedom počeli su se gosti razilazit svaki svojoj kući.

Malo jedno družtvance ostalo je kod kapijice dobrega domaćega terana. U tom družtvancu sakupilo se je na predlog Jura Kolić kojega je podupri Pave Špada 15 k za našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru koji je novac odmah odpremio blagajniku družbe na Volosko. (Živili darovatelji, živili naši Jure Kolić i Pave Špada! Uredničtvo.) Kad je Špada skupljal novce za družbu doša je u dvorišće g. župnika gdje je bilo neko drugo družtvo koje ne pripada našim. U smiehu reče tu Miho Verbanac: Slavna gospodo! Izvolite ča podilit za naše družtvo. Na to se ustanu dva karnjela Blasezini otac i sin i oni su u istinu darovali našu družbu dočim drugi karnjeli su bili protivni i vikali su: „Noste dar njente!" Da bite pak znali ki fini fiorentinski karnjeli su bili ti, ki su se protivili dat za družbu to su neki: Jakov Griparić Barbić, Paolo Gergorović Peteh, — Giovanni Battista Miletić. To su va istinu prava fiorentinska imena. Ovi Fiorentinci su počeli pobirat za Legu pak nisu nabrali ni za poluštrat jedan par postoli. Za danas dosti drugi put više.

*) Slučajno zakasnilo.

Iz Baderne. Izvješće javne pučke škole „Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru" u Baderni.

Školska godina 1900./01. započela je dne 18. rujna 1901. a zaključila se dne 31. kolovoza ili augusta, poslije 11 mjeseca i pol, polag naloga c. k. kot. škols. vieća u Poreču od 25./XI. 1900 br. 758.

Zaključku škole prisustvovao je od strane slavnog Ravnateljstva Družbe velm. g. Šime Defar, načelnik u Tinjanu, a prisustvovali su takodjer i odrasliji občinari.

Najprije pošli smo sv. misi na kojoj su liepo pjevala školska djeca, a poslije mise imali smo zahvaljenje. Za tim je započeo u školi javni ispit, koji je izpao na zadovoljstvo djece, učitelja i sv.h prisutnih.

Pošto se je razdjelilo nagrade, odpjevala su djeca dvoglasno vrlo skladno njekoliko pjesmica, a za tim „Bože živi" i otišla veselo kući.

Školu je polazilo 61 dječak i 12 djevojčica, ukupno 73 djece.

Odlikovani bijahu: 12 dječaka i 4 djevojčice.

Dobro se učili: 32 dječaka i 6 djevojčica.

Slabo se učili: 8 dječaka.

Neraznedjeni: 8 dječaka i 2 djevojčice.

Umro: 1 dječak.

Od školu polazeće djece proselili se ili otišli na druge pučke škole medju školskom godinom: 3 dječaka i 1 djevojčica.

Polazak bio je dovoljan, a uspjeh u opće dobar.

Buduća školska godina počimlje dnevom 16. listopada ili oktobra. Ovom prilikom stavljamo na dušu svim roditeljem po Baderanščini i bližnjih županijah, da on dan pripeljaju svoju dicu va školu.

Bez škole narod postane div, zapuščen zanemaren, tako da se već ne more zvat narod.

Ako jedan otac ostavi svojemu sinu najveće bogatstvo, ako mu pak nije dao prilike, da svoj razum dobro i plemenito izvježba ili žvilupa, sve je uzalud, jer govori stara rieč: „Zaludu tovaru zlatna uzda, kad je svejedno tovar".

Mi se čudimo, da imaju drugi ljudi svoje študijane ljude va uredih ili oficijih, a gdje su se ovi naučili, nego u školi?

Za to valja, da malu dicu šaljete va školu, pak kasnije Bog zna ča more iz njih postati. Drvo treba ravnati dok je mlado. Pustite razne prazne izgovore, da vam dite rabi, da je slabo, da stešo neće bit [pop ni ministar itd.; to su previše bedasti izgovori pa bi bilo čudo, da se pametan čovik na nje niti obazire.

Imajte vavik na pameti: „Ki umi — ima dvi", „ki ne vaga — nima blaga".

A—a.

Ča piše „teta Jambrožija".

Ja ću još jedan dan poslat k vragu i Krstića i „tetu Jambrožiju", ste čuli? Ja sam već štuf ove proklete rubriki! Mane se je već zagnjuselo kidat ovo Krstićevo blato! Ja sam već štuf, do grla i preko grla sam ja već tega štuf! Ja ću najzada storit ča sam namislel: pozvat ću Krstića k sebe i obećat ću mu, da ću mu plaćat nekoliko fjorini na mesec, pak neka lepo on sam piše ovu rubriku „Ča piše teta Jambrožija". Ča mislite da ne bi on to kapac učinit? Ala neka sam ja drugi, ako ne bi on to storil — i to jako lahko — kako niš. Ter on je leta 1896. va svoje vreme pisal „tetu" va „radikalnem" hrvatskem duhe, dokle je va to isto vreme dopisoval s Kampitellom i pogadjal se s njim za plaću, ku će mu davat za njigovo pisanje proti nam. A po besedah pak Alojzija Fabiani, on je i onako vredan za beči storit takovo delo za ko se gre va peržun, dunke zač ne bi on za beči napisal i ovu rubriku „ča piše teta Jambrožija"? A lepo bi to bilo, da Krstić piše ovu rubriku. Tako bi on svakega četrtka pogutnul ča bi sobotu porigal, kako i sada guta ono ča je leta 1896. porigal.

A ovu rubriku bi — to se zna za beči — počimal i on kako i ja z onem običnem: Talijanski Bedintar piše . . . i t. d.

* * *

Iz istarskoga sabora. Talijanski Bedintar Krstić se je va zadnjoj Smrdejuhe čapal najviše našega dičnega zemaljskega podkapetana g. Dra. Stangera. I posprdno govori on o dru. Stangeru, da je naš dr. Stanger učinil sa svojim govorom podpuni „fiaško."

To govori Krstić, zač je za to plaćen, Bože sačuvaj, da bi on bil napisal na priliku to, da se je naš dr. Stanger lepo skazal! Adio i cento fjorini onputa! A tako piše on o sveh naših zastupnici, svim se ruga samo Talijane hvali — on, koji je te iste deputate leta 1896. va „tete" od 1. febrara nazival „afrikanski prosvjetitelji — umjetna većina u saboru". Dalje on piše va zadnjoj „teti", da je „naravna stvar i sasvim pravo, da Talijani ne daju nigde mesta našim zastupnikom". A leta 1896. tužil se je, da „želje naših (hrvatskih) zastupnika ne uvažuju se; njihovi predlozi naprosto se odbacuju; njihovi se upiti jednostavno u koš bacaju," a to da je „nesnosno i abnormalno stanje, kojega bi se za celo odrekle i armenske žrtve u Turskoj."

A sada ta isti Krstić piše, da je pravo da Talijani tako delaju. Još je zadnje subote napisal i ovo: „Pravo je rekal Benati da guveran skrbi za Hrvate". Da vidimo kako je ta isti Krstić pisal o tem istem guvernu leta 1896. On je pisal ovo: „Da vidimo pak, kako se prema tim sredovječnim prizorom ponaša naša vlada. U saboru vladin povjerenik šuti kao riba, neima ni jedne rieči, da obrani od gnjusnih napadaja naše zastupnike i da se ogradi proti proštituciji ustavnih sabora. (Salute, Talijani!) A ako pak (vladinom povjereniku) kroz paklenski rik i buku dopre do ušiju koji hrvatski predlog, tada on da baci ulja u vatru, odgovara na takove predloge talijanski. Isto tako i namjestnik u Trstu ne će ni da se makne proti atentatorom na ljudski život. (Digo Talijani, dajte mu još 100 fjorini za ovo.) I Krstić svršuje ovako: „Državna vlast svojom karakterističnom šutnjom još i karakterističnije odobrava zvjerske nepodobštine nespašenih (taljanskih) farabutta."

Va teh besedah leži cela i u istinu moramo reć — dobra i energična osuda proti oblasti, proti Talijanom, a najviše proti Krstiću, talijanskemu Bedintaru. A našim zastupnikom preporučamo, da prevedu ovo, ča smo mi gore napisali, pak neka to drugom kojom prigodom stave Talijanom pod nos, neka vide kako ih je ono isto leto kada su ga počeli plaćat tratal on, ki ih već košta jedno oko glave.

* * *

Aiuto babe! Ste čitali ono „gli amici dei Croati?" To je klombasica, ka je sobotu ugledala mačje svetlo va matuljskoj šporkuje. Takove trubastarije još nismo našli va „tete Jambrožije", za ku se zna, da žive od sameh bedastoć i trubastarij. Una asinada je to — baš prava tovarska oslarija. Tako se na jednem meste čita, da mi Hrvati, odijamo Portugalce, zaš da su Portugalci brati od Španjolci . . . Ča ne bi onemu individuvu ki je ono napisal dobro stalo, da gre kamo va Kranjci delat kuru od Knajpa, da mu se oni brizni možjani malo ohlade?

* * *

Talijanski zastupnici. Bedintar piše: Ala ma su smešni ti hrvatski zastupnici. Kada misle, da mogu pobiti dokaze talijanskih zastupnika, onda govore talijanski". Kako to djavla? — sada imamo na jedanput posla s talijanskemi zastupniki, a do sada nas je Krstić vavek pobijal, da ono nisu talijanski zastupniki.

Dunke prišlo je na ono ča smo mi vavek govorili. Rizzi, Bennati itd. talijanski su zastupniki, a ne moru bit slovinski zastupniki — to je očito, kako i da je Bog na nebe. Po tom svi Krstićevi Slovinci nimaju ni jednega slovinskega deputata, za svem tem, da su va svoje vreme balotali. A balotali ih oni taneki, ter ih balotali.

* * *

Očitovanje. Krstić piše, da Šrajber ne prevadja za „tetu" one nemačke članke. Da bimo lepo i oteli, mi ne bimo mogli to verovat jednemu Krstiću, ki je ćak i svojoj žene nalagal, da će njoj sve pustit, a kada tamo — njigova donacion je bila falsa — lažna. Ako je Šrajber otel reć, da ni istina ono ča se o njem piše, mogal je to lepo sam napisat i podpisat, a kada ni to storil, to je senjal, da se i on sam — jedan Šrajber — srami otvoreno se podpisat va Krstićevoj provaže vulgo „Tete Jambrožije".

* * *

Krstić i Marki. Iskali su se, ma su se i našli. Oba Dalmatinci oba ex radikalni veliki Hrvati — oba sada veliki „radikalni" Talijani. — Va zadnjoj Smrdejuhe brani Krstić Marki-a, i govori, da je Marki gde god je bil ostavil lepu uspomenu. I va istinu, va Lindare je ostavil uspomenu velega Hrvata, silnega neprijatelja Talijani, va Sansigu isto tako, a va Mošćenicah je ostavil isto jednu lepu uspomenu, o koj bi nam znal povedat on mali taneki. Se capimo!

Toliko sam mogal pobrat po zadnjoj dosadnoj „tete Jambrožije", i opetujem, da je već imam preko grla. Kako sam već rekal, ja ću gledat da ovu rubriku zame na se Krstić. Ja ne ću s njim gledat za pet šest fjorini. Za to molim i prosim, da se moji čitatelji ne bi začudili, ako bi jedan dan na kraju ove rubriki našli na mesto mene podpisanega drotara Sala.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Sprovod našega presvjetlega biskupa Andrije Marije Sterka.

Već smo zadnji put obavili u crninu prvu stranicu našega lista radi smrti našega predobroga biskupa, i rekli svoju.

Spomenuli smo takodjer, kako su izkalili svoju žuč židovsko-liberalni Talijani u Trstu i nad mrtvim biskupom. Isto su učinila i istarska njihova braća u Kopru, u saboru. I jedni i drugi pokazali su se upravo divljačkimi, kako su to pisale i neke talijanske novine.

Za to pak izkazali su mu drugi, koji vriede više mnogo nego trščanski i talijanski lažiliberalci, velike, izvanredne počasti.

Uz tolike biskupe i jednoga nadbiskupakardinala, uz ministra bogoštovja i nastave i druge visoke osobe i oblasti i društva izrazilo je i samo Njegovo Veličanstvo naš cesar i kralj kaptolu u Trstu svoje sažaljenje nad preminulim biskupom.

Tjelo blagoga pokojnika bilo je drugi dan poslie smrti, sriedu imbalsamovano, a četvrtak i petak izloženo u biskupskoj kapeli. Ta dva dana, od 8. prije podne do 6. poslie podne bilo je svakomu slobodno doći u kapelu viditi mrtvoga biskupa-mučenika. I ta dva dana u rečenih urah bila je u biskupiji neprestana procesija. Pet šest redara imalo je s ljudmi posla, da drže red, da puščaju ljudi koliko je moglo u isto vrieme. A neprestano bilo je pred biskupijom sva sila ljudi, koji su čekali kad će na njih red doći, da mogu za posliednji put viditi svoga biskupa. Nećemo pogrešiti ako rečemo da se je do 100.0000 ljudi kod toga očrdalo. Već to pokazalo je koliku ljubav i poštovanje je uživao pokojnik, i kako je sve to moralo bosti tršćanskoga židovčeta i sve koji se njega kao pijan plota drže.

A što pako da rečemo o sprovodu?! Taj je bio takav, da Trst još takova nije vidio, bilo po množtvu bilo po kakvoći učestnika. Za one koji ikoliko pomaju Trst ve-

limo da se je povorka vukla tako, da kad su prvi od sprovoda bili na ljesnom trgu (piazza della legna), zadnji su još bili pred biskupijom. Po svih ulicah i trgih, kuda je sprovod prolazio, bilo je po stranah natlačeno ljudi. Vojnici činili su špalir, i imali paziti da ljudi u sprovod ne prodru. Al nisu ni trebali truditi se. Ljudi su mirno — žalostno motrili sprovod, a židovčići-talijančići gdje ih bijaše, morali su svoje roge stisnuti u se. Po prozorih kuća kuda se je prolazilo i na balkonih bilo je takodjer sve puno ljudi. Na sprovodu može se reći učestvovno je sav Trst, sa mnogo ljudi iz okolice, i iz drugih pokrajina.

Poredica sprovoda bila je ova:

Razni zavodi za siromahe i sirote;

Razne škole, a med njimi ne one koje uzdržaje magistrat, jer je to magistrat i učiteljem i učenikom zabranio; bili su pak učenici i učenice sa učitelji i učiteljicami škole Družbe sv. Cirila i Metoda kod Sv. Jakova;

28 pobožnih bratovščina, med njimi slovenska bratovščina sv. Cirila i Metoda u velikom broju, i slovenska Marijina družba sa kakovih 1000 članica;

Vojnička glasba, koja je putem udarala pjesme žalostnice;

Redovnici i svećenici, kojih bijaše obučeno u crkveno-službenom odielu blizu dvie stotine;

Kanonici tršćanskoga i kanonici koparskoga kaptola sa svojimi prepoziti, sa dvojicom kanonika iz Gorice, i jednim iz Krka najme Drom. Volaričem;

Biskup Kröki Dr. Anton Mahnič i knez-biskup ljubljanski Dr. Jeglič;

Pontifikant ili voditelj sprovoda Gorički knez-nadbiskup i kardinal Dr. Jakov Missija, praćen s jedne strane od kanonika Petra Flego s druge strane od kanonika Martelanca;

Iza ovih truplo pokojnika, koje su nosili svećenici, izmienjujuć četiri i četiri;

Prvi iza mrtvačkoga lesa stupali su brat pokojnika Anton, nećaci Frane i Andrija, svak ovim posliednjim Pave Bakarčić, brutučedi Ljudevit i Viktor Tomičić;

Osoblje biskupijske kancelarije, Monsignor Zamlić, i trojica profesora bogoslovlja u Gorici;

C. kr. namjestnik Goëss zastupajuć takodjer ministra bogoštovlja i nastave, načelnik i predstavnici svih drugih c. kr. oblasti u Trstu, kao takodjer c. kr. vojnički najviši i viši častnici;

Ruski, francezki, njemački i engleski konzul;

Načelnik grada Trsta Dr. Sandrinelli, koj se nije dao prestrašiti od židovsko-liberalne gradske delegacije;

Slovenski gradski i pokrajinski zastupnici Dr. Rybarž, Ivan Gorup, Vatavac i Dolenc, i hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru Kompare, Mandić, Dr. Stanger, Spinčić, Dr. Dinko i Dr. Matko Trinajstić; Predstavnici trgovačke komore i austrijskoga Lloyda;

Načelnici sa nekimi občinskimi savjetnici iz Kastva (Kazimir Jelušić sa savjetnikom Franom Dukicem) Pazina (Dr. Kurelić), Tinjana (Šime Defar sa bratom Ivanom), Boljuna (Jakov Buretić) i još mnogi drugi.

Crkva, za koju se je pobožni pokojnik za svoga života toliko brinuo, stolna crkva sv. Justa, bila je sva u žalosti, crnimom zastrta.

Usried crkve bio je katafalk, na kojem je ležalo mrtvo tielo biskupovo, u liesu na kojem bijaše križ, misna knjiga, čaša (kalež) mitra i pastoral.

Sv. misu služio je sam voditelj sprovoda knez-nadbiskup-kardinal Missija uz veliku azistenciju dvojice biskupa, dvojice prepozita, više kanonika i drugih svećenika.

Kanonik Buttignoni, duša onih koji bi htjeli u Trstu sve polatiniti i potalijančiti čitao je odnlji sastavak u talijanskom jeziku o životu i djelovanju pokojnoga biskupa. Njegove pohvale na predobroga biskupa nisu se baš liepo čule iz njegovih ustiju.

Mrtvo tielo, oblazeć ga, poškropili su i podkadili sve jedan za drugim, prepozit Tršćanski, prepozit Koparski, knez-biskup Ljubljanski, biskup Krčki, pak najzada kardinal gorički knez-nadbiskup.

Sprovod i služba Božja u crkvi trajala je od 9 do 12 i pol.

Pošto je gradska delegacija, nalazeća se u židovskih rukuh, zabranila kapeli sv. Justa sudjelovati kod službe Božje, pjevali su na koru pitomci maloga sjemeništa pod ravnanjem ravnatelja toga sjemeništa župnika Gelnera.

Rodjaci, mnoštvo svećenika i razni drugi popratili su predobroga pokojnika i do groblja sv. Ane, gdje je bio položen u grob pokraj nezaboravnoga biskupa Dobrile.

Pokoj njim duši jednomu i drugomu!

Molili se kod Svevišnjega za svoj narod!

„Sokol" Volosko-Opatija Ovo koristno i potrebito družtvo konštituiralo se je dne 2. o. m. izabrav upravno vieće i revizore. U upravno vieće bijahu izabrani: Dr. Poščić, Franjo Simčić, Julio Miran, Anton Justi, Petar Priskić, Gjuro Vavra, Tomašić Vinko, Anton Vahtar, Rubinić Petar, Rajčić Vjekoslav a kao zamjenici: Trinajstić Ivan od Ljudevita, Mohović Josip, Hrvatin Eduard. Za revizore bijahu izabrani Anton Krulčić i Anton Linardić. Upravno vieće izabralo je pak za starostu g. Frana Sinčić, podstarostu: Julija Miran, tajnika Vjekoslava Rajčić, blagajnika Vinka Tomašić, poslovodju: Antona Vahtar, upravitelja Petra Rubinić.

Preporučamo svim mladićem da se u „Sokol" zapišu kako člani izvršujući. Koji želi pristupiti neka se prijavi jednomu od upravnoga vieća. Izvršujući članovi plaćaju na mjesec 1 k.

Našim rodoljubom preporučamo da „Sokol" podupiraju novčano kao člani utemeljitelji ili podupirajući.

Članovi utemeljitelji plaćaju jedanput za uvjek 50 k na jednom ili u više obroka a podupirajući 6 k na leto.

Svatko će priznati da je družtvo „Sokol" kod nas u Istri od velike potrebe. Za to se nadamo da će našemu „Sokolu" svi dragovoljno priskočiti u pomoć.

Veselica u Podgradu. Dne 8. septembra imali smo lepu večer u Podgradu. Naša podružnica sv. Cirila i Metoda za Istru priredila je veselicu u prostorijah gostione Dragutina Vičića. Te prostorije kazale su već po danu svečana lica. Izvješene na njih narodne zastave pokazivale su na narodnu slavu.

U dvorani bilo je priredjeno krasno pozorište, zasnovano i priredjeno najviše trudom mladoga Tihomila Jenka. Oko osme ure na večer počeli su se sabirati posjetnici veselice, i napunili su prostorije. Od iznemjestnih gostova opazili smo gospodju Bachman, gospodina Ivana Tomšića s gospodjom, prof. Vjekoslava Spinčića, te razne druge iz mjestne občine.

Čim se je dignuo zastor, okrašen narodnim grbom, zazvučili su krasni glasovi naše narodne himne „Liepa naša domovina" Udarala ju je na tamburah doista mala četica ali krasno. Udarale su gospodjice Smiljana Jelušić, Gustinčić i Omahen, te gospoda Nadilo i Tihomil Jenko pod ravnanjem gospodina Kalokire. Isti su još tečajem večeri izveli na svojih glazbalih više raznih drugih pjesama, i želi su puno odobravanja i pohvale.

Poslie prve točke zahvalio je podružnici i svim domoljubkam i domoljubom u Podgradu kao i svim posjetnikom prof. Vjekoslav Spinčić kao predsjednik Družbe. Ne daju nam škola oni koji bi nam ih morali dati. Ustanavlja ih koliko i može Družba, i to prinosi, kojih se sabira po svih hrvatskih zemljah, i što ih daju podružnice. — Nuždno je sabirati svuda i u svakoj prilici. Takodjer tim doprinieti ćemo, da bude „liepa naša domovina" u istinu naša. Predsjednik Družbe bio je najsrdačnije pozdravljen i oduševljeno popraćene njegove rieči. Šaljivu igricu „Lukavi snubač" krasno su odigrale i odigrali gospodjice Smiljana Jelušić, Marija Tolstovršnik i Marija Demojzes, te gospoda Nadilo, Kariš, Tihomil Jenko i Fran Cek. Svaka i svaki njih u svoju ulogu predstavili kako valja. Najviše smieha je pobudio sa prostonarodnimi primjetbami Fran Cek kao priprost ali bistar seoski občinski savjetnik.

Kod priprava za tu igru osobitih si je zasluga stekla gospodja Dr. Bilekova, koja je igračice i igrače podučavala i kostimirala. Povrh programa odigrala je na obće zadovoljstvo jednu igricu „Munjska družba" obstojeća iz dvijuh osoba, predstavljajući ženu i muža. Ovaj je ljubomoran, ona hoće da ga liči od te bolesti.

Kod tombole bilo je sva sila zgoditaka. Dizalo se je preko jednoga sata, i kod toga zabavljalo. Okolo pol noći svršio je program, a iza toga bila je slobodna zabava, za koje se je pisalo i raznašalo šaljivu poštu, razglednice, od stola do stola, kojih svaki je predstavljao koje selo Podgradske občine. Da se je pjevalo kod pojedinih stolova, to netreba ni spominjati.

Oko treće poslie pol noći zabava je svršila. Svatko je od nje odnesao najbolje utiske. A Družba imati će svoje koristi. — Hvala podružnici, i svim koji su ju podupri.

Naš domorodac Gosp. Eugen Kumičić i Talijani. Čitamo va „Hrvatskem Prave", da je neki impertinentni talijanski štanjaro poslal iz Italije našemu slavnemu romancieru, gosp. Kumičiću jednu kartolinu na koj je štampan talijanski brod „Sardegna". Va toj kartoline nepoznati štanjaro konca pinjati se jadi na našega domorodca radi njegovega znamenitega govora, ča ga je držal neki dan va Zagrebe, i va kem je mej ostalim rekal da je lahko bilo talijanom provalit va zavod kega nisu branili, ako ne tri starci s brevijarom va ruke, ma tamo ću te ja pod Visom kade se valja ogledat s junačkemi Hrvati. I nepoznati štanjaro preti našemu Kumičiću, da neka samo malo počeka, pak da će videt, kako će Talijani brzo na Vis, a onputa da te Hrvati i Nemci (Hört! hört! Deutschen aus Abbazia!) očutit ča su Talijani. Nikada većega straha! A petegule Kalabrežke, ter petegule! Pridite samo, ako imate kuraja, pak ćete videt, kako ćete delat: ablju, ablju, ablju, jušto onako, kako je neki dan {delal naš Kukuma va Lovrane, kada je ljusnul va more. Sa „Sardenjom" nam strašite! „Sardenju" valja najprvo platit, a onputa ju remurćajte pod Lisu. da njoj mi damo „l'ultimo colpo di grazia", kako smo ono storili i onemu vašemu — „Re d' Italia".

Talijani su svi izdajice. Va istoj dopisnice piše ta isti štanjaro, da je armirajo Persano, kega su naši pod Visom potukli, bil izdajica. Izdajica njim je bil i Baratieri, kada ga je ono Menelik dobro stresal. Svi njihovi jenerali, ki su bili potučeni, su izdajice. A ča bi bilo reć: Ni nas va bragešah, pak Bog teta Jele!

Salova fuga. Petak na 20. o. m. jutro htel je salo poć iz Voloskoga v Reku z vaporom. Kad je prišal na jamu do kući g. Samuela pogledal je malo kakovo vreme je na mule, pak kad je videl da je nekako oblačno pobral je kako Baratieri put pod noge pak beži nazada va kafetariju.

Vela riba. V noći od suboti na nedelju (21—22 sept.) ulovil je g. Josip Rajčić Jurižan na Voloskem va polanderu jednu tunu ka je pežala niš manje nego 120 kilogram. Tako vele tuni se malo kada vidi.

Talijani pucaju od jada. Bedintar ne more pozabit fiasko kega su Talijani doživeli z otvorenjem naše škole na Voloskem. Onaj veli broj naše dece ih peče — peče ih strahovito. Najzada mi i razumemo njihov jad kako razumemo i to, da Krstić piše proti našoj škole. Bože moj, on dobiva za takove stvari od Talijaoi 100 fjorini na mesec, za to je i va dužnoste da onako piše. De resto njemu je svejedno, kade je više dece, va hrvatskoj, ale pak va talijanskoj škole. Samo da on napiše ča to. On govori na primer da je njegov — talijanski partid predobil — zač da va njihovu školu su se upisala samo domaća deca, a va našoj školi da ih je z Varljeni i Pobri i t. d. Mi znamo pak da su ta deca z Varljeni i Pobri lani hodila Pegana va školu — dočim ih sada vidimo va našoj. Va talijanskoj škole vidimo pak sina Slocarićevega — a puli nas i trubili znaju, da je Slocarićeva patrija nekoliko više va gore nego su Pobri i Varljeni. —

Bedintar govori, da ćemo morat zapret našu školu. Ćemo — ma pod večer, kada budemo oteli poć spat, i to od straha da nam ne bi nutre kakov Talijan ča ukral. Da pak Bedintar i drugi voloski Kalabrezi pucaju još više od jada, ćemo njim spomenut da je već sve pripravno. da se odpre i nova škola, va koj će meštrica ako će Bog do ki dan, počet učit našu malu dečicu va lepem i sladkem materinskem jezike.

Talijani i električna železnica Matulje-Lovran. Družtvo, ko ima delat tu železnicu pitalo je istarski sabor ili dietu da neka garantira provincija, da će družtvu plaćat 20 tisuć krun na leto ako nebi ta železnica nakon pet let nosila 4 posto na kapital od 1,000000 k. Dakle garancija ku bi provincija za tu železnicu na se zela ne bi bilo nikakovo breme za provinciju. Družtvo pak je tu garanciju zahtevalo da more laglje beći dobit za gradit železnicu.

Pitanje te garancije imalo se je razpravljat još meseca julija va istarskem sabore, nego Talijani su kako za dišpet zategnuli s tem sve do 18. o. m. Ta dan se je va diete istarskoj va Kopre razpravljalo o toj garancije za železnicu. Na predlog referenta Rizzi je sabor zaključil da ima provincija zet na se samo jedan treti del te garancije a dva treta dela neka zamu na se interesirane občine Volosko-Opatija, Veprinac, Lovran prama porezu kega pojedina občina plaća.

Dr. Stanger je zaludo predlagal da bi bilo više nego pravo da provincija sama zame na se tu garanciju i da se na naše občine ke i onako imaju puno troška ne naprčuje nikakovo breme i to tim manje ča ni provincija do sada baš niš storila za našu Liburniju premda od iste dobiva najviše adicionali. Talijani nisu hteli Dr. Stangera čut nego su zaključili kako je dr. Rizzi predlagal. Tu se vidi lepo prijateljstvo ko Talijani istarski imaju za naša mesta va Liburnije. Najprvo su zategnuli nekoliko meseci pitanje te garancije onda nisu hteli zet na se ni garancije za celeh 20 tisuć krun. Kolika nepravica za nas. Talijani neće da provincija za našu korist garanti 20 tisuć krun a za železnicu Trst-Poreč će provincija garantit na leto 360 tisuć krun dobitka od keh će morat barem polovicu provincija dakle svimi Talijani i Hrvati plaćat, a za Liburniju neće da garanti niti 20 tisuć. Takovi su nam prijatelji ti Talijani vidite. — Sada će morat dogovorit se občine Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran kako će razdelit oneh 13 tisuć garancije mej sobom pak će se s tem pitanje gradnje železnice još zategnut za nekoliko meseci tako da ovo leto se ta železnica neće moć počet delat. To su nam Talijani napekli.

Češ da budeš, češ da čuješ, češ da vidiš itd. Krstić pokazuje rado svojem divem mačkom ovo naše Volosko, kako jedno mesto va Abruceh, ale va Kalabrije, kade se sgajaju sve same strahote, ubojstva i razbojstva. I on postavlja našim ljudem neka pitanja, na ka ćemo mi provat odgovorit. kako znamo.

Krstić pita: — Češ da budeš kamenovan?" Mi odgovaramo: — Hodi va Piran kade su Talijanski banditi kamenovali naše zastupnike, ki su se po bure hodeć vračali doma na ča se je leta 1896. i sam Krstić strašno razjadil, tako da ih je prozval „zveri" i „nemani" i pozival sve Hrvate i Slovence v Istre da neka zamu drvo i neka udru na Talijane. Dalje pita Krstić: — Češ da te pulicija za niš zapre? Hodi va Trst pak zavapij: — Evviva l' Austria" i već češ bit va katafiće. Dalje: — Češ da agenti provokatori napadaju i napastuju mirno prolazeće ljude? Bilo ti poć va Poreč, kada su naši zastupniki tamo hodili". Češ da pulicaj za volju svojeh gospodari i — ubije? Bilo ti bit pred nekoliko let va Lošinje i videt nebogega Ostromana, kako su ga talijanski pulicaji proboli. Češ da vidiš, kako se barata z komunjakemi i z provincijalnimi beči? Pitaj Talijana Riga, ki nam je pokral do 80000 fjorini. Češ, da vidiš, kako Talijani primaju va impieg kojekakvi dotepenci? Hodi va redacion od Smerdejuhi. Češ da deca za tobom vapiju salo, salo, salo? Budi kako Krstić, pak pridi na Volosko.

Schreiberova politika. Od g. Schreibera primamo sledeće pismo:

Uglednom uredničtvu

„Narodnog lista“

u Voloskom br. 8.

Obzirom na viest „Schreiberova politika“ štampanu u „Narodnom listu“ od 19. rujna 1901. br. 38 zahtjevam na temelju § 19 t. z. da u dojdućem broju istoga lista na istome mjestu i sa istimi slovi uvrstite sliedeći

Izpravak:

Nije istina, jer je gola izmišljotina, da sam ja na 16. o. m. u večer pokazao u Voloskom u jednom dućanu pred više ljudi zapljenjenu „Tetu Jambrožiju“ (pod kojim imenom držim da se cilja na „Pravu Našu Slogu“) i tumačio što je u njoj bilo napisano i hvalio ono što je bilo zapljenjeno i nije dakle istina, da sam učinio što protuzakonitoga.

Volosko, dne 23. rujna 1901.

Egidij Schreiber
c. kr. porezni oficijal.

Dodatak uredničtva. Na ov izpravak g. Schreibera imamo mi opazit ovo: Pondeljak na 16. o. m. na večer okolo 8 uri prišal je g. Schreiber va butigu g. M. kade su bile zvan gospodarice još dve druge ženske. Je istina g. Schreiber ale ni? Tim ženskam je g. Schreiber pokazeval „Tetu Jambrožiju“, i kad ga je jedna od teh ženskeh pitala neka njoj za malo vremena „Tetu“ da, rekal je da neće zač da je šekvestrana. Je istina g. Schreiber ale ni? Je prava istina, jerbo ćemo to dokazat svedoki ako bude trebalo i jer ste Vi četrtak na 19. o. m. kad ste čitali „Narodni list“ prišal gospe M. pak ste ju počel špotat da je špia da ča je trebalo da gre povedat ča ste Vi puli nje govoril.

Znajte pak da nam ni od tega Vašega pogovora g. M. ni besedi probelila nego nam je povedela sve jedna ponzdana osoba, koja je celi Vaš razgovor i Vaše pljuvanje proti Hrvatom čula a da ju Vi niste videli. Vi ste dakle g. M. ni krivu ni dužnu ošpotali i uvredili na najgrdji način.

Budite uvjereni da ne bimo bili Vaš razgovor u butigi g. M. donesli u „Narodnom listu“ da nam ni već dodijalo Vaše ponašanje proti nam domaćim Hrvatom. Vi se na nas tužite da Vam ne damo mira nego da neprestano proti Vam pišemo. Pitamo Vas mi, smo kada ča proti Vam pisali al govorili dokle se Vi niste počeli mešat va partidi? Koliko let ste već na Voloskem pak je Vam ki od nas Hrvati do lane ča grdega rekal ale storil? Ni, zač se do lane niste ni jednemu zameril.

Na poreznem urede na Voloskem je jedan par c. kr. impiegati, praveh Talijani, ki se va niš ne mešaju ni va ni jednega ne pačaju, pak recite nam malo, smo mi kada proti njim ča pisali al govorili? Ne nismo zač nismo imeli uzroka. Ako Vas pak sada malo peremo (a meritali bite puno više) ki je temu kriv nego Vi i on Vaš „biondo“ ki Vas je navil. Zahvalite se njemu! Ako ćete pak bit na mire, pustite i Vi na mire našu občinu, pustite na mire našu narodnost, koju morate kako c. k. činovnik poštovat kako i talijansku.

Znajte pak jedan put za vavek da mi pišemo vavek istinu, jerbo ni naša navada lagat i jerbo mi nismo plaćeni da laži pišemo kako Vaš prijatelj Krstić.

Uredničtvo.

Zabava va Zamete. Bila je to va istinu zabava, kakovih se malo vidi. Zamećani su se onaj dan skazali, kako pravi narodni junaci. Kako su ono sve lepo uredili, da koliko lepše dočekaju svoje mile goste! Kako je to bilo sve lepo okićeno osobito pak ona prelepa kuća! A one banderi, cesarske i hrvatske banderi jedna puli druge! A sveta koliko sveta je bilo tamo — niti da je najveći samanj! Tu je bila zastupana sva naša velika Kastavščina, Reka, Snšak, Trsat, Volosko, Opatija, Lovran i Mošćenice. Sve braća k braći i uz braću. Točke programa izvele su se na veliko zadovoljstvo svih, koji su tamo bili. A pjevala su četiri družtva: „Vila“ iz Kastva, „Lovor“ iz Opatije, „Primorski Hrvat“ iz Trsata i „Sloga“ iz Zameta. Lepo ih je bilo čut, kada su posebice — svaki za sebe — pjevali, ali upravo je neč veličajnega bilo ono, kada su sva četiri družtva zajedno zapjevala pjesmu našega Brajše: „Predobri Bože!“ To je bilo neč! Tamburalo se je tulikajše lepo, ale najviše smeha je bilo kod predstavi „Bog se smiluj“. Škoda za oneh ki nisu mogli čut tu lepu predstavicu, zač je sveta bilo toliko, da ga ni ni polovica mogla stat va dvorane ka je ipak jako velika i široka. Za predstavom je udrila sost vojnička muzika — i ala — neka se mladi svet vrti. A stariji seli za stol i sada je počelo ono pravo veselje. Mi ne ćemo za danas više pisat o toj prelepoj zabavi, zač smo sigurni da će nam se ki od tamo javit i opisat sve kako je bilo i pohvalit oneh, ki su to zavredili. Mi ćemo sada svršit s tim, da je i ta zabava pokazala, da nas ima i to puno i da dični Zamećani se nisu dali, jkako neki Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani pod stomanju od „Tete Jambrožije“, va ku ih je otel zamotat izdajica Krstić. Živili svjesni Zamećani!

Zabava va Mosćenicah. Nedelju na 29. o. m. bit će va Čitalnice va Mošćenicah domaća zabava s pjevanjem, predstavom i plesom. Za zabavu neće se pošiljat pozivi nego moru na istu prit svi pravi prijatelji mošćeničke čitalnice. Ki se žele zabavljat neka gre na tu zabavu.

Salove žbornje. Ponedeljak večer je Salo va oštarije Čikovićevoj pul Skrbić pil z nekemi talijanskemi delavci i z nekemi domaćimi mački. Sveh skupa bilo ih je jedno dvajset. V istoj oštarije su pili i četiri naši mladići. Kade je Salo tu je i barufa pak je i tu bilo tako. Beseda na besedu bilo bi skoro prišlo do krvi nego je Čiković brzo poslal po policiju ka je malo ljude umirila. Salo je okol sedme uri šal od Čikovića k Posthornu, nego oštar od Posthorna ni htel dat njemu ni njigovoj kumpanije pit zač su bili već svi kiseli. Dokle je Salo svojemi mačići bil va Posthorne, skupilo se je bilo pred tem restaurantom puno ljudi ki su kantali „Vara ke salo“. Kad je Salo prišal na cestu ni mogal od pijanstva ni koraka storit nego su ga Fiorentin i Lumbrelin čapali svaki za jednu ruku pak su ga zivukli va Lumbrelinovu kuću kade je prespal. To ni niš novega, zač Salo ima svako malo ku takovu žbornju. Novo pul tega je to da je Fiorentin kad je puli Čikovića počela barufa tekal s karocum na Volosko po žandarmi i da je valje prišlo jedno pet žandarmi da brane slavno Salo.

Ala ma se boje da mu se ne bi ča slabega travinjalo. Još će mu dat jednega traveštida da ga vavek kumpanja . . . . . Dve nemške gospe su pred Posthornom pitale ki je to Salo, one da bi platile 10 forinti za videt ga. Kad su njim ga pokazali onako nakirenega rekle su: Uj jej! das ist der Dr. Salo?

Vatrogasci u Opatiji. Zadnji utorak bil je rodjendan g. Fr. Doberleta, komandanta od naših vatrogasci. Dan prvo u večer oko 8 ura prišli su pred kuću va koj on biva skoro svi vatrogasci i stavili su se pod zapovjedju g. Fencela u red. Zatim je šla jedna deputacija va stane gosp. Doberleta da ga pozdravi, dokle su va isto vreme drugi vatrogasci šli va „Grand Hôtel“ na večericu, ku njim je pripravil njihov vredni komandant. Posle večere bila je mala zabavica. Nazdravljalo se većim delom samemu gosp. Komandantu. Upravo ganutljiva je bila ona od starega trubljača, ki je svojemu komandantu na guantiere predal žmulj vina, da ga spije na svoje zdravlje. Lepo su govorili i gg. Šebalj i Brnčić, ki je izjavil, da mora brzo izstupit iz družtva, zač da ga zovu u soldate. Lep je bil i govor g. Hartmana a tako i govori dvojice gostova, ki su pohvalili red i delovanje tega vrednoga družtva, ko se je pod ravnanjem g. Doborleta tako lepo razvilo. Isti je gospodin igral na citare, onako krasno kako to on umije. Najviše puta se ponovilo onu poznatu „Marice moja“ i Milkina kuća. Z jednom besedom lepa večer. puli ke smo se mogli osvedočit ča more sve učinit sloga, disiplina i va prven rede sposobnost čoveka, ki je na čele jednega družtva.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je na 13. 9. 1901. u akademiji republike kod Joškota k 2. Živila akademija.

Ča je novega po svete?

Austrija. Kod izbora u Kranjskih gradovih izabrano je 8 zastupnika napredne, 1 klerikalne i 1 njemačke stranke, tako da će Niemci sa svojih 11 zastupnika odlučivati medju klerikalci, koji su dobili 16 zastupnika i naprednjaci 11 zastupnika. (Tako je svagdje, koji neće svoga za brata, mora tudjina za gospodara op. ur.) Drugče rade naša braća Česi, oni se drže one naše: „slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“, pa se je za to dojdućе saborske izbore proti njemačkim strankam u Českoj sklopio kompromis izmedju Mlado- i Staro-Čeha, a s druge strane radi se o tom, da se sklopi kompromis i sa českimi radikalci kojim će se odstupiti 2—3 mandata, a valjda i s agrarci.

Francezka. Put ruskog cara Nikole II. u Francuzku i njegov boravak ondje obavio se je polag programa, što smo ga svojedobno objavili u „N. Listu“, ter je naišao na najveće simpatije svih slojeva francezkog naroda. Cara i caricu susretali su Francozi od dolazka, pak do zadnjeg časa njihova odlazka dne 21. t. m. takvim oduševljenjem, da je ruski car, kad je prelazio francezku granicu brzojavno zamolio predsjednika Loubeta, neka se u ime carskog para zahvali cielomu francezkomu narodu, koji je posvuda u Rusiji toliko štovan i toliko obljubljen na srdačnom dočeku. Sve europejske novine, izvan krivonosog „Picola“ u Trstu, pripisuje dvojnom savezu izmedju Francezke i Rusije u obće, a ovom posjetu napose veliko političko znamenovanje, ter komentirajuć zdravice, što ih je izmjenio ruski car s predsjednikom francezke republike, zaključuju, da je sad francezko-ruski savez još još čvršći, jer je car govorio o „prijateljskom i saveznom narodu“.

Transval. *Va manje od 15 dan su Buri potukli Engleze 17 puti.*

Zahvala.

Podpisani odbor društva „Hrvatske Čitaonice“ u Mošćenicah, zahvaljuje najsrdačnije svim rodoljubom, koji su na budi koji način doprinesli da je svečano otvorenje naše „Hrvatske Čitaonice“ dne 25. augusta onako sjajno izpalo.

Zahvaljuje se poimence slavnim pjevačkim društvima: „Lovoru“ iz Opatije, „Istarskoj Vili“ iz Kastva, „Slogi“ iz Zameta, gg. tamburašem i predstavljačem, gg. gostovom i svim rodoljubom koji su svojimi prinosi poduprli naše društvo.

Dočim se Odbor „Hrvatske Čitaonice“ svim rodoljubom opetovno najsrdačnije zahvaljuje preporuča se da se ovog društva i u buduće sjete.

Mošćenice, 8. septembra 1901.

Odbor.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista“ primila je u ime predplate od gg.: Stjepan Rumac Cpatija, Anton Črnac, Račjavas; Matko Milevoj-Senar Kremenica, Petar Franković, J. Dujmović, I. Galović, J. Skalamera, Petar Farožić, Franjo Skalamera Berseč, Petar Vlašić, Novavas (Poreč), Božo Sinčić Jurčići, Miho Stupar, Anton Laginja, Josip Gauš, Martin Šustar, Ivan Sinčić Klana, Vjekoslav Ferlan Ribar, Eugen Pavlinović Rubeša, Milostnik Frane, Jušići, Ivan Tomašić Draga Baška. Faustin Pellizari Tinjan, Amelia Rauch Volosko, Bonetta Anton, Frane Belić, Kršan, Miho Dujmović Hapić Mume, Frane Mohorić Srdoči; Anton Bertoša Pazin; Ivan Dubrović Jurdani, Vice Kukuljan Rečina; Andretić Andre Veprinac po k 2: Jure Valivčić Klana i Josip Mavrić Jurdani po k 3: darovali su gg. S. V. k 20; Halauska August k 8. Živili svi skupa!

NOVO! NOVO!

„GUT SCHLAUCH“

Marš vatrogasaca za glasovir (dvoručno) od

FRANA SYKORA

c. k. kapelnika vojničke glazbe.

izašlo nakladom knjižare **Julija Kadischa** u Opatiji.

Ciena K 1 i 80 h. Poštom K 1 i 90 h.

Oglas.

Ovime se daje do sveobćega znanja, da će se pri lječilištnoj komisiji (Cur-Commission) podieliti putem ponude sliedeće radnje

1.) Povišenje pločnika (kamenog trotoira) pred „Villom Quitta“ uzduž državne ceste, što vodi u Plomin — i to u duljini od 130 tek. metara za 5 cm. i raširenje istoga pločnika od 1 m. na 1.20 uz jedan postranični jarak (cunette).

2.) Pod trotoirom sa strane nalazeći se odtočni kanal 25:30 cm. 6 železnih rešetka i 6 izdubina od 25:30 cm. za čišćenje kanala. Troskovnik i nacrti izloženi su u kancelarij lječilistne komisije na ogled.

Jeftimbena dražba obdržavati će se u subotu dne 28. o. m. u 4 sata poslie podne u Opatiji u kancelariji lječilištne komisije, koja si pridržaje pravo, da može navedene radnje podieliti eventualno i nuditeljima s višim zahtjevima.

Lječilištna komisija.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 3 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Voloskom kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 40. Volosko-Opatija u četvrtak 3. listopada 1901. God. II.

Talijanska gospoda i njihovi kmeti po Istri.

Pred par leta pobunili su se rovinjski kmeti proti svojoj gospodi. I kad se je buna najviše užgala, vikali su kmeti; Viva Laginja! Lui že vero padre del popolo! To će reć: Živio Laginja! On je puku pravi otac! — Jeste li čuli? — Neka nam dokaže on plaćeni Bedintar od Krstića, da nisu ovako kričali.

Kad je tomu tako, reći će koji, zašto talijanski kmet ne okrene svojoj gospodi hrbat, pak da k nam ne prevagne. Reći ćemo vam i to zašto toga ne učini.

Prije svega kmet je Talijan, pak ga srce vuče k svojmu rodu i jeziku, dakle k talijanskoj gospodi. E što ćete! k svojemu jatu leti sokol. Drugo je pak to, što su talijanski kmetovi više ili manje zaduženi kod talijanske gospode, a vi znate, da tko je dužan, taj je sužanj, pak kako gospoda pušu, tako mora on plesat.

Nego u zadnje doba i kmetovom je dodijalo talijansko gospodstvo, pak čujte, što su pred koje leto učinili talijanski kmeti iz Vodnjana ili Dinjana. Pazite. Onim siromahom dogorilo je već do nokata talijansko gospodstvo, pak što su učinili? Evo što? Zamolili su Dr. Laginju, našega domorodca, da im otvori u Dinjanu posujilnicu kako ih je već više otvorio okolo Pole našemu puku. Pazite. To su učinili talijanski kmeti i rukodelci iz talijanskoga mesta Dinjana. Neka nam Krstić dokaže da lažemo ako ima nosa! Zašto su se ti Talijani obratili na Dr. Laginju, a zašto nisu se obratili na svoju gospodu, da im pomore? Zašto, zašto! Jer kako smo sprieda rekli, talijanski kmet uvidio je kamo talijanska gospoda voze i opet uvidio je da je Dr. Laginja puku pravi otac. To će reć, da on očinski skrbi za svoj puk, a talijanska gospoda samo za se i za blaženu Italiju.

Vjerujete li nam ovo? Ako ne ćete nam vjerovati, a onda vjerujte talijanskim kmetom, koji kriče Dr. Laginji: Živio pravi otac puku! koji se k njemu utiču, da im pomore, kad im neće pomoći svoji ljudi, talijanska gospoda. —

Dobro je, da je talijanski kmet progledao, slabo je pak, da je više naših kmeti — osliepilo. Jeli tako? Žali Bog je! Jer dok se talijanski kmet obraća na naše prvake da mu pomoru naš se kmet obraća na Talijana, da mu odmore. Jeli tako? Je, u istinu je!

Pitajmo se mrvu: može li se čemu dobromu nadati od Talijana? — Možemo tugi i žalosti. A zašto? Zato, što ni sami talijanski kmetovi ne očekuju nikakve pomoći od svoje gospode već se dapače obraćaju u svojoj nevolji na našu gospodu. Kada dakle Talijani ne mare za svoje ljude, jošte manje imat će oni srca za nas, koji nismo njihovoga roda i jezika. Istina je, to i mi priznajemo, da talijanska gospoda bace i komu našemu kakovu mrvicu, nu to je samo prah u oči ili prevarita udica koju će se već drago platit ili prvo ili kašnje.

Da već jedan put zaključimo. — Promislite sve ovo, što smo do sada rekli. Što ćete se iz ovoga naučiti? Liep nauk, kratku opomenu, a ta je: držimo se svojih a pustimo talijansku gospodu na miru; jer kada talijanska gospoda nemaju srca za svoj rod, još manje će imat za nas. Talijanskoj gospodi jedina je svrha pred očima — njih trbuh i lačna Italija, pak nebi bilo pametno ni za nas koristno, da idemo za njih iz prhavice sgréat — kostanj.

Ovo neka osobito zapamete naši mački, koji se brate i kume s Talijani jer moglo bi doći pokajališće, ali povratilišće nikad manj.

Istarski sabor.

IX. sjednica obdržavana u Kopru dne 20. septembra 1901.

Staromu Kampitelu reć bi da su njeki njegovi prigovorili, što nije bio sazvao sjednice za 12. septembra nego za 14, jer se je on izpričavao zašto toga nije bio učinio, da je najme bio bolan; al da je znao da to nije pravo njekim, da bi bio i bolan sazvao sjednicu, i da je voljan raditi. i makar i dvie sjednice na dan držati.

Primila se je zakonska osnova za uredjenje rieke Mirne ili Kvijeta. Država je za to odlučila do 500000 kruna. Radnja je potrebita. Mirna bila je u stara vremena plovna, a tim i koristna pučanstvu. Tečajem vremena se je zamuljila. Skoro sto godina zadnjih radilo se je da se opet uredi. Izvjestitelj Venier crta povjest nastojanja za uredjenje.

Ašešor Tomasi diže osobito zasluge c. kr. namjestniku Goëssu za tu stvar. Doktor Matko Trinajstić u ime naših zastupnika izjavljuje da će glasovati za tu zakonsku osnovu, jer smatraju uredjenje potrebitim i koristnim. Iztiče pak. da je zemaljski odbor kriv, što se je sa stvarju zateglo, i da je zastupnik Spinčić dvie godine uzastopce, 1894. i 1895, u Bečkom parlamentu postavio resolucije, da se Mirna uredi, da je parlamenat njegove resolucije prihvatio, pak da je stalno tomu pripisati, što je c. k. vlada ozbiljno stvar u ruke uzela.

Zakonska osnova bila je prihvaćena u drugom i trećem čitanju. Tom prigodom su naši zastupnici postavili predlog, kojim se je pozvalo c. kr. vladu, neka sporazumno sa zemaljskim odborom u najkraćem vremenu poduzme shodne korake za uredjenje raznih voda u pokrajini i to: potok kod Baške, polje Vrbničko, Ling i Jezero izmed Omišaljke i Dubašničke obćine; potok Jamu, vode u poreznih občinah Borut, Cerovlje, Novaki sa pokrajnimi potoci, lug Gologorički i Novački: Rosandru, Osapsku Reku, Rižanu Vagunal i Dragonju; potok Brusan izmed Pasjaka i Šapjana. Vidila žaba gdje konj diže nogu pak ju digla i ona. Dr. Bennati je već prije vidio taj predlog naših zastupnika, pak je i on preporučio uredjenje nekih potočića na Koparščini. I ti predlozi bili su prihvaćeni od cieloga sabora.

Prima se predlog Dra. Costantini, da se železničku postaju u Pazinu digne u drugi red. Taj predlog zagovara i Dr. Dinko

PODLISTAK.

„Sokol.“

Va prveh brojeh „Narodnega Lista“ javilo se, da se je „Sokol“ složil, ale čujemo, da ih se puno propitkuje, da ča će to bit i da ki će bit va tem, ćemo danas gledat da malo rastumačimo neke stvari od „Sokola“.

„Sokoli“ su društva za jinaštiku, dakle posebno za mladiće. Ale ne moraju bit člani samo mladi ljudi, nego moru bit i stareji. I to, ako nete da budu izvršujući članovi, to jest onakvi. ki jinaštiku delaju (i ki će monduru nosit), moru bit podupirajući članovi. Podupirajući članovi plaćaju članarinu (6 krun na leto), imaju pravo prihajat na skupne izlete, na svakake zabavi, a na skupštinah moru govorit i glasovat. Dunke podupirajući članovi su poglavito ljudi va leteh, ki već ne mare za taneke vježbe, ke su za mlade ljude.

Leh za svem tem stoji baš va njih svaki uspjeh i napredak društva. Oni ga pomoru s novcem a to je prva stvar. — Mogal bi na to ki god reć: ma ča j' mane bolje s tem, da ja plaćam teh 6 krun na leto? — Ja, viste, pravi narodnjak, ki pravo razume kakovu vrednost ima „Sokol“ ne bi smel tako govorit. Ali pošto ima med nami praveh domorodac, ki tako pitaju, zač nisu još niš o toj stvare čuli, a nisu oni temu krivi, ćemo provat dopovedet njim. — Pak ontrat neka se razmisle, pak ako se osvedoče. da je „Sokol“ potreban i koristan za našu narodnu stvar, neka slušaju glas svojga domoljubnega srca i neka činom pokažu da su narodnjaki: a to će pokazat ako budu pomogli to novo društvo. Veće veselje store oni beči, ki se daju za dobro naroda, nego oni ki se kako-tako potroše. Još valja znat, da ki ne spremore 6 k na leto ni trebe da se stori član, nego neka da, ako ga j' dobra volja, koliko će i more, kako dar. — Sve se rado zimlje, ako je dobre volje dano. Zrno po zrno pogača . . .

Homo napred za videt ča su ti „Sokoli“. „Sokoli“ su upravo slavenska društva. Čehi, ki su prvi s tem počeli imaju va samoj českoj zemlje okolo 500 ovakoveh društav i 50.000 izvršujućih člani (to je broj, ki najlepše kaže, da to ni za niš! op. sl.) — Pomislite malo: 50.000 mladeh junaki, ki se zovu „Sokoli“, za to, zač su pripravni branit dom i rod, kako i sokol-ptica svoje njazlo i svoji mladi! Mi znamo, da su Čehi dobro probujen narod, a znamo i to, da su temu i „Sokoli“ puno pripomogli.

Hrvati i Slovenci imaju ih samo malo no ma ni jušto ni puno let, da su se na to dali. Sejedno ih je va sveh zemljah našega naroda: va Trste, Pule, Zadre, Splite, Zagrebu, Ljubljane, Osijeku, va Idrije i još po drugeh mesteh.

Kako smo već prej spomenuli „Sokoli“ su društva za jinastiku aliti tjelovježbu. — Duhtori su dokazali i dandanas već svaki zna, da ki jinaštiku dela postane jači, a ki se pametno i s pravum merum vježba, ta vam je i zdraveji. Ča je ki jači i trji, to ga teže bol pograbi. — Ojačit se tjelovježbanjem more svaki. — Zač daj danas, daj jutra, muškulatura od ruk, od nog i od celega tela se okrepi i otvrdne. A kako je takov momak i junak dobar za svako delo, to vi sami najbolje znate.

Zamite na priliku jedan dan kuharicu v ruki pak provajte mešat palentu. Ja vam garantim, da ćete se brzo spotit i strudit i ćete reć: to ni za me. — A vaša žena ale devica vam po pol uri meša brez nikakovega truda. Kako to? To je za to, zač je ona na to navajna, zač ona vavek palentu kuha, a vi, akoprem ste 10 put jači od nje, ne morete zač niste na to navajni. Dunke vidite, da se navadbam i vježbam muškuli krepe i jače. Povrh toga se s pravum jinaštikum i prsa z vani i z nutri raširе i ojače a usled tega i pluća, keh zdravlje jest izvor zdravlju celega tela.

Još je jedna vela korist, ku dava „Sokol“ tjelovježbom. — Čovek za bit posvema zdrav mora delat; tako je Bog odredil. — Ki dela ne samo da je zdrav telesno, nego je on i duševno zdrav, zač se reče da je va zdravem telu i zdrava duša. — Takov čovek ima mirnu savjest, veselo srce i pripravan je sledit istinu i delat dobra dela svaku dobu. A neka ta isti čovek samo 8 dan niš ne dela, već se vas promeni: one dobroti nestaje, a mesto tega biva mrk, zagrižljiv, grintav i brez volji i veselja. To je prava istina da delo, osobito telesno, čini ljude imet dobro srce.

Sada pomislite kako će dobro uplivat jinaštika, dakle delo celega tela, na ljude ki nisu delu naučni i kem je sudjeno po celi dan sedet i pisat. Veći del od njih je brez veselja i volji. A nisu oni temu krivi; takovi su, zač nisu pravo zdravi, i to za to zač ni pravega sklada izmed njihovega duševnega i telesnega rada; za to njim vavek neč fali a to je zadovoljnost. Za te ljude je tjelovježba najbolji lek. Telesno delo će njim vratit ono zdravlje, ko njim ruši to, ča moraju sedet i z glavum delat po 8 i više ur na dan.

Ni to ni još sva korist, ku će davat sokolstvo. Ono ča bim imel sada povedet je za nas Istrane, ki smo od sveh tlačeni, keh Talijan — gospodar zove „ščavi“ (sužnji) od najveće važnosti. Nam je treba jakeh ljudi i „na reči i na delu“, ki će nam narod budit od sna i hrabrit ga za borbu, i ki će va isto vreme morat besedami i sa rukami odbijat moćnega suvražnika i tlačitelja. Svi trebe da smo i jaki i zdravi, ako ćemo da nam narod doživi lepše dane.

Mladi pako naši, naša mladost trebe da ima još i srca za svoj narod, ljubav za sve ča je naše i ča nam tudjin grabi i — otima; osobito ljubav za zajik, kega su od majki zajedno s mlekom sisali.

Kako će „Sokol“ va tem obziru delat ćemo drugi put nastavit. — „Sokol“ će bit njazlo s kega će poletet mladi sokoli, na keh će naš destin ostat, zač se reče, da na mladeh svet ostane“, a ti naši sokoli će znat branit naš rod i od najhujega dušmana.

Trinajstić. te predlaže da se kod one postaje napravi skladište takodjer za sol, a to se takodjer prima.

Dr. Rizzi, načelnik Pule, i usljed bezzakona i nereda izabrani zastupnik zapadnih kmetskih občinah, preporuča i zagovara u ime saborskoga školskoga odbora, da se u Puli ustroji viša ženska škola, ženski licej sa talijanskim naukovnim jezikom. Taj licej za talijanske djevojčice ne bi uzdržavali sami Talijani nego i Hrvati i Slovenci, koli grada Pule posebice, toli i u obće ciele pokrajine. Stojati će svake godine 22.000 k, a za početak još 8000 kruna više. Jedan treći dio troškova nositi će občina Puljska, 2 treća dela pokrajina, dakle svi mi. Proti tomu novomu bremenu ustali su naši zastupnici najodlučnije.

Dr. Dinko Trinajstić veli da je većih daleko većih potreba nego je taj ženski licej. — Pokrajina da mora prije ustrojiti pučke škole. Navadja primjere iz Pazinskoga kotara kako se nepravedno postupa glede pučkih škola za Hrvate, kojim se ih neda. — Zadnjih godina pomnožili su se troškovi pokrajine za 1 milijun kruna, bez da se je što nuždno napravilo. Pučanstvo se bez potrebe preveć izrivava, prevelika bremena mu se nalaže.

Zastupnik Spinčić reče, da bi Dr. Rizzi i sva talijanska gospoda morala znati da ima koli u Puli toli u pokrajini ne samo talijanskih ženskih nego i hrvatskih i slovenskih, da će i Hrvati i Slovenci doprinašati za ženski licej, pak da bi se imalo isto hrvatski ili slovenski podučavati kao i talijanski, kad bi u obće bio nuždan taj licej. Ali nije nuždan. Nuždne su pučke skole za hrvatsku i slovensku djecu. Nje i zakon nalaže. Sa onimi preko 20000 kruna, koje će se izdavati za možda 50 djevojčica, moglo bi se plaćati dvadeset učitelja, koji bi podučavali 2000 velimo 2000 djece u tolikih pučkih školah.

Uza sve to saborska većina, gospoda Talijani naprtili su za svoje talijanske djevojčice na pleća takodjer Hrvata i Slovenaca Pule i ciele pokrajine 8000 kruna za početak, i 22000 kruna svake godine.

Većina saborska glasovala je za podpore pojedinim Talijanom i Talijankam, kao i talijanskim družtvam, i to sve na račun ne samih Talijana, nego na teret i Hrvata i Slovenaca pokrajine.

Pročitale su se u talijanskom prevodu razne interpelacije naših zastupnika, i to na c. kr. vladu:

1. Spinčić i drugovi zaradi ustrojenja pučke škole, bar pomodne u Sv. Luciji na Skitači na Labinščini;

2. istoga zaradi popravka župnoga stana isto tamo;

3. Kompareta i drugova zaradi nereda u občinskoj upravi u Dekanih, prouzročenih od tamošnjega občinskoga glavara;

4. Mandića i drugova radi postupka občinskoga lječnika u Cresu prigodom skrajne bolesti.

Nadalje:

Istoga Mandića i drugova na c. i kr. ministra rata radi igranja izazovnih i Hrvate vriedjajućih pjesama sa strane c. i kr. vojničke glasbe kod neke slavnosti u Puli i Dra. Dinka Trinajstića na zemaljski odbor radi željezničke sveze od postaje nove železnice u Motovunu na postaju železnice u Pazinu.

Pročitani su takodjer i razpravljeni i prihvaćeni prešni predlozi zastupnika Spinčića i Kožulića i drugova za podporu u Vrbniku i ostalim občinam na otoku Krku, i zast. Spinčića i drugova glede podpora za gradnje i popravke cesta u raznih strana Istre sa strane zemaljskoga odbora.

Prvi predlog bio je prihvaćen bez razprave. Kod drugoga razvila se je kratka razprava.

Ašešor Cleva reče, da je predlog skoro suvišan, jer da zemaljski odbor daje podpore a ceste gdje uvidja potrebu, i poziva predlagača da mu navede jedan primjer gdje je nije dao.

Zast. Spinčić mu odgovara, da je nije dao za gradnju prepotrebite ceste Dolinu-Prebeneg-Kastelac do državne ceste Kranjsko-Istarske, a da je nije dao nit občini Kastav, nego iz strančarskih razloga pojedinim ljudem u pojedinih djelovih, koji su trošili u vrieme izbora, koji nisu nikakova računa položili, i koje se upravno nit na red ne može pozvati.

Sladki Rizzi pita na to zemaljski odbor, da li je možda isti predlogom Spinčićevim uvriedjen, jer da u tom slučaju nebi on ni njegovi drugovi za predlog glasovali.

Ašešor Cleva, odgovara da neima junta ništa proti tomu da se predlog prihvati, ali želi da se mjesto rieči „poziva“ postavi rieč „preporuča“.

Zast. Spinčić zadovoljava se tom promjenom, te je tako njegov predlog prihvaćen.

Vladin zastupnik Fabiani odgovori na interpelaciju zast. Gerže radi pisanja imena mjesta u Istri. Kratko na malo veli mu, da su hrvatska i slovenska imena u Istri od starine u porabi, i da je vlada dužna rabiti jih, dočim nesmije rabiti talijanskih kovanica što su ih Talijani skovali u najnovije vrieme za hrvatska i slovenska imena.

Isti gosp. odgovara na interpelaciju zast. Kompareta radi škole u Plaviji. Veli da se je komisionalna razprava već obdržavala.

Spinčić moli za rieč. Predsjednik veli da neima razprave ob odgovoru na vladinu interpelaciju. Spinčić mu odgovara da neće da razpravlja, nego izjavu dade, i daje ju. Veli naime, da je interpelacija Komparetova bila postavljena slovenski, a da je vladin komesar odgovorio na nju talijanski. U tom je povrieda zakona i prava, kao povrieda javno izrečenih Previšnjih odluka, koje neće da bude razpravni jezik u saboru samo talijanski kako će većina i kako prakticira c. kr. vlada.

Vladin komesar odgovara, da je c. k. vlada već godine 1894. navela razloge radi kojih se služi samo talijanskim jezikom, al da tim ne krši ravnopravnosti.

Spinčić mu odvraća, da faktično c. kr. vlada krši i ravnopravnost i prava hrvatskoga i slovenskoga naroda, i temeljne državne zakone, i odluke Njegovoga Veličanstva cesara i kralja, i da je poglavito ona kriva što se dogadjaju ovakove sablazni u saboru, kakve su se ovoga dana dogadjale kad se hrvatski ili slovenski govori.

Kad je predsjednik ustanovio sjednicu subotu dne 21. snptembra o 9 i pol prije podne, htjeo je da ide, al ga je pozvao Spinčić, da još malo ostane radi ustanovljenja dana i dnevnoga reda sjednice.

Dr. Stanger ustanoviv da je subotu dne 21. septembra u 9 sati prije podne sprovod biskupa tršćansko-koparskoga i člana sabora Istre, predloži da se sjednica ne drži toga dana, nego ponedeljak dne 23. septembra.

Predsjednik dade taj predlog na glasovanje, naši glasuju za predlog. Talijani glasuju proti predlogu. Upravo kao medju divljaci!

Divljački bili su Talijani na galerijah, pa i sami zastupnici talijanski. kada god se je hrvatski govorilo. Galerije su bile svaki put izpražnjivane kad se je hrvatski govorilo i svaki put bile su opet tu. Predsjednik se je igrao kao uvjek.

Mandić mu je jednom uskliknuo, kad je praznio galerije, a nisu htjele slušati: „Nitko vas ne sluša, drže vas za pulcinelu“. Prema svrsi sjednice ipak ne bijaše galerija Za to su pak talijanski zastupnici, Grža, Škampić, Koštantin, Benat, e tutti quanti postostručili svoje sile za bučenje, lupanje, drsanje. Činilo se je zbilja kao da su ponorili. Bog im se smiluj!

Dopisi.

Iz Zameta. Kako ste već va zadnjem broju cenjenoga „Narodnoga lista“ javili, otvorilo je družtvo „Sloga“ u Zametu svoje prostorije u nedelju dne 22. pr. m. Da bude to otvorenje čim svečanije, priredila je „Sloga“ zabavu, koja je lepo ispala. ali ni pol onako lepo, kako bi bila, da ni bilo onega nesrećnega dažja.

Za oneh, ki su bili puli naše zabave ne bi treba da pišemo, kako je bilo, ač su sve videli i čuli, ali dobro će bit da javimo onem, keh ni bilo, a osobito onem ki bi bili rači doć, pak su zarad dažja doma ostali. — Prvi del zabave, to je pjevanje i muzika imel se je obavit vane pod vedrem nebom. Za to bil je pripravljen velik vrt, va kem bi bilo moglo stat i na tisuć ljudi. Tu su bili poredani nebrojeni stoli za gosti. Spreda pak bili su posebni dugi stoli za pevačka družtva valje blizu podića, na ken se je imelo pevat.

Ta podić bil je lepo načinjen okrunjen z brüljanom, z banderami i z balunići, pred njim stražili su dva Bura, ki su nas spamećevali, da kako junački oni brane svoju domovinu od jakega neprijatelja ;tako moramo i mi branit naš dom, naš jezik, našu pesmu i sve ča je naše proti tolikem silnem neprijateljem ki bi oteli zatrt sve ča je naše i zet nam ovu našu lepu domovinu.

Burski narod je mal, pak je vredan z ljubavi do svoje domovine branit se već toliko vremena od silnega Engleza, ki je mislel da će moć sve Bure s jednom fernjokulom u jedan hip zmrvit. Al će mu se dat. Tako i mi ako budemo složni i ako budemo ljubili ča je naše moć ćemo se obranit od sveh naših neprijatelji. Viš, viš vranića, ja sam počel sada pisat od Buri, na mesto da pišem od naše zabave.

Isto tako je bila kuća z vana i z nutra okrunjena zelenilom slikami i s banderami. Već okolo trih ur počeli su prihajat gosti: neki hoteć, a neki su se pripeljali.

Prišlo je pevačko družtvo opatijsko „Lovor“ sa svojim predsednikom Miranom, trsatski „Primorski Hrvat“ sa predsednikom Dr. Rudolfom Linićem i kastavska „Istarska vila“ sa predsednikom Mirkom Jelušićem.

Došlo je i mnogo odličnih rodoljubi iz Kastavšćine, Voloskega, Opatije, Reke, Sušaka, Trsata i od drugud. Bilo je ljudi kao mrava.

Uprav na 4 i pol odpri je zabavu g. E. Karlavaris z lepem govorom va kem je lepo pozdravil gosti i svako pevačko družtvo posebe i zahvalil njim, da su došli na slavu bratskega družtva.

Za tem pevalo je svako družtvo svoju pesmu sve jedno lepše od drugega, neku pesmu i po dva skupa, a zadnju lepu pesmu od Brajše „Predobri Bože“ pevala su sva družtva skupa. To je bilo neč lepega: jedno sto pevači pevat skupa onako lepo skladno, pak još onakovu divnu pesmu.

Mej tem kuća se je napunila ljudi, a osobito dvorana, da nisi se imel kamo ganut ni maknut.

Najprvo su zatamburali tamburaši od „Sloge“ „Lepa naša domovina“, ku su svi stoječ poslušali. Tu pesmu odbili su tamburaši dosta dobro, za to i su njim onako jako pljeskali. Komać 2, 3 meseci, da se uče, pak onako prvi put igrat pred toliko ljudi, se zna, da su im se malo ruke tresle od straha. Vidi se da će drugi put bit još bolje, samo ako se budu marljivo učili.

Za tem bila je predstava „Bog se smiluj“. Ale kega smeha je bilo.

Ne bim bil nikad ni pomislel, da te naši ljudi, prosti delavci onako lepo predstavljat i to za prvi put pred onolikemi ljudi. —

To su ti, brate predstavljali kako da njim je to svaki dan v rukah, lepo, koražno prez nikakovega straha ni srama.

Ste videli onega našega postolara Jurića (I Starca), kako ti se znal jadit i vragat, kako da se za spraven jadi, i onu njegovu prefrigunu ženu Maru (A. Stangel) kako su ti znali konplotat, kako bi odpravili i se znebili onega trubastega kumpara Miholje (J. Jardas.) Ala štroka jadna pojila ne i onu njegovu ženu Lucu (P. Rubeša).

Kad je to sve finilo počelo se tancat. Tu ti se je hopalo kako na žurnadu.

Stareji pak zaseli za stol, da pul žmuljića domaćega pasaju u razgovoru još ku uricu.

A sada moji dragi „Slogaši“ ja bim vam preporučil, da budete složni kako dobra braća, da se lepo učite pevat i tamburat, pak da zbudite one, ki još spavaju. Ako i imate kega neprijatelja, niš se ne bojte, ač imate čuda, čuda više prijatelji na sve strane ki vas ne te zapustit. Samo složno!

Dodatak. Kako nijedna dobra stvar kade se ljudi složno i bratski zabavljaju ni Kratiću po volje (on će da se svagde samo kara i kolje) tako ni ova zabava mu ni po volje. Va zadnjoj Jambrožije piše da takove stvari (družtva i zabave) nisu za delavci ač oni da moraju skrbet samo za svakdanji kruh. Ma bravo Salo! Delavac neka se samo trudi i muči celi božji čedan od jutra do večera a zabavljat se ne bi smel. — Tako misli fondarista-Krstić-socijalista. A zač on tako piše? — On zna da va družtvu te se ljudi izobrazit, pak da se onda nete pustit peljat za nos od jednega prodanca, kako se puste neki njegovi zalupani mačići.

Tega se drže i njegovi gospodari, tega se mora i on držat, ač ga za to i plaćaju.

Iz Lanišća. Poštovani g. urednik! Va zadnjem Vašem „Narodnem listu“ bio je jedan dopis iz Lanišća. Ja bi htil malo popravit Vašega dopisnika, jerbo pišuć od našega učitelja ni neke stvari pravo napisal v ča je pravo je i Bogu drago.

Vaš dopisnik je napisal od našega meštra da „kad je kakova procesija ni on ni njegova žena ne gredu školskom dicom nego puste školane same. To ni baš tako, nego ovako:

U nedilju med osminom Telove, kad je bila procesijon po selu nisu ni učitelj ni njegova žena hodili z decom. Na prosne ili križne dane su kod procesije do duše hodili z decom ali kad se je procesija vratila u crkvu k sv. Maši, pustili su dicu pred crkvom a oni su šli doma. Dica pak su bez nadziranja skakala okolo.

Kako naš meštar poštuje svoje predpostavljene oblasti videt ćete od ovega. — Mestno školsko veće u Buzetu zapovedelo mu je, da ima do 17. 7. 1901. spraznit kapelansku kuću u kojoj prebiva i koja je bila učinjena samo za kapelana, i da ima preselit se va drugu kuća za to odlučenu i od kapitanata odobrenu, al pak da neka gre kamo će bivat, da će mu se fit plaćat. — „Grego“ pak je za tu zapoved hajal i nehajal. Koparski kapitanat je tu zapoved na 27. 7. 1901. ponovil al sve zaludo. „Grego“ se ni maknul. Njemu su c. kr. oblasti niš a znate zač? Jerbo ga proteji slavna porečka junta.

I tako je „Grego“ uz sve zapovedi c. k. oblasti još danas va kapelanskoj kuće. Nego svemu pride kraj. „Grego“ more zahvalit Bogu da je naš narod tako miran, strpljiv i dobar. — Da je „Grego“ drugde učinil ono što je u Lanišću narod bi ga bio već kamenovao. Nego čini se da se i njemu približuje crni petak ....

Iz Rieke 29. septembra 1901. 27. ov. mj. u večer sjedilo je u jednoj gostioni na Rieci malo družtvo Riečana, koji su se liepo medjusobno zabavljali. Istu gostionu počastio je svojim posjetom i Dr. Salo.

Misleći da će svojim pristupom razveseliti družtvo, nepozvan sjede za njihov stol. Jedan iz družtva, koji je poznavao Sala izgrdi ga u redu i naloži mu neka odmah ostavi družtvo, jer da mu nema mjesta medju poštenimi ljudi. Ali stara je stvar da ima Salo kožu tvrdu kako i tambur pa ostane liepo i dalje tamo. Kada su na to ostali iz družtva doznali s kim imaju posla pa da je to urednik „Tete Jambrožije“, ustali su, pograbili ga i dali mu krila, a Salo poleti kroz vrata kao sivi soko i nestane ga u nočnoj tmini.

Ča piše „teta Jambrožija“.

Prijatelji moji dragi! Ja vam predstavljam g. duhtora Ivana † ića nobile de Salo. Današnjim dnevom on počimlje pisat va naš „Narodni list“ da pobija one, ča je napisal i ča piše va „tetu Jambrožija“. On će to znat najbolje učinit — bolje nego ja, bolje nego vi, bolje nego nijedan. Da će od sada pisat lepo i dobro za našu stranku to se vidi od ovoga pisma, kega je od njega dobil g. dr. A. Stanger. On mu je napisal ovo:

Veleučenom gospodinu
Andriji Dr. Stangeru
odvjetniku
u Voloskom.

Obzirom na naš današnji dogovor zahvaljujem Vam, što mi podadoste priliku, da Vam izkažem moje izvorno čuvstvo Hrvata. Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist našoj Hrvatskoj stvari, da biti ću Vam brat po krvi i srdcu.

Zdravstvujte

Matulje, i t. d.

Ivan dr. Krstić.

To je pismo ča ga je on napisal, a mi mislimo, da pokle jednoga takovega pisma, moremo mirne duše verovat i pouzdat se va njega prez straha, da bi nam se mogal zneverit, zač svi znamo, a i on dobro zna, da ako bi se čovek, ki piše ovakovi listi zneveril, da mu se ne bi moglo reć samo izdajica, nego još ča godar više. Zato i ja puščam drage volje ovu rubriku njemu uvjeren, da će on — to se zna za plaću — služit nam i delat za nas upravo onako, kako služi i dela za Talijane, ki mu davaju 100 fjorini na mesec.

Lepo Vas pozdravljam sveh i svakega

Barba Tončić.

P. S. A sada čujte, ča on govori:

* * *

Voracita croata. Hi, hi, hi, hi! ste videli, ste čuli, ča sam napisal va zadnjoj „tete Jambrožije"? Ono talijanski: — voracitá croata!" Hi, hi, hi, hi! A znate zač sam ja ono napisal talijanski? Ja sam ono napisal talijanski za to, da kuntenam staru tabakeru, ka mi ni otela dat čiste mudandi ni stomanji, ako njoj ča talijanski ne napišem. I ja sam napisal ovo talijanski. I napisal sam ovo: „La Dalmazia non fu mai Croata". „Gli italiani (della Dalmazia) tenevano con esemplare imparzialitá gli uffici" „Gli italiani della provincia dalmata vivevano in pace con i loro conterranei Slavi". A va jenem nemškem članke sam napisal ovo: „Italienische Stadt Zara" — ča će reć po našu „Talijanski grad Zadar". Hi, hi, hi, hi! Treba je odgovorit temu? Dosta je zet v ruki „Jambrožiju" od 1896. leta, i nać onaj članak „Quousque tandem", va kem je napisano ovo:

„Opužamo sa zadovoljstvom, da je braći Hrvatom u Dalmaciji jako lahko na put stati tamošnjemu nesramnomu i abnormalnomu stanju **jer je u Dalmaciji samo jedna gruda hrvatske zemlje,** koja je tudja slavenskoj misli, a ta gruda nesrećom je sam glavni grad Dalmacije — Zadar — **to leglo talijanskih bjegunaca i slavenskih izroda,** koje neima ni roda ni domovine". Hi, hi, hi, hi! A lepa će bit kada me bude Stoglav pital; „Co cossa, ti ga scritto, quello contro i dalmati Italiani". A ja ću mu lepo reć: „Non go mi scritto ne detto quello, quello se ga inventá i preti". I Stoglav će verovat. Hi, hi, hi, hi!

* * *

La civilta italiana e la galleria italiana. Ja sam neki dan pisal „della civiltà italiana", kako da bi to va istinu bila kakova civiltà. Nego to nije nikakova „civiltà". Za Talijane nije ništa sveto. Moralno im je čuvstvo izvraćeno, govore pogrdama, hodaju po blatu — socijalni reptili". A za galeriju talijansku v Istre sam napisal leta 1896. ovo: „Tomu povladjivanju pridružuje se na galerijah najmljena fukara, koja najgadnijimi i najprostijimi pogrdami navaljuje na naše muževe". Najmljena fukara — fschinacci mercenari" tako sam ja krstil leta 1896. „colto pubblico" od saborske galerije, a kod tega ostajem i danas, zač ja ne ću da budem kako i kobila — danas ovakav jutra onakav.

* * *

Campitelli, idolo mio! Sobotu sam o starom Campitellu napisal ovo: „Častni i dobri starac Campitelli, kega je Mandić dan prije nazval — purcinela." I još sam napisal, da Mandić ni dostojan Campitellu ni postoli odvezat a va talijanskem članke sam ga nazval: Illustre Campitelli". Tako sam pisal sobotu, a nekoliko vremena prvo je svaki mogal čitat ove moje besede: „Hoće li ma da samo i pisma naši zastupnici, eto, gdje ih odmah neumoljivo zvonce — **pobenavljeloga predaječnika Campitellia** zove na red, a rieč im se oduzimlje". Pobenavljeli, imbambinidi Campitelli! Hi, hi, hi, hi! I još mi dava 100 fjorini na mesec. Ja mu se čudim! (Ja mu se pak ne čudim, zač ako je pobenavljeni kako si ti rekal da je, treba je da te plaća, da ga još bolje za nos vučeš. Opazka Žukvariceva!)

* * *

Menelik. Ja sam pital kapitanat ovu zadnju subotu, da zač ni zaplenil vaš dični „Narodni list" radi onega članka: — Storimo kako i Menelik", zač da se va onem članke straži Talijanom, da će se ih va more hitit. A znate vi, ča bi te bili morali na to odgovorit? Vi bite bili morali reć ovo: — Čuješ Bedintáru, ti si pred par let pisal, da bi svi Hrvati i Slovenci Istre morali zet drvo, pak udri po Talijaneh. Je te ki onputa sekvestral? Ako ni tebe nijedan onputa sekvestral, kako moreš zahtjevat, da se za one nedužne besedice sekvestra i naš „Narodni list?"

* * *

Zamećani i — niže podpisani Ja sam subotu pisal va „tete" da su veselice na zator naših ljudi, zač da se vade na izlete, na pijače sa svojemi familijami, a to sve da košta beći i dangubi. A znate vi ča bi mi Zamećani mogli reć na to? Oni bi mi mogli reć ovo: Ti govoriš proti pijače na prvoj kolone četrte stranice tvoje „tete Jambrožije" — a već na četrtoj koloni iste stranice pozivlješ ljudi v oštariju od prave Labinjanki na Voloskem i preporučaš njim, da se naločiu domaćega vina. Hi, hi, hi hi! Tako bi mi mogli zboknut Zamećani.

Dr. Ivan † ić
nobile de Salo.

Pjesma izdajici.

Od majkina svetog mleka,
Što nam draže biti može,
To prokletstvo onog čeka,
Tko zatera ljute nože
Majki u grud kô ti crna
Izdajice gadna grdna.

Kud češ bolje majke najti,
Od te biedne domovine?
Kuda češ se bez nje najti,
Oj hrvatski bludni sine?
Što bi bez nje veći bio,
Izdajice — stara lijo?

Zašto ljubiš majku tuju?
Zašt ti tvoja nije mila?
Zašto voliš goru tuju,
Kad tebi je dobra bila?
Zašt njoj pleteš ljute biče
Izdajice — nesretniče?

Gojila te ona liepo,
Gledala te kako i dete
Ljubila te ona slepo
Od vrh glave do dno pete
Ali sad je ružiš smjelo
Izdajice — sve te klelo!

Jezik s kojim tebi reče:
„Moja mila, sladka hrano!"
Kako oganj sad te peče,
Nije ti ga ljubit dano,
Već je tuji tebi mio —
Izdajice proklet bio!

Dok hrvatske majke naše
Bojak biju virni sini
Dušmani se od njih plaše,
Mač im svetli u desnici
A ti mrziš njiha dela —
Izdajice — krv te klela!

Ponosi se Istran svaki
Sa imenom svojim slavnim,
Još se diči sinak jaki,
Sa imenom svojim davnim,
Ti se njega sramiš ludo —
Izdajice — svinjsko čudo!

Tko j' tatare divlje zatrô?
Tko obrani Krst nam sveti?
Tko ugasi turšku vatru?
Tko ne dade sebe speti?
Tko pravedan krv je lio?
Izdajice — ledna zmijo!

Tko ukroti Talijance?
Tko ne dade Beča bela?
Tko umiri sve Ungarce?
Tko sustavi vatru sela?
A kakovoj' tvoje lice,
Gadna gnjusna izdajice!

Pjesme mile tko ti pjevô,
Kad nestade maća ljuta,
Kuda ideš — turska vjero,
Da s' ne vratiš s krivog puta?
A tko na te sad sve pljuje,
Izdajice — glavo guje!

Štogod narod ljubi i čuva,
I sve ono za čim preda,
Na što nitko ne bi pljuvo
Jer mu junak krepak neda,
Ti mu gaziš — svieta rugô
Izdajice — grda kugo!

Grihota je malog mrava,
Kad je miran, pogaziti,
A kamo li naših prava,
Krvnik ljuti voljno biti,
Ma gdje ti je ponos ljudski,
Izdajice — stvore mrski?

Vjek mučenik Hrvat bješe,
Što provodi duge dane,
Nima ljudi da ga tješe,
Kad mu tudjin zada rane,
I ti mu još sramiš lice,
Ti besramna izdajice!

Sve što Hrvat mukom dobi,
Sve što znanost njemu dade,
Sve što rt mu maća kobi,
Sve što blaži njegve jade,
Sve ti mrziš što je sveto —
Izdajice — grdno pseto!

Što je tebi tužna majka,
Što li bratac — Hrvat pravi?
Što li spomen od babajka,
Tebi drugo stoji u glavi,
Ti bi majci oči spio —
Izdajice — proklet bio!

Tebi j' ništa Dalmacija,
Kršovita ali slavna,
Te bi j' ništa ta Istrija,
Ta hrvatska zemlja davna,
Talije ti j' nebo milo,
Izdajice — vražje krilo!

Kad Hrvatske ne bi bilo,
I nestalo svih Hrvata,
Samo tada vražja silo,
Bio bi gojen oko vrata,
Smijô bi se sladko, lako,
Izdajice — grom te smako.

Ali neće nikad biti,
Što ti želiš, bludni sine,
Barjak će se naš razviti
Crne tmine razgoniti.
Ti češ crknut kugo naša,
Izdajice — bies te snaša.

Prokleto ti majke mliko
Prokleta ti duša bila.
Sveta svako zlo te stiglo,
Proždrla te morska sila,
Nejmale ti kosti mira,
Izdajice — vrag ih zbirâ.

Hoće, hoće pjesma slavska,
Spominjati rodu dike
Okititi dela lavska,
Bojnim listom lovorike,
Tebi dat će cviet sramote,
Izdajice — nè bilo te!

Spjevao: Pave Špada.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Die Lügen des Dr. Salo. Wir sind wiederum genöthigt den Dr. Salo wegen seiner Lügen ein Bischen bei den Ohren zu ziehen — obwohl wir wissen, dass dies kaum etwas nützen wird. Krstić wird nämlich von den Italienern mit monatlichen 100 fl. bezahlt um gegen die Kroaten Lügen zu verbreiten und deswegen kümmert er sich nicht im Geringsten wenn man ihm seine Lügen nachweist.

Unter dem Titel „Ein kroatisches Komplott" beschreibt Salo in seiner letzten „Tante Jambrožija" eine vermeintliche Verschwörung der Kroaten in Zara. Was ist daran Wahres? Mitte September l. J. kehrten einige 400 dalmatinische Pilger vom Tersatto nach Haus. In Zara hielten sie an um die Stadt zu besichtigen. Die Zaratiner Katzelmacher (Zara ist nähmlich die einzige Gemeinde Dalmatiens, welche noch in italienischen Händen ist) insultirten die durch die Stadt friedlich wandernden Pilger, beschimpften und steinigten sie, so dass sie genöthigt waren über Kopf und Hals sich einzuschiffen und abzudampfen. Wegen dieser Gewaltthätigkeiten wurde eine Untersuchung eingeleitet. Die Zaratiner Katzelmacher ersannen nun, treu ihrem Principe „Alles wagen", ein angebliches Komplott gegen den Landtagspräsidenten und schoben es den Kroaten in den Schuh um auf diese Weise die Aufmerksamkeit der Staatsgewalt von sich zu lenken. So viel wurde bereits durch die gerichtliche Strafuntersuchung festgestellt. Trotzdem bringt das Salo in ganz entstellter Weise vor. — Wohlan Dr. Constantini und Puović können auf ihren Dutzfreund Salo stolz sein. Er übertrifft im Lügen sich selbst.

* * *

Unter dem weiteren Titel „Croatische Deutschfreundlichkeit" führt Krstić in derselben Nummer seines Schundblattes an, dass unsere Landtagsabgeordnete und unter diesen auch unser Bürgermeister Dr. A. Stanger in der Landtagssitzung vom 19. September 1901 an die k. k. Regierung eine Interpellation richteten mit der Aufforderung an die Regierung man möge doch einmal aufhören die in der Lehrerbildungsanstalt zu Capodistria studierenden Zöglinge slovenischer oder croatischer Nationalität mit dem Studium der deutschen Sprache zu plagen. So Krstić! Das ist aber eine ganz freche und gemeine Lüge. Unsere Abgeordnete haben die Regierung aufgefordert sie möge veranlassen in der erwähnten Anstalt einzelne Gegenstände aus pedagogischen Gründen den Croaten in croatischer, den Slovenen in slovenischer Sprache gerade so wie den Deutschen in deutscher Sprache unterrichtet werden. Dies wird deswegen verlangt weil unsere Lehramtscandidaten in Capodistria der deutschen Sprache nicht soweit mächtig sind um von dem im deutscher Sprache ertheilten Unterricht über einzelne Gegenstände einen entsprechenden Nutzen zu ziehen.

Das ist die Wahrheit! Nur aus dieser rein pädagogischen Frage will Krstić auf unseren deutschen Hass schliessen. Das ist thatsächlich eine armselige Logik.

Wir wollen aber nachweisen das gerade die Italiener die erbittersten Deutschenfresser sind.

* * *

Am 22. September l. J. wurde in Abbazia die II. Kunstausstellung eröffnet. Das Comité liess in Abbazia und anderwärts Placate aufschlagen welche diese Eröffnung ankündigten. Solche Placate wurden auch in Lovrana aufgeschlagen, Lovrana befindet sich bekanntlich in italienischen Händen und Bürgermeister dortselbst ist der fanatische Italiener und Freund des Krstić und des Constantini Herr Anton Gelletich. Dieser Herr liess sich nun von seinem Deutschenhasse soweit hinreissen, dass er in Lovrana die deutschen Placate der Kunstausstellung in Abbazia wüthend eigenhändig heruntergerissen hat. — Das sind wir im Stande durch Augenzeugen nachzuweisen. Hat denn Herr Gelletich diese deutsche Placate aus Deutschfreundlichkeit heruntergerissen? Auf diese Frage mögen uns Krstić und Constantini antworten.

In der vergangenen Woche wurde in Verona die Jahresversammlung des italienischen Vereines: „Dante Alighieri" abgehalten. Der Präsident dieses Vereines, Villari, betonte in seiner Rede, dass dem Vereine

Dante Alighieri die hauptsächliche Pflicht obliege, die Italiener ausserhalb Italiens (in Oesterreich) im Kampfe gegen die Deutschen und Slaven zu unterstützen. Das entnahmen wir aus den Wiener Zeitungen und Krstić möge es in Abrede stellen.

Krstić und die hiesigen Katzelmacher treiben mit ihrer Deutschen freundlichkeit blos Hetz und weiter nichts. Sie wollen nur die hiesigen Deutschen irreführen um sie auf irgendwelche Weise für sich zu gewinnen und sie für die nächste Gemeinderathswahlen in Volosca-Abbazia als Verbündete zu haben. Zum Schluss etwas heiteres.

Montag den 23. September abends trank sich Dr. Salo in einem Wirthshaus in Skrbići einen Kannonenrausch an. Wie üblich wo Salo weilt kam es auch dort zu einer Keirlerei, so dass Polizei und Gendarmerie intervenieren musste. Von diesem Wirthshause gieng nun Salo begleitet von einigen Gesinnungsgenossen zum Posthorn. Auf der Strasse hatte sich inzwischen eine grosse Anzahl von Neugierigen angesammelt die den wankenden und schwankenden Dr. Salo betrachteten. Als er und seine Gesellen vom Posthorn herauskamen, da war er so besoffen, dass er nicht mehr aufrecht stehen konnte. Zweie seiner Genossen mussten ihm unter die Arme helfen und trugen ihm wie einen Sack in die Villa Margit. Zwei Frauen die auch unter den Neugierigen waren äusserten den Wunsch den Dr. Salo sehen zu wollen. Als man ihnen den besoffenen Dr. Salo zeigte riefen die beiden Frauen aus: Uj jej! das ist der Dr. Salo? Und so ein Trunkenbold ruft die Deutschen Abbazias unter seine Fahnen, so ein Mensch erfreut sich der Gunst und Freundschaft der Herren Puović und Constantini! Prosit!

Talijani i Volosko-Opatijski občinski izbori. Krstić se va svojoj špudaćere napinje kako jedna žaba, da bi za budući izbori za novu raprežentancu na Voloskem - Opatije dobil kega čuka na talijansku bandu. Rekli smo na talijansku bandu i tako je, jerbo Krstića plaćaju Talijani, da za njih dela. Dokle Talijani v Istre na vas glas predikaju da je Istra talijanska provincija, da v Istre su sami Talijani (čitajte „Piccolo" op. ured.) dotle Krstić, talijanski Bedintar svojem bedastem mačićem kanta, da je Istra istarska (kako da bi reć, da je smokva smokvasta op. ur.) a talijanske deputate zove „naši deputati", talijansku stranku — „naša istarska stranka". Sve ča on piše i govori od „Istrijanstva" to je sve samo talijanska sleparija zač svaki i najpriprostiji čovek zna, da jednega istrijanskega nacijona ni na svetu, nego da je Istra jedna provincija i da va njoj bivaju ljudi ki su po jeziku i nacijonu Talijani, Hrvati ili Slovinci, Dakle čaro je kako sunce, da Krstić vara ljude i da dela za Talijane ki ga za to i plaćaju, on dela samo da bi Talijani dobili našu podeštariju v ruki zač bi mu onputa dali kakovu službu prez dela i krešili bi mu plaću.

Krstić bi htel da pridu va našu podeštariju Talijani a la Costantini, Puović e compagnia bella, pak da se od našega komuna dogodi ča se je dogodilo od talijanskega kasina v Opatije. Nego će njim se ga dat! Za sve nas Vološćake i Opatijce bila bi najveća sramota, da bi nam va našoj kuće, va našem komune zapovedali privandrani Talijani dokle imamo mi domaći ljudi za to sposobneh i kapitani i albokati duhtori.

Tako vidite časte nas Talijani, oni nas drže sveh skupa da nismo vredni sami sobom zapovedat. I još se najde kakov domaći izdajica, kakov Mazzapadre i kakov Mazzapatria ki s temi našemi neprijatelji drži i proti domaćim sinom i proti našemu komunu dela. Sram ga bilo svakega takovega; bi zaslužil da se ga kamenuje!

Privandrani Talijani bi nas oskubli i odrli i napunili duga do grla pak bi šli od kuda su i prišli a mi bimo morali onputa gledat kako bimo dugi platili. Za to neka voda nosi ave Talijane Krstiće i Mazzapatrie! Ni jedan pravi Vološćak ni Opatijac nesme s njimi ni držat ni hodit zač svaki ki je s njima je neprijatelj Voloskega-Opatije. — Neka se Krstić hvali, da su svi mački s njim neka se hvali da su Opatijski Nemci s njim i z njegovemi gospodari. To će mu verovat morda stari Kampitelli ma drugi nijedan.

Mi ga još jedan put pozivljemo neka nam pove dvajset domaćeh Talijani na Voloskem i Opatije ki s njim drže neka nam nabroji dvajset Nemac, ki će s Talijani glasovat pak ćemo mu darovat jednu dužinu mudandi. — Neka zna on, neka znaju svi mački mladi i stari suhi i debeli, da su Nemci v Opatije dali nam poštenu besedu, da će s nam glasovat svi zvan četireh pet. Pa ako i ne bi nijedan Nemac s nami glasoval to nam ne bi još niš škodilo zač je našeh dosta za potuć sve Talijane i sve mačke. Aš tu kapijo Salo? A ti varaj i naprvo tvoje bedaste mačko i — kako si ga ti nazval — imbambinidega Škampitelića.

Schreiber i Krstić. Krstić je va predzadnjoj „tete" dal očitovanje da mu gosp. Schreiber ne prevadja na nemški ono ča je nemškega va „tetah" napisano jerbo da g. Schreiber ne stoji va nikakovoj sveze sa Krstićem ni sa „tetom". To more Krstić svojem mačićem povedat ma ne nam. Ako Schreiber ne stoji va nikakovoj sveze sa „tetom" i Krstićem zač je onputa Krstić hodil prvo svaki četrtak al petak jutro okole 6 uri k Schreiberu? Zač je te vižiti abandonal kad smo mi va „Narodnem liste" te vižiti de komplimento (!?!) kritikali? Zač se Krstić pelje Schreiberom a braceto? — Kamo ćeš veće sveze nego kada se s nekem a braceto pelješ, tu moraš bit jako „intimo". *Schreiber, c. k. porezni oficial, pelje se a braceto s jednem Krstićem za kega je c. k. kapitan Fabiani napisal i podpisal, da je vredan za beći učinit i takovo delo za koje se gre va pržun.* Neka g. Schreiber reče da se ni peljal s Krstićem po voloskoj rive a braceto ako ima kuraja! Pak ča ni to sveza? Ala Salo, salo da biš more palo, da ti more malo mozag posoli!

Gute freunde. Krstić vavek bloboće, da su Talijani najveći prijatelji Nemcem. Da vidimo malo kakovi su to prijatelji: Ovi dni je „društvo slikara" v Opatije poslalo va Lovran nemačke plakate, s kimi se javlja, da je otvorena izložba slika va Opatije. — Kada ti temu ne beše, to su ti po Lovrane svi plakati razkinjeni, a videli smo kade i sam stari podesta s palicom jedan takov plakat razkida. Va istinu jako „gute freunde" su to.

Malo više reda na lovranskoj pošte. Ovi dni je bila iz Senja poslana va Opric — pošta Lovran — jedna karta, na koj je bila štampana hrvatska trobojnica. Ta trobojnica bila je odkinuta na pošti. Oćo ve, da ne dobije ki god po prsteh.

Deputacija kod pomorske vlade. Subotu na 21. o. m. bili su naš načelnik g. Dr. Stanger i predsednik kure g. Dr. Glax va Trste kod prešidenta pomorske vlade, kako deputacija občine i komisije kure da preporuče vladi razširenje opatijskega porta. Gospod. prešident pomorske vlade obećal njim je, da će čim prej poslat v Opatiju komisiju da razvidi kako bi porat opatijski najbolje i najbrže povećal. Samo da bude brzo.

Pavillon ungaro-croato va Zertu v Opatije. Već su fundamenti za ta pavillon preko mesec dan učinjeni ale pavillona se još ni počelo delat. Ungaro-Croata valjada čeka da počmu slaba vremena pak da se ne bude moglo delvt. Vendar bi bilo skrajno vreme da se ta pavillon već jedanput dovrši.

† **Katarina udova Tomičić** u Voloskom umrla je dne 29. septembra u dobi od 77 godina. Pokojnica bila je udova za pok. Nadalom Tomičić bratom našega kapitana Viktora. Utorak sproveli su ju do hladnoga groba. Pokoj njoj vječni!

Krstić zgubil ligambi. Neki dan kada su ono deca na Voloskem tekla za Krstićem kako za divim mačkom, vapijuć za njim: salo, salo, on je, bežeć pred decom, zgubil jedan ligamb, ča mu ga je dala stara Jambrožija. Našal je pak ta ligamb mali Slocarićev, ki ga je stavil va šep i rekal: — Ću ga nest ćaće, neka s njim žukvu zaveže.

Lovranski Hotentoti. Neki dan je bila va Lovrane maša i uficij za pokojnega biskupa Šterka. Ni od strani podeštarije, ni od strani škole ni bilo blizu ni jednega. Hotentoti!

6000 krun za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru pustil je na svojoj smrte vrli domorodac pokojni Mate Kundek, načelnik Ivanić grada va Hrvatskoj. Lepa, prelepa je to pomoć za našu potrebnu družbu. A pustil je on u druge dobrotvorne svrhe još preko 250 tisuć krun. Bog ga nebeski pomiluj, i platil mu na nebo stostruko ono dobro ko je on učinil svojemu narodu.

Izdajica neda mira ni poštenim djevojkam. Va svakem broje one matuljske vrećini nać ćete kakovu otrovnu proti koj od naših divojak. Naše divojke ne trebaju od nas, da ih mi branimo pred jednim Krstićem a ne ćemo se mi pačat ni va divojke mačje stranke, za svem tem, da bimo i puli njih našli puno tega za reć.

Nego divojke su divojke — pustimo ih smirom. A kud i kamo više bimo mi mogli pisat proti drugem od protivnega partida. Zač i mi znamo puno, ma puno tega. Koliko bi na priliku smeha bilo, da opišemo, kako nisu Tortu nikako mogli nać na dan ženidbi? A za Tamara mislite da se ne bi niš našlo? A ča bi pak bilo, da iznesemo pred svet magari skriveno va pesmice — oni „amoretti" ča ih je delala s jednim uficialom neka gospa, ka danas sa svojim mužem z nemškim imenom najviše zabada nos va naše stvari? A za tu gospu bimo mogli napomenut i druge neke stvari, ke je delala po grotah, kada je bila divojka! A da iznesemo pak svakidašnje „barufe Čozote", ke se zbivaju va nekeh ter nekeh kućah na Voloskem i v Opatije! Puh i Durmeš te me valje razumet! A ča bi bilo pak da opišemo onega stoglavega talijanskega tovara, ki je abandonal na najgrji način onu brižnu šepicu? A one neke famoze jeložije na Voloskem? — Ej, ej, šiori Talijani, imamo i mi tega lepu vrećicu. Ćete da ju zispemo? Pačajte se samo va naše privatne familiarne stvári — pak ćete videt, kakovega vražjega svraba ćemo vam mi priskrbet. Provocirajte nas samo — pak ćete benj kašnje videt.

Partida ka slabo fini. U utorak jutro na 1. o. m. čekala su pred Internationalom na Voloskem dva fijakera jedan z Reki a drugi z Lovrana na svoje pašižere. Da njim bude vreme kraće počeli su igrat na karti. Kad je jedan od njih puno zgubljeval su se borme posvadili i prijeli baš grdo. Za sreću je onuda prošal stražmeštar od žandermerije z Voloskega i pozval ih je da miruju. Buduć nisu hteli poslušat peljal ih je obeh na kapitanat i onde ih je baron Schmidt odsudil svakega na 10 krun multi. Slano ih je koštal ta špas.

Krstić piše za ćuki ma ne za ljudi. Mi smo va zadnjem „Narodnem liste" pisali kako su Talijani va diete istarskoj zakrivili da se neće ovo leto delat električni tramvaj budući da su mogli pitanje od garancije rešit još meseca julija i tako da sama provincija zame na se tu garanciju. — Krstić pak va zadnjoj škovacere piše da smo mi proti električnem tramvaju za svem tem da će ovi kraji imet toliko koristi od njega. Dakle za to da mi krivimo Talijane da se ta tramvaj neće ovo leto delat, za to smo mi proti tramvaju. To je logika. Briga Dr. Salo za logiku on zna, da su njigovi mački ki čitaju „tetu" pravi ćuki pak ih lepo za norca ima. Pravo njim stoji!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru Na mjesto na lies pok. Katarine udove Tomičić darovali su gg. Viktor i Ljudevit Tomičić za družbu svaki po k 20 u ruke družbinog blagajnika. Ivan Vlah Vicić predao nam je k 1 i 20 za družbu kao čisti dobitak od razprodanih razglednica prof. Spinčića. Iz Mošćenicah primili smo k 11 za družbu sakupljenih kod veleč. g. župnika prigodom njegovog imendana. Gospodjica Jelisava Šepić predala nam je za družbu k 1 kao globu plaćenu od g. M. J. što nije imao družbinih žigica a 40 fil. kao ostatak od razprodaje kratkih devetnica. Živili!

Mali razgovori.

J. Si čul, Mate, onu novu?

M. Ku to, zač se ih svakakoveh čuje?

J. Salo da je zel na fit „Villa Margit" puli Škrbić.

M. Je vraga on zel!

J. Je, ja nego samo za pijano vreme i kada je kakova nevera in višta.

M. Sada je kapim. Za to je Salo pondeljak večer puli Skrbić s Lumbrelinom kuntrat delal a Mazzapadre je bil svedok.

J. Ki terno!

M. Je brate!

Ča je novega po svete?

Austrija. Kako smo već javili Staro- i Mladočesi su se složili va tem, da će složno delat i birat puli izbori za zemaljski sabor. Ta njihova — makar i privremena sloga — bila je potvrdjena na skupščinah, keh su imele obe stranke zadnju nedelju.

Parlamenat va Beče otvorit će se na 17. ov. meseca.

Va Ugarskoj su danas počeli izbori. Tamo se je već i do sada prolelo puno krvi — a bit će tega i još. Ti izbori su za nas od velike važnosti. jer će ovaj put unići u sabor nekoliko zastupnika slovačkega naroda — naroda, ki je va Madjarskoj tako proganjan, kako i naš narod va Istre.

Francezka. Va toj se zemlje ne govori i ne piše o drugem, ako ne o ruskom cesara i cesarici. ki su Francezku počastili svojim posjetom.

Englezka. Mali sultan u Marabuku va Azije dal je Inglezom vele slobošćine va nekeh porteh, ki su podložni turskemu cesaru. Turska je na to skočila i poslala nekoliko bataljuni soldati pred mesto Koveitu. Nego i Inglezi prete sa svoje strani, i tako ne bi bilo nemoguće, da se danas al jutra Inglezka zaplete va gveru s Turskom. A ja da bi otela, da oni brizni Buri malo odahnu.

Italija. Jedan otac va Jakine je ubil sina sa 24 kortelade. Jedna mat va Bologne je obesila svoje dete. Jedan otrok va provincije „Emilije" je poubil jedno 10 malic, pak njim je mrtva tela skril na sofite. Lepa zemlja lepi ljudi!

Transval. Kičener ne more predobit Bure sa sabljom i s puškom v ruke, pak bi ih rad pokorit na drugi način. On je odredil, da onem Burom, ki se ne pokore do 15. setembra ima se sekvestrat sva imanja, kuće i zemlje pa ih prodat na inkant. Tako delaju samo najgrji divljaci. Nego uza sve to Buri se ne boje, oni su odlučili tuć se do zadnje kapi krvi. Oni se nadaju va Boga i va vječnu pravdu. To je lep i vredan narod. Pomislite si, da va celo vreme ča traje ovaj nesretni rat, još se ni našal mej njimi jedan Krstić ki bi bil izdal svoju domovinu i svoj narod pak prešal k Inglezom, kako je on plaćeni Bedintar z Matulj zašal za plaću mej Talijane.

Zavod sv. Jerolima va Rime.

Neki dan je profesor Randa va „Novoj presse" pisal odlučno proti odsudi talijanskega suda, ovi pak je dni znameniti Hofrath Dr. Vatroslav Jagić pisal va nemškem liste „die Zeit" o nepravici ka bi se otela storit Hrvatom. Bi reć, da Talijani već sami vide da su storili velu kapelu, a ne znaju kako bi to popravili.

Javna dražba.

U sriedu dne 9. oktobra t. g. na 8 ura u jutro biti će na Voloskom inkant od mobilije koja pripada Ivanu Juretiću bivšem c. k. esekutoru.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šiљu se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 41. Volosko-Opatija u četvrtak 10. listopada 1901. God. II.

Prodana štampa.

Kad su se počeli foji štampevat bila je njihova svrha plemenita: branit pravicu i prosvjetlit puk. Foji su imeli da puk, ki ih čita dobremu vade i da ih na dobro napućuju. Vremenom i nagovaranjem nepoštenih ljudi su i neki foji svoju plemenitu svrhu promenili. Na mesto puk na dobro napućevat počelo se je puk slabemi naukami napeljevat na krivi put bezboštva i pokvarenosti. To se je dogodilo onda kad su oni, koji pišu foje počeli pušćat z vida plemenitu svrhu štampe i postavili se va službu zlata; kad su se počeli prodavat za beči.

Prodana štampa je najhuje zlo na svetu. Čovek, ki piše foji za plaću i samo misleć na dobitak, će za beči učinit svako zlo. — Juda je za trejset srebrnjaki izdal i prodal svojga meštra a prodani novinar izdat će i prodat za jedan srebrnjak trejset puti svojega Spasitelja. Podkupljeni foji su prave hijene, koje podkapaju poštenje i sreću familija, koje uništuju slobodu naroda. — Joh ti ga narodu va kem hara ta kuga! Podkupljena štampa ne pozna grižnje savjesti. Ona se uvuče u familije da odkrije kakovu tajnu pak da ju hiti va more javnosti. Takova štampa nima mira dokle ne posvadi sve i svakega dokle celi narod med kem širi svoj otrov ne potruje. Svaka i najgnjusnija stvar, svaki i najveći škandal je takovoj štampi dobro došal samo ako iz tega more imet kakovu korist. Va istinu slaba i podkupljena štampa je najjači otrov za pokvarit poštenje, za uništit veru jednega puka.

To znaju jako dobro naši neprijatelji Talijani pak su zeli va svoju službu par ljudi, ki putem podkupljene štampe puk mute, varaju kvare odvraćajuć ga od Boga i napastujuć ga da postane izdajica svoga roda i jezika. — V Istre zeli su Talijani va svoju službu poznatega izdajicu, ki va svojem foje kega Talijani plaćaju, na najnepoštenieji način vara i krivo napućuje samo da puk smuti pak da onputa Talijani smućenem pukom vladaju kako i bezumnom živinom.

Va Dalmacije plaćaju Talijani jednega drugega izdajicu ki va nekakovem „Pravem Dalmatincu“ isto tako puk vara kako „Salo“ ovde kod nas va svojoj „Tete“. Ako će Talijani va jednoj občine smutnju storit samo mignu „Salu“ a on valje počme mešat dokle ni smutnja gotova. Hoće oni učinit nemir va jednoj familije opet mignu Salu a on ti valje počme pisat proti pojedinem članom te familije zlo i sramotu dokle ne pride do svadji.

Ovi dni se je dogodilo da je napisal proti jednoj čestitoj domaćoj familije takovu jednu stvar da se je svakemu gnjusilo. A znate zač je to storil? Zato zač su mu neki neprijatelji te familije platili za to osam krun. — Dakle za osam krun „Salo“ poštenje ljudem zimlje. To vam je vidite proklestvo prodane i podkupljene štampe. Njoj je jedini cilj i svrha: trbuh. Poštena štampa mora odkrivat svetu sleparije i prevarstva podkupljene štampe Još je ljudi. ki ne vide dalje od nosa, i ki sve veruje ča njim budi ki dotepuh lopov i izdajica bloboće. Nam će bit uvik prva briga da našemu puku dokažemo kakovo zlo je podkupljena štampa, kakovi lopovi su oni novinari ki se puste podkupit!

Dopisi.

Iz Cresa. Iz Cresa pišu nam: Štovani gospodine uredniče! Nije pravo da mi Cresani vavek štijemo Vaš mili list, a pak da mai se činimo čuti jesmo li živi al mrtvi. Pa danaska mi je prišla va glavu volja pisati Vam, da almanko znate da smo živi, premda bi naša vlastela htela nas viditi sve mrtve, pak namestiti va našim kućam Čozote za moći reći, da je ovo talijanski grad.

Ma sada valja da Vam povedem kako mi je prišla ova volja.

Čera sam našel jeden mali foj, ki se zove „Giornaletto“ a izlazi va Puli. Kad sam ga našel, u sebi sam rekel, lepo si mi došal za zamotati sardele! Ma kurioš kako sem, htel sem videti ča on govori, pa lepo stavim na nos moje očale, sedem, a pa malo se prvo i raztegnem, pa počmem štiti. Ma nu! prve rieči ke su mi pale pod oči bile su: „Città Cherso“. Sajeta! rečem va sebi ča je ovdi „Cittá Cherso! Uprem boje oči, jer su mi očali bili zamazani, pa će imam viditi? Smijte se moji dugotrpni Cresani, ako se ne ćete razjadit. Čujte! Čujte! će sem imal štit! ma samo da se ne razjadi „Teta Jambrožija“. — Evo će: „Comitato inaugurazione busto Dante, Pola. „Città Cherso condividi odierna solenne inaugurazione busto a Colui che Quarnero mirò e lui auspice inneggia sorti nostre migliori. „Il podesta“.

Brum bum! Ja dulje nisam kapil će ovo sve hoće reći, jer moja mati mene nije talijanski naučila, pa sem pital do drugih, nek mi špjegaju.

I evo kako su mi špjegali:

„Odboru umišćenja podparsija Danteva Pula. Grad Cres pridružuje se današnjim svečanim umišćenjem pod parsija onomu, ki je Kvarner pomotril i ki je udelal da mi težimo bojoj našoj sudbini. Načelnik.

Ma da nisu vražji! Pak da ne znaju lagati! Govore u telegrafu da se naš grad u nedelju veselil, jer su va Puli odkrili monumenat Dantu. Ma ki je od tega će znal? a manje temu se veselil? Ma i da smo znali propio bi se za to veselili, a još manje poslali telegraf. Forsi nimamo siromahe kima deliti beči? a svi smo siromahi i brat isti podeštada, ki je daleko od kaše komuna. Ej vlasteli vlasteli! Vi znate tratiti beči za telegrafe, za legu i još ki zna zač, a na siromahe kako mislite? Vi ih znate i za lakat uhititi i baciti jih van komuna, a i pokla reći im! se volè riccorer, riccorè ala corte dei cani“.

Ovako je bednim nami.

Ma još nisam finil. Još ću jednu reć. Va telegrafu, kega su dunke poslali va Puli vlasteli, govoru, da se grad Cres veselil (marameo!), jer su udelali monumenat Dantu, ki je videl Kvarner — forsa kanočalom iz Ravene! — a još onomu čigovim delom mi težimo boljoj našoj sudbini! Ma kako je to kada mi nit poznivamo toga Danta? Pa ča je nami stalo da je on videl Kvarner. Da bi svakemu ki je videl Kvarner udelali monumenat, i za svakega poslali telegraf, ki bi nam dal toliki beči? A još govore va telegrafu da je Dante udelal da mi težimo boljoj našoj sudbini? Vero niki! Ma forsi će mislit naš podeštad, da mi težimo kojoj našoj sudbini, to jest da želimo kako i on i kumpanija, ostavit dobrega našega Cesara i poć pod Italiju za jesti kapulu? Ma znajte šior podeštad, da mi tega ne ćemo, pa zač ste poslali onaki telegraf? Nebi bolje bilo da ste ono 78 šoldi podelili komu siromahu, pa almeno i ćoravom Petrisu, ki stoji va Veji? Ma valja reći da vero govori podeštad va telegrafu, da mi iščemo boju špicialmente od nekog vremena boju našu sudbinu i za to svi bežimo od Cresa.

Ma ki je delal da mi iščemo boju našu sudbinu, forsi Dante? A ne ma filoksera koja nam je ugrezla lozi! Mogli ste dunke šior podeštad telegrafati filokseri, jer nam je udelala da iščemo boju sudbinu! Pa da nisu pametni? Valjalo bi njim poslat dekoracijonu do kartuna!

Ma će pak mislite kurijoži da naša vlastela ne bi telegrafala i filokseri, da bi znali kamo im je komitat? Stalno bi i sudite! Prvo filoksere hvala Bogu smo stali dobro, imeli smo sve naše potrebice svi smo ostali doma i mogli živeti. I to našim siorima je bil trn va oku, jer su videli da mi već nismo imeli potrebe od njih, ma oni od nas, pa su znali da nas neće za koronu ili za pijat makaruni kupiti, pa to ih je peklo!

Ma forsi će „šiora Jambrožija“ reći, eh judi creski kako ovi inventuju stvari, ne verujte da su vaši vlasteli taho hudi.

Ne verujete? će vam se para? Jadna je tako plaćena od vlasteli pa valja da tako piše.

Ipak čuj „šiora Jambrožija“ ako nisu hudi i gore od hudi, pa sama sudi, tvojom pametnom glavom!

Jeden dan kada je već bila filoksera va Veji, a va Cresu ne, jedan od vlasteli creski, kada je bil na otoku Veje pital je jednoga Vejota, koje zlo dela filoksera, a kada je Vejot u istoj kampanji pokazal ča ona dela, on se je pak razveselil — Bog

PODLISTAK.

Kopriva i glogi.

Posvetil „Mačkom“: Špigulić.

Lane negde našal je neki pul Jambrožije va oštarije va palente jednu krpu, pak se za to valje potužil Krstiću. On se pak na njega otrese:

— Ča mislite, da će vam za deset soldi dat sve svoje mudandi i stomanji!

Lane negde na Petrovu bil je Sušanj zašal preko škarpi, aš ni bil trezan. Neki ljudi su ga tamo našli va grabe svega potučenega i polomljenega, pak su ga morali na čiverah doma zanest.

Po pute njim se Sušanj srdačno zahvaljeval govoreć:

— Prosit ću dragoga Boga, da vam morem ča prvo vratit to dobro, ko ste mi storili va jednakeh okazijoneh.

— Gospa Karla, račun!

— Porcijon pršuta, dva kruha, sir i tri kvartini s vodum je skupa dva fjorina i trejset i jedan solad.

Gost, komu je telo slabo prit: Gospa, morda ste se pomutili.

Ajbo! Račun je jušto toliko i to — prez stekadenti.

Kada je videl gost. da ni druge sante Marije, ako ne platit, dà njoj ča je pitala pak njoj onda reče:

— Dajte mi sada jedan bušac.

— Bušac? — zapita va čude gospa Karla — E, šijor, dove semo! — Pak zač pitate jušto bušac?

— Aš me je sve strah, da se već ne ćemo nikad videt — ovde.

Pitali su negde Franinu, kako živi sa svojum drugum ženum.

— Hm, baš veselo — odgovoril je Franina.

— Stvar kurijoža — čude se neki — aš deju ljudi, da živete jako va nemire.

Baš za to. Aš kada va me lonci hita ako me zadene, veseli se ona, ako pak fali veselim se pobognji ja i tako se veselimo malo po malo oba.

Negde bil je Nino zasekal nogu, pak zač mu se je ona napulitanska sukrirčina na zlo zela, šal je va špital. Duhtori su storili valje konzultu, pak su mu rekli, da mu treba nogu odrezat, ako ne — da će slabo pasat.

— Ajbo! — reče Nino. — To pak ne. Ča bim ja potle s onem drugem postolom?!

Ni dugo tega, da su negde va mačjarije ozidali jednu šternu. Kada je bila gotova, trebalo ju zmerit ako je dosta bumboka. Nego poj vraže k vragu nigdere nisu mogli dobit tako velike meri. Tuhtali su i tuhtali, kako bi to zmerili, dokle se najzada kapo Ružić šegavo zmisli.

— Pobogњi ljudi lahko za to — reče veselo, kako da je sto tisuć dobil na lot.

Stavi preko grla od šterni jednu mljavu pak reče, da će se jedan obesit za mljavu, a drugi sve jedan drugemu za nogi, dokle taknu fondo. Tako i store. Ružić, kako najpametneji, prijel se je za mljavu. Kada jih je već pet viselo, počele su Ružiću popuščat ruki, za to njim zakriči:

— Ljudi držite se dobro da ne padete aš ja bim malo rad ruki oslinit.

Kada je tel opljuvat ruki, bljusne sveh pet kako pet hljustin va šternu.

— Pobogњi ni inžinjeri ne bi ju brže zmerili — govoril je Jožina, šlatajuć svoja rebra. —

Pred kakoveh petnajst danak peljal je Žukvarić na svojoj kripićini vreću zobi. Putem trefi ga Ivak, pak ga zapita ča pelje va vreće.

— Zob — reče mu Žukvarić tiho na uho.

— Zač tako šapćete? Ter ni tra kuntraband s dinamitom — čudil se je Ivan.

— Žukak bil i dinamit! — jadil se je Žukvarić — za to govorim tiho, da me konj — ne čuje.

mu prostil! — jer reče: eh! kada će ova bol prit va Cresu, da tako kopač bude više podložan i da nas više sluša!

Nisu dunke „teta Jambrožija“ hudi i gore nego hudi, kad im je bilo žal da smo stali dobro? Kada su želili da osiromašimo za kupiti nas lahko, kada su votaciuni? Viš „teta Jambrožije“ kako su dobri da bi nam mogli i kožu od tela bi nam izvadili. Bili dunke imela srca — ako ga imaš — reći nam da za nji votamo? Znaj da su nam brzo votacijoni od komuni, pa ti čini tvoj dover preporučiti i hvaliti nam take ljude, jer će dati i tebi koju koronu, ali znaj da te mi ne ćemo slušati, samo te molimo, da rečeš našoj vlasteli da telegrataju filokseri, jer ona dobro „miro città Cherso“ i ona: auspice inneggia sorti nostre migliore“. Će vam se [illegible]! Brus.

[illegible]kog sela. Rovinjsko selo na dan Sv. [illegible] od Ružarija. Činjeni gospodine uredniče! Ponizno prosim, da date malo mišta u cinjenem našem „Narodnem Listu“. Slušajte ljudi božji a mislim da i sami znate kako nas Italijani kolju i nam kruh iz usti zimlju.

Rovinjska gospoda nam plaćaju sada grožje po jedan šoldin samo da moru na istom dobit do 15 šoldini po kilu. Mi siromahi kmeti usiljeni smo prodati Italijanom grožje jerbo smo njim dužni pak da ne dilamo kako će oni hitili bi nas na cestu. — Jeli to duševnost? ne nije nego je proklet-stvo. Čujte dragi čitatelji ča se je dogodilo. Jučer jedan kmet doša je u Rovinj prodati grožje kako ga moraju skoro svi kmeti okolo Rovinja doći ga prodat u Rovinj. — Dođje k njemu jedan markant i praša ga: po čim prodavaš to grožje? kmet odgovori; po četiri šoldi; a markant na to: ni po 2 ti ga ne platim. Prodavač mu na to reče: zamite ga po jedan šoldin, a trgovac odgovori: peljaj ga na pežu. Čovik obrne voz i gre puli mora i shita sve grožje u more.

I jednomu drugomu kmetu je trgovac ponudija 1 šoldin po kilu. Kmet je trgovca prijavil oblasti Rovinjskoj i na to je oblast odsudila merkanta na 50 krun multe. Čudno da je i to rovinjski magistrat učinija. Sada vidimo mi kmeti kakovi su nam prijatelji Talijani. Vi rovinjski Talijani vavik govorite da mi kmeti nigdar ne budemo vaši sočali. Nego vi greste za tim da mi to postanemo Ovo lito nam plaćate grožje po jedan šoldin drugo lito ćete nam ga platit po pol šoldina treto lito morat ćemo njim ga dat za niš. Slušajte dragi seljani! čuvajte se talijanske gospode kako od vraga! Sad kada budu izbori za juntu proklet bija svaki oni čovik ki vota za Talijane. Niste čuli neki dan kada su rovinjski poljodelci vikali: — Živio Laginja? A vi da ne ćete štovati svoju rodnu mater? To bi bila sramota za takove ljude. Zato neka svi naši ljudi slovinske krvi kod izbori za juntu votaju za naše slovinske ili hrvatske deputate. U to ime pomozi Bože.

Berka šla je jedan put v Reku znet jednu škrbinu od zuba, pak kako ni duhtoru bilo lazno, dala se je v ruki njigovemu pomočniku, nekakovemu školanu. Školanićina ne znam se namural va oni njiji brčići, al ča, znel njoj je zabivši, brate moj dragi, dva zuba. Kada je to ona opazila, počela je po kamare sakomantat, da se je sve treslo. On pak ju je miril i govoril njoj:

— Gospa kalmajte se i platite mi za jedan zub. Aš ako vas čuje gospodin, ćete morat platit za obadva zuba.

Negde se je Kogoma igral s svojem malem, kad na jedanput zdigne mali visoko ruku, pak zapita oca:

— Čaćo! Kada budem ovako velik, jur ne ću već onda bit mal.

— Ne — reče Kogoma. — Onda ćeš bit jedan veli tovar.

— Ča ne — pita naprvo mali — tako kako si ti sada?

Ča piše „teta Jambrožija“.

Hrvatska i Italija. Plaćeni talijanski furišac bi otel dokazat da je Hrvatska—zemlja od svega zla na svete, dočim Italija, da je „jardin Europe“ — pravi raj zemaljski. On piše da je va Italije jedno velo družtvo od 100 tisuć članih delavac, ki išću da se delavcem poviše žurnadi. I to je njemu jedan dokaz da je va Italije bolje nego puli nas.

Ali plaćeni Bedintaru, ča ne znaš, da kada bi delavcem tamo dobro bilo, da im ne bi trebalo delat takova družtva. Za ča? Za tem pak sam priznaje, da su priliki delavac va Italije jako lošе, a isto je tako i kmetom osobito južn Italije, ki da gusto puti delaju rebilioni proti gospodi i guvernu Ča je i to dokaz da je va Italije bolje nego puli nas? Onputa govori, da je razbojničtvo izkorenjeno, samo političko razbojničtvo „Maffia“, da još cvate va Italiji. Je i to jedan dokaz da je va Italije bolje nego puli nas? Pak kako more on reć, da je va Italije izkorenjeno ono drugo prosto razbojničtvo? A Musolino — kapo od briganti ki je pravo za pravo pravi kralj Italije, zač ga se sve boji kako i vraga? A Kalabrežki, romanjolski, napulitanski, abrucski tati i banditi? A Sicilijani? a Jenovezi? Nima te vojske, ka bi ih ukrotila. A zač ne? Zač ondešnji Talijani nose već va sebe klicu opačine, zločeštarije i lupežćine.

Nadalje Bedintar hvali onu uredbu od talijanskeh sočali. On govori, da gospodin da kmetu seme, zemlju, pak da mu kmet kašnje da va bečeh ča mu gre. Ja ma Bedintar ni povedel ča kmet da svojemu gospodaru, a on ni to rekal za to, zač ga je bilo strah. Niš ne ostane kmetu — niš ni prebijene pare, a da je temu tako dokazuje nam to sva ona sila oko 100 tisuć Talijani, ki moraju svako leto bežat z Italije da po svetu zapekljaju za palentu.

Najzada pak govori Krstić, da svemu zlu va Italije ča je krivo to, ča se je ona od mala združila i slobodna postala, i za to da ona mora muzt i gulit svoj puk, ako će bulat kako jedna vela potenca. — Je i to morda dokaz, da je va Italije bolje nego puli nas?

A sada da vidimo malo, ča on govori proti Hrvatskoj. On govori, da on zna, zač da ga poviest uči da je Hrvatska zagušila svojega kralja Zvonimira, ki da ju je proklel do sedaudesetega kolena. Krstić laže, da ga to poviest vadi.

Prava poviest niti ne zna za to, to je izmislel narod, ki to poveda kako se povedaju dece štorije od štrigi i kudlaki. Pak da bi se i to bilo dogodilo, od tega je već prošlo kakoveh 800 let dočim mi znamo, da je komač leto dan pasalo od kada je Italija zagušila svojega dobrega kralja Umberta. a pred tri leta našu predobru kraljicu tako da je Italija od teh dveh žrtav prokleta najmanje do 150 kolena. Za tim govori, da on zna, da Hrvatsku vežu osamstogodišnje verugi magjarske. Hrvatsku ne vežu nikakove verugi. Ona je pod očinskom skrbi našega premilostivega cesara i kralja Franje Josipa I. i samo kakov trubilo, kakov lažljivac, kakov svinja bi mogal reć, da bi Nj. Veličanstvo naš predobri Cesar mogal pustit da mu je jedan njegov narod va verugah vezan.

Nas pak poviest uči da su Hrvati učinili s Magjari jednu pogodbu, s kom su se vezali od vremena do vremena da će za neke posle trošit zajedno, dočim da će se va nekeh drugeh stvarah upravljat posvema slobodno. I tako se je i dogodilo, tako da je Hrvatska, kako nijedna druga austrijska zemlja očuvala svoj jezik va sveh upravneh uficijeh. U ostalom, Hrvatskoj je na volje prekinut ta savez i tu pogodbu — jer je upravo svinjska laž, da je hrvatski narod nerazrešivim zakonom vezan na Magjarsku.

Iz tega se vidi, da je Krstić veli i trubasti injorant nezmalica, ki ne zna ni ono malo, ča su ga va školah učili. A najveće svoje neznanje i trubastariju pokazal je on z onemi besedami, kade govori da su va Bečkem novem meste odrubili glavu Petru Zrinskomu i Mikuli Frankopanu. Nije ono bil Miknla, ne, nego Franc, Franc, Franc. On da zna, da su sve službe va tujeh rukah, a da Hrvati moraju poć okole prosit kruha s torbicom na ramene. Da ga ja pitam malo, keh je on više videl prosit okole Hrvati ale Talijani a? Na to neka malo odgovori.

A sada predjimo na davki, na tega drvenega konja, na kem naši neprijatelji najviše jašu.

Va Hrvatskoj da se plaća na sve. — Dobro je. Mi poručujemo onem, ki Salu veruju ča on frlje, neka gredu samo preko mosta, ale do Bakra, pak neka zamu v ruki librić od franjki pak da vidimo kade su plačila veća tamo ale pak ovde! Va Hrvatskoj se ne plaća ni solda na školsku decu, dočim se puli nas, hvala Talijanom, plaća na svako dete po 6 krun. Je tako, ale ni? A kade su druge štibre, kade adicionali, kade porezi na dohodki itd. itd.

Zatim Krstić piše ove besedi: „Od Zagreba napram Zaprešiću, napram Karlovcu, napram Križevcu oko ti se pase z lepemi senokošami, s krasnimi umejki. Isto, još lepše ti je iza Slemena va hrvatskoj Švici — Zagorju. Človjek bi mislel: **Hrvatska je raj zemaljski.**“ To je napisal Krstić, i ja ne znam kako mu je to pobeglo. On je valjda mislel, da piše va ono vreme, kada je bil još vatreni Hrvat. Nego tu se je valje za jezik ugrizal; spametil se je on, da mu Talijani davaju 100 fjorini na mesec i valje je temu dodal, da sve one zemlje tamo su od Jelačići od grofi Erdödi, Draškovići itd. a siromah kmet da nima niš. To je laž — tamo ima kmet za se još i previše dobre zemlje, a ima ih i z debelimi takujini, da ne bi ako ne oni, ki pridu k nam s prasci. Altroke oni gladni talijanski štanjaroti!

A ča se tiče grofi Draškovići, Jelačići i drugeh ti su neč i storili za puk — a mi pitamo sada Krstića ča su storili za našega kmeta oni marchesi Polesini, oni Sottocorona i oni drugi istarski bogatuni ki imaju ona silna imanja va Istre na keh mora naš težak mučit se i krvavim se potom potit, ako će od gospodara dobit koricu kruha.

Još jednu besedu na kraju. Hrvatsku je lepa i bogata zemlja to je priznal i sam Krstić, ki je tamo puno let živel, i kade bi bil mogal i danas lepo i dobro živet, samo da ga je bila volja delat. Nego njega ni bilo volja nikada niš delat, on je bil od vavek nedeluta, niš koristi i frušta, njemu je delo smrdelo, on je bil svagde vela lenčina, schivafadighe, ki ni gledal nego kako bi manje delal a više dobival. I za to se je on hitil va službu od Talijani, zač je znal, da će mu bit dosti na setimanu napisat dve tri besedi proti Hrvatom i već će dobit od Talijani sto fjorini. Ma reć bi, da mu je i to prokleto, zač mu za svem tem mora stara Jambrožija kupovat stomanji i mudandi.

* * *

Krstić ne misli pod Italiju. On nam poručuje, da neka najdemo jedno slovo va njegovoj smrdejuhe odkuda bi se moglo razumevat da on misli pod Italiju. Na ovo mu imamo da odgovorimo troje: Prvo, mi znamo da Krstić ni tolik tovar, da bi šal o tem pisat, kada zna, da bi ga valje inkapotali i spravili va Gradišku fažol jist. Drugo, ako ne misli on, misle to oni ki ga plaćaju, i kem on pripravlja put i to otejuć ili neotejuć — to je sve jedno.

Treće: Mi znamo, da bi mu smrdelo poć va Italiju. Ča misli on, da Talijani ne znaju, da je on leta 1896. pozival sve Hrvate i Slovence, da neka njim z drvom potuku „braću“ v Istre.

A smešno je ča ono govori, da on ni ni Hrvat ni Talijan, nego istarski Slovinac. Toliko jist, koliko je on Slovinac. Neka pokaže mesto v Istre kade se je rodil, ako je vredan! On da je istarski Slovinac! A nisu ni dva meseca, od kada nam je dokazeval, da je on Liziriti, ale Midiriti, Miriditi, ale ča ja znam, kako se sve zovu nacioni, keh je već Krstić promenil.

I još neč. Krstić spominje nekoliko puta i to, da je on Austrijak i da on dela za Austriju.

Z jednom besedom, on i svi Talijani veli su Austrijaki. A znate zač je to? Za to zač su blizu izbori. Kada god su izbori blizu Talijanom je samo Austrija na usteh, kada pak izbori projdu onputa: — Addio Austrija.

Zato je škandalozno ono ča na kraje govori: „Pustimo Italiju i Hrvatsku, a ljubimo našu Istru“. To on govori, a kada bude treba glasovat za Bennata on će silit svoje mačke da za njega glasuju, ako prem se zna da Bennati ne misli ako ne na — Italiju.

* * *

Dr. Rybarž i — štanjari. Poznato je da je Dr. Rybarž velezaslužni slovenski zastupnik va Trste ustal na sedute proti bezobraznosti tršćanskih štanjara, ki nisu šli na sprovod pok. biskupa, akoprem bi biii morali poć. Kad su to čuli oni viljaki štanjari skočili su trejset od njih na njega samega. On se je branil kako je mogal — pet od njim je zasvetil svakemu po jedan takov vritnjak, da se je va njih sva žigerica obrnula. Najzada je šal vanka. To piše Krstić va zadnjoj „tete“. To se zna on brani tršćanske štanjare, ma zaludo, ki a bú a bú — piú val un drž, ke cento piglia to je stara stvar — i ja sam uvjeren, da Rybarževi vritnjaki vrede puno više nego svi zajedno od oneh štanjaroti.

* * *

Krstić i sud va Trste. Krstić se hvali, da intanto njemu va Trste sve dobro pasuje, tako da su mu i neki dan dole hitili oni 3 dni pržuna, na ki ga je odsudil sudac na Voloskem. I Krstić nas pozivlje da neka to javimo va naš „Narodni list“, ako imamo obraza. Evo, mi smo to učinili. Mi ćemo još i ovo reć: Slava sudu tršćanskemu, ki se onako lepo i srdačno skrbi za inocente ljude kakov je Krstić i ki čini, da se Krstić vavek zadnji — smeje kako to on piše va zadnjoj „tete Jambrošije“. Slava slava, slava!

De resto da je na moju, Krstič ne bi bil nikada odsuđjen. Pitate zač? Zato zač kada je Krstić va pržune on onputa piše svoju šmrdejuhu va onem dime od fažola, pak ju onputa mane šošta, da ju analizam.

* * *

Šior Bortolo brontolon. Krstić se jadi, da je pulicija neki večer zaprla starega Bortola fjorentina. Će ona još, ako ne bude stari Bortolo znal držat jezik mej zubi. —

A laž je ono ča govori, da je stari Kalabrez Fiorentin bil nedužan. Da je tako ne bi ga bil odsudil sud na Voloskem.

Voloska občina. Krstić piše, da mu iz Labinja javljaju, da će Volosko brzo past va ruki Talijanske. A mi odgovaramo: da će Labinjani još puno gresti kapuli pojist a Krstić da će još puno duzini Jambrožineh mudandi razdret prvo nego to bude.

* * *

Dragi čitatelji i čitateljice moje. Imel bim Vam ja dopovedet još nekeh drugeh stvari, ke se tiču nekega praščini va Laniščah. Ja bim mogal i njemu ča god zapaprit ma verujte mi, da kada se čovek bavi nekoliko vremena s jednim Krstićem, da mu ne pride a ma baš nikakova volja, da se gre pačat s jednim takovim individuvom. Pustimo mi njega neka se on lepo s decom zabavlja — — — — — — Pustimo ga — on će navadit Čiće puno stvari — — A vi pitate: — A kakove su to stvari, ke će on navadit naše Čiće?

Storite jedan skok do Mošćenic, pak ćete već doznat kakove su to stvari . . .

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu ništ promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

☞ Naše prijatelje ki primaju „Narodni List“ a nisu ga još platili, prosimo, da nam ča prvo moguće pošalju predplatu. — Mi imamo velege potroška pak ako nam se ne plati predplata ne moremo ni mi tega potroška platit. Za to neka nam valje svi pošalju ča nam duguju. ☜

Aus Abbazia erhalten wir folgende Zuschrift: Geehrter Herr Redacteur! Ich bin nicht gewöhnt mit Herrn Zeitungsredacteuren Bekanntschaften zu machen, kann aber heute nicht umhin, Sie ein wenig zu belästigen. Bitte daher ein wenig Geduld, ich will mich kurz fassen:

In keinem Curorte unserer Monarchie habe ich soviel arbeitslose Leute gesehen als in Abbazia. Wo liegt der Grund?

Wie kann die Behörde, die das angeht, dulden, dass Leute wie z. B. ein gewisser H. schon durch drei Jahre arbeitslos in Abbazia spaziert? Wovon lebt er? Mir ist bekannt, dass er bei Gericht geschworen hat, nichts zu besitzen und dass er unlängst wegen Uebertretung des Betruges abgeurtheilt wurde.

Herr Redacteur! In Karlsbad, Marienbad, Ischl usw. lebt ein H. keine zwei Monate lang, denn er müsste gehen, warum hier diese Gnade?

Wenn dieser Mensch wenigstens in Frieden leben könnte, soll er in Gottes Namen vagabundieren, aber er kennt keine Ruhe. Politik, Verleumdungen ist sein tägliches Brod.

Kaum vor einigen Tagen hat dieser Mensch über den hochverdienten Herrn Landeshauptmann-Stellvertreter und Bürgermeister des Curortes Abbazia in einem öffentlichen derart geschimpft, dass er von zwei Herren zur Ordnung gerufen werden musste und wenn dies nicht geschehen wäre, so hätte ihn ein stiller Beobachter auf die Gasse gesetzt.

Ich frage nochmals, wie kommen denn wir dazu, dass dieser Mensch in unserem Namen diese Politik treibt? Wir wollen in Frieden leben, sind mit der jetzigen Gemeindeverwaltung sehr zufrieden und vollkommen einverstanden. Wir rathen daher dem ewigen Krakehler von ganzem Herzen, er möge sich um einen Posten umsehen und etwas Anständiges beginnen und uns deutsche Abbazianer mit seinem Blatt und Politik in der Ruhe zu lassen.

Ein stiller Beobachter.

Anmerkung der Redaction. Die Beschwerde unseres Beobachters ist vollkommen begründet. Arbeitsscheue und arbeitslose Individuen sind gewöhnlich gemeingefährlich und als solche dürfen nicht in einem Curorte geduldet werden. H. ist nicht der einzige Krakehler in Abbazia, es gibt deren mehrere, die mit dem berüchtigten Salo in Verbindung stehen. Auch Salo hat kein Vermögen, keinen Verdienst, hat bei Gericht geschworen, nichts zu besitzen, sät Unfrieden in unserer Gemeinde, in welcher er nichts zu suchen hat, und doch wird er von der Behörde protegiert. Warum dies geschieht, das wissen wir, aber wir dürfen es nicht sagen, sonst würden wir confisciert werden . . .

— Talijansko sleparije. Piše nam: Volosko-Opatijski Kalabrezi i poprdili varaju oneh, ki se daju od njih za nos voditi s tim, ča govore, da ako Hrvati predobe, da neće već gosti aliti furešti prihajat u Opatiju. Ja samo pitam, će li se nać ko trubilo ko će njim to verovat?! Ter i slepi mora videt i trubasti znat, da najviše gosti prihaja u Opatiju, odkad su naši pravi domaći ljudi, hrvatskega roda i jezika, na občini. A kako su ti gosti, i najviši zadovoljni, to se najbolje vidi iz tega, da je načelnik občine Dr. Stanger dakle prvi u občini od hrvatske stranki, dobil odlikovanje ne samo od dobroga našega premilostivega cesara i kralja, nego i od kralja Rumunjskega, i od drugeh. Vidi se i iz tega, da je isti Dr. Stanger i od tega kralja i od njegove previšnje supruge, kraljice, bil toliko puti posvan na obed, da je bil posvan i od velikega vojvode Luksemburškegai i od drugeh visokeh gosti. Zna se da je isto tako bil posvan i počašćen i odlikovan od našega cesara i kralja, od kralji i kraljic, od velikih vojvod i velikih vojvodkinj, kao i osobito od mnogeh naših nadvojvod i nadvojvodkinj, i od kraljevske rodbine Bavarske, naš prečastni gospodin župnik Vinko Zamlić, za kega svaki zna da je hrvatskega roda i jezika, da je pravi istarski Hrvat.

Najveći pak Hrvat u očeh naših protivniki je naš zastupnik profesor Vjekoslav Spinčić. Pak i za njega se zna, kako ga rado imaju preuzvišene osobe naše cesarske i kraljevske vladajuće kuće, kako su s njim prijazni u obće ministri Njegovega Veličanstva i visoki cesarski kraljevski činovnici, kada u ove naše strane pridu. A pak zastupniki sveh mogućeh narodi, kako s njim prijateljski obće, kako brat s bratom! A toliki drugi, preuzvišeni, presvetli, prečastni, u obće sve vidjeni ljudi! Mnogi i premnogi raduju se iz svega srca, kad ga vide, kad znaju da je ovde, kad s njim obće. Mnogi i radje ostaju ovde med nami zaradi njega. I produljuju svoj boravak ovde.

Tu je ne samo Hrvati i Slovenac, nego i Čehi i Poljaki i Rusini i Nemac, pa ćak i Majari, ki s našemi domaćemi, Hrvati, radi uviek prodju, ki ih uviek radi vide.

A kade su ti gosti Talijani? Morda ih je na tisuće jedan. Ti gosti Talijani bi morda radi da Talijani predobe kod občinskeh izbori. Al bi po njih tanko preli i Opatijci i Vološčaki.

A ča bi na to drugi gosti? — Ča bi rekli, ča bi si misleli, kad bi čuli, da je Opatija-Volosko u talijanskeh rukah, da Talijani u njoj gospodare? — Ča se ne bi zmisleli na ona grozna umorstva jedne cesarice, jednega kralja, jednega predsednika republike i sveh tolikeh drugeh! Ča se ne bi zmisleli na sve one barufi i nemiri, ke čine Talijani kamo god pridu! Ča se ne bi zmisleli na nožiće ke tako radi rabe! Ča se ne bi zmisleli, kako poglavari va talijanskeh gradićeh niš ne store proti onem ki besno napadaju na mirne ljude, i na same zastupnike naroda! Ča se ne bi zmisleli i na najnoveju provalu, i lupežko zaposednutje jednega zavoda u Rimu, i na to kako talijanske oblasti nete ništa da poduzmu proti lupežom, a na obranu oneh keh teraju iz njihovega pravega doma!

Pak ki bi to prišal na občinu, da talijanska stranka kod izbori predobije?

Zar domaći ljudi?! Na čelu bi bili sami furešti! Jedan Costantini, jedan Puović, jedan Krstić! Baš lepo terno! a s njimi i puli njih, kako peto kolo, kakov Nino Rožin, kakov Sichich i njim spodobni. Lepo su pokazali pul Kažina, kako znaju gospodarit s onem ča je skupno!

To bi bila prava rovina za Opatiju i Volosko već samo po sebe. A da ne bi gosti prihajali u ovu občinu, to si more svaki mislet.

Ja opet velim, i zaključujem da mi je težko verovat, da se more nać ni jedan trubilo u celoj Opatiji i Voloskem ki bi mogal verovat Opatijsko-Voloskem Kalabrezom, da ne bi gosti prihajali, kad bi Hrvati predobili kod občinskeh izbori, kada se zna da ih najveć prihaja, odkad su Hrvati na kormile, i kako su ti Hrvati lepo vijeni i od najviših gosti. Težko mi je takodjer verovat, da je praveh Opatijac i Vološčaki, ki bi raji da upravljaju furešti, i još onakovi, nego pravi domaći sinovi zauzeti za dobro občine, i vjerni i čuveni na daleko i široko.

Iz zadnje sjednice istarskoga sabora. Zadnja sjednica bila je u subotu dne 21. tp. m. Od naših je bil prisutan sam g. Kožulić dočim su svi drugi od manjine bili va Trste na sprovode pok. biskupa Šterka, ča ih oni dali saboru na znanje putem izjave, ka se je on dan pročitala. Naš Kožulić je izjavil da su naši zastupnici svi za to, da se učiteljem poboljša plaća, ali neka se puli tega gleda na to, da se potrebit trošak pokrije tako, da oni ki plaćaju adicionali ne trpe previše od tega zač da ljudi svako leto više plaćaju. Dokle je on govoril galerija je izgledala kako jedna menažerija va koj je zaprto najdivlje blago, ko ni dobilo deset dan niš jist. Prašče je to galerija!

Skampichio Talijan de potreba, odgovoril je, da franjki moraju od leta do leta rast, zač da i potrebe bivaju veće. Lahko je njemu brbljat, kemu je ona taneka puna ale je teško plaćat nebogemu kmetu. Sada neka vide mački, ki njim naprćuje plaćila, da li Hrvati ali Talijani. Za tim je prišla na red nekakova pravda proti občini Piran, puli ke priliki malo manj, da se nisu čapali za vlasi Talijani Buba i Campitelli. Tu je prišlo na videlo, da je Campitelli „puli žmuljića vina“ nanesal škodu Pirancem i to sa tim, ča njim je poslal nekakovega talijanskega inžinjerićinu. Campitelli je rekal, da on se ne spamećuje, da bi njim bil on poslal tega inžinjera. (Pobenavljeli starac, rekal bi Krstić.)

Rizzi je za tem zahteval, da se va Pule stori jedna obrtna škola s talijanskim jezikom. Ste ga čuli? A ča naši ljudi plaćaju za niš franjki? Onda je Depanger govoril proti našem popom i rekal je, da naši popi su nikakovi popi, a talijanski da su sve sami sveci. (Škoda da nisu još štampani va lunarije!) Najzada je govoril Benati o zem. škol. vieću. Govoril je onako bedasto, kako to samo on ume. Sam Campitelli da mu je rekal: — Ki vas razume? Govorite jedan put kako čovek! (Chi la capisce, la parli una volta come uomo! Bilo je još trubasteh govori od talijanskeh deputati, od kih su neki zahtevali, da se da ča učiteljsku pripravnicu iz Pazina. Svem njim je po sakraboljaku zasolil g. Kožulić i malo za tim je Campitelli zaključil sjednicu i pozval zastupnike da zavapiju tri puta: Živio! našemu Cesaru. Neki talijanski deputati nisu ni ustali a kamo da bi Cesaru zavapili Živio! I za takove ireccentiste glasuju još neki naši ljudi! Sramota! Nego mi kako pravi Austrijanci ki se dičimo z našim Cesarom zavapit ćemo mu ne tri nego sto puti, da ga Bog poživi, a kada bude treba poć proti Talije prvi smo mi ki ćemo zet sablje i puške, pak udri vraga.

Požrljivost Ungaro-Croate. Mi smo već jedan put pisali kako bi društvo Ungaro-Croata celi dobitak ovega sveta roda za se imet. To društvo ima silni dobitak z našemi kraji tako da mu vapori, ki po naših krajeh putuju, nose preko 20 po sto dobitka. Sve to ni Ungaro-Croate dosta. Ona bi htela još da naši barkarioli i fijakeri v Opatije od glada umru. Svaku šetimanu naime učini Ungaro-Croata niš manje nego po šest gjiti z Opatije i pobere skoro svi gosti tako da Opatija ostane skoro prazna. Barkarioli pak moru onputa slobodno spravit vesla i poć doma zač nimaju kega vozit. Isto valja i za opatijske fijakere. Vendar ti ljudi plaćaju patenti pak mislimo da da bi i oblast morala skrbet da njim se ne dela takova škoda. Ungaro-croata ne pozna zakon „živet i pustit živet“. Mi mislimo da bi njoj dosta bilo učinit jednu ili najviše dve gjiti na šetimanu iz Opatije i pustit da barkarioli i fijakeri čagodar zasluže. Ovako naprćuje na se mržnju sveh naših barkarijoli i fijakeri a i svakega ki pošteno misli. Mi stavljamo na srce ungaro-croate neka ne dela na zator naših ljudi buduć bi to bila najcrnija nezahvalnost a nezahvalnost se prvo al kasneje osvećuje.

Družtvo za gradnju crkve Majke božje na Trsatu. Tri su mjesta posvećena kućicom Bl. Djevice Marije: Nazaret, Trsat i Loret. Veličanstveni hramovi rese prvo i zadnje mjesto. Vrijedno bi i časno bilo, da i Trsat, gdje je boravila kućica 3 godine i 7 mjeseci, i tako posvetila zemlju Hrvata, dobije dostojniji hram. To se tim više pristoji, što je Bl. Djevica Marija svojom čudotvornom slikom, koja se ovdje nalazi, mnogo puta očito pokazala da si je ovo, svojom kućicom posvećeno mjesto, izabrala, i da ovdje hoće da bude posrednicom i zagovornicom našom kod Boga u svim nevoljama duševnim i tjelesnim. S toga pokrenuše sinovi svetoga Franje, koji su već više stoljeća čuvari ovoga posvećenoga mjesta, misao da se sadašnji hram, koji ni najmanje ne odgovara ovomu po odredbi Božjoj posvećenom mjestu sazma uznovi i uzvelića, te da ga štovatelji Marijini osobito Hrvati i Slovenci, prikažu Majci božanskog našeg Spasitelja kao zajednički dar početkom ovoga stoljeća.

U tu svrhu osnovano je posebno družtvo sa pravilima od duhovne i svjetovne oblasti potvrdjenima iz kojih ćemo navesti sliedeća:

§. 1. Ime družtvu koga je pokrovitelj presvietli gosp. biskup senjsko-modruški Dr. Antun Mauroić jest: *„Dobrotvorno družtvo za pregradnju, povećanje i poljepšanje franjevačke crkve Bl. Dj. Marije na Trsatu.*

§ 2. Svrha družtvu jest: sakupljati sredstva za gradnju i uredjenje crkve Bogorodičine na Trsatu, prema osnovanom (projektarnom) nacrtu i slogu.

§ 3. Sjelo družtva je u franjevačkom samostanu na Trsatu.

§ 4. Sredstva za postignuće ove častne i bogomile svrhe jesu: novčani prinosi družtvenih članova, dobrovoljni darovi i milostinja dobročinitelja, zapisi i drugi dohodci i prinosi.

§ 5. Članom može biti svaka neporočna soba bez obzira na spol, dobu i stališ: izuzevši one, koje u opće zakon izključuje. — Družtvo sastavljaju sliedeći članovi: *a)* utemeljitelji; *b)* dobrotvori; *c)* redoviti prinosnici i *d)* izvanredni prinosnici.

§ 6. Svaki član družtva:

a) postaje dionikom svijuh duhovnih zasluga i dobrih djela, što se obavljaju za dobrotvore ovog samostana, kao sv. mise, što se služe svake nedelje za žive, a svakoga mjeseca za pokojne dobročinitelje samostana. Naposeb će se još naročito za članove ovog družtva misiti svake subote na žrtveniku Svetišta jedna sv. misa, dok družtvo postojalo bude, a kad gradnja crkve bude dovršena, za sva će se vremena dne 10. svibnja svake godine jedna sv. misa misiti u Svetištu za pokojne članove i dobrotvore;

b) ima pravo prisustvovati družtvenim skupštinama sa pravom govora, predloga i glasovanja.

c) Kad se dovrši gradnja crkve i družtvo razidje, biti će imena svih članova na trajnu uspomenu u posebnoj kujizi pohranjena pod čudotvornom slikom Bl. Dj. Marije, i uz to imena utemeljitelja i dobrotvora pod *a)* i *b)* ovjekovječena na spomen-ploči u Svetištu prošteništa Gospina na Trsatu.

§ 7. Nasuprot obvezuje se svaki član:

a) djelo družtva po mogućnosti sam i u svojoj okolini zborom i tvorom unapredjivati i proširivati;

b) doprinositi:

a) kao utemeljitelj . . . . . 200 kruna
b) kao dobrotvor . . . . . 100 „
c) kao redoviti prinosnik . . . 5— „
d) kao izvanredni prinosnik . . 1— „

i to jednom za uvjek ili u roku od tri godine.

Mi ovo družtvo najtoplije preporučamo Svaki koji ikako može neka postane članom toga krasnoga družtva, koje ima tako liepu svrhu i za kojega procvat jamče nam imena njegovih začetnika i pokretača.

Ki plaća dragovoljno franjki ale šteuru?

1. Oništi, ki igraju na lot, zač direcijon od lota plaća državi preko 15 milijuni for. na leto.

2. Pušači, ki davaju države svako leto preko 100 milijuni dobitka.

3. Pijanci, ki piju preko potrebi vino i sakakovi špiriti.

Te franjke ale šteuru dobi država prez eksekutora i prez nikakove sile, a plate oni ki to uživaju iz bedaste navade. „S“.

S Bogom neharno Salo . . .

Jambrožija:
S Bogom neharno Salo
Nam se je sada deliti
Neverni Liziriti,
Ča ću ja prez tebe?

Salo:
Ča sam ja kriv da si stara
Pregrda i pregreza
Kad nimaš ni pineza,
Ča ću ja pul tebe?

Jambrožija:
O ti neverno Salo
Dost si mi tugi dalo,
Sto put biš bilo propalo
Da ni bilo mane.

Salo:
Tu ti mudandi vračam,
Ke si mi negda dala,
Na njim ti mala hvala
Ja grem ča od tebe.

Zanella in tromba. Kako na drugem meste današnjega lista povedamo dobil je nedelju v Reke neki Zaneličina jedan takov fiasco, da će se ga spamećevat. A ki je temu kriv? Naši rečki Hrvati, ki su se združili s Ungarezi proti Talijanom. I tako su Talijani dobili po repe, i va svojem jade nisu znali kako da se sfogaju, pak ni pet ni šest već udri s kamenem na naše ljude i na Ungareze. I još te imet obraza reć, da je kamene „arma nazionale dei Croati". A lepo je bilo kada su šli naši Kalabrezi, Pirija, Mazzapadre, Krstić i Pnović v Reku, da na svoje oči vide „la vittoria italiana". A da vam ih je bilo videt s kakovemi nosi su se vrnuli z Reki. A brizan Zanella? Govore, da su ga celu onu noć morali napajat z melisom, tako mu je zlo bilo. A znate kako je na jedanput postal slavan ta Zanella? Za njega se ni ni znalo do lane, i to sve tamo do oneh nemiri radi tramvaja. Jedan dan on se lepo raztegnul preko šini, kuda je imel pasat tramvaj, ale je prvo namignul kondutera, da neka ferma. Kada su to neki Rečani videli — kretini kakovi su već, skočili su svi per arija i zavapili: Viva Zanella viva Zanella! Kako vidite, ki će da postane najedanput slavan, dosta mu je, da se hiti pred Janezov tramvaj i da prvo namigne kućeru, da na dobu ferma konji.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Ante Grgurina mediciuara k 3 sakupljenih za družbu kod sv. Mihovila od g. I. A. u V. primili smo za družbu k 2.

Momče odlazi u soldačiju.

(Narodna pjesma iz Dubašnice.)

Prišla mi je knjiga od Cesara,
Čestitoga moga gospodara:
„Procvale su rože i vijole,
Da ja idem put Careve Pole.
Aj ti Pola moj nesretni grade,
Porad tebe ja ne ljubim mlade.
Ostavit mi majku i sestricu,
Zagrlit mi pušku i sabljicu.
Brod će mi bit kuća i dvorove
Jarbulada visoke prozore.
Jarbulada i po njoj pinune
I po brodu velike kanune.
Žalostno ću tamo putovati,
Četir leta valja meni stati.
Tu će pasat sve koliko vrime
Usred leta i studene zime."

Jos. A. Kraljić.

Razne viesti.

Intrigi srbske kraljice. Na srbskom dvoru zbijaju se svako malo nove komedije. Još ljudi dobro pamte kako je kraljica Draga liepo nasamarila kralja sa porodom, a sad se javlja da joj se posrećilo nagovorit kralja Alexandra da imenuje i nasljednika, i to — njezinog golobradog brata Lunjevicu! On je lajtnant u srbskoj vojsci, a istih godina s kraljem. Medjutim najbrže da od toga brašna ne bude pogače, jer tomu su protivni i srbski narod i ministri, a takva šta sigurno ne bi ni Rusija dozvolila.

Novi Kitschenerov proglas. Posliednji broj „Kladderadatscha" piše, da je posliednja proklamacija lorda Kitschenera tako uplašila Bure, da joj nisu mogli udovoljiti, pa sada je vojskovodja izdao sliedeći ukaz:

§ 1. Svi Buri, koji se nalaze oružani na bojištu, smatraju se od 15. rujna 1901. kano vojni zarobljenici.

§ 2. Do sada nezarobljeni topovi smatraju se od 15. rujna 1901. kao da su zarobljeni i uništeni, sve ostalo oružje Burah smatra se zarobljeno.

§ 3. Od 15. rujna 1801. nema više rata.

§ 4. Svi Buri, koji se ogriješe o § 1. ove naredbe, smatraju se kao postrieljani, i to od 15. rujna 1901.

§ 5. Podpisanoga ima povjest smatrati kao glasovitoga vojskovodju. i to od 15. rujna 1901.

Smrt Mac Kinleyova proročena. Čudnovato se dojima, kad se saznaje sada, pošto pokojnoga predsjednika Saveznih državah gotovo već trava krije, da je njegovo umorstvo bilo proročeno već godine 1898. Nije ju prorekao istom kakav pastir, već neki učenjak dr. Max Mühlenbach, koji je u srpnju 1898. u listu „Philosophical Journal" odigrao ulogu jasnovida za Savezne Američke države.

U jednom članku spomenutoga časopisa propovieđao je dr. Mühlenbach, da vidi bielu kuću u Washingtonu obučenu u crninu. Taj članak bio je kašnje izdavan kao posebna brošurica, u kojoj se kazivalo, da postoji osnova za umorstvo Mac Kinleya, podpredsjednika Roosevelta i J. Bryana. — Da li će potonji biti umoreni, to se ne da izvjestno proreći, ali će život Mac Kinleyev lebditi do studenoga 1901. u pogibelji. Ni na ovu brošuricu nije se nitko osvrtao. Sada kad se je to proročanstvo izpunilo, sjetiše se čudnoga proroka i njegovih riečih.

Anarkisti. Samo da se je doznalo, da je umrl Mac Kinley, amerikanski prešident silno ljudstvo je navalilo na tamnicu kade je bil ubojica Czolgosz i htelo je da ga silom izvuče i razdere na kuse. Teškom mukom ga je obranila pulicija na konjeh. Senator Elsrath tvrdi, da je atentat bil zaključen va meste Patterson, kade imaju Talijani svoje glavno anarhističko društvo. Za to delo je bil odlučen i izabran Talijan Amungi, ali ga je preja ulovila policija va San Franciške kade je bil i kažnjen radi skitanja na 8 meseci tamnice. I tako se vidi da su Talijani posvuda prvi za delat slaba dela. Pak da držimo s njimi?

Koliko se je potrošilo za vojske. Pariški list „Lanterne" je zračunal koliko su koštale ljudi i beći vojske od pedeset let ovamo. Krimejska vojska leta 1854. je koštala 7 sto i 90 tisuć ljudi i 5 milijardi fjorini; vojska z Italijom leta 1859. je koštala 65 tisuć ljudi i 7 sto i 50 mijijuoi for.; vojska na Danskem leta 1864. deset tisuć ljudi a 87 milijuni fjor.; vojska Austrije sa Prusijom leta 1866. 95 tisuć ljudi i 8 sto milijuni for. francesko-nemška vojska leta 1870—1871, 365 tisuć ljudi i 7 i pol milijardi for.; rusko-turska vojska 344 tisuć ljudi i 2 miljarda i 8 sto milijuni for. južno afrikanska vojska 40 tisuć ljudi i dva miljarda for. — Tu nisu još nabrojene vojske Italije z Menelikom, Franceske va Tonkine Madagakare; Kinezka vojska s Napoleonom sadašnja Kinezka vojska garibaldinske vojske, ingležka vojska v Afganistane i druge Nego već gora nabrojene vojske su, pozobale 1 milijun 7 sto tisuć ljudi!

Mali razgovori.

M. Ča da Revé ima još jednega sina?

J. Sam čul da ja.

M. Ki će mu na krste držat ča misliš?

J. Sam čul, da će Mazzapadre i Zavatta.

M. Vidiš vraga! bolje ni mogal zibrat.

J. Uprav ne, samo će njim još Fritalja falit!

M, A jaa! ma njega će valjada na botrinje zvat.

J. No onputa će bit „compagnia completta"

M. Poć su hodili nedelju za podne Mazzapadre, Fritalja e compagnia v Reku?

J. Ča ne znaš? Na gulas su hodili!

M. Zapolne pak na gulaš?

J. A ja! v Reke su najme birali deputata pak se je po oštarijah dival ljudem gulaš za niš.

M. A sada ja znam zač se je Unkvartin hvalil da je v Reke sve a la maka jil i pil.—

J. Ja, ala maka tuto bon!

Ča je novega po svete?

Austrija-Ugarska. Prigodom otvorenja bečkog parlamenta dne 12. tek. mjeseca u oči godišnjice ukinuća jezič. naredaba u Českoj počele su se opet malo novine baviti s položajem, ter se većina njih slaže u tome, da vladu ministra-predsjednika Dra. Körbera čekaju još teški dani. Za slučaj pak, da bečki parlamenat bude sposoban za djelo, imao bi da razpravi proračun za g. 1901. i 1902. zajedno, tiskovnu reformu i autonomnu carinsku tarifu, nadalje austro-ugarsku nagodu, zak. osnovu proti pijanstvu i trgovačke ugovore.

Nego za ovako bogati program hoće se mnogo vremena i mnogo dobre volje sa strane zastupnika, a mi sad idemo da vidimo, što će na to braća Česi, koji su se željeznimi obruči kompromisa oboružali za svaku eventualnost. —

Carskim patentom od 1. t. mjes. razpušten je istarski, goričko-gradiški, dalmatinski i tirolski sabor. Novi izbori obavit će se tekom mjeseca novembra i decembra o. g. Dane izbora razpisati će dotične zemaljske vlade. (Mi preporučamo već sada svim nasim jednomišljenikom najtoplije, da se odmah počmu ozbiljno pripravljat za te izbore, jer naši mački i njihovi talijanski kumpari ako su krmežljivi ne spavaju. Tako je već ovih dana pisao poznati tršćanski obrezanac „Piccolo" da mora Istra i kod ovih izbora pokazati čisto talijanski (ste čuli mački ne „slavinski" ili „lirički" kako to blezga Vaš meštar Liziriti) značaj. Talijani imajuć oslona u talijanskih občinah Liburnije i u dizanju puka u Kastavščini proti „slavskim" agitatorom, da moraju pobjedit. Dakle pozor. Op. sl.) U Magjarskoj proveli su se izbori kako obično, uz asistenciju bajuneta, ter je na mnogih mjestih došlo i do krvoprolića. Do danas dne 7. t. mj. poznat je izborni rezultat iz 405 kotarah. — Izabrano je 260 laži liberalaca, 20 članova pučke stranke, 75 Košutovaca 8 Ugronovaca, 4 Slovaka, 1 Srb i 1 demokrat, dočim se u 22 kotara imaju obaviti uži izbori, kod kojih bi mogli Slovaci dobiti još 4 mandata.

Židovska laži-liberalna stranka izgubila je 37 mandata od tih propao je i nekoč silni Kol. Tisza što je dokaz, da su već i Magjari počeli bit siti židova. Kod tih izbora je za nas najradostniji pojav, sto su si Slovaci za koje se već mislelo da su umrli pribavili 4 mandata.

Zanimiva je bila izborna borba na snsjednoj Rijeci gdje su pristaše iredentističnog divljaka Zanelle, uz pripomoć plaćene talijanske fakinaže, počinili ondje još nikada ne vidjenih škandala. Grof Bathyany, za koga su glasovali i naši rečki Hrvati ter odlučili pobjedu, dobio je 839 glasova, a divljak Zanelli samo 506. Zanellovci su iza proglašenja rezultata, po receptu svoje nespašene braće u Istri, Trstu, Gorici i Dalmaciji, polupali prozore kod odvj. Erazma Barčića i nekojih drugih vidjenijih ličnostih, ter su ranili kamenom financ. ravnatelja Weinhondla i odjel. predstojnika Koukowzky. Jedino vojski uspjelo je raztjerati talijansku plaćenu mularij. Zatvoreno je oko 100 izgrednika, većinom žena i djece. (Talijani su posvuda jednaki, — kade ne gre milom, udri silom — bi rekal Krstić „osar tutto!" op. sl.)

Italija. Iz te nesretne zemlje, koju su nekad u stara vremena držali za „raj zemaljski" ne možemo žalibože uz najbolju volju da štogod lepoga ili dobroga javimo. Nije dosta, da se Talijani sami mej sobom uvjek kolju, da posvuda okolo kradu i razbojnički napadaju s noži po ulicah na mirne ljude već je sam Bog poslal na nje koncem prošlog mjeseca crnu kugu, od koje leže u bolnici u Napulju oko 24 bolestnika. Na mnogih se brodih i po magazinih našlo svu silu miševa poginulih od kuge, pa ako uzmemo u obzir poznatu nesnagu Talijana i talijanskih gradova, ni ni čudo što se je kuga cieli mjesec mirno širila. — Dosad je umrlo 7 ljudi od kuge, a 500 radnika je izolirano u bolnici. U Rimu su zatvorili talijanskog Dalmatinca Glavinovicha koji je htjeo s nožem probosti presv. otca papu i kardinala Rampollu. (I ti ljudi bi hteli dobit v ruke upravu sv. Jerolima?! op. sl.)

Očitovanje.*)

Pred mesec dana i više raztrubila se je i razširila po Kastavščine a najviše kod nas u Rubeših grda i sramotna laž, da sam ja kako občinski savjetnik va Kastvu predložil na jednoj od prveh sednic občinskega zastupstva neka Kastavski občinari od svoga prodanoga vina plaćaju komunu 6 heleri po litre. Za takovu laž, na lopovski način hićenu na me, skoro da misam na 22. 9. 1901. v oštarije mojega brata bil ubijen od jednoga muža iz Rubeši. Nego radi tega ćemo se na sudu razgovarat.

Dragi ljudi, prijatelji i neprijatelji! Ja nisam ča takovega nikada ni na misle imel a kamo pak predložil. Pozivljem za svedočanstvo celo slavno občinsko zastupstvo a svaki se more osvedočit ako pročita protokoli od sednic občinskega zastupstva. Svaki more doć poslušat na sednice ča se odlučuje na isteh.

Dodajem još da se je govorilo da kamo će se z beći ki se bude tako prijelo a neki su govorili da će ih zastupnici mej sobom razdelit. I va istinu našlo se je bedaki ki su to poverovali.

Ljudi božji budite ljudi a ne ludi i ne verujte svaku trubastariju ku Vam ki neprijatelj naš i vaš zlaže nego se prvo osvedočite je istina ale ne. A Vas ki tako grdo lažete neka bude sram. Ako ste vredni dokazat ono ča lažete dat ću Vam 200 kruna.

Rubeši, 5. oktobra 1901.

Vjekoslav Ferlan
občinski savjetnik.

*) Za ovo pismo odgovara uredničtvo samo u koliko mu zakon zapoveda.

Br. 2781.

Oglas natječaja.

Uslied zaključka obć. zastupstva razpisuje se ovim natječaj na mjesto občinskoga kanceliste sa plaćom od mjesečnih posticipatno plativih kruna 90.

Zahtjeva se liepo pismo i poznavanje hrvatskoga jezika kano uredovnoga u govoru i pismu te njemačkoga a po mogućnosti i talijanskoga.

Molbe imaju se podnesti podpisanomu do 31. tek. Oktoba.

Glavarstvo občine

Volosko dne 7 Oktobra 1901.

Načelnik:
Stangor.

Br. 19445/r.

Dražbeni oglas.

Donosi se do javnog znanja, da će se kod c. kr. kotarskog Poglavarstva u Voloskom dne 22. listopada t. g. u 10 sati pr. p. obdržati javna dražba, da se dade u zakup radnja uredjenja državne ceste u Lovranu medju Km. 0·58 i 2·58.

Radnja će biti izvršena u pet meseci i plaćena po razpoloživim sredstvima u godinah 1901, 1902 i 1903.

Ukupni odobreni trošak iznosi 27617 K 19 h.

Dotični tehnični i upravitelistveni spisi mogu se vidjeti u Poglavarstvenom uredu u Voloskom za vrijeme uredovnih ura.

Pismene ponude pristojno zapečaćene i podpisane se imaju obskrbiti propisanom biljegom i jamčevinom od 1400 K u gotovom novcu ili u državnimi obveznicama po cieni burze i predati dan prije dražbe.

Namjestničtvo se pridržava izbor medju ponudiocem.

Trst, dne 3. Listopada 1901.

Od c kr. Namjestničtva.

Siegfried Jesolini
Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži također u skladištu sve za sličnu radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 42. Volosko-Opatija u četvrtak 17. listopada 1901. God. II.

Umjetna većina va istarskem saboru.

Cesarskim patentom od 1. ov. m. razpušćen je mej drugemi i naš sabor istarski. Va novembre i decembre imet će se obavit novi izbori. Po tom je već blizu dan, kada će i opet morat da progovori volja naroda.

Pita se, će se i ov put poslušat volju većine naroda v Istre? Mi na to pitanje odgovaramo već unapred: — N e ć e. Kako to? Evo ovako:

Ne računajuć tri biskupa, istarski je sabor sastavljen od 30 zastupnika iliti deputati. Da bi valjala pravica, moralo bi va istarskom saboru bit 20 zastupniki naših, naime hrvatskih i slovenskih a samo 10 talijanskih. Nego kako je pravica za naš ubogi narod v Istre mrtvo slovo, dogadja se, da imaju baš Talijani 11 a mi Hrvati i Slovenci samo 9 zastupniki.

Od tuda vidimo da su već sami zakoni učinjeni na korist Talijani a nam na škodu. Dokaz temu je to, da sva istarska sela, svi istarski kmeti, keh je najviše, biraju samo 12 zastupniki, dokle ih sami istarski gradići, kako Plomin, Labin, Lovran, Mošćenice Oprtalj, Buzet, Izola, Piran i drugi takovi gradićaci biraju 11. — Je to pravo?

Nego za Talijane ne bi ni to još bilo dosti. Za njih se je providelo drugačije. Odlučilo se je, da će oni ki plaćaju od svojga više nego 100 fij. franjak izabrat 5 zast. a trgovačka komora va Rovinje, va koj su sve sami Talijani — 4 zastupnika. Nije li to strašna nepravica? Ima v Istre 200 tisuć kmeti ki plaćaju franjki i ki su pripravni za svojega cesara va svako vreme prolet i svoju krv, pak nimaju nego 12 zastupniki dokle samo **30** od njih ki za to ča su tako srećni da na svoja silna imanja plaćaju više od 100 fjorini franjak — biraju 5 zastupniki. Je to pravo? Sudite sami!

Iz ovega se vidi, da je to sve tako uredjeno, da Talijani dobiju va svoje ruke većinu. I tu većinu Talijani i imaju, za svem tem da je to — umjetna većina, kako ju je ono Krstić zval leta 1896.

Ča dela z nas, i kako upravlja s nami ta „umjetna većina“ va istarskem sabore o tom smo već više puti pisali va ovem našem liste. Zatiranje našega kmeta to je delo te „umetne većine“ a zatirujuć kmeta, ta „umjetna većina“, će da pripravlja put svojoj braći“ iz preko mora — iz Italije. — Ona dela okole tega, kako bi našu Istru pripravila za Italiju — za to ona i zatire naš jezik!

Kako se vidi svo naše zlo, svaka naša nevolja potiče od te „umjetne većine“ pak je za to više nego naravno, da mi upotrebimo sva sredstva, ka nam zakon dopušća, da tu „umjetnu većinu“ razrušimo, da ju razvrgnemo i na upravu postavimo takove ljude, ki te se znat skrbet za naše dobro za našu čast.

A bi bilo kako god moguće hitit dole tu „umjetnu većinu“ — tu rakranu našega političkoga života v Istre?

Mi odgovaramo na to, da sa svim tim, da je sve tako uredjeno, da Talijani dobiju većinu ipak, da je puli nas malo više volje za delo, i malo više mara, mi bimo mogli ako ne drugo, a to barem zabranit, da se s našim imanjem onako nepristojno upravlja i da se s nami ne dogodi ono za čem Talijani gredu: naime da nas se ne zatuče pod Italiju.

Evo kako bi se moglo do tega prit. Mi imamo do sada 9 zastupniki na saboru, a sveh skupa ih ima 30, dakle mi nimamo ni trećinu njih. Ali dva su kotara, va keh je vela većina našega puka i ki bi morali zibrat naše zastupnike a to su kotar puljski i porečki, ki oba skupa daju 4 zastupnika. Ti 4 zastupniki pribrojeni onim našim 9 keh već imamo, dali bi nam 13½ zastupniki. Talijani bi bili još va maloj većine (imeli bi 4 glasa više), ali moći bi već imeli malo, dapače, da se naši ustegnu oni ne bi mogli ni držat sećuti. Ale još bimo mi, da je zakona i pravice, mogli dobit jednega zastupnika, i to za grad Pazin-Plomin-Labin. Zna se sa koliko smo glasi zadnji put propali va teh gradeh, a znamo i to, da kada ne bi bili za Talijana glasovali neki plominjski mrtvi i neki takovi, ki su va Amerike, ne bi on bil nikada šal va sabor, već naš zastupnik dr. Š. Kurelić.

Kako vidite, da je puli nas malo više volje i da bi v Istre zakon i pravica samo malo valjali — mi bimo došli do 14 zastupniki. A kad bi pak goveran samo otel, mogal bi i on s pomoću od nas drugeh dobit jednega zastupnika va grade Pule i Vodnjane, kako je već bil izabran jedanput jedan takov, i to bivši c. k. kapitan Conti, kega su Talijani za tem tako proganjali, da je najzada ponemel.

Iz ovega se vidi, da uza sve to, da je zakon storen za Talijane, mi bimo mogli jako lahko doć do 14 zastupniki, goveran do jednega i tako bimo stali 15 proti 15. Kad bi se to dogodilo bil bi to najljepši dan za Istru, zač onputa bi se „umjetnoj većini“ vezale ruki i ona ne bi mogla više zatirat naš narod, kako ga zatira sada. —

Narode! prijatelji; braćo! Vi svi, ki govorite naš mili materinski jezik, vi svi, va žilah od keh teče slavna krv naših otac, zbudite se, progledajte već jedanput, pokažite da vas ima i kuražno prez nikakova straha skočite na junačke noge svi složno da vašemu neprijatelju zamete ono ča je vaše, vaše i samo vaše. Služili i robovali smo već dosti nezasitnom Talijanu — prišlo je vreme, da i mi budemo gospodari na svojem. Ne slušajte teh neprijatelji svojeh, ter znate, da je njihova korist da vas i nadalje zasljepljuju. Ne slušajte ni Krstića — i znajte dobro, da on, kakov bil da bil va svojoj duše dava pravo nam, on sam zna da mi pravo delamo i da smo na pravem pute nego on mora drugačeje govorit radi sramotne plaći, ku poteže od Talijani Dakle braćo svi u bratsko kolo, svi pod naš bataljun, svi pod onu časnu banderu, ku su visoko digli naši stari Dobrila i Vitezić, a od mladjeh Spinčić, Laginja, Mandić, Trinajstići i toliki drugi naši dični sokolovi.

Svi va skori izborni boj jer znajte da samo od tega boja zavisi vaša sreća vaša pobjeda, dokle vas na drugoj strane, na strane Talijana, naših krvnih neprijatelja čeka — n a r o d n a s m r t!

Dopisi.

Iz Opatije. Molim Vas gospodine uredniče da bite ovo stavili u Vaš dični „Narodni list“. Kad je leta 1897.—1898. bila buna na Krete mej Turci i Grci, bil je tamo pozvan i 1. bataljon 87. regimente naše austrijske infanterije, u to vreme bilo je na Krete vojske od sveh narodi Europe a i Talijani. Ti gladni talijanski soldati su se tamo naselili stirali su Turke a i grčke kršćane iz njihoveh kuć ukrali su ča su mogli i popalili sve ča nisu mogli zet.

Oni crni Arabi skrivali i zapirali su se pred talijanskemi razbojniki samo da spase ono malo hrani ča su bili za se spravili — Talijanski soldati pak su misleli: sada smo va tujem svetu pak moremo delat ča ćemo. Radi talijanskega razbojstva po Krete morale su naše austrijske patrulje po celoj išule Krete stražit kako žandermerija da ne bi Talijani sve pokrali i požerali. Mi Austrijanski vojniki imeli smo najme dosti novca

PODLISTAK.

Narodne istarske pjesme.

Lošinjankam.

(Pjeva se u Dubašnici).

Lošinjanke mile naše vile,
Ke nosite abiti od svile,
Klobučići od svakoga šesta
Kad smo s vami onda nam je fešta!

Jadi udanice.

(Narodna pjesma iz Dubašnice.)

Sprebela brunčica
Tri leta ženjena
Sporoda nima
A sporoda nima,
Od srdašca svoga.
Po polju šetala
U nebo gledala,
Na nebo gledala
Sobom govorila:
„Aj moj mili Bože
Ča to biti može?
Svaki žir ki cvate
Još poroda jima,
A ja ga ne imam
Od srdašca moga!“

Tuga junakova.

(Narodna pjesma sa otoka Krka.)

Klobuk bili moj!
Ki će mi tebe klobuk nosit,
Kad ja moram čaku pokrit.
Goro visoka!
Ki će mi te goro sići
Kad ja moram soldat biti.
Travo zelena!
Ki će mi te travo kosit
Kad ja moram sablju nosit.
Majko ljubljena!
Ki će mi te majko hranit
Kad ja moram cara branit.
Sestro rojena!
S kim ćeš sestro tancevati
Kad ja moram marširati.
Ljubo ljubljena!
Ki će mi te ljubo ljubit
Kad ja moram cara služit
Tugo velika!

Porporuša.

(Narodna iz Dubašnice.)

Porporuša hodila
Službu Boga molila,
Dajte sira, dajte jaj
Da nam Bog da mladi daž
Od šenice višnji klas.
A ti Bože višnji,
Smiluj se na nas!

Ne kun' Jele.

(Narodna pjesma iz Istre).

Ura po pol noći va zvonik udrila,
Antona mladića balota ranila.
„Jele plovanova, je l' van plovan doma,
Je vam plovan doma? otvorite mi vrata.“
Jele plovanova na stupić sidjaše,
Antona Dragića po glasu poznaše:
„„Aj prokleti budi ki ti je to storil!““
„Jele plovanova niš ga ne kunite,
Leh ko ga doznate krilcem ga pokrite
Zač bi ga pravica na smrt odsudila
A moja dušica sve bi već patila“.

Momak i djevojka.

Narodna pjesma iz Barbanštine.

Rekli su mi rožice da si se udala,
Ča me nisi divojka na veselje zvala,
A prvo si s nami rado govorila,
A sada si pred nami vrata zatvorila.

Vrara ti zatvoriš i bile balkune,
Na balkunu stojiš s nami ne govoriš.
Volil bi ja jadan s tobom govoriti,
Nego drugi danak cikine brojiti.

Aš cikini brojeni moji nebi bili,
A ti biš moja bila s nami biš hodila,
S nami večerala, s nami noćevala,
Od večer do pol noć, od pol noć do zore.

Od pol noć do zore iz tiha govore:
Čuvaj se divojko brajenka mojega,
Brajenka mojega, života tvojega,
Aš ja imam brajenka, ki te s britvom priti.

Sa britvom ti priti glavicu odnesti
„Ako mi je odnese za ljubav umire
Pletite mi krunu svake foze rožic,
Svake foze rožic najveć od vijolic.

Činite mi zvonit svimi zvoni od grada
Svimi zvoni od grada od svete Marije.

da nismo znali ča s njim jer je bilo sve pusto i poruženo, nego ako smo hteli ča imet bi nam Turci i Grci bili rado sve prinesli jerbo smo sve plaćali. Drugačije je bilo s Talijani. Oni nisu imeli ni beči ni hrane. Kako tovari morali su ure i ure dugo nosit vodu za pit a i ta njim je bila pokvarena jerbo su ju uzimali iz lokva va koje su Grci i Turci hitali mrtvace.

Tako se je dogadjalo, da kad smo mi austrijski vojniki išli na Streifunga-Patroullie smo vavik bili veseli i uvik smo imeli sobom vina. Baš nas je srdce bolelo kad smo videli one siromašne talijanske soldate kako se dave makaruni pomočenimi s pomidori svaki z jednom zdelom kako i kabal. Mi smo ih pitatali: avete già mangiato la carne? (ste već pojeli meso?) a oni bi nam odgovorili da mesa ni ne vide nego na veli blagdani nego da svaki dan jedu makaruni sa pomidori. Beči za kupit ča god da nimaju zač da u vreme mira imaju samo 2 solda a u vreme vojske 6 šoldi. Od naših soldati ni ni jedan ni smel pit vode a Talijani su se samo z vodom napajali pak znate ča se je dogodilo? Mi smo se svi doma vratili a od Talijani su još va Krete svaku šetimanu po dva umirali najviše radi slabe hrane i vode i radi vele miženje. Ovo sam sve ja sam videl jerbo sam služil kod 2. bataljona 87. regimente. I još bi hteli naši mački da budemo po sile Talijani. Neka ih vrag nosi sveh skupa v Italiju kapulu grizt.

Celjan.

Iz Cresa. Creske pačuhadi. Buduć da se je na neki način ki ter ki creski kopač pričnel probudjevat i videć i ja, ki sem kopač i ki s kopači svaki dan boculiči spravljam, da su silno svim pijažali one stvari, ke su se po naših fojeh pisali i čitali, odlučil sam i ja, ovako injorat kako sem, da par besed napišem i to va onom foju, koga sada najviše i najdraže lejiju. Ma najprvo moram se na neki način skuzat da pišem ovako po preprosću, jer ja nisam nikad hodil po velih skulah, a ovo malo če znam su me naučili na neki način oni stari meštri, ki su znali i su oteli da i mi znamo pisat i lejit i talijanski i fervatski, zač su bili pravi ljudi, ki su iskali našu korist, a ne našu rovinu. kako drugi put ćemo vidit, kada budemo govorili do skul; oni su vam bili mestri del progresso a ne del regresso, zač onda svaki ki je hodil na skulu je znal dobro štat fervatski i taljanski, a sada naša deca pokle šest let talijanske skule talijanski znaju samo malo lejit, naravno prez da ništa razumeju, a fervatski onako kako jih je mat svoja naučila govorit i kako doma govoru, ne znaju nistar dunke ovo je regresso?

— Ma ja sem sel, oprostiti mi van s puta; a ce ćete, ja ću se gušto zgubit na neki način za potegnut vam ov deskurs, zac ovo mi je prvi put da sem pocel pisat po fojah, a nimam nit pacienci ni mudrosti da usporedim sve moje misli za van je lepo presentat, kako to znaju one mudre glavice ke smo culi vise puti va podestarije. A vi koji niste Cresani znajte, da ako ja pisem ovo za vas, nego za moje ljude, za Cresane, a kad budete lejili ovo moje pismo i videli unutri pogreske vele kako Uska, nasmejte se slobodno ali ne zaboravite pak reći medju sobom: „mi odveka smo siroti, ali nasi creski boduli su još sirotiniji.

Dunke kumpatite i homo na delo. Ja bim najprvo na neki način pričnel s debljeg kraja a ta debljі kraj bi bila, oprostite mojoj priprošćariji, proposta, ku da je na neki način otel zaluskat va jednoj seduti, nase dicne raprezentance stari Dentista kako su ga na neki nacin moji kumpari Franina i Jurina nazvali da mu se ni pripetila jena dizgracija.

On san je večer na uskodu komponil i napisal svoju govoranciju s velikim trudom a najzad kad ju je otel zaluskat i procitat va sednti isći vam isći tam po vajuhah akorzil se je, da ju je na neki način zabil doma, a to na skancije, va jednoj staroj bukaletici kade ju je bila spravila mej drugim kartami njegova stara Zuvica.

Neznam ni ja, kako ni ce, ta njegova karta dosla je na neki nacin na peskariju, trebe da kada su se sardelini prodavali i rekapitala je na neki nacin na moje vlastite ruki. Hebajte, ću vam ja lejit, a ako ne budete razumeli, zač je talijanski sastavljena i napisana će vam ju raztumačit stari Blizgavica, ali mladi Pauk. Oni vam uzaju i druge diskorsi, ke se derze nasih sedutah, spjegevat nasim rapresentantom kipacem ki su ondeka Turki ala predika i Bog ocavaj da bi ki do njih kakovu besedu fervatsku skuknul.

Hebajte dunke:

Šinjora raprezentanca!

Popolo ciga, fa diavolo e mezo (che cighi, chi lo abada). Altro giorno son andado culla mia pulitica fino Racizza, per sentir cosa che parla i nostri kopaci, e po per venirve subito dir, se qualcum gaverija el curajo, di parlar contro de nu, se anche el dirija la veritá; e po go osservá che i parla quasi sempre contro di nù, e no mi ga cose false, perché ghe se certiduni del lelemento ostile, come dirija el nostro pelvan, che leje foji, e questi i ghe incomincia aprir i oci, e i comincia a non dormir pijù nela injoranza e a non aver poura a dir la veritá. Ascoltè dunque questo, cosa che ho senti domenica. I me incolpa che gavemo fato spuntar nele lezioni el Benato, che ze un framasson. Ma mi ghe rispondo che cosa importa per questo, che lu se un framason. Lu i lo ga fato omo i preti, perchè devè saver, che lu ga un fradel prete, che lo ga fato studiar. Anche el nostro dotor Garina e el Krstić ga avudo un buon e religioso zio e cugin prete, che lo ga fato studiar in kolejo Zmajević dei gesuiti a Zara, e dopo eser entrado in seminario, el si ga innamorá in una sfondra Zaratina, e per questo el ze stá scacia via. E cosa pode dir, ghe go dito, quel nostro buon podestá, che voleva bombardar la nostra ciesa e far un altra protestanto in prà? Ma contuto ció lu se stá un buon patriota, el ga fato una bula strada davanti la sua casa, e ga cressudo le addizionali per inricchir — — — la podestaria — — — cosi che el ga consegna le casse piene di — — debiti, nientemeno di sessanta mila fjorini di debiti! (Sajeta! a ki će to platit, ki? Pandolo? ale pak stari Gunela, kada se do Ameriki vrati.)

Ma questo saria tuto manco pezo, ma me bruza quelo che go sentido parlar dal Njeronkolo, che sempre parla contro de nu altri e questa volta devo dir la vetitá gaveva anche ragion: „Se lo una vergogna el dizeva, che tuti i deputati i domanda e a Viena e a Capoistria qualche aiuto e socorso per i loro letori e vostro Benati pensa per noi meno che per quele zavate chel ga lasa per la strada, quando chel doveva più che de presa corer davanti le sasade dei kopaci de Capoistria. Se questo un deputato? Su questo mi ghe volevo dir, che pregaremo Benati, che fazza anche per lori qualchecosa, ma go visto che i ga incomincià runjar contro de mi — e mi allora — fila kaligo. Con tutto cio mi zigo con tutta la gola, e invito tutta la signora Presentanza de farme compagnia zigando: Viva el partito popolare".

Sada kada ste culi lejendu do bukaleti ja neću s njom donovo va bukaleta, nego ja sem na neki nacin odlucil poslat ju diretamente va dietu nasemu sjor santulu Bennatu a vi tim toga cekajte rispostu a sada hote na delo, zac i mene moja Tona tira na bares, i vaja da grem, ako ću na neki nacin ovu zimu jimet za smocit skrobić, koga nam bude poslal Bennati . . .

Adio, Bog, arivederci bi rekle na neki nacin, neke nase zventulane o zvetrene kako ćete kopacice do Firenci — — — oprostite sem otel reć do Drevenika. Ja sem vam

Doktor Verzikapa.

Iz Barbane. Velecienjeni g. urednik! Izvolite primiti ovo par redki u dični naš „Narodni list": **Na oprez Barbanci!** Dozna sam od prijateljske osobe, ma baš od jednoga člana talijanskoga političkoga društva da misli kod budućih izbori za dietu kandidirat za deputata vanjskih općin puljskega kotara gospodin ašešor Cleva naš »vrli barbanski patriota« i mi Barbanci čekamo oberučke njegovu kandidaturu i smo svi pripravni votat za toga „našega domorodca" samo neka nam da prvo izvješće njegovega delovanja, ča je on za nas i njegove Barbance učinija samo 12—13 let potle ki je deputat u Parencu. Ja! on bi vaje reka da on čini gradit cestu od Barbana u Labin i ča parate da mu ne bimo verovali da ne znamo da smo mukotrpno čekali tu cestu ka se je počela gradit još 1864. godine, pak ta cesta je stala 33 godine a da se nije gradilo ništa.

Dosta se je pitalo vladu, juntu neka nam pomore ali sve badava, dok se ni za nas pobrinul naš vrli patriot doktor Laginja. On i Spinčić su više puti interpelirali u parlamentu va Beče i ta zasluga ide Laginji i Spinčiću a ne našemu patriotu Clevi. On bi reka da će se proširit raška sava i struna i osušit mvčvare ali to ni njigova zasluga nego Spinčića i Laginje ki su za to u Beču više puta govorili.

Sada pitamo mi malo našega gospodina Barbanca Clevu što je za nas Barbance učinija dobra potle ki je deputat? Nek nam odgovori. Mi smo pitali juntu jur 7 let školu u Petehi i junta nam ju je obečala. Malo kasneje je došla i kumisija: g. kapitan Rossetti, g. Križnić i ašesor dotor Gambini. Bili su pozvani i občinski župani. Svi su prisustvovali u Petehe na opredeljeno mesto.

Kad se je sakupilo naroda, svi u narodnoj nošnji dotor Gambini ih je mrko gleda. Kad je vidi, da ni onih: „popardijas denče mo po salta sü" ni Gambini htil odobrit misto za školu. Sva komisija je odobrila samo šior Gambini ne. A zač ne? Za to zač bi bila hrvatska škola. I tako je ta škola zaspala.

Jeli Vi gosp. Cleva niste moga nas pomoć za tu školu! Vi imate puno upliva kako deputat med svom većinom sabora ma niste učinili ništa jer je bila hrvatska. A koliko bi dece došlo u tu školu? Niš manje akone 106 a najdaljim bi bilo za hodit 15 časi. Isto tako smo potribni jedne škole u Raklju koje selo broji danas priko 850 duša čisto hrvatske aliti slovinske krvi a nima škole niti je nikada po vas, gospodo talijanska, neće imat.

Mi imamo 4 tisuć duš a samo jednu školu a i na tu su naši karnjeli merki kako pasi. Vi gospodine Kleva ste rekli, da će naša cesta Barban-Labin doć na Lačman priko staroga mosta a g. Soper ju je potegnu priko 500 metri prama moru. To je velika nepravda za naš puk. a mogla je cesta poć gori na krug da bi bila pasala poli 12 seli, dočim kroz Daniščicu neće vidit ni kršćenoga duha. — Ma zač se to dela? Samo da cesta ide priko zemljišća labinskih šiori. Je istina gospodine Cleva ali ne? ki zagovara da se oprosti ežoner ili desetina vajk i za vajk? Laginja i drugi naši slovinski deputati. Za istinu vi Cleva ne ni vaša većina. Ste ja svi skupa lagali da su to opravili Tamaro i Amoroso ali vam ni nijedan veroval. A kada naši deputati Spinčić i Laginja va saboru govore hrvatski ali slovinski kako se talijanska galerija ponaša A vi šior barba Ive ma znate dobro govorit hrvatski kada pridete agitirat za izbore. Isto tako dobro hrvatski govore Doblanovich (pravi Talijan ča ne?) Depanger Skampić Gerza ali nijedan od Vas ne ćete va saboru nikada sprogovorit jednu besidu va našem jezihu. Ča vam je toliko mrzak? Mi naš rod naš jezik je Vam svim Talijanom mrzak ali su vam dobri naši voti kad su kakovi balotacioni.

Nu neka se samo probudi i Sanvičenščina kako smo se probudili mi pak ćete poć „gambe levade". I bilo bi već vreme jerbo nam delate velike nepravde mučite nas velimi plaćili, dižete nam velike adicionali ne date nam naše škole koje nam po zakonu idu.

Vi mrzite sve ča je hrvatsko al slovensko. U vrime izbora umite lipo govorit hrvatski i govorit nam „i nostri contadini" dočim potle izbora smo vam — „mostri de ščavi". Naši kmeti su imeli dosti grožja nego pošto su nam ga Labinjani plaćali? Po solad po dva; a kako ćemo platit steure kako školsku takse. I ove ste nam Vi Talijani naprtili. Se domislite gospodin Cleva ča ste Vi Talijani učinili kad nam je vlada dala hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Vi ste valje postavili u Pazinu nepotrebnu talijansku gimnaziju za koju provincija troši 50 hiljad krun na leto. A ki to plaća ako ne mi Slovinski ali hrvatski kmeti.

Svaki deputat učini što god dobra za svoje rodno mjesto ali Vi gosp. Cleva niste učinija ništa za barbanski puk. Vi ste učinil

---

Kada me zakopate vrž'te vode name
Vrž'te vode na me molte Boga zame.

A ja bih te pokropil s gorkimi suzami,
I bih te požalova od groba do tanra!

Majka Lucijina.

Proplakala majka Lucijina
Bog daj da bi dragu kćer imala,
Nebi želila vode iz Dunaja!
To začula Lucija divojka,
Zavrgla je droban šav na bandu
Re se šeće devetu kamaru,
Probuče se što najlipše more,
Već u zlato neg u tanko platno,
I uzima vidro okovano,
I se šeće na Dunaj po vodu
Kad je bila usrid polja ravna:
Što je ono usrid polja ravna
Il je zlato il je sunce žarko?
Nije zlato nije sunce žarko:
Već je ono Lucija divojka
Poli majke kćerica jedina.
Kad je došla na Dunaj na vodu
Lucija naliva a Vindir razliva
Što ti delaš Vindirova vodo?
Da biš ti zna čigova sam mlada,
Čigova sam iz sela ja ljuba!

„Čigova si ti iz sela ljuba?
Ljuba jesam Marka Kraljevića,
Sestra je sam Bogdana ognjena,
On mi mladoj sam vidro nalija!
Kad je došla usrid polja ravna,
Onda mlada lipo zapivala:
Da ni ljuba Marka Kraljevića.
Da ni sestra Bogdana ognjena,
Već da je ona Lucija divojka,
Poli majke kćerica jedina.
Kad to začu Vindar gospodare,
Svoje sluge potiho dozivlje:
Hote, hote virne sluge moje
Peljajte mi Luciju divojku!
Sluge hitro na noge skočiše
Kad su došli k Lucijinoj majki
Dobar dan ti majko Lucijina
Kadi je tebi Lucija divojka?
„Jutros sam je na Dunaj poslala
Pokkle ne znam glasa ni preglasa,
Valjda se j' u Dunaj utopila
Il ju je na putu nesrića dostigla!"

Pomozte kantati . . .

(Narodna pjesma iz Istre.)

Pomozte kantati
Sve predrage vile,
Veliku lipotu
Od Marice vile:
„Kamen bi proplakal
Videć lice tvoje,
Kamo ne ću Mare
Ja i srce moje.
Poklegoder hodim
Po zelenoj travi,
Ja od tebe neznam
Nijene ljubavi.
Za svim tim te ljubim
I ću te ljubiti,
Kako žarko sunce
Ko zgor mene sviti.
Ah ja reden Mare
Od grada va gradu,
Dokler kosti moje
Posve ne razpadu.
Spomeni se mare
Od mene tužnoga
'Ko me želiš kada
Vidit veseloga.
Ko se ne spomeneš
Od mene ružice,
Bog se ae spomenul
Od tvoje dušice!"

Jos. A. Kraljić.

dobra Vašemu bratu ki sorveljiva radniki na cesti. Ta božja cesta se dela već priko tri leta a je dogradjene jedva 2 kilometra. To je za vašega brata dobro: Più che la pende più la rende" bi reka karnjel — Viva la manjadora! Potalijančeni Hrvat Crismanich je bija veli Talijan al je svejedno dao delat komad ceste našemu čoviku Pavi Špada, dočim inžinjer Mengurini i Tiroles Morendini nisu ga htili na delo tobože da je Hervat. Inžinjer Mengurini je reka Špadi: ste učinili pokoru za Vaše hervatstvo? Ako niste učinite i pokorite se talijanskoj stranke onda ćete dobit delo. Ki plaća tu cestu Mengurini ali država? Mi plaćamo u novcu i u krvi.

Pitam Vas sada braće Barbanci smimo mi za takove naše najveće neprijatelje glasovat? Nesmimo i ne ćemo. A Vi talijanski agitatori i barbanski plaćeniki pazite da se ne bude komu dogodilo što se je dogodilo lošinjskemu Jorku puli sv. Marije od zdravlja Proklet bio svaki izdajica, koji bude za Talijane votal!

Barbanac.

Ča piše „teta Jambrožija".

Pred izbori. O izborah za istarski sabor, o važnosti i znamenitosti teh izbori mi pišemo na prvem meste današnjega „Narodnega lista". Nego za svem tem ćemo se malo pozabavit z onem, ča Krstić piše va onoj svojoj konfuziade „Pred izbori", ča ju je nadrajsal va „tete" od zadnje suboti.

Najprvo govori, da ako će bit upravljanje jedne provincije dobro, valjano i koristno, da ga valja povjeriti poštenim patriotom, ki su željni žrtvovat sve svoje telesne i duševne sile „za korist svojih sunarodnjaka". Tu sam i ja, za čudo s Krstićem složan. I ja govorim. dan jedan pravi deputat treba da se žrtvuje za korist svoga sunarodnjaka.

Nego pitanje je, ča znači beseda sunarodnjak? Sunarodnjak znamenuje čoveka ki je istega jezika i iste krvi kao i jedan drugi tako da se dva od njih, ki govore isti jezik i ki su sini istega naroda zovu sunarodnjaci. Po tem je Bennati sunarodnjak od starega Bortola Fiorentina, zač govori isti jezik ki i Fjorentin. Spinčić je sunarodnjak od sveh nas Hrvati v Istre. A Krstićevim mačkom ki je pak njim sunarodnjak? I tako dokle će se Bennati skrbet za svojaga sunarodnjaka Fiorentina i za druge prave Talijane, a naš Spinčić i drugi naši zastupnici za nas Hrvate i Slovence, ki će se pak skrbet za mačke kada oni nimaju va diete sunarodnjaka? Ki? Pancikul. Od tega neka se naši ljudi vade to, da moraju glasovat za svoga sunarodnjaka. Za to i ja vapijem na puna usta:

Ljudi poslušajte Krstića i birajte samo sunarodnjake za deputate!

Za tem nam Krstić nabraja, ke kvalitadi mora imet jedan deputat, ako će bit biran va istarski sabor. Ta deputat da mora bit najprvo čist i pošten muž. O njemu ne sme ni jedan reć ono, ča je c. k. kunžiljer Fabiani rekal o Krstiću, da bi naime *za beči vredan storit i takovo delo za ko se gre va pržun.* I mi se s tem slažemo, i govorimo otvoreno i prez straha, da jedan takov čovek ne bi smel nikada stupit va sabor. — Druga kvalitad za deputata je ta, da mora bit *Istran*, a to će reć da ili mora poć va sabor samo on, ki prodava jaja i piščeta, ili pak on isti, ki je rojen v Istre. Ja mislim da je Krstić mislel ovo zadnje. Ako je tako i mi smo s njim i tu složni. Dapače mi nismo nikada birali, ako ne Istrane za deputate. Spinčić, Laginja, Mandić rojeni su va Kastavšćine, a Kastavšćina je Istra, dakle i oni su Istrani. Tako i Trinajstići, Stanger i drugi. Po tem i mi smo za to, da budu deputati za istarski sabor Istrani i to takovi Istrani, ki ne te hitat bombi va našega Cesara, kako su to delali Talijani.

Treća kvalitad, ku da mora imet jedan deputat je ta, da mora bit *pametan i učen.* I tu sam ja z Bedintarom dakordo. Istarski deputat mora bit učen i pametan, kako su učeni i pametni naš Spinčić, Laginja, Mandić, Trinajstići, Stanger, Jenko, Kožulić i Kompare, a ne onako trubasti, kako je većina talijanskeh Mamoluki.

Četrto — po Krstića — deputat da nesme bit *pop.* No tu se mi dva ne slažemo. Da naši deputati nebi smeli bit popi, mi bimo na ta način zgubili tri naše diki: Spinčiža, Mandića i Kompareta, a toga mi ne ćemo nikada dopustit. Istina, Krstić govori, da je Isus rekal svojim apoštolom: idite po svetu i predikajte sveto evandjelje. Nego on, kako nekadašnji časni pater Krstić moral bi znat, da je Isuš na Gori, kad je propovedal svoj sveti nauk i nahranil ljude s hljebom i ribom, a tim je dal svojim učenikom izgled, da se imaju skrbet ne samo za duševno nego i za telesno dobro puka.

Najzada Krstić pita: Ki more bit vredan za deputata? Mi odgovaramo: Svaki pošten čovek more bit za deputata, kemu ni za potrebu, da mu jedna kakova takova babetina kupuje mudandi i stomanji.

* * *

Krstić se je ugrizal za zajik On piše: „Ono na ča bi hevatski kapurioni napeljat istarski narod znači **veleizdaja** proti našemu Prestolju". A malo niže pridodava, da „kazneni zakon, ki je puli nas va kreposti propisuje strogu kaštigu proti svakemu ki ruje proti temeljnim državnim zakonom".

Dobro je, ako je dakle ono ča mi delamo *veleizdaja* proti prejasnemu našemu Prestolju, zač nas se ne kaštiga po kaznenom zakonu? Ne samo to, nego mi pitamo Krstića, da nam malo raztumači, kako se to slaže: Naši da delaju *veleizdaju* proti našemu Cesaru, a naš Cesar pak mesto da ih kaštiga, ih zove k sebe na obed. Kako bi to moglo bit da bi naš Spinčić mogal imat još i penziju da je *veleizdajnik!* A bi njega i Monsignora Zamlića zvali preuzvišeni naši Nadvojvode, arciduki i arcidukese na krsti i na ručnji, da su veleizdajniki? — Bi naš vredni podeštad dr. Stanger mogal bit kavaljer od našega Cesara, da je izdajnik? — Petegula Krstić!

* * *

Talijani — skoti. To Krstić piše. — On govori, da su svi oni Talijani, ki bi oteli pod Italiju — skoti. A pošto mi znamo da je v Istre velik del Talijani — i ti su Krstićevi najtesniji prijatelji — ki bi oteli spast pod Italiju — to je i velik del Talijani v Istre, ki su kako Krstić piše — skoti. A znate ča će reć talijanski skot? Bruto, bestia, animalaccio, genia, razza, fiol d'uncan sve to znamenuje beseda skot. Lepo trata Krstić Talijane. Leta 1896. pozival je Hrvate i Slovence, da ih z drvom mlate, a sad njim govori da su skoti. I još ga plaćaju!

* * *

Trobojnica. I naša bandera mu je na zubeh. Nego ne verujte mu, da njoj je on tako protivan. A baš protivan. Koliko puti je on va svoje vreme s njom bulal po Dalmacije i na Matuljah. Kako ju je on rado gledal, spoštoval i branil proti zadarskim Talijanom. Nego ča će, Kostantini mu je siguro rekal: — Co scrivi qualchecosa contro la bandiera Croata". I on je napisal. Eh nu ča ćemo no, 100 fjorini se za niš ne dobiva.

* * *

Izbori su blizu. To se vidi iz pisanja plaćenoga talijanskoga Bedintara. Ona gnjusarija, ku je ta smrad izmislel proti našemu dičnemu Mandiću znamenuje da su izbori blizu, i Talijani ki ne moru nikako dobit pošteno, hoće da dobiju na ov način. Aj jok! nebo neć! Zaludo je već s temi gadarijami okole. Svet je odprl oči, svet zna ča su Spinčić i Mandić i druge naše diki, i zna ča je jedan Krstić. Njegova fotografija je va oneh besedah keh je napisal va dopise z Preko mosta: I ja sam **Hrvat, ma moram i ja obrnut banderu.** A znate vi, ča bi bili oni slavni stari Grci storili z jednim takovim čovekom? Bili bi ga poseli od zada na jednega tovara i bi ga bili pejali okole po grade i vrišćali bi bili za njim kako i naša deca vrišću za Salom na Voloskem i v Opatije.

Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampovat v Reko zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampovat v Reko, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Die Wahrheit über Alles. Alle bisher von Salo in seinem Schmierblatte gegen uns und unsere Partei geführten Angriffe haben wir wiederlegt und zur Evidenz nachgewiesen, dass diese Angriffe und die gegen uns von den Italienern und ihren Söldlingen erhobenen Anschuldigungen ganz ersonnen sind und jeder Grundlage entbehren. Wir unsererseits haben verschiedene „Heldenthaten" und „Betrügereien" des Dr. Salo angeführt, die er nicht einmal versucht hat zu widerlegen, da sie alle durch Documente erwiesen waren. Wir haben behauptet, dass Krstić bis zum Jahre 1896 der radicalste Kroate war, dass er wegen seiner radicalen kroatischen Gesinnung aus Fiume sammt Gebiet ausgewiesen wurde, dass er sich im Jahre 1894 den Italienern um 100 fl. monatlich verkauft und so sein Vaterland verrathen habe, dass er im Jahre 1897 an Herrn Dr. Stanger schrieb, er sei bereit wiederum für die kroatische Sache zu arbeiten, wenn ihm Dr. Stanger 1000 fl. leihe, dass er verschiedene Betrügereien zum Nachtheil der Frau Ressmann, seines Exfreundes Marotti und anderer begangen hat usw. usw. Keine von diesen schweren Anschuldigungen hat Krstić zu entkräften versucht, da sie alle auf Wahrheit beruhen, und doch hat er die Stirne in seinem Artikel „Non quis sed quid" zu behaupten, dass wir gegen ihn Verleumdungen ausstreuen und grundlose Anschuldigungen erheben. Er möge uns nur eine solche, von uns gegen ihn erhobene grundlose Anschuldigung anführen und wir werden die Waffen strecken. Jedoch das wird ihm nicht gelingen, denn wir schreiben nur die Wahrheit. Wir haben in unserem Blatte durch unwiederlegte Thatsachen nachgewiesen, dass die istrianische Partei in Istrien antiösterreichische, irredentistische Bestrebungen hegt, dass sie ihre irredentistische Gesinnung offen an den Tag legt, Wir haben angeführt, dass in Triest das Denkmal, welches an die Vereinigung Triests mit Oesterreich erinnert, Tag und Nacht von der Polizei bewacht werden muss, dass es nicht von den Triestiner Irredentisten in die Luft gesprengt werde, wir haben einen Fall erzählt, wo unlängst in Triest österreichische Officiere von den Triester Irredentisten insultiert wurden, nur weil sie die österreichische Montur trugen, wir habed angeführt, dass die Triester Irredentisten, die mit den Istrianer Irredentisten eines sind, im Jahre 1882 durch den verruchten Oberdank auf das theuere Leben unseres Kaisers attentiert haben usw. usw. Hat Krstić eine von uns gegen seine Partei, gegen seine Herren erhobene Anschuldigung zu entkräften versucht? Mit nichten! Und doch ist er noch so grenzenlos frech zu behaupten, dass unsere gegen die italienische Partei gerichteten Angriffe „unqualificierbar" grundlos und frech sind. Nun möge jeder unparteiische Mensch urtheilen, wer eigentlich frech ist.

Seiner Frechheit setzt Krstić in seinem Artikel „Non quis sed quid" die Krone. In diesem Artikel betrügt er seine wenigen deutschen Leser, dass unsere kroatische Partei eine clericale ist. Das ist eine Lüge. In Istrien gibt es nur zwei Parteien: die kroatisch-nationale und die irredentistisch-italienische Partei; etwas drittes gibt es absolut nicht. Was die irredentistisch-italienische Partei ist und welche Ziele sie verfolgt, das haben wir schon nachgewiesen. Thatsache ist, dass diese Partei durch ihre sinnlose und habsüchtige Verwaltung Land und Gemeinden ins finanzielle Verderben zieht, wie man dies in den Gemeinden Pola, Muggia, Montona u. a. sehen kann. Was diese Partei mit ihrer Cultur und ihrem Fortschritte prahlt, das ist alles Lug und Trug. Es ist keine Cultur, wenn im Landtage Istriens unsere Abgeordnete von der italienischen Partei misshandelt und auf das gröbste beleidigt werden; es ist kein Fortschritt, wenn diese Partei, die noch das Land verwaltet, 17.000 schulpflichtige Kinder der Landbevölkerung Istriens ohne Schulen lässt, nur um ihnen keine Schulen in ihrer Muttersprache zu geben. Ob die hiesigen Deutschen mit der kroatisch-nationalen oder mit der irredentistisch-italienischen halten werden, das ist ihre Sache. Nach ihrer Wahl werden wir sie auch urtheilen. Es ist schon der Höhepunkt der Dummheit was Krstić im erwähnten Artikel über die Haltung unserer Reichstagsabgeordneten im Reichsrathe anführt. Unsere Abgeordnete vertreten die slavische Bevölkerung Istriens und als solche müssen sie vor allem ihre Interessen vertreten. Es ist daher ein Unsinn, was Salo von unseren Abgeordneten und vom Cillier Gymnasium und den Sprachenverordnungen schwefelt. Er möge nur das Verhalten der italienischen Abgeordneten in der Tiroler Frage betrachten und da wird er einsehen können, wenn er nur will, dass gerade die Italiener die erbittertsten Feinde der Deutschen sind.

Unsere Partei ist wahrhaftig liberal, denn alles was sie für unser Volk selbst anstrebt, das gönnt sie auch den übrigen Völkern der Monarchie. Unser heiligstes Princip ist: „Gleiches Recht für Alle" und die Durchführung der gesetzlich gewährleisteten Gleichberechtigung. Die Italiener dagegen wollen die Alleinherscher in Istrien sein und die Slaven von jedem Rechte ausschliessen. Ist das liberal? (Fortsetzung folgt.)

Zaruke na carskom dvoru. Nadvojvodkinja Elizabeta Maria unuka našega Presvetlega Cesara i Kralja a kći pokojnoga nezaboravnoga prestolonasljednika Rudolfa zaručila se je ovih dana sa knezom Otto pl, Windisch-Graetz.

Izbori su blizu. Približavaju se izbori za dietu. Zato Krstić sada pljuva laži proti našim deputatom koliko više more. Tako va zadnjoj svojoj špudaćere pripoveda jedan truk ki da se je dogodil jednemu našemu zastupniku va Trste. Nego to je sve izmišljena laž. Ni Giovanni Golubovich Dalmatinac ne pozna Mandića, niti ga je kada vidil. Dapače ni Krstić ne pozna Golubovića ni Golubović njega. Sve ča je Krstić pisal va zadnjoj špudaćere od Mandića sve se je on sam va svojoj prokletoj duše zmislel samo da puk od naših ljudi odvrati. To je njigov zanat, za to je plaćen.

Isto tako je laž ča piše proti Spinčiću za lemozinu puli Svetega Mihovila. Ki će se osvedočit neka pita kastavskega mežnjara, ki je na Miholju i puli maše ku je Spinčić služil bil va crekvice sv. Mihovila. Krstić sve to piše zač se ufa da se ga neće tužit budući da je i tužen bi ga talijanski protivniki ili jurati, ki su kako i on, oslobodili. Nego će i njemu presest.

Opatijska talijanska škola i zemaljsko školsko vieće ili borba za pravicu. — Leta 1895. imelo se je imenovat definitivnega učitelja za talijansku školu v Opatije. Občina Volosko-Opatija predložila je po zakonu junte tri zakonita molitelja za imenovanje. Junta ni htela nijednega od teh trih predložit zemaljskemu školskemu veću na imenovanje nego je spomenuto c. k. veće na zapoved junte imenovalo protuzakonito nekega Zaratina za meštra v Opatije.

Občina Volosko-Opatija je proti temu rekurila na ministarstvo a *ovo je rekurs odbilo radi formalnosti.* — Na to se je občina obrnula do upravnega sudišta va Beču, ko je leta 1898. zapovedelo ministarstvu da mora stvar rešit meritorno. Ministarstvo je *po drugi put* dalo občine krivo a ova se je opet obrnula na upravno sudište va Beč, koje je pak dignulo rešenje ministarstva kako nezakonito i naložilo mu da stvar ponovno odluči. Ministarstvo je *po treći put* rešilo stvar proti občine a občina je i ov put šla na upravno sudište. Pasanu subotu je upravno sudište va Beču va toj stvare odsudilo da je ministarstvo protuzakonito postupalo, da je imenovanje Zaratina bilo protuzakonito i da zemaljsko školsko veće mora imenovat jednega od oneh trih učitelji ke je občina predložila. Da se dojde do pravice i zakona kod istarskeh Talijani trebalo je puneh šest let. Sramota!

Narodni list i ungaro-croata. Salo piše da ako ćemo ča storit za barkarioli i fijakeri v Opatije da se obrnimo na acijoniste od ungaro-croate na Voloskem pak da neka oni ča za barkarioli provide. Salo nezna zač je vavek „in cimbalis“ da su voloski acijonisti već puno govorili na direkcije ungaro-croate za naše barkariole nego najveći neprijatelji našeh ljudi v Opatije su oni reški Kalabrezi Krstićevi prijatelji ki va ungaro-croate vedre i oblače. — Oni su svemu zlu krivi i nijedan drugi.

Kastavski Spacakamin — talijanski agitator. Talijanski špacakamin va Kastve hodi po oštarijah va Kastavšćine pak tamo ljudem laže da je kastavska občina stavila plaćila od 7 heleri po litre vina i druge bedastoće. Premda naši ljudi znaju, da to ne more bit istina, vendar su neki tako bedasti da temu privandranemu Talijanu veruju. Rečeno nam je da je ta špacakamin pred nekoliko dan dobil na Voloskem puli jednega talijanskega kapuriona beči. Po tem bi reć da je i on plaćen od Talijani da naš puk smućuje. *Ljudi božji budite ljudi a ne bezumno blago da Vas Talijan vara i za nos pelje pak da Vam se onputa smeje.* Prvo nego jednu stvar verovat pomislite ako je to moguće i popitajte se puli pošteneh ljudi ako je istinita ale ne. Kastavskoj občine pak preporučamo da na tega smutljivca pazi i da ga protira z občine, a našem ljudem da mu onako po kastavski povedu neka gre va Furlaniju puk mutit a ne va Kastavšćinu. —

Salo i naša trobojnica. Va zadnjoj svojoj špudaćere pita Krstić kapitana Scarpu kako more dopustit da na Voloskem bati hrvatska bandera, dočim da su žandarmi na 3 jenara ovega leta duhtoru Stoglavu Costantini dali *„urdin“* da mora uz istarsku banderu batit i cesarsku. Ta svoj upit podpisal je Salo z imenom: — „Skup Voloskeh gradjani“.

Ponajprvo ćemo mu reć, da je laž da je duhtoru Stoglavu žandermerija zapovedela, da mora uz istarsku banderu batit i cesarsku, nego se je to Krstić zmislel. — Onda bimo ga hteli pitat, ki je ta skup voloskeh gradjani, ki je podpisal njegov upit? Ča morda Stoglav, al Mazzapadre, al Pušina al morda Poldovičini. Neka zna da to nisu nikakovi Voloski gradjani nego samo privandrani furešti ki su k nam prišli s trbuhom za krahom. Za tem neka zna, da je naša narodna trobojnica na Voloskem batila prvo nego su svi ti landravci prišli na Volosko i da ni nikada ni jednemu prišlo ni na pamet da proti našoj banderi prigovara. Sada bi htel „Salo“ bunit puk proti našoj trobojnice upravo kako su talijanski plaćeniki leta 1882. bunili puk kastavski proti tabelam. Nu neka znaju Salo i njigovi pajdaši, da ni Scarpa, ni guvernator ni ministar ne moru zabranit da na Voloskem bati naša trobojnica pod kojom su kroz veke i veke verni Hrvati prolevali krv za našega cesara i domovinu. Krstiću se hoće bune i muteža zač on je najzadovoljneji kad more va mutnem lovit. Nego pu ća mrcino! Kako da je Krstić pozabil, da je leta 1894. kad je prišal v Opatiju naš Presvetli cesar najprvi izvesil na Ambrozinkinoj kuće puli Matulj samo jednu velu hrvatsku banderu. A, Salo ča si pozabil? Nisi pozabil ne, nego su se za te vremena promenila. Pfui!

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri obdržavala je četrtak dne 10. t. m. ovogodišnju svoju glavnu skupštinu u „Narodnom Domu“ u Kastvu. Posjećena bila je dostatno ali ne toliko, koliko bi imalo očekivat se. Premalo reklame bilo u to ime u novinah. Društveni imetak, koji sada iznaša 27.414 kruna 24 pare povećao se zadnje društvene godine za 204 k 12 para. Opazilo se, da je odviše zast. interesa kod nekojih privatnih dužnika a da mnogi njih, koji su uživali podpore i posuda društva a sada mogli bi plaćat, ne plaćaju ne samo interese, već niti godišnje članarine. Odlučilo se bez milosti tužiti ih, jer kad neimaju oni obzira do društva, nemari ni društvo imati ga do njih, tim više što je to sirotski novac koga uživaju. Djačkom pripomoćnom družtvu u Pazinu odlučena je podpora za sada od 600 k. Društvene knjige podieliti će se djačkoj knjižnici državne hrv. gimnazije u Pazinu. Birani su ponovno stari odbori u upravu i reviziju. Potanje izvješće tiskati će se po običaju.

Kontrolna smotra za Volosko i Opatiju. 20. listopada 1901. imadu se svi spadajući narodnom ustanku a nalazeći se u občini Volosko-Opatija prijaviti kod občinskog ureda Volosko; naknadna prijava je 27. ov. mj. isto kod občine;

Kontrolna smotra stojeće vojske i c. kr. ratnog pomorstva biti će 31. ov. m. u 9 sati jutrom za občinu Volosko-Opatiju; dne 4. studena t. g. za občinu Kastav od slova A. do I. i 5. studena od slova K. do Z. pred obć. uredom u Voloskom svaki put počam u 9 sati jutrom;

naknadna kontrola biti će kod c. kr. ratnog dopuniteljnog zapovjedništva u Trstu dne:

25. 11. 1901. u 9 sati od slova A—H.
26. „ „ „ „ I—N.
27. „ „ „ „ O—R.
28. „ „ „ „ S—Z.

Koji posjeduju kolajne imadu ih sobom donesti.

Pod gladnu Italiju. Salo je neki dan povedel va svojoj „tete“, da ni istina, da žele istarski Talijani, ti naši dobri susedi pod Italiju. On to ume povedat svojem bedastem Rukavčanom, Brežanom, (Liziju) i dvem trim trubastem mačkom, ki bi mu verovali da reče njim i da osal leti. — Nam neće ta matafun va uho, mi smo sto i sto puti čuli i čitali kako Talijani po Istre delaju javno i tajno, da naša Istra pride pod Italiju a da je to istina dokazuje i ov telegram kega su poslali naši nespašeni Talijani iz Istre, Dalmacije i Trsta, ki bivaju va Benecch talijanskemu jeneralu Ponzu Vaglie ki je ajutant talijanskemu kralju. Ta telegram glasi ovako: Talijani iz Trsta, Istre i Dalmacije ki bivaju va Benecech mole Vašu preuzvišenost da prikaže Njegovemu Veličanstvu (talijanskomu kralju) njihovu goruću želju neka dozreli talijanski fatum izpuni nade naroda, koji to od kralja očekuje. (To će reć po domaću: neka pride zauzet Trst, Istru i Dalmaciju.) Vavek pripravni! Živila Italija! Živio kralj! Si čul Salo, Lumbrelin, Nino i kumpanija. Altroke pod Hrvatsku!

Zavod sv. Jeronima u Rimu. Već smo „Narodnem liste“ pisali kako su Talijanski hajduki na 29. agusta o. l. provalili va zavod sv. Jeronima za hrvatski puk va Rimu da se tega zavoda imposesaju. Radi te provale nastale su pravde i diplomatička pogajanja mej našom i talijanskom vladom. Ta pogajanja finila su tako da je talijanski kumisar ki se je bil zavukal va zavod sv. Jeronima, moral pobrat šila i kopita i dat mesto austrijskomu upravitelju grofu Coronini. Ov ima zapoved postavit sve kako je bilo prvo 29. agusta o. l. Radi tega se sada Talijanski iredentisti i oni hajduki ki su va zavod provalili jade kako neznam ča. Od jada na talijansku vladu, ka se je tako načinila z našom vladom, povedel je kapo od teh hajduki neki Conte (colle braghe onte) Tito Alačević da su on i njigovi pajdaši na 29. augusta dogovorno s talijanskom vladom učinili provalu u zavod sv. Jeronima i da njim je sam ministar Cocco-Ortu svetoval neka tu provalu učine samo neka niš ne razbiju. Lepa vlada ka svetuje ljudem da razbojstva delaju. To se more samo v Italije dogodit. Intanto Talijani su svi ovde dobili po nose.

Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu darovala je občina Kastav odlukom obć. zastupstva 9. t. mj. iznos od 50 kruna mjesto vienca pok. biskupu A. M. Šterk, domorodcu i počastnom gradjanu kastavskom Kažimir Jelušić načelnik u Kastvu uplatio je utemeljnu svotu od 100 k.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru unišlo je 10 kruna od razprodanih razglednica sa slikom g. prof. Vjekoslava Spinčića na parobrodu prigodom ovogodišnjeg izleta u Omišalj. Sabrale su to gjica. Jurković i gjic. A. Toamšić. Živile!) Kažimir Jelušić načelnik u Kastvu uplatio je utemeljnu svotu od 200 kruna. U kući istoga unišle dalnje 3 krune dara u škrabicu za družbu. Svi ovi iznosi poslani su blagajniku družbe. Mi smo primili k 7 sakupljenih za družbu u Čitaonici Mihotići prigodom odposlanja brzojava ministru Goluchowskomu u Beč kao protest proti razbojničkoj provali u zavod sv. Jeronima u Rimu i k 1 darovanu za družbu od g. Mata Sušanj-Brajan iz Jurdani. Gospod. dr. Dabović platio je k 1 u ime globe što nije imao družbinih žigica.

Na 17. o. m. sakupilo se kod Lizija Kinkela u Dol. Rukavcu nakon komisije u G. Rukavcu k 5 i 50 za družbu.

Mižerji dotora Jopca.

(Spivao: Šubijot z buzetskoga teritorija.)

Vozila se po moru galija,
U njoj sjedi Salo Zamarija,
Gledala ga s kule Jambrožija.
„Što me gledaš s kule Jambrožijo?“
„„Ne gledam te, da te dadem rubat,
Već te gledam, da te nešto pitam:
Čim ti svoje golotinje kriješ
Čim ih kriješ, čim kalcete vežeš?
„Šuti beno, to su moji posli,
Znajmo šutit, bit moderni osli
Da su tvoje mudandi i srajce
Češ da vičem sred Voloske place.
Onda vidiš mogal bi se skriti
Leverendo pater Líziriti!“

Mali razgovori.

M. Si bil Jožino nedelju va Transvale?

J. Nisam, nebore, zač mi ni bilo lazno. Pak ča je bilo lepega tamo?

M. A pravi tejatar. Neki ti je Ninotu Rožinemu rekal za škerc „Salo“ a on ni dva ni tri „kala braghe“ i pokazal ti je tamo pred svemi onu taneku.

I. Ma bravo Nino! pokazal je ča je na njem najlepše.

M. Uprav je!

Ča je novega po svete?

Austrija-Ugarska. Kako smo već zadnji put javili danas 17. o. m. sastaje se carevinsko vieće u Beču, nakon pet mjesečnih praznika, na svoje redovito zasjedanje. U zadnjem zasjedanju bilo je mira i reda, jer je Körberova vlada s gospodarskimi osnovami i s milijuni znala za čas utišati stranačke strasti. Nego ta vlada neima već što da dade, a zahtievat mora mnogo. Na vrata joj opet kuca ona nesretna nagoda, koja je već srušila četiri ministarstva. Radi te tvrde kosti nastala je, kako je poznato, pred četiri godine prva kuga pod Badenijem, a budući da parlamenat nije bio za djelo, zavladao poznati § 14. Osim te nagode pokazati će i trgovački ugovori i carinska tarifa da li je Körber muž, u koga se uložile tolike nade i da li je on kadar uz sveobće nezadovoljstvo naroda u Austriji, izbjegnuti sudbini svojih predšastnika.

Kod izbora za česki sabor u seoskih i gradskih kurija izabrano je 56 Mladočeha. 16 agraraca, 2 radikalca i 1 Staročeh, 20 Svenjemaca, 16. njem. naprednjaka 10 njem. narodnjaka, 2 njem. agrarca i 1 kršć. socijalista. Po tome imala bi biti fiziognomija českog sabora mal ne ista, kao prije. Ministar Dr. Rezek odklonio je kandidaturu za kotar Smichov-Karolinski, koji je ostao izpražnjen smrću Dra. Kaizla.

Telegram „Narodnega lista“

Nova škola družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Vabrigi.

Poreč, 16. oktobra. Danas se je otvorila nova družbina škola u Vabrigi. Na otvorenje došli su medju ostalimi družbin tajnik gg, Viktor Car-Emin i Šime Deiar, načelnik u Tinjanu. Iza sv. mise i blagoslova kuće oslovio je djecu veleč. g. Rafael Fulin župeupravitelj u Taru. Za njim je govorio družbin izaslanik, koji je predavajući novosagradjenu školu njenoj svrsi u poduljem govoru ocrtao povjest i svrhu njezinu. Iza otvorenja sliedio objed, priredjen od rodoljubnih Vabrižana. Za cielo je vrieme vladalo neopisivo oduševljenje. Obširnije o tome drugi put.

Lettera aperta.

Illustrissimo signore
Giovanni Timeus
direttore del „Popolo istriano
Pola.

Nell' ultimo numero del Suo spregiatissimo giornale „Popolo istriano“ dedicato al divin Maestro Dante Alighieri, Vossignoria Illustrissima si degnó riccordarsi nella medesima occasione anche della gente Slava dedicandole quel tal' articoletto, „dela creanza Slava . . .“ del quale io riporto il seguente squarcio:

„Una volta san Pietro e il Signore andavano peregrinando nel mondo. Le nazioni erano state create tutte, meno gli slavi. Iddio voleva metter loro gli occhi sulle ginocchia, ma il discepolo si dichiaró contrario, ed espose al suo Signore tutti i pericoli ai quali sarebbero andati incontro quelli uomini. Meglio sarebbe, soggiunse san Pietro, farli tali, ai quali manchi . . . . . la prominenza posteriore del corpo.

Ed il Signore fece cosi.

Da quella volta gli slavi — poverini! — son privi del deretano e cosi Domeneddio stesso li creò screanzati“.

Mi rincresce infinitamente di non poter essere su questo punto d'accordo con Vossignoria Illustrissima, anzi da Slavo puro sangue mi sento in dovere di sostemere altamente il contrario della sua tesi. — Ne desidera una prova? Ella non ha, che ad appressarsi col naso a quella cotal „prominenza posteriore del corpo“ d'un qualsivoglia Slavo — e ne sentirà l'effetto che cozza colla sua tesi.

Ma quello che mi colpisce viemaggiormente é la „morale“ della favola ripportata da Vossignoria Illustrissima. Ella conchiude che essendo gli Slavi privi del deretano, devono essere e o i p s o privi anche della creanza. E'chiaro adunque, che per gli Italiani dietro il suo modo di vedere e di pensare l'è proprio là in quella cotal prominenza“ la sede della creanza, di cui essi si fanno cotanto vanto. Me ne congrattulo colla sua gentile nazione, e nel separarmi da Lei non posso fare a meno di'affibbiare una potentosa piada a quella „prominenza“ di cui sopra, ove Vossignoria Illustrissima tiene in deposito la creanza avita.

Devotissimo
Dottore Salamone Krstić
Slavo patentato.

Zahvala.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „Sloga“ u Zametu zahvaljuje se najsrdačnije svim rodoljubima, koji su na budi koji način doprinesli, da je svečanost otvorenja društvenih prostorija obdržavana 22. pr. m. onako liepo ispala. Zahvaljuje se poimence slavnim pjevačkim družtvima: „Primorski Hrvat“ iz Trsata, „Lovor“ iz Opatije i „Istarska Vila“ iz Kastva; gospod. Karlavarisu za izrečeni krasni govor, te svim gostovima i rodoljubima, koji su sa svojim prinosima poduprli društvo.

Odbor.

Gospodin Mate Žiganto, posjednik i brodovlastnik u Poljanah, podario je ovoj crkvi liepi dar od 100 k sa izjavom, da se upotriebe za najpotrebitiju stvar u crkvi. Za velikodušni i plemeniti ovaj dar izriče mu podpisani u ime crkvene uprave najljepšu hvalu. Platio mu Bog i sv. Petar!

Poljane, dne 3. listopada 1901.

Mihovil Barbić
kapelan.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista“ primila je u ime predplate za cielu godinu od gg.: Dr. Š. Kurelić, Pazin. A. B. Volosko po k 10; pop Niko Butković Kastav, Adolf pl. Märzthal Volosko po k 8, Ivan Depeder Kraljevica k 8 i 25, Andre Medvedić, Rieka i Ivan Kuk Materada (za god. 1902.) po k 8, Jakov Doričić Rieka (za g. 1902.) k 4. Ivan Turković Brgudac, Franne Paž Rieka, Šimun Tenela, Banjola Rab po k 4.

(Sliedi).

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 43. Volosko-Opatija u četvrtak 24. listopada 1901. God. II.

Občinski izbori na Voloskom-Opatiji.

Koncem novembra o. l. bit će tri leta, da se je sadašnje občinsko zastupstvo (raprežentanca) občine Volosko-Opatija konštituiralo i zibralo veleuč. g. Dr. Andriju Stangera za glavara občine Volosko Opatija. — Polag tega imeli bi se još ovo leto ili pak u mesecu jenaru 1902. obavit občinski izbori za novu raprežentancu. Svaki pošten i nepristran čovek mora priznati, da je sadanja raprežentanca u ova tri leta učinila puno za napredak i za korist občine. Kupilo se i otvorilo novo opatijsko groblje, uredili su se skoro svi puti v Opatije i na Voloskem, učinili su se razni kanali, koji su bili za obće zdravlje od potrebe, proširilo se je groblje na Voloskom, učinila se je cesta kod Škrbići, postavile su se na Voloskom i v Opatije fontane i učinile razne druge stvari.

Uz svi ti razni i mnogi troški ipak nije sadanja raprežentanca zadužila komuna ni povisila adicionali. To se je moglo postić samo mudrom i korisnom upravom kako je ona u čijoj se ruki sada nalazi naša občina.

Nego sve to za našu občinu lepo i koristno ne da nekem privandranem Kalabrezom mira. Oni bi hteli na silu, da naša občina propade kako je svojni propal talijanski kazin v Opatije. Za to bi oni hteli da dobiju upravu naše občine v ruki, za to bi oni hteli našu občinu otopit va dugi. — Talijanska nauka je najme ta: da ča je puk siromašneji to se laglje s njim vlada. Talijani računaju, da kada bi oni dobili našu občinu v ruki, da bi najprva njihova skrb bila osiromašit naš puk va ovoj občine i učinit ga tako podložnega, da se ne bi već nikada mogal oslobodit. Sada ćete razumet zač Talijani Krstića plaćaju, da kod nas smutnju dela, sad ćete razumet zač su semo poslali Costantina, sad ćete razumet zač Krstić meseci i meseci va svojoj špudaćere, plaćenoj od Talijani, svako zlo riga proti svem našem domaćem sinom proti našoj domaćoj stranke i proti našoj raprežentance.

Oni (perle!) bi naime hteli prikazat nas sveh puku kako lupeže i razbojnike pak da tako puk od nas razdele. Nego ćorav njim je posal. Svi poznamo naše domorodce va dušu i jako dobro znamo, da je va jednem našem domorodce više poštenja nego va sveh istarskeh Talijani skupa. — Naš puk va ovoj občine ni hvala Bogu onako zalupan i bedast kako su neki Brežani i Rukavčani, ki svakoj Krstićevoj trubastarije veruju. Naš puk ljubi svoj materinski hrvatski jezik i svoju narodnost a neće pod živu glavu da zna za gladnu Italiju kamo ga „Salo“ i kumpanija mame. Talijani dakle na puk ove občine ni ne računaju, pak se samo nadaju, da će njim morda pomoć Talijani, ki su ovde va službe i opatijski Nemci. Nego i ta nada im je jalova. Da se svi Talijani ki ovde imaju pravo glasa slože ne bi nam mogli niš naškodit. Ča se pak Nemac tiče ti su, zvan trih četirih, s nami kako su bili i leta 1898. Dakle svo „Salovo“ strašenje va njigovoj špudaćere nam se čini do kraja smešno kako nam je bilo smešno njegovo strašenje leta 1898. I onputa kako i sada je Krstić prorokeval, da te kod občinskeh izbori Talijani predobit. Već je delil službi komunjske: nekemu ovo, nekemu ono, pak? Nijedan od njigoveh Kalabrezi ni se ni pokazal na dan izbora. I onputa su Talijani kako i sada strašili s Hrvatskom.

Nego kako i onputa tako njim mi i sada odgovaramo. Kod občinskeh izbori ne gre se za Hrvatsku nego se gre samo za to: hoćemo mi domaći ljudi va našem komune zapovedat, hoćemo mi bit va svojoj kuće svoji gospodari ale pak ćemo pustit da nam va našem komune va našoj kuće tuji ljudi zapovedaju? Ne nikada jerbo to bi bila naša propast.

Čul sam razgovor dveh Krstićeveh prijatelji v Opatije. Razgovarali su se da bi trebalo učinit v Opatije jedan špital i krivili su našu občinu da ni do sada tega špitala storila. Naš čovek njim je rekal da občina ima puno potroška, da ne more sve na jedanput storit zač da bi se morali adicionali jako povisit; špital da će se već z vremenom storit. Znate ča su na to ti dva Krstićevi prijatelji rekli? Občina Volosko-Opatija more lahko storit dva milijuna fjorini duga pak valje storit špital i finit cimitar a da se interesi na dug moru plaćat neka se povisi adicional na 100 po sto, zač sada se plaća 40 po sto a to je premalo za jedno mesto od kuri.

Vidite malo, to bite doživeli, da Krstićevi prijatelji dobiju kod dojdućih občinskih izbori. Učinili bi 2 milijuna forinti duga, povišili bi adicionali na 100 po sto, zidali bi novu kuću za podeštariju, odlučili bi na leto tisuća i tisuća za „Lega Nazionale“ a mi ki imamo ovde svoje kući i imanja bimo sve v adicionaleh morali plaćat dokle bimo do kraja propali.

Za to daleko Talijanom i njihovem prijateljem kuća od nas. Svaki Vološćak ili Opatijac i svaki Slaven, ki bude kod budućeh občinskeh izbori glasoval s Talijani ta je neprijatelj naše občine, ta je izdajica svoje domovine, kega će potomki proklinjat do devetega kolena. Znamo već naprvo da će Talijani i njihovi tajni prijatelji učinit sve moguće da bi občinu Volosko-Opatijsku dobili v ruki.

Da talijanskega gada potučemo kako zasluži potrebito je, da svi naši koliko god ih ima pravo glasa, pridu na dan izbori glasovat za naše domaće domorodce i za one koje njim bude za oću korist naša domaća stranka preporučila. Neka se ni jedan od naših ljudi neda prevarit od talijanskeh čarlatani, ki su već počeli pragi obahajat nego neka ih z metlom potira. Našim pak voditeljem preporučamo, da dobro paze na talijanske breke, koji okolo ljude love pak ako koga breka u kvaru ulove neka ga pameti navade. Osobito preporučamo našem ljudem, da dobro paze na one trgovce ljudskega mesa, ki glase kupuju. Ako se za kojega dozna neka se nam valje javi pak ćemo ga sudu zručit. Tako će poć va hlad trgovac i on ki se bude pustil kupit. Morat će se pazit i na one Talijane s kraljestva talijanskega, ki ovde bivaju, da se ne bi oni ča mešali va izborne stvari. Ako se budu samo ča mešali morat će se priskrbet, da se ih od ove naše občine potera va Italiju. Kemu leži na srdcu napredak ove naše občine i svoje vlastito blagostanje, ki neće da bude do malo let petljar ta

PODLISTAK.

Zla žena gora je od djavola.

Narodna pripoviest.

Imao je jedan čovjek vrlo zlu i lajavu ženu, da nije mogao š njom ni živjet ni umriet. Mnogo je vremena mislio, kako bi se nje oslobodio i kako bi je smakao s ovog svieta, da joj ne bi rodbina čula, ali sud doznao.

Jedan dan izagna ga žena iz kuće, da čuva ovce i naredi mu, da u večer kad se kući vrati, donese drva iz one gore gdje nije prije ni četvoronožno a kamo li dvonožno dolazilo, govoreći mu, ako to ne učini da će ga tri dana u konobi gdje psa vežu, držati o samoj vodi. Ovaj nesretni čovjek morao je poslušati, i kad dogna ovce u goru gdje mu je žena kazala, ostavi ih da pasu, a on prihvati sjekiru i kao miš uvuče se u jedan gusti grm, da usieče drva.

Naljeze na jednu jamu, nad kojom se nazre; kad li joj nigdje ne vidi dna, no crno strašilo po njoj. Posieče okolo jame nekoliko drva i ponese u veče doma zaklinjući se ženi, da ih je ubrao na mjestu kako mu je ona rekla.

Ona mu to ne vjerova, nego sutra dan ode š njime na ono mjesto, da se uvjeri; pa kad dodju nad onu jamu i ona se nada nju nazre da vidi, a muž ju iznenada turne te je prevali u onu jamu, te bježi doma, veseleći se se zla oslobodio.

Kad je bilo u večer, nema tko da pripravi večeru. Počnu četvero djece plakati i čeznuti za materom, a on se odmah pokaje što je uradio govoreći: „Opet kuku bez svoga vjenčanoga druga, i dobro se reklo, da je i zla žena dobra žena“. Pa pokupi sve konope po selu i otide onamo da je ispoteže iz jame. Povikne ozgo: „O ženo! priveži se s ovim konopom okolo pasa, da te gori istegnem!“ Tek što ovo izreče, poče u jami neko za konop drmati, a on poče vući. Kad li što češ vidjeti! Ne ispoteza svoju ženu, nego jednoga staroga djavola, pol glave mu sijedo kao u ovce, a po nje crno kano ti u djavola. Poviče muž: „Ko si ti? jesi li ti moja žena što li si? kazuj se, e te opet bacih u jamu“. Djavo ga obieručke zagrli okolo koljena veleći: „Ne bacuj me junače, tako ti visinske visine i dubinske dubine! Kad si me od tvoje žene oslobodio, ja ću te sretnijega učiniti i što god hoćeš darovat ću ti. Vidiš bolan! od jučer, kad dodje kod mene tvoja žena, od njezina jada posiedje mi po glave, i da me ti ne izvučeš ne bih živ podne dočekao; no traži od mene šta hoćeš“.

Kad muž ču, reče djavolu: „Neću ništa drugo, nego da izvadim živu ženu iz ove jame i da mi kažeš liek, kako će me se bojati žena i slušati sve ono što ja hoću“. — „Dobro, reče mu djavo, evo ti ova mala šibika, kojom što god takneš, pretvorit će se u ono što ti rečeš“.

Kad mu dade ovu šibiku, odrieši djavola iz konopa, pa konop pusti u jamu i zovne po imenice ženu, i ona, kad se dočepa konopa, prepaše ga okolo sebe i počme drmati, a muž je počne vući. Evo za njega junačke muke kad ženu gore izvuče! Ona ga stisnu noktima za vrat da ga zadavi, a on je udari onom šibikom po rukama govoreći:

„Neka ti se ruke pretvore u noge“.

Kad se dobavi noga, poče ga nogama tući, a on:

„Da se pretvoriš u kučku goru nego što si ti!“

Ona postade kučkom, te na njega juriša kao lavica, a on je opet udari govoreći:

„Da se pretvoriš u kravu!“

Kad postade krava, navali na njega da ga probode rogovima i podiže ga na rogove u vis, no srećom pade na nju, pa je poče šibibom kuckati vičući:

Da se pretvoriš u konja i da me doma odneseš!“

Ona se pretvori u konja, ali ne htjede put kuće, nego po gori i po kamenjima. Muž se nadje u čudu; nezna što će, pa od jada reče.

„Da se pretvoriš u ovna bez rogova!“

Evo je sad u ovna, ne znajući, kako će mu prkositi, ali ni on ne znadjaše, kako će je i za što vezati konopom da je vodi doma, pa je kucnu po glavi govoreći:

„Izniknite ovdje rogovi, ama ne šiljasti nego krivuljasti i zarubljeni!“

Evo iznikoše rogovi kako je on naredio. Sveza je konopom za rogove, ali ona ne htjede pred njim, no za njim da ide, pa svaki čas skoči mu na ledja, te udri u pleći kao ono kad se dva ovna glavama biju. Nadje se muž na mukama, ne znajući šta će, dok mu na um pade, udari je s onom šibicom i reče:

„Da se pretvoriš u kokota i da mi sve pjevaš do doma, kao što najbolji kokoti pjevaju!“

Postade kokot, ali na mesto da pjeva kao kokot, zače pjevati: „Mu-žu-ma-gar-će!“

Muž je to trpio, jer je u rukama nosio i kući hodio, ali ga sretoše trgovci gdje idu na pazar, pa se uboja da je ne čuju kako pjeva, te on nju po glavi sa šibikom govoreći:

„Da u isti čas budeš kokoš!“

Ona kad se u kokoš pretvori, snese mu jaje bez ljuske u rukama, pa poče ko-

neka bude s nami domaćemi sini i neka obrne hrbat talijanskem smutljivcem. Na dan izbora neka ni jedan naš ne fali nego neka svi pridu glasovat za našu stranku da tako steremo talijanskoj zmije za vavek glavu.

Dopisi.

Iz Vabrige. — Otvorenje nove škole „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. — Za istinu biti će žal svakimu ki ni bija na 16. ov. m. u Vabrigi. To vam je bila inšoma jedna fešta, kakove ni Vabriga još nikad doživila.

Ta dan otvorila se je naša nova škola ku nam je (Bog joj plati) sagradila veleslavna „Družba sv. Cirila i Metoda“ — za Istru, ku je blagoslovia naš velečastni g. župeupravitelj Rafael Fulin iz Tara.

Moje je pero slabo za opisati sve ča sam oni dni vidija, čuja i čutija kod naše velike svečanosti u Vabrigi.

Da pak znaju i drugi ljudi, ki nisu tamo bili, ja ću gledat, koliko budem moga da va obljubljenim „N. L.“ napišem par riči od te prevelike slave, od toga znamenitoga dana.

Predragi čitatelju, — da si ¡ima kada sriću biti u lipoj Vabrigi, ka luži kakovih deset minuta izpod talijanskog gnjizda Tara ti bija uživa krasan pogled na Tarski zaliv na more i na prerazna druga mista, koja leže niže od nje, kao Novigrad (Citanova), Poreč itd. Vrhu sviga bija bi uživa onu iskrenu ljubav prijaznost i gostoljubivost dobrih Vabrižana, koji su ostali virni svojimu narodu i lipomu hrvatskomu materinskomu jeziku.

Prejdimo sada na svečanost.

Već tri, četiri dana prvo, — sve što naški čuti spremalo se malo i veliko, da onaj dan čim lipše dočeka i sprovede. — Majke su se žurile pa kupile, oprale, očistile i šoprešale robu za oicu i cilu družinu. — Otci i ostala družina pripravljali su sve ostalo za oni dan, da im ne bude potriba na onako veliku feštu niš dilati; gledali su i pokušali jedan do drugoga iz ke bačve bi bilo najbolje za oni dan.

A dica ka su se upisala u školu, pak mladići i divojke? A jâ, nisu ni oni mirovali ne! Oni su se svaki dan okupili oko svoga g. učitelja pak: jedan, dva, tri, udri pivati. Da bi van jih bilo čut na oni dan kako su lipo pivali, bili bi te rekli, to su već izučeni pivači. Z jednom besidom: Vabrižani i njihov g. učitelj trudili su se, da svečanost čim sjajnija bude.

Već rano jutro dne 16. sakupila se dica i mnogo svita pred velikom i krasnom „Družbinom“ školom. Pred ulazom u školu načinjen je lip slavoluk.

Škola je veličanstvena, kojom bi se mogli ponositi mnogi gradovi; radnja ja u svakom obziru lipa i čvrsta, tako da služi na čast „Družbi“ i g. poduzetniku.

Okoli 9. ure pošlo je u seosku crikvu malo i veliko k svetoj misi, ku je piva velč. g. Corazza umirovljeni župnik iz Tara, kojim su se ponosili Vabrižani punih 29 godina. —

Na svršetku sv. mise dovezli su se gospoda: Tajnik „Družbe“ g. V. Car-Emin, načelnik tinjanski Šime Defar, Baderanski učitelj Ante Iskra, obć. savjetnik iz Tinjana Šime Ivetić. Bilo je i drugih gosti.

Poslije sv. mise zapivali su pivači pod ravnanjem g. učitelja „Bože živi“. — Mili Bože, kako je crkvica odzvanjala, kako su se svima nam prsi širile ok velike miline, da čujemo u naših crikvah pivati va našim lipim materinskim jeziku. Takova ćućenja nas još više zaokupe sada, kad je neprijatelj medju kimi su mnogi iz vinograda Gospodinova, stao proganjati naš mili jezik i iz svete crkve.

Za tim, moleći litanije blažene Divice Marije, vratili smo se u lipom redu pred našu školu, koju je istim časom blagoslovio iz vana i iz nutra veleč. g. župe-upravitelj. — Poslije obavljenoga blagoslova progovori lipu i prekrasnu rič školskoj dici: Jako pazljivo poslušali su svi u i izvan škole njegovu prediku. Ja se nadam da će njegove beside ostat ne samo duboko usadjene u srcu djece, nego i starijih.

Na koncu svoga govora pozove sve, da uskliknu da neka Bog poživi sve naše dobročinitelje, koji su nam pripravili onu lipu zgradu. Gromoviti živio zaori cielom zgradom.

Za njim stupi naprid gospodin tajnik „Družbe“.

Njegov krasni i dugi govor slušalo najpozornije malo i veliko grobnom tišinom. — Ja ću samo u kratko napisati pojedine glavne točke njegovoga u istinu krasnoga govora.

U svojim govoru rastumači zadaću i svrhu škole. On reče, da nije zadaća škole niti učitelja, da dicu nauči samo ¡čitati, pisati i računati, jer to se može svaki lahko sam naučiti za misec dva i za to mu more biti svaki učitelj ki te tri stvari zna. Škola ima još lipšu uzvišeniju svrhu, da najme uzgoji srce i ćud, a oplemeni dušu. Po ovih vlastitostih sliči čovik Bogu. Naše tilo je samo sluga duše. Toj zadaći nije svaki dorasao, za to nisu dosta roditelji, nego za to je potriba posebnoga učitelja. Ove sposobnosti naše duše valja uzgajati u dici, dok je njihova duša čedna, nevina srce nepokvareno.

Drvo triba uzgajati i ravnati š njim brižljivo dok je mlado, ako će donest željeni plod. Tako je i sa dicom. Da takov znameniti uzgoj dici koristi i da trud i nastojanje okolo toga donese željeni plod, najprva i najglavnija je stvar, da dica razumiju svoga učitelja, da prama tomu zapamte i upotriebe njegove upute i nauke. Razumiti pak će ga samo onda, ako ih on podučava u njihovom milom materinskom jeziku.

Čovjek, koji zataji svoj materinski jezik, zataji i izda svoju majku, svoj rod, uguši u sebi sve one vrline, sposobnosti ili vlastitosti, koje je posidovala njegova duša i srce, postane nehajan za svaku dobru stvar, izgubi sram ljudski i strah Božji.

Tko se izneveri svomu materinskomu jeziku, izneveri se i Bogu, pak baca pod noge najlipše svetinje, koje triba da svaki čovik čuva a te su: jezik i vira.

Predaje Vabrižanom lipu školu u ime slavne i prekoristne „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. „Nek Vam bude“, reče, „na korist Vam i Vaše mile dečice. Vi ste danas dostignuli ono, što svako čovječje srce mora da želi, najme, uzgoj, izobraženje.

Ja se radujem, što me je zapala ova velika čast, da Vam predam ovu lipu kuću u ime naše slavne „Družbe“. Ja sam došao tamo od druge strane ove naše mile Istre, od one druge strane mora i čini mi se da da nisam ni prekoračio svoj domaći prag, jer sam došao medju moju jednokrvnu braću koja se nalazi od istočnog do zapadnog kraja naše Istre.

Ali moji dragi Vabrižani, — nije ova krasna zgrada izniknula, izrasla priko noći. Bilo je potriba svladati ¡mnoge trude i muke i neprilike nego se je mogla ovako pripraviti ova lipa kuća, koja našu Družbu mnogo stoji. Naša Družba nije kakova bogata banka nego je siromašna skrinjica, napunjena novčići, krvavih šuljeva i od usta odtrgnutih zalogaja sinomašnoga hrvatskoga naroda gdi god se nalazi.

Baš pred malo dana sam dobio jedno pismo iz Dalmacije, gdje mi prijatelj piše: I mi imamo veliku potribu, i naša dica su gola, bosa, ali radje ćemo pomoći našoj virnoj istarskoj braći, jer ako našoj dici preti samo pogibelj ili siromaštvo tijela, istarskoj preti još i nesrića duše, da zgube svoj slatki materinski jezik svoju narodnost.“

Za timi lipimi riči preporuči roditeljem njihovog g. učitelja, neka uzajamnom ljubavju i pošpomaganjem nastoje oko uzgoja njihove dice, neka nastoje, da im ucipe u dušu ljubav do naše toli koristne „Družbe“ i do miloga hrvatskoga naroda i jezika. — Neka svoju dicu marljivo u školu šalju, gdi će slušati lipe i koristne nauke i naučiti se mnogo dobra sve u svom materinskom jeziku. —

Za tim se okrene prema dici i reče im po priliki ovako: „I vam, draga dico čitam na licu veliko veselje, koje ste danas doživili, i punim pravom valja da se veselite. Za vas je ova lipa škola, gdi ćete se od sada svakim danom sakupljati. Ali znate kad koji nekomu što dade, traži od njega ništo za uzvrat, tako i naša Družba traži od Vas da joj nešto vratite za ovaj veliki trud i potrošak što je učinila za Vas. Ona samo to od Vas pita: „Budite dobri i poslušni Vašim roditeljem učitelju i vjeroučitelju; učite marljivo i polazite marljivo ovu školu. Ako je koji od Vas tako nesretan da nema otca ili majke, da se danas š njime vesele, neka se tješi, jer se oni na nebesih vesele nad svojom djecom, koja su u svome g. učitelju dobila svoga otca i majku. Sjećajte te djeco vazda naše mile Družbe koja Vam je dala ovu lipu priliku, da postanete razumni i čestiti ljudi. Molite draga dico, jer sam Isus najveći prijatelj malenih veli, da mu je molitva dice najmilija, molite da blagoslov Božji pun mira i svake sreće dodje vrhu vas, vaših roditelja i dobročinitelja i vrhu ove kuće.

(Dalje sliedi.)

Iz Klane. 14. oktobra 1901. Već više vremena niste dobili glasa iz Klane, nu sada pobudjen Krstićevim dopisom molim Vas da tiskate u Vaš cenjeni list sledeće:

Neću da onaj smešni dopis opovrgavam, jer barem pečat je dobar gdje učenik reče učitelju da ne znade što je prozor već da neka ga pita što je poneštra, to je dakako samo smešica, jer ne bi bilo potvrdjeno od uredničtva da nije tako a i djete valjda nije tako bedasto, kao što mu je to stavio u usta g. depisnik Juretov, ma baš pravi Jure.

Što se tiče talijanske škole u Klani, verujte mi da ja to preporučam, a osobito da bi istu učinila „Leglo Načinala“ i to za to zač bi tim nekoliko zaslužili naši ljudi les, kamen, mesto i ostalo, a drugo mi imamo društvo čitaonicu „Napried“ i u tomu družtvu bi se našlo ljudi premogućih, da bi potla prilično po ceni kupili tu ¡kuću, zač ča će njim prazna škola kadi se ni jedan ne¡vadi.

Zato Vas i ja prosim gosp. urednik, da se i Vi zauzmete za tu školu, da je ča prvo moguće zidaju, zač nam je vela potreba — — prostorija za čitaonicu, pak bi dobro bilo da nam ča god i Talijani dobra store.

Bog živi trubilastega dopisnika u pravoj kugi ki nam je oči odprl kako ćemo najcenije prit do novih prostorijah za čitaonicu.

Drugi put ću Vam još ča god noviga pisat a za sada Vas prosim tiskajte samo ovo da nemisle naši mačići da su na konju kada se jih više puti ne pogladi.

To za danas dosta od

M. M.

Iz Sovinjaka. Čekal sam g. uredniče, misleći, da će se koji bolji od mene latit pera, da putem velecienjenog Vašeg lista. naznani nesreću, koja se je dogodila u našoj županiji u nedelju večer 13. t. m. izmedju 11 i 12 ure. Kad toga učinio nije ni jedan drugi, evo mene na poslu.

Seljaka Ivana Krbaćić pok. Ivana iz sela Majeri u Bračani kod Sovinjaka u spomenutu večer, snašla je velika nesreća: izgoriela mu štala puna krme i jedan stog slame. Računa se oko 500 k škodi što na žalost osigurano nije bilo.

Istina da ovo ni Bog zna kakova svota ali za onakva siromaka je mnogo.

Cielo ljetno doba siromak pekao se na suncu, mučio i trudio po tudjih livadah i sjenokošah, kosio i sušio sjeno i otavu, samo za pol otave; onakvom mukom nabrao si nesretnik krme, da preko zime prehrani jedinu kravicu, koja je njemu hrana i obrana ali u jednoj uri sva ona muka pošla je u zrak. Kako se nesreća dogodila još se ne zna. Osim ove nesreće ima staricu majku slepu, jednu sestru nemoćnu, koja je nedavno bila u bolnici u Trstu mjesec dana od očiboli isto on malo zdrav a ima još ženu i troje djece sve izpod 8 godina.

Budući da je nesretni naš Ivan poštenjak od pete do glave, preporučujemo ga čitateljem velecienjenog Vašeg lista, da se gdje god moguće, za njega što god sakupi i njemu pošalje; jer što se njemu danas, može se nami sutra dogoditi. Dakle ljudi božji pomagajmo nesretnika!

(Mi pozivljemo ovim sve naše domorodce, da siromaha Ivana Krbavčića pomoru malem darom. Mi ćemo rado primat te dare i poslat ih Krbavčiću. Za dobar početak dajemo mi dve krune. Uredničtvo!)

Iz Leprinašćine, Već puti se čuje od ovdeka u liepom Vašem foje tužbe svakojake na zavedene naše ljude, ale sve malo koristi. I ja bim otel malo se potužit, da morebit ki goder malo progleda.

Najprvo moram se potužit na našega Anzula. Dobro još Vam je na pamete kako je tužil dobrega našega plovana Ellnera. — Budući da ga je po krivice tužil zgubil je pravdu ter moral stroški platit. On je to otel sprtit na komun. Neka plati komun za moje pravde. Bravo! tako se je lahko pravdat. Hvala Bogu i pametnem ljudem, da mu to ni valjalo.

Nedavno je imel sopeta jenu pravdu dole va Ičićeh za neki poses. Otel ¡je po svoj sile, da gre komad zemlji, ¡na ki su Minakovi već let intavolani, komunu. Pak ča mislite da je njemu stalo za komun? Ne budite nemi ter ne budite. On si je mislel, to bi mane dobro stalo, da storim na onem meste banju ter tako lepeh beći toka od furešti, ki bi potle raje prišli bivat na moju vilu. Za dobit tu zemlju bil bi lagak posal. Potegnul bi samo za šustu i njegovi sudci bi vaje privoleli. Za to se je počel pravdat misleć, ako dobim pravdu, dobro, ako ne će benj komun platit.

Kad temu ne beše, on je zgubil pravdu; sada je pitanje, ki će platit? Za radi tega suci, pazite, da ne budete sopeta kako na šustu, ter privoleli da komun plati! To ni bilo nikako lepo, da se gre pravdat jedan podesta sa brižnemi ženskami ter njima zimat zemlju, ka je njihova. Morebiti je to mačja zahvalnost za onaj put, ča su mu ga dali Minakovi, da more do svoje vile prit?!

Drugo ga pitamo, kako more on bez pitat raprezentance, dat jenemu ¡fureštu landravcu iz Italije beći? ¡To je stvar od konzula Talijanskega. Suci! kad budete pregledavali račune, ne budite na šustu!

Treće on se skrbi više za kapi od mački nego za nas domaćeh. Ću vam vaje dokazat. Popravljala se je škola na Leprince. Ki su zeli imprezu? Rukavčan Ivak jedan od kapi mačjeh. Dela se šterna za poljansku školu. Ki ju dela? Morebiti domaći? Sopeta Ivak.

Onaj dan, kad je bil inkant, ni preja počel, dok nije prišal Slocarić, ki je pomogal Ivaku, a naši domaći su morali z dugem nosom doma.

Dunke dragi Leprinčani ne budimo barem mi na šustu — kako je rekal barba Tone Šilo, da su neki suci naši. Kad nas budu prišli nagovarat dole od pošteštarije da gremo š njima balutat za njihove Talijane i za njihovega Krstića — pošaljimo ih ča ter im recimo, da nam je dosti tega, ter

---

kotati: „Ko-ko-ko-ko! koja ima kenjca muža kao ja?“

On je stisnu za kljun dok prodjoše oni trgovci pa joj ga poslie razširi i udari je po jeziku, veleći joj:

„Hoću da nemaš jezika nikad, a da svakog minuta nosiš po jedno jaje!“

Evo ih već doma, pa joj reče:

„Ja ću te opet u ženu stvorit, ali mi kaži hoćeš li mi biti pokorna i poslušna“.

Ona, ne imajući jezika, okrene mu rep i poče nositi žitka jaja bez ljuske, a on kad vidje da je na čudu a ne smije je pustiti, da mu ne poleti, pretvori je opet kao što je bila, te ga ona više no ikad poče bručiti i ružiti, i povika na djecu:

„Gdje ste, djeco? Pomozite jadnoj materi, da mu otmemo ovu šibiku, Od jutros me nije prestao biti š njome; umrieh!“

Kad čuše djeca, pomogoše joj, te svi škočiše na njega i oteše mu šibiku, a kad se ona dočepa one šibike, udari š njome muža po glavi, govoreći:

„Da se pretvoriš u magarca!“

On se u onaj čas pretvori, a onda ona njemu:

„Da Bog da svaki se muž pretvorio u magarca, koji nije kadar svojoj ženi zapoviedati da ne radi ono što ona hoće!“

da smo i mi odprli oči da vidimo naše sleparstvo, Kako ćemo takovem verovat ki su jedanput veli Hrvati, drugi put se sopeta prodaju Talijanom?

Kako ćemo takovem verovat ki se pajdaše sa jednim plaćenim Krstičem, ki je bil već toliko puta i ovo i ono, ter ki je, kako je rekal o njem sam kapitan Fabijani vredan za beči i tako delo storit, za ko se gre va pržun?

Talijani neka imaju svojega Benatija, a mi ćemo naše, ki govore kako mi ter poznaju naše potrebe ter su pravi prijatelji naši. —

Pismo hrvatskomu renegatu.

Stavi ruku na prsa pa zagledaj va pravedno nebo! A glavom neka prelete misli: Nekoč i sada.

Rodil si se va „kršnoj Dalmaciji" od hrvatskoga oca i matere, hrvatsko si sisal mleko, a roditelji su te tvoji nazivali sladkimi hrvatskimi imeni. Kada se je pak tebi razvezal jezik, prve su ti bile samo besedi: majko i otče!

Kako svoučilištnom mladiću, a kašnje kako doturu prava vruća ti po žilah tekla hrvatska krv. Došal si na Riku i tu si se zaveril va duši tvojoj, da ćeš sile života svoga posvetit preporodu otačbine Hrvatske

Došal si v Riekn, da tu na pragu domovine tvoje postaviš se kako nepomični stup, kako strah i trepet proždrljivih Talijana.

Spominješ se, kolikim si ti žarom ljubio tvoju hrvatsku grudu i od silne ljubavi i odušcvljenja za budućn veličinu otačbine tvoje, vruće i silno kucalo ti srce, Na tvojem se je srcu žarija vatra čiste i idealne ljubavi za tvoj bjedni ali plemeniti hrvatski narod.

Spominješ se, kako si nas znal s tvojimi vatrenimi govori uspirit proti neprijatelju našem; koliko puti si nas zval i zaklinjal neka se probudimo iz sna i neka ustanemo proti dušmanu našem.

Slavna povjest prošlosti naše, govoril si nam, zove nas na odmazdu proti nepomirljivom dušmanu našem. Pozival si nas da izbrišemo i zadnji trag talijanske nemani va Istroj. Koliko si nam puti dovikival: Hrvati! Kade ste? Ča delate? Kadi vam je ponos, kadi srce kadi junaštvo! Ča čekate! Prenite se od sna, ali ča čekate da drugi ustanu na vašu obranu!

Tako je bilo nekad ..... ča ne? A sada? ... Pogazil si svoje ideale, učinil si se krivcem uvrede veličanstva narodnoga i taj si zločin začinil bezprimjernom sablazni. Izdal si majku domovinu, izdal si braću. — Pred par let spreman dat za nju i zadnju kap tvoje krvi, sada ju tvojim izdajničkim nožem kolješ, prvo spravan za nju skočit u vatru i u vodu, sada hoćeš da ju izdajnički utopiš i sažgeš.

Čemu i zač sve to delaš? Ča za onih pustih stotinu srebrenjaki; a ne znaš jadan da je bolji dobar glas, nego zlatan pās.

Reci mi, ča te je na izdajstvo nagnalo i kakove si si pri tom zasluge stekal? — Ništa i nikakove ..... Jedino se to tvoje podlo delo dade tako rastumačit, ako se zame da je va tvojoj glave nastala evolucija u poremećenju možjana.

Ča si svojim izdajstvom postigal? Kod Hrvati i kod svih pošteno mislećih ljudi — prezir — a kod Talijani? Ča misliš, da ti oni morda kantaju „hosana"? onda se varaš, nè ... znaš ča oni o tebi misle, ono isto ča je mislel Jugurtha o Rimu, ono isto oni dovikuju tebi: „O podmitjivi renegatu, sigurno ćeš i nas izdat, sigurno ćeš se i nam zneverit čim se samo koji bolji kupac najde".

Niječek da si Hrvat! A ja te pitam: Tko si? Kako se zoveš? Pa gle i ime tvoje i izgovor tvoj pokazuje ti, da si hrvatsko dijete! Zaštò se proti svomu narodu boriš? Zašto svoj hrvatski jezik grdiš i prezireš? Ča ne znaš, ča govori narodna postovica: „Svaka ptica zla, ka svoje vlastito njazlo blati". Odreci se najprvo svoga imena a onda bori se proti nam. Sve dotle, dok barem po imenu i po jeziku k nam pripadaš, spočitavat će ti ljudi one, ča je ona djevica Petru u Kajfinom dvoru: „I ti si jedan od Galilejaca, jer te i govor tvoj izdaje!"

Nijedan razborit i plemenit čovjek ne stidi se i ne sramuje se svoga naroda, niti sramoti svoj jezik, ki to dela huji je nego divlja zvier, i ni malo ne zaslužuje, da žalimo ča nije s nami. I ne žalimo te? Jer si kako i pljeva, ku vetar odpuhuje od zrnja; kako i trut ki marljivim pčelam samo smeta kako šugava ovca, ka okužuje ostalo zdravo stado.

Ne žalimo te govorim ti, aš će va našoj miloj Istroj hrvatski narod, hrvatske škole, i hrvatski jezik živit i cvast i bez takovih odmetniki i izdajic, a hrvatska će naša domovina Istra rast i napredovat uz milost Božju i svjest hrvatsku uz Boga i Hrvate.

Dobro si zapameti besedi sv. pisma (u koje valjda još vjeruješ, ta bio si nekada pater) Jao si ga čovjeku preko koga dolazi smutnja."

Znaj da nima gadnije ni podlije stvari pod nebom nego li biti izdajica domovine soje — krvi svoje:

Proklet bio izdajica
Svaki domovine!

Proklinjanja će se i kletve iz tisuća hrvatskih srdaca i usta ozivat i preko groba proti tebi, kletva i prokletstvo i najkašnje potomčadi naše grmiti će nad crnim grobom tvojim

Tko u nesklad braću tiska,
S bratom brata da omrazi,
Buduća će pokoljenja
U mogili klet mu kosti,
U crnu će knjigu ime
Bilježit mu bez milosti.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampovat v Reko zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Die Wahrheit über Alles. In der Fortsetzung seines Artikels „Non quis sed quid" führt Krstić an, dass in Kroatien die sogenannte kroatische Rechtspartei besteht, deren Führer der bekannte ... Strossmayer ist. Ist das nicht ein grosser Unsinn? Jeder, dem nur wenig die kroatischen Verhältnisse bekannt sind weiss, dass Bischof Strossmayer nie der kroatischen Rechtspartei angehört hat, geschweige denn ihr Führer gewesen ist. Bischof Strossmayer, dessen Namen Krstić nicht einmal würdig ist, auszusprechen, war ein Anhänger der unabhängigen Partei, hat sich jedoch schon vor 15 Jahren vollständig von der politischen Arena zurückgezogen und kann somit nicht als Führer einer Partei betrachtet werden. Sehet! solche Dummheiten und Unrichtigkeiten tischt Krstić seinen Lesern auf! Natürlich! Er rechnet ja auf die Unwissenheit und Unerfahrenheit seiner Leser.

Was vor ungefähr 12 Jahren dem erwähnten Bischof in Belovar widerfuhr, das ward ihm von den Magyaren, seinen erbittertsten Feinden, bereitet.

Strossmayer that nichts anderes, als dass er gelegentlich der tausendjährigen Feier der Bekehrung der Russen zum Christenthum nach Kiew ein Telegramm absendete, des Inhaltes, dass er sich dieser Feier anschliesse und die Hoffnung hege, dass bald alle Slaven in einer Kirche vereinigt sein werden. — Dieses ganz unschuldige Telegramm haben die Magyaren zu einer staatsfeindlichen Enuntiation des Bischofs aufgebauscht und so kam es, dass Bischof Strossmayer vom Monarchen gerügt wurde. Nun hat man aber an höchster Stelle das dem Bischof Strossmayer widerfahrene Unrecht eingesehen und nun erfreut sich Strossmayer der vollen Gnast des Hofes. So wurde er voriges Jahr vom Erzherzog Leopold Salvator besucht und gelegentlich seines fünzigjährigen Bischofsjubiläums wurde er auch vom Hofe beglückwünscht.

Bischof Strossmayer hat die südslavische Akademie, die Franz Josef-Universität, die Bildergallerie und viele andere Kulturanstalten in Kroatien gegründet und gefördert; er hat in Djakovar aus eigenen Mitteln eine prachtvolle Kathedrale gebaut und schon blos deswegen muss ihn jeder Kroate achten und schätzen. Es wäre daher höchste Undankbarkeit, wenn die Kroaten diesen grossen, von der ganzen civilisierten Welt geschätzten Bischof, nicht lieben und schätzen würden. Und dies thut auch unsere Partei in Istrien, aber es ist eine ganz gemeine Lüge was Krstić behauptet, dass unsere Partei „ein treuester Anhänger dieses Prälaten und der von ihm geleiteten kroatischen Rechtspartei" ist, denn Strossmayer ist keine politische Persönlichkeit mehr und weil er nicht einmal der Rechtspartei angehört und nie angehört hat. Wir haben somit nicht nur die Behauptungen des Salo in seinem Artikel „Non quis sed quid" als Lügen erklärt, sondern wir haben auch nachgewiesen, dass dieselben ganz freche und gemeine Lügen sind. Bist zufrieden Salo? Auf die nächste Nummer die Fortsetzung!

Mački propadaju. Pred nekoliko dan imelo se je berkatemu Vickotu s Pehlina prodat celo premoženje zaradi duga kega ima samo intavulanega okole 10 tisuć fjor. Vrhu tega će bit pet tisuć neintavulanega duga z velom mukom posrećilo se je Vickotu format za ov put prodaju za šest meseci. A znate ki mu stavlja na prodaju? Porečka banka. Skoro svi ti dugi storil je Vicko od leta 1897. ovamo to je od kada se je s Krstićem spoznal.

Viko Sušanj z Jušić je posvema propal Da barem neč spasi intavulal je žensku ka s njim biva na celi svoj grunat za 6500 krun, ke da njoj on duguje (tararara!) i prodal njoj je butigu i svu pohišćinu. Sada oni trgovci ki imaju ča za prijet od Vikota, a nisu još segurani zgubili su sve. — Na grunte mu je intavulano preko 10 tisuć fjor. Najviše duga je storil od kada se je s Krstićem spravil.

Na 1. ovega meseca umrl je pul Jušić Frane Vlah Štahorić Krstićev desni prijatelj. I on je pustil nekoliko tisuć duga. Počel je propadat od kada se je bil s Krstićem spravil.

Niš bolje ne stoje ni drugi mački harambaše a ni ni čudo! Vavek okolo hodit s Krstićem po oštarijah, pijančinit, trošit zapušćat svoji posli, mora poć i najveća kmešćina k vragu! Sada vavek s Krstićem potekuju okolo Ivak s Kućeli i Lovrina i Rižo Nonin.

Čera je bila štima Ambrozinkine kuće puli Matulj. I ona je storila va 5 let šest tisuć duga. — Sada njoj ljubljanska banka po drugi put prodava kuću zaradi duga od 8 tisuć krun. Morda će njoj još ov put Talijani pomoć i putem Costantina, ki je već intavulan za 1800 krun na njiju kuću, platit ljubljansku banku nego to ju neće spasit. I njoj će se kuća zaradi duga prodat. — Kako vidite svi ki s Krstićem drže svi propadaju i moraju zač je njigovo grlo nezasitno i vavek suho.

Salo va trapule. Mi smo va zadnjem „Narodnem liste" napisali članak pod naslovom „Umjetna većina". Proti tomu članku ustaje sada Salo va svojoj zadnjoj smrdejuhe i jadi se, da kako moremo mi nazvat talijansku većinu va istarskem sabore — „umjetna većina".

Mi mu na to odgovaramo: Ako smo mi većinu talijanskeh Mameluki nazvali „umjetna većina", to smo mi učinili samo ono, ča je svoji dni storil i Krstić. — Mi znamo, da je on leta 1896. većinu talijanskeh Mameluki nazval „umjetna većina" pak mi ne znamo, zač ne bi bilo i nam dozvoljeno reć ono, ča je dozvoljeno jednemu Krstiću. *Ala Krstiću! zataji ako moreš da nisi i ti sam nazval većinu istarskega sabora — umjetna većina! Ako si vredan to zatajit dobit ćeš od nas ne 100 nego tisuće fjorini svaki mesec.* Sada pogledaj malo va ku trapulu smo te kalumali.

Ako rečeš da si to napisal zamerit ćeš se Talijanom, ako rečeš da nisi tega napisal, prisilit ćeš nas, da mi publikamente pokažemo tvoju sramot, ako pak mučiš pokazat ćeš da si kriv. Sada vidiš sam va kakovoh si kiščah.

Istran sam i Istran ću umret. Tako piše Salo va zadnjoj „tete", da je zagrmel glas po celoj Istre na 3. jenara ovega leta. Po tem bi se moglo sudit, da je vas puk v Istre tako zavapil. A to ni istina, kako ni istina niš ča Krstić bleje. Zač pošten Talijan je zavapil: Ja sam Talijan, Talijan ću umret, — a pošten Hrvat, Hrvat sam i Hrvat ću umret. Drugačije su vapili samo neki prodani Leprinčani i Rukavčani. Nego prit će već vreme, kada te i oni vapit: — Hrvat sam i Hrvat ću umret. Ter i sam Krstić bi tako vapil, da mu je dat ki fjorin. A ne bi mu bil prvi put, da bi vapil: — Hrvat sam.

Eviva patria. Nedelju večer sedel je Krstić v oštarije puli Joškota na Voloskem va društvu svojega prijatelja Revelanta. — Dokle su oni tamo sedeli prišlo je k Joškotu jedno devet ribari Čozot. Kad su se na vrateh pokazali Čozoti — Krstić ih je pozdravil s besedami: „Eviva patria" to će reć: živili moji patrioti.

S tem je Krstić sam priznal ono ča mi vavek predikamo najme da je Krstiću od kada ga Talijani plaćaju, Italija patria. — Još će imet kuraja reć da on ni Hrvat ni Talijan nego Istrijan, a ovde na puna usta zove Italiju svojom patrijom. Mi bimo mu preporučili neka lepo gre s Čozoti va Čozu. On ki nima ni arta ni parta će se barem s njimi navadit ribu lovit pak će na pošten način svakidanju palentu zaslužit i ne će trebat da svoje duše vragu prodava za moć živet. Onputa će lepo prit k nam z bragoci a njigovi kumpanji, njigova „patria" Čozotska će ga zvat: „Barba Nane xe kuota la polenta!"

Jedan savjet. Salo nima nikakove službi ni nikakovega dela zvan ča jedanput na šetimanu svoju špudaćeru posporka. I država mora gledat da njiji državljani imaju dela i da se ne klatare okolo prez posla zač ki niš ne dela na maliciju misli a od malicije se vavek zlo porodi. Dakle da bude i Salo imel nekakovo delo mi preporučujemo governu da ga zame va svoju službu pak neka ga pošalje agitirat va Albaniju. „Salo" je Albanez od plemena Liziriti; on zna valjada i albanezki govorit a vavek govori, da je dobar Austrijak dakle on je storen za političkega emisara va Albanije. Ja sam seguran da bi Salo ovu službu prijel kad bi mu se ju ponudilo. Zač ne? Va Albanije je dobrega vina, beči bi imel kako blata, — ešekutori mu tamo ne bi mogli niš storit, a dela ne bi imel ni više ni manje nego ga ima sada. Dunke kurajo Salo još ćeš birat lovorike!

Slavinci su va veloj većine. Salo piše va zadnjoj tete ovo: — „Va Istre živu dva narodi (sic!) Slavinski i talijanski. Prvi je va veloj većine. Dakle i sam Krstić ki je od Talijani plaćen mora priznat, da je narod Slavinski v Istre va veloj većine.

Va veloj većine — ste čuli? Dobro je — ako je Slavinski narod v Istre va veloj većine, on bi moral imet i neke vele pravice. Va prvem rede slavinski jezik moral bi bit poštovan i moral bi imet prvo mesto va sveh uficijeh. A kad tamo — va sveh uficijeh se progoni Slavinski jezik, dočim se talijanskemu daje prvo mesto. Va sabore bi se moralo govorit najviše slavinski, a kad tamo, Bennati, Campitelli, Rizzi i drugi takovi Slavinci ne samo da nete da govore slavinski, nego oni se i rugaju slovinskemu jeziku.

Oni nete da primaju nikakove interpelacije va slavinskem jezike, a ako će ki va tem jezike govorit, galerija počme valje vraga delat.

A škole. kako je pak sa školami? Zač se ne daju Slavincem škole va slavinskem jezike á? Ala Krstić odgovori, ako te je koliko va mudandah! Mi vidimo, da Talijani svuda dižu samo talijanske škole, a Slovince puščaju da živu va neznanje, tako da ima v Istre preko sedamnajst tisuć slovinske djece, ka nimaju nikakove školi, dočim mi znamo, da nima prokletega Talijana v Istre, ki ne bi mogal svoju decu školat

va svojem jezike. Je to pravica? Svaki zna ki ni blago, da je materin jezik takov dar od Boga kega moramo čuvat, kako oko va glave. A ča bi oteli Talijani? Da Slavinci istarski ta božji dar pod noge hite, pak da postanu talijanska živina. Nego do tega ne će prit, dok za naše dobro nastoje naši Spinčić, Laginja, Trinajstići, Mandić i t. d. Oni se neumorno trude, da naš narod va Istre dobije sve pravice, oni nam dobavljaju škole va kem se učimo naš jezik slavni hrvatski jezik, kega govorimo mi i kega govori celi hrvatski narod s kim mi, kako i sam Krstić piše va zadnjoj „tete" — ćutimo krvnu srodnost.

Iz lačne Italije. Na 9. septembra t. g. začel je pred jurati va Bologne veli kriminalni dibatimenat proti članom zloglasne „Mofije", ka niče po Italije kako i lukići posle dažja — proti nekemu Filippelli, Vitali i Nicolo Trapani. Ti hajduki su tuženi da su na razbojnički način po nagovoru talijanskega deputata Palizzolo (lepi su to deputati take nam valjada prnporuča Dr. Salo va svojoj zadnjoj stomanjičine! op. sl.) — proboli z nožićem i ubili do smrti, još leta 1892. i 1893. načelnika Notorbortolo i posjednika Miceli-a. Ta dibatiment imel bi durat nekoliko meseci zač je već sama javna obtužba pozvala 217 svedok a toliko će ih ako ne i vise pozvat i branitelji. Penalni spisi od predistrage, ka je durala punih 7 (sedam) let (kako se va Italije proteje razbojniki!) ima do 100 svežanja sa 42.000 stranica.

Za nas je pul svega najlepše to, da ni talijanski suci, ni talij. advokati va Bologne nisu razumeli svojih patrijot iz Sicilije, pak su morali pozvat na dibatiment dva interpreta, da jim tumače, ča govore obtuženici i svedoki. (Pa još ima naše Saletino obrazinu pisat, da imaju Talijani posvuda jedan zajik i da se svagde razumeju, a mi Slavinci ne! op. sl.)

Za Družbu Sv. Cirila i Metoda za Istru. Na dan otvorenja škole u Vabrigi sabralo se na predlog g. Cepina 26 krun. Živjeli Vabrižani.

Prodaja limite-soli po Kastavščine. U zadnje vreme počelo se po Kastavščine opet s lažami bunit puk proti občinskemu glavarstvu va Kastve. — Pred nekoliko vremena prosul se je glas, da je kastavsko zastupstvo odlučilo, da moraju kmeti, ki vino prodaju od svakega litra platit po 6 ale 7 heleri. Ta laž je bila i nekeh smutila, nego mnogi kada su doznali da je prišla od poznateh smutljivac, su se brzo umirili. Sada pak su opet s drugom lažjum prišli van. Kleveću najme okolo i smućuju puk, da je občinsko glavarstvo va Kastve pojilo puku sol za leto 1901. Da je i ovo samo zlobna laž, to ćemo valje i dokazat.

Goveran va Trste je izdal na 1. novembra pasanega leta naredbu kako se ima tu sol za puk dobavljat i prodavat. Tu naredbu je glavarstvo va Kastve dobilo dne 25. novembra 1900. Va toj naredbe zapoveda se, da ima občinsko glavarstvo napisat „ogledni listovi" do zadnji rečenoga mjeseca. To je imala dakle Kastavska občina storit va pet dana. A to njoj je bilo posemsega nemoguće, kada se zna ča su ti „ogledni listovi". To vam je izkaz puka, koji ima pravo prijimat tu domaću sol. Va ti listovi moralo se upisat koliko ljudi ima pravo na tu sol va svakoj pojedinoj kuće posebe i onda na svakoj pojedinoj županije skupa; pak onda koliko soli pripada na svaku kuću posebe i na svaku županiju skupno. Ako ovo dobro promislimo, videt ćemo da je tu vražjega posla, kega ne bi ni trejsetak ljudi va pet dan obavilo, va koliko dan se je imelo obavit. Pomislimo samo da je va Kastavščine okolo 18 tisuć duš, pak ćemo moć najbolje prosudit koliko je tu posla s temi „oglednimi listovi" al ćemo reć s ličtami. To će reć storit cielu popišiju od puka kastavskega zajedno sa Klanum, Bergudom, Liscem, Skalnicum i Studenum. Pak moramo još znat, da su upravo va ono vreme bili izbori za občinu i za Beč i da se je na glavarstvu imalo mnogo posla i s občinskemi proračuni, zač je leto približalo se kraju.

Drugo je pul tega bilo i to, da su se te liste imele storit na temelju nove popišije, a znamo da je i okol popišije bilo silnega dela i da se je ta obavila va jenare ovo leto.

Kada se je za sve ovo znalo glavarstvo va Kastve prosilo je financialne oblasti da bi dopustile, da se barem za prvi tri meseci u tekućem letu prodava ljudem sol na temelju stare popišije od leta 1890. Financialno ravnateljstvo ni našlo za dobro da odgovori na ovu molbu od glavarstva valje, nego se je moralo za to više puti pisati. Najzada je odgovorilo, da ne more dopustit prodavat sol puku po staroj popišijepak ni po novoj, aš da ni još službeno potvrdjena.

Kada se je obavila popišija, složilo se je i listu za sol, ter se ju poslalo na financialne oblasti s preporukom, da se odluči sol za puk i za leto 1901. Dokle je glavarstvo i na ovo dobilo odgovor, moralo je sopeta po tri puti prosit, da mu se odgovori. Najzada mu se je odgovorilo, da je odlučena sol za kastavski puk za leto 1902. i napred a ako se želi imat sol i za ovo leto neka se za to prosi. Ste videli malo! Občinsko glavarstvo je batilo i prosilo najviše za sol za ovo leto, a oblasti odgovaraju da ako se želi imet ovu sol, neka se za nju posebe prosi. Štroka štrokasta! Ter se je baš za nju prosilo i molilo, ma skoro kako će se ju puku darovat za niš.

Tako glavarstvu va Kastve ni preostalo drugo, nego da sopeta moli za tu blaženu sol od ovega leta, pak samo da pride dozvola segurni smo, da je na glavarstvu sve pripravno, da narod pride čim prvo i čim laglje do soli. Mejtem se je stvar raztumačila g. Spinčiću i poprosilo se ga je, da va Beče, kade se sada nalazi, poduzme skodne korake, neka i gore doznaju, kako se postupa s ubogem kmetom va Istre. I sigurni šmo da će ljudi soli za ovo leto dobit.

Ovoliko smo napisali na temelju žive istine, pak ako neće se nam verovat, neka se gre slobodno na glavarstvo va Kastav popitat, kade će mu se s čaricami i s kartami dokazat, da smo sve ovo istinito napisali. Ako je ki kriv da nisu ljudi još sol dobili, to ni glavarstvo ni najmanje krivo — zač je storilo sve za to ča se je pitalo a da ni na pet dan moglo popisat celega puka kastavskega kada je najviše drugoga službenoga posla imelo, to ono ni krivo zač ča je nemoguće, nemoguće je, kako da bi se zahtevalo da jedan čovek svu kastavščinu va jedan dan obajde. A drugo je vas puk popisat po tri puti i štampilje za to štampat dat.

Va ovoj prigode prosimo naš puk po Kastavščini i druguda da se ne pusti smućevat od plaćenih ljudi, jer sada te bit brzo izbori, pak bi Talijani radi na mutnem lovit.

Ako se ča kade počme ćukat, svaki pametan čovek mora stvar dobro promislet i popitat se puli pametneh ljudi, a kukavice samo veruju na slepo, pak makar da mu rečeš, da tovar po zraku leti.

Med tem doznali smo na glavarstvu va Kastvu da je danas od financijalne oblasti prišla dozvola za prodaju soli i za ovo leto. Seguro da ni Spinčić va Beče podkuril ne bi bilo još ni prišlo.

Skupščina gospodarske zadruge za Podgradski kotar. Odbor zadruge za Podgradski kotar ima liepi običaj da godišnje skupštine saziva redom u sjela trih občina, za koje zadruga obstoji. Jedan put u Podgrad, drugi put u Matoriju, treći put u Jelšane. Ljetos bio je red na Jelšanah. Tamo se je obdržavala godišnja skupščina gospodarske zadruge nedelju dne 22. pr. m. po podne, poslie jubilarna procesije i poslie blagoslova. Došlo je članova iz svih trih občina, najviše dakako iz Jelšanah. Mnogi su došli tri, četiri i više ura daleko.

Prije početka skupščine plaćalo se je članarinu.

Pojedini piaćali su i za svoje susjede koji nisu mogli doći.

Mnogobrojnu skupščinu otvorio predsjednik zadruge veleč. gospodin župnik-dekan Anton Rogač. Dotaknuo se je u kratko svega čim se je odbor bavio. Pozdravio je skupštinare u obće, a napose zastupnika naroda Vjekoslava Spinčića i predsjednika gospodarske zadruge u Opatiji Viktora Tomičića. Na te pozdrave skupština se je oduševljeno odazvala. Kad se je zast. Spinčić oglasio, da se na pozdravu zahvali, izrazili su skupštinari želju, da ide na skod kuće pred kojom se je zborovalo, da ga bolje vide i čuju. Zadovoljio njim je on i cieli odbor, te se podali na shod. Iztaknuo je kako je nuždno, da si sami pomožemo, kad slabo ili ništa pomažu oni koji bi bili dužni. Jedan je način pomaganja medjusobnoga putem gospodarskih zadruga. Zahvalni valja da smo onim koji zadrugu cielu godinu vode. I tako se neprestano za poboljšanje gospodarstva brinu. Svi skupa valja da se držimo stare rečenice: moli i radi, ne samo posebice nego i skupa moleć i radeć, držeć se svoje vjere i svoje narodnosti, složni, blagoslovom Božjim možemo mnogo doseći: — obraniti se od neprijatelja i medju sobom nepredovati u duševnom i tjelesnom obziru. Zastupniku su skupštinari oduševljeno povladjivali i srdačno gd pozdravljali.

Podgradski načelnik velešt. gospodin Slavoj Janko čitao je blagajnički i tajnički izvještaj o stanju i djelovanju zadruge. Osobito ovaj posliednji bio je jako zanimiv. U svom izvještaju naglasio je potrebu putujućega učitelja za poljodjelstvo. Izvjestio je što i kako se je radilo za gojenje svinja, jedne od najsnosnijih grana gospodarstva s ovih strana; o izložbi živine; o izloženom i nadrvenom voću iz kotara, na izložbi u Parizu; o umjetnom gnoju i t. d. Skupština su zahvalnostju odobrili ta izvješća kao i u obće rad odbora i svih njegovih članova.

Poslie toga ždrebalo se je darove. — Bilo je različitoga sjemenja, različitoga oruđja medju kojimi najvredniji plugovi, većinom napravljeni od zanatlija iz kotara.

Završujuć ovaj kratki opisić skupščine želim da zadruga čim bolje napreduje, uz slogu svih članova i neumorni, kao dosad, rad članova odbora i predsjednika.

Pobjegao lovački pas zečar. Isti je žute boje sa bielom piegom na glavi. Glasi se na ime „Balsam". Pobjegao je u blizini Beršeca. Ako je komu pribjegao ili ako koji znade gdje se isti nalazi neka to javi podpisanomu, koji će mu za to dati primjerenu nagradu.

Ivan Vlah - Vicić
p. Matulje.

Svačesa malo.

Iz Sala „tete Jambrožije."

1. Ki želi napit se prave pićurki, neka gre k Pravoj Labinjanki na Volosko.

2. Prodaje se Bedintar za sto fjorini na mesec.

3. Kuharica, ka zna s dobremi ateštati kuhat, more dobit valje lepu službu. Kade? — To je njiji posal.

4. Dobra, zlatna ura zgubila se čera va pijanem stanje. — Untantin.

5. Bivši Krstićev agent s vinom na veliko, išče drugega principala va istoj tekućine.

6. Doznal sam, da neki Istrani po Rukavščine stelju kravam s napaljenemi cigari i s gorećemi lojenicami, zato njim preporučam, da to ne delaju u buduće, zač bi mogla cela mačjarija poć per arija, a onde — Bog moj Judin novac. — Krstić.

7. Ona Mužgica ka je nedelju zgubila svilnu žventulu, naznanja se, da se je našla ter ju more prit zet va naše uredničtvo. — Mačja Nesloga.

8. Ka ženska želi preuzet pranje robe i krpanje nekega gospodina, neka se javi puli — Berke.

9. Tko želi kupit izvrstnoga talijanskoga sala, neka se obrati do mene. — Krstić.

10. Išče se jednega drugega Bumbić Petra Istrana, ki će s malo više mozga pisat va našem liste pisat „Svačesa malo". — Prava Naša Nesloga.

Bumbić Paval Istran.

Priča o kraljici Jelisavi. Iz Atene javljaju novine ovu viest: U zatoku pred dvorcem „Achilleion" na Krfu ima sva sila što većih što manjih ladjica. Pučani obližnjih sela spuštaju mreže va more, misleći, da će naći kolajnu od perli naše pokojne kraljice Jelisave. Tamošnji puk vjeruje, da je kraljica, kada je boravila na Krfu, postavila svoju kolajnu od perli u more, da perli dobiju što ljepši prvobitni sjaj, pa ga je zabovila sa sobom ponieti. Pučani traže tolikom revnosti to blago, da su zanemarili njegovanje svojih uljikah.

Živa zakopana. Rimski odvjetnik Corsi višestruki milijunar, zatvorio je pred dvadeset godina svoju sestru u jednu sobu u svomu ljetnikovcu i nije ju van puštao. Redarstvo je ušlo u trag zločinu te je prijavilo odvjetnika. Odvjetnik se izpriča time, da se djevojka nakon otčeve smrti zaljubila u jednoga slugu, te se silom htjela za nj udati. Da izbjegne sramoti dao ju je zatvorit u tamnicu. Djevojka je sama kost i koža.

Mali razgovori.

M. Zač su Ćozoti storili ponedeljak onu velu fraju puli Trinajstića na Voloskem?

J. Ča ni tega ne znaš: Kus-tančini dobil je ovi dni zaradi votacijoni pune beči s Poreča, Trsta, Rima i od drugud, pa je pozval Ćozote na kraj, da se počmu i oni „armevat" za dojdući votacijoni na Voloskem. —

M. A za to su on večer zvali Ćozoti jedan drugega: „Će gatto" i kantali svakakove kalabrezke kanconete.

J. Su, su. Ma neka paze da im ne bi ki god rožiće zbil zato neka se pametno ponašaju kako i drugi „furešti" ki semo pridu. —

M. Poč je ono prihajal neki dan talij. rečki deputat in tromba — Zaneličina, na Volosko?

J. Slabi zajiki deju, da je prišal pitat Unkvartina, Pušićinu, Mazzapadra, Stomanjičinu i druge naše Kalabreze, koliko su na dan votacijona v Reke požerali i polokali á la maka, zač da se svi Rečani tuže da je račun prevelik.

M. Bit će i za to, ale mane se para, da su ga rečki Talijani poslali semo najviše zaradi izbori na Voloskem da naše Kalabreze doprivadi, kako se kupuju glasi i kako se prirejaju žerila i lokila á la maka.

J. I kako se va svem tem pada á gambe levade in tromba! (Aš tu kapio sig. Kustančini? op. sl.)

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista" primila je u ime predplate za pol godine od gg.: Ivan Bersenda dekan Pićan k 8, Josip Poščić, Cimbić Veprinac k 5, Niko Perčić Rieka k 6, Samuel Vladisković, Juraj Rajčić, Ivan Perčić, Jakov Luznik, Jelušić Emin, Josip Vladisković, Dr. Lazar Lučić Volosko, Dr. Davor Lukanović Čavle, Kazimir Mandić Brgud, Mate Stipanić Opatija, Josipa Ferlan Rubeši, Petar Jurković Vasanska, Fran Franković Kopar, Jakov Pekišić Gorica, Ivan Lovrić Mali Lošinj po k 4; Anton Sarson Mići, Jure Sarson iz Sarsoni, Mate Tancabel Veprinac, August Pokora Ljubljana, Afrić Ivan V. Brgud 82, Oroslav Perklić Pulj, Tibljaš Anton Marinić Sv. Matej, Anton Laico Rovinjsko Selo, Ignac Rabelić Drenova, Josip Ligčić Bakar, Mate Franković Drenova, Mate Tancabel Poljane po k 2, preč, Cvetko Runetić kanonik, i Mijo Smetiško kanonik Zagreb po k 3, za četvrt godine: Jakov Slavić Opatija k 2, Žigulić Vinko Sušak, Antun Grubišić Ris Žmigj po k 1. Darovali su N. L. dva učitelja po k 2.

Zahvala.

Podpisani zahvaljuje se ovim najsrdačnije cielomu občinskomu zastupstvu občine Volosko-Opatija, što mu je na občinskoj sjednici od 7. t. m. podielilo zavičajnost u ovoj občini.

Volosko, dne 24. oktobra 1901.

Frane Derujević.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 44. Volosko-Opatija u četvrtak 30. listopada 1901. God. II.

Kako se profesor Spinčić skrbi za naš puk.

Va ovo malo dan odkad je otvoren parlamenat va Beče, naš dični zastupnik Spinčić izrekal je va njem niš manje nego tri interpelacije, koje su od najvećega interesa za naš narod. Zamimo te interpelacije po rede, kako su bile rečene i vidimo ča je va njih.

1. Pomoć kmetu.

Naši te se prijatelji spamećevat, kako je nesrećno bilo lanjsko leto za već od jedan kraj naše Istre. Neč suša neč grašica, neč vetar, neč povodanj, toliko da je letinja bila jedna od najslabijih.

Koliko je samo škodi storil mraz va občinah Podgrad i Materija! A ona strašna nevera va Dolenje (občina Jelšane!) Istina Bog, goveran je neč i dopripomogal, ale jako malo. Naš dobri zastupnik g. Spinčić je va sednice parlamenta od 21. febrara o, g. zagovaral naše ljude i prosil guveran, da bi se tim ljudem a osobito kmetu koliko više pomoći dalo.

Neki dan, to je na 22. o. m. on je sopet izrekal jednu interpelaciju, va koj stoji, da je i ovega leta na puno kraj Istre bilo velike nevolje. Tako su va ovem lete trpeli osobito naši škoji od velike suše grašice i povodnji. G. zastupnik je imenoval neka mesta, ka su pretrpela veću škodu, a ta su Vrbnik, Kastav i druge občine va voloskem kotare, pak Mareziga, Pazin, Motovun, Višnjan i Krasica, i tako dalje. Pokle je sve to nabrojil i spomenul, da je i sam goveran priznal da je v Istre puno nevolji ku još povećavaju zla vremena naš je gospodin zastupnik zamolil vladu, da bi koliko prej dala puku pomoć da ga odlaginji i da učini sve moguće, da se zlo ko progoni našu Istru odstrani ali suzbije. Osobito preporuča vladi, da se one stvari ke su puku od vele koristi, no ke su bile nevremenom uništene, sopet poprave i postave kako su prej bile, to se razume na trošak same vlade. I još moli, da bi goveran odprl dela, od keh bi bilo koristi občinam i puku ki bi puli tega zaslužil ki krajcar. Tako bi vlada imela stavit va proračun za leto 1902. izvedbu svih onih del, kako prošušenje močvar. uredjenje potok, cesti i porti i t. d. o keh se je već toliko puti govorilo va oveh zadnjeh 10 let. Ovu interpelaciju napravljenu po propisu parlamenta, podpisanu od 21 zastupnika, predal je predsjednik parlamenta odboru, ki će razvidet ča se ima učinit.

2. Talijansko divljačtvo.

Na 30, septembra o. g. na blagdan sv. Jerolima, patrona župne crkve va Vižinade, nastala je va oštarije „Alla Filomena“ barufa mej talijanskemi i hrvatskemi delavci, ki delaju na železnice. Pulicaji, Talijani to se zna, ćapali su jednega mladega Hrvata i zavukli su ga va pržun. Drugi dan u jutro našli su tega nebogega mladića va pržune mrtvega. Njegovo je telo bilo svo puno crnjavk ča ih je dobil od silneh matafuni, premda je dokazano da ga ni — dokle je bil v oštarije nijedan ni taknul. Puk i delavci su jako razjadjeni proti pulicajom.

Na tu strašnu viest, naš je gosp. Spinčič izrekal na 23. o. m. va parlamente interpelaciju va koj je spomenul, da to ne bi bil prvi put, da su hrvatski podanici od pulicaji zlostavljeni, aliti maltratani i na temelju toga pita ministra predsjednika, da ako će dat nalog, da neka se ta strašan dogodjaj postavi na svetlo, da celi parlamenat o tem dozna, kako je bilo, i ako će učinit sve moguće, da se jedan put za vavek zapreči da se od strani talijanske pulicije takove strahote ne ponavljaju?

3. Za dobavljanje soli za občinu Kastav.

Na tu je interpelaciju odgovoreno s tim, da je občine Kastav dozvoljena sol i za leto 1901.

Va zadnjem broje našega „Narodnega lista“ mi smo o toj stvari progovorili na dugo i na široko. Gosp. Spinčić je u onom smislu sastavil svoju interpelaciju. Spomenul je sve ča je občina storila i koliko puta je molila za to. Najzada je počinjeno kako je občina želela, a to sve po zagovoru našega velezaslužnoga zastupnika g. Spinčića.

To je zastupnik! Molimo Boga, da nam ga poživi mnogo ljeta, da bude mogal svojim lepim delovanjem još puno koristit nebogemu našemu narodu.

Dopisi.

Iz Mošćenicah. Molim Vas g. uredniče, da izvolite ovo par redaka uvrstiti u naš dični „Narodni list“. Neću govoriti o našim mjestnim prilikama, niti o našim mačkima, koji su se nuzgredno budi rečeno zadnje vreme u sebe povukli, valjda za to, jer im je njihov kapo mačak „Grego“ u hladu, ili kako bi naši ljudi rekli „šal je ječmik jist“ valjda mu ga žena nije znala dobro paričat pak je šal va pržun videt ako je tamo bolji. Pravo mu budi, ne plaća Bog svake subote.

Neću govoriti o tomu, kako već gore rekoh, nego ću govoriti o našim dičnim Mošćeninkama, koje su i ovaj put pokazale da im je na srcu naša svetinja, naš liepi hrvatski jezik, te se združiše u podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda, da budu mogle zajedničkim silama prkositi navalama naših izroda, a s druge strane da i one doprinesu koji kamen k onoj velebnoj zgradi narodne prosvjete, koju pomalo gradi ali sigurno naša dična družba.

Na 27. o. m. sastale su se u osnovateljnu skupštinu, da izaberu izmedju sebe odbor.

No prije nego se je prešlo na sam izbor, ustao se je naš vredni g. V. Car-Emin izaslanik družbe, te im je u poduljem govoru razložio svrhu same družbe, a napose svrhu, korist takovih podružnica za samu družbu.

Predočio im je kakova pogibelj prieti našem narodu od naših protivnika, koji upravo kidaju našu malu djecu sa praju svojih matera, te ih odgajaju u neprijateljskom duhu, te kako ta djeca postaju najgori naši protivnici.

Predočio im je kako naša družba svagdje, gdje vidi da je pogibelj, priskoči, koliko joj sile dopuštaju, u pomoć našem puku dajuć mu školu, učitelja ili učiteljicu koji će djeci dati prvu pouku i to u njegovom hrvatskom jeziku, u jeziku kojim govori i kojim su govorili njegovi stariji. — Ali to stoji mnogo novaca, a družba bez toga ne bi mogla pomagati našem puku. Ta svaki se dan čita, da je taj i taj poslao družbi koju krunu, da se je sjetio plemenite svrhe družbe, te pomisliviši kako bi njemu bilo da nije polazio školu, pruža svaki plemeniti čovjek milostnicu ruku, e da bi ublažio biedu našeg puka.

Ali to nisu redoviti prinosi, na te naša družba ne može sa sigurnošću računati, dok kod ovakovih podružnica družba je sigurna, da će ako i ne Bog zna koliko dobiti, ali da će dobiti, to je bar sigurna.

Za tim pozove prisutne a i ostale članice, neka se ne daju zavesti od mačaka neka ih ne bude sram ako proti njima pišu u „teti Jambrožiji“, jer oni pišu samo proti poštenom i čestitom čovjeku, a kad jedanput prestanu pisati proti takovom, mora se takav pitati odmah jesam li ja još pošten, jeli mi savjest čista?

A ja koji ovo pišem kličem vam: — složno napred!“ Što će vam neprijatelj i što neprijateljice vaše i naše? Zar ne vidite kako pucaju od jada kad čuju kako se mi svaku nedelju u čitaonici liepo zabavljamo. Zar vašem poštenju, koje je kao sunce, može nauditi jedna Bova, Menigina, Krista ili Barilica, koja i po dažju nosi bjele glacé-rukavice (da ne bude još i gnjoj s njima nosila op. sl.) da se pokaže kako je ona fina frajla.

Za tim se je prešlo na izbor, no još prije toga preporučio im je gosp. izaslanik neka čuvaju, njeguju i paze ovu podružnica koja ne samo njima nego i nam svim služi na čast.

Jednoglasno u odbor budu izabrane sliedeće gospodje i gospodjice:

Za ravnateljicu gdja. Anka Čović
za zamjenicu gdjica. Ružica Velčić,
za tajnicu gdjica. Rašel Velčić,
za zamjenicu gdjica. Maria Teuerschuh,
za blagajnicu gdjica. Ivka Peršić,
za zamjenicu gdjica. Regina Domaldović.

Nakon izbora zauzele su izabrane svoja mjesta, te je ravnateljica zahvalivši se kratkim govorom na povjerenju kojim su nju a također i ostale odbornice počastili digla skupštinu.

Poslje toga bila je animirana zabava, te smo se nakon zabave vračali kući zadovoljni i sretni na uspjehu.

Iz Rovinjskoga sela. Velevredni čitatelji i prijatelji! Doznal sam, da će biti skoro izbori za istarski sabor ili dijetu. Kod teh izbori, draga braćo i svi poljodelci dajmo si ruke i borimo se složno proti krvnikom i neprijateljem našim. Ako ćemo dobro imati u našoj miloj Istri složimo se mila braćo i učinimo samo naše deputate, prave Slovince ili Hrvate a ne talijanske šarenjake. Vidite draga braćo istarska. kako nas talijanska gospoda kolju i kako bi htili da postanemo njihovi hlapci prez mita. Talijani nam sami govore da mi Slovinci smo bedaki i da nasamo svoju korist. Za to dragi rodoljubi i prijatelji za ono miliko ki ste sisali od vaše mile majke očuvajte se od neprijatelja Talijana kako od napasti djavolske i votajmo svi samo za naše Slovince, ki dobro delaju za naš slovinski puk.

Talijan nam se pokazuje prijatelj samo kada su izbori a kad izbori projdu onputa smo mu bruti ščavi. — Talijan nikada ne misli niš dobrega za naš slavenski puk a zašto ne? Za to jerbo mu narav ne nosi, da će Talijan Slavinca ljubit. Pogledajte samo na živinu kako se samo vrst med sobom ljubi. Ovca ljubi ovcu, vol vola, pas pasa, zec zeca. — Zašto je to? E pur je sve živina! Za svem tem pas kolje zeca, za to ki ni njegova narav. Tako i Talijani nas ne moru ljubit jerbo nismo njihove naravi a budući nas ne ljube ne moru ni za nas učinit niš dobra.

Vi svi dragi Slavenci i domorodci jeli ai volite tudje dite ili svoje? Vi volite svoje za to ki vam vaša narav nosi tako. Tako i Talijani vole svoju krv nego našu. Mislim da ste čitali u gazetah kakove predloge delaju talijanski deputati va diete i va parlamentu, vavik na korist Talijana a na škodu Slavinca. A naši slavinski deputati delaju svoje pridloge na korist celega kmetskega puka v Istre.

Talijani bi htili sve naše pousimati i zatrt nas s plačili. Vidite samo kolike školske takse su postavili. Te takse plaćamo mi Slavinci al pitam ja plaćamo ih za svoju korist? Né, jerbo Talijani ki te takse pobiraju ne daju našoj dici škole nego govore da je za nas kopanje i drugo delo a ne škola, samo da ne vidimo i spoznamo svoga računa i da budemo vavik njihovi ščavi. — Moja virna braćo! Dobro vam je poznato koliko dobrega su nam učinili gospoda avokat Laginja i profesor Spinčić. Za to braćo otvorite njim vrata i glasujte svi za naše Hrvate i Slavince. A vi braćo Seljani! pustite to prokljeto Talijanstvo na bandu i dajmo si bratske ruke i votajmo svi za naše Slovince. Vidite mila braćo kako Rovinjska gospoda nas kolju i ne moremo s njimi ni živit ni umrit. Ste čuli kako su govorili kada smo groždje prodavali: „mostri de ščavi gave fuma kvando era le votacioni cigari ala maka ma adeso li paghe saladi“. Dakle kad vas dojdu zvat za votacioni dajte njim vritnjak i zaprite njim vrata.

Ča je novega po svete?

Iz carevinskoga vieća. Predsjednik zastupničke kuće u Beču grof Vetter otvorio je sjednicu dne 17. o. m. kratkim pozdravom, priobćivši radostan dogodjaj o zarukah nadvojvodkinje Jelisave s knezom Windisahgrätzom i ob odstupu podpredsjednika Pradea na čije mjesto bi izabran u sjednici od 18. ov. mj, sa 190 njemačkih glasova jedan od najvećih njemačkih obstrukcijonista svoje dobe prof. Kaiser.

Pošto se izrazilo u stenografičnom zapisniku sučut radi smrti dra. Weizela i dra. Kaizla. prešlo se na čitanje vladinih podnesaka od kojih su najznamenitiji: proračun za god. 1902., podpore raznim pokrajinam iz državnih sredstava, gospodarska nagoda s Ugarsko-Hrvatskom i trgovački ugovori s tudjimi državami.

Nakon predleženja proračuna po ministru financija, Böhm-Bawerku, držao je ministar-predsjednik Dr. Körber govor, kojim se bave ovih dana sve domaće i izvanjske novine ter iztiču osobitu njegovu oštrinu proti Madjarskoj i Njemačkoj, nu većina njih očekuje od ministra djela, a ne samo praznih rieči.

Češki zastupnik Foršt i dr. postavili su prešan predlog o promjeni carinske tarife carinsko-trgovačkog ugovora s Ugarskom i trgovačkih ugovora s tudjimi državami. Prešnost bi prihvaćena a predlog izručen nagodbenom odboru.

Češki zastupnik Kaftan i dr. postavili su isto takov predlog za pomoć industrije željeza i strojeva (makina) a zast. Vychodil i dr. za ukinuće mitnica (štranga.) Prešnost obijuh predloga bje prihvaćena.

Na to je Zastupnička kuća prekinula u petak svoje razprave do utorka 22. t. m. jer ni vlada htjela da predobi stranke za skraćeni postupak proračunske razprave. — Medjutim su se češke stranke u zastupničkoj kući bez svake buke i vike za ledjima Dra. Körbera koncentrirale tako, da je kompromis izmedju Mladočeha i agrarca gotova stvar. Već ovih dana ugovorit će se sastav zajedničkog parlamentarnog povjerenstva, kojemu se misli pridružiti i češki konservativni veleposjed.

Klub slavenskog središta zaključio je izjaviti se za podpuno neodvisnu politiku, prama kojoj će udesiti svoje korake. Dočim se ovih dana ozbiljno govori i o tome, da će se uslied svenjemačke agitacija pred kojom se trese i vlada, osnovati uža i šira zajednica svih slavenskih stranaka.

U uži savez bi stupili konzervativni veleposjednici, Mladočesi, češki agrarci i narodni socijalisti, radikalni Rusi svi Slovenci, Hrvati i Srbi sa 130 zastupnika, a u širi savez spadali bi i Poljaci, ter bi šira zajednica brojila lepi broj od 191 zastupnika, pred kojim bi morala i vlada imati respekta.

Dne 14. t. m. držalo je talijansko političko društvo za Istru pod predsjedničtvom zast. Bennati-a (ste čuli vi istarski Slavinci ki ste ga zadnji put zibrali va Beč? op. sl.) sjednicu, u kojoj se razpravljalo obzirom na predstojeće zemaljske izbore o koracih, koji su se poduzeli i koji će se poduzeti za što uspješniju izbornu agitaciju.

Tom prilikom zaključilo se, da se za 30. t. m. sazove veliki talijanski izborni odbor, koji će sastojati od predsjednikah mjestnih izbornih odbora, od načelnika talijanskih občina etc. etc. (Tu sigurno neće falit ni naš Dr. Salo, s Anjulom, Gelletichem i drugimi talijanskimi kapurioni op. sl.) Talijani su za to počeli tako kopcati, jer će se već drugi mjesec novembra t. g. vršiti izbori fiducijara, a dne 5. decembra t. g. obavit će se izbor zastupnika u izvanjskih občinah za istarski sabor. (Ka kukonja opet za Krstića! Preporučamo i na ovom mjestu našim ljudem, da se već sada počmu pripravljati za te izbore, jer neprijatelj ne spava a vrieme izbora je pred vrati. Op. uredn.)

* * *

Sve novine bave se ovih dana s parlamentarnim krizom u Beču, koja je nastala uslied toga, što su Česi izrazili nepovjerenje cielomu kabinetu, izuzevši ministra zemljaka Dra. Rezeka, za koga se govori, da će odstupiti.

Medjutim poživlje pražka „Politika“ u subotnjem broju češke zastuphike na obstrukciju proti vladi i na rad za sviršenje Körberova kabineta. Uzprkos tomu, što je vlada polučila časoviti uspjeh tim, da se je u petak (prvi put poslije 4. god. zasjedanja carevinskog vieća) prešlo na prvu debatu o proračunu, mimoišavši prešne predloge većina novine misli, da su odbrojeni i dani Körberove vlade. (Mi ne ćemo sigurno za njom plakat! op. sl.) U utorak nastavila se proračunska debata. Radi predstojećih praznika odgodit će se sjednice do utorka i onda će se valjda bolje razbistriti položaj. Hedervaryjeva vlada razpustila je ovih dana hrvatski sabor, kome je iztečeo rok tekar mjeseca studenoga t. g. i razpisala je odmah zemaljske izbore, koji se imadu obaviti za 14 dana.

To je unicum u konštitucionalnoj zemlji.

Dne 29. t. m. stigao je kralju u posjete u Budimpešta ruski veliki knez Mihalj Nikolajević, koji će prisustvovati lovu u Gödellu.

U subotu se je za prvi put sastao novo izabrani ugarski parlamenat, koji je bio otvoren u ponedeljak u budimskom dvoru svečanom priestolnom besedom. Košutovac Bela Barabaz, očitovao je, da njegova stranka neće ići u kr. dvorac k otvorenju jer da želi, da kralj dodje u sabor, a ne sabor k njemu i jer se na kr. dvorcu vije crno-žuta zastava, koja sjeća Magjare na mnoga zla, koja su pretrpili.

Crna gora. Glasa se, da je dne 27. t. m. pod predsjedničtvom crnogorskog kneza Nikole u prisutnosti posebnog ruskog odaslanika bio podpisan savez izmedju Bugara, Srba i Crnogoraca.

Bugarska. Dne 28. t. m. otvorio je knez Ferdinand, u prisuću kneginje Klementine Koburžke, novo sobranje.

Rusija. Ruske novine bave se s putovanjem talij. kralj. para u Rusiju, svadjajuć taj put u savez sa neobnovom trojnog saveza i sa talij. misijom na balkanskom poluotoku. (To su to naši pravi savoznici! op. sl.)

Francezka. Dne 22. o. m. sastale su se francezke komore na jesensko zasjedanje. Prvi njihov rad namienjen je razpravi proračuna za koju je proračunski odbor već obavio predradnju. Najavljene su samo do sada 63 interpelacije, na koje vlada kani odmah odgovoriti. (A ne kao kod nas gdje se čeka godine i godine op. sl.)

Srbija. Dne 14. t. m. sastale su se u Beogradu obje zastupničke komore za prvi put na sjeditbu po novom ustavu. Pretresati će se vladine osnove o preustrojstvu občinske uprave, o pravu sakupljenja i udruživanja o tisku itd. koje će bit gotovo primljene jer vlada ima za se odlučnu većinu.

Transval. Englezi su započeli treće leto ratovanja u južnoj Afriki s najgnjusnijim postupkom, koji služi na sramotu cielom civilizovanom svietu. Više burskih častnika je postreljano kao da su buntovnici. — Za to su i Buri uzprkos opiranju siedog predsjednika Krügera počeli s represalijami. Zapovjednici Theoron i Moritz, koji kreću pravcem prema Capetownu pale sve posjede Engleza i ubijaju što im pade pod ruke. — Medjutim Englezi, koji su poznati sa svojim lažnim izvještajima javljaju iz Londona, da je glasoviti general Dewet koji je bio do sada strah i trepet Engleza umro, tobože za to što se već više mjeseci o njemu ne čuje ništa. Nego Englezi su praktični, kad svojedobno nije bilo više vremena ništa čuti o Bothi turili su u svjet lažnu viest da je umro Botha, a sada pošto o Dewetu neima glasa, umro je za nje Dewet, nego mi se ponudano nadamo, da će junački Dewet prije no legne u grob smaknuti još po koju englezku glavu.

Italija se ovih dana bavi izključivo sa svojim glasovitim brigantom Musolinom, koji je kroz više godina bio strah i trepet ciele južne Italije, jer je bez straha harao, plienio i ubijao sve što mu je pod ruke palo. Na njegovu glavu bila je razpisana cjena od 50.000 lira, pa ipak je tekar sada uspjelo karabinijerom uhititi ga kod mjesta Kerbina. Taj lov na najvećega briganta u Europi stajao je siromašnu talijansku vladu jednu malenkost od po prilici milijun lira, pa sada još taj talijanski poštenjaković moli talijanskoga kralja za audienciju, veleć, da nije nikada nikomu učinio nikakove nepravde, jer ako je ubijao, da su tome bile same žrtve krive. (Lepi talijanski kampijoni! Pa još im Krstićina izmišlja i drajsa va svojoj stomanjičine kojekakve kriminalne podatke iz Hrvatske, ča ne bi bolje divertil svoje zalupane mačiće, da im istinu poveda iz njihove obećane zemlje — Italije. Opazka slagara).

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Die Wahrheit über Alles. Bevor noch Salo in den Sold der Italiener trat und bis zum Jahre 1897 war er ein treuer Anhänger der kroatischen Rechtspartei und hat überall für dieselbe in Wort und Schrift Propaganda gemacht, ja, er wurde sogar wegen dieser Propaganda aus Fiume ausgewiesen. Nun also, wenn die kroatische Rechtspartei hochverrätherische Ziele verfolgt, wie Salo seinen nicht genau unterrichteten Lesern vorschwefelt, so war Salo, der bis zum Jahre 1897 dieser Partei angehörte, ein Schuft, oder die kroatische Rechtspartei verfolgt nicht hochverrätherische Ziele, wie ihr Salo vorwirft, sondern sie ist eine loyale staatstreue Partei, dann ist Salo noch immer ein Schuft. — Aber jeder der sich nur ein wenig mit Politik befasst, weiss, dass die kroatische Rechtspartei nur die Wiedervereinigung Kroatiens im Rahmen der Monarchie und unter dem glorreichen Scepter Habsburgs anstrebt. Salo aber hält seine Leser für die dümmsten Kauze der Welt, die nicht einmal mit ihrem eigenen Kopf denken vermögen. Was Krstić unserem Abgeordneten Spinčić in den Mund legt, ist theils entstellt theils erlogen. Gelegentlich der kroatischen Ausstellung in Agram hat Spinčić öffentlich gesagt, dass alle Kroaten Agram als ihr culturelles Centrum betrachten und weiter nichts und das wird ihm kein vernünftiger Mensch übelnehmen. — Dass Professor Spinčić wegen diesen ganz unschuldigen Worten verfolgt würde, das hat man den traurigen politischen Verhältnissen in Kroatien zuzuschreiben. Übrigens ist dem Abgeordneten Spinčić für das ihm zugefügte Unrecht vollständige Genugthuung geleistet worden. Das erwähnt Salo nicht, denn es ist seine Aufgabe, alle unsere verdienstvolle und angesehene Männer anzuschwärzen und ihre Ehre in den Koth zu zerren. Dafür wird er ja von den Italienern bezahlt.

Salo wirft der kroatischen Gemeindevertretung in Volosca vor, dass bei den Gemeinderathssitzungen in Volosca ausschliesslich die kroatische Sprache gebraucht wird, so dass die Gemeindevertreter deutscher Zunge an den Verhandlungen nicht theilnehmen können. Dass dies eine gemeine und freche Lüge ist, das kann jeder deutsche Gemeindevertreter bezeugen. Ich kann mir nicht vorstellen, wie die Verhandlungen im Gemeinderathe unter Salo oder unter einem seiner Herren aussehen würden, da ja keiner von ihnen auch nur soviel deutsch kann, um den einfachsten Gedanken auszudrücken.

Was Salo im Artikel «Non quid sed quis» über das Vorgehen unserer Gemeindevertretung in der Angelegenheit des Baues der deutschen Schule in Abbazia anführt, das ist auch wie alles Übrige lügenhaft. Die Gemeinde Volosca hat den Bau der genannten Schule nur infolge Einwendung des Anrainers Bošnjak Anton, der anführte, dass der Bau nicht nach dem Plane ausgeführt werde, eingestellt. Eine baubehördliche Commission an Ort und Stelle hat auch eine nicht unwesentliche Abweichung vom Bauplane constatiert und da dadurch Rechte dritter tangiert wurden, musste die Gemeinde als Baubehörde den Bau einstellen. — Daraus will Salo, um seine Leser zu betrügen, auf Deutschenhass der Kroaten schliessen. Ob das aber logisch und stichhältig ist, das möge jeder unbefangene Leser beurtheilen.

Alle Bemühungen unserer Feinde, der istrianischen Irredentisten, die hiesigen Deutschen gegen uns einheimische Kroaten aufzuhetzen, blieben bisher erfolglos. Die Deutschen Abbazias sind gottlob nicht so einfältig wie die vom Salo betrogenen Bauern von Rukavac, und sie kennen uns Kroaten als aufrichtige und ehrliche Leute, die alles daran setzen, um unserer Heimat, unserem Curorte zu einem gedeihlichen Fortschritte zu verhelfen. Die Thaten beweisen es. Die ganze einheimische Bevölkerung gehört der kroatischen Nationalität und wenn jemand von einer italienischen Partei in unserer Gemeinde spricht, so betrügt er die Leichtgläubigen, denn mit Ausnahmen von einigen eingewanderten Italienern gibt es bei uns keinen einzigen der sich als Italiener bekennen würde. Die einheimische Bevölkerung will mit den Deutschen in Ruhe leben und sich mit ihnen freundschaftlich vertragen. Salo aber und seine Herren wollen zwischen die einheimische Bevölkerung und die Deutschen Zwist und Hader säen, nur um im Trüben fischen zu können. Wenn ihm dies gelingen sollte, so würden die hiesigen Deutschen den grössten Schaden davon haben. — Darum seien wir alle auf der Hut! Wer Abbazia lieb hat, der wird den Hetzer und Unruhestifter Salo und seinen Trabanten die tagsüber beschäftigungslos herumstrabanzen und für ihre bankrottierte Partei agitieren, einen Fusstritt versetzen, dass ihnen die Lust vergeht, ruhige Bürger aufzuhetzen! Und hiemit schliessen wir für heute!

Promjene u svećenstvu. Župnik Ellner vraća se na svoju plovaniju va Veprinac, kapelan Vodička premješten je iz Rukavca u Slivje a za Rukavac imenovan je gosp. Petrak. Kapelanom u Kastvu, imenovan je Lampert.

Izbori za istarski sabor iliti dietu razpisani su. Na 5. dicembra ovega leta birat će sve izvanjske občine 12 zastupnika. Dva dni za tem na 7. birat će istarski gradići 11 zastupnika i trgovačka komora va Rovinje 2 zastupnika. Na 9. dicembra birat će takozvani veleposjednici 5 zastupnika. Dnevi izbora za fiduciare keh biraju izvanjske občine navestit će svaki kapetanat po svojoj volje. Razume se, da te se ti izbori za fiduciari obavit već va novembre. — Ljudi na delo!

Crkvica sv. Mihovila puli Kastva. Prijeli smo s Kastva jedan dugi dopis naperen proti onoj gnjusnoj Krstićevoj laži i izmišljotini ku je on zirigal va svoju smrdejuhu kade se čita, da bi tobože naš g. Spinčić bil za se pridržal lemozinu. Mi taj dopis ne ćemo štampat, zač bi bilo izpod našega dostojanstva, da mi našega dičnega prvaka profesora Spinčića branimo od napadaji jednega dišperanega izdajice. Mi ćemo samo to napomenut, da je dični naš g. Spinčić već dosti tega potrošil na onu crekvicu, i da on već nekoliko let na blagdan sv. Mihovile maši va njoj a da za to ne pita ni solda, dočim mi znamo, da su druge leta činili prihajat kapucina z Reki i morali mu mašu.

Nego ako Krstić, ale njegovi mački žele čut, kako talijanski mežnjari barataju z lemožinom neka se malo potrude do Lovrana pak te čut koliko je nekada va plovanskoj crekve lemožine pokral otac jednega sadanjega talijanskega lajavca va Lovrane.

Sol je prišla va Kastav. Kako smo već javili va našem liste, dozvoljena je občine Kastav sol i za leto 1901. Ča te na to reć oni gnjili mački, ki su trumbetali okole da su oni va občine pojili svu sol. Sakrabojski stumihi bi morali imet oni na občine kada bi mogli držat 200 tisuć funti soli! Dobro bi bilo, da financialna oblast pošalje va Kastav još ko tisuće funti soli, da se jedan put za vavek zasoli ona luda, crna i gnjila pamet oneh bedasteh Krstićeveh mačak.

Austrijski goveran va kleščah, Čujemo, da je grčki goveran protestal proti dekretu, s kem su naše škol'ske oblasti protivale „Gregoti“ iz službe. Grčka je radi tega poslala ministru Golubovskomu „ultimatum“ da ale mora se sopet stavit „Gregota“ va službu, ale pak da te poslat pred Lanišće onu karocadu, ka je bila lane pred Opatijom. Temu protestu kako čujemo va zadnji čas, pridružile su se još i Sodoma i Gomora. Naš je ministar od gveri dal ordin, da se mora mobilizat sva vojska. Vela uzrujanost vlada po celoj Austrije. Acioni su va Burse kalale.

Zadnji telegram:

Lanišće, 20. ov. mj. Ov čas je semo prišlo 20 kanuni od najvećega kalibra. — „Grego“ neće oneh od malega kalibra.

Inžinjeri va Lovrane. Va Lovrane da su bili ovi dni nekakovi dva inžinjera, da

zmere cestu va lovransku Dragu. — Neki Poscher, da je šal z vaporom ča, a neki Borri, da će ostat nekoliko vremena va Lovrane, naime sve dotle, dokle svrše votacioni. Poznamo mi tu kumediju. Tako se dela svuda po Istre, kada su blizu izbori i kade se ljudi daju rado za nos vuć. Pak recimo, da se i stori ta bukunić ceste na lovranskoj vanjšćine, ča mislite, da bi to storili Talijani morda po njihovoj milosti? Bi valje, kako vraga ne! Da bi junta svu lovranšćinu pozlatila još ne bi dala ni pol onega, ča je naš puk va Lovranšćine va toliko i toliko let platil va franjkeh. Tako da kada bi i junta ća potrošila za te naše ljude, ne bi storila niš drugo nego svoj — „porco dover".

Častni Benati i slobodna mornarica. Pod tim pompoznim naslovom donesao je židovčić iz Trsta viest u svojem broju od 13. t. m. Veli najprije da je „zastupnik istarske pete kurije" Dr. Bennati obašao kvarnerske otoke, da čuje želje interesiranih koje bi mogao zagovarati u zastupničkoj kući. —

Ne kaže pako gdje je sve bio na otocih, nego donaša ono što mu njegov doposnik iz Maloga Lošinja piše. Taj veli, da se je na poziv tamošnjega načelnika Vidulicha sastao u občinskoj dvorani velik broj graditelja, da dadu „zastupniku istarske pete kurije" neka razjašnenja o željah koje su već prije sastavili. Razpravilo se je i odlučilo veli dalje sliedeće zahtjeve:

1) da se obnovi zakon o podporah trgovačkoj mornarici, koj ističe 1903;

2) da slobodna plovitba ne bude oštećivana monopolom stvorenim u prilog podupiranih pruga;

3) da se čim prije providi mornarski red i ublaže konsularne takse;

4) da se onim koji žele postati kapetani prizna plovitba na parobrodih, ili inače providi da mogu učiniti propisanu praksu;

5) da budu mornarici u obće njihove rodbine osigurane proti nezgodam;

6) da zakon o podporah bude protegnut na korist lađa na jadra.

To je sve tako pisano, kao da bi bilo nješto posve nova, kao da bi imao Bennati biti nekakvi mesija za trgovačku mornaricu. I Bennati je trebao da mu se to razjasni. Vidi se da je nov i u ovom, kao i onaj, koj je to židovčiću pisao; da ne znadu ništa što se u parlamentu i inače već deset godina čini.

Prva točka zahtjeva razumije se samo po sebi. Dok se je do onoga zakona 1893. gleđe zakona mornarice došlo. htjelo se je truda, a naši hrvatski zastupnici uz pokojnoga Klaića, Biankina, Borčića, Spinčića živo su sudjelovali, da do onoga zakona u obće dodje, te kod razprave istoga živo sudjelovali da izpade čim povoljnije.

Pametan ne može ni pojmiti, da bi se mogla naći vlada, koja ne bi onoga zakona sama o sebi dala obnoviti, pošto je bjelodano dokazano od kako dobrih posljedica bijaše taj zakon, i kako je nuždan i za napried.

O drugoj točki su naši hrvatski zastupnici iz Dalmacije i Istre ponovno govorili.

Treća točka sadržaje dva zahtjeva, oba stara, oba takodjer poticana od naših zastupnika, oba već i od vlade u toliko uvažena, da je podniela odnosne zakonske osnove i da su samo neredi u parlamentu krivi, da se ih nije razpravilo.

Za četvrtu točku su naši zastupnici, naročito Biankini i Vuković već više puta lance lomili, postavljali predloge, pače i predlog da se napravi navlašni brod na kojem bi budući kapetani praksu činili.

Glede pete napravili su prije Biankini a kasnije Vuković i Spinčić konkretan predlog u zastupničkoj kući.

Što hoće sa šestom točkom nije razumljivo, — jer podpore se daju brodovom na jadra.

Za te zahtjeve zbilja nije trebalo putovati po kvarnerskih otocih (kuda?) ni držati u Malom Lošinju skupštinu. To su takve stvari za koje zna svatko, koj se bolje sa mornaricom bavi. Za to nije zbilja trebalo ni banketa, ni šampanjca ni banda. To sve se je moglo saznati ne samo u parlamentu nego i iz javnih novina.

Nego Bennatu i njegovim hoće se reklama pred njihovom svjetinom koja ništa nezna nego što njoj židovčić piše.

Hoće da se prikazuje mesijom mornarice, a on tek pobirc, i njemu se ima razjašnjivati stvari koje su drugim običnim ljudem već devet godina poznate i jasne. Gdje bi već bila trgovačka mornarica, da je čekala da joj pomogne Bennati?! Ne bi već bilo nit što podupirati.

Neka si to naši mački stave va kvadar Jedan pravi, ali pošteni Talijan Dr. Lorenzetto, ki malo bolje pozna svoji patrioti nego naš Dr. Salo napisal je ovi dni va jednem talijanskem foje više lepeh artikuli, va keh je prikazal ča delaju talijanska gospoda po Istre z našem brižnem kmetom.

Va jednem takovem artikule odgovoril je talijanskem fojom, ki na sve četiri strani sveta trumbetaju onem ki njim to veruju da talijanska gospoda dele dobročinstva našim Slavincem, pak njim je rekal, da saki ki ne pozna ta hvaljena talijanska dobročinstva bi mislel, da naši kmeti marćaju prez dela s palicum i s gvanti okole, da nimaju ni solda duga leh beći kako blata. A kad tamo, da ni nikada nijedan Talijan ni sanjal, da bi ko dobro storil našem ljudem, ki brižni živu va blatneh kućah, po onih selih, pozabljenih od Boga i od ljudi, brez kuščića kruha i palente. To da je on sam na svoje oči videl, kad je storil jenu jitu na našu Krašku.

Zatim opisuje kako plaćeni talijanski agitatori (mej timi i naši Dr. Salo op. ur) pobiraju vote za talijanski partid: ter kakov upliv ima „pjat biguli sa slanom sardelom" — na kušijencu od naših lačneh istarskeh kmeti, ki brižni mučeć stoje z nekakovim verskim devocijonom okole mirisa, ki se zdiže od posvećene tronožne pune makarani tako da bi čovek rekal da obavljaju kakov verski čin.

Postupak Talijani proti Slavenom va Istre da je u protuslovju z najpriprostijimi načeli čovečanstva. Talijanske lihvare (užuraje) zove ta pošteni Talijan plutokratičkom kanaljom ku još Talijani poštuju najviše za to, zač da zapovedaju s kmeti, pa da su najsigurnija falanga, na ku Talijani moru računat va vreme od votacijoni. (Ste čuli mački á? ma Vas je lepo sveh skupa fotografal Dr. Lorenzetto! op. sl.)

Grego stiran iz službe. Va Lanišće je služil meštar neki Marijan Marki dalmatinski izdajica kako i Salo, i poznat radi nekeh svinjarij, ke je storil dokle je još služil va Moščenicah. Sada su još neke njegove svinjarije ke je delal va Lanišću prišle vanka pak ga je žandarmarija prijavila sudu. Školska oblast ga je radi tega štirala iz službe. — I takovega čoveka je Krstić va svakem broje svoje gujusne špudaćere hvalil i uzdiževal do neba. I zadnja kravlja Sloga je puna te hvali meštra Marki nazvanega „Grego" a već je dve šetimani da je tužen. Sada vidimo kakove ljude Krstić va svojoj špudaćere hvali. Svaki kega on hvali ta je seguro nepošten a kega on kudi ta je seguro pošteneji od sveh Talijani va Istre.

Dvadesetpetgodišnjica župnikovanja. Ovi dni slavi pop Josip Velikanje župnik u Jušćih občina Vodnjan 25-godišnjicu službovanja kako župnik. U ovo vreme učinil je pop Velikanje puno dobra za puk čiji je on duhovni pastir. Od sameh skoro tati i razbojniki učinil je svojom dobrom besedom i dobrem izgledom sve pešćene i delave kmete. Neka ga Bog poživi i naplati kad mu drugi neće premda zaslužuje.

Urania kazalište. Ča je to Urania kazalište? Puno njih će reć: to je teatar, kako svaki drugi. To ni tako. Urania kazalište, je u istinu teatar, ali ne kako svaki drugi. — Urania ima puno veće znamenovanje. To je više škola nego teatar, tu se lepim i lahkim načinom širi mej puk znanje i umjeće svega sveta. Urania kazalište pokazuje napredak ljudskega uma va najlepšeh slikah ili figurah tu se vidi nebo sa svojemi zvezdami, zemlja sa svojemi najlepšemi kraji, tu se vidi sve ča su najvećega i najlepšega i najkoristnijega učinili ljudi svih vremen. Tu se vide va lepeh slikah važni historički dogadjaji, z jednom besedom tu se vidi sve ono, ča ima interesa za sve ljude, koji žele da svoje dosadašnje znanje prošire. To je eto Urania kazalište.

Sve stvari, ča ih one slike predstavljaju, jako se lepo vide, i jednako su velike kako i u naravi. Slike su na kolori a žive fotografije unašaju va sve to puno života, tako da se čini, da one ljude i stvari, keh te slike predstavljaju gledamo u naravi.

Nego u kazalištu Uranije je svaka slika popraćena sa živom besedom, tako da su ta prikazivanja ne samo zabavna, već i poučna.

Takovo kazalište imet ćemo ako Bog da i mi do mala v Opatije. Gosp. Somogy ki je s tim kazalištem proputoval lani sva Hrvatsku, dat će i ovde nekoliko predstava Gosp. Somogy nam je obećal, da će donest lepeh stvari iz naše domovine naime iz Hrvatske i Dalmacije.

Od stranih stvari, vidjet će se Pariz veliki i znameniti grad, i „Burski rat". Nansenov put u Nord-Pol, pa puno drugih lepih stvari. Nije to prosta „Panorama", kakova se već puti vidi po gradeh. Ovo je pravi teatar. Slike i prikazivanja tumačit će se hrvatski. — Na dan bit će dve predstave. Jedna za polne za decu, a druga na večer za odrasle.

Siromašna deca ne te plaćat niš. Još je g. Somogy obećal. da će od svega bruttodohodka dat našoj Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru pet po sto. Dan i program predstavâ donest ćemo drugi put. Preporučamo već sada našem prijateljem kazalište Uraniju.

Za naše ljude poterane iz Transvala. Ovi dni imela je komisijon za odlučit o pitanju škode poteranih ljudi iz Transvala va Londone jednu sednicu. Zastupnik englezke vlade izjavil je da se je njigova vlada načinila z guverni od oneh ljudi ki su lanjsko leto bili stirani iz Transvala. Po toj načinbe Nemačka će za svoji ljudi dobit 30 tisuć liri šterlini, Austrija 15 tisuć, Amerika 6 tisuć, Belgija 8 stotin, Danska 250, Rusija 4 tisuća i sto, Italija 12 tisuć, Španjolska 150, Švedska i Norveška tisuće, Švajcarska 250 liri šterlina. Tako se nadamo, da će oneh 56 naših primorac, ki su lane bili na barbarski način stirani iz Transvala barem ono nazada primit ča su njim Inglezi va Transvale oduzeli. Englezka vlada ima se još načinit sa Holandezi i Francezi.

Ne valja pozabit da je naš zastupnik Spinčić zaradi ove stvari va Beče interpeliral ministarstvo i da mu je ovo obećalo da će se učinit sve moguće da bude našem ljudem škoda povraćena.

Za siromaka pogorelca Ivana Krbavčića iz Majeri blizu Sovinjaka darovali su na naš poziv: Petar Vivoda Miš, Mate Jerman, Miho Ivančić, Miho Majer po k 1 a Ivan Majer p. Mata h 60, što se je izručilo Krbavčiću. Preporučamo najtoplije ovoga siromaha našim domorodcem. Ako svaki malo da prit će njemu puno.

Mudande va Moščenicah. Neku nedelju su „klicali" na placi da se ne smije roba vješati po prozorih. Šta se to ne tiče našeg prvog „consiliera?" Bit će da je htio pokazat kakove ljepe mudande mu je poslala teta Jambrožija. Na čast mu budi.

Infamija. Dobili smo v ruki knjižicu — kako nekakovo izvješće — škola va Lovrane. Va tem izvješće napisana su imena obeh talijanskeh meštri i meštrice kako i od katehete plovana no nima va njoj ni spomena ni od hrvatskega meštra ni od č. g. kapelana Jurinčića, koji je osim u hrvatskoj podučaval i va talijanskoj škole vjeronauk. Ne samo to, nego va onoj knjižice su napisana po imenu sva deca ka hode va talijansku školu, dočim nima ni spomena od oneh ka hode va hrvatsku školu. Kakova je to porkarija! Plaćaju oči one hrvatske dece franjki ale ih ne plaćaju? Spadaju oni pod naš komun, ale ne spadaju. Ča se tako vlada s komunjskemi beći? Nekemu sve, a drugemu niš? Je to pravica? Za ovu smradariju od talijanskeh poperdili va Lovrane mora doznat i goveran va Beče, Čemo ih već mi naučit redu!

Seguvi Nino. Neki dan je jedan naš čul, kako se je Nino Calabraghe vas proklel, da je čul va Preluke jednu tunu lajat. Još je povedal, kako je delala: bunu! Ja bim pak malo rad znat kako je onputa delalo Ninotu Calabraghe va glave.

I.a mula paion. Ka je ta mula paion? To je jedna od one smradne kuće, ku se ne sme imenovat, ali kako bi puli nas rekli, to je jedna oneh od lumera. I ta „mula paion" piše va „tetu Jambrožiju". Va zadnjoj smrdejuhe je jedna njija „pisma". Vi mačje divojke, ke čitate tu šporkuju, odrežite onu pismu pak ju stavite na krunčicu kada budete otele poć va crekav s vašimi mlademi to će bit najlepša rožica Vašega poštenja. Prasice su ke onakove stvari čitaju.

Kl je gusar? Do sada smo svi znali da je Krstić bil jur Hrvat, pak socialist, pak Talijan, pak Arbanas od plemena Liziviti sada pak na jedanput prišlo van da je — — — Tirolac. Poznato je naime po celem svete da Tirolci ne store pameti dokle ne pasaju 40 let. Salo je već davni pasal 40 let a još nima pameti dokle ne čini da je i on Tirolac. Da nima više od 40 let to neće valjada lagat a da nima pameti to dokazuje njigovo ponašanje i pisanje.

Va zadnjoj „Tete" salo odgovara nekako našemu „pismu hrvatskemu renegatu" štampanemu va zadnjem „Narodnem liste". Va tem odgovore Krstić se jadi da smo mi rekli da je hrvatski renegat iliti izdajica i govori: „da on ni hrvatski renegat iliti izdajica budući da on ni bil nikada Hrvat nego Dalmatinac a Dalmacija da ni bila nikada Hrvatska. Tako govori Krstić sada kada ga Talijani plaćaju a leta 1896. na 1. febrara dokle se još ni bil s Talijani složil je pisal va svojoj „tete" ovo: „Kako mogu Spinčić i Laginja mene jednoga **Hrvata iz Dalmacije** smatrati tudjincem va Kastve, **ki je matičn Hrvatstva va Istre.** A kad je pisal va istoj „Tete" od leta 1896. o smrti pok. Dra. Klaića napisal je da je sva Dalmacija od Raba do Budvi zvan Zadra Hrvatska. A sada? sada od kada ga Talijani plaćaju sada je Istra istarska (smokva smokvasta) a Dalmacija dalmatinska! Ča ne Salo reci da ni tako, reci da nisi tako pisal sve do leta 1896. pak ćemo ti tvoju „Tetu" od onputa pod nos zatuć.

A na 25. novembra 1897. ča je Salo pisal Dru. Stangeru? Evo ovo:

Veleučenom gospodinu
Dru. A. Stangeru odvjetniku
Volosko.

Obzirom na naš današnji dogovor zahvaljujem Vam što mi podaste priliku, da Vam izkažem moje izvorno čuvstvo Hrvata. Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist našoj hrvatskoj stvari, dâ, biti ću Vam brat po krvi i po srdcu.

Zdravstvujte

Matulji, 25. novembra 1897.

Ivan Dr. Krstić,

Reci Salo da nisi ovo napisal — ako imaš kuraja! A kada si ga napisal? Kad si se iz Arbanasi vratil z gosp. Vukićem v Istru. A spamećuješ se, po ča si hodil leta 1897. va Arbanasi? Hodil si tamo prosit oproščenja za tvoje izdajstvo. Staricu mater si na koleneh prosil oproščenje za tvoje izdajstvo i obećal si pred arbanaskemi domorodci Reljom, Vukićem i drugemi da ćeš opet bit Hrvat i da ćeš za Hrvati delat. Je istina ale ni? I još imaš obraza govorit da nisi bil nikada Hrvat i da nisi izdajica. Pfui! Nikada ni na svetu bilo sramotnejega izdajice nego ni ti, nego i za te je pripravna judina smoka. Sad se je Salo sjetil da on poteče od Talijanske familije Marsani. Je roba je! Ako mu ki da malo više nego mu davaju Talijani on će na jedanput postat Turčin. Nego tako se ne predavaju ljudi nego tovari i one taneke, ke za malo beći svoje telo ljudem prodavaju. Celu onu štoriju od Arbanasi i od Marsani se je Krstić od početka do kraja invental samo da trubaste ljude prevari i da se nekako opere. Mi smo z dokumenti dokazali da je Krstić bil Hrvat i da se je predal Talijanom i da sada za Talijana dela, dokle ako mu rečemo da je

renegat iliti izdajica govorimo čistu istinu. Ki je dakle gusar i razbojnik? on ki istinu govori a to smo mi, ale on ki istinu zatajuje i pod nogi hita a to je Krstić. Preporučamo poštenem ljudem odgovor!

Salo z Ike potirano. Utorak za podne prišal je Krstić z nekojimi svojemi paterci v Iku k Marijanice. Kad su pošteni Ikari doznali da Krstić njihovu čistu i čestitu Iku smradi dignuli su se proti njemu i mlado i staro i muško i žensko pak su ga stirali ća. — Da vam je bilo čut, ča su sve proti njemu vapili. Jedan Krstićev prijatelj ga je komać zvukal va karocu i odpeljal ga je v Opatiju. Živili Ikari! Jedan izdajica jedan gad, ki je svoju zakonitu ženu onako nemilosrdno prevaril i abandonal, jedan čovek ki se predava kako nemo blago i ki za plaću va blato hita poštenje sveh naših domorodac naših materi i ženi i sestar nezasluži drugo nego da se ga goni kako divega mačka.

Kako bi moglo od imena Mercina prit vanka ime — Krstić. Evo ovako: Va prva vremena a i dan današnji va nekeh krajeh pisali su naši ljudi párst na mesto perst, párvi na mesto pervi, a tako su pisali i Marcina namesto Mercina. Nima na svete naroda, ki bi više premećeval slova va jednoj te istoj besede, kako to dela naš narod. To premetanje slova se zove metateza. — Tako imamo „gamazin namesto magazin, crekva namesto crkva, sav namesto vas, za to je laglje sveta moglo od Marcina postat metatezom talij. Marzani. Nego venecianski proveditur Rizzo ne bi bil za nijedni beči mogal zgovorit to ime tako — Marzani zač Benečani svako c zgovaraju s, tako n. pr. oni ne reku nikada Madoniza, nego Madonisa, a tako je siguro i Rizzo zgovoril ne Marzani nego Marsani. Tako je bilo sve do proj 105 let. Va to vreme rodil je neki Dmitrij Marsani sina kega su nazvali Krsto! (Je to bilo albanečki ale morda talijanski?) Ta Krsto je bil Krstićev — nono. Ta nono rodil je opet jednega Krsta, kega su nazvali Krstić zač je bil mići. Onputa je prišal na svet Jovanin s jednim Salom, ko mu i danas još visi vi znate kade. Čudno je va toj storije da je otac Krstićev tako brzo pozabil da se zove Marsani i da je zel prezime Krstić. Kako bilo da bilo Krstić ni već Krstić, on je sada Marsani, a mi smo dokazali da od Marsani do Márcina ni nego još jedan korak — nazad. De resto našemu Marsani ga ni već trebe delat.

Gusar.

Oganj. U nedelju na 27. o. m. nastal je va kuće Goriani va Skrbićeh oganj. Na jedanput su preleteli naši vredni vatrogasci s njihovim komandantom g. Doberlethom i za čas je oganj bil pogašen.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od gosp. Boža Dubrović nadučitelja u sv. Mateju k 21 sakupljenih na Miholju u kući veleč. g. Nikole Pelića župnika u Jelenju medju gostima. Andre Radetić bačvar u Podgori poslao nam je za družbu k I. — Gosp. Frane Dernjević darovao je družbi prigodom podieljene mu zavičajnosti u Voloskom k 20. B. F. Volosko daruje za družbu k 10. Na piru g. Stjepana Medvedić-Mrva u Klani dne 23. t. m. sakupilo se je za družbu k 10 i 33 h. Gosp. Josip Juraga darovao je družbi k 5 za to što je jednomu čifutu dobio pravdu.

Za djačko pripomočno društvo u Pazinu, sakupilo se u veseloj družbi kod „otokalnice“ puli g. Lizija Trinajstića va Pobreh 4 k 50 para. Živili!

I. Quarneriole.

Serdacni moj dotor Čućulo!

Ce puti sen Ti mislel pisat jenu knjigu zec vidim da je od potrebi, da Te malo naputim i malo korejin. Sen sigur, da se nećeš ofendit, ter znaš da Te rad imam i da si mi vavek po srcu.

Tako najprije bin te svetoval, da pušćaš avokaturu i da se latiš ke druge pisarije, zec avokatura to ni za te Ti si masa ugoš. i biš otel na jedanput sve pocnet i finit, a znaš da to se ne more, ac ki bi otel sve najzada ne udela nis.

Ja znam dobro da si ti finil vele skuli ma bi reć da Ti je još veća va glave zustala. Kako sen cul, Ti da kadgod imaš ki dibatimenat oli pravdu oli ce mu drago bilo da vavek pune gajufi libri od leje nosiš na sud. Ma dragi moj meni se pari, da ne bašta samo libri va gajufe držat nego je imet i va glave.

A ce još zvišega, — na sude, da pul svake pravdi sad z jedne sad z druge gajufi kavuješ libri od leje, ma to ne vaja sinko moj. A kada kavaš libar, almeno da biš vaje našal ono ce išćeš ma kako sen cul — nikad fina. I tako, da se s Tobun na sude samo podrugaju i podsmehuju i suci i drugi avukati; a znaš, da je to mene silu zal cut.

Anke sen cul, da zemlješ pravdi i ke se ne moru dobit. Aj bravo! I ta je lepa. Na ta fin moraš zgubit i aventori i pravde i dušu. To će reć z drugemi besedami varat ljude. A znaš da se to ne sme delat. Pravo je da svaki covek mora so svojum arti živet ma vavek posteno.

Hebaj! Anke ovu sen cul, da si silu intrigoš. Insoma malo dobra se čuje do Tebe. Ti da se so svakim intriguješ, sakomu zavečuješ, ma glej dobro da te ne bi ki ta i prez britve obrijal. A hebaj si lejil onu kancunetu ku su ti spivali? — Ako nisi ovo ti je: —

— — — — — — — —

Ćućko sam u sebi veli
Ja sam brate prava bena
Jer mi fali ljepa žena.

Ovdeka spuščujen vanka, zač ne spada na Te nego na ženu.

— — — — — — — —

Komisaru ti se groziš
Ajd ludjače do ne vraga!
U gaćah te ni zere nije
Koliko je pak u glavi
Reći to se baš ne smije.

Golobrado još si momče
Pa se bojat još i ina
Da te ne nab . . . tvoja Gina
Pa u mjesto tvoja Gina
Da Ti ne rodiš prvog sina.

Ali neće doć do toga!
Pobrinuo si se nešto prije
I ko zelen, kad uz jelu
Savije se bor
Na polazku Tvom u Trst
Stisnu si joj ruku
Tiho joj prišapnuo:
„Non ti lascio sola
Ti lascio un figlio ancor
Sara quel che ti consola
Il figlio del primo amor“.

Si videl ke lepe stvari. Mene je to silu žal. Gledaj dunke, da budeš pametan. Zac, da ne bin pak prisel tan, i da ne bimo onda drugi konti delali.

Te pozdravijan i ti silu preporucujen pamet. Dunke Judicio! Addio!

Tvoj kunjado
„Salamon Veronese.“

Razne viesti.

Iz gladne Italije. Zadnji dni pasanega meseca nastala je va Napule v Italije kuga. Već je bilo nekoliko ljudi od kugi umrlo a još se ni znalo va grade niš od tega pak je bila velika pogibel, da se kuga po grade razširi i celi grad podavi ča bi bilo jako lahko moguće zač se zna da je Napulj najblatneji grad ovega sveta. Valje su governi od drugeh štati protestirali proti Italije, da se je va Napule kuga zatajila pak je talijanski goveran poslal va Napul jednega kumisara, da malo razvidi kako se je to moglo dogodit.

Ta kraljevski kumisar našal je občinsku upravu va Napule va neverojatnem nerede, Gradski protofizik (prvi medik od komuna) je prijavil oblasti prvi slučaj kuge komać 48 ur za tem ča je kugu kontroliral. Podesta iliti sindaco od Napulja, jedan princip z dvemi drugemi kunžiljeri bil je harambaša od kamorist ki su službami na magistrate trgovali. Svaku službu na magistrate su davali ne onemu ki je bil najvredneji, nego onemu ki njim je više platil. Od 133 impiegati od magistrata 105 ih je bilo već va pržune.

Komunjska dela davali su onemu ki bi ih bil bolje podmitil. Dve napulitanske gazete dobile su svaka po sto tisuć lir samo da hvale komun i da ne pišu niš od svinjarij ke se na komune delaju. Sindaku i kunšiljerom se je spravit va pržun. Talijani su posvuda jednaki u Italije i v Istre. — I v Istre je Rigo pred nekoliko let ukral provincialnoj kase 80 tisuć fjorini, težke trgovačke muke, va Muggie je občinski tajnik jedan Talijan pred par let ukral 15 tisuć fjorini, va Motovune je pred nekoliko let pofalilo va komunjskoj kase 10 tisuć fjorini, lanjsko leto je va Pule va kase od komunjskega špitala pofalilo 16 tisuć fjorini, va Trste se je sada odkrila jedna vela svinjarija itd. — Kako vidite Talijani kade god imaju kakovu administraciju v rukah papaju. I još bi hteli naš komun v ruki dobit! Potari ih sveti križ! Ala bi onputa frajali. Sada, Salo, Mazzapadre, Zukvarić, Ivak, Lovrina s provincialnemi beči po oštarijah loču a onputa bi i torbicu komunjskeh dobili pak bi sve mačku „vi“ deli! Štroka ih udarila!

Otrovala 14 osoba. Iz Chicaga javljaju da je 6. o. m. uapšena u Daystonu 47-godišnja udova J. A. Witwer, jer je sumnjiva da je 14. osoba otrovala. Njoj se u grieh upisuje, da je otrovom usmrtila svoja četir supruga, za tim petero djece, što su iz ovih brakova potekla, na dalje svoju sestru i četir člana drugih obitelji, kod kojih je bila gazdaricom. Posljednjom joj je žrtvom bila njezina sestra, gospodja Ana Pugh, koja je pred jedan tjedan preminula uz sumnjive znakove.

Na potraživanje rodjene matere, koja je gospodju Witwer okrivila, da je umorila svoju sestru, bila je pokojničina lešina razudjena. Razudbom se je ustanovilo, da je gospodja Pugh umrla od otrovanja sičanom. Činjenica je, da je gospodja Witwer u kratkom razdoblju sahranila svoja četir supruga i svoje petero djece, te da je svih ovih 9 osoba umrlo naglom smrću uz posve slične znakove bolesti.

Poslije smrti svog trećega supruga, nekoga Stowe-a, došla je gospodja Witwer u Dayton, gdje je bila gazdaricom kod nekoga udovca K. Kellera. I ovaj je takodjer naglo umro od otrovanja. Po tom je umoriteljica bila gazdaricom kod ljekarnika John. A. Wenza. U srpnju prošle godine umro je Wenzov sin naglom smrću, a mjesec dana poslije umro je i sam Wenz. Liečnici su pripisivali Wenzovu smrt otrovanju krvi, kojega da se je, miešajući otrov dostao. Po tom se je gospodja Witwer nastanila kod gospodina i gospodje Gabler. Potonjih je dvoje preminulo takodjer naglo. Četvrti i posljednji suprug gospodje Witwer, za kojega se ona medjutim udala, preminuo je u travnju prošle godine. Do sada se nezna, što je ovu zvjersku ženu nagnalo na ove strašne zločine. — Udova Witwer potječe iz Njemačke.

Veli parobrod. Došli smo u vremena u kojim skoro sve makina ravna i vlada, a ta makina toliko pomaže, da sa pomoćom makine ljudi postanu kako bi se reklo ziganti. —

Na primjer pred dva mjeseca se porinul u Belfastu parobrod kakvog ni iz daleka nije bilo. On je za 10000 tonolad veći nego po svietu proglašeni „Great eastern“. Tone ili pèska 36½ noga, a je duplo veći nego nijedna najveća karocada: duljina mu je 700 noga, a širina (pomislite malo) 75 noga. Mi znamo da kada smo o vreme Krimeje počeli navigat. brod koji je bio 75 nog dugačak računao se je nekako velik. Stara „Adelina“ teško da je bila tako duga pak su nju nekoji stari Trabakulanti zvali „maržok“ jer da je bila velika.

Makina je u obće poznata, da čini čudesa a ljudi s njum postaju svi jači nego Kraljević Marko. U tom parobrobu ima oko 1392 lastre ili maderi, a svaki je dugačak po 30 noga, a širok 5 noga i 1 i pol uncu debeo, i to sve od ocala, i za to ti lepi maderići vagnu do 4 tonolade svaki.

Pripoviedali su u pjesmama da je Kraljević Marko u zrak bacao svoju topuzinu, te bi čekao da mu na hrbat pade za videt ako je krepka, ipak mnogo onakvih junaka bi se htjelo za prelepit mader od četiri tonolade i bez makine.

Za svoje makine ima prostora okolo polovice broda, a za teret i putnike ima prostora za više od 200 tisuć stara žita, dakle za napuniti ovakov brod bi se htjelo 400 tisuć stara.

Kormilo ili timun ovoga broda mora da bude ogroman, ipak mali dečko može s njim ravnat. Hvala makine.

Momče na povratku.

(Narodna pjesma iz Istre.)

Oj studenče kito naša,
U tebi je vazda voda hladna
Tri godine da te nisam pio,
Ni kraj tebe veselo hodio.
Ono vrime što sam ja mankao
Uvik sam te na misli imao
A najviše u nedilju večer
Kad se mladost kraj studenca seće.

Jos. A. Kraljić.

Mali razgovori.

M. Jožino, kemu bin se preporučil za jednu službu na komune?

J. Hodi ti lepo Rižotu Noninemu on ti sada deli komunjske službi pak će morda i tebe ku dat.

M. A ča je on morda kunšiljer komunjski?

J. Da ni još ne ma da će za seguro bit. —

M. Hodi ća trubilo ča se pustiš tako za nos vuć. Ča ne znaš da bi Rižo Nonin i sada jako rado zel službu od komunjskega balotara samo ako bi mu ju hteli dat altroke da će on drugem službe delit.

J. A tako j' to? Dunke ča bacila!

M. A bacila, bacila zač mu j' to va krve. —

M. Kad velo lišće počne s debal padat na tla, ča deju judi?

J. Da je počela tužna „jesen“.

M. A kad „magarci“ počmu objestno štrukat i skakat okole po polju?

J. Da će „grdo vreme“.

M. Kad si ti Jožino takov štroligo, povej mi još i tu: Kad se pirijati „Kustančini“ počne vodit a braćeto z Drom. Mudandom, z Pušićen, Macapadrom i z drugemi ovakovemi tipi po Voloskem, ča mi ga je to?

J. Ma si trubast Matino, ča ni to ne znaš — to ti je lahko ugonit: Škampitelić poslal je ov put neć više beči z Poreča za prodane mešini, jer su votacijoni za dietu ali komunski izbori pred vrati.

M. Per bako, ti si ugonil Jožino. A sad znam, zač je i Jambrožinina stomanjičina počela bit sake nedelje sve to više — šporkeja!

Traži se jedan ararski naučnik od 12—15 godina. Koji želi stupili u nauku (garžonat) neka se prijavi kod Uredničtva „Narodnog Lista“.

Siegfried Tesolini
Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži također u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 6 kruna, za soljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 45. Volosko-Opatija u četvrtak 7. studenoga 1901. God. II.

☞ Naše čitatelje i prijatelje ki čitaju i dobivaju „Narodni List“ prosimo, da nam čim prije pošalju dužnu nam predplatu da moremo poplatit naše račune. Neka svaki pomisli, da mi ne dobivamo od nikuda nikakove podpore, nego da moremo računat samo na ono, ča nam ljudi za list plate. Potrebito je dakle da nam svi pošalju odmah predplatu. ☜

Uprava.

Na noge braćo!

Izbori za istarski sabor iliti dietu su nam pred vrati. Naš puk, naš narod hrvatskega ili slovinskega jezika mora kod teh izbori zibrat samo ljude našega roda i jezika jerbo Talijani su nam već čisto i bistro pokazali, da njim je gospodarsko blagostanje istarskega puka, da njim je korist hsvatskega ili slovinskega naroda v Istre devetnajsta briga.

Svo delovanje, svo nastojanje talijanskeh deputati va istarskoj diete gre samo za tim, da bude Istra čisto talijanska provincija i da ju prikažu svetu, navlastito svojoj braće v Italije, kako skroz talijansku zemlju vavek pripravnu spast pod talijanskega kralja. Za to se, vidite, Talijani trude i muče, da budu va dietu zibrani sami talijanski deputati; za to oni kod sveh izbori za dietu delaju takove sleparije kakove se ne dogadjaju nigdere po svete; za to oni puk putem plaćeneh izdajic varaju i bune. I za ove izbore je već famozni Benatti, ki je bil izabran za deputata va Beč samo pomoću slavinskeh glasi oneh fiducijari, ki su se bili prodali Talijanom rekal da su Talijani već priskrbeli da va novu dietu ne pride ni jedan slavinski deputat nego sami Talijani.

Reć će ki morda pak ča će nam ako budu izabrani va novu dijetu makar sami Talijani? Pomalo brate! Va diete se odlučuju provincialna plaćila, adicijonali, odlučuje se za potroški ki se imaju po celoj provincije učinit, delaju se zakoni ki imaju valjat za celu provinciju u obće odlučuje se sve ča spada va administraciju ili upravu provincije. Pak bi bilo pametno, da se va diete odlučuje prez nas i naših deputati ča će se plaćat, ča trošit i tako dalje? Ne seguro ne! Za to je potrebito da bude va dijete ča više naših deputati.

Talijani se toga boje kako vraga zač njim naši tanko na prsti gledaju a to ih jadi. Za to neće Talijani da budu naši va dijete, za to neće da ih stave va nikakovi kumišijoni od dijeti samo da ne bi naši deputati videli ki zavaji delaju Talijani.

Dakle naša vlastita korist zahteva da bude va dijete naših slovinskeh deputati.

Radi tega pripravljajmo se dobro za ovi izbori i birajmo samo naše slovinske deputate.

Budimo na straže jerbo Talijani i njihovi plaćeni čarlatani obilaze okolo našega puka kako ričući lavi, da bi naš puk prevarili prestrašili i prisilili, da za Talijane glasuje.

Na noge slovinska ili hrvatska braćo!

Talijani nam nisu bili nikada prijatelji, nikada nisu za naš puk niš dobra učinili a ako su mu mogli naškodit naškodili su mu obilnom merom (školske takse). Naš materinski jezik tiraju s crekvi i školi. našoj dece ne daju škole tako da je v Istre 17 tisuć školske dece prez škole, naše zastupnike vriedjaju i sramote na najgrdji način, na njih pljuvaju hitaju kamenje kako i oni divlji afrikanci; naš puk naše kmete drže za nemo blago i nazivlju ga samo „porco de šćavo“. A vendar imamo i mi Hrvati i Slovinci Istre po cesarskem zakone jednake pravice kako i Talijani.

Ćemo dakle i dalje trpet da nas Talijani v Istre tako muče? Ne i sto puti ne!

Talijani plaćaju jednega izdajicu, da puk naš dobri v Istre vara i buni proti vlastitoj krvi. Ta izdajica vara puk, da Talijani žele s nami Slavinci živet va miru. To je hudobna laž! Oni nemir seju. Jeli on sused želi mir ki svojem susedu starinu zimlje, ki mu neda ni živet ni umret? Ne! tako ni Talijani ne žele mira. Oni bi samo hteli, da mi Slavinci v Istre nemamo nikakove pravice premda nam cesarski zakon dava jednake pravice kakove imaju Talijani, oni bi hteli da se naš materinski jezik nigdere ne rabi ni va crekvah ni va školah ni va uredeh ili uficijeh nego da po svuda bude sve samo talijanski, da tako svet misli, da je Istra čisto talijanska zemlja i da mora za to prit pod Italiju. Onputa komać bi Talijani bili zadovoljni ali nas Slovinci već ne bi bilo. Za to nesme ni jedan čovek, ki ima samo zrno soli va glave, verovat baš niš ni Talijanom ni njihovemu plaćeniku Krstiću i njigovem pajdašem.

Pitam Vas ja zač Talijani plaćaju Krstića? Ča morda za to da za Slovince dela? A jok! jerbo Talijanom su svi Slaveni v Istre „šćavi“ zvali se sada oni Slavinci ili Hrvati ili Slovinci ili Ilirci. Talijani ga plaćaju da za njih dela da njim pomore potalijančit Istru. To se očito vidi od njigovega pisanja i delovanja. Kako je Krstić plaćen od Talijani tako su plaćeni i njigovi pajdaši Žukvarić, Ivak, Nino, i drugi samo da puk predobiju za Talijane. Da nisu od njih plaćeni mislite da bi toliko potekovali? Kako ne bi valje! — Kad je temu tako pitamo se kako se more nać još jedan čovek zdravega razuma, da se pusti od Talijani i Krstića za nos peljat?

Nego ako je tako do sada bilo neka ne bude više. — Mi mislimo, da smo dokazali čisto i bistro da su Talijani i njihovi plaćeniki naši neprijatelji pak bi bila baš najveća bedarija da mi za svoje neprijatelje glasujemo.

Za to narode na noge! Kod predstojećeh izbori za istarski sabor biraj samo one ljude za deputata va dijetu, ki su pripravni branit naš starinski materinski jezik i naše zakonite pravice, ki su pripravni gledat i delat, da se žalostno stanje istarskega kmeta poboljša.

Ki neće da provincialni adicionali kreše svako leto tako strahovito, da će istarski siromah morat na koncu konca prodat sve svoje i poć po svete ki neće da se provincialni beći u ludo trate, ki neće da Istra spade pod Italiju, ta će glasovat za naše hrvatsko-slovinske deputate i birat samo takove fiducijare za koje seguro zna da će birat našega deputata. Dosta smo do sada robovali nezasitnemu Talijanu, premda nas ima v Istre jedan dobar del (60 tisuć) više nego Talijani — dosta su nas do sada Talijani sramotili nazivajuć nas „šćavi“.

Ako ima narode u Tebi još iskra ponosa i ljubavi do Tvoje starine, ako

PODLISTAK.

Razgovor

moj Ivetom i Matetom na Lučinu pred Rukavačkom crekvom.

Ive. Čo Mate si čital zadnju Krstićevu slogu?

Mate: Sam ši, ma da biš videl kako mu „Narodni list“ z Voloskoga odgovara, biš rekal da „Narodni list“ ima pravo.

I. Ča? Ma valjada ne češ sada i ti obrnut banderu?

M. Ne znam ću ale ne, ma ča više mislim, sve mi se više čini, da ima „Narod. list“ pravo a Kratićeva sloga krivo.

I. Ben trubilo onput ne čitaj „Narod. list“ pa će Krstićeva sloga imet pravo.

M. Viš ga, ke bravo, za znat na sude ki ima pravo ali krivo, mora sudac čut onoga ki je tužen i onoge ki tuži pa ontrat kad čuje oba zvona zna ki ima pravo, a krivoga odsudi; tako i ja dok sam samo čital Krstićevu slogu sam mislel, da ima Krstić sve pravice, ma pokle sam počel čitati „Narodni list“, videl sam, da nas Krstić pelja na krivi put. Tako ti je dragi moj Ive! Čitaj i ti samo jedan put „Narod. list“ i ako ni istina ča ti ja govorim slobodno pljuni va zubi.

I. Komać čekam, da pride petak, ću baš malo videt; nego Mate sad su brzo izbori, ne bi valjalo almeno dok izbori ne pasaju promenit banderu, aš kada su izbori ontrat mi od Krstićeve bande dobijemo jist i pit ala maka, a ne fali ni petač ni desetač.

M. Ja — i to je istina — ma moji su stareji govorili, da je bolji dobar glas nego zlatan pas, dragi Ive, šoldi će bit, a ako zgubimo poštenje, tega već ne moremo kupit. Nego čuj me Ive, ja već imam 65 let, a ti si malo mlaji.

I. Sam i ja već star ši, meni ih je već na ramenih 60.

M. Ben va oveh leteh morali bimo imet pameti i ja sam Ti čera razmišljal od naših stvari . borme došal sam do osvedočenja, da nas Krstić vara i bašta on nas vara! tako Ti je to moj dragi Ive!

I. Ma to ni moguće!

M. Imaš malo vremena pak ću ti dokazat, da nas Krstić vara!

I. Imam, imam, sam baš kurijož.

M. Dunke slušaj! Va našoj Istroj stanuju dve narodnosti i to: Slovinska narodnost i Talijanska.

I. Pravo je!

M. Ovo kako ja i ti govorimo zove se zajik slovinski ča ne?

I. I to je pravo!

M. I svi oni ki govore kako i mi govore slovinski na primer: Spinčić, Laginja, Mandić i tako naprvo oni govore baš kako i mi, dakle i oni govore slovinski.

I. To se zna da ši, aš su i oni rojeni baš ovde mej nami.

M. Sada mi malo reci Ive, zač nam Krstić brani da za njih glasujemo? Spominješ se kad su bili izbori za parlamenat va Beče za petu kuriju, pak su bili za tu kuriju kandidati Laginja i Benati. I Krstić ki samo predika da smo mi Slovinci rekal nam je, da votamo za Benata, ki ni ni Slovinac ni ki nezna govorit slovinski, nego je baš trdi Talijan ki je još imel kuraja reć, da je Istra talijanska provincija, a ne za Laginju, ki je naš, ki je Slovinac i ki slovinski govori, sada reci mi ako nas Krstie ne vara. —

I. Čekaj malo, ma Krstić de, da je i Benatti Slovinac.

M. Rekal sam Ti prvo, da mi govorimo slovinski i da Spinčić govori kako i mi to je slovinski a talikajše i Mandić i Trinajstići; pak znaš ča? kada oni va dijete va Kopre progovore slovinski, Benati stane lajat kako i pas, trubit kako i magare a rikat kako i lav govoreć, da se va diete ne sme govorit slovinski, da se mora govorit talijanski si čul Ive, a oni fakini talijanski na galerije kako dive afrikanske zveri riču, kad ki deputat samo proferi slovinsku besedu, a Benati njim lepo dela moti neka kriče još jače; sada prosudi jeli Benatti Slovinac.

I. Oštriga imaš pravo.

M. Vidiš da nas Krstić vara, a ću ti reć zač! On nas mora varat, aš ako mu se mi ne bi dali prevarit, ostalo bi mu prazno korito ne bi imel već od Talijani sto fjorini na mesec.

I. Ma neće mene dugo varat!

M. Ma ni mene znaš; sada kada budu izbori more on trubit, da su svi Talijani Slovinci, ja ću votat za one ljude za ke znam sam va duše, da su Slovinci i da slovinski govore, i ki te ostat Slovinci dokle budu živi a ne kako Benati ki je Slovinac dokle su izbori, a potle bi sve Slovince utopil va žlici vode, ako bi mogal.

ima u Tebi još malo junačtva, digni se narode i oslobodi se talijanskega sužanjstva, biraj va sabor samo narodne hrvatske ili slovinske zastupnike pak ćeš doći do jednakeh pravic kako ih v Istre imaju Talijani. Najviše pak ti narode preporučamo čuvaj se plaćeneh izdajic jerbo oni išću samo Tvoju propast, prokleto njim bilo seme i koleno.

Istranić.

Dopisi.

Iz Pazina. Utorak dne 29. oktobra vršila se kod c. k. suda u Pazinu razprava na obtužbu Tinjanskog načelnika Šime Defara. župnika Eda Gržetić i župnika u S. Petru Liberata Slokovića, proti Karlu Bratulić Glavičan talijanskoj podrepnici radi uvrede poštenja.

Kako već navadno mački hoće da svakoga ogrebu tako i taj glasoviti delija, consigliere della nuova cassa rurale di Tinjan, hotio da ocrni gorispomenute čestite i za narod zaslužne muževe koji su dobro poznati u puku radi njihove požrtvovnosti, te je u svojoj Kamušovoj krčmi u Pazinu ogovarao fakinskim načinom proti njima i tim nastojao pred nekojimi poštenimi našimi ljudi da izkali na njih svoj bljutavi jad kao pravi izrod. —

Medju ostalim je u svojoj bahatosti izustio da načelnik Šime Defar i g. župnici Gržetić i Slokovič uče krivu vjeru i daju krive nauke, i da će pljunuti na nje kada ih sreti makar na sried place.

Težko i neugodno se je to videlo našim čestitim muževim, da jedan izrod njihove obljubljene poglavare tako grdi, za to su sami zahtjevali da se ga tuži na sud.

Tužbu podnesli i oholi Karlo Glavičan bio je odsudjen na dve šetimane pržuna i platiti sve troške.

Čujemo da ga nije hotio niti njegov avokat braniti nego da mu je reka, neka gleda ča govori.

Brižan Karlo Glavičan liepo ime nosiš ali ipak ćeš za tvoju jezičinu poći dve šetimane u pržun.

Hotio si varati i sudca da si incensurato, ali ti je načelnik Defar pokazao koliko puta si bio odsudjen.

Ti preporučamo da se utečeš doktoru Salo da te poteši, i da si rečete jedan drugomu siamo ambidue ščavi renegati della propria nazione.

Iz Vabriga. — Otvorenje nove škole „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, (Svršetak).

Nakon svršenoga govora reče, sve potrebite stvari za školu koje će učenici dobiti badava.

Za njim stupi napred g. vabrižanski učitelj Ivan Nežić i zahvali se u ime Vabrižana i svoje, slavnoj „Družbi" na liepom daru, g. tajniku na njegovom krasnom govoru i svim gostovom, koji su ih svojom prisutnošću počastili. Pozove Vabrižane, da ga podupiru u njegovi teški službi i svrši ričima: „Samo slogom i medjusobnim podupiranjem mogli čemo zadovoljiti našoj dužnosti i postignuti svrhu, koju želimo!"

Prvo nego se razajdosmo pozove nas g. tajnik „Družbin", da zaorimo tri put — „živio naš premilostivi cesar i kralj." Urnebesni živio zaori cielom kućom, a pivači zapivaše skladno „Bože živi" i druge lipe hrvatske pisme od kojih mi se najviše dopala „Mi smo braćo hrvatskog sinci plemena".

Neopisivo veselje zavladalo je svimi tako da su se čudili isti Talijani i njihove sluge, koji su tamo bili došli, da čuju i vide našu svečanost.

Posle te svečane ceremonije pojdemo, da vidimo ostale sobe i prostore te divne zgrade.

Mili Bože lipa li stana; njim bi se mogao ponositi i plemenitaš.

Podne je već bilo dobro poodmaklo, a naš neutišivi želudac sića nas je, da i njemu priuštimo dio svečanosti. Za to su se pak skrbile neumorne Vabrižanke, a na čelu im gospodarica našega čestitoga Antona Bibulića.

U jednoj sobi učiteljevog stana posiče se nas četrdeset na broju za stol, po komu se crnile duplice, kao gavrani po bilom kamenju. Sada si čuja malo ku besidu samo zveketauje žlica, tanjura i čaša. Hvala Bogu kad smo si malo dušu privezali, pa onda ala u svake vrsti razgovora i šala. Tu se pivalo rodoljubne pisme i nazdravljalo raznim. —

Gosp. tajnik „Družbe" nazdravi napose Vabrižanom, zahvaljujuć im na gostoljubivosti, pripravnosti, pomoći i nastojanju oko podignuća zgrade, kao i njihovomu glavnomu p močniku g. Šimu Defaru. Obodri ih, da njihova srca neprestanu kucaju za naš narod jezik i za plemenitu našu „Družbu", koja im je pomogla, da se dignu na oni skalin nauke i naobrazbe, na kojemu po božjemu i svitskomu zakonu moraju biti. Osobito nazdravi Antunu Bibuliću i ostalim pomoćnikom na njihovoj iskrenoj pripravnosti. kad god je bilo potriba što pomoći.

Još se je nazdravilo veleč. g. Josipu Corazza umirovljenom župniku u Taru, koji je častio naš stol do našeg odlaza.

Govorili su i nazdravljali još i drugi a osobito g. Šime Ivetić obć. savjetnik iz Tinjana. "Kako on u društvu govori, to ne more ni jedan pojmiti, koji ga ne čuje.

Prem prosti kmet, benevrekar, govoria je tako lipo, odvažno, šaljivo i pučno, da su ga neprestano prekidali sa „živio - klici" smihom i povladivanjem, — Osobito njigova prispodoba o Juri-vojevodu sa Vabrižani i njihovimi protivnici, izazvala je puno smiha i odobravanja. Isto i njigov krasni govor: „Mi nismo mila moja braćo, ščavi, već oni ki su za nama došli".

Dan se je već primaknuja kraju i mi smo morali pripravljati se na odlazak. Težko nam je bilo rastati se s našimi dragimi Vabrižani. Dugo, dugo smo se još pozdravljali kako dragi od svoje virne ljube, kad mu je poći cara služit za tri ili četiri lita.

Još jedan pogled bacimo na lipu zgradu još jedan medjusobni zadnji pozdrav zaori od nas i ljubeznih Vabrižana, i čili konjići odvezu nas put našeg doma.

Dok bude Vabrižana virnih svomu narodu i jeziku, ostat će im u pameti onaj svečani dan.

Na svršetku preporučam Vam, moji dragi Vabrižani, da one lipe riči, koje ste na oni dan čuli, duboko usadite u Vaša srca; da s Vašim g. učiteljem uvik dozivate u pamet Vašoj dici iskrenu ljubav i zahvalnost prema našoj previriednoj „Družbi," koja Vam je pribavila to veliko dobro. Podupirajte ju koliko više premorete, da sunce sriće i zadovoljstva, kako sada Vama, čim prvo sine i onim koji još toga nimaju, a od srca žele. A sada, da ste mi zdravo i veselo!

A—a.

Iz Cresa. Štovani gospodine uredniče! Mi Cresani smo se blago razveselili, naše je srce vanredno u prsima tuklo, kada smo lejili u zadnjem vašem dragom i milom listu ko dobro je udelala zaprežentanca vašega komuna u sama tri leta, a bez krešit adicionali.

Kupila je i udelala groblje, uredila puti i cestu, udelala je kanali po mestu, udelala funtani i još druge stvari — i sve u tri leta, bez duga uciniti. Ma ki nebi se veselil ovakoj zaprežentaci? Bi i naš krivi Pauk!

A još više smo se razveselili jer su naši judi ki su to udelali judi ki jubе svoj zajik svoj frvatski narod, judi ki bi sve udelali za dobro našega puka. Ma koliko smo se razveselili i divili vašoj zaprežentaci i odličnemu vašemu podeštadu Dr. Andriji Stangeru, toliko smo se ožalostili — srce nas je zabolelo kada smo on čas promislili na našu zaprežentancu!! Ej kako smo nesretni pod upravu talijanske vlasteli! Toliko i toliko je let da zapovedaju na komunu vavek krešiju adicionali, vavek delaju duga a ce su udelali? Niš ma niš! Nisu udelali kanali, nisu fontani, nisu pute nisu niš! A kade su dunke beci od adicionali? Kade su beci od duga od 60 mijari? Kade su, reci nam almanko ti stari Dentista? Ja mislim da je blago duboka vreća di gredu ti beci Ako su (kako je pisal Dentista u govorancijі ku je htel u kunšilju lejiti, da mu ni u bukateli ostala) udelali put kod kuće podeštada, ki je prvo bil, nisu udelali za beci komuna, no od Junte ke jim je poslala. Ma dunke molimo pitajmo, kade su beci Rosovića, Blizgavice i kumpanију; ma ce mislite da ćete znati? Aj bo! dosti je da oni znaju a da mi plaćamo!

Ma hoćemo li biti još i napred ovaki pandoli? A šior no! Gledajmo kako naša braća po drugih meštih ki istinu zajikom govoriju, kako su oni otvoreli oči, i poznali da do talijanskih vlastela ne mozemo se uhvati nikakovomu dobru, al svakoj nepravici pa zato oni kladiju svoje jude na komunu.

Tako su i delali i na Voloskom, pa smo culi ko dobro su tri leta udelali naši judi!! I mi dunka ka i oni, bacimo Talijane od komuna i kladimo naše jude, neka oni upravljaju, neka oni cuvaju beci, pa neka nas izbave do duga i udelaju ko dobro u nasemu gradu. Više je i vreme da otvorimo oči! Imat ćemo i mi brzo votaciuni, dunka švi složno braćo našeg lovor - grada Cresa: složno! Cujmo i delajmo po ricima ovog milog lista, rici ke je pisal za Vološćane, ma su dobre i za nas: „Da talijanskega gada potučemo kako zasluži potrebito je da svi nasi koliko god ih ima pravo glasa pridu na dan izbori (votacijuni) glasovat za naše domaće domorodce i za one koji njim bude na obću korist nasa domaća stranka preporučila. Neka se nijedan od naših ljudi neda prevarit od talijanskih čarlatani, ki su već počeli pragi obuhajat nego neka ih metlom potira."

Istina doći će Talijani i njihova kumpanija bella Rosović i druzi za oteti naš vot, ali mi ne mojmo se prodat. Recimo im dosti ste nas za nos potezali, ali već ne ćete; nek smo mi siromahi, ali smo i mi judi, zato imamo biti čaščeni, mi ne ćemo, da nam se već deli — lopovi — porchi, ni drugo. Još, kako je rekal ovaj mili list: — Svaki od nasega zajika ki bude glasoval Talijanom, ta je naš neprijatelj, ta je izdajica svoje domovine, koga će potomci proklinjati do devetog kolena."

Niki dunka od nas neima faliti na dan votaciuni, ma svi dat svoj vot za naše jude tako ćemo ostrići krela oholim Talijanom, jer da to ne bi udelali oni bi u malo let upropastili naš grad, satrli naš mili frvatski zajik i sve druge i naše svetinje. Proklet dunka ki Talijanom da vota. Proklet!

Vaš Brus.

Odgovor
hrvatskomu Renegatu.

Si tacuisses, philosophus mansisses ali po domaću rečeno da si mučal biš bil bolje storil. Diagnozu — da je va Tvojoj glavini nastala evolucija u poremećenju moždjana, kako je jako pametno primetil pisac „Pisma hrvatskomu renegatu" — potvrdjuje podpuno Tvoj „Odgovor hrvatskim gusarom". Ljudi, kim je Bog zel pamet t. j. kim je va glavi nastala evolucija va poremećenju možjan ne spominjaju se od časa na čas, baš onake kako i Ti, ki se ne spominjaš, da si pred par let bil vatren Hrvat.

U ostalom da si bio, to ti je zadnji broj „Narodnog lista" nepobitno dokazao, pa makar se ti kako žaba naprezal dokazat, da ni istina.

Pitam te, kad govoriš, da nisi bil nikad Hrvat, zač si leta 1894. obešal na Ambrozinkinu kuću, ka je tvoj dom i va koj si ti gospodar „hrvatsku trobojnicu?" Zač nisi izvješal Istarsku ili Dalmatinsku, nego baš hrvatsku: crveno-bjelo-modru? Zastava je znak narodnostt, buduć si ti vješal hrvatsku zastavu, priznal si da ti je narodnost Hrvatska, a ne Istarska i Dalmatinska. Hic Rhodus, hic salta! To almeno ne moreš reć, da si delal iz sučovječnosti. Ali zbilja ti si velikodušan, branil si nekad Hrvate aš su ti se smilili, delal si to iz sučovječnosti; ma reci mi malo, zač sada ne braniš i ne čuvaš iz one isteše sučovječnosti i Talijane va Istroj, zač od njih pitaš na mesec stotinu srebrnjaki? (Čuj starče Campitelli čapaj ovu priliku!)

Ali da, ti si nekada iz veledušnosti branil Hrvate, aš su oni siromašni, a ti si va ono vreme bil bogataš na imanju tvoje zakonite ženi, ko imanje si ti va kratko vreme spravil aremengo — no tempora mutantur — prišlo je vreme da moraš nosit ženske stomanje i mudandi, postal si siromah prez kuće i dvora prestala je po tom Tvoja velikodušnost, sad je treba šoldi, šoldi.

Najprvo pišeš, da biš ti onako istešo delal, kako si i nekada, kad biš se povratil u Hrvatsku; to ti vjernjem dapače ti biš onako delal i pisal, kako ča si nekada, pa makar i ostal na Matuljah, samo ako bi ti Hrvati ponudili 101 srebrnjak, kako ti ono pravo dovikuje pisac u „Pismu hrvatskomu renegatu": O podmitljivi renegatu, sigurno ćeš se i nam (Talijanom) zneverit čim se samo bolji kupac nadje.

Va tvojem odgovoru hrvatskim gusarom pišeš, da Dalmacija ni bila ni da ni del Hrvatske, a to je novi dokaz o evoluciji u poremećenju tvojih moždjana. Pitam te: Zač se ban hrvatski zove i dan danas „Ban kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije?" a da ti ne spominjem nedavnu prošlost iz povjesti. Ma kako se ne spominjaš, da si nekada bil vatren Hrvat, tako si i zaboravil, da je kraljevina Dalmacija bila i da je još i danas del kraljevine Hrvatske. Iz svega ovega proizlazi: buduć va tvojem odgovoru lažljivo dokazuješ, da nisi nikada bil Hrvat i buduć lažeš da kraljevina Dalmacija ni bila, ni da ni del kraljevine Hrvatske, a buduć činjenice nepobitno dokazuju, da si bil Hrvat, dapače pravi Hrvatina, a povjest nam kaže, da je Dalmacija bila del kraljevine Hrvatske, onda te je pisac „Pisma hrvatskomu renegatu" podpunim pravom mogal nazvat „Hrvatskim renegatom".

I. Ču i ja, ne boj se i kad Krstić pride k mane ću ti mu zasvirit jedan vritnjak, da će se ga spominjat još bolje nego kad ga je ono v Reke neki abukat kalumal va čabar pun vodi.

M. Ta ga funcijon čeka i kad pride k mane.

I. Sada. dragi Mate, reci mi malo za koga ćemo pak votat; dobro je kako ti govoriš za Slovinci, ma Spinčić, Laginja, Mandić i ovi drugi, oni govore da su Hrvati pak bi nas mogli spravit pod Hrvatsku.

M. I to ću Ti za kratko stumačit, samo drži na pameti da nas Krstić vara, aš ako ne, nema ča jist. To ti je dragi Ive ovako: Mi Istrijanci, Dalmatinci, Hrvati, Slavonci, Kranjci, Česi, Moravci, Poljaci i Rusi zovemo se jednim skupnim imenom Slovinci, tako kada si kemu rekal, da si Slovinac, on ne zna pravo si Hrvat al Kranjac al Rus al Poljak, aš kako sam ti rekal svi se ti zovu Slovinci; za to za bolje označit narodnost jedni se zovu Poljaci, drugi Rusi, treti Česi, a mi ti se zovemo Hrvati i mi smo grana od onog velikog stabla ko se zove „Slovinac". Češ reć, to je sve liepo i dobro, ma zač se mi ne bimo zvali Istrijanci, a ne baš Hrvati? I to ću ti reć: Na početku našega diškorša sam ti rekal da va Istroj su dve narodnosti i to Slovinska i Talijanska, ako bimo rekli da smo Istrijanci, ne bi se znalo jesmo li narodnosti Slovinske ali talijanske, za to govorimo, da smo „istarski Hrvati."

I. Ma zač se mi ne bimo zvali „istarski Slovinci?"

M. Rekal sam ti, da je ime „Slovinac" skupno ime više narodnosti, koje su s nami braća; zovemo se „Istarski Hrvati" za to aš mi govorimo zajikom, ki je najbliži od sveh slovinskeh zajik — hrvatskomu, mi govorimo hrvatskim zajikom, kako ćemo se drugo zvat nego Istarski Hrvati.

I. Si videl malo — i to je baš tako — imaš pravo imaš! Tako nas Krstić vara da ćemo spast pod Hrvatsku?

M. Ma siguro, da vara. Ma pak Ive znaš ča, bolje da bimo spali pod Hrvatsku aš bimo bili almeno pod istešim našim premilostivim cesarom, nego da spademo kamo nas Krstić i Benati spravljaju pod gladnu Italiju i pod drugega kralja.

I. Imaš pravo. Ča s Krstićem, živio Spinčić, Laginja, Mandić naše gore listi, živili „Istarski Hrvati!"

M. Živili!!!

Ti iz petnih žil nastojiš protivno dokazat, ali: carta canta.

Va tvojem si odgovoru naivan do skrajnosti sam sebe prispodabljaš sa Jurom Kastriotićem i Garibaldiem; kad sam ovo pročital nasmel sam se od srdca i domislel sam se na onu štoriju; Videla je žaba — — — pa je dignula nogu.

Jadiš se na pisca „Pisma hrvatskemu renegatu", da profanira sjene pokojnika, takova ča vidi va onom pismu samo on, komu su va glavi poremećeni možjani. Ti, ti, profaniraš sjene Škenderkerga i Garibaldia, kad se usudjuješ, sebe š njimi usporedit.

Još bim imel puno toga odgovorit Ti na on tvoj glupi odgovor, ma ću te poštedit pred sudom poštenih ljudi.

Na mene bar nećeš se potužit, da navaljujem na te iz busije, jer malo niže podpisano mi ime. Znam da kad budeš pročital ovaj moj odgovor, kad budeš videl ki ti piše, češ reć: Ki si ti ki mi pišeš? Ja te u opće niti ne poznajem! Na to ti već naprvo odgovaram sledeće: Istina je, da me ne poznaješ, ta kako bi me i poznati mogal Ti, koji kad putem ideš, držiš neprestano oči oborene u zemlju, jer ti glavu tvoju pritište grjeh izdajstva domovine i braće tvoje, te nemaš odvažnosti da poštenim ljudem pogledaš u lice.

Nikola Turato.

II. Quarneriole.

Šior ašešor do Junti va Parence.

Oni ćeju se, šior ašešor, rekordivat da su bili pred jeno sest godišć za pelegrini va Loretu ze onim velim vaporom ki je bil odi Veji prišel po nas va Cres. I njihova gos.a onda još frajla, su bili s njimi i svi su bili kuntenti.

A sada mi je silu zal kada cujen venjskih govorit, da bi se oni, šior ašešor, se ben da njim je bilo po moru prebudelo dali onako pejat va Loret svako leto jedan put. Za ce to venjski govore, moja pamet ne dosize e ši da sem razeskival! Rekordivan se da se je malo za onim govorelo, da oni — vidiju šior ašešor — nisu bili platili ni vapora ni ferati.

Ja ne verujen da bi oni bili kapaci to udelat, zac to ne bi bilo lepo do njih. Ćeju da bi popi do Veji pustili to tako pasat? Figurove! Ma jušto ko su pozabili, jih molim šior ašešor, da udelaju svoj dover kako su ga udelali i siromasni kopaci ki su bili z njimi va Loretu.

I neka mi ne zamere ako se azardivan avancat njim ovu šupliku ma: hebaju! zavolj nasega creskega obraza bi bilo lepo — — — — da već jeden put zvadiju z gajuli onih 10 fiorini i da ih pošalju na nasega pelvana. ako je istina ce venjski ćeju.

Jeden pelegrin do Cresa ki je platil i vapor i feratu.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija" smela štampevat v Reko zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa, sme „Teta Jambrožija" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Osobne viesti. Gospodin Ernest Carlevaris nečak našega zastupnika prof. Spinčića i slušatelj prava na sveučilištu u Zagrebu položio je jako dobrim uspjehom zadnjih dana mjeseca oktobra prvi državni ispit. —

Isto tako je položio na bečkom sveučilištu prvi državni ispit g. Franjo Mandić sin veleuč. g. Dr. Frana Mandića u Trstu.

Naš prijatelj i znanac g. Ivo Belotti, dalmatinski Hrvat, položio je ovih dana na građačkom sveučilištu profesorski ispit sa vrlo dobrim uspjehom. Isti bijaše odmah po ispitu imenovan profesorom na gimnaziji u Kotoru. Prigodom njegovog odlazka iz Graza sakupilo se medju njegovima prijateljima k 10 za družbu. Živili! Vivat sequens!

Iz občinske sednice na Voloskem. Ponedeljak na 4 o. m. za podne imeli smo na Voloskem občinsku sednicu. Med drugemi stvarami bil je na dnevnem redu te sednice i predlog junte da občine Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran zamu na se dva treta dela garancije od 20 tisuć krun ku je napram poduzetnikom preuzela na se provincija. Zibral se je jedan odbor ki će celu tu stvar proštudirat i na dojdućoj sednice izvestit. —

Razpravljal se je i zaključil obračun (preventiv) za Opatiju i za Volosko za leto 1902. Za Opatiju preventivano je k 85 tisuć i 34 troška ki je pokriven redovitim dohodkom občine. Za Volosko proračunano je 22 tisuće 507 k potroška a ov je pokriven isto redovitim dohodkom občine. Za svem tem da će bit toliko potroška vendar se neće ni za vlas povisit občinski adicionali nego te ostat kako su bili do sada.

Na istoj sednice zaključilo se je da se prosi oblast da učini v Opatije za dolnji kraj kotara jedan samostalni baždarski ured (ufficio di saggio).

Jenaral „Ne boj se ga." Ki je to? Ki ako ne Salo. Va zadnjoj „tete" on pl uva da su se naši, ki su ga ono neki dan v Ike onako lepo dočekali, od njega prestrašili i pobegli. Koliko besed toliko i laži. Stvar se je imela ovako: Krstić je utorak na 29. pr. m. šal z vaporom va Lovran. Kada je vapor prišal v Iku — on se je skril va — škritorij od „tete Jambrožije" (vi znate ča je to!) zač ga je bilo strah, da ga ki god od paladi ne vidi, pak da ne počne ona sakrabojska muzika ka ga posvuda kumpanja. I mislel je, da ni jedan ne zna niš za njega i kada je nastalo škuro negde oko 8 ur na večer prišal ti je k Mateše v Iku. S njim su bili Salo Skanieto, Brkalo i on Menego, ki pokle se je puli nas malo podkožil, bi nam otel zapovedat. Če mu se dat! Puli Mateši su zvali vina, pak udri pivat onu: Impianteremo la bandiera a tre colori! (Korni impiantarè! op. sl.) Krstić bi mej tem svako toliko šal vanka, da vidi kakovo se vreme paričuje. I mislel je, kako ću ja večeras ća! Tu će bit puna vreča Sala. I veli se je strah va njega zabil, zač mu je va misle ostalo još ono od Telovi i mislel je: tako će bit i večeraš. Na to je videl Briknera i jednega drugega gospodina, kade pod brajdom sede. I šal je Briknera i prosil ga je, da ga zame sobom va karocu. — Brikner je govoril, da „najn, najn". Na vele prošnji ga je zel sobom va karocu. Nego još ni kuder bil na svojem meste, a naši su od sveh ponestar počeli vapit „Salo, salo, salo!"

Kada je karoca bila podalje, kada je znal, da mu ni jedan ne more niš, onputa je on skočil s karoci i počel vrišćat: „Ala vanka to salo!" I sve se je držal karoci, pripravan valje nutar skočit i ća pobeć, ako bi ki šal kontra njemu. Nego mi nismo va Talije. Mi ne napadamo nijednega z nožem ni štiletom. Pak bi šal ruki blatit na jednega za kega je rekal c. k. kapitan Fabiani da bi za beči bil vredan učinit i takovo delo za ko se gre va katafić. Puli nas se ljudi samo diverte kada imaju s kim. To neka Krstić drži na pamete: „Puli nas se ljudi diverte kada imaju s kim". I va istinu naši su se dobri ljudi zabavljali i kasneje kada je on nazad skočil va karocu i počeli su vapit: „Salo. salo, salo s karoci palo, s Menigom se pejalo, Salo, Salo, od ženske se biankariju plaćat dalo" i tako napred. Od tega more Salo videt, da ako su mu puli nas redke, da su ipak tuste. Altroke — rejiment nebojsega.

Mački se jade da ih mi zovemo mački. Ma dunke kako bi oteli da ih zovemo? Ča morda tovari? Ne moremo zač i tovari su šegaveji od njih. Ča morda pasi? Ne, zač pasi su verni i laju na neprijatelja, dokle oni puščaju da im se talijansko blato va kućah koti. I tako njim ostane jedino ime — mački. Ma ne mački, ki miši love, ti još neć valjaju, već oni mački ki predu oni bedasti mački s kemi se i miši (Talijani) rugaju, oni falši mački, ki svaki čas menjaju dlaku.

Salo i Nino. Nedelju večer su Nino i Salo hodili z Voloskega na Matulji. Kad god bi bili po pute trefili kega našega človeka su zarovli: „Eviva l' Istria!" To je po starinsku ča ne Salo? Naši stari Rukavčani Brežani i Zvonečani su i oni vrišćali: „Eviva l' Istria?" Sad je na jedanput Krstić počel z dušum i s telom batit za Italiju a domaćinu i starinu je pustil na bandu! Briga njega ni Ninota za starinu ni za domaćinu ni za Istru ni za Austriju; beči, žerilo i lokilo njim je domaćina, domovina Bog i sve. Ala kako su naši mački šumasti ki se puste od takoveh „šegavac" za nos vuć! — Da ni bedasteh mačak bi Salo od glada umrl zač ne bi imel kega već varat.

Posujilnica na Voloskem i naši kmeti. Naši domorodci učinili su v Istre više Posujilnic samo da se siromašni istarski kmet oslobodi bezdušneh talijanskeh lihvari, ki kmetu sisaju krv i mozag. Pomoću razneh naših Posujilnic v Istre već se je puno kmeti oslobodilo težkega duga. I na Voloskem se je učinila Posujilnica za dobro i korist siromaha i već je puno naših ljudi kod Posujilnice na Voloskem dignulo beči. — Nego. čini se, da naši kmeti neznaju još pravo kako se more Posujilnice posudu vraćat pak ćemo njim mi to malo raztumačit. Posujilnice da kmetu pomoru daju beči na manji interes i tako da svaki ki beči na Posujilnice zdigne more dug malo po malo vraćat i po pet i po deset krun dokle sve splati.

Kad proda telca al vino al krompir al drugu letinu more kmet nest Posujilnice ča god na račun duga pak će se ga oslobodit da neće ni znat kako. Za to mi preporučujemo našem kmetom da barem malo po malo vraćaju beči zdignuti puli Voloske Posujilnice.

Svi ih već poznaju. Neki dan hodili su Nino i Lumbrelin k jednemu opatijskemu bogatašu, ki je do sada kako veruga držal z mački, pitat ga beči za votacijoni. On ih je lepo obedveh potiral ča i rekal njim je, da je imel do sada već dosti škodi od tega mačjega partida, i da mu je sam Krstić zimamil 300 fjorini keh neće nikada već videt. Nino i Lumbrelin su šli na to z dugem nosom od kuda su prišli.

Ča mislite da ni ta čovek dobro storil da ih je stiral? A je uprav. Ki pametan čovek se s njimi pača, ki šestan s njimi hodi? Krstić, Slocarić, Ivak, Nino, Lumbrelin to su kapurioni talijanskega partida. Je nekoliko starejeh Opatijac ki nisu naši partitanti, ma svejedno moramo reć, da su previše pošteni i šestni, da bi se oni pačali z onakovemi palavordami, ki samo od oštarije do oštarije hode za ča, polokat na trošak provincije i za smutnju delat.

Istria veneta? Na 13. junija 1899. slavili su Voloski Kalabrezi puli gospe R. na Voloskem god jednega socija zovimo ga za sada S. Mej drugemi gosti (samemi impiegati op. ured.) bili su i Puović i Costantini. Za jedanajstun urun v noći čulo se je s kamari kade je bila fraja, kantat one poznate talijanske provokatorne kanconete „Lasse pur" itd. „Marameo", „Sangue italian" i druge med jednum i druguń kanconetum čulo se je vrišćat „Viva Istria Veneta!" to će reć živila benetaška Istra. Mi znamo da je Istra bila jedanput pod Beneci, mi znamo i čutimo još dan danas kako su nas Benečići onputa oskubli, da ni ostalo ni koži na nas ni grmića, va naših šumah. Pak vendar imaju Puović i Costantini kuraja z drugemi vrišćat „viva Istria veneta". Ča njim ni dobro ovde va Austrije? Ako njim ni v Austrije dobro neka gredu preko mora. I još bi Costantini htel bit „deputato delle città liburniche". — Ča morda za to da nas brže isprave pod Italiju? Marameo!

Batestin va Lovrane i Krstić. Va zadnjoj „tete" je napisano ovo: Floća se va Laurane kako je rekal Batestin, da ki god od Hrvati ga imaju s Krstićem da neće puno vremena pasat da tega prosit prošćenja. Mi moremo odgovorit Batestinu ovo dvoje:

Prvo, Hrvati nisu još ni jednega prošćenja pitali, dočim ga je Krstić pital od Hrvati va novembre mesece leta 1897. i to va njegovem rodnem meste Arbanasi blizu Zadra. I još je pošiljal čoveka okole po Voloskem, da u ime njegovo pita oproščenja a pital ga je in persona od Dra. Stangera. *Ako nam je vredan dokazat, da mi lažemo, onputa mi ćemo sami sebe proglasit, da smo najveći lažljivci kem se ne sme niš verovat.*

Drugo: Dali je to dopušćeno, da se jedan impiegat pača va takove stvari i to publikamente, o temu će odlučit direcion va Trste i dotični ministar va Beče.

Izbori za istarski sabor. Na prvem meste g vorimo od izbori za istarski sabor. Izbori fiducijara za vanjske občine obavit će se ovim redom:

Za Podgrad na 14. novembra . 15 fiducijari
„ Lovran va Vila Terzi 14 nov. 4 „
„ Jelšane na 16 novembra . . . 8 „
„ Mošćenice va Drage na 16 nov. 6 „
„ Materiju na 19 novembra. . 11 „
„ Volosko va škole Opatijskoj na 19 novembra . . . . . 5 „
„ Kastav va Belići na 21 nov. 35 „
„ Veprinac va Ičićih na 23. nov. 5 „

Pred izbori. Va zadnjoj „tete" ima članak napisan hrvatski i talijanski s kem Salo pozivlje svoje mačje trubile da „bruse sablje" za izbori deputata va istarski sabor. Pred 6 let, naime za vreme zadnjeh izbori on je pisal drugačije.

On je i va ono vreme bil veliki protivnik i neprijatelj našega Spinčića, Mandića i Stangera, ali bil je va to vreme još i veći neprijatelj Talijani á la Bartoli, Rizzi i Campitelli, kemu je zmeral da je — zvišel. On je pisal va svojoj „Nesloge" od 1. febrara 1896. ovo: „Čaša je puna, a da se ista prelije, uništeni su pravovaljani izbori dvojice naših zastupnika. Našto se tim uništenjem cilja? Misli li protunarodna talijanska stranka da će novimi izbori proturat možebitne svoje kandidate? Ako to misli, tada se kruto vara jer ne računa, sa sviešću našega naroda, koji će pohrlit na izbore, kao nikad do sada. *Jest, mi ćemo baciti na stranu sve eventualne naše razmirice i svi ćemo kano jedna duša izkazati povjerenje upravo onim ljudem, kojih naši protivnici ne će.*

Tako je pisal on va febrare 1. 1896. Tako je pisal on va vreme, kada se još ni bil dal Talijanom va službu. Ale već pol leta za tim počel je pisat protivno, a to je bilo od časa, kada mu je Campitelli počel plaćat 3 fjorini i cvanciku na dan. A mi pitamo: Ča je ta čovek va takovoj mere izgubil čovečji i ljudski sram, da sada ovako smradno pljuva na ono ča je jedanput i to pred malo vremena ispovedal kako istinu svete vere? — Zač treba li morda tumača onemu ča on va zadnjoj „tete" piše? Ne, tumača ne treba, tumačenje se nadava samo od sebe.

Nego mi pitamo, kemu on to piše? — Našim ljudem sigurno ne, zač kako gnjilega tako bedastega tako nizkega človeka neće se nać mej nami, ki bi mu mogal verovat. ale ki bi se otel čapat na njegovu udicu.

Ne, zač već sami Talijani, ki pošteno misle odaljuju se od njega, i sram ih je, da šu na stupih zeli takovega disperadosa, ki bi, kako je kapitan Fabiani rekal, za beči bil vredan storit i takovo zlo, za ko se gre va pržun. Onputa za kega piše? Za kega drugega, ako ne za svoje trubaste mačke, ki su tako nemi, da drže jednega Krstićinu ki je već sto puti obrnul banderu, za nekakovega proroka Muhameda. I još se jade, ako im se reče da su mački!

Zaludo je, Krstiću, tvoje buncanja. — Naš narod je tvrd i stalan, a ne kako ti, ki za pišljivi fjorin menjaš misli i partidi. Naš je narod bistrouman, pametan i razuman, on zna ča ima storit. Znami ća onu trubastu mačkariju. ku si ti inšempijal, sve je drugo valjano, dobro i pošteno. — I ta dobri, vredni i pošteni narod i svi mi poletit ćemo i ovog puta na izbore upravo onako kako si ono ti pisal, dokle si još Hrvat bil naime: *Svi ćemo kano jedna duša izkazat povjerenje upravo onim ljudima, kojih naši protivnici — (ti i Talijani, ki te plaćaju) ne će.* —

Još neč. Ti spominješ Vergovac va Dalmacije. Ta upravo Hrvatom dalmatinskim ima se zahvalit, da se ona občina očistila. Tamošnji Hrvati nisu prikrivali zlo,

kako su prikrivali Talijani, ki te plačaju, onega Talijana Rigota, ki je provincialnoj kase ukral 80 tisuć fjorini — sve sameh žulji nebogega kmeta.

To nisi napisal va tvoj trubasti članak „Alla vigilia".

Zač ga Krstić ima toliko kontra gosp. dru. Poščiću. Po boštrića da sam ja va Krstićevoj kuće. ja mislim, da bim ga i ja imel onoliko proti dru. Poščiću. Promislite malo, pak sudite. Recimo: Nino Rožin bi otel poslat Krstiću po pošte i to z valjom aliti poštanskom naputnicom 5 fjorini za „tetu Jambrožiju", ale pak zača drugo. Mislite vi, da će ti beči prit Krstića v ruki? Ma baš će! Ti beči te prit drito v ruki g. dra. Poščića, zač je tako odsudjeno od strani c. k. suda u Volоskom. Ja znam da će se nać ki mačak ki neće otet verovat ovo. — Najbolje će se osvedočit, ako pošalje z valjom 1 krunu na Krstića na Matulji, pak neka dobro drži recipis da ga ne zgubi i za nekoliko dan za tem neka gre Krstića pitat, ako je prijel onu krunu, pak će videt kako će ga Salo šaro pogledat.

Sol za Kastavščinu. Mi smo va jednem od zadnjeh broji našega lista raztumačili dosta razumljivo, kako se je postupalo radi soli za Kastavščinu, pak smo spomenuli koliko pisarije je glavarstvo va Kastve za tu blaženu sol storilo.

Još smo naputili ljude, ki nam nisu morda verovali, neka se gredu na glavarstvo va Kastav zočit, kade će njim se siguro sve dopovedet. Ma šior no! „Mačja sloga" za svem tem laže i maže samo da more čapat na udicu ku nemu ribicu.

Laž je, čą piše „Mačja", da kako su mogle druge občine na dobu storit popišiju za sol, da ju je mogla storit i občina Kastavska, jer mi stalno znamo da ni te popišije storila ni jedna občina va kapetanate ako ne kastavska i Matejska i da sve dobivaju sol po staroj popišije. Pak ni kade more usporedjevat popišiju va kastavskoj občine s drugimi občinami?

Laž je sopeta, ča piše „Mačja", da je g. glavar kastavski hodil radi soli va Polu i Trst, aš ča se je imelo obavit, obavilo se je s pismi. Neka nam Krstić reče, kada i kod kega je bil gosp. glavar za ovu stvar va Poli ni v Trstu!

Laž je pak najveća, kada „Mačja" piše, da se je za to zakasnilo za sol, aš da va Kastve na glavarstvu su se bili uštali dekretom od financi, ki da su tobože bili pisani talijanski i nemški. Mi opet pozivamo svakega, ki nam ne veruje, neka gre na glavarstve va Kastav, kade će mu se siguro pokazati da je financialna oblast va ovoj stvare od soli pisala sa občinom u hrvatskem zajike, kako je i dužna.

Sada mi pozivamo Krstića neka nam dokaže protivno, ako je kapac, pak pozivamo i oneh, ki nam ne veruju, neka gredu se zočit na glavarstvo va Kastav, pak te barem videt. kako zna Krstić fločat i za nos peljat nemi ljudi. — Lahko njemu pisat i ovako i onako, pak neka veruje ki će, ale mi ča smo pisali i pišemo u stvari od soli pišemo na temelju čarec, ke su svakemu na ogled pul občinskege glavarstva va Kastve.

Ako pak nezna Krstić, da je već sol prišla va Kastavščinu, neka se popita pul svojga pajdaša Lodvika Sušanj, ki će mu povedet, da ju već i on sam prodava. Vidite malo takovi su vam ti ljudi okolo „tete Jambrožije". Pak njim neč veruj! Soli, soli — more te nedalo — ima va Kastavščine i za tvoje salo posolit! Ni vrag da će zasmrdet, ako ti ga samo zasolimo.

† **Aleksandro Mohović.** Dne 28. 10. preminuo je u Mošćeničkoj Dragi Aleksandro Mohović u dobi od 69 godine nakon kratke i teške bolesti. Pokojnik je za života rado čitao „Našu Slogu" i „Narodni list". Bio je vješt vinogradar tako da bi se mogli svi Mošćeničani ugledat u njegovu marljivost u tom smislu. — Vječni pokoj njegovoj dobroj duši. —

Za siromaka pogorelca Ivana Krbavčića sakupilo se u selu Majeri, Pračana kod Sovinjaka: Josip Vivoda pok. Ivana Marije, i Dinko Sirotić pok. Dinka oba iz Pračane, svaki po k 2. Ivan Zigante i Anton Černeka pok. Jura oba iz Sovinjaka svaki po k 1. Anton Jerman, Mate Černeka, Petar Jerman Anton Rušnjak, Josip Vivoda od Andrije, Anton Fabeta od pok. Jura svi iz Pračane svaki po k 1.

Molim Vašu dobrotu, veleuč. g. uredniče, da blagoizvolite putem „N. L." u javnost donesti imena onih dobročinitelja koji se sjetiše nesretnog pogorelca Ivana Krbavčića. I ovo će se zručit ravno u ruke nesretniku. Na žalost opažamo da se nije nigdje našla jedna dobra duša (osim Vašeg uredničtva) da bi našem nesretniku pomoć pružila. Bližni puk koji pozna okolnosti nesretnikove pomagati će njemu po mogućnosti, a i od druguda bilo bi dobro da se naši istomišljenici našeg čovjeka sjete jer ono što je Vaš list u javnost donesao odgovara istini.

Za Družbu Sv. Cirila i Metoda za Istru. U nedelju na 27. listopadra sakupilo se kod Ivana Vlah Vičić na Smogorih na predlog Josipa Kinkele iz Jušići k 6 i 40 za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Živili naši Jušići! Mate Jurman predaje k 4 i 60 sakupljenih za družbu dne 1. XI. 1961. kod Mateše v Ike.

Nadalje sakupili su neki naši vredni radnici i prijatelji na Sve svete na Puževu Bregu u krčmi g. Ivana Puža 6 kruna i 10 para. Živili vredni darovatelji!

Pastirica i ptica*).

(Narodna pjesma iz Dubašnice).

Ovce pase divojčica mlada,
Zapita ju ptica iz dumbrave:
„Oj ti mlada imaš li ti koga?"
Odgovara divojčica mlada:
„Imala sam brajna i dragoga,
Oba su mi na vojnicu prošla,
Na vojnicu na turšku granicu.
Oba pošla al nazad ne došla".
„Što biš dala da ti oba dojdu"
„Za brata bih desno oko moje,
A za draga desnu ruku moju".
„Koliko biš koga žalovala?"
„Dragoga bin i dva i tri leta
A brajna bin dokle živa buden,
Zač bratac je od koga sam sama
A dragić je od božjega dara".

Jos. A. Kraljić.

*) Inačica tiskana u zbirki „Hrv. narod. pjesama iz Istre" izdanj. N. S. str. 55. II. dio ženske pjesme.

Mlada snaha*).

(Narodna pjesma iz Dubašnice.)

Sve tice rano prodju
Po zelenoj travice,
Sve te mlade rano stanu
Dokle muže zadobe.
Pokle muža zadobiju
Do devete ure spe.
Pospi, pospi moja draga
Još ti bela zora ni.
Stara majka kuću zmete
Mlada snaha još pospi.
Pospi, pospi itd.
Još ti itd.
Stara majka kafu skuha,
Mlada snaha još pospi.
Pospi i t. d.
Stara majka gre na mašu,
Mlada snaha još pospi.
Pospi i t. d.
Stara mati pride z maše
A ta mlada još pospi.
Pospi i t. d.

Jos. A. Kraljić.

*) Inačica tiskana je u zbirki „hrv. narod. pjes. iz Istre" izd. N. s. str. 159. II. dio ženske pjesme.

Krušvica se spotresuje.

(Narodna pjesma iz Dubašnice).

— otok Krk. —

Krušvica se spotresuje z vrhom zelena,
Pod njom mi je postiljica zlatom pletena.
Na njoj spava divojčica bila i rumena
K njoj mi pride mladi junak nigdar ga nezna.
„Neznala te tvoja mati kad me ti ne znaš."
Služil san ja tvoju majku devet godina,
Još ni meni tvoja majka mito platila.
Ne bi me platila ni kuća ni dota,
Već bi me platila ta tvoja lipota.
Ne bi me platila ni kuća ni selo
Kad bi me platilo tvojo vedro čelo.
Sada ću te pričnet iz glave slaviti
I na glavu tvoju cviće postaviti.
Tvoja j' vedro čelo z vlasi nakriveno
Kano ravno polje s travom obraščeno.
Ah te tvoje kose kako dvi vlačice
Ke na glavi nosiš rumena ručice
Te tvoje žanice na tanko speljane
Ke meni junaku zadavaju rane.
Ti tvoji očići kano dvi murvice
Dušu bin postavil da su dvi zvezdice.
Taj tvoj spontani nos mej licem usajen
Kano i Budin-grad z rožicam ograjen.
Ah ta tvoja lica bele i rumene
Za kin moje srce od ljubavi vene.
Ah ta tvoja usta kada sprogovore
Para da se vrata od raja otvore.
Ti tvoji zubići drobni ali gusti
Oni ti pristaju na rumenih usti.
Ta tvoja bradica na koj je jamica
Na mojem srdašcu velika j' renica
Te tvoje ručice belije od mlika
Ke bi mogle dati momu srcu lika.
Te tvoje nožice kada spotrepeću
Vanka s črne zemlje sve kamenje meću
Ajme u pasu tanka u plečih široka
Lipoga si stasa kô jelva visoka!

Jos. A. Kraljić.

Ča je novega po svete?

Austrija. Austrijska parlamentarna i ministarska kriza je još uviek štacijonarna nego ovih se je dana uslied žestokog govora mladočeskog zastupnika Dra. Kramarža proti Körberovoj vladi, još više zaoztrila. Govor taj proizveo je na cielu kuću najdublji utisak, jer je govornik najavio vladi, ako i ne baš obštrukciju, najžešću a to opoziciju sa strane Čeha.

Većina pak novina misli, da i ako je u utorak uspjelo vladi završiti s prvim čitanjem proračuna i teškom mukom odputiti ga odboru, da tim još nije kriza svršena. Jer odlučni govori ovakvih zastupnika, kakav je Dr. Kramarž i dr. uplivaju svejedno malo drugče na inako jake živce onih, koji vedre i oblače u Beču, nego li čakule poznatih talijanskih komedijanta Bennatia, Rizzi-a, Malfatti-a i drugih takovih deputata, koje hvali naš poznati plaćenik u svojoj zanjoj škovaceri, a kojim se drugi pametni deputati u Beču u brk smiju — jedno za to jer neznaju pošteno ni čitati, a kamo li govoriti svoje njemačke tirade, a drugo za to, što se uviek groze s praznimi puškami i tuže na u nebo vapijuće krivice, koje pak oni sami nanašaju Slavenom, pod okriljem vlade.

Evo na primjer samo za to, što su njemački sveučilištni djaci u Inomostu (Tirolu) silovito zapriečili u novoimenovanom talij. profesoru Dr. Menestrini talijanska predavanja, svi su se Talijani — kud god ih je — silno uzvrpoljili! Tuj protesti občina i pojedinaca, tuj telegrami iz Trsta Graca i od drugud u spašenu zemlju, tuj interpelacija Malfattina i dr. tako da im fali još samo to, da pred Trst ili Pulu pozovu već od Visa dobro poznatu talijansku pobjedonosnu flotu, da bombardira naše krajeve i kazni nepravednu Austriju.

A u Beču poznavajuć Talijane za stare komedijante i za mizerije duhom i tielom ih samo izmjehavaju, jer ih više boli glava od jednoga samoga govora Dra. Kramarža nego li sve talijanske arlekinade. Znadu oni dobro da više plaća državi jedan jedini grad u Českoj — Plzanj (Pilsen), nego li cielo Primorje, skupa s Trstom i Goricom. Pak češ da ti oni, koji bi možda u vlastitom interesu htjeli da njim je ikako moguće zadovoljiti Čehe, idu sad svaliti na se mržnju Svenjemaca, samo za to, da napune nikad site želudce Talijana, koji i onako škilje preko mora, a za Austriju im deveta briga! — Možda bi njim vlada i dala to talijansko sveučilište u Trstu, ali ona znade dobro, da kako sad Niemci postupaju s Talijani u Tirolu, da stoputa još gore postupaju Talijani sa Slaveni u Primorju, kojim krate čak i pučke škole tako, da je 17.000 djece bez ikakve škole, a Talijani bi sad na jedan put htjeli imati sveučilište u Trstu, jer su već s pučkimi i srednjimi školami bogato nadareni.

U ostalom mi u principu nismo protivni ustrojenju talijan. sveučilišta u Trstu, ali znamo, da su naši Talijani svojedobno graknuli na nas kao crne vrane. kad se je ono pred nekoliko godina pitalo hrvatsko-slovensko sveučilište u Ljubljani. (U obće Talijani su već izgubili najprimitivnije pojmove o pravici, pa zato njim sveučilištna affaira u Tirolu pravo stoji. Op. sl.)

Francezka. Javlja se, da će predsjednik Loubet mjeseca ljipnja 1902. uzvratiti ruskomu caru i carici posjet u Petrogradu, a tom zgodom da će posjetiti i Monakov. Konflikt izmedju Francezke i Turske radi poznatog pitanja jako se je zaoštrio, te je admiral Caillard dobio nalog, da s francezkim brodovljem krene u turske vode.

Transval. Polag zadnjih vjesti iz Afrike rat se zbilja primiče koncu, ali ne onakom, kakomu su se nadali Englezi već obratno. Iza osjetljivog poraza, što ga je doživio ovih dana englezki general Methuen, zadao je baš prije par dana burski zapovjednik Botha, za koga su Englezi već pisali, da ga imaju u pesti, još jedan veći poraz kod Werkenlaagte-a, gdje no je palo 8 englezkih častnika i 58 momaka, a teško ranjeno 15 častnika i 156 momaka. U bitci poginuo je i sam englezki pukovnik Beuson, koga je — sudbina jarac! — baš nekoliko dana prije toga jedan englezki list u zviezde kovao iztičuć njegove osobite vrline. Englezi, poznati sa svojih lažljivih izvješća, pripisuju taj poraz magli, kako da nije bila magla i za Bure! (U obće Englezi mogu si u svem podat ruke našim Talijanom. Op. sl.)

Italija. Još nije pravo svršila kuga u Napulju već je Bog poslal drugi bič na Talijane. Zadnji telegram nam javlja iz Sala duž obale jezera Garda (to je valjdn druga patrija našega Jude Iškariota? op. sl.) da se je ondje 30. pr. m. osjetilo šest potresa koji su prouzročili veliku škodu. Znalo bi se dogoditi, da se cieli niz kuća sruši u jezero. Pri tom su dvie osobe usmrćene, a dvie teško ranjene. (Škoda da ni ona prava. Op. sl.)

Dopisnica uredničtva.

Onaj gospodin koji nam iz Philadelphia Ricman St. 25 „ 48 piše, da mu pošaljemo „Narodni list" neka nam javi svoje ime jer je to zaboravil. Orajt!

Gospodinu Ivanu Korić u Chacas Perú: Vaša predplata je podmirena. U tudjini zna se cieniti svoju domovinu. Imade ovdje u nas ljudi, koji ne samo što domovinu ne ljube već bi ju za zdjelu leće prodali. Živili u toj tudjoj zemlji i naskoro se k nama povratili!

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem koji su sproveli do hladnoga groba mrtve ostanke našega nezaboravnoga muža od nosno otca

Aleksandra Mohovića

ili drugačije izrazili nam svoju sučut, budi ovim izražena najdublja hvala. — Bóg platio svima!

Mošćenička Draga, 30. oktobra 1901.

Ana
žena.

Katina Petrović,	Anton Karnetić
Karmela Karnetić,	Paval Karnetić
Ema	sinovi.
kćeri	

Siegfried Jesolini
Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvonćiće. Drži također u skladištu sve za sličnе radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sojake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 46. Volosko-Opatija u četvrtak 14. studenoga 1901. God. II.

Kako službeni Talijani vrieme i zemaljski skupni novac troše?

Zemaljski zakon, da bude zakon, treba da ga predloži zemaljski sabor i da ga potvrdi Njegovo Veličanstvo cesar i kralj.

U zadnje vrieme su talijanski zastupnici razpravljali i predložili mnogo zakona, kojih pak Njegovo Veličanstvo nije potvrdilo.

Tako su predložili zakonske osnove:

o učiteljskih plaćah još lanjske godine;

o čuvanju polja;

o sposobnosti onih koji bi imali čuvati polja;

o lovu;

o razdieljenju občine Kastav;

o razdieljenju občine Buzet;

o oddieljenju Huma i Tibola od občine Buzet i pridruženju k občini Roč;

o razdieljenju občine Pazin;

o občinskih činovnicih;

o mirovinskoj zakladi občinskih činovnika;

o občinskih liečnicih;

o mirovinskoj zakladi občinskih liečnika.

Ni jedna od tih zakonskih osnova predloženih od talijanskih zastupnika nije bila potvrdjena od našega premilostivoga cesara i kralja.

Te zakonske osnove talijanskih zastupnika bile su takove, da ih cesarska i kraljevska vlada nije mogla predložiti na previšnju potvrdu.

Znak da su nevaljale, nepravedne a i protivne obstojećim zakonom.

Mnoge, osobito one glede dieljenja občina, smjerale su ravno na zator odnosnih občina i propast občinara. — Druge opet išle su za tim da naše občine skuče posve u talijanski jaram.

Takovi su eto talijanski zastupnici!

Predlažu zakone ne na korist neg na zator pučanstva.

Timi zakonitimi osnovami su talijanski zastupnici potratili vrieme skoro cielih zasjedanja. Radi takovih osnova držali su sjednice po tjedne i tjedne. Za to se je moralo izdavati za nje velikih svota iz zemaljske blagajne.

S takovimi stvarmi gubili su vrieme i zemaljski prisjednici i zemaljski kapetan i zemaljski činovnici, I za to se je svih njih plaćalo iz skupne zemaljske blagajne. Za to smo plaćali svi mi za plaćenike Talijane, kapetana Talijana, ašešore Talijane, zastupnike Talijane.

Gore nam budi, ako ćemo bit talijanski sluge.

Eto našto još službeni Talijani vrieme i novac istarskih poreznika troše,

Već je javno poznato, da je zemaljski odbor sa zemaljskim kapetanom dao našim mjestom posve nova, nikad nečuvena. često upravo smiešna, sasvim tudja imena.

Rukavac n. pr. je pretvorila u Manciano, Brezu u Betulu, i tako redom sva naša starinska, domaća liepa imena.

Dok su skrpali i skovali ta imena trebalo je truda.

Ašešori i činovnici zemaljski gubili tim vrieme. Zemaljski odbor s kapetanom držao je radi toga sjednicu. Pojedini ašešori i činovnici sastavljali su povodom toga duge odgovore na c. kr. namjestničtvo, koje tomu svemu prigovorilo. Ona sva imena se je tiskalo. I odgovore na c. k. namjestničtvo u toj stvari se je tiskalo.

I za sve to moralo se je platiti iz zemaljske skupne blagajne, iz žepova svih nas!

Nije li Bogu plakati, kad se takova šta vidi i zna!

Koliko tisuća i tisuća kruna našega novca se je izdalo za takove hire i težnje da se prikaže Istru — talijanskom!

Koliko n. pr. šterna moglo se je tim novcem sagraditi!

Pak takove razsipnike skupnoga novca svega pučanstva Istre da se i nadalje bira za zastupnike!

Talijanski zastupnici, i njihovi prijatelji svi su za takovo razsipanje našega novca.

* * *

Pokazali smo eto s njekoliko primjera što i kako rade službeni Talijani. Mogli bi navesti još stotine drugih primjera. Al mislimo da je i navedeno dovoljno.

Svak može viditi i suditi iz rečenoga, kako nas službeni Talijani glade.

Službeni Talijani su poglavito odvisni od zemaljskih zastupnika, a ti bijahu do sad uviek u velikoj većini, koji su imali sukno i škare.

Tko hoće da nas i od sad Talijani glade kako su nas do sad gladili neka izabire takove fiducijare, koji će pak izabrati zastupnike Talijane, ili njihove prirepine.

Tko hoće da nas Talijani ne glade kako su dosad, da krene na bolje za nas, taj neka bira fiducijare, koji se nisu nikad iznevjerili svomu rodu, koji nisu nikad prodali svoga poštenja nit sebe samih našim neprijateljem, i koji će pak glasovati za zastupnike izkušane ljude naše krvi i našega jezika čestite muževe naše hrvatske ili slovenske strane.

Dopisi.

Iz Rovinjskoga sela. Pišu nam od tamo 9. 11. 1901. Velevridni gospodine redatore! Ponizno prosim da bite našli malo mista u dičnem nam „Narodnem Listu“ za ovo malo besid. Virna braćo Seljani! prosim Vas slisajte malo moj glas! Složimo se svi skupa kako pravi brati sve jedne matere prave slovenske. I vi znate da su nam izbori za dietu pred vrati. Pomislite sami koliko Talijani imamo u Rovinskem selu. Veliko mali broj su to: Cescutti, Kurzilo, Naioretto, Lavizatti to su ti Talijani. A va ovem našem sele imamo preko 300 Slavinci.

Dakle mila braćo! Ne čujete kako Vaša majka gorke suze lije na prokleto svoje sine izdajnike i njim govori:

Sinci, sinci, ne čujete razveljenu majku svoju? Druge slišate a svoju majku pod noge hitate! Dakle virna braćo! slušajte glas matere svoje a ne Talijane neprijatelje Vaše i Vašega roda. Votajte za Slovenca našega čovika a ne za Talijana. Pomislite kolike nesriće nam dilaju talijanski deputati, dakle čuvajte ih se kako vraga pakleuskoga. Ki vota za Talijana gerdi je izdajica svoje krvi i svojega roda.

Mila braćo budimo svi složni. — Ne imajmo vavik slabo mišljenje jedan na drugega ako imamo kakovu zapriku medju nami pak ćete vidit da ćemo potuć naše neprijatelje tako da se neće nikad više zdignut! Va to ime pomozi Bože!

Iz Barbanšćine. U našoj občini Barbanskoj pojavilo se je više prodanac nego ih je ikad bilo. Karnjeli strašno agitiraju. Nedilju večer je brat ašešora Cleve jednomu

PODLISTAK.

Vapaj iz Istre.

I duga se povorka pomicala napried, napried, ne mareći za zlu godinu, za nevrieme, za kišu, koja se taman u onaj mah oborila najjačom žestinom na tiho i skromno mjestance — Vabrigu.

Pred povorkom razpelo, za razpelom djeca, pa svećenik, pa narod, dobri i čestiti narod. — I staro i mlado, mužko i žensko, malo i veliko, sve je pjevalo iz svega glasa uz jednoličnu od otaca nasliedjenu kadencu litanije Majke Božje. A na okolo svud kiša, oblak, magla biela i gusta. Kroz nju se jedva vide gore, vrhunci i more, ali još se razabire tamo dolje uz samo more ona hrpa kuća — ono crno leglo, koje obleću na mahove zloguke ptičurine, i u svom se strjelovitom letu spuštaju u tiha naša gnjezdašca da nam dave liepe naše sokoliće, uzdanje naše — djecu našu. I kad bi magla još i gušća bila, pa to grdno leglo oku otimala duša bi sama slutila njegovu zlosretnu, zlokobnu blizinu.

Poreč! — — —

Poput nemani kakve pružio se u more grdan i koban, zašagriv očima na gordu vis, gdje ubogi narod, ugrcujući u blato, glasom, koji dušu ciepa, vapi i moli:

„Kraljice mučenikâ — moli za nas!“

Za povorkom išao sam i ja, i stao sam, kad je i ona stala — ondje izpred one nove biele i liepe zidanice — narodne škole, gledajući, kako se ruka svećenika diže, da tu krasnu kuću blagoslovi. A slušao sam ga i gledao i unutri u velikoj, prostranoj, svietom napunjenoj dvorani, kako iza obavljenog svetog čina govori djeci, upućujući ju, da se sjeća onih, koji su joj postavivši ju pod zaštitu sv. apoštola Cirila i Metoda, izholili tolikâ dobročinstvo.

A kad je svršio on, mene je po cielom tielu podišao čudan trepet. Sad sam imao i ja da govorim, u tu sam svrhu bio i poslan ovamo. I stao sam do bielim stolnjakom pokrivena stola, na kome su još gorjele dvie voštanice, dok je meni na desno stajao čovjek, držeći u ruci veliko razpelo. U dvorani bilo tiho: one voštanice, rakpeio i miris tamjana, što je još lebdio u zraku, podavali su mjestu svečani i tronutjivi vid. I ja sam počeo da govorim . . .

Govorio sam kako bi u sličnoj zgodi govorio svaki Hrvat. A govorio sam lako, jer mi išlo iz dnše — tako, da je rieč sama od sebe dolazila na ustne. A svega nisam rekao što sam ćutio — premalena je u meni zaliha rieči, da bih bio mogao izraziti sve ono što je onaj čas pokretalo srce moje. To znam, da rieč mržnje nije mi izbjegla ni jedna — premda je za takovu rieč napast bila velika — već sam onaj pogled na crni Poreč — no do mene je na križu visio Bog i ja sam govorio samo rieči ljubavi, dobrote i plemenite požrtvovnosti, koje plod uživa sada i ova skrajnja točka zemlje naše.

A kad sam svršio, puk se oko mene stisnuo. kao uz nešto, što mu je već davno bilo milo. I svak je htio da mi stisne ruku i da mi kaže dobru i liepu rieč. No nije to mene išlo! Ljudi me oni nisu ni poznavali, oni nisu nikada ni čuli moga imena, ja sam im bio tudj i nepoznat. Oni su u meni vidjeli samo brata i poslanika, koji je došao s one strane Učke, da braći donese pozdrav da braći prečade velji dar družbe „sv. Cirila i Metoda“ za Istru. I ono, što oni ljudi nisu mogli da izkažu cieloj družbi i svemu narodu izkazali su meni. Od tuda oni bratski izlievi, odtuda oni ljubki i razmiljeni pogledi, odtuda i one suze radostnice i zahvalnice. A poslie kakovih li razgovora! Koliko li izraženih nada i koliko osnova.

— Vidite onoga dečka ondje? — Ono je moj sin, gledat ću, da postane pop. Tako mi govorio čovjek komu se u očima sjalo blaženstvo. A tako je i majka neka pokazujući na maljušnu, ljepušastu malicu, napominjala, da će kćer dati u učiteljice, da bude mjestu na diku. Silna i iskrena radost veliko veselje i zadovoljstvo vladalo je cielim onim pukom, koji je u onom danu nazrievao znak ljepše budućnosti. Tako je i jedan starac skoro pjevajući govorio, da neka ga sada Bog slobodno uzme k sebi — sada, — odkad je vidio sreću svoga mjesta. A kroz oduševljeno množtvo naroda proturao se u neke do mene i drugi starac prosied, neobriven sa nabuhlim očima, u kojima se zrcalila krupna suza. O ruci mu visio dječak od kakvih desetak godina.

— Gospodine — mučno progovori starac — Bog neka blagoslovi majku Vašu . . Kako je liepo slušati našu rieč . . .

Pa pokazujući na cestu, koja iz Pazina vodi u Poreč: Pogledajte, reče mi on, tamo dolje onaj skup kuća — vidite, ono je moje moje selo . . . Dajte providite i za nas . . . Pomozite i nama nevoljnicima! . . .

— Dok je to govorio, gladio je i privijao k sebi glavu svog unučeta i svedjer me gledao molećim pogledom. A po tom me povukao na stranu, da mi priča, kako je i on nekoč vidio liepih dana.

Bilo je ono u doba, kadno je ono pokojni veliki biskup Dobrila dolazio iz Poreča u njegovo selo, da u malenoj crkvici odsluži svetu misu i da propovieda u jeziku njegovih otaca. To su bili liepi, sretni dani. Poslie se sve okrenulo. Dobrog biskupa nestalo, a oni ostali sami sa svojim neprijateljem pred vratima. Ali unatoč tomu oni se

našemu čoviku ujuva novce za agitirat. Žalostno je, da va celoj Barbanščini ni nijednoga agitatora ko na jedan jedini.

Bilo bi od vele potribe i jedan sastanak u sridini Barbanščine, (Ovo preporučamo našim rodoljubom u Puli op. ur.)

A sada pitam ja moje Barbance, kako morete votat za jednega Talijana, ki nam ni nikada niš dobra učinija kako nam ni učinija niš dobra ni dr. Cleva. Da budu zibrani naši slovinski deputati naša srdca o Barbanci bi se razveselila kako i onda kada su naši dični deputati Spinčić i Laginja bili izabrani va Bečki parlamenat.

Va istinu naši deputati učinili bi nam puno dobra a Talijani će nam učinit samo škodu. Ako budu opet oni va većini u dijeti krešit će pladila tako da će se prodat svi naši grunti za ta pladila a na našu starinu na našu muku će Talijani naselit samo svoju bratju iz gladne Italije. Da vidimo pak gospodina Clevu kakova korist imamo mi Barbanci od vašiga partida.

Pred dva leta je naš gospodin podeštat čini napravit lozu i bojadisat ju zelenom tintom da je bude lipje vidit. Za to čast občini, ka je potrošila za to lipih krun a te krune nisu bile od nijednoga ko ne od nas Barbanci. A sada ni od čitavoga zida od loze ostal čist ni komadić. Vas zid je bija našaran s čavli zvezan britvami: „Viva Benatti" i to traja još i danas. Ča je dobra za nas učinija ta Benatti (coi voti comprati?) Ništa gospodin Barba Ive.

Vaši sinovci su vajk insultivali nike ter nike naše Barbance nikenim tabelami ke su bile postavne na sve vitre od Vaše hiže z besedami „Viva Benatti".

Na 27. otobra 1901. je naš gospodin učitelj iša na šetnju z našim rodoljubom Ivanom Birmom. Kada su prišli priko place Vaši sinovci Milijo i Ugo su valje tekli za njima kantat gnjusne pisme i kričat: „Viva Istria italiana, viva Benatti, čiča!"

Je li to lipo gospodin ušešor Cleva? Ča je to ta vaša talijanska kultura? Benj deržite ju za se nam je ni triba. Mi smo prosti kmeti pak znamo da se mora mirne ljude pustit na miru.

Na noge braćo Barbanci! Ne dajte se podmitit od Talijana. Sramota je prodat svoj glas za novac ili za pijat biguli. Ki proda Talijanu glas je izdajica svoje domovine a izdajica je svaki proklet do devetoga kolina. Ne dajte braćo Barbanci da vas vaši potomki proklinjaju. Votajte svi složno za naše slovinske deputate.

Barbanci na noge!

Oj Barbanci moja braćo mila
Začuvajte vi poštena dila
Sada nam se približuju dani
Komu tužni komu radovani
Već je potle petnajst godin dana
Da smo svoga suzbili dušmana.
Crni dušman nigdar neda mira
A izdaju vajk u sebi smira
Kako bi nas doveo do ruba,
Ali prije nek ga stisne tuga!
Ali prije neg nas dušman svlada
Pasti će mu i oči i brada.
Brzo ćemo izbore imati
Od vas more svaki dobro znati
Talijani te nas sad napastovati
I loviti ljude iznenada
Ne hodite po talijanskom tragu
Pošljite ih neka idu k vragu.
Oj Barbanci glasno zapivajte
A svi skupa koji bolje znate
Dugo od nas mrzki Talijani
V našoj kući gosti nepozvani
Imeli smo dosta srobra zlata
Dok nam niste kucali na vrata.
Pustmo na stran naše Talijane
Od sto godin dušmane prozvane
Pustimo mi prodance na bandu
Vratimo se na lipu komandu
A najprvi gdi si majke sine
Od Bičići oj junački Pine.
Nu podigni sve Bičiće naše
I sve tvoje iz Korta glavaše
I podigni starog junačina
Batelana i mladoga sina,
Sdignite se prije zore rane
I pojdite na selo Glavane.
I Glavance lipo upremite
Na ravnicu lipo se skupite
A Sajiće neću spominjati
Do jednoga svi te s nami stati,
Jer su oni vajk junaci bili
Na izbore prvi doletili.
Na noge se moj ujače Janko
I moj Santul Kontosića Marko
Pazi da te dušman ne zaleti
Naš župane Martin Zdragozeti
Digni Vacres prijatelje stare
Sankoviće i dobre Sugare.
Stokovići pet mila brajana
Od Vorihi roža odabrana
Podignite vi vaše Vorihe
Kontosiće junačke Žudihe
Pomolte se Barnjanskoj divici
Nadjite se skupa na ravnici.
Svi činite koji bolje znate
Na noge se Jaksetića Mate
Podignite Vi Vaše Parnjance
Na izbore ko vatrene janjce
A svi skupa lipo se složite
Na ravnicu pod barjak dojdite.
A Rakjanči ko te s nami stati
Mi ćemo ih lipo dočekat!
Na ravnici svi ćemo se stati
Za junačko zdravlje popitati
Pak će biti veliko veselje
Dojdi k nama dični Mate Bele.
Budte s nami i Vi slatki Sanci
Kada dojdu mladi Kapelanci
Ustani se lipa kito naša
Iz Hreljiči dični Matejaša
Pak te naše sve pasati tuge
Spasit će nas od talijanske kuge.

Na noge se o Peršića Frane
S Bratuliči Jurica Zubane
Alak si mi kako jena viska
Podigni mi dva župana pliska
Tvog suseda dobre majke sina
I župana Ivu Lupetina.
Ja vas sada svih pozdravljam lipo
U stanu Vam malo i veliko
A ja moram savršiti sada
Oj Barbanci moja braćo draga
Zač bi pisma odveć duga bila
I mene bi ruka zabolila.

Pave Špada.

Naše čitatelje i prijatelje ki čitaju i dobivaju „Narodni List" prosimo, da nam čim prije pošalju dužnu nam predplatu da moremo poplatit naše račune. Neka svaki pomisli, da mi ne dobivamo od nikuda nikakove podpore, nego da moremo računat samo na ono, ča nam ljudi za list plate. Potrebito je dakle da nam svi pošalju odmah predplatu.

Uprava.

Domaće viesti.

Salo's letzte Zuckungen. Habt ihr je beim Fischhändler einen zerstückelten Aal, der auf die Waage zum Verkaufe geworfen wird, gesehen? Habt ihr bemerkt, wie jedes Stück des Aales zuckt und zappelt als ob es mit Gewalt dem sicheren Tode entgehen wollte? — So kommt uns Salo vor in seinem Artikel «Die Wahrheit über Alles» in der letzten Nummer seines Schundblattes. — So wie in diesem Artikel kann blos ein Desperados schreiben, der schon alle Hoffnung auf eine Rehabilitierung aufgegeben hat. — Von uns geschlagen und zerstückelt schlägt darin Salo unter der Maske «eines stillen Beobachters» wie ein Tobsüchtiger wild und blind herum um natürlich am Ende sich selbst zu treffen. — Die Gemeindeverwaltung Volosca liegt ihm, dem Armen, am Herzen. Natürlich, so erwerb- und mittellos wie er ist, möchte er recht gerne einen Dienstposten als Gemeindecassier (das wäre der richtige Posten für ihn! Anm. der Red.) in der Gemeinde Volosca haben. — Krstić und die Gemeindecasse, das würde schön zusammenpassen, nicht wahr? Nun aus dieser grenzenlosen Liebe zur Gemeindecasse wendet sich Salo im erwähnten Artikel gegen die jetzige Gemeindevertretung, worunter auch einige Deutsche sind, gegen die Gemeindeangestellten, gegen die Gemeindeverwaltung, gegen alles halt, was mit der Gemeinde Volosca zu thun hat.

Salo übt über jeden die rücksichtsloseste Kritik, trotzdem er die Arbeit wie der Teufel das Kreuzzeichen scheut, trotzdem er selbst nichts zu leisten im Stande ist als sich einen Rausch nach dem anderen anzusaufen.

So wendet sich Salo gegen den jetzigen Gemeindesecretär in Volosca und wirft ihm vor, dass ihm in der Vergangenheit seine Geschäfte als Handelsmann nicht gut prosperiert haben. Das ist der ärgste Vorwurf den er ihm machen kann. Im Übrigen hat er gar nichts gegen ihn einzuwenden, denn wenn er nur das geringste wüsste, so würde er es nach allen Welttheilen ausposaunen.

Als die Stelle des Gemeindesecretärs zur Besetzung gelangte, da wurde unter den drei oder vier Bewerbern der jetzige Gemeindesecretär stimmeneinhellig, somit auch mit den Stimmen der deutschen Gemeindevertreter, als der geeignetste von allen gewählt; und in Wirklichkeit, er versieht ja auch sein Amt zur allgemeinen Zufriedenheit. Nun aber wirft Krstić auch den deutschen Gemeindevertretern vor, dass sie den Kukac aus kroatischer Parteilichkeit zum Gemeindesecretär gewählt haben. — Ach, Salo, Salo, bist du nicht verrückt? Was Salo für den Gemeindesecretär anführt, das gilt auch bezüglich des Gemeindecassiers. Derselbe entspricht vollkommen seiner Aufgabe, ist bis zum Grunde seiner Seele ehrlich und verlässlich, so dass man ihm auch Millionen anvertrauen kann, und versieht seinen Dienst mit Treu und Aufopferung zur allgemeinen Zufriedenheit. — Das passt eben dem Salo nicht! Er und seine Banditen möchten an seiner Stelle einen ihrer Spiessgesellen sehen, der mit ihnen das Gemeindegeld vertheilen würde. Bei der Ernennung des gegenwärtigen Gemeindecassiers hat man nur das Interesse der Gemeinde vor Augen gehabt, denn mit dem Gehalte von jährlichen 420 fl. hätte man nirgends auf der Welt einen so ehrlichen und geeigneten Gemeindecassier gefunden.

Ein Dorn im Banditenauge des Salo ist auch der Gemeindearzt von Volosca-Abbazia. Und warum? Weil er zufälligerweise ein Kroate ist! Alles was Salo gegen diesen Gemeindearzt in seinem Schundblatte anführt, das ist von Salo selbst erdichtet. — Dass Dr. Fabianić als Arzt in unserer Gemeinde einen sehr guten Ruf geniesst, beweist der Umstand, dass er unter allen in Abbazia-Volosca wirkenden Ärzten die umfassendste Praxis hat, so dass er den ganzen Tag in Anspruch genommen ist und dass ihn die hiesigen italienischen Matadoren für ihren Hausarzt halten. — Nebenbei sei erwähnt, dass bei seiner Ernennung kein Abbazianer Curarzt unter den Bewerbern stand. Und Salo besitzt noch die Frechheit sein Pamflet «Die Wahrheit über Alles» zu betiteln. Heuchler und Betrüger! Wenn er ein einziges

---

drže čvrsto. Kao hridi — ne daju se oni! Eto tamo onog huma — i starac mi pokazivao malu uzvisinu nedaleko Poreča — ondje se 16. ožujka 1897. sakupio narod gotov da udari na neprijateljsko gnijezdo. Laginja je imao biti izabran, tek sa nekoliko glasova većine. I narod se je nzbojao, da bi neprijatelj mogao napasti na njegove fiducijare i ne pripustiti ih k izboru. Za to se i digla sva okolica i tko kuku, tko motiku, tko kosu, tko pušku — svak je imao kod sebe kakovo oružje. I on — moj starac — bijaše takodjer ondje. Poreču se spremao crni dan. Gospoda su to uvidjela — pa vidjeniji od njih utekli na onaj otečić pred gradom. Ali je gradu pomoć došla — ciela satnija vojnika. No narod se nije preplašio. — Na poziv častnika, da se odanle makne i da se vrne svojim kućama, glave pučkoga ustanka odgovorili su, da se maknuti ne će, ali da zla učiniti neće nikome, budu li se njihovi fiducijari pripustili glasovanja i ne bude li u njih nitko dirnuo.

— Ne bojimo se mi, zaključio starac svoje pričanje, ali pomoći nam treba — školu nam dajte — za drugo ćemo se već skrbiti mi...

I kad sam poslie podne iza skupnog objeda htio da sjednem u kočiju, do stotine ruku se je meni pružalo na pozdrav. I ja sam stiskao one žuljevite ruke, kao što nisam u životu još nijedne stiskao. I moj starac se približio k meni, da mi prije odlazka još jednom napomene, da se i za njih što god priskrbi. — A napominjao je on to meni i poslije kad je kočija krenula prema Kaštelira, tako, da je kočijaš morao, da polako tjera, da se starac ne umori. Kiša je lievala, a on je držeći se rukom za kočiju išao uzporedo nas. Dugo je trebalo, dugo, dok sam ga sklonuo da se vrati, rekavši mu, da ja ne mogu tu ništa, ali hrvatski narod, on je tako dobar, on će se već pobrinuti za svoje ljude.

— Bog neka blagoslovi naš dobri narod, prousti stbrac. Konji zagrabili i ja ga izgubih iz vida.

— — — — — — — — — — — — — —

Noć je. U okolo sve crno, tamno. Ima i svjetlih točaka. To su talijanska gnijezda. U njih samo ima svjetla. Sve je ostalo pokriveno gustom tamom. A koliko je tu na okolo prosuto sela, koliko kuća, koliko svieta naše krvi i jezika našega. I sav taj narod ima da ave do smrti svoje živi u tmici neznanja, ostavljen i napušten od svih!... I sjetio sam se moga starca. Dajte providite i za nas — pomozite i nam nevoljnicima... činilo mi se da me prati njegov vapaj.

Ali ja sam ne mogu, ne mogu ništa!

I mučno mi bijaše od toga, što ja ne mogu ništa.

Tupo sam gledao u kraj obavijen crnom noći, čutio sam veliko smilovanje, a čutio sam i kako mi se srce od ljubavi širi, od ljubavi silne, neizkazane vruće.

I maštao sam — maštao.

Činilo mi se, da gledam, kako je i Bogu dotužio jad našega roda, pa poslao na zemlju angjela, da takne srce onima, koji puno mogu. I prividi mi se, da gledam naše mogućnike, biskupe, dostojanstvenike, imućnike vlastelu i velikaše, kako se poraženi biedom našega patnika natječu, tko će dati više za spas toga ubogoga puka. I eto već gledam, kako prinosi padaju, debeli prinosi — a nade rastu — velike nade. Već se sabrala ogromna svota. Ne računa se tu na stotine, već na hiljade, na hiljade..... Narod uznesen slavi mogućnike, dobrotvore. I dići se i ponosi se narod s njima. Duše su uzhićene, uzdišu se Bogu, a srca biju življe. — Spas je narodu blizu!

I ja gledam moga starca, kako mi se sav blažen prikučio bliže i sa suzom, onom onom sjetom krupnom suzom u očima šapće:

— Pomoženo je! I rukom mi pokazuje na liepu zidanicu — onu školu, što se diže usred njegova sela. I kao da gledam povorku, nebrojena svieta, koja kreće iz crkve put one zidanice i pjeva:

„Zviezdo jutarnja — moli za nas!"

I čini mi se, da mi duša gleda duh velikoga biskupa Jurja, kako se krili u crkvici, u koju je on nekoč tako rado dolazio i gdje se sada kupi narod, blagoslivljajući ruke, koje su se sjetile njega u nevolji. I kao trake od jutarnjega sunca, tako se i od velikoga duha dobroga biskupa prosipaju traci blagoslova božjega na sve one, koji su štogod uradili za njegovu biednu sirotinju u Istri.

....I tko zna, možda se istom tlapnjom zabavljao i duh onoga starca, koji se negdje u isto doba vraćao u svoje selo.

Tlapnja! tlapnja! A ipak hrvatski bi mogućnici mogli učiniti, da to ne bude tlapnja, i ublažiti bi mogli zadnje trenutke toga i tolikih drugih staraca, koji bi radi, da prije smrti vide svoju djecu na putu znanja i prosvjete. Hrvatski mogućnici! Udielite dar družbi našoj. Učinite to, i ciela će vojska ubogih, mukotrpnih, progonjenih i odbaštinjenih istarskih sirotana prositi za Vas i za sve Vaše blagoslov od Boga Oca.

Bog rado sluša glas svoje sirotinje.

(Iz „Obzora"). Viktor Car Emin.

mal die Wahrheit schreiben würde, so würde er die ihm von den Italienern monatlich bezahlten 100 fl. verlieren.

Dass dem Salo der Polizei-Inspector und die Gemeindepolisisten keine angenehme Persönlichkeiten sind, das ist begreiflich, denn bei seinen verschiedenen Saufereien kommt er sehr oft mit der Polizei in Conflict.

Salo als künftiger Bürgermeister von Volosca-Abbazia hat einigen Fiakern versprochen, dass sie, falls sie für die italienische Partei stimmen, künftighin keine Standplatzgebüren zahlen werden. — Das wäre schön! Die Gemeide soll Tausende und Tausende für die Errichtung der Standplätze ausgeben und dafür keine Gebüren einheben! Logisch dürfte dann die Gemeinde auch keine Marktgebüren einheben. Das wäre wirklich eine Salo-Musterwirtschaft. In einigen Jahren müssten wir bankrottieren.

Am Ende seiner langen Wurst erwähnt Salo, dass die jetzige Gemeindeverwaltung die Gemeindezuschläge für das Jahr 1901 von 35% auf 40% erhöht hat. — Nun ist das ein Wunder? Geschieht nicht überall so? Könnte man sonst vorwärts schreiten? In sieben Jahren kroatisch-deutscher Verwaltung hat man die Gemeindezuschläge um 5% erhöht. Das ist wirklich sehr viel, nicht wahr Salo? Deine Freunde und Genossen haben aber erklärt, dass falls sie die Gemeindeverwaltung bei den kommenden Wahlen in die Hände bekommen, sie sofort eine Schuld von 2,000.000 Gulden contrahieren und die Gemeindezuschläge auf 100% erhöhen werden. Das wäre, Salo, unser Verderben. Und thatsächlich, das müsste auch geschehen, denn wenn Italiener die Gemeindeverwaltung in den Händen hätten, wäre viel Geld nothwendig um sie alle zu sättigen. — Pola, Montona, Muggia, Visignano und andere italienische Gemeinden in Istrien geben uns ein zu klares Beispiel. In allen italienischen Gemeinden Istriens sind die Gemeindezuschläge bereits auf 100% gestiegen, alle italienischen Gemeindecassen leer! So würde es auch mit Volosca-Abbazia unter italienischer Herrschaft geschehen. Wohlan, Salo, fahre fort, uns anzugreifen und anzuschwärzen, es gibt unter allen ehrlichen Deutschen Abbazias keinen einzigen, der deinen Lügen glaubt. Deine und deiner Herren Hoffnungen auf ein Bündnis mit den hiesigen Deutschen ist im Nebel vergangen. Es gibt in den hiesigen Deutschen zu viel Ehrgefühl und Mannesstolz als dass sie mit dir oder mit deinen eingewanderten Falloten zusammenhalten würden. Wir einheimische Kroaten und die hiesigen Deutschen sind zum gemeinsamen Wohle und zum Gedeihen unseres Curortes aneinander gewiesen und werden auch miteinander halten bis noch ein einziger Ureinwohner von Volosca oder Abbazia leben wird.

Vjenčanje nadvojvodkinje Jelisave Marije bit će s knezom Ottom Windischgraetzom, kako „N. Fr. Pr." priobćuje, na 25. siečnja u Hetzendorfu. Samo najbliži rodjaci visokih zaručnika prisustvovat će vjenčanju. Knez Windischgraetz bit će dodieljen posadi u Innsbrucku. Nadvojvodkinja Jelisava Marija nosit će naslov cesarsko-kraljevska Visost i bit će u imovinsko-pravnom pogledu sasvim jednaka obim kćerima vladarevim.

Kako nas službeni Talijani glade. Mi neprestano pišemo o djelovanju službenih Talijana, i tko čita naše listove i svojom glavom misli zna kakvo je to djelovanje.

Sada u oči izbora za zemaljski sabor, navesti ćemo kratko njeke stvari, po kojih može svaki te službene Talijane suditi, a uzimamo ovo što pišemo iz njihovih izvještaja iz njihovih spisa i knjiga.

Ne pišemo za „mačke", za poprdile, za šarenjake, za prodance, jer tim ne koristi ništa govoriti, nit išta za nje pisati. Oni čine sliepo ono i onako što i kako njim njihovi gospodari zapovjedaju. Pišemo za one koji su slobodni, i koji hoće da budu slobodni, koji misle i mogu misliti svojom glavom. Pišemo za ljude.

* * *

Službeni Talijani su prije svega: zemaljski kapetan Campitelli, i zemaljski prisjednici Cleva, Gambini, Chersich i Tomasi. Ova posliednja četvorica sačinjavaju zemaljski odbor ili junta, — prvi njim je predsjednik.

Oni u tomu zastupaju pučanstvo Istre u zemaljskom školskom vieću, u odborih proti filokseri i za pošumljenje Krasa u vjeresijskom zavodu i tako dalje.

Koliko dobivaju iz zemaljske kase zemaljski kapetan i zemaljski sušeori? Za svoje djelo dobivaju na godinu:

Zemaljski kapetan Campitelli 7200 kruna.

Zemaljski prisjednici Cleva, Gambini, Chersich, Tomasi svaki po 5000 kruna, — ukupno dakle sva četiri 20.000 kruna.

Svih pet zajedno 27.200 kruna.

Ti zemaljski prisjednici izabrani su od talijanskih zastupnika ili deputata.

Koliko dobivaju novaca Talijani — zemaljski plaćeniki? Iz zemaljske kase plaća se cielu vojsku službenika.

Zemaljski činovnici sve sami Talijani dobivaju svake godine iz zemaljske kase, 39.500 kruna, sluge 4600 kruna. K tomu oboji za doplatke 6480 kruna na godinu. K tomu oboji za podpore i remuneracije 1400 kruna na godinu. K tomu za putne troškove i dnevnice 8000 kruna na godinu. Osim svega toga plaća se praktikantom također samim Talijanom 2200 kruna na godinu, a dnevničarom 2440 kruna na godinu.

Na zemaljske plaćenike troši se dakle na godinu iz zemaljske kase, ništa manje nego 64.620 kruna. I to sve čisto na nje i za nje.

K tomu se troši iz te zemaljske kase 14.000 kruna za razne druge troškove kod zemaljskih ureda.

Tako da se na zemaljske plaćenike i z maljske urede troši na godinu iz zemaljske kase 78.020 kruna.

Ako pribrojimo k tomu ono što dobiva zemaljski kapetan i zemaljski prisjednici, onda dobijemo svotu od 105.220 kruna, koju se izdaje redovito na godinu iz zemaljske kase za samu upravu. Sav taj novac, osim 1400 kruna vuku same osobe Talijani, od najvišega do najnižega.

Dobro se daju plaćati! Preko 91.000 kruna nisu mačje suze! Liepo narod glade, dok iztjeraju iz njega toliku svotu!

Kako nam uzvraćaju oni za koje plaćamo? Neimamo ništa proti tomu da se djelo, pošteno djelo za skupnost plaća.

Sve pučanstvo Istre, svaki pojedini stanovnik Istre, doprinaša u zemaljsku kasu, plaći dakle i odštetjuje za zemaljskoga kapetana, za zemaljske prisjednike, za zemaljske plaćenike.

Mi mislimo da se toga više plaća nego li bi trebalo. Mislimo da bi se moglo s manjim proći.

Nego bez obzira na to, pitamo mi, što imamo mi Hrvati i Slovenci Istre od tih svih ljudi koje plaćamo?

Svi rečeni preziru i mrze naš jezik, svi su protivnici Hrvata i Slovenaca Istre. Svi rade o tom kako bi naš narod u Istri zatrli. Uništiti bi ga htjeli moralno i materijalno, i u prvom redu narodno. Iz Istre htjeli bi načinit talijansku provinciju! Iz nas svih Talijana, gospodske robove!

U tu svrhu plaća se, i nagradjuje se i odštećuje i naše prodance, takodjer s novcem što ga mi svi u zemaljsku blagajnu plaćamo,

Tako nam uzvraćaju oni za koje od svojih krvavih žuljeva plaćamo.

Sporo uredovanje. Ki ni do sada još platil franjki i druga cesarska plaćila na Voloskoj cesarskoj kase e upravo va intrige. Od osme ure jutro pak do 5 uri večer je na Voloskoj kase sve puno ljudi ki čekaju da franjke plate. Prošli tjedan videl sam čoveka ki je za platit 4 krune prišal 3 uri dugo pak je od 9 jutro do 4 zapodne čekal da plati. Kako je to moguće? ćete pitat. Tako i plaćila pišo va protokoli samo jedan impiegat pak dokle obavi jednega čoveka će mu se pol uri zaš mora okole iskat protokoli od razneh komuni va keh plaćavao ima grunta i tako komać da obavi 14 do 20 ljudi na dan ako ih pak pride više moraju pokle su se načekali 5 do 6 ur poć doma prez da su obavili plaćilo. To je velika muka za ljude. Za to mi u ime sveh molimo slavnu oblast, da odredi, da imaju od sada naprvo barem dva impiegata registrovat plaćila, da ne budu ljudi gubili za badava vreme.

Električna struja na Voloskom. Već je nekoliko privatnih kuća u Voloskom uvelo inštalaciju za električno svjetlo, tako da je u istih sve pripravno za električnu razsvjetu samo struje nema. Električna centrala pak iz nepoznatih razloga zateže uvedenjem struje za razsvjetu kuća u Voloskom. To nije jamačno način, da se električna centrala preporuči kod drugih vlastnika kuća u Voloskom. Mi bi očekivali i željeli od centrale malo više susretljivosti napram konsumirajućoj publici.

Čozotska bezobraznost. Pod tem naslovom pisali smo va broje od 8. augusta kako su Čozoti na 4. augusta o. l. okol pol noći napali na pulicaje i žandarma na Voloskem. Neki od njih su puli te prilike već bili svukli kaputе, da će naskočit na oboružanu silu. Samo energije oveh ima se zahvalit, da ni ona noć prišlo do krvi. Radi tega čina bili su Čozoti prijavljeni na sud pak ča mislite kako su bili pedepsani? Od dvanajst njih samo jedan je bil pedepsan i dobil je niš više ni manje nego 24 ure pržuna. Da se s Čozoti tako blago postupa uzrokom je, da oni postaju svaki dan bezobrazniji. Tako su nedelju na 3. o. m. večer kričali v Opatije na ceste na Slatine, da su se svi skandalizali. „Kvesto že tera italiana kva bate bandiera italiana" itd. Kad su ih pulicaji pozvali k redu počeli su se puntat i vredjat pulicaje tako da su ih morali zapret. I još se je jedan c. k. čovek jadil da pulicaji Cozote zapiraju! Che nova? Ča morda već v Istre zapoveda Vitorijo Manuvele? Gospodo pazite ča delate, zač ako naš puk zgubi veru va zakon i pravicu, ćete imet još sakraboljskega pošla! Ki je avižan je na pol spašen.

Hotel na opatijskoj rade. Firma Julius Soetje iz Hamburga učinila je na ministarstvo trgovine prošnju da sme na opatijskoj rade usidrit jedan brod-hotel va kem bi stranci prebivali. — Ča se neće još ljudi spametit.

Još o limitoj soli. Slocarić je na Lučinu va Rukavce pred crekvom vrišćal da je kastavska podeštarija pojila sol za kmeta za leto 1901. Kad su mu neki naši prigovarali da je to mačja laž rekal je Slocarić da mu je tako rekal sam c. k. financijalni nadkomesar Hübel na Voloskem. — Ako je to istina, a imamo razloga podvojit, onda bimo preporučili občine kastavskoj, da tu stvar prijavi c. k. financijalnoj direkciji u Trstu i ministarstvu u Beču. Žalostno je, da se jedan c. k. financijalni nadkomesar z jednem Slocaričem pača a još žalostneje bi bilo da ta c. k. nadkomesar takove laži okole širi.

Eviva el novo Garibaldi. Ki je to? Ki ako ne Salo. On to sam poveda va predzadnjoj „tete". On da se je va Hrvatskoj boril za hrvatska prava ne kako Hrvat, nego onako kako se je i Garibaldi boril za tudji narodi. Dakle i Salo je kako i Garibaldi. Razlika je samo ta, da se je Garibaldi boril va crjenoj stomanje, dočim se Krstić bori va Jambrožinineh mudandah od fine gutunini. Sada se „inno Garibaldi" drugačije pjeva. Evo ovako:

Cin-cin, bum bum bum!
Si scopron le fiajde
De tutti Talijani,
Saiutan' le trombe
El prode Marsani
Ma vara che salo
Ma vara che salo,
Ma vara che salo
Che salon!

Razprava radi razbojstva. Po noći od 21. na 22. julija o. l. dogodilo se je va Fužinah strašno razbojstvo. Tamošnji oštar i oštarica Damjan i Ane Kostić bili su na 22. julija jutro najdeni ubijeni i pokradeni. Dugo su oblasti iskale razbojnike dokle ih nisu vendar dobili. To su kako se sudi neki Josip Raspor i Spiro Miodrag ki se sada nahajaju va Ogulinu va pržunu. Okole petnajst decembra ć. l. predani su sudbenom stolu va Oguline. Budući je Miodrag zet od Slocarića čujemo, da se Slocarić spravlja va Ogulin na dibatimenat. Ni nikakovo čudo Ter je bil na sveh dibatimenteh ki su bili proti našem ljudem va Trste, — pak nać ne bi šal sada va Ogulin kada će imet zeta branit?

Ala ženske v Ameriku. Ovde puli nas se svet tuši, da je previše ženskeh i da su već počele i muška dela obavljat. Tamo v Amerike je sto puti huje — zač se muški već boje da nete skoro imet već nikakovega dela. Delave i kurajžne Amerikanke primu se svakega dela. Tako na primer v Amerike jedna divojka od 20 let vozi poštu od jednega mesta va drugo skroz dive šumi, va keh razbojniki prebivaju. Ta divojka — postiljon brani svoju poštu revolverom v ruke i svaki put je do sada srećno prošla. Druga jedna Amerikanka vrši službu lugara s puškom na ramene.

V Amerike je i ženskeh dimnjičari ili špacakamini. Posvem navadna stvar pak je v Amerike, da ženske obavljaju službu od fogišti na železnicah i vaporeh. Va gradu Nasso je celo vatrogasno društvo od sameh ženskeh ke svoju službu od pompieri vrše na občenito zadovoljstvo.

Pošta za c. k. mornaricu. Poštarski ured va Trste javlja, da će bit poslana pošta za Nj. V. B. Nautilius va Navarni svaki petak na 11 ura pr. p. sa grčkim vaporom a svaku subotu, ponedeljak i utorak sa južnom železnicom preko Kormonsa na 4 ure i pol p. p.

Još vavek konji za Transval. Već je z Reki šlo va Transval 30 vapor s konji. Svega skupa su odpeljali tamo 22518 konji. Jedan vapor „Suffolk" se je potopil blizu Kapa, ki je peljal 930 konji. Još ima prit va ovem mesece i va drugem 9 vapor, ki te ukrcat još kakoveh 8 ale 8 tisuć konji. Po tem se vidi, da ni još ta vojska svršila. — Buri se još vavek drže junački, kako su se držali i naši stari Hrvati proti Turčinu a mi mladi se moramo držat proti Talijanom.

Koliko iznaša sav zemaljski istarski trošak? U pokrajini Istri, u koliko s njom upravlja zemaljski odbor sa zemaljskim kapetanom, uz pripomoć većine zemaljskoga sabora, troši se na godinu:

Za zemaljski sabor	20.800 k
Za zemaljsku upravu	105.220 „
U školske svrhe	147.010 „
U zdravstvene svrhe	9.100 „
U čovjekoljubne i dobrot. svrhe .	356.000 „
Za javne gradnje	152.150 „
Za poljodjelske i gospodar. svrhe	79.406 „
U vojničke svrhe	2.520 „
Za javnu sigurnost	42.400 „
Na zemaljski dug	92.110 „
Za druge razne stvari	51.454 „
Predujmi koje se ima dati . . .	25.000 „
Sav trošak na godinu iznosi .	1,283.170 k

velimo riečmi jedan milijun, dviesto osamdeset i tri tisuće, sto sedamdeset kruna.

Što ima naš narod hrvatskoga i slovenskoga jezika od toga, to zna svaki koji ima oči da vidi, i koji misli i može misliti svojom glavom.

A ipak mora za to sve plaćati i to krvavo!

Rečeni iznos od jednoga milijuna i dvie sto tisuć kruna i preko, je svakogodišnja imovina naše pokrajine Istre.

Tom imovinom upravlja zemaljski odbor izabran od zemaljskoga sabora, odnosno od njegove većine.

Eto i u tom leži znamenitost zemaljskih izbora koji se ovih dana za izbori fiducijara počinjaju.

Našu skupnu zemaljsku imovinu moramo izručiti u upravu ljudem pravednim, poštenim, koji se neće brinuti samo za Talijane i one iz Italije, i koji našega jezika i našega naroda nepreziru i ne mrze, koji neće za tim ići da ga zatru, nego koji će se jednakim marom brinuti za duševno i tjelesno dobro svih stanovnika Istre.

Svi jednako plaćamo, svi imamo jednake pravice, svi valja da od skupnoga jednako dobivamo.

Talijanski zastupnici, nit od njih izabrani zemaljski prisjednici, nit zemaljski kapetan neće toga. Oni svi su dovoljno u sto i sto zgoda pokazali, da oni imadu srca

samo za Talijane i talijanstvo Istre, proti puku našega hrvatskoga i slovenskoga jezika.

Iz zemaljske kase plaćaju se takodjer Talijani iz Italije. Službeni Talijani Istre ne samo da iz zemaljske kase plaćaju tusto sebe i svoje iz pokrajine, kao i naše pocdance, nego plaćaju oni iz naše skupne kase takodjer Talijane iz Italije i druge za ono što su u Italiji služili.

U zemaljske službe sa dosta debelimi plaćami uzeli su Talijana iz Italije njekakva Donata Libutti i G. Catani, još prije nego su dobili austrijansko državljanstvo, dakle ljude koji su državljani kraljevstva Italije.

Ravnatelju talijanske realne gimnazije u Pazinu, Mitisu doznačili su treći i četvrti kvinkvenij, svaki po 400 kruna na godinu, dakle 800 kruna više od debele plaće koju uživa za sve godine dok bude živ. To su mu doznačili za one godine u kojih je on službovao u kraljestvu Italiji.

Talijansko banditstvo. Va zadnjoj tete Krstić po ordine od svojeh harambaši Pušine i Un-Kvartina zmora g. Janežića da je trufator i pozivlje ga neka ga za to tuži zač drugačije da će ga on Krstić u istinu držat za trufatora. Hodi ća nesreću! Krstić more va svojoj šnudaćere reć svakemu ča će zač zna da kad bi se ga tužilo bi prišal pred talijanski jurati va Trst a oni ga ne bi kondanali niti da uvredi našega presvetlega cesara. Nego kad Krstić zmera nekemu trufator to je kako da jedan tat na ovem svete najvećemu poštenjaku zmera da je tat. Krstić i njigovi harambaše toliko pišu i delaju proti Dr. Janežiću samo za to zač pucaju od jada da ljudi jako rado k njemu hode i da mu posli dobro gredu pak bi va svojem jade va svojoj sotonskoj nenaviščine hteli naškodit mu. Zaludo vam je proklete duše! Ne ćete niš opravit jerbo ljudi znaju da je va Janežićevem palce više poštenja nego va sveh vas skupa. Je istina Pušina ale ne? Reci malo!

Talijanski koledvači. Utorak na 12. o. m. hodili su Salo, Mazzapadre Lumbrelin i Vrečina po kućah puli Skrbić i v Opatije petljat beći va budući občinski izbori. Va svakoj kuće da su pitali 10 do 20 fjorini. Neki mački su bili tako trubasti pak su njim dali neč beći a drugi malo šegaveji su ih štirali ča. Beći ke su ti talijanski koledvači nabrali su šli finit v oštariju, kade su za tem celu noć bili dokle nisu bili kako čepi pijani. I tako Salo i kompanija opet frajaju a le špale dei makaki. Pravo imaju kad najdu bedasteh ljudi, ki se puste za nos vuć i još ta špas z beći plaćaju. Neka znaju svi mački beli i crni, da z beći nete za izbori niš opravit ako ne najviše da bude ki od njih šal va katafić. Zač dakle beći trošit? Ča morda za Salu onu taneku napunjevat?

Subotu na zabavu! Naše vredno pjevačko društvo „Lovor“ priredjuje u subotu dne 16. t. m. zabavu u „Zori“. To je zadnja zabava što priredjuje „Lovor“ ove godine, stoga pozivljemo ovim sve naše prijatelje, da se odazovu u velikom broju i tim pokažu koliko nam leži na srdcu to naše krasno društvo. Zabava će bit lepa. Čuti ćemo lepog pjevanja, nasmijati se kod predstave a mladji te se moć vrtet do mile volje. Osim toga čut ćemo lepo čitanje gosp. V. Cara-Emina o našem prvom umjetnom pjesniku Marku Maruliću, ki je živel pred 400 let. Dakle do vidjenja!

Prilikom toga koncerta ići će tramvaj iz Voloskoga u Opatiju u 7 i pol i u 8 sati na večer.

Inkanat od postol iz trgovine Franz Richter va Opatije bit će na 19. o. m. od 9 ur jutro dalje puli Rudovitza v Opatije.

Inkant od mobilije biti će na 18. t. m. na 9 ur pr. podne kod E. Jelusića fotografa va Opatije.

Na 4. jenara 1902. na 11 ur pr. p. biti će na sude prisilna prodaja Ambrozinkine kuće na Matulji.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se u nedelju 10. 11. 1901. u krčmi g Ljudevita Trinajstića u Voloskom k 5 a darovali su gg. Franjo Petrić, Josip Cuculić trgovci na Ricci i Toma Šafar urar na Voloskom. Živili darovatelji! Kod Martina Šustar u Klani sakupilo se na Martinju 14 k za družbu i to za izlicitiranu jednu cigaru (Dopis tiskat ćemo drugi put.)

Pobjeda u Lovranu. Lovran je počastil sebe i našu poštenu stranku, kako nikad do sada.

Izabrani su 4 naši fiducijari sve vriedni i pošteni ljudi. Veliko veselje vlada u narodu. Drugi put više. Slava i čast vriednim Lovrancem.

Živio Spinčić, Laginja i Mandić!

Razne viesti.

Muke jednega naroda. Turci i Inglezi. Ta dva naroda nisu niš manje divlji od Talijani. Ča Talijani od Camorre i od Maffie delaju va Italije, to čine va Transvale Inglezi, a va Armenije Turci.

Strahote, ke su ti narodi učinili va ove zadnje leta, morat će jedan put šazvat na njih i na njihovu decu prokletstvo božje. Ni z nemom se živinom ne dela ono, ča delaju ti poganski sotonski narodi od nebogega puka kršćanskega.

Pogledajmo najprvo ča delaju Turci va Armenije.

Armenija je zemlja va maloj Azije. Va toj zemlje živi narod kršćanske veri. Za velu nesreću nebogega tega naroda, Armenija spada pod tursku vlast. Odtuda i sve zlo, ko tare nesretnu tu zemlju. Poznato je da Turčin ne trpi kraj sebe čoveka druge veri i da ne miruje, dokle ga ne zatare. Tako delaju Turci s Armenci. Njihova je prva misal bila, da ta narod preobrnu na tursku veru, ale od kako su videli, da Armenci ostaju i nadalje verni svojoj staroj kršćanskoj veri, počeli ih naprosto klat i ubijat. Da ih pak laglje unište nahuckali su Turci protiva njim neke dive ljude, ki bivaju blizu Armenije. Ti se divi ljudi zovu Kurdi!

Leta 1894. prišal je va Europu glas, da su Kurdi i Turci uništili 22 mesta, razorili tisuće i osamdeset i osam kuć i zadavili nekoliko tisuć ljudi. Va sele Guellieh Guzan bilo 60 žen i divojak najprvo osramoćeno, pak onputa poubijano va crekvah; toliko mladeh ljudi su živeh zakopali, a 200 Armenci ki su pobegli va goru, su šegavo privabili dole, i tu su ti nebogi ljudi našli najžalostniju smrt. Naime čim su se spustili dole z gori, naskočili su na njih turski soldati i počeli su sabljami v ruke rivut ženske, decu i starce tamo proti jednoj veloj jame, va ku su ih sve pohitali, mrtve i ranjene zajedno od sveh skupa u učinili jedan veli kup. Dvem njihovem poglavarom su odrezali nos i uši, popu su odrezali kožu od temenu na glave.

Tega leta palo je okolo 300 tisuć Armenac.

Od tega vremena ne prodje dan, da va Armenije ne dogadiaju takove strahote. Lani su se ponovila ta grdna ubojstva. — Kurdi su va lulje meseca navalili iznenada na selo Sasoun. Ljudi su još spali, i oni divljaci leteli su od kuće do kuće ubijajuć s puškom sabljom i bajunetom.

Djeca su bila poubijana va zibelah. Soldati bi tužnu dečicu nabadali na bajonete i tako bi ih digнuli u zrak, a deca bi na bajonetah još živa jukala i vrišćala, žene bi sramotili pak poklali. Popom bi akosmali bradu, nekemu starcu od 80 let su najprvo malo po malo pokidali meso na usteh, pak su mu zneli laloki, a onputa su ubili. Jednu ženu noseću su razparali, zneli su njoj dete još živo, razrezali su ga na kusi, ti kusi su hitili va naručaj nesrećne materi, koj su onputa dali 50 korteladi. Za tim su navalili na crekav. Ale kako ni bilo moguće razbit vrata, oni su pred vrata stavili slame, proleli ju s petroljem i važgali sve skupa. — Crekva se napunila dima i oni nesretnici su skoro svi poginuli zadušeni. Ni mrtvi nisu bili puščeni na mire. I njih se je rezalo sve na kusi. A ženske već umirajuće bile su sramoćene.

Srhi nas prohadjaju dokle ovo pišemo i za to ne ćemo dalje. Nego valja znat, da ovo ni ni tisući del oneh strahot, keh je pretrpel i keh mora da trpi on brizni narod. A ki je temu kriv? — A ki drugi, ako ne turski cesar on „Veliki razbojnik“, kako ga je prozval jedan od najvećeh ljudi našega stoljeća Gladstone. Nego ki bi bil temu dobremu starcu rekal onputa, da će i njegov narod malo let za tem isto delat z jednim drugim kršćanskim narodom — z Buri va Transvale.

I tamo Inglezi ruše mesta, kuće i sela ubijaju starce, mnče ženske, a va malo dan da su poklali do 2 tisuće dece. Ubogi Buri njihove su muku jednake kako i one tužneh Armenci. A tako su nekada delali Talijani Veneciani po Istre i Dalmacije, tako su bili počeli delat va Afrike, dokle ih ni Menelik sramotno proteral, tako bi oni delali i z nas da pademo pod Italiju. Na križ muke bi nas razapinjali Talijani, sramotili bi naše žene i kćeri, ubijali bi naše starce i nemoćne samo da nas zataru i da na ova naša mesta stave svoju talijansku banderu. Puče naš, čuvaj se Talijana kako i vraga.

Lihunčang najznamenitiji kinezki diplomata, koji je umro ovih dana rodio se 14. veljače god. 1821. Otac mu je bio siromašan učenjak, koji je znao svoga sina valjano odgojiti. Lihungčang položio je valjano svoje izpite, te je g. 1848. stupio u akademiju. Pet godina poslije postavio se na šelu vojsci, koja je imala da utiša bunu u Nganhuin. Uspjelo mu je protjerati buntovnike, našto ga je general i guverner Cengkuofna imenovao svojim tajnikom. Kao takav mogao je pokazati svoj vojnički talenat, te se u više zgoda pokazao kao vrstan vojnik i političar.

Brzo se uzpinjao u častima, te je već g. 1864. postao nasljednikom Cenga, glavnog guvernera obiju pokrajina Kiang. G. 1872. pozvan je, da primi mjesto državnoga kancelara. Kao državni kancelar imao je prilike izkušati svoju vrstnoću u medjunarodnim razpravama sa stranim vlastima. God. 1883. pregovarao je s Francezkom, nu nije mogao zapriečiti rata u Tonkinu. Poznavajući dobro evropske prilike, mogao je na toliko utjecati na kinezku vladu, da su malo po malo bile uvedene mnoge reforme po evropskom uzorku.

Poslije kinezko-japanskog rata pao je u nemilost carevu te izgubio sva odlikovanja Nu naskoro je car uvidio, da ne može biti bez Lihungčanga, te ga opet pozvao u službu i povjerio mu sklapanje mira s Japanom. U tu svrhu odputovao je u ožujku 1895. u Simoseti. Ondje ga je napao neki mladi Japanac, te mu kroz lice izpod lievog oka protjerao kuglu iz revolvera. Rana nije bila opasna, nu pribavila mu je mnogo osobnih simpatija, uslied kojih je mogao izraditi mnogo blaže uvjete miru. Kad se poslije skopljenog mira vratio u Pekin, bio je primljen s velikim slavljem.

Godine 1896. bio je Lihungčang na čelu deputaciji, koja je imala zastupati kinezkog cara kod kranidbenih svečanosti Nikole II. u Moskvi. Iz Rusije se dao na put po Evropi i posjetio sve veće gradove. Na tom putu sastao se s Bismarckom i razgovarao s njim. Iz Njemačke se odputio u Francezku i Englezku i svud je bio priman s vojničkim počastima. Ovom se putovanju pripisivala velika važnost, jer da je Lihungčang nastojao nadovezati trgovačke veze Kine s Evropom.

Kad se vratio u Kinu, uspjelo je spletkarima, da Lihungčanga osumnjiče kao pristalicu Evrope a neprijatelja carskom dvoru pa su ga zato i prognali. Ali kad je bukuo bokserski ustanak, dvor pobjegao, a Kina došla na rub propasti, trebalo je sposobna čovjeka, koji će braniti i zastupati kinezko interese prema stranim vlastima. Sposobnijega od Lihungčanga nije bilo. Ali tu je on igrao takp sumnjivu ulogu, da mu najposlije nisu vjerovali ni bokseri, ni evropske vlasti. Čekala ga je još velika zadaća, da ugovara s Rusijom radi Mandžurije, ali prije nego li ju je riešio zatekla smrt.

O posljednim časovima toga znamenitoga muža, javljaju iz Pekinga: Li je noću došao k sebi, pošto je od utorka ležao u besvjestici. On je jeo i razpomnavao svoje rodjake. Strani liečnici povukli su se natrag i izjavili, da više nema nade. Kinezki je tjelesni liečnik ostao uz bolestnika. Dok su se liečnici prepirali, bolestnik je izpustio dušu. Po tom je mrtvo tielo položeno u lies što ga je Li-Hung-Čang sa sobom vozio kad je putovao oko svieta. U nedelju postavit će se mrtvo tielo na odar, našto će činovnici pred njim defilovati. Na dan, koji će se na pose odrediti, pripustit će se strani zastupnici k mrtvomu tielu. Li će se sahraniti u svojem rodnom mjestu. Dan sahrane još nije ustanovljev. Viest o Li-ovoj smrti priobćena je dvoru žicom. Očekuje se, da će stići edikt kojim se Ling-Hung-Čangu osobito časti podieljuju. Po svoj će mu prilici biti podieljen naslov markez, što će ga nositi njegov najstariji sin. Strani su poslanici izrazili svoje saučešće.

Kad je primio viest o smrti podkralja Li-Hung-Čanga, vratio se je princ Čing odmah u Peking. Londonska štampa jednoglasno priznaje, da je Li-Hung-Čang bio najveći kinezki državnik, te jedva prikriva svoju radost, da je Rusija u njem izgubila svog najvernijeg prijatelja.

Jokai-eva kletva. Magjarski romancir Mavro Jokai poslao je budimpeštanskim listovima 1. o. m. ovu izjavu:

„Svake godine na Sve svete i Dušni dan okitim grob svoje prve supruge Roze Laborfalvy, viencem na čijim je vrpcima ovaj napis: „Rozi Laborfalvy, supruzi Mavre Jokai-a“. Prve godine su zločinačke ruke vrpce moga vienca razkidale. Bio tko mu drago taj zlobnik, koji je oskvrnuo ovaj grob i mene povriedio u mojem najčišćem pietetu — ja ga udaram najtežom kletvom. No ja činim takodjer odgovornim ravnateljstvo groblja i čuvare grobova što se je ova nečuvena sablazan mogla dogoditi.“

Naknadno so je ustanovilo da je razkidala vrpce na viencu gospodja Roza Feszty rodj. Jokai, kći Mavre Jokai-a koja je takodjer položila vienac na grob svoje matere. Kad je o tom obaviešten Jokai, prijevio je tu stvar redarstvu i zamolio ga, da gospodju Rozu Feszty što strože kazni radi oskvrnuća groba. Tim povodom je proti rečenoj gospodji poveden redarstveni postupak.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR“

Opatija - Volosko.

Priredjuje uz blagohotno sudjelovanje gosp. G. Broža dne 16. studenoga 1901. u prostorijama „Zore“ u Opatiji svečanu proslavu četiristogodišnjice umjetnog hrvatskog pjesničtva i njegovog osnivača **Marka Marulića** sa sliedećim razporedom:

1. **Erich**: „Sarafan“. Igra glazba.
2. **A. Gervais**: „Spominjanje.“ Pjeva zbor.

O Marku Maruliću

Čita g. V. Car-Emin.

4. **Vrades**: „La Paloma“. Igra glasba.
5. **Iv. pl. Zajc**: „Curičica mala.“ Pjeva zbor.
6. **Sarasate**: Fantazija iz opere „Faust“ Izvadja na guslama g. G. Brož.
7. **Iv. pl. Zajc**: „Jurišićeva poputnica.“ Pjeva zbor.
8. **Parma**: Intermezzo iz opere „Ksenija“. Igra glazba.
9. **A. Hajdrih**: „Mladini“. Pjeva zbor.
10. **Novak**: „Potpouri českih narodnih pjesama“. Igra glasba.

Noćna straža na raportu lakrdija u jednom činu, a zatim „Ples“.

Početak u 8 sati na večer. Ulaznina za gospodu 2 krune, za gospodje i gospodjice 1 kruna.

NB. Ako nije ki od naših slučajno dobio poziva, neka svejedno pride na zabavu, bit će vavek dobro došao!

Odbor.

Dražestna pošiljateljica drage mi razglednice iz L. podpisane sa „A“ umoljava se uljudno, da odkrije onaj tajinstveni „A“ — sa imenom, budući slutim .....! —S—

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

Drugo izdanje.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po rediu za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 47. Volosko-Opatija u četvrtak 21. studenoga 1901. God. II.

Naša slava va Lovrane.

Kako smo zadnji put javili va našem „Narodnem liste“ na 14. ovega meseca su si naši Lovranci osvetlali pošteno svoje lice.

Oni su naime na taj dan izabrali 4 fiduciara, ki te glasovat za one deputate, keh im bude predložila naša stranka.

To je prvi put da se je va Lovrane dobilo, odkad se je to mesto odelilo od Mošćenic.

Početak je učinjen.

Dužnost je našeh rodoljubi i prvaki, ki su tamo, da se od sada još više napreduje. — Kako je prišlo do tega da va jednem Lovrane vlada stranka ka pomaže one Talijane, ki hlepe samo za Italijom. i ki su otvoreni neprijatelji našega cesarstva? To je sve delo jednega čoveka, ki je va Lovran prišal pred jedno 30 let se more reć bos i nag, a danas je jedan od prveh bogataši. Odkuda mu toliki beči? Od junti ka ga je plaćala i ka ga i danas još plaća za njegovo izdajničko delo, zač kako god i Krstić tako je i on krvi slovenske.

Ali ča je najsramotneje za Lovran je to, da se jedan del njegoveh ljudi dal pod kuratelu tega kranjskega izdajice.

To je svakako najcrniji punat lovranske istorije, i ta crni punat će sramotit naše mesto, dokle god se naši ljudi ne stave na nogi, i dokle god ne hite od sebe ća sramotu ku njim je ta plaćeni Kranjac obesil na vrat.

Nego hvala dobremu Bogu i va tem poglede se je već počelo obraćat na bolje.

Lani ovu dobu propali smo va četrtoj kurije za 1 glas. Zadnji četrtak smo va toj istoj kurije dobili za 4 glasi. —

To je napredak a i dobar je to početak s kim se otvara novo vreme, ko će našim Lovrancem pernest za sobom čast i sreću.

Zaludna je sva muka paklenskih prodanac mi ne ćemo da budemo Talijani i prvo ćemo se dat razrezat sve na mali kusići nego pustit, da ovemi zemljami zagospodari Vittorio Emanuele, kralj talijanski.

Mi imamo našega dobrega Cesara pod njegovu svetlu i slavnu banderu stavimo se svi, i vojujmo proti tudjinskomu vragu, ki bi otel zatrt nas i našu Austriju.

Lovranci su četrtak na 14. o. m. pokazali, da nete znat za Talijana. — Lepo su i častno učinili. Čast njim i slava!

Ča je novega po svete?

Austro-Ugarska. Još nisu dobro ni prestali glasovi o austrijskoj parlamentarnoj krizi, već se je austrijska vlada opet krivnjom njenih miljenika Italijana, dokopala novog pitanja, koje bi moglo postati važno i za parlamenat. Na demonstraciju peščice italijanskih sveučilištnih djaka u Inomostu (Insbrucku), kojim su se pridružili talijanski djaci iz Graca i Beča (s kupa s „renjikoli“ koji prodavaju u Beču kapulu, kostanj (marune) mandule i bonbone op. sl.) i na gromopucateljnu interpelaciju zast. Malfatti-a, prestrašila se je vlada talijanskih praznih pušaka, ter obećala kroz usta svog ministra Hartela, da će za pol tisuća talij. kapulara ustrojiti talijansko sveučilište u Trstu koje bi postalo leglom iredentizma za našu nespašenu braću u Primorju.

Proti toj dječjoj talij. demonstraciji, kojoj se i sami pošteni Niemci u sebi smiju, inšenirali su dne 8. o. m. naši sveučilištni djaci u Beču veličanstvenu demonstraciju, kod koje je prisustvovalo preko 800 naših sveučilištara, a kojim se pridružilo oko 200 sjevernih Slavena: Malorusa, Čeha i Poljaka.

Uz veliko oduševljenje pročitan je u sveučilištnoj sali memorandum za jugoslavensko sveučilište u Ljubljani i izdan je protest proti talijanskim djakom, koji zahtievajuć talij. univerzu u Trstu, nazivlju primorske pokrajine Talijanskimi. (Ste čuli mačići á? altroke Slovinci! op. sl.)

Sad je dakle red, da svi naši zastupnici sve korporacije i občine podupru taj muževni glas naših visoko školaca, pak da energično zatraže kod bečke vlade ustrojenje sveučilišta u našoj bieloj Ljubljani i tim dokažu vladi, da u naših pokrajinah ne živi samo 310.580 štanjarola i koncapinjata, već skoro tri puta toliko t. j. 849.587 caru i državi vjernih Slavinaca.

Parlamenat u Beču inače životari, jer su Česi na usta svog zastupnika Dra. Herolda izjavili, da ne kane primiti razprave proračuna al da s vladom kane obračunati kod razprave o austro-ugarskoj nagodi. — Znamenit je bio govor našeg zastupnika Biankini-a, u kojem je oštro žigosao talijanske iredentistične težnje u Primorju u obće, a napose u Dalmaciji, svaljujuć pri tom svu krivnju na vladu, koja nas predaje na milost i nemilost junakom Vilagoša (Magjarom) i Kustoce i Visa (Talijanom).

Dne 4. t. m. sastali su se kolovodje talijanske stranke iz Istre u Trstu, na čelu sa zast. Bennati-om, koji je prigodom zadnjih izbora za carevinsko vieće kazao, da mora bit izabran za Beč živ ili mrtav, pomoću poznatog Bartolijeva načela: „osar tutto“, koji se nije strašio reći javno u istarskom saboru, da za Talijani iz Istre stoji 40 milijuna Talijana iz Italije, a koji je sa drugovi brzojavno pozdravio svoga kralja u Rimu! (To su ti naši slavinski deputati, za ke su glasovali neki naši plaćeni Rukavčani Veprinčani i Lovranci, a ke nam vavek preporuča naš poznati plaćenik Dr. Salo, ki je šal za dojduće votacijone po beči i ištrucijoni va Trst k Škampiteliću, ki je takodjer prisustvoval toj znamenitoj šedute od 4. t. m. va koj se zaključilo, da nema nijedan Slavenski deputat biti izabran za istarsku dietu.

Francezka. Francezko - turski konflikt je posvema poravnan, jer je Turska bojeć se moćne francuzke flote, koja je ovih dana bila zaposjednula Mitilene, popustila na cieloj liniji i zadovoljila francezkim zahtjevom. (Tako se postupa, a ne kako naši diplomati u poznatom pitanju sv. Jeronimskog zavoda u Rimu. op. sl.)

Englezka. Zaslugom dičnog našeg zastupnika Spinčića, koji ne propusti ni jedne zgode a da ne pomogne našim brižnim ljudem, nagodila se englezka vlada s austrijskom vladom tako, te će englezka vlada dati austrijskim podanikom, koji su bili lanjske godine potjerani iz Afrike od divljih Engleza, liepu odštetu od 15 hiljada lira šterlinga. (Tako radi naš dični zastupnik Spinčić brez buke i vike, a ne kako talijanski zastupnici Benati, Bartoli, Rizzi i dr. op. sl.)

Transval. Baš sada, kad se je opet počelo pisati o sklopljenju mira izmedju Engleza i Bura, priobćio je englezki ministar financija Húks-Beach liepih podataka o dosadašnjih englezkih ratnih troškovih. Ti troškovi iznašaju od početka rata do 31.

PODLISTAK.

Voloske paćuharije.

Četrtak na 7. ovega meseca, imeli su Voloski Kalabrezi velu feštu. Ta dan je najme prišal na Volosko „Grego“. Figureve sua Maestà „Grego“ na Voloskem! Svi naši domaći i privandrani Kalabrezi su skakali od veselja da njim je Bog podelil sreću da vide „Gregota“.

Jutro okol desete uri prišal je „Grego“ con aria trionfante va kumpanije Sala na Volosko. Škoda da ni na Voloskem talijanska podeštarija, zač da je na jeno rečene pasani četertak bila na Voloskem talijanska podeštarija, bi bili hitali maškulji kako na kraljevu. Ma ke maškulji! Kanuni, kanuni bi hitali na veselje da je S. M. „Grego“ prišal na Volosko. I znate oni kanuni od velega kalibra, pravi „Long Tom“, kakovi ima „Grego“ najradje. Nego ako mu nisu hitali maškulji ni kanuni su mu benj zvonili zvonci . . .

Prvu vižitu je S. M. „Grego“ storil Unkvartinu ki je još bil va svojoj kamare „in disabiliè“. Kad su mu „Grego“ i Salo pokucali na vrata Unkvartin ih je malo odprl a kad je na vrateh opazil „Gregota“ valje je zatropil vrata, zakračunal ih i navukal je na se četiri pari brageš i stavil je mužarijalu da mu ne bi „Grego“ naškodil. Kad se je bil Unkvartin tako sigural odprl je vrata i pital je „Gregota“: Ke nova? Na to mu je „Grego“ počel povedat svoje intrigi i zaklinjal ga je da opravi puli gospe Prokuri va Rovinje, da ne bude moral poć fažol jist zač da joj, joj, joj vavek ta fažol, slana riba i palenta to ni niš dobro! Unkvartin je „Gregotu“ obećal i Romu i Tomu. Se sa, se sa rekal mu je, jednega takovega prijatelja socija i kolegu moramo defendit i oslobodit od najveće intrigi. Ćemo va Rovinje mazat pak će sve dobro bit!

Od Unkvartina šli su Grego i Salo k Berke. „Bon jorno sinjora Berka“ pozdravili su ju. Ande in malora, odgovorila njim Berka, mi non son Berka mi son . . . quel che son! „La scusi signora, rekal je na to „Grego“, oni od „Narodnega lista“ vam vavek govore Berka i Berka pak smo misleli da se zovete Berka. Del rešto ja vam se prežentujem kako „Grego“ od kega se je već puno govorilo i pisalo va Mošćenicah i druguda. A ča „Grego“ ste vi? Ja, ja, pak ča vam morda ni pravo? pital ju je "Grego". Je mane je nego kad ste već tu ću vas neč prosit:

Kada je čovjek već jedno deset let oženjen pak još nima dece recite mi, ča mu je storit?

Viš vraga! niš laglje nego to, će reć „Grego“. Kupi se pleni, faši zibelicu pak se čeka dokle dete pride. Dragi vi, ča mi ćate će na to Brka! Ja sam već sve to storila pak to nesrećno „deseto leto“ još neće da pride. Nego pustimo to ča, recite mi vi raje zač vas zovu „Grego?“ Kad je Salo čul da bi tu njigov kumpanj „Grego“ moral davat nekakove informacijoni od svojega „častnega“ življenja rekal je Berke: Skuzajte gospa mi moramo poć pozdravit još neki drugi naši prijatelji na Voloskem. Adio, Bog! Bog! rekla njim je Berka. Od Berki šli su Grego i Salo k Bude. Našli su ju jušto kako je nekakovi „klinci“ prehićevala. Kad su se ona i Salo pozdravili i kad njoj je prežental „Gregota“ rekla je ovemu Buda:

A vi ste on „celebre Grego“ z Istre? Oprostite gospa, ja sam „Grego“ ma nisam iz Istre nego samo bivam va Istre. No, no to je svejedno, odgovorila mu je Buda, samo da v Istre bivate! Znate gospodin „Grego“ dokle sam bila mlaja sam jako rada i gusto v Istru hodila pak Vam poznam svako mesto v Istre. Od kada sam ostarela ne grem već v Istru i ni nijedan z Istre ne pride već k mane. Za to mi je drago da ste vi prišal k mane da malo rinfreškam memoriju dei tempi passati. I še komodi, i še komodi šignori ćemo malo počakulat. Salu ni to škvadralo nego se je sve obaziral ako će s kuda prit kakova butilja. Strašno mu je va grle gorelo. Na to su prišle Manjaoro i Lepa pak ih je Buda prežentala „Gregotu“. Manjaoro je valje počela jadit se: A ča nisi mogla prnest malo pit ai nostri cari amici! Salo se je valje oglasil: Ni trebe ne gospa zač smo malo prvo puli Paćevice slane sardeli jili! Lepa je valje razumela ča će to reć, pak je brže bolje tekla po vino. Salo se dobro naćunćal i razvezal mu se je jezik.

Počel je proklinjat svoju staru, da mu je već posvema pozmarila, da je stara nervoza a najhuje da je, da nima već beči tako da ju od sveh stran pipaju. Manjaoro ga je pogledala onako milo „kon kvel očeto langvido“ pak je sprogovorila: Ja vavek govorim da bite se vi gospodin Salo mogli k nam preselit; mi imamo dosta mesta va kuće a ja sam još vavek . . . . . . za oženit, Vražje niščeto, počela se je Buda na nju jadit, ter niščeto! ča ti ni dosta ča si do sada fabrikala, ča biš nam tela još kakovu fabrikat? Ča ga ne biš mogla mane pustit, ča nisam morda i ja za oženit? Beseda na besedu, borme počele su se Buda i Manjaoro kosmat za vlasi a Grego i Salo su se pobrali ča veseli da su škrokali nekoliko butilj. Nego s tem su upravo ćapali liket pak ndri oni puli Paćevice pit. K večeru su se odputili onako kiseli va Tošinu. Ča je pak tamo bilo to mi ne moremo danas povedet — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Zamarija.

marča t. g. liepu svotu od 3 miljarde 971 425 tisuća franaka, dočim su polag lista „West. Gazette“ ti troškovi još veći, ter iznašaju 4 miljarde 341 milijun 370 tisuć franaka. Uzmemo li sad to, da su se ti troškovi od 31. marča t. g. do danas povećali samo za 1 miljardu ako ne više, a da će do podpunog umirenja trebat još koja miljardica, to je ovo najskuplji rat što ga je ikada vodio koji narod na svietu, bez obzira na tisuće i tisuće nevinih žrtava, koje su pale na bojnom polju uslied pohlepnosti Engleza. (Tako kazni Bog lakomiju englezku kako je kaštigal svojedobno i Talijane va Afrike i kako će kaštigat i naše Talijane ki bi teli storit celi svet talijanski. (Opazka slagara.)

Dopisi.

Iz Lovrana. Va predzadnjoj Matuljskoj krave bil je štampan jedan dopis z Lovrana va kem stoji pisano, da se naš prijatelj g. Iginio pl. Persić protivi da se učini nova cesta, ka bi puli sv. Roka imela pasat po njegovem.

Stvar pak se ima ovako. Kako svaki put kada su votacioni blizu, tako je i ov put prišal va Lovran nekakov inžinjer, da dobije ku žurnadicu i da hiti ljudem malo popela v oče.

On se je stavil merit nekakovu cestu, ka bi imela poć po vanjšćine i ka će bit učinjena kada moj nono z groba vanka pride. Dunke ta inžinjer počel je zabadat piketi va zemlju, kako se to već va takoveh prilikah vavek dela. I tako piketajuć prišal je do sela g. Ijinija i stavil se je zabadat i va to selo piketi, prez da ga je za to ni on ni nijedan od podestarije pital permeš aliti dopust. Gosp. Ijinijo se je na to pustil čut i dal je razumet da njemu ni pravo da mu gre neki mastit po zemlje, a da ga za to ni ni pital dopusta.

Onputa je k njemu prišal podesta in erba Ferdinando i pital ga je oproščenja za to ča se je šlo prez njigovega ordina va njigov poses. O toj stvari g. Ijinijo ni z nijednim drugim govoril, — ako ne s Ferdinandom, pak ipak je to prišlo sve va Matuljsku kravu. Je to lepo od Ferdinanda od prvega rodjaka Ijinija? Gosp. Ijinijo ni protivan da se gradi cesta anci on ju i želi i da ga se je lepo pitalo, on bi bil dal za niš i kus zemlji za tu cestu, onako, kako je dal isto puli sv. Roka zemlju za šternu, ku su de resto talijanski kapurioni tako sazidali, da ne valja ni pipi tabaka. A ne samo zemlju za šternu, nego i on putić okole šterni i on je storen na njigovem i to prez njigovega dopusta, pak za svem tem je miroval, premda bi bil mogal napred poć, da je samo otel. A ako se je protivil da se po njegovem masti, to je storil za to zač se po zakone mora pitat gospodara prvo nego će se poć va njigovo. A da ne bi tega ni bilo va zakone već sama krijanca uči nas, da bi se moralo tako učinit. Zač imanje g. Ijinija nisu neke lesičine nego velo selo od preko tisuće klaftar. Za ono pak ča „krava“ piše, da i prez njegove lehi imaju mesta kade storit cestu, to je jedna lepa skuža za prit cestu opet merit, kada budu novi votacioni. Poznamo mi kalabrežke tiče. —

Va istem dopise ima besed kako „trubilo“, „makako“ i drugeh proti gospodinu Ijiniju.

Mi pitamo ff. Ferdinanda, da nam pove je to lepo i pristojno pustit, da jedno smeće, jedan smrad, hita onakovo blato na jednega člana one častne familije od Persići od keh je član i isti Ferdinando? Je to lepo i pristojno napadat na rodbinu, od ke se je svoje vreme imelo potrebi? Al buon intenditor poche parole. A ako bude još ča šekal, ćemo drugamo obrnut provu. Materijala bimo već našli.

Iz Rieke dne 11. XI. 1901. Velecijenjeni gosp. uredniče! Ako mislite za shodno tiskajte još ovaj odgovor, da ne bi salo pomislél da sam ga se prestrašil.

Ivanu Dr. Krstiću

Ma ke špiritoso? ma tutto špirito de alkohol, niente de scienza, Pišeš, da moj odgovor Tebi upravljen, ni do tvojih poplata ne siže (zaboravio si napisati razparanih) a kad tamo jasno je, da ti je dopro do ruku, do očiju i do glave, dakle opet laž?

Da si siromašan tijelom, to sam već odavna znao, jer si i sam na sudu priznao da ni mudande ni stomanje nisu Tvoje, a da si siromašan duhom t. j. znanjem, to me je uvjerio Tvoj zadnji na me upravljeni odgovor. Che povereto!

Na prvu polovicu moga na Te upravljenog odgovora šutiš ko mumija.

O hrvatskoj zastavi, koju si nekada izvješivao na tvojoj kući, kao i o pismu upravljenom na gosp. Dr. Stangera šutiš ko niema riba. Preko onoga si mukom prešo. Ono najprije oporeci da nije istina, pa ćemo se onda nas dvoje razgovarati o Dalmaciji — ali ni te va gaćah momče ili bolje rekuć va mudandah.

Tvoji sadašnji patrijoti vele: Chi tace conferma to će reć po našu: Ki muči, potvrdjuje. Buduć ti o hrvatskoj zastavi, o pismu na gosp. Dr. Stangera i o nebrojenih dokazih „Narodnoga lista“, gdje ti se crno na bijelu dokazuje, da si nekoč bio vatrenim Hrvatom samo šutiš i mukom šutiš, to se po gornjoj poslovici naše istinite tvrdnje potvrdjuju. Jeli tako? Reci: Šjor ši, pa mirna Bosna; ali čento fjorini onda fuć! — to ti govori Bodulo fić.

Moreš ti koje šta pripovjedat o nekim „Marsinima“ — ali Hrvat si bio, to je faktum; a Tvoje su kavadine ništa drugo no halucinacije usljed prevelikog uživanja alkohola.

Kaži mi dakle zašto nisi i na prvu polovicu moga odgovora, koga sam na te upravio, a ma baš ništa odgovorio. Era un parto dificile per un dottore in legge!

U početku tvoga odgovora hvastaš se, da ćeš me do nogu potući, che ridicolo con e senza salo. Zbilja, kad te čovjek vidi sa očalima na nosu, reko bi:

Rešpekt, ovomu se pozna po očali,
Da mu u glavi soli ne fali,

a kad tamo, che disilusione, sama slama i mlaćena slama, tako izgleda tvoj odgovor.

Si licet exemplis in parvo, grandibus

Il Turato
Ha dimostrato
Che šjor Krstić
Fu Croato
Ma per beci
S'ha cambiato,
Diventando
Renegato!

Trebaš li još imam u zalihi dosti sapuna da te isperem. Bog i Hrvati!

Turato-Bodul.

Iz Omišlja. Još leta 1899. kupili su nekoji Rečani sa na čelu njim Drom. Givovichem lov u našoj občini. Rečka gospoda pak nisu do sada skoro niš lovili nego su pustili da se je nakotilo strašno puno zeci, koji siromašnimu Omišaljskomu kmetu po poljah silnu škodu delaju.

Sve tužbe koje je omišaljska občina do sada radi te škode učinila na političku oblast, nisu niš koristile. Molilo se je i prosilo Rečku gospodu da zece poubijaju nego sve to zaludo. Čini se kako da oblast, kako da rečka gospoda baš žele da naš siromašni kmet propade. Se zna, gospoda ne poznaju glada ne poznaju mižerije ali siromašni kmet koji živi od onoga ča mu polje rodi, ćuti težko svaku i najmanju škodu koju mu se na poljih učini. Preporučamo za to oblasti. preporučamo riečkoj gospodi, da omišaljskega kmeta izbave od škode i napasti jerbo bi se moglo dogoditi, da pride do kakove kumedije koja bi bila najmanje po volji gospodi i oblasti.

Iz Klane na večer sv. Martina 1901. Sastali se u kući imenjaka sv. Martina: Martina Šuštar, obć. viježnika, da po onu staru kastavsku odbijemo čep. U istinu jesmo lepo proslavili imendan Martinov; bila je lepa kita upravo veselog društva u njegovoj kući, ali koliko pili i koliko napiti bili — jer vino ni voda — ni se pozabilo na družbu sv. Cirila i Metoda.

Lijepa je ta, jer dva mladića, koja su protiva Društvu, a ta mladića ukupno broje 142 godine, stavili su predlog da se šta sabere za plemenitu Družbu. Kakovo veselje zavladalo med nami! Odmah se stavilo jedan cigar od 10 h na licitaciju ili kako se reče na dražbu i znate koliko je hitil ta cigar? Okolo 12 k, a mi šaljemo 14 k veseljem, što je cigar kupio stari fant, koji je najviše proti družbi „Sv. C. i M.“

Sinjoj kukavici Omišaljskom dopisniku „Tete Jambrožije“:

Nazivljem Te sinjom kukavicom, jer se bojiš Tvoj dopis potpisati; kud ćeš dakle većeg makaka od Tebe; ta sâm Tvoj meštar „Salo“ piše u vašoj škovaceri lako je iz busije navaljivati.

U ostalom ovo ti poručujem u kratko:

I.

Osalska trubesa ne gredu v nebesa.

II.

Sjajni mjesec niš ne haje
Što na njega pseto laje!

Turato Niko
ljekarnik.

Istarska vila sa Učke gore.

Tužno plače vila na planini
S golog stienja Učki na vrhuncu,
Tužno plaće i dozivlje tužno
Širom Istre raztrkanu djecu:
Djeco moja sokolovi moji
Kud vas koji na noge se brže.
Eto vidim sa zapadne strane
Tmaste vam se oblačine dižu,
Crne, mrke ko u gori vuče.
Migljaj munja plahovito reže
Nebnog svoda omodrijelu koru,
Striele riču kô u gori zviere
Ljuto zviere za olujne noći,
A raz' zemlje potloušnog grmlja
Granje spliće vijavica ljuta.
Biće kiše lomljave i vjetra
Nepogode u očaju klete,
I na izbor po plandištu suza.
Biće krvi razlupanih glava
U jauku ojadjelih majka
Biće svega dobra biti neće.
Jere djeco sokolovi moji
Na vrleti salomljenih krila,
Nisu ono oblačine tmaste
Munje plahe striele brzokrile.
Nit je ono vijavica ljuta
Što raz' zemlje golo granje spliće,
Već su ono prekomorske čete
Crne čete Abruckih fakina
Predvodjene doma izdajicam
Djecom mojom prokleta im duša.
Barjaktar im Krstiću Ivane
Efialte s dalmatinske strane
Pobočnici roda odpadnici,
Liburnije naša sreće huda
A grobari doma gospodari
Izmet kleti Judinog kolina,
— Aoh djeco, aoh sinci moji
Na noge se dok vam hora jedra
Na noge se dok vam njiše njedra
Srce živo od pamćenja prvo,
Na noge se dok vam noga čila,
Oko budno a mišice snažne,
Vjera sveta za krst nepobitna!
. . . . . Eto čuste! . . onkraj sinjeg mora
„Hura!“ ori zemljom Apenina
Urnebesno i zaglušno hura,
Kao da se pako djavlom ženi.
U pomami na noge se skače
Krvna braća šaki dotepuha
Što nad Istrom vedri i oblači,
Striele sipljuć vrh slavenskih glava.
U pomami na noge se skaču
Vješte bjehu, — uspomeno sveta
Baratiera i Adue slavne
Sve što gmiže zemljom anarhista,
Da nas s Istre potjera u more
Kao žabu za sunčanih dana,
Il u goru kao složno selo
U potjeru za gorskijem vukom
— Al će njima loša sreća biti
Kad se moja porazvale djeca
Kao gora plećata i kršna,
Kao zviere u pogiblji ljuta,
Kao tane brza nedohitna
Šuma jaka za četiri pleća
Il za trijest arlekinskih njuška.

— — — — — — — — —

— — — — — — — — —

Efialte izdajico kleta
Proklet bio kud ti noga stupa
Proklet bio dok ti srce bije
Proklet bio svagdje i u s…
Proklet, proklet i u grobu tvome
Duša ti se pred Svevišnjim tresla
Kô pred vihrom lišće trepetljike
Il na vodi šiba jasenova.
Kosti ti se i u grobu klale
I zavadji ne bilo im kraja
Nad grobom ti šarni vienac spleli
Škarpioni, guje zmije ljute
Siktaj njini opominjo svakog
Kom na putu trudna noga stane,
Odmor tražeć u debelu hladu
Da tu leži doma izdajica
Izmet kleti, sinja kukavica,
Dušman roda, kom je krvnik bio
Efialte izrod Krstić Ivo.

— — — — — — — — —

— — — — — — — — —

Pusti suzu Dalmacijo slavna
Pusti suzu nek ti lice kvasi
Pusti tugu nek ti srce zible
I lelekni nad sudbinom kletom,
Sudbom kletom što u krilu tvome
Odnjihala majka izdajnika
— Jadna majka pokojna joj duša,
Koj za srebro naród svoj izdaje
Kao Juda dobrog meštra svoga,
Kao gavran vjerno roblje svoje,
Il ko vihar brodicu na moru,
Gladnom moru vjeri i nevjeri.
A vi djeco širom Istre bjedne
Prenite se iz mrtvila kletog
Skačite se na noge junačke
I prostrite snom obrasle oči!
Nek zabuči Adrijansko more
Nek se tresu apeninske gore
Nek se tuga u veselju gasi
Slava diže, kleto robstvo ruši
Na noge se uzdanico mila
Nebo će ti dobru sreću dati
A u borbi pomoćnicu ruku
Pružit će ti i Bog i Hrvati!

Spjevao: *Dubo Razkrižar.*

Naše čitatelje i prijatelje ki čitaju i dobivaju „Narodni List“ prosimo, da nam čim prije pošalju dužnu nam predplatu da moremo poplatit naše račune. Neka svaki pomisli da mi ne dobivamo od nikuda nikakove podpore, nego da moramo računat samo na ono, što nam ljudi za list plate. Potrebito je dakle da nam svi pošalju odmah predplatu.

Uprava.

Domaće viesti.

Italienisches Banditenthum. Die Italiener Istriens bezahlen aus dem Landesfonde den Krstić und sein kroatisch geschriebenes Revolverblatt, damit er die slavische Bevölkerung Istriens aufhetzt und die ehrenhaften Anhänger der kroatischen Partei in Istrien in ihrer Ehre, in ihrem Ansehen und in ihrem Erwerbe schädigt. So und nur so erklärt man sich, dass Salo in seinem Schundblatte fortfährt den Dr. Janežić in seiner Ehre anzugreifen. Salo und seine Herren sind voll Neid, dass Dr. Janežić als Advokat den besten Ruf geniesst und da möchten sie ihm halt Schaden zufügen. Deswegen tischt Salo die schon abgedroschene Wechselaffaire wieder auf. Wir bemerken dazu nur dieses: Wenn in dem Vorgehen des Dr. Janežić nur der Schatten einer strafbaren Handlung vorhanden gewesen wäre, so hätte sicherlich die k. k. Staatsanwaltschaft nicht innerhalb dreier Tage jedes Verfahren gegen ihn eingestellt, sondern sie hätte ihn sofort einsperren lassen. Jeder Anhänger unserer Partei, der nur einmal durch Unglück in die Gewalt der k. k. Staatsanwaltschaft in Triest geräth, der kommt schlecht zugerichtet davon. Trotzdem also die k. k. Staatsanwaltschaft nach wohl gegrübelter Sachlage keinen Grund fand um vorzugehen, wirft ein

Dr. Krstić, der schon einigemale wegen Betrug abgeurtheilt wurde über Auftrag seiner Herren in Volosca und Parenzo dem Dr. Janežić ein Verbrechen vor, und fordert ihn prahlerisch auf, gegen ihn wegen Verläumdung vorzugehen, da sonst er und jeder gerecht denkende Mensch ihn für einen Betrüger halten werde. — Habt ihn gehört? Krstić wird jemanden für einen Betrüger halten? Lächerlich! Als ob wir ihn nicht bis zum Grunde seiner Seele kennen würden! Und warum ist er so frech? Warum kann er einen ehrlichen Menschen so besudeln?

Übrigens was Krstić und die übrigen „ebenso ehrlichen und ebenso gerecht denkenden Menschen" vom Dr. Janežić denken, das kümmert diesen verflucht wenig. Jedermann, der mit Dr. Janežić bisher zu thun gehabt hat, hat sich auch überzeugt, dass er mit einem vollständigen und charaktevollen Ehrenmanne zu thun hat. So ein Mann braucht nicht, das wir ihn vertheidigen. Krstić aber möge nur seinen Landsmann anschauen, der nicht einmal den Muth hat einem ehrlichen Menschen ins Auge zu blicken sondern wie ein Räuber seinen Blick immer auf den Boden geheftet hat.

Nun kommen wir auf den in der letzen Nummer der Salo-Zeitung abgedruckten Schund „Die Wahrheit für alles". Das ist der Höhepunkt der Frechheit. Krstić wird von den Italienern bezahlt nun Lügen zu schreiben und er betitelt noch seine Artikel: die Wahrheit über Alles. Wir wiederholen es: wenn Krstić nur einmal die Wahrheit schreiben würde, so würde er sofort die ihm von den Italienern gezahlten 100 fl. monatlich verlieren. Nun sehen wir uns diese Wahrheit an! Krstić wirft der kroatischen Partei vor: Reaction auf der ganzen Sinne (?), Servilismus und Untergrabung des dem zwanzigsten Jahrhunderte seine Grössse verleihenden Fortschrittes ohne jedoch einen einzigen Grund anzuführen, welcher diese Anschuldigung als begründet erscheinen liesse. Das ist zwar sehr bequem aber nicht ehrlich. Nun können wir alle diese Anschuldigungen auf die italienische Partei in Istrien schieben.

Die Italiener Istriens wiedersetzen sich auf das hartnäckigste der Errichtung oder Erweiterung jeder Volksschule für die Landbevölkerung in Istrien, so dass in Istrien 17.000 schulpflichtige Kinder ohne Schulunterricht sind. Poljane, Lovrana, Gimino, Boljunac u. s. w. können bezeugen. Ist das keine Reaction auf der ganzen Linie? Die Italiener Istriens nennen die Landbevölkerung „schiavi"—Sklaven. Ist das kein Servilismus und keine Untergrabung des Fortschrittes? Wohlan, Salo, im Costüm eines stillen Beobachters, widerlege das ob du den Muth dazu hast! Du wirst es nicht thun wie es nicht bisher gethan hast obwohl wir schon oft dies angeführt haben. Und doch besitzt Salo die Frechheit zu behaupten, dass wir von ihm in die Enge getrieben werden. Das wäre nicht schlecht. Jede seine Anschuldigung, jede seine Verläumdung haben wir bisher Punkt für Punkt wiederlegt und entkräftet, und nun tröstet er sich, dass er uns in die Enge getrieben hat. Wann, wodurch auf welche Weise? Oh, Salo, Salo schlecht parirst du unsere Schläge. Salo hält thatsächlich seine Leser für die dümmsten Känze der Welt. So schreibt er zum Beispiel in der 36. 37, 38. Zeile der zweiten Spalte seines oberwähnten Artikels wörtlich: dass wir nicht mit einem Worte auf die schweren und wohlbegründeten Anklagen seines Artikels antworten und nur zehn Zeilen weiter schreibt er dass wir seine Anschuldigungen zu entkräften trachten. Wenn das nicht seine Leser foppen heisst dann wissen wir nicht was Fopperei heisst. Krstić muss wirklich ein schönes Lesepublicum haben.

Salo wendet sich mit aller Wuth gegen die Angestellten der Gemeinde Volosca. Nun was hat er gegen sie vorgebracht? Nichts als leere Phrasen! Wenn er nun die geringste unehrliche Handlung von irgend einem Angestellten der Gemeinde vorzubringen hätte, so hätte er sie schon lange an die grosse Glocke gehängt. Was er vom Gemeindearzt vorgebracht hat, das ist ganz erlogen, wie jedermann in Volosca es bezeugen kann. Man möge sich an einen unparteiischen Mann wenden, um sich zu überzeugen, dass Krstić lügt. Was wir von den Absichten der italienischen Matadoren bezüglich der Belastung der Gemeinde mit einer Schuld von 2 Millionen Gulden und mit Gemeindezuschlägen von 100%, das entspricht der Wahrheit und wir sind bereit es nachzuweisen. Salo versucht diese unsere Wahrheit durch leere Ausflüchte zu vertuschen. So behauptet er, dass die Gemeinde Volosca-Abbazia ein Darlehen von 2 Millionen Gulden nicht erlangen könnte, weil sie Realitäten im Werte von höchstens 100.000 fl. besitzt. Unsinn! Die bisherigen Schulden der Gemeinde sind ja gar nicht durch Hypotheken auf den Gemeinde-Realbesitz sichergestellt, sondern auf die übrigen Einkünfte der Gemeinde, und wäre daher ganz gut möglich, dass die Gemeinde auf die Einkünfte aus den Gemeindeumlagen ein grösseres Darlehen erlangt. Man sieht, Salo hält seine Leser für äusserst einfältig

Wir haben letzthin geschrieben, dass im Falle unsere Gemeinde in die Hände der Italiener fallen sollte, unsere Gemeindecasse ewig leer sein würde wie dies in den meisten italienischen Städtchen Istriens der Fall ist. Nun, anstatt das zu wiederlegen, führt Krstić an, was angeblich vor 9 Jahren die kroatische Partei der Gemeinde Veprinaz verschuldet hat. Nun, was er da anführt, ist ganz erlogen. Bei der Übergabe der Gemeinde Veprinaz seitens des kroat. Bürgermeisters, der auf seine Stelle resigniert hatte, war der k. k. Bezirkshauptmann Fabiani anwesend. Er hat alle Bücher genau geprüft, die Casse controlliert und keine neuen Schulden vorgefunden. Also weder gegen die kroatische Verwaltung in Veprinac noch gegen jene in Volosca kann Salo nicht das geringste vorbringen. Mit ruhigem Gewissen können wir behaupten, dass die Gemeinde Volosca - Abbazia bei weitem besser verwaltet wird als irgend eine italienische Gemeinde in Istrien. Wir fordern hiemit jedermann auf, nur die geringste Uncorrectheit der Gemeindeverwaltung Volosca-Abbazia anzuführen.

Das Ärgste was Krstić gegen uns anführen kann, das ist, dass einige von uns Schulden haben. Jedoch wenn einige von uns Schulden gemacht haben, so thaten sie es aus einem triftigen Grunde. Der eine um seine Studien zu vollenden, der andere um ein Haus für Speculationszwecke zu kaufen. Krstić aber hat bisher das Vermögen seines Vaters, jenes seiner Mutter, seiner gesetzmässigen Gattin und seiner gegenwärtigen Erhälterin verjubelt. Jetzt lebt er auf Kosten der Provinz.

Krstić möge bei sich selbst und bei seinen Parteigenossen Umschau pflegen.

Seine politischen Anhänger haben beim Baue des Vereinshauses (Casino di lettura — Leseverein) in Abbazia den besten Beweis von ihrer Verwaltungsbegabung geliefert. Bei diesem Vereinshause sind von den Genossenschaftern circa 50.000 fl. eingezahlt worden. Über 60.000 fl. wurden an Schulden auf das Vereinshaus intabuliert und überdies blieben 20.000 fl. unbegliechen. Bei der Feilbietung wurden 70.000 fl. erzielt, so dass die Gesellschafter das eingezahlte Geld total verloren haben, und obendrein noch soviel zahlen mussten und einen guten Theil werden noch zahlen müssen. Die Leitung des Baues, die Verwaltung und Anschaffung des Geldes hatten doch die italienischen Matadoren in den Händen! Ja natürlich, für eine Reise nach Laibach hat einer dieser italienischen Matadoren rund tausend Gulden eingesteckt. Dieser und noch manch Anderer hat gewiss keinen Schaden beim Vereinshause gehabt. So wie das zugrunde gegangene Vereinshaus in Abbazia, so würden die Italiener auch unsere Gemeinde Volosca-Abbazia verwalten, bis sie dieselbe zugrunde richten würden. Darum sei jeder auf der Hut und lasse sich keiner von den irredentistischen, antiösterreichischen Katzelmachern bethören, dass er es nicht später bereut. **Wir Einheimische werden jedermann, der bei den nächsten Gemeindewahlen gegen uns und mit unseren Feinden und mit den Feinden unserer Gemeinde halten wird, für unseren Feind halten und darnach unsere Handlungsweise ihm gegenüber richten.**

Talijanski proglas za saborske izbore. Talijansko političko društvo od kega je plaćen Krstić, da po našeh krajeh muti naše ljude izdalo je ovi dni proglas na izbornike Ta proglas bil je šekvestran od strani cesarske oblasti, zač je va njem bilo takoveh stvari ke su proti našemu governu. I takovu stranku, ka dela proti guvernu podupiraju neki naši ljudi. Lepi ljudi!

„Tagblatt" se zove nemški foj, ki se v Reke štampuje za Opatiju. Va tem foje, va broje od petka ima viest s naslovom: „Ein croatisches Culturfest", va kem jako lepo i simpatično piše o našoj zabavi, ka je bila sobotu va „Zore" — iznaša program i svrhu zabave. Na toj je zabavi bilo i više gospode Nemac, ki su se lepo s nami zabavljali. Po tom se vidi da svi oni Krstićevi napadaji, s kemi bi nas on otel omrazit pred Nemci ne valjaju ni — pišljivega boba. —

Trgovcem vina izvan Istre preporučamo najtoplije da kupuju vina od naših istarskeh kmeti osobito va Tinjanšćini. Tamo je puli kmeti jako puno i dobrega vina po nizkoj ceni samo trebe obratit se ravno na kmeta. Kranjski trgovci z vinom kupuju puno vina v Istre. I njim preporučujemo, da kad dodju kupovat vino v Istru, da se ne obrate na talijanske prekupovce nego ravno na kmete. Prekupovci osobito talijanski mešaju vino pak se kod njih ne more kupit dobre kapljice. Ako koji trgovac hode imat pobliže informacije neka se obrati na obćinska glavarstva Pazin, Tinjan, Buzet koja će mu za siguro dat sve potrebite podatke.

Ki je ta hrvatski kralj? Krstić piše va zadnjoj Smrdejuhe, da bi hrvatski deputati oteli, da Istra spade pod *hrvatskega kralja*. Kada sam ja to pročital, va mane ni ni kapa krvi ustalo. Ča Hrvati da bi oteli da Istra spade pod tudjega kralja? Aj ne ćete, rekal sam ja, i već sam bil pripravan zavapit živio Krstić! Mi ćemo se tebe držat — ne boj se. Nego za kuriožitat sam šal malo do preko mosta — va Hrvatsku. I pital sam jednega: kako vam se zove vaš hrvatski kralj? Fran Josip I. odgovoril mi je ta taneki. Pitam drugega, trećega, četvrtega — od sveh isti odgovor. Svi su mi rekli, da se njihov hrvatski kralj zove — Fran Josip I. Dunke po tom je njihov kralj on isti, ki je i naš, naime naš premilostivi Cesar Fran Josip I. Komać se je malo duh va me vrnul. I prišal sam do ove misli:

Kada bi recimo po zakone, ale po volje governa, ale po volje puka Istra i spala pod Hrvatsku ona ne bi ni za jedan hip promenila svojega starega i dobrega gospodara. Drugačeje bi pak bilo, kad bi se spunile želje oneh, ki Krstića plaćaju. Onputa ne bi va Istre vladal Fran Josip I. nego — Vitorio Manovele. Capio?!

Slovinci! Slovinci! Krstić ne zna ča brblje. On je već zgubil bušulu. Un povero diavolo. Ove kumedije ke mu se događaju kamogod gre smutile su ga. Ma poslušajte ovo. On piše da Slovinci nisu Čehi, Rusi, Poljaki, Hrvati — nego samo ljudi — jednega plemena, kemu spadaju istarski Sloveni. Tako da je pisal Kačić. On da je Dalmatince i Istrane zval — Slovinci. — Dobro je. Neka bude tako. Mi samo pitamo Krstića ovo: Kako je to, da je on, Krstić sam sebe zval va svojoj „tete" od leta 1896 *„Dalmatinski Hrvat?"* — Zač se ni onputa zval dalmatinski Slovinac? Sigurno je i do onputa bil nekoliko puta pročital našega Kačića. Ćete videt kako će na ovo mučat kako riba.

Još smo nazad s kartami. To sam našal s debelimi slovi štampano va zadnjoj „tete". To je napisal Krstić. Dakle i on priznaje, da su njegovi ljudi vulgo mački, nazad s kartami. Znali smo mi to i prez njega.

Nino Rožin i — pisoari. Va zadnjoj „tete" se Nino jadi da ni na Voloskem jedno par pisoari. Mi pitamo pak, da i bi bili na Voloskem ti pisoari bi li Nino Rožin imel svagda lazno nać ih?? Dubitamo!

Posujilnica na Voloskem i Salo. Va zadnjem broje „tete Jambrožije" piše Salo proti Posujilnice na Voloskem svako zlo. Jadi se, da ni Posujilnica dala nekemu I. T. puli Skrbić posudu od 500 k, a ne pita zač ni to dala.

Posujilnica dava beći samo na čistu i seguru intavulaciju ale pak na jako dobru garanciju. Budući ta Krstićev I. T. ni mogal dat sigurnu intavulaciju ni dobru garanciju ni mu Posujilnica mogla dat ča je pital Krstić bi pobošrića htel da Posujilnica i njemu na par Ambrozinkineh mudandi posudi 500 krun.

Ča piše od nekega A. D. je sama laž. Ta A. D. je jedan mačkina numero uno, ki je jur pred našemi ljudi pljuval i rugal njim se „gić, gić". Ta čovek, kako doznajemo, ni nikada plaćal redovito interesi a va obligacijone je rečeno, da ako ne bude plaćal redovito interesi ima Posujilnica pravo, da pita valje kavidal nazada. Sada pitam ja svakega čoveka ki ima samo zrno poštenja je imela Posujilnica pravo ale ne da od tega mačkine ki ni nikada redovito plaćal interesi pita nazada kavidal? — Reci Salo sram te bilo bi talijanska banka va Parence drugačije delala? Ča ni Poreč tvojimu pajdašu Vicku Pilepiću stavljal na inkant premoženje zaradi duga na porečkoj banke? Zač ne pišeš Salo proti Parenzu a? Za to ne pišeš zač ne smeš. Jadi se ti koliko češ na Posujilnicu na Voloskem i na Dra. Janežića, vendar naša Posujilnica lepo napreduje i ovo leto već do danas ima preko 1 milijun i 30 tisuć krun prometa. Čika, čika Kalabrija!

Krstić zbada nam drugem dugi. Krstić zbada nekem od naših ljudi da imaju dugi. Dobro je neka imaju ali pita se zač su ti ljudi dug storili? Neki su ga storili da moru škole finit, drugi da moru kuću kupit itd. Nego kakovu pravicu ima baš Krstić da to drugem zabada. On ki je pofrajal imanje od svojga oca, od svoje materi, od svoje zakonite ženi i od stare Ambrozinke ka je poradi njega va 4 leta učinila — deset tisuć duga. Sramotno je da čovek ki bi papine moći pofrustal drugem dugi zbada. Nego ča blago bleje spada mej blago a ne mej — ljude. —

Na noge braćo! Salo je postalo fiapo. Od same dešperije zgubil je Krstić i glavu i volju. Istina, on još riga i pljuva va svojoj Smrdejuhe, ale to riganje i to pljuvanje ni već onako grozomorno, kako je to bilo prvo. Pred očijami nam je „Smrdejuha" od zadnje soboti. Tu nam je članak, ki ima naslov: „Na noge braćo!" Tu se već vidi kako je već Krstić prez koraja. Tu on brblje da Hrvati ne gledaju ako ne kako bi Istru prikazali de je hrvatska pokrajina, i da ni jedan pravi Istran ne sme glasovat za Hrvate, zač da bi mogal plaćat na kokoši i na ponestri.

Ovoliko bi bil vredan reć i napisat i Cole z Lovrana. Kokoši i ponestri. I to je sva mudrost njegova. To je ta kaval de batalja, na kega bi otel on da zajaše oni tovari, ki mu još vavek veruju. A povero Krstić! Nać si već ti spal! Barem hodi drugi put malo do Berki, neka ti da jedno pol litrice da moreš onputa napisat ča teplejega. Ono tvoje zadnje: „Na noge braćo!" ne bi bilo vredno steplit ni najteplejega mačka! Ča si već pozabil pisat? Ča si već

pozabil zmerat lopovi, tati i lupeži svem poštenem ljudem našega partida? Joj da znaš kako se tvoji mački vesele kada čitaju one lepe besedi s kemi nas ti trataš! — Dakle samo napred kako si počel! Zmeraj nam i nadalje svi lupeži i lopovi, zač ako ne budeš tako delal strel jedan mačak ki ta bude već čital. Najzada ti primaš na mesec 100 fjorini, da nam zmeraš lopovi, tati i lupeži. Ala dakle, na noge Salo, pljuvaj, rigaj, zijaj za plaću, kako god češ, mi ćemo isto glasovat onako, kako su nam to pokazali prvi oni Lovranci, keh si ti vavek postavljal za dobar primer.

Salo se po svojem lahte meri. On misli da su naši Hrvati onakovi, kakov je on, ki je pital gospn Reamann beči, tobože za nekega Kastavca, a kad tamo ih je lepo sam pojil i pofrajal, a ona ako je otela ča dobit morala se je obratit na sud, ki je onda stavil g. doktora Poščića Krstiću, kako za neku vrst kuratora, ki se mora skrbet, da svi beči, ki bi po pošte imeli prit na Krstića, da pridu na njega — na dra. Poščića. Tako Krstić misli, da su i drugi onakovi, kakov je on.

On drži na priliku, da beči ča ih Hrvati dobiju za Družbu sv. Cirila i Metoda da ih oni pofrajaju. Ima mačak ki to veruju. Jedini Nino Rožin ne veruje va to. On da se je neki dan pravdal s Krstićem i da mu je rekal: Pusti družbu na strane, znaš da ti ljudi nete verovat. Svi Istrani znaju da Družba sv. Cirila i Metoda ima svojih škol va Baderne, Vabrige, Kaštelire, Livadah, Pule, Lošinje, na Voloskem, v Opatije, s dvemi drugemi ke se sada pripravljaju a to je jedna va Vlahovem, va Labinščine, a druga va Štokovceh. A koliko je potrošila Družba za školu va Brgudce blizu Lanišć, va Gologorice i Juršićeh puli Vodnjana? Znaš ti, da Družba ima do sada va svojoj službe niš manje nego 12 tra učitelji i učiteljic! Samo za njih plaćat, će se družbi na mesec 5 do 600 fjorini. A kade su gradnje škola, štipendiji i druge potrebe ubogim učenikom? Da biš bil ti jedanput gospodaril sa svojim imanjem kako gospodare oni od Družbe s imanjem Družbe sv. Cirila i Metoda biš bil danas drugačiji čovjek i ne bi ti bilo za potrebu, da ti Jambrožija kupuje mudandi i stomanji.

Lepo mu je odrezal Nino!

Doktor Janežić je Talijanom trn va oke. Nigdere se Krstić ne proganja tako kako va kancelarije Dra. Janežića. Dr. Janežić je Krstića već nekoliko puti spravil va katafić, sto puti ga je činil po fantu od suda za dugi višitat, šekvestral mu je sve ča mu Tulijani plaćaju va ovem lete i ča će mu plaćat leta 1902. i 1903. Je čudo da Krstić mrzi Janežića huje nego vraga? Za to on gleda na svaki način da mu naškodi. Za te on va svakem broje svoje „tete Jambrožije“ proti Janežiću svako zlo riga, za to mu govori da je trufator, slipac i tako dalje a samo da mu naškodi, samo da ljude odvrati od njega, pak da bi tako prouzročil da mora poć ča z Voloskega.

Još više nego Krstić su jadni na Janežića Pušina i Kastančine zaradi Posujilnice a Kastančina za to zač skoro sve pravdi zgubi.

Od kada je najme Posujilnica na Voloskem Pušina zasluži najmanje tisuće fjorini manje nego prvo. A budući je Janežić najviše učinil da se na Voloskem ustroji Posujilnica za to ga ima Pušina proti Janežiću za to dava ordin Krstiću da proti Janežiću piše samo da mu naškodi. Krstić pak po ordine Pušine i Kastančini Janežiću zmera trufatore i pozivlje ga da ga tuži premda zna da je Janežić sto puti poštenji nego njigovi gospodari i premda zna da kad bi se ga tužilo da bi prišal pred talijanske jurate ki bi ga oslobodili makar da proti jednemu našemu piše da je gospodina Boga na križ prebij. Vela je laž ča Krstić piše da advokatska kamara postupa proti Dru. Janežiću. Da je bilo najmanjega uzroka bi bila advokatska kamara Dra. Janežića na sohi obesila, nego ne more na njem nać ni najmanje falinge. A zaradi poznate stvari neće se advokatska kamara blamirat kako su se blamirali kalabrezki „pravdoznanci“ na Votoskem Salo, Pušina i Kvartinčina.

Piši Salo koga vraga hoćeš, ljudi svejedno zmaju ki je pošten a ki ni, pak ako Bog da tvoje gnjusno pisanje neće Dru. Janežiću niš naškodit.

Otvorena brzojavna postaja. Iz Dobrinja na otoku Krku pišu nam, ca je tamo otvorena brzojavna postaja i sa danom 11. t. m. započela svoje djelovanje.

Na zabavu! Hrv. pjev. i tamb. društvo „Sloga“ u Zametu priredjuje zabavu sa pjevanjem prenstavom i plesom u nedelju dne 24. o. m. Početak u 7 i pol sati na veče. Ulaznina za članove i njihove obitelji 50 h. za nečlanove 1 k, sa obitelju k 1 i 60 h. Darovi se primaju sa zahvalnošću.

Salo na Rijeci. Do tridesetak djaka više hrvatske gimnazije čekalo je u petak na parobrod „Dravu“ kojim je morao doći na Rieku zloglasni Krstić. Čim ga ovi opaziše još na parobrodu, pozdraviše ga urnebesnim klicanjem „Salo, Salo, Salon“. Pereat Krstić! Kad se je izkrcao bilo je klicanje još burnije, te su ga uz Salo i Pereat viku pratili po cielom Adamić-trgu do Corsa, a silni mačji delije, samo šuti ko mumija i zove u pomoć stražara. Stražar je aretirao dvojicu djaka, koje je zajedno sa „Salom“ odveo na gradsku policiju. Na policiji su mu oba djaka podjelili još nekoliko puta naslov „Salo.“

Krstić je neprestano govorio talijanski i kad ga jedan djak pitao zašto ne govori hrvatski, odgovorio je: Perchè non so parlare in croato. Vidite od straha je zaboravio hrvatski taj junačina Garibaldi No due. Na puliciji stajao je ko krotki janjčić, pobudjivajuć obće sažaljenje.

Pomislite si malko jedan Dr. prava komu se rugaju svi i svuda. Na večer u 5 i u 7 sati istog dana čekali ga na štaciji da ga ponovno sa „Salo i Pereat-klici“ pozdrave ali mačak je hitro odskakao nezna se kad ni kuda.

Niga već. Kega? Malega Klanšćeka. Neki dan je pobegal ća a nezna se kamo. Gospodarice, kade je bival, gospe Rejine, da je odnesal 70 fjorini. Pogovara se da će njoj ih Dr. Costantini povratit puli kega je Klanjšek bil va službe.

Čozoti na Matuljah. Pasanu nedelju večer su Čozoti šli na Matulji pak su tamo puli g. Šepića učinili z domaćemi mladići smutnju i barufu. Do kasne noći su Čozoti puli Matulj kantali i vrišćali: Viva Italia, viva questa tera italiana i druge takove stvari. Mi va istinu neznamo kako more oblast to trpet. Po celem ponašanju od Čozoti vidi se, da su oni od nekega plaćeni samo da ovde naš mirni puk provociraju. Preporučamo oblasti neka malo na te Čozote pripazi zač kada se bude dogodila nesreća će bit već prekasno.

Grego i Salo na Voloskom. Pasani četvrtak 7. t. m. bili su na Voloskem Grego i Salo. Bili su na vižite puli sveh talijanskeh kapurioni a najzad su šli i Berke. — Grego da njoj se je jako dopal zač da ga je invitala neka još k njemu pride. Živila Berkarija i Gregorija!

Bahorac Prapor je umrl. Petak po noći umrl je na Kumfine na rečkoj strani va celoj rečkoj okolice i po kastavščine dobro poznati Josip Prapor. Bila su mu 42 leta. Čuda je naših ljudi hodilo k njemu na lečenje osobito naših ženskeh ke još vavek uroki veruju. On je znal va svojoj debeloj knjige nać svakemu leka, a trefilo se je, da je kemu god i pomogal. Bil je va ostalem dobar i pobožan čovek s kem su oštari i kućeri jako čuda zgubili. Bog ga pomiluj!

Jedna malica zagušena i hićena va šternu. Va obćine Monkalvo blizu Turina našli su jednu malicu od 8 let va šterne. Vrat joj je bil na dveh mesteh prerezan a nogi vezane sa žicom na koj je bil privezan jedan debeli kamik. Sumnja se, da je to živinsko delo storil neki Giuseppe Gallina, ki je već radi tega i pod ključem. To su obćne stvari ke se događaju va toj lepoj Italije.

Kako davki za zemaljsku blagajnu rastu i na što se troši. Već od njekoliko godina nam talijanski zastupnici zajedno sa zemaljskimi prisjednici i zemaljskim kapetanom naprtili školske takse.

Od tih školskih takse ide u pokrajinsku blagajnu preko 180.000 kruna svake godine.

Kad su Talijani, med njimi jedan od glavnih Bennati predlagali da se uvedu školske takse, rekli su, da će to biti za pučke škole, kojih toliko manjka našemu narodu u Istri.

Sada, kada se plaćaju školske takse u onolikoj svoti, hoće i dosižu, da se ima svake godine u svoj pokrajini samo tri škole otvoriti, Još ni tih se ne otvara.

Kad bi se ih i otvorilo, one bi stojale najviše 4000 kruna na godinu.

Za primitak od 180.000 kruna trošak od 4000 kruna!

Kamo idu ostale tisuće kruna?!

Školske takse su novi davki.

Starih davaka se nije u ničem umanjilo.

I opet pitamo, našto se troše novi davki?

Za ovu tekuću godinu troši se za talijansku realnu gimnazijn u Pazinu 33.000 kruna. Ta gimnazija je posve suvišna, jer za Talijane uzdržava država gimnaziju u Kopru.

Za buduću godinu odlučili su talijanski zastupnici kakvih 14.000 kruna za višu žensku talijansku školu u Puli na takovu školu u Puli. Na takvu školu nebi se smjelo ni misliti, dok se neda našem narodu potrebite pučke škole. Ako bi ju Talijani baš htjeli imati, morali bi ju iz svoga žepa plaćati, a ne posizati i u naš žep.

Isti talijanski zastupnici odlučili su talijanskim učiteljem bolje plaće nego našim. Ako su htjeli bolje svoje učitelje plaćati i opet su morali to iz svoga žepa učiniti, a ne od nas tjerati krvavih žuljeva naših i za to.

Za to znamo da se troši ili da će se trošit i više.

Što čine upravitelji zemaljske skupne imovine s ostalim viškom davaka, to ne znamo.

Kamo ćemo doći, ako naš puk ne pregleda, to je teško reći. Talijanski zastupnici će nam i novih troška naprtiti. Već sad smo crni od plaćanja. Izsisati će nas posve ako se naš narod u njekih kotarih bude i dalje dao za nos voditi od Talijana i njihovih plaćeniha.

Za pogorelca Ivana Krbavčića opet sakupilo se od sledećis: Velečasni gosp. Ladislav Hanel kapelan, Lovro Jerman, Dinko Jerman, Ivan Jerman, Antun Jerman, Mate Ivančić, Ivan Ivančić svaki po 1 k. Živili darovatelji i sliedili drugi njihov primjer!

Molim dobrotu Vašu gospodine uredniče da blagoizvolite u velecienjenom Vašem „N. L.“ objelodaniti zgora navedena imena da njihov primjer još kojega gane na milosrdno djelo.

Valčić va Lovrane. Četrtak na dan izbori za fiducijari prišal je z Reki va Lovran poznati Valčić. Da vam ga je bilo videt kako se je vrtel okole naših ljudi, samo da bi kega predobil na svoju stranu. A da vam ga je bilo videt s kakovim nosom se je vratil v Reku pokle onega silnega fiaska ča su ga brizni Kalabrezi dobili isti onaj dan. I Beljamin i Kukuma sve je to bilo silno desperano, ma ni jedan kako Valčić. Govore da mu se je od silnega jada i tosika — voda fermala i — kristalizala.

Izbori fiduciara. Ovde puli nas gredu kako po loje. Utorak ih je Opatija zibrala 5 i to jednoglasno, a tako i Podgrad. Jelšane, Materija i Kastav to su stare naše fortice. I tako vidimo da su svi učinili svoju dužnost samo va Moščenicah i va Beršece smo propali za 9 glasi premda smo imeli sigurna većinu od najmanje 20 glasi.

Marulićeva proslava u Opatiji prošla je u subotu u najljepšem redu. Koliko čitanje g. Viktora Cara-Emina „O Marulića“ toliko igra u kojoj se je osobito iztaknuo g. Vahtar, sve je vrlo liepo izpalo i od občinstva primljeno s velikim oduševljenjem. Veliki je uspjeh polučio g. Broš na svojim igranjem na guslama, a za naš „Lovor“ se i ne govori. Društvo je pjevalo, kako to ono samo umije.

Poznaju ga. Opatijski nemiki foj „Tagblatt“ pisal je prigodom one kumedije, ča su ju naši dični študenti pripravili v Reke Salu o Krstiću ovo: Der Kroatische Antikroate Krstić, der aus Matulje Gift und Galle speit über seine Connationalen. Po našu bi se to reklo: *Hrvatski protuhrvat Krstić* ki z Matulj *riga* na svoje *sunarodnjake žuć i otrov.* Ča će na to Krstić? Barem to ni napisal opatijski — smrad.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru daroval je g. Iginij pl. Persić iz Lovrana 2 krune. Živio! Nadalje za istu družbu sakupilo se neki dan na predlog g. Ivana Rubeše iz Jurdani k 6 koji su bili predani podružnici va Kastvu. Živili naši domorodci puli Jurdani!

Mladi mladoženja. Va Alatri (na Španjolskem oženil se je ovi dni notar i gradski savjetnik Alvini va staroste od puneh 100 let. (Ki zna ako se je na pire obrnul? op. sl.)

Zadnje viesti. Položaj u bečkom parlamentu je više nego ikada nepovoljan. Govori se, da će ili ministarstvo odstupiti ili pak da će se razpustit parlamenat. I Njegovo Veličanstvo sam naš Cesar se je oštro izrazio o neradu carevinskoga vieća. Uzrok su tomu nepravde ke se čine Slavenom, a navlastito Čehom, kim se ne dopušća da se moru služit svojim jezikom u uredih, i kima vlada neće da dade u Brnu univerzu koju oni tako dugo mole i prose. Svakako treba je očekivat ve likih stvari.

Svi su uvjereni, da se ovako napried ne može. Zice su prenapete — i može se dogodit, da se jedan liepi dan razpuknu. A onda? Neka misle oni, koji drže u rukah sudbinu Austrije. —

Telegram.

Jednoglasno izabrano naših 35 čestitih izbornika. Živili dični Kastavci!

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Prava Naša Sloga“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Prava Naša Sloga“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Mali razgovori.

M. Zač je Salo već nekoliko šetiman vavek na Voloskem?

J. Zač staroj kuću štimaju i na bubanj stavljaju pak mu smrdi bit na Matuljah.

M. A tako je to nisam ja nikako mogal kapit ča celi dan Salo na Voloskem dela. Od Paćevice gre va kafetariju od kafetarije Paćevice pak torna kope.

J. A ja sada su izbori pak je pul njega beči kako blata.

M. Ja ma više blata nego beči.

J. Tako je!

J. Poznaš Matino najnoviji inžinjeri na Voloskem?

M. Vraga ti ja poznam, znaš da malo hojevam na Volosko. Ki su no tako ti sira.

J. Jedan je Salo, drugi je Rižo Nonin a treti je Pacá.

M. Viš vraga viš ja od kada su postali inžinjeri?

J. Nebore već unešto vremena skoro svaku večer mere cestu na Voloskem po dugem i po širokem.

M. Pak ča za to su inžinjeri ala ma si spašan? Na ta način bi Zano bil oberinžinjer!

J. I pur njim svi reču da su inžinjeri.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakog četvrtka po podne.

Cieua mu je na godinu 6 kruna, na sedjake 4 kruna, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 48. Volosko-Opatija u četvrtak 28. studenoga 1901. God. II.

Naši občinski izbori.

Doskora obavit ćemo Božjom pomoću občinske izbore za našu občinu Volosko-Opatiju. Leta 1895. je naša domaća hrvatska stranka prvi put dobila većinu va občinskem zastupstve. Od tega vremena pak do danas je naša štranka gledala na svaki mogući način da občini koristi i da naše mesto napreduje, prez nijenemu naškodit. Tu ni treba besed, dela dokazuju. Najviše je dosadašnja pravedna raprežentanca gledala na to da se plaćila ne povećaju nego koliko je bilo za najveću silu. —

Tako se tumači da naša občina nima nego 40 po sto komunjskeh adicionali premda je imela veleh potroški i premda nima nikakovega premoženja. Nijedna talijanska občina v Istre nima tako nizki adicionali nego svaka ima najmanje sto po sto komunjskeh adicionali.

Tako va Pule, Dinjane, Rovinje, Poreče i druguda. Dosadašnja raprežentanca je — kako se svaki more osvedočit iz računi — jako skrbno napravljala občinsko imanje. Dokle ni prvo nikada bilo niš va občinskoj kase sada vavek ostaje ča godar.

Nego čini še, da to ni nekem domaćem izdajicam pravo. Oni bi hteli da komun propade do kraja samo da va njim ne zapovedaju naši domaći ljudi. Oni bi voljeli imet vraga za gospodara nego brata za brata. I za to se ti naši nesrećni izrodi utiču privandranem nekem Talijanom za pomoć da bi kakogodar mogli naše domaće domorodce protirat iz podeštarije a postavit va nju tudje ljude ki ovde nimaju ni kući ni kućišta i ki nimaju za ovo naše mesto ni najmanje ljubavi. Žalostna njim majka takovem izdajicam. Hvala Bogu da ih je malo! Sve ča pošteno misli, i sve ča se ne prodava za nekoliko fiorini kako nemo blago bit će na strane naših domorodac od hrvatske stranke.

Neprijatelji naši, privandrani Kalabrezi i domaći izdajice učinit će sve moguće da bi naš puk smutili da za njih glasuje. Nego naši ljudi neće toga za živu glavu učinit jerbo znaju, da kad bi na jedno rečene talijanska stranka predobila, da bi to bila propast za našu občinu.

Ponajprvo kad bi se doznalo po svetu da je kod nas talijanska podeštarija, stranci koji k nam prihajaju bi se i prestrašili zač je svakega strah od talijanskeh anarhisti pak bi radje drugamo šli nego ovamo. To bi bila prva vela škoda.

Za tim bi Talijani povišali adicijonale na 100 po sto kako je po drugeh talijanskeh občinah va Istroj. Naša občina bi onda morala davat za tali janski gimnazij va Pazine i za buduću talijansku univerzu va Trste svako leto tisuća kako davaju drugi gradići va Istre a puk bi moral sve to plaćat va adicionaleh.

Talijani bi našu občinu zakopali tako va dug iz kega se ne bi već nikada izbavila. Pomislit valja još kako su talijanski Kažin v Opatije šundrali. Koliko je onde siromahom beći propalo. A kamo su šli? To zna on ki je za jedno putovanje va Ljubljanu sebe računal tisuće fjorini keh mu je konsorcij moral platit.

Tako bi oskubli i našu občinu. Za to dugo njim takovim pojidežom kuća od naše občine. Krstićina se va svojoj štrace hvali da je talijanskemu partidu osegurana pobjeda kod predstojećeh občinskeh izbori. Siromah! Ča se j' babe htilo, to se j' babe snilo. Da se svi ki su proti našemu partidu slože i da svi pridu glasovat svejedno bi naši prevagnuli, dakle Krstićeva hvala jako smrdi. U ostalom on je još pred tri leta kod zadnjeh občinskeh izbori trubil svetu da će talijanski partid predobit pak? Nisu ti Talijani imeli kuraja ni pokazat se.

Ni ovo leto neće nam seguro nahudit, samo trebe da svi naši, da svi oni koji neće da naša podeštarija pride v ruke talijanskim pojidežom, pridu do zadnjega glasovat za one ljude koje njim bude naša stranka za obće dobro preporučila.

Našem prvakom i vodjam pak preporučujemo neka se daju na delo, jerbo vrag ne spi; treba narodu protumačit da mu neprijatelj gleda naškodit treba ga pozvat da svoju dužnost učini ako ne će da mu tudjinac va njegovoj vlastitoj kuće zapoveda.

Rat u južnoj Africi.

Transval. Svakim danom dolazi do manjih okršaja izmedju englezkih i burskih četa, te obje strane pretrpljuju gubitke, samo što su gubitci Engleza znatniji.

Ratnom čarkanju nema ni kraja ni konca u ovom ratu, a sve viesti o tobožnjem dovršenju rata pokazuju se neistinitima. — Prošli su već svi rokovi za predaju i za dovršenje rata, o čem su uvjeravali englezki vojskovodje i Englezku i cielu Europu, a evo i mjesec studeni primiče se kraju, taj zadnji rok za sve one skromne nade englezkih političara.

Sve više probija uvjerenje, da će se obistiniti rieči — ne englezkih generala — nego one burskih vodja, da će rat trajati dulje, nego bi tko i mogao misliti, a da se ne će završiti još kroz godine i godine. — Buri su danas isto tako obskrbljeni kao i pred dugo vremena, a broj njihove momčadi je jak kao i prije, jer koliko izgube vojnika oni toliko unovače iz redova prije neutralnih žitelja po širokim krajevima južne Afrike kojima je već dogorjelo brutalno postupanje englezkih častnika.

Sve mjere, koje su vojskovodje gordog Albiona poprimili, da sataru Bure, pokazale su se nevaljanima, dapače takovima, da je većinom svaki novi korak englezke vlade bio na korist Burima.

Englezka se je latila i skrajnjeg sredstva, te je proglasila obsadno ratno stanje, jer joj je u srcu najmilija ona zastarjela teorija zastrašenja, koja nigdje nije donijela ploda. a koju usudjuju i svi prosvietleni narodi. Dakako, da je Englezima takovim postupkom pošlo za rukom. da pogube nekoliko sumnjivih i mrzkih protivnika, što su se ogriešili o formalne ustanove obsadnog stanja, ali je to obsadno stanje rodilo i toliki broj ustaša, koji su iz redova dosadadanjih Englezkoj lojalnih podanika postali isto tako krvni neprijatelji Engleza, kao što su i Buri, i koji su spremni pušku u ruci nositi protiv Engleza do smrtnog časa.

Kapska je kolonija pravi kotao, u kom vrije ustanak u podpunom svom razmahu.

Svaka gora, svaki klanac ima po koju četicu ustaša, koja nanosi Englezima štete, a vojskovodjama zadaje trista muka. Ustaše su doprli dapače i u blizinu Kapstadta, te Englezi moraju znatan broj svojih ratnih sila upotriebiti, da zaštite svoje glavne točke Ne koristi englezkoj vojsci ni od Kičenera oglašeni „lov na odjele burske", jer se Englezi slabo u to razumiju, a dogadja se dnevnice, da zaglavljuju u tom lovu sami ti nedjeljni lovci.

Dokle će sve to moći izdržati Englezka to je pitanje, koje zabrinjuje mjerodavne faktore, a ulieva nadu u srca hrabrih burskih zatočnika.

Dok se na svim ratnim linijama vode krvavi okršaji medju neprijateljima. krvoželni Kičener smišlja i izmišlja prerazne intrige, da može voditi na stratište zarobljene burske junake, da im se tamo osvećuje za njihovu hrabrost, kojom su branili svoju rodjenu grudu. Po svojoj staroj metodi najzgodnija mu je za to izlika, urota. Treba li Kičener da nekolikiko omraženih dušmana

PODLISTAK.

Korist od pijanac.

Zištroligal: Špigulić.

Pred neko vreme našlo vam se je va Beče, našem kraljevskem grade, više učeneh tikvic i pametneh glavic, ke nisu valjada imele pametnijega posla, nego da štroligaju i odluče, kako bi se pijancem začepilo grlo. Creva njim se zledila! Ter ako njim ne gre vino v dušu, neka piju vodu, a nam neka puste, da s onum božjum kapljicum krepimo žile i veselimo srce.

Ako su pak oni misleli, omrazit nam vino, neka budu sigurni da su mlatili praznu slamu.

Oni nebogi misle, da su svojemi govori celemu svetu dokazali, kako škodi jako čovečanstvu pijanstvo, a kada temu ne beše nisu drugo storili, nego jedan drugemu nahitali v oče popela.

Ako se oni drže, da imaju punu glavu soli, neka znaju da ui ni nam va glave — slama. Mi ćemo njim dokazat, da su pijanci od koristi, pak makar se oni svi skupa nasade — na glavu.

Dakle počmimo, a ki nima pametnejega posla, neka nas posluša. Borme to stoji svakemu na volju kako i babe ples.

Kako Krstiću Poreč, tako je i našemu kmetu jedino ufanje — grožje, a mi znamo da se iz grožja dela vino, a vino da piju pijanci. To će reć, da pijanci davaju kmetu jedino ufanje, za to Bog ih poživi do — smrti. Ljudi ki vino prodavaju zovu se krčmari. I ti živu tulikajše od pijanac. Samo „teta Jambrožija" je storila — fuć, a onoj va Diračjem da je neč — zanjavkalo. Tako je pul vina i Viko storil — tombulu, a pobognji i Vice da se nada storit kakovu — cinkvinu, pak i Nino da misli storit terno al najmanje pak — ambo. Bog njim daj sreću, a nam — pamet!

I pater Krstić bil je negde zasukal rukavi, pak počel manovrat s vedricami i ludricami. Nego poj vraže k vragu, spal ti je siromah od trgovca s vinom na veliko, na trgovčića s ostom na malo, dokle mu se je najzada i ta ocat nekamo — stopil. To je altroke spast s konja na — žabu.

Nego ki zna s vinom pametno manovrat, ako mu ga samo mački ne naštrapaju more lepo — navigat.

To vidimo svaki dan. Krčmari toče s bačvi na čepić pijancem, a ovi njim s mošnji na čepić i tapun.

Po tičevu dušu da ni tako, ne bi va našoj Liburnije bila svaka druga vrata po jedna oštarija.

Mi znamo, da za temi vrati skriva se više ili manje prćuhi, ki recimo istinu, su napunjeni više ili manje po gospodsku. Da ti prćuhi ne moraju — krulit, vela je zasluga od pijanac. — Pobrojimo malo sve te oštarije, pak ćemo videt kolikeh hrane — pijanci.

Kada je čovek dobrahno podkuren, najvoli merit cestu, a za promenu kada god i kanali. Ča ne, Krstić? — Va takovem stališe ne gleda se baš kamo će se stupit, a znamo, da onda i mali kamičić zadene čoveku. Ni treba nam ni spominjat, da pul takovega hoda trpi postol, a da ima korist — postolar.

Dogodi se više puti, da pijanac rad pozabi na svoju dragu polovicu, pak mesto da gre spat s petehi, gre spat sovami. Kada pride doma, obično ga draga ženica lepo pozdravi s onem, ča njoj prej pod ruki pride.

Sada se tu ne pita, ako je to lončić padelica, pijat, vrčić, al ono „s pod postelji" nego moramo priznat, da se mnogo te gracije božje razbije, ča je samo na korist — lončara.

Svi muži nisu tako srećni, da moru zet večer sobum ključ od kući, za to ako zatardigaju, moraju na vrateh rompat i nabijat, pak ako njim srdašna ženica „napoštu" spi, moraju i vrata dole hitit, pul česa ima drugi dan više ili manje dobitka — stolar.

Stvar je provana, da pijancem pridu više puti na pamet takove misli, ke ne bi ni pas na masle polokal. Koliko puti ih vidimo, kako se lepo i srdačno s bocami i žmulji — cupaju. Pak to se zna, da svaki žmulj ne trefi, a pak ni ne fali, već kako Bog dá i sreća junačka. Nego se reče: il loncem o kamen, ili kamenom o lonac teško loncu svakojako", pak tako i žmulji. Al trefi al fali, obično gre na kusi. Da se pul ovakovega „cupanja" razbije i ko staklo, pak morda i lampu, to se najbolje vidi drugi dan, kada se mora tu staklariju poplatit, pul česa ima oneštalno koristi — staklar.

Pijancem skoči više puti i drugi „estro mato" ma ne onakav, kako „Gregotu". Oni

smakne, odkrije odmah urotu i osuđuje na smrt.

I ovih dana javljaju londonski listovi jedno takovo Kičenerovo odkriće u Johanesburgu. Viest o toj novoj uroti glasi:

„Reuterov ured javlja iz Johanesburga od 21. ov. m.: Englezkim oblastima pošlo je za rukom, da jednu urotu koja je ovdje zasnovana u klici uguše. U zadnji četvrtak zatvoreno je po noći u raznim krajevima grada preko dvadeset osoba. Kad se je o tom proniela viest po Londonu, nastalo je veliko uzrujanje. Za razpravu pred ratnim sudom nije još rok ustanovljen".

Veoma je zanimivo i pismo predsjednika Stejna na lorda Kičenera, koje mu je poslao 15 kolovoza, da ga podsjeti da su Buri skočili na oružje samo iz obrane od Engleza kad su ovi mobilizovali svoju vojsku. Vadimo samo jedan odlomak iz pisma koji govori o sadanjem položaju:

„Prije jednu godinu dana — piše Stejn — poslije predaje generala Prinsloa bila je Kapska kolonija posve mirna. a u njoj nije bilo ni jednog našeg zapovjedničtva. Oranje-Brij država bila je gotovo sva u Vašim rukama, ne samo naši gradovi, željeznice i pojedina sela, nego ciela zemlja osim one okolice, u kojoj je bio naš zapovjednik Haasbrock sa svojom četom.

A južno-afričkim republikama bilo je isto tako, one su bile gotovo sve u Vašim rukama osim one okolice, gdje je bio general Delarey sa svojim zapovjedničtvom i one gdje se je skrivao general Botha po šikarama.

Nasuprot sada je Kapska kolonija prekriljena našim zapovjedničtvom, a mi smo danas u pretežno većem posjedu Kapske kolonije te se krećemo posve slobodno u onim krajevima, gdje nam se svaki dan sve više vaših suplemenika pridružuje, da na taj način prosvjeduju protiv okrutne nepravde, koja je nanesena republikama.

Ja rado priznajem, da je Vaša Preuzvišenost u Oranje-Brij državi u posjedu našeg glavnog grada naših željeznica i nekojih manjih sela, koja leže na željezničkoj pruzi ali i to je sve, što Vaša Preuzvišenost posiduje. Ciela ostala Oranje-Brij država jest u našem posjedu, te su po većim znamenitim gradovima zemaljske naše poglavice namještene a gdje mi nemamo takovih gradova, namještene su naše poglavice u dotičnim okružjima. Red i mir drže naši ljudi, a ne Vaša Preuzvišenost.

U Transvalu je isto tako. I tamo su namještene poglavice po našoj vladi, te se ona brine za red i mir. Dozvolte mi reći, da se moć Vaše Preuzvišenosti ne prostire dalje, nego što sižu Vaši topovi.

Ako Vaša Preuzvišenost južno-afričke republike posmatra s vojničkog stanovišta. morate priznati da je naša stvar u zadnjoj godini unatoč silne premoći, koja ide protiv nas, zamjerno napredovala, te da ovdje ne može biti govora o napuštanju nade, ako se i osniva na tom Vaša proklamacija, koja sada ima puno manje smisla, nego prije godinu dana."

„O".

Izborno gibanje u Istri.

Dosadanji uspjeh biranih birača jest sliedeći:

a) Naša stranka je dobila:

1. U polit. kotaru koparskom občinu: Klanec 5, Dolina 10, Dekani 12, Milje 9, Buzet 26, Marezige 6, Korte d'Isola 1.

2) U polit. kotaru voloskom občine: Podgrad 15, Lovran 4, Opatija - Volosko 5, Kastav 35, Materija 11.

3) U polit. kotaru pazinskom občine: Boljun 7, Labin 18, Pazin 23, Žminj 10, Plomin 8, Tinjan 8.

4) U polit. kotaru porečkom občinu: Motovun 8.

5) U polit. kotaru lošinjskom občinu: Dobrinj 8, Omišalj 5, Dubašnica 7, Baška 8, Cres 7.

6) U polit. kotaru puljskom občinu: Kanfanar 1, Barban 7, Vodnjan 8.

b) talijanska stranka je dobila:

1) U polit. kotaru koparskom občine: Pomjan 5, Kopar 5, Roč 6.

2) U polit. kotaru pazinskom občine: 0000.

3) U polit. kotaru porečkom občine: Črni vrh 5, Umag 5, Višnjan 9, Oprtalj 4, Vižinada 3, Buje 8, Grožnjan 8.

5) U polit. kotaru lošinjskom občine: Mali Lošinj 5, Osor 4.

6) U politi kotaru puljskom občine: Kanfanar 6, Sanvičenti 6, Pula 18, Bale 4.

* * *

Naše fiduciare izabrale su jednoglasno sliedeće občine:

1) Buzet, Dekani, Dolina, Klanec, Maraziga, Korto (Corte d'Isola)

2) Kastav, Materija, Podgrad, Opatija-Volosko.

3) Pazin, Plomin, Žminj, Boljun, Tinjan. —

4) Motovun.

5) Dobrinj, Omišalj, Dubašnica, Baška, Cres. —

6) Vodnjan.

A Labinu, Miljah, Barbanu i Lovranu izabrani su većinom glasova.

Dopisi.

Iz Lovrana. Talijanskega plačenika Krstića peče fiaško, kega je doživela stranka od mačak na 14. o. m. va Lovrane. A ta ga fiaško peče najviše poradi tega, ča se boji da bi to mogal bit „il principio della fine" talijanskega gospodstva va Lovrane. — Nego on se ne tuguje poradi tega da bi mogli Talijani zgubit va Lovrane, zač njemu ni puno stalo ni za Talijane ni za Hrvate. — Njega je najviše strah za to, da bi mu mogli Talijani uskratit onu Judinu plaću, oneh 100 fjorini ča ih dobiva na mesec. — Kaka su Talijani ostali s dugim nosom, znatiželni i kako ubijeni našom pobjedom va Lovrane, on je brzo zel v ruki pero i va zadnjoj svojoj kravetini je napal na naši članak „Naša slava va Lovrane" i obokal nam je, da to ni nikakova slava, da to ni nikakova pobjeda.

A pitamo ga malo mi. zač su se stavili bili onaj dan na nogi svi matadori talijanski? Zač je šal na mesto kade se je biralo Gaudencijo, ki redko kada vanka pohaja? Zač je kukuma bil on dan kako prez glavi? Zač je prišal Valčić z Reki i jadil se onako grdo na neke naše ljude, ki su glasovali za naše fiduciare?

Da su Talijani dobili onda bi svi njihovi foji bili krcati „della splendida Vittoria di Laurana" a mi da ne smemo reć da je to bila naša slava.

A bila je to va istinu naša slava — prvo, jer je to prvi put, da smo va Lovrane dobili odkada se je občina razdelila, a drugo oni ki su birali nisu kakovi takovi ljudi, ki se daju kupit za žmulj faturanega vina, već muži od šesta i od karatera, muži s kojim bi se svaka stranka dičila i ponosila. A ako pak pomislimo, da Talijani uz svu pomoć najveći i najtvrjeh svojeh matadori nisu mogli ni toliko glasi skupa stavit, koliko Lovran bira fiduciari, onputa moremo reć da je to bila va istinu velika naša slava va Lovrane, a silna neizreciva poruga i blamaža za one smrjive Kalabreze, ki bi oteli da naš Lovran spade pod Italiju.

Iz Tinjana, dne 23. 11. 1901. Danas su se vršili izbori za sabor u našem dičnem Tinjanu na veliku žalost trim četirim mačkom koji su se trudili i mučili kroz više mjeseca i sve uzalud. Pripravljali se da budu morda svojim neraznmom i strahom od volske žile, za prebijati noge i golobatičinem maslom uloviti kakovega izdajicu ali sve uzalud, dosti grdo njim se zgodilo da se ni vidilo ni jednega mačkića, ako ne bivšega pženjenega udovca, koj se dva tri puta prošetao, misleć na mačkiće.

Dragi mački, ste se skrivali ali i morete za vavek u Tinjanu, za svem ki ste dali svu moć Krstiću strigu, i kancelistu da pišu u škovaceru proti našim prvakom, da ih omraze od naroda, ali ste videli naše ljude kako su vam pokazali, za svom vašom Istrianskom posujilnicom Casa rugale, ka će durat kako i Lega.

Brižni si niste vriedni ni kuću pobjelit valjda zato da se pozna kade je ta Casa. pak sam sirota udovac tuži se na kapitana nek mu je Glavarstvo pobjeli, neg za rukon mu ni šlo, jer kapitan mu je posla kako meritá, zač ni kapitan onakvim mužem ne veruje, kako ni pokojnem Plasikravu. Častni mačkići, dajte si mira, ćete u manjoj sramoti bit, kad znate da vam ni jedan ne veruje niš, zač od vas ni, ako ne himbaria i sleparia.

Mislite vi, da imate dobar i cel mišnjak ali vam je prez pokrova, pak oni koji su bili ulovljeni van bešu, kad vide da ni fundamenta. Sad vidi svaki da ni Barkarioli ni babe Vina nisu pomogle. Tako prokurajte i za napred još bolje plaćat i kantat, rečem vam da ćete vidit i nać ploda kako i danas.

To vam je poruka, neka se nadjate i za buduće občinske izbore, valje možete začeti agitirat kad vam tako dobro ide

Slobodno.

Sv. Lovrač Pazenatički, dne 21. novembra 1901. Molim vas da bite tiskali u „Narodni list" ovo par redaka u kojim vam naznanimo, da je ovo leto kod nas bila obilata trgadba, te smo učinili mnogo dobroga crnega vina i što godar bjeloga pa pozivljemo dakle trgovce i krčmare koji žele kupiti izvrstnega dobrega vina neka se obrate na rodoljuba gospodina Josipa Pjemonta, tajnika i bjagajnika „Hrvatske čitaonice". Ciena vinu je od 8 do 10 forinti po hektolitru. Drugo po pogodbi.

Naše čitatelje i prijatelje ki čitaju i dobivaju „Narodni List" prosimo, da nam čim prije pošalju dužnu nam predplatu da moremo poplatit naše račune. Neka svaki pomisli, da mi ne dobivamo od nikuda nikakove podpore, nego da moremo računat samo na ono, ča nam ljudi za list plate. Potrebito je dakle da nam svi pošalju odmah predplatu.

Uprava.

Domaće viesti.

Italienische Lügen. Salo strengt sich vergeblich an, unsere Gemeindeverwaltung Volosca-Abbazia anzuschwärzen. Jeder unparteiische Beobachter muss zugeben, dass unsere Gemeindevertretung bei den gegebenen Mitteln viel zum allgemeinen Wohle und zum Fortschritte des Curortes bisher gethan hat. Wenn die Gegenpartei auch nur die kleinste Unregelmässigkeit unserer gegenwärtigen Gemeindevertretung vorzuwerfen hätte, so würde sie sofort daraus Kapital schlagen. Gott sei Dank ist sich die gegenwärtige Gemeindeverwaltung vollständig ihrer Pflicht bewusst und handelt in Allem streng nach dem Gesetze und mit Rücksicht auf das allgemeine Wohl.

Salo, dem Ertrinken nahe, klammert sich auch an einen Strohhalm und hofft sich zu retten. So wirft er der Gemeindevertretung von Volosca-Abbazia vor, dass hie und da Dünger bei Tag übertragen und zu diesem Zwecke auf der Reichsstrasse überladen wird. Ein grobes Vergehen! Unterdessen besteht keine gesetzliche Bestimmung, die das untersagen würde. Der Dünger wird bei solchen einmal im Jahre vorkommenden Gelegenheiten abgeladen und sofort in die Weingärten abgetragen. Salo möge einen lenkbaren Transport-Luftballon erfinden und dann wird man den Dünger direct vom Stall auf die Felder bringen.

Ebenso sinnlos ist der Vorwurf, den Salo in seiner letzten „Tante Jambrožija" unserer Gemeindeverwaltung macht, dass die Fäcalienabfuhr bereits von 10 Uhr abends an gestattet ist. Nun aber wurde diese Bestimmung aus triftigen Gründen einverständlich mit der k. k. Bezirkshauptmannschaft und der Curcommission getroffen. Salo aber versteht nichts, sondern schwefelt alles, auch das dümmste Zeug vor, nur um unter seinen Leuten Stimmung zu machen.

Was den Fall einer Blatternkrankheit in Volosca anbelangt, so können wir nur anführen, dass es gerade dem umsichtsvollen und energischen Vorgehen der Gemeindeorgane zu verdanken ist, dass dieser Krankheitsfall isoliert blieb. Wenn das alles wahr wäre, was Salo schreibt, dann wäre gewiss in Volosca eine Blatternepidemie ausgebrochen. Das ist wiederum ein Beweis, dass Salo und seine Herren nur Lügen ausbreiten.

---

se običavaju tako milo i drago grlit, da čovek misli, da su njim kapoti od — pavučini, pak više puti od tega velega draganja pridu doma na pol nagi. To se zna da okol takove trajni ima dobitka — krojač, butiger al pak — rutar.

Mi znamo iz vlastitoga izkustva, da redko ki pijanac pride s klobukom doma, jer mu ga obično odnese — vinska magla pul česa opet ima koristi — klobučar.

I tako dalje!

Sada pak obrnimo karticu, pak ćemo videt, da i gospoda žive od pijanac.

Žandarmi, a i to su gospoda, morali bi po celi božji dnevi zehavci prodavat, da ni pijanac. A tako njim pijanci najviše daju posla, i s tem zlaginje, da njim vreme brže pasuje. Da ni pijanac, mnogi bi žandarma moral hitit svoju „špicu" va — staro železo a tako s njim lepo okole „špancira" i — žive.

Pogledajmo malo na sude. Koliko je tamo gospodi male i vele, zvezdami i prez zvezd.

Neki je proračunal. da dva treta dela ljudi, ki pridu na pravicu, su pijanci. Za to da ni pijanac mnogi bi od ove vele i male gospode moral hitit pero va — kut, a tako lé za malo truda poteže velu plaću, aš ja mislim, po mojoj nemoj glave, da je laglje s perom škrabacat, lego ni brkalnicu zvonit.

Kako smo malo prvo rekli, dva dela ljudi, ki pridu na pravicu su pijanci. A joh ti i kataloh človeku, ki ima s pravicum posla!

Ter naši ljudi znaju lepo reć, kada se misle pohvalit, da su dobri, mirni, pametni, tecetera, onda reku: još nisam bil nikad na sude. Čast i poštenje sudu i sucu, ma ča smo dalje — to bolje.

Nego ona gospoda na sude nisu baš onako zločesta, kako se para, pak volj kega pošalju na pašu va ječmik i fažol. Bog ih poživi! Kade je pak paši, tamo mora bit i pastiri, pak i mrva krova, kamo se more glavu stisnut.

To vidimo va Kopre i va Gradiškoj. Koliko je va oneh veleh palačeh ljudi, ki ovde služe svoj kruh svakidanji. A da ni pijanac, kade bi već vraga oni bili! Pak ni ča bi goveran s onemi velemi palaci, da ni pijanac. Vidite dakle, da se i tamo s pijanci pasuje.

Tercium facit kolegijum, to će reć: deteljina ima tri pera. To su vam duhtor, pop i picamorto.

Koliko puti mora duhtor zapustit teplu postelju, pak skočit semo al tamo, da ovemu al onemu pijancu ravna rebra, šije čelo, meca čišpi po obraze, pipa razrompanu glavinu i tako dalje. Onda ždroga kakove masti al drugega hluda, pak gre odkuda je prišal.

Ako pak tanekemu skoči duša na zajik zovu popa da i on svoju reče, pak ako to sve ne pomore, zame picamorto — lopatu, i Bog teta Jele! Kega ni, ta ne ji. Pul tega dakako svi tri neč odnesu, aš se reče: da se ni mački za niš ne — fraju.

Nego ja sam se preveć razkokodal, pak i vam se je već počelo kimat za to ću vaje finit. Nego samo još neč. Ne zadroknite još ta hip. Čujte me no!

Svaka šala, al ćemo reć škerc ima svoj nauk. Tako i ova. Ča se mi iz ovega učimo?

Ovo: Da pijanac svakemu vragu puni žep, a svoj prazni. Za to pijanci budimo pametni, pak ča imamo drugem past trbuhi, pasimo ih sebe i svojoj dece. Ča ni ta muška? — a sada — lahku noć.

Gegen die Gewerbetreibenden unserer Gemeinde hat unsere Gemeindevertretung immer das grösste Entgegenkommen gezeigt. Unlängst hat der Gemeindewachmann in Volosca bei der Gemeinde angesucht, die Gemeinde möge ihm gestatten, um die Schustergewerbe-Concession anzusuchen. Dies würde ihm aus Rücksicht gegen die gewerbetreibenden Schuster in der Gemeinde *untersagt*. Es ist nicht wahr, dass nicht dazu befugte Leute irgend ein Handwerk mit Kenntnis der Gemeinde betreiben. Krstić, möge nur einen anführen. Uebrigens gehört das nicht in den Wirkungskreis der Gemeinde, sondern der Gewerbebehörde. Alles was diesbezüglich Salo gegen die Gemeinde anführt ist falsch und erlogen.

Nun kommen wir zum Falle Rochow zu sprechen. Die Erben nach den Eheleuten Rochow verlangten von der Gemeinde Volosca, sie möge ihnen die Grabstellen der Eheleute Rochow, die sich fast in der Mitte des Friedhofes befinden, abtreten. Die Gemeinde erklärte sich bereit, den genannten Erben einen für Grüfte bestimmten Platz im Friedhofe um den tarifmässigen Preis zu überlassen. Wenn sie aber darauf bestehen, dass die Gräber der Eheleute Rochow an ihrem ursprünglichen Platze verbleiben, so müssten sie einen höheren Preis zahlen, denn der begehrte Platz befindet sich, wie gesagt, an einem für Grüfte nicht bestimmten Theil des Friedhofes. Man hat sich schliesslich über den Preis geeinigt und die Eheleute Rochow ruhen noch heute im Voloscaner Friedhofe, wie sich jedermann überzeugen kann. Krstić aber lügt ganz frech, dass die Leichen der Eheleute Rochow nach Deutschland übertragen wurden. — Nun, wie er in dieser Sache lügt, so lügt er in allen anderen.

Bezüglich des Obergärtners Zattara, eines italienischen Unterthanes, führt Krstić nicht an, dass er auch in der Gemeinde Veprinac um das Heimatsrecht für seine Tochter angesucht hat und dass er auch dort abgewiesen wurde. Warum? Das weiss Krstić ganz wohl, aber er verschweigt es absichtlich.

Falsch und erlogen ist, was Krstić bezüglich der Bettler aus dem Castuanischen im Currayon anführt. Kein einziger Bettler aus dem Castuanischen wagt sich nach Abbazia, dagegen wimmelt es von Bettlern und Blumenverkäufern auf den in der Gemeinde Veprinac gelegenen Gebiete des Currayons von Abbazia. Das will aber Salo nicht sehen, weil dort seine Freunde regieren.

Dem Bezirksthierarzt Cella wollte, wie wir erfahren, einmal die Gemeinde ein Stück Gemeindegutes aus dem Grunde nicht verkaufen, weil dieses Grundstück den Nachbarn zum Wäschetrocknen dient und durch eine Veräusserung dieses Grundes viele arme Leute empfindlich getroffen worden wären. Auch hier ist die Gemeinde ganz correct vorgegangen.

Dass die Katzelmacher lügen, wenn sie behaupten, dass die Gemeinde Volosca auf deutsch überreichte Eingaben kroatische Erledigungen ausstellt, wird jedermann bestätigen können, der je eine deutsche Eingabe an die Gemeinde gerichtet hat. — Es besteht nämlich ein Beschluss des Gemeinderathes, wornach auf deutsche Eingaben deutsche Erledigungen erfolgen müssen und darnach richtet man sich auch. Auch der Bürgermeister passt den Katzelmachern nicht. Natürlich, sie möchten am liebsten einen Garibaldiner zum Bürgermeister von Volosca-Abbazia haben. Sie mögen sich halt noch einige Jahrzehnte gedulden. Wir sind mit unserem verdienstvollen Bürgermeister vollkommen zufrieden. Wenn irgend jemand ein Anliegen an ihn hat, so kann er sich zu jeder Stunde und sowohl in seiner Kanzlei als auch in seiner Wohnung an ihn wenden. Salo schiebt die Schuld auf die Gemeinde Volosca-Abbazia, dass bisher keine öffentliche Badeanstalt für die ärmere Bevölkerung der Gemeinde errichtet wurde. Dieser italienische Söldling weiss jedoch nicht, was alles seitens der Gemeinde unternommen wurde um eine solche Badeanstalt zu errichten. Zu einem Strandbade gehört wohl auch ein Stück Strand. Nun aber hat die Seebehörde den ganzen Strand in Abbazia an die Südbahngesellschaft abgetreten und diese will jetzt kein Stück des Meerufers in Abbazia für ein öffentliches Bad der Gemeinde überlassen.

Salo schnüft in seinem grenzenlosen Hasse gegen seine eigene Stammesgenossen schon mit Blindheit geschlagen worden zu sein. So behauptet er, dass in Abbazia kein Waschbecken für die Wäscherinnen besteht und doch weiss jedermann, dass ein solcher sehr bequemer gedeckter Waschbecken in der Draščabucht besteht. Also lauter Lügen und Verläumdungen, und zwar solche, die auch dem einfältigsten Menschen sofort einfallen, häufen die sogenannten Italiener gegen die jetzige Gemeindeverwaltung, gegen die kroatische Partei auf, nur um die einfältigen Wähler für sich zu gewinnen und um Zwist und Hader zwischen den hier angesiedelten Deutschen und der einheimischen Bevölkerung zu säen. Wir fragen nun, wer bildet denn diese italienische Partei, welche Krstić in seinem Schmierblatte den deutschen Wählern empfiehlt? Diese Partei bilden drei Personen, der Notar Puovič, der Advokat Costantini und der berüchtigte Krstić, der treue Gefährte und Genosse der zwei erstgenannten. Kein einziger Einheimischer will sich zu dieser italienischen Partei bekennen denn es wäre ein Unsinn, nur zu behaupten, dass unsere Bevölkerung der italienischen Nationalität angehört. Auf unserer Seite stehen aber alle Einheimische aus den verschiedensten Volksschichten. — Nun, bei diesem Sachverhalte frägt sich, ob es rathsam wäre, dass sich jetzt die hiesigen Deutschen den zwei oder drei eingewanderten Italienern zu Liebe mit der ganzen einheimischen Bevölkerung verfeinden, um fortab in steter Unruhe und gegenseitiger Intolleranz zu leben? Bei Gott nicht! Wir bedürfen in unserem Curorte Frieden und Eintracht, damit wir mit vereinten Kräften auf die immer grössere Entwicklung unseres Curortes arbeiten können. Bis nicht die italienischen Hetzer bei uns eingezogen waren, haben wir in Ruhe und Frieden mit einander gelebt. Jetzt sollte es diesen Hetzern zu Liebe zum Kriege kommen? Wohlan, überlege jeder, ob diese Hetzer auf das Interesse, auf das allgemeine Wohl unserer Bevölkerung bedacht sind. Unser Wohlstand, unser Fortschritt liegt ihnen sehr wenig oder nichts am Herzen. Sie möchten nur ihren Herren in Parenzo zeigen, dass halt die hiesige Bevölkerung italienisch geworden ist. Dazu sollten ihnen die Deutschen helfen. Wir glauben, die deutschen Wähler werden sich das im Interesse des Curortes und im eigenen Interesse überlegen und werden mit der kroatischen Partei Hand in Hand gehen und eine kroatisch-deutsche Gemeindevertretung wählen.

Wie es immer kommen mag, eines ist sicher, nämlich, dass unsere einheimische kroatische Partei in den bevorstehenden Gemeindewahlen siegreich hervorgehen wird.

Wir wiederholen noch einmal das was wir schon früher gesagt haben. Sollte es der italienischen Partei je gelingen in unserer Gemeinde ans Ruder zu kommen, so würde sie in einem Jahre die Gemeinde zu Grunde richten, gerade so wie sie es mit dem Vereinshause in Abbazia gethan hat. Die Gemeindezuschläge würden sehr bald zu einer unerschwinglichen Höhe getrieben werden.

Darum lasse sich niemand von den italienischen Hetzern irreführen.

Ein Unparteischer.

Gosp. Dr. Andrija Stanger počašćen. Nj. Veličanstvo grčki kralj podaril je našemu dičnemu načelniku Dru. A. Stangeru viteški red sv. Salvatora.

I to je nova velika čast, s kom strani vladar počašćuje našega načelnika. Va tem se vidi koliko spoštovanja uživa méj velikimi ljudi dr. Stanger i kakova je to sreća za Volosko i Opatiju imet takovega človeka za načelnika. Mi mu čestitamo od srca na lepoj časti i radujemo se s njim.

Imendan našega gospodina načelnika pada subotu na 30. o. m. Tom prigodom želimo mi našemu gosp. načelniku svako dobro i svaku sreću, ku si je on kao načelnik poštenjak va prvom rede zavredil.

Pogledajte samo kako prodane zveri napadaju na sve naše svetinje, pogledajte kako otimlju ljudem čast i poštenje, ale ipak ni samo to prodane zveri nisu se usudile taknut poštenje našega gosp. načelnika. — Neka nam ga dobri Bog poživi na mnoga i mnoga ljeta! Živio!

Odlikovanje. Od Nj. Vel. grčkoga kralja dobili su: Gosp. c. k. kot. kapetan oficirski red a g. barun Rejnalm viteški red sv. Salvatora.

Zadnji broj „Narodnoga lista“ bil nam je zaplenjen radi njemačkega članka va kem smo pisali proti talijanskem juratom. — Mi smo naprvo znali, da će nam se to dogodit jerbo je **Krstić** va predzadnjem broje svoje „tete“ od 16. Novembra o. l. pisal odprto pismo na gosp. kapitana Scarpu kako more dopustit da mi proti talijanskim juratom pišemo (a nota bene pišemo vavek samo istinu). Gospodin kapetan Scarpa je Krstića poslušal i šekvestral nas je. Bimo na to neč rekli nego ćemo radje drugi put.

Automobili u Opatiji. Već je ovo drugo leto ča po naših cestah teku kako mahniti automobili, kako da za nje ne valja propis kako i za rózove da se najme ne sme naglo vozit.

Mi pitamo malo občinsku i kotarsku oblast, valja al ne valja propis kega se čita na oneh veleh željezneh tabelah od Černikovice na Voloskem pak do Slatine za automobile odnosno ako se morda imaju onega propisa držati samo siromahi ki se peljaju z vozi i s karocami a ne ona gospoda ka se peljaju ve automobileh?

Meni se čini da ako je pogibeljno za ljude da vozi brzo teku i karoci, da je sto puti pogibeljnije ako teku one makine, ke ne moreš na jedanput fermat i ke ako se jedanput va človeka zalete more reć slobodno ki te ga višto ga višto!

Nego automobili nisu samo pogibeljni za ljude ki po ceste hode, oni su pogibeljni i za ljude ki se po karocah peljaju, zač kako vidimo, konji se onih makinah plaše i svaki dan se more videt i čut, da je ovaj ili onaj bil u pogibelji života, zač su mu se konji pred automobili poplašili.

Pak kako da ni dosta da oni automobili svojom brzom vožnjom, svojim šumom i ropotom plaše ljude i blago, nego ovo leto počeli su po našoj cesti leteti još automobili crveno piturani, pače se još i njihovi gospodari u crveno obučn, kano da hoće da se konji još jače plaše i da se dogodi čim prije kakova vela nesreća.

Ča ne bi mogla tu občinska oblast ale kapetanat ča pomoć? Ili se u istinu čeka dok koji god zgubi glavu?

Lanjske godine je jedan siromah već izgubil nogu i onomu koji ga je unesrećil nije se ništa dogodilo, pače ni za odštetu ni onaj siromah niš dobil, a jeli to pravo? Ako jedan biciklist kojega čovjeka povozi i oškodi, sud proti njemu postupa, kako je i pravo, ali pitamo mi zač ne bi se imalo postupat i proti onomu ki povozi čovjeka sa automobilom ili ki sa automobilom kakvu drugu škodu učini na javnoj cesti?

Zakoni moraju bit za sve ljude jednaki i svaki mora bit od zakona čuvan glede svojega zdravlja i imetka.

Meni je znano da već nekoja gospoda ka su se prije svaki dan va karocah peljala *i to radi zdravlja* neće da se već peljaju, zač su im se poradi automobilih konji poplašili i skoro da nisu od straha umrli kako se je to dogodilo neki dan staroj gospe Gerovy ku su onesviještenu doma ponesli, a je to koristno za fiakere i zdravo i pravo za naše goste?

Ove naše ceste nisu za automobile i zato neka im se zabrani ovuda letet a osobito i dalje neka se zabrani da budu automobili crveno piturani jer je pogibelj od njih još veća nego do sada da su koje druge boje. —

Ja bih rad videl ča bi se dogodilo da prodje po Opatije jedan malo veći broj voli keh peljaju u Istru onako slobodne i nevezane — pa da proti njim teče na jedanput onaj crveni automobil. Ča ne bi oni voli ponoreli i ča se ne bi mogla neizrečiva nesreća dogodit?

Mi smo čuli da se je i naš g. načelnik već pritužil ne kapetanat radi automobili ali da ni dobila občina još nikakova odgovera a valjda ni ni kapetanat o tem niš odredil zač drugačije ne bi oni crljeni automobili ovuda leteli kako lete.

Gospoda valjada čekaju dok se dogodi kakova velika nesreća, pak onda će se morda makaut. Čekajmo dakle i mi — pak ćemo vidit na kega će se onda krivnja hitit. —

I Talijanom se je nakotilo nekoliko — mačak. Najviše njim ih se je nakotilo va Kopre. Va tem meste va kem vladaju sami Talijani, dogodil se razdor, kakovega vidimo va Rukavašćine i va Leprince. — Tamo su dve stranke: jedna od Bennata, a druga od Gambina.

Ljudi ki drže z Gambinom, a 'teh je najviše, neće da znaju za Benata, tako, ako se još spamećujete, oni su mu lane za vreme izbora za bečki parlamenat porazbili sve ponoštri. Sada, Bennati ki ne zna ako ne smutnju delat, stavil se j' na glavu da će žbankat Gambina, ki je već od toliko i toliko let deputat 'grada Kopra i da će na njegovo mesto postavit nekega Belli, ki ni, recimo pravo ni sluga Gambinu, ča se tiče znanja.

I tako se dogodilo, da su va grade Kopre dve stranke, obe talijanske, pak za svem tem se mej sobom kolju. Bit će tega još i po drugeh mesteh, — da se na jedno rečene mi povučemo jutra na stranu, Talijani bi se va Istre počeli klat, kako se kolju već va Kopre, va Trste, va Gradiške a osobito va Italije. Da mi jutra pustimo Talijanom slobodne ruke, ča mislite, da bi Krstići plaćali 100 fjorini na mesec? Vritnjak bi mu zasvetili, kako će mu ga jednako zasvetit i to koliko prej. Nam je svakako drago, da se je i Talijanom nakotilo nekoliko mačak, premda ti njihovi mački nisu onako divi kako naši. Zač priznat se mora da onakoveh bedaki, kako su neki leprinački mački mej Talijani ni moguće nać, kako ne bi mej njimi bilo moguće nać jednega Krstića i jednega „Gregota“.

Naši renegati moraju bit va istinu veli ćuki kada se puste od Krstića onako za nos peljat. Tako Krstić va nemškem dele svoje zadnje „tete“ piše da neka se opatijski Nemci slože s njegovum talijansko-libelarnom strankom a va hrvatskem dele iste „tete“ piše da je njigov partid slavinski kako da je talijanski jednako ča i slavinski. Krstić za pravem drži svoje ljude za najtrubasteje na ovem svete. — Mi pitamo malo je Dr. Costantini od slavinskega partida al od talijanskega? Seguro će Costantini sam reć da je od talijanskoga partida pak budući on s talijanskemi beči plaća Krstića i „tetu Jambrožiju“ je čaro da Krstić ne dela za Slovince nego za Talijane, a ćuki neka se i naprvo puste za nos — peljat. —

Ča više budu naši ljudi Krstiću verovali to će više on od Talijani bit plaćen.

Nevjerojatno, ali ipak istina. Već puti sam čul od Leprinčani i Poljanci kako su neki ter neki slabi ljudi. Čital sam va fojeh kako su jeno leto s puški hitali na kapelansku kuću. Bili su na sastanke va Poljanah. Bili su tako nemirni va vreme balotacijoni, da su ih morali jandarmi zakovat i va pržun peljat.

Svojemu kapelanu su se va liste zagrozili, da te ga ubit s puški kako goluba — i tako nadalje. Ja sam mislel, da more bit sve to nije istina. Ale sam se osvedočil na 25. ov. m. kad sam po posle prišal va Poljane.

Videl sam sprovod prez popa i prez zvona. Pitam ča je to? To ti doznam da je umrl jedan mladić ki na smrtnoj postelji ni otel ni čut za popa ni fratra, da kako pravi kršćan umre. Brižan otac da ga je prosil i molil neka se lepo spravi s Bogom, kako ga je i u vazmeno vreme nagovaral da gre k svetoj spovedi ale sve zaludu. Crekveni zakoni pak brane takovem ljuden kršćanski sprovod. — Ki je kako blago živel i umrl, neka se ga kako blago zakopa. Dunke ja ti vidim taj sprovod.

Kad su prišli do kapelanske kuće, to su ti navalili na stan kapelanski ter počeli klet i proklinjat kako ne bi ni sam Turčin. — Grozili mu se ter govorili da je on sam zmislel takovi zakoni. Zahvalit se je dobroj

čudi i mirnoći kapelana, da ni prišlo do hujega. Najzad je ipak cedil g. kapelan tim divim ljudem ter ga zakopal.

Šal sam za sprovodom. Kad je gosp. kapelan molil za dušu pokojnoga, mislite da su ti divljaci molili! Lego glasno su govorili ter se smejali. Ja pak odhajajuć sam pri sebi govorim. Istina je sve ča sam od oneh Stramčani čul, ter sam pri sebi rekal: Bržan redovnik, ki mora mej takovim blagom živet.

Neki su pravo blago, fali im samo još rep i bili bi efetivo blago. Pitam neke, pa ča je temu krivo? Ča nimaju predik? A doznal sam da se onaj g. kapelan jako muči pojida i skončuje, ale malo koristi, Zasijal je otrovno seme neki Golac, ki si je sam život zel aš ga je savjest pekla.

Ono otrovno seme je i sada obradilo plod. Ljudi su se odvrnuli od crekve i skoro podivljali. Čul sam, da neki mladići ki su pul Golca delevali, sad nikad ne gredu va crekav.

Vi pak oci i matere poljanske, ne tužite se, da vas nete vaša deca poslušat, kad jim vi sami davate izgled slabi ter ne častite svojega duhovnega pastira. Ne čudim se ni mälo, da vas Talijani sa svojim mačjim doktorom Salom tako za nos peljaju.

Jedan furešt.

Sveučilište u Ljubljani. Permanentni djački odbor za osnutak sveučilišta u Ljubljani upravio je na austrijskoga ministra-predsjednika i ministra nastave brzojavku u kojoj se veli: „Pošto dan danas osim Slovenaca nema u Austriji nijednoga naroda koji je bez sveučilištnih predavanja u svojem materinskom jeziku, pa pošto je upravo sadašnja vlada na odlučan način nedavno Talijanima obećala, da će im biti nanci omogućeni u njihovu materinskom jeziku, mora slovenska mladež, koja je u rodoljubnoj odanosti blagostanje Austrije imala na oku smatrati daljnje odgadjanje njezina zahtjeva, opravdanoga iz narodnih i socijalnih razloga, nezasluženom uvredom. Slovensko djačtvo, koje se je za svoje dobro pravo vazda zauzimalo na priznat dostojan i taktičan način, očekuje se u ovom času nestrpljivo da se o njihovoj stvari, koja je tako odgadjana, nedvoumno konačno odluči. Visoka vlada neka ne oduzme slovenskoj akademičkoj mladeži vjeru u svoju neutralnost i pravednost na prema svima. Vazda rodoljubno slovensko djačtvo jeste čvrsto uvjereno, da osnutak slovenskoga sveučilišta u Ljubljani ne znači samo akt pravednosti prema našemu narodu, već u jednakoj mjeri takodjer unapredjuje ukupne austrijske države".

Avocato non chiamato ... Joh ti ga nam kada se mi zadenemo va kega Talijana. Krstić valje skoči, kako da ga ki potegne za Salo.

Premda je on pred par let zmeral tem Talijanom sve „zveri" i „nemani" on ih sada sveh kokola i ne pusti da ih se takne. — Tako va zadnjoj špudačere navaljuje na nas ča smo pisali, kakovu debelu plaću primaju ašešori od junti i stari Campitelli, za kega je on sam jedan put pisal, da je — zvišel. I on nas pita, da ča nisu Laginja i Spinčić kada su bili ašešori potezali onu plaću? Prije svega g. dr. Laginja ni bil nikada ašešor, a g. profesor Spinčić bil je jedno kratko vreme, a mogal je bit i danas, da je samo otel zač od 12 deputati za izvanjske občine naši ih imaju 8, a Talijani samo četiri.

Dunke tu je vavek segurana većina. Drugo, g. Spinčić je, tega se svi dobro spamećujemo baš ono vreme kada je bil ašešor storil va diete predlog, da se kapetanu i ašešorom plaća snizi. — Na to se je stari Campiteli počel tako trest od jada, da su svi misleli da će mu kaplja past. Razumeva se, da Talijani ne bi nikada pristali na to, da se ašešorom plaća snizi, zač njih ima onde sveh skupa pet, a naš samo jedan. — Oni živu od oneh beči.

Za tim pljuva Krstić, da su naši krivi da nisu još razdeljene občine Kastav, Pazin i Buzet. Goveran neće da ih razdeli, naš premilostivi Cesar ne će da potvrdi zakon razdeljenja, ča su ga storili Talijani a naš Cesar zna ča dela. On zna da bi se takovem dieljenjem hitilo sve občine va nesreću i za to ne pusti da se dele. Živio naš premilostivi Cesar Franjo Josip I.

Onputa govori Krstić, da su naši deputati krivi da se va diete niš ne dela i da su baš oni oteli zadnji put da bude više sjednica, zač da su zahtjevali, da na dan sprovoda pok. biskupa Šterka ne bude sjednice da moru poć na sprovod va Trst. — Tim da bi bila provincija platila 600—700 krun više i kako da je taj biskup vredil više nego tisuće i tisuće siromašnega novca. A mi ga pitamo, su gledali na to talijanski deputati, kada su lane na viest da je talijanski brigant Bresci ubil kralja Umberta sazvali sjednicu, pak pokle se je stari Campitelli malo procvenjil, dignuli sjednicu „in segno di lutto" prez da su za našu zemlju storili on dan ni prašica dobra. A ipak on dan su profruštali provinciji 600—700 krun. A ča talijanski kralj vredi više nego tisuće i tisuće siromašnega novca?

Onputa spominje da koliko ima va podeštarije Voloskoj i Kastavskoj bezposlenih ljudi, ki da su plačeni. Na to ne ćemo odgovorit dokle god nam Salo ne dokaže ki su ti bezposleni ljudi. Kad nam ih pokaže po imene — onputa ćemo se gledat.

Zatim govori, da su se naši ljudi obogateli na škodu siromašnega puka, tako da Stanger i Trinajstići i Janežić i Laginja, da su već sagradili vile i palače. To je jedina istina, ku je Krstić rekal već od 10 let semo. Je, ti naši dragi prvaci sagradili su si na srce našega puka svaki po jedan zlatni palac ki se zove: Zahvalnost. Istina je. da takovi palaci rende nekako jednako kako i Talijanom njihov Kazin v Opatije ma našem prvakom su takovi palaci, takovi spomeniki najdraži i najmilji, jer iz njih izvire blagoslov i lepo spominjanje puka, dočim će za one ki se prodavaju za 100 fjorini na mesec naš narod nać vavek po jednu lopatu životinjskega blata, kega će onda moć hitit na obraz takoveh propaleh prodanac.

Naša občina i Krstić. Va zadnjoj tete Krstić piše nemški svo zlo proti našoj občine. Najveće zlo pak, ko on občine pod nos stavlja je da je občina gospodinu Samuelu Vladiskoviću prodala občinsku skalicu blizu njegove kuće, kade je g. Samuel Vladisković storil šternu. Svaki od nas se spamećuje kakov smrad je na toj skalice bil i da su svi hodili tamo smradit. Bilo je od skrajne potrebe da se ta smrad odstrani. Svaki pošten čovek će priznat, da je gosp. Samuel Vladisković svojom šternom odstranil jednu od najveći grdob mesta, ka je bila mestu uprav na sramotu.

Dakle občina ni učinila s tem ni jednemu škode nego korist celemu mestu zač sada ni trebe da ljudi ki onuda prolaze nos začepljuju. Krstić dobro zna da je Bodul na doljnoj ceste bil posvojil jedan kus komunala i da je občina morala s njim pravdat se do Beča da ta kus komunala spasi — ma vendar neće da niš proti Bodulu za to piše. Ne torna mu račun. Da Talijani dobiju našu občinu v ruke oni bi zajedno učinili „i razdeliše haljine moje". — Nino bi dobil jedan kus, Bodul drugi, Torta treti, a komun neka gre k vragu.

Unesrećen kočijaš. Danas o podne dogodila so je na Zertu v Opatije vela nesreća, Jedan rečki kočijaš pripeljal je gredi z Reki za pavilјon Ungaro-Croate na Zertu pak je htel sam skrcat gredi iz voza. Pulitega dela pala mu je jedna greda na prsa i težko ga udrila tako da mu je valje krv udrila na usta, nos i uše. Opatijski jedan doktor pružil mu je prvu pomoć pak su ga onputa peljali v Reku.

Muška podružnica sv. Cirila i Metoda u Rukavcu primila je sliedeće prinose na korist Družbe:

Sabrano u veselom društvu u gostioni Frana Mavrovića u Mihotićih na predlog g. Josipa Crnčića iz Crundići k 3 i 44.

Darovaše sliedeći:

Josip Crnčić 54 pare, D. Spinčić 20 p., A. Okar 20 p., V. Grzetić 20 p., Vinko Kinkela 20, Marija Mavrović 30, Iv. Šepić 20, Fran Laginja 20, Zvana Juranov 20, Mate Šepić 20, Marija Kinkela 10, Josip Trinajstić Širola 50, Vjekoslav Kinkela 20 para. —

Vinko Gegurina platio je globu što nije imao družbinih šibica 20 para.

Na Likufu dogotovljanja kuće našeg vrlog rodoljuba V. Cara u gostioni A. Spinčića u Mihotićih na predlog g. Vinka Dubrović Fugljinovoga, medju vrlim rodoljubima sabrano za Družbu 8 k 44 h.

Za djačko pripomočno društvo k 8.

Kod vjenčanja g. Ivana Kinkele Frlića na predlog Vjekoslava Kinkele sabrano za družbu k 22 i 72.

Iza pokopa Vicence Dubrović 7./11. sastalo se u krčmi g. Spinčića više rodoljuba medju kojima i gg. svećenici sabralo se za družbu k 14 i 40 p.

U veselom društvu u gostioni g. Josipa Kinkele na predlog Jurja Mandića 11 kruna.

Na predlog g. N. Rauha iz V. darovao je istoj družbi za ispaljenje jedne cigarete 1 krunu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Ivana Večerina u Voloskom sabranih u veselom društvu kod Internacionala k 4 darovali su g. J. Turk načelnik iz Drage pri Rakeku, Rudolf Zadnik, J. V. i Ivan Večerina iz Voloskoga po jednu krunu.

Za istu družbu sakupilo se na 21. o. m. na piru gosp. Eberchardta, a na predlog g Vančka oba članovi naše glasbe svota od 10 kruna i 15 h. Živili darovatelji!

Zadnje viesti.

Položaj na Balkanu. — Krakovski list „Czas" prikazuje položaj na Balkanu baš na interesantan način. Taj list donaša jedan dopis iz Zadra, va kem se prikazuje velikosrbska — protnaustrijska agitacija crnogorskoga kneza, osobito va južnoj Dalmacije. Odkada knez ima za prijatelja zvan Rusije još i Italiju, njegova agitacija ne pozna nikakove mere. Ako se malo pogleda na crnogorako mešanje va dolnjoj Dalmacije, Bosnoj i Hercegoviui, i na talijansko mešanje va Albanije, onputa se vidi da položaj Austrije na Balkanu ni baš najpovoljniji. Jedino sredstvo proti temu bilo bi združenje Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine va tako zvanu Veliku Hrvatsku. *Najjača obrana proti anti-austrijskim težnjam Srba i najbolji most za ojačanje Austrijskega upliva va Albanije jesu upravo,* **pristolju i krumi verni Hrvati,** *ki su nekako združeni zapadom i pod uplivom zapadne kulture.* Dali će ikada Madjarska imati toliko patriotizma, dali će ikada va Austrije državni interes svladati predsude stare birokracije, da se provede ova ideja na austrijsko-ugarsko-slavenskom jugu pokazat će morda budućnost, samo da nebude prekasno".

Ovako piše uvaženi bečki list „Reichswehr" od 25 November 1901. Po tem pisanju more svaki pametan čovek sudit kako dobro misle va Beče od Hrvati. Sada su Hrvati proganjani od svakoga. Ali skoro će doć vreme kada će se opet reć: Na noge Hrvati junaci! Branite cesara i krunu, kako ste ju obranili leta 1848. Samo da ne bude prekasno.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik

državna cesta, Vila Ješica

Opatija.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Siegfried Jesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetilike i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½ % kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 679.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 108.863·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, na sedjake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 49. Volosko-Opatija u četvrtak 5. prosinca 1901. God. II.

Birači gradova Kastav, Volosko, Lovran i Mošćenice!

Vi ste pozvani, da povjerite najveću čast i najteže breme svomu pouzdaniku dne 7. decembra. Toga dana imate birati zastupnika na istarski sabor, koji će Vas tamo zastupati budućih 6 godina. Izbor Vam nije težak. Odličnoga i sposobnoga muža imate u Vašoj sredini. On je častno zastupao naše gradove Liburnije kroz zadnjih 12 godina. On je svojim javnim djelovanjem pokazao i dosad, da je čitav muž, odlična osoba, koja zaslužuje podpuno povjerenje svega našega naroda.

Mi Vam ga i sada dogovorno sa Vašimi najodličnijimi sugradjani toplo preporučamo. Taj muž je

dr. Andrija Stanger

odvjetnik i načelnik na Voloskom.

Izbornici gradova Kastav, Volosko, Lovran i Mošćenice!

Ime preporučenog Vam muža najbolje Vam je jamstvo, da će duševni i tjelesni probitci našega naroda biti na istarskom saboru dostojno zastupani. Njega birajte složno i oduševljeno. Njega Vam preporuča toplo:

Uredničtvo „Narodnog Lista“
OPATIJA-VOLOSKO.

Političko družtvo „Edinost“
U TRSTU.

Ein aufrichtiges Wort.

In den letzten Tagen sehen wir mit Bedauern, dass einige hier ansässigen Deutschen der italienichen Dreimänner-Partei: Constantini-Krstić-Puović auf den Leim gegangen zu sein scheinen und bei ihren Landsleuten eine Agitation gegen die einheimische croatische Partei, welche die Gemeindeverwaltung bisher innegehabt hat, einzuleiten suchen. Selbstverständlich sind dabei am lautesten Leute, die nichts zu verlieren haben und die hoffen in einem eventuellen Wahlkampfe für sich etwas herauszuschlagen. Wir bedauern in der That jene Herren, welche sich bis jetzt der öffentlichen Achtung zu erfreuen hatten, und sich jetzt nicht scheuen, sich Arm in Arm mit den Genossen und Busenfreunden des Krstić in den Wahlkampf zu stürzen, blos um für die Dreimännerpartei die Kastanien aus dem Feuer zu holen. Denn nur darum handelt es sich. Der italienischen Partei in Istrien ist es nicht recht, dass in unserer Gemeinde ein erträgliches Einvernehmen zwischen den Slaven und den Deutschen herrscht und ist dieser Partei namentlich das bisherige einträchtige Zusammenwirken der Deutschen und Kroaten in der Gemeindevertretung ein Dorn im Auge. Deshalb wollen die Italiener, dass dieses Einvernehmen gestört werde und ein möglichst heftiger Kampf zwischen den Deutschen und Slaven entbrenne, um dann nach dem Grundsatze: wo zweie sich streiten, freut sich der Dritte, im Trüben fischen zu können. (Um dies zu erreichen, wurde eben Dr. Constantini von der italienischen Parteileitung in Istrien hieher beordert.) Es scheint als ob ihnen dies gelingen sollte, und als ob in der That einige hier ansässigen Deutschen ihnen auf den Leim gegangen seien. Diesen Herren, welche jetzt so eifrig daran sind, das Feuer zu schüren, möchten wir zu bedenken geben, dass es viel leichter ist, einen Brand zu entfachen als zu löschen, und dass es viel leichter ist, die Gemüther zu einem nationalen Kampfe aufzuhetzen, als einen entbrannten Kampf zu beschwichtigen. Das Entbrennen eines heftigen nationalen Kampfes zwischen Slaven und Deutschen in Abbazia würde für diesen Curort von den traurigsten Folgen begleitet sein, und diese Folgen hätten wahrscheinlich gerade die hier ansässigen deutschen Gewerbsleute als die ersten zu spüren. Wir wollen gar nicht reden von den Misshelligkeiten, die zwischen Hausbesitzern und ihren Miethparteien, zwischen den Kaufleuten und ihren Kunden entstehen könnte, sondern wollen nur darauf aufmerksam machen, dass Abbazia als Curort des Friedens und der Ruhe absolut bedarf, indem Curgäste es sich wohl überlegen dürften, zu ihrer Erholung an einen Ort zu kommen, wo sie täglich die unangenehmen Scenen und Auftritte, welche ein heftiger Nationalitätenkampf in Orten mit gemischter Bevölkerung immer zu Folge hat, mitansehen müssten und eventuell auch die Rückwirkungen eines solchen Kampfes auch selbst mitleiden würden. Die Folgen eines auch nur theilweisen Ausbleibens der Curgäste brauchen wir gar nicht anzuführen; jeder hiesige Geschäftsmann kennt dieselben aus eigener Erfahruug, und würden dieselben auch jene zu fühlen haben, welche durch bisher glücklichen Geschäftsgang bereits zu einiger Wohlhabenheit gelangt sind. Wir wissen, dass jeder hier ansässige Geschäftsmann dies alles einsehen muss und hoffen deshalb, dass es nicht zum Schlimmsten kommen wird, und dass auch die bevorstehenden Gemeindewahlen sich in jener Ruhe abspielen werden, wie die vorhergehenden.

Der Dreimänner-Partei liegt das Wahl Abbazias ser wenig oder gar nicht am Herzen. Diese drei Männer besitzeń hier kein Vermögen und sie können zu jeder Zeit ihre sieben Zwetschken zusammenpacken und davon gehen. — Ihnen ist es auch ganz gleichgiltig, ob unser Curort morgen zu Grunde gehen sollte. Ihnen handelt es sich nur darum, sich eventuell bei ihrer Parteileitung mit einem Erfolge für ihre Partei in unserer Gemeinde brüsten zu können. Ob aber vernünftige Leute derlei gefährliche, ja verderbliche Bestrebungen unterstützen können, das bleibe dahin gestellt.

Um zu ihrem gottlosen Ziele zu kommen, versuchen die hiesigen Katzelmacher durch allerlei Lügen die öffentliche Meinung irre zu führen nur um die einfältigen Leute in ihre Netze zu ziehen. So werfen die hiesigen Katzelmacher in der letzten Nummer ihres Schundblattes der Gemeindevertretung vor, dass dieselbe die Wählerliste gefälscht habe. Eine — unverschämte Verläumdung! — Nie sind die Wählerlisten so streng gesetzlich verfasst worden, wie gerade diesmal. Aber die Herren Katzelmacher haben keinen Dunst vom Gesetze und von der Weise, wie man Wählerlisten verfasst. — So führen sie in ihrem Recurse gegen die Wählerlisten ungefähr 300 Einwendungen an, ohne jedoch eine einzige nachgewiesen zu haben. So verlangen diese Hetzer, dass einigen hundert Wählern das Steuerausmass richtig gestellt werde, weil angeblich das in den Wählerlisten angeführte Steuerausmass nicht der wirklichen Bemessung entspreche. Nun rechnen diese Hetzer die Steuer der einzelnen Wähler für das Jahr 1900, während in den Wählerlisten die Steuersätze für das laufende Jahr berücksichtigt wurden. Es ist daher begreiflich, dass ihre Steuersätze mit den in den Wählerlisten angeführten nicht stimmen können. Was ist aber gesetzmässig? Das möge, das wird auch die zuständige politische Behörde bestimmen, sollte man auch die letzte Instanz anrufen. Ebenso verlangen die Katzelmacher, dass ungefähr hundert Steuerträger in die Wählerliste eingereiht werden, trotzdem sie im Sinne des Gesetzes vom Wahlrechte ausgeschlossen sind, sei es, dass sie Ausländer, oder dass sie schon jahrelang abwesend sind, oder dass irgend ein gesetzlicher Grund ihr Wahlrecht ausschliesst. So, um einige Beispiele anzuführen, verlangen diese italienische Rädelsführer, dass in die Wählerliste aufgenommen werden: Dornbach Ludmilla, Delmestri Gräfin Adelina, Pancera Caroline, Billiani Candidus, Ebenritter Heinrich, Fuchs Andreas, Händler Alois, Klein Wilhelm, Kodweis Paul, Stagni Peter, Dr. Isor Stein, Wenzl Carl u. s. w. trotzdem es nachgewiesen und notorisch ist, dass alle diese Steuerträger Ausländer, somit vom Wahlrechte ausgeschlossen sind.

Andererseits verlangen diese sauberen Patronen, dass aus den Wählerlisten alle Hausmiteigenthümer ausgelassen werden, aus dem einfachen Grunde, weil ihnen halt diese Hausmiteigenthümer nicht passen. — Auf diese Weise reducieren sich ihre 300 Einwendungen gegen die Wählerlisten auf Null. Ihr Vorgehen macht auf jeden vernünftigen Menschen den Eindruck, dass sie die öffentliche Meinung und die Behörden zum Besten halten wollen. — Kein Wunder! In ihrer Sippschaft ist ja der berüchtigte Krstić die tonangebende Persönlichkeit. Und eine Partei (?), die in ihrer Mitte einen Krstić hat, die sich von einem Krstić führen lässt, bewirbt sich um das Bündnis mit den Deutschen! Wahrhaftig! wir müssten alle Achtung von den hiesigen Deutschen verlieren, wenn wir erleben sollten, dass sich die hier ansässigen Deutschen mit einer Krstić-Partei vereinigen sollten.

Wir glauben im Interesse unseres Curortes dazu berufen zu sein, jederman zu warnen, den italienischen Lügen Glauben zu schenken. Wir haben schon wiederholt nachgewiesen, dass alle von den Katzelmachern gegen uns erhobenen Anklagen und Anschuldigungen grundlos und unstichhältig, dass alle ihre Behauptungen lügenhaft sind. All ihr Thun und Handeln ist darauf gerichtet, Unfrieden zu stiften, Unordnung hervorzurufen, um dann im Trüben fischen zu können. Wir bedauern aufrichtig, dass sich zu solchen Zerstörungselementen auch einige, sonst achtbare, vom Ehrgeize geblendete Männer, welchen blos die Gemeinderathswürde vor Augen schwebt, gesellt haben.

Zum Schlusse noch das. Es ist vollkommen ausgeschlossen, dass die Patzelmacher auch, wenn alle Deutschen mit ihnen wählen sollten, im I. und III. Wahlkörper durchdringen. Somit ist auf jeden Fall der einheimischen croatischen Partei die Majorität in der künftigen Gemeindevertretung gesichert. Ob es nun für die Deutschen klug und vernünftig wäre, bei einer solchen Sachlage den sicheren Theil in der Gemeindevertretung für etwas Unsicheres und allenfalls Verhängnisvolles aufs Spiel zu setzen, darüber zu urtheilen, überlassen wir den Herren deutscher Zunge. — Wir können getrost in die Zukunft blicken, denn wir sind gewiss, unsere Pflicht erfüllt zu haben.

Pred občinskemi izbori na Voloskem-Opatije.

Krstić, Nino, Costantini i Puović se vrte kako munjeni — i komunjski su izbori blizu. Pitat ćete pak ča to intereša Krstića, Ninota, Costantina, Puovića, ter oni nimaju va našem komune niš? Ča ih intereša? Znaju oni da ih komun Volosko-Opatijski niš ne intereša ma ih interešuju beći ki njim s Parenca prihajaju samo da bi kod budućeh izbori za občinu Volosko-Opatiju predobil njihov talijanski partid. Za to vidite Ninota i Krstića celi dan po Voloskem okole klatarit i od oštarije do oštarije hodit samo da ljude na udicu love, da bi kod budućeh izbori za talijansku stranku glasovali. Od kuda Nino i Krstić troše? To znaju oni dva Puović, Costantini i oni s Parenca.

Za to je Costantini stavil rekurs proti izbornem listinam. Pak ča mislite ča je va ta rekurs stavil? Ta i ta ne plaća toliko nego toliko, a tega ni z ničerem dokazal.

Još govori va rekurse, da naši gospodari od kuć, kade su muž i žena skupa gospodari, da nimaju pravo glasa. Ste ga videli malo kako pozna zakon a! A pitamo mi, zač se pak svaki put javi na kasu kada se kakova kuća pretavula od jednega na drugega? Ča morda za kumediju? Ne, nego za to da na kase štivru prepišu na nove gospodare.

Nadalje pita Costantini da se va liste stavi neke ljude ki nisu već leta i leta ovde al takove ki nisu Austrijanci. Ste poznali onega peka ki je puli gospodina Grgota na Voloskem imel peknjicu? Tega peka ni već tri leta na Voloskem pak šijori Talijani bi hteli da se ga stavi va liste. I takoveh bimo vam mogli napovedet sto za keh se zna da nimaju pravice bit va listah a šijori Talijani Nino i Costantini bi po sile hteli da se ih stavi u nutar a prez da bi ni z dugega ča dokazali.

I još ima Krstić obraza pozivat kapitanat da neka razpusti občinsko zastupstvo pak neka poveri sastav listin jednemu komisaru.

Ča smo va Patagonije, ale smo va Austrije? Neka ne misli Krstić da ako ga je gospodin kapitan jedanput poslušal, da će on njemu za volju zakon pod noge hitat. Pak na jedno rečene da lepo kumisar zame v ruki izbori ča misli Krstić da bi njigova talijanska stranka predobila? Kako vraga ne! — Neka samo prebroji malo naše ljude po Voloskem i Opatije — neka k tem pridoda one dosadanje njigove pajdaše, ki su dali poštenu besedu da će s nami glasovat, neka pak još pridoda one Nemce ki su od vavek s nami i ki će i ov put s nami bit pak će videt da je našeh glasi **tri sto** više nego sveh njigoveh i njigoveh savezniki skupa.

Salo straši samo s praznom puškom kako je strašil i pred tri leta. — Već su se on i Nino pred tri leta pogovarali da će škarpelinom znet na opatijskem merkatu tabelu na koj je napisano „občinski trg“, da će hrvatsku tabelu na podeštarije otopit, pak ča je na kraju bilo? Nisu se ni pokazali. Oni misle da će se naši ljudi od njihoveh prazneh pušak prestrašit; jok valaj Salo slabo si računal. Ne samo naši ljudi ki se spoznaju za Hrvate ili Slovence hoće ov put s nami glasovat nego svi domaći ki još neće da se za Hrvate spoznaju, nego k[i] vendar imaju toliko razuma da vide' da je za sveh nas bolje i koristneje da va raprežentance budu naši domaći ljudi zvali se sada oni Rajčići, Tomičići, Poščići, Jurkovići, Tomašići, nego da budu va raprežentance furešti, ki nimaju ovde ni kuće ni kućišta i ki bi nam naprtili duga pak bi onda pobrali svoja šila i kopita a nas bi ovde inpiantali zakopanch va duge do grla tako da se ga ne bimo oslobodili na sve veke vekom amen! — Da za tem gredu Krstić i kompanija osvedočit ćete se iz ovega.

Jedan opatijski talijanski „kapo partito“ povedal je ovi dni pred svedoki da misle voloski Talijani z nekemi Nemci skupa zet domaćem ljudem podeštariju a do tri leta da će ju zručit samem Nemcem.

Jedan pak Nemac z Vasanske, ki ga najviše ima proti nam domaćem, govoril je prošli čedan puli gospodina T. v Opatije, da će Nemci sada predobit volosku podeštariju a onputa da će gledat predobit Veprinačku pak da će bit gospodari od oveh naših mest, a našem domaćem da će dat oberticu. — Kad budu imeli našu podeštariju da će storit duga dva milijuna forinti. To je govoril ta gospodin pred više svedoki keh ćemo va potrebe imenovat. Jedan naš domorodac ki je bil tamo ga je pošteno opral i rekal mu je da tega neće nikada bit zač da i ako su naši domaći ljudi do sada još zapućeni da ne vide svoju korist i pogibelj da budu va svojoj kuće tudji sluge da će doskora svi domaći spoznat da njim je skupa držat prez gledat na Hrvatsko i Slovinsko, ako će da njim tudji ljudi va vlastitoj njihovoj kuće ne zapovedaju. I pravo je rekal ta naš vrli domorodac. Ako budu naši domaći ljudi, ki se još nekako dugo drže od naše stranke spoznali da moramo svi složni bit ako ne ćemo propast posvema onputa nam za veke neće zavladat va našoj kuće tudji gospodari.

Sada se neki privandranci napinju da bi naše domaće ljude posvem sega iztisnuli iz občine pak da moru onputa sami gospodarit kako bi oni hteli a na segurnu našu propast.

Za to je sada dužnost svakega poštenega Vološćaka i Opatijca da se z našom domaćom strankom združi. da svi složno obranimo našu kuću od tudjega gospodarstva.

Mi pak smo svako vreme pripravni da naseljenem Nemcem koji budu s nami dajemo pravo da budu pravednim brojem zastupani va raprežentance.

Ove iskrene besede stavljamo svem našem domaćem ljudem na dušu. Neka dobro promisle imamo pravo al imamo krivo pak neka po onem ča njim bude savest na to rekla postupaju.

Ni jedan pak neka ne gleda na ono ča talijanski čarlatani bloboću. — Oni moraju mutit, oni moraju lagat jerbo su za to plaćeni. Da ne lažu izgubili bi plaću. Sramotno je da jedan Krstić ima obraza pozivat naše ljude u svoje kolo. Va njegovo kolo spadaju Ninotu slični a ne naši pošteni Vološćaki i Opatijci.

Do pred šest let je talijanska stranka imela našu podeštariju v rukah pak svi znaju va kem stanju ju je zručila. Da talijanska stranka opet dobije podeštariju v ruke dogodilo bi se s komunom kako se je dogodilo i s talijanskim kažinom v Opatije. Neki bi si napunili žepi a siromah bi zgubil sve. Pazimo se dakle i birajmo samo naše domaće ljude ki će bit vavek pripravni da učine sve za dobro ovega našega kraja.

Talijanski privandranci, plaćeniki, izdajice i propalice neka gredu od kuda su došli i neka se vrate kad ih budemo zvali.

Dopisi.

Iz Poljan. Otrovana krv. Ste čitali va zadnjem „Narodnem liste“ on dopis iz Poljan, va kem je bilo govora ob onem mladiće, ki ni pustil da mu na smrtnoj ure pride pop blizu? Kada sam ja ono čital, mane su sve vlasi vrh glave hodili. Ča smo već tako dugo prišli? Ča ni dosti, da ti neki ljudi hitaju pod nogi svoj lepi materinski jezik, svoju narodnost, svoju zemlju i sve svoje svetinje, ne, kako da to ni dosti, oni hitaju pod nogi i veru našu. onu svetu našu veru za ku su naši otci va jedno vreme potoke krvi prolevali boreć se proti Turkom i drugim nevernikom.

Pustimo mi na stran onega nesrećnega mladića, ne sudimo ga mi, on je već prišal drugemu Velikemu Sudcu, k Svevišnjemu Bogu, ki će mu sudit onako. kako je zavredil. Pustimo mi njega i zamimo stvar samu za sebe.

Razni drugi tužni i žalostni dogadjaji ki su se dogodili va Leprinaščine pokazuju nam, da slučaj, ki se je dogodil va Poljanah ni sam, ni jedini. Takove se stvari dogadjaju tamo gusto, a to nam je dokazom da je pul oneh nesrećneh ljudi zlo jače nego ukorenjeno, da im je krv otrovana, a taj se otrov već ćapuje i srca i duši.

A mi pitamo. kamo ćemo prit, ako se bude tako naprvo hodilo? Kamo ćemo prit? Prit ćemo na ono, nač su prišli toliki drugi ljudi, ki su hitili svoju svetu veru pod nogi.

Pred malo više od sto let buknula je va Francije velika rivolucion. Jedan dobar del ljudi bil je tamo već kako znorel. I kako sada neki Poljanci na svojega vrednega kapelana, tako su i va ono vreme neki Francezi pucali z puški na svoje pope i biskupe. I kako da njim ni bilo dosti to, oni su provalili va crekve, porušili oltare, bitali dole svete slike, a na oltare ki bi još ostali stavljali bi sramotne ženetine i njim se klanjali. Na to je svet još jače ponorel. Sve je kako pomahnitalo, ljudi nisu bili već ljudi, već prave zveri. Tu se je klalo, ubijalo, mahnitalo, da je bilo prava strahota. — Ne ćemo Boga, ne ćemo svetac, ne ćemo crekvi, ne ćemo popi — dole sa svim, dole! vapili su ponemljeni ljudi, kako pijani od ljudske krvi, ka je po celoj Francije potokom tekla.

Pak ča se je dogodilo? Nakon malo vremena ta su blaga prišla malo po malo va se, počeli su se čutit ljudi i prvo ča su učinili bilo je to, da su se obratili k Bogu i svetoj svojoj vere prez ke ni nikada ni jedan narod mogal obstat, jer ljudi prez veri nisu ljudi, oni su tisuć puti grji i huji nego najdivlje blago. Joh ti ga narodu prez veri!

A to uvidjaju danas i veliki umovi, veli i učeni ljudi — mudraci. — I bilo je vreme, kad je i njih razum napeljal na krivi put, i oni su iskali sreću ljudstva izvan veri. Ali zaludan njim je bil vas trud. Prišlo je vreme kada su videli, da prez Boga i prez veri ne more bit ni sreći ni blagostanja.

I oni su se svi skrušeni obratili k Bogu i svojoj vere. Takoveh ljudi je sva šila po celem civilizovanem svete.

I dokle najveći bezverci uvidjaju korist vere za celo čovečanstvo, dotle jedna peščica ljudi va Poljanah hoće da se od Boga odvrne. A kako je prišlo do tega? Ovako: Najprvo zlo seme je posel onaj nesretnik, ki se je sam ubil, a za njim je prišla Krstićeva „Nesloga“, ka u narodu našem ubija i vjeru i pošteno mišljenje. Oni vječni napadaji na popi i redovniki, one gnjusne izmišljene laži ne moru puli ljudi drugo učinit, ako ne smutnju. Neuk čovek se da najbolje i najlaglje zavest va zlo, takov primjer vidimo i va Poljanah. Zlo se je seme poselo — već mu se vidi i prokleti i paklenski plod. Krv je u narodu otrovana, rana je već dosta velika.

Oci i materi, gledajte ča delate. Ne igrajte se s Bogom, ako ne ćete da vas stigne njegova kazna.

Oci i materi, čuvajte decu, držite dugo od njih poganu krpetinu, va koj se narod pripravlja za vječnu tminu i propast.

Oci i materi, držite decu vašu u strahu božjem ako ćete da ih jedanput vidite srećne i zadovoljne.

Oci i materi, ne pozabite, da je Krstić ki vas punta proti vašemu duhovnomu pastiru, ne pozabite da je ta isti Krstić pogazil sveti zakon i da on živе dugo od svoje zakonite ženi i djeteta svojega.

Ča bi bilo od sveta da svi store, kako je on storil? Pak takav čovek, da će vas uzgajat? Ale će vas morda uzgajat on vaš župan, ki je na sude potvrdil, da je prevaril čestitega vašega gospodina plovana, kad mu je rekal, da će se prvo nego se oženi poć spovedet v Reku, pak za svem tem ni šal nikamo ni spovede ni pričešćenju. Ča ćete se od takoveh ljudi čemu navadit? Ale mislite morda, da te vas takovi ljudi stavit na put prave istine i vjere?

Poljanci, ki ste još ostali čisti i netaknuti od paklenskeh nauki novih Antikrsta, čujte ov bratski glasi:

Čuvajte sebe, čuvajte decu svoju od prokletstva. Ako pak morate, da živite kraj takoveh ljudi, ki su već vragu dušu prodali — držite se od njih dugo, kako od kugi, kako od smrdljive rani, ka bi mogla primit se i vašega tela. Držite se vi crekve i nauke naše svete vjere, s njom će se zatrt, kako Isus govori: svako paklensko zlo.

Va Poljanščine ima puno otrovane krvi, a ta otrov strcnuli su u žile oneh nesretneh ljudi antikrsti plačeni od Talijana, ki ne gledaju, ako ne kako bi naš narod zgubil veru, pak da se onputa medjusobno kolje, ubija i zatare kako nema zver. Ljudi čuvajte se toga otrova.

Iz Moščenic. Na 16. prošlog mjeseca bili su izbori izvanjske občine moščeničke u Moščeničkoj Dragi. To je prva nepravica koju je moščenička raprežentanca učinila našim vrednim Bersečanom. Izbor bi bil moral biti u centrumu moščeničke občine, ali znajn naši talijančići ča delaju, tako i ovaj put odlučili su za biralište Dragu, ako prem protuzakonito jer iz Drage doći će se do lovranskog konfina za jednu uru dok do plominskog, odkuda je ki god Bersečan imel prit će se pune 3 ure. Vidite kako kod nas delaju oni, ki imaju oblast v rukah. A što pater „Salo“ veli da su Bersečani počeli otvarat oči, ja mu sporučujem, da su ih Bersečani već odprli i da on ni vredan onega ča Bersečanom spod postol pada. Si me razumel talijanski plačeniče? Isti dan, kad su se obavili izbori opral je pošteno naš vredni Moščeničan i urednik dičnog „Narodnog lista“ Kafulu. Predbacil mu je, da vodi ovaj zaslepljeni narod kao volove vezane za rogove, ali jao si ga tebi, rekao mu je, kad narod otvori oči, narod bit će ti sam sudac i izvršit će sam odsudu, kamenovat će te.

Veoma potresle su ove rieči sve prodane Moščeničane, a bilo ih je koji su iza izbora žalili, što su sa talijanašima, a neznajuć, glasovali.

Moščeničani! braćo! Promislite, kako bi vam jedan Kafula ki se va butege ceni za 1 solad, ki gre ribi lovit i pošilje ih va Lovran prodavat, on ki bi se za šolad obesil, kako bi vam on plaćal cigari i pit, a da ne bi dobil od ke bandi. A ka je ta banda? Naša? Ne. Jer Vi nas nazivljete Hrvatima, a Kafula ne drži s nami. Dunke je druga stranka ka Kafule plaća i dava beći, da vas on otujuje od vašeg zajika, od vaše starine.

Ka je to stranka, ka, povejte mi, ali za stalno vi ne znate, — kao nije ni puno ljudi na izboru znalo ke fiducijare zibiraju i za kega te ti fiducijari glasovat. — Vi ne znate, povedet ću vam ja.

To je ona talijanska stranka — ona stranka, ka z vašemi beći keh vi plaćate za franki i za drugo na Volosko, ta stranka s vašemi vlastitemi soldi vas kupuje, te vi ne znajuć glasujete za onega Talijana, s kem su se naši stareji pod Lisom tukli, vi glasujete za onega vraga ki bi otel ovu lepu našu zemlju potalijančit i storit da va njoj zapoveda Vittorio Manuvele. — Ali tega neće nikada bit, dok je naših na ramenu glava rekal bi stari Poldo, Jarbin otac. Za to Moščeničani oprite oči, vidite pri zdraveh očiju ki dela za vas, ki se skrbi za vas, a pokažite vrata onomu prodancu, ki vam hodi, okole po kućah samo onda kad su pred vrati izbori.

Moščeničani! progledajte i udrite po vragu, kad bi vas otel zapeljat va napast, udrite onako krepko, bez milosrdja kako su i vaši stariji udrili po Talijanu pod Lisum i na Kustoce.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Prava Naša Sloga“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Prava Naša Sloga“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Izabrani naši zastupnici. Danas dne 5. prosinca izabrani su sliedeći naši zastupnici:

I. Za izvanjske občine političkog kotara Lošinjskog:

Šime Kvirin Kosulich, posjednik u Malom Lošinju,

Ante Andrijčić, župnik u Baški.

II. Za izvanjske občine političkog kotara Volosko:

Profesor **Vjekoslav Spinčić**, državni zastupnik u Beču i

Profesor **Matko Mandić**, novinar u Trstu.

III. Za izvanjske občine političkog kotara Koparskog:

Dr. Mate Trinajstić, odvjetnik u Buzetu i

Josip Kompare, župnik - dekan u Ospu.

IV. Za izvanjske občine političkog kotara Pazinskog:

Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli i

Dr. Dinko Trinajstić, odvjetnik u Pazinu. Živili naši dični pobornici.

Odbijena ništovnica. Na razpravi vrhovnog suda u Beču dne 29. novembra t. g. bijaše odbijena ništovnica odvjetnika dr. Celestina Martinolicha u Trstu, kao zastupnika nekojih žena iz Čunskoga, koje su bile tužile urednika Mandića radi uvrede poštenja putem tiska. Zemaljski sud u Trstu kao porotno sudište bio je, kako je poznato, riešio obtuženoga radi zastare. — Proti osudi uložio je odvjetnik Martinolich ništovnicu, koja bijaše, kako je gori rečeno odbijena. A šta će na to Krstić koji se je već unapried veselio da će za koji dan moći javiti svojim trubastim mačkom, da je naš dični profesor Mandić odsudjen na par godina tamnice. I ta mu se je zbersila. Mi pak čestitamo dičnem našem prijatelju gosp. Mandiću na lepoj zadovoljščini!

Talijanski reklam proti izbornem listinam. Talijani Dr. Costantini i Nino Rožin storili su proti izbornem listinam reklam. Iz tega reklama se vidi da je Dr. Costantini imel točnu kopiju od sveh registar i libar od c. k. poreznoga ureda (kase) va ki se pišu plaćila od svakega pojedinega plaćavca. Kako je Costantini do te kopije prišal to zna on i još ki godar a i mi . . . Mi znamo još i to da je Costantini pred više mesec pital direkciju od finance va Trste da mu dopusti storit na poreznem uredu takovu jednu kopiju svega plaćila pak da mu je direkcija va Trste to zabranila.

Za svem tem je Dr. Costantini tu kopiju dobil. Ja, nekem ljudem je sve dopušćeno i ono ča je proti zakonu . . . Svakako videt ćemo kako će ta komedija finit. Va tem reklame stavljaju Nino i Costantini da imaju pravo glasa ljudi keh ni već tri leta na Voloskem - Opatije, za keh se zna da nisu Austrijanci, i za keh se zna da nimaju pravo glasa jerbo su bili pedepsani. Ta njihova kopija storena je za leto 1900. a ne za ovo leto pak se zna plaćila njim ne služa a onputa govore da su liste krivo storene. Ala ma su pametni! I s takovem ludem reklamom bi hteli ovreć izborne liste.

Krstić već pozivlje kapetanat da neka radi tega razpusti občinsku raprežentancu i neka stavi kumisara ki će izbore provest. To bi Talijani hteli. Nego hvala Bogu još ni guveran va „Mačjoj kule“ na Matuljah, još živemo va Austrije kade se mora malo i na zakon gledat. U ostalom neka Talijani store tisuće reklam, neka kapitanat razpusti sto puti občinsko zastupstvo — ča bi va ostalem bila najveća protuzakonitost ipak neće se uništit oneh 6 stotin naših vredneh izborniki.

Talijanski beći i talijanska železnica. Tršćanski „Piccolo“ od 26. o. m. piše proti družtvu koje je sagradilo železnicu Trst-Poreč za to ča je na štacijoneh stavilo tabeli va trih jezikeh talijanski nemški i hrvatski. „Piccolo“ govori da su te tabeli morale bit samo talijanske, zač da je ta železnica učinjena s talijanskemi beći od provincije da pasiva po talijanskoj zemlje i da je storena za talijanski puk. Ste čuli vi mački á? Dakle Istra je talijanska zemlja, adicijonali ke mi plaćamo su talijanski beći — Istrani su samo Talijani! Pravo nam stoji! Sami vrat priginjemo pod talijanski jaram pak pustimo da nas Talijani tlače. Dokle ne bude naš puk spoznal svoju moć i svoje pravice i dokle budemo se pustili tlačit od Talijana neće nam bit nikad bolje a ako budemo ostali živi bit će dobro.

Nino i Krstić. Nino od Roži živi od renditi. — Vavek lepo spasiža niš ne dela, fraja kako jedan konte. Svi se pitaju od kuda? Svi ljudi moraju delat i mučit se da moru preživet samo Nino i Krstić ne delaju niš nego hode od oštarije do oštarije puk smućevat. Va Parence imaju dosti beći i za Ninota i za Krstića. — Fin ke dura non paura.

Salo ima novu baretu! Vi ste više put videli, kako se naša dečica vesele, kada im kakov „šantolo“ kupi novi klobuk, ale novi vestid za bermu ale za pričešćenje. — Ma škoda je, da se je Salo prestrašilo, pak da ne hlandra već onako okole kako preja po Kastavščine pa bi videli, da on ne nosi samo Jambrožinine mudande i stomanju, leh da mu je njegov pirni kumpar Kus - tančini kupil — kad su bili ovi dni skupa zaradi procesa s g. Podmenikom va Trste — i jenu čisto novu baretu inglezkog kroja, valjada za to, da demonštrira proti Burom.

Leh slabi zajiki deju, da se je Salo, kad je čulo, da g. Podmenik pita delegaciju suda i da Salo mora prit pred druge netršćanske jurate — prestrašilo, pak da mu je kumpar Kus-tančini, da ga nekako utiši, kupil tu novu baretu, malo bonboničі i da mu je platil železnicu iz Trsta do Matulj. (Viš vraga, kako se to vražje Salo vavek zna inžinjat! op. sl.)

Oho! ča je pak to? Salo je već ponjuhalo da ga Talijani već nete puno vremena mantenjit i za to bi se otel već za vremena kaparat i osigurat, da mu ne pofali kus palentice.

On je va zadnjoj „tete“ namignul socijalistom, kako da ih prosi, neka ga sopeta zamu va svoju stranku. On piše ovako:

„Borba narodnosti (adio Talijani!) mora prestat, a za to nam garanti *sve to veći napredak od socijalizma*, ki po našem dubokem uverenju *jedino i isključivo more* izliečit bolesno telo ne samo **ove provincije** nego i cele Monarhije.“

Ste razumeli? Tu Krstić govori šćeto e neto, da sami socijalisti moru zlečit bolestno telo ove provincije — naime Istre. — Kako ih hvali! Ča ne bi reć, da njim se nudja i da njim govori: Čujete socialisti, zamite me va vašu službu, ja ću lepo delat, agitirat, pisat i govorit za vas, to se zna za plaću. Nego te njegove besede imaju još i jedan drugi znamen. — Proštudijajmo ih malo.

Krstić govori, da je telo ove provincije Istre bolestno. A ki je pak kriv da je telo ove provincije bolestno? Naš puk govori i podpunim pravom, da od glave riba smrdi, a mi znamo, da i kada čoveka glava boli, da mu je celo telo bolno. Tako ki je kriv da je telo ove provincije Istre bolno? A ki drugi ako ne oni, ki su na glave, a to su baš oni za keh dela Krstić — naime istarski Talijani. Grda je to svedočba za istarske Talijane, kada njim Krstić govori da je bolesno telo kemu su oni glava. Talijani su sve. Va njihovih rukah je junta, dieta, najveći del komuni — z jednom besedom sve je njihovo — oni zapovedaju i zadavaju

svemu, pak je dosta žalostno, da pul takoveh, kako nam ih Krstić vavek prikazuje, zdraveh glav, mora ovo telo naše Istre bit bolestno.

Badava, to je senjal, da te glave nisu zdrave. I nisu, ima pravo Krstić, zač sve od njih smrdi. Pak još neč! Borba narodnosti mora prestat. A ča te na to Talijani? Oni ki delaju sve upravo po principu narodnosti? Ča te na to oni Talijani, kem va Muje Isole, Pule i Labine socialisti davaju sakrabojskega posla i ki bi sve socialiste va žlice vode otopili? Stvar je sumnjiva, jako sumnjiva. A sumnjiva je ta stvar već i za to, ča već Krstić od leta 1898. kako je ono bil socialist ni o socializmu ni besedice spomenul. A ne samo to, nego još va jenare ovega leta, kada je bil va Pule izbor za petu kuriju, on je svega i svačesa rigal proti socialistom, dapače njega su i Talijani pozvali va Pul, da njim more pomoć agitirat proti socialistom.

A kada su ono socialisti zgubili a Talijani dobili, ča se ne spamećujete, ke fešti su se delale va Pule i kako je Benati Krstića vajer nosil i kako ga je buševal od dragosti. A sada na jedanput ta promjena, a sada najedanput govori i piše *da će samo socialisti zlečit bolestno telo ove provincije Istre.* Oho! che nova lá? Ča mi ga je to? Tu je kako dan čaro, da se Salo s jedne strani ponuja socialistom, a s druge, da se straši Talijanom, da ili neka mu povećaju plaću, ili da će im dat vražjega svraba ako se složi proti njim sa socialisti. Kako bilo da bilo Talijani te svakako imet još s njim vražjega svraba, Mi pak bimo morali poć na Trsat i zahvalit Majke Božjoj, da smo se oslobodili onega grdega niš koristi.

Za imendan gosp. načelnika. Petak na večer šlo je naše društvo „Lovor" pred občinu i tamo pred stanom gosp. načelnika zapjevalo najprvo pjesmu „Slovenac i Hrvat" a po tom onu liepu — „Jadransko morje". Za tim je šla deputacija, u kojoj su bili: predsednik društva g. Miran, pak gg. Ante Justi, Petar Priskić, M. Vahtar i Artur Gervais, u stan g. načelnika.

Gosp. J. Miran pozdravil je z lepemi besedami g. načelnika i njegovu milostivu gospodju i predal dičnemu svečaru lepi album, va kem su napisane note koračnice „Dr. Andrija Stanger", ča ju je uglazbil za tu prilika g. Artur Gervais. To je album jako lep, a učinil ga je g. Vahtar.

Koliko g. načelnik, toliko i njegova gospodja zahvalili su „Lovoru" radi lepe serenade. Na to su vani svi pjevači s odkrivenimi glavami zapjevali: „Liepa naša domovina". — A posle tega počel je narod kega se je bilo sakupila sva sila, vapit: — Živio dr. Stanger! Živio naš načelnik! itd. Na to su se naši pjevači razišli.

Dodajmo još i to, da su i neki Nemci bili jako zadovoljni s tom ovacijom i klicali su: Bog poživi našega načelnika.

Drugi dan pak je sva sila gospode šla k g. načelniku da ga pozdrave i da mu čestitaju. Medju ovimi ćemo spomenut Monsignora, zastupnike, onda veterane sa svojemi zapovjedniki pa g. Doberleta kao glavara opatijskih vatrogasaca s trimi drugimi člani. Mi pak još jednom kličemo: Živio naš mili načelnik dr. Stanger.

Ni jedan od nas ne sme imet pravo glasa. Krstić ima užancu da puli sveh izbori, va keh zna da ne more dobit, dela veli rikorši. S tem on hoće da pokaže Talijanom ki ga plaćaju: Vidite, kako ja delam — ala dajte mi beči.

Tako je i ov put storil jedan dugi rikorš. Čul je, da te mu Talijani platit za svaki reklam, ča ga bude storil po jednu krunu, a on ne budi len, storil je niš manje nego 350 reklami, ergo 350 krun. Tako on zahteva da se sva sila naših ljudi zbriše iz listi, zač da ti ljudi nimaju niš, i da ne plaćaju niš.

Mi mu pak poručujemo, kada bi on imel samo jedan mali delić od onega, ča imaju oni, keh bi on otel zbrisat z listi, da mu ne bi trebalo da mu jedna baba kupuje mudandi i stomanji, anci još bi mu toliko ostalo, da bi kada i kada mogal i njoj kupit kakove sviti od šedakrudi.

Mački rukavački, hrežanski, loprinački, lovranski i moščenički čujte ča govori Vaš prorok. Va „tete Jambrožije" od zadnje subote stoje štampane na zadnjoj stranice četrtoj kolone ove besedi:

„Mi Istrani nismo još vidili nigder da bi tudji človik došal zapovidat u naše kuće još i fitovali ki fiti plaćaju gospodarom od kuće, ne smeju delat ča je njih volja, a kako ćete da Vas te bedaste tikve prodaju pod Hrvatsku. *Da bi se to moglo delat onput bite mogli postat svaki dan pod drugum zapovedi,* ali to je jedna tvrda kost, ku ne more pregrist ni jedan na svete, makar bil on Hrvat visok sve do neba."

Neč ovakovega smo vam mi vavek govorili i ča nam vi mački niste oteli nikada verovat. Nima te moći ka bi vas mogla prodat pod Hrvatsku, zač Hrvatska je zemlja va našem štate, kako i Istra i to bi izgledalo kako da trgovac sam sebe robu prodava. Mi smo vam tisuće puti dokaževali da Hrvatska ima istega vladara kako i Istra i da samo munjeni ljudi moru verovat da bi se našemu cesaru moglo prodat neč ča je već njegovo. Njegova je Istra kako i Hrvatska.

Kakovu prodaju ćete tu učinit ni vi, ni mi, ni nijedan na svete.

Drugo je z Italijom. — Ona je jedan tudji štat iliti država, pak ona gleda kako bi osvojila ne samo našu Istru, nego i Trst i Goricu i Dalmaciju, a za to njoj Talijani pripravljaju tlo. Dakle Talijani se bojte, a ne Hrvati, za keh Vam sam Krstić piše da kako ćete da vas prodaju pod Hrvatsku. To vam poručuje vaš prorok, kada ga već va svem poslušate — poslušajte ga barem još i va tem i ne delajte se pred svetom veći trubili nego ste, verujuć va one trubastoće, da će vas neki prodat pod Hrvatsku. Ako se vi tega bojite, onda ne jadite se, ako vam se reče, da ste mački — zač se dan današnji more još prodat mačka, ma človeka nikada.

Nesreća radi neopreznosti. Na 29. novembra o. l. nosil je dečko Milan Srdoč iz Jurčići br. 23, jedanajst let star obed otcu va Diračje, Vračajuć se doma napunil je jednu bocu živega japna i vode pak ju je začepil i začepljenu v rukah držal. Kad je japno počelo kuhat pukla je boca i neopreznega dečka su zadeli kusi od boce i presekli mu žile na nogah. Usled zadobivenih ran je mali Milan Srdoč do mala umrl. Nedelju bila je u Kastvu komisija od suda da razvidi kako se je stvar dogodila. Mi preporučujemo roditeljem da dobro paze na decu jerbo nesreća ne spi. Čujemo da je sada po Kastavščine zavladal običaj da se deca igraju z japnom va bocah. Ta je igra jako pogibeljna pak za to treba da se decu od tega odvrati.

Novi spediteur u Opatiji. Doznajmo da jedan poznati spediteur iz Ljubljane kani otvoriti u Opatiji spediteursku poslovnicu. Pozdravljamo tu vjest veseljem jerbo ovdešnji spediteuri ne zadovoljavaju posvema naše trgovce.

Na 3. ovega meseca imel je bit pred tribunalom va Trste dibatimenat proti Krstiću za to ča je va „tete" pisal najgrdje stvari proti gosp. Ružiću iz Reke. Ta dibatimenat se ni držal jerbo je Krstić pital g. Ružića oproščenje i rekal da je sve laž ča je pisal proti Ružiću. Tako Krstić vavek piše ča ni istina a pošteni ljudi neka ga ne abadaju.

Naši mačići i votacijoni za istarsku dietu. Da kakov bedast človek čuje naše mačiće govorit o votacijonih za istarsku dijetu bi si pomislel: „Brižni ti Hrvati, ali Slavinci — ta put nete imet nijenega deputata va istarskem saboru, zač su posvuda propali, pak sad te zastupat Istru va dijete sami Talijani: Bennati, Bartoli Rizzi, Costantini Krstić i dr. Talijani, keh preporuča Dr. Salo va svojoj mačjoj škovacere.

Tu svoju veliku mudrost trube ti ljudi po onem, ča su čitali (zač drugeh gazet i onako ne čitaju op. sl.) va plaćenoj mačjoj „Jambrožije" i va židovskem „Picoln" iz Trsta, ki nam se paraju, da su bili va škole od englezkeh jornalisti, ki po svojeh gazetah već preko dva leta trube, da su Inglezi potukli do nog Bure, a kad tamo vidimo svaki dan englezke vapore v Reke, kade krcaju konji za Engleze v Afrike, ale bolje rečeno za naše drage Bure, ki te Inglezom najzada konje zet i s inglezkimi konji potuć Engleze.

Neka mačići čitaju ne samo plaćenu „Mačju" i židovski „Piccolo" va Trste leh i druge gazete, ke istinu pišu, pa te videt, da će na veliku žalost od Talijani ne samo poć va istarsku dijetu svi oni naši slavinski deputati, ki su i do sada onako mužki branili našega brižnega kmeta proti talijanskem nasilju, leh i to, da va Pazinskem kotaru, kega Talijani prikazuju tovarom za čisto talijanski kotar, nisu oni ta put dobili ni jednega fiducijara da su va koparskem kotaru va občine Milje (Muggia) zgubili sveh 9 fiducijari, da smo va Kanfanare proti svim prevarstvam dobili jednoga fiducijara i da smo va Lovrane kega je naš plaćeni Krstić držal za forticu od Talijani va Liburnije, dobili sva četiri fiducijara. (Mi smo s takovemi elecijoni prilično kontenti, a Salo neka se jadi. op. sl.)

G. dr. Poščić riešen. Dobili smo iz Trsta brzojav, ki nam javlja, da je g. dr. Poščić slobodan od tužbi, ku je proti njemu svojedobno učinila Ambrozinka z Matulj. Isto je tako slobodan ostal i naš Frane Matulja-Kancelerić. Oni su se nekako pogodili s Ambrozinkom preja nego su ih jurati mogli sudit. Mi njim se radujemo obedvem. Osobito se pako radujemo našemu dičnemu bivšemu uredniku g. dru Poščiću, ki je tako srećno frknul poštovanim tršćanskim juratom poznatim prijateljem našega naroda v Istre. Živio naš dr. Poščić!

Interpelacija g. prof. Spinčića. Na 29. pr. m. izrekal je naš dični zastupnik gosp. Spinčić va bečkem parlamente dve jako lepe i interesantne interpelacije. Jednu proti dru Tedeschiu, a drugu proti sudcu Petroniju va Trste. Mi ćemo te dve interpelacije donest va cjelosti i to koliko prej.

Krstić i Kostantini in tromba. Kako smo doznali Krstić i Kostantini su oteli postat deputati za izvanjske obćine na Voloskem. Za to je Krstić otel smutit Podgrad, pak je računal da kad bi Pograd, Mošćenice, Lovran, Veprinac, Jelšane i Opatija glasovali za njega i Kostantina, da bi oni dobili. Nego dogodilo se je drugačeje. Podgrad je zibral naše, Jelšane naše, Opatija i Lovran naše. — I tako su i Kostantini i Krstić ostali in tromba dokle se sada naši vesele na Voloskem, tamo va družbinoj škole, kade su se zibrali puli obeda svi naši fiduciari okole 75 njih sa našim milim Spinčićem na čelu. Živili! Živili! Živili naši!

Mali razgovori.

M. Znaš zač je šior Durmeš počel opet na svetlo prihajat?

J. Zač su hlizu balotacijoni.

M. Pak ča ga ni sram potle je rovinal Opatiju, svoj partid s kažinom i familiju, da ga još sunce božje vidi.

J. Je brate, on ima trju kožu neg ni jedan padovanski — — — Još će se nebore nać kakovo domaće trubilo ko će s njim držat.

M. Ma to će bit baš pravo trubilo.

Ča je novega po svete?

Austro-ugarska. Za sada je austrijska kriza nekako riešena, al svakako ne za dugo vremena, jer će ona opet postati akutnom, čim se bude razpravljalo o nagodi s Ugarskom, ako se dotle ne rieši narodnostno pitanje u Českoj.

Dne 22. t. m. sastali su se naime na poziv predsjednika grofa Vettera dotično ministra-predsjednika, načelnici svih klubova (osim svenjemačkog) na dogovor, kod kojega su uz naše zastupnike jedino Česi istaknuli energično svoje stanovište. Polag toga bi se proračun imao riešiti do polovice febrara t. g. a onda će i opet o riešenju narodnostnog pitanja zavisiti prihvaćenje ugarsko-hrvatske nagodbe.

Položaj vlade ako je dakle i time i donekle momentano poboljšan, nije još nipošto saniran, a to tim manje, pošto su sada i u samom poljskom klubu — radi nečuvene odsude poljskih majka, koje su branile svoju djecu od ponjemčenja u Prusiji — nastali još do sada nevidjeni sporovi izmedju predsjednika Zanovskoga, koji je pred par godina razbio nekadanju većinu carevinskoga vieća i zast. Kozlovskoga.

Položaj vlade otežčan je i time, što su u Lavovu i u cielpj Galiciji uprizorene ogromne protnpruske demonstracije sa strane sveučilištnih djaka i socijalnih demokrata. Jedino oružanoj sili uspjelo je, da prepriječi skinuće grba s njemačkog konzulata u Lavovu.

Bečki listovi pišu, da je Dalmatinski namjestnik general David predao ostavku, a njegovim nasljednikom oporučuje odsječnog savjetnika grofa Pacea, za koga se veli da je svojedobno bio u Kranjskoj pravedan upravni činovnik. Veli se, da ta promjena u namjestničtvu dalmatinskom znači i promjena sustava. (Kamo sreće da bi se i u Istri sjetili brižnega istarskega patnika! Vivat seguens! op. sl.)

Austrijski Poljaci su silno ogorčeni radi nečovječanskog postupka pruskih oblasti proti Poljakom u Poznanju (njem. Posen).

Dne 28. pr. m. imali su poljski djaci u Lavovu, u Galiciji, sastanak, radi koga je policija poduzela oštre mjere, da ne dodje do demonštracija proti njemačkom konzulu. Poljski trgovci pozvali su za to svoje suplemenike, da prekinu sve trgovačke sveze s Pruskom, a poljske gospodje u Lavovu izdale su proglas, kojim pozivlju sve Poljakinje na zajedničko djelovanje za poljsku djecu i njihove majke u Prusiji. (A kod nas gdje smo još više progonjeni od Talijana nego i Poljaci od Prusa, što rade neke naše gospodje i gospodjice? Kad im se pruža prilika, govore talijanski! op. sl.)

Grčka. Radi prevoda sv. Pisma iz starogrčkog u novogrčki jezik, što ga je izdalo englezko družtvo u Londonu, došlo je u Ateni izmedju izgrednika sveučilištnih djaka kojim se pridružilo oko 20.000 osoba i izmedju oružane sile, do krvavih okršaja. — Uslied toga palo je dosadanje Theotokis-ovo ministarstvo, a na mjesto njega dobio je Zaimis od kralja nalog, da sastavi novo ministarstvo.

Transval. Englezi, — koje imitiraju u svemu a osobito kod raznih izbora i naši Talijani u Istri, — dobili su opet, poštenih batina.

U zadnjoj bitki kod Brakespruita bilo je 6 Engleza mrtvih, 10 teško ranjenik, a 64 zarobljena, na kako su Buri milosrdni, pustili su Engleze opet na slobodu, a pridržali su samo jednog oficira.

Englezki major Hickie je opet lagao da je tobože protjerao Bure, a lažne su takodjer vjesti o bitkah kod Schoenspruita i Kliprivera. I tu su bili kukavni Englezi pošteno izlemani, kako i u Kapskoj koloniji. Tako je blizu Kvadocka navalio burski Smitrov odjel na jednu poziciju englezku, koju je branilo 50 Engleza, ter prem im je priteklo u pomoć drugih 130 ljudi, zarobili su Buri sve.

Takove poraze doživljuju Englezi svaki dan pak ipak javljaju u London da su pobjedili, baš kako i naši mačji kapurioni prigodom raznih izbora tršćanskom lažitorbi „Piccolu".

Italija. Porotni sud (jurati) u Milanu su odsudili Talijana Lodovico Grenotti, koji je sudjelovao kod umorstva talijanskog kralja Umberta na doživotnu tamnicu. ali u kontumaciji, jer je slavni Talijan pobjegao, bojeć se zasluženе kazne. (Lepi kampijoni! op. sl.)

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 50. Volosko-Opatija u četvrtak 12. prosinca 1901. God. II.

Veliki narodni dar istarskoj braći.

Dajmo, podarimo Istri taj veliki narodni dar! Ona ga još nije nikada tako trebala, kao što ga treba danas, jer sudbina našega naroda u toj nesretnoj zemlji nije jošte nikada visjela na tanjoj niti, nego li visi danas.

Sve se je tu urotilo proti narodu našemu, odasvuda ga pritislo ponizivanje zapostavljanje, zatiranje. I snuju se i kuju protiv nas osnove, kakove samo pakao izmisliti može, sve ide za tim da nas se satre, da nas se uniši, pa da se time izbriše iz ove zemlje više nego li tisućljetnje njeno obilježje hrvatsko.

Težko onomu, koji je ostao vjeran časti i imenu svojemu, njega tjeraju i gone, kako se tjera i proganja divlja zvier u šumi.

I muče ga i proganjaju i mrcvare i ubijaju!

Maloselo i tužinadska tamnica svjedoče! Uboge žrtve!

A ubili ih Talijani — Talijani nam ne daju živjeti, oni hoće, da na našim lješinama utvrde svoju moć i vlast. I rodjenu krv — brata su nahuckali protiv rodjenoga brata, a pomažu ih u tom rodjene izdajice, koji za plaću štrcaju otrov i žuč u žile naroda našega.

I bez prestanka, neprekidno se u narodu ubija sviest i ponos hrvatski. Jer oni nam grabe i djecu našu — malu sirotinju našu — jedinu uzdanicu našu.

A mi ne damo te naše djece, ne damo, ne puštamo iz rukû te sitne naše sirotane; mi hoćemo, da taj pomladak ostane naš i samo naš — da ostane onakav, kakvim ga je Bog stvorio, mi hoćemo, da ta naša djeca budu i ostanu Hrvati, i to dobri, pravi, koreniti i odušèvljeni Hrvati, koji će znati i umjeti da i nadalje čuvaju u duši i srcu svome starodrevne tradicije otaca svojih, a osobito svetinju našu, — jedino naše bogatstvo ostavljeno nam od vjekova: — rieč našu hrvatsku.

I za to mi i čuvamo tu djecu našu kao najsvetiji amanet najboljega diela našega hrvatskoga srdca mi smo tu djecu dali u zaštitu naše dične družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

I krasna i rodoljubna ta družba uzela je pod svoje okrilje već nekoliko stotina te mile naše dječice.

Volosko, Opatija, Maloselo, Pula, Vabriga, Baderna, Kaštelir, Livade, Bergudac, pa Gologorica, Juršići a doskora i Vlakovo sve su to mjesta, u kojima je naša Družba pod zastavom naših slavnih svetaca podigla svoje čadore, gdje se kupe i sabiru naša djeca u obranu protiv tudjinskih, otrovnih striela predvodjeni osmericom vriednih učitelja i četirim učiteljicama.

No time je pomoženo samo do nekle. Još ima u Istri sedamnaest hiljada naše djece bez ikakove obuke.

Težka je kob tih nevoljnih ubogara, to većma, kad se uzme u obzir, da je dio njih odsudjen, da uslied tudjinskog uzgoja, pogazi svoje ime, svoj jezik — krv svoju, dočim će drugi, obavit tminom neznanja nositi na sebi sudbinu parije — jadnog nevoljnika. I taj će dio našega naraštaja biti na ruglo svietu, a na igračku nesmiljenom dušmanu.

I tu se diže sama ruka Providi božje koja nas upućuje na prvu dužnost našu. Mi osjećamo u srcu svome, da ta nesretna raja treba pomoći — i to brze pomoći.

A tu pomoć može tim nevoljnikom pružiti jedina naša Družba sv. Cirila i Metoda za Istru.

Nego naša se je Družba iztrošila, oslabila — ona ne može da za pustu istarsku raju više išta učini, a veliko bi čudo bilo, kad bi ona prema sredstvima kojima sada razpolaže, mogla da i za unapried očuva u narodu ono, što je učinila, sagradila, podigla.

Hrvati braćo! Ne ostavljajte nas u času, kad Vas najviše trebamo, ne zapuštajte družbu našu u ovim teškim našim prilikama. Ne ostavljajte je, te naše družbe, ne zapuštajte je, već joj omogućite da može jačim silama uprieti velebnim svojim i uzvišenim djelovanjem i nostojanjem oko spasa naroda našega u Istri.

Svi se složimo, svi koliko nas ima i namaknimo našoj ubogoj Istri dar, *veliki narodni dar*, kojega ona sada tako nužno treba.

Hrvati i Hrvatice! Prvi dan nove godine na domaku je. Običaj je iz davnine, da se toga dana djeci daje *„dobra ruka.“ I naša istarska djeca, naša biedna sirotinja, naša mila Družba sv. Cirila i Metoda za Istru prosi „dobru ruku.“* Ne uzkratimo darak sirotinji! Neka na novu godinu svaki Hrvat dade našoj Družbi tko krunu, tko dvije, kako i koliko tko može! *Kad bi svaki sviesniji Hrvat dao ma i samo jednu krunu, našoj bi se Istri pomoglo možda za sva vremena!*

To bi bio za tužnu zemlju veliki narodni dar, što bi joj ga namaknuo cieli hrvatski narod.

Hrvati i Hrvatice! Uslišajte ovu našu skrušenu molbu! Pomozite Istri, pomozite! pomozite! Vi ste za tu našu siroticu već do sada učinili mnogo i vjerujte nam, da nam nije krvava potreba, ne bismo Vas pitali. ne bismo prosjačili od Vas maleni darak, kao što ga prosjaci prose!

Udielite biednom narodu u nevolji! Smilujte se istarskom patniku, pomozite mu dok je doba!

Presvjetli biskupi i Vi visoki dostojanstvenici crkve naše, Vi koji ste u tolikim zgodama pokazali, kako Vam srca kucaju ujedno sa srcem naroda, od koga ste potekli, dajte, oj umnici roda našega, da uz zahvalnost svih Hrvata privučete na svoje častne glave blagoslov mučeničkoga našega istarskoga puka.

I Vi svećenici, častni pučki pastiri, doprinesite i Vi što možete, da naš budući naraštaj ostane na stazi vjeri i hrvatstva. Jer ima u nas naroda koji se već od nas sasvim otudjio, koji mrzi i sramoti ime hrvatsko, a ima naroda, koji se je nagovorom tudjinca dao skrenuti i od svete naše vjere. I taj zavedeni narod je već u svom bjesnilu i pucao na svoje svećenike. A mi ne ćemo, a naša Družba sv. Cirila i Metoda ne će, da se ta zaraza dalje širi, i s toga pomozite joj i Vi sa svim svojim silama.

I Vi ostali Hrvati, učeni i neučeni, imućni i manje imućni, mladi i stari, svi, svi, koliko Vas gdje god ima — sjetite se i Vi naše družbe, udielite joj darak.

A Vi Hrvatice, plemičke, gospodske, gradjanske i seljačke kćeri, Vi zviezde naše, Vi dike naše gledajte, da na prvi dan nove godine prvi kucaj Vašega nježnoga srca, prva misao, prva želja duše Vaše bude ta, da se sjetite naše Družbe, da potaknete nemarne, da uzplamtite nehajne i hladne da u osvit nove godine pruže pomoćnicu ruku našoj Istri.

Hrvati i Hrvatice! Gledajmo, da taj veliki narodni dar, sto ćemo ga namieniti istarskoj braći bude u istinu velik i krasan dar. To zahtjeva čast imena našega, to zahtjeva naš narodni ponos! Na djelo dakle Hrvati i Hrvatice, a sve uz geslo:

Sve za spas Istre naše!

Hrvati i Hrvatice! Prvi dan nove godine je blizu. Ne zaboravite toga dana našu Družbu sv. Cirila i Metoda, koja Vas moli i zaklinje pepelom otaca naših i čašću imena našega, da toga dana pružite istarskoj, tako potrebnoj sirotinji što bolju i obilatiju:

„Dobru ruku.“

Nakon zemaljskih izbora.

Kad je ono na 1. oktobra o. l. bil razpušćen istarski sabor iliti dieta raztrubili su bili naši istarski Kalabrezi po svojeh fojeh, da va novi sabor neće prit ni jedan hrvatski ili slovinski zastupnik nego sve sami Talijani.

Isto tako pisal je i talijanski Bedintar Salo va svojoj škovacere. Poznavujuć mi arlekinsku i čarlatansku narav Talijana znali smo da oni sa temi besedami gledaju samo prestrašit naš proganjani hrvatski ili slovenski puk v Istre da bi ga na neki način prisilili da se kod zemaljskeh izbori ne makne nego da pusti da Talijani delaju ča će oni makar ako bi mu hteli i kožu odret.

Z druge strane znajuć mi, da Talijanom ni niš na svetu sveto i da se va politike ne srame služit se i najsramotnijega orudja samo ako to njihovoj stranke koristi (pogledajte na Salo! op. ured.), da njim radi nerazumljivega uzroka sama naša Visoka vlada gre na svaki način na ruku — pobojali smo se da bimo mogli zgubit kakovega zastupnika. — Nego hvala dobromu Bogu, naš se je strah pokazal prez temelja.

Valje nakon razpusta istarskoga sabora počeli su naši domorodci po Istre delat, puk budit i dizat na noge junačke proti neprijatelju svega ča je na svetu slavinskoga, proti gladnemu Talijanu. I puk, sit talijanskega gospodstva v Istre, poslušal je svoje domorodce dignul se je na junačke noge i došal je posvuda mnogobrojno glasovat za jedinu pravednu i poštenu stranku v Istre za hrvatsku-slovensku stranku.

I tako se je dogodilo da je naša hrvatsko-slovinska stranka ne samo zibrala na novo sveh svojeh devet zastupniki nego je skoro Talijanom predobila tri nova najme, dva za izvanjske občine puljskega kotara i jednoga za gradove Pazin-Plominj-Labinj.

Va puljskem kapitanate pomogli su se Talijani s tem da su odlučili dogovorno s kapitanatom da se ima izbor fiducijara za vanjske občine grada Pula obavit va sredine samega grada.

To je bilo protuzakonito jerbo zakon čisto i bistro govori, da se izbori od fiducijari za vanjske občine ne smeju vršit va grade nego zvan grada. Radi tega protuzakonitega postupanja nisu naši izbornici puljske občine niti prišli glasovat.

Va Kanfanaru je bilo zibrano 7 talijanskeh fiducijari **s jednem** glasom većini. Kada se reče da su Talijani imeli **jedan** glas većine to će reč da je bilo najmanje *dvajset* našeh glasi više, nego Talijani su naše glase mrčili tako dugo, dokle ni prišla vanka njihova većina. Mora njim se priznat oni su majstori va tem prevarstvu. — Vrhu tega pak znaju za njih i mrtvi i ljudi ki su v Amerike glasovat.

K temu valja još računat da je najveći del naših kmet na Porešćine i Puljšćine zadužen do grla pul Talijani. Kada su pak izbori onda Talijani reču našem kmetom: — ale hote s nami glasovat al ćemo vam za dug premoženje prodat.

Siromašni kmet se prestraši pak gre proti svojoj volje i proti svojemu srdcu, koje mu od žalosti puca, glasovat za Talijane. Kada sve to Talijanom ne pomore onda pomoru beči.

Kod svakeh izbori Talijani potroše na tisuća i tisuća za agitaciju, za kupovanje glasi, za pijančevanje a pul siromašnega puka kako je va Puljšćine i Porešćine to jako slabo upliva. I va istinu nigdere morda na svetu ni puk za ti posli tako pokvaren kako na Puljšćine.

Tamo va nekeh občinah neće ljudi ni da gredu glasovat ako njim se prvo ne pripravi plaća i magareći gulaš, — Tako su vidite Talijani puk pokvarili. Na mesto da se puk ponosi svojemi pravicami on ih prodava kako i nemo blago, onemu ki ih više plaća.

Je puli svega tega čudo, da su Talijani na Puljšćine i Porešćine još ov put predobili? Nego čvrsto se nadamo va pravednega Boga da njim je ovo zadnji put da tamo prevladaju. — Puk će i tamo odpret oči otrest se talijanskega sužanjstva uvidet će da je sramotno za jedan smrdljivi gulaš i litru bersi svoju narodnost hitat pod

nogi pak će bit kraj talijanskemu gospodstvu v Istre.

Tako je na Puljšćine i Porečćine. A ča da rečemo o izborih za gradove Pazin-Labinj-Plominj. Tu je zibran Dr. Costantini z 222 glasa dokle je hrvatski kandidat Dr. Kurelić dobil 140 glasi. Nego od onih 222 glasa keh je dobil Dr. Costantini je bilo najviše 130 poštenih a svi drugi su bili preslepeni. Tako je va Labinje i Plominje glasoval veli broj ljudi mrtveh i takoveh ki su na dan izbora bili va Beneceh al va Ameriko. — Na njihovo ime su glasovali drugi a mogli su to učinit za to zač mi nimamo tamo ni jednega čoveka ki bi kontrolal ča Talijani puli izbori delaju, a buduć smo imali liste v rukah i buduć znamo koliko ih je tamo glasovalo osvedočeni smo, da su glasovali živi i mrtvi, prisutni i odsutni. Celokupnem uspehom prošlih izbora moremo bit upravo zadovoljni. — Puli našeh žalostneh prilikah pravo je čudo da nismo zgubili ni jednoga zastupnika.

Ne samo to nego smo va sveh kapitanateh lepo napredovali.

Va Miljah (kotar Kopar) bili su za prvi put zibrani naši fiducijari, va pazinskem nisu se Talijani ni pokazali, va puljskem su bili zibrani, va Barbane jednoglasno naši fiducijari a va Kanfanare jedan naš fiducijar, va lošinjskem su neke obćine za prvi put birale naše fiducijare, va voloskem kapitanate su bili zibrani va Lovrane naši fiducijari.

Dakle uzeto sve skupa naša je stranka kod prošleh izbori pokazala lepi napredak. Nego stem se ne smemo zadovoljit. Moramo svi skupa neprestano delat i budit naš puk, pozivat ga da se oslobodi talijanskega sužanjstva, stavljat mu pred oči da po zakone mora imet jednake pravice kako i Talijani, pokazat mu na silu i moć ku našemu puku v Istre dava njigov veli broj pred kem se Talijani svako leto više tresu i straše, pak budimo segurni da će dan našega oslobodjenja doskora svanut.

Hrvoje Istranić.

Salo's Record im Lügen.

Wer mit nur ein wenig Aufmerksamkeit unsere deutsch geschriebene Artikel gelesen hat, hat sich auch überzeugen können, dass wir alle vom italienischen Sölding gegen unsere Partei erhobenen Anschuldigungen wiederlegt, alle gegen unsere Partei geschleuderten Verleumdungen entkräftet haben. — Nun das geniert den Dr. Salo wenig. Ohne auf die von uns gelieferte Beweise von der Lügenhaftigkeit seiner Wursttartikel zu reagieren, fährt er frech fort Lügen auf Lügen zu häufen. So macht jeder verstockte Lügner, der in der Lüge allein seine Rettung sucht. Kein Wunder, Salo scheut sich nicht von den Italienern 100 fl. monatlich zu bekommen, um Lügen auszustreuen. So lügt Salo ganz frech, dass wir im „Narodni list" den hier ansässigen Deutschen gedroht hätten, falls sie bei den nächsten Gemeindewahlen mit den italienischen Hetzern halten sollten. — Wir haben jederman gewarnt, mit den Feinden unserer Gemeinde zu halten, denn da müssten wir jeden solchen für unsern Feind halten. — Ist das nicht ganz natürlich? Salo klammert sich jedoch wie ein Desperados an jedem Worte und sucht alles zu verdrehen, nur um seine Leser irre zu führen. Salo tischt wieder auf das grosse Verbrechen der Gemeinde, betreffs der Abladung von Dünger auf der Reichsstrasse. Er sieht alles durch seine eigene Lügenaugengläser. So sieht er nur, wenn dem Herrn Victor Tomičić Dünger für seine Weingärten auf der Reichsstrasse abgeladen wird und schreibt das der Parteilichkeit des Gemeinderathes zu. Er sieht aber nicht, wenn für seine Parteigenossen in Volosca C. R. und A. T. Dünger auf der Reichsstrasse abgeladen wird. Was ihm nicht passt, das sieht er nicht.

Salo schwefelt des weiteren von einer Isolirbarake in Volosca, die seitens der Gemeinde an den Gemeindesecretär vermiethet wurde. Nun eine solche Isolirbarake besteht in Volosca nicht. — Es besteht dagegen in Volosca ein Haus, dass im Nothfalle als Isolirspital verwendet wird. Für dieses Haus zahlt die Gemeinde 600 K Miethzins. Da Epedemiefälle hier sehr selten vorkommen, so wurde vor Jahren dieses Haus vermiethet unter der ausdrücklichen Bedingung, dass Falls ein einziger Epidemiefall eintreten sollte, der Miether die Wohnung augenblicklich zu räumen hätte. Und thatsüchlich! Als im vergangenen Sommer ein Blatternfall constatiert wurde, da wurde in zwei Stunden die Wohnung des Gemeindesecretärs im Isolirhause geräumt und der Kranke darin interniert.

Auf diese Weise hat die Gemeinde den grössten Theil des für das Isolirspitalhaus gezahlten Miethzinses wieder eingebracht. Dem Salo ist natürlich eine solche Sparwirthschaft nicht lieb. Er hat bereits das Vermögen seiner Eltern, seiner gesetzmässigen Gattin und seiner jetzigen Aushälterin verjubelt und so möchte er, dass auch die Gemeinde ihr Vermögen vergeudet.

Wir haben behauptet, dass es hier keine italienische Partei gibt denn ausser dem Constantini, Puović und Krstić will sich hier keiner, am wenigsten aber die Einheimischen zu dieser bankrotirten Partei bekennen. — Davon gibt uns den besten Beweis Salo selbst in seinem Hetzblatte. — In den deutsch geschriebenen Artikeln tritt er im Namen der italienisch-liberalen Partei auf, während er in dem croatisch geschriebenen Theile seines Schmierblattes mit der grössten Sorgfalt alles was italienisch heisst, meidet, und nur für eine slavische Partei in den Kampf tritt. (Als ob nicht Čechen, Polen, Russen, Serben u s. w. auch Slaven wären.) Wer sich davon überzeugen will, der lasse sich den croatischen Theil der Tante Jambrosia übersetzen. Nun, Salo! heisst das nicht lügen und die öffentliche Meinung irre führen?

Weiter fragt sich der italienische Sölding: wie eine, nach unserer Behauptung aus drei Personen bestehende Partei unsere Gemeinde zu grunde richten könnte, nachdem doch im Gemeinderathe 24 Mitglieder sitzen?

O heilige Einfältigkeit! waren den alle Miteigenthümer des eingegangenen Lesevereines in Abbazia Italiener? Mit nichten! Es waren Deutsche, Croaten und Italiener dabei. Diese letzteren waren aber so schlau und haben die Verwaltung an sich gerissen und haben sie so schön geführt, dass das Vereinshaus früher zu Grunde ging als es vollendet wurde. — So würde es auch in der Gemeinde geschehen. Es entspricht nicht der Wahrheit, was Salo behauptet, dass bis vor ungefähr 6 Jahren in unserer Gemeindevertretung eine italienische Majorität war. Salo möge das den gewesenen Gemeindevertretern aus jener Zeit ins Gesicht sagen. — Die frühere Gemeindemajorität war allerdings von der istrianisch-italienischen Partei abhängig, aber sie selbst wollte sich unter keiner Bedingung zur italienischen Partei bekennen. Jederman kann sich davon zu jeder Zeit überzeugen, wenn er darüber die früheren Gemeindevertreter befragt.

Wenn somit Salo von einer italienischen Partei in Volosca-Abbazia spricht, so verdreht er die Thatsachen. — Wir wiederholen es, mit Ausnahme der drei italienischen Matadoren: Constantini, Puović und Krstić, gibt es in unserer Gemeinde keine Italiener. Wäre es für die hiesigen Deutschen klug, wäre es vernünftig, sich diesen Dreien zu Liebe mit der ganzen hiesigen Bevölkerung zu verfeinden? Das möge jeder unbefangene Leser beurtheilen!

Wie schlecht die frühere, vom Salo als italienisch bezeichnete Gemeindevertretung unsere Gemeinde verwaltet hat, das wissen alle, die damals hier waren, und dass es die höchste Zeit war, ihnen die Gemeindeverwaltung aus den Händen zu entreissen. —

Das geschah auch, weil sich die ganze Bevölkerung gegen die sogenannte italienische Gemeindemajorität erhoben hatte, aber nicht aus Nationalhass, sondern blos mit Rücksicht auf die Interessen des Curortes. — Es ist eine ganz freche und gemeine Lüge, dass bei dieser Gelegenheit „croatische Agitatoren und Politik treibende Pfaffen ihr Agitationsfeld in unsere Gemeinde verlegt hatten", denn „Pfaffen" haben sich in unserer Gemeinde nie in Politik gemischt. —

Mit solchen und ähnlichen Lügen betrügt Salo seine Leser. Es scheint, dass ihm das Lügen zum Lebenshauptzweck geworden ist. —

Ob es für anständige Leute rathsam ist, mit einem solchen Lügner und Ehrabschneider Hand in Hand zu gehen, darüber zu urtheilen überlassen wir jedem ehrlichen Menschen.

Porotna razprava proti bivšemu našemu uredniku.

Na 5. ovega meseca bila je pred tribunalom va Trstu porotna razprava proti našemu bivšemu uredniku Dr. Ivanu Poščiću i Franu Matulja radi uvrede poštenja počinjene tobože na škodu gospe L. Ambrosini va jednem dopise iz Matulji tiskanem va broje od 28. marča našega „Narodnega lista".

Va tem dopise iz Matulj napadalo se na Krstića kako je zaslužil a mej drugemi stvari bilo je rečeno da je gospu Ambrosini na cestu hitil. Radi tega je gospa Ambrosini tužila Frana Matulja ki je bil na dopise podpisan i Dra. Poščića ki je bil onputa odgovorni urednik „Naroduega lista". — Na razpravu pristupili su oba obtuženika sa svojim braniteljem Drom Slavik i tužiteljica sa svojim zastupnikom Drom Breitner. Predsednik razprave bil je kunžiljer Pedrzolli a sudci kunžiljeri Cruziz i Mosche, protokolista bil je g. Brnčić a tumač g. dr. Ljubomir Savo.

Nakon preslušanja obih obtuženika predložil je njihov branitelj Dr. Slavik da budu preslušani svedoci „Josip Marotti, Josip Kalčić i Josip Šepić ki bi potvrdili da se je gospa Ambrosini više puti tužila na Krstića i da budu pročitane tužbe i eksekucije ke su bile do sada učinjene proti gospe Ambrosini kako i da bude pročitan gruntovni ekstrakt iz kega se vidi da gre kuća gospe Ambrosini na inkant.

To je bilo predloženo da se dokaže da je ono ča je bilo pisano va „Narodnem liste" prava istina. Zastupnik gospe Ambrosini se je protivil temu dokazu i predložil je da neka se preslušaju Krstić i Dubrović-Stocarić vrhu tega da od onega dopisa va broje 13. „Narodnega lista" ni deca ne daju gospe Ambrosini mira.

Sud se je na to povukal va svoju kamaru, da odluči imaju ss čut svedoki ale ne. Gospe Ambrosini pak ni bilo drago da se je te svedoke predložilo pak je svojega advokata prosila, da posreduje za pomirenje. I u istinu g. Dr. Breitner se je na to približil braniteljn obtuženika g. Dru. Slavik i pital ga je ako bi se tuženi morda načinili. Gospodin Dr. Slavik pital je Dra. Poščića ako bi se načinil a Dr. Poščić je izjavil da buduć z onem dopisom se ni niti va sne mislelo uvredit gospu Ambrosini nego samo Krstića, da on ni Matulja nimaju niš proti tomu da se stvar mirno poravna.

Na to su oba advokata sastavili ovo:

Očitovanje.

Obtuženici izjavljuju da ni bila njiha nakana uvredit z upitnem dopisom gospu Ambrosini; pak ako za svem tem ta dopis izgleda tako da se gospu Ambrosini prikažuje smešnom obtuženici žale i pitaju oprost.

Kad se je sud povratil u razpravnu salu da proglasi svoju odluku glede svedoka izjavil je zastupnik gospe Ambrosini *da buduć su se stranke načinile on poteže nazada tužbu. Usled tega je sud proglasil osudu, kojom se obtuženici oprašćaju svake krivnje i troška.*

To je prava i čista istina o tem dibatimentu. Krstić pak va svojoj zadnjoj špudaćere piše o tem dibatimentu puno laži. Ki pročita dopis iz Matulja tiskan va broju 13. „Narodnega lista" osvedočit će se da ni va njem ni jedne uvredi proti gospi Ambrosini nego samo proti Krstiću. Vendar Krstić va zadnjoj špudaćere piše da se je va tem dopise hitalo blato na lice gosp Ambrosini.

Nadalje laže, da na pitanje prešidenta dali je oženjen ili ne Dr. Poščić ni rekal ni ši ni ne. Salo misli da je Poščić tako propal da bi zatajil svoju zakonitu ženu kako i on ki je va pravde sa svojom zakonitom ženom (III $\frac{1}{1000}$) tajil da se nikada ni oženil svojum ženum premda je žena prikazala ženidbeni list i premda su ženidbeni kumpari posvedočili da se je Salo posvem zakonito oženil. Nego on se po svojem lakte meri. Kako je on zatajil svoju zakonitu ženu i rekal da se s njom ni nikada oženil tako misli da su i drugi kapaci storit.

Mej drugemi laži Krstić izmaša i tu, da je Dr. Poščić molil svojga albukata dra. Slavika da pokuša da bi mu gospa Ambrosini oprostila. Naprotiv je istina da je gospa Ambrosini pobojala se da bi po svedočanstvu prišal vanka kakov škandal pak je ona putem svojega advokata Dra. Breitnera pitala da se stvar mirno poravna. To će u svako vreme posvedočit gg. Dr. Slavik i Dr. Breitner.

Krstić baš bezobrazno laže, da se je Dr. Poščić obratil na Dra. Breitnera da moli Krstića neka on nagovori gospu Ambrosini da mu oprosti. Ponajprvo Krstić va celoj toj stvare ni imel nikakovega posla nego kako svedok a kako takov bil je i moral je bit celo vreme z van sali. Onda Dr. Poščić je odlučno rekal svojemu braniteljn još prvo razprave da on nima prvi predložit nagodu. Na koncu pak prvo nego bi se Dr. Poščić ponizil pitat jednega Krstića za oproščenje bi radje šal na višala.

Va istinu čovek ki je vredan tako grdo lagat kako Krstić piše od tega dibatimenta ta je pred Bogom i pred ljudi propal za sve veke vekom.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Prava Naša Sloga" smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Prava Naša Sloga" štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Dopis.

Šilo (otok Krk). Častim se putem pošte poslati Vam svotu od k 3 i 20 h sabranih za Djačko pripomoćno društvo, za domaću gimnaziju u Pazinu.

Svota ova sabrana je u gostioni gosp. Frana Civić-a u Dobrinju. Darovala su na predlog g. I. Baše ova gospoda:

Jure Gržetić-Gašpić, Ivan Kirinčić-Subotić, Fran Civić, Ivan Tabako, Josip Zuvičić, Ivan Strčić-Danielić i Mika Grškovič-Rošić i to na čast sv. Otca pape Lava XIII. da smo u zdravlju svršili u nedelju 1. 12. zadnju jubilarnu procesiju.

Molim Vas jošte, da uvrstite ovih par redaka u dični „Narodni list".

Na 6. t. m. na dan sv. Mikuli imeli smo u ovom selu dvie sv. mise. Vela misa bila je pjevana za zdravlje Nj. Veličanstva našega ljubeznega Cara kao zahvala za 3 paramenta od 200 k. darovanih od njegove privatne blagajne. Ne možemo propustit ovu priliku a da se svi skrušeno Bogu pomolimo da Mu Bog podieli stalno zdravlje za dobro naše a na propast Njegovih neprijatelja. — Blagodari Mu celo ovo naše Šilo i nikad ga zaboravit neće, naša djeca te se ga spominjat u vjeke svaki put, kad budu videli onaj lepi beli parament sa zlatnim imenom Isusovim. — Bilo i to našemu Cesaru na pomoć.

Imao bih mnogo da se potužim iz ove Pepeljuge istarske, ako to slavno uredničtvo dopusti, da se unapreda mogu poslužiti „Narodnim listom". (Samo izvolite! Uredničtvo.)

Samo ću to kazat da izbori su bili u Dobrinju kod nas, da nije većina izbornika niti znala, a kako su ti izbori prošli to nije treba ni da pišem. Od tud se vidi, da gdje nema oneh tanekeh Kalabrezi i Liziriti i kako se već te kukavice zovu da posvud vlada mir i pravica.

Domaće viesti.

Gosp. Alfred vitez Manussi de Montesole imenovan je c. k. kotarskim kapetanom za Voloski kotar. Gosp. Manussi bio je i pred nekoliko godina u Voloskom kao c. k. komesar, pak je svima ostala u pameti ona njegova pravdoljubivost, ljubeznost, a u prvom redu njegovo veliko znanje i sposobnost. On je osim toga velikom ljubavlju i marom učio naš liepi, hrvatski jezik, tako da se je u malo vremena u njemu upravo liepo uvježbao. Svojim liepim načinom, ljubezljivošću i nasledovanja vrednom nepristranošću gospodin si je Manussi stekao bio silnu ljubav, tako da je sve žalilo za njegovim odlazkom.

Sada se on vraća opet k nama i to kao vrhovni poglavar ovoga kotara. Mi ga najsrdačnije pozdravljamo i čestitamo mu na davnoj njegovoj želji, koja mu se sada eto ispunila.

Kapetan Scarpa premješten je u Lošinj na mjesto, gdje je do sada službovao g. vitez Manussi.

Sjajna pobjeda. Živio naš zastupnik dr. Andrija Stanger. Naši mali gradići su se i ov put upravo lepo opoštenili i kada se znamo ča ono nekoliko opaljenih Kalabrezi, svi su složno glasovali za našega dičnega zastupnika veleuč. g. dra. Andriju Stangera — I tako je naš velevredni g. načelnik bil izabran velikom većinom glasova, takovom naime većinom, da su se oni neki talijanski tovari na Voloskem tako strašno začudili i zapanjili, da su obesili glave i kako opareni su se povukli va svoje škuje i sve su borbotali mej zubi: — Brutto segno, brutto segno!

I va istinu slab je to senjal za one pogane i prodane duši, ki su mislili, da će budi kako proturat svojega Stoglava, i sa tim da će pokazat svetu, a osobito nekim Nemcem v Opatije, kako su oni jaki. A kad tamo? fiasco, fiasco i fiasco!

Nego najveća je to muka za Krstića. On je naime dal Talijanom besedu, da ako mu budu oni davali 100 fjorini na mesec, da će sve tako lepo opravit i uredit, da će i gradi Volosko, Kastav Lovran i Mošćenice zibrat Talijana. I potekoval vam je on va Lovran, na Volosko, va Mošćenice, (va Kastav mu smrdi poć!) ma sve zaludo. Ljudi su mu rekli: Mi ćemo našega dičnega dra. Stangera, a ako češ tvojga Stoglava storit za deputata, pošalji ga va Kalabrija ale va Čozu, neka ga dole ziberu.

To ga je ubilo i on gleda, kako bi se vanka znel i kako bi se opravdal pred Talijani, ki mu sada zmeraju svega i svačesa, zač da im je dal rog za sveću. On se brižničina zmimlje, kako zna i more, on va zadnjoj „kobile" govori, da su se napravile silne nezakonitosti, da su listi falšifikane (kadagod on niš ne more, onputa bunca da su listi falšifikane.) Pitamo mi Jambrožininega Frugamudande neka nam malo povede, zač ni rekuril proti listam? Ter su bile izložene puli kapitanata, tako da je svaki mogal reklamat za sebe. Zač nisu to storili oni i za keh on govori, da nisu nutri va teh listah? Pak stavimo da bi lepo oni, keh Frugamudande spominje, va istinu imeli bili glasovat, i našeh je nekoliko izostalo, tako da ako bi se broj glasi koliko promenil, to bi se promenil samo na našu korist.

Ne, ne, Salo, zaludo ti je sve, ne misli ti da imaš posla s poljanskemi mački, ale pak z onemi nekemi rukavačkemi trubili. Ne, ne, ovde doli puli nas, ako znameš ća ono par Kalabrezi od kasi i ono nekoliko Poperdili va Lovrane svi su drugi sviestni, svi su drugi čvrsti i krepki ki se nebi obrnuli ne za imet 100 fjorini na mesec kako si se ti obrnal, nego ni za tisuće, ni za milijun liri šterlini. As tu kapio!

I on ne zna kako bi se tješil, pak čujte ča govori on o dru. Stangeru.

On piše, da dok je dr. Stanger bil kano kandidat od advokature va Trste, da je bil dobar Istran! To je istina. Kako i danas, tako je naš dr. Stanger bil i onputa dobar i pošten Istran, Hrvat. To nam najbolje svedoči njegovo pisanje va „Našoj Sloge" od onega vremena.

I istina je prava, da kada mi listamo „Našu Slogu" od oneh starih vremen, da se s največim veseljem zaustavljamo na oneh stranicah, keh je spunilo prelepo pero našega dra. Stangera, jer zaludo je sve: Dr. Stanger je dika od Voloskega, dr. Stanger je uman čovek, kemu ni jedan Costantini ni do kolena, ča se znanja tiče. Ako će znat Jambrožijin Frugamudande ča je i kakov je naš obljubljeni načelnik, neka samo zame v ruki „das Tagblatt für Fiume und Abbazia", pak će videt, kako ta nemški, nam očito neprijateljski list piše o g. dru. Stangeru. —

A sad čujte, ča ta Frugamudande piše na kraju one svoje klombasice „Deputat na silu!" On piše:

„Da moremo uverit naše prijatelje, pa i protivnike" (Frugamudande misli, da on ima tu čast imet protivnika? Ne, te časti on ne more imet, on ki ni vredan ni prezira! op. sl.) „da na temelju silneh protuzakonitosti, ke su storene izbor dr. Stangera će bit uništen!!!

Kako vidite Jambrožijinin Frugamudande je stavil na kraju ove tri palice: !!! Mogal je stavit još jednu četvrtu, zač ako igde, te palice su tu na pravem svojem meste.

Valja naime znat, da su va vreme kada još Krstić ni bil Talijan, da su i onputa talijanski deputati uništili izbor dveh naših deputati naime gg. Mandića i Jenkota, pak znate ča je onputa pisal Frugamudande? Ča vam ja povedet. On je pisal leta 1896. va „Pravoj Sloge" od 1. febrara ovo:

Čaša je puna, a da se ista prolije uništeni su pravovaljani izbori dvojice naših zastupnika. Na što se tim uništenjem cilja? Misli li protunarodna stranka, da će novimi izbori proturati možebitne svoje kandidate? Ako to misli, tada se kruto vara, jer ne računa sa savješću našega naroda, koji će pohrliti na izbore, kao nikada do sada. Jest mi ćemo baciti na stranu sve naše razmirice i svi ćemo kano jedna duša izkazati povjerenje upravo onim ljudem, kojih naši protivnici ne će!!!!!

Ste ga čuli, kako je va ono vreme pisal? A mi? Mi ćemo storit, ča nam je on svetoval va vreme, kada ga još nisu plaćali Talijani i kad još ni pisal po njihovoj kumandi. Ako bude treba poć ćemo ne jedan put nego sto puti na izbor za našega Stangera, kega su, kako se spamećujete, već jedanput Talijani poslali doma, a on njim se je vrnul va sabor s puno više glasi. Tako će bit svaki put. Živio dr. Stanger naš mili zastupnik i načelnik.

Deputat „va" silu. Tako piše Salo va zadnjoj „tete Jambrožije" o našem zastupniku Dru. Stangeru. Da se malo utiši radi prevelikega fiaška kega je pasanu subotu doživel Salo svojemi gospodari Puovićem i Costantinom, vara svoje mačiće da će izbor Dra. Stangera bit uništen jer da su liste na temelju kojih je bil zibran bile protuzakonito sastavljene. Slaba utjeha Salu i njigovem pajdašem! Vidi se da ih silno peče fiasko od subote. Izborne listine za zemaljske izbore sastavljaju se vavek na temelju občinskih listah od zadnjeh občinskeh izbori. — Občine pošalju te liste na kapitanat a kapitanat ih pregleda ako su va redu, ako nisu va redu ih popravi po zakone. Tako je i ov put kapitanat imel v rukah liste za Kastav, Volosko, Lovran i Mošćenice. One ke su bile va redu učinjene pustil je nepromenjene, a one ke su bile pogrešene je popravil, tako da su subotu glasovali samo oni, ki su po zakone imeli pravo.

To zna Salo jako dobro nego je njemu samo do tega da svoje bedaste mačiće vara a sve drugo mu je deseta briga.

Peče vas fiasko od soboti a Kalabrezi? Neka vas peče neka ćete još takoveh fiaskoni doživet.

Ta fijaskon od suboti je još veći ako se promisli da se je talijanski kandidat Dr. Costantini pred svojemi prijatelji hvalil, da će on bit za seguro na 7. o. m. zibran za deputata na mesto našega Dr. Stangera, zač da ni siguran ne bi ni kandidiral. Tako je govoril samo da ljude muti. Ča je pak doživel? Na Voloskem je velom mukom pobral 20 glasi od svojeh prijatelji na kase Schreiberom in capite, va Lovrane 22, va Mošćenicah 5.

Naši glasi na Voloskem i Lovrane bili su dosta za pokrit ta broj talijanskeh glasi tako da su nam još ostali po vrh naši glasi va Kastve (45) i va Mošćenicah (6).

Recite malo kako bi se to krstilo: znat naprvo da će sve tako pasat pak kampanat okole, da će bit zibran Dr. Costantini? To moru učinit samo talijanski čarlatani. I takovi ljudi bi hteli naprtit nam se za gospodare!

Lagali su prvo izbora, pak kada su kod izbora doživeli podpuni fiasko sada opet lažu i varaju svoje mačke, da će izbor dra. Stangera biti uništen. Se zna to bi Talijani istarski rado učinili da ni nad Talijani cesarski zakon. Kako lažu i mažu va ovoj stvare tako lažu i va drugeh. Po ovem neka ih pošteni ljudi sude!

Dr. Ettore Krstić. Moramo zabilježit jednu tragi-komičnu epizodu, koja se je dogodila kod izbora za gradove na Voloskem dne 7. t. m. Došao je glasovat poznati Anton Vladisković (puro sangue italian op. ur.) Prikazav legitimaciju reče: „Voto per Dr. Ettore Krstić. — Svi prisutni počeli su se glasno smijat a moj Antonio se jedva snašao i popravio. — Vidilo se njemu da su Dr. Krstić i Dr. Ettore sve jedno.

Talijansko razbojstvo. Na 6. o. m. počel je va Rovinje dibatimenat proti nekemu Pietro Calmar, talijanskemu občinskemu pulicaju va Vižinade, za to ča je ubil jednega delavca iz Hrvatske.

Na 30. setembra o. l. na večer bilo je v oštarije nekega Antona Arbule va Vižinade puno delavac na istarskoj železnice. Na jedanput počela je barufa mej nekem Andretom Senić i Tometom Zvitković. Valje su prišli v oštariju občinski pulicaji Petar Calmar i Bartul Seravallo, ki su areštali Zvitkovića, premda ni bil ni kriv ni dužan. Kad su pulicaji Zvitkovića zvukli zvan oštarije pritisnul ga je prez nikakovega uzroka pulicaj Seravallo svom silom na zid a pulicaj Calmar udaril ga je sabljom po glave tako da je Zvitković zavapil: Bože moj! majko moja poginul sam! i pal na tla vas va krve. Pulicaji su ga za tem nesli va občinski arešt. Ča se pak tamo dogodilo to se još pravo nezna. Nego kad je drugo jutro pulicaj Seravallo prišal va arešt k Zvitkoviću bil je ov već mrtav. Liečniki ki su ga parali rekli su da je poginul usled udarac po glave.

Na dibatimente su svi svedoki posvedočili da ni bilo ni najmanjega uzroka da se na 30. setembra pelje Zvitkovića va peržun zač da je bil siromah miran i da ni bil ni najmanje pijan.

Neki svedoki su posvedočili, da su oba pulicaja komač su bili zremenali nebogega Zvitkovića zvan oštarije, po njim prez milosrdja tukli kako po živine i da su mu pul tega govorili: „merlo, merlo, smo te držali na oke od kada si va Vižinade, ma večeras si finil prest".

Svi svedoki su potvrdili da je i pulicaj Seravallo mlatil nebogega Zvitkovića. Radi tega je sud odlučil da se ima dibatimenat prenest a sudac iztražitelj je dal valje zapret pulicaja Seravallo, ki je bil pozvan na dibatimenat kako svedok.

Pred malo let su talijanski pulicaji va Malem Lošinje ubili nebogega mladića Ostermana sina jedinca jedne siromašne udovice za to ča je na ceste kantal hrvatske pesmice, sada su talijanski pulicaji va Vižinade ubili jednega hrvatskega delavca, ki po svedočanstvu sameh talijanskeh svedoki ni bil ni kriv ni dužan, pak još mi se istarski Talijani hvale svojom kulturom. Sram ih more bit za svom njihovom kulturom. — Tako živinski ne bi postupali s kršćenom dušom ni crni Zulu-Kafri ni oni kanibali ki ljude jedu.

Talijansko „Salo" ne piše niš od onega dibatimenta. Se zna Talijani ga plaćaju pa su mu dobri magari, da mu se v usta potaneče . . .

Jad od Mužgic. Sobotu o polne pital je neki Mužgice da zač su ljudi na Voloskom banderi van stavili. Jedna od njih je rekla onako raztežuć se po svoju: „A stavili su banderi vanka za to ča će ostat za deputata Kranjac a ne Vološčak". Dakle Mužgicam je Dr. Stanger, kemu su preknono, nono, otac, rodjeni i zgojeni na Voloskem Kranjac a Costantini njim je Vološčak. Va istinu kega će Bog podepest temu pamet zame.

Kako Salo i Volosci Kalabrezi svoje prijatelje za nos peljaju. Va predzadnjoj „tete Jambrožije" pisal je Salo od občinskeh izbori na Voloskem. Mej drugemi laži napisal je i tu da ako bude naša stranka ljudem govorila da talijanska stranka misli zručit naš komun Nemcem neka oni va našem komune zapovedaju a mi da budemo njihovi hlapci, neka nijedan našoj stranke ne veruje zač da talijanska stranka hoće sama vladat a Nemcem da će dat nekoliko raprežentanti.

To je bila opet jedna od bezbrojneh Saloveh laži a istina je ono ča mi vavek predikamo najme da bi Krstić, Puović, i Costantini i compagnia bella hteli nas domaće stirat z občine i zručit ju posvem svega v ruke Nemcem, ki bi onputa va našoj kuće gospodarili kako bi hteli. Salo je to sam potvrdil va zadnjoj svojoj „tete Jambrožije" od 7. decembra 1901. va nemškem artikule na drugoj stranice.

On naime piše nemški (šegav je on samo da ga njigovi mačići ne razumeju) ovo: „Hrvati vavek govore da bi talijanska većina va občinskoj raprežentance hitila a remengo našu občinu. Ki pak govori da bi Talijani imeli zet v ruki občinsku administraciju? *Talijani neće talijansku večinu va občinskoj raprežentance,* **nego nemšku,** *va koj bi njim* (Talijanom) *bilo osegurano samo malo raprežentanti.* Ni to izdajstvo a? Dakle domaći, makar se oni zvali Talijani van s podeštarije a Nemci ki su ovamo prišli pred malo let neka nam va našoj kuće zapovedaju! I još se najde na Voloskem i va Opatije naših domaćeh ćuki ki gredu Salu i njigovem pajdašem Tančine i Pušine na vergun. Sram ih bilo!

Iz pisanja i agitacije Sala i njigoveh pajdaši vadimo se ovo:

Kada pišu i govore za naše domaće mačke onputa nete ni da spomenu talijansko ime ni talijanski partid nego samo govore i pišu od istarskega partida a kad govore i pišu za Nemce, ča naši domaći ne razumeju, onputa se vavek prežentuju u ime talijanskega partida.

Kad mačkom govore i pišu onda njim predikaju da oni nete da puli nas furešti zapovedaju nego domaći a kada Nemcem pišu i govore ontrat njim puščaju celi komun v ruki neka oni zapovedaju kako hoće sami. — Ako ovo ni varat ljude onputa va istinu neznamo ča će reć varat.

Sada mislimo da je svakemu jasno za čem gredu takozvani Talijani na Voloskem. Oni bi dakle hteli da Nemci va našem komune zapovedaju. To bi pak za nas bilo jako slabo. Najprvo bimo morali doživet, da bi Nemci učinili novu komunjsku kuću v Opatije silnem troškom pak bi preneali tamo podeštariju a to bi bilo i Voloskemu i Opatije od vele škodi. Za tem bi se dogodilo da bi na jedanput hteli učinit sve i kanalizaciju i špital i cimiter i sve te stvari za ke bi se moralo učinit preko dva milijuna duga, kega bimo pak mi morali svi z adicionali plaćat. Sada neka svaki pomisli bil on Hrvat al ne, ako bi to bilo pametno. — Ljudi božji odprite oči i uvidite da Salu, Tančine i Pušine je korist Voloskoga - Opatije deveta briga.

Njim je samo za to da bi se mogli svojem gospodarom va Parence pohvalit da su naš komun zručili Nemcem. Ki imz oči neka vidi.

Talijani su posvuda jednaki. Oni kad ti privandraju goli i bosi z rubčićen robe v ruke, magari z vražjega kraja, va tuju kuću, ponašaju ti se nebore, kako doma i još bi hteli davat domaćemu ki bi jih otel poslušat, komandi, ako pak neće onda udri po njemu.

Tako ti se je dogodilo i nedelju dne 8. t. m. va oštarije pul Ambrožića, kade su tri talijanske junačine à la Baratieri neki Antonio Tansani, Gigio Capovilla i Ivan Serdoz napali jednega brišnega našega mladića

Frana Kostančeka zato ča je pohvalil naše sviestne birače, ki su zibrali naše dične deputate Spinčića, Mandića i Dra. Stangera. Bog zna ča bi bili ti sini talijanske kulture storili z našega mladića, da ni policija aretšala Tansani-a, a rastirala ona dva njegova pajdaša. Dotle smo prišli sa Salovom politikom, da ne ćemo već smet poć ni na žmuljić vina va oštariju?! Medjutim čujemo da je naš mladić storil denunciju proti tem junačinam zaradi telesnega poškodovanja.

Nemačka carica u Opatiji. Sa najkompetentuije strane doznajemo da dolazi Njemačka carica u Opatiju dne 12. Jenara dojdućega leta. Doznajemo jošte da će stanovati u Villi Rosalia u Skrbićim.

Za pogorelca Krbavčića primili smo iz Lovrana k 2 i 50 a darovali su gospa M. Gotthardi gosp. M. Turčić po 1 k, a gospodjica Anka Štiglić 25 h. Bog njim plati! Ugledali se u nje i drugi dobri kršćani!

Teško pitanje. Na Voloskem si razbijaju glavu, da ako bi mogla Berka votat sama, ale s prokurum, Ja mislim, da ona bi mogla votat i sama zač ima berki, a zakon govori, da svaki on ki ima berki, da more sam votat. Gospodin Costantini, vi ki se razumete va izborni reklami, imam pravo ale krivo?

Fiaškon od tisuće i pet sto kvartini dobil je pasanu subotu Pušina. — Tu je robi! Za budući izbori na Voloskem pripravljamo mu pak jednu duplicu od takoveh fiaškuni.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od velečastnog g. A. Elnera k 20 sakupljenih od g. Gabriela Piščanc u Trstu. Nadalje primili smo k 14 i 12 h sakupljenih u veselom društvu na Mikulovo u Šilu u gostioni Gašpara Cara ml. i to za pogaču darovanu na rodjendan Slavice Baša a prodanu na licitaciji. Živili darovatelji!

Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu sakupilo se je dne 7. t. m. u Mutuljah kod proslave pobjede Dra. Stangera k 54 a u ime ostatka računa k 6 ukupno k 60 koje bijahu poslane društvu u Pazinu. Iz Šila na otoku Krku primili smo za isto društvo k 3 i 20 (.ioi dopis iz Šila).

Razne viesti.

Uapšen anarhist. Dne 17. listopada o. g. primilo je budimpeštansko redarstvo od riečkoga redarstva prešnu brzojavku, u kojoj mu se priobćuje, da je Karlo Necsemar, ozloglašeni anarhist, koji sada služi kod vojničtva kao pekarski kalfa, uzeo voznu kartu za Budimpeštu, te da snuje o atentatu. Necsemer, rodom Magjar, odgojen je u Moravskoj, na što je kasnije došao u Italiju u anarhističko društvo. Odanle došao je u Budimpništu, gdje je propagirao svoje ideje ali ga je redarstvo za uviek izagnalo iz Budimpešte.

U ovom gradu i Gödöllu poduzeta je bila svestrana potraga za Necsemerom. Iz Rieke je došla takodjer straža od pukovnije, kod koje služi Necsemer, a dva tajna redarstvenika, da budu pri ruci budimpeštanskomu redarstvu, koje je tražilo Necsemera, ali se Necsemer nije mogao pronaći No sad se je uzpostavilo, da je Necsemer tada nanjušio, da je budimpeštansko redarstvo o njegovom odlazku iz Rieke obavješteno, pa je za to izišao iz vlaka u Osicku gdje se je od onda sakrivao. Na 28. pr. m, napsilo ga je redarstvo, te će ga izručiti njegovoj pukovniji.

Vjersko ludilo. Kako iz Berlina javljaju, imade u selu Dartena u Lužnici devet osoba, koje od predprošle subote ne jedu nikakove hrane. To su supruzi Kascke, njihova 19-godišnja kći, njihov 18-godišnji sin jedna služkinja i četir seljakinje. Oni neodjeveni skaču moleći i pjevajući po dvorištu i ulicama, te se nazivlju „božjim odabranicima". Jednog Kaschkeova sina, koji se je nedavno vratio iz vojničtva i koji nije htio pristati uz fanatičare, potonji su teško zlostavili. A prošli četvrtak nadjena je Kaschkeovd supruga s krvevim licem mrtva. Povod njezinoj smrti tek će se službeno ustanoviti. Pokraj lešine ležali su ostali, koji su pokazivali, kako su uzhićeni svojom vjerom. Ovi nesretnici — Irvingovci — odprnmljeni su u zavod zavod za umobolne.

Izgred u hramu. U židovskom hramu u Tapolczanyu držala se 16. o. m. služba za pokojnom materom tamošnjeg tvorničara Felsenhurga. 74-godišnjem Samsonu Beeru činilo se bogoslužje predugotrajno, a uz to je sa Felsenburgom posvadjen, pa je za to glasno počeo grditi pokojnicu. Zato ga je Felsenburg ćušnuo. Beer je htio odvratiti batinom. no pogodio je oca Felsenburgovog, kojeg je krv oblila. Beer se je posve blied vratio kući, ali je već na pragu vikao kćeri: umirem, umirem, te je pao mrtav na pod. Od uzrujanosti udarila ga kap.

Naše čitatelje i prijatelje ki čitaju i dobivaju „Narodni List" prosimo, da nam čim prije pošalju dužnu nam predplatu da moremo poplatit naše račune. Neka svaki pomisli, da mi ne dobivamo od nikuda nikakove podpore, nego da moremo računat samo na ono, ča nam ljudi za list plate. Potrebito je dakle da nam svi pošalju odmah predplatu.

Uprava.

Književnost.

Matica Hrvatska razaslala je svojim družtvenim povjerenicima: „Izvještaj Matice Hrvatske" za upravnu godinu 1900. s molbom, da ga razdiele medju prošlogodišnje članove svoga kotara, da se isti uzmognu potanko obaviestiti o prošlogodišnjem družtvenom poslovanju. — Šaljući „Matica" prošlogodišnji svo. „Izvještaj", obaviestila je ujedno gg. družtvene povjerenike, da će književni dar „Matičin" za tek. god. 1901. biti tečajem mjeseca prosinca dotiskan i da će se isti svakako iza nove godine medju članove početi dieliti, odnosno razašiljati.

Knjigá će „Matica" za tek. godinu 1901. izdati na broj devet (9) i to: kao redoviti književni dar uz obični članski prinos. Ovogodišnje knjige „Matičine" jesu:

1) Gjurašin: Ptice. Dio drugi.

2) Klaić: Krčki knezovi Frankopani. Dio prvi.

3) Marulić: Judita. Epska pjesma. Uredio i protumačio Marc. Kušar. Uvodom popratio Petar Ksandrić.

4) Turgenjev: Izabrane pripoviesti. — Svezak četvrti. Preveli Jos. Miškatović i M. Divković.

5) Velikanović: Otmica. Pjesnička pripoviest.

6) Novak: Dva svijeta. Pripoviest.

8) Kuzmanović: Vitropir. Dramska slika u tri čina.

9) V. T. B.: U malome svietu. Slike iz zagrebačkoga života.

Odbor „Matice Hrvatske" može već danas bez bojazni izreći, da će i ovogodišnji književni dar „Matičine" članove zadovoljiti u svakom obziru, jer se odlikuje i izborom i obilatošću. Naročito neka je spomenuta knjiga, što ju „Matica Hrvatska" daje ove godine svojim članovima pod br. 3. Hrvatsko umjetno pjesništvo slavi ove godine sa Marulićevom: „Juditom" svoju četiristogodišnjicu, pak je „Matičin" odbor smatrao dužnošću „Matičinom", da i ona sa svoje strane proslavi ovu zgodu nekom trajnom uspomenom, i to novim izdanjem prvoga po redu hrvatskoga umjetnoga pjesmotvora. U to ime izdaje „Matica" u dobrahnom ruhu Marulićevu „Juditu" i to sa obširnim za najširu publiku priredjenim tumačem iz pera Marcela Kušara, a sa uvodom o životu i djelima Marka Marulića od Petra Kasandrića. Knjiga je ova ilustrovana, a uresili su ju sa svojim originalnim ilustracijama, crpljenim iz samog pjesmotvora, i naši domaći umjetnici gg. Celestin Medović i Oton Iveković. Na povjerenicima je, da se pošure sa skupljanje prinosa.

Danica kalendar za god. 1902. već je doštampana. Ima u njoj mnogo zgodne pouke za narod, ugodne zabave za svakoga. Članak Šafranov: „Sadimo voćke", pa Radićev: „Zajmovne seljačke udruge" pisani su baš popularno, s puno razumievanja, te su kadri seljaka poučiti i osvjedočiti o koristi stvari, o kojoj govore.

Tako i druga pouka nije dosadna pa i seljak ne voli suhih lekcija — nego začinjene ugodnošću, milim razgovorom. O zabavi se ne može to reći, kao da nemamo pučkih pripovjedača. Pripovjedčica Jovanova: „Dva brata" i Nikolićeva: „Pusta kuća" nisu baš loše stvari, ali ni po svom sadržaju ni po crtanju značajeva ni po obradbi ne spadaju medju pučke pripoviesti. Pisci im nisu, a čini se, da neće niti biti pučki pripovjedači.

A baš u „Danici" koja se možemo reći, od svih hrvatskih knjiga najviše čita, morali bi najbolji naši pisci koji umiju za narod pisati, svoje plodove iznašati.

Ove godine se „Danica" tiska u 45.000 komada, za 5000 manje od lanjske godine. Tumači se to u izvještaju upravnog odbora družtva svetojeronimskoga: „Kako je ove godine koledarski biljeg ukinut, to smo i mi snizili „Danici" cienu od 50 na 40 filira ali i povećali i nakladu za 2000 komada, misleći, da će „Danica" kad bude jeftinija, bolje prolaziti. Ali se prevarismo. Ove godine prodali smo jedva koliko prošle godine. Ostalo je „Danice" 5000 komada. Oslanjajući se odbor na ono, što je čno od prijatelja družtva l opet što je kritika o našim knjigama pisala, može s pouzdanjem reći, da toj stagnaciji nije kriva ni sadržina ni oprema „Danice", već ponajviše to, što je svake godine koledara sve to više, pa prema tome konkurencija sve to veća". Baš tako i jest.

Ako izporedimo sve hrvatske koledare koji se turaju medju narod s „Danicom", sigurno ćemo naći, da sadržinom, origiualnim štivom, zdravom poukom nijedan nije ravan „Danici" a i cienom svi je relativno nadmašuju. Ipak uzprkos tome svemu prave „Danici" konkurenciju.

Dva su tome, po našem mnienju razloga. Ponajprije nitko neće da u nas u javnosti te koledare i njihovu sadržinu prorešeta, pa se tako pod zvučnim naslovima i šarenom formom svašta narodu za čitanje pruža.

Ako pravo pomislimo, da je u našim ne samo seljačkim, nego i obrtničkim kućama ponajviše koledar jedina knjiga, koja se svake godine kupuje, to bi i on veću zaslužio pažnju.

A drugo „Danica" nema, makar je stari koledar, take reklame, kaku imaju drugi koledari. Znamo, da zagrebačka vrlo prometna knjižara Kugli i Deutsch samo svojom reklamom proturi godimice svojih kojekakvih desetak koledara, koji ni jedan nije „Danici" ravan, a ipak mnogo joj kupaca otimlje. Kaka je tu reklama, izvrstna kolportaža, darovi kupcima, to zna onaj, koji je u provinciji posmatrao trgovina u koledarima.

Za to je do pravih prijatelja puka, da „Danica" brojem iztisaka ne pada, nego raste. Koja korist, ako je i ponajboljeg štiva ako u njoj sudjeluju perom svojim i ponajbolji pisci, a ona sve na manje iztisaka ide. Ta uz ovaku cienu i solidnu sadržinu narod bi ju morao na jagmu razgrabiti. A svakako je nuždno, da svećenici i učitelji pripaze, kakve koledare njihovi trgovci medju narod razprodavaju i da ih na „Danicu" upozore. Žalostno bi bilo, da i od ovogodišnje „Danice" ostane koja tisuća nerazprodana. —

Na ubaviest i uvaženje hrvatskim rodoljubima. Kako bih želio da se drugo izdanje moje knjige pod naslovom: „Hrvatski narod" što više raširi i med siromašnije slojeve hrvatskog seljaka, to evo javljam mnogobrojnim svojim prijateljima i otačbenicima širom hrvatskih zemalja da imadem još podosta knjiga u zalihi i da sam ih pripravan svakomu tko naruči deset primjeraka dati za dvanajst kruna a k tome plaćam i poštarinu.

Ako se uvaži da mene samo tiskanje pojedinog primjerka stoji više od 80 novč. i da redovito svaki primjerak zasebice prodajem za 1 for. 35 nč. onda će se lako pojmiti koliko imadem kod ovakove razprodaje koristi i dobitka i što me na taj korak vodi? Knjiga sadržaje 34 štampana arka u elegantnom formatu — obuhvaća za pravo u sebi 8 knjiga, dok ju gotovo sva domaća a i strana kritika najpovoljnije ocjenila i najtoplije preporučila.

Napose obraćam se na sve prosvjetitelje naroda a poimence na svoju visoko cienjenu braću svećenike, da svaki u svojoj župi ili u svom okolišu sakupi po deset predplatnika i da mi novac dobrostivo dostavi a ja ću mu knjige odmah odpremiti. Mogao bi se naći i koji plemenit hrvatski otačbenik koji bi žrtvovao gornju svotu i knjige gratis podielio siromašnijim slojevima našeg seljačkog staleža.

Badava nam sva vika i buka, svi plakati i sve trobojnice prigodom biranja narodnih zastupnika ako nam je narod nepro svietljen i ako sam sebe ne poznaje. Izkustvo kod posljednjih izbora to nam pokazalo. Naš seljački puk u mnogim krajevima nema ni narodne sviesti, a kamo li političke. Ele kod izdavanja ovog mog djela vodila me uzvišena ideja — da naše seljačke slojeve i u narodnoj i u političkoj sviesti podignem. Zar dakle moje nesebično nastojanje ne zaslužuje da se svestrano podupre?!

Nadovezujem, da imadem u zalihi još i preko stotinu svojih knjiga pod naslovom: „Bog i Hrvatska" — tko i ovih deset naruči dobit će ih iznimno za deset kruna. Svaki pojedini primjerak inače stoji 2 krune 40 filira.

Znamenita knjiga: „Povjest kraljevine Češke" što sam ju sa češkoga preveo po sedmom najnovijem izdanju i koja stoji u originalu 6 kruna — a u mom prevodu 4 krune — poklonit ću prijateljima, koji sakupe deset primjeraka od prednavedenih knjiga — za njihov trud i nastojanje. Mogu li što više učiniti?!

Javljam ujedno gospodi, koja naručuju kod mene treće izdanje moje knjige: „Majka u radu za Boga i Hrvatsku" da ove knjige ja ne prodajem, jer je izašla nakladom kr. sveučilišne knjižare R. E. Auera gdje se i kupuje uz cienu od 1 k. 40 fil. Ista je cieua ovom mom djelu i u slovenskom izdanju što ga preveo slavni slovenački pjesnik Šimun Gregorčić a dobiva se pod naslovom „Materino delo za Boga in domovino" u veleuglednoj knjižari Gaberšeka u Gorici.

* * *

Mislim da mi se ne će zamjeriti, ako i ovom sgodom podsjetim mnoge svoje prijatelje, koji su već davno primili, naručili — i zadržali koju od mojih knjiga, da mi pošalju dužnu cienu t. j. novac za knjige. Još dugujem tri hiljade kruna prvoj hrvatskoj štedioni u Zagrebu — gdje sam za podmirbu svog književnog stradanja uzajmio novac — imadem na dugu i preko dvie hiljade kruna — ali nitko unatoč opetovnih i privatnih zamolba neće da svojoj dužnosti udovolji.

Za pojedinca bila bi malenkost da mi dužnu svotu šalje a za mene bila bi velika pripomoć i eventualno pobuda za daljni književni rad — pa ipak — kud pogledam, svud je tamno.

Ele zdravstvujte prijatelji dobri — domoljubi vjerni — ali ne zaboravite da Hrvatska naša spava a mi treba da bdijemo! Poduprimo jedan drugoga i pokažimo da sami u sebi imademo duha i jakosti za velika djela. Ako tako naša bit će budućnost. Bože daj!

Grubišnopolje na dan sv. Katarine 1901.

Pošta u mjestu. (Hrvatska).

Ivan Nep. Jemeršić
župnik.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 4 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 51. Volosko-Opatija u četvrtak 19. prosinca 1901. God. II.

Radi predstojećih božićnih blagdana budući broj „Narodnog lista“ neće izaći u četvrtak 26. o. m. već na 2. jenara 1902. — Sretna nova godina!

Božić!

Naokolo je sve pusto. Na stablah su se spustile grane gole, prez lišća, prez cveta, prez života, kako da su uvenule, usahnule.

I zemlja je gola, pusta — i ciela je narav kako da bi gluha, jer ju ne razveseljuje pjevanje liepih ptičica ni oni čudni glasići od milijuni i milijuni manjih i većih životinjica.

Zima je stisnula zemlju, jer ju sunce slabo grije, reć bi, kako da ju i ono ostavlja, zapušća. I sâm se čovjek ćuti nekako kako zapušćen, tužan i žalostan va to sumorno, va to tužno zimsko vreme. A noći, kako su duge i bezkrajne zimske noći. Čoveku je puli srca, kako da nete nikada svršiti, kako da te trajat do veka.

Takove su sve zimske noći. Samo je badnja noć drugačija.

* * *

Sve je tiho. Sviet se je stisnul kraj ognjišća, na kem gori veliki panj. Sve je tiho. Na jedanput zazvoni z daljini zvono. Milo i sladko zvoni to zvono sred tužne i crne noći, a ta milina i slatkost njegovega zvonenja tiče se srca, tiče se duše, ka sva uzdrhće kako pred velikim nekim dogodjajem.

A i u istinu velik je dogodjaj kega navieśća ono zvono.

Svetu se rodilo Spasenje!

I svet leti od sveh stran va crekav — na polnoćnicu i onde se milo Bogu moli i zahvaljuje mu na milosti, ku mu je učinil, na velikoj, neizrečenoj milosti, ku je mogal svetu dat samo Bog, najbolji i najmilostiviji Bog!

Poslao je svetu spasenje: Slava slava Bogu na visini.

* * *

Dan se radja — sunce se pomalo na nebu diže.

Njigove zrake nisu tople kako u proljeće, njih ne pozdravljaju ptičice nebeske s pjevanjem svojim miloglasnim. Na golu i pustu zemlju padaju te sunčane zrake, one ju neoživljuju, ne daju njoj života, već ju pušćaju onako gluhu onako žalostnu i tužnu, kakovu su našle.

Ali je neč, ča se raduje tim zrakam. —

Srce je to, srce čovjeka, ko se veseli tim zrakam božićnega sunca. To srce ćuti svu veličajnost dneva i svetoga spominjanja, kade se je najlepše i najočitije izkazala ljubav Boga otca. Dan je to veliko slave Boga i čovjeka jer slaveći čovjek Boga — on slavi i sebe, jer se je veliki čin dogodio za njega i radi njega, i sva veličina čovjeka je upravo va tem spoznanje, da se je Bog rodil, da njega — čovjeka spasi!

Za to i ako je vani u prirodi sve pusto i gluho, doma je čovjeku sve živo i veselo: traci božićnoga sunca, prodiruć u kuće bilo gospodske ili siromaške, gledaju lepo i drago čudo: sve se grli, ljubi i cjeliva. sve se pozdravlja srdačno, milo, stišću se ruke i izrazuju se želje, vruće i tople želje. — Cieli se sviet, svi se ljudi osjećaju kako braća a nad sveh se krili angjelska pjesam:

Slava Bogu na visini,
A mir ljudem na nizini!

* * *

I sirote se vesele tomu dnevu, a veseli mu se i naš sirotan — istarski Hrvat. Pust i tužan je vas njegov život, nevoljna i žalostna je sreća njegova. On nema niš na tem svete, nima ni sreće ni zadovoljstva ni slobode. — Talijan ga zatire, muči, ubija. Plaćeni izdajice hitaju na njega blato i gledaju kako bi ga prodali za Judine srebrnjake. Ali na Božić, na ta veliki i sveti dan i naš tužni Istran pozabljuje svoje veliko zlo. I on se tega dneva raduje zrakam božićnega sunca i ćuti kako da mu se iz dubine njegove duše diže velika nada, veliko ufanje: — Ki zna, morda će se i njemu roditi Spasenje, ko će ga osloboditi od neprijatelja i tlačitelja njegovih.

Narode naš istarski! Opravdano je ufanje tvoje, izpunjena će bit nada tvoja. Prit će dan, kad će i za te prit spasenje i oslobodjenje od razbojnika tvojih, od bezdušnih tvojih latinskih gospodara.

Vjeruj narode, ufaj se i nadaj se i pobjeda će bit Tvoja. Drži se Tvojih duhovnih vodja i pastira kojim se je, kako i onim pastirom o kojim nam sveto pismo govori svetlo najprvo ukazalo i navestilo Spas čovečanstva. Držimo se Boga, vjere i jezika naših starih otaca i ne bojmo se — sve će dobro bit.

Zora puca
Bit će dana!

To neka naš narod dobro usadi u srce, i ta lepa nada, to sladko ufanje neka mu osladi svete božićne blagdane. —

U to ime mi kličemo celom našem narodu u obće, a posebice našemu puku u Istri:

Dobri Vam bili blagdani mila braćo naša. Čestit bio Božić Vam i svem onem ki su vam mili i dragi!

Prijateljem „Narodnega lista.“

S novem letom ima se obnovit predplata za „Narodni list“. Mi smo odlučili za dobro našega puka v Istre da i naprvo izdavamo naš „Narodni list,“ kega su naši ljudi va ovo kratko vreme, ča ga štampujemo jako zavoleli. Svaki razborit čovek uvidet će, da je baš potreba da „Narodni list“ i naprvo izhaja, osobito u ovo vreme, kade naši neprijatelji Talijani gledaju kako bi naš narod uništili i pogubili.

„Narodni list“ mora stat kako obrana proti onem propalem izdajicam ki naš dobri puk v Istre mute varaju i bune proti vlastitemu rodu i jeziku. Nego trošak za štampanje „Narodnega lista“ je veli a dosada ni se moglo ta trošak platit od predplate, nego smo morali mi od svojega pridodat ča svakako ni pravo.

Buduć pak „Narodni list“ nima od nikuda nikakove pomoći nego od naroda, ki ga čita, molimo naš narod i naš puk po Istre i po celoj našoj domovine da se na „Narodni list“ i za leto 1902. predplati i da svaki plati i vrhu predplati koliko more samo da moremo plaćat trošak. Za naše delo mi ne pitamo niš, ono neka nam Bog plati! Ki će dakle dobivati „Narodni list“ i leta 1902. neka nam pošalje valje predplatu, jerbo mi ne ćemo moć pošiljat lista onem ki nam nisu platili još predplatu ni za leto 1901.

Sve domorodce i prijatelje našega naroda i naše stranke prosimo, da nam kod izdavanja lista pomoru po svojeh moćeh. — Svaki prijatelj „Narodnega lista“ neka nastoji dobit za njega ča više predplatniki.

„Narodni list“ stoji na godinu za kmeta 4 krune a za imućnije 8 kruna. Platit se more i na više puti.

PODLISTAK.

Razgovor mej Francikom i Tonkom.

F. Tonko, ča se tako držite, kako da ste se s levum nogum stala?

T. Pusti me draga moja Franciko, već sam štufa do grla.

F. Koga? Ča?

T. Onoga prokletoga Sala, pokle su bile elecijoni za parlamenat vekom Boga se drži mojga muža, kako i srab nečistoće.

F. Bog očuvaj kumo imet ča kuntra Salu, ča ne znate da nas on brani od Hrvati, da ni njega već bimo bili prodani pod Hrvatsku, ter je i pul nas vavek, ja ga jako rada imam, on vam kumo govori kako prorok. —

T. Govori ši, ma kako krivi prorok; da je pravi prorok, ne bi ga zval Salo. — Hodi na Volosko — to mu se rugaju Salo! Hodi v Opatiju istešo, va Mošćenicah i Ike deto, perfino i v Reke mu kriče Salo. — Draga moja, s kim se ljudi rugaju more malo dobar bit.

F. Ma ča vam je storil, da vam se je tako zameril?

T. Ča on misli, da smo mi nemi, da će nas kako i blago vezat za rogi i peljat na macel? Tako mi moje ženske glave, neka mi se već nikad ne pokaže na oči, aš čovika ki laže, ja ti ga ne morem vidit kako ni vraga.

F. Ma povejte mi malo kumo, ča vam je to storil?

T. Ću ti povedet, ma najprvo mi reci, ako se ča razumeš va politiku.

F. Pulitika — to će bit kakova vela gospa va Opatije pak njoj Salo dela korte, a vi ste kumo jeloža.

T. Ha, ha, ha! Draga moja Franciko, ti si još sto let na se, kada ne znaš ča je to pulitika. Poslušaj, ću ti ja povedet. Ma najprvo mi reci za kega je votal tvoj muž na Voloskem?

F. Za kega? Za gospodina Koštantina! Njega nam je preporučil baš Salo, da moramo za njega votat, aš da je on pravi čovek.

T. Bravo, bravo tako ćemo najprvo doć do besedi politika a baš mi je drago, da si mi povedala, da ti je Salo rekal da morate votat za gosp. Koštantina. Je i momu mužu govoril i obećival Romu i Tomu, ma ja nišam dopustila da vota za Koštantina, on je moral mene poslušat i votat za Štangera. —

F. Ste jako falila kuma Tonko, nego povejte mi ča je to politika.

T. Falila? falila? Da vidimo malo ki je falil moj ali tvoj muž. Reci malo Franciko, kega si ti partida, talijauskega ali slovinskega?

F. Ja sam slovinskega! Od talijanskega neka Bog očuva mene i svakega.

T. To mi je drago i ja sam slovinskega partida, a reci mi sada malo, kega je partida ta od Sala vau preporučeni Koštantini?

F. On je... on je...

T. Niš.... on je..... on je..... reci ščeto i neto on je talijanskega partida to znaju i vrebci po naših kroveh.

F. Je... je... imate pravo on je Talijan.

T. Reci mi sada malo Franciko, s kim zajikom govoriš?

F. Slovinskim.

T. To je od tebe lipo, a s kim zajikom govori od Sala preporučeni Koštantini?

F. On govori s zajikom talijanskim.

T. Ne pozabi ča sam te do sada pitala aš ću malo obernut diškorš. Si bila kada na Voloskem pul g. Stangera?

F. Kako ne, ter on je naš domaći vološčak, anci sam mu dužna ljubavi, me je jedan put škapulal na sude da nisam šla va katafić.

T. Ti si rekla da je on naš domaći vološčak i da si mu dužna ljubavi; a kada si bila pul njega va kem zajike si se š njim razgovarala?

F. Va našem domaćem slovinskom.

T. A ste se razumeli?

F. Bože moj, kako ne, ter on govori kako i ja po slovinski

T. Dunke sad pazi dobro, Ti i tvoj muž ste Slovinci.

F. Smo!

T. Pak ste votali za Koštantina, ki je ne samo furešt nego i Talijan, a sama si malo prije rekla, da od Talijani neka nas svih Bog očuva.

Drugo ti i tvoj muž govorite zajikom slovinskim pak ste votali za Koštantina ki bi slovinski zajik utopil va žlice vode, ki hita slovinski zajik pod nogi, i ki se slovinskim zajikom ruga. Čast vam, lipo ste votali, pitaj malo to tvoje Salo, ko toliko prediće da smo Slovinci zač ni vam rekal da votate za Slovince, nego vam je rekal da morate votat za jednega Talijana. Ča ćeš mi na to reć kumo Franciko?

Sada reci, ki je falil moj ale tvoj muž? Moj je votal za čoveka ki je Slovinac po

Na novo ljeto! „dobru ruku“ moli naša družba sv. Cirila i Metoda.

Da se našim predplatnikom na selu, ki dobivaju „Narodni list“ po pošte prišpara trošak za poštara, odlučili smo, da ćemo va svakoj vase pošiljat list na jednoga, a predplatniki će ga moć kod njega dignut.

Za to prosimo naše prijatelje po vaseh ki bi hteli primat „Narodni list“ za celu vas da nam se oglase.

Isto tako prosimo naše prijatelje ki bi hteli prodavat „Narodni list“ va svojih dućanih ili butigah neka nam se oglase, da moremo učinit molbu za koncesiju.

Našu naroduu inteligenciju pak lepo prosimo, da nam pomore i sastavljat „Narodni list“. Pravo je delo od milosrdja neukega navadit a „Narodni list“ ima baš svrhu da naš neuki puk dobromu navadi i da ga obrani od krive nauke lažneh proroki. Svaki ki zna, ki more i ki ima vremena neka nam pošalje za „Narodni list“ sve ča misli da bi bilo na korist našega siromašnega puka v Istre.

Novo leto počet ćemo puni nade i zaufanja, da će nas naš narod razumit, da će naše žrtve znat pravo cenit pak da će nas va našem težkem delu svemi svojemi silami pomoć. Daj Bože bilo va dobar čas i na korist našega mukotrpnoga naroda v Istre!

Noch ein aufrichtiges Wort.

Wir erhalten nachstehende Zeilen:

Sehr geehrter Herr Redacteur! In der Nummer von Sonntag, den 8. l. M., erschien im Tagblatt für Fiume und Abbazia ein Artikel unter der Chiffre: „Die Deutschen und die Gemeinderathswahlen in Abbazia.“ Einige darin enthaltene Ausführungen bedürfen einer Richtigstellung und aus diesem Grunde wende ich mich an Sie, sehr geehrter Herr Redacteur, mit dem höflichen Ersuchen, mir in Ihrem geschätzten Blatte, eingedenk des alten Sprichwortes: „Eines Mannes Rede ist keine Mannes Rede, man muss sie hören beide“, für nachstehende Zeilen ein wenig Raum zu gewähren.

Audiatur et altera pars.

An den Verfasser des in der Nummer von 8. l. M. des Abbazianer Tagblattes gedruckten Leitartikels: „Die Deutschen und die Gemeinderathswahlen in Abbazia“ möchte ich nachstehende Zeilen gerichtet haben. — Der im Abbazianer „Narodni List“ vom 5. Dezember erschienene Artikel: „Ein aufrichtiges Wort“ hatte nur den Zweck, die durch italienische Agitatoren aufgeregten Gemüther zu beruhigen. Es wird jederman, dem die Abbazianer Verhältnisse genau bekannt sind, zugeben müssen, dass in letzter Zeit die sonst gutmüthigen und ruhigen Bewohner Abbazias durch einige Hetzer beunruhigt werden. Es wird seitens dieser Hetzer in den öffentlichen Lokalen Abbazias gegen die gegenwärtige Gemeindevertretung, die doch in jeder Hinsicht bisher ihre Pflicht gewissenhaft erfüllt hat, geschimpft, mit ihrer Vertreibung aus der Gemeinde gedroht u. s. w. Warum dies alles? Weil es einigen eingewanderten Italienern nicht mehr passt, dass die croatische Bevölkerung von Abbazia-Volosca mit den hier ansässigen Deutschen bisher nebeneinander friedlich gelebt hat. — Diese Italiener wünschen es sehnlichst, dass dieses friedliche Zusammenleben der Croaten und Deutschen in Abbazia aufhöre, sie wollen sich den Deutschen als Bundesgenosse aufdringen und spiegeln ihnen vor, dass bei den nächsten Gemeinderathswahlen die Majorität den Deutschen zufallen werde. Nun der besagte Artikel im „Narodni list“ hat nichts weiteres behauptet, als dass sich die hiesigen Deutschen hüten mögen, diesem Sirenengesange zu folgen, da dieser ihr Schritt für den Curort verhängnisvoll werden könnte. Es ist wahr, dass das Emporblühen des Curortes Abbazia auch der deutschen Initiative zu verdanken ist, das ist jedoch noch nicht der Grund, dass die einheimischen Croaten, die hier ihr ganzes Vermögen besitzen, von der Gemeindeverwaltung ausgeschlossen werden und dies zwei oder drei eingewanderten Italienern, die gar nichts besitzen, die gar kein Interesse am Gedeihen des Curortes haben, und die nie das Geringste zum Nutzen des Curortes gethan haben. Dass sich die gebildeten Deutschen Abbazias von diesen Hetzern irre führen lassen, dass wundert uns eben. Wenn diese Hetzer den Deutschen Abbazias sagen, dass sie die istrianische Partei vertreten, so sind die Deutschen so einfältig, dies für gute Münze zu nehmen. Als ob es in Istrien eine istrianische und eine nichtistrianische Partei gebe! Die hiesigen Deutschen müssten doch wissen, dass es in Istrien eine italienisch-istrianische und eine croatisch-istrianische Partei gibt. Hier bei uns kann es weder vom etnographischen noch vom geographischen Standpunkte von einer italienisch-istrianischen Partei die Rede sein. Wer hier bei uns eine italienische Partei ins Feld bringt, betrügt die Leute. — Das haben wir angeführt, nur um nachzuweisen, dass die hier ansässigen Deutschen mit der croatischen Partei halten müssten, die zu jeder Zeit bereit war und ist, ihnen den gebührenden Einfluss in der Gemeindevertretung zu sichern. Wir fragen jeden unparteiischen Menschen, wäre es billig, wäre es vernünftig, wenn sich die hier ansässigen Deutschen mit allen einheimischen Croaten verfeinden würden dreien eingewanderten Italienern zu Liebe? Was haben denn diese Italiener bisher für den Curort gethan? Nichts, weil sie auch, als hier Nichtsbesitzende, kein Interesse daran haben. — Die einzelnen Croaten aber haben sowohl in der Gemeinde als auch in der Cur-Commission alle ihre Kräfte daran gesetzt, um unseren geliebten Curorte zum Emporblühen zu verhelfen.

Und nun sollten wir erleben, dass sich die hiesigen Deutschen, wie beabsichtigt wird, ohne irgend welcher Veranlassung unsererseits mit den eingewanderten Italienern gegen uns, die Ureinwohner Abbazia, verbinden? Wie soll man das sonst als ein Anzeichen eines Nationalkampfes deuten?

Wenn es wahr wäre, wie im besagten Artikel des Tbgblattes behauptet wird, dass die Deutschen in Abbazia weder nach Partei noch nach Nation usw. fragen, warum haben dann einige Deutsche Abbazia's ohne den geringsten Grund das mit den Croaten im Jahre 1898 abgeschlossene Compromiss abgebrochen? Warum haben sich diese Deutschen vor diesem Bruche nicht mit ihren früheren Bundesgenossen über die kommenden Wahlen, über ihre Forderungen bezüglich der Anzahl ihrer Vertreter im Gemeinderathe verständigt? Nachdem dies alles nicht geschah, muss man daraus schliessen, dass man auf einen Nationalkampf abgesehen hatte.

Niemand wird den hiesigen Deutschen das Recht bestreiten, die für den Gemeinderath passendsten Persönlichkeiten unter sich zu wählen, aber jeder wird auch zugeben müssen, dass sich die Deutschen mit den Croaten, mit welchen sie bis jetzt im Compromisse standen, hätten verständigen sollen, bevor sie mit ihnen alle Beziehungen unterbrechen. Der unbekannte Verfasser des erwähnten Artikels im Tagblatt behauptet, dass ein Gemeinde-Angestellter unter falschen Vorspiegelungen Agitations-Unterschriften sucht. — Das können wir beim besten Willen nicht glauben, denn das wäre ein strafbarer Betrug und ein Gemeinde-Angestellter wird sich nicht der Gefahr aussetzen, für Agitationszwecke eingesperrt zu werden. Den Deutschen Abbazia's kann niemand verbieten, sich so oft zu versammeln, als es ihnen beliebt und niemand, zumindest der „Narodni List“ hat ihnen deswegen einen Vorwurf gemacht. — Wir bedauern nur, dass sich die Deutschen durch italienische Hetzer gegen uns aufhetzen lassen. Es entspricht nicht der Wahrheit, dass im „Narodni List“ einer der tüchtigsten Mitbürger lächerlich gemacht wurde und dass zwei deutschen Geschäftsleuten ein sanfter Tritt in Gestalt eines Glückwunsches gegeben wurde. Man sieht halt bereits alles durch Parteigläser.

Bei den letzten Gemeindewahlen wurde den Deutschen seitens der Croaten alles gewährt, was sie verlangt hatten. Es entspricht nicht der Wahrheit, dass damals den Deutschen süsser Zucker hingehalten wurde, dass es aber zum Kosten nicht kam. Wir bitten nur ein einziges Versprechen anzuführen, das seitens der Croaten nicht gehalten wurde. Es ist auch nicht wahr, dass seitens der Gemeinde auf die deutschen Gemeinderäthe keine Rücksicht genommen wurde. Sie haben nie verlangt oder den Wunsch geäussert, dass ihnen die Tagesordnungen der Gemeinderaths-Sitzungen in deutscher Sprache zugestellt werden. Hätten sie je das verlangt, so wäre es anstandslos geschehen. Die Verhandlungen im Gemeinderathe konnten nicht in deutscher Sprache geführt werden, denn unter 24 Gemeindevertretern verstehen höchstens 8 gut deutsch. Was in der Kirche vorgeht, das ist nicht Sache der Gemeinde und auch nicht der croatischen Partei.

Es ist allerdings wahr, dass der deutschen Schule von Abbazia keine Subvention seitens der Gemeinde gewährt wurde, aber es ist auch wahr, d ss nic um eine solche Subvention bei der Gemeinde angesucht wurde. Das Verlangen einer deutschen Aufschrift auf der Markthalle in Abbazia erscheint uns doch etwas zu kleinlich, zumal als alle übrigen Aufschriften in der Markthalle doppeltsprachig sind.

Was die Wählerlisten betrifft, so können wir den Herrn Verfasser des mehrerwähnten Artikels versichern, dass sie ganz und gar auf Grund des Gesetzes verfasst wurden. — Er irrt sich jedoch gewaltig, wenn er behauptet, dass dem Dr. Constantini alle Politik fern liegt, denn er ist ja ausschliesslich wegen der Politik nach Volosca gekommen. Wir geben es zu und haben es immer zugegeben, dass dem deutschen Elemente in Abbazia der ihm gebührende Einfluss in den Gemeindeangelegenheiten zukommen soll, was wir aber verurtheilen müssten, ist aber, dass sich dieses deutsche Element mit den Feinden der Gemeinde gegen die autochtone Bevölkerung die alles zum Wohle des Curortes aufzubieten bereit ist, vereinigen sollte. Davon hüte Gott unseren Curort!

Ein Unparteiischer.

Die Gemeindewählerlisten und unsere Katzelmacher. — Die von der gegenwärtigen Gemeindevorstehung verfassten Wählerlisten für die kommenden Gemeindewahlen geben unseren Katzelmachern keine Ruhe. — Es ist schon eckelhaft, wie sie in ihrem Schundblatte dem Herrn k. k. Bezirkshauptmann Scarpa schmeicheln: er möge ihnen doch in ihrer misslichen Lage helfen. Vergebliche Mühe! Die k. k. Bezirkshauptmannschaft wird thun, was das Gesetz vorschreibt, sie wird sich jedoch nicht um das kümmern, was die notorischen Feinde Oesterreichs, die istrianischen Irredentisten, in unserer Gemeinde erreichen möchten.

Salo und sein Herr haben gegen die Wählerlisten reclamiert, dass in demselben einige 79 Steuerträger nicht eingetragen wurden. Nun, alle jene, welche ausgelassen wurden, sind erwiesenermassen Ausländer und als solche keine Wähler. So z. B. verlangen die Katzelmacher, dass in die Wählerlisten eingereiht werden: Vilmos Klein, Dr. Isor Stein, Johanna Barany, Alois Händler, Paul Kodweiss, Wenzl Karl und m. a., trotzdem es notorisch ist, dass diese Steuerträger Ausländer sind. Bei Verfassung der Wählerlisten müssen alle aus denselben ausgelassen werden, von welchen man nicht bestimmt weiss, dass sie ein Wahlrecht besitzen. Das Reclamverfahren ist ja da um jeden, der sich in seinem Rechte verkürzt betrachtet, zu seinem Rechte zu verhelfen. — So ist es! Die Katzelmacher wollen aber, um die Leute zu betrügen, alles auf den Kopf stellen. Sie haben auch gegen die Einsetzung des Herrn Rafael Kundić in die Wählerliste reclamirt. angeblich, weil er ein Ausländer ist, und doch erliegt bei der Gemeinde noch heute der dem Herrn Kundić von der Gemeinde Kastua ausgestellte Heimatschein. Die Katzelmacher sehen sehr gut ein, dass ihnen alle Reclamen, alle Recurse gegen die Wählerlisten nichts helfen werden, dass sie trotz allen Anstrengungen gegen die gegenwärtige Gemeindevertretung nichts ausrichten werden, und rufen nun die k. k. Staathalterei, die k. k. Bezirkshauptmannschaft zu Hilfe, sie mögen ihre Retter in der Noth werden. Als ob es bei der k. k. Staathalterei in Triest nicht bekannt wäre, dass eben die katzelmacherische Partei vor 6 Jahren unsere Gemeinde an den Rand des Verderbens gebracht hatte. Das wäre wahrhaftig sehr schön, dass sich die k. k. Behörden mit Verachtung der Gesetzen um

---

rodu i zajiku, ki slovinski zajik ljubi i štuje ki se slavinskim zajikom ponosi i ki va parlamentu slovinski govori. Ča je morebit kada Kostantini va parlamentu slovinski govoril? To bi za njega bil veći greh od svih sedam smrtneh grehi, ter on ne da ni proferit slovinsku besedu.

F. Po moju grešnu dušu, kuma Tonko vi imate pravo; mi Slovinci votat za Talijana, to je va nebo vapijući greh, a zač niste to vi mane prvo povedela, bi i moj muž glasoval za g. dra. Stangera.

Ja se sada jako kajem i kada moj muž pride doma ću mu zapretit, da se već nima družit s onem lažljivem Salom, ki nas puti na zlo i na našu rovinu. Ma pravo se govori, da laž ima kratke nogi i kade ruča onde ne večera.

Hvala vam kumo ča ste me tako lipo naputila, bi mogal Salo sa svimi fiati trambotat još kadagod da neka mi muž vota za Koštantina ma apena da bi mi se pokazal na vrata bim ga ja benj brzo spravila sa preslicum.

T. Draga moja Franciko, kad nisu naši muži kapaci malo zrelo stvar promislet lego se puste peljat za nos od jednega Sala imejmo almeno mi ženske malo pameti, pak ih obrnimo na pravi put. Ja sam moga već obrnula i sada ga je nekako malo sram, aš vidi, da sam ja va teh stvareh imela posvem pravo.

F. Ala ću i ja mojem reć, on će sigurno više verovat mane, nego jednemu lažljivemu i propalemu Salu. Pokle ste mi tu styar tako lepo i pametno a i pravično rastumačila i dokazala kako nas Salo vara vero verujem sve one nelepe stvari, ke se od Sala okole povedaju.

T. Nego sada kumo, ov naš govor koga smo sada imele zove se pulitika, sad ćeš znat, da to ni nikakova gospa, koj Salo dela korte i da ja nisam na njega jeložа. Veramente na lipu pršonu! Sada mi je poć paričat mužu južinu. Bog s tobom!

F. Grem i ja, hvala vam na dobrom svetu, Bog vas blagoslovil.

T. Bog, Bog!

Molitva.*)

(Narodna iz Istre.)

Jimam jenu goricu
Nutri mi je crikvica
Stamijanon kajena
S rožicami grajena
Nutri mi prikleči,
Sveta diva Marija
K njoj mi pride sinak nje:
„Ča to majko spiš ali tmiš?“
„„Niti spim niti tmim
Leh su mi se sanjice sanjale,
Da su tebe židovani vezali,
Pred Pilatom peljali,
Tvoju prisvetu glavu
S trnjem okrunili,
Tvoje prisvete ruke i noge
S čavli pribijali,
Tvoja presveta rebra
S kopljem prebadali!““
„Nisu ti to majko
Sanje ni sanjice
Već su ti to majko
Prave istinice.“

Jos. A. Kraljić.

Krstićeva Mantinjada mačkom.

(Složena za mesnicu.)

Mrežo moja prestara,
Puno riba navara
Ne čudim se ribama
Nego mužkim — babama.

sine Partei annehmen sollte, die bereits ein so schlechtes Zeugnis von sich gegeben hat.

Nun wir sind in dieser Beziehung ganz indifferent. Mag es kommen was es will, unsere Partei wird doch bei den kommenden Wahlen die Majorität erlangen. Das mögen sich Salo und seine Herren ein für alle Mal einprägen.

Dopisi.

Iz Kastva piša nam 16. t. m. Va predzadnjoj i zadnjoj „Lažitorbe" pod naslovom „Deputat „va" ili „na" silu" bleje Krstić svojim mačkom, da su na Kastavskoj podeštarije spravili va lištu za izbor zastupnika gradova va istarski sabor 85 grajani, skoro više nego je duš va grade, da su va lište 23 žene, crkva sv. Jelene, nadarbine „Narodni dom" itd. i da se je kalumalo 22 izbornika va lište, ki nisu ni va prvem ni va drugem korpe i ki plaćaju manje od 10 fjorini franjak, pak da je tako va kastavskoj lište bilo 56 izborniki, ki nisu smeli glasovat, od keh da je većina protuzakonito glasovala i da je ostalo samo 28 njih, ki bi bili smeli glasovat a da ih je ipak 45 glasovalo. Tako maže Salo.

Da mu malo odgovorimo, ako prem ne zasluži se s ničerem pačat, lego ljudi radi stumačit ćemo stvar kako u istinu je.

Va lište grada Kastva bilo je u istinu 85 izbornika unešeno i to po nalogu c. kr. kapetanata na Voloskem.

To je černo na belem dokazal g. glavar, ki je predsedal izbornoj komisiji kod izbora dne 7. o. m. va Kastve pred g. izbornem komesarom — Arturom barunom Schmidt celoj izbornoj komisiji i tum prilikum pred svimi izbornici rekal, da su po pisanom nalogu kapitanata unešene bile va listu i ženske, društva, crkvena uprava, nadarbina itd. i da je on za tem sam osobno rekal gospodi kod kapitanata na Voloskem četrtak 28. novembra o. l. da se to po zakonu ne slaže, ča su mu na kapitanate i potvrdili i za to da neka ženske i ostalih ki nimaju pravo brisaju, al da je kapitanat sve jedno isti dan storil pozivnice na izbor i ženskem i svim, keh je on dobil za tem da ih razdeli, kako ih je i moral razdelit. —

To je g. glavar rekal kod izbora svim da se ne krivi njega, zač su i ženske njurgale kako su i pravo imele, zač ih kapitanat s pozivi ni muti kad ne smeju zibirat. I one bi bile rado dale glas g. dru. Stangeru i veselit se s mužkimi, da su Salu i njigovim gospodarom pomogle zatuć piski va grlo. —

Lego na kastavskoj podeštarije nisu ćuki a da ne bi razumeli ča zakon propisuje, pak nisu hoteli poć nikomu na vergun, lego sporazumno sa izbornom komisijom nisu pustili izbirat ni ženskim ni društvam, ni nikomu, kemu to zakon ne pripušća.

Krstića morda jadi, da mu nismo šli na vergun. Vrag mu viruj, da ni bil on ale ki njegov intenjen 's kim, da se da takov ordin podeštarije va Kastve samo da moru onda va mutnem lovit.

Glasovalo je mužkih 45 gradjana svaki za se a svi jednoglasno za gosp. dr. Stangera. Ki ga je, svi smo ga i kako naši stareji, ki su nekega va lokvu hitili.

Neznamo kade je pak našal Krstić 22 izbornika, ki nisu va prvem ni va drugem korpe za zadnje občinske izbore unešeni bili kako on to tvrdi.

Va drugnm korpe su z grada, i oni ki plaćaju neč više od 5 fjorini.

Neka nam ih nabroji kl to nisu unešeni, mi gradjani kupit ćemo mu 22 pari noveh mudandi s dugem, s dugem salom da mu ga bude s duga lepo videt. (Grajani kastavski bi rado to salo videt, zač se Krstič š njim va grade jedan put ne pokaže! Sto vrazi kega smeha! op. sl.)

Kada je Krstiću neki špijun sve potanko od te lišti grada Kastva skazal, mogal mu je skazat i lište zadnjeh občinskeh izbori va Kastve, ke su skupa sa lištom za izbor zastupnika u istarski sabor bile, pak bi bil videl da grdo, grdo laže. A škoda za to govorit, na laž more on patentu zet.

Pak zač se pošilju lište skupa sa listami zadnjeh občinskeh izbori na kapitanat ako ne da se razvidi, ako su unešeni svi va lištu pravo al ne, pak da ov, ako je ki fal, popravi?

Još me je volja neč reč.

Krstić piše da je va lišti Ermin Jelušić — brat glavarov — koji je španjolski šudit itd. i ki ne plaća nikakve impošti va kastavskoj obćine.

Ako on ne zna, znamo mi, da Ermin Jelušić ni španjoski šudit, zač se je on leta 1898. kako mornar ratne mornarice sjedinjenih država amerikanskih boril proti Španjolcem s austrijskim pašaportom va žepu i da plaća Ermin porez od svoje kuće i zemljišta va Kastavščine i od personalne dohodarine kod poreznog ureda na Voloskom.

Nadalje bleje plaćeno meso i neč od sedam počastneh grajani kastavskeh, za keh ne zna po keh meriti su va to prišli.

Mi znamo zač su ti ljudi na predlog svih kastavskih grajani bili imenovani počastnimi gradjani, i ni se ih imenovalo kako zadnje doba va Lovrane „per i meritti del padre" lego za njihove zasluge za kastavsku občinu. Ima ih, ki su imenovani već pred 30 i 20 let, a tako će se načekat — dokle budemo njega imenovali.

Više ima zasluga za našu občinu jedan od naših počastnih gradjana, lego svi lovranski „citadini" počastni za lovransku. A su pak lovranski i koliko glasovali? Od naših sedam su samo dva. Ako su pul nas nisu drugde.

Špacakamina Ermenegilda Walesio drži Krstić za svojga. Neka mu bude! Zač ni pak prišal glasovat? Mi ga nismo držali za salo!

Pametno je pak storil da ni prišal, zač mi Kastavci ne pustimo, da pridu Bućani pak da stiraju kućane. A tako neka storu i Vološčaki i Lovranci i Moščeničani, pak će poć Krstić i njegova svojta od kuda su prišli.

Mi smo doma i doma ćemo mi sami zapovedat, a ne trebamo da nas pameti vade va našem kraje privandrani i per šub pritjerani smutljivi furešti.

Krstić straši, da će nam Talijani dra. Stangera doma poslat. To ne bi bilo nikakovo čudo, ter su poslali nam jur g. prof. Mandića, ki je bil jednoglasno zibran. Na takove nezakonitosti moru oni va Parence patentu zet. Al ako nam zastupnika i povrate, mi ćemo njim ga složno — i sa više glasi makar sto puti nazad vratit i neka znaju, da svaka sila za vremena a nevolja redom ide.

Još neč. — Krstić bi htel Kastvu dat samo 28 izbornika, ki ima 7 počastnih gradjana, 10 svećenika i učitelja, ki imaju pravo glasa i preko 120 gradjana kućegospodara, od hih mnogi plaćaju onako debeli porez deblji nego on za trgovinu berse na veliko, ke ni ni malo videt.

Nas gradjane Krstić s tim ne vredja, zač on ni kapac nikega uvredit, al na ov način neka ne misli, da će se nam preporučit, da ga za zasluge izdajstva domovine preporučimo za počastnega gradjana.

Iz Lovrana. Naš šijor lustrišimo i magna-fico je imel nekakovu pravdu z nekemi susedi. Za svem tem da se je va toj pravde hodilo za njigov interes vendar je on lepo komunjsku raprežentancu spravil na to da mu je odlučila platit vas trošak od pravdi, ako bi pravdu zgubil.

Sada je magna-fico pravdu zgubil pak će bit troška jedno 250 fjorini a komun će ta trošak morat platit. Tako se vidite va našoj podeštarije administruje. — Lahko je tako „magnificu" pravdat se. kada zna, da se pravda na velude. Ako dobije će bit ono ča bude dobil njigovo (nota bene a ne komunjsko op. sl.) ako pak zgubi neće zgubit niš zač će komun trošak platit. Bravo šijor Je - tić ste pravi tić ste.

Kalabrezi va našoj podeštarije mažu lepo va sveh stvarah, potežu vodu na svoj mlin. Oni neće seguro svojga parta zgubit ne bojte se! Siromašni pak kmet neka se muči noć i dan dokle skuca ono par krajcari za komunjski adicionali.

Lovranci, Lovranci odprite jedan put oči i vidite kako Vas Kalabrezi varaju. — Stanite se na nogi pak zamite Kalabrezom a la Kukuma, Minjinjanji i compagnia bella komun z ruk pak ga dajte ljudem, ki će malo bolje gledat Vašu korist.

Philadelphia na 2. decembra 1901. — Dragi gospodin urednik! Oznanujem Vam moje lipo zdravlje dosada kako ja želim da će i ovo moje pismo naći Vas u zdravlju i veselju kako sve moje i Vaše prijatelje. Ja sam primil Vaš „Narodni list" na 25. i 28. pasanega meseca i Vam lepo zahvaljujem da ste mi ga poslali.

Ovde nas je puno Austrijaki i svi hrvatski ganaju (govore). Puli nas bedasti ljudi govore, da se s hrvatskim zajikom ne more poć dalje od Porezini a ni ja neznam ako ne hrvatski kako me je mat navadila, pak me Amerikani ljubolje štimaju nego one ki talijanski govore i kem se Amerikani rugaju „dego".

Ja delam z ljudi od svakega nacijona i svaki svoj zajik trdo drži altreke puli nas, kade bi ga neki za fumanje i pitje prodali. Ja ovde delam na Sip-Yarde (škver) i svi bolji me jako štimaju. — Imamo ovdi dosti snega i vele zimi. Ovde se delaju veli brodi od gveri i drugi sve od 18 do 26 tisuć tonelad a dela se ih 8, a valje će se početi delat još 5. Svega skupa dela okole 10 tisuć ljudi.

Želim Vam dobri blagdani božićni i ako dopustite ću Vam se još oglasit. (Bit će nam drago! I mi želimo našemu dopisniku dobri blagdani zdravlje i sreću da se zdrav i s punom mošnjom povrati va domovinu! op. ured.)

Jedan Mošćeničan.

Domaće viesti.

Dobra ruka družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. „Veliki narodni dar istarskoj braći" tako se zove poziv, s kojim smo va zadnjem „Narodnem liste pozvali sve naše domorodce da na novo leto daju našoj družbi dobru ruku. Naš glas, naš vapaj ni ostal glas vapijućega u pustinji.

Onaj proglas se je duboko prijel srca svakega pravega domorodca i već vidimo, kako se je po nekeh mestelh počelo već i sabirat za našu družbu. Tako čujemo, da su se v Opatije prijavile dve naše vriedne gospodjice koje da će na mlado ljeto pobirat za družbu „dobru ruku". Tako znamo, da se je i na Voloskem već do sada prijavila jedna dobra gospodjica, koja će uz druge, koje se budu za to prijavile učinit to isto.

A čitamo u „Novom listu" a čujemo i od druguda, da se v Reke lepo sabire i sakuplja. „Novi list" je upravo oduševil dobro naše Rečane za našu svetu stvar. A mi? Lovran, Kastav, Pul, Pazin, Buzet itd. itd. Sva ta mesta a i druga ma i najmanja sela po Istre neka pošalju družbi „dobru ruku". **Neka svaki da jednu krunu!** i neka veruje da će mu ta kruna prnest puno blagoslova božjega. Ki more više, neka da više — toliko bolje. Jednu krunu: toliko more lahko svaki žrtvovat i za to se nadamo da će na novo leto puno stotin naših domorodac dat družbe „dobru ruku".

Imena sveh darovatelji donest će „Narodni list" štampana.

Ala braćo — napred za svetu našu stvar! Svim Vam sretno bilo mlado leto a našoj družbi sv. Cirila i Metoda obilata **dobra ruka.**

Osobna viest. Gospodin Emanuel Perčić sin našeg vrlog domorodca kapitana Nikole Perčića iz Voloskoga bil je ovih dana na gradačkoj univerzi promoviran na čast doktora prava. Mladomu doktoru naše najsrdačnije čestitke.

Božićno drvo na Voloskoj škole od Družbe sv. Cirila i Metoda. I va našoj hrvatskoj škole na Voloskem će se obavit ta lepa svečanost i to drugu nedelju na 29. ovega meseca pokle blagoslova. Deca će deklamirat, pjevat i predstavljat će jednu dječju kumediju. Za tim će se podarit svakemu budi ča to. — Oci i materi i svi prijatelji školske dece se pozivlju da onu večer pridu va našu školu.

Još deputat „va" silu. Ov put se je Krstić malo navadil pisat pak ne piše više kako zadnji put deputat „va" silu nego deputat „na" silu. Jadi se Salo kako vrag na izbor našega zastupnika Dra. Stangera. Ne gre mu va glavu kako je mogal njigov gospodar Dr. Costantini okole predikat da će bit on zibran za deputata pak na konca konca doživet takov fiasko kakovega ni nijedan do sada.

Da se pokonšala Salo govori da su bile lište falšifikane. Budući su bile lište potvrdjene od kapitanata neka tuži kapitanat da je on listi falšifikal. Oh povero Salo ma si bedast!

Kod izbori za gradove imaju pravo glasa svi ki su va listah od *pasanch* občinskeh izbori bili va I. ili II. tele i od III. oni ki su kod zadnjeh občinskeh izbori bili unešeni va listu od III. tela s porezom od 10 fjorini.

Po tem se je ravnala občina Kastav i najbolji znak da je zakonito delala je ta, da ni kapitanat ni jednega brisal. Isto tako je bilo na Voloskem. Salo će da svoji mački po sile vara pak piše da je va liste od Kastva bilo 56 njih ki nisu imeli pravo glasa, ma svejedno ni kapac povedet ki su to. — Samo za prof. Spinčića govori da nima va Kastve pravo glasa, zač da ima to pravo na Voloskem. Lažeš Salo! zač Spinčića ni bilo va liste od Voloskega. Salu ni pravo da su va listah za Volosko bili gg. Benedeto Ferlan pom. kapetan iz Voloskoga, Rinaldo Bonani i Rafe Kundić (Fr. Stanger ni nikada ni bil va listah).

Neka Salo zame v ruki liste od občinskeh izbori leta 1898. pak neka gleda ako su ovi tri nutre ale ne, ako nisu ćemo mu kupit za dar jednu novu tabakeru. — Isto tako mu ni pravo da nisu bili va listah 19 njigoveh prijatelji.

Ako je vredan nać ti njigovi prijatelji va občinskeh listah od leta 1898. (on ih mora imet zač je leta 1898. delal proti njim reklami i rekurši) onputa ćemo mu kupit 2 para noveh mužkeh mudandi pak neće trebat da nosi one od gospe Jambrožije. Po tem je račun za ti izbori baš onakov kakov je prišal van na 7. o. m.

Najme: va Kastve	45	glasi
a moglo ih je bit još 40		
na Voloskem našeh	32	„
a zakasnilo ih je 7		
va Lovrane našeh	13	„
a moglo ih je bit još 7		
va Moščenicah našeh	6	„
skupa našeh	96	glasi
a za potrebu još 54		
dakle da je za silu bimo bili mogli imet	150	glasi. —
Talijani pak su stenfali na Voloskem	20	
va Lovrane	22	
va Moščenicah	4	
skupa glasi	46	

Lepi moj Salo lepo je računat 2 i 2 su 4 ma valja ih najprvo nać dva pak druga dva za storit četiri.

Ov put je Kalabrezom šlo per treso. Neka se samo malo potrpe ćemo njim nabavit jednu dugu „kuharicu" za potirat njim to zdolum.

Schreiberićina i Voloski baron Fogera su na 7. o. m. tekli okole pobirat glasi, kako dva plaćena talijanska agitatora, nego sve to njim ni niš pomoglo.

Pripravili su svojemu prijatelju jednu „Piriju" ka će mu služit za „trombon" dokle bude živ.

Mi bimo samo hteli znat ča se Salo va naši posli meša, ča ne more poć svojoj staroj beći iskat. Neka se meša neka. Ali i naše strpljenje ima svoju meru. Ako se pak ta mera prevrši onda joh si ga Salu, A ki ga trpi, neka se pripravi zet na se odgovornost. —

Schreiber talijanski agitator. Doznajemo, da je c. kr. porezni oficijal na Voloskem Egidije Schreiber prigodom izbora za istarski sabor dne 7. o. m. hodil okole agitirat i pobirat glasi za talijanskega kandidata. Tako je bil i kod jednoga c. kr. impjegata, ki mu je lepo rekal da se on ne meša va politiku i ki je radi tega šal na 7. o. m. v Reku z vaporom. Ta gospodin Schreiber va istinu malo previše glavu diže. Samo da mu ne bi preselo! Drugi put više.

Još jedna osobna viest. Ov čas doznajemo, da će jutra petak na gradačkoj universe bit promoviran na čast doktora medicine naš domorodac i prijatelj g. Ivan Letiš iz Opatije. — Čestitamo od srdca našemu Ivetu!

Izbor doktora Stangera za deputata ne da brižnem Kalabrezom mira ni pokoja. Oni se jade, oni se previjaju od jada, muka i boli. Oni svi su zeleni, oni pucaju, oni se konsumuju, žuč njim se je prolela po gnjileh telesh, jetika ih se ćapuje — pljuvaju krv od jada da je njihov deputat in erba Costantini ostal in — tromba.

I po svem ča oni govore, delaju i pišu oni su držali za sigurno, da će Costantini dobit a naš dr. Stanger propast. Ma kade je glava tem ljudem? Ma kade su njim možjani?

Matuljska „krava" ima va zadnjem svojem broje i jedan dugi račun na temelju kega bi bil moral dobit Costantini. Nego to je račun prez oštara. Izabran je ipak naš dragi načelnik. A Kalabrezi? Oh! malo melisi ne bi njim slabo stalo. Nego oni imaju jednu sperancu, a ta speranca njim jako dobro stoji, zač vi znate onu: chi vive sperando, more . . . . . kako sam ti rekal. Za to se oni nadaju, da će talijanski deputati poslat dra. Stangera nazad doma. — Bi to bilo morda kakovo čudo? Ne bi. Tu igru su oni već puti zaigrali, pak ča bi bilo da još i sada tako store. Ter su navajni tako delat. Mi ih dapače molimo, da bi oni to i sada provali, zač neka znaju, da za nas ni većega veselja, nego poć votat za našega milega g. načelnika.

A i našega Spinčića i Mandića neka pošalju doma. Zač da njim prano rečemo, naši ljudi bi jako radi poć još jedan put dat svoj glas onem našem dragem dikam. Ala Kalabrezi, mande li a casa!

Kako Costantini dela reklami proti izbornem listam. Ov primer neka rasvetli i one ljude, ki su ča god držali do rekursi od listi Stoglava Costantina. Mi znamo da se z rikorši za izbore bavi samo on — *il kapo del partito.* — Va zadnjoj Matuljskoj „krave" stoji pisano, da je pul zadnjeh izbori za gradi imel pravo izbora i „Niko Pegan meštar" ki po zakone spada prvemu korpu (a ne korpe kako piše neznalica Krstić!) Mi mu pak poručujemo, da ako će Niko Pegan provizorni meštrić na Voloskem imet po zakone pravo izbora va prvem korpe on mora storit ovo:

Prvo: Mora počekat još jedno leto dan.

Drugo: Va to vreme mora pustit sve misli na frajaricu po bande i lepo se vadit i vadit i vadit.

Treće: Kada se bude lepo navadil, onputa neka stori jednu malu jitu do Kapodistrije.

Četvrto: Kada pride va Kapodistriju neka se preženta profesorom, da ga ežaminaju. —

Peto: Valja da gleda, da na ežamene ne stori tombulu, ku bi mogal lahko storit, ako bude previše mislel na frajaricu, a premalo na libri i na študij.

Šesto: Ako pasa dobro ežamen, neka čeka dokle c. k. kot. šk. vieće razpiše konkurs za Volosko.

Sedmo: Kada bude konkurs razpisan, valja da nastoji da ga raprežentanca od občine stavi va terno.

Osmo: Ako bude va terne, valja da gleda da ga bude potvrtilo c. k. zemaljsko školsko vieće va Trste.

I kada bude sve to opravil, onputa neka se preženta Costantinu da stori za njega rekurš i onputa će moć Matuljska „krava" pernest štampano, da Niko Pegan ima pravo po zakone va pervemu korpu.

E frattanto pacienca šior Nikoletto!

Velike manovre v Istre. Čitamo va bečkeh fojeh, da će dojdućega leta bit v Istre vele cesarske manovri od kraja i od mora. Sam naš presvetli Cesar da će prit na manovri ke će se obavit na zapadnoj i iztočnoj obale naše Istre.

Na Stipanju u Žbandaj. — Na dan sv. Stipana t. j. 26. o. m. bit će otvorenje podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru. Neka on dan ni jedan ne izostane od naših virnih Žbandajaca i njihovih bližnjih susjeda, nego neka pride na uru i pol po podne u oštariju g. Antona Milanovića u Žbandaju, gdi će se obdržavat skupščina za našu milu Družbu a na korist naše zapuštene dječice.

Dunke, do vidova na Stipanju u Žbandaju. —

Izložba od ribarenja va Beču. Va Beču čine se velike priprave za internacionalnu izložbu (espoziciju) ribarenja koja će se tamo odpret va setembre leta 1902. I naši ribari mogu sudjelovat kod te izložbe.

Poziv na skupštinu. U nedelju dne 22. t. mj. obdržavuti će naša čitaonica „Zora" u svojih prostorijah u 4 sata poslie podne redovitu godišnju skupštinu — sa sliedećim redom: 1) Otvorenje skupštine po predsjedniku. 2) čitanje zapisnika poslednje sjednice. 3) Izvješće blagajnika. 4) Izbor novog odbora. 5) Možebitni predlozi.

Umoljava se p. n. g. članove, da prisustvuju rečenoj sjednici u podpunom broju.

Odbor.

Piccolo judice Klanjšček odsudjen. Ponedeljak bil je na tribunale va Trste dibatimenat proti Karlu Klanšček bivšemu pisaru kod Dra. Costantina na Voloskem zaradi sleparije i proneverenja. Bil je odsudjen na 4 šetimani pržuna.

Smrt jednega biskupa. Dne 12. t. m. unrl je u Ornbau u Bavarskoj, u svojem rodnom mjestu, presvietli i prečastni gospodin Franjo od Zottmann bivši biskup od Tiraspola u Rusiji u dobi od 76 godina.

Pokojnik stanovao je do pred kratko vrieme kroz 8 godina u Kastvu, samovao kao pustinjak tako, da ga je riedko kada bilo viditi.

Učinio je dosti dobra siromahom i podupirao rado dobra djela. — Bog ga pomiluj!

Hrvatsko pjevačko i tamburaško družtvo „Istarska vila" u Kastvu priredjuje na Silvestrovo, dne 31. t. m. svojim članovima i prijateljima društva u prostorijama „Narodnog doma" u Kastvu večernju zabavu sa vrlo krasnim programom.

Početak u 7 sati na večer. Ulaznina 1 krunu po osobi. — Čist prihod u korist družtva. Darovi primaju se sa zahvalnošću.

Mi preporučamo svim našim prijateljem da ne uzmanjkaju poć na Silvestrovo va Kastav. Kastavci su krasni ljudi, čvrsti i vredni rodoljubi, u njihovu je družtvu čovjek kako doma. Do vidova dakle na zadnji dan ljeta u Kastvu.

Svi na božično drvce. Na zadnji dan leta iza blagoslova svi ki ljube našu decu neka pridu va Čitaonicu Zora bezplatno, da vide kako te lepo naša dečica deklamirat, predstavljat, pjevat i govorit, a gospoda meštri te ih najzada i lepo podarit.

Samoubojstvo va Barbane. Dne 13. t. m. na 7 ura u jutro ustrielio se u Barbani puškom Martin Černelč c. k. žandarmerijski postajevodja i to u svojoj pisarni. Dva put je u sebe iz puške opalio jedan put u glavu drugi put u srce.

Na 15. o. m. bio mu je sprovod na kojem je prisustvovao jedan poručnik od žandarmerije, kotarski oružnički stražmeštar i 20 žandara. Pokojnik bio je rodom iz sv. Petra u Dolnjoj Štajerskoj. Prije nego je došao u Barbanu služio je u Malom Lošinju. Koji su ga poznuvali vele da je bio dobar i pošten čovjek. Lahka mu bila zemljica!

Vapor na seke. Ponedeljak na 9. ov. meseca v noći nasukal se je vapor „Petka" od dubrovačkega družtva va Puljskem porte. Nakon mučnega dela uspelo je vapor oslobodit pak je onputa nastavil svoje putovanje va Kotor.

Kako Talijani v Istre kradu. Na 7. o. m. počel je va Rovinje dibatimenat proti nekemu Luigi Corazza pok. Frana, prvo komunjski sekreter i kasijer va Motovune (Montona) v Istre.

Predsednik dibatimenta je bil kunžiljer doktor Devescovi, sudci kunžiljer Harabaglia i sekreter Strausgitl, protokolista Segala, prokurator od štata doktor Zenković, branitelj doktor Albanese.

Kad se je leta 1896. promenila komunjska raprežentanca va Motovune prišlo se je na to da je komunjski sekretar i kasijer Luigi Corazza kroz leta svoje službe ukrao občine for. 4679 i 43. Radi te kradnje bil je Corazza tužen i va julje 1897. bil je va Rovinje proti njemu dibatimenat. Za svem tem da je Corazza priznal da je teh 4679 for. i 43 nč. proneveril ili pokral svejedno su ga talijanski jurati va Rovinje po svem svega oslobodili.

Nego Motovunska podeštarija dala je pregledat sve knjige i svi računi od vremena kad je Corazza prišal va službu od komunjskega kasijera pak sve dokle je sa te službe bil stiran, to je od leta 1876, pak do leta 1896. pak se je našlo da je ta šijor Luigi Corazza presleparil komun vrhu oneh for. 4679 i 43 još za drugeh *24 tisuća 619 krun i 96 heleri.* Radi te sleparije bil je Corazza na 7. o. m. pred talijanskemi jurati va Rovinje.

Za svem tem da je bilo svedočanstvom dokazano da je ta komunjski kasijer Corazza Motovunski komun prevaril za 24 tisuća 619 krun i 96 heleri za svem tem da su to dokazali s komunjskemi knjigami v rukah periti va računanju Bradicich i Tavolato, ipak talijanski jurati va Rovinje na postavljeno njim pitanje ako je Luigi Corazza proneveril občine Motovun 24 tisuće 619 krun 96 heleri su odgovorili da **ne** i tako je šijor Corazza bil posvema oslobodjen.

Mi se temu ne čudimo zač smo temu v Istre navajeni. I onako znamo da se pul nas mali tati obešaju a veli se puste pobegnut.

Nego ča nam domaćem najveću skrb dava je, da će i druguda po Istre talijanski komunjski kasijeri i šekretari ugledat se va lepi izgled gospodina Luigi Corazza pak znajuć da ih talijanski jurati neće odsudit makar ako i milijun ukradu će lepo i oni storit kako je Corazza storil, a siromašni kmet po Istre neka plaća.

Ča mislite da se je to dogodilo samo va Motovune? Jok valaj! Još huje je bilo va Muggie, va Pule, va Vižinade, va Boljune i va drugeh mesteh v Istre kade Talijani imaju al su imeli podeštariju v rukah Tako bi se dogodilo i puli nas na Voloskem-Opatije ako bi po nesreće jedanput Talijani občinu v ruki dobili.

Zač se toliko Krstić i Rižo Nonin mešaju? E dragi moji premi njim komunjska kasa. Ki ima oči neka vidi dokle je vrieme da mu ne bude prekasno.

Zgorun s kopiti šal je na 7. ovega meseca Krstićev pajdaš Viko Sušanj iz Jušići. Ta dan prodalo mu se je celo premoženje na inkantu a kupil ga je čestiti naš rodoljub Ivan Grgurina-Kruljac za 10 tisuć i 400 fjorini. Viko Sušanj ima zahvalit samo Krstiću, da su mu posli tako lepo hodili. — Od kada je počel s Krstićem potekovat kako da ga je Bog zapustil. Sve više i više zakopeval se je va dug dokle ni posvema propal. I ni čudo. S Krstićem okolo hodit, za njega trošit zapuščevat svoji posli, pušćat sve na tujicu mora i najveće premoženje poć k vragu. — Sada neka mu Krstić pomore. —

Krstić brani privandrance kakov je i on. Ima v Opatije i pul Skrbić lepi broj Nemac, ki su prišli ovamo pred nekoliko let i tu se naselili, kupili zemlji, sagradili kuće i postali su kako naši. Ima mej njimi dobreh i vredneh ljudi, keh mi ljubimo i poštujemo kako svoju rodjenu braću i ki s nami živu va najljepšem prijateljstve. — Nego ima ih i takoveh, ki su samo privandrali Bog zna s kuda i pokle su se malo puli nas i s nami okožili, sada bi oteli tu puli nas smutnju delat.

Neki od njih su se tako jako uzoholili da već ne znaju ča delaju od obiesti — ter se zna, ča se dogodi, kada od opanka postane skornja.

Drugi su pak pravi landravci prez arta ni parta, baš kako i Krstić. Oni komać čekaju da bi se mogli posest va občinu, hitit ju in malora, kako su i Talijani hitili Kažin.

Za takove landravce je lahko. — Oni nisu od tuda, pak njim je sve jedno. Lahko će oni pobrat svoje ča imaju, pak ki te ga višto ga višto.

Ale mi ki imamo tu ostat mi moramo da dobro gledamo, komu ćemo dat v ruki ovu našu občinu, ku su naši ljudi komać malo podigli od malore, va ku su ju bili hitili Talijani. Krstić bi pak rado dal naš komun va njihove ruki. Verujemo, zač ne samo da ga naš komun niš ne gušta, nego on bi puli tega još čagod i dobil.

Talijani va katafič. Oni Talijani ča su maltratali Frana Kostančeka jer da je hvalil naše zastupnike bili su jučer odsudjeni. Anton Tansani je dobil 14 dana zatvora, a Gigio Capovilla tri dni, a osim tega moraju platit svi troški.

Pravo njim stoji!

Družtvena viest. Družtvo «Bratinstvo» u Voloskom imati će u ponedeljak 23. t. m. na 6 sati u večer u vlastitim prostorijam svoju redovitu godišnju skupštinu na koju se svi članovi pozivlju.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Primamo od jednoga našega prijatelja iz Rubeši sledeće:

Još u vreme kad je naš Frane Rubeša Plovanić imel ostariju dobilo se je med člani udruge Sv. Mihovila u Rubeših za jednu izlicitiranu škatulu fulminanti K 2.24.

V oštarije našega domorodca Lojza Ribara sakupilo se je na dan izbora za vanjske kastavske občine u Belićih od veselja da se ta dan mačkarija ni Salo nisu ni pokazali K 5.76 i to med više vredneh Kastavac.

Na 16 novembra 1901 sakupilo se je K 7 na piru g. Frana Valentin s (gospicom Marijom Stambul a na zdravicu kuma Ivana Rubeša, ki je mladoženjam i svem pirnem gostom spomenul kako se moramo skrbet za naš dragi narod v Istre i za družbu sv. Cirila i Metoda da nam se dečica v Istre uče va materinskem jezike; spomenul je još kako Talijani plaćaju 100 fijorini na mesec D.ru pl. Liziriti da naš puk vara i smućuje, zato da se svi moraju čuvat tega Sala.

Novac tako sakupljen bil je poslan mužkoj podružnici va Kastvu.

U Zametu sabrali su «Slogaši» u Finderlovoj gostioni kod rastanka sa družtvenim blagajnikom g. Franon Lenac, koji odlazi u Ameriku K 10.06, kod te prilike sabralo se je malu svoticu i za družtvo «Sloga».

U veselom družtvu kod vrloga domorodca Frana Brajca u Serdočih sabrali su neki mladići Srdočeve K 4 za družbu, a novac bil je poslan družbi. Živili darovatelji a Salo čika, čika!

Dopisnica uredničtva.

Gosp. Pave S. u B.: — Vaš dopis i pjesme stigle prekasno za ovaj broj, doniet ćemo u dojdućem broju. Bog Vas poživi!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnoga lista" primila je u ime predplate za celo leto od gg. Petra Marač Reka k 9, Slavoja Jenko Podgrad, Antona Bošnjak Opatija, Frana Orlić Cres, Vrbana Perac, Karla Jurković, Nika Peršić, Antona Simunić Volosko, Alojzija Baborsky Bakar, Antona Rubinić Rieka, Marija Dukić Pula po k 8.

(Fali nam mesta, za to ne moremo štampat va ovem broje imena sveh ki su nam ča poslali. Bit će za drugi put.)

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR"

Opatija - Volosko.

držati će svoju redovitu godišnju skupštinu u prostorijah kavane „Central" dne 29. t. m. u 8 sati na večer — sa ovim dnevnim redom:

1) Otvorenje sjednice i komunikacije predsjedničtva.
2) Čitanje zapisnika posljednje skupštine.
3) Izvješće tajnika.
4) Izvješće blagajnika.
5) Izvješće arhivara.
6) Izbor novog odbora.
7) Eventualni predlozi.

Opatija-Volosko, dne 17. dicembra 1902.

Odbor.

Umoljava se braću „Lovoraše" — te ostale prijatelje društva i naše narodne stvari, da se odazovu u što većem broju.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

Sličica sa izbora.

Napisao: Rikard Katalinić - Jeretov.

I on je došao izdrpan, nevoljan i bosonog na izbor. Razumio je rieči pravih učitelja, očutio je i on, da je sin hrvatskog roda i plemena.

Imao je pravo glasa i došao je, da ga pošteno dade za birane birače, sinove svog naroda. Došao je u grad sa ostalom sviestnom četom poštenih seljaka i stiskao je drhtavo, grozničavo modru imenicu u koštunavim rukama.

U gradu se za čas udaljio od svojih sumješćana. Budno oko prodanog redara zapazi u njegovim rukama modru imenicu.

— Kume — približi mu se redar i hoće onako umiljato: Baci onog smrada, evo ti crvene imenice pa glasuj za gospodu i dobit ćeš liepu nagradu.

On stišće u rukama modru imenicu:

— Nedam gospodine!

— Marše, daj imenicu, — evo ti crvenu, lupi ga redar.

— Nedam — škripije on zubima.

Redar ga na to povuče put neke kuće gdjeno su gospoda kupila prodance, koji će glasovat za prodane birače.

I tuj mu silom promieniše imenicu. I kasnije otvoriše vrata i gone redom te ljude kô marvu na biralište.

On pobjegne iz to bagre sretno k svojima i zapita opet u svojih modru imenicu. On i opet stišće modru imenicu drhtavo u rukama i stupi na biralište, pak će glasno pružajuć narodu imenicu:

— Pavao Lukić Petrov.

— Marše, ti si bio u zatvoru, opsuje ga fini gospodin iz komisije opaziv da je u njega modra imenica i dodade:

— Ovaj se glas ne prima.

— Niesam gospodine bio u zatvoru, molim Boga pa njih.

Šuti lupeža!...

Učinio je sve. Došao je u grad i njemu poštenomu ne dadu glasovati. On izlieze iz dvorane drhtav, izdrpan, bosonog. Na oku nenaviklu plaču bliska mu suza, a pogled mu se upravio na čisto nebo, ko da pita:

— Što nemaš gromova za ovu nepravdu?

„Sokol.“

Razmatranja pogledom na socijalno i nacijonalno značenje sokolskih društava.

Govoreći o sokolstvu naveo sam tri glavna momenta, u kojima stoji njegova vriednost: *zdravstveni, socijalni i nacijonalni.*

O utjecaju Sokola na zdravlje već je dovoljno rečeno. Danas ću govoriti o njegovu djelovanju u onom drugom smjeru.

Kultura — kao rezultanta duševnoga razvitka — jeste u našem narodu u Istri na dosta nizkom stepenu. Odgoja je slaba radi nedostatka škola, a još je slabija naobrazba u masi i jezgri naroda. Uslijed toga je i društvenost slabo razvijena i zapuštena.

Pjevačka društva su rijedkost, a čitaonice često puta promašuju cilj. Za kmetove je čitaonica obično posve tudja i nepoznata — a i gospodi znade prije biti „igraonica“ nego li „čitaonica“. U mnogim mjestima je čitaonica — klubski salon za mjestnu elitu, koja se često puta samo kavga medjusobno. To nije dobro. Društveni život valja preporoditi i na njem početi zidati zgradu narodnog preporoda i prosvjetlenja.

Organizacija cijeloga naroda potrebna je bezuvjetno u borbi, koju imamo s Talijanom. Sredstvo za organizaciju bit će nam „Sokol“. Nastojat ću, da to razjasnim.

„Sokol“ je čisto demokratski institut na nacijonalnoj podlozi

Moramo imati na umu, da je naš narod od prirode proniknut demokratizmom. Ta tendencija naroda može i mora nam poslužiti kao najprikladnije sredstvo i najbolje oružje u našoj borbi. Narod mora da bude *jedan i kompaktan* bez ikakvih društvenih razlika.

Jamačno je već mnogi od vas opazio kako se ugodno doimlje neučenog dijela naroda liepo postupanje sa strane naobraženih i položajem viših. Kada prost čovjek gleda u svojoj sredini „gospodina“ koji ga u njegovu jeziku brataski pozdravlja i nagovara onda je kmetu voljko pri duši, blašen je; a to mu podaje i moralna neku snagu, pouzdanje u svoje sile, nadu u bolju budućnost. Silno djeluje na prosta čovjeka prijateljsko obćenje sa strane inteligentna čovjeka.

Ovakovo obćenje kao sa sebi ravnim napunja kmeta nekim zadovoljstvom, umekšuje ga i oplemenjuje. Vara se, tko misli, da se prijateljskim postupanjem s kmetom ugled gubi. O ne — vjernjte mi, da više vrijedi jedno „ti“ puno značenja iz ustiju priprosta čovjeka, nego svi „gospodin“ i „šijor“. U intimnoj srdačnosti onoga „ti“ krije se baš ono pravo poštovanje, a uz to i pouzdanje i sklonost. Za onoga, kome kmet kaže „ti“ znat će i u vatru ako se pokaže potreba.

Ele istom kad je kmet u ovakovom odnošaju s „gospodinom“ može ovaj, da u svemu na nj djeluje i zdravi prestiž nad njim vrši; a taj se u našim prilikama sastoji u plemenitom nastojanju oko probudjenja narodne svijesti. To znači, da ljudi pozvani na to mogu tek onda uspješno vršiti svoju misiju, kad su stekli privrženost i pouzdanje u narodu. Istom onda mogu a njemu podticati ljubav k materinjem jeziku, k rodjenoj zemlji i k narodu iste krvi i istog jezika. Narod treba da ima slijepo povjerenje u svoje vodje i branitelje, a svi treba da su s narodom jedno.

Samo ovako postići će se cilj: probudjenje narodne svijesti, te materijalni i socijalni napredak. — Primjer: Česi.

Trebam li da razjasnim što znači „Sokol“ za ovaj uvjet narodnog napredka? Ja mislim da je svakome jasno. Jer je očito, da se rad u tom smislu mora osnivati na demokratizmu i socijalizmu; a oba ova uvjeta nalaze se u sokolstvu. *Dakle „Sokol“ treba da bude akciona baza u podizanju narodne svijesti.*

Da nisu Česi imali „Sokole“ teško bi bili odoljeli valovju svenjemačkog mora. — Težak je bio njihov položaj, ali u ideji sokolske organizacije čitavoga naroda našli su obranu poput neoborive tvrdjave, o koju se razbija protivnička sila. Imadu obranu, koju nikakova vojska na svijetu ne bi mogla oboriti, dok bi u žilama a ma i jednoga jedincetoga Čeha tekla krv — jer bi prije morao i taj jedan pasti. A Česi su imali još težu borbu nego mi, a ipak su danas moćni i napredni. Oni to hvale mnogo sokolstvu a mi se u njih ugledajmo.

A sada najvažnije u par rieči.

Zli udes razcjepkao nam je domovinu, a svih nas je jedina želja, da se opet pod jednom zastavom nadjemo: brat do brata, junak do junaka. *Okupimo se pod sokolskom zastavom, koja će od bijeloga Zagreba zakriliti sve naše zemlje. U „Sokolu“ naći ćemo ostvarenje naših želja. Kad budemo mogli reći: „Tko je Hrvat taj je i Sokol, onda će nam domovina biti moćna i slobodna.*

Sokolaš.

Slidi pisma Krstića Ivana svitloj kruni porečke krajine.

Knjigu piše Mačji jenerale
Po imenu Krstiču Ivane,
Knjigu piše, tužnu glavu njiše
Knjigu piše sobom govoraše,
I ovako u njoj naricaše:
„Boga tebi stari gospodine
Svitla kruno Porečke krajine,
Puni kesu živoga ti Boga
Puni kesu vjernog roba tvoga
Eto me je obsjednuo kaur
Baš u kuli svitu na vidiku
Kud prolaze vlakovi za Riku,
Pa se meni kume kleta piše
Gdje u žepu groša nema više,
Moje salo razne vjetre broji
„List Naroda“ krvlju čelo znoji,
Jambrožija sa popečkom preti
Da joj nesmim bjankarije drieti,
A četari povladjuju zvončić
Što ga vješto niše „barba Tončić.
U grlu mi živa vatra gori
Jer me starče kleta žedja mori,
Butilje mi šapću sve to tiše
Jedna drugoj pašaport podpiše.
Sve su prazne — u zavadnji žive
Licumjerke Leverenda Ive.
Jedna leži, druga sneno zjeva,
Jedna kriešti, druga tužno pjeva,
Pa tko hoće da mi znoj utire
Svitla kruno, Julijski bankire.
Šilji krune svetoga im zveka,
Jer mi trbuh jedva štogod čeka.
Sit sam bogme tih vječitih mola
Sit sam kruno crvenog fažola
A za geslom koje složi Zvane
Ne boj mi se stari kapitane:
„Sve na uhar talijanskoj sanji
U mudandah ili u stomanji!“
„Samo jaspra, jaspra rodu tvome
I kopat će grob narodu svome!“
Sve za novac i za trbušinu
Sve za volju istarskomu vinu
Sve za robstvo starom „telu-Kampi“
Dok mi zadnja iskra vinskoj grampi
Sve će starče, ki za tebe brani
Rob tvoj vjerni Brocitta Giovanni.
„Samo jaspra, jaspra, rodu tvome
I kopat ću grob narodu svome!“
Nek se sjeća malo i veliko,
Da je Zvane izdajstvu obikô
Pa će njega blagoslivljat puci
Puhalicom i metlom u ruci.
Eto kume to ti poručuje
Onaj koj za razdor vjek vojuje
A na komu starče ponositi
Klanja ti se rob tvoj Liziriti!

Spjevao: Dubo Razkrižar.

Z Bogom za vavek.

Bili su mladi. Videli su se i zaljubili do preko očij. A imela je ona dve velike, žive oči modre kako nebo, s kemi ga je gledala kako angjel — tako se je videlo Rikardu. Imela je i jedan par usnic kako storene za bušat — mehke i slatke kako med, a crljene kako koral.

Od celega Milkinega bića širil se je dah devičanstva, mladosti, ki je Rikardu potresal dušu kako rajski miris. On je sanjal o nebeskoj sreće, ku te oni — dva angjelića — uživat.

Kad bi joj govoril, kad bi joj taknul lepu belu ruku, vas bi se stresal i srce bi mu jače zakucalo od neizrecive miline. Rikardo bi govoril tako lepe besedi, [ah, tako divne!

Milka bi ga začarana gledala s onemi velemi sanjarskemi očijami. I ona je sanjala o blaženstvu, o lepoti, o večnoj ljubavi, o bezkonačnoj sreći va najčišćem vezu njihoveh srdac. Kad bi njoj Rikardo govoril, njegov glas bi joj se činil kako najlepši angjelski glas z nebeskega kraja z onega lepega sveta. Va njem je ona gledala svu svrhu svojga života — svu svoju sreću.

Rikardo je htel [da ju pred Bogom i pred ljudem za vavek učini svojom ženom. Kad je Milke spomenul tu svoju želju — pala mu je v naručaj i savila mu je ruke okol vrata i bušala ga i grlila — grlila svoje jedino — najveće, najdraže zlato. — Odlučili su, da će Rikardo govorit z roditelji i da će od njih pitat njiju ruku i blagoslov.

Srce mu je htelo prsa probit od silnega ganuća, kad je Milkinim roditeljem spomenul po ča je k njim prišal. Stari su se pogledali i jedan čas oba mučali; smilela njim se njihova Milka, ka je stala bleda ni mrtva ni živa i čekala odlučnu besedu.

On, mali impiegatić, pita ruku njihove kćeri! Ajbo, nikad mai! pomisleli su. I opet su se pogledali. A Rikardo je stal brez daha kako pred večnim Sudcem. Sve mu je bilo crno pred očijami, sve mu se je va glave vrtelo. —

Milka se je tresla kako šiba na vode. Bolno prez svesti upirala je oči sad na roditelje, sad na Rikarda, a okoi srca joj je teško bilo... Strah i tjeskoba gušila ju u grlu...

I muklo se je po sobi odbila [ona jedna beseda, o koj je visjela sva njihova sreća! Oni su Rikarda odbili.

Kako da ga je strela trefila — ni ganul se ni na prvi čas.

Pretežak je bil udarac. Nikad više gledat one lepe oči! Oh! prokleta sreća nesujena sreća!

Milka je pala na tla, i jecala i plakala od boli. Za mlado njijo srce je to bilo već previše. Ona ni mogla sve podnest i pala je va nesvijest...

Rikardo ju za zadnji put pogleda, kako mornar, ki se davi na moru, kad pogleda prije nego ga val za vavek poklopi.

— Z Bogom, z bogom za vavek.... za vavek — i stal mu je glas va grlu, zajecal je i zdvojno potekal na vrata van...

Milka je prišla k sebe. On je šal... on će sam... ne, ne, to ne! On će se sam ubit! Ah, Bože! Bože! — i opet je pala i gušila se va plače.

Vane je bilo strašno vreme. Vetar je zavijal, a daž leval, kako da se je nebo odprlo.

A Milka je ležala na tleh i plakala.. Glas njoj je prekidalo jako jecanje. Daž je još jače na stakla padal. a vetar sve jače zavijal. — Kako da je sudnji dan.

Neki pokuca na vrata — otvore se — i stupi Rikardo; nakloni se i reče:

— Oprostite, gospodo, vane je nevreme a ako se ne varam, ja sam tu pustil moju — lumbrelu. Tonić.

Floćadi.

I.

Floća se, da je Krstić obdaril Turki s mačićem. Ni istina niš! aš ga je sama Pepina va krile prnesla.

Floća se, da je Salo polokalo nekakovi neplaćeni likvori.

Ni istina niš! — Ono jih je samo popilo. —

Floća se, da je Fritalja negde piketural cestu va Tošine.

Ni istina niš! Ono se je bil samo neč popičil na nos.

Floća se, da hodi Dr. Mudanda k Pačevice samo za butiji opirat.

Ni istina niš! On bi ih, da mu pridu šotoman i začepljival.

Floća se, da je Pater gospu Resman za nekoliko desetać prevaril.

Ni istina niš! On ju je samo — obrljušal.

Floća se, da je Krstić jedan put bil veli Hrvat.

Ni istina niš! On je bil vavek jedan od oneh od — Liziriti.

Floća se, da Pater prima na mesec sto fjorini Judinega novca.

Ni istina niš! Ono mu davaju samo — dobru ruku.

Floća se, da Mudandu jako pijaža ječmik i fažol.

Ni istina niš! Njega pijaža samo — ječmik.

Floća se, da Fritalja oblači mudande od „tete Jambrosije“.

Ni istina niš! Aš ona oblači — Fritalju. —

Floća se, da je šal Viko „gambe levade“.

Ni istina niš! Ono je šla samo njigova starina.

Floća se, da te Talijani Viceta hitit na cestu.

Ni istina niš! Ono je on sam hitil „in malora“ svoje premoženje.

II.

Floća se, da Kus-tančini dela ježamen za inžinjera.

Ni istina niš! On samo pratika za — pišteltera.

Floća se, da se je kastavski špacakamin otopil va Lokve.

Ni istina niš! On se je samo va grabe — našal.

Floća se, da Unkvartina ne dopada — vino.

Ni istina niš! Njemu samo v dušu ne gre repnica.

Floća se, da gospa Karla ima jako finega vina.

Ni istina niš! Ona ima samo jako finoga žesa.

Floća se, da će poć Grego za — kiblara.

Ni istina niš! On će poć samo za — kalunera.

Floća se, da se spravlja Berka va — slamu.

Ni istina niš! Ona je samo pripravila — zibelicu.

III.

Floća se, da je šal Valčić va Meriki po — kristali.

Ni istina niš! Ono je šal s Kobulom va Cesaru prilepki parat.

Floća se, da će Puh na punte Kolovoj ozidat drugi kažin.

Ni istina niš! Ono će Kukuma va Lovrane popravit — kapelicu.

Floća se, da će Jele Tić dat va Lovrane poseć ladonju.

Ni istina niš! Ono je samo Blejamin dal poseć smokvu, da se ne bi na nju obesil Juda.

Floća se, da te Hrvati kupit mačju vilu pul Matulj.

Ni istina niš! Ono će Kustančini kupit za Krstića — Lončarevu njivu.

Floća se, da bi Krstić za dobri beči postal i Kinez.

To pak je pobognji istina! Amen!

Štroligarije „tete Jambrožije.“

Jedan savet Berke.

Načini se zibel od orehovini, ka je bila posečena na veli petak mej 10. i 11. urum prej polna. Onda se ju pripravi, kako da će se dete nutra poleć. Pod kasinčić neka se stavi pest Martinjske otavi, va ku se zabode tri šibice od crnega gloga. Tako mora sve netakuuto ostat 24 ure. Onda se večer mej 11. i 12. urum stavi nutra spat jednu mačku, ka već po kuće mesto išće. Za tim ona ka želi otroka dobit neka gre kada prvi petelni zakukuriču, s fašićem i s cuclićem podkurenem s kapucinskem prahom k zibelice, pak će sigurno nać nutre mačići!

Berka! Non perder speranza!

Kako se mužu omrazi vino.

Gledaj, da se na dan sv. Porciunkule ustaneš prej muža, pak dokle on još spi, zami oneštahno blagoslovljene vodi stare 9 let ka je bila blagoslovljena v Reke va veloj crkve.

K njoj prilije pet kapi belega vina, i onda vrži nutar ščapac pelina, ki je rasal na friškem grobe od anjelića. Ne pozabi primešat jedan vršić celendonije i tri pera od sleza, ki je potrgan pod velom mašom na ulišnicu. Kada se to sve dobro razkuha deni nutra tri dlaki od crnega mačka. Kad se te tri dlaki zgube va lončiće, prilij sedam kapi zvišene biri, pak dodaj još jednu prezu sledećeh stvari, ke se prodavaju va špicijarije to jest Cyankalia i sublimata.

Onda to živo mešaj i govori zajedno: „Luks Perpetua. Luce, te jist“.

Za tim pusti ta paždroć da se ostoji, pak daj ga pit na tašće svojem mužu. Ako on i malu žličicu tega popije, će mu vino tako omrazit, da ga već neće nikad ni kapa okusit.

— Signora Kus-Tančini — la se facci avanti!

Kako se muža dobi.

Ustani se prej zdrave Marije na tretu sredu od adventa, pak zami jedan konop iliti špag, okolo kega obavij kvaterni konac star tri leta, spreden s levom rukom a slinjen s palcem i malim prstom. Onda stori na kraju zamku, pak ga hiti na cestu, kud ljudi najviše na zornicu pasuju.

Kada vidiš da je nad Trsatom ugasila zadnja zvezda zami četiri ugljeni od lipovega drva pak ih razhitaj na četiri strani i govori: „Kamo to, tamo sto; kamo ti, tamo tri“. Onda hodi na cestu, kamo si bila hitila on špag, pak ćeš tamo nać „tovara“.

Manjaoro! Jezušine, neka provaju.

Kako se prašćevina očuva od mačak.

Poseci palicu od crnega gloga, na kojemu su lanjsko leto marčeni kosići imeli njazlo, pak ju na pol obeli i stavi pod korito prascu, kega misliš zaklat. Tamo neka leži tri dni, pet ur, sedam minuti i devet sekundi.

Kada se prasca zakolje i razkusa, ter složi va kadu, onda se zame ona palica, pak se ju tri puti hiti preko kadi i govori se svaki put: „Nos si tukal va tentacijone, sve zibera nos na malo“.

Kada je prašćevina dobro proslana i posušena, stavi se ju va kamarinčić, al drugamo kade takove stvari bivaju, pak se prisloni onu palicu nopak pul vrat. Ako pridu va kuću „mački“, ki bi radi one prašćevine jist, zame se onu palicu od crnega gloga, pak se ih s njum protira.

Aj štroka! Provajte kuma Marija, pak će bit Ivaku drago.

Špigulić.

Slava Bogu Stvoritelju!

Pred licem Tvojim Svemožniče padam nice, ne samo radi toga jer si moj Bog, vječna i neizmjerna istina, već i radi toga što sve ono što me okružuje je djelo rukuh Tvojih.

Početak dao si svemu i sve uzdržaješ i uredjuješ. — Gore, mora, potoci i rieke, sjajni mjesec, žarko sunce i nebroj sićušnih zviezda na nebu stvorovi su Tvoji.

Prevelika Ti hvala što si mi dao razum, da mogu proučavati Tvoje stvorenje i poznati se sa Tvojimi stvorovi, koje je ruka Tvoja iz ničesa učinila.

Mudrost Tvoja obuhvaća sve a Tvoji putevi jesu nedokučivi a vjekom sve izčežava i nastaje po premudrom Tvojem zakonu. Stvorovi Tvoji svjedoče nam da jesi naš Gospodar, naš Stvoritelj i naš Uzdržavatelj. —

* * *

Naša zemlja na kojoj mi prebivamo je zviezda. Ona se vrti s velikom brzinom oko sebe. — Smjer ovog kretanja je od zapada k iztoku a ovo je uzrokom što imademo dan i noć. —

Uzmi u ruke kuglu pa postavi ju pred svieću, opaziti ćeš da polovica kugle bit će razsvietljena a polovica druga tamna. Kreći sada polagano pred sviećom kuglu opaziti ćeš, da djelovi kugle što bijahu prije razsvietljeni postati će tamni i obratno. Ovako biva i s našom zemljom. Ona se vrti oko sebe. Polovica zemlje što je okrenuta proti suncu imade dan a druga imade noć. Da se ne bi zemlja kretala oko sebe, na jednoj polovici bi bio vječiti dan a na drugoj vječita noć.

Ovaj slučaj imademo na mjesecu. On se doduše kao i naša zemlja kreće oko sebe ali mjesečevo kretanje se razlikuje od kretanja naše zemlje time, što naša zemlja pokazuje se suncu ciela, dočim mjesec pokazuje samo jednu polovicu.

Ovoj različitosti uzrokom jest os oko koje se ova dva tjelesa kreću. Al imade drugih zviezda na kojih vladaju skoro sve okolnosti kao i na našoj zemlji pa i nehotice namiće nam se pitanje — da li imade možda na njima ljudi?

Na mjesecu stalno neima živućega bića jer na mjesecu neima zraka a gdje neima zraka tu neima ni života.

Zviezde imadu ili svoje vlastito svjetlo ili pako ga neimadu. Sunce imade svoje vlastito svjetlo, dočim mjesec i naša zemlja su tamna tjelesa a svoju svjetlost dobivaju od sunca.

Najbliža nam zviezda jest mjesec. — Odaljen je od nas 40 hiljada milja a to je tako malena odaljenost ako ju usporedimo sa odaljenošću od sunca, da nam se čini da se dotiče naše zemlje.

Sunce je od nas odaljeno 25 milijuni milja, a naša zemlja je napram njemu tako mala kao najfinije zrno prosa napram kakovoj prilično velikoj tikvi.

Ali imade opet zviezda, koje su još mnogo veće nego li naše sunce pa nam se čine na nebeskom svodu kao malene piknje. Silna odaljenost kriva je da nam se tako malene prikazuju.

Da si možemo te daljine predstaviti moramo si pomisliti kuglu od topa, koja bi letila takvom brzinom a da dok mi rečemo jedan, već bi bila na mjesecu. Takva kugla stajala bi na putu da dodje do sunca 8 minuta, da dodje na Vlašiće 4 godine i 4 mjeseca a do zviezde Labuda 7 godina a do sjajnog Sirija 9 godina i tako dalje. Kad pomislimo na ovakve strašne odaljenosti razum nas ostavlja a duša neobuzdana hćela bi dalje i dalje do priestolja Stvoritelja.

Zemlja naša obavita je zrakom. Kao što je na mjesecu izčezao zrak tako će jednom izčeznuti i na našoj zemlji a tada će na zemlji nestati svega živućega i u svemu biti ćemo jednaki mjesecu što se života tiče. Čovjek koji bi se digнuo sa zemlje kad bi već došao na visinu kako je petnajst puta Učka, pofalilo bi mu zraka, te ako bi i dalje se uzpinjao došao bi gdje zraka već neima a tad bi ga obkolila strašna tmina, koja skupa sa zrakom je kriva da mi nad nama gledamo plavetno nebo. Svemogući Bog sam znade gdje je nebo i svršetak svemu.

Zemlja — kako smo rekli — vrti se oko sebe a za jedanput da se okrene treba 24 sata ili jedan dan i jednu noć. Ona se — u društvu s mjesecom — kreće i oko sunca, za taj put da prevali treba 365 dana i 6 sati a to je jedna godina.

Kretanje zemlje oko sebe prouzroči dan i noć a kretanje oko sunca četiri godišnje dobe, naime: proljeće, ljeto, jesen i zimu. Zemlja nije uvjek jednako odaljena niti od sunca a niti od mjeseca. ¡Čudno al istinito! Sunce je najbliže našoj zemlji po zimi a najodaljenije po ljetu.

Od ovoga bi sliedilo da po zimi bi moralo biti vruće a po ljetu studeno. Jer sve što smo bliže oguja tim nam je toplije i obratno. Ali mi znamo da nas po zimi sunce sa svojimi zrakami samo gladi, dočim po ljetu sa okomite visine nemilosrdno svoje zrake na našu zemlju spušta.

Niti mjesec — kako smo rekli — nije uvjek jednako odaljen od naše zemlje. Ovaj nestalni mjesečev put jest uzrokom što imademo pomrčinu sunca i pomrčinu mjeseca, jer kad bi mjesec bio uvjek jednako odaljen od naše zemlje ne bismo niti za pomrčinu znali. —

Kretanje mjeseca oko naše zemlje prouzroči a vidimo mjesec sad lievo sad desno kao svjetao srp, sad ga opeta vidimo kao veliku vazmenu pogaču a sad ga opeta i ne vidimo. Mjesec prevali put oko naše zemlje za 27 dana.

Sami možemo prostim okom viditi da mjesec imade na svojoj površini visokih gora i strašnih dolina i nepreglednih ravnina. One mrlje na mjesecu jesu gore i doline a ostalo nepregledne ravnine. Mjesec je manji od naše zemlje 49 puta a zemlja je manja od sunca 183 puta. Ali niti naše sunce nije najveće, imade zviezda još većih.

Život na zemlji ovisi od sunca. Sunce je ono što sviet uzdržaje al i ono će jednom ugasnuti a tada će nestati života na zemlji Kad će se to dogoditi sam Stvoritelj znade ali dogoditi bi se moralo, jer naša zemlja a i mjesec bijahu jednom ražarena tjelesa, tekom vremena su se ohladili a tako će se dogoditi i sa suncem.

Odkuda suncu onolika vrućina? Rašari komad željeza, na okolo sipati će vrućinu, razbieli to željezo sipati će još veću — a kad bi ju raztopio još veću, a kad bi se raztopljeno željezo pretvorilo u paru ta para i da je od tebe za tisuću koracaja odaljena, ne bi mogao podnositi njezine vrućine. —

Na suncu imade željeza, zlata, srebra, i drugoga i to sve je tako razvrućeno da je to samo gusta magla, koja najvećom silom i brzinom se odbija od površine sunca u visinu od više milja.

Nije čudo a da sunce ovako žari i peče našu zemlju, kad uzporedimo veličinu i tu strašnu vrućinu s onom odaljenosti od zemlje. jer odaljenost sunca od naše zemlje napram drugim zviezdam je neznatna i mala. —

Da Adam i Eva dodju na sviet, oni ne bi ućutili nikakove promjene što se tiče sunca nit mjeseca, a niti od ostalih zviezda Što je bilo onda to je i sada a Svemogući Bog uzdržavatelj svega.

Svemogućemu Bogu cieli svemir jeste samo igračka, za Njega neima odaljenosti jer je posvuda, za Njega neima vremena nit prošlosti nit budućnosti Njemu je sve sadašnjost. —

Tebe Kralju cielog svieta i svemira Tebe Gospodaru svega što postoji hvalim i slavim svaki dan, osobito na Božić na dan Tvojega rodjenja. A. J.

Stare poslovice.

1) Bog je dal kravicu — on će dat i travicu.

2) Klin izbije klin — sikira oba.

3) Ne znate kamo z beči? — Zidajte kući, ali pak se stavite pravdat. (Ale pak dajte se v ruki Salu!

4) Nesreća brzo dojde — al po malo projde.

5) Posudjeno se veseli povratku. (Ma ne puli Krstića!)

6) Dobro orudje je pol majstoru.

7) Bolja je pogodba od olova — nego pravda od zlata.

8) Nijedan nezna ča ima, dokle to ča ima ne izgubi.

9) Od nevaljatega dužnika zami i pljevu. (Krstiću pak ne moreš ni to zet, zač i mudandi ke nosi, nisu njigove nego od šijore gospe Jambrožije).

10) Prehvaljena juha rada skipi.

11) Celi svet je oko božje.

12) Dobar je svaki kruh kega srp sanje, a motika kopa.

13) Bolja je doma gruda, nego va tudjine zlatna ruda.

14) Dragocjeno blago je vazda najdraže.

15) Ono ča je ded po krivem pute dobil, redko kada unuk uživa.

16) Ki ča beži na zdravoj kože leži. (Krstić neki dan v Ike i v Opatije. Che fuga!)

17) Kada beči nestane — pamet se vraćat stane.

18) Nijedna pjesma ni tako duga, a da joj se ne bi na kraj prišlo.

19) Biš se rad oslobodit prijatelja? Posudi mu beči.

20) Mudar nosi zajik na srce, a trubilo srce na zajike.

21) Onemu ki je slep ne pomagaju očali. (Kako ni našim mačkom).

22) Dal je Bog zubi — ale i kruha.

23) Zajik raste z mošnjom. (Kafula va Drage).

24) Ako ćeš kega poznat — daj mu oblast. Y.—